
13
1 E
12

ADM. R. P.
F. LAVRENTII DE PEYRINIS GENVENSIS

Ordinis Minimorum

S. FRANCISCI DE PAVLA,

In Prouincia Genuensi olim Vice Generalis:

Necnon Sanctissimæ Inquisitionis contra hæreticam prauitatem Vicarij,

PRIVILEGIA

REGVLARIBVS, PRÆSERTIM MINIMIS per Summos Pontifices Sixtum IV. vsq; ad Vrbanum VIII. concessa.

Denuò ab Auctore in hac Tertia Editione recognita, & concinnata, ac nouissimis Additionibus Constitutionum SS. D. N. Urbani P P. VIII. & Sacræ Congreg. Decretorum aucta.

VENETIIS, *Apud Iuntas, & Baba.* M. DC. XLIX.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

REVERENDISSIMO PATRI
IOANNI BAPTISTAE
R O N C H Æ

à Placentia

TOTIVS MINIMORVM ORDINIS APOSTOLICO GENERALI.

Fr. Angelus Vigus Minimus D.D.D.

Tlantem , antiquitatis ingeniosum commentum , cuius fortitudini tantum à Poetis tributum est ; vt Mundum ipsum posset immota sustinere ceruice , febricitantium velut deliramentum , ab eruditis auribus procùl arcendum existimarem , nisi Sapientissimos vates non ignorarem fabularum integumentis sapientiæ misteria velare solites , vt cum voluptate hominum mores informarent , ac virtutum decora commendatiora redderent , ijs ab insipienti vulgo adeò nobili surreptis inuento. Ingeniosum planè potius , quàm commentum , antiquioris eruditionis arcanum. Atlantem enim fortissimum , Orbis machinam humeris sustinentem existimauerim ego sapientia præditum virum in dignitate constitutum ; Præsulem numeris omnibus absolutum , qui capacissimæ mentis intelligentia , ac prudentiæ robore suæ complectitur , & sustinet Machinam Religionis. Viuida nimirùm virtus est , suis ipsa fundamentis honestatis innixa , & diuino corroborata munimine , laboribus non succumbit , sed enutritur , sudoribus irrigatur , contemptu voluptatum inualescit , honestati immobiliter adhærens honorem paritèr , fælicitatemque rebus præclarè gestis affectat , difficillima quæque aggreditur , & perficit : victrix debellat ignauiam , inertiæ tenebras sua luce dispergit : Ei nihil arduum , cælum ipsum sustinere facillimum.

limum. Hæc autem omnia cum in te vnum singula iam à principio confluxisse conspicuum sit, quis admirationi locus esse potest, si Ecclesiastici Orbis Vniuersi Rector, Pontifex Summus Vrbanus VIII. Minimitanum cælum tuis humeris semel, & iterum commendauerit sustinendum? Scilicet canoro te famæ plausu perceperat ad eum meritorum euectum apicem, qui summæ in Religione dignitati debebatur. Nouerat Te pro Conuentu Placentiæ primum ad Prouincialia, deinde pro Lombardiæ Prouinciæ ad Generalia Comitia destinatum Commissum: Octies in eadem Prouincia Correctoris bis Prouincialis Collegæ, & semel Correctoris Prouincialis officio functum: semel in Genuensem ab Eminentissimo Protectore, & iterum in Venetam Prouinciam à Reuerendissimo Patri Generali Visitatorem transmissum: Hiscè verò muneribus adeò præclare functum, vt multò plus à te acceperint, quàm Tibi contulerint dignitatis, & laudis. Nouerat Te post hæc, vt quam in tot obeundis prouincijs præluxeras, prudentiam, ac morum integerrimam honestatem in alios effunderes, ad Nouitios informandos deputatum, & veluti animatum exemplar tyronibus propositum. Non eum latebant eximia animi tui dotes, non frequentia in sacris, pius affectus in precibus, sollicitudo in officijs, vel solertia in ministerijs. Ecquis tandem poterat ignorare vrbanitatem tuam in moribus, quæ te omnibus fecit amabilem? Quis vigorem mentis, qui te præstitit in laboribus indefessum? Quis in dignitatibus non modo non appetendis, sed etiam eludendis, fugiendisq; constantiam, & perpetuam à te benè actæ vitæ rationem, nunquam in susceptis consilijs æstuantem? At meum non est in præsentiarum tua referre encomia, præconia tibi recitare: Volebam Priuilegia Ordini nostro à Summis Pontificibus concessa, opera, & studio R. P. Laurentij de Peyrinis amicissimi tui, dum viueret, ac Prouinciæ meæ splendoris explicata, ac illustrata Paternitati Tuæ Reuerendiss. offerre, vt dum beneficijs in me collatis beneficia intexis, & beneficiorum vinculis beneuolentiæ vincula connectis, ipse aliquid grati animi pignus persoluerem; sed nescio quo raptus enthusiasmate calamus in tuas laudes eruperat: fortasse putauit modica de innumeris virtutibus, meritisq; tuis attramento deducta scribens occurrere ardentissimæ cupiditati meæ, qua teneor, vt ex ista tam exigua laudum enarratione cumulatas in te vno virtutum omnium præclarissimas dotes agnoscant omnes, atque suspiciant. Quis enim contempletur hoc tempore dignitatem tuam, nec obseruet eam religiosius? Quis in fastigium illud, ad quod, non comite fortuna, sed virtute duce olim euectus, nuper ad triennium à Summo Pontifice Deo inspirante confirmatus, defigat oculos, nec lætetur vberius, testesq; lætitiæ voces liberius non emittat? Quamobrem inter effusas nostrorum hominum gratulationes, quæ ex vniuersi Orbis partibus ad te conuolant, ego tibi hoc munere statuo gratulandum. Suscipe interim, Reuerendissime P. & excipe opus, & me tuis sub auspicijs qualicunq; modo lucubrantem, ac nostri Ordinis incremento viuas phæniceos annos.

AD

AD LECTOREM.

TAndem aliquando recussum vides, Lector amice, opus adeò exoptatum, tamdiù desideratum, in quo Priuilegia Regularibus à Summis Pontificibus concessa dilucidissimis Commentarijs explicantur, exornantur. Opus experieris à prima impressione ab ipso Auctore, adhuc inter nos agentem locupletatum: multò sanè vberius locupletandum, nisi eum nobis mors præpropera rapuisset: Nec enim quæ tibi ad calcem offero, Pontificia Decreta Commentariorum luce orbata prodirent ad lucem. Scilicet ingenuo, ac liberali animo Auctor erat, qui Senecæ illud valdè probaret, *In hoc gaudeo aliquid scire vt doceam: si cum hac exceptione detur sapientia, vt illam inclusam teneam, nec enuntiem, reijciam*: cumque ei alta mente repostum maneret Ecclesiastici illud, *Sapientia absconsa, & Thesaurus inuisus; quæ vtilitas in vtrisque?* Apostolos satagebat imitari, qui S. Ireneo docentè, *Simpliciter, & nemini inuidentes ea, quæ didicerant ipsi à Domino, hæc omnibus tradebant.* Tarditatis verò meæ causam ante nouissimè additas Pontificias Constitutiones tibi aperio: Commentaria autem in nostram Minimorum Regulam ab ipsomet Auctore composita, quæ in primo tomo promiseram, cùm sint iam ad lucem aspiciendam parata diù, vt spero, non desiderabis. Vale.

Epist.6.

Cap.20. lib.3.c.14.

A V C T O R
AD MINIMOS.

EN, reuerendi Patres, Priuilegia, nostro Ordini concessa à Pyrrho vsq; ad Vrbanum VIII. Quid fecerim licèt euidenter constet intuenti; breuiter tamen accipite. Addidi in primis multa prætermissa à Passarello ex Iulio II. Leone X. Clem. VII. Paulo III. Greg. XIII. Sixto V. omnia summa fide decerpta ex authenticis Archiuij nostri Romani apud P. Zelosum. Ea, quæ erant hinc inde dispersa, per Regulam præsertim, huc congessi. Adieci etiam Constitutiones eorum Pontificum, qui à Gregorio XIV. vbi Passarellus reliquit, hucusque nobis, vel Mendicantibus in communi aliqua, vel concesserunt de nouo, vel antiqua confirmauerunt, eo semper ordine seruato, vt prius quæ nostro Ordini, deinde quæ alijs, vel in particulari, vel in communi concessa sunt, collocentur. Adiunxi quamplurimas celebriores sacrarum Congregationum Concilij, & Regularium declarationes. Notis quoque dicaui, quibus innotescit, quæ priuilegia nunc valeant, quæ non, quæ reuocata, quæ limitata, quæ ampliata, quæ declarata, quæ contra Trid. quæ illi conformia, quæ præter illud. In quibus notis ferè omnia Regularium priuilegia, omnemque priuilegiorum materiam inclusi. Innumerabilibus denique grauissimisq; mendis, sensum, vel obscurantibus, vel penitus tollentibus, vel retorquentibus expurgaui. In quo opere (quod certè laboriosum fuit) me maximè iuuit F. Franciscus Maria de Agritolijs. Hæc feci. Quæ faxit Deus, vt vobis, reliquisque Regularibus prosint, & proderunt, si æquo animo, bonaque voluntate legantur. Sed quoniam scio, multos priùs contemnere libros, quàm legerint, immo quàm viderint; ideò per charitatem rogo

Ne mea dona tibi studio disposita fideli,
Intellecta priùs quàm sint, contempta relinquas.

Ne de ijs verificetur dictum Hieronym. in proœm lib. 9. Esaiæ, ignorantes, quid audiant, & quid loquantur, de eo audent iudicare, quod nesciunt, & antè despiciunt, quàm probent, eruditosque se existimant, & disertos, & in eo se scire aliquid arbitrantur, si de cunctis scriptoribus detrahant. *Proba igitur Lector, & iudica; ego enim me libenter illorum correctioni submittam, qui in huiusmodi periti, prudenter, & charitatiuè iudicauerint. Vale.* D.Hieron.

FACVLTAS REVERENDISSIMI PATRIS GENERALIS.

Nos Fr. Io. Baptista Roncha totius Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula Corrector Generalis Apostolicus P. Fratri Angelo Vigo Nostri Ordinis Theologo Salutem in Domino.

VIrtute præsentium concedimus facultatem tibi supradicto Patri, & ad meriti augmentum etiam præcipimus, vt quamprimum commodè poteris, typis iterum mandare cures Priuilegia Regularium à P. Laurentio de Peyrinis iam impressa, declarata, & illustrata vnà cum Additionibus, tam ab ipso Auctore adhuc viuente factis, quàm à te modo hæ prius à P. F. Thoma à Vezzano nostri Genuensis Collegij studiorum Regente; & à P. Iacobo Antonio Marchesio Theologiæ Moralis Lectore, examinentur, & approbentur; & accedat facultas eorum, ad quos spectat. Datum Neapoli in Nostro S. Ludouici Conuentu, die 10. Mensis Maij 1642.

Fr. Io: Baptista Roncha Minimus Generalis Apostolicus.

APPROBATIO.

ADditiones à R. P. Peyrinis adhuc viuentis ad sua in Regularium Priuilegia Commentaria, nec non P. Angeli Vigi breuissimæ notæ ad Constitutiones, & Declarationes nouissimè additas, quas ego infrascriptus, mandante Reuerendissimo P. F. Io: Baptista Ronca nostri Ordinis Minimorum Correctore Generali Apostolico, attentè vidi, nihil prorsus continent, ob quod dignissimæ non sint publica typorum luce donari. Ita sentio. In quorum fidem, &c. Datum Genuę, In Collegio Minimorum Iesu Mariæ die 20. mensis Augusti 1642.

Fr. Io: Thomas à Vezzano, S. Theologiæ Lector, & in prædicto Collegio Studiorum Regens.

APPROBATIO.

EX Commissione Reuerendiss. P. F. Io: Baptistæ Ronchæ Ordinis Minimorum Correctoris Generalis Ego infrascriptus R. ad P. F. Laurentij de Peyrinis fel. mem. typis iterum mandanda opera, tres nimirum Priuilegiorum Regularium, præsertim Minimorum, tomos, pluribusque notis, seu additionibus ab ipso auctore, & nunc à R. P. F. Angelo Vigo eiusdem Ordinis Theologo illustrata perlegi, in quibus cum nihil, quod Catholicæ fidei, aut bonis moribus obuium, repererim: imo omnia ad mentem Ecclesiæ conformia, & Religiosis omnibus vtilissima fore existimem, typis dignissima censeo. In quorum fidem, &c. Datum Genuę in Iesu Mariæ Collegio, 10. Septembris 1642.

F. Iacobus Antonius Marchesius Theol. Mor. Lector.

NOS F. SIMON BACHELLIER; TOTIVS ORDINIS MINIMORVM

S. Francisci de Paula Corrector Generalis, &c.

Dilecto in Christo R. P. F. Laurentio de Peyrinis Prouincia nostræ Genuensis Prouinciali Salutem.

VT ea, quæ preparasti de priuilegijs nostris ad totius Ordinis vtilitatem, quamprimum typis mandare possis, concedimus licentiam P. F. Ioanni Ponce, nostri Instituti Theologo, & Concionatori, vt ea videre, legere, & approbare valeat, assumpto sibi alio eiusdem nostri Instituti, vel alterius Ordinis Theologo, qui eius opinioni subscribat. Et in fidem, &c. Datum Romæ in nostro Conuentu SS. Trinitatis, die 7. Februarij 1626.

F. Simon Bachelier Generalis.

APPROBATIO.

P. F. IOANNIS PONCE DE LEON, LECTORIS PRIMARII

Theologiæ, & Regentis studiorum huius Conuentus Iesu Mariæ Ordinis Minimorum Genuensis Vrbis.

IVssus, vt censoriam proferrem sententiam, de mandato Reuerendiss. P. N. F. Simonis Bachelier, totius nostræ Religionis Minimorum Generalis, Vidi librum compositum à R. P. F. Laurentio de Peyrinis, Prouinciali eiusdem Ordinis in hac Genuensi Prouincia, cuius titulus est *Priuilegia Sacro Ordini Minimorum*, opus sane incredibili eruditione refertum, & ingenioso labore perpolitum mihi attentè legenti visum est, & suo dignum Auctore, & quòd si in lucem edatur, in maximum Dei honorem, & vniuersæ Religionis nostræ bonum cedet. Nam, vt doctrinæ candorem omittam, illustre admodum argumentum, integrè, & longè pleniùs, quàm alij, Auctor prosequitur, exornatque,

natque,tum quampluribus,& quidem non vulgaribus Pontificum decretis, tum præclarissimis Illustrissimorum Cardinalium super Concilium Tridentinum declarationibus, atq; grauium aliorum Doctorum testimonijs. Attexit etiam ad maiorem pulchritudinem, & iucundissimam varietatem singularia non pauca ex Iure Cæsareo, & Canonico. Expargit denique suæ Theologiæ moralis flores ex arido disputationum moralium campo selectos,sed qui suauem, securum, & religiosum odorem effluant,& noua quadam luce vestiti sapientum oculos pascunt,in eoque, velut in speculo,pietas,& Auctoris eruditio,acumen,& securitas iudicij prudentialis mirificè resplendent. E quibus omnibus emergit,opus id esse,in quo nihil mutandum,nihil delendum, aut censura, sed laude dignum, omni dubio semoto, iudicandum sit, de quo securè proterre possum id, quod Plinius Iunior instantèr dicere solebat cuidam amico suo,rogans vt sua opera in commune bonum lucem aspicerent, *Effinge aliquid, & excude, quod sit perpetuò tuum*, quod in hac fertilissima librorum ætate de paucis verificari potest. Censeo igitur,posse hunc librum typis mandari; tum in communem omnium vtilitatem, tùm in Religionis nostræ perpetuum decorem. Præsertim cum in nullo à Christiana morum deuiet honestate, vel Orthodoxæ fidei dissentiat, immo in omnibus cum illa mirificè cohæreat. In hoc Conuentu Minimorum Genuensis Vrbis, die 4. Mensis Aprilis,Anni Dominicæ Incarnationis 1626.

F. Ioannes Ponce de Leon,Lector Primarius,& Regens.

APPROBATIO.

De commissione reuerendiss. P.N.F. Simonis Bachelier,totius Ordinis Minimorum generalis Correctoris.

INfrascriptum Volumen commentariorum in Religionis priuilegia, denuò elaboratum à religiosissimo,& erudito P.F.Laurentio de Peyrinis Genuensi,eiusdem Religionis alumno, in hoc olim Collegio Iesu Mariæ primario Moderatore, nunc autem dignissimo Prouinciali Genuensis Prouinciæ,sedula,qua potui,cura perlegi,accuratèque euolui, cognouique opus sanè hoc nulla censura reprobandum,sed laudibus potius, & encomijs esse celebrandum, cum in eo nihil catholicæ fidei dissonum,nihil bonis moribus contrarium, immo illud sacrorum Conciliorum actis, & S.R.E.ritibus,necnon sacræ Scripturæ sententijs, & Patrum dogmatibus mirificè consonum inuenerim. Solidam quoque doctrinam,breui stylo,compendiosam tamen animaduerti. Vnde scripta hæc Auctoris sui pietatem insignem,vitæ candorem,eruditionem eximiam, sacrarumque litterarum notitiam latis ostendunt. Quapropter,ipsis in publicum editis, maximam inde fidelibus, & potissimum Regularibus vtilitatem secuturam haud leuiter existimo. Quarè quòd typis tradantur,mihi dignissimum visum est, Datum Genuæ in Conuentu Iesu Mariæ, die 24. Mensis Maij, anno 1626.

F. Christophorus Rengel, Lector Primarius sacræ Theologiæ.

Facultas Reuerendiss.P.Generalis.

F. Franciscus à Longobardis totius sacri Minimorum Ordinis SS. Patris nostri Francisci de Paula Corrector generalis.

REuerendo P.F.Laurentio de Peyrinis eiusdem Ordinis Theologo facultatem facimus, vt possit typis mandare librum,qui inscribitur: *Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium*; dummodò diligentèr examinetur,& approbetur à duobus Theologis, siue nostris, siue alterius Ordinis,nominandis à Reuerendo Patre Prouinciali nostræ Prouinciæ Genuen., & adsit etiam facultas aliorum, ad quos pertinet. In quorum, &c. Datum in nostro Conuentu S. Andreæ de Frattis de Vrbe, die 2.Octobris 1632.

F. Franciscus à Longobardis indignus Generalis.

Commissio Adm.R.P.Prouincialis.

F.Io:Chrysostomus Malaspina Ordinis Minimorum,& in Prouincia Genuensi Minimus Corrector Prouincialis.

CVM P.F.Franciscus à Longobardis nostri Ordinis Generalis,fecerit nobis facultatem nominandi duos Theologos,qui diligenter examinarent librum, qui dicitur, *Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium*, Adm. R.P.F. Laurentij de Peyrinis. Nos hanc Prouinciam commisimus R.P.F.Hieronymo Trimarchi,nostri Ordinis insigni Theologo, & sacræ Theologiæ ac iuris canonici Lectori,& P.F.Francisco Mariæ de Agrilolijs Lectori Theologiæ in hoc Iesu Mariæ Collegio. In quorum fidem,&c.Datum Genuæ, die 27.Ianuarij 1633.

F. Io: Chrysostomus Malaspina Prouincialis.

APPROBATIO.

EX commissione Admodum Reuer. in Domino Patris F. Ioannis Chrysostomi Malaspinæ Ordinis Minimorum S. Francisci à Paula, huius Genuensis Prouinciæ Prouincialis, vidi ego infrascriptus opus Admodum Reuerendi Patris Laurentij de Peyrinis, eiusdem Ordinis Theologi doctissimi, qui olim non semel, sed bis, atque iterum fasces Prouincialatus gessit, quod opus inscribitur, *Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium, præsertim Minimorum*. Et ea, qua potui, diligentia attentè consideraui, & nihil inueni, quod catholicæ fidei sit contrarium, vel quod bonis moribus non sit consonum, ac consentaneum. Imò omnia pietatem, sacram doctrinam, omnisque eruditionis plenitudinem redolent. Et miratus sum Auctoris virtutem, simplicitatem, tot sociatam meritis, religiosam grauitatem, mira conditam suauitate, Religionisque nostræ zelum. Vellem ego ipse hic recensere multa pro Italia, gratitudinis ergo, in laudem tanti Patris, sed sileo, vt eius congenitæ modestiæ potius faueam. Itaque opus iudicio dignissimum, quod typis mandetur, & diu manebit, florebit, vigebit, & cum religiosa, & christiana viuia reddet acceptam è publico lucem. Et ita attestor, Genuæ in Conuentu Iesu Mariæ Idibus Decembris, Anno à Virginis partu sexcentesimo trigesimo tertio supra millesimum. Ita opto. Ità spondeo.

Ego F. Hieronymus Trimarchi, Messanensis, Siculus, sacri Minimorum Ordinis S. Francisci à Paula in Gymnasio Mamertino eiusdem Ordinis sacræ Theologiæ Lector, ac Iuris Pontificij Professor.

APPROBATIO.

INæstimabilis scientiæ gemma pulchrior videtur, si videatur, & gloriosior, si se in eius aspectu detineat mens hominum. Beatior, feliciorq; doctrinæ rosa fragrantissima cum in angusto memoriæ sinu collectum decus in libris ostentat, & quæ sibi decori, cœteris etiam est voluptati, odorem spirans. Quàm suaue redolet noster hic auctor Adm. R. P. F. Laurentius de Peyrinis librorum fructu iucundissimo? Qui, ne scitum illud inane videatur Hebræorum Sapientis illustre pronunciatum, *Faciendi plus libros nullus est finis*, post aliquot fœcundissimæ mentis labores in lucem elatos post vnum, & alterum Priuilegiorum volumina posteritati transmissa, tertium nunc emittit superiora coronans. Cui quidem librando (si librare fas sit, non potius venerari, discipulo) Reuerendiss. P. F. Francisci à Longobardis Ordinis nostri Generalis mandato, à R. Adm. P. F. Ioanne Chrysostomo Malaspina, Genuæ Prouinciali, datus iudex, in eo attentè perlecto, nil à catholicæ fidei regula, bonisque moribus alienum spondeo me reperisse: sacri quinimmò Theologi, Doctorisque ascetici partes tam piè pro moribus, tam doctè pro veritate tueri conspexi, vt ad rerum moralium intelligentiam lumen afferat non exiguum. Difficultatum verò flosculis tam varijs, ac mirificis, tamque singularibus librum conspergit, & quod mirabilius est, practicis quæstionibus ita leges attexit, ac inducit, vt multi licèt laboris negotium sit libros scribere, eamque ob rem sacratissimo Exuli, qui de ipso Dominici pectoris fonte potauerat, dictum sit, sæpiusque repetitum, *Scribe*, nil amplius tamen ad cumulatissimam veri scriptoris laudem hic exoptari posse videatur. Doctrinæ sileo robur, ac fœcunditatem, quæ non de arescentibus riuulis, sed fontibus ipsis sensim potata. Quid in scribendo facilitatem, claritatem, breuitatemque commemorem: vt eo in genere vix quemquam habeat superiorem? Absolutissimam mitto rerum tractationem, vt in hoc, atq; alijs operibus vix quidquam intactum, vel vllam penè consimilium studiorum segetem posteritati relinquat? Ingenij prætereo simplicitatem, fidelitatemque vt si error quispiam in editis iam libris irrepserit, fateri non pudeat. Aliud putaui, deceptus sum; ac tandem, quod ingenui pudoris est, in æris alieni cumulo creditoris nomen libentissimè profiteatur. Quæ quidem omnia mente reuoluens, tam eximium scriptoris opus prælo committendum existimo, vt quæ spiritualibus angustijs capi non potest ampla doctrinæ suppellex, in aperto orbis theatro perspecta sapientium oculos pascere queat; ac probatissimi demum, lectissimique Auctoris lucubrationes, in quibus humana exultauit industria in omnem posterorum memoriam consecrentur. In quorum fidem, &c. Datum Genuæ, in nostro Iesu Mariæ Collegio, die 28. Augusti 1634.

F. Franciscus Maria de Agrifolijs Genuensis, Ord. Minimorum S. T. L.

APPROBATIO.

EGo Francus Briandata sacræ Theologiæ Magister de mandato Reuerendiss. P. Io. Baptistæ Bossij generalis Inquisitoris in toto dominio Genuæ, perlegi librum inscriptum, *Additamenta, seu Tomus tertius Priuilegiorum Regularium, præsertim Minimorum*, Auctore Adm. R. P. F. Laurentio de Peyrinis eiusdem Ordinis Professore. Et nihil inueni, quod fidei catholicæ, aut bonis moribus aduersetur, imò dignum censeo, qui quamprimùm ad communem vtilitatem in lucem prodeat. Genuæ die 23. Nouembris 1634.

Imprimatur. *Ita est. Francus Briandata manu propria.*

Fr. Vincentius Pretus à Serraualle, S. Theologiæ Magister Ordinis Prædicatorum Vicarius generalis S. Officij Genuæ.

INDEX

INDEX PONTIFICVM, ET CONSTITVTIONVM.

Quæ in hoc Volumine continentur.

Adrianus VI.

Alexander VI.

Clemens VII.

Clemens VIII.

Gregorius XIII.

Gregorius XIV.

Gregorius XV.

Innocentius VIII.

Iulius II.

15 Ex-

25 Du-

7 Etsi.

Pyrrhus Archiep. Consentin.

Sixtus IV.

Sixtus V.

Vrbanus VIII.

16 Apo-

INDEX CONSTITVTIONVM EIVSDEM VRBANI VIII.

& Sacræ Congregationis Decretorum, quæ in Nouissimis Additionibus continentur.

30 Nu-

DECRETA

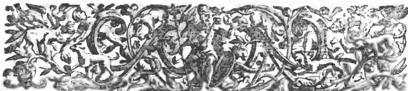
SACRÆ CONGREGATIONIS

Eminentissimorum Cardinalium.

DECRETVM PRIMVM.

PYRRHVS

PYRRHVS ARCHIEPISCOPVS CONSENTINVS CONSTITVTIO VNICA.

Eximit Ordinem Minimorum à sua iurisdictione, & illum immediatè subijcit Sedi Apostolicæ, illumque approbat, multa priuilegia concedendo.

PYRRHVS

Miseratione diuina Archiepiscopus Consentinus, Dilecto nobis in Christo filio F. Francisco de Paula, eremitę nostrę Consentinę Diœcesis, tuæq; Congregationis fratribus eremitis præsentibus, & futuris, ac vniuersis, & singulis salutem in Domino sempiternam.

Proœmiũ. *DEcet nos ex officio, quo Archiepiscopali Ecclesiæ Consentinæ, præsidemus, vigilanti cura, singularique sollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam omnipotentis Dei, cui soli cura est de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum sanctæ fidei Catholicæ, nostræque Christianæ Religionis, ac plurimorum animarum salutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, insudare; ac quantùm cum Deo possumus, ea, quæ iusta, rationabilia, salutifera, & à iure diuino, ac Sanctorum Patrum institutionibus penitùs, & omninò non discrepantia gratiosè concedere, & ijs fauorabiliter annuere.*

Supplicatio. §. 1. *Dudùm siquidèm ad tuæ supplicationis instantiam super finibus, & posse dictæ terræ Paulæ, quoddam Oratorium, seù Ecclesiam sub vocabulo S. Francisci per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire, & ecclesiastica sacramenta recipere, ac orare posses. Tu, qui dictum Oratorium, seù Ecclesiam cum singulari diligentia vnàcum quodam paruo dormitorio fabricasti, ac fabricari fecisti, ac in dies fabricas, & amplias, vitamque austeram eremiticam per 20. annos, vel circa, & sanctè, & iustè, & religiosè vixisti, ac de bono in melius semper perseuerasti, pro vt ducis viuis, & perseueras de præsenti, ibidèmq; Deus solita clementia, diuersa, & crebra miracula per te operatus est, & operatur in dies, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multique sub habitu eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuo præstare famulatum. Et vt tu, ipsique quietiùs, sanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo ferueniùs famulari valeatis, tu, & F. Balthasar Sacerdos, cæterique Clerici, & Laici sub habitu eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humilitèr supplicastis, vt dictum Oratorium, seù Ecclesiam S. Francisci de Paula ab omni iurisdictione, & superioritate matris Ecclesiæ terræ Paulæ, & ab omni alia iurisdictione, & superioritate, etiam nostra eximere, & liberare, & sub protectione Sedis Apostolicæ totaliter relaxare, dictumque Oratorium, seù Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, tibi, tuæque Congregationis eremiticis fratribus, præsentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque (pro vt ipsi supplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiusmodique Fratribus eremitis potestatem, baliam, auctoritatem te F. Franciscum, & alios quoscumque in eorum superiores, & officiales canonicè eligendi dare, & concedere, tibique, & alijs per vos eligendis omnem iurisdictionem, & potestatem in spiritualibus, & temporalibus, inde & super omnibus locis, personis, & rebus huiusmodi, cum potestate missas, & alia diuina officia celebrandi, Confessiones audiendi, Eucharistiæ, & alia ecclesiastica Sacramenta ministrandi, & recipiendi; malefactores, rebelles, & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & absoluendi: & pro huiusmodi, vitæ obseruantia statuta, & ordinationes iuri diuino, & sanctorum Patrum institutionibus consona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac alias opportunè in omnibus concedere, dare, & prouidere dignaremur.*

§. 2. *Nos verò, qui ex vera scientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoscimus, operaque tua & nobis manifesta sunt, & te religio-* Motiua.

sum, & sanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore, & esse demonstrant, considerantes, quod bona opera, pia, charitatiua, an Deo grata, & multis salutifera, tibi, & vbiquè per te, tuamque Congregationem feruentiùs, ac quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, si priuilegijs muniamini, ac fauoribus, & gratijs prosequamini opportunis, vestris iustis, & sanctis desiderijs, & supplicationibus annuentes, & inclinati; huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam vna cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, assignamus, cedimus, & conferimus, at tenore præsentium prouidemus de eadem.

Eligit P.N. in superiorem Religionis.

§. 3. Teque in Superiorem huiusmodi tuæ Congregationis, Patrem, Rectorem, & Priorem, seù quouis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui præsis, ac vita, & exemplis prosis, tuisque monitis, mandatis, & præceptis salubribus omnes huiusmodi Congregationis personæ obedire, & parere debeant, ipsique tuis eremitis fratribus te in suum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum alios quoscumque Superiores, & Officiales canonicè eligendi potestatem, & auctoritatem.

Concedit facultatem statuta cōdendi.

§. 4. Nec non statuta, & ordinationes pro huiusmodi vitæ obseruantia, à iure tamèn diuino, & sanctorum Patrum institutionibus non deuiantia faciendi.

Dat superioribus potestatē super fratres.

§. 5. Tibique, & huiusmodi officialibus, & superioribus sic eligendis omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiamsi Sacerdotali, seù quauis alia præfulgeant dignitate, & locorum, iurisdictionum, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibèt spectantium, & pertinentium.

Concedit auctoritatē delinquentes castigādi.

§. 6. Cum potestate quoscumque rebelles, & inobedientes, omnium huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuscumque generis maleficia, & crimina (pro vt iuris fuerit) puniendi, huiusmodique delinquentes incarcerandi, condemnandi, disciplinandi, liberandi, absoluendi, cæteraque faciendi, quæ in præmissis, & circà præmissa vobis videbuntur fore necessaria, & opportuna, & quæ nos met facere possemus.

Sacerdotes possūt missam antè diem cum altari portatili celebrare, & sacramenta ministrare.

§. 7. Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seù sæcularibus, vel regularibus per vos eligendis, missas etiam antè diem, & in quocumque loco ad hoc congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi, Eucharistiæ, & alia quæcumque Sacramenta ecclesiastica liberè, & licite tibi, huiusmodique tuæ Congregationis personis, quotiès deuotio ingrueris, & necessitas postulauerit, absque quacumque Superioris licentia ministrandi, ad quæ suscipienda extrà loca huiusmodi compelli non possitis.

Confessiones audire, & à casibus absoluere.

§. 8. Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacumque irregularitate, nobis tàm à iure, quàm à nobis reseruatis, & permissis, totiès quotiès absoluendi, & dispensandi, votaq; quæcumq; permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam salutarem iniungendi.

Loca recipere.

§. 9. Loca, Oratoria quæcumque, & Ecclesias licitè accipiendi, & retinendi.

Quibuscūque venientibus habitum tradere.

§. 10. Quascumque etiàm personas ecclesiasticas, & sæculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis, profiteri, & recipere volentes acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promissionem obseruantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ, vestraque huiusmodi statuta, & ordinationes facere possint, & valeant, ac possitis, & valeatis, potestatem, baliam, & auctoritatem tenore præsentium damus, concedimus, & indulgemus, ac vobiscum super his opportunè dispensamus.

Communicat priuilegia S. Francisci.

§. 11. Omnibusque priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus fratres S. Francisci, cæteriq; Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti, auctoritate nostra in Ciuitate, & Diæcesi Consentinensi possitis, & valeatis.

Eximit Religionem à sua iurisdictione.

§. 12. Huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam, ac alia quæcumque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitisque, & personis, rebusque omnibus, ad vos, vestraque loca quomodolibèt spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi degentibus ab omni iurisdictione, subiectione, & superioritate matrum Ecclesiarum, ac nostra, nostræq; Consentinæ Ecclesiæ, cæterarumq; personarum (salua tamèn sempèr quarta omnium legatorum, quam omninò nobis, & successoribus nostris, pro vt iuris est, soluere teneamini) ex certa nostra scientia, motu proprio, & de plenitudine nostræ dignitatis, quantum cum Deo possumus, in perpetuum eximimus, & totalitèr liberamus, ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ totalitèr, specialitèr, & singularitèr, & expressè remittimus, & relaxamus, præsentibus, perpetuis, futurisque temporibus valituris.

Subscriptione, & sigillo corroborat.

§. 13. In quorum omnium, & singulorum roboris firmitate, & testimonium præmissorum per manus Philippi Figadij de Buxem Cancellarij nostri præsentes fieri fecimus, nostrique maioris sigilli appensione munitas, & nostræ propriæ manus subscriptione roboratas.

Datum in nostro Archiepiscopali Castro S. Lucidi Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ Indictionis, sub Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pauli Papæ II. Anno Septimo. Amen.

CIRCA CONSTITVTIONEM

1 NOto 1. quòd Archiepiscopus Pyrrhus per concessionem horum priuilegiorum modum viuendi institutum à B. P. N. approbauit, & per consequens confirmauit (hæc enim duo verba pro eodem sumuntur in iure ca. vnico de Religiosis domibus in 6. §. fin. vbi Glossa in sum. & habent Azor to. 1. instit. moral. li. 11. c. 24. q. 5. & Vasq. 1. 2. disp. 165. c. 4. n. 38. Rodriq. to. 1. qu. regul. q. 17. art. 2. Quod annotare libuit propter aliquos, qui sunt imaginati, hęc duo verba differre) non enim priuilegia concessisset, nisi modum viuendi quasi antecedentèr prius approbasset, & confirmasset.

2 Noto 2. posse quempiam hic dubitare, & meritò, qua auctoritate dictus Archiepiscopus potuerit nostram Religionem approbare, cum hoc ad Romanum spectet Pontificem?

R. Antiquitùs ad Episcopos pertinuisse Religionum approbationem; cùm enim Episcopi, qui loco Apostolorum successerunt, vt dicitur Cap. In nouo, dist. 21. & in Trid. sess. 23. de Sacram. Ord. cap. 4. iurisdictionem spiritualem à Christo Domino acceperint, vt dicitur Act. 20. *Attendite vobis, & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam*

Dei,

Dei, quam acquisiuit Sanguine suo; subiectam tamen supremæ iurisdictioni Summi Pontificis. Religiones tamdiù potuerunt approbare, quamdiù non fuerunt impediti à supremo Pastore. Ità Azor, & Vasq.loc.cit. Sanchez 5. in decal.c.1.num.15. & 20. Vndè cum tempore Pyrrhi dicta iurisdictio nondùm fuisset, neq; iure, neq; vsu, vel consuetudine ablata, potuit doctissimus Archiepiscopus nascentem Minimam nostram Religionem confirmare.

3 Si dicas, quòd iàm erat multò antè sublata hæc facultas Episcopis, vt videre licet in Concil. Lateranensi sub Innocentio III. cap.13. & refertur cap. vlt.de Religiosis domibus, & habetur in c.vn. eod.tit.in 6. Vide Lessium lib.2.de iust.cap.41.num.12.

℞. Illa capita non loqui de Episcopis, sed de inuentoribus Religionum, nequè tollere ab Episcopis auctoritatem Religiones confirmandi, sed solùm prohibere, ne quis de cætero nouam Religionem inueniat, sed quicumq; voluerit Religiosus esse, vnam de approbatis ingrediatur. Ità Vasq. loc.cit & patet clarissimè ex textu dictorum capitum. Adde, quòd constitutio cap.vn.de Relig.dom.in 6.propriè videtur loqui de ijs Religionibus, quæ non possunt habere proprium, neque etiàm in communi, nec extendi ad illas, quæ proprium possunt habere, vt Io: Andreas dicto cap.statim in princ. paulò antè à num.1. Vndè licèt contendant aliqui, dicta constitutione prohiberi Episcopis Religionum approbationes, quod dicimus esse falsum, adhùc tamen potuit suo iure dictus Archiepiscopus nostram Religionem confirmare, quià nostra Religio proprium habet in communi.

4 Vbi autèm prohibita existat Episcopis Religionum approbatio, discrepant inter se DD. Quidam putant dictis cap.de Relig.dom. vt Azor loco cit. & Sanchez etiàm cit.num.15. Meliùs Vasq; loc.cit. Qui ait, id longo vsu & consuetudine iamdiù obtentum fuisse, quæ consuetudo tempore Pyrrhi nondùm erat introducta. Et constat, quià Sixtus IV. deindè approbauit, & confirmauit dictam approbationem Pyrrhi, quod certè non fecisset, si Pyrrhus iurisdictionem Romano Pontifici soli debitam vsurpasset.

5 Dico igitur, quòd sicùt olìm licitum fuit Episcopis in suis Diœcesibus Sanctos canonizare, vt latè probat Bellarminus to.2.debeat. & canon. Sanct.controu.4.de Eccl.triumph.lib.1.& diffusè Garcia de canon.Sanct.p. 2.c.1. per multa, & nunc etiam liceret, nisi id illis prohibitum esset in cap.2.de reliq.& vener.Sanct. Ità etiàm licitum olim fuisse Episcopis Religiones approbare, quod mòdò licitum non est longo vsu, & inueterata consuetudine. Et sicùt Episcopi solùm canonizabant pro sua Diœcesi, ità solùm pro eadem approbabant. Pro vniuersa verò Ecclesia, tàm canonizatio, quàm approbatio sempèr pertinuit ad Rom. Pontificem tamquàm ad vniuersalem Pastorem.

6 Si quæras vlterius, quo iure potuit dictus Archiepiscopus nobis tot priuilegia concedere?

℞. Quod ille solus potest priuilegium dare, qui potest legem ferre. Cum enim priuilegium lex quædam priuata sit, ab eo solo potest ferri, qui habet legislatiuam potestatem. Ità Antonin. p.1.tit.19. cap.1. statim in princ. Sylu. verbo Priuilegium, q.2. Angelus qu.3. Tab.qu.2. Rosel.q.2. Armil.num.3. & Suar.lib.8.de legib.cap.8. Vndè patet, quòd cum Episcopi possint leges ferre, possunt etiàm proportionaliter ad eas, vel à se, vel à suis predecessoribus latas, priuilegia concedere, quod in specie docent omnes cit. DD.& præsertim Suar.nu. 9. Docent etiàm Canonistæ in cap. Olim, el 2.de priuil. Quod cum ità sit, mirari nõ debemus, si dictus Archiepiscopus hæc nobis priuilegia concesserit. Et licèt verum sit, quòd nequit Episcopus concedere priuilegiũ contrà ius commune, vel Pontificium, vel latum à suo Superiore, vt docet idem Suar. (licèt n. possit super illis aliquandò dispensare, id tamèn non est per se, sed quatenùs iure, vel consuetudine illi concessum est) verum etiam est, si benè omnia trutinentur, hæc priuilegia nobis à Pyrrho concessa, esse vel iuri communi conformia, vel prætèr illud.

7 Et aduerte, quòd non est necessarium, quod priuilegium semper sit contrà ius commune, sed satis est, si sit pratèr, vel vltrà illud, vt sunt multa priuilegia, quæ verè, & propriè dicuntur talia, concessa Regularibus absoluendi, & dispensandi, quæ non sunt contraria iuri communi, sed aliquid vltrà illud addunt; vt Suar.lib.8. de leg.cap.1. num.5. Sufficit etiàm, si iuris communis ambiguitates tollat, certitudinem addat, vel admoneat, mentem Principis esse, vt tali ius commune seruetur, vt Suar.loco cit.num.7.

8 Noto 3. quòd ista priuilegia Pyrrhi fuerunt confirmata à Sixto IV. Iulio II.& alijs Summis Pontificibus ex certa scientia, & extensa ad omnes Diœceses. Quarè iàm sunt facta propria Summi Pontificis; vndè non poterant post prædictam confirmationem ampliùs à prædicto Pyrrho, vel eius successoribus reuocari, vt benè Syluest. verbo Priuilegium, q.10.& Suar.8.de leg.c. 37.num.13. Ideò explicanda vt Summi Pontificis propria.

§. III.

9 NOto, quòd iure potuit Archiepiscopus Pyrrhus instituere Sanctiss. Archimandritam nostrum in Superiorem suorum subditorum, isque tribuere facultatem eum, & alios eligendi; nam nulla Congregatio potest habere formam, nec vigorem Religionis, nisi sit ab habente auctoritatem approbata. Ex quo sequitur, quòd approbans sit Religionis caput; Vnde optimè dixit Henriq. lib.7. de indulg.c.24. numer.4.in commento, litera B.& nu.7.in comm.l. E. quòd Papa, ad quem pertinet generalis Religionum omnium confirmatio, sit illarum proprius Generalis, cum liberum sit illi approbare, vel non approbare, facere Religionem, vel non facere. Quarè Religio nullam habet iurisdictionem, nisi illi ab habente auctoritatem per confirmationem, & approbationem tribuatur, & in illius potestate est dare tantam, vel tantam; & Sicùt potest approbans retinere apùd se omnem iurisdictionem, & esse caput Religionis approbatæ, ità potest hanc iurisdictionem capitis tribuere cuicumque voluerit, Quod quamuis fiat ex consensu etiàm subditorum, qui voluntariè se submittunt institutori, & regulæ institutæ per vota, id tamen efficaciam non habet, nisi ab habente in Ecclesia potestatem acceperit. Quarè optimè sequitur, potuisse dictum Archiepiscopum P. N. Generalem instituere & tribuere fratribus potestatem eum, & alios eligendi. Hæc ex Vasq.prima 2.disp. 165. c.4. num 41. & 42. & Sanchez lib.5. in decal. c.1. numero 20.

§. IV.

10 NOto, quòd nullus Superior, nequè etiam Capitulum Generale potest facere statuta contrà ius commune, vt dicam latiùs in recollectione Actuum, si recolligere Religio mandauerit. Ità Nauar.lib.3.consil. de regul.cons.26. num.4. Habetur expressè in cap. Quod super his, de maiorit. & obed. vbi Panor.& alij Canon. Habetur etiàm in Cap. Institutionis 25. qu.2. Idem docet Io. Andr.c.fin. de appell.in 6.à num.9.& c.fin.de off.Archipresb.nu.7. Posset tamèn dictum Capitulum Generale constitutiones iuris communis declarare, innouare, & vbi pœna deficit apponere, vel veterem pro aliqua rationabili causa augere, quià hoc non est ius commune subuertere, sed illud adiuuare, quod licitum esse dicitur in cap.1.de nou.oper. nunciat. Possunt etiàm Capitula Generalia ad correctionem morum, ius commune supplendo, statuta facere præceptoria, prohibitoria, atque pœnalia, quod habetur in cap. Prodest.23.qu.5. Docet idem Io. Andr.dicto cap.fin.de off. Archipresb. & eo ipso quòd sunt prædicto modo facta, sunt Apostolica auctoritate confirmata per pri-

uilegium Clementis Septimi Congregationi Clericorum Regularium, & Pauli III. Societati Iesu, vt refert Peregrinus prima parte sui compendij, tit. Constitutiones. Nec solum potest Capitulum adiuuando prędicto modo ius commune, pœnas apponere, sed etiam idem potest facere in iure diuino, & similiter in iure naturali. Ità Massobr. in praxi, tract. de synodo, dubio 48. & colligitur ex ca. A nobis, el 1. de sent. excom. Nec solum id potest Capitulum, sed etiam solus Generalis, & solus Prouincialis & solus Corrector. Idem Massobr. & colligitur ex eodem cap.

§. V. & VI.

11 NOto, quòd Prælati nostri habĕt iurisdictionem ordinariam in suos subditos, tùm spiritualem, tum temporalem, quià iurisdictio manàs ex concessione perpetua facta alicui ratione dignitatis ab habente potestatem, est ordinaria, vt Glossa in ca. fin. de off. Iud. ord. Vbi Baldus hæc habet præcisè. *Quæritur, si trium commissio faciat quem ordinarium, seu delegatum. Rs. Si est commissio perpetua, facit ordinarium, si autem temporalis, facit delegatum*. Ità Passarel. in not. priuil. notab. 15. Sanchez li. 2. de matrim. disp. 40. n. 14. Rodriq. tom. 1. q. regul. q. 17. art. 6.

12 Nec solum habent dicti Pręlati iurisdictionem ordinariam in professos, sed etiàm in nouitios, quià multa priuilegia habent dicti Prælati circà nouitios, quæ sunt perpetua, vt constabit ex dicendis, & habet Rodriq. loc. cit. art. 11.

13 Nec solùm habent auctoritatem ordinariam ad causas regulares, sed etiàm ad extraneas, quales sunt lites, quas habent sæculares aduersus Regulares, siuè sint ciuiles, siuè criminales. Ità Nauar. comm. 2. de reg. num. 63. Archidiac. in cap. Nullam 18. q. 2. n. 3. Rodriq. loc. cit. art. 6.

14 Ex quo deducitur primò, quod priuilegia, quæ concedunt aliquid Prælatis, possunt ab ijs suis fratribus communicari. Quia iurisdictio est Principis priuilegio competens non personæ alicui determinatæ, nec circa personas determinatas, sed perpetuò dignitati, & in genere respectu subditorum ordinaria est, & delegabilis. Sylu. verbo Delegatus, q. 8. nu. 10. & 11. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. num. 14. Et habetur in cap. fin. de off. deleg. Quę communicatio per mortem ipsorum Prælatorum, vel priuationem ab officijs, vel ipsorum functionem non expirat, cum sit gratia, quæ morte concedentis non expirat, cap. Si super gratia, de offi. deleg. in 6. & cap. Si cui, de præben. eodem libro. Nec turberis ex eo, quod dicta Capita loquantur de Papa, in quo est suprema auctoritas. Nam non fundantur in ipsa suprema Papæ auctoritate, sed in natura gratiæ, quam, vt ait Pontifex d. cap. Si cui, decet esse mansuram. Atque ità docent Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 3. dub. 1. concl. 3. versu Si arguitur secundò. Suar. lib. 8. de legib. cap. 32. num. 9. Quarè si Prouincialis alicui fratri commiserit particularitèr, & expresè dispensationem cum incestuosis; vel cum his, qui post simplex votum castitatis matrimonium inierunt, vel posse aperire literas Sacræ Penitentiariæ, non erit opus ab alio Prouinciali, vel Generali, postquam concedens officio functus fuerit, vel priuatus, vel mortuus, dictam auctoritatem petere. Ità in specie Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst. 17. art. 11. Innoc. in cap. Quod translationem, de off. leg. num. 2. Panorm. in cap. Cum ad hoc, de clerico non resid. num. 9. Gutierr. lib. 2. can. quæst. c. 17. num. 6. 7. & 8.

15 Secundò colliges, quòd, nisi aliqua particularis constitutio obstet, quandò Prouinciales, & Generales concedunt, seù etiam Episcopi, vel eorum Vicarij alicui posse absoluere à casibus sibi reseruatis, quòd ista licentia sempèr durat, etiamsi Prouinciales, Generales, & Episcopi functi sint officijs, vel mortui, nec est opus eam ab alio Superiore petere. Ità expresè tenet Cruz lib. 2. de statu relig. cap. 3. dub. 1. conclus. 3. versu, Si arguitur 2. Sa verbo Gratia, n. 4. Suarez to. 4. in 3. p. disp. 26. sect. 3. n. 9. & lib. 8. de leg. cap. 32. n. 9. Neq. hoc est inferre præiudicium successori, nam illi satis est, quòd possit dictam gratiam reuocare. Nec priores Prælati posterioribus possunt præiudicium inferre, quià par in parem non habet imperium, Cap. Innotuit, §. Quamuis, de elect.

16 Tertiò colliges, quòd gratiæ factæ à Prælatis tempore visitationis per modum statuti fratribus aliquibus particularibus, iustis suadentibus rationibus, v.g. quòd aliquis, vel causa infirmitatis, vel studij, sit exemptus à choro, &c. durant etiam postquàm dicti concedentes officio functi fuerint. Panor. in cap. Nemini, de off. leg. num. 2. Syluest. verbo Deleg. q. 6. num. 7. Glossa in capit. *A nobis*, verbo, *Non nisi subditi*, de sent. excom. Immò etiamsi non sint factæ per modum statuti, sed simpliciter, cum causa tamen rationabili. Panor. in ca. Cum ad hoc, de cleric. non resid. n. 9.

17 Aduerte etiàm, quòd subsequens Prælatus non debet sinè iusta causa priuare subditum priuilegijs illi concessis à suo antecessore, quòd si fecerit, tenet quidem factum, sed ipse peccat, argumento Regulæ Decet, quæ est 16. de regul. iur. in 6. & significatur in capit. Suggestum, de decim. Quod peccatum de se non est quidem lethale, poterit tamèn esse ratione scandali, vel odij. Ità Suar. lib. 8. cap. 37. num. 10. Immò addo, quod neque ab eo, qui concessit, debet sinè causa priuilegium reuocari, vt Panor. loc. cit. & Glossa in cap. Cum ex eo verbo Septennium, de elect. in 6. Quæ exemplificat in eo, qui obtinuit priuilegium studendi per septem annos, quo antè illud septennium sinè causa priuari non potest, etiàm ab eo, qui concessit. Nec inferior Prælatus potest dictas gratias reuocare, nisi sit eiusdem auctoritatis cum eo, qui concessit. Clem. Ne Rom. de elect. cap. Inferior, d. 21.

18 Aliter autem dicendum est de grauaminibus, Nàm si Prælatus imponat alicui, v.g. vt quotiescumq. non interfuerit vesperis, dicat culpam in publico, vel quotiescumque repertus fuerit extrà cellam hora silentij comedat panem, & aquam dumtaxat, tunc, Prælato functo officio, vel per mortem, &c. non tenetur subditus amplius vigore dicti præcepti ea exequi, nàm hic sumus in odiosis, quæ strictè sempèr sunt interpretanda, iuxtà regul. Odia, quæ est 15. de regul. iur. in 6. Nisi per sententiam definitiuam dictus Prælatus talia dicto subdito imposuisset, nàm tunc, etiam Prælato officio functo, tenerentur ea exequi, vt Innoc. loc. cit. num. 3. & Panor. etiàm cit. nu. 9.

§. VII.

19 NOto 1. quò ad id, quod conceditur, vt possimus missas antè diem dicere, quòd in Concil. Trident. Sess. 22. decr. de obseru. & vit. in celebrat. missæ, præcipitur, quòd missa debitis horis celebretur, cum derogatione priuilegiorum in contrarium. Horæ autèm debitæ sunt illæ, quæ præcipiuntur a Missali Rom. in quo §. 15. de hora celebr. mis. habetur, *Missa priuata quacumque hora ab aurora vsque ad meridiem dici potest*. Quo decreto sinè dubio derogatur huic, & alijs infrà ponendis priuilegijs; Quicquid dicat Rodriquez tom. 1. qu. regul. qu. 43. art. 5. contendens, Concilium non reuocare priuilegia, sed tantùm præcipere Ordinarijs, vt, non obstantibus priuilegijs, compellant Regulares in foro exteriori censuris, & alijs remedijs opportunis, ne facultatibus in ipsis priuilegijs concessis vtantur; vndè putat, quòd si Episcopi non impediant, possunt Regulares suis priuilegijs sinè aliquo scrupulo vti. Verùm alij communiter tutiùs putant, per illa verba Concilij, *non obstantibus priuilegijs, &c.* satis fuisse priuilegijs concessis antè dictum Concilium derogatum. Ità A Sorbo in compend. priuil. verbo Missa, in princ. Azorius, tomo 1. institut. moral. libro 10. cap. 25. quæst. 4. Nauar. in manu. cap. 25. numero 86. Immo idem Rodri-

quez

quez hoc etiàm concedit in explicatione bullę Cruciatæ, §.13.num.9. Addo, quòd Pius V. per vnam constitutionem datam anno 1570. quæ incipit, Quò primùm;& refertur à Cherub. tom.2. bull. in Pio V. constit.eius 106. pag. 313. præcipit sub merito sanctæ obedientiæ omnibus Sacerdotibus tam regularibus,quàm sæcularibus, vt missas celebrent iuxtà ritum Missalis Rom. & idem Pontifex anno 1566. per suam constit. quæ incipit Sanctissimus, & refertur à Cherub. loc.cit. constitut. eius 4. pag. 178. præcipit omnibus Sacerdotibus sub merito sanctæ obedientiæ, ac pœna perpetuæ suspensionis à diuinis, ne missas quocumq; prætextu vespertino tempore dicere præsumant. Et Azor refert declarationem Illustriss. Cardinalium, quæ sic habet, *Ante diem, & horis indebitis celebrare nulli licet, etiam vigore priuilegiorum à Sede Apostolica antè Concilium Tridentinum concessorum*. Itaquè vigore priuilegiorum ante Concilium Trident. concessorum nulli Regularium licet missas antè auroram, nec post meridiem celebrare.

20 Verum tamèn est, quòd Gregor. XIII. Anno II. sui Pontificatus concessit sacerdotibus Congregationis Sanctæ Iustinæ, vt dùm in itinere fuerint, possint missam celebrare antè auroram, & post mediam noctem, & hoc viuæ vocis oraculo facto Illustriss. Alexandro Farnesio Cardinali, illius Ordinis Protectori, & refertur in compend. fratrum S. Hieronymi in Hispania, fol.50. Ità referunt A Sorbo, & Azor loc.cit.Eamdem concessionem fecit, & pleniorem dictus Gregorius præsbyteris Soc. Iesu, per eius bullam, quæ incipit, Quanta in vinea Domini,apùd Rodriq. in bull. in Gregorio XIII. bulla eius 22. addito nimirùm, quòd possint celebrare per horam antè auroram, & infrà horam post meridiem causa itineris, vel alteriùs legitimi impedimenti. Et Sixtus V. anno Domini 1586. per suam const.quæ incipit,Decet Romanum Pontificem, & refertur à Naldo verbo Confessio,num. 39. concessit Congregationi Oratorij, vt possint per dimidium horæ spatium antè auroram, & post meridiem,euenient casu, missas celebrare. Multa alia similia refert Cruz lib.2. de statu Relig. cap.5.dub.6.concl. 2. Quibus priuilegijs gaudent omnes participantes.

21 Noto 2. quòd citrà priuilegium non potest missa celebrari antè auroram, vt dictum est. Sed dubium est quid nomine auroræ intelligatur, non enim intelligitur per auroram ortus Solis, idest ascensus corporis solaris suprà nostrum Orizontem; sed initium crepusculi diei,seu prima lucis irradiatio, vndè Gabriel lect.14. in Canon. & Scotus in 4. dist.13.q.2.dicunt,licitum esse inchoare missam vna hora,& quarta parte alterius antè ortum Solis. Quę tamèn mathematica mensura ad res morales nimia est. Non erit itaquè peccatum hora,& dimidia antè ortum Solis sacrificare. Ità Suarez tom.3.in 3.p. disp.80.sect.4.Paulò strictiùs Vasq.tom.3. in 3. p.disp.232.cap.3.nu.27. Atquè ita Regulares, qui habent priuilegium, vt per horam antè diem celebrare possint, cùm huiusmodi priuilegium intelligi debeat antè auroram, quòd est tempus determinatum, à quo sinè priuilegio missa potest inchoari, poterunt inchoare missam per duas horas cum dimidia antè ortum Solis.

22 Missæ autèm noctis Natiuitatis Domini possunt omnes tres celebrari antè auroram. Ità Vasq. loc. cit. nu.32.Suar.dicta sect.4. quæsito 3.

23 Tempus verò legitimum, intrà quod missa debet absolui, vel inchoari, est meridies. Ità communiter DD. Suar.loc.cit.concl.2. Vasq.c.4.Singularem opinionem in hoc tenuit Nauar.in Sum c.25.nu.85.& de orat. miscell. 76. putans, licitum esse cuilibet Sacerdoti missam celebrare vsquè ad horam nonam diei, quæ est tertia post meridiem,cessante scandalo, & suadente aliqua honesta causa. Quam opinionem dicit non esse tutam in praxi Suarez loco cit. & nihil habere probabilitatis asserit Vasq. Itaq; absquè priuilegio censent cum multis, quos citant, per solam Ecclesiæ alicuius particularis consuetudinem non posse missas post meridiem inchoari, inchoatas autem finire est sine difficultate debitum.

24 Duos tamèn casus excipit Suar. quibus etiàm sine priuilegio licitum est post meridiem missas inchoare, nimirum in aliquo solemni festo, in quo missa publica,& concio non finiantur,nisi ad vnam,vel duas horas post meridiē,tunc enim durāte solemni missa, & etiàm paulò post, quià parùm pro nihilo reputatur, poterunt inchoari missæ priuatę,quià totum illud tempus in illo casu censetur legitimum,& debitum. Ità Vasq.n.37. & Suarez, qui alium addit casum, nimirùm si ratione itineris occurrat necessitas celebrandi in die festo paulò post meridiem,dummodò vnius horæ tempus non excedatur. Quæ omnia probabilissima sunt, & in praxi tutissima, & obseruantur de facto.

25 Si roges, an liceat in triduo hebdomadæ sanctæ celebrare,

℟. Breuitèr, in Feria V. licitum esse omnibus Sacerdotibus celebrare,absquè populi tamen frequentia, & secluso scandalo, si quod esset, sed in secreto, vt celebrius sit sacrificium illius diei. Ità Suar.to.3.in 3.p.disp. 80.sect.2.Sotus in 4.dist.13.q.2.art.2.ad 2.Gutierrez li.1. canon.q.cap.30.n.36.Scortia de Sacrif. miss.li.2.c.5.nu.9. & alij.Quia id nullo iure prohibetur, nequè est vlla introducta consuetudo,quæ vim legis habeat. In die autem Parasceue peccatum mortale est,siuè in publico,siuè in secreto celebrare.Ità omnes cit.& habetur in cap. Sabbatho,de consecr.distinct.3. In die Sabbathi Sancti, Nauar.in sum.c.25.n.88.& alij putant,peccatum mortale esse celebrare plùs quàm vnam missam publicam. Citati tamen DD. & alij apùd ipsos censent,peccatum non esse priuatim, & in occulto celebrare ob rationabilem causam,præsertim ab ea hora, in quà incipit, vel incipere potest solemne,& paschale officium, & sic cadit illud Sabbatho quò ad hoc esse cōsuetudine antiquatū.

26 Aduerte deniquè, quòd Regulares possunt dicere missas in diebus Dominicis, & festis quacumque hora debita, etiàm antequàm Rector parochialis Ecclesiæ celebrauerit. Et ità declarauit Sacra Congregatio nu. 5. in declarationibus,quas pono infrà in const. 7. Pij V. circà §.10.n. 14. Immò id expressè concessit dictus Pius V. in dicta const.§.10.

27 Noto 3. quò ad id, quod conceditur in hoc §. vt possimus celebrare missam in quocumque loco honesto cum altari portatili,seù viatico, quòd hoc idem nobis concessit Iulius II. constit. eius 2.§. 7. & concessum erat per ius commune Prædicatoribus, & Minoribus, cap. In his, de priuil. Sed hæc iam sunt antiquata per Concilium Trid. sess.22.decr.de obseru.& euit.in celebr. miss. illis verbis, *Neue patiantur in priuatis, domibus vel extrà Ecclesiam, &c.* Ità Nauar.in man.cap.25.num. 82. A Sorbo in comp.verbo Missa,in princ. Azor. tom. 1.instit.moral.lib.10.cap.26.quæst.7.Suar.tom. 3. in.3.p. disput.81.sect.3.except.4.Reginald. in praxi lib. 29. numer. 178.

28 Sed Gregor. XIII. concessit presbyteris Soc. Iesu, quòd, non obstante decisione Concilij Triden. sess. 22. cit. possint presbyteri dictę Societatis in missionibus, quæ à Superioribus fiunt, seruata aliàs forma concessionis Pauli III. (videlicèt cum debita reuerentia, & honore) sacrificium missæ cum altari viatico celebrare vbique gentium,etiam in castris militum,modò loca, & si communia,& profana,tuta,& honesta sint, & Præpositus generalis, aut per eum Prouinciales præpositi, eo tunc vtendum fore iudicauerint. Poteruntq; ibi ipsi presbyteri sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ministrare fidelibus,ad illud sumendum debitè præparatis. Ità referunt to.1.qu.regul.qu.43.art.4.Henriq. lib. 9. de Sacrif. missæ, capitulo 27. nu. 2. in comm. lit. S. Azor, ferunt Cherub. tomo 2. bull. in Gregorio XIII. constit. eius 57. pag. 433. incipit Vsum altaris, Rodriquez Reginal. & Suar. loc. cit. Qui quidem Suar. ait, hoc priuilegium non participari ab alijs,quià conceditur personis, non locis. Sed verè non prohibetur com-

municatio, vt patet ex dicto priuilegio relato à Cherub. & quandò Papa non vult priuilegium communicari, expresè dicit, vt constat ex priuilegio concesso ab eodem Gregorio eidem Societati, quod possint ordinari extrà tempora, & non seruatis interstitijs; Quod refert Cherub.loc. cit. in Gregorio const. eius 77. incipit, Pium & vtile, pag. 460. Et priuilegium illud concessum ab eodem Gregorio presbyteris dictæ Societatis, quod sub hac forma refert Rodriq. tom.1. quæst.regul.q.59.art.5. *Gregorius XIII. concessit, quòd confessarij Societatis Iesu, ac Prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis Superioribus ad eiusmodi munera deputati quandocumquè, siuè in mari, siuè in terra iter faciant, possint, non repugnantibus tamèn Curatis parochialium Ecclesiarum, verbum Dei prædicare, & quorumcumque Christi fidelium confessiones audire.* Priuilegium, inquam, hoc equidem locale non est, sed personale, tamèn Rodriq. loc. cit. ait, illud communicari confessarijs ordinum Mendicantium; Idem docent Henriq.lib. 7.de Indulg.c.28.nu. 2. A Sorbo in comp. verbo Absolutio quò ad fratres, & sæculares, conclus. 11. pag. 57. Miranda tom. 1. Man. quæst. 45. art. 8. Immò & ipse Suar.tom.4.in 3. part. disp. 28. sect. 7. num. 13. Sed dicendum est, quòd Suar. non dicit, hoc priuilegium non communicari alijs, aliàs communicationem habentibus, sed quòd alij Sacerdotes dictos presbyteros Societatis sociantes, qui regulares non sunt, seù communicationem non habent cum dicta Societate, non possunt in dicto altari viatico celebrare, eo quià non altare est priuilegiatum, sed persona celebrans. Sicùt è contrà quãdò est priuilegiatus locus, possunt omnes, & priuilegiati, & non priuilegiati ibi celebrare, vt de Oratorio deputato à Prouinciali dicam modò. Fruuntur ergò omnes Mendicantes dicto priuilegio, quià Mendicantes communicant in priuilegijs concessis dictæ Societati per concessiones Pontificum, non solùm antè, sed etiàm post Concilium Trid. vt Rodriq. tom. 1.qu.regul.q.55.art.17. Atque ità docet Vasq.to. 3.in 3.p. disp.233.cap.1.n.7. Fagund. in præcept.Eccl. præcep.2. lib.3.cap.13.n.17.

29 Aliud verò priuilegium concessum ab eodem Gregorio eidem Soc. Iesu, vt in suis domibus in priuato Oratorio à Prouinciali approbato possint dici missæ sine alia Episcopi approbatione, non obstante Concilio Trid. quod referunt Rodriq. tom.1. qu. regul.q.43. art.4. Suar.to.3.in 3.par.disp.81.sect.3. except. 4. Naldus in sum.verbo Missa,n.32. Reginald. in praxi, lib.29. nu. 178. Participatur ab omnibus Regularibus absque controuersia, vt docent omnes citati; & prætereà Azor to. 1.instit. moral.lib.10.ca.26.q.9. Et similiter participatur ab alijs Regularibus priuilegium Nicolai Franci Legati de latere Sixti IV. concessum Ordini S. Benedicti Vallisoletani, vt in Monasterijs; tam in infirmarijs, quàm in alijs quibuscumque locis honestis intrà septa eorum possint Fratres habere altaria portatilia ad celebrandum. Ità refert Rodriq. in suo bull. in Sixto IV. const. eius 44. n. 2.

30 Sed posset hic quæri; an in grangijs Monasteriorum, seù in prædijs ipsorum, vtilitatis, & recreationis causa acquisitis, possint fieri Oratoria, in quibus diuina officia celebrentur sinè licentia Ordinarij, Rodriq. hanc quæstionem proponit tom.2.q. regul. qu.75. art.1.& respõdet, quòd sic, allegando priuilegium Alexandri VI. concessum Ordini Cisterciensi, vt Monachi illius Ordinis possint grangias constituere, inibique Ecclesias, Capellas, & Oratoria, in quibus officia diurna celebrari possint, sine loci Ordinarij, vel Diœcesani, seù alteriùs cuiuscumque licentia ædificare, vbi vasallorum, colonorum, incolarum ibidem commorantium confessiones audiri, & eisdem pœnitentia salutaris iniungi, Eucharistiaque, & alia Sacramenta sinè Parochiæ præiudicio, per Monasteriorum Abbates, & suos Monachos ad id deputatos, ministrari liberè, & licitè valeant. Refert etiam ib. Rodriquez viuæ vocis oraculum Pauli III. concessum Monasterio B. Mariæ de Guadalupe, & extensum deindè ad omnia Monasteria illius Ordinis per Pium IV. & Pium V. & consequentèr ad omnes Mendicantes communicationem cum illis habentes, quod sic habet, *Antonius Cardinalis, & Pœnitentiarius Pauli III. Pont. eiusdem anno 1. XIII. kal. Febr. de eiusdem Pontificis speciali mandato, viuæ vocis oraculo super hoc ei facto, auctoritate Pontificis indulsit, & concessit, quod omnes fratres Presbyteri prædicti Monasterij B. Mariæ de Guadalupe, tam intra, quam extrà illud in Capellis, Oratorijs, grangijs, & locis alijs eiusdem Monasterij (non contradicente Priore, aut in eius absentia, aut Sede vacante, Vicario) possint administrare Sacramentum Eucharistiæ, etiam in die Paschatis subditis eiusdem Monasterij, vel ab eo dependentibus, & alijs illo confluentibus vtriusque sexus, Diœcesanorum, locorum, Curatorum, aut Rectorum ad hoc licentia minime requisita, & sic præcepto Ecclesiæ satisfaciant non obstantibus contrarijs quibuscumque.* Et art. 2. eiusdem q. 75. refert idem Rodriq. aliud priuilegium Eugenij IV. quod sic habet. *Eugenius IV. concessit, quod grangiæ monasteriorum Cisterciensium, sicut Ecclesiarum atria, à prauorum hominum incursu, & violentia libere, & quiete debent esse, ità vt nemo in eis hominem capere, spolium, aut ruinam exercere præsumat in virtute Spiritus Sancti inhibendo statuit.*

31 Quæ priuilegia per Concilium Trid. non esse derogata docet idem Rodriq. loc. cit. quia Concilium sess. illa 22. decr. de euit. &c. solùm vult tollere, vt in domibus priuatis non erigantur Oratoria sine licentia, & approbatione Ordinarij, in quibus possit sacrificium missæ celebrari, non autèm videtur tollere, quin possit in dictis grangijs, quæ domus priuatæ non sunt (vt constat ex dicto priuilegio Eugenij illis immunitatem concedente) dicta Oratoria fieri, & ibi cum altari portatili celebrare; Sicùt nequè etiàm tollit, quin possint dicta Oratoria intrà claustra Regularium in infirmarijs V.G. fieri, & ibi celebrare, quià extrà Ecclesiam omninò non sunt, cum nomine Ecclesiæ veniant etiàm Religiosorum claustra, vt colligitur ex cap. Abbati, §. Hac autèm, dist.54. & cap. Alma mater. de sent.exc. in 6. vbi Glossa verb. Monasterij. Sed de hoc iàm nulla est difficultas post priuilegium Gregorij XIII. de quo dixi num.29. Constat etiàm ex his, quòd non solum in grangijs, quæ sunt in prædijs, possunt constitui Oratoria pro celebratione missarum, sed etiam in illis, quæ fiunt in Ciuitatibus, & seruiunt pro infirmitorijs, illorum præsertim Conuentuum, qui valde distant à Ciuitatibus, vel Oppidis. Quod supponens Clemens VIII. concessit viuæ vocis oraculo (de quo testatur Cardinalis de Auila apud Rodriq. in bullar. in Clem.8.p.546.) vt Religiosi infirmi in dictis infirmitorijs existentes possint frui omnibus indulgentijs, quibus fruerentur, si essent in dictis Conuentibus, dummodò in dictorum infirmitoriorum Ecclesijs, Capellis, seu Oratorijs ea omnia exequantur, quæ pro prædictis indulgentijs consequendis tenerentur exequi, si in Conuentibus degerent. Concedit etiam, quòd morientes in dictis infirmitorijs potiantur ijsdem priuilegijs, ac si in proprijs Conuentibus obirent. Cautè tamèn, & prudenter, ac sine strepitu, ne Parochi, & Ordinarij conquerantur, istis priuilegijs vtendum, quo ad administrationem Sacramentorum sæcularibus extraneis & illo communionis in die Paschatis præsertim non vtendum sinè maxima, & grauissima necessitate.

32 Aduerte etiam, quòd illa verba posita supra in const. Alexand. VI. *sine parochiæ præiudicio* fuerunt declarata, vt notant Rodriq. loc. cit. art.1. & Cruz lib.2. de statu Relig. cap. 5. dub.7. concl.2. à Sixto IV. nimirùm, quod præiudicium, quod debent vitare fratres celebrando, prædicando, &c. est solùm circà decimas, & primitias Clericis à laicis exhiberi solitas, quasi dicat Pontifex, Dummodò in Ecclesijs parochialibus non sequatur præiudicium quò ad exactionem decimaru, & primitiarum possunt prædicti fratres superius concessa facere.

33 Aduerte etiam quòd occupantes, infringentes, vel ali-

aliquam violentiam facientes prædictis grangijs, vel alijs locis fratrum, sunt ipso facto excommunicati, & absolutio est reseruata Papæ per priuilegium Leonis X. de quo Rodr. loc. cit. Et Iulij II. de quo nos infrà in Iulio II. constit. eius 1. §. 17. Et Pauli V. de quo in comp. Congreg. S. Mariæ Fuliensis, tit. Bona Congregationis, §. 6. Videatur Concilium Trid. sess. 22. cap. 11. de reform. Et aduerte, quòd ad istam excommunicationem incurrendam requiritur, quòd occupantes, &c. sint moniti huius priuilegij.

34 Aduerte etiam, quòd omnibus, & singulis Regularibus tàm viris, quàm fœminis, quibusuis infirmitatibus pro tempore detentis, quibus ob huiusmodi infirmitates, vel per medicum, aut Superiorem suum è cubiculis suis exire prohibitum fuerit, concessum est, vt durantibus infirmitatibus tantùm, missam in proprio cubiculo supèr altari portatili, in loco tamen decenti, & honesto, per aliquem Sacerdotem, per eos ad suum libitum eligendum celebrari facere, illique interesse, & eam etiam in ipsorum cubiculis iacentes audire, Sacramentumq; Eucharistiæ confessi, & contriti, liberè, & licitè suscipere possint, Ordinariorum locorum, seu quorumuis aliorum licentia desupèr minimè requisita, ipsiq; ac Sacerdos sic per eos eligendus missam huiusmodi respectiuè audiendi ac celebrandi plenam, & liberam licentiam, & facultatem habent. Ità concessit Pius IV. Canonicis regularibus S. Saluatoris Lateranensis die 18. Maij 1565. Pont. sui anno VI. vt habetur in eorum priuilegijs, pag. 536. & refertur in comp. priuil. Congreg. S. Mariæ Fuliensis, tit. Infirmi, §. 5. cum clausula, Non obstantibus quibusuis Apostolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus constitutionibus, & etiàm per nos quomodolibèt factis, & concessis. Per quam clausulam derogatur etiam, in quantum opus est, decreto Concilij Trid. sess. 22. de celebr. mis. Refert etiam Peregrin. in comp. priuil. Congreg. Cler. reg. tit. Infirmi, §. 2.

35 Aduerte tandem, quòd propter necessitatem iure communi permissum est celebrare absque Episcopi licentia sub dio & extrà Ecclesiam, ac Oratorium designatum, vt si Rex, aùt Dux sit in exercitu, vel classis Christianorum appellat ad terram, qui iamdiù missam non audierint, vel si in itinere Ecclesia desit, vel cù magna multitudo hominum in aliquo die festo ad paruam aliquam Ecclesiam concurrit, modò tamen sempèr adsit altare viaticum, seu portatile ab Episcopo consecratum, sine hoc .n. nunquàm permissum est vlla de causa celebrare. Altare autèm hoc viaticum, seu portatile, vel ara, vt vocant, est tabella quædam lapidea consecrata ab Episcopo, quæ facilè pro itinere quouis loco defertur. Ita docent D. Th. 3. p. q. 83. art. 3. Nauar. in sum. cap. 25. num. 82. Vasq. tom. 3. in 3. p. disp. 233. c. 1. nu. 4. Henriq. lib. 9. c. 27. nu. 2. Suar. tom. 3. in 3. p. disp. 81. sect. 6. except. 3. Gutierrez lib. 1. canon. q. cap. 30. num. 26. Et probatur ex can. 1. & can. Concedimus, de consecr. dist. 1.

36 Nunquàm tamèn licet proptèr quamcumque necessitatem celebrare suprà mare, seu flumen in naui proptèr periculum effusionis sanguinis ex motu nauis. Ità Sylu. verbo Missa, q. 5. dicto 2. Angelus eod. nu. 40. Vasq. loc. cit. num. 4.

§ VIII.

37 Noto 1. quòd in Ecclesia esse hanc potestatem casus reseruandi statuit Trid. sess. 14. de sacr. pœnit. c. 7. & id posse non solùm summum Pontificem, sed etiàm Episcopos, docet idem Concilium; Posse autèm & Prælatos regulares, insinuat idem Concilium non obscurè illis verbis. *Sed à summis duntaxat Sacerdotibus absoluerentur*. Et quia, vt probabimus, habent iurisdictionem quasi episcopalem. Et quia id etiam expressè statuit Clem. VIII. in decr. pro regul. reform. quæ ponam infrà in Vrbano VIII. constit. eius 10. Et aduerte, quòd priuilegium, de quo hoc §. loquitur de absolutione in ordine ad fratres, vt patet ex litera §. anteced. vnde est in suo vigore.

38 Noto 2. Qui sint casus iure Episcopis reseruati, & qui consuetudine. Iure, dicunt aliqui, quòd quinque sunt casus reseruati Episcopis in extrauag. Intèr cunctas, de priuil. 1. est, quandò delictum habet ex iure annexam publicam pœnitentiam. 2. quando habet annexam excommunicationem maiorem. 3. quando habet annexam irregularitatem. 4. est peccatum incendiarij. 5. publica blasphemia. Nauar. in sum. cap. 27. nu. 262. dicit tantùm peccatum incendiarij esse reseruatum; Sequitur Capeauille de. cas. reseru. p. 1. cap. 5. q. 2. Sed in hoc mihi maximè probatur doctrina Suar. to. 4. in 3. p. disp. 29. sect. 3. num. 6. qui ait, ex solo iure communi, seclusa consuetudine, nullum esse reseruatum Episcopis, & probat discurrendo per omnes dictos casus, & in specie, quià dicta extrauagans Intèr cunctas est reuocata per Clem. Dudùm, de sepulturis, illis verbis. *Nos eam omninò cassantes*.

39 De generali autèm consuetudine dicunt Nauarr. & Capeauille loc. cit. quòd reseruantur etiàm Episcopis alij quinque. 1. est homicidium voluntarium, aut realis membri abscissio. 2. est crimen falsi, quandoquis vitiat literas, vel scripturas, vel dat falsum testimonium, aùt tacet veritatem coràm Iudice, quandò debet illam dicere, aùt recipit pecuniam, ne testimonium dicat, aùt cùm Aduocatus, Procurator, Notarius ostendit instrumenta vnius partis alteri. 3. est violatio ecclesiasticæ libertatis, qua iniustè personæ, & res ecclesiasticæ grauantur, sed hodie iste casus est papalis, reseruatus in bulla cœnæ. 4. est violatio immunitatis ecclesiasticæ, qua in Ecclesia, vel loco sacro, vel priuilegiato, proximus in persona, vel rebus offenditur. 5. Est sortilegium, & diuinatio. Addit 6. Nauarrus, nimirùm peccatum retinendi aliena incerta. De consuetudine speciali singuli Episcopi reseruant sibi eos casus, qui magis videntur necessarij pro sua Diœcesi.

40 Inhærendo itaquè sententiæ Suarez dico, quòd nullus casus est iure communi Episcopis reseruatus, nisi consuetudine legitima sit approbatus, & cum omnes, & singuli Episcopi reseruent sibi aliquos speciales, & particulares casus, dico (loquendo de casibus episcopalibus) omnes confessarios posse absoluere ab omnibus casibus, præterquam ab illis, quos in singulis Diœcesibus sibi Episcopi specialitèr reseruant, concessum enim videtur, quòd prohibitum non est, vt habet Glossa in cap. Nupèr, de sent. excom. & colligitur ex dicto cap. Nupèr, §. In secundo. Atq; ità consuetudinem hucusq; id obtinuisse, & in praxi ità de facto obseruari, quòd solùm illi casus sint reseruati, qui ab Episcopo nominantur, ac deputantur, vt pro talibus habeantur, vel qui de consuetudine præscripta, notoria, & manifesta, de qua in indice dictorum casuum fiat mentio, docet Floronus p. 1. c. 2. §. 1. num. 5. verbo Septimò, & citat Posseuinum de off. curat. cap. 7. & Homobonum p. 1. cap. 3. versu Quò ad casus verò.

41 Noto 3. Quam auctoritatem habeant Episcopi absoluendi à casibus reseruatis Papæ, dicitur in Tridenti. sess. 24. de reform. cap. 6. in hæc verba. *Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes quoscumque sibi subditos in sua Diœcesi per se ipsos, aut Vicarium specialiter ad id deputandum in foro conscientiæ gratis absoluere, &c.*

42 Vbi aduerte, quòd hic occultum non sumitur pro eo, quod à nemine scitur, sed pro vt contradistinguitur à publico, & famoso, etiamsi probabile sit; propterea enim additum est. *Exceptis alijs deductis ad forum contentiosum*. Dicitur autèm delictum publicum, statim ac denuntiatum est, aùt accusatum apud legitimum Iudicem. Ita Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 41. sect. 2. num. 6.

43 Ad-

43 Aduerte etiàm, quòd illa verba *in foro conscientiæ*, significant, quòd habens potestatem absoluendi aliquem in foro conscientiæ, vtitur illa potestate in salutem animarum, vt dicta absolutio valeat coràm Deo, & non coràm Ecclesia, & licèt si hæc absolutio detur coràm aliquibus, non per hoc desinit esse in foro conscientiæ, nàm fit sine strepitu iudicij, & sine præiudicio tertij, seu fisci. Operatur autem huiusmodi absolutio, vt ità absolutus possit licitè coràm Deo celebrare absq; eo quòd irregularitatem aliquam coràm ipso Deo incurrat, & quòd omnes actus ab ipso exerciti validi sint quò ad naturam, & substantiam ipsorum, licèt in foro exteriori aliter iudicabuntur. Ità Rodriq. tom.1.qu. regul.q.61.art.10.

44 Sed hic quæritur à DD. an vigore huius capitis possint Episcopi nunc absoluere à casibus in bulla cœnæ contentis. Tractant ex proposito hanc quæstionem Sanch.lib.2. in Decal.cap.11.num.26. & Ricciullus de iur. person. lib.5.cap.14. & citant Doctores ex vtraque parte grauissimos. Hanc quæstionem tractat diffusè Garcia de benef.part.11.cap.10. à nu.115. Quòd non possint, tenent Toletus in sum.in bulla cœnæ, excom.14. fine. Suar.tom.4.in 3.p.disp.30.sect.2.nu.11. & tom.5.disp.21.sect.3.num.5.Sanch.loc.cit.num.27.fine, Bonac.de censuris, disp.1.q.3.punct.2.num.1. vers. Primò hoc decretum, Ricciul.loc.cit.num.13.Azor tom.1. instit.moral.lib.8.cap.10.q.10. Filliucius tom.1.tract.16. c.12.q.3. Nituntur, quià dicunt, id sæpius fuisse declaratum à sacra Congregatione Concilij, immò à summis Pontificibus Gregorio XIII. & Clemente VIII. Quòd verò possint, tenent Nauarrus lib.1.consil. de constit. cons.1.qu.vlt.& lib.5. de priuil.consil.11.q.1. & in sum. cap.27.nu.260.Sà in aphoris. verbo Episcopus,num.27. Vega p.1. sum. cap.125. casu 11.Henriq. lib.6. de Sacr. pœnit.cap.14.num.7. Mordicùs defendit D'Aluinus de pot. Abb.&c. cap.27.num.4. In tanta perplexitate illud puto certissimum, vigore publicationis bullæ cœnæ, quæ singulis annis fit, non fuisse derogatum huic capiti Concilij quò ad absolutionem à casibus in dicta bulla reseruatis, nàm cū bulla singulis annis publicetur, non est credendum, Patres Concilij dedisse illam auctoritatem Episcopis, cui statim derogandum erat, nec talem fuisse mentem Pontificum, qui decreta dicti Concilij approbauerunt. Potest quidem esse, quòd longo vsu, & praxi Curiæ Romanæ, atq; etiàm declarationibus dictorum Pontificum, sit derogatum quò ad casus in dicta bulla contentos. De praxi Romanæ Curiæ testatur Ricciull. vir doctissimus, & qui Romæ scripsit, & habitat. Declarationes illorum Pontificum, & Congregationis Concilij si essent veræ, res esset sine controuersia; Sed nihil authenticum videre potui.

45 Quòd confessores in vim priuilegiorum Cruciatæ Sanctæ eligendi, neminem ab incursu, & lapsu in hæresim absoluere possint, statuit Gregorius XIII. apùd Cherub.tom.2.bull.in Greg. constit.eius 37.pag.405.incipit, Officij nostri.

46 Aduerte etiàm, quòd eamdem facultatem, quam habet Episcopi ergà suos subditos, tàm ecclesiasticos, quàm sæculares in suis Diœcesibus, habent Prælati regulares, Generalis quidèm in tota Religione, & Prouincialis in sua Prouincia ergà suos. Sed dubitant Doctores, an vigore huius capitis liceat. Negat Suar. tom.5. in 3.p.disp.41. sect.2.nu.7.& tom.4.disp.30. sect. 2.num.5.Affirmant Sanch.lib.8.de matr.disp.2.num.12. (licèt id deindè neget 2. in decalogum, cap.11.num.7.) Beia 4.part.casuum, casu 27.Rodriq.tom.1.quæst.regul. qu.61 art.9. D'Aluinus cap.27.num.2.& citat. P. Canart Doctorem Sorbonicum, ambo ex nostra Religione, Fincius de cas. reseru.c.7. num.17. Io. Valerius verbo Regularis, differ.6.num.5.qui ait, Gregorium XIII.expressè extendisse hanc facultatem ad Correctores, seù Priores conuentuales. Et videtur verior opinio; tum quià Prælati Regularium habent iurisdictionem quasi Episcopalem, vt docent Nauar.lib.1.consil. de temp. ordin.consil.37.num.vn.& in sum.cap.12.num.75. Sanch.lib.8.de matrim.disp.3.n.9. Glossa in Clem.1.de reb. eccl.non alien. verbo Proprij; & habetur expressè in cap.Abbates, de priuil.in 6. Illud *Quasi episcopalem* excludit tantummodò ea, quæ ordinis sunt episcopalis, vt conficere chrisma, conferre ordines, &c. Glossa in dicto cap. Abbates, verbo Quasi Episcopalem; tùm quià non debent esse peioris conditionis subditi Prælatis regularibus, quàm sint subditi Episcopis; tùm quià hæc facultas competit Capitulo, Sede vacante, vt probat Sanch. loc.cit. num.10. Et Beia, verbo Tùm etiàm quià si non. Sed quicquid sit de hoc, dico, quòd eamdem prorsus auctoritatem habent Prælati regulares in suos subditos, quàm habent Episcopi in suos, per speciale priuilegium Pij V. quod pono infià in Pio V. constit.eius 10.§.3.& ità docent Suar.tom.4.in 3.p.disp. 30.sect.2.nu.7. Rodriq.tom.1. quæst.regul.q.61. artic.9. Sanch.8. de matr. disp.2.num.13. & 2. in decal.cap.11. num.7.Beia 4.p.casuum, casu 37. Vega 2.p.sum.cap.70. casu 2.& 1.p.c.125.casu 12.

§. IX.

47 NOto 1.quòd simile, & amplius priuilegium nobis concessum est à Iulio II. in constit. eius 1.§. 20.Et ab eodem Iulio Augustiniensibus, in constit.eius 11.§.1.

48 Noto 2. quòd Bonifacius VIII. vt habetur cap.vn. de excess.Præl.in 6.præcepit, vt Mendicantes non possent acquirere noua loca ad habitandum, vel antiqua alienare, vel mutare absquè speciali licentia Papæ, de illa constitutione mentionem faciente. Et Trid.sess.25. de regul.cap.3.statuit ad meum propositum duo. Primum, *quòd in singulis Monasterijs is tantùm numerus Religiosorum constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs Monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commode possit sustentari.* Secundum, *quòd Monasteria non erigantur sinè Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.* Quò ad primum extat etiàm constitutio Pauli V. quæ incipit Sanctissimus, & refert Cherub. tom.3.bull. in Paulo V. constit. eius 9.fol. 187. qua præcipitur omnibus Superioribus Regularium, vt benè ventilatis, & perscrutatis, & eleemosynis omnium, & singulorum Conuentuum sibi subiectorum, is tantùm numerus in vnoquoq; constituatur, qui ex dictis redditibus, & eleemosynis commodè sustentari possit. Qui quidèm numerus non possit quacumq; de causa à dictis Superioribus augeri, & hoc sub pœna priuationis officiorum, quæ tunc obtinebunt, & vocis actiuæ, & passiuæ in perpetuum ipso facto. Extat etiàm pro Conuentibus, in quibus aluntur Nouitij, constitutio Clementis VIII. quæ incipit Sanctissimus, quam pono infrà in Vrbano VIII.constit.eius 10.§ 77.Nouissimè exijt decretum Congregationis sub Vrbano VIII. quod habes infra in eodem.constit.eius 9.§.8. Vide circà hoc quæ dico tom.1. Religiosi, q.2.cap.2.§.2. versu In particulari. Quò ad 2. extat constitutio Clementis VIII.quæ incipit, Quoniàm ad institutum, quam refert Cherub.tom.3.bull.in Clemente VIII. constit. eius 99. fol.146.qua præcipitur, quòd Episcopi non possint dare licentiam Regularibus ad noua Monasteria erigenda, nisi vocatis Regularibus commorantibus in loco, in quo fundandum est Monasterium, & alijs interesse habentibus. Quam Regularium citationem sustulit Paulus V. per suam constit. quæ incipit, Ad Ecclesiæ militantis, apùd Cherub.tom.3.bull.in Paulo V.constit. eius 10.pag.188. & per aliam, quæ incipit, Ministerio apud eumdem Cherub.ibid.pag.242.& per aliam, quæ incipit, Ecclesiæ militantis, apùd eumdem ibid.pagin. 254. Quibus constitutionibus ad solam Ordinariorum licentiam, iuxtà Trid. decreta, restituit nouorum Conuentuum fundationem. Sed posteà exijt decretum sacræ Congregationis sub Gregorio XV. quod pono infrà in eo, constit. eius vlt. In quo statuitur, quòd de cætero nullum Monasterium in quocumq; loco erigatur, nisi in eo possit sustentari numerus duodecim fratrum,

cui

enti additum est per decretum Congregationis cit. sub Vrbano VIII. Quòd si in posterum recipiantur aliqui Conuentus, in quibus non possint dicti duodecim fratres competentèr sustentari, dicti Conuentus subiaceàt visitationi, correctioni, atque omnimodæ iurisdictioni Ordinarii loci. Dicitur etiàm in prædicto decreto Gregorij XV. quòd Episcopi, priusquàm licentiam nouos Conuentus erigendi concedant, teneantur vocare omnes Regulares, & alios interesse habentes, non solùm in prædictis locis, sed etiàm in circumuicinis per quatuor millia passuum. Vbi verò alij Conuentus non reperiuntur, teneantur Ordinarij inquirere ab incolis, & illorum consensum requirere, an velint, & valeant dictum numerum duodecim fratrum manutenere, & alere.

49 Et aduerte, quòd dictio illam *Commodè*, quæ ponitur in Concilio Trid. & in constit. Pauli V. significat, quòd tot debent esse redditus, seu eleemosynæ ordinariæ, quæ victum, & vestitum, iuxtà consuetudinem loci, & personarum in dicto Conuentu degentium qualitatem, fratribus ibi commorantibus tribuant, absque eo quod necesse sit eos importuna mendicitate dicta sibi quærere, habita etiàm consideratione aliorùm onerum, ad quæ tenetur Monasterium, vt instaurationis ipsius, reparationis Ecclesiæ, hospitalitatis, ratarum Superioribus debitarum, &c. Itaq; Monasterium, quod non potest prædicta omnia facere, non potest commodè sustentare suos fratres. Dicta autem particula in decreto Congregationis sub Gregorio XV. non est apposita, ad significandum, quòd non intendebat dicta Congregatio obligare Regulares ad non erigenda Monasteria, nisi in ijs locis, in quibus commodè possent duodecim fratres sustentari, sed illi sufficiebat, quòd possent ibi primo ingressu sustentari vtcumque idest sine penuria .f. quòd non necessitentur fratres ad victum, & vestitum sibi quærendum, indecentia ad statum religiosum exercere, munia Religiosorum propria prætermittere, disciplinam regularem relaxare, domos sæcularium, Ciuitates, & Oppida continuò circumcursare. Colligitur ex cap. 1. de instit. & ex Glossa in Cap. Periculoso, §. Sanè. verbo Absquè penuria, de statu regul. in 6. & clarè etiàm patet ex decreto Congregationis sub Vrbano VIII. Vbi dicitur, quòd non sumantur in cœterum Conuentus, in quibus competentèr sustentari non valeant ad præscriptum decreti fel. record. Gregorij XV. duodecim fratres particula, n. illa *Competenter* significat vel mediocritèr, vel vt par est, vel sufficientèr, vt ex Ambrosio Calepino dicta dictione. Videatur Sanchez 7. in decalog. capit. 23. numero 2. qui num. 3. addit, peccare mortaliter Superiores ista decreta non obseruantes, quià sunt in materia graui.

§. X.

50 NOto, quòd non possunt omnes indifferentèr ad nostram Religionem admitti, non enim possumus Capuccinos recipere, per Breue Pij V. quod habes intrà in Pio V. constit. eius 2. neque Minores, per constit. 16. Iulij II. neq; ære alieno grauatos, nec reddendi rationibus obnoxios, neq; criminosos per bullas Sixti V. quas refert Quaranta verbo Monasteria Regularium. Quę bullæ licet reductæ sint ad terminos iuris communis quò ad validitatem professionis à Clemente VIII. per suam constit. quæ incipit, In suprema, apud Cherub. tom. 3. bull. in Clem. constit. eius 83. pag. 129. pœnæ tamen contrà Superiores recipientes seruatæ sunt in suo robore, nimirum priuatio officiorum, & vocis actiuæ, & passiuæ. Vide omninò quæ dico tomo 1. Religiosi, quæstione 1. cap. 15. §. 3. versu Ad 3. interrogationem, vbi probo, an professio istorum sit valida, quando possint à Religione expelli. Vide etiàm infrà in constitutione secunda Sixti Quinti, & circà qualitatem recipiendorum, modum recipiendi, & in quibus locis, & à quibus, & quibus præuijs, extant decreta Clem. VIII. quæ pono infrà in Vrbano VIII. const. eius 10. à num. 77.

§. XI.

51 NOto 1. quòd etiàm Iulius II. in const. eius 1. §. 14. concessit nobis communicationem omniũ priuilegiorum Mendicantium, & quòd possimus transumptare quæcumq. priuilegia aliis Ordinibus concessa, quibus sic transumptatis eadem fides adhibeatur, ac si pro Ordine nostro principalitèr emanassent, mutatis nominibus Pontificum, & Religionum, in nomina Iulij II. & Religionem Minimorum. Idem Iulius ibid. §. 35. & Pius V. in const. eius 3. in qua numerat Ordinem nostrum intèr Religiones mendicantes, id quoque indulsit.

52 Noto 2. quòd priuilegia iàm aliis primò, & principaliter concessa, solent alijs deindè concedi, vel ad instar, vel per communicationem. Priuilegium ad instar nihil est aliud, quàm ad imitationem, & æqualitatem illius, ad cuius instar conceditur, ità vt mensuratum adæquetur mensuræ, & nec superet illam, nec ab illa deficiat. Ità Suarez lib. 8. de leg. capit. 15. num. 2. qui addit num. 3. quòd hoc priuilegium ad instar, aucto exemplari, non augetur, nisi id expressè explicetur, quia cum sit ad imitationem, imitatur illud, quòd iàm existit, non illud, quòd futurum est. Nec similitèr, aucto exemplato, augetur exemplar, quià sunt simplicitèr diuersa, nec, abrogato, & destructo exemplati, censetur abrogatum, & destructum priuilegium ad instàr illius concessum; quià priuilegium ad instar est re ipsa distinctum à suo exemplari. Ità Suar. num. 4. & 5. & Panor. in cap. vlt. Ne Clerici, vel Monachi, num. 6. Nec similitèr, reuocato priuilegio ad instar reuocatur aliud, ad cuius instar fuerat concessum, quià est omninò priùs, & absolutum, & independens à posteriori. Ex quo infert Panor. quòd quandò conceditur priuilegium ad instar alicuius iuris, vel potestatis, licet posteà restringatur exemplar, non proptereà restringitur priuilegium ad instar. Et ponit exemplum in Clem. Dudùm, de sepult. vbi declaratur, priuilegium absoluendi concessum Mendicantibus legitimè præsentatis, seù approbatis ab Episcopis, extendi ad omnes casus, præterquà ad eos, qui referuantur à iure respectu Parochorum; ait enim quòd licèt posteà Episcopi casus referuent Parochis sibi subiectis, nihilominùs priuilegium Religiosorum non restringetur, quia est concessum ad instàr illius potestatis, quam habebant Curati eo tempore, quo priuilegium fuit concessum. Quam sententiam satis communem dicit Suar. loco cit. n. 5. & latè eam probat Rodriq. to. 1. q. regul. qu. 61. art. 2. Sed hæc opinio hodie omninò vacat in Italia, & extrà Vrbem, per decretum Congr. sub Clem. VIII. Priuilegium verò per cõmunicationem est illud, quod communicatur ità alteri in propria persona, vt fiat illius proprium, non minùs quàm si tali personæ, vel rei fuisset primariò concessum. Atque ità hæc communicatio est veluti concessio noui priuilegij, quià illi, cui priuilegium cõmunicatur, nouum priuilegium conceditur, quòd anteà non habebat, & hoc modo priuilegium communicatum nihil differt a priuilegio ad instàr, & sic illi conueniunt omnes eius conditiones quò ad augmentum, vel diminutionem, seù corruptionem, nisi aliud addatur in communicatione, nimirùm, quòd extendatur communicatio ad concessa, & concedenda. Ita Suar. lib. 8. de leg. cap. 16. Addo denique circà communicationem priuilegiorum, quòd quandò conceduntur aliqua priuilegia alicui Religioni cum hac limitatione, vt Religiosi illius non possint dictis priuilegijs vti, nisi mediante Prælato, vt sunt priuilegia concessa Societati Iesu, quià hic modus est accommodatus regimini dictæ Religionis, & ad illius obseruantiã valdè cõducẽs. Si alteri Religioni deindè communicentur dicta priuilegia, vel communicata per communem participationem intelligantur

non

non per hoc censetur communicata illa restrictio, quæ ad illius perfectam obseruantiam nihil facit. Ità Rodriq.tom.1.quæst.regul.qu.55.art.17.Suar. loco cit.c.17. nu. 5. & 6. Tandèm aduerte, quod si Pontifex priuilegium concedens prohibeat fieri communicationem, tunc per clausulas generales sequentis Pontificis non fiet talis communicatio, sed erit necessaria clausula specialis, vt docent Suar. loc. cit.n.8. licèt sufficere clausulas generales dicat Rodriq.loc.cit. versu At circà hunc.

§. XII.

53 NOto, quòd Episcopus non potest in totum eximere Ecclesiam à iurisdictione sua. Ità Innoc.in ca. Constitutus, de relig.dom.n.2.Io. Andr. ibid. nu.6.Panor.ibid. nu. 10. Glossa dicto cap. Constitutus, verbo. A quocumq; Vnde patet; quàm prudentèr se gesserit doctissimus Archiepiscopus Pyrrhus in eximēdo à sua iurisdictione, & subiectione Oratoria nostra, nam non exemit totalitèr, sed reseruauit sibi, & successoribus suis ius quartæ legatorum, ne dictis successoribus Ecclesiæ Consentinensis præiudicium inferret.

54 Noto 2. circa quartam legatorum, quòd ista quarta legatorum piis locis factorum à testatore pro ipsius anima, debetur Episcopis iure communi, cap. Officij, cap. Requisisti, & cap. vlt. de testam.& Clem.Dudùm, §. Verùm, de sepult. Vide Molses.tom.2. suæ sum. tract. 13.cap.9 n.17.Azor.tom.2.lib.9. cap. 12.& 13. Sed à solutione istius quartæ, & etiam aliarum quartarum Parochis debitarum liberati sumus per priuilegium Iulij II.vt infrà in const.eius 1.§.33. & const.eius 2.§.26.& refert Rodriquez priuilegia alia summorum Pontificum concessa alijs Ordinibus to. 1. quæst.reg. quæst. 39. art. 2.Multa etiàm refert Molsesius loc. cit. num. 28. Habemus etiam ad id priuilegium Leonis X.vt infrà in Leone, const. eius 10. Et Pij V. infrà const.eius 7.§. 14. Sed quià Concilium Trid.sess. 25.de refor.c.13.statuit, quòd *in locis, in quibus antè annos quadraginta solita erat persolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & parochiali Ecclesiæ, at posteà fuerit ex quocumq; priuilegio Monasterijs concessa, posthàc integro iure, & eadem portione persoluatur*. oriebantur in dies multæ controuersiæ inter Regulares, & Episcopos, vel Curatos, recurrendum fuit ad sacram Congregationem Concilij, quæ, instante Religione nostra, declarauit, vt infrà. *Illustrissimi, & Reuerendiss. Domini. Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula sacra Religio à suis primordijs gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pontificem maximum Anno Domini* 1506. *Sui vero Pontificatus III. Beato Francisco de Paula Patri, & Fundatori prædicto Ordinis tunc in humanis agenti, & sua Religioni benignè concesso, in quo indultum extitit, Monasteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis, tam constructa olim, quàm in futurum construenda, nedum decimas ex nouàlibus prædijs, hortis, verum etiàm nullam Parochis Ecclesiarum quartam funeralium teneri debere persoluere, vt in dicto priuilegio satius est videre ad huius effectum huic sacra Congregationi præsentatum. Et quià, licèt hoc non obstante, aliquibus in locis prædicti Ecclesiarum Parochi, & Rectores perperàm forsàn intelligentes sacri Concilij Trid. sess. 25. capit. 13. sensum seù illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis fratribus huiusmodi funeralium portionem, seù quartam extorquere, quotiès cadauer aliquod apud ipsorum fratrum Monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea fratribus molestias inferentes assiduè. Ideo F. Petrus à Menna Prouincialis minister dicta Religionis Minimorum S. Francisci de Paula in Castella Prouincia Illustriss. & Reuerendiss. Dominationibus vestris humiliter supplicat, vt ad sedanda scandala, & euitandas lites, dignentur declarare, an per dictum sacrum Concil. Trid. huiusmodi priuilegio derogatum veniat quò ad solutionem prædictam, vel, decreto ipsius Concilij non obstante, debeat obseruari, & fratres dicti Ordinis ab ea solutione immunes, & liberos censeri, quas Deus opt. max. & cet. Congregatio Concilij censuit, huiusmodi priuilegio antè quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur, concesso minimè derogatum esse eiusdem Concilij decretis*. Quæ declaratio habetur authentica in Conuentu S. Ludouici de Neapoli Ordinis nostri, vt refert Quaranta verbo Priuilegia Regularium, pag. mihi 516. & in Archiuio nostro Romano apùd P. Zelosum, seù Procuratorem generalem nostræ Religionis. Et licèt dicta declaratio solùm loquatur de quarta parochiali, intelligitur tamèn etiam de quarta episcopali, quià priuilegium Iulij II. concedit, quod quartam soluere teneamur, vt patet ex eius const.1.§. 33. Et docet ità Molses.par.2.sum.tract.13.c.9.n.51.Rodriq.to.1.quæst.regul. qu.39.art.2.qui refert aliam declarationem dictæ Congregationis in forma authentica tenoris sequentis. *Congregatio Concilij censuit, non comprehendi in decreto Concilij Monasteria ædificata quadraginta annis citra, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præsupposito, quòd huiusmodi Monasteria sint eius Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit vt quartam funeralem non debeant soluere Episcopo*. Quam declarationem refert etiàm Miranda tomo 2. manual. quæst. 48. artic. 7. & eam canonizauit Paulus V. in sua constitut. quæ incipit, Decet Romanum Pontificem, apùd Cherubin. in Paulo V. constitut. eius 4. pagin. 179. his verbis. *Accepimus, quod Ordini B. & Gloriosæ, semperq; V. Mariæ de Monte Carmelo diuersi Romani Pontifices concesserunt, illius Domos, seu Monasteria antè annos quadraginta ædificata non teneri ad solutionem quartæ funeralium, idque etiàm à Concilio Trid. de prædicto, & alijs sacris Ordinibus decretum fuit. Cum autem quæreretur, an eadem posteà à quadraginta annis ædificata deberent dictam quartam soluere, Venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, censuerunt, Monasteria ædificata à quadraginta annis citrà non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi, si modò sint eius Religionis, cui à dicta Sede antè quadraginta annos indultum sit, vt eamdem quartam non teneantur soluere Episcopo. Quare ne dicti Ordinis Carmelitani Monasteria, seu Domus in diuersis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur soluere dictam quartam funeralium, eorumq; indemnitati prospicere cupientes, ac tenores literarum concessionum huiusmodi forsan confectarum præsentibus pro expressis habentes, dilecti filij Procuratoris generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine nobis porrectis supplicationibus adducti, volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & singula huius ordinis B. M. de Monte Carmelo Monasteria, seu Domos in quibuscumque Mundi partibus à quadraginta annis ædificata, illorumq; Conuentus, & fratres nullo modo, nulla ratione teneri ad solutionem dictæ quartæ funeralium, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac alijs, quos id concernit, ne ab ipsis fratribus Monasteriorum, seù Domorum à quadragista annis ædificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquo modo exigere, aut eos desuper molestare audeant, seù præsumant. Quòd si quis contradicere præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius nouerit se incursurum*.

SIXTVS

SIXTVS IV.

Italus Genuensis, ex Ciuitate Sauonę, Franciscus antè dictus, Leonardi de Ruuere natus, Ordinis Fratrum Minorum conuentualium professor, anno 1471. die 9. Augusti ad Papatum assumptus, dedit Ordini nostro infrascripta priuilegia.

CONSTITVTIO I.

Mandat Episcopo S. Marci, vt sumpta informatione de nobis concessis à Pyrrho, ea auctoritate Apostolica approbet, & confirmet. Communicat priuilegia concessa F. Petro de Pisis.

SIXTVS EPISCOPVS,

Seruus seruorum Dei. Venerabili fratri Episcopo S. Marci salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiũ.

IS, quæ piorum locorum, personarumque quarumlibet, præsertim sub humilitatis spiritu Altissimo sua vota exhibentium commodo, & vtilitati piè processisse comperimus, vt illibata persistant, libentèr, cum à nobis petitur, mandamus Apostolici muniminis adijci firmitatem.

Supplicatio.

§. 1. *Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Francisci de Paula eremitæ Consentinensis Diœcesis petitio continebat, quod dudùm postquàm venerabilis frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus sibi, vt quoddam Oratorium, siue Ecclesiam sub vocabulo S. Francisci in tenimento de Paula prædictæ Diœcesis ædificare posset, licentiam concesserat, præfatus Franciscus Oratorium huiusmodi proprijs manibus & expensis cum dormitorio pro vsu, & habitatione sua, & suorum pro magna parte ædificauit, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes recepit, ipseque Archiepiscopus prædictum Oratorium, sine Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis prædicto Francisco, eiusque Congregationi in perpetuum donauit, & nonnulla alia eorum deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna concessit, fecit, & ordinauit, pro vt in literis dicti Archiepiscopi desuper confectis dicitur plenius contineri. Quarè pro parte Francisci, & eremitarum prædictorum asserentium, quod Oratorium, seu eremitorium prędictum adhuc pro sufficienti habitatione ipsorum perfectum omninò non est, illudque ex pijs Christi fidelium eleemosynis cum dormitorio, & alijs necessarijs officinis continuè ędificant, ampliant, & exornant, nobis fuit humilitèr supplicatum, vt concessioni prędictę, ac omnibus, & singulis in dictis literis contentis pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adijcere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Causæ cõmissio.

§. 2. *Nos igitur, qui de præmissis certam notitiam non habemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenùs si, & postquàm vocatis, qui fuerint euocandi, tibi de præmissis legitimè constiterit, concessionem, & literas prædictas, ac omnia, & singula in dictis literis contenta, pro vt ea concernunt, auctoritate Apostolica approbes, & confirmes, suppleasque omnes, & singulos defectus, si qui forsàn interuenerint in eisdem.*

§. 3. *Nos enim si approbationem, & confirmationem huiusmodi per te vigore præsentium fieri contigerit, vt præfertur, eidem Francisco, & eremitis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, & gratijs, quibus F. Petrus de Pisis nuncupatus, cæterique eremitæ potiuntur, & gaudent, vti, & gaudere pariformitèr, & absque vlla differentia, libere, & licitè possint, & valeant, concedimus per præsentes.* Concedit priuilegia Petri de Pisis.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque Dat. Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1473. tertiodecimo Kal. Iulij, Pontific. nostri anno 2.* Derogat contrarijs.

CIRCA CONSTITVTIONEM

1 NOto, quòd ista est propriè rescriptum Apostolicum, quod nihil aliud est, quàm responsum Principis scripto relatum ad iuris obseruantiam, aùt ad gratiam obtinendam. Vt Tabiena, & alij Summistæ verbo Rescriptum, Hostiensis in sum. lib. 1. tit. de rescript. §. Quid dicatur. Et est duplex secundùm Suarez lib. 8. de leg. c. 2. num. 7. & seq. Vnum dicitur rescriptum iustitiæ, quod datur vel ad explicandum ius, vel ad lites, seù ad dicendum ius inter partes. Aliud est rescriptum gratiæ, quòd est ad conferendum beneficium, vel donum aliquod gratis collatũ, quod dici potest potiùs rescriptum facti, quàm iuris. Datur etiàm aliud rescriptum, quod vocatur mixtum, quià participat de iustitia, & gratia, de quo Molfes. 1. p. sum. tract. 9. c. 10. n. 21. Quæ rescripta distinguuntur à priuilegijs. Primò quidem, quià rescriptum iustitiæ datur secundùm ius commune, vel ad interpretationem eius, vel ad debitam executionem. Priuilegium autèm datur potiùs contrà, vel vltrà ius. 2. rescriptum gratiæ differt à priuilegio, quià non est lex priuata, nec dat propriè facultatem operandi aliquid contrà, vel vltrà legem, sicùt dat priuilegium.

§. I.

2 NOto circà illam clausulam, *dicitur plenius contineri*, quòd ista clausula differt ab ea, *dicitur ple-*

plenius contineri, quià hoc 2. modo onus probandi incumbit impetranti, non primo. Vt Nauar. in capit. Si quando de rescript.except.3.n.2.to.4.

§. II.

3 NOto 1. circà Commissarium huius rescripti, quòd est directum Episcopo S.Marci sub titulo dignitatis, nõ sub titulo personæ, vndè si fuisset mortuus Episcopus S.Marci, antequàm mandata in rescripto fuisset exequutus, poterat re integra per eius successorem electum, & confirmatum, licèt, non consecratum, exequi quià non est in hoc electa industria personę, sed dignitas episcopalis. Atque ità fuisse decisum à Rota Romana tradit thesaurus Pan. in verbo Rescriptum, & ipsa Rota coràm Seraphino decis. 1058. nu.3. Gofredus in sum.lib.1.de off.deleg. versu Sed quæritur quem vide etiam paulò inferiùs, versu Item quid si committatur. Abbas p.1.consil. consil. 93.n.1. Tuschus verbo Dignitas, concl. 434.n.1. Habetur in ca.Quoniàm Abbas, de off.deleg.

4 Noto 2.circà illam clausulam *vocatis qui fuerint euocandi*, quòd ista clausula significat, iudicem cum illa datum, teneri obseruare formam iudicialem, & non esse merum executorem, sed mixtum .i.partim executorem, & partim iudicem; vndè tenetur partes iudicis assumere. Et debent virtute huius clausulæ vocari, & citari omnes, quos negotium tangit, vel specificè, si certò sciantur, vel per edictum publicum, si ignorentur. Ità Panor.in c. Exhibita, de iud.nu.6.

5 Noto 3. circà illam clausulam, *Si tibi de præmissis legitimè constiterit*, quòd ista clausula, & aliæ similes nimirùm, *si ita est*, *si præmissa vera sunt*, *si ita repereris*, vel *ita inueneris*, vel *si preces veritate nitantur*, vel *cognita veritate*, vel *iustitia mediante*, vel *sicut de iure fuerit*, vel *quod canonicum, & quod iustum*, semper intelliguntur in rescriptis datis ad instantiam partis, etiamsi non apponantur expressè, vt dicitur in cap. 2. de rescript. vbi Abbas nu.3. quæ clausulæ in idem recidunt, & significant, quòd iudex cum vna ex illis datus debet partes citare, & impetrator tenetur omnia supradicta probare, clausula enim illa ad omnia superiora refertur, vt dicitur in ca. Olim.§.vlt.de rescrip.& sensus illius est, quòd si constiterit, impetrantem verum dixisse, inuita parte, vel opponente, iudex nihilominus procedat, & mentem Sanctissimi exequatur. Atq; ità docent Panor.n.1.3.& 9. Felin. à n.6.ad 15. Io. Andr. n.1.dicti c.2.de rescrip.Azor.to.1.instit.moral. lib.5. capit. 24.quæst.3.

6 Noto 4. quod illa dictio *legitimè* significat ordine iuris, & forma rescripti seruata, vt Io.Andr.loc.cit. nu.3.

7 Aduerte etiàm, quòd rescriptum prohibens causæ cognitionem, est de falsitate suspectum, vndè Commissarius potest supersedere. Habetur dicto cap. 2. de rescrip. & docet Felin.nu. 15. similitèr si deuiat à communi stylo Curiæ, & ratione naturali. Abbas n 4. Multas quæstiones de rescriptis dilucidat Azor loco cit.

8 Noto 5. quò ad illam clausulam *suppleasq; omnes, & singulos defectus*, quòd iuris defectus alij sunt substantiales, alij accidentales, alij naturales. Defectus substantiales sunt, quòd rescriptum impetrans sit excommunicatus, ca.1.de rescrip.in 6.quòd sit irregularis, Anton. Gabr.tit.Clausula, conclus.2.n.44. Si sit impetratum per surreptionem .i. quando tacetur verum, & per obreptionem, idest quando exprimitur falsum, seù per surreptionem.i.quandò exprimitur falsum, siuè tacetur verum, aut per obreptionem .i. quandò sub inuolucro verborum sic inuolute supplicatur, quòd Papa nõ percipit veritatem, licèt hi duo termini aliquandò confunduntur, vt Graff.p.1.decis.lib.4.ca.18.n. 88. Defectus accidentales sunt, qui ad iuris pertinent solemnitatem, V.G. quòd in alienatione non sint seruata omnia, quæ ad eam requirunt iura, quòd sententia sedendo non sit lata, quod in die festo, &c. Defectus naturales sunt qui consequuntur ex natura rei.vt partis citatio in causis damnum tertij concernentibus.

9 Si quæras, quos ex istis defectibus suppleat ista clausula.

℟. Quòd apponitur in rescriptis duobus modis. 1. simpliciter, 2.ex motu proprio, & de plenitudine potestatis, 1. modo supplet solùm defectus accidentales. 2. modo supplet etiàm defectus essentiales, si eos non ignoret Papa, vel ex contentu rescripti satis colligatur mens concedentis, quià tunc censetur dispensare. Defectus naturales numquàm supplet ista clausula, quià Princeps non potest tollere defensionem, quæ est de iure naturali. Colliguntur hæc ex his, quæ satis intricatè dicunt Tuschus in verbo Clausula, concl.343. Felin.in cap. Ad audientiam, el 1.de rescrip.Panor.in c.1. de confirm. vtili, vel inut. Nauar.in cap. Si quando, de rescript. except.10. num.4. Suar. lib.8.de leg.c.20.num. 12.& cap.12.num.8.quæst.10.Ricciul.de iur. person.lib. 4.cap.6.num.6.7.& 8.Lud.Gome.in comp. vtriusque signat. pag. mihi 166.

§. III.

10 NOto, quòd Eugenius IV. concessit nonnulla priuilegia Petro de Pisis fundatori eremitarum S. Hieronymi sub regula S.Augustini prout refert Cherub.tom.1. bull. in Eugenio, constit. eius 12. pag. 279. quæ nobis concedit Sixtus IV. in isto §. & sunt. Quòd possimus eligere Confessores, & Sacerdotes, qui in locis nostris missas celebrent, & sacramenta nobis ministrent, ac nobiscum super quacumq; irregularitate dispensent, maculamq; infamiæ etiam abolere possint. Et quòd possimus conuersari cum excommunicatis, & interdictis, seù quauis censura ligatis pro eleemosynis dumtaxat acquirendis ad vitæ sustentationem. Et quòd possimus cum altari portatili in nostris Ecclesijs acquisitis, & acquirendis celebrare. Et quòd loca nostra pro fratribus nostris sepeliendis possint benedici, & consecrari. Et quòd possimus recipere à quocumq; Antistite ordines, requisita tamen priùs, & obtenta licentia proprij Episcopi, quod tamèn quò ad ista licentiam iam est antiquatum per multa iura, & priuilegia pontificia, vt videbimus in sequ.

§. IV.

11 NOto, quòd declaratio istius clausulæ *Non obstantibus, &c.* difficillima est, & intricatissima, nec satis conueniunt Doctores in ea explicanda. De ea agunt Io. And. in cap. vn.de excess. prælat. 6. Panor. in cap. Nonnulli, de rescript. nu.10. Felin.ibi opulentissimè a num. 2. Rodriq. tom.1. quæst. regul. qu.8.art.11. Latè Suar.8. de leg. c.14. per totum. Hic solet quæri, an, & quandò rescriptum, & priuilegium, seù constitutio debeat facere mentionem de iure, contrà quod emanat. Sed quia res est valdè intricata, hic ponam clariùs quàm potero aliqua dicta Doctorum prædictorum ex quibus dictæ clausulæ intelligentia facilè colligetur.

12 Felinus loc.cit. num.2. ponit hanc regulam. Vbi lex canonica, vel ciuilis habet clausulam derogatoriam ad rescripta, non valet rescriptum, nisi faciat mentionem de illa specialiter, vel saltèm per verba æquipollentia, V. G. in cap. Nonnulli, de rescrip. dicitur, quòd illud caput non intelligatur reuocatum, nisi de eo fiat expressa mentio; vndè vt illi derogetur, non sufficit, quòd dicat Papa, Non obstante lege in contrarium, sed oportet, quòd dicat, Non obstante cap. Nonnulli, de rescript. vel Non obstantè constitutione Innoc. III. quæ incipit. Nonnulli, seù per verba æquipollentia, puta, Non obstante constitutione Concilij generalis de duabus dietis; Idem etiàm intelligendum est in priuilegijs habentibus clausulam derogatoriam ad alia priuilegia, quià ad hoc vt tollantur per priuilegium contrarium non sufficit generalis clausula Non obstantibus priuilegijs, sed debet fieri specialis. Felinus num.4.

13 Fallit tamen prædicta regula, si in rescripto sit ista clausula, Non obstante legè in contrarium faciente etiamsi de ipsa oporteret facere specialem mentionẽ de

verbo

verbo ad verbum, cuius tenorem hic pro expresso haberi volumus. Vel si sit ista Non obstante quocumq; priuilegio sub quacumq; forma verborum concesso. Nam ista verba sufficiunt in rescripto ad derogandum legi, vel priuilegio contrario habentibus clausulam derogatoriam ad rescripta, licèt non sint nominata in indiuiduo. Felin.loc.cit.nu.6.Nauar.in cap. Si quando de rescript.except. t.n.1. Suar.lib.8.de leg.c.38.n. 2.Pan. in c. Cum instantia, de cens.nu.5. Facit textus in extrau. Rem non nouam, de dolo, & contum.

14 2. Regula à Felino posita est, quòd rescriptum contra legem, etiam non habentem clausulam derogatoriam, non valet. Hanc ponit nu. 9. nisi saltèm in genere in rescripto fiat mentio de iure communi, per verba. Non obstante quocumq; iure in contrarium. Ità etiàm Abbas in cap. Nonnulli, de rescript. num. 10. Quià tunc præsumitur rescriptum extortum propter nimiam importunitatem petentis; Quæ regula intelligenda etiàm est de priuilegijs clausis in corpore iuris, nàm de ipsis est facienda mentio, sicùt de iure communi. Nec sufficeret in rescriptis dicere, Non obstantibus priuilegijs, nisi dicatur, Etiàm in iure communi insertis. Felin.nu.9.ampl. 1. Quando enim solùm dicit. Non obstantibus priuilegijs, non intelligit de insertis in iure communi. Valet etiàm hæc regula in statutis inferiorum; nisi enim eis derogetur expresse in rescripto per verba, Non obstantibus statutis talis Ecclesiæ, vel æquipollentia, non intelligitur reuocatum, nàm in dubio non præsumitur Princeps velle eis derogare, iuxtà c.1.de const.in 6.Felin.c.Nonnulli de rescr. n.9.ampl.2.

25 Fallit tamèn ista 2. regula, si in rescripto dicatur Non obstante quacumq; lege, etiamsi non addatur. Quæ in contrarium loqueretur, quià subintelligitur. Felin.loc.cita.n.10. aduert.2.Fallit etiam quando Princeps procedit per viã priuilegij, quià hoc semper operatur aliquid contra, vel vltra ius commune. Fel. nu.11. fall.2.Quod intellige, nisi ius commune habeat clausulam derogatoriam ad priuilegia, vt c.vn.de excess.prælat. in 6. vel nisi sit in præiudicium tertij. Fallit etiam quando rescriptum emanat contra ius motu proprio, vel ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis. Fel. loc. cit. fall. 4. & 5. Quià tunc Princeps operatur vt supremus Dominus legibus se non subijciens. Et etiam quando rescriptum est geminatum. Fel.n.14. Quià tunc præsumitur habere scientiam.

CONSTITVTIO II.

Confirmat ex certa scientia priuilegia Pyrrhi, & de nouo concedit.

SIXTVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filijs F. Francisco de Paula, cœterisque fratribus eremitis eremitorijs, seù Oratorij S. Francisci de Paula Consentinensis Diœcesis præsentibus, & futuris salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiũ.

Edes Apostolica æqua in omnibus sempèr distributrix, ea, quæ pro diuini cultus augmento, ac piorum locorum, & personarum, præsertim sub humili, & religioso habitu in eis degentium commodo, & vtilitate piè facta sunt, vt illibata persistant, libentèr, cum ab ea petitur, Apostolici muniminis consueuit adijcere firmitatem, ac benigno fauore ea, quæ sunt pro animarum salute concedere, illisq;, vt eò deuotiùs, quò quietiùs Altissimo famulari possint, munimen impartiri.

§. 1. *Dudùm siquidèm pro parte Francisci prædicti nobis exposito, quòd olim postquàm venerabilis frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus tibi, vt quoddam Oratorium, siuè Ecclesiam sub vocabulo S. Francisci in tenimento de Paula Consentinæ Diœcesis ædificare posses, licentiam concesserat, tuq; Oratorium huiusmodi proprijs manibus, & expensis cum dormitorio pro tuis, & sociorum tuorum vsu, & habitatione pro magna parte ædificaueras, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes receperas. Ipseq; Archiepiscopus prædictum Oratorium, siuè Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum donauerat, & nonnulla alia tuæ, & sociorum tuorum deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna concesserat, fecerat, & ordinauerat. Quodque Oratorium, siuè eremitorium prædictum adhùc pro sufficienti habitatione tui, & eremitarum prædictorum perfectum omninò non erat, illudque pijs Christi fidelium eleemosynis cum dormitorio, & alijs necessarijs officinis tu, ac eremitæ tui socij huiusmodi continuè ædificabatis, ampliabatis, & exornabatis.* Expositio.

§. 2. *Nos tunc tuis, & eremitarum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinati, venerabili fratri nostro Episcopo S. Marci, eius proprio nomine non expresso, per alias nostras literas dedimus in mandatis, vt si, & postquàm vocatis, qui forent euocandi, de præmissis sibi legitimè constaret, concessionem, & literas dicti Archiepiscopi, ac omnia, & singula in ipsis literis contenta, pro vt ea concernebant, auctoritate Apostolica approbaret, & confirmaret, suppleretque omnes, & singulos defectus, si qui forsàn interuenissent in eisdem, & in euentum approbationis, confirmationis, & suppletionis huiusmodi, vobis prædictis eremitis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, & gratijs, quibus F. Petrus de Pisis nuncupatus, cæterique eremitæ potiebantur, & gaudebant, vti, & gaudere pariformitèr, & absque vlla differentia liberè, & licitè possetis, & valeretis, concessimus, pro vt in eisdem nostris literis desupèr confectis pleniùs continetur.* Memorat literas ab ipso datas Episcopo S. Marci.

§. 3 *Cum autèm, sicut exhibita nobis nupèr pro parte vestra petitio continebat, venerabilis frater noster Goffredus Episcopus S. Marci prædictus ad executionem prædictarum nostrarum literarum, illarum forma seruata, procedens (quià sibi, vocatis vocandis, de à nobis expositis legitimè constiterat) licentiam, donationem, concessionem, ordinationem, & literas Archiepiscopi prædicti, omniaque, & singula in eis contenta, pro vt ea concernunt, auctoritate Apostolica approbauerit, & confirmauerit, suppleueritque omnes, & singulos defectus, qui interuenerunt in eisdem, pro vt in quodam publico instrumento desupèr confecto dicitur pleniùs contineri. Quòdque Pyrrhus Archiepiscopus prædictus inter alia per eum vobis tunc concessa, prædictum eremitorium, siuè Ecclesiam S. Francisci, & alia quæcumque loca, Ecclesias, & Oratoria per vos in posterum recipienda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs, eremitisque, & personis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locaque vestra quomodolibèt pertinentibus, & spectantibus, ab omni iurisdictione, subiectione, &* Supplicatio.

B *supe-*

superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suaque Ecclesiæ Consentinensis, cæterarumque personarum in perpetuum exemit, & liberauit, ac sub protectione, submissione, & iurisdictione Sedis Apostolicè specialiter, & expresse remiserit, & relaxauerit.

Numerat priuilegia concessa à Pyrrho.

§. 4. Et, sicùt eadem petitio subiungebat, à nonnullis asseritur, nostras prælibatas literas, ac confirmationem, approbationem, & defectuum suppletionem, cæteraque omnia alia, & singula per prædictum Goffredum Episcopum S. Marci illarum vigore facta, & inde sequuta quæcumque viribus non subsistere, pro eo quod Archiepiscopus prædictus per suas prædictas literas te F. Franciscum in Superiorem huiusmodi tuæ Congregationis, Patrem, Rectorem, & Priorem, seù quouis alio nomine nuncupandum dederic, & deputauerit, cui Congregationi præesses, ac vicæ exemplis prodesses, tuisque monitis, mandatis, & præceptis salubribus omnes Congregationis huiusmodi personæ obedire, & parere deberent. Ipsisq; tuis eremitis fratribus facultatem concessit, te in suum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum alios quoscumque Superiores, & Priores, & Officiales canonicè eligendi. Nec non statuta, & ordinationes pro huiusmodi vitæ obseruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum institutionibus non deuiantia faciendi. Tibique, & huiusmodi Officialibus omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiamsi sacerdotali, seù quauis alia præfulgerent dignitate, ac locorum iurisdictiones, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibèt spectantium, & pertinentium. Quoscumque quoquè rebelles, & inobedientes, omniumque huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, & delicta, & cuiuscumque generis maleficia, & crimina, pro vt iuris foret, puniendi, huiusmodique delinquentes incarcerandi, disciplinandi, condemnandi, liberandi, absoluendi, cæteraque faciendi, quæ in præmissis, & circà præmissa vobis viderentur fore necessaria, & opportuna, & quæ ipsemet Archiepiscopus facere posset. Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seu sæcularibus, vel regularibus per vos eligendis, missas etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi, Eucharistia, & alia quæcumque ecclesiastica sacramenta liberè, & licitè, tibi, huiusmodique tuæ Congregationis personis, quoties deuotio ingrueret, & necessitas postularet, absque quacumque Superioris licentia ministrandi, ad quæ suscipienda extrà loca huiusmodi compelli non possetis. Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacumque irregularitate eidem Archiepiscopo, tàm à iure, quam ab eo reseruatis, & permissis, totiès quoties opus foret, & esset absoluendi, & dispensandi, votaque quæcumque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam salutarem iniungendi. Loca, Oratoria quæcumque, & Ecclesias licitè accipiendi, & retinendi. Quascumque etiam personas ecclesiasticas, & sæculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis profiteri, & recipere volentes, ad habitum, & professionem obseruantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ acceptandi, & recipiendi. Nec non vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus fratres S. Francisci, cæteriq; Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti possetis, & valeretis, ac possent, & valerent, indulsit, ac vobiscum supèr his opportunè dispensauit. Huiusmodique Oratorium, siuè Ecclesiam S. Francisci de Paula, ac alia quæcumque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, & acceptanda cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitisque & personis, ac rebus omnibus, & singulis ad vos, vestraque loca quomodolibèt spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi pro tempore degentibus, ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suaque Ecclesiæ Consentinensis, cæterarumque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totalitèr liberauit, ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxauit, pro vt in literis dicti Archiepiscopi plenius continetur. Et de eisdem nihilominus concessionibus, gratijs, & indultis vobis sic, vt præmittitur, per prædictum Archiepiscopum concessis, in dictis alijs nostris literis specialiter, & singulariter mentio facta non fuerat, sed sub clausula generali dumtaxàt, videlicet dicendo, Nonnulla alia vestra deuotioni, & saluti conuenientia, salutifera, & opportuna. Et similitèr sub eadem clausula, & non facta alia expressione, per dictum Goffredum Episcopum S. Marci prædicta omnia, & singula probata, & cum suppletione defectuum confirmata fuerant, pro vt in nostris, ac dicti Archiepiscopi literis, ac instrumento publico desupèr confecto plenius continetur.

§. 5. Pro parte vestra nobis fuit humilitèr supplicatum, vt omnia, & singula præmissa, concessiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiscopum prædictum concessa, facta, & indulta. Necnon approbationem, confirmationem, defectuumquè suppletionem, cæteraquè omnia, & singula per prædictum Goffredum Episcopum vigore nostrarum literarum prædictarum desupèr facta, & indè secuta quæcumquè rata, & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes, & singulos defectus, qui interuenerunt in eisdem, supplere; ac aliàs in præmissis, & circà ea vobis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Supplicatio pro approbatione literarum Pyrrhi, & Goffredi.

§. 6. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, donationem, concessionem, ordinationem, constitutionem, remissionem, relaxationem, indulta, gratias, & literas prædicti Archiepiscopi, omniaquè & singula in eis contenta, nostras alias, ac dicti Archiepiscopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum suppletionem, per prædictum Goffredum Episcopum factas, ac processus desupèr habitos, & indè secuta quæcumque omniaque & singula, quæ in prædictis nostris, & prænominati Archiepiscopi literis, & processibus, & instrumentis publicis desuper habitis contenta pro sufficienti-

Annuit Papa supplicatis.

sufficienter expressis, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, rataque & grata habentes, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplemusque omnes, & singulos defectus, qui interuenerunt in eisdem. Decernentes, nostras prædictas literas, ac processus desupèr habitos, & indè secuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, proindè ac si omnia, & singula vobis per prædictum Pyrrhum Archiepiscopum concessa, & ipsius Archiepiscopi literis contenta in sæpe nominatis nostris literis specialiter, singulariterque narrata, & expressa fuissent.

Eximit Ordinem à iurisdictione Ordinariorum.

§. 7. Et insuper vos, & vestrum quemlibet, ac eremitorium, siue Ecclesiam Sancti Francisci de Paula prædictum, cæteraque omnia, & singula eremitoria, Ecclesias, & loca per vos in quibuscumque Ciuitatibus, & Diœcesibus ac vbilibèt hactenùs recepta, & in posterum recipienda cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitasque & personas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, ad vos, & eremitas, & personas, ac vestrum quemlibet, ac loca, eremitoria, & Ecclesias huiusmodi quomodolibèt, communitèr, vel diuisim spectantia, & pertinentia, ab omni iurisdictione, dominio, potestate, visitatione, correctione, & superioritate prædicti, ac pro tempore existentis Archiepiscopi Consentini, & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum, Iudicum, & Superiorum quorumcumque, etiam illorum, in quorum iurisdictione, Ciuitatibus, & Diœcesibus, eremitoria, loca, Ecclesiæ, vos, & eremitæ, ac personæ, res, & bona huiusmodi consistunt, & consistere poterunt quomodolibèt in futurum, auctoritate, & scientia prædictis, de speciali gratia tenore præsentium prorsus eximimus, & totalitèr etiàm liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Ecclesiæ, & nostra protectione suscipimus, ac exempta, & immunia esse volumus, nobisque & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè subiacere. Itaque Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarij, Iudices supradicti ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua agertur, vbicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in vobis, & eremitorijs, locis, & Ecclesijs, eremitis, & personis huiusmodi, ac rebus, & bonis prædictis iurisdictionem, potestatem, & dominium possint quomodolibèt exercere, sed dumtaxat coràm dicta Sede, vel eius Legatis vos, & eremitæ, ac aliæ personæ in locis, Ecclesijs, & eremitorijs huiusmodi pro tempore degentes teneamini de iustitia respondere.

Concedit quod possimus priuilegijs concessis vti absq. cuiusq. licentia.

§. 8. Et insuper vobis omnibus, & eremitis, ac personis, locis, Ecclesijs, ac eremitorijs huiusmodi, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, concessionibus, gratijs, indultis, cæterisque omnibus, & singulis in præsentibus, & alijs nostris, & ipsius Consentinensis Archiepiscopi literis sæpè dictis, ac per eas habitis processibus prædictis contentis, vobis, ac eremitorijs, Ecclesijs, & locis huiusmodi concessis, & concedendis in quacumque Ciuitate, & Diœcesi, ac vbiquè, & in quocumque loco auctoritate Apostolica prædicta vti, & gaudere, eaque omnia, & singula in huiusmodi nostris, ac alijs, & prædicti Archiepiscopi prænominatis literis, & processibus desupèr habitis contenta, cuiusuis Superioris supèr his, aut aliqua præmissorum licentia minimè requisita, ac quibuscumque etiàm contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apostolica liberè, & licitè exercere possitis, & valeatis.

Derogat contrarijs.

Cap. Volentes, de priu. in 1.

§. 9. Quæ etiàm omnia, & singula in præsentibus, & alijs nostris, ac dicti Archiepiscopi literis sæpè dictis, & processibus desupèr habitis contenta, auctoritate, & scientia prædicta de specialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præsentes felic. rec. Innocentij Papæ IV. prædecessoris nostri contrà exemptos, quæ incipit, Volentes, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante.

Declarat nullas sententias cōtrà exemptionem datas.

§. 10. Decernimus quoquè ex nunc, omnes, & singulas excommunicationum, suspensionum, & interdicti, aliasque ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, ac processus, quos, & quas contra vos, & eremitas, ac personas, Ecclesias, eremitoria, & loca huiusmodi, & vestrum quemlibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritos, & inanes, ac nullius existere firmitatis, vel momenti.

Apponit pęnas contrafacientibus.

§. 11. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc nostram paginam nostrę laudis, approbationis, confirmationis, communitionis, suppletionis, decreti, exemptionis, liberationis, susceptionis, voluntatis, concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romę apud S. Petrum anno incarnationis Dominicę 1474. Sexto Kalend. Iunij, Pontif. nostri anno 3.

§. IV.

1 NOto, quòd postquam S. P. N. obtinuit bullam Pyrrhi & confirmationem auctoritate Apostolica à Goffredo Episcopo Sancti Marci factam, dixerunt aliqui, quòd dicta confirmatio Goffredi non subsistebat quò ad omnia concessa à Pyrrho. Quia de priuilegijs ab eo concessis, in literis Papæ, & Goffredi non erat facta specialis mentio, sed solùm sub clausula generali, videlicèt dicendo *Nonnulla alia vestra deuotioni conuenientia, &c.* Et poterant fundari in hoc; nam clausula generalis sequens ea, quæ specialiter sunt præmissa, restringitur regulariter ad ea, quæ sunt similia expressis, non ad diuersa, neque ad maiora. Quæ regula colligitur ex cap. Sedes, de rescript. vbi late Fel. numero secundo. Ideò cum in rescripto directo Goffredo solùm facta fuerit mentio, quòd Pyrrhus concesserat P. N. Oratorium in perpetuum, alijs eiusdem priuilegijs non expressis, sed inclusis sub generali clausula, confirmatio ab eodem Goffredo facta solùm ad hoc punctum, vel quid simile se extendebat. Quarè cum instituere P. N. in Superiorem suorum contratrum, & cætera priuilegia ibi concessa longè sint ab illo diuersa, meritò dubitatum est, an P. N. auctoritate Apostolica esset Superior suorum fratrum, & an vigore confirmationis Goffredi posset priuilegijs Pyrrhi frui.

2 Aduerte etiam, quòd ista priuilegia nobis à Pyrrho concessa, postquam fuerunt à Papa confirmata, non

potuerunt ampliùs à Pyrrho reuocari. Vt Syluest. verbo Priuilegium, quæst. 10. d. 7. Suar. lib. 8. de leg. c. 37. nu. 13. Ex quo forma generalem regulam, quòd priuilegium ab inferiori concessum, & à superiore confirmatum, ab inferiori amplius reuocari non potest, si confirmatio fuit ex certa scientia.

§. VI.

3 NOto, quòd priuilegia solent à Pontificibus duobus modis confirmari. 1. in forma communi, de qua in cap. Quià diuersitatem, de concess. præb. 2. ex certa scientia, de qua in cap. Sicùt graue, de transact. ibi *viri s plenissima notionis*, & notat Glossa in cap. Veniens, eod. tit. verbo Confirmatam. Et aduerte obiter, quòd ista scientia, quæ dicitur certa, de qua loquimur, intelligitur esse scientia facti, nam scientia iuris semper supponitur in cõfirmatione, cum Princeps dicatur habere ius in pectore, cap. 1. de const. in 6. Quando confirmatur priuilegium cum perfecta notitia illius, & tenoris eius, & omnium illius circumstantiarum, dicitur confirmatio ex certa scientia. Quando verò confirmatur cum sola cognitione confusa priuilegii, quod simpliciter proponitur vt antea concessum, sine alio examine, vel distinctiori notitia illius, dicitur confirmatio in forma communi. Vnde quando in ipsa confirmatione adduntur aliqua verba, quibus sufficienter significatur, præcessisse examen, seu cognitionem perfectam, erit ex certa scientia. Quando vero in cõfirmatione nihil speciale inuentum fuerit, erit in forma communi. Signa autem, quod fuerit confirmatio facta cum exacta cognitione sunt hęc. 1. Si instrumento confirmationis inseratur totus tenor prioris priuilegii, nam tunc constat, Papam habere illius perfectam cognitionem, & patet ex c. Venerabiles, de confirm. vtil. vel inutil. vbi Glossa. 2. Si in confirmatione expresè dicatur Ex certa scientia: seu De plenitudine potestatis: vel Non obstante lege disponente in contrarium. Nam tunc, licèt non inferatur tenor priuilegii, confirmatio erit ex certa scientia, quià cùm per tale verbum affirmet Papa, se ita confirmare, illi credendum est. Omnis itaque confirmatio, in qua non erit vna ex prædictis particulis, vel illis similis, & æquiualens, erit in forma communi. Ita Suarez li. 8. de leg. cap. 18. à num. 4.

4 Modò confirmatio in forma communi nullum ius nouum confert, nec dat valorem priuilegio, si erat inualidum, nec vllum præiudicium infert tertio, vt Panorm. in cap. Dudùm, de decim. num. 8. Sed est solùm pura roboratio; sumitur ex cap. Quia diuersitatem, de concess. præb. & ex cap. 1. de confirm. vtil. vel inutil. Atque ita parùm valet ista confirmatio, vt dicit Glossa illo cap. 1. de confirmat. &c. Panorm. part. 1. consil. consil. 102. num. 3. Sed adiicit solùm robur auctoritatis, quia Papa cõfirmãdo, V. G. Acta capitularia in forma communi, de non suis facit sua, vt dicitur in l. 1. Cod. de veter. iur. enucl. vbi habetur, *Superiorem id facere suum, quod auctoritate sua confirmat*. Et habetur etiàm in capit. Si Apostolicæ, de præb. in 6. & docet Suar. loc. citat. n. 10. Confirmatio autem priuilegii ex certa scientia habet vim nouæ concessionis, vt colligitur ex cap. 1. & cap. Veniens, de transact. habet enim vim validandi actum inualidum. Ita Suarez loc. cit. num. 12. Si est absolutè, & simpliciter absque aliqua limitatione data; nam si limitata, tunc limitatio attendenda est. Cum itaque Papa hic ex certa scientia confirmet priuilegia Pyrrhi, & literas datas ad Goffredum, & confirmationem ipsam Goffredi, nullum est dubium, quin dicta priuilegia Pyrrhi sint in eo robore, ac si à Papa ipso, vt ipsemet Sixtus declarat, fuissent specialiter, & nominaliter concessa.

§. VII.

5 NOto 1. quòd eximere Religiosos à iurisdictione Ordinariorum in vniuersali ad solum Papam pertinet tamquàm ad supremum Pastorem, cap. Frater noster, 16. quæst. 1. cap. Conquestus, 9. quæst. 3. Henriq. lib. 7. de indul. cap. 24. num. 3. Tab. verbo Exemptus, in princip. Et sic multi Pontifices exemerunt Ordines mendicantes, & alios à iurisdictione Ordinariorum, vt videri potest in comp. Casarub. verbo Exemptio. Nouissimè Paulus V. per suam constit. In supereminentis, quam Cherub. tom. 3. in Paulo V. sub constitut. eius 23. pag. 106. concedit Congregationi S. Mariæ Fuliensis, vt personæ eius, etiàm Nouitii, à quopiam quauis auctoritate nõ possint excommunicari suspendi, vel interdici, & eximit dictos à quacumque superioritate Ordinariorum & excommunicat ipso facto, absolutionem sibi reseruando, quoscumque Prælatos ecclesiasticos, dictos fratres, & illorum familiares, ac illis inseruientes super dicta exemptione, & decimarum solutione molestantes.

6 Noto 2. quòd Pontifex eximens nostrum Ordinem à iurisdictione Ordinariorum, & immediate illum subiiciens Apostolicæ Sedi, constituit se, & successores suos immediatum Superiorem, iudicemque ordinarium nostræ Religionis. Ac proindè sinè licentia Papæ nobis non licet huic priuilegio renunciare, vt habetur in cap. Cum tempore, §. fin. de arbitr. & in cap. Cum venissent, §. Nos igitur, de in integrum restit. Tuschus verbo renunciare, concl. 171. numer. 9. Barbosa de potest. Episc. part. 3. allegat. 123. num. 42. Cum enim ista exemptio ab Ordinariis reddat Monasteria immediatè subiecta Apostolicæ Sedi, si aliquod Monasterium, huic priuilegio renunciando. Ordinariis se subiiceret, in damnum, & iniuriam id vergeret Sedis prædictæ. Et multò minùs potest huic priuilegio renunciare frater aliquis priuatus, & in causa aliqua particulari Ordinario se subiicere, vt colligitur ex cap. Significasti, de foro compet. & habet Felinus in ca. P. & G. de off. deleg. n. 13.

7 Noto 3. quòd potest Religiosus priuatus de licentia sui Prælati subiicere se Episcopo ad vnum, aut alterum effectum vtilem, V. G. vt absoluatur à casu occulto, seu censura Sedi Apostolicæ reseruata: Vel vt dispẽsetur in occulta irregularitate: vel inhabilitate, in qua fortè eius Prælatus non potest, aut non audet se intromittere. Ita Henriq. lib. 7. cap. 25. numero 2. Naldus verbo Exemptio, num. 4. Sanch. lib. 4. in decal. cap. 39. num. 32. qui rem pro dignitate tractat à nu. 27. & multos Doctores citat. Quapropter dixit Papa in fine huius §. quòd non teneamur de iustitia respondere, nisi coram Apostolica Sede, ac si diceret, Verùm in fauorabilibus ad vnum, aut alterum casum de vestrorum Prelatorum licentia non estis prohibiti Ordinariis locorum vos subiicere.

8 Noto 4. quòd exemptio est triplex. 1. est personalis, qua eximitur persona, vt à nullo, neque etiam Legato Sedis Apostolicæ, vel Iudice delegato excommunicari, suspendi, vel interdici possit. 2. est localis, quæ fit Loco, seu Monasterio, vel Ecclesiæ, ita vt non solùm Monasterium, seu Ecclesia sit exempta, sed etiam res Monasterio, & Ecclesiæ annexæ, & propriæ. 3. est exemptio vniuersalis, quæ personas, res, loca eximit ab Ordinariorum iurisdictione, & subiicit immediatè Papæ. Ita Hostiensis in sum. lib. 5. tit. de priuil. §. Quot species Syluest. verbo Exemptio numero 2. Henriq. loc. cit. numero 4. Et cum nomine Ordinariorum intelligatur Legatus etiam de latere, seu Nuncius Apostolicus, vt Henriq. loc. citat. numero 3. ab illorum etiam iurisdictione exempti sumus, vt Naldus in sum. verbo Exemptio, numero 5. Sed veriùs puto, Regulares non esse exemptos à iurisdictione Legati à latere. Docet Molina tractat. 5. de iustit. disput. 9. numero 10. Colligo ex cap. Si Abbatem, de elect. in 6. & huiusmodi Legatum excepit Clemens VI. quando exemit fratres Minores à iurisdictione Ordinariorum, vt refert Casarub. in comp. verbo Exemptio, num. 9. & constat manifestè ex isto §. 7. in fine, & ex exemptione Pauli V. data Congregationi S. Mariæ Fuliensis, de qua dixi num. 5.

num.5.& ita tenet Rodriq. tomo 2.quæst. regular.q.63. art.4.& Romanus singul. 513. Et dato etiam, quòd priuilegia exemptionis Legatos de latere comprehendetent, per literas tamen legationis sufficienter derogantur. Et cum hæc exemptio sit vniuersalis, vt patet, sequitur,quòd Ordinarius nullam habet in nostrum Ordinem iurisdictionem, nec mediatam, nec immediatam, nec principalem, nec accessoriam per mandatum, statutum, aut punitionem; quià vt ea relinqueretur, deberet nominatim excipi ab vniuersali exemptione, cap. Cum olim,el 1.§. Nos verò, de priuil. vbi Glossa verbo Diœcesani, & Panorm. nu. 6. Nec potest circà debiti solutionem se intromittere, nec negligentiam Prælatorum regularium supplere. Henriq. lib.7. de indulg. cap. 25.

9 Si quæras, an delinquens in Monasterijs Regularium subijciatur pœnis ab Episcopo impositis, V.G. Archiepiscopus Genuensis sub pœna excommunicationis ipso facto prohibuit suis Clericis,ne taxillis ludant; ludunt hi in Monasterio aliquorum Regularium.Quæritur,an pœnam ab Archiepiscopo impositâ incurrant.

R. Quòd non. Naldus in summ. verbo Exemptio,n. 5. & verbo Statutum, nu. 16. qui testatur de communi. Sylu. verbo Excommunicatio 2. n. 12. Zerola 1.p. praxis, verbo Excommunicationis causa materialis, §. 4. versu Secundò an subditus. Azor.to. 1. instit.moral.lib. 5.cap.25.quæst.4.Et ratio fundatur in exemptione loci, nàm Monasteria Regularium licèt sint in Diœcesi Episcopi, ac etiàm de Diœcesi illius, sunt tamen extrà illius iurisdictionem, ac proindè quò ad hoc perindè se habent ac Parochiæ, & Monasteria extrà Diœcesim existentia. Vndè sicut verum est, quòd Clericus Genuensis ludens in Diœcesi Sauonensi, in qua non sit ista excommunicatio, eam non incurrit, quià statuta territorialia, seù Diœcesana, & localia, extrà territorium, Diœcesim, & locum non obligant, vt est communis sententia; Ità cum ludit in Monasterijs Regularium, quæ licèt materialitèr non sint extrà Diœcesim, sunt tamèn extrà eam formalitèr, non incurrit dictam excommunicationem.

10 Noto 5. Circà illam clausulam *Prorsus eximimus, ac totalitèr liberamus*, quòd per istam derogatur priuilegijs concessis non solùm priuatæ personæ, sed etiam vniuersitati in genere, vel in specie, sub cuiuscumq; tenoribus, etiam motu proprio, & ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, aùt per viam generalis legis, & statuti perpetui. Henriq. lib.7.de indulg.c.27. num. 4. Et ista clausula geminata excludit omnem interpretationem in contrarium. Henriq.loc.cit.in com. litera F. Et docent Doctores in l. Balista,ff. ad trebel.In specie Glossa verbo Etiam fructus.

11 Noto 6. circa illam clausulam, *Nobis, & successoribus nostris canonicè intrantibus, &c.* quòd licèt omnis,qui erit verus successor huius Pontificis, canonicè in Pontificatum introibit; additur tamèn illa particula *canonicè intrantibus* ad innuendum,nos non debere obedire, nec subijci illi,qui non per ostium,sed aliundè intrudetur in ouile Domini, nec huic intendere Papam nos subijcere, sed tantummodò ei, qui illi legitimè successerit per Cardinalium electionem,qui tunc dicetur canonicè intrare. Illa verba *Ac dictæ Sedi* innuunt, nos, Sede vacante, Apostolicæ Sedi, seù Collegio Cardinalium tunc immediatè etiàm subiacere, nec per hoc, quòd Papa careniis,caretur etiàm Superiore,quià tunc loco Papæ stat Apostolica Sedes, seù Collegium Cardinalium.

§. X.

12 NOto 1. quòd Papa annullat, & irritat omnes, & singulas sententias excommunicationis, suspensionis, & interdicti contra nos latas, & omnes alias sententias, & processus, si quæ tentarent Ordinarij cótrà nos facere,aut pronunciare. Quod idem concesserat Minoribus Clemens VI. vt est apùd Cafarub.verbo Exemptio,n.9.Et Paulus V. Congregationi S. Mariæ Fuliensis,vt dixi nu.5. Et aduerte, quòd ista irritatio afficit iudicem etiam ignorantem. Henriq. lib.7.de indulg.cap.25.n.5. qui in commun. litera k multos adducit. Aduerte etiàm, quòd censura lata contrà nos ab Episcopo,in neutro foro seruanda est,cap. Sanè, & cap. Cum ad quorumdam, de excessib. Prælat. Nauarr. in summ.cap.27,num. 3.& 4. Sylu. excomm.2.n.1. casu 1. Henriq.loc.cit.nu.7. Et ratio est, quià exemptio Religionis est notoria populo, & Ordinarijs,capit. Ex parte 1. de priuil.

13 Si quæras, an Episcopus possit declarare excommunicatos à iure, vel Apostolicis constitutionibus Regulares priuilegium exemptionis habentes.

R. Posse in illis casibus, in quibus id illis specialitèr permittitur,vt V.G. si extremę vnctionis,& Eucharistię sacramenta ministrent,aùt matrimonia solemnizent,vt habetur in Clem.1.de priuil.§.1. vbi Panorm. num. 22. Cardinalis num.24. Et Henriq. 7. de indulg.cap.25.nu. 7. & in his casibus potest Episcopus citare Regularem ad videndum se declarari excommunicatum Felin. in cap. Non potest,num. 3.de re iudic. Non potest tamen sic declaratos excommunicatos absoluere; quià non sunt eius subditi, sed id pertinet ad Superiorem regularem. Abbas in cap. Significasti, de foro compet. n. 11. Angelus Armilla verbo Exemptio,nu.6.& 9. Piasecius in praxi Episcop.p.2.capit. 3. de visit. Regul. versu Ad extremum ponendum, pag. mihi 193. Vide Portel in dub. verb. Episcopus numero 5. & in addit. verbo Excommunicatio, numero 1. & verbo Episcopus num. 5.

14 Sed quid, Si per edictum sub excommunicationis pœna prohibiti essent Regulares certum peccatum committere,quòd publicè perpetrassent,posset ne Episcopus eos excommunicatos denunciare? Nauar.lib.5. consil.de sent.excomm. consil.2.n.2. censet quòd non, & benè,nàm hic casus non est illi specialitèr concessus, sicut sunt ij,qui habentur in Clem.1.de priuil.cit.Ratio est,nàm in vniuersalitèr exemptos Ordinarius non habet iurisdictionem,nisi ei specialitèr in aliquo casu tribuatur,vt constat. Et habetur in Clem. vnica, de excess. Prælat.Bariola in asphor. verbo, Episcopus. Videatur Vgolinus de potest. Episc.c.20.§.10.n.1.

15 Noto 2. quòd si Ordinarius citat Regularem,citatio est ipso iure nulla, cùm sit à iudice non competente,& contra priuilegium notorium. Nec censura ligatur, si non compareat: comparere tamen decet, & allegans priuilegium proponere declinatoriam fori, & sic recedere. Henriq. loc. cit. num.8. Secùs autèm est, si in citatione exprimatur causa,quæ fundet iurisdictionem Ordinarij, vt V.G. si, vocatos Regulares ad publicas processiones, & ipsi venire neglexerint, citet ad comparendum. & in citatione citationis causa exprimatur. Quià tunc, cum Trid. sess.25. de regul.cap.13. det facultatem Ordinarijs, vt possint compellere Regulares ad interessendum publicis processionibus, tenebuntur hoc casu, & alijs similibus comparere. Si verò Ordinarius velit agere de iure, & viribus priuilegij producti,&,eo reprobato,ferat sententiam,tunc sententia est ipso iure nulla. Quia in dubio contra Regulares,an iurisdictio pertineat ad Episcopum non potest Episcopus de causa cognoscere, ne sit iudex in causa propria. Henriquez loc.citat.n.6.Innoc.in cap.Venerabili,de censibus,num.2.

16 Noto 3.circa visitationem Regularium,quòd olim Episcopi habebant ius Regulares visitandi, & procurationes,seu expensas in visitatione factas recipiendi.c. Sopitæ, cap. Cum olim, de censib. Sed in Regulares exemptos iam nullam habent iurisdictionem. Et ideò eos non visitat nisi Prælatus regularis, vt habetur in Trid.sess.25.de regul.cap.8.& 10.

17 Nec solùm non possunt Episcopi Monasteria visitare,sed nec Ecclesias, pyxidem, aut tabernaculum, in quo asseruatur tantùm Eucharistiæ Sacramentum Ità declarauit sacra Cardinalium Congregatio, vt refert Quaranta in sum. bull. verbo Priuilegia Regularium,

pag. mihi 514. & Rodriquez in suo bull. in Clemente VIII. in princip. & tom. 1 quæst. regular. quæst. 36. art. 4. fine, quæ sic habet. *Congregatio Concilii censuit, Episcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiusuis decreti eiusdem Concilii nullam habere facultatem quouis tempore in Monasteriis, Domibus, & Ecclesiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitandi sacristias, paramenta, vasa sacra, altaria, & cætera huiusmodi: aut etiam tabernaculum, seu pyxidem, in qua sanctissimum Eucharistiæ sacramentum asseruatur.*

18 Et cum Archiepiscopus Genuensis prætenderet, posse dictum tabernaculum visitare ratione possessionis, eo quia eius antecessor aliquas Ecclesias Regularium exemptorum visitauerat. Deductum est negotium ad sacram Congregationem Concilij, quæ præfato Archiepiscopo in hæc verba rescripsit. *Perillustris, ac Reuerendiss. D. vti frater. Cum actum fuerit in sacra Congregatione Cardinalium Concilii Trid. interpretum, an liceat Amplitudini tuæ pergere in quasi possessione Ecclesias Regularium visitandi. Illustrissimi Patres, perspectis scripturis huc ab Amplitudine tua non ita pridem delatis, censuerunt, debere eam abstinere ab huiusmodi visitatione Monasteriorum, atque Ecclesiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum secularium non imminet. Itemq; Monialium iisdem Regularibus subiectarum in his, quæ ad ipsarum clausuram non pertinent. Reliquum est, vt Amplitudo tua sacræ Congregationis responso prompte, quòd suis literis pollicetur, adhæreat. Et diu valebit in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus. Romæ die 26. Ianuarii 1619. Cardinalis Lancellotus. Et non viso hoc decreto, ita etiam consuleuerant multi apud Dianam tom. 3. tract. 2. resol. 134.*

§. XI.

19 Noto, quòd Episcopus, seù Parochus, qui ausus fuerit prædictis priuilegijs contraire, vel nos, ne ijs fruamur, molestare, peccat mortaliter, per illa verba, *Indignationem omnipotentis Dei, &c.* per quæ non fertur excommunicatio, vt bene Sayrus lib. 1. de censuris, cap. 11. nu. 16. Et quas pœnas incurrat, vide const. seq. n. 7. & 8. Sed hic Pontifex contra Episcopos, & Curatos molestare, aut inquietare attentantes Regulares, multas, & graues inflixit pœnas, prout refertur in comp. priuil. Catarub. verbo Exemptio, n. 22. & in mari magno Prædicatorum apud Rodriq. in suo bull. in Sixto IV. bulla eius 33. quę incipit, Regimini, §. 54. ità habetur. *Districtius inhibentes iisdem locorum ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, & parochialium Ecclesiarum Rectoribus & aliis quibuscumq; sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earumdem parochialium Ecclesiarum, ac omniū aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, quæ obtinent, nec non inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis eo ipso per eos, qui contrafecerint, incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac illorum domos, & professores contrà priuilegiorum eis concessorum tenorem molestare, aut inquietare præsumpserint.* Et Paulus V. dictos molestatores, siue sint Episcopi, siue alij quicumq; Prælati, excommunicat ipso facto, & absolutionem sibi reseruat, vt dixi hic supra, numer. 5. Pro Regularium exemptione videri potest Confettius in suo summ. toto tit. 5.

20 Sed quoniàm Regularium exemptio in multis est limitata à Concilio Trid. de quibus Tamburin. to. 1. de iur. Abbat. disp. 15. quæsit. 7. Campanil. in diuers. iur. rubr. 12. cap. 13. Barbosa de potest. Episc. p. 3. allegat. 105. Azor. Passar. & nouissimè à Gregorio XV. per suam constit. Inscrutabili, infrà in eo, constit. eius 2. ideò aliqua loca Concilij Trid. hanc exemptionem concernentia, hic speciatim discutere operæ pretium duxi. Primò igitur sess. 5. de reform. capitulo 2. ita habetur. *Regulares verò cuiuscumq; Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinū prædicare non possint. Cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, vltrà licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinū nullo modo prædicare possint. Ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.* Sessione verò 24. cap. 4. de reform. ità habetur. *Nullus autem Regularis, etiam in Ecclesiis suorum ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.* Gregorius XV. in sua constit. Inscrutabili cit. §. 8. ità habet. *Ac demum habeat Episcopus tamquam Sedis Apostolicæ delegatus auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscumq; exemptos, tam seculares, quàm Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absq; Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint.* Vnde colligitur, quòd Regulares prædicantes in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, tenentur obtinere licentiam ab Episcopo. In Ecclesijs verò sui Ordinis tenentur solùm benedictionem ab eodem Episcopo petere, quam licèt non obtinuerint nihilominùs prędicare poterunt, non enim dicit Concilium, quòd teneantur obtinere, sed solùm petere. Atq; ità dicitur declarasse sacram Congregationem Concilij. Neque obstat, quòd Cōcilium dicat, cōtradicente Episcopo, Regulares prædicare non posse etiàm in Ecclesijs sui Ordinis, nam intelligitur, quòd non possint prædicare, eadem hora, qua prædicat ipsemet Episcopus, qui ideò contradicit, quià ea hora ipse vult prædicare, vel coràm se facere solemnitèr prædicari. Et quòd ità debeat intelligi Concilium, declarauit Pius V. in sua const. 7. §. 3. infrà. Quæ declaratio per reductionem dictæ bullę ad terminos Concilij Trid. factam à Gregorio XIII. quæ incipit, In tanta, apùd Cherub. tom. 2. bull. in const. 9. Greg. pag. 370. non est reuocata; tantùm enim reuocauit Gregorius ea, quæ concesserat dictus Pius Regularibus mendicantibus contrà Concilium, non declarationes dicti Concilij factas à Sanctiss. & doctiss. Pontifice Pio, vt dico in bulla eiusdem Pij, nu. 3. Ita Rodriq. to. 3. q. regul. q. 32. artic. 1. Mir. tom. 1. manual. q. 50. artic. 4.

21 Licentia autèm prædicandi in Ecclesijs, quæ sui Ordinis non sunt, debet obtineri; dicit enim Conciliū, *Vltra licentiam suorum Superiorum, licentiam etiam Episcopi habere teneantur*; verbum autèm *Habere* dicit actū possessionis. Quo eodem pacto intelligenda est dicta constitutio Gregorij XV. quæ solùm addit, Quod si Regulares prædicauerint in alienis Ecclesijs sinè licentia Episcopi, & in suis sinè benedictione petita, possint Episcopi contrà eos pœnis, & censuris ecclesiasticis procedere, eosq; toties quoties opus fuerit, punire; quòd, antequàm exiret dicta constitutio, facere non poterant per declarationem sacræ Congregationis, quam refert Quaranta verbo Priuilegia Regularium, pag. mihi 513 his verbis. *Congregatio Concilii censuit, Regulares qui absque licentia Episcopi prædicauerint in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt, tametsi decreto eiusdem Concilii c. 2. sess. 5 contrafecerint, non posse tamen puniri ab Episcopo, sed tantum à suis Superioribus.* Vide, & limita iuxta hic dicta, quæ dico t. 1. Relig. q. 1. c. 22. præsertim circa 2. 3. & 7.

22 Secundò sess. 6. ca. 3. de ref. habetur hoc decretum. *Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant, & nemo secularis clericus, cuiusuis personalis, vel Regularis extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegii prætextu tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci tamquam super hoc a Sede Apostolica delegato secundùm canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.* Ex quo colligitur, quòd Regularis extrà Monasterium degens absque licentia sui Prælati, si delinquat, potest puniri ab Ordinario. Et quòd hoc decretum intelligatur solùm de Regularibus degentibus

tibus extra Monasterium, absque licentia Prælati, patet, quia in Monasterio dicitur esse Monachus, qui manet in quocumq; loco de Superioris mandato. Vt docent Panor. in c. Ex rescripto, de iur. iur. n. 5. Sylu. verbo Religio 3. q. 19. versu Secundò inducitur. Nauar. comm. 4. de regul. num. 74. versu Aduertendum 3. Passarel. in Schol. ex Genuen. n. 21. Henriq. lib. 6. de Indulg. cap. 24. n. 3. in comm. lit. O. Et potest confirmari, nàm iustum non est, vt, qui à suo Superiore ordinario quotannis visitatur, & quoties opus est, punitur, alij extraordinario iudici subdatur. Ad summum ergò puto, habere locũ istud decretum, quandò Regularis degit in aliquo loco distanti admodum à suo Conuentu, & ad longum tempus, puta, si detur alicui licentia exeundi Conuentum ad subueniendum parentibus inopia laborantibus, & hic degeret in loco, vbi non esset Conuentus suæ Religionis, tunc benè posset Ordinarius loci, si delinqueret, virtute huius decreti eum punire. Dicunt aliqui, quòd alitèr fuit declaratum à sacra Congregatione, nimirùm hoc decreto comprehendi etiam Regulares degentes extrà claustra cum licentia suorum Superiorum, Sed ego has declarationes authenticas non vidi, & libri referentes suspensi sunt. Si tamen verum est, debet intelligi, quando ad longum tempus degunt extrà Monasteria, & habent extrà illa domicilium ex aliquo priuilegio speciali, & non subijciuntur correctioni, & visitationi annuæ Prælatorum regularium; debent enim tunc habere Superiorem qui eos, quotiès opus fuerit, coercere possit.

23 Tertiò sess. 25. c. 11. de regul. *Regulares curam animarum personarum sæcularium exercentes subduntur iurisdictioni, correctioni, & visitationi Episcoporum in his, quæ huiusmodi curam concernunt, nisi in dictis Monasterijs curam animarum personarum sæcularium exercentibus ordinariè resideant Abbates, Generales, aut Capita Ordinum quorumcunque vel nisi Regulares habeant in dictis locis iurisdictionem temporalem, nam tunc sunt à dicta visitatione Episcoporum exempta*. Vide Rotam Romanam coram Seraphino, decis. 1067.

24 Et aduerte, quòd dùm Episcopus Parochiam Monasterio annexam visitat, debet id facere absquè grauamine, & impensa Monasterij. Vt expresse declarauit Leo X. in constit. eius 26. §. 3. infrà, & habet Henriq. lib. 7. de Indulg. c. 25. n. 11.

25 Noto etiàm, quòd si Regularis curam animarum exercens reperiatur deliquisse, non debet Episcopus eum punire, sed puniendum tradere suo Prælato iuxtà proprias constitutiones. Vt idem Leo X. loco cit. & docet Abbas in c. Cum contingat, de foro comp. nu. 22. Henriq. loc. cit. qui in comm. lit. X. multos citat, & ait, id fuisse declaratum à sacra Congregatione. Facit c. fin. de stat. monach. §. 1. Nec obstat Concilium Trid. quandò dicit, quòd personæ curam exercentes subsint visitationi, & correctioni Episcoporum, nàm intelligitur, mediante Prçlato regulari. Linquo, quòd correctio vi nominis emendationem dicit, non punitionem, & præcauet malum futurum, non castigat præteritum. Et quòd Concilium non intendat, vt Episcopi possint Curatos regulares per se ipsos immediatè punire, patet, quia quandò id intendit, expresse ponit verbum punire, vt sess. 6. de reform. c. 3.

26 Si quçras, an Episcopus possit visitare personas sçculares exercentes curam animarum in Monasterio, in quo residet Generalis alicuius Ordinis. Sacra Congregatio respondit (referente Zerola 2. par. praxis, verbo Visitatio, q. 13.) in hæc verba. *In Monasterium quo Generalis alicuius Religionis Regularium sedem ordinariã principalem habeat, licet personæ sæculares sint in eodem Monasterio curam animarum exercentes, quantùm ad ipsam curam, & Sacramentorum administrationem spectat, nulli visitationi, seu iurisdictioni Episcopi ordinarij Diœcesis, in qua ipsum Monasterium situm est, subiecta sint*.

27 Suprà Concilium addidit bulla Gregorij XV. de qua dixi nu. 21. §. 2. *quòd omnimodæ iurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi tamquam Sedis Apostolica delegati plenè in omnibus subijciantur*. Et §. 9. ait, quòd *Episcopus possit toties, & quandò opus fuerit, etiam extra visitationem, contrà delinquentes in tali cura per censuras ecclesiasticas aliasq; pœnas procedere*. Per quæ verba *omnimodè*, & *plenè* dat Papa Episcopis suprà huiusmodi Regulares Rectores Ecclesiarum parochialium, quò ad ea, quæ dictam curam concernunt, omnem iurisdictionem temporalem, ecclesiasticam, spiritualem, ciuilem, & criminalem, ità vt delinquentes possint punire non solùm monendo, corrigendo, visitando, sed etiam incarcerando, & deponendo ab huiusmodi cura. Ita Gloss. in Clem. vn. de foro comp. versu Omnimodam, Panor. in c. Conquestus, de foro comp. n. 4. Atq; ità concedit Episcopis suprà tales Curatos omnem iurisdictionem, quam habent Prælati ordinarij suprà eos. Quæ iurisdictio est meri, & mixti imperij. Et nota, quòd per merum imperium significatur secundùm Canones iurisdictio quodammodò criminalis, vt depositio, perpetua suspensio, excommunicatio; per mixtum imperium significatur iurisdictio quodammodo ciuilis, vt admonitio, inquisitio, correctio, visitatio. Ita Spec. de iurisd. omn. iud. à n. 28.

28 Quarto sess. 7. c. 14. ita habetur. *In exemptorum causis constitutio Innocentij IV. quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita seruetur, quam eamdem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat. Addendo insupèr, quòd in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum, Clerici sæculares, aut regulares extrà Monasterium degentes quomodolibet exempti, etiamsi certum iudicem à Sede Apostolica delegatum in partibus habeant; in alijs verò, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tamquàm ad hoc ab ipsa Sede Apostolica delegatis conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint, priuilegijs, exemptionibus, conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquàm valituris*.

29 Pro huius decreti intelligentia aduertendũ, quòd in isto cap. Volentes, de priuil. in 6. quod hic innouatur, statuitur, quod Ordinarius loci possit procedere cõtrà exemptos ratione delicti, vel contractus extrà loca exempta factorũ, vel rei sitæ extrà illa. Aduerte 2. quòd Regulares degentes extrà claustra possunt conueniri coram Ordinarijs in duobus casibus, nimirùm in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum: Non dicuntur autem extrà Monasterium degere, qui causa prædicationis, vel confessionis, vel eleemosynæ, vel alicuius rei ad tempus, & non permanenter extrà Monasterium morantur. Sed extrà Monasterium degere dicuntur, qui habent domicilium extrà Monasterium speciali licentia, vel priuilegio. Nam qui secundùm regularia instituta inseruiunt beneficio, vel adijciuntur alicui Monasterio Monialium tales non comprehenduntur in hoc decreto, quià non degunt extrà Monasterium propriè, cùm non sint extrà illud ex speciali licentia, seu priuilegio, sed ex instituto. Ita in terminis Rodr. tom. 2. q. regul. q. 2. art. 8. Et sic quò ad vltimùm dicitur fuisse declaratum à sacra Cõgregatione.

30 Noto 3. quòd Regulares intrà claustra degentes per hoc decretum in nullo casu possunt conueniri coràm Ordinarijs locorum. Ita Nauar. com. 2. de regul. n. 63. Rodriq. to. 2. q. regul. q. 2. ar. 8. Neque obstat dicti cap. Volentes innouatum in hoc decreto Concilij, nam derogatum est per nostra priuilegia, & alia aliorum Mendicantium; & licèt sit innouatum per Trid. non tamèn derogantur à Concilio priuilegia, quæ contrà dictum decretum concessa sunt, nisi in causis tantum mercedum, & miserabilium personarum. Ita Rodriq. loc. cit. Et sic censuit sacra Congregatio die 19. Iulij, 1573 in hæc verba. *Dubitatum fuit an Regulares possint ciuiliter coram Episcopo à creditoribus suis conueniri. Et fuit responsum, quòd possint conueniri, si non sint sub regulari obseruantia, at si sint sub regulari obseruantia, non possunt conueniri coram Episcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum eis commune Episcopi propter exemptionem*.

31 Noto 4. quæ sint miserabiles personæ, de quibus

ho

hoc capite; dicuntur enim tales primò viduæ, pupilli, orphani nisi diuites sint, 2. dicuntur miserabiles senes decrepiti, diuturno morbo fatigati, & omnes, quibus natura mouetur ad miserandum propter fortunæ iniuriam, etiamsi diuites sint. 3. dicitur persona miserabilis puella nobilis, quæ non potest iuueni sibi nobilitate pari matrimonio iungi. 4. dicuntur personæ miserabiles peregrini, aduenæ, publicè pœnitentes, infantes expositi, cœci, & mutilati membris, atque leprosi, ac debilitati, in carceribus coniecti, cruce signati, atque hi, qui nunc recenter ad Christianam fidem se recepere. Ita Mascardus to. 2. concl. 1075. Rodriq. tom. 1. q. Regul. q. 65. art. 3. Sed meo videri nulla persona censeri potest miserabilis, si diuitijs abundet, quod etiam docet Cornel. Benincas. de paupert. q. 4. n. 12. tom. 18. tract. cum his enim potest commodè per alios facere, quidquid per semetipsum, tanti enim nunc æstimatur aurum, vt in prouerbio iam deductum sit, *Omnia obedire pecuniæ*, & dixerit quidam, *deficiente pecunia deficere omnia*; & apud Senecam ep. 115. dixit alius. *Sine me vocari pessimum, vt diues vocer, An diues omnes quærimus, nemo an bonus. Non quarè, & vndè, quid habeas tantum rogant. Aut diues opto viuere, aut pauper mori. Benè moritur, qui dum moritur, lucrum facit, pecunia ingens generis humani bonum.* Et Ouidius ad hoc propositum.

Ingenium quondam fuerat pretiosius auro;
Nunc est barbaries grandis habere nihil.
Auro pulsa fides, auro venalia iura,
Aurum lex sequitur.

Et tritum est oraculum illud Philippi Macedonum Regis.

Argenteis pugna telis, atque omnia vinces.

Quare puto, nullam personam diuitem, in hoc saltem casu Concilij, posse dici miserabilem. Eas omnes tamen enumeratas dici tales, si diuitijs non superabundent. Colligitur ex c. Significantibus de offic. deleg. vbi Barbos. n. 3. Vide Guid. Papæ q. 162. qui cum Innoc. id relinquit arbitrio iudicis. Videatur Menoch. lib. 2. de arbit. casu 66. vbi latè, quæ sint miserabiles personæ.

32 Noto 5. quod circa hoc caput Concilij extat constitutio gloriosiss. mem. Pauli Papę V. quam refert Cherub. tom. 3. sui bull. in Paulo V. constit. eius 34. pag. 223. tenoris sequentis. *Religiosorum*, & intrà. *Cum itaque nomine dilecti filii Basilii Angussola Procuratoris generalis Ordinis fratrum Carmelitarum in Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Trid. Concilii interpretum expositum fuerit, in Hispaniarum regnis quosdam Ordinarios locorum contendere, Religiosos intra claustra degentes coram ipsis Ordinariis conueniri debere in causis ciuilibus, c. Volentes, de priui. in 6. comprehensis, propter illius innouationem, a Conc. Trid. factam sess. 7. c. 14. quo præfatos Religiosos, eorum priuilegiis abrogatis, defendunt comprehendi. Præterea eosdem locorum Ordinarios pariter contendere, eosdem Religiosos intra claustra degentes in prima instantia coram ipsis conueniri debere, ex decreto eiusdem Conc. Trid. sess. 24. c. 20. de ref. Cumque ab eodem Basilio Procuratore generali in eadem Congregatione supplicatum fuerit, vt super vtraque re responsa darent. Ab eadem vero Congregatione fuerit responsum, neque constitutione in generali Concilio Lugdunensi edita, quæ incipit, Volentes, neque decreto Conc. Trid. sess. 14. c. 7. comprehendi Regulares, ideoque eos iuxta eorum priuilegia coram suis Superioribus, vel Conseruatoribus esse conueniendos necnon decretum eiusdem Concilii Trid. c. 20. sess. 24. ad Regulares non pertinere, nec eorum Conseruatorias imminuere, nec quò ad primam illarum instantiam aliquid noui inducere. Ipseque Basilius Procurator generalis nobis humiliter supplicari fecerit, vt pro sui Ordinis quiete supradictas declarationes ab eisdem locorum Ordinariis seruari debere Apostolica auctoritate præcipere dignaremur. Nos illius huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus, & singulis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ per præsentes districtè præcipiendo mandamus, ne fratres, & Religiosos dicti Ordinis Carmelitarum contra dispositionem declarationum prædictarum perturbare, vel inquietare quoquo modo audeant, vel præsumant. Irritum nihilominus, & inane decernentes quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo piscatoris, die 24. Augusti 1607. Pont. nostri anno 3.* Ita etiam docet Camp. in diuer. iur. rubr. 12. cap. 13. num. 29.

33 Quintò sess. 23. de reform. c. 8. decernitur, *quòd vnusquisque ordinetur à proprio Episcopo* & c. 12. dicitur, *Regulares quoque nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur.* Circà quæ aduerto vnam declarationem sacræ Congregationis de mandato S. D. N. Clem. VIII. quam refert Quaranta in summ. bull. verbo Ordo, pag. mihi 501. & A Sorbo in comp. priuil. Mendic. verbo Ordines sacri, versus finem, pag. mihi 457. Naldus in sum. verbo. Ordo, nu. 26. his verbis. *Congregatio Concilii censuit, Superiores regulares posse suo subdito itidem regulari, qui prædictis qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum nempe illius Monasterii, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit. Et si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Sedes episcopalis vacaret* (quod vltimum addidi ex declaratione huius decreti, ab ipsamet Congregatione facta apùd Naldum loc. cit.) *ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quò ad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus, vel absuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum à Superioribus Regularibus, Episcopo Diœcesano absente, vel ordinationes non habente litera dimissoria dabuntur, in eis vtique huiusmodi causam absentiæ Diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officii, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis actiuæ, & passiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiusdem S. D. N. Papæ reseruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. Mensis Martii 1596.*

34 Sed quid, si Diœcesanus absens concederet facultatem alicui Episcopo transeunti per suam Diœcesim, vt posset ordinationes celebrare, possent ne hoc casu Regulares ad quemcumq; Episcopũ accedere pro ordinibus suscipiendis? Puto, quòd sic. Nam hoc decretũ est contrà priuilegia Regulariũ, vndè strictè interpretãdũ est, nec vltra casus expressos ampliandum. Secùs autem esset, si præsens concederet licentiã Episcopo transeunti ordinationes celebrandi. Ita etiam tenuit Tambur. me citato to. 2. de pot. Abbat. disp. 2. q. 19. num. 4.

35 Noto vlteriùs, quòd dispensare Regulares super temporum interstitijs pertinet ad Episcopum ordinãtem, non ad Superiorem regularem. Ita declarauit sacra Congregatio, vt refert Quaranta verbo Ordo, pag. mihi 496. his verbis. *Congregatio Concilii censuit, Superiores regulares non posse dispensare super interstitiis Regularium ordinandorum: sed id pertinere ad Episcopum ordinantem, qui tamen quò ad causam dispensationis iudicium suũ formare debet ex attestatione Superiorum regularium.* Vide A Sorbo in comp. verbo Ordo quò ad 2. dubium, versu Et sic conclude, pag. mihi 454. Et Suarez tom. 4. de relig. tract. 1. lib. 2. cap. 12. à num. 22.

36 Noto etiam, quòd si Regulares degant in Monasterijs sitis in locis nullius Diœcesis, debent ordinari ab Episcopo viciniore, & obseruare omnia, quæ dicta sunt in declaratione sacræ Congregationis supradictę, n. 33. Ita declarauit sacra Congregatio mense Decembri, anno 1619. vt refert Naldus loc. cit.

37 Noto etiàm, quòd Regulares non professi, non possunt sacris ordinibus ordinari per constit. Pij. V. quę incipit, Romanus Pontifex sacrorũ, quam refert Cherub. to. 2. bull. in Pio V. constit. eius 75. pag. mihi 272. in qua constitutione extendit Pontifex decretum Concilij Trid. sess. 21. cap. 2. de reform. ad Religiosos non professos in communi viuentes. Et mandat Episcopis sub merito sanctæ obedientiæ, & indignationis suæ pena, ne talibus personis sacros ordines impendant, & contrafacientes suspendit per annum ipso iure ab ordinum

num præstatione, & statuit, quòd huiusmodi Religiosi non professi, qui fuerint contrà suam constit. & decretum Concilii ordinati, careant executione ordinum sic susceptorum, nec vllo modo possint in altaribus ministrare, & ministrantes priuilegijs exemptionibus, immunitatibus, & alijs gratijs Clericis concessis omninò priuat, & declarat incurrere irregularitatis, & alias pœnas in dicto Concilij decreto positas, à quibus non nisi à Romano Pontifice, vel in mortis articulo absolui posse decernit. Minoribus autèm ordinibus poterunt Nouitij insigniri, nàm exceptio firmat regulam in cõtrarium. Aduerte autem, quòd ista constitutio non comprehendit Religiosos Societatis Iesu, qui solùm vota simplicia emiserunt, vt declarauit Gregorius XIII per suam constit. quæ incipit, Ascendente, apùd Cherub. tom. 2. bull. in Greg. XIII. const. eius 89. pag. 472. & Greg. XIV. in sua const. Ecclesiæ catholicæ, apùd Cherub. in eo, tom. 2. bull. const. eius 10. An autem Nouitij habentes conditiones requisitas à Concilio loc. cit. possint ad ordines promoueri, est maxima difficultas. Sanch. 6. in decal. cap. 10. num. 19. tenet, quòd sic; & ab Episcopo, in cuius Diœcesi est Nouitius n. 21. Contrarium putant alij apud eumdem, num. 18. Ex ista const. Pij nihil potest statui circà hoc, cum solùm extendat dictum cap. Concilij ad Clericos non professos. Vndè censeo, posse cum dimissorijs proprij Episcopi, & cęteris conditionibus Concilij, cum nullibi id clarè vetitum reperiatur.

38 Noto deniquè, quòd Religiosi Societatis Iesu habent priuilegium, vt possint ordinari extrà tempora à iure statuta, in tribus Dominicis, vel alijs festis diebus, etiàm continuis, ad sacros, etiam presbyteratus ordines. Ità concessit Gregorius XIII. vt refert Cherub. tom. 2. bull. in Gregorio XIII. constit. eius 77. fol. 460. incipit, Pium, & vtile: quò tamèn priuilegio vetat expressè Papa participare alias Religionis communicationem cum ipsa Societate habentes.

39 Solùm posset esse dubium, an per nouas, & posteriores concessiones factas alijs Religiosis, vt possint gaudere priuilegijs dictæ Societatis, censendum sit, dictum priuilegium posse ab alijs participari. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 55. art. 17. col. 2. versu At circà hunc artic. difficile dubium dicit, respondet tamèn affirmatiuè, quià, ait, à concessione generali non est recedendum, nisi vbi constat de voluntate concedentis: præcipuè cum hoc sit beneficium Principis, & consequenter latè interpretandum. Quarè cum successores Gregorij priuilegia Societatis sinè aliqua limitatione alijs Religionibus, vt Cistercienſibus, & Cruciferis communicauerint, cum quibus communicant Mendicantes, clarum est, ipsos Mendicantes priuilegijs Societatis Iesu sinè aliqua limitatione vti posse. Hæc tamen doctrina Rodriquez non placet Suar. li. 8. de legibus cap. 17. nu. 8. tùm quia sub clausula generali non venit id, quod Princeps non esset in specie verisimilitèr concessurus; tùm quia generi per speciem derogatur, etiamsi species ipsa præcesserit; tùm quià generalis concessio casuum non extenditur ad reseruatos.

40 Sexto sess. 23. c. 15. de refor. *Regulares non possunt confessiones sæcularium audire, nisi fuerint ab Episcopis approbati*. Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 1. c. 21. §. 2. versu Circà autem, pag. 242.

41 Noto 1. quòd *Congregatio Concilii censuit, Regulares ad audiendas in Ciuitate, & Diœcesi sæcularium confessiones semel ab Episcopo, præuio examine, approbatos, iterum ab eodem Episcopo non esse examinandos, cæterum à successore posse vtique examinari iuxtà constitutionem sanctæ memoriæ Pii V. datam octauo Idus Augusti, Pontificatus illius anno 6. Quæ à fel. record. Gregorio XIII. non est reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilii Trid.* Refert ita Quaranta in summ. bull. verbo Confessor, pag. 235. Vide infra in constit. 7. Pij V. §. 4. & num. 8.

42 Aduerte etiam, quòd circà eamdem approbationem Regularium ab Episcopis faciendam, eadem sacra Congregatio anno 1587. die 2. Iulij aliam fecit declarationem in hæc verba. *Regulares, qui quo ad confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinariis, eorumuè Examinatoribus reperti, & probati fuerint, generaliter quoquè, & indistinctè, absque aliqua limitatione temporis, certorumuè locorum, aut generis personarum admittantur in Diœcesi propria. De cæteris verò, qui non adeò idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum confessiones ex causa audierint, statim Parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confessionis pro medico adueniente relinquere.* Pro confessariorum approbatione vide Henriq. lib. 6. de pœnit. cap. 6. Et quandò Episcopus censeatur ex odio nolle Regularem approbare, vide nostrum Religiosum loc. cit.

43 Attende etiam, quòd admissus ad beneplacitum ad confessiones audiendas absque aliqua limitatione, intelligitur simpliciter, & vndequaquè admissus; quia beneplacitum durat vsque ad mortem concedentis, cap. Si gratiosè, de rescriptis in 6. Immò putat Antonius Gabriel tom. 2. tit. de præben. concl. 1. §. 33. quòd durat etiam post mortem, quia ibi ad beneplacitum intelligitur nomine dignitatis, quod etiam approbat Henriq. lib. 2. de pœnit. cap. 6. num. 7. in comm. lit. G.

44 Si quæras, an sic admissus possit ad libitum, & beneplacitum Episcopi prohiberi confessiones audire. ℞. licèt communitèr, quod ad beneplacitum conceditur, possit ad libitum concedentis reuocari; in subiecta tamen materia puto, quòd non possit ad libitum Episcopi licentia confessiones audiendi ad beneplacitum data reuocari, sed quòd requiratur iusta aliqua causa, & ad sacramentum pœnitentiæ pertinens. Moueor, nàm licentia, quæ datur ab Episcopis confessarijs Regularium ad audiendas sæcularium confessiones, non est propriè licentia, sed potiùs approbatio personæ, & quasi iusta sententia, seu declaratio, quòd talis persona est idonea ad confessiones audiendas, vt patet ex ipsis Concilij verbis sess. 23. de refor. c. 15. ibi *& approbationem*. Vndè postquam Episcopi iudicauerint, Regulares esse idoneos ministros sacramenti pœnitentiæ, statim Papa illis concedit facultatem dictum sacramentum ministrandi, vt patet ex Clem. dudum, de sepulturis, §. Per huiusmodi, ibi *nequaquam intendimus potestatem in hoc impendere ampliorem, &c.* Et tenet Molfesius 1. p. sum. tract. 7. c. 14. num. 64. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 58. art. 1. Sed sententia lata secundùm regulas iustitiæ non potest reuocari: *Quod enim semel placuit, amplius displicere non potest* per regulam Quod semel, quæ est 21. de regulis iuris in 6. Ergò dicta approbatio facta, vt supponitur, modis debitis, licèt sit ad bene placitum, non potest ab Episcopo reuocari absquè magna causa, & ad dictum sacramentum pertinente, vt Glossa in d. Clem. Dudum, verbo Concesserint. Et DD. ibi communiter. Et solùm id videtur velle illud beneplacitum, quod in similibus sibi reseruant aliqui Episcopi. Atq; ita videtur docere Suarez lib. 8. de legibus, cap. 32. num. 9. posset etiam citari Gutierrez lib. 1. can. quæst. cap. 27. num. 23. quatenus distinguit inter licentiam audiendi confessiones, & approbationem ad audiendas confessiones, & ait, quòd vnum potest esse sinè alio, & vnum concedi ab vno, & aliud ab alio. Adde, quòd approbatio Regularium ad confessiones sæcularium audiendas, ab Episcopis facienda, solùm est quantùm ad literaturam, vt patet ex constit. 2. Leonis X. §. 6. infrà. Vndè cum nemo communitèr præsumendus sit dediscere, vix poterit dari causa, qua semel approbatus reprobetur. Facit pro hoc puncto Barth. in leg. de pupillo, §. Si quis ipsi pistori, nu. 13. ff. de nou. oper. nunc. Facit etiam cap. Si delegatus de offic. deleg. in 6. ex quibus colligitur, quod iurisdictio data ad beneplacitum censetur perpetua.

45 Quòd optime confirmat solemne decretum sacræ Congregationis Regularium, quod sub hac forma refert

refert Alphonsus Leo in fine 2. partis de Iubil. pag. 114. *Cum sacra Congregationi Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium Præpositorum innotuerit, confessarios regulares grauiter conqueri, quòd ab Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis ab audiendis confessionibus quauis de causa indiscriminatim suspendantur, & propterea sæpe contingere, vt ab iisdem Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, omnibus simul vnius Conuentus confessariis confessiones audiendi facultas adimatur, Illustrissimi eiusdem sacræ Congregationis Patres rati vix fieri posse, vt hæc sine scandalo, magnaq; animarum pernicie contingant, re maturè perpensa, ad omnem scandali materiam submouendam, & quò magis spiritnali piarum mentium consolationi consulatur, statuunt, ac decernunt, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, ad quos confessarios approbandi ius spectat, confessariis regulares alias ab ipsis liberè approbatos, ab audiendis confessionibus suspendere post hac minime licere, nisi ex noua causa, eaq; ad confessiones ipsas pertinente, aut ob non seruatum interdictum, ab ipsis Ordinariis positum. Statuunt insuper, eosdem Archiepiscopos, Episcopos, locorumque Ordinarios confessiones audiendi facultatem omnibus simul vnius Conuentus regularibus confessariis, eadem sacra Congregatione inconsulta, nullo pacto adimere posse. Quod quidem decretum, vt iidem Illustrissimi Patres opportunum, & necessarium duxerunt, ita inuiolabiliter iubent obseruari. Romæ 27. Nouemb. 1615. A. Mar. Episcop. Hestien. Card. Gallus. V. Theatin. Secr.* Quòd si, his non obstantibus aliqui Episcopi Regulares confessarios absq; causa ad sacramentum pertinente, vel omnes simul suspendant. Puto, quòd non teneantur obedire, sed possunt sinè scrupulo pergere in confessionibus audiendis iuxta facultatem sibi traditam in 1. approbatione, maiori enim semper parendum. Nec indigent noua approbatione Regulares semel expositi ad confessiones audiendas in aliqua Diœcesi, si inde exeant & iterum reuertantur, vt Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 6. dub. 4. concl. 2.

46 Si quæras, an licentia data ab Episcopis Regularibus indefinitè ad audiendas sæcularium confessiones, expiret per mortem concedentis.

℞. Quòd non. Ita Suarez lib. 8. de l. c. 32 numero 9. & tomo 4. in 3. p. disp. 26. sect. 3. numero 9. & seq. Nauar. in cap. Placuit, de pœnit. dist. 6. numer. 161. Probatur ex capit. Si super gratia, de off. deleg. in 6. & cap. Is cui nulla, de præb. eodem libro. Et ratio est, quia istæ licentiæ conceduntur nomine dignitatis, quæ numquam moritur, vnde, si à successore non reuocentur, semper durant.

47 Aduerte etiam, quòd per nouam constitutionem Gregorij XV. quæ incipit, Inscrutabili infrà, in constit. eius 2. §. 4. Confessores Monialium, etiam Regularibus subiectarum, debent ab Episcopis approbari, circà quod factæ sunt à sacra Congregatione de mandato Vrbani VIII. diuersæ declarationes, quas habes post dictam constitutionem.

48 Septimo sess. 25. de regularibus, c. 4. *Nullus Regularis absque sui Superioris licentia potest se obsequio alicuius loci, vel personæ mancipare. Nec licet Regularibus à suis Conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab iisdem missi, aut vocati fuerint.* De his duobus punctis dixi to. 1. Religiosi, q. 1. De primo c. 23. per totum. De secundo, c. 20. versu Ad primum, & c. 26. versu Nequè esse Apostatam, vel fugitiuum.

49 Octauo eadem sess. 25. c. 12. *Censuræ, & interdicta nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque seruentur. Dies etiam festi, quos in Diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus seruentur.*

50 Hic solùm dubitatur, an vigore huius capitis reuocata sint priuilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti, ianuis apertis. Affirmat Nauarrus in manuali, c. 27. num. 190. & lib. 5. consil. de priuil. consil. 6. per totum. Garzia de benef. p. 3. c. 2. num. 260. & p. 5. c. 8. nu. 87. vers. Ad octauum affert declarationem Congregationis respondentis ad Episcopum Abulensem, qui dictam Congregationem super hoc dubium consulerat, in hæc verba, *Priuilegia, si antè Concilium concessa fuerunt, vtriquè reuocata existunt.* Et ratio est, quia Concilium c. vlt. dictæ sess. reuocat omnia priuilegia, etiam maris magni, quæ sunt contrà statuta in dicta sess.

51 Negant tamèn esse prædicta priuilegia reuocata in diebus festiuis suarum respectiuè Religionum, & eorum octauis, & in missis nouis per dictum statutum Concilij Henriq. lib. 13. c. 48. §. 1. Rodriquez in bull. Cruciatæ, §. 5. nu. 14. & in addit. num. 13. & 35. & tom. 2. quæst. regul. q. 112. art. 1. Sayrus lib. 5. de censuris, c. 12. num. 24. Bartholomæus Medina lib. 1. instruct. c. 11. §. 13. dub. 2. Miranda tomo 2. manualis, q. 37. art. 12. A Sorbo in comp. verb. Interdictum tertiò, versu Quò ad primum pag. 287. Peregrinus in comp. priuil. cler. regul. tit. Interdictum, in schol. versu Secundò sciendum est. Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 7. concl. 2. dub. 2. Barbos. de potest. Epis. p. 3. alleg. 105. num. 44. Et extat declaratio ad hoc Pij V. infrà in const. eius 7. §. 7. quæ non est reuocata per reductionem illius ad terminos Concilij Tridentini, quia istud priuilegium non est contrà Concilium, quod solùm intendit reuocare illa priuilegia, quæ habebant milites Ierosolymitani, quibus ad nulla seruanda interdicta tenebantur: Et etiam priuilegia nobis à Leone X. concessa infrà in eius constitut. 11. quibus ad seruanda interdicta ordinaria auctoritate posita nullo modo tenebamur. Ita Medina Miranda, A Sorbo, Peregrinus locis citatis. Et reddit omninò hanc sententiam certam constitutio Clementis VIII. quam refert Rodriquez loc. cit. art. 2. vbi approbat priuilegia, quòd fratres Minores possint tempore interdicti, quacumq; etiam Apostolica auctoritate appositi, celebrare festa sanctorum suæ Religionis, & de nouo concedit, vt possint dictis priuilegiis vti in festo S. Didaci, & Portiunculæ. Proptèr quam constitutionem in hanc etiam sententiam inclinat Garzia p. 3. de benef. c. 2. num. 280. Et quod dictum est, & dicetur de interdicto, intellige etiam de cessatione à diuinis, vt Rodriquez dicto art. 2. & in bulla Cruciatæ. §. 5. & num. 15. & Gutierrez lib. 1. can. q. cap. 10. cum multis, quos ibi citat, num. 4. & hoc propter identitatem rationis. Vide Henriq. lib. 13. cap 53. num. 3. & in comm. vbi affert ad hoc priuilegium Leonis X. concessum Minoribus. Vide eumdem num. 6. & cap. 48.

52 Possunt etiam Regulares tempore interdicti, & cessationis à diuinis quacumque auctoritate, etiam Apostolica positorum, solemnitèr celebrare diuina ianuis apertis, & pulsatis campanis (nominatim interdictis, & excommunicatis exclusis) in festis Conceptionis, Visitationis, & Natiuitatis B. Mariæ Virginis, & in Natiuitate S. Ioannis Baptistæ, & nos Minimi etiam in festo S. Michaelis Archangeli, eo quià est festum nostræ Religionis, & in festis sanctorum, sub quorum inuocationibus sunt Ecclesiæ dedicatæ, seù quorum corpora in Ecclesijs respectiuè recondita sunt. Possunt etiam dicto tempore diuina celebrare in hebdomada sancta, & Resurrectionis Dominicæ festiuitatibus, & per octauas earumdem omnium supradictarum festiuitatum; necnon quotiès Religiosi, & Moniales professionem emiserint, aut primam missam celebrauerint, vel humana cadauera ecclesiasticæ sepulturæ tradi contigerit, dummodo ipsi interdicto causam non dederint, nec eis specialiter interdici contigerit. Ità concessit Leo X. vt refert Catarub. in comp. verbo Interdictum 2. num. 10.

53 Possunt etiam Regulares tempore dicti interdicti generalis, siuè specialis, aut quo cessatur à diuinis, eligere sex personas intèr viros, & mulieres successiuè, quæ in dicto Monasterio possint missas, & diuina officia audire, & etiam ibidem sacramenta ecclesiastica recipere, & si aliqua ipsarum sex personarum interim mori contigerit, valeat in ecclesiastica sepultura sepeliri, tamèn sinè solemnitate, dummodò fratres, vel ali-

qua

qua ipsarum sex personarum interdicto, aut cessationi à diuinis causam non dederint, & ipsum interdictum non sit positum, vel confirmatum auctoritate Apostolica. Ità refert Casarubius in comp.verb.Interdictum 1.n.23.concessisse Nicolaum V.Et per priuilegium Nicolai Franchi Legati de latere possunt admittere quindecim personas quæ interdicto causam non dederint. Ità idem Casarubius verbo Interdictum. 1.n.23. 24.

54 Noto etiam, quòd omnia, quæ nobis sunt concessa tempore interdicti generalis, ea omnia in speciali interdicto intelliguntur esse concessa per priuilegium Iulij II. concessum Augustiniensibus. Refert idem Casarubius loc.cit.num.14.Et notant ibi Casarubius,& Sorbus verbo Interdictum 3. versu Decimo Iulius, quòd ista est magna concessio, & ideò valdè notanda. Nam quando secundùm ius commune suspenditur interdictum in quibusdam diebus, non suspenditur pro ecclesiis, vel personis particulariter interdictis, adeò, vt si in illis celebrarent, essent irregulares, & tamen secũdùm istam concessionem in talibus locis specialiter interdictis poterit celebrari, & illa omnia agi, quæ poterant in interdicto generali, sed personę specialiter interdictæ minimè hoc possent facere, neq; alij corã illis.

55 Noto etiam, quòd ianuis clausis, & submissa voce tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate positi possumus; non pulsatis campanis, & exclusis excommunicatis ac interdictis, Missas, & diuina officia celebrare, non solùm in nostris Ecclesiis, sed etiam in alijs ecclesiis, & deuotis locis, tàm in itinere, quàm alibi, admissis socijs, & fratribus nostris. Ita habetur in cap. Alma mater, §. Adijcimus, de sent.excomm.in 6.intellige tamen hoc ius commune, modò ecclesiæ, in quibus dicta officia diuina celebranda sunt, non sint specialiter interdictæ, vt notat Glossa d.cap. verbo ecclesijs, nam alioqui per priuilegium cit. nu.54. possunt etiam ibi. Et concessit Leo X. in bulla, quæ incipit, Etsi in priuilegijs, quæ ponitur infrà in Leone X. constit. eius 12.Item idem concessit Iulius II. in constit. eius 2.§.23. infrà. Et quòd possimus admittere famulos, procuratores, & operarios, concessit Alexander IV. infrà in Alexan. VI.constit.4.

56 Tandem quo modo tempore interdicti gerere se debeant Regulares, quos possint admittere ad diuina, quos debeant reijcere, vide A Sorbo in comp. verbo Interdictum 3. versu Primò statim atq; sciunt, pag.387. per multa, Miranda tomo 2.manualis, q.38.art.12.& Cruz lib.2.de stat.Rel.cap.7.dub.2.

57 Nono eadem sess.25.c.13.*exempti omnes tam Clerici sæculares, quam Regulares quicumque etiam Monachi, ad publicas processiones vocati accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt*. Sed an debeant vocari personaliter per Clericos, an sufficiat per edictum, neminem hucusq; vidi tractantem, puto tamen personaliter, etiam ad consuetas; tum quia quando Trid. vult, vt sufficiat vocatio per edictum, id dicit exprese, vt patet, sess.24.de refor.c.18.ibi *per edictum etiam publicum vocentur*, tum quia edicta, vt plurimum à Regularib.non leguntur; & cum determinare horam processionum ad Episcopum pertineat, si Regulares de ea informati non sint, non poterunt hora statuta comparere, sed cogentur sæpius cum maximo illorum incommodo, & processionis perturbatione anticipare, vel tardare, & ita seruatur in praxi in isto Archiepiscopatu Genuensi.

58 Noto primò, quòd circa compositionem præcedentiæ Pius V. in constit. eius 7.§.11. infra ita declarauit. *Controuersias autem omnes de præcedentia, quæ eadem sess.25.capite verò 13.per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes per illum dirimi, finitas autem nullo modo innouari posse statuimus*. Vide quæ dico 1.p.Ritualis, notab. 4. Quomodo autem has controuersias tollat Episcopus, quando ex improuiso oriuntur, nimirum controuertentes expellendo, si de iure eorum non possit in continenti constare. Vide Rodriq. to.3.q.reg.q.37.art.3.

59 Noto 2.declarationem huius c.factam ab eodemmet Pio V.infrà in eius constitutione 7.§.19. vbi determinat, quæ sint processiones publicæ, ad quas vocari tenentur ire Regulares, & qui Conuentus ad eas compelli possint, quæ est in suo robore, vt dico ibi ex sententia Congregationis. Vide constit.26.Leonis X.§.5.

60 Noto 4.circa id, quòd dicit Concilium, *Regulares posse compelli, &c.* quòd non possunt compelli censuris ecclesiasticis, vt dixi 1.p.Ritualis, not.3.etiamsi citati nõ compareant, & vocati non veniant, & Doctoribus ibi pro hac sententia adductis addo Henriq. lib.7. de indulg.cap.25. num.7. Gambara de officio legati, lib.8.c. vlt.nu.77. Rodriquez to.3. quæst.regul.q 36.art.1.Scortia in bullis selectis theoremata 393. versu Si autem. Quòd si censuras contrà eos ferant, hæ sunt nullius valoris defectu iurisdictionis, vt Sanchez lib.7.de matrimon.disput.33.nu.23. alios citans. Poterunt ergò alijs pœnis Episcopi eos compellere, iuxtà cap.1. de priuil. in 6.Nimirum deponendo Superiores, & contradictores incarcerando, à dicto Monasterio amouendo, priuando prædicatione verbi Dei, seù etiam pœnis pecuniarijs. Vide Glossam dicto cap. 1. de priuil. versu Quantùm ad ista.

61 Decimo eadem sess.25. de regul.cap.14. ità habetur. *Regularis non subditus Episcopo, qui intra claustra Monasterii degit, & extra ea ità notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, à suo Superiore intrà tempus ab Episcopo præfigendum seuerè puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat. Sin minus à suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit*.

62 Noto 1. quòd Ordinarius non potest nèc per se, nèc per alios procedere ad capturam Religiosorum, Clem.vnica, §.1. de excessibus præl. Neq; etiam potest capere Nouitios, quia gaudent omnibus priuilegijs professorum, c.Religioso, de sent.excom.in 6.Et nouissimè Paulus V. concessit Congregationi S. Mariæ Fuliensis per suam constit.In supereminentis, apud Cherub.to.3.bull.in Paulo 5.sub const.eius 23.pag.206.Nisi Nouitius ob delictum in sęculo factum præsumatur in fraudem intrasse Religionem.Henriq.l.7.de indul.c.25 n.7.Quòd si capiat, incidit in excommunicationem, ca. Si quis suadente diabolo 17.q.4.quia afficit indebitè iniuria captum; Henriquez loc.cit. A Sorbo in comp.verbo Conuentus, vbi pro hac sententia citat Paulum Fuscum, l.2.de visit.c.20.n.22.Et quò ad capturam Nouitij Nauarrus in summ.c.27.n.79.versu Octaua declaratio, Facit caput Si Clericos.de sent.excomm.in 6.à contrario sensu ibi *subiectos*. Et aduerte, quòd non solùm Episcopus capi faciens Religiosum etiam nouitium, incurrit dictam excommunicationem, sed etiam ipsi capientes. Habetur d. cap. Si clericos.

63 Noto 2. quòd quandò Regulares ità notoriè delinquunt, vt populo scandalo sint, debent Episcopi locorum scribere suis Superioribus præfigendo illis terminum ad eos puniendos iuxtà supra dicti Concilij Tridentini decretum. Quòd tamen non dat illis facultatem dictos Regulares etiam notoriè delinquentes faciendi capi. Vndè si capi faciant, excedunt potestatem sibi traditam, & maximam iniuriam irrogant delinquenti, ex illorum iurisdictione exempto, & per cõsequens incidunt in excommunicationem cap. Si quis suadente, vt dixi. Et verè maius quandoque scandalum oritur ex incarceratione delinquentis, quàm ex ipsa perpetratione delicti, occurrit enim aliquando, quòd Regularis ingreditur V. G. in domum alicuius meretricis incognitus, & à nemine visus, aut solùm ab vno, vel duobus; qui si in ea domo captus per Ciuitatẽ in carcerem ducatur, magnum generabit scandalum, & magnam maculam suę Religioni inuret, quæ tamen vitata fuissent, si dictus ductus in carcerem non fuisset. Vndè nescio quomodò aliqui Episcopi indiscretè zelum animarum sibi non creditarum zelantes, seù zelare videri volentes, saluent conscientias suas, certos ministros ad id deputatos tenentes quos speculatores vocant, eisque menstruum salarium soluentes, vt quò, & quà vadant, & transeant Religiosi, diligenter notent, illisq;

illisq; referant, & si in domum aliquam suspectam ingrediantur, statim capi faciunt. Hoc certè non praecepit ille, qui peccantes admonendos statuit. Neque Tridentinum, quod solùm praecipit, quòd quando aliquis Regularis ita notoriè delinquit, vt populo, non duobus, vel tribus, sed populo, idest saltem decem, iuxta Glossam in cap. Nullus, de electione, scandalo sit, instante Episcopo, non capi faciente, à Superiori regulari, non ab ipso Episcopo, puniatur. Vbi aduerte, quod ad hoc, vt Episcopus teneatur instare, vel delinquens puniatur, debet delictum esse notorium, & debet causare scandalum in populo; quibus conditionibus concurrentibus, tenetur Episcopus instare, vt delinquens puniatur, non concurrentibus, non tenetur, quod si facit, iurisdictionem sibi vsurpat. Potest quidem, si delictum sit secretum, vel non notorium, neque scandalosum populo, secretò admonere delinquentem, vt se corrigat, quòd si se non correxerit, bis, aut ter monitus, iuxta Euangelicum praeceptum de correctione fraterna, Superiorem delinquentis admonere, vt tali delinquenti occasionem delinquendi auferat, & pro modo culpae puniat, salua semper, quantum fieri potest, delinquentis secretò fama.

63 Si autem delictum esset ita enorme, & notorium, ac scandalosum, & timeretur de fuga delinquentis, tùc puto, quòd posset Episcopus delinquentem capere, & intra 20. horas ad suum Superiorem remittere, etiamsi ipse Superior remittere non instaret. Panor. in cap. fin. de foro compet. n. 11. & cap. Cum non ab homine, de iud. n. 12. Tambur. de iur. Abbat. to. 1. disp. 15. q. 7. nu. 41. Felinus ibidem, n. 7. Nau. in summ. c. 27. n. 85. Henriq. li. 7. de indul. cap. 25. n. 7. in comm. littera Q. Colligitur ex Trid. sess. 25. de reform. cap. 6. ibi *in criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de cócubinarijs, & in atrocioribus delictis, &c. vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detétione, &c.* Quòd autem debeat intra 20. horas ad proprium Superiorem remittere, Panorm. loco cit. n. 9. & Glossa in cap. Cum non ab homine, de Iudicijs, verbo Deprehensus. Et ratio huius doctrinę est, quia sicut potest capi Clericus à saecularibus deprehensus in manifesto facinore, quando crimen est atrox, & timetur de fuga, & duci ad suum Superiorem, vt docet Panorm. loc. cit. & cap. Vt famae, de sent. excom. nu. 6. & Guido Pape q. 73. Ita etiá potest capi ab Episcopo Religiosus deprehensus in atroci delicto notorio, & scandaloso, cũ timetur de fuga. Cum auté non timetur de fuga, vel delinquens praestat sufficientem cautionem, de se Superiori suo praesentádo, neque etiam in flagranti potest capi, c. si Clericos, de sent. excomm. Neq; potest capi, si non timetur de fuga, vt ducatur ad suũ Superioré, ad hoc vt possit probari, eum deliquisse, nam si delictum est notorium, vt supponimus facilè probabitur, absq; eo quòd capiatur, & cum maiore scandalo captus ducatur per Ciuitatem. Adde, quòd ministrorum relatio magnam facit fidem.

65 Fauet valde hic dictis quaedam declaratio sacrae Congregationis, in qua *dubitatum fuit, an quando Regularis extra claustra notoriè delinquit, detinédus sit in carceribus Episcopi, donec processus in Curia episcopali conficiatur, eoq; compilato, instante Superiore, remittendus sit, vnà cum processu puniendus, an potius, non expectata compilatione processus, statim remittendus sit ad Superiorem vna cum probationibus, quae habentur. Congregatio respondit, statim remittendum esse, etiam posito, quòd Superior nullam instantiam faceret.* Vnde collige, quòd Regularis deprehensus in atroci delicto, eoq; notorio, & scandaloso, si timetur, ne fugã arripiendo: pęnas effugiat, potest ab Episcopo capi per suos ministros, & rectà duci ad suũ Superiorem, cum instantia vt intra certũ tempus eum puniat, vt definit Concilium. In alijs autem casibus minùs grauibus, & minùs scandalosis: vel vbi non timetur de fuga: vel quando delinquens de non fugiendo praestat sufficientem cautionem, non potest Episcopus Regularem etiam in flagráti repertum capere, quòd si capiat, incidit in excomm. capitis Si quis suadente, vt dixi n. 62. 63.

66 Aduerte etiam, quòd in loco, vbi non esset iudex ecclesiasticus, posset Iudex saecularis, eo modo, & illis causis, quibus diximus, eum posse capere Iudicem ecclesiasticum, capi facere Regularem in flagranti crimine, absq. metu incurrendi aliquam excommunicationem, dummodò eum statim remittere: Iudici ecclesiastico, vel Pręlato delinquentis. Ita Guido Pape, q. 73. qui dicit, ita stylari in omnibus Curijs. Quòd si non iumant in flagranti, sed post delictum: vel non statim remittant Iudici ecclesiastico, incurrunt in excommunicationem c. Si quis suadente. Quicquid aliqui dicant, putantes tales incurrere solùm excommunicationem c. Nuper, de sent. excomm. quam dicunt non esse reseruatam. Sed meo videri falluntur, nã dicto capite nulla fertur excommunicatio, sed solùm declaratur, capientem Clericum, & carceribus eum detinentem, etiam sine alia corporali laesione, esse excommunicatum per solam iniuriam, quę fit Statui ecclesiastico, excommunicatione intellige cap. Si quis suadente.

67 Sed quid, si Clericus, seu Regularis ducatur captus per Officiales temporales, vel ecclesiasticos extra casum permissum, poterit ne eis impunè auferri? Respondeo, quòd sic, quia dicti Officiales illicitum quid tunc faciunt. Ita Guido Pape q. 73. num. 2. qui pro hoc allegat legem primam, §. Haec verba, ff. Ne vis fiat ei, qui. Et vim iniustè patienti auxilium ferre possumus semper, & aliquando tenemur.

68 Aduerte etiam, quòd pro obseruantia huius capitis Concilij, quod habemus prę manibus, extat constitutio Clementis VIII. quam refert Rodriquez tomo 2. q. regul. q. 2. art. 6. & Cherubinus tom. 3. Bull. in Clem. 8. constit. eius 39. pag. 53. quae sic habet. *Suscepti muneris.* & infra. *Motu proprio, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolica potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione, omnibus, & singulis cuiuscumque Ordinis, & Instituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis paenis, praecipimus, & mandamus, vt iuxta praedictum decretum Concilij Triden. quilibet ipsorum Regularem non subditum Episcopo, intra claustra degentem, & extrà ea ità notoriè delinquentem, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, intra tempus ab Episcopo praefigendum, seuerè puniat, ac de punitione Episcopum certiorem faciat, & aliàs decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur. Caeterum si Superior in Regularem delinquentem non animaduerterit: Quinimmo si illum impunitum ad alia suorum Ordinum loca extra Episcopi Dioecesim, vt praefertur, transmiserit, volumus, & simili motu atque auctoritate decernimus, vt Superior, instante Episcopo, intra terminum ab Episcopo praefigendum, & sub eisdem indignationis nostrae, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & sub inhabilitates ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac vlterius priuationis actiuae, & passiuae vocis, ad quas à nemine, praeterquam à nobis, & à Romano Pontifice pro tempore existente restitui possit, ipso facto similiter incurrendis paenis, ipsum Regularem delinquentem à loco, ad quem transmissus fuit, reuocare, & in quo deliquit constituere, aut sistere teneatur. Quòd si hoc etiam facere praetermiserit, per praesentes similiter statuimus, vt Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens transmissus fuerit, super praemissis ab ipso ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt praefertur, tamquam Sedis Apostolicae delegatus, praedictum Concilij decretum omnino exequi, & in Regularem delinquentem seuere animaduertere possit, & debeat.*

69 Aduerte, quòd quandò Superior fratris delinquẽtis notoriè, & cum scandalo, transmittit de industria illum in alium locum, vt impunitus remaneat, procedit ista constitutio. Non autèm quando transmittit illũ in paenam delicti commissi quae aliquando est grauissima, vel quià sic conuenit bono regimini, quia in loco delicti non potest sine maiori scandalo puniri. Ità Rodriquez tom. 2. q. reg. q. 2. art. 6.

70 Ad-

70 Aduerte etiam, hanc constitutionem, & decretum Cōcilij procedere, quandò Episcopus instat Prælato regulari, vt ad punitionem delinquentis procedat. Verbum autem, instare, plures flagitationes significat vt liquet ex lege 32. 33. ff. de vsur. atq; ità non sufficit si Episcopus petat vna vice à Prælato vt delinquentem puniat, sed debet instare, idest petere saltem tribus vicibus, vt sic de negligentia eius constando, possit Episcopus ad executionem Concilij, & huius constitutionis procedere.

71 Vndecimò eadem sess. 25. c. 16. de Reg. statuitur 1. *Quòd nulla renunciatio, aut obligatio facta à Nouitio valeat, nisi cum licentia Episcopi, vel eius Vicarij fiat intrà duos menses proximos antè professionem.* 2. *Quòd Nouitios finito tempore Nouitiatus, Superiores, quos habiles inuenerint, ad professionem admittant, aut ex Monasterio eijciant. Quòd antè professionem Nouitij, excepto victu, & vestitu illius temporis, quo in probatione fuerit, quocumq; prætextu à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius Monasterio aliquid ex bonis eiusdem non tribuatur.*

72 Circa hoc decretum notaui aliqua to. 1. Religiosi, q. 1. c. 29. concl. 3. vsquè ad cōcl. 4. quę ibi videri possunt.

73 Circa 1. noto 1. quòd renunciatio facta à Nouitio antè ingressum Religionis, intuitu tamèn ingressus, valet. Ità Vega 1. p. sum. c. 91. casu 4 & p. 2. c. 50. casu 3. Passarell. in priu. Minim. notab. 37 ad finem, vbi refert declarationem sacre Congregationis pro hac sententia, factam anno MDLXXIII. die 22. Octobris, quam etiam refert Quaranta in sum. bull. verbo Monasteria, & Conuentus, &c. pag. mihi 437. in hæc verba, *Congregatio Concilij censuit, decretum Concilij Trident. sess. 25. de regul. caput. 16. non habere locum in renunciatione facta antè susceptionem habitus.* Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuisse super precibus Monasterij S. Agnetis Ciuitatis Mediolani Menoch. in addit. ad lib. 2. de arb. iud. casu 436. sub num. 3 Guttierrez can. q. lib. 2. c. 1. nu. 31. Hanc sententiam defendit etiam Sanch. lib. 7. in decal. c. 5. n. 4. & in praxi eam obseruari video, licet alij apud ipsum Sanchez loc. cit. num. 3. contrarium senserit.

74 Noto 2. nomine renunciationis, atquè obligationis non intelligi testamentum, neq; donationem causa mortis neq; codicillum; atque ità potest à Nouitio fieri testamentum, & quandocumque voluerint, non seruatis ijs solemnitatibus à Concilio requisitis. Quià testamentum non est renunciatio neque obligatio, nec finis huius decreti, nempè ne ea ratione Nouitius retardetur à libero egressu, vt egrediens non priuatur bonis omnibus anteà possessis, quià supradicta nullam inducunt obligationem super illum Nouitiū, cùm antè professionem possint ab illo, quandocumq; voluerit, reuocari. Vega 2. p. sum. c. 50. casu 3. notab. 2. Rodriq. tom. 2. qu. reg. qu. 47. art. 10. Sanch. lib. 7. in decalog. c. 5. nu. 14. Molina to. 1. de iust. disp. 149. col. 7. versu Quòd ad Ecclesiam attinet. Secùs autèm dicendum est de donatione inter viuos, quià est irreuocabilis. Sanch. loc. cit. num. 14. & num. 20.

75 Itaquè comprehenduntur in hoc decreto omnes contractus, in quibus Nouitius spoliat se aliqua parte notabili hæreditatis suæ absq; spe eam ampliùs recuperandi vt donatio, renunciatio, alienatio. Illi autèm contractus, in quibus Nouitius nihil deperdit de suo, vt sunt emptio, venditio, permutatio, locatio, & similes, non comprehenduntur hoc decreto; atq; ità possunt à Nouitio, quandocumquè voluerit, fieri. Et ratio colligitur ex fine huius decreti, qui est, ne Nouitius patrimonio suo destitutus, hac occasione cogatur profiteri. Atque ità illi omnes contractus in damnum patrimonij Nouitij prohibentur fieri nisi sub hac forma. Sanch. loc. cit. num. 32. An autèm comprehendatur hoc decreto renunciatio beneficij ecclesiastici, & officionum publicorum temporalium, & aliæ renunciationes, videatur Sanch. loc. cit. à num. 36. ad 47.

76 Noto 3. quòd si Nouitius, postquàm fecit suam renunciationem in fauorem Monasterij, vel alterius intra duos menses, & de licentia Episcopi, è viuis decedat, illa renunciatio non valet, etiamsi expressè non reuocauerit, quia Tridentinum expressè dicit, quòd dicta renunciatio non intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione, Ita Passarellus in notab. priuil. notab. 37. §. Si autèm, vbi ait, ita sibi responsum fuisse à sacra Congregatione Cardinalium. Vega p. 1. sum. cap. 91 casu 4. A Sorbo in comp. priuil. verbo Nouitius, in fine, versu Et hinc deinde, pag. mihi 438. Sanch. 7. in decal. c. 5. num. 49. Atquè ita tunc, nisi priùs testamentum fecerit, in bonis Nouitij succedent, qui veniunt ab intestato, non obstante tali renunciatione, quæ est irrita, vt diximus.

77 Sed quid, si per priuilegium aliquod vicinus morti, sed antè annum, faceret professionem, valida ne esset renunciatio cum debitis solemnitatibus facta? Puto, quod sic: per ea, quæ dico intrà in constit. 8. Pij V. n. 1.

78 Si quæras vlteriùs, an renunciatio ad fauorem Monasterij, vel alterius facta, & professione secuta quidem, sed inualida, valeat? Putat non valere Sanch. loc. cit. num. 55. quia Trident. petit sequi professionem, & verba intelligenda sunt cum effectu, & perindè est actum non fieri, ac esse nullum. l. Duo sunt Titij ff. de testam. tutel.

79 Noto 4. quòd renunciatio facta à Nouitio cum debitis solemnitatibus, si ipse Nouitius velit in Religione perseuerare, & suo tempore profiteri, non potest ab eo reuocari quia ideò requiruntur illæ solemnitates, vt, ijs adhibitis, reuocari non possit Sanch. loc. cit. num. 58. Potest tamen facere testamentum quòd in casu mortis dictorum duorum mensium sortiatur effectum, derogando dictā renunciationē. vt Sanch. n. 50.

80 Noto 5. quod si facta renunciatione cum debitis solemnitatibus, & aliquo casu deindè professio dilatetur, adhuc tamen renunciatio valida erit, vt declarauit sacra Congregatio 17. Octobris, anno 1594. & habet Sanch. loc. cit. num. 82.

81 Circa 2. noto quòd potest superior Prælatus ex causa professione differre. Nauar. tom. 1. consil. lib. 3. de regul. consil. 30. nu. 1. Passarell. in priuil. Minim. in can. Concil. Trident. canon. 52. pag. 264. vbi hæc habet. *Notādum, quòd relatione per Sanctiss. Congregationem Concilij S. D. Pio V. facta Sanctitas sua dixit, Concilium dicti cap. 16. procedere tantùm in illis Nouitijs, quos Superiores lapso tèmpore Nouitiatus, habiles inuenerint, non in his, quos inhabiles inuenerint, vt sunt illi, qui non benè adhuc didicerunt, & ideò quòd attinet ad istos, Sanctitas sua concessit, quòd Superiores possit prolongare illorum professionem, dummodò habeant spem probabilem, quòd efficiantur habiles infrà sex menses. Ità mihi consulenti è Neapoli die 8. Nouembris MDLXIX. responderunt Illustriss. Cardinales interpretes Sanctissimæ Congregationis Concilij,* Hæc Passarellus.

82 Noto vlteriùs, quòd si inhabilitas ex infirmitate proueniat, poterit prorogari tempus, donec duret probabilis spes recuperandæ sanitatis. Et vniuersaliter tēpus ad emittēdā professionē posse arbitrio Superioris prorogari, censuit Congr. Conc. 31. Maij anno 1597.

83 Cœtera loca, quibus subduntur Regulares Episcopis, vel explicata sunt in superioribus, vel explicabuntur in sequentibus. Hic ea solùm, quæ nobis visa sunt principaliora, & frequentiora. Qui omnia loca Trid. de regul. loquentia videre cupit in vnum congesta, adeat Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 12. c. 18. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 24. n. 2. in comm. lit. O. Passarellum in priuil. Minimorum, pag. 450. Vgolinum de potest. Episc. c. 20. cum §. sequent. Hæc etiam collegit Canarr.

cum annotatione priuilegiorum reuocatorum in cōp. priu.Minim.pag.82.Et loca Trul. ad omnes exemptos pertinent.a collegit Quaranta in sum.bull.verbo Exēptio, & Confetaus in comp. priuil.Mendic. in summ. tit.2.cap.1.

CONSTITVTIO III.

Concedit, vt quælibet vtriusque sexus persona sepeliri possint cum habitu nostro, & excommunicat Curatos, & alios contradicentes, sibi absolutionem reseruando.

SIXTVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiū. *Apostolicæ mansuetudinis exempla nos admonent, vt fidelium personarum deuotionem, animarumque salutem procuremus. Et quæ pro sacræ Religionis B.Francisci honore processisse comperimus,vt illibata persistant, robur Apostolicæ confirmationis a nobis petitum fauorabiliter impendamus.*

Expositio. *§. I. Sanè pro parte dilectorum filiorum Zannetti de Vtino generalis Ministri, & Capituli Ordinis fratrum Minorum in Ciuitate nostra Ferrariensi præterito festo Penthecostes celebrati, nobis exhibita petitio continebat, quòd licèt ab exordio dictæ Religionis deuota inualuerit consuetudo, videlicet quòd multi Reges, & Principes, nobiles, & populares in mortis articulo requisierunt, & sæpè requirant in habitu dictæ Religionis mori, & sepeliri, & veluti fratres patentèr vsque ad locum sepulturæ deferri, in cuius deuotionis fauorem multi Romani Pontifices eamdem deuotionem approbantes, quasdam sic sepeliri eligentibus indulgentias concesserunt.*

Impediebant aliqui Curati Xpi fideles sepeliri cum habitu fratrum. *§. II. Nihilominùs nonnulli Curati, & Ecclesiarum Rectores in vltramontanis, & alijs regionibus ipsam deuotionem irridentes, & penitùs extinguere cupientes, suos Parochianos contumeliosè impediunt, ne sic in extremis voluntatibus sepeliri eligant, nolentes corpora de domibus defunctorum leuare, nec ad eorum Ecclesias funera sic composita cum habitu, nisi linteo, vel pallio cooperta deferri permittunt, nec etiam per vicos ad locum sepulturæ deportari in scandalum plurimorum, & præiudicium Religionis, & præfatæ deuotionis. Quarè pro parte Generalis, & Capituli prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt super hoc opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit & statuit pro vt in summario. *§. III. Nos igitur eorundem prædecessorum vestigijs inhærentes, omnibus, & singulis vtriusque sexus personis in habitu prædicto sepeliri volentibus, quòd id eis liceat, sine tamen alicuius præiudicio, Apostolica auctoritate perpetuò indulgemus, districtius inhibentes Prælatis, & Rectoribus Ecclesiarum sub excommunicationis pœna; quam, canonica monitione præmissa, contrafacientes incurrant, & à qua per alium, quàm per Romanum Pontificem, & in mortis articulo dumtaxat, absolui non possint, ne taliter sepeliri volentibus quouis modo impedimentum afferant, sed permittant, illos patenter ad Ecclesias, & locum sepulturæ in habitu huiusmodi deferri, iure Rectorum parochialium Ecclesiarū, & cuiuslibet alterius in omnibus semper saluo.*

§. IV. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis,cæteris; contrarijs quibuscumque. Derog: contrarijs

§. V. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, & inhibitionis infringere,vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurū. Datum Romæ apud S.Petrum, anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXII.octauo idus Septembris, Pontificatus nostri anno secundo. Apponi pœnas contrafacientibus.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto 1. quòd cum nos Mmimi participemus omnia priuilegia cæterorum Mēdicantium, vt patet suprà ex const. 2.eiusdem Sixti, §. 4. possimusque omnibus, quæ alijs Ordinibus concessa sunt, mutato nomine illorum, quibus sunt concessa, nostrum apponere, vt patet ex constitut. 1. Iulij II. §. 53. & §. 14. Et dixi suprà in constitut.Pij II. num.51. Non incōgruè doctissimus P.Passarellus multa huiusmodi in compendium nostrorum priuilegiorum transtulit, hoc ordine seruato, vt priùs ponat quæ nobis immediatè, & primariò sunt concessa, deinde quæ mediatè, & secundariò. Quem ordinem seruabimus & nos, & quia optimus est, & quia maior inde facilitas priuilegia inueniendi proueniet nostris Religiosis, qui iam sunt ita assueti.

2 Noto 2. quòd multæ indulgentiæ concessæ sunt morientibus eum habitu nostro, & qui cum eo sepeliri elegerint? Quarum aliquas hic enumerabo. Clemens IV. & Nicolaus IV. talibus concesserunt remissionem tertiæ partis omnium suorum delictorum.Leo X. concessit indulgentiam plenariam morientibus cum nostro habitu ad quam lucrandam declarauit sufficere habitū petisse, licet si ante mortem eum non induerit. Ità refert Casarub.in comp.verbo Indulgentiæ, quo ad sæculares 6.tit.Indulgentiæ, quas possint lucrari sæculares ratione habitus,n.1.2.&c. Refert etiam Rod.to.2. q.reg.q.76.art.10.Quas indulgentias dictus Leo confirmauit per viuæ vocis oraculum apud Rod.in suo bull. in Leone, pag. 335. de quo testatur Christophorus de Forliuio Cardinalis de Ara cœli.

3 Noto 3. quòd ad hoc vt sæculares morientes cum habitu nostro, vel cum eo sepeliri eligentes, lucrentur prædictas indulgentias, debent dictum habitum recipere à Superioribus Ordinis, puta General.& Prouinciali, vel Correctore, qui Superiores recipientibus debent declarare, eos teneri apud dantium Ecclesias sepeliri. Ità determinauit Sixtus IV. in bulla aurea, quæ est illius 4. §. 9.tradunt etiam Passarellus in notab. priuil. notab.10. & Rodriq. to. 2.qu.regul.q.76.art.9.

4 Noto 4. quòd eligentes sepeliri cum habitu nostro debent sepeliri in nostris Ecclesijs, etiamsi alibi sepulturam elegissent, vt patet ex bulla aurea loc.cit.Possunt tamen cum eodem habitu sepeliri etiam alibi de consensu fratrum, quorum cum habitu sepeliri elegerint. Passarellus loc.cit.Declarauit Sixtus IV.vt refert Casar. in comp. verbo Sepultura, §.1.2.Immò etiam sine dicto consensu fratrum Leo X. in const. eius 26. int.§.11.

5 Noto 5. quòd Ioannes XXIII.omnibus Christi fidelibus osculantibus habitum Fratrum Mendicantium quinque annos, & totidem quadragenas de iniunctis pœnitentijs relaxauit. quæ numerata per dies, faciunt dies 1075.vt refert Casarub.verbo Indulgentiæ quò ad sæculares 6.nu.9.& Rod.to.2.q.reg.q.76 art.12.

§. III.

6 NOto 1. circa illam clausulam *Canonica monitione præmissa*, quòd canonica monitio fit ter. Dici-

Dicitur autem canonica monitio in singulari, cum sint tres, quia sola vltima dicitur canonica, aliæ autem sunt præambulæ ad illam. Vnde quandò requiritur monitio canonica, vt hic, non sufficit vna pro tribus. Nec potest ista monitio fieri Procuratori, nec ad domum, cum sit ad morum correctionem, quæ non potest impleri per substitutum, potest tamen fieri in die festiua. Ita Baldus in cap. fin. de vita, & honest. Clericor. num. 8. & 9.

§. IV.

7 NOto 1. circa illam clausulam *Indignationem Dei, &c.* quòd contrafaciens peccat mortaliter, quia hoc est virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus sancti.

8 Noto 2. quòd, qui contradixerit constitutionibus datis cum ista clausula, potest priuari beneficiis ecclesiasticis. Felinus in cap. Veniens, de præscript. num. 1. Tuschus verbo Indignationis pœna, conclus. 91. Idem est, si dicat Indignationem Petri, & Pauli, seu Indignationis nostræ; quod verum est in rebus magni momenti, in parui, pœna erit arbitraria Tuschus ibidem.

CONSTITVTIO IV.

Ista est bulla, quæ communiter dicitur aurea, in qua sanctus Pontifex Sixtus confirmat omnia priuilegia iam concessa à se, & suis prædecessoribus fratribus Minoribus, & Prædicatoribus, & de nouo multa concedit, eisque communicat omnia concessa cæteris Mendicantium Ordinibus.

SIXTVS EPISCOPVS.
Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

SAcri Prædicatorum, & Minorum fratrum Ordines, instar duorum primorum fluminum à cælestium voluptatum, & amœnitatum paradiso egredientium, sacrosanctæ vniuersalis Ecclesiæ terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore arescat, præclaræ doctrinæ virtuosorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigantes, magis, ac magis illam in dies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo Seraphim, qui in sublime contemplationis, & seraphici amoris alis eleuati, à terrenisque rebus abstracti, assiduo diuinarum laudum clamore, & immensorum beneficiorum humano generi à summo opifice Deo exhibitorum declaratione, feruentissimis prædicationibus populos instruendo, & ad cæleste iter dirigendo insistentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ segetis (animarum scilicet redemptoris nostri Iesu Christi pretiosi sanguinis effusione redemptarum) copiosos in horrea Sanctæ Ecclesiæ manipulos referunt. Hi sunt duæ tubæ, per quas Dominus præcipit ad pabulum sacri Euangelij vniuersum populum assiduis prædicationibus aduocari, vt in omnem terram exiret sonus eorum, & redderent sibi populum acceptabilem, & bonorum operum sectatorem. Ad prædictorum igitur Prædicatorum, & Minorum fratrum Ordines, quos pro eorum amplissimis meritis, & vberrimis fructibus, quos in Dei Ecclesia continuè afferunt, præ cæteris paterna charitate diligimus, nostræ considerationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & statum eorum faciant pacificum, & tranquillum.

Multa se dicit confirmasse, & concessisse Ordinis Prędicatorum, & Minorum.

§. I. Dudùm siquidèm, vt Ordinum eorumdem professorum statui, & quieti consuleremus, motu proprio nonnullas litteras diuersorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum dictis Ordinibus concessas, & in illis contenta approbauimus, & quò ad aliqua declarauimus, ampliauimus, & extendimus, ac nonnulla eis de nouo concessimus, pro vt in diuersis nostris literis desupèr confectis pleniùs continetur.

Motiua huius constitutionis.

§. II. Cùm autem, sicut postmodum accepimus, per huiusmodi ampliationes, declarationes, extensiones, & concessiones adhùc totali eorumdem Ordinum, & illorum professorum quieti plenè, vt expedit, non consulatur, asseraturquè à nonnullis, per easdem litteras, omnes gratias spirituales, & temporales dictis Ordinibus, & eorum domibus, & fratribus à prædecessoribus nostris concessas, approbatas non fore.

Confirmat priuilegia aliàs dictis ordinibus concessa.

§. III. Nos attenta meditatione pensantes, quantum vtilitatis ad exaltationem Christianæ fidei, & euangelicæ veritatis Ordinum prædictorum professores hactenus attulerunt, & afferre valeant, adiuuante Domino, in futurum, ac propterea volentes, vt tenemur, eorum tranquillitati vberius prouidere: motu simili, non ad ipsorum fratrum, & sororum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia quascumque literas, & gratias spirituales, & temporales, concessiones & indulgentias, ac peccatorum remissiones in genere, vel in specie fratribus, & sororibus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, ac domorum eorumdem, nec non visitantibus illorum Ecclesias, Capellas, & Oratoria concessas, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expresso, præsentium tenore approbamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere decernimus, proque potiori cautela Apostolica auctoritate de nouo, iuxtà literarum desuper concessarum continentiam, & tenorem concedimus, & largimur.

Concedit indulgentias visitantibus Ecclesias dictorum Ordinum certis diebus.

§. IIII. Et vt Ecclesiæ, domus, & Oratoria Prædicatorum, & Minorum Ordinum prædictorum per vniuersum orbem constructæ, & ædificatæ, & quæ construi, & ædificari contigerit in futurum, congrua deuotione, & veneratione à Christi fidelibus visitentur ac quæ imperfectæ sunt perficiantur, & ad complementum deducantur, & completæ conseruentur, & manuteneantur, nec non paramentis, & alijs ad diuinum cultum inibi necessarijs debitè ornentur; ipsique Christi fideles ad dictas Ecclesias eo libentiùs confluant, & ad præmissa manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono cælestis gratiæ conspexerint se refectos. De omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, vni-

vniuersis, & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesias, & Oratoria domorum fratrum prædictorum in singulis Sancti Dominici, & Sancti Francisci, centum annos, & totidem quadragenas, & in SS. Petri martyris, Thomę de Aquino, Vincentij, et Sanctæ Catharinę de Senis, ac SS. Antonij de Padua, & Ludouici Episcopi, Bernardini, & Sanctæ Claræ, & Beatæ Elisabeth festiuitatum diebus, à primis vesperis, & per totam diem ipsarum festiuitatum quinquaginta annos, & totidem quadragenas, deuotè visitauerint annuatim, & manus ad præmissa, aut eorum aliqua porrexerint adiutrices, de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Quòd fratres possint semel in vita, & in articulo mortis confessarium sibi eligere, qui eos &c.

§. V. Et vt prædictorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum fratres tantò feruentius diuinis beneplacitis insistant, quantò maioribus se viderint spiritualibus gratijs fore munitos, omnibus, & singulis Prædicatorum, & Minorum Ordinum professoribus, qui nunc sunt, & pro tempore perpetuo erunt, vt confessor idoneus eorundem Ordinum, quem quilibet pro se de sui Superioris licentia duxerit eligendum, eorundem confessione diligentèr audita, pro commissis per eos excessibus, & peccatis semel in vita in forma confessionalis per nos edita, in mortis verò articulo plenariam absolutionem, & peccatorum huiusmodi remissionem impendere valeat, etiamsi antè factam eorumdem Ordinum professionem eos decedere contingeret, similibus motu, scientia & authoritate indulgemus.

Restringit facultatem absoluendi ad Generales, & ab eis deputatos.

§. VI. Facultatem verò à prædecessoribus nostris concessam Magistro generali, & Prioribus prouincialibus, & conuentualibus, ac eorum Vicarijs Prędicatorum, ac generali, & prouincialibus Ministris, & eorum Vicarijs, nec non Custodibus Minorum Ordinum prędictorum supèr absolutione fratrum eorumdem Ordinum suorum, & dispensatione cum eisdem in quibuscumque casibus, (prętetquam illis, pro quibus essent ad Sedem Apostolicam mittendi) & per nos approbatam, cum declaratione casuum, pro quibus mittendi sunt, perstringentes, volumus, quòd Magister, & Minister generales præfati, & eorum Vicarij, et illi, quibus ipsi Magister, & Minister generales pro tempore id duxerint committendum dumtaxàt, & non alij, facultate prædicta de cætero vti possint, illam omnibus alijs penitùs adimentes.

Concessa fratribus intelliguntur etiam concessa sororibus, & tertiarijs.

§. VII. Et ne propter Monasteria Monialium, seù sororum sub cura, & institutis Ordinis prędicti fratrum Prędicatorum, & Sanctæ Claræ, seù Sancti Damiani Ordinum sub eiusdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia, Sancti Dominici, & Sancti Francisci de pœnitentia nuncupatorum Ordinum vtriusque sexus personas, contingat eorumdem fratrum quietem turbari, motu, scientia, & authoritate prædictis statuimus, quòd huiusmodi Monasteria, & loca, eorumque Abbatissæ, & Priorissæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriusque tertij Ordinis prædicti de pœnitentia nuncupata personæ prædictæ eisdem priuilegijs, immunitatibus, gratijs, fauoribus, concessionibus, facultatibus, et indultis spiritualibus, & temporalibus, prædictis fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum professoribus, domibus, & locis, ac Procuratoribus, Syndicis, Oblatis, & Commissis, seù aliàs quomodolibet per prædecessores nostros, aut nos hactenùs concessis, & in posterum concedendis quauis authoritate, quatenùs earum sexui, & statui non contradicant, liberè, & licitè vti possint, & debeant in omnibus, & per omnia prorsus, & sine vlla differentia, ac si eisdem Monasterijs, locis, & personis, Abbatissis, Syndicis, Procuratoribus, Oblatis, & commissis sororum, & Monialium, earumdem, ac personis vtriusque sexus de pœnitentia huiusmodi nominatim concessa forent, & concederentur expressè.

Impedientes Mendicantes eleemosynas quærere puniuntur.

§. VIII. Prætereà quia, vt intelleximus, exortis nonnumquàm controuersijs intèr locorum Ordinarios, eorumque Vicarios, seù Officiales, Curatos, & fratres prædictorum Ordinum, varijs occasionibus locorum Ordinarij, eorumque Vicarij, seù Officiales, & Curati prædicti, nè Christi fideles fratribus ipsis pias eleemosynas erogare præsumant, suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, seù prædicari facere, seù pronunciare præsumunt. Locorum Ordinarijs, eorumque Vicarijs, seù Officialibus, et Curatis prædictis, ac etiàm alijs quibuscumque dicta authoritate mandamus, vt ab huiusmodi persuasionibus, inhibitionibus, et mandatis de cætero prorsùs omninò abstineant. Decernentes, inhibitiones ipsas, et mandata nullius existere firmitatis, et illis contrauenientes censuris huiusmodi minimè ligari, ac eosdem persuadentes, et inhibentes, mandatoque nostro huiusmodi obtemperare non curantes (nisi pœnituerint, et persuasiones, ac inhibitiones, et prædicta reuocauerint intrà triduum, postquàm desuper requisiti fuerint) eo ipso Ordinarios interdicti ingressus Ecclesiæ, et suspensionis à regimine, et administratione suarum Ecclesiarum, alios verò inferiores ob eis excommunicationis sententiam incurrere.

Sepeliri volentes cũ habitu fratrum a superioribus Ordinis ipsum recipere debẽt.

§. IX. Cum autèm nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum, et Minorum specialitèr gerentes deuotionis affectum, eorum cadauera cum habitu Prædicatorum, vel Minorum, seù fratrum, vel sororum de pœnitentia vtriusque Ordinis prædictorum sepeliri mandent, et persæpè antequàm moriantur, habitum huiusmodi eis postulant exhiberi, decernimus, habitum huiusmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci, in quo tales decedere contingeret, vel per Superiorem Prælatum ipsorum Ordinum, domorum, seù Prioratus, et Guardianatus, vel illi cui duxerint committendum dumtaxat, et non per alium quauis authoritate, vel prælatione fulgentem exhiberi debere. Qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere sepeliri in eorum habitu, quorum habitum susceperint, et illorum sic indutorum cadauera discooperta, nullo pallio, vel tegumento superimposito, cum habitu huiusmodi ad sepulturam deferri posse, Ordinariorum etiam sub censuris prohibitione locorum quibuslibet in contrarium edita non obstante, quas quoad hoc modificamus.

Vide cõst. 3. huius Pontif. nu. 3. & 4. & constit. 26. Leonis 10. §. 11.

§. X. Et ne ex habilitatibus ad vnum, vel plura beneficia ecclesiastica in titulum, vel commendam obtinenda, cum facultate interim, donec illa asse-

quan-

Fratres habilitati ad obtinenda beneficia extrà Ordinem, non gaudent priuilegijs Ordinis, nisi de Prælatorũ consensu.

quentur, pro Capellanis aliorum in beneficijs ecclesiasticis deseruire, & quòd etiam postquàm beneficia huiusmodi assecuti fuerint, in domibus dicti Ordinis residere, cameras habere in illis, ac in generalibus, atquè prouincialibus Capitulis fratrum eorumdem Prædicatorum, & Minorum Ordinum vocem actiuam, & passiuam habere, ac priuilegijs, fauoribus, & gratijs, & indultis concessis ipsorum Ordinum professoribus gaudere possint, præfatis Ordinibus, & illorum professoribus grauamen inferatur, eisdem motu, & auctoritate decernimus, huiusmodi concessas, & quas concedi contigerit habilitationis literas intelligi, & interpretari debere, vt fratres ipsi, quibus literæ huiusmodi concessæ sunt, & concedentur in posterum quandocumque per Sedem prædictam, postquàm aliquod beneficium adepti fuerint pacifice, aut pro Capellanis in aliquibus Ecclesiis cœperint deseruire, concessionibus prædictis (pro vt vocem actiuam, & passiuam, residentiam in domibus dictorum Ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarum, & alia, quæ Ordinum præfatorum sunt, concernunt) de dictorum Prælatorum consensu dumtaxat gaudere possint, & non aliàs, nec alio modo. Idem statuentes de promotis ad cathedrales, etiàm titulares appellatas Ecclesias, & alias ecclesiasticas dignitates.

Inquisitores subsunt correctioni suorum Generaliũ.

§. XI. Cæterùm vt dictorum Ordinum professores, qui Inquisitores hæreticæ prauitatis pro tempore in diuersis Mundi partibus deputantur, tantò diligentiùs eorum officia studeant exercere, ac ab illicitis, & eis prohibitis abstinere, quanto cognouerint posse eorum errores faciliùs corrigi, & puniri, quòd Magister Prædicatorum, & Minister Minorum Ordinum prædictorum generales præfati nunc, & pro tempore existentes, gesta pro tempore per ipsos Inquisitores eorum Ordinum respectiuè examinare, & querelas contrà illos propositas audire, ac super illis (quantùm eis iustum, & æquum videbitur) statuere, & ordinare, & si in aliquo eos deliquisse inuenerint, illos iuxtà excessuum exigentiam etiam per eorum ab officio amotionem, ac aliàs corrigere, & punire, dictosque Inquisitores, secundùm quod æquum, & iustum, aut necessarium videbitur (non tamen in vna, eademque Diœcesi) multiplicare liberè, & licite valeant.

Prædicatores in Minorum nec Minores in Prædicatorum se causis inquisitionis intromittant.

§. XII. Et Prædicatorum in Minorum, & è contrà Minorum Ordinum prædictorum Inquisitores in Prædicatorum Ordinum huiusmodi professores quoscumque officio inquisitionis huiusmodi fungi, illudque exercere nullatenus possint absquè Sedis Apostolicæ licentia speciali, de præsentibus litteris specificam, & expressam facientem mentionem.

Vide constit. 9. Pauli 3. infrà. propter quã vacat hodie hoc priuilegiũ.

§. XIII. Postremò quia Prædicatorum, & Minorum fratrum prædictorum Ordinum professores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defensione continuè indefessè laborant, & eorum exemplari vita, prædicationibus verbi Dei, audientia confessionum, sana doctrina, assidua sacrarum litterarum instructione, & deuota diuinorum officiorum celebratione, hæreticorum extirpatione, alijsque innumeris pijs operationibus præ cæteris Ordinum Mendicantium professoribus fructus in Ecclesia Dei salutares copiosius attulerunt hactenus, & continuè afferre non cessant, atquè allaturos in futurum Deo propitio, spe firma tenemus; & propterea conuenit, vt ipsi præ cæteris ampliores fauores, & gratiarum prærogatiuas à præfata Sede recipiant, & reportent, aliorumque Ordinum Mendicantium indultis, & priuilegijs apud Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores esse videantur. Omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, & peccatorum remissiones, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, & indulta spiritualia, & temporalia, qualiacumque sint, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, ac Seruorum B. Mariæ Fratrum Ordinibus, & illorum Ecclesijs, Oratorijs, & domibus, Prioribus, Fratribus, & Sororibus, Conuersis, & Oblatis, ac vtriusq; sexus personis de pœnitentia nuncupatis à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus prædictis, & à nobis, aut alijs auctoritatem habentibus, quæ omnia, ac si nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro sufficientèr expressis, coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in communi concessa, eisdem, & eorum cuilibet Prædicatorum, & Minorum fratrum Ordinibus, domibus, Ecclesijs, Oratorijs, generali Magistro, Ministro, Prioribus, & Ministris prouincialibus, Conuentualibus Prioribus, Guardianis Sororibus, Oblatis, Conuersis, & vtriusque sexus tertij Ordinis, seu de pœnitentia nuncupatis, & alijs eorumdem Ordinum personis de nouo concedimus, & in eis locũ habere volumus, ac si eisdem nominatim directè, & expressè concessa fuissent. Mandantes etiàm motu, & scientia, & auctoritate prædictis, vt dùm priuilegiorum, indulgentiarum, prærogatiuarum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indultorum, dictorum fratrum Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, & Seruorum Sanctæ Mariæ originales literæ, seù transumpta authentica ex illis, pro & in fauorem Ecclesiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhibeatur, tàm in iudicio, quàm extrà iudicium, & alijs locis, quibus opus fuerit, ac si pro & in fauorem dictorum Ordinum, Ecclesiarum, domorum, & fratrum Prædicatorum, & Minorum à Sede Apostolica emanassent, ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessa.

Concedit Prædicatoribus, & Minoribus priuilegia cæterorũ Mendicãtium.

Pœnæ contrà prohibentes vti priuilegijs.

§. XIV. Inhibentes districtiùs ipsis locorum Ordinarijs sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum Rectoribus, & alijs quibuscumque sub excommunicationis latæ sententia, & priuationis earumdem Ecclesiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, quæ obtirent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis, eo ipso, qui contrafecerint, incurrendis, ne personis quibuslibet Ecclesiasticis, vel sæcularibus in genere, vel in specie, directè, vel indirectè aliquid inhibeant, præcipiant, ordinent, vel statuant, quominùs Ordines prædicti, illorum domus, & professores prædictis gratijs eis concessis liberè vti possint.

Derogat contrarijs.

§. XV. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, ac prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis genera-

libus, vel specialibus constitutionibus, necnon Parisiensi, & aliorum locorum generalium studiorum Vniuersitatibus, & Curiæ vicegerentiæ Aueuionensis, & quibusuis ordinarijs Prælatis, ac personis concessis, & concedendis literis, priuilegijs, ac per illos deputatis in eis conseruatoribus, priuilegiorum huiusmodi facultatibus, & iurisdictione cum quibusuis clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ac fortioribus, & insolitis, quibus omnibus illa, etiamsi de eis, eorumque totis tenoribus, & datis, non per huiusmodi generales clausulas, etiam specialem mentionem importantes, sed specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, seu quæuis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quò ad præmissa specificè, & nominatim derogamus, & ea nemini in præiudicium præmissorum suffragari posse, aut debere, ac irritum, & inane quicquid secus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis nostris præfatis Ordinibus concessis, volumus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi præcipit.

§. XVI. Verùm quia difficile foret præsentes literas ad singulas Prouincias originaliter destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd transumptis earum, manu Notarij publici, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris, vel Protectoris, qui est, & qui pro tempore erit, aut alicuius Archiepiscopali, vel Episcopali, seu cuiuscumque in dignitate constituti sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, vbicumque exhibita, vel ostensa fuerint, fides adhibeatur indubia, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ, vel ostensæ.

Apponit contra facientibus pœnas.

§. XVII. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, constitutionis, concessionis, largitionis, indulti, perstrictionis, voluntatis, ademptionis, statuti, mandati, decreti, inhibitionis, & derogationis infringere, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCLXXIX. vij. Kalend. Augusti, Pontificatus nostri anno octauo.

§. III.

1 NOto 1. circa illam clausulam, *Motu proprio*, quòd dupliciter solent concedi priuilegia, vel ad instantiam alicuius, vel motu proprio. Cognoscuntur autem esse ad instantiam, quando in ipsis expressè non habentur ista verba, Motu proprio. Ita habetur in c. Si motu proprio, de præb. in 6. Quando verò in priuilegio præcedit petitio, & Papa nihilominus dicit se concedere motu proprio, intelligitur, quòd causa finalis, & formalis talis priuilegij concedendi non fuit petitio, sed mera Papæ liberalitas, qui alias erat etiam concessurus, licèt non præcessisset petitio. Quòd si contingat aliquando in priuilegio non præcedere petitionem, sed tãtùm narrationem causarum, & rationum, quæ mouerunt Papam ad tale priuilegium concedendum, si non subsequatur ista clausula, Motu proprio, semper censetur priuilegium esse ad instantiam. Ita habetur dicto Cap. Si motu proprio.

2 Noto 2. quòd tres sunt præcipuè differentiæ inter priuilegium concessum motu proprio, & ad instantiam. 1. quòd priuilegium concessum motu proprio est magis voluntarium, & censetur maius beneficium, & ideò ampliandum, quantum proprietas verborum patitur. 2. quòd priuilegium motu proprio concessum numquam retorquetur contrà eum, cui conceditur, sicut interdum solet retorqueri priuilegium per propriam petitionem obtentum. 3. quod priuilegium per subreptionem impetratum ad puram instantiam petentis non valet, secùs verò si motu proprio concedatur. Ita Suar. 8. de legibus, cap. 12. num. 8. Panor. in cap. Ad aures, de rescript. num. 5. & in cap. Dilectus, de præb. num. 9. Felin. in cap. Ceterùm, de rescrip. num. 9. & in cap. Ad aures, eod. tit. num. 6. Ricciull. de iur. person. lib. 4. c. 6. num. 6. Vide tom. 1. mei Religiosi, q. 2. cap. 2. §. 11. versu Circà hunc.

3 Noto 3. circa illam clausulã, *Quorum tenorem præsentibus haberi volumus pro expresso*. Quòd ista clausula tollit necessitatem inserendi tenorem illarum constitutionum, quæ vel confirmantur, vel derogantur, etiamsi in illis diceretur expressè, quòd non intelligerentur reuocata, nisi fieret de eis expressa mentio de verbo ad verbum. Ita Nauarr. cap. Si quando, de rescript. except. 1. num. 1. Atque ita operatur, quòd Papa possit ex certa scientia facere quæ facit. Thesaurus Panor. verbo Clausula, pag. 15. col. 3. fine vbi citat Romanam Rotam conclus. 201. Et hæc procedunt non solùm in dispositione facta motu proprio: sed etiam ad partis instantiam. Felin. in cap. Nonnulli, de rescript. num. 6. paulò antè versum, Hæc, & similia; Alios citat Antonius Gabriel tom. 2. lib. 6. tit. De clausulis, concl. 5. nu. 5.

§. IV.

4 NOto, quòd istæ indulgentiæ, & aliæ omnes, pro quibus consequendis manus adiutrices porrigendæ sunt, sunt reuocatæ motu proprio à Pio V. per suam bullã, quæ incipit, Etsi Dominici, apud Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 30. pag. 213. Putat etiã Nauar. tom. 2. consil. lib. 5. de pœnit. & remiss. consil. 17. num. 6. quòd etiam per dictam const. Pij V. derogentur indulgentiæ concessæ visitantibus aliquam Ecclesiam certis diebus, & distribuentibus ei aliquid secundùm eorum arbitrium, & deuotionem. Quia hoc est concedere manus adiutrices porrigenti.

§. V.

5 COncesserat hic Pontifex fratribus Minoribus per suam constit. quæ incipit, Regimini, apud Rodriq. in suo bull. in hoc Pontifice, bulla eius 14. §. 12 & Prędicatoribus per suam constit. quæ incipit Nouerint vniuersi, apud eumdem Rodriq. in eodem, bulla eius 33. §. 14. Quòd possent absolui à suis Prælatis, Generali nimirum, Prouincialibus, & Guardianis, seu Prioribus conuentualibus, ab omnibus casibus, & censuris, quantumuis grauibus, nisi adeò graues essent, quòd meritò essent ad Apostolicam Sedem destinãdi. Quam potestatem non solùm voluit habere dictos Prælatos super sibi ordinariè subditos, sed etiam super hospites ad eos vndecumque declinantes. Et hanc eamdem potestatem sub iisdem terminis, & cum iisdẽ limitationibus concessit nostris Prælatis Iulius II. in constitut. eius 2. §. 9. Et quia difficultas erat, quinam essent casus, pro quibus Sedes Apostolica esset consulenda, idem Iulius loc. cit. §. 29. declarauit, hos casus esse relapsum in hæresim, scisma, falsificationem literarum Apostolicarum, & delationem prohibitorum ad infideles, quibus addidit etiam quintum in eius constitut. 14. §. 2. nimirùm conspirationem in Romanum Pontificem. Hoc autem §. concedit Sixtus, quòd fratres ipsi possint ad suum beneplacitum de licentia Superioris semel in vita eligere sibi confessarium, qui eos iuxta prædictam formam absoluat, sed in mortis articulo vt possint sibi confessorem eligere, qui eos plenariè, idest etiam ab exceptis absoluat. Et Leo X. concessit dictis Regularibus, vt possent quater in anno de licẽtia suorum Superiorum confessorem sibi eligere, qui eos plenariè, idest etiam ab exceptis absolueret: modò in confidentia talis absolutionis non peccauerint, vt refert Cæsarub. in comp. priuil. verbo Absolutio extraordinaria quò ad fratres, à num. 7. Virtute tamen huius concessionis non possunt absolui à reseruatis in Reli-

gione

gione absque licentia superiorum, Corduba in addit. ad comp. priuileg. mend. tit. absolutio extraordinaria quoad fratres §.12. ad finem Mirand.tom.2. quæst.reg. q.33.art.9.& 10.Roderic.in resolut. regul. resol. 3.n.31. Rodriq. tom. 1. q. reg.q.62.art. 11.Et Pius V. concessit Prælatis Cassinensium anno 1571. Pont. sui 6. vt possent absoluere omnes suos fratres, tàm professos, quàm nouitios (in Religione tamen perseuerantes) à quibuscumque peccatis, censuris & pœnis, per eos, tàm ante, quam post ingressum in dictam Congregationem, seu professionem incursis, & in futurum incurrendis, etiamsi fuerint de casibus Apostolicæ Sedi reseruatis, vel de comprehensis in bulla, quæ dicitur Cœnæ Domini, singulis annis legi consueta, & hoc toties quoties opus fuerit, iniuncta eis pro modo culpæ pœnitentia salutari. Refert ita Peregrinus in comp. priuileg. sui Ordinis, part. 2. titul. Absolutio, §. 2. Et Gregorius XIII. anno 1584. die 18. Martij concessit Generali Iesuitarum, vt posset absoluere suos subditos ab hæresi, & à relapsu in hæresim. Habetur in comp. priuileg. dictæ Societatis, titul. Absolutio, §. 7. & refert Suarez tomo 4. de Religione, tract. 1. libro. 2. cap. 21. num. secundo. Qui addit, idem etiam concessisse Gregorium IX. Minoribus de obseruantia, sed solùm pro vltramontanis, & dummodò relapsorum crimina publica, & notoria non sint. Alia similia priuilegia referunt Casarub. loc. cit. & Rodriq. tomo primo quæst. regul. q. 20. art. 1. 2. & 4. & q. 62. art. 6. & 13. Miran. tom. 2. manual. q. 7. art. 3. & q. 33. art. 7. Festus 2. p. sum. constit. Ordinis Prędicatorum, cap. 65.

6 Maxima autem est inter Doctores difficultas, an vigore dictorum priuilegiorum possint nunc Superiores regulares suos subditos absoluere a casibus contentis in bulla Cœnæ, exceptis illis quinque, & an possint subditi semel in vita, vel etiam quater in anno eligere ad suum beneplacitum confessorem, qui eos à dictis casibus absoluat. Negant Passarell. in not. priuileg. Minim. notab. 13. & affert pro se quamdam declarationem Cardinalis Alexandrini. Confett. in comp. priuileg. Mendic. tit. 17. cap. 7. Casarub. in comp. verbo Absolutio ordinaria quò ad fratres, numer. 13. Graffius 1. p. decis. libr. 1. cap. 13. numer. 34. qui ait, ita declarasse Gregorium XIII. viuæ vocis oraculo, & attestatur, se vidisse in scriptis dictam declarationem.

7 Fundatur primò, quia in publicatione dictæ bullæ, quæ fit singulis annis, derogantur expresè Mendicantium priuilegia. Quòd si dicas, non esse verisimile, quòd Pontifices, qui dicta priuilegia concesserunt, ea voluerint statim reuocare, nam sic visi essent, vel voluisse illudere, vel decipere. Dicunt, quòd dicta priuilegia valuerunt tantùm durante vita dictorum Pontificum, qui præsumendi sunt in publicatione dictæ bullæ semper voluisse excipere eos, quibus priuilegia concesserant.

8 Secundò possunt fundari in decreto Congregationis Regularium edito de mandato Clementis VIII. quod referunt Confettus in summ. priuil. titul. 17. cap. 6. & Quaranta in summ. bull. Verbo Casus reseruati, pag. 199. de quo memini tom. 1. Religiosi, quæst. 1. cap. 21. §. 1. & in constit. dicti Clementis, quæ incipit, Quæcumque quam refert Cherub. to. 3. bullar. Clem. VIII. constitut. eius 115. in quibus prohibetur absolutio à dictis casibus bullæ Cœnæ, & prætereà violationis immunitatis Ecclesiasticæ, violationis clausulæ Monialium ad malum finem, prouocantium, & pugnantium in duello iuxtà decretum Concilij Trid. & constitut. Gregorij XIII. injicientium violentas manus in Clericos simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item eorum casuum, quos Ordinarij locorum sibi reseruarunt, & in posterum reseruabunt.

9 Tertiò, quia hæc facultas sublata est Episcopis, quibus erat concessa per cap. 6. Concilij Trid. sess. 24. de reform. vt dixi supra in constit. Pythi, nu. 44. ergo & multo magis Prelati Regularium.

10 Affirmant Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. artic. 9. D'Aluinus de potest. Abb. &c. c. 27. in fine. Io. Canart. in comp. priuileg. nostri Ordinis, pag. 44. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. c. 21. à num. 3. videtur dicere Molies. 1. p. sum. tract. 7. c. 18. nu. 19. irresolute loquitur Miranda tom. 2. manual. qu. 7. art. 3. & q. 9. art. 10. Quæ sententia mihi maximè probatur propter sequentia.

11 Primò, quia (vt benè Rodriq. & Suar. loc. cit.) sicut in concessione generali casuum ad summum Pontificem spectantium non veniunt casu bullæ Cœnæ, vt communis fert opinio, sed requiritur, quòd in specie concedantur; Ita in reuocatione generali priuilegiorum absoluendi à casibus Papæ reseruatis non comprehenduntur ea, quæ expresè absolutionem casuum dictæ bullæ concedunt, sed requiritur, quòd de ijs fiat expressa mentio hoc pacto, videlicet, Per nullum priuilegium possint absolui à casibus bullæ Cęnæ, etiamsi in ijs auctoritas ad eorum absolutionem concedatur quod hucusque factum non est. Et potest huius rei ratio optima assignari. Nam per easdem causas soluitur res, per quas nascitur, vt habetur in l. Pro vt quisque, ff. solut. matrimon. l. Sicut proponis, Cod. De nuptijs, l. Nil tam naturale, ff. De regul. iuris. Ergo sicut ad concedendum absolutionem à casibus bullæ Cœnæ requiritur expressa illius mentio, ita ad dictam concessionem tollendam eadem mentio requiretur.

12 Secundò mihi maximè probatur ista sententia, quia priuilegia hanc absolutionem concedentia sunt maximè fauorabilia, & nulli præiudicium inferentia, nisi concedenti, vnde largè sunt interpretanda secundum DD. quòd docet Guttierr. lib. 2. pract. quæst. q. 75. num. 3. Sunt etiam clara, notoria, & authentica, & valdè conducunt ad disciplinam regularem seruandam. Sed nullo testimonio claro, & authentico constat, ea esse reuocat, vt patebit ex responsione ad contraria. Ergò non est cur ea reuocata esse dicamus. Cum melior prẹsertim sit semper conditio possidentis, & Mendicantes sint in possessione.

13 Tertiò quia ratio, quæ mouit summos Pontifices ad hanc auctoritatem Prælatis Religiosorum concedendam in ordine ad suos subditos, fuit ad tollendas eorum vagationes, & ad illorum quieti consulendum, vt colligitur ex cap. Cum singula, de præb. in 6. & c. Vt periculosa, ne Clerici, vel Monachi, eod. lib. & c. Cum illorum, de sent. excommun. §. Quisi claustrales. Sed hæ rationes mouere debent non minus Pôtifices prẹsentes, qui non sunt minùs Patres, & Superiores Religiosorum, quàm illi præteriti. Ergò cum clarè de horum mente non constet, dicendum est, hucusque non reuocasse.

14 Ad 1. ergo in contrarium primò patet ex dictis. Ad hoc enim, vt priuilegia expresè concedentia absolutionem à casibus bullæ Cœnæ reuocentur, debent expresè reuocari. Si dicas, quid igitur derogatur per illas clausulas, *Nullus prætextu quarumlibet facultatum, etiam Mendicantibus concessarum, absoluere audeat, &c.* Respondent Rodriq. & Suar. locis cit. quòd reuocantur priuilegia generalia absoluendi à casibus Papalibus, vt nimirùm illa non sufficiant ad absoluendum à casibus Cœnæ; non autem reuocantur priuilegia, expresè dictorum casuum absolutionem concedentia. Et patet ex bulla Cœnæ Sixti V. & Clementis VIII. in quibus habetur ista clausula. *Nisi in eis* (priuilegijs) *etiam casus præsentibus literis expressi comprehendantur*. Quæ clausula licèt in alijs bullis aliorum summorum Pontificum non habeatur, semper tamen debet intelligi, propter primam rationem, qua hanc sententiam probauimus.

15 Secundò respondeo, quòd Iulius II. in constit. eius 14. infrà declarauit, quòd, non obstante publicatione, dictæ bullæ Cœnæ, quæ fit singulis annis, possint illi quibus per priuilegia concessum est, in perpetuum absoluere ab omnibus casibus in ea contentis, exceptis illis quinque, ac si prædicta bulla Cœnæ non esset facta, nec fieret. Quòd etiam declarauerunt Paulus IV.

pro

pro Congregatione Clericorum regularium, vt refert Peregrinus in eius comp.p.2.verbo Bulla, §.1. Et Gregorius XIII.pro Societate Iesu, vt refert Suar. tom. 4. de Relig.tract.1.libro 2.cap.21. nu. 5.& Clemens VII. per viuæ vocis oraculum factum Cardinali Campegio pro Ordine Minorum, prout refert Rodriq.in suo bull.in Clemente VII.pag.364.

16 Ad 2.Respondeo, dicta decreta Congregationis, & dictam bullam Clementis non derogare priuilegijs Regularium quò ad absolutiones fratrum, sed tantùm quò ad absolutionem sæcularium, vt benè Molfes.p.1. suæ sum.tract.7.cap.19.nu. 29. Et fuit declaratum à sacra Congregatione Regularium, facto verbo cum S. D. Clemente VIII. & eius viuæ vocis oraculo desuper habito, pro vt refert Peregrinus in com.p.1. tit. Absolutio, in schol.§.1.& Naldus in summa, verbo Reseruatio, versu & cum de hac.

17 Ad 3.negatur paritas: Nam quies Religiosorum, & vagandi occasiones, quas semper intenderunt Pontifices vitare, & propter quas illis tot priuilegia concesserunt, non reperiuntur in secularibus,vel ecclesiasticis subditis Episcopis.

18 Ad illam declarationem,de qua Passarellus, dico quòd non constat fuisse factam auctoritate Papæ, & ideò non cogit, & eò minùs, quò nihil authenticum videtur.

19 Ad id, quod dicit Graffius, ita declarasse Gregorium XIII. Respondeo, si haberemus huius declarationis aliquod authenticum monimentum, res esset sine controuersia; sed quia nullum adest, & nullus alius id dicit, præter ipsum, illius auctoritas non cogit.

20 Ex quibus patet,quòd non solùm Prælati possunt vtendo suis priuilegijs,absoluere suos subditos à dictis casibus bullæ Cœnæ,præterquam ab illis quinque,sed etiam à casu hæresis, modò non sit relapsus, immò etiamsi sit relapsus, per priuilegium Gregorij XIII.de quo suprà nu.5.Nam in concessione absoluendi à casibus bullæ Cœnæ venit etiam casus hæresis, vt Filliucius tom.1.tract.8.cap.10.num.165 qui ait, ita fuisse responsum in sacra Pœnitentiaria anno 1617.

21 Sequitur etiam, quòd possint subditi semel in vita,& quater in anno eligere ad suū beneplacitum confessarium de licentia suorum Superiorum, qui eos modo supradicto absoluat.

22 Immò addit Suar.loc.cit.num.2. exceptiones illorum quinque casuum esse sublatas, vt de hæresi constat,per priuilegium Gregorij. De alijs per illa priuilegia, quæ concedunt absolutionem ab omnibus casibus, & censuris, etiamsi talia forent, propter quæ Sedes Apostolica esset cōsulenda:vel quæ summus Pontifex reseruare consueuit, quale est illud Martini V. concessum Benedictinis, apud Suar.tom. 4. de Relig. tract.1.lib.2.cap.25.num.1. Quæ omnia vera existimo, nisi aliud obtineat praxis Romanæ Curiæ, quod non scio.

23 Modo verò remanent 3.difficultates 1.an casus reseruari Sedi Apostolicæ post prædicta priuilegia possint eorum vigore absolui.2.qui Prælati, & Superiores possint absoluere à dictis casibus, & an Vicarius relictus à Correctore. 3. An confessor eligendus à subditis semel in vita, vel quater in anno debeat esse approbatus à Superioribus, quibus tale munus incumbit, an verò sufficiat, quòd sit simplex sacerdos.

24 Ad 1.R.dicta priuilegia se extendere ad absoluendum etiam à casibus post illorum concessionem reseruatis. Ita Suar.tom.4.de Relig.tract. 1. libro 2. cap. 21. num. 3. Probatur, quia sensus illorum priuilegiorum non est, per ea dari facultatem ad absoluendum ab illis peccatis, quæ tunc sunt reseruata, quando priuilegium conceditur, sed ab illis, quæ tunc sunt reseruata, quando fit confessio, & quando absolutio præstanda est,ergo licet reseruatio sit posterior, nihil refert. Probatur antecedens in primis quia Papa hoc sensu potest suam iurisdictionem delegare, quia potest facere delegationem de se perpetuam, quamdiu reuocata non fuerit. Quòd autem hoc sensu intendat concedere, probatur, quia concedit illa priuilegia vt perpetua & generalia ad omnes casus reseruatos; non possent autem esse talia, nisi ea intentione concederentur. Adde quia hæc priuilegia sunt absoluta, & simpliciter fauorabilia; Ergo non restringenda, sed amplianda potiùs,iuxta regulam *Odia restringi: fauores conuenit ampliari*. Neque obstat, quod dicunt Graff. de 5. casibus reseru. cap.5. num. 17. 18. & Chapeauille de casibus reseru.casu 14.quæst.3.difficul. 2. nimirum quòd concessio facta Episcopis sess. 24.de reformat. cap. 6. non extenditur ad casus post Tridenum reseruatos, atque ita declarasse sacram Congregationem Concilij. Quia, dato, quòd dicta declaratio vera sit, de quo potest dubitari, est dispar ratio inter Episcopos,& Prælatos Religionis in ordine ad vtrumque subditos, vt dixi supra n.17.Quę etiam vera existimo,nisi aliud habeat praxis Curiæ Romanæ, cui omninò conformari debemus.

25 Ad 2.dico, posse Generales, Prouinciales,& eorum Vicarios, ac etiam Correctores, seu locum Correctoris obtinentes,nimirum Vicarios ordinarios Cōuentuum, Correctores non valentes propter exiguitatem sustinere, & etiam Vicarios Correctoris loco defuncti, vel priuati, vel ad longum tempus absentis. Ita colligitur ex tenore dictorum priuilegiorum, præsertim Iulij 2.§.9.

26 Difficultas est, an Vicarius relictus à Correctore, qui debet abesse à Conuentu per vnum diem naturalem,possit prædicta facultate vti.Vide Sigism.de elect. dub. 77. à numer. 6. Censet, quòd sic Naldus in sum. verbo Abesse, num.11.& verbo absolutio, num.25.Et assert rationem, quia non est detinendus subditus in tam malo statu,sed ab eo, quàm citiùs possit, liberandus. Quæ ratio non valeret in subdito,qui de industria sine sufficienti causa distulisset. Potior ratio videtur posse fundari in tenore priuilegiorum, in quo potestas absoluendi conceditur Generalibus, Prouincialibus,& Correctoribus, ac eorum Vicarijs. Et cum priuilegia ista vt purū fauorem concedentia amplianda ad hunc casum puto posse extendi; cum tunc Vicarius relictus à Correctore sit solus, & absolutus Superior illius Conuentus, vnde debet habere illa omnia, quæ pro recta illius Monasterij administratione sunt necessaria, inter quæ sine dubio est potestas spiritualis; Secùs autem est de Vicario relicto à Superiore eodem die reuersuro.

27 Ad 3.dico, quòd confessor eligendus à subditis non debet esse simplex sacerdos, sed debet esse admissus ad confessiones audiendas ab habente auctoritatem, dicitur enim hoc §.Vt possit quilibet eligere confessorem eorumdem Ordinum, &c.& non dicit sacerdotem,aut presbyterum. Ita Suar.tom.4.de Relig. tract.1.lib.2.c.19.num.7.

28 Sed dubium hic est, an confessores Prælatorum debeant esse approbati ab habentibus auctoritatē.Pro hoc dubio sciendum est, quòd approbare sacerdotes in Ordine nostro ad confessiones fratrum audiendas ad Generalem, & Prouinciales dumtaxat spectat, vt patet ex Correctorio num.79. Vnde non est dubium, quòd potest Generalis, & Prouincialis eligere sibi in confessorem quemlibet sacerdotem, etiam aliàs non approbatum, nam sic eligendo, eum approbare videtur, saltem pro persona sua. De Correctoribus maius dubium est, cum ad ipsos approbare confessores non spectet. Dico tamen nihilominus, posse Correctores eligere sibi in confessarium quemlibet simplicem sacerdotē,etiam à Prouincialibus, vel Generalibus ad id non approbatum, qui eos absoluat ab omnibus casibus, & censuris, à quibus possent ipsimet Correctores absoluere. Habetur clarè in nostro Correctorio n. 84. ibi, *Poterunt vnum ex fratribus eiusdem Ordinis presbyterum idoneum in suum confessorem quoties opus fuerit,eligere*. Et colligitur ex constitut.2. Iulij II. §. 9. ibi, *Fratres etiam vestri, quos pro tempore habueritis in confessores*; non dicit, Confessores, quos pro tempore elegeritis; Non pote-

poterint tamen dicti sacerdotes à Correctoribus sic electi aliorum fratrum confessiones audire, quia vniuersaliter approbare ad Generalem, & Prouincialem spectat. Immò nec poterunt, etiamsi eligantur a Generali, vel Prouinciali, nisi te isti declarent; Nam cum pœnitens doctus possit supplere defectum scientiæ confessarij, erit quis idoneus confessor Prælati docti, qui non erit idoneus pro alijs minus doctis.

§. VI.

29 NOta, quòd idemmet Pontifex hanc restrictionem relaxauit per 2. constitutiones, quas refert Rodriquez in suo bull. in Sixto IV. bulla eius 21. & 22. pag. 167. quarum vnam habes immediatè post istam. Atque ita hanc facultatem absoluendi a casibus reseruatis, & dispensandi super irregularitatibus concessam Regularibus in mari magno, & alijs priuilegijs habent non solùm Generales, sed etiam Prouinciales, & Correctores locales, ac illorum omnium Vicarij, prout dixi supra num. 25. 26.

§. VII.

30 NOto statuere in hoc §. Sixtum, quòd Moniales fruantur omnibus priuilegijs concessis fratribus, quatenus earum sexui non contradicant. Et quòd ijsdem fruantur omnes personæ tertij Ordinis, seu tertiarij. Quoniam verò hic tertiariorum incidit sermo, materiam hanc satis de se intricatam ob constitutionum, & tertiariorum varietatem hic dilucidare pro posse statui, & quæ his temporibus de tertiarijs censendum sit decernere.

31 Sciendum ergo, quòd tertiarij fuerunt, & sunt in multiplici differentia. Aliqui enim sunt tertiarij in Religione viuentes, tria vota Religionis essentialia vouentes sub Prælatorum obedientia, quibus Leo X. per suam constitut. quæ incipit, Inter cætera, apud Cherub. tom. 1. bull. constitut. eius 42. pag. 541. accommodauit regulam datam a Sancto Francisco Assisiensi, & approbatam a Nicolao IV. prout refert Cherub. tomo 1. bull. in Nicolao IV. constitut. eius 2. quæ incipit, Supra montem, pag. 126. Quos, & reformauit Pius V. per suam constit. quæ incipit, Ea est, apud Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 63. pag. 258. Et quibus habitum formæ, & coloris nostri Ordinis in partibus Hispaniarum gerentibus abstulit Paulus V. per eius constit. quæ incipit, Inter graues, & habes infra in eo, constit. 6. Et isti sunt verè Religiosi, & fruuntur omnibus priuilegijs, gratijs, & indultis, quibus cæteri Ordinis S. Francisci fratres, vt expresse declarauit Pius V. in dicta constitut. Ea est, §. 16.

32 Alij erant tertiarij, qui 3. vota essentialia faciebant, sed non viuebant in Religione, sed in Eremitorijs de licentia Superiorum, de quibus Sosa in tract. de profess. tertiar. pag. 201. Et isti fuerunt sublati in Concil. Lateranen. sub Leone X. vt ex constit. eius 26. §. 21. infra.

33 Alij sunt tertiarij omnium statuum sæculares, tam viri s. quam fœminæ, etiam coniugati, qui in proprijs domibus habitant, & obseruant Regulam datam pro vtriusque sexus personis à S. Francisco Assisiẽsi, & à B. P. N. Francisco de Paula. Et hanc Regulam quò ad huiusmodi tertiarios pro Minoribus approbauit Nicolaus IV. per constitut. citat. quæ incipit, Supra montem, & pro Minimis approbauit Iulius II. in constit. eius 1. §. 26. & formam professionis eis dedit const. eius 28. §. 2. infra. Et istos in Concil. Lateranen. sub Leone X. infra constitut. eius 26. §. 21. declaratum fuit esse verè sæculares, & quòd ad onera laicis debita tenerentur, & quòd deberent conueniri coram suis Iudicibus, & quòd solùm quò ad sacramentum pœnitentiæ exemptione fruerentur, vt ibi dicitur. Ex quo sequitur, quòd possunt frui omnibus gratijs spiritualibus ad sacramẽtum pœnitentiæ pertinentibus, quibus fruuntur ipsi fratres, vt ait Caiaub. in comp. verbo Tertiarij fratres, & sorores, pag. mihi 526. versu Aliter breuius. Non possunt autem fratres, quorum tertiarij sunt, eis ægrotantibus in proprijs domibus sacramenta Eucharistiæ, & extremæ vnctionis ministrare. Neque si decedunt, corpora eorum absque Parochorum licentia leuare, quia merè sæculares sunt, & solùm gaudent priuilegijs quò ad sacramentum, vt dixi, pœnitentiæ. Confessores verò regulares dictorum confessiones audientes debent esse ab Ordinarijs approbati, iuxta decretum Congregat. quod habes hic infra numero 39. Videatur Vgol. de potestat. Episcop. cap. 20. § 11. num. 4.

34 Alij sunt tertiarij cum fratribus claustralibus habitantes, & Regulam tertiariorum profitentes, de quibus multi sunt in nostra Religione, habitum nostrum induentes, cæteraque quæ fratres, obseruantes. Et isti fruuntur omnibus priuilegijs, quibus cæteri fratres, per Concil. Lateranen. cit.

35 Aliæ erant tertiariæ, quæ collegialiter viuebant, sed sine votis. Et istas per constit. Pij V. quæ incipit, Circa pastoralis officij, & refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 8. pag. mihi 184. iussi sunt Ordinarij hortari vnà cum earum Superioribus, vt votum solemne professionis emitterent, ac post dictam professionem coactæ fuerunt subiicere se clausuræ. Quæ autem dictum votum emittere noluerunt, prohibitæ sunt alias in posterum in suas Congregationes recipere. Et nunc si aliquæ tales reperiantur, posse prohiberi, ne in Congregatione maneant, nisi professionem emittant, declarauit sacra Congregatio anno 1596. die 22. Ianuarij, vt refert Piasec. in sua prax. p. 2. c. 3. sub num. 57.

36 Aliæ sunt tertiariæ, quæ Beatæ dicuntur, & sunt illæ, quæ obseruant Regulam tertiariorum, & faciunt votum castitatis solummodò, nec collegialiter viuunt, sed in proprijs domibus. Et istas voluit Concil. Lateranen. cit. frui omnibus priuilegijs, quibus fruuntur tertiarij regulares, non obstante, quòd sint verè sæculares.

37 Fuit deinde versum in dubium, an sub illo voto castitatis includerentur alia duo. Et dicebant aliqui, quòd sic, & quòd per hoc Conci. concesserat illis exemptionem. Negabant alij. Vnde negotium deductum est ad Papam, & fuit ab eo petita solutio duorum dubiorum. Primùm, an in dicto voto castitatis, quod agebant Beatæ, includerentur alia duo, & dato quòd non includerentur, an reuocatum esset priuilegium exemptionis concessum illis à Leone X. in cit. per bullas Pij V. quæ incipit, Ea est officij nostri, apud Cherub. tomo 2. bull. in Pio V. constitut. eius 62. pag. 258. & Gregorij XIII. quæ incipit Ex benigna, quam refert Confett. in comp. priuil. in Gregorio XIII. constitut. eius 7. pag. 204. Et fuit horum dubiorum solutio remissa sacræ Congregationi Concilij, quæ anno 1608. declarauit dictas Beatas debere gaudere exemptione eis concessa à Concil. Lateranen. & quòd in suo voto castitatis non includuntur alia duo; Decretũ autẽ Congreg. refert Sosa in trac. profess. tertiar. pag. 202. in hæc verba.

38 *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Triden. interpretum consulta respondit. Fratres tertiarios, mantellatos, corrigiatos, aliosque similes ita demum Ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum assumpserunt, priuilegijs potiri, et ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter viuant, seu cum claustralibus habitent, et mulieres virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem expressa voto, et sub dicto habitu vitam traduxerint. Quemadmodum cauetur constit. Concil. Lateranen. sub Leone X. quæ habetur sess. vndecima in fine. Hoc autem mulierum voto alia duo s. paupertatis, et obedientiæ nequaquam includi; Quinimmò huiusmodi mulieres si vitam virginalem, aut cœlibem simpliciter, expresseque vouerint, etiam in consanguineorum, et affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, supradictis priuilegijs Ordinis, cuius tertiæ Regula*

gulæ habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarij iurisdictione frui debere: quemadmodũ idẽ Leo postea declarauit cõstitutione edita die 1. Martij anno MDXVIII. Quòd si fratres, sororesue tertij Ordinis quid amplius prætendunt vigore consuetudinis; posse ius suum prosequi in iudicio ordinario. Hieronymus Cardinalis Pamphilius, Ioannes Franciscus Fagnanus sacræ Congregationis Concilij Secretarius. Romæ ex Typographia Reu. Cam. Apost. MDCVIII.

39 Sed quia, non obstante tali declaratione, adhuc oriebantur in dies multæ controuersiæ, ideò Congregatio Regularium, & Episcoporum ita declarauit. *Sacra Congregatio Cardinalium, negotijs Episcoporum, et Regularium, etc. statuit, iuxtà multas eiusdem Congregationis responsiones, non posse sacerdotes regulares audire confessiones sacramentales mulierum tertij Ordinis, quæ de pœnitentia dicuntur: nisi ab Ordinario approbati fuerint ad confessiones sæcularium audiendas, neque posse illas communicare in Paschate. Quò ad sepulturam autem, et alia priuilegia, fratres tertiarios, et similes ita demum Ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum assumpserunt, priuilegijs potiri et ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter viuant, seu cum claustralibus habitent, et mulieres virginalem, seu cælibem aut castam vidualem expresso voto, et sub dicto habitu vitam traduxerint, prout cauetur constitutione Concilij Lateranen. sub Leone X. quæ habetur sess. undecima in fine; Hoc autem mulierum voto alia duo, s. paupertatis, & obedientiæ non contineri. Et decedentes sine electione sepulturæ ita demum in Ecclesijs Ordinum sui habitus sepeliantur, si commuuis sepultura pro ipsis in eis reperiatur, aliàs in parochialibus sepeliantur. Ad habitum admittantur à Superioribus regularibus, exceptis Capuccinis, ad id priuilegium habentibus. Ad illum autem non admittantur, nisi spectatæ vitæ fuerint, & annorum saltem quadraginta quæ de proprio habeant, ut indè sufficienter viuere possint, & non cum alijs viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu sibi coniunctis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia priùs impetrata, qui non aliter eam concedat, quàm si ei de prædictis qualitatibus, diligenti præuio examine, constiterit. In habitu verò deferendo omninò abstineant à velo supra caput, quod superiutum vocant, à pectorali, vulgò sottogola; & à patientia. Supradictis verò decretis mulieres tertij Ordinis, quæ collegialiter viuunt, non comprehendi; quinimmò eas dispositioni constitutionis Pij V. quæ incipit, Circa pastoralis, penitus subiacere expressè declarat. Non obstantibus, &c. sub Datum Romæ xx. Decembris MDCXVI.*

§. VIII.

40 NOto 1. quòd in conformitate istius priuilegij adest aliud eiusdem Sixti pro Carmelitis, vbi prohibentes ipsis fieri eleemosinas sunt ipso facto excommunicati, & quòd contra tales possunt Rectores Ordinum Mendicantium, & Auditor Cameræ Apostolicæ, ac Inquisitores hæreticæ prauitatis, sicut contra hæreticos procedere. Ita refert Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu. 57. art. 7. Et sacra Cardinalium Congregatio anno Domini 1587. die 8. Iulij ita declarauit. *Fratres mendicantes nullatenus à quæstuatione, quæ de licetia suorum Superiorum fit, & in dies fieri contingit prohibeantur.* Possumus etiam in terris excommunicatorum eleemosinas petere, per priuilegium Iulij II. constit. eius 2. §. 8. Et quòd non possint Regulares mendicantes prohiberi colligere frumentum, vinum, &c. etiam antequam Rector parochialis collegerit sibi debitas primitias, declarauit sacra Congregatio ad instantiam Rectorum Bononiensis Diœcesis, vt habes infrà in constit. 7. Pij V. §. 10. numero 12. ad 13.

41 Noto 2. quòd Bonifacius IX. concessit fratribus Prædicatoribus circa eleemosynas petendas id ipsum, quòd illis concessum erat à suis prędecessoribus. Et insuper prohibuit omnib. vtriusq; sexus asserere, ipsos Religiosos non esse in statu perfectionis, & non esse licitum ipsis de eleemosynis viuere: Quòdq; quæstuantes nomine ipsorum falso tamquam falsarij capiantur ab Ordinarijs, & cõdemnentur. Et similiter prohibuit quòd nullus illis prohibeat in suis Ecclesijs celebrare, & oblationes in missis, vel alijs, ad altare ipsorum prouenientes recipere, & conuertere in suos vsus iuxta morem sui Ordinis. Et quòd ipso facto sint excommunicati omnes contrafacientes, non absoluendi, nisi Sedi Apostolicæ personaliter se præsentent. Ita refert Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 57. art. 8.

42 Noto 3. quòd his non obstat Concilium Trid. sess. 21. de reform. c. 9. & sess. 5. de reform. c. 2. fine Quatenus quæstorum nomen abolendum statuit, nam loquitur de his, qui eleemosynas prædicando quærunt: vel publicando indulgentias concessas eis, qui manus adiutrices pijs locis porrexerint, quorum ipsi sunt quæstores. Ita Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 57. artic. 7. Nauarr. miscell. 66. de orat. numer. 7. Quaranta in sum. bull. verbo Archiepiscopi auctoritas, num. 26. fine. Addo, quòd ita declarauit Pius V. constit. eius 7. infra. §. 17 Quæ declaratio non est reuocata per Bullam Gregorij XIII. In tanta, vt dico in dicta constit. Pij V. num. 3.

43 Ex quo patet, quòd possint Regulares mendicantes omnino eleemosynas quærere absque Episcoporum, & Curatorum licentia. Quod dicit etiam Franciscus Leo in thesau. p. 4. cap. 2. num. 147. Immò quòd isti sub pena excommunicationis ipso facto id eis impedire non possunt. Possunt tamen Episcopi velle sibi fieri fidem per literas authenticas de licentia suorum Superiorum ad quæstuandum. Quod dicitur etiam declarasse sacram Congregationem in hæc verba. *Congregatio Concilij censuit. Regulares mendicantes teneri ad ostendendam Ordinario licentiam quærendi eleemosynas, à suis Superioribus sibi datam.* Ita refert Paulus Piasec. in praxi episc. p. 2. c. 3. n. 47. Sed quoniam populi vt plurimùm non dant libenter eleemosynas, seu liberaliùs dant, si ab ipsorum Curatis id illis suadeatur, & Curati nolunt dictas eleemosynas suis populis suadere, nisi eleemosynarum collectores licentiam priùs obtinuerint à proprijs Episcopis, indè est, quòd Episcopi soleant quandoque dictas licentias concedere. Sed in hoc debent DD. Episcopi esse multum faciles, nam illa non est propriè licentia, sed potiùs personæ approbatio. Multi enim non rarò lucri rabie ducti fingunt eleemosynas quærere pro Religione, & quærunt pro se ipsis. Quod sæpiùs contingit in fratribus fugitiuis, & apostatis, falsificantibus etiam ad hoc manus, & sigilla Superiorum suæ Religionis. Et multi quandoque quærunt eleemosynas pro Religione, quam vident esse in deuotione illis populis, à quibus quærunt, cùm ipsi tamen illius Religionis non sint. Et multi etiam sæculares fingunt, se quærere pro tali loco pio, & sibi quærunt. Et ideò puto esse laudabile, quòd Parochi in Pagis, & Villis non sinant, vllos eleemosynas quærere, qui non habeant licentias suorum Superiorum. Et si quærentes non sint ipsis Parochis bene noti: vel si dubitent de dolo; (quod ad illorum conscientiam, & prudentiam remittitur) si non habeant dictam licentiam à proprijs Episcopis approbatam; multa enim in dies oriuntur scandala ex Parochorum huiusmodi negligentia, quæ in perniciem sanctorum Religiosorum in Monasterijs Deo die, nocteque seruientium cedunt. Congruunt hęc Clem. Abusionibus, de pen. & re.

§. IX.

§. IX.

44 ADuerte, quòd si aliqui fratrum obtinerent aliquãdo literas ab Apostolica Sede, quibus essent habilitati ad obtinenda vnum, vel plura ecclesiastica beneficia in titulum, vel cõmendam, & interim quòd obtinerent, possent seruire pro capellanis aliorum beneficiatorum, quòd isti tales statim ac dicta beneficia obtinuerint, vel cœperint pro capellanis seruire, non possent gaudere gratiis Ordinis, nimirum in Conuentibus degere, cellas suas retinere, voce actiua, & passiua frui, nisi de licentia Prælatorum Ordinis. Idem dic de iis, qui ad Episcopatum promoti fuerint. Refert etiam Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 34. art. 5. concessionem Calixti III. qui statuit, & ordinauit, quòd nullus Religiosus cuiuscumque Religionis, etiam Mendicantium, beneficia secularia, seu regularia quouis modo in titulum, vel commendam pro tempore habens, possit Capitulis generalibus, vel prouincialibus, seu Cõgregationibus, seu negotiis, vel officiis aut aliis administrationibus Ordinis (nisi Generalis pro tempore consensu interueniente) quomodolibet admitti, sub excõmunicationis pœna, quam admissi & admittentes ipso facto incurrant. Et Paulus IV. per suam const. quã refert Rod. in suo bull. in Paulo IV. cõst. eius IV. statuit *quòd nullus cuiuscunque Ordinis, seu Religionis professor, Episcopus, seu Archiepiscopus, postquam munus consecrationis huiusmodi susceperit, etiamsi à vinculo Ecclesiæ, cui præfuerat, per Sedem Apostolicam absolutus, eique quòd in Ordine suo permaneret, & ad dignitates, ac officia, & superioritates huiusmodi assumi, eaque obtinere posse per Sedem eamdem, seu illius auctoritate concessum foret, ad dignitates, aut officia, seu superioritates huiusmodi, cuiuscumque qualitatis existant, & quouis nomine nuncupentur, eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenus possit, & ineligibilis, atque ad ea obtinenda perpetuò inhabilis existat.*

45 Si quæras, an Regulares sint capaces ex se absque dispensatione Papæ beneficii curati secularis in titulũ. Quod fuisse inter Doctores aliquando controuersum, vt constat ex his quæ fusè disputat Sanch. 7. in decal. c. 29. n. 34. 35. Sed nunc est cõmunissima sententia, non posse Regularem habere beneficiũ curatũ, nec in perpetuũ nec ad tempus absque dispensatione Papæ, & in praxi ita seruatur, vt ait Sanchez loc. cit. num 71. Quod ego semper fuisse verum credo; tum quia id tenuerunt grauissimi Canonistæ; Archidiaconus in cap. Cum singula, nu. 3. versu Ecclesiis, de preb. in 6. Rebuffus in praxi benefitii. de dispens. cum regul. num. 5. pag. mihi 299. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 34. art. 3. qui contrarium videtur dicere tom. 3. q. 28. art. 3. & alii multi apud Sanchez loc. citato num. 34. Quos tamen ipse de iure antiquo non sequitur; tum quia id videtur contra statum suæ professionis, quæ dicit abdicationem omnis proprietatis, & omnium annuorum redditiuum; tum quia id illis vetatur expressè in iure, cap. Monachi, de statu Monach. tum quia id colligitur expressè ex hoc §. & ex §. 11. constitut. 2. Iulii II. infra, in quibus id supponitur; tum quia id etiam non obscurè tradit Trident. sess. 14. de reform. capit. 11. Nouissimè autem etiam colligitur ex decretis Clementis VIII. pro reformatione Regularium, quæ habes infrà in Vrbano Octauo constitut. eius 10. numero 49. vbi habetur *Ineatur ratio, qua, sublatis licentijs, ac facultatibus hactenus quibuscumque concessis, degentes extra Conuentus claustra, ad ea quamprimùm reuocentur, nec de cætero, nisi ex grauissima causa, à Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint;* tum denique quia, vt refert Quaranta in sum. bull. verbo Canonicus regularis, pag. mihi 150. Cong. Conc. de mente Greg. XIII. id expressè declarauit in hæc verba. *S. D. N. Gregorius XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu summi Pontificis assumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.* Per quam declarationem derogatum esse videtur cap. Quod de timorem, de statu Monach. in quo id dictis Canonicis concedebatur. Videatur Suar. tomo 4. de Relig. tract. 1. lib. 3. cap. 19. Vide Garciam de benef. p. 7. cap. 1. à num. 17.

46 Quæres 2. an Regularis absque dispensatione Papæ sit capax beneficii simplicis secularis.

Respondet Sanchez 7. in decal. cap. 29. nu. 75. negatiuè per multa, quæ ibi affert. Et hoc etiamsi esset dispensatus ad beneficium curatum, Riccius 2. p. praxis resol. 410. num. 5.

47 Quæres 3. an Regularis absque dicta dispensatione sit capax pensionis habendæ.

Respondet Sanch. loc. cit. nu. 94. non esse capacem, quia ita habet vsus Romanæ Curiæ.

48 Quæres 4. an possit Regularis esse Vicarius Episcopi.

Respondet affirmatiuè Sanch 6. in decal. c. 13. n. 88. quia id nullo iure vetatur, & potest ad libitum Superioris reuocari. Sed id iam vetitum videtur in cit. decretis Clemẽtis VIII. & Pauli V. quod adduco to. 1. Relig. quæst. 1. cap. 23. Et tenet etiam absque hoc Riccius 2. p. praxi resol. 351. num. 1.

§. X.

49 QVæ hoc §. conceduntur Regularium Superioribus, vt possint Inquisitores delinquentes, etiam in officio inquisitionis, punire, etiam eos à dicto officio amouendo, vacare omninò putat Penna in direct. Inquisit. p. 3. comm. 58. & comm. 61. versu. Quòd si quæras. Et id pertinere ad Illustriss Cardinales inquisitores generales, ad quos etiam spectat dictos Inquisitores instituere, & destituere. Si autem delinquant in iis, quæ obseruantias, & vota suæ Regulæ concernunt, possunt à Prælatis suæ Religionis puniri. Eymerichus 3. part. direct. quæst. 12.

CONSTITVTIO V.

Reuocat particulam bullæ aureæ idest 4. huius Pontificis, §. 6. super absolutionem, & dispensationem fratrum obtinendam à Generali solùm, & dictam facultatem eos habere decernit, qui eam habebant, antequam dicta bulla aurea emanasset.

SIXTVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filiis Vicariis fratrum obseruantiæ Hispaniæ, & Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, ac omnibus Prioribus, & Vicegerentibus eorumdem fratrum ipsis Vicariis subiectis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Voniam omnes Ordinis vestri de obseruantia fratres pro eorum absolutionibus, & dispensationibus obtinendis ad Magistrum generalem præfati vestri Ordinis ire tenentur, & obligantur, iuxta tenorem bullæ aureæ nuncupatæ; in qua talis restrictio opponitur, idque fratribus ipsis magno sit incommodo, Statuit prout in summario.

modo, propter varios discursus pro quaque re faciendos. Volentes eorum commoditati, & quieti in hoc consulere, supplicationibusque in hac parte nobis porrectis inclinati, vobis, & cuilibet vestrum facultatem, & potestatem concedimus absoluendi, & dispensandi cum fratribus ipsis sicuti aliàs ex priuilegio, quod dicitur Mare magnum, facere poteratis, antequàm talis bulla aurea nuncupata emanasset. Illa, cæterisque contrarijs quibuscumque non obstantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. Maij MCCCCLXXXI. Pontific. nostri anno decimo.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

NOto, quòd similem aliam concessionem, & declarationem fecit idem Sixtus pro fratribus Prædicatoribus, quam refert Rodriq. in bullar. in Sixto IV. constit. eius 22. in qua dat facultatem absoluendi, & dispensandi Generali, & Prouincialibus, ac eorum Vicarijs, & illis, quibus hoc committendum prælati duxerint. Prioribus verò conuentualibus concedit, vt habeant solùm eam facultatem, quam per priuilegia habebant ante emanationem bullæ aureæ.

CONSTITVTIO VI.

Concedit, vt fratres cum itinerauerint; vel extrà Conuentum erint de licentia suorum Prælatorum, possint confiteri sacerdotibus quibuscumque secularibus, vel regularibus.

SIXTVS PAPA IV.

Dilectis filijs Vicario, ac Prælatis Conuentuum, ac Monasteriorum reformatorum, & reformandorum Congregationis Prouinciæ Castellæ, & Legionis salutem, & Apostolicam benedictionem.

§.I. *Vpplicari nobis humiliter fecistis, vt, cum in constitutionibus, & priuilegijs vestri Ordinis expressè caueatur, ne fratres Ordinis eiusdem, præterquàm suis Prælatis, & eorum licentia, fratribus dicti Ordinis confiteantur, dignaremur concedere, vt aliquando alterius Ordinis sacerdotibus, maximè necessitate exigente, possint confiteri.* Supplicatio. Vide commẽ. 1. Religiosi q. 1. c. 21. à conclus. 7. pag. 229.

§.II. *Nos vt cum maiori animi quiete, & conscientiæ pace fratres vobis subditi Altissimo famulari possint, huiusmodi supplicationibus inclinati, vt fratres, vestra, vel aliorum Prælatorum, & suorum, qui pro tempore erunt, licentia, solummodò tamen cum itinerauerint, vel fuerint extra Conuentus eorum, prout eis concedetis, confiteri possint, & vos quomodocumque sacerdotibus cuiuscumque secularis, vel regularis Ordinis confiteri valeatis, tenore præsentium auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die vndecima Augusti, anno MCCCCLXXIX. Pontific. nostri anno ix.* Concedit prout in summario.

NOta, quòd hìc esset transferenda constitutio Sixti IV. de auctoritate Protectorum, quam ponit Passarell. in nostris constit. quæ incipit, Sancta Minorum Religio; confirmata à Iulio II. & Gregorio XIII. vt refert Rodriq. in bull. in Gregorio XIII. constitut. eius 4. pag. 454. & à Paulo V. per suam constit. 53. quæ incipit, Cum ordo, apud Cherub. tomo 3. bull. pag. 243. Sed quia eam video parum obseruari, & retuli ad verbum tom. 1. Religiosi, quæst. 1. cap. 18. §. 3. ideò eam hic omisi, ne liber absque vel paruo fructu, cresceret cum iactura. Omisi hic etiam constitutionem huius Pontificis, quæ incipit, Sacrosancta, quòd fratres tertii Ordinis Minorum gaudeant priuilegiis, quia eam habes infra in constitutione prima Leonis X. ad nostros tertiarios specialiter extensam.

INNOCENTIVS VIII.

Italus Genuensis, Aaronis de Cibo filius, Anno Dom. 1484. die 29. Augusti ad summum Pontificatum assumptus dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO VNICA.

Confirmat priuilegia Pyrrhi, & Sixti IV. ex certa scientia.

INNOCENTIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs F. Francisco de Paula, cæterisque fratribus eremitis eremitorij Sancti Francisci de Paula Consentinensis Diœcesis præsentibus, & futuris salutem, & Apostolicam benedictionem.

Prœmiũ. *Astoris officium nobis, licet immeritis, diuina dispositione commissum, nostram continuè mentem excitat, & inducit, vt ad ea sollicitè attendamus, quæ diuini cultus augmentum, & piorum locorum, aut in illis personarum, sub humili, & religioso habitu vacantium commodum, & vtilitatem respiciunt, & ea, quæ propterea à Sede Apostolica processisse comperimus, vberioris Apostolici muniminis adminiculo fulcire satagimus, vt eo firmius illibata persistant, quò sæpius fuerint eiusdem præsidio Sedis communita.*

§.I.

Ponit const. 2. Sixti V.

§. 1. *Dudum siquidem à fel. rec. D. Sixto Papa IV. prædecessore nostro literæ emanarunt tenores subsequentis. Sixtus Episcopus, &c. Sedes Apostolica, &c.* vt sup. in const. 2. Sixti IV.

Supplicatio.

§. 2. *Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, à nonnullis de laudis, approbationis, confirmationis, communitionis, suppletionis, voluntatis, concessionis, & indulti prædictorum iuribus hæsitari posset, vos ad tollendum omnem personarum hæsitationem, præmissa omnia, & singula, ac pro eorum subsistentia firmiori cupiatis nostræ approbationis munimine roborari.*

Confirmat ex certa scientia priuileg. Pyrrhi, & Sixti.

§. 3. *Nos vestræ Congregationis, ac personarum eiusdem statum prosperum, & tranquillum paterno zelantes affectu, in hac parte supplicationibus inclinati, dictas, & præinsertas dicti prædecessoris literas, ac omnia, & singula in eis contenta recensentes, laudem, approbationem, confirmationem, communitionem, suppletionem, decretum, exemptionem, liberationem, susceptionem, voluntatem, concessionem, & indulta huiusmodi, ac, prout illa concernunt, omnia, & singula in ijsdem literis contenta, & narrata, auctoritate Apostolica, ex certa nostra scientia, tenore præsentium de nouo confirmamus, ac approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Necnon omnes & singulos defectus, si qui forsan in eisdem concessionibus, donationibus, gratijs, & indultis, ac in prædecessoris præinsertis, ac Archiepiscopi prædictorum literis huiusmodi contentis, quæ aliàs præsentibus haberi volumus pro expressis, quomodolibet interuenerint, auctoritate, & scientia similibus supplemus.*

Deputat Commissarius.

§. 4. *Nihilominus vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Successoribus, alijsque personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ac Canonicis Ecclesiarum Cathedralium committimus, & mandamus, quatenus ipsi, plures, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas nostras, vbi, & quando, quoties expediens fuerit, & pro parte vestra, aut alicuius vestrum fuerint requisiti desuper hoc, solemniter publicantes, vobisque in præmissis opportunæ defensionis præsidio assistentes, non permittant, vos, aut aliquem vestrum, seu loca, & bona vestra contra præsentium, & prædictarum dicti prædecessoris litterarum tenorem quomodolibet molestari; molestatores, & contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticã, & alia iuris remedia cõpescendo.*

Derogat contrarijs.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ prædictus prædecessor in suis literis præinsertis voluit non obstare, contrarijs quibuscumque aut si aliquibus communiter, vel diuisim à Sede prædicta indultum existat, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressã, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionẽ.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 6. *Cæterùm quia difficile esset præsentes literas ad quæcumque loca, in quibus illæ forent necessariæ, transferri, volumus, & auctoritate nostra decernimus, quòd earum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Archiepiscopi, vel Episcopi, vel alterius Prælati munitis, prorsus in iudicio, & extra fides plenaria adhibeatur, & illis stetur in omnibus, & per omnia, sicut originalibus adhiberetur, & eis staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.*

Decretum irritans.

§. 7. *Et insuper ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, præsentibus, perpetuis, futuris temporibus duraturis. Nulli ergò omninò hominum liceat, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ* 1485. 10. *Kal. Aprilis, Pontific. nostri anno* 2.

§. IV.

1 NOto 1, quod ad illam clausulam *Quoties expediens fuerit*, quòd ista clausulã continet æquitatem, & vtilitatem. Archidiac. in cap. Cum expediat, de elect. in 6. Colligitur ex cap. Non solùm, de regul. eod. lib.

2 Noto 2. quò ad illam clausulam *Contradictores*, &c. quòd intelligitur de ijs, qui contradicunt de facto, non de iure. Ita Felin. in cap. Super eo, numero quinto de off. deleg. & in cap. Causam, quæ, de rescript. num. 19. Abbas in cap. Pro illorum, num. 9. de præb. vbi Glossa verbo Contradictores, Rodriq. to. 1. quæst. regul. q. 8. art. 12. Nauar. in cap. Cùm contingat, de rescript. causa nullitatis 7. num. 3.

3 Noto vlteriùs, quod per istam clausulam datur auctoritas prædictis Prælatis compescendi non solùm partes molestantes, sed etiam extraneos quoscumque. Abbas dicto c. Pro illorum, & Glossa cit.

4 Et aduerte, quòd per Ecclesiasticam censuram intelligitur non solum interdicti, sed etiam suspensionis, & excommunicationis sententia. Ita expressè in cap. Quærenti, de verb. signific. vbi Abbas.

ALEXANDER VI.

Hispanus, ex Ciuitate Valentiæ, Iofredi de Borgia filius, cathedram summi Pontificatus adeptus est anno 1492. *die* 11. *Augusti. Dedit Ordini nostro multa priuilegia; Sed hoc solùm dicit se vidisse authenticum Passarellus.*

CONSTITVTIO I.

Approbat primam Regulam, & mutat nomen Eremitarum in nomen Minimorum.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Proemiũ.

MEritis religiosa vitæ, quam dilecti filij Franciscus de Paula, & eius socij eremitæ eremitorij S. Francisci de Paula Diœcesis Consentinensis ad obsequendum Altissimo elegerunt, inducimur, & exemplo boni operis excitamur, vt ijs, quæ pro eorum directione votiua ab eodem Fräcisco prouidè ordinatæ sunt,

sunt, vt firmius illibata permaneant, Apostolicæ Sedis, cui immediatè sunt subiecti, muniminue roboremus.

Supplicatio. §. I. *Sanè pro parte eorumdem eremitarum nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd prædictus Franciscus habens ad hoc, vt asserebat, à bonæ mem. Pyrrho Archiepiscopo Consentino specialem per illius literas facultatem, per fel. rec. Sixtum IV. Et Innocentium VIII. Romanos Pontifices, prædecessores nostros successiuè confirmatam, & ad quæcumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam, prout in dicti Archiepiscopi authenticis, & dictorum prædecessorum Apostolicis literis plenius continetur, illarum vigore pro salubri directione eremitarum Societatis eiusdem, nominibus omnium statuta aliqua, ex quibus augmentum, & animarum eorumdem salutem, in beneplacitis diuinæ voluntatis, & vitæ eremiticæ huiusmodi perseuerantiam, & eorum prosperitatis votiuæ successus concernentia, sacris Canonibus non contraria, in tredecim capitulis contenta, statuit, & ordinauit, voluitque, & mandauit, per eiusdem Societatis eremitas perpetuis temporibus obseruari. Quare pro parte Francisci, & eremitarum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum; vt eiusdem Francisci statutis, & ordinationibus huiusmodi pro earum subsistentia firmiori, roborationis, confirmationis adiicere firmitatem, aliasque eis super eorumdem sic statutorum, & ordinatorum obseruantia opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Approbat primam Regulam etiam ad instantiam Caroli Regis Francorum. §. 2. *Nos igitur, qui amatores huiusmodi eremiticæ vitæ, quæ solitudine contenta versatur in abditis, & numquam minùs sola est, quàm cum sola esse reputatur, quia cœlestis patriæ contemplatio illam sociatur, & comitatur, & dum sæcularis conuersationis commercio caret, cœlestis alimoniæ pabulo refocillatur, & gaudet, libenter in suo laudabili proposito confouemus, & tamquam tutissimo calle incedentes, & pauperes spiritu, quos D.N. Iesus Christus beatos esse dixit, quoniam ipsorum est regnum cœlorum, pia, & paterna charitate prosequimur, & eis, quantum cum Deo possumus, fauorem beneuoli impertimur huiusmodi: Necnon charissimi in Christo filij nostri Caroli Francorum Regis illustris, qui, vt asseritur, ad eosdem eremitas specialem gerit deuotionis affectum, & quamdam domum cum Oratorio, & opportunis officinis extrà, & propè Ciuitatem Thuronensem construi, & ædificari fecit, ac eis piè donauit, nobis pro supradictis eisdem eremitis cum instantia humiliter supplicantis supplicationibus inclinati, eiusdem Francisci statuta, & ordinationes huiusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ diligenter inspici, ac præsentibus de verbo ad verbum annotari fecimus, auctoritate Apostolica præsentium tenore approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplemusque omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdē. Et pro potiori cautela ea omnia, quę per eumdem Franciscum ordinata, & prohibita fuerunt, de nouo dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, prohibemus, & permittimus. Ac volumus iuxtà earum seriem, & continentiam perpetuis futuris temporibus per eiusdem Societatis eremitas, qui nunc sunt, & perpetuis futuris temporibus qui erunt, pro eorum regularibus institutis, eosq. eremitas Ordinis Minimorum fratrum eremitarū F. Francisci de Paula in posterum nuncupari, inuiolabil ter obseruari. Nulli ergò omninò hominum liceat, &c. Datum Romę apud S. Petrum, anno Incar. Dominicę 1492. quarto Kal. Martij, Pontif. nostri anno primo.*

§. II.

1 Noto 1. quòd ista confirmatio primæ Regulæ ab Alexandro facta, non est in forma communi, sed ex certa scientia, & licèt ista verba, Ex certa scientia, seù, De plenitudine potestatis, hic non ponantur, non per hoc desinit esse ex certa scientia, nam suprà in constit. 2. Sixti IV. num. 3. diximus, quòd confirmatio est ex certa scientia, quandò ex ea constat, Papam fuisse sufficienter informatum, & quòd tunc erat sufficienter informatus, quando in confirmatione apponebatur per extensum res confirmata, quod hic factum fuisse constat ex illis verbis huius §. 2. *Quæ diligenter inspici, ac præsentibus de verbo ad verbum annotari fecimus.* Per quæ verba satis declarat Papa, se habuisse claram notitiam dictæ primæ Regulæ. Videatur Farinac. 2. p. decis. tom. 1. decis. 339. num. 2.

2 Noto 2. specialem deuotionem ad Ordinem nostrum Caroli Regis Francorum, Patrem Ludouicum imitantis, qui S. P. N. ex Italia in Galliam, mediante Sixti IV. summi Pontificis præcepto, auocauit. Qui Carolus, vt hic constat, supplicauit pro confirmatione dictæ primæ Regulæ.

3 Noto etiam, quòd ad instantiam S. P. N. iste Pontifex mutauit nomen eremitarum in Illustrissimum, & excellentissimum nomen Minimorum. Et omnia concessa Ordini nostro sub nomine eremitarum Iulius II. in eius const. 1. §. 34. infra, eidem Ordini concessit sub nomine Minimorum erecto. Quod etiam fecerat Alexander VI. per aliam suam const. quam hic non habes, quia inseritur in const. 1. Iulij II. §. 7.

4 Noto etiam, quòd idem Pontifex omnes gratias, priuilegia, indulta, & indulgentias à suis prædecessoribus concessa Ordini nostro approbauit, & confirmauit, vt constat ex const. 1. Iulij II. §. 4.

5 Confirmauit etiam communionem priuilegiorum Mendicantium Ordini nostro concessam à Sixto, & Innocentio. Et si aliqua præterea priuilegia dictis Ordinibus Medicantium ab Apostolica Sede essent concessa post dictam communionem factam à dictis Pontificibus Sixto, & Innocentio, iste Pontifex ea etiam ad Ordinem nostrum extendit, & ampliauit, vt constat ex dicta 1. const. Iulij II. §. 5.

6 Approbauit etiam, & confirmauit hic idem Pontifex per alias suas literas ex certa scientia omnia nobis concessa à Pyrrho, Sixto, & Innocentio. Et quia S.P.N. primam Regulam 13. capitulis contentam reformauit in melius, & ad decem capitula reduxit, istam etiam Regulam approbauit, & confirmauit. Sicut etiam confirmauit Regulam tertiariorum, & multa alia concessit, vt constat ex dicta constitut. 1. Iulij II. §. 6. & seqq.

CONSTITVTIO II.

Concedit, quòd tertiarijs nostris possimus Eucharistiam, etiam in die Paschę, & extremam vnctionem ministrare.

ALEXANDER PAPA VI.

Dilecto filio Vicario generali Congregationis Lombardiæ Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Considerantes vberes fructus, quos fratres Ordinis Prędicatorum Congregationis Lombardię ad salutem animarum Christi fidelium in militanti Ecclesia produxerunt hactenus, meritò inducimur, vt

eos

eos spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequamur.

Statuit prout in summ. Tu vide suprà const. 4. Sixti IV. n. 39. & limita vt ibi. §. 1. Hinc est, quòd nos tuis in hac parte supplicationibus inclinati, singulis fratribus Ordinis, & Congregationis huiusmodi in presbyteratus ordine constitutis, nunc, & pro tempore existentibus, quòd de licentia tua, aut, qui pro tempore extiterit, generalis Vicarij, vel Prioris, seu Præsidentis domus, Ordinis, & Congregationis huiusmodi, in qua eos pro tempore residere contigerit, omnibus, & singulis fratribus, & sororibus tertij Ordinis, de pœnitentiâ B. Dominici nuncupatis; nunc, & pro tempore existentibus (quando id petierint) tàm in die Pascha, seù festi Resurrectionis D. N. Iesu Christi, & infrà eiusdem festi octauam, quàm etiam alijs diebus, etiam in mortis articulo, Eucharistiæ, & alia ecclesiastica sacramenta quæcumque exhibere, & ministrare. Ipsiq; fratres, & sorores Eucharistiæ, & alia sacramenta huiusmodi ab eisdem fratribus Ordinis Prædicatorum, & Congregationis huiusmodi recipere liberè, & licitè valeant, cuiusuis licentia super hoc minimè obtenta, seu etiam petita, auctoritate Apostolica licentiam concedimus, & facultatem per præsentes.

Derogat contrarijs. §. 2. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Congregationis, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 30. Septembris 1495. Pontificatus nostri anno 4.

CONSTITVTIO III.

Mandat, quòd ad Episcopatum, seu alias dignitates extrà Ordinem assumpti, resignent omnia, quæ tempore assumptionis habere contingent, Superioribus Ordinis.

ALEXANDER EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Magistro, & Prioribus prouincialibus Ordinis fratrum Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio. Attende, quod iste est Alexander IV. ego §. 1. X parte vestra nobis extitit intimatum, quòd cum contingat interdùm, ad Episcopatum, & alias dignitates aliquos de fratribus vestri Ordinis promoueri, ipsi libros, & alia, quæ tempore suæ promotionis habebant, licèt non ad eos (cum proprium habere non liceat) sed ad Ordinem pertineant, nihilominùs proprijs vsibus applicare præsumunt in suarum præiudicium animarum. Quarè suppliciter postulastis à nobis, vt prouidere super hoc salubritèr curaremus. ordinē Pascarelli sequor.

Statuit pro vt in summ. vide tom. 1. Relig. q. 1. ca. 10. §. vn. concl. 2. §. 2. Nos igitur eorumdem fratrum saluti paterna volentes sollicitudine prouidere, vt libros, & alia, quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse, seu habere constiterit, tibi, fili Magister, vel Prioribus, & Conuentibus suis, submota qualibet dilatione resignent, ipsis fratribus iàm promotis in virtute obedientiæ præsentium auctoritate mandamus. Illos autem, quos promoueri contigerit, ne resignare differant, districtiùs inhibemus: Nisi forsàn eorum vsum eis ad tempus de gratia duxeritis concedendum. Datum Neapoli 5. idus Maij, Pontifie. nostri anno 1.

CONSTITVTIO IV.

Concedit, quòd famuli seruitijs fratrum deputati, & Procuratores & operarij non possint excommunicari, & quòd possint interesse diuinis tempore interdicti.

ALEXANDER EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs generali Magistro, & vniuersis fratribus Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

T in vestris domibus seruientes in ministerijs opportunis, ob vestri gratiam, quam apud Sedem Apostolicam sedulè deuotionis vestræ obsequia promerentur, nostræ gratiæ inanes non reddantur immunes, nos vestra deuotionis precibus inclinati, quòd si quando in personas, vel terras, in quibus residetis, excommunicationis, seu interdicti sententiam contigerit promulgari, pueri vestris seruitijs deputati, negotiorumque Procuratores, & operarij, qui in vestris locis eorum operibus personalitèr constituti institerint, huiusmodi sententijs obnoxij nullatenùs habeantur: ibique possint audire diuina, iuxtà formam, quæ in locis ipsis in eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seù interdici contingat eosdem, auctoritate vobis præsentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat, &c. Datum Ananiæ 5. Kal. Iulij, Pontific. nostri anno 1. Alexander IV. statuit prout in sum. Quò ad sententias non incurrendas limita iuxta Trid. sess. 24 cap. 11. de reform. Si actu seruiunt, & in Monasterijs viuunt. Quò ad audienda sacra tempore interdicti valet iuxtà dicta supra in const. 1. Sixti IV. n. 55.

IVLIVS II.

Italus, ex Ciuitate Sauonæ, Genuensium iurisdictione, Raphaelis de Ruuere filius, anno Domini 1503. die 10. Nouembris ad Pontificatum assumptus, Ordini nostro multa concessit.

CONSTITVTIO I.

Confirmat omnia priuilegia, à suis prædecessoribus nobis concessa, & quamplurima de nouo concedit.

IVLIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ. *Vm ad sacrum Ordinem Minimorum, olim per fel. rec. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædecessores nostros salubritèr approbatum, ac varijs priuilegijs cum Regulæ approbatione multipliciter decoratum nostræ considerationis aciem dirigimus. Dum etiam intrà nostræ mentis abscondita reuoluimus fructus vberes, quos, dextera Domini opitulante, & Apostolica Sede benedicente, dilectus filius Franciscus de Paula prædicti Ordinis Pater, ac Institutor, & quoad vixerit generalis Corrector, exemplo B. Francisci, ardentissimus nostri Redemptoris imitator, in agro militantis Ecclesiæ producere non desinit, ac etiàm salutifera exempla, ad quæ imitanda Christi fideles ex eiusdem Francisci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctissima vita, quam ipsi ad obsequendum Altissimo sub Euangelico iugo, ac humili habitu, & humilitatis spiritu, spreto seculo, ac pompis eius, voluntariè assumpserunt, in perpetua Christi seruitute laudes diuinas die, noctuque summa cum deuotione Domino persoluentes, quotidie inducuntur. Dignum, immò debitum reputamus, vt Ordo ipse apud eamdem Sedem gratiam liberalitatis inueniat, & gratiæ, & priuilegia illi quomodolibèt concessa, per ipsius Sedis approbationem remaneant illæsa.*

Ponit tenorem const. 1 & 2. Sixti IV. §. 1. *Dudum siquidem præfato Sixto prædecessori nostro, &c.* vt sup. in const. 1. & 2. Sixti IV.

Innocentius VIII. vt supra in eo, literas Sixti approbauit. §. 2. *Et successiuè præfatus Innocentius etiàm prædecessor per alias suas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædecessoris de verbo ad verbum insertæ fuerunt, easdem Sixti prædecessoris huiusmodi literas, ac omnia, & singula in eis contenta recensens, laudationem, confirmationem, approbationem, communitionem, suppletionem, decretum, exemptionem, susceptionem, voluntatem, concessionem, & indulta huiusmodi, ac, prout illa concernebant, omnia, & singula in eis contenta, & narrata auctoritate Apostolica, & scientia prædictis confirmauit, & approbauit, suique scripti patrocinio cum simili defectuum suppletione communiuit, & voluit, & dicta auctoritate decreuit, quòd earumdem literarum suarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alterius Prælati munitis, prorsus in iudicio, & extrà fides plena adhiberetur, & illis staretur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ; Decreuitq; irritum & inane, si secus super ijs, à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel diuisim attentari.*

§. 3. *Postmodùm verò pro parte Francisci de Paula, & eremitarum prædictorum eidem Alexandro prædecessori etiam exposito, quòd ipse Franciscus de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiscopo specialem per illius literas facultatem, per eosdem Sixtum & Innocentium prædecessores successiuè confirmatam, & ad quæcumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam: illarum vigore pro salubri directione eremitarum Societatis huiusmodi, nonnulla diuini cultus augmentum, & animarum salutem, vitæq; eremiticæ huiusmodi perseuerantiam, ac eorum votiuæ prosperitatis successus concernentia, sacris Canonibus non contraria sub Regula Ordinis fratrum Minimorum pauperum eremitarum dicti Francisci de Paula in tredecim capitulis contenta statuerat, & ordinauerat, quæ voluerat, & mandauerat per eiusdem Societatis eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus obseruari. Idem Alexander prædecessor per reliquas suas, statuta, & ordinationes huiusmodi, ac omnia, & singula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligentèr inspici, ac de verbo ad verbum in dictis suis literis inseri fecit, cum suppletione defectuum approbauit, & confirmauit.* Alexander VI. vt sup. in eius cõstitut. 1 approbauit Regulam.

§. 4. *Præterea idem Alexander prædecessor per alias suas in forma Breuis literas, omnia, & singula priuilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumque Francisco de Paula, & eremitis huiusmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem huiusmodi Ordinis, dum adhuc eremitæ nuncupabantur, per eosdem Sixtum, & Innocentium suos, & ipsum Alexandrum nostros prædecessores quomodocumque concessa, quæ omnia, & singula pro expressis haberi voluit, auctoritate Apostolica præfata approbauit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decreuit.* Idem Alexander per alias suas literas, quæ hic nõ habentur, priuilegia Sixti, & Innocentij confirmauit.

§. 5. *Et*

Sixtus Innocentius & Alexander priuilegia Mendicantium Ordini nostro concesserunt.

§. V. *Et quia Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati singula priuilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, ac Carmelitarum, nec non alijs Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum professoribus, & domibus, ac eorum Ecclesias visitantibus quomodocumque concessa, ad Ordinem Minimorum huiusmodi extenderant: Idem Alexander prædecessor pariter eorum extensionem confirmauit. Et si qua alia indulta, priuilegia, & gratiæ post datam extensionis huiusmodi à dictis prædecessoribus, vel ab ipso Alexandro eisdem Ordinibus Mendicantium, aut alicui eorum concessa essent: Illa etiam ad eosdem eremitas, & fratres, & ad illorum Ordinem, ac domos extendit, & ampliauit, ac ipsis suffragari voluit in omnibus, & per omnia, ac si pro eisdem eremitis, & illorum Ordine huiusmodi emanassent.*

Et idem Alexander Regulam pro fratribus à P. N. re formatã, & aliam pro tertiarijs ab eodẽ editam approbauit.

§. VI. *Et deinde pro parte Francisci de Paula, & eremitarum, seu fratrum prædictorum eidem Alexandro prædecessori similiter exposito, quòd ipse Franciscus de Paula tredecim capitula statutorum, & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro salubri directione fratrum Minimorum Ordinis huiusmodi, olim Societatis dictorum eremitarũ, mutauerat, aliqua etiam addiderat, quæ voluerat, & mandauerat, per eosdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus, prioribus omissis, pro salubri eorum Regula teneri, & obseruari. Quòdque ipse Franciscus de Paula Regulam, seù modum viuendi sui tertij Ordinis pro vtriusque sexus personis sub eadem Regula, seù modo viuendi, quæ septem dumtaxat clauderetur capitulis, pœnitentiam agere volentibus, per eumdem Alexandrum prædecessorem benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædecessor Pyrrhi Archiepiscopi, ac Sixti, & Innocentij prædecessorum prædictorum, ac suas literas prædictas, necnon omnia, & singula in eis contenta, alia quoque priuilegia, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis, seu aliàs quomodocũq. facta, & concessa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum, seù Regulam ipsorum fratrum Minimorum, necnon Regulam, seù modum viuendi tertij Ordinis huiusmodi pro vtriusque sexus personis; & in vtriusque Regulæ capitulis contenta quæcumque: Quæ omnia diligentèr inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecit, cum suppletione defectuum approbauit, & confirmauit.*

Idem Alexander Societatem eremitarũ in Ordinẽ fratrum Minimorum instituit, & gratias iam concessas confirmauit.

§. VII. *Et pro potiori cautela Societatem pauperum quondam eremitarum huiusmodi in Ordinem fratrum Minimorum dicti Francisci de Paula, priore cassata, & omissa, sub huiusmodi noua Regula erexit, & singulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumque, necnon priuilegia, & indulgentias, tam generales, quam speciales, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumq. eisdem fratribus, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis seu aliàs quomodocumq. facta, & concessa. Quæ omnia, & singula, ac si in dictis suis literis inserta forent, haberi voluit pro expressis, innouauit, & de nouo concessit. Ac omnia, quæ circa statuta, & ordinationes huiusmodi confirmata, & per eumdem Franciscum de Paula reducta, mutata, & alterata fuerant, de nouo reduxit, mutauit, & alterauit.*

Dictamque secundam Regulam à fratribus Minimis seruari iussit.

§. VIII. *Regulamque Minimorum fratrum huiusmodi sic innouatam, & Regulam, seu modum viuendi tertiariorum Ordinis eiusdem laudauit, benedixit, approbauit, & confirmauit, ac voluit, Regulam ipsam sic innouatam, seu contentam in dictis decem capitulis, iuxtà eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, per Ordinis Minimorum huiusmodi fratres, qui tunc erant, & pro tempore essent, eo modo pro eorum regularibus institutis custodiri.*

Tertiariorum quoque Regulam suscipi posse decreuit.

§. IX. *Regulam quoque, seu modum viuendi tertiariorum huiusmodi per quascumque personas vtriusque sexus suscipi posse, ac pro pia in Christo Regula, & modo viuendi salutari, & commodo amplecti, & obseruari.*

B. Franciscum dicti Ordinis nostri Correctorem declarauit.

§. X. *Ipsumque Franciscum de Paula non tam religiosissimi Ordinis Minimorum huiusmodi primarium Patrem, ac Institutorem, quam etiam priscorum beatorum Patrum fidelissimum imitatorem, suarumque laudabilium institutionum diligentem innouatorem in personarum Ordinis Minimorum huiusmodi præcipuum Patrem, ac Superiorem, & quamdiù viueret generalem Correctorem irrefragabiliter instituit, ac institutum laudauit, & confirmauit.*

Indulgentias Ordini concessit. Sed hodie vacant per constit. 8. Pauli V. infrà.

§. XI. *Ac etiam concessit, & indulsit, quòd omnes, & singuli Ordinis Minimorum fratres præsentes, & futuri, qui singulis Quadragesima, & alijs cuiuslibet anni stationum temporibus aliquam ipsorum Ecclesiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, visitarent, & ibi antè illius altare maius quinquiès orationem Dominicam, & totiès salutationem Angelicam deuotè recitarent, omnes, ac singulas indulgentias, consequerentur, & consequi possent, quas temporibus huiusmodi consequuntur visitantes Ecclesias stationum Vrbis, & alias extrà illius muros pro stationibus deputatas. Quasque fratres ipsi consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum huiusmodi eisdem tẽporibus personaliter visitarẽt.*

Bona omnia piè elargita retinendi facultatem concessit sub prohibitione tamen, quòd in iudicio non repetantur.

§. XII. *Instituit etiam, atque ordinauit ob sanctæ vitæ quadragesimalis obseruantiam, quòd si qui deuotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales eleemosynas pro Ecclesia, pauperumq. fratrum Minimorum huiusmodi necessitatibus subleuandis piè legare vellent, liceret ipsis fratribus Minimis, à promissa paupertatis perfectione, puritateq. non recedendo, perpetuas, & temporales eleemosynas huiusmodi, vtensilia quoque, ac oblationes quascumque cuiuscumque etiam speciei existerent, seù existere possent, quarum tamen dominium, ius, & proprietatem idem Alexander prædecessor penès se, ac Ecclesiam Romanam tunc penitus retinuit, nudo dumtaxat illarum vsu fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi simpliciter relicto, per suos, ac præfatæ Sedis, & eiusdem Ordinis Minimorum Procuratores (ad hoc prouida cura, paternaque beneuolentia deputandos) suo, & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine ad se recipere. Ipsique Procuratores eleemosynas huiusmodi fratribus ipsis Minimis per se, vel per alios, iuxtà piam largientium deuotionem, & intentionem, suamque constitutionem huiusmodi fideliter distribuere, seu distribui facere deberent. Laudauit etiam, & approbauit, quòd vbi perpetuæ, vel tem-*

porales eleemosynæ huiusmodi fratribus ipsis Minimis legarentur, tunc Ciuitatis, Villæ, Castri, Oppidi, seu Vici, vbi fratres Ordinis Minimorum huiusmodi loca passim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præsides, Consules, Electi, Iurati, aut Domini de consilio, vel alij officiarij quouis nomine nuncupati, in primis vnum, vel plures recollectores eleemosynarum huiusmodi, quæ fratribus ipsis Minimis iuxtà piam largentium intentionem haberent distribui per ministerium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum spiritualium, per fratres Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore conuentualitèr electorum, qui (dum opus foret) deponi, & innouari possent, deputare. Ac de locis, & domibus, quæ Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus per quoscumque Christi fideles vbilibèt concederentur, pro ipsis fratribus Minimis vnum instrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemosynarum huiusmodi specialem curam, & sollicitudinem habere deberent. Quodque fratres ipsi Minimi super eleemosynis huiusmodi nullatenùs cum aliquo in iudicio, vel extrà illud contendere, sed potiùs, vt veri pacis filij, & amatores, Rectoribus, Præsidibus, Scabinis, Iuratis, & Consulibus, cæterisque officiarijs Præfatis illarum curam relinquere, ac sinè aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit sperantes in se) fiducialitèr reponere, ac ostiatim mendicare haberent. Possent tamen fratres ipsi præfatos Dominos de consilio, & politiæ Gubernatores, cæterosque officiarios ad eleemosynas huiusmodi colligendas deputatos, seu deputandos, benignè monere, vt eis legatas eleemosynas huiusmodi pro conscientiarum suarum exoneratione, animarumque dictorum legantium salute, iuxtà piam legantium huiusmodi deliberationem, & intentionem, sibi fidelitèr impenderent. Quodque eleemosynæ huiusmodi scripto redigi, & fratribus ipsis Minimis capitulariter declarari, ac scripto talitèr redactæ, seu redigendæ, infrà cuiuslibet Conuentus Ordinis Minimorum huiusmodi quamlibet conuentualem aream quatuor clauaturis claudendam reponi; ac per Ordinis Minimorum huiusmodi Oblatorum, vel amicorum spiritualium ministerium in Ordinis huiusmodi Ecclesiarum, & fratrum vsus conuerti; & postquam fratribus ipsis Minimis de sibi requisitis vestimentis, ac vita necessarijs, cæterisque præinsertis rationabiliter prouisum foret, si adhùc ex perpetuis, vel temporalibus eleemosynis huiusmodi aliquæ superessent, illa charitatiuè per Rectores, Scabinos, Consules, Electos, cæterosque officiarios, præfatos de Capituli localis scientia, & consensu in pias causas erogari deberent; &, ipsis fratribus Minimis, ac eorum Ecclesijs (vt præfertur) competentèr prouiso, perpetuas, aut temporales eleemosynas huiusmodi vllatenùs procurare, vel iam procuratas augere eis minimè liceret; si tamen illæ fratribus ipsis Minimis vltrò largirentur, illarum census per rectores, Scabinos, Iuratos, & Electos, cæterosque officiarios præfatos in pias causas similiter distribui deberent. Ipsique fratres Ordinis Minimorum huiusmodi in qualibet ipsorum Ecclesia tam constructa, quàm construenda cippum, seù truncum ad quotidianas deuotorum eleemosynas commodè reponendas, vbiquè habere possent.

§. XIII. Et deindè pro parte præfati Francisci de Paula nobis exposito, quòd licèt olim per præfatum Alexandrum prædecessorem fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi Regula approbata, & per eum, ac Sedem prædictam confirmata fuisset, tamèn pro salubriori dictæ Regulæ conseruatione, ac vt illa meliùs, & faciliùs ab eius professoribus, tunc, & pro tempore in dicto Ordine degentibus obseruari posset, cupiebat idem Franciscus de Paula nonnullas ordinationes, & statuta salubria facere, quæ fratres dictum Ordinem Minimorum professi seruare, & secundùm quæ contrà illa venientes, seu facientes, licèt aliàs peccatum (secundum præcepta Ecclesiæ) committere non viderentur, pœna corporali, seù temporali in eisdem statutis contenta per eorum Superiores puniri valerent. Quodq; licèt aliàs per Sixtum, Innocentium, ac Alexandrum prædecessores præfatos eisdem fratribus Minimis, quòd omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac illorum personæ vtebantur, & gaudebant, seu vti, & gaudere poterant, in futurum vti, & gaudere valerent, concessum, ac indultum fuisset. Nihilominus tamèn eo quod dicti fratres Minimi priuilegia, & indulta huiusmodi originalitèr non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhùc confirmata non fuerant, aliqui partim scrupulosa conscientia, & partim inuidia moti, fratres Minimos huiusmodi eisdem priuilegijs, & gratijs, gaudere non debere asserebant, quo fiebat vt ipsi fratres Minimi eisdem priuilegijs, & indultis vti posse non sperabant, nisi eis per nos desuper opportunè prouideretur. Nos per reliquas nostras eidem Francisco de Paula quascumque ordinationes, & statuta salubria, & honesta, sacris Canonibus non contraria, & in perpetuum valitura, quæ dictis fratres Minimi seruare, ac secundùm quæ viuere tenerentur, & contrà illa venientes, seu facientes, licèt aliàs peccatum iuxtà præcepta huiusmodi committere non viderentur, pœna corporali, seu temporali in eisdem statutis contenta per eorum Superiores mulctari possent, condendi, & faciendi plenam, & liberam præfata Apostolica auctoritate licentiam indulsimus, & facultatem.

Hic Pontifex per aliã eius bullã, quam hic non habes, cõcessit facultatem P. N. condẽdi statuta pro gubernio Religionis vide to. 1. Relig. q. 1. c. 5. & §§. sequ.

§. XIV. Ac omnia, & singula priuilegia, gratias, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum personæ in genere vtebantur, potiebantur, & gaudebant, seu vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibèt in futurum, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessimus. Ac, vt illis Ordo Minimorum, & illius personæ, & fratres huiusmodi vterentur, potirentur, gauderent, ac vti, potiri, & gaudere liberè, ac licitè valerent, approbauimus, & nostri scripti patrocinio communiuimus. Dictisque fratribus Minimis, vt de dictis priuilegijs, & indultis fidem facere possent, quòd sumpta ex Camera Apostolica super singulis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis huiusmodi, præfatis, quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque Romanos Pontifices, & Sedem præfatam concessis, ac in posterum concedendis, habere, & illa, & literas Apostolicas, eas, & ea quomodolibèt con-

Priuilegia quatuor Ordinum mendicantium communicauit.

concernentia; necnō literas nostras huiusmodi per ipsius Cameræ Auditorem, & quoscumque alios iudices ordinarios ritè transumptari, & authenticari facere liberè, ac licitè valerent, & postquam transumpta, & authentica forent, illis, ac nostris, & alijs literis huiusmodi super dictis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis ad instantiam quatuor Ordinum mendicantium, & personarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis iam ritè factis, & transumptatis, ea prorsus fides adhiberetur, vbicumque forent exhibita, vel ostensa, ac si nostræ etiam aliæ literæ huiusmodi tunc exhiberentur; ac priuilegia, concessiones, gratiæ, immunitates, libertates, exemptiones, & indulta præfata Ordini Minimorū, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessa, & in eis Ordo Minimorum, ac illius fratres, & personæ huiusmodi specialiter, & nominatim expressæ fuissent, ac si pro eis principalitèr emanassent.

Dictaque priuilegia ad portantes habitū, & famulos, ac eligētes sepulturam in domibus nostris extendit.

§. XV. Quodque de cætero famuli domorum Ordinis Minimorum huiusmodi, necnon cæteri eiusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibus, & singulis priuilegijs Ordini Minimorum huiusmodi quomodolibet concessis, gaudere liberè, ac licitè valerent indulsimus.

Quod fratres possent 22. ætatis suæ anno ordinē presbyteratus sumere.

§. XVI. Ac quòd fratres Ordinis Minimorum huiusmodi in vigesimo secundo suæ ætatis anno tunc, & pro tempore constituti, ad presbyteratus ordinem, aliàs tamen ritè se promoueri facere liberè possent.

Molestātes nostros fratres, vel eorum bona excommunicauit. Vide supra in const. Pyrrhi, nu. 33. §. 7.

§. XVII. Necnō omnes, & singulæ personę cuiuscumque status, nobilitatis, & cōditionis forent, quæ in causis eorumdem fratrum Minimorum se immiscerent, aut in ipsos fratres Minimos manus iniicerent violentas, vel aliàs eos molestarent, aut inquietarent, vel eorum bona auferrent, excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, prout alijs fratribus mendicantibus erat concessum.

Priuilegia Ordinis omnibus eius locis communicauit. Vide hic infra, §. 29. & cōst. 3. Clem. 7. §. 2.

§. XVIII. Ac omnia, & singula priuilegia indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ vni, aut pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum in genere per eumdem Sixtum prædecessorem concessa, & in posterum concedenda, omnibus, & singulis alijs domibus, & fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi essent, & intelligerentur esse concessa.

Prælatos Ordinis ornamēta Ecclesię benedicere posse voluit.

§. XIX. Quòdque Generalis, necnon Prouinciales, & eorum Vicarij eiusdem Ordinis Minimorum corporalia, & alia ornamenta ecclesiastica suorum locorum, ac domorum, præter calices, & patenas, benedicere valerent, concessimus, statuimus, & ordinauimus.

Noua loca construēdi licentiā dedit, nullius Superioris obtenta licentia.

§. XX. Et successiuè pro parte præfati Francisci de Paula nobis etiam exposito, quòd licèt olim Sixtus, & Innocentius prædecessores præfati Francisco de Paula, & alijs personis, ac fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi per eorum literas specialem facultatem concessissent recipiendi Ecclesias, Oratoria, & loca, cuiusuis etiam Superioris licentia minimè requisita, pro perpetuis vsu, & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & concessionis huiusmodi vigore à triennio, citrà nonnulli Ordinis Minimorum huiusmodi fratres in Diœcesi Hispalensi degentes, à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Christo filia nobili muliere moderna Ducissa de Medina cœli, alijsque deuotis personis in dicta Diœcesi Hispalensi degentibus, certum locum eis oblatum recepissent, & inibi vnam domum cum Ecclesia, & alijs officinis necessarijs sub inuocatione Sanctæ Mariæ de Victoria, portus B. Mariæ, Ducis, ac Ducissæ, & aliarum deuotarum personarum huiusmodi eleemosynis adiuti construi, & ędificari fecissent; ac domum ipsam per biennium pacificè inhabitassent, die, noctuque Altissimo seruiendo inibi. Quià tamèn tunc ab anno citrà fratres ipsi in eadem domo habitantes, & Domino taliter seruientes per venerabilem fratrem nostrum modernum Archiepiscopum Hispalensem, & eius officialē, impedimenta plurima habuerant, ità quòd ipse officialis quibuscumque Christi fidelibus sub pœna excommunicationis, ne ad Ecclesiam, & domum vltimò dictas pro audiendis eorumdem fratrum missis, & prædicationibus, deuotionis gratia confluerent, per suas certi tenoris literas valuis dictæ Ecclesiæ affixas prohibuerat, dictisque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quòd præfatus Archiepiscopus prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria benedicere, & consecrare noluerat, neq. per alium benedici, seù consecrari permiserat. Nos Francisco de Paula, & alijs fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi omnia, & singula Oratoria, Ecclesias, domos, & loca eisdem Francisco de Paula, & fratribus in posterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domos, seu Ecclesias, loca, & Oratoria quæcumque eatenùs vbilibet recepta pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentij prædecessorum prædictorum retinere, construere, & ædificare, seu construi, & ædificari facere, absque alia desuper facienda noua concessione Apostolica. Et quòd deinceps Ordinis Minimorum huiusmodi Conseruatores (quotiès opus foret) eidem Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ne dictus Archiepiscopus, seu eius officialis, aut alij quicumque cuiuscumque etiàm nobilitatis, aut dignitatis existerent, Ordinis Minimorum huiusmodi fratres neque in dicta Diœcesi Hispalensi, neque alibi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, nec inquietare vllatenus auderent, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhibere possent.

Ecclesias Ordinis quilibet Episcopus consecrare potest, recusante Ordinario.

§. XXI. Quòdq; Ordinis Minimorū huiusmodi fratres tunc, & pro tempore existentes prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria, & generaliter omnes, & singulas alias eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, & Oratoria quæcumque recepta, & recipienda, nondùm consecratas, seù consecrata, facta priùs requisitione ab Episcopis locorum, eisdemque recusantibus, vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem consecrari facere.

Prælati Ordinis possunt Ecclesias benedicere, & pollutas reconciliare. Vide 2 p. nostri Ritualis in notab.

§. XXII. Ac quòd ipsius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Prouinciales, eorumque vicegerentes, omnes, & singulas eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria tàm in dicta Diœcesi Hispalensi, quàm vbicumque receptas, seù recepta, & recipiendas, seù recipienda solemni benedictione benedicere; ac etiàm illas, seu illa, & earum quamlibet sanguinis, siuè seminis effusione, siuè

alias

aliàs quomodocumque pollutas, siue polluta, quotiès opus foret, aqua tamen priùs per aliquem catholicum Antistitem (vt moris est) benedicta, reconciliare.

Fratres alterius Ordinis iam recepti permaneant, & absolui possint, ac dispensari.

§. XXIII. *Ac quòd alterius cuiusuis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam priùs non petita, aut non eo, quo decet, modo petita licentia, iam recepti, absque alia prouisione Apostolica perpetuò in ipso Ordine Minimorum stare, & permanere. Ac idoneum confessorem, qui eos à quacumque excommunicationis sententia (quam propterea incurrissent) Apostolica auctoritate absolueret, secumque super irregularitate eadem de causa contracta dispensaret, sibi eligere possent.*

Priuilegia Ordinis Tutricibus & Fundatricibus communicauit.

§. XXIV. *Quòdque singulæ Ordinis Minimorum huiusmodi Tutrices, prout ipsius Ordinis Fundatrices, etiam cum eorum vtriusque sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus, ac singulis eiusdem Ordinis Minimorum priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibus, & indulgentijs vti, potiri, & gaudere liberè, ac licitè valerent, licentiam, & facultatem concessimus, pariter, & indulsimus.*

Correctorium confirmauit, & obseruari mandauit. Hæc confir. habes in princ. Correct. & incipit, Pastoralis.

§. XXV. *Postmodum verò pro parte eiusdem Francisci de Paula similitèr nobis exposito, quòd ipse, postquam præfatus Alexander prædecessor, Sixti, & Innocentij prædecessorum vestigijs inhærendo, sibi vt nonnulla sui Ordinis Minimorum statuta componere, ac illa in melius emendare posset, licentiam concesserat, vnà cum aliquibus eiusdem Ordinis Minimorum patribus statuta ipsa composuerat, ac illa in melius emendauerat, illaque Correctorium fratrum Ordinis Minimorum perpetuò nuncupari, & per eosdem fratres Minimos perpetuis futuris temporibus obseruari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari desiderabat. Nos per alias nostras Correctorium ipsum, quod tunc diligentèr inspici, & de verbo ad verbum inseri fecimus, approbauimus, & confirmauimus, ac nostri scripti patrocinio communiuimus, illudque per omnes Ordinis Minimorum huiusmodi fratres præsentes, ac futuros pro suo salubri Correctorio perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ipsumque perpetuò Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Francisci de Paula nuncupari, ac in titulari debere decreuimus, & mandauimus.*

Tres Regulas, primam pro fratribus. 2. pro sororibus. 3. pro tertiarijs editas confirmauit, & obseruari iussit. Hæc confir. habes in principio Regulæ, & incipit, Inter cæteros.

§. XXVI. *Successiuè autem pro parte præfati Francisci de Paula etiam nobis exposito, quòd licèt alias ipse dictum Ordinem Minimorum instituisset, ac decem, secundùm quæ fratres eiusdem Ordinis; septem verò, secundùm quæ vtriusque sexus fideles tertiarij nuncupati viuere deberent, capitula, Regulam, & modum viuendi concernentia edidisset, illaque per præfatum Alexandrum prædecessorem de venerab. fratrum suorum S. R. E. Cardinalium consilio (de quorum numero tunc eramus, licèt absentes) confirmari obtinuisset. Quia tamen per illa Ordini Minimorum huiusmodi, & illius personarum directioni non satis videbatur esse consultum, idem Franciscus de Paula cum nonnullis eiusdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis diligentèr examinatis, ex nouis, & emergentibus causis nonnulla mutanda, seù moderanda, & emendanda fore prospiciens, ea in melius moderauerat, mutauerat, emendauerat, ampliauerat, & reformauerat: Ac sororum eiusdem Ordinis Regulam ad instar Regulæ fratrū Minimorum huiusmodi in decem capitulis redactam de nouo ediderat, & instituerat. Quibus sic redactis, ampliatis, &, quæ superflua erant, resecatis, ac alijs de nouo editis, ipse Franciscus de Paula tres Regulas, & capitula huiusmodi volnerat, & mandauerat per singulas dicti Ordinis Minimorum personas præsentes, & futuras, prout eis respectiuè adaptabantur, pro suis salutaribus Regulis perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ac earumdem primam fratrum Ordinis Minimorum velut anteà; 2. verò sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; 3. autem vtriusque sexus fidelium similitèr Ordinis Minimorum huiusmodi Regulas irrefragabilitèr appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas nostras, Regulas, ac statuta, & ordinationes, necnon capitula huiusmodi sic mutata, emendata, moderata, ampliata, & reformata, quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecimus, cum defectuum suppletione approbauimus, & confirmauimus; Ac pro potiori cautela ea omnia, quæ per Franciscum de Paula statuta, & ordinata, ac emendata fuerant, de nouo eisdem modo, & forma statuimus, & ordinauimus, ac voluimus, iuxtà eorum seriem, & continentiam ab ipsorum professoribus, qui tunc erant, & pro tempore essent, perpetuis futuris temporibus pro eorum regularibus institutis, prout ipsis respectiuè adaptabantur, inuiolabiliter obseruari: Dictarumque trium Regularum; primam fratrum Ordinis Minimorum velut anteà; 2. verò sororum etiàm eiusdem Ordinis Minimorum; 3. autèm vtriusq; sexus fidelium similiter Ordinis Minimorum huiusmodi Regulas, ipsumque Ordinem, Minimorum Ordinem perpetuò irrefragabilitèr nuncupari.*

Fratres molestabitur super quadam Ordinis domo.

§. XXVII. *Et deindè pro parte Francisci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi nobis etiam exposito, quòd licèt olim præfatus Sixtus prædecessor eis concessisset, quòd in quocumque loco, & Diœcesi Ecclesias, & Oratoria recipere possent, ac concessionis huiusmodi vigore quamdam domum dicti Ordinis Minimorum per dilectum filium moderuum, Dominum de Rambures infrà limites Ecclesiæ Sancti Vlfrani de Abbatisuilla Ambianensis Diœcesis fundatam, & constructam, ac eisdem Francisco de Paula, & fratribus pro eorum perpetuis vsu, & habitatione concessam recepissent, inibique per triennium, & vltrà vixissent, die, noctuque Domino famulantes, ac in humilitatis spiritu vota sua persoluentes; Quia tamen dilecti filij Decanus, & Capitulum dictæ Ecclesiæ Sancti Vlfrani prætextu quarumdam literarum piæ memoriæ Vrbani Papæ Quinti, etiàm prædecessoris nostri eis concessarum per quas inhibuerat, ne aliqui Regulares, vel seculares infrà fines Parochiæ dictæ Ecclesiæ Sancti Vlfrani possene Ecclesiam, vel Oratorium de nouo construere sinè eorum consensu, & Diœcesani Episcopi licentia speciali, (saluis tamen priuilegijs Pontificum Romanorum) Franciscum de Paula, & fratres Ordinis Minimorum huiusmodi quo minus præfatam domum de Abbatisuilla pacificè possidere valerent, diuersimodè molestare præsumebant; ipsique, necnon tunc Rector parochialis Ecclesiæ S. Ægidij etiam de Abbatisuilla dictæ Ambianensis Diœcesis, corpora defunctorum, qui apud Ecclesiam domus Abbatisuillæ huiusmodi suam elege-*

elegerant sepulturam, ad eorum Ecclesias deferre, & in eis sepelire non verebantur in animarum suarum periculum, ac priuilegiorum Ordinis Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessorum non modicum praeiudicium, & grauamen. Nos venerabili fratri nostro moderno Episcopo Parisiensi per reliquas nostras in forma Breuis literas mandauimus, quatenus Francisco de Paula, & alijs fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi, quòd omnia, & singula Oratoria, Ecclesias, domos, & loca eis in posterum concedenda recipere, ac dictam de Abbatisuilla, & alias domos, seu Ecclesias, & Oratoria eatenùs per eos recepta, pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentij praedecessorum praedictorum retinere, absque alia noua desuper facienda concessione Apostolica possent, & valerent. Ac quòd ipse Episcopus Parisiensis dicti Ordinis Minimorum Conseruator esset, & (quotiès opus foret) Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi in praemissis efficacis defensionis praesidio assisteret, & non permitteret, quòd Decanus, & Capitulum, aut eorum officialis, aut Rector Ecclesiae Sancti AEgidij huiusmodi, aut alij quicumque cuiuscumque etiam nobilitatis, aut dignitatis existerent, fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, tam in dicta Diaecesi Ambianensi, quàm alibi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderent; Quinimmò corpora quorumcumque defunctorum, qui in Ecclesia domus de Abbatisuilla huiusmodi in eorum vita sepeliri elegerant, cum relictis fratribus domus de Abbatisuilla huiusmodi factis, integraliter restituerent, nec ipsi, neque alij praedictos, & quoscumque alios fratres Ordinis Minimorum huiusmodi de caetero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dictae domus de Abbatisuilla, & alijs eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesijs eligerent pro tempore sepeliri, impedire praesumerent, sub excommunicationis latae sententiae poena inhiberet; Ac Ecclesias S. Vlfrani, & S. AEgidij huiusmodi, necnon alias, ad quas corpora defunctorum, qui in dictae domus de Abbatisuilla, & alijs Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesijs iuxta ordinationem ipsorum defunctorum sepeliri deberent, deferrentur, ecclesiastico supponeret interdicto. Necnon corpora ipsa eisdem fratribus Minimis in dicta de Abbatisuilla, & alijs caeterarum domorum Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesijs restituerent, praefata Apostolica auctoritate concederet, ac desuper statueret, & ordinaret, prout in singulis literis praedictis pleniùs continetur.

Vide sup. in constit. Pyrrhi, n. 48.49 §. 9. & hic su prà §. 20.

Vide infra constit. 2. huius Pont. §. 21.

B. Franciscus exposuit huic Pontifici controuersias contra Ordinem motas super solutione decimarum, & quarta funeraliū.

§. 28. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Francisci de Paula petitio continebat, à certo tempore citra quaedam domus sororum secundi Ordinis Minimorum huiusmodi in Regno Hispaniae cum Ecclesia, campanili, campana, dormitorio, hortis, hortalicijs, & alijs necessarijs officinis constructa, & aedificata, ac per illius sorores iàm per triennium, vel circà inibi iuxta Regulam per praefatum Franciscum de Paula pro eis institutam, aut saltem iuxtà Regulae huiusmodi principaliora, sanctè, ac laudabiliter viuentes, inhabitata fuerit; Et licèt iuxta priuilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quaecumque singulis Mendicantium Ordinibus, & eorum professoribus, ac domibus, & eorum Ecclesijs per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores, ac Sedem huiusmodi quomodocumque concessa, sit vnicuique liberum in Ecclesijs dictorum Ordinum suam eligere sepulturam, ac fratres Mendicantium Ordinum huiusmodi de funeralibus quartam funeralem Rectoribus parochialium Ecclesiarum, in quarum Parochijs sepulturam huiusmodi eligentes degebant: Et de fructibus bonorum immobilium, quae iuxtà dicta priuilegia possidere, & tenere possunt, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus soluere minimè teneantur. Ipsorumque quatuor Mendicantium priuilegia ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius professores, & domos, ac eorum Ecclesias per praefatos praedecessores, ac Sedem praedictam extensa, & ampliata fuerint, & propterea fratres Ordinis Minimorum huiusmodi dictis priuilegijs gaudere, & a quarta funeralis, & decimarum praedictarum solutione immunes esse debeant. Tamen nonnullae ecclesiasticae personae (praesertim in partibus Gallicanis) contrà priuilegia huiusmodi venire non formidantes, Francisco de Paula, & alijs fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi supèr his plurimas molestias, impedimenta, atque incommoda inferre, aliquando etiam armata manu, per se, vel per alias personas, herbarum, & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum huiusmodi excrescentium decimas violenter capere, atque exigere: Nonnunquam verò dum corpora defunctorum ad Ecclesias domorum Ordinis Minimorum huiusmodi inhumanda cum intorticys, & alijs luminaribus deferuntur, intorticia, & luminaria huiusmodi etiam in dictis Ecclesijs, & earum Caemeterijs violentèr auferre, corpora ipsa sic inhumanda etiam antè ipsorum inhumationem inibi sine luminaribus relinquere, ac super funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi factis plurima incommoda inferre praesumunt.

§. 29. Pro parte praefati Francisci de Paula nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi, quòd dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes de hortis, ac virgultis, & alijs bonis, Ordinis Minimorum huiusmodi domibus, & illarum Ecclesijs pro tempore relictis, ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam quomodolibet valeant coarctari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & singulis, tàm Pyrrhi Archiepiscopi, quàm Goffredi Episcopi S. Marci, & Sixti, ac Innocentij, necnon Alexandri praedecessorum praedictorum, ac nostris literis praedictis, necnon priuilegijs, indulgentijs, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, fauoribus, & gratijs quibuscumque in eis contentis, sub quouis nomine, ac titulo Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & domibus quomodolibèt concessis, robur Apostolicae approbationis adijcere, illaque omnia, & singula, ac etiam nonnulla alia de nouo ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius personas, & fratres, ac eorum Ecclesias, & domos constructas, & construendas sub Minimorum nomine: Necnon & ad dictam iam constructam, & ad omnes alias Ecclesias, & domos sororum Ordinis Minimorum vbilibèt construendas,

Supplicauit S. P. N. pro opportuno remedio.

das, & ædificandas extendere, & ampliare, ac alias Ordinis Minimorum huiusmodi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pontifex omnia priuilegia Ordinis cõfirmat, & extendit ad omnes domos tã constructas, quam construendas.

§. 30. Nos igitur, qui regularem obseruantiam in locis religiosis vigere, & augeri, ac religiosarum personarum, præsertim sub humili habitu in humilitatis spiritu Deo seruientium commodum, & tranquillitatem intensis desideramus affectibus, eumdem Franciscum de Paula à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alysque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibèt innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Pyrrhi Archiepiscopi, & Goffredi Episcopi S. Marci, ac Sixti, & Innocentij, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostras præfatas literas, necnon omnia, & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica præfata tenore præsentium approbamus, innouamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, illaque omnia, & singula Francisco de Paula, & alijs Ordinis Minimorum huiusmodi fratribus, & personis, ac illorum Ecclesijs, domibus, & locis constructis, & construendis sub Minimorum nomine, auctoritate, & tenore præmissis de nouo concedimus, & indulgemus.

Facultatem recipiendi quoscumq; alios Religiosos concedit.

§. 31. Ac pro potiori cautela, omnia, & singula in dictis literis quomodolibèt contenta, etiam quò ad hoc vt Franciscus de Paula, & alij Ordinis Minimorum huiusmodi fratres pro tempore existentes, tam quatuor Mendicantium, quàm aliorum quorumcumque quantumcumque etiam priuilegiatorum Ordinum quascumque religiosas personas ad se venientes, & habitum per eos gestari solitum sumere volentes, primitùs verbo, vel scripto à suis immediatis Superioribus, per se, vel per interpositam personam petita licentia, quamuis non obtenta, ad Minimorum Ordinem, & habitum huiusmodi recipere.

Confessionesque audiendi.

§. 32. Necnon confessiones quarumcumque personarum, tàm religiosarum, quàm ecclesiasticarum, & secularium vbilibèt audire, & illis auditis personas ipsas & earum quamlibet iuxtà formam, & tenorem priuilegij per præfatum Sixtum prædecessorem Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus dudùm concessi, & confirmati, absoluere, ac pœnitentiam salutarem illis iniungere valeant.

Exemptionem à decimis, & quarta funeraliũ largitur. Vide in cõst. Pyrrhi, § 12. n. 54. & cõst. 2. Iulij §. 19 & 30.

§. 33. Necnon Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiæ, & Oratoria, domus, & loca, tàm recepta, quàm recipienda, tanquam Sedis, & Ecclesiæ Romanæ huiusmodi specialia Oratoria, Ecclesiæ, domus, & loca, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis prorsùs ab omni decimarum, & oblationum persolutione, seu iurisdictione perpetuò libera sint, & esse censeantur; Ac sub B. Petri & dictæ Sedis, & nostra protectione immediatè subiaceant. Ipsiusque Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes de hortis, ac virgultis, & alijs quibuscumque bonis, Ordinis Minimorum domibus, & illarum Ecclesijs huiusmodi pro tempore relictis, & legatis; ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuscumque nobilitatis, aut dignitatis existat, valeant, quomodolibèt coarctari.

Priuilegia data Ordini sub nomine eremitarum concessa esse Minimis declarat. Vide const. 1. Alex. 6. § 2. num. 3. & hanc eandem, §. 7.

§. 34. Quòdque Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & domibus per Sixtum, & Innocentium prædecessores prædictos sub eremitarum nomine dudùm concessa priuilegia, sub nouo nomine, mutatis in eis nominibus eremitæ, ac eremitarum in Minimi Minimorum, ac eremitorij, & eremitoriorum in domorum Ordinis Minimorum huiusmodi nomina, cæterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, innouata, & mutata sint, & esse censeantur.

Omnes gratias quatuor Ordinum mendicantium nostro Ordini cõcessas esse decernit.

§. 35. Necnon supèr omnibus, ac singulis maris magni, & alijs quibuscumque bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet quomodolibet concessis, vnum, vel plura transumpta coniunctim, aut diuisim fieri facere queant, perindè ac si illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum prædecessorum, & ipsorum Mendicantium, in nostrum, & fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi nomina, cæterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, concessa forent; Ac quòd transumptum, seù transumpta huiusmodi talitèr facta, & manu alicuius Notarij publici subscripta, ac sigillo alicuius Prælati ecclesiastici sigillata, Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus adeò vbique locorum suffragentur, ac si singulæ prędictæ bullæ, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque prædecessores prædictos quomodolibèt concessæ, quas hic pro expressis, & insertis haberi volumus, fratribus ipsis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam sub Minimorum nomina specialiter, & expressè indultę fuissent, ac pro eis principalitèr emanassent.

Nota bene hoc priuilegium quia co multos parum doctos confundes.

Ordinem super eius Conuentibus molestari prohibet.

§. 36. Quòdque S. Trinitatis tunc ad Ecclesiam S. Stephani Giemmi, & aliam Sancti Rochi tunc etiam ad Monasterium Sancti Saturnini Tholosani Ordinis Sancti Augustini pleno iure spectantes Ecclesias, ac illarum domos, necnon reliquiam S. Blasij, per dilectam in Christo filiam nobilem mulierem modernam Dominam de Borbon, ac venerabilem fratrem nostrum modernum Episcopum Grationopolitanum, etiam tunc dicti Monasterij Abbatem. Necnon omnia, & singula alia Oratoria, Ecclesias, reliquias, domos, loca, Conuentus, & bona in Gallia, Calabriæ, Sicilia, Hispaniæ, Bohemia, & alijs Regnis, ac Italiæ, Picardiæ, Aquitaniæ, Patrimonij, Paulensis, & Paternæ, alijsque Prouincijs, Ciuitatibus, & locis quibuscumque, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, præfatis quomodocumque concessa, & per Franciscum de Paula, & alios fratres Ordinis Minimorum huiusmodi vigore priuilegij Sixti prædecessoris prædicti recepta, & per eos eatenùs possessa absque alia noua concessione Apostolica perpetuò pacificè possidere valeant, ac super illis, aut aliquo eorum à quoquam molestari nequeant.

Confluentibus ad nostras Ecclesias sacramenta ministrari indulget.

§. 37. Et quòd fratres ipsi Minimi in eorum Ecclesijs constructis, & construendis, curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac transeuntibus, & alijs quibusuis personis Eucharistiæ sacramentum (quotiès opus fuerit) ministrare, ac ministrari facere.

Apostatas omnes posse capere vbilibèt cõcedit.

§. 38. Necnon eiusdem Ordinis Minimorum apostatas, & gyrouagos quoscũq; vbilibèt repertos, & quibuscumque

cumq; literis, ac prouisionibus Apostolicis, etiàm quascumque derogatoriarum derogatorias clausulas in se continentibus munitos, quas eis nullatenùs suffragari posse decernimus, inuocato etiàm ad id (quatenùs opus fuerit) auxilio brachij secularis, capere, incarcerare, ac punire, seu capi, incarcerari, aut puniri facere liberè, ac licitè valeant.

Indulgentias elargitur. Nota, quòd vacāt quò ad fratres per constit. 8. Pauli V. infr. Quò ad alios valent.

§.39. *Et præfati Ordinis Minimorum fratres, sorores, & oblati, nec non vtriusque sexus Christi fideles tertij Ordinis Minimorum huiusmodi, ac eiusdem Ordinis Conseruatores per fratres Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore capitulariter electi, ac Tutores, & Tutrices, Fundatores, & Fundatrices, Procuratores, & Procuratrices, ac eorum vtriusque sexus liberi procreati, & procreandi, semel in vita, & ità in morte sicut, ac quæcumq; personæ in dicto Ordine Minimorum de cætero recipiendæ, in earum ingressu plenariam omnium peccatorum suorum veniam, & indulgentiam consequi, ac quinquies orationem Dominicam, & totiès salutationem Angelicam recitando, omnes, ac singulas indulgentias, quas diebus indulgentiarum omniū Ecclesiarum dictæ Vrbis, & extrà illius muros pro stationibus deputatarū consequuntur Ecclesias Vrbis, & extrà muros huiusmodi visitantes, plenè, ac integrè consequantur, & consequi possint, ac si indulgentiarum huiusmodi diebus Ecclesias Vrbis, & extrà muros huiusmodi, & earum quamlibet personaliter visitarent.*

Sororibus etiam, & alijs prænominatis priuilegia Ordinis cōmunicat.

§.40. *Ac tàm prædicta iam constructa, quàm aliæ quæcumq; sororum secundi Ordinis Minimorum huiusmodi de cætero vbicumq; construendæ, & ædificandæ domus, ac Ecclesiæ, omnesque prænominatæ personæ ad eumdem Ordinem Minimorum quomodolibèt spectantes, omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, indultis, exēptionibus, fauoribus, & gratijs Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius fratribus, & domibus per præfatorum prædecessorum, ac nostras literas huiusmodi quomodolibèt concessis vti, potiri, & gaudere liberè possint, & valeant, ac si illa omnia, & singula eis expressè concessa fuissent, auctoritate Apostolica, ac tenore præmissis de nouo indulgemus, extendimus, & ampliamus.*

Contrarijs derogat. Nota benè istam derogat. Clem. Religiosi, de priuil. prodicendis oēs §§. 32. 37.

§.41. *Non obstantibus sanctæ mem. Innocentij IV. contrà exemptos, quæ incipit, Volentes, & Bonifacij VIII. quæ incipit, Cum ex eo, ac Clementis V. quæ incipit, Religiosi; & Alexandri IV. quæ incipit, Vt Abbates, ac etiam quæ incipit, Viam ambitiosæ cupiditatis, Martini V. Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis quoquè, & consuetudinibus. Nec non omnibus illis, quæ præfati prædecessores in suis, ac nos in nostris literis prædictis volumus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§.42. *Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad quæcumq; loca, vbi illæ necessariæ fuerint, deferre, volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem præsentium literarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati ecclesiastici munitis ea prorsùs in iudicio, & extrà fides plenaria adhibeatur, ac illis stetur in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.*

§.43. *Nulli ergò omninò hominum liceat, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1506. quinto Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno 3.* Apponit pœnas.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

NOto, quòd isti Pontifici multùm debet nostra Religio, eo quia non solùm confirmauit, & approbauit omnia priuilegia nobis concessa à Pyrrho, Sixto, Innocentio, & Alexandro, sed etiam multò ampliora concessit, & particularem gessit deuotionis affectum ad Ordinem nostrum, & ad B. N. Patriarcham, eo quia dictus N. P. ei prædixit Papatum Thurone, quando minùs de eo cogitabat, vagusque odium Alexandri VI. fugiebat; & fertur, quòd hæc formalia verba ei dicta sint à P. N. *Cum eris Romæ, sedebis in solio Petri, commendo tibi Religionem meam.* Cum autem diuinis, & propheticis verbis respondisset indubitatus effectus, magnitudo, & gratitudo animi Iulij sibi deesse non potuit, vndè tàm multa contulit in Religionem nostram.

§. XII.

2 NOto 1. quòd dominium rerum Ecclesiasticarum est solius Dei, & D. N. Iesu Christi, nō quidem eo solo nomine, quo omnia sunt eius, iuxta illud Psalmi 23. *Domini est terra, & plenitudo eius*, & cap. Quo iure, d. 8. sed etiam eo quod nemo alius est Dominus earum, & speciali hominum dispositione sunt ei dicata, donata, vel aliàs quæsita. Ita Innoc. in cap. Cum super, num. 3. de causa possess. & props. Nauarr. de redditib. eccles. quæst. 1. monitu 40. à numer. 1. comm. 2. de regul. num. 3. versu Ad horum prius. Rodriq. tom. 3. quæst. regul. quæst. 29. art. 5. & est definitum in Trident. sess. 25. de reform. cap. 1.

3 Noto 2. quòd ius supremum, & generale administrandi dicta bona ecclesiastica est apud Papam, & Ecclesiam vniuersalem. Ita ijdem Doctores.

4 Noto 3. quòd Religiones quò ad rerum temporalium possessionem sunt in duplici differentia. Aliæ enim possunt possidere in communi. Aliæ autem nequaquam. Quæ non possunt, sunt Religiones Capuccinorum, & Minorum de obseruantia, cæteræ possunt, vt constat ex Trident. sess. 25. de regul. cap. 3. Quæ autem possunt possidere in communi, habent ius particulare administrandi illa bona, quæ possident, & quorum dominium diximus esse apud Deum, & ius supremum apud Ecclesiam. Illæ verò Religiones, quæ nec etiam possunt possidere in communi, bonorum Ecclesiasticorum ius, etiam particulare remanet apud Papam; Ipsæ solùm habent eorum bonorum nudum vsum, detentionem, & administrationem puram facti. Ità Nauarr. & Rodriq. loco cit.

5 Noto 4. quòd hic Pontifex in isto priuilegio nobis tunc solùm concessit purum, & nudum vsum facti bonorum nobis relictorum, seu donatorum, retinēs apud se dominium .i. non solùm ius supremum, sed etiam speciale illa administrandi; cum enim dominium rerum ecclesiasticarum diximus esse apud Deum, & D. N. Iesum Christum, non potest esse apud Papā; quare per dominium interpretamur supremum, & speciale ius. Ita Nauarr. comm. illo 2. de regul. & Rodriq. loc. cit. Quando igitur dicitur, quòd quicquid acquirit Monachus acquirit Monasterio, intelligitur, quòd acquiritur Monasterio ius speciale acquisita administrandi, si Monasterium est capax, si non est capax, illi acquiritur purus vsus facti, & ius etiā speciale Papę. Et quando dicitur, quòd bona ecclesiastica sunt Papæ intelligitur

quò

quò ad administrationem: & quando dicuntur esse pauperum, intelligitur quò ad sustentationem. Ita Innoc. loco cit. Similiter quando dicitur, Ista religio habet proprium in communi, intelligitur quò ad ius administrandi. Sed iam omnes Religiones per Trid. loc. cit. possident bona in communi.

6 Noto 5. circa repetitionem eleemosynarum in iudicio, id esse etiàm prohibitum in Regula, numer. 24. & conformat cum illo Pauli 2. ad Timoth. 2. *Seruum Dei non oportet litigare*. Videatur Abulensis tomo 6. in Matth. cap. 23. quæst. 51. pag. 316. Sed Cardinalis Senogallensis nostri Ordinis Protector declarauit, benè posse nos eleemosynas in iudicio repetere per Procuratores, & id de mente Iulij II. vt patet ex constitution. 17. huius Pontificis, §. 2. Quod etiam innuitur hoc §. ibi, *Possunt tamen fratres ipsi, &c.*

7 Noto 6. circa id, quòd dicitur, eleemosynas esse scripto redigendas, & de capsa quatuor clauium, & de declaratione ipsarum eleemosynarum fratribus, quòd hæc omnia præcipiuntur etiam in Correctorio, num. 44. & 47.

8 Noto 7. quantùm attinet ad superflui distributionem, id etiam præcipi in Correctorio, num. 47. sed debere intelligi ciuiliter .i. salua semper prouisione per annum pro infirmis, & fratrum indumentis, & alijs necessitatibus, & præsertim pro fabrica perficienda. Ita declarauit idem Cardinalis Senogallensis Protector de mente Sanctissimi Iulij I I. loco cit. §. 9.

9 Noto 8. quòd possumus habere cippum in nostris Ecclesijs ad colligendas eleemosynas, tum promissis celebrandis, absque tamen inscriptione exterius apparente, per nouam const. Vrbani VIII. quam habes infrà in eius constit. 9. §. 6. tum simpliciter pro eleemosyna datas. Et est conuenienter institutum ad tollendam occasionem fratribus pecunias tangendi Religionemque defraudandi.

§. XIV.

10 NOta amplius etiam priuilegium ab eodem Pontifice hac eadem bulla infra, §. 35. Pro communicatione priuilegiorum vide, quæ dico suprà in constit. Pyrrhi, à num. 51. Nota etiàm, quòd communicatio priuilegiorum extenditur ad viuæ vocis oracula. Ita concessit Iulius II. Augustiniensibus, vt habetur in compend. Minimorum, tit. Communicatio priuilegiorum, §. 25.

§. XV.

11 NOto 1. priuilegium Leonis X. infrà in Leone, constitut. eius 4. quod incipit, Iis, quæ §. 3. Vbi expressè concedit, quòd famulis in habitu seculari in nostris domibus deseruientibus possimus Eucharistiæ, etiam in die Paschatis, & in articulo mortis, & extremæ vnctionis sacraméta ministrare, & eorũ confessiones audire, in nostrisq; Ecclesijs sepelire.

12 Noto 2. quòd ad hoc vt dictis famulis possimus pœnitentiæ sacramentum ministrare, non est necesse, quod confessores sint approbati ab Ordinario, sed sufficit, quòd sint approbati à Prælatis Ordinis. Ita Cruz lib. 2. de statu Relig. c. 6. dub. 1. concl. 1. qui multa priuilegia adducit. Quicquid dicat Suar. tom. 4. de Relig. lib. 9. c. 4. n. 18. tract. 3. Neque obstat Concilium Tridentinum sess. 23. c. 15. de reform. vbi dicitur, *Nullum etiam Regularem posse confessiones secularium, etiam sacerdotum audire, nisi ab Episcopo ad id idoneus iudicatus fuerit*. nam intelligitur de secularibus extraneis. Facit Clem. Religiosi, §. Sanè, de priuil. vbi familiares excluduntur; & Concilium Trid. nihil videtur innouasse, sed ius antiquum explicasse, vt ait Nauar. comment. 2. de regul. nu. 14. versu Ad quartum. Facit etiam priuilegium ipsum Leonis illis verbis *Confessiones audire*; hæc enim verba debent ita explicari, vt aliquid de nouo concedant, ne superfluè ponantur, ergo debent intelligi, quòd possint confessiones famulorum audiri ab approbatis tantùm, à Prælatis Religionum, nam de approbatis ab Episcopis dubium non erat, cum ius commune concedat. Clem. Dudum. §. Statuimus, de sepult. Facit denique declaratio sacræ Congregationis de anno 1568. die 14. Augusti, in hæc verba. *Prælati regulares, seu alij Religiosi confessores non possunt audire confessiones secularium, qui sunt de familia, & deseruiunt ipsorum Monasterijs, absque approbatione, vel licentia Episcopi: secus tamen, si illi seculares sunt veri de familia, & continui commensales*. Per primos enim familiares intelligo eos artifices, qui inseruiunt Monasterijs, sed non viuunt in eis, neque dormiunt, vt sutores, tonsores, &c. qui largè dicuntur familiares secundùm Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 67. art. 1. versu Qui autem dicantur. Per secundos intelligo eos, qui ordinariè viuunt in Monasterijs, comedunt, bibunt & dormiunt in eis. vt habet Rodriq. loco cit. & A Sorbo verbo Interdictum tertio, §. 5. versu Et notandum, pag. 388. & habetur in cap. fin. de verb. significat. in 6.

13 Noto 3. quòd dicti seruitores actu seruientes, & intra septa Monasterij residentes, non possunt ab Episcopis excommunicari. Ità concessit Leo X. infra in constit. eius 26. §. 20. & Alexand. IV. supra in Alexand. VI. constitut. 4. & confirmat Trid. sess. 24. de reformat. cap. 11. versu Exceptis tamèn iis, &c.

14 Noto 4. quòd dicti confessarij possunt absoluere familiares, seu famulos laicos intra septa Monasterij commorantes à casibus locorum Ordinarijs reseruatis, & pro tempore reseruandis, non obstante decreto Congregationis sub Clemente VIII. & hoc per priuilegium eiusdem Clementis, concessum Carthusiensibus die 26. Martij, 1602. vt refertur in compend. priuil. Congregationis S. Mariæ Fuliensis, titulo Casuum reseruatio, §. 1. Peregrinus 1. part. sui compendij, tit. Absolutio quò ad seculares, §. 3.

15 Noto 5. quòd Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 11. nomine familiarium intelligit, qui actu seruiunt Religiosis, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia viuunt. Vnde duas conditiones in his requirit, vt ad hunc effectum censeantur familiares. Vna, vt intrà septa, ac domos Religionum habitent. Altera, vt actu seruiant, & sub obedientia Religionis viuant, non sub obedientia ratione voti, quia sic non essent familiares, sed fratres, sed sub obedientia ratione muneris seruiendi, cui consequens est, vt obedire debeant, vt benè Suarez tom. 4. de religion. tractat. 3. lib. 9. cap. 4. num. 11. Dubitat autem ibi Suar. vtrùm hæ duæ conditiones coniunctim requirantur, vel diuisim quælibet earum per se sufficiat, & multis dictis, concludit tandem, num. 15. quòd licèt tutius sit, ambas requiri, nihilominùs tamen in rigore priuilegiorum non esse necessarium, ambas requiri, eo quòd ad constituendum aliquem familiarem, requiritur solùm, quòd in obsequio Religionis maneat, quod optimè potest esse absque habitatione intrà septa Monasterij. Sed puto, stante dicta declaratione, quòd ambæ requirantur, ad hoc vt possint dictis priuilegijs frui. Vide Chokier de exempt. p. 1. q. 30. n. 7.

16 Noto 6. quòd etiamsi dicti famuli seruiant pro salario, nihilominùs tamen fruuntur dictis priuilegijs. Ita Passarell. in notab. priuil. notab. 11. Suarez tomo 4. de relig. tractat. 3. cap. 4. num. 14. lib. 9. quia cum priuilegium indistinctè loquatur; nos distinguere non debemus. Licet istos seruientes pro salario non gaudere dicat Chokier de exempt. par. 1. quæst. 30. num. 6. Adde, quòd familiares, & famuli Episcopi fruuntur priuilegio fori Episcopo competente, vt Zerola 2. p. praxis, verbo Episc. n. 24. multos citans, & tamen seruiunt pro salario. Ergo pari modo famuli fratre, nam regulariter familia gaudet priuilegio Domini, vt idem Zerola ibi.

17 Noto 7. quòd dicti famuli tempore interdicti possunt interesse diuinis, nisi interdicto causam dederint,

vel

vel nisi sint specialiter interdicti. Item tempore excommunicationis. Ita concessit Alexander IV. supra in constitut.4. Alexand.VI. Poterunt item dicto tempore in nostris Ecclesijs ecclesiastica sacramenta recipere, & si decesserint, sine pompa sepeliri. Quæ omnia extenduntur etiam ad Procuratores, & operarios, vt patet ex dicta bulla Alexandri, & habet A Sorbo in compend priuil. verbo Interdictum, pag.388. versu Quintò tertiatij.

18 Noto 8. quòd illa verba. *Et in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes*, non referuntur, nisi ad eos tantùm, qui habitum Religionis portant, non autem ad famulos domorum; Hi enim, etiamsi non eligant sepulturam in dictis domibus, cum gaudeant priuilegijs Ordinis, possunt etiam tempore interdicti, & cessationis à diuinis, vt dictum est, sepeliri in nostris Ecclesijs. Si famuli, aut familiares à Conuentu recedant non fruuntur amplius priuilegijs, Chokier cit.n.11.ver. Sexta.

§. XVI.

19 NOto 1. quòd hoc priuilegium hodie vacat per Conciliũ Trid.sess.23.de refor.cap.12.

20 Si quæras, quas pœnas incurrat Religiosus ordines sacros suscipiens ante tẽpus determinatum à Concilio, R. incurrere pœnã suspensionis ipso facto, qua durante, si celebrare præsumpserit, incurrit irregularitatẽ. Ita Pius II. in constitut. quæ incipit, Cũ ex sacrorum, quã refert Cherub.tom.1.bull. in Pio II. constitut.eius 7.pag.319. qui etiam cohæret alia cõstit. Sixti V. quæ incipit, Sanctũ, & salutare, quã refert Cherub.tom.2.bull.in Sixto V.constit.eius 91.pag.651. Quæ tamen reducta est ad terminos sacrorum Canonũ, & dictæ constit. Pij II. & Concilij Trid. à Clemẽte VIII. in const.eius 40. quæ incipit, Romanum, tom.3. bull. apud Cherub.in Clemente, constit.eius 3.pag.54. prætetquam quò ad simoniacè promotos, & promouẽtes.

21 Si quæras vlterius, an ordinatus ante legitimam ætatem, cum ad eam peruenerit, possit absq; aliqua absolutione dictæ suspensionis celebrare. Res est cõtrouersa apud Doctores; Negant Nauarr.in cap.Accepta, de restitut.spoliat.opposit.8.n.35. Rodriq. tom.3.quæst. regul.quæst.23.artic.14. Mirand.tom.1. manual. quæst. 39.artic.10. Rebuffus 2.p praxis, regula 25.glossa 4.notab.3. pag.314. tit. De Clericis ad sacros ordines malè promotis. Quaranta in sum.bull. verbo Ordo, versu Colliguntur, pag.mihi 481. Toletus in summ.lib.1.cap. 61.num.1. Gutierrez lib.1. can. quæst. cap.26. num.21. Henriq. lib.13. de excommunic. cap.38. §. 1. in comment. litera F. multos citans. Quia cum sit ipso iure suspensus, si temerè ordines suscipit, necesse est, vt priusquam ordines exerceat, sit ab ipsa suspensione absolutus. Contrarium verò (nimirum, quod, elapso tempore suspentionis, sit ipso iure restitutus, absque alia absolutione) docent Passarell.in notab.priuil. notab.27. in fine. A Sorbo in compend.verbo Ordines sacri, versu Item notandum, pag.456. Zerola 1. parte praxis, verbo Dimissoriæ ad Ordines, ad quartum, versu Quartum. Sotus in 4. distinct.25. quæst.1.art.2. fine. Videtur inclinare Sayrus lib.4.de censuris, cap. 14.nu.15. Quia, aiunt, verissimum est, quòd temporanea suspensio, adueniente tempore, non indiget absolutione, vt Miranda cum communi, tom.2.manual.quæst. 36.artic.16.conclus.2. Henriq. lib.13.cap.35.num.2. vbi in commento, litera X. multos citat.

22 In hac re videtur esse aliqua difficultas, nam bulla Pij II. non dicit, quod sit suspensus, qui ante ætatem legitimam, vel sine dimissorijs, vel extra tempora ordines suscipit maiores, vsque dum perueniat ad ætatem legitimam, si enim hoc diceret, nulla esset difficultas. Sed quia ista extrauagans Pij II. non inducere videtur ius aliquod nouum, nisi in quantùm apponit suspensionem ipso facto, quæ priùs erat ferenda, vt in cap. Vel non est compos, de temp.ordin.& in isto cap. dicitur, quòd qui antè ætatem fuerit ordinatus, sit suspẽsus, donec ad legitimam ætatem peruenerit, ideò Doctores etiam dictam extrauag. Pij II. ità interpretati sunt, vt illa etiam intelligatur, donec ad ætatem legitimam peruenerit, præsertim Sotus loco cit. fine. Syluester verbo Aetas, quæst.1.num.2.versu Tertium; Videtur etiam dicere Rebuffus addit. ad regulas Cancell. regul.23.§. Si ante ætatem, verbo Ordinatus verò, pag. 513. videatur Scortia in bull.select.theorem. 109. versu Quærenti etiàm.

23 Noto 2. eum, qui accipit presbyteratum ante legitimam ætatem, non fieri eo ipso irregularem; quia cum Episcopo ordinante celebret. Quicquid dicant Nauar.lib.5.cons.cons.8.de Clerico excom. celebr.& à Sorbo loco cit.versu Sed hic aduertenda. Quia actiones illæ quæ exercentur ab ordinatis cum Episcopo, non censentur moraliter actus distincti ab ordinatione ipsa: Cum igitur suspensio incurratur ratione ordinationis, non poterit incurri irregularitas propter illa ministeria, quæ sunt circumstantiæ necessariæ ad illam actionem ordinationis. Et ita habet stylus Cancellariæ, quæ hos irregulares non reputat, cum non dispenset super irregularitate, sed tantùm absoluat à suspensione. Ita Additionator Nauarri ad illud consilium 8. Suar. de censur. disput.31.sect.1.numero 70. & sequ. Filliuc. tractat. 17. cap. 10. quæst. 8. numero 191. tom. 1. Quaranta verbo Ordo, versu Ampliatio illa, pag.482.

24 Noto 3. quòd non fit irregularis Religiosus, qui ordinatus ante tempus, exercet actus solis sacerdotibus conuenientes, vt V.G. si stet, & sedeat inter sacerdotes, si votum emittat in electionibus, vel se eligi permittat, quia ista non sunt diuina officia. Ita in terminis Nauarr.lib.5. consil. de Cleric. excomm.consil.9.nu.4. Rodriq.tom.3.quæst.regul.quæst.23.artic.12. Quaranta loc.cit. Miranda tom.1.manual.q.39.art.9.concl.2. Peccat tamen mortaliter se prædictis actibus, cum sit suspensus, ingerens, vt præfacti Doctores asserunt.

25 Noto 4. quòd non incurrit irregularitatem ordinatus ante tempus, si exerceat ordines ritè susceptos, sed solùm quando exercet actum ordinis malè susceptum, V.G. si malè suscepit sacerdotium, & benè reliquos ordines, canendo epistolam, etiam ritu solemni, vel euangelium, non fit irregularis; fit autem, si missam celebret. Ita Suar.tom.5.in 3.p.disput.31.sect.1.suspens. 6. num.31. Quaranta in summ. bull. verbo Ordo, versu Quarta limitatio, pag.488. Addition. Panor.ad cap.2.de Clerico excom. litera C. Scortia in select.bullas, theorem.109. Quia verba illa posita in constit. Pij II. *A suorum Ordinum executione ipso iure suspensi sint*. intelligenda sunt hoc pacto, videlicèt. A suorum ordinum sic malè susceptorum, non autem a benè susceptorum. Colligitur ex Trid.sess.14. de reform.c.2. fine ibi, *A suorum ordinum sic susceptorum, &c.*

26 Noto 5. quòd si ordinatus ante tempus ad sacerdotium dicat solemniter collectam in choro, vel capitulum, fit irregularis, quia isti actus sunt deputati ordini sacerdotali. Ita Nauarr. lib.5. consil. de Clerico excomm.cons.10. Idem dic, si solemniter baptizaret, vel solemniter aquam benediceret. Videatur Syluest.verb. irregularitas, q.13.versu Quartum si sacerdos. Similiter si benedicat mensam in refectorio. Rodriq.to.1.quæst. regul.q.20.artic.14.col.3. fine. Non incurreret autem, si in choro, vel refectorio non adesset alius sacerdos, quia tunc ad Diaconos pertinet, &, istis deficientibus, ad alios Clericos, qui tamen versum Dominus vobiscum non dicunt. Videatur Panor.in cap.fin.de excess.Prælat. num. 5. & eius Additionator litera L. Sayrus lib.4. de censur.c.16. à num.14.

27 Noto 6. quòd qui bona fide sine dolo, inaduertenter, aut ignoranter, vel imprudenter ante legitimam ætatem ordinari se fecit, putans se habere legitimam, non incurrit pœnam suspensionis positam in dicta extrauag. Pij II. quia illa solùm punit præsumentem, ac temerarium, quarè cum ad ætatem peruenerit, poterit sine scrupulo celebrare. Ita Nauarr.in cap.Accepta, de restitut.

restitut. spoliat. oppos.8, num.32. & in summ. cap. 27. nu.156. Quaranta in sum.bull. verbo Ordo, versu Quibus sic, pag. mihi 486. Rodriquez tomo 3. quæst. regul. qu.23. artic.11. Filliuc. tom.1.tract.17. cap.5. qu.5. nu.84. Miranda tom.1.manual. qu.39.artic.6. versu Solummodò est difficultas; Ledesma 1. part. sum.de sacramen.ord..cap.7.conclu.1. versu Lo tercero se hà de aduertir, pag.658. Suar. tom.5. in 3.par.disp.31. sect.1. numero 26.

28 Idem sensit Nauarr. loco citato de restit. spoliat. numero 35. de eo, qui temerariè quidem ordinatus fuit à principio, posteà tamen bona fide, & candida simplicitate, per pœnitentiam purgato peccato illius malæ susceptionis, ordinem exercuit, id sibi licere putans; hunc enim, ait Nauarr. non fieri irregularem. Sequitur Ledesma loco citato, quia hic deest præsumptio.

29 Sed quid de eo, qui bona fide ad presbyteratum ordinatus est propter parentum testimonium, credens habere se legitimam ætatem, posteà, adueniente mala fide, & sciens, se non habere legitimam ætatem, antequam ad eam perueniat, celebrat.

℟. Hunc non incurrisse à principio suspensionem propter dicta, vnde, adueniente mala fide, si celebret, non est cur irregularitatem incurrat. Ita Nauarr. lib.1.consil.de temp. ordin. consil.8. Quaranta in sum. verbo Ordo, versu Notandum, quod in ordinato pag. 487. Rodriq. tomo 3. quæst. regul. quæstione 23. artic. 14.

30 An autem iste celebrando peccet. Nauarr.loc.cit. putat, nullo modo peccare, quod non omnino improbabile dicit Ledesma loc. cit. diffi ult. 3. versu Por lo qual, pag.662. Rodriquez tamen, & Zerola 1. part. praxis, verbo Dimissoriæ ad ordines, ad quartum, notab. 5. censent, eum peccare mortaliter toties quoties celebrat. Et est certius, nam sciens prohibitionem de non celebrando ante ætatem, si celebrat, facit contra iura in re graui, quod est mortale.

31 Si quæras, quis poterit absoluere à suspensione eum, qui ante ætatem scienter ordinatus est, cum ad ætatem legitimam peruenerit, absque eo quòd in malè suscepto ordine ministrauerit.

℟. Hoc dubium procedere in sententia eorum, qui tenent, hanc suspensionem esse perpetuam, & nullum posse celebrare, etiam quando venerit ad legitimam ætatem sinè absolutione ab ea de qua diximus hic suprà, nu.21. Dico itaque, quòd iste, qui ordinatus est ante ætatem, & per consequens remansit suspensus, vel solùm est talis in foro conscientiæ, vel etiam talis. suspensio deducta est ad forum contentiosum. Si suspensus est solùm in foro conscientiæ, possunt Prælati regulares, Generales videlicèt. & Prouinciales absoluere. Ita Rodr. tom. 1. q. regul. q.20. art.14.& art.1. refert ad hoc priuilegium Clem. IV, quod etiam refert Casarub. in comp. verbo Absolutio ordinaria quo ad fratres n.7. Et hic Pontifex nobis id clarè concedit in eius const.2.§.9.infr. Quod etiam cōcessit Greg.XIV. Clericis, qui Ministri infirmorum dicuntur, in bulla, quæ incipit, Illius, §. 27. quam refert Cherubinus tomo 2. bull. in Gregorio XIV. constitut. eius 17. pag.706. de qua etiam A Sorbo in compend. verbo Absol. ordin.quoad fratres, titul. Ex priuil. eorum, qui Ministri infirm. appell. in princ. in qua sic habetur. *Ac pro tempore existenti Præfecto generali huiusmodi, vt per se, vel per alium, seu alios, ad id per eum pro tempore deputatum, seu deputatos, omnesque, & singulos eiusdem Congregationis socios, & personas sub eius obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus, & singulis eorum peccatis, ante, vel post ingressum in dictam Congregationem per eos commissis, necnon à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis, & secularibus sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine (non tamen nominatim) quomodolibèt latis, & promulgatis, & huiusmodi sententijs innodatos, aut in locis ecclesiastico interdicto suppositis, diuina officia celebrantes, aut ordines suscipientes, & censuris huiusmodi sic ligatos, & propterea, aut aliàs ex quocumque capite, vel causa, præterquam homicidij voluntarij, bigamiæ, ac membrorum mutilationis, irregularitatem incurrentes, Apostolica auctoritate, in foro conscientiæ tantùm absoluere, necnon cum eis, si opus fuerit, etiàm cum rehabilitatione, & abstersione inhabilitatis, & infamiæ maculæ dispensare.*

32 Circa quod priuilegium noto primò, quòd absoluere à prædictis, ad Generalem vel ab eo deputatos pertinet; Quare Prouinciales, neq; Correctores per hoc priuilegium poterunt absoluere ante ætatem ordinatum. Quod Prælati possint infamiæ maculam abolere tenet Llamas 4. p. meth.c.3.§.8.

33 Noto etiam, ne scrupulis angaris, quod dicti Clerici ministri infirmorum gaudent priuilegijs Mendicantium, vt patet ex dicta bulla, Illius, §. 26. Et dicit Rodriq. tomo 1. quæst. regul. quæst. 55. artic. 11. & Mendicantes, qui habent priuilegium, vt possint frui priuilegijs alijs non solùm concessis, sed etiam concedendis, vt nos Minimi habemus à Iulio Secundo, per hanc constitut §. 14. illis verbis *Per quoscumque Romanos Pontifices, ac Sedem præfatam concessis, ac in posterum concedendis.* possunt etiam frui priuilegijs concessis dictis Ministris infirmorum. Neque valet, si dicas, Iulium II. locutum fuisse de priuilegijs concedendis Religionibus suo tempore à Sede Apostolica approbatis, & Religio horum Ministrorum multo tempore post fuit approbata. Nam priuilegia Mendicantium à Sixto V. fuerunt non solùm approbata, sed etiam de nouo concessa, vt habet Rodriq. tom. 1. quæst.regul. qu.55. art.17. Qui idem Pontifex etiam approbauit dictum Ordinem Ministrorum infirmorū vt patet ex eius cōstit. 25. in bull. Cherub.fol.519. quæ incipit, Ex omnibus, & nostra priuilegia fuerunt ex certa scientia, quæ habet vim nouæ concessionis, vt dixi supra in const.2. Sixti IV. num.4. confirmata ab Vrbano VIII. feliciter regnante, vt constat ex eius const.1.§.1.

34 Maneat igitur tamquam certissimum, quòd Prælati regulares, Generales videlicèt, & Prouinciales, ac etiam Correctores, & horum Vicarij possunt absoluere à suspensione incursa propter sumptionem ordinum ante tempus, cum ordinatus ad ætatem legitimam peruenerit, & interim non celebrauerit, & hoc in foro conscientiæ. Quod etiam ampliùs patet ex eo quòd Episcopi id possunt per Conc. Trid.sess.24.de reform.cap.6. & eam auctoritatem, quam habent Episcopi in suos subditos in foro conscientiæ, habent Prælati regulares in suos, si non vigore dicti capitis Liceat, vt aliqui volunt, saltem vigore priuilegij Pij V. de quo dixi supra in constit.Pyrrhi, num.46. In terminis hanc nostram opinionem tenent Zerola 1. p. prax. verbo Dimissoriæ, ad quartum, notab.1. & 2. Quaranta in sum.bull.verbo Ordo, versu Tertiò limita, pag.mihi 487. Sayrus lib.4.de censuris, cap.16.nu.28. qui contrarium dicere videtur lib.6.cap.12. numer.14. Bonacina de censuris, disp.3. quæst.6. puncto 5.num.5. versu Tertiò huius. Suar.de censuris, disputat.31.sect.1. numero 32.fine. Sbrozzius lib.2.de offic.Vic.quæstione 20.fine; licèt notetur in synopsi, quæstione 21.numero 10. Et quod dico de suspensione, quando est occulta, & in foro conscientiæ, quando ordinatus non celebrauit, intellige etiam de ea, quando celebrauit, & de irregularitate, quam celebrando incurrit: nam cum ad ætatem legitimam peruenerit, potest etiam Prælatus regularis eum absoluere, & dispensare: non solum vt in malè suceptis ministret, sed

etiam

etiam vt vlteriùs ad alios promoueatur, vt benè Cruz libro primo de statu Relig. capit. sexto, dub. 15. conclus.7. Portel in dub.regul.verbo Ordines sacri nu.14. Quare quando Nauarr. in manuali, cap. 25. num. 70. & Rebuffus 2. part. praxis, tit. De Cler. ad sacr. ord. malè prom. notab.4. & alij dicunt, quòd in ista irregularitate solus Papa dispensat, intelligendi sunt, seclusis priuilegijs, nam Papa hanc potestatem communicare potest cuicumque voluerit.

35 Si autem suspensio sit deducta ad forum contentiosum, an possint Prælati regulares suos subditos absoluere, & dispensare in irregularitate similiter ad idem forum deducta, maius dubium est. Rodriq. tomo 1. quæst. regul. quæst.20. artic. 14. fine respondet, quod quando suspensio non est perpetua, possunt: Possunt etiam, quando non est reseruata Pontifici, licèt sit perpetua; Hæc pœna contra ordinatos ante ætatem licèt sit perpetua, non est tamen reseruata; vnde poterunt Prælati regulares ab ea absoluere, vt habet Henriq. libr.13. de excommunic. cap. 35. nu. 2. Miranda tom.2. manual. Prælat. qu. 36.art. 16. concl.7. fine Suar.de censuris, disp.29. sect.1. num. 15. Sayrus lib.4.de censuris, cap.17. nu.12. & refert Peregrin. 2. part. sui comp. tit. Ordines, §. 2. Sixtum IV. concessisse Prælatis Oliuetanorum, vt possent absoluere suos subditos ordinatos ante legitimam ætatem, qui in ordinibus ministrarunt à suspensione, & ita cum eis dispensare in irregularitate, vt non solùm in susceptis ministrent, sed etiam vt ad omnes alios, etiam presbyteratus promoueantur.

36 Sed licèt supradicta vera sint, & pateant etiam per priuilegia citata, numer. 31. in quibus conceditur facultas absoluendi ab omni suspensione, non determinando, an solùm in foro conscientiæ, an in foro fori, tunc enim, cum fauores ampliandi sint, iuxta regulam iuris *Odia restringi*, quæ est 15. de regul. iur. in 6. intelligendum est in vtroque foro. Audio tamen, quòd stylus Curiæ Romanæ, cui standum est, in hoc casu habet contrarium, quia omnes tales ordinati ante tempus, vel sine dimissorijs, vel extra tempora, siue Regulares, siue seculares Clerici sint, petunt dispensationem à Papa, vel per Datarium, vel per summum Pœnitentiarium.

37 Idem dico de irregularitate, quando ordinatus ante ætatem celebrasset, nam licèt Regularium Prælati habeant auctoritatem dispensandi in quacumque irregularitate in vtroque foro, exceptis tribus, nimirum homicidij voluntarij, bigamiæ, & mutilationis membrorum, vt Miranda tom.2.manual.qu.8. art. 14. concl.5. vbi affert multa priuilegia, & constat ex constit.2. Iulij II. §. 29. Hoc casu tamen propter stylum Curiæ in contrarium, in foro contentioso puto id tutè fieri non posse.

38 Sed quid possit stylus Curiæ Romanæ, si quæras. ℞. Facere ius, & nihil contra ipsum facta valere. cap. Ex literis, de constit. & cap. Quàm graue, de crim. falsi. Felin. in cap. Ex parte, de rescript. nu. 16. & in cap. Ex literis, num. 4. Guido Papa quæst. 119. Paulus Parisius part.1. consil 44. num. 17. Menochius consil.270. num.19. Aloysius Riccius collect.206. qui addit, quòd stylus Curiæ præualet etiam consuetudini; & collect.794 assignat styli Curiæ multos effectus. Verum quidem est, quòd vnius Doctoris dicto, de stylo attestantis standum non est; cum enim stylus in facto consistat, debet pluribus de certitudine, & scientia attestantibus probari. Menoch. consil. 464. numer. 27. & consil. 364. num.12. & omnium probationum maxima est assignatio alicuius casus in quo ita fuisse obseruatum probetur. Menoch. cons.480.n.9. Vnde cum de stylo certò non constat, iurisscripto stari potest. Cassiodorus tit. de restit. spoliat. decis. 9. n.17.

39 Sed quid, si Episcopus ante ordinationem præmittat excommunicationē, ne quis habens impedimentum occultum accedat ad ordines suscipiendos. ℞. Quòd ista excōmunicationi primus afficit nō solùm Clericos, sed etiam Regulares, nam licèt in Regulares iurisdictionem non habeat, quia tamen prohibentur à Papa per Canones, & Pontificias constitutiones ordines suscipere, nisi debitas, & requisitas conditiones habeant, ideò potest Episcopus dictos Canones, & constitutiones Pontificias adiuuando, pœnam apponere, per doctrinam Panor. in c. Innotuit, de eo, qui furt. ord. susc. num.2. vbi adducit cap. Vt animarum, de constit. in 6. docet Glossa in Clementina Ne Romani, de elect. verbo Tolli. Deinde videndum est, an prædicta excommunicatio sit lata, vel ferenda; Nam si lata sit, suscipientes ordines cum impedimento occulto, ætatis V. G. incurrunt irregularitatem; excommunicatus enim suscipiens ordines, etiam minores, fit irregularis. Nauarr. c.25.nu.72.versu Decimò peccat. Si ferenda, vel comminatoria, peccant mortaliter Zerola 1. part. praxis, verbo Dimissoriæ ad Ordines, ad 4.fine.

40 Sed quis absoluet ab hac excommunicatione, & super irregularitate dispēsabit. Nauar. in sum.c.25.n.7. versu Sextò peccat, dicit, hoc pertinere ad Papā, citat c.Innotuit, de eo, qui furt.ord.suscep.& est verum; non solùm secundùm prædictum cap. Sed etiam per duo antecedentia. At per priuilegium puto posse Prælatos regulares. Innuitur dicto cap. Innotuit, & alijs antecedentibus, quatenus dictis cap. datur facultas Episcopo dispensandi cum taliter ordinato, si, habitu regulari suscepto, pœnitentiam egerit; quatenus etiam Prelati regulares auctoritatem habent quasi episcopalem, & eamdem in suos subditos Regulares, quam Episcopi in suos, & quatenus possunt dispensare in omni irregularitate, vt dixi hic suprà, num. 37.

41 Monet autem Henriq. lib.10. de sacram.ord.c.20. nu.1.& 2.& eum secutus Filliuc. tom.1. tract.9. c.5.q.5. num.99. Quòd non deberent Episcopi accedentes ad ordines prohibere sub excommunicatione latæ sententiæ, ne accedant cum impedimento occulto, & multò minùs edicere, se non habere intentionem ordinandi eos, qui essent aliqua censura irretiti, vel irregulares, ne sint occasio inijciendi nouos laqueos, quin potiùs deberent ad cautelam in generali, sic accedentes ab omni excommunicatione, & censura absoluere, dispensareque in omni irregularitate in qua possunt secundùm Deum, & Canones, sicut monet Pontificale Romanum.

42 Quæ absolutio, & dispensatio prodest pro rebus dubijs, & oblitis, sicut absolutiones, quæ fiunt à Prælatis tempore visitationum, vel reconciliationum, de quibus dixi tom.1. Religiosi, qu. 1. cap. 5. fine. Et ita prodest dicta absolutio, & dispensatio data in generali, vt si quis deinde fuerit recordatus innodatum se fuisse aliqua excommunicatione, seu irregularitate, non tenetur de his ampliùs absolutionem quærere, quia iam sublatæ censentur, sed satisfacit confitendo peccata, ob quæ illa incurrit, quæ peccata iam reseruata non sunt. Atque ita docet Nauarr. in sum. c. 26. num.13. Syluverb. Confessio primò, quæst. 4. nu. 7. & alij, quos citat Nauarr.

43 Sed, an prosit Regularibus exemptis, posset dubitari. ℞. Tamen prodesse, si accedant cum licentia Prælati, sicut si data esset absolutio, & dispensatio à proprio Prælato, quia omnia videntur concessa, sine quib. ordinatio non potest rectè expediri. Ita Henriq. lib.10.de sacram.ord.c.20.n.2. Sylu.verbo Irregularitas. q.9.nu.11.fine; habetur in c. Præterea, de off. deleg.

§. XIX.

44 Aduerte, quòd hic concedit, quod tantùm Generalis, & Prouinciales possint benedicere omnia ornamenta ecclesiastica. Quam facultatē extendit etiam ad Correctores locales Leo X. vt cōstat ex illius constit.18.§. 3. intra, quę incipit, Religionis. Et probaui 2. p. Ritualis, notab. 9. vbi etiam probaui notab.8. prædictos posse, non solùm corporalia, & alia ornamenta ecclesiastica benedicere pro vsu suarum Ecclesiarum, sed etiam pro alijs Ecclesijs.

§. XX.

45 Nota, quòd hoc est magnum priuilegium, & nusquàm alijs concessum, vt dicit Casarub. in comp. priuil. verbo Aedificare, numer. 20. vbi A Sorbo vocat hoc priuilegium nobile. Sed hodie vacat, per ea, quæ dixi supra in constit. Pyrrhi, num. 48. & 49. Et nota hic etiam auctoritatem, quam habent Conseruatores excommunicandi molestantes, & inquietantes.

§. XXI.

46 Aduerte, quòd ista facultas fuit limitata per Leonem X. in Concil. Lateranen. vt patet infra in Leone, constit. 26. §. 13. vt scilicet non possemus Ecclesias consecrari facere ab alieno Episcopo, nisi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reuerentijs, & instantia requisitus, sinè legitima causa recusauerit. Sed iam supradicta priuilegia cessarunt per Concil. Trid. sess. 6. de reform. cap. 5. vbi dicitur *Nulli Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu pontificalia in alterius Diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia*. Rodriquez tamen to. 1. q. regul. q. 19. art. 4. & Miran. to. 2. manual. q. 39. art. 1. concl. 3. putant, quod priuilegium Leonis, quando scilicet Ordinarius fuerit à fratribus ter requisitus cum debita instantia, & reuerentia, non sit reuocatum. Nam dicunt, Concilium solùm intendit, quòd nullus Episcopus possit pontificalia exercere in aliena Diœcesi virtute cuiuscumq; priuilegij, non tamen negat, Episcopos ea posse facere virtute iuris communis. Et dicunt, quòd in iure communi habetur cap. 1. de suppl. neglig. Prælat. quòd si Ordinarius Diœcesanus tertiò cum humilitate, & deuotione requisitus, noluerit Abbatem benedicere, ipse Abbas Monachos substitutos in Abbates benedicere possit. Et simile quid dicunt quòd conceditur in cap. Nihil est, de elect. §. vlt.

47 Sed nihilominùs puto, quòd dictis priuilegijs per Concilium sit derogatum. Nam cap. Nihil est, solùm conceditur, quòd Episcopi, qui sunt vltra Italiam, possint ante confirmationem ministrare propter necessitates Ecclesiarum, & vtilitates in spiritualibus. Et quia Abbas ante benedictionem non recipit potestatem spiritualem, vt Abbas dicto capit. 1. num. 2. Ideò ne Monasteria propter Episcoporum negligentiam detrimentum aliquod in spiritualibus paterentur, Papa dicto cap. 1. De supplenda, concedit, vt dicto casu possint Abbates substitutos suos benedicere. Sed in nostro casu nulla talis necessitas, neque in spiritualibus, neque in temporalibus apparet, cum Prælati regulares habeant auctoritatem Ecclesias sui Ordinis solemniter benedicendi, vt constat ex §. sequ. & dixi 2. p. Ritualis, notab. 2. & in Ecclesijs benedictis bene possunt diuina celebrari, sicut in consecratis.

§. XXIII.

48 Nota, quòd loquitur de his, qui tempore concessionis erant recepti in Religione, & de quibus, propter non seruatam ad vnguem formam iuris communis in transeundo ad nostram Religionem, poterat esse, vel oriri aliqua dubitatio, vel lis; ad quæ tollenda Pontifex hoc §. concessit, vt perpetuò permanerent in nostra Religione, & etiam quò possent absolui à quacumq; excommunicatione, & dispensari super quacumq; irregularitate, incursis propter dictam cautam. Itaque puto, quòd hoc priuilegio nihil prouisum sit pro futuro, sed tantùm pro illo tempore, maximè quòd hac eadem constitutione infrà, §. 31. prouidet pro transeuntibus in futurum.

§. XXIV.

49 Noto 1. quòd nomine Tutricum intelligo eas deuotas, quæ Religionem verbis, & operibus tuentur toto corde, & affectu, ad quas animandas pro Religionis augmento Papa concedit hoc priuilegium. Non verò intelligo nomine Tutricum eas mulieres, quæ habent aliquam participationem, vt vocant, datam sibi ab aliquo fratre consanguineo, vel amico, etiamsi sit à Generali subscripta, si prædicta non faciant, nimirum verbis, & operibus Religionem tueantur. Et istæ, quantumuis dictam participationem habeant, si benefactrices dicto modo non sint, non participant de bonis operibus fratrum, nam Generales intelligunt semper dari illas participationes veris benefactoribus.

50 Noto 2. quòd nomine Fundatricum veniunt solummodò tria personarum genera, 1. earum, quæ Conuentum ædificant, vel in maiori parte. 3. earum, quæ dant redditus pro sustentatione fratrum in numero competenti, V. G. octo, vel decem ad minus, prout determinatur in Capitulo Genuensi 1. num. 11. Nec Capitulum Generale habet auctoritatem adscribendi in numerum Fundatricum, nisi dicta tria genera personarum. Nec priuilegia concessa à Regula, vel Pontificibus Fundatricibus, extenduntur nisi ad supradictas personas, vt ex dictis Regula, & priuilegijs patet. Vnde quantumuis aliqua mulier benefactrix existat, si vnum ex tribus dictis non fecerit, non potest esse Fundatrix, nec priuilegijs Fundatricum frui. Quod etiam determinatum fuit in Capitulo Romano vltimo, sess. 9. nam hæc priuilegia concessa sunt specialiter, vt Religio augeatur, amplietur, & dilatetur. Quare falluntur multi, arbitrantes, posse aliquam mulierem maximè benefactricem assumi in numerum Fundatricum, & sic in Capitulo Generali procurant, vt in dicto numero adscribatur, qua adscripta, putant, quod possit frui Fundatricum priuilegijs, Conuentus ingredi, &c. falluntur, inquam, quia si vnum ex dictis tribus non fecerit, non potest dictis priuilegijs verè fundatricibus concessis, frui. Quare si Monasteria ingrediatur, incurrit (si bona fides non excuset) in excommunicationem maiorem latæ sententiæ, à solo Papa absoluenda. Et Superiores, seu fratres admittentes, vel introducentes incurrunt suspensionem à diuinis ipso facto, & priuationem officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatem ad alia in posterum obtinenda, prout statuitur in bulla Pij V. quæ incipit, Regularium personarum, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. constit. eius 20. fol. 198. Et etiam excommunicationem, per constit. Greg. XIII. de qua infra in Constit. 6. Iulij II. nu. 51.

51 Nec te moueat, quòd nostræ Fundatrices fuerunt exceptæ per declarationem Congregationis sub Gregor. XIII. Nam intelligitur illa declaratio de veris Fundatricibus, non de illis, quæ solo scripto tales sunt. Nec secundò te moueat, quòd dictum Capitulum Genuense 1. statuit quòd quæ mulier dederit valorem quinquaginta ducatorum perpetui redditus, possit frui priuilegijs Fundatricum. Nam primò dicit ibi Capitulum, quòd tales Fundatrices non sunt, nec tales debent vocari. 2. quia viderunt Patres illius Capituli priuilegia à Regula, & summis Pontificibus fuisse, & esse solùm concessa veris Fundatricibus, ordinauerunt P. Zeloio, vt statim ac fuisset Romæ adiret Papam & eius oraculum super hoc impetraret: Quod tamen oraculum, seu priuilegium, quòd Capitula generalia possent admittere aliquas mulieres benefactrices, quæ dedissent summam perpetui redditus quinquaginta ducatorum (quę summa modo attingeret quasi ad summam trecentorum ducatorum) numquam, quod viderim, fuit à Religione impetratum.

52 Noto 3. quòd hoc priuilegiũ quò ad ea, quæ possunt Episcoporũ iurisdictionẽ perturbare, V. G. quod nõ possint, dictę Tutrices, & Fundatrices corã Episcopis conueniri, ab ipsis excommunicari, suspendi, interdici, hodie vacat per Conc. Trid. sess. 24. de reformat. c. 11. Quò ad alia verò, quæ prædictam iurisdictionem non perturbant, vt quòd possint absolui à multis casibus,

bus, & censuris, à quibus possunt Religiosi, & quòd possint adesse diuinis tẽpore interdicti, eo modo, quo possunt Religiosi, dũ tali interdicto causam non dederint, &c. putò, quòd stet in suo robore. Nec contrarium sentit Trid. loco cit. quia Cõcilium solùm intẽdit derogare ijs priuilegijs, quæ perturbationẽ in iurisdictione Episcoporum possunt generare, vt patet ex illis verbis. Quoniã priuilegia, & exẽptiones, quæ varijs titulis plerisque cõcedũtur, hodie perturbationẽ in Episcoporũ iurisdictione excitare, & exẽptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur. Et ex procemio statuti colligitur mens statuentis, vt Panorm. in c. Aduersus, n. 2. de immunit. eccles.

53 Nec te moueant verba illa. *Et exemptis occasionem laxioris vitæ præbere*, quasi intendat Concilium derogare priuilegijs exemptorum propter duas causas, nimirum ad tollendam perturbationem in iurisdictione Episcoporum, & ad tollendam exemptis occasionem laxioris vitæ, & quòd si dictæ Tutrices, & Fundatrices possent absolui, vt diximus quòd hoc illis esset occasio laxioris vitæ, Nam prætetquam quòd hoc est falsissimum, non minùs enim erit difficile dictis Fundatricibus, si in aliquid crimen lapsæ fuerint, absolui à fratribus, quàm à Pœnitentiarijs Episcoporum, verba illa. *Et exemptis occasionem laxioris vitæ præbere*, referuntur ad immediatè antecedentia, quasi laxior vita prætextu priuilegij Episcoporum iurisdictionem sit turbatura. Pro hac materia Fundatricum vide constit. huius Pontificis 6. §. 3. numero 6. & 7.

§. XXX.

54 Noto 1. circa illam clausulam *Eundem Franciscum de Paula à quibusuis, &c.* quòd ista clausula fuit introducta ad tollẽda pericula nullitatum, quæ possent oriri ex excommunicatione, suspensione, & interdicto. Et hæc absolutio reddit gratias efficaces, & validas, non obstantibus dictis impedimẽtis. Ita Sayrus lib. 2. de censuris, c. 5. num. 12. Henriq. lib. 13. c. 13. n. 3. Ricciullus de iur. person. lib. 4. c. 9. n. 1.

55 Noto 2. quòd ista absolutio non absoluit realiter, & in effectu, sed tantùm suspendit impedimentum, quousque gratia suum sortiatur effectum, quo secuto, excommunicatio, suspensio, & interdictum redeunt. Qnare sic absolutus nullam aliam gratiam consequitur, nisi eam, ad cuius effectum tantummodò absoluitur; Quare si celebret, diuinis intersit sic innodatus, eas omnes pœnas incurret, quas excommunicatus, suspensus, & interdictus. Ricciull. loco cit. num. 4. & 5.

56 Noto 3. quòd per illa verba *A quibusuis excommunicationis* comprehenditur non solùm excommunicatio maior, sed etiam minor, si obsit ad effectum priuilegij consequendum, siue excommunicatio sit à iure, siue ab homine; Rebuffus in praxi benefic. p. 1. tit. Forma, & declaratio nouæ praxis, versu Teq; absoluentes, n. 3. & 4. pag. 145.

57 Noto 4. circa illa verba *Quauis occasione, vel causa latis*, quòd per ista verba intendit Papa, quòd ista absolutio sit ad tollendum impedimentum excommunicationis, &c. etiamsi illud impedimentum prouenerit ex culpa impetrantis, seu sine culpa sua impetrans in excommunicationem, suspensionem, &c. incurrerit. Rebuff. loco cit. n. 8.

58 Noto 5. quòd ista absolutio non prodest in duobus casibus: 1. ei, qui scienter per annum integrum, & continuum, non interpolatum, in excommunicatione manserit cum animi pertinacia. Nec potest dici cum animi pertinacia, si absolutionem petijt, & per ipsum non stetit, quò minus obtineret. Quarum conditionũ vna deficiente, non potest dici insordescentia: 2. Nec prodest ei, qui mãserit etiam scienter, per quatuor mẽses excommunicatos. Primò, quia non vult parere sententiæ rei iudicatæ. 2. quia fuit incendiarius. 3. violator Ecclesiarum. 4. quia falsificans aut falsificare curans literas Apostolicas, vel si vsus est literis falsificatis, aut fuit receptor, aut fautor falsificantium, 5. quia detulit res vetitas ad infideles. 6. quia violator extitit ecclesiasticę libertatis. 7. quia non obtemperauit mãdato Apostolico. 8. quia impediuit Nuncios, vel executores, vel Officiales Sedis Apostolicæ. Ita habetur in regula 65. Cancellariæ. Quas regulas refert Quarãta in sum. bull. verbo Regulæ Cancellariæ pag. 569. Vide Rebuffum, Sayrum, Henriq. loc. cit. Ricciull. cap. 8. & Naldum verbo Absolutio, n. 8.

§. XXXI.

59 Noto 1. circa illam clausulam *Propatiori cautela* quòd ista clausula significat, quòd iam disposita sufficiant, & inducit abundantem dispositionem. Tuscus verbo clausula, concl. 31.

60 Noto 2. quòd Papa concedit vt possimus recipere ad habitum nostrum omnium Religionum fratres, non solùm Mendicantium, sed etiam aliorum quorũcumq; Ordinum quantumuis priuilegiatorum. Hic notanda sunt, quæ dixi tom. 1. Religiosi, quæstion. 1. capit. 24. & §. sequent. vbi dixi, quo modo liceat Prælatis recipere fratres professos alterius Religionis, & quid debent facere transeuntes, docui in fine prædicti cap. quòd non possumus recipere fratres Minores, per priuilegium Iulij II. infrà const. eius 16. Nec Capuccinos per priuilegium Pij V. infra Const. eius 2. Quantum autem attinet ad præsens priuilegium, aduerte, quòd non est reuocatum, si sanè intelligatur, per const. Pij V. quæ incipit, Quæcumque sacrarum, quam refert Cherub. in suo bull. tom. 2. in Pio V. constitut. eius 89. pag. mihi 290. nam hæc extrauagans Pij V. nõ intelligitur de ijs, qui transeunt, iuris communis ordine seruato, nimirum petita, licèt non obtenta licentia, & zelo perfectioris vitæ, vt habetur in cap. Sanè, & ca. Licet, de regul. & cap. Statuimus, & cap. Mandamus, 19. quæst. 3. & supponit Triden. sess. 14. de reformat. cap. 11. & sess. 25. de Regul. cap. 19. Quo pacto intelligendum est hoc priuilegiũ, vt scilicet possimus recipere omnes, & quoscumq; Religiosos, qui zelo perfectioris vitæ ad nostram Religionem transire voluerint, petita per se, vel per alios, scripto, vel verbo, licentia à Prælato eam dare, potente, licèt non obtenta, & hoc modo intellectum priuilegium est in suo robore. Sed constitutio Pij V. intelligitur de fugitiuis, & apostatis, qui non zelo perfectioris vitæ, & petita à suis Superioribus licentia, sed absque vlla licentia prædicto modo petita, vel metu alicuius pœnæ, vel ob iurgia, & contentiones, & leuitates ad aliam Religionem transire prætendunt, quo modo intellectum priuilegium est derogatum, per dictam const. Pij V. Quam hoc pacto intelligit Nauarr. lib. 3. consil. de regul. consil. 88. & alij quos adduco cap. illo 24. Religiosi, sub conclus. 2. verbo Neque his obstat. Sed circa transeuntes nunc seruandum est omnino decretum Congreg. de mandato Vrbani 8. quod habes infra, in eius constit. 10. §. 2.

§. XXXII.

61 Noto 1. quòd Pyrrhus in sua constit. §. 8. concessit, vt fratres nostri possent absolui ab omnibus casibus ipsi reseruatis, quod deinde confirmauit ex certa scientia Sixtus IV. in eius constitut. 2. §. 6. & Iulius II. hac eadem constit. §. 1. Hic de nouo addit, quòd non solùm possint nostri confessores absoluere fratres nostri Ordinis à casibus prædictis, sed etiam quòd possint vbilibèt absoluere aliàs personas, tàm ecclesiasticas, quàm seculares, iuxtà formam à Pyrrho concessam, & à Sixto confirmatam, nimirum ab omnibus casibus, & censuris Episcopis à iure, vel ab homine reseruatis.

62 Sed ista facultas modo vacat quo ad personas extrà Ordinem, per decreta Congregationis Regularium, facta de mente Clementis VIII. de quibus dixi to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 21. §. 1. & in appendice eiusdem

libri, pag. 682. vacat, inquam, sed solùm extra Vrbem, & in partibus Italiæ, vt patet ex primo decreto, & dicit Naldus in sum. verbo Bulla Cœnæ, nu. 62. Itaque Regulares degentes Romæ, & in alijs partibus Mundi poterunt hac, & alijs facultatibus absq; scrupulo vti.

63 Et quia tempore Pauli V. dubitatũ fuit, an vigore dicti decreti Regulares in Italia, & extra Vrbẽ degentes prohiberẽtur absoluere à censuris dictis Episcopis reseruatis, ideo eadem S. Cong. de mandato Pauli V. aliud edidit decretum super hoc, tenoris sequentis. *Quoniam sacra Congregatio Cardinalium, negotijs Episcoporum, ac Regularium præpositorum nuper accepit, quam plures Regulares tantum facultatis, seu priuilegij ab Apostolica Sede sibi concessum profiteri, vt etiam à casibus locorum Ordinarijs in eorum Diœcesibus reseruatis absque alia ipsorum Ordinariorum licentia pœnitentes absoluere minimè dubitent, nonnullosq; alios in decreto prohibitionis absolutionis à casibus Sedi Apostolicæ, vel locorum Ordinarijs reseruatis die ix. Ianuarij MDCI. fel. record. Clementis Papæ VIII. iussu edito, necnon in declaratione illius, eodem Clemente Pontifice iubente, die xxv. Nouembris MDCII. promulgata, excommunicationes Sedi, vel Ordinarijs prædictis reseruatas, minimè comprehensas asserere. Vnde fit, vt metus, quo homines à peccando coercentur, absolutionis facilitate exolescat. Ideo sacra Congregatio de S.D.N. Pauli Papæ V. speciali mandato, viuæ vocis oraculo desuper habito, decretum huiusmodi, illiusq; declarationem, necnon cẽsuras, & pœnas, in eisque contenta omnia confirmanda, atque innouanda operæ pretium duxit, prout per præsentes confirmat, atque innouat, ab omnibusq; sacerdotibus, tam secularibus, quàm regularibus quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, Congregationum, aut cuiusuis alterius Instituti, etiam necessariò exprimendi, quouis nomine nuncupetur, inuiolabiliter obseruari. Ac insuper vt nulli ex sacerdotibus prædictis quibuscumq; priuilegijs, indultis, ac facultatibus suffulti, ab excommunicationibus, vel à casibus eisdem Ordinarijs, vel Sedi Apostolicæ reseruatis, tam ad forum contentiosum eorumdem Ordinariorum deductis, quàm non deductis, præterquam in mortis articulo, absoluere audeant, vel præsumant, vel eorum aliquis audeat, vel præsumat, sub ijsdem censuris, & pœnis, eo ipso, & absque alia declaratione incurrendis, mandat, & præcipit. Non obstantibus omnibus, quæ idem Clemens VIII. in decreto, & declaratione huiusmodi voluit non obstare. Datum Romæ septimo Ianuarij, anno MDCXVII.*

64 Sed, istis decretis non obstantibus, possunt hodie confessarij regulares ab episcopis approbati de licentia suorum Superiorum, ad quos id pertinet, absoluere quoscumq; à duello prohibito per bullam Clementis VIII. dummodò non comprehendantur in constitutione Gregorij XIII. & decreto Concilij Trid. id est dummodò non sit secutus effectus, & dummodò duellum non sit publicum. Vt probaui in appendice to. 1. Religiosi, pag. 687. Et concessit Paulus V. Congregationi Oratorij S. Mariæ de Vallicella de Vrbe, die 9. Aprilis, anno 1608.

65 Possunt etiam absoluere per eamdem constit. à peccato, censuris, & pœnis abortus fœtus animati, non obstante const. Sixti V. & Gregorij XIV. Tum quia id fuit de nouo concessum Congregationi Clericorum regularium ab eodem Paulo V. vt refert Peregr. 2. p. sui compen. tit. Absolutio quò ad seculares, §. 1. in scholio. Tum quia hic casus non est amplius papalis, sed episcopalis, vt patet ex constit. Gregorij XIV. & habet Scortia in selectas bullas theor. 588. & Regulares habent auctoritatem absoluendi ab omnibus casibus, à quibus possunt absoluere Episcopi, vt dico hic infrà num. 67.

66 Potest etiam Generalis Ordinis per se, vel per alios absoluere eos, qui bona naufragãtium rapuerint, iniuncta eis restitutione, vbi, & quando ea fieri poterit. Ita concessit Gregorius XIII. Societati Iesu viuæ vocis oraculo, die 18. Martij, anno 1584. Sed nescio, an de eo testetur aliquis Cardinalis, ideo fidem non adhiberem, nisi Peregrin. 2. p. sui compen. tit. Absolutio quò ad seculares, §. 2. in schol. diceret, hoc priuilegiũ suæ Congregationi fuisse concessum à Paulo V. per confirmationem suorum priuilegiorum (quam refert ibidem, tit. Confirmatio, §. 3.) tum propriorum, quàm communicatorum, cum clausula, *Quorum tenores*, quæ facit confirmationem ex certa scientia, vt dico infra, in const. 4. Pauli III. §. 9. nu. vlt. Quibus priuilegijs non obstant citata decreta Congregationis, quia post illa emanarunt, & credendum est, quòd cum illorum derogatione, quia alioquin inutilia fuissent.

67 Possunt etiã confessarij regulares absoluere quoscumq; seculares ab omni sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & ab omni censura ecclesiastica, à qua possunt Episcopi absoluere suos Diœcesanos, ac etiam cum eis dispensare super omni irregularitate contracta occasione huius excommunicationis, suspensionis, & interdicti, si quam etiam diuina celebrando incurrerint, per priuilegium Martini V. concessum Ordini S. Hieronymi in Hispania, vt in illius compendio refertur, tit. Absolutio quò ad omnes, §. 3. Sed intelligitur in foro conscientiæ tantùm, & de illis censuris, quæ iure communi Episcopis sunt concessæ. Quod priuilegium dicit esse innouatũ per Paulum V. Peregrin. verbo Absolutio quo ad seculares, §. 4. in schol.

68 Episcopi autem possũt absoluere primò ab omni excommunicatione lata in iure, quæ nemini est reseruata, cap. Nuper, §. in 2. casu, de sent. excom. & communiter Doctores, quos refert Sayrus lib. 2. de censuris, cap. 19. n. 2. & 3.

69 2. Possunt absoluere ab omni excommunicatione lata per hominis, vel iudicis sententiam, quæ generalis est, etiamsi lata sit per Papam. Sayrus loc. cit. num. 5.

70 3. Possunt absoluere excommunicatos à se ipsis, siue per legem, siue per statuta, vel à suis prædecessoribus. Sayrus loco cit. n. 6.

71 4. Possunt absoluere illos excommunicatos, qui scienter communicarunt in crimine, cum excommunicatis nominatim ab Episcopo, eis consilium, auxilium, vel fauorem præbendo, si difficile sit ex aliqua iusta causa ad excommunicatorem accedere; dicto ca. Nuper, §. fin. Sed cum cautione de parendo mandatis excommunicatoris, etiamsi non sint illius subditi. Videatur Panor. d. c.

72 5. Possunt absoluere illos, qui, suadente Diabolo manus violentas iniiciunt in Clericum, cum percussio est leuis arbitrio Episcopi, ca. Peruenit, de sent. excõm.

73 6. Possunt absoluere pueros, qui ante pubertatem inciderunt in Canonem, Si quis suadente Diabolo, 17. quæst. 4. siue ante, siue post pubertatem postulẽt absolui, cap. Pueris, de sent. excommunic. & cap. Super eo, & cap. Quamuis, eodem tit. etiam possunt absoluere mulieres, & alias personas quæ sui iuris non sunt propter similes percussiones, & etiam alias personas magnæ potentiæ, & delicatas quæ laborem itineris sustinere non possunt, hoc tamen vltimo casu consulta prius Sede Apostolica. Cap. Mulieres, de sent. excom. Possunt etiam absoluere similes percussores, qui propter inimicitias capitales, quas habent, tutò non possunt Romam ire, cum iuramento tamen se præsentandi, quamcitius per opportunitate potuerunt, c. De cætero, de sent. excom. Possunt etiam absoluere ostiarium Potestatis, qui à Clerico ad iram prouocatus prætextu sui officij illum læsit, non tamen grauiter c. Si vero, eod.

eod. tit. Possunt etiam absoluere dictos percussores si in articulo mortis fuerint constituti, vel paupertate, aut infirmitate, vel tanta senectute fuerint grauati, vt subire laborem Romam veniẽdi non possint; cum iuramento tamen se præsentandi, quamcitiùs poterunt. c. Quod de his, eodem tit. Possunt etiam absoluere ad cautelam, ad hoc vt ampliùs non vitetur, illum, de quo est publica fama, quòd Clericum percusserit, c. Cum desideres, eodem tit. Possunt etiam absoluere seruum, qui fraudulenter, vt à Domini seruitio se subtraheret, Clericum non enormiter percussit: Vel si Dominus absq; culpa graue damnum deberet incurrere propter illius absentiam, c. Relatum eod. tit. Quod tamen intellige de seruis christianis, non de infidelibus; nam isti excommunicari non possunt, vt c. Gaudemus, de diuortijs. Panor. in dicto c. Relatum, n. 1.

74 7. Possunt absoluere excommunicatos à Papa cũ reseruatione absolutionis dicto Papæ, etiam à casibus bullæ Cœnæ, si ob iustum impedimentum ad Papam se præsentare non possunt. Vt docet Nauar. in manuali, cap. 27. num. 89. versu Ad primum, Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 5. Sylu. verbo Absolutio 4. n. 7. dub. 4. Henriq. lib. 6 cap. 16. num. 1. & habetur in c. De cœtero, & ap. Ea noscitur, de sent. excommun.

75 8. Possunt absoluere à suspensione simpliciter lata à iure absque reseruatione. Saytus lib. 4. de censuris, c. 17. à n. 14. vsque ad 19. Suar. de censuris, tom. 5. disp. 29. sect. 1. à n. 19.

76 9. Possunt absoluere ab interdicto, simpliciter à iure lato absque reseruatione, quia eadem est ratio de suspensione, & interdicto. Ità Peregr. 2. p. sui comp. tit. Absolutio quò ad seculares in scholio, §. 4.

77 Et consequenter possunt ab his etiam casibus absoluere, per priuilegium Martini, & Pauli V. confessores regulares ab Ordinario approbati. In septimo tamen casu videtur esse specialis difficultas, quia ibi videtur specialiter electa industria personæ, iuxta ea, quæ dixi to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 21. §. 1. conclus. 4. Et non posse inferiores Episcopis absoluere à dictis casibus, docet Nauarrus in summ. cap. 27. num. 112. versu Tertia est, & alij apud Henriq. loco cit. in commento, litera F. licèt ipse cum multis alijs, quos refert litera G. contrarium teneat, & testetur de praxi. Nauar. autem, & alij possent intelligi sine priuilegio. Et denique possunt confessores regulares legitimè approbati, per sua priuilegia absoluere, quoties opus fuerit, omnes fideles à casibus, sententijs, & pœnis ecclesiasticis, Papæ extra bullam Cœnæ reseruatis, & extra dictum decretũ Cõgregationis, per cõst. Pauli III. quæ incipit, Cum inter, quam refert Rodriq. in suo bull. in Paulo III. const. eius 7. Et dixi in appendice Religiosi, à pag. 681. Et docet Cruz lib. 2. de statu Relig. c. 6. dub. 6. conclus. 2.

78 Neque his obstant decreta Congregationis citata; nam primò isti casus nõ sunt in bulla Cœnæ, neque à iure Episcopis reseruatis, sed illis ferè à Papa commissi. Neque contenti in 2. decreto Congregationis, vt patet ex eo. De quo in appendice tom. 1. Religiosi, pag. 682. Vnde cum ibi probauerim, pag. 683. posse Regulares absoluere per sua priuilegia ab omnibus casibus, etiam papalibus, præterquam ab illis septem contentis in 2. decreto, constat, quòd ex hoc etiam capite possunt ab his absoluere. Adde, quòd priuilegiũ Martini V. fuit confirmatum à Paulo V. vt ait Peregrin. post dicta decreta.

79 Solùm posset esse difficultas, an possent ab his casibus confessarij regulares absoluere, quando eos sibi reseruarent Episcopi.

In instructione data omnibus Episcopis à sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium de mandato Clementis VIII. circa casuum reseruationem, quam refert Quaranta in sum. bullar. verbo Casus reseruati, pag. 201. versu præcipuè hæc habẽtur. *Præcipuè verò hæc monenda censet sacra Congregatio, vt videant ipsi Ordinarij, ne illos casus promiscuè reseruent, quibus annexa est excommunicatio maior, à iure imposita, cuius absolutio nemini reseruata sit. Nisi fortè propter frequens scandalum, aut aliam necessariam causam, aliqui huiusmodi casus nominatim reseruandi viderentur.* Quare si aliqui ita reseruentur, videtur, quòd, stantibus illis decretis Congregationis, nõ possint ab his Regulares absoluere per priuilegium Martini V. cui in hoc casu derogant dicta decreta. Poterunt tamen, si priuilegium fuit confirmatum, vt credo, à Paulo V. vt dicit Peregrinus loco cit. cum debitis derogatorijs.

80 Aduerte etiam, quòd confessarij Congregationis Oratorij Vrbis, ibidem per examen approbati ad audiendas confessiones, possunt vbique, de licentia tamen Ordinariorum locorum, absque alio examine eadẽ facultate vti, & absoluere ab omnibus casibus Apostolicæ Sedi reseruatis, & in posterum reseruandis, exceptis casibus bullæ Cœnæ, per priuilegium Sixti V. quod incipit, Decet Romanum Pontificem, & refert Naldus in sum. verbo Confessio, & Confessarius, num. 39. & Quaranta in sum. verbo eodem, pag. 240. De quo dubito, an gaudeant Mendicãtes. Et nota, quòd in quãtum pertinet ad absolutionem à casibus, limitandum est iuxta decreta Congregationis citata, & excipiendi illi septẽ casus. Quò ad approbationẽ audiẽdi cõfessiones, &c. refert Quaranta loco cit. declarationem sacræ Congregationis dictum priuilegium approbantis. Et in facti contingentia cum nollet Archiepiscopus Consentinus fratres nostros in confessarios deputare, statuit sacra Congregatio anno 1605. quòd dictus Archiepiscopus daret licentiam audiendi confessiones omnibus illis fratribus, qui ad confessiones in Vrbe admissi fuerant.

§. XXXVII.

81 Noto 1. quòd quilibet fidelis postquam ad annos discretionis peruenerit, tenetur semel in anno, saltem in Paschate sacrosanctam communionem recipere à proprio Parocho sub mortali. Ita habetur in cap. Omnis vtriusque sexus, de Pœnit. & remiss. & Trident. sess. 13. can. 9. de sacr. Euch.

82 Noto 2. quòd nomine Paschatis non intelligitur solùm ipsa dies solemnitatis Resurrectionis, sed tempus, quod incipit à Dominica Palmarum vsque ad octauam Paschæ inclusiuè. Ita Suar. tom. 3. in 3. p. disput. 72. sect. 2. dub. 2. versu Censeo igitur, & tomo 4. de Religione, tract. 3. lib. 9. cap. 3. num. 7. Azor. 1. p. lib. 7. cap. 30. q. 2. Zerola 1. p. praxis, verbo Eucharistia, num. 7. Et habetur circa hoc specialis constitutio Eugenij IV. quã refert Passarel. in comp. priu. in const. extrauag. pag. 281. & Cherub. tomo 1. bull. in Eugenio, const. eius 20. pag. 290. quæ sic habet Fide digna, & inf. *Nos igitur cupientes purgatum triticum in borreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes, iuxtà doctrinam B. Augustini, quòd solent circumstantiæ scripturarum illuminare substantiam veritatis, & non solum adiacentia, sed etiam præcedentia, & subsequentia verba sunt consideranda prudenter, cum dicat Canon Ecclesiæ, Omnis vtriusque sexus fidelis, saltem semel in anno confiteatur, & infrà, Suscipiens ad minus in Pascha reuerenter Eucharistiæ sacramentum; & sequitur, Nisi de proprij sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum. Dicimus expressè, non intentionis legislatoris fuisse animas illaqueare fidelium sub culpa mortali, ad communicandum præcisè in die Resurrectionis Dominicæ, Sed terminum statuisse à Pascha ad Pascha, cum dicit, semel in anno, & infrà, Ad minus in Pascha, &c. mens enim magis, quàm verborũ*

sonus

sonus est attendenda discretè. Intelligimus itaque optimo iure, satisfactum esse Canoni, si in hebdomada sancta, & infra octauam Paschæ Resurrectionis Dominicæ, secundùm meliorem dispositionem conscientiæ, & aptiorem mentis deuotionem, fideles præparatione debita sanctum Eucharistiæ pignus accipiant, & cum Domino Pascha celebrent ad salutem, & huic sententiæ omnes volumus acquiescere, &c.

83 Noto 3. quod Regulares prohibentur sub pœna excommunicationis ipso facto, cuius absolutio est Papæ reseruata, ministrare sine facultate Parochorum sacramentum Eucharistiæ fidelibus in die Paschæ, & quando datur pro viatico in articulo mortis constitutis Clem. Religiosi, de priuil. quam explicant Sylu. verbo Excommunicatio 7. excommunic. 14. num. 31. Nauarr. in sum. cap. 27. n. 101. Suarez to. 5. de censuris, disp 22. sect. 4. à nu. 2. & to. 3. in 3. p. disp. 72. sect. 2. versu Sed inquires. Quo loco aduertit primò, quòd hæc excommunicatio afficit solos Religiosos regulares, non autem alios sacerdotes clericos, nec afficit Religiosos regulares nouitios, sed solùm professos, siue per tria Religionis vota solemnia, siue simplicia, vt idem Suar. to. 5. in 3. p. citat. quia cum pœnalis sit, restringenda potiùs est, quam amplianda. Vnde nouitius sacerdos potest etiam in die Paschatis sacramentum Eucharistiæ ministrare absque periculo incurrendi hanc excommunicationem non tamen sine peccato. Necesse est etiam, vt incurratur hæc censura, quòd sacramentum ministretur cum præsumptione, nam qui ex ignorantia id facit, putans sibi licere, vel ex ratihabitione, siue sit de præsenti, siue de futuro, non incurrit, vt Caiet. in summ. verbo Excommunicatio, cap. 64. notab. 1. Sotus in 4. dist. 23. q. 2. art. 1. versu Vtrum verò sufficiat. Comprehendit etiam hæc censura Religiosos, qui ministrant Eucharistiam Clericis secularibus, aut laicis, non verò eos, qui eam administrant Religiosis alterius Religionis sine Prælatorum facultate.

84 Noto 4. quòd si accedat communicandus ad Ecclesias Regularium in die Paschatis, dicens habere se facultatem communicandi vbicumque voluerit à suo Parocho seu Episcopo, vel alio eum in superioritate excedente, licèt iste licentiam non habeat in scriptis, potest tamen Regularis illi credere, & eum communicare. Quia non est præsumendus quis tam immemor suæ salutis, vt tantum scelus velit, absque necessitate præsertim, perpetrare. Ita Nauar. in sum. c. 27. n. 102. Graff. 1. p. decis. lib. 4. cap. 20. n. 8. & docet expressè Glossa in Clem. Religiosi cit. verb. Non habita. Contrarium sentit Card. in Clem. Religiosi de priu. q. 15. n. 7. nobiscum sentit etiam Vital. loc. cit. nu. 21.

85 Noto 5. quòd Regulares habent priuilegia, vt possint Eucharistiam ministrare fidelibus omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicæ. Ita concessit Nicolaus V. Sixtus IV. Leo X. vt videri potest in compend. Casarub. verbo Communicare, num. 4. 5. 9. Et concessit etiam Pius V. in constit. eius 7. infrà, §. 6. quod non est reuocatum per constitut. Gregorij XIII. quæ incipit, In tanta, qua reduxit dictam constit. Pij ad terminos Concil. Tridentin. Nam hoc non est contra Concilium, quod nullibi præcipit, vt in hac potiùs, quàm in illa Ecclesia communio sumatur. Docent etiã Nauar. in summ. cap. 21. num. 52. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. vlt. quæstione 7. Suar. tomo 3. in 3. part. disput. 72. sect. 2. dub. 2.

86 Sed dubitant Doctores, quid intelligatur per illã exceptionem diei paschalis, an scilicet intelligenda sit exceptio illius diei præcisè, seu materialiter, an verò formaliter pro toto tempore Paschali, quo potest impleri præceptum, quod diximus incipere à die Dominicæ Palmarum, & durare vsque ad diem Dominicæ in Albis. Quòd vt clariùs intelligatur, pone casum. Communicauit quis in propria Parochia in die Iouis sancti, vt satisfaceret præcepto Ecclesiæ, cap. Omnis vtriusque sexus, deinde in Dominica Resurrectionis propter deuotionem tanti festi vult communicare in Ecclesia Regularium. Quæritur, an possint Regulares illo die absque licentia Parochi ei Eucharistiam ministrare. A Sorbo in compend. verbo Communicare, versu Et an aliquis, Nauarr. & Azor. locis citat. dicunt, quòd prædicti Regulares nullo modo possunt dicto die Paschatis Eucharistiam alicui ministrare, siue id sit vel ad implendum præceptum, vel deuotionis gratia, nimis rigorosè, & materialiter explicantes exceptionẽ illam diei paschalis. Suar. tom. 3. in 3. par. disput. 72. sect. 2. dub. 2. versu Censeo igitur. Filliuc. tomo 1. tract. 4. c. 9. quæst. 7. num. 265. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst. 56. art. 3. versu Ad hanc obiectionem, contrarium censent, nimirum, diem illam Paschatis sumendam esse formaliter pro toto tempore paschali. Atque ita qui communicauit die Iouis in Parochia pro implendo præcepto, potest in die Paschatis communicare in Ecclesijs Regularium pro deuotione. Et similiter potest quis in die Paschatis communicare in Ecclesijs Regularium pro deuotione, & vno die infra octauam Paschatis communicare in Parochia pro implendo præcepto. Quæ opinio magis placet; nam Pontifices solum reseruauerunt illum diem Paschatis, seu totum tempus, quo potest impleri præceptum de communione, in fauorem Parochorum, intendentes, vt saltem semel in anno omnes parochiani suo Parocho se præsentarent pro communione sumenda; qui autem se præsentauit in die Iouis, iam præceptum impleuit; & qui intendit se præsentare in die aliqua infra octauam, intendit tempore congruo præceptum adimplere (hoc tamen secundum non est facile omnibus indifferenter concedendum, propter periculum ne, transacto die Paschatis, transeat etiam aliquibus obseruatio præcepti, & sic propter deuotionẽ omittatur id, quod est in præcepto) & menti Pontificum satisfecisse videtur. Quare verba illa, *Præterquam in die Paschatis* exponit Suar. loco citat. Præterquam in ea communione, qua impletur præceptum communicandi in die Paschatis.

87 Noto 6. quòd A Sorbo in compend. priu. Mendic. verbo Communicare, versu Notandum, quòd Papa, pag. 143. fine, & Beia 4. part. casu 4. tenent, quòd qui communicauit in die Iouis sancti V. G. in Ecclesijs Mendicantium animo satisfaciendi præcepto de communione Paschali, non tenetur amplius communicare in Parochia in die Paschatis, quia, aiunt, Mendicantes habent priuilegium, vt possint quolibet dies, excepto die Paschatis Resurrectionis Eucharistiam ministrare, sed quolibet die à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis per declarationem Eugenij IV. potest impleri præceptum de communione paschali, ergo qui communicauit in die Iouis sancti in Ecclesijs Mendicantium intentione implendi præceptum, non tenetur ampliùs in die Paschatis communicare in Parochia, cum iam præceptum impleuerit. Hæc doctrina in sententia, quam tenui, quòd nomine Paschatis non intelligitur dies ipsa materialis Dominicæ Resurrectionis, sed communio paschalis, nõ potest sustineri. Et verè videtur directe contra mentem Pontificum, qui exceptionem illam de die Paschatis fecerunt, vt Parochi saltem semel in anno vultum pecoris sui cognoscerent. Et abstrahere fideles saltem semel in anno à communione paschali in propria Parochia absque speciali priuilegio Papæ, est nimiùm iurisdictioni Parochorum derogare. Nec argumentum à simili de sacramento pœnitentiæ, quod possunt fideles recipere à Mendicantibus quolibet tempore, quidquam valet, nam in priuilegio ministrandi hoc sacramentum nulla exceptio apponitur, vt videri potest in priuilegio Sixti IV. apud Casarub. in compend. verbo Absolutio quò ad seculares 1. §. 17. & patet hic supra, §. 32. Et quòd Christi fideles satisfaciant præcepto Ecclesiæ audiendo missas in Ecclesijs Mendicãtium diebus festiuis, fuit etiam specialiter concessum à Leone X. vt patet ex eius constit. 21. infra, & à Pio V. in constit.

eius

eius 7.§.10.qui tamen de communione paschali id negat ibidem,§.6.

88 Noto 7.quòd Rodriq.to.1.q.regul.q.56.art.3. versu Quantum ad 2. vt hac facultate ministrandi Eucharistiam in communione paschali Mendicantes probet non carere, adducit priuilegium Nicolai V. quo concedit, vt confessores deputati in Monasterio B. M. de Guadalupe possint sacramentũ Eucharistiæ quibuscũq; personis ad dictum Monasterium confluentibus, etiã in die Paschatis, liberè, & licitè ministrare, Diœcesanorum,aut cuiuslibet alterius licentia minimè requisita: & refert etiam ad idem viuæ vocis oraculum Pauli III. Deinde probat,quòd dictæ concessiones factæ in speciali dicto Monasterio de Guadalupe,fuerunt factæ cõmunes omnibus Monasterijs dicti Ordinis S. Hieronymi,& consequenter omnibus Mendicantibus,qui cum ipsis in priuilegijs communicant: Affert etiam ad idem hoc nostrum priuilegium Iulij II. in quo ipsa communio paschalis non excipitur. Et quòd dicta priuilegia non sint abrogata per non vsum,probat loc. citat. versu Nec prædictis obstat. Quod etiam probat Beia 4.part.casuum,casu 4.versu Non obstat etiamsi dicatur;& Cruz lib.2.de statu Relig. capit.5. dub. 4. conclus. 3.

89 Verùm non credo,quòd per hoc nostrum priuilegium possimus in nostris Ecclesijs in communione paschali omnibus fidelibus indiscriminatim Eucharistiã ministrare. Nam licèt nulla fiat exceptio communionis paschalis,& concedatur,quòd possimus dictum sacramentum,quoties opus fuerit,ministrare; vnde videtur indicare, quòd possimus illud ministrare, quoties præceptum huius sacramenti sumendi obligabit,quod præcepto ecclesiastico non obligat, nisi tẽpore paschali, & diuino, tempore mortis, quando datur pro Viatico,vt Sotus in 4. d.12.quæst.1.art. 11. Rodriq. loc. cit. artic.4.Suarez tom.3.in 3.p.disp.72.sect.2.versu Vltimò verò.Et ita debere intelligi illud *Quoties opus fuerit* declarauit Leo X. in constit.eius 4. §.3. infra.Licèt,inquã, nulla fiat exceptio,communi tamen vsu intelligitur facta; Cum enim perpetuò fuerit excepta cõmunio paschalis,si concedere voluisset, debebat nominatim exprimere; In generali enim concessione non veniunt ea,quæ sunt communi sensu excepta,& quæ non esset quis in specie verisimiliter concessurus. Priuilegijs verò illis,quæ adducit Rodriq. si per non vsum non sunt abrogata,vt Ipse,Cruz, & Beia, probant, possumus, & nos vti.Cautè tamen,& prudẽter, ne Parochi, qui tam tenaces iurisdictionis sunt, turbentur; quod etiam admonet Rodriq.loc. cit. Vide supra in const. Pyrrhi,nu. 30.31.§.7.

90 Noto 8. quòd per hoc nostrum priuilegium puto, posse nos tutò in nostris Ecclesijs peregrinis, transeuntibus,curialibus, & mercatoribus Eucharistiam ministrare, etiam in communione paschali pro implendo præcepto. Nam in istis cessat ratio, propter quam à Põtificibus facta est illa exceptio diei Paschatis. Quod etiam absque priuilegio fieri posse quò ad peregrinos, & transeuntes.existimant Henriq.lib.8.de Euch. ca.55. nu.1.in comm. litera G.& Rodr.tom.1. quæst. regul.q. 56.art.3.versu Nec obstat.Citãt Sotum in 4.d.18. quæst. 4. art. 3. Nec per illam clausulã *Ac quibusuis alijs* sequitur,quòd possimus idem facere cũ alijs omnibus Christifidelibus;nam clausula generalis secuta post specialia expressa includit consimilia non expressa, non autem maiora.Sbrozzius de offic. Vicar.lib.2.q.115.n.10. Tuschus verbo Clausula concl.309.

91 Noto 9. quòd Regulares, & quilibet alij sacerdotes possunt in articulo mortis, absentibus Parochis,sacramentum Eucharistiæ tamquam Viaticum fidelibus ministrare; quia tunc præsupponitur Parochorum voluntas.Ita Suar.tom.3.in 3.p.disp.72.sect.2.dub.vlt. Rodriq.tom.1.quæst.regul.q.56.ar.5. Possunt etiam eandẽ Eucharistiam ministrare alicui personæ impotenti Parochiam adire,& licentiam petere, si tempus implendi præceptum paschale vrgeret. Quo casu tenebitur qui communicauit,postea,cum primum poterit,Parocho satisfacere, qui Parochus non poterit eum cogere ad iterum communicandum in Parochia. Poterunt etiam Regulares hoc sacramentum ministrare fidelibus in suis Ecclesijs communione paschali, quãdo Parochus in aliqua Villa, vel Pago non adesset, vel non posset, vel nollet suum officium exequi, & tempus præceptum ecclesiasticum adimplendi vrgeret; quia in his casibus vrget semper necessitas, quæ legi non subiacet.Ita Suar.to.4.de Relig.tract.3.lib. 9.c.3.num.8. qui pro casibus istis necessitatis adducit priuilegium Pauli III. num.2. Poterunt etiam non solùm Regulares,sed etiam quicumque alij sacerdotes sacramentum extremæ vnctionis ministrare ægroto in vero periculo mortis constituto, si Parochus non adesset, aut nollet hoc sacramentum ministrare; quia licèt hoc sacramentum non sit absolutæ necessitatis,est tamen magnæ vtilitatis,vnde præsupponitur interpretatiua Superiorum voluntas.Ita Suar. loc.cit.cap.4.n.9.

92 Si quæras an secularibus in nostris Conuentibus hospitibus, ibique infirmantibus, possimus Eucharistiam, & extremam vnctionem ministrare. Et si decedant, eorum cadauera sepulturæ tradere, absque alicuius Episcopi,vel Parochi quæsita licentia.

℞. 1.quò ad Eucharistiam,posse nos eam dictis absq; vllius prædictorum licentia ministrare; tũ propter hoc priuilegium,quo talis administratio peregrinis,&c.cõceditur,quoties opus fuerit, .i. quoties necessitas postulauerit,quæ,vt dixi num.89.non postulat, nisi semel in anno,& in articulo mortis;Neque obstat,quòd dicatur talis administratio debere fieri in nostris Ecclesijs; nã nomine Ecclesiarum veniũt etiam Religiosorum Monasteria,vt dixi supra in constit. Pyrrhi,nu.31.tum propter priuilegium Pauli IV. quod refert Rodriq. in suo bull. in Paulo IV.constit.eius 3. quo concedit, vt possimus sacramentum pœnitẽtiæ infirmis etiam extra domos,& Conuentus nostros,atque sacramẽtum Eucharistiæ ministrare,excepto die Resurrectionis, non quidem deferẽdo illud per vicos, & plateas, quod est proprium Parochorum, sed in Capellis priuatis, in proprijs secularium domibus consistentibus, cum debita facultate erectis, sacrum conficiendo, indeque dictos infirmos etiam pro viatico communicare, vt explicat Suar.tom.4.de Relig.tract.3.lib.9.c.3.nu.12. Ergo multò magis poterimus dictis infirmis in nostris Conuentibus Eucharistiam ministrare. Atque ita docent Rodriq. tom.2.quæst. regul.q.65.art.1.Suarez loc.cit.cap.4. numer.17.

93 2. quò ad extremam vnctionem dico,posse nos eã dictis hospitibus similiter ministrare. 1. quia concesso maiori, censetur etiam concessum minus, c.Ex parte, el 3. de decimis; & maius sacramentum est Eucharistia,quàm extrema vnctio, & dignius ad se trahit minùs dignum Glossa in c.Quod in dubijs,de cõsecr. Ecclesiæ,verbo Consecratum. Facit etiam regula Cui licet,quæ est 53. de regulis iuris in 6. vbi dicitur, *Cui licet,quod est plus, licet vtique quod est minus*. Et si dicatur, quòd, concessa administratione sacramenti pœnitentiæ, quod est maioris necessitatis, non propterea conceditur administratio sacramenti Eucharistiæ, & extremæ vnctionis. ℞. id fieri ad saluandam iurisdictionem Parochorum, sed cum iam Papa, qui est Dominus iurisdictionis Ecclesiasticæ, id voluerit nobis concedere in administratione sacramenti Eucharistiæ, cessat illa particularis ratio,& procedit illa regula iuris communis,quod Dignius ad se trahit minùs dignum. 2. quia id expressè concessit Benedictinis Nicolaus Francus Legatus à latere Sixti IV. vt refert Rodriq. in suo bullar.in Sixto IV. bulla eius 42. n.4.in hæc verba. *Et si qui intra septa Monasteriorum ipsorum infirmati fuerint, extremam vnctionem dare auctoritate Apostolica, cuius legationis officio fungimur in hac parte, tenore præsentium, plenariam, & liberam concedimus facultatem, parochialis presbyteri, vel alterius cuiuscumque*

cumque Episcopi, vel Superioris licentia, vel assensu nullatenus requisitus. Et quòd statuta Legatorum de latere sint perpetua, docet Zerola in praxi, verbo Edicta, §. & habetur in cap. fin. de offic. Legan, vbi Glossa verbo Statuta. Atq; ità docent Rodriq. loco cit. & Suar. etiam cit. num. 16 Et tandem quòd hospitibus in nostris Monasterijs infirmantibus possimus Eucharistiam, & extremam vnctionem ministrare, concessit Pius IV. Congregationis Clericorum regularium, & confirmauit Pius V. anno Domini 1567. idibus Februarij, vt refert Peregrin. 1. part. sui comp. tit. Communicare, §. 3. Et nota, quòd ad hæc sacramenta dictis infirmis ministranda non est necessarius Sacerdos approbatus ab Episcopo, sed sufficit quilibet simplex sacerdos de licentia Superioris. Ita Suar. loco cit. n. 17. Ad ministrandum tamen ijs sacramentum pœnitentiæ approbatio Ordinarij requiritur, per Concil. Trid. sess. 23. de reform. cap. 15. Suar. loco cit. num. 18.

94 3. Quò ad sepulturam, puto posse dictorum hospitum cadauera sepulturę tradere absque Parochorũ, vel Superiorum quorumcumq; quæsita licentia; tum propter rationem dictam, quòd, concesso maiori, censetur esse concessum minus; tum quia Monasteria sunt exempta ab Episcopi iurisdictione, & æquiparantur locis positis extra Diœcesim, vt dixi supra in constitut. 2. Sixti IV. num. 9. vnde sicut si decederent isti hospites in aliquo loco extra Diœcesim, nullam in eo haberet Episcopus, vel Parochus loci, in quo Monasteriũ Regularium est positum iurisdictionem, ita cum decedũt in locis Regularium exemptis. Pro istis autem tribus casibus cito Rodriq. t. 2. q. reg. q. 67. art. 1. in med. Graff. p. 2. decis. lib. 3. c. 23. n. 29. Regin. lib. 18. praxis. n. 107.

§. XXXVIII.

95 VIde constit. 1. huius Pontificis, §. 15. & quæ dico tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 26. pręsertim cõclus. 6. Vide etiam infra in Leone X. constit. eius 13. vbi datur amplissima facultas dictos apostatas capiendi, ad quam capturam seculares nos adiuuantes, etiam apostatas ligando, tenendo, &c. excommunicationem nõ incurrunt, vt dicitur in dicta constit. Leonis. Incurrunt tamen tam seculares, quàm ecclesiastici ducentes in carcerem dictos apostatas, qui quietè duci se permittunt, si pugnis, & calceis eos percutiant. Secùs verò, si quietè se duci non patiantur; possunt enim tunc eos pugnis, & calceis vrgere, & percutere, atque etiam vulnerare. Colligitur ex cap. Si Clericos de sent. excom. in 6. ibi *Nisi alias ex proposito excedatur in ipsis.* vbi Glossa verbo Excedatur, & expressè Alciatus illo cap. & dicto verbo. Colligitur etiam ex cap. Vt famæ, de senten. excommun. §. Laici verò. Dum tamen ista violentia ampliùs se non extendat, quàm defensio, vel rebellio ipsorum exigit apostatarũ. Circà modum apostatas tractandi postquam recepti fuerint, vide viuæ vocis oraculũ Pauli IV. de quo testatur Michael Ghisilerius, qui postea fuit Pius V. infra in Paulo IV. const. eius 2.

96 Aduerte etiam, quòd illa clausula *Inuocantes etiam ad id, quatenùs opus fuerit,* &c. dat facultatem Superioribus Ordinis, vt, postquam fecerint omnia, quæ ex debito sui officij possunt, & debent facere cum debitis modis, & solemnitatibus. V. G. citando vagabundum personaliter, excommunicando, &c. possint tunc, quando nullum eis ampliùs ecclesiasticum remedium superfuerit, brachium seculare inuocare, vt dicti apostatæ ad Religionem reuertantur. Colligitur ex Trid. sess. 24. de refor. matr. c. 8. & Tuscho verbo Brachium seculare, concl. 125. num. 11. Vide Nauarr. in cap. Cum contingat, de rescript. remed. 1. nu. 1. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 8. art. 14.

97 Noto etiam, quòd iudices seculares iure communi tenentur hoc auxilium præstare, quod brachium seculare vocant, iudicibus ecclesiasticis, cap. Principes, & cap. Administratores, 23. q. 5. Quare illa clausula ad superabundantiam ponitur, quòd si non dederint, peccabunt sinè dubio mortaliter. An autem possint ad id cogi sub pœna excommunicationis, vel arbitrio Superioris puniendi Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 452. hoc secundum putat. Rodriq. loco cit. primum; & dicitur d. cap. Administratores. Excommunicabuntur autem, vt ait Rodriq. quousque prædictum auxilium dederint. Quis autem in hac materia poterit prædictos iudices seculares ad hoc compellere: Dic, quòd Conseruatores Religionum, & delegati à Summis Pontificibus, assignati pro dictorum priuilegiorum executione.

§. XXXXIII.

98 ADuerte quò ad istam clausulã *Nulli ergo omnino* quòd nullus, siue priuatus, siue in quacũq; dignitate constitutus, etiam Vicarius Papæ potest huic constitutioni contrauenire. *Infringere* importat retractare, vel per malitiosam interpretationem infringere. *Ausu temerario* importat etiam sinè dolo, sed ex subtilitate contraire, videlicèt dissimulando, audiendo allegationes, vel disceptationes. Tuschus in verbo Clausula conclus. 352.

CONSTITVTIO II.

Est Mare magnum nostrę Religionis, in quo plurima nobis concedit.

IVLIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis Filiis Francisco de Paula Generali, & Prouincialibus Correctoribus, & vniuersis Fratribus Ord. Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Irtute conspicuos sacri Ordinis vestri professores, qui contemplationi cœlestium feruenter inuigilant, & piæ vitæ studio sinè intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic prouidè dirigi, & sollicitè confoueri, vt alicuius prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumq; religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur, & vigorem habeant, per quæ circa cultum diuini numinis deuotis, & quietis mentibus inualescant. Proœmiũ.

§. 1. *Hinc est, quòd, cum, sicut nobis exponere curastis, tu fili generalis Corrector, & prædecessores tui, iuxta eiusdem Ordinis consuetudinem obseruatam hactenus, & à Sede Apostolica toleratam, statim, postquàm electi secundum prædicti constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Correctoris officium plenè, ac liberè in omnibus exercentes, ijdemq; fratres vobis deuotè, & humiliter obedierint, & intenderint reuerenter; & in eadem Regula sit expressum, vt generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, à Correctoriatus officio amoueri valeat à Vigilibus Prouincialibus, & alijs fratribus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum præfatæ Sedi immediatè subiectum, à Sede approbatum eadem, honestate floridum, præclarum scientia, & virtute fœcundum, priuilegio Apostolicæ gratiæ attollere* Correctoris generalis auctoritas quæ sit.

tollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, deuotioni vestræ, vt successores tui, fili generalis Corrector, qui erunt pro tempore, statim postquàm electi secundùm Regulam, & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri eiusdem Ordinis generales Correctores sint effecti, curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, liberèque gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare, ac soluere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi, & præfati Ordinis definitores ad hoc electi, iuxtà prædictas constitutiones, eidē Ordini, & fratribus secundùm Deum viderint expedire, aliàsque possint officium generalis Correctoris licitè in omnibus exercere, ijdemque fratres tibi, Corrector, & successoribus ipsis deuotè, ac humiliter obediant, & intendant.

Generalis à quib. amoueri possit.

§. 2. Ac præfati successores, & tu generalis Corrector, à prouincialibus Correctoribus, & Vigilibus, secundùm Regulam, & cōstitutiones ipsius Ordinis absolui, & amoueri possitis auctoritate Apostolica indulgemus; Ratum habentes, & firmum quicquid super præmissis per te, Generalis Corrector, dictosq; prædecessores fratres, & discretos factū, & obseruatum est hactenùs, concessa tibi exequendi officium generalis Correctoris quò ad præmissa omnia libera facultate.

Electorib. in remotis partibus degentibus non currit tēpus à iure statutum.

§. 3. In electionibus quoque Generalis, & prouincialium Correctorum, ipsius Ordinis fratribus, qui debent electionem huiusmodi celebrare, cum eos frequenter de remotis partibus oporteat conuenire, tempus super hoc à iure statutum non currat, nec ipsi in hac parte iuris huiusmodi regulis coarctentur.

Prælati statim post electionem administrationem habent.

§. 4. Vigiles verò, Prouinciales, & Correctores locales, aut delegati Visitatores, seu Vicegerentes, qui secundùm statuta eiusdem Ordinis per electionem, vel aliàs instituuntur, post ipsam institutionem, seu prouisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare, ac soluere possint, iuxtà ipsius Ordinis instituta.

Lectores in Theologia quando liberè legere possint.

§. 5. Fratres autē de Ordine vestro, quos secundùm constitutiones ipsius Ordinis Conuentibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sinè cuiusquam alterius licentia, liberè in domibus ipsius Ordinis legere, ac docere valeant in theologica facultate; illis locis exceptis, in quibus viget studium generale, ac etiàm, quando in facultate ipsa doctures, vt magister solemniter incipere consueuit.

Sacri ordines à quocumque Antistite suscipiātur.

§. 6. Et quia eiusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpius transmittuntur, propter quod stabilem, & perpetuam in certis, & determinatis eiusdem Ordinis domibus nō faciunt mansionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos a vobis fratres facitis ad ordines promoueri, liceat vobis ordinādos fratres eiusdem Ordinis quibuscumque malueritis catholicis Pontificibus, communionem. & gratiam Sedis Apostolicæ habentibus præsentare, ipsisq; Pontificibus præsentatos fratres sinè quàlibet examinatione per eosdem Pontifices faciendа, & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promouere.

Missas in altari portatili celebrare possumus.

§. 7. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum altari portatili possitis missarum solemnia, & alia diuina officia celebrare, ac etiam ecclesiastica recipere sacramenta.

Vide supra in constit. Pyrrhi, à n. 17.

Morari possumus in terris interdictis, ibiq; necessaria vitæ deposcere.

§. 8. Et quia vos extremam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis piæ studio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter reuocatis, concedimus, vt in excommunicatorum terris liberè commorari, ac aliàs, & etiam quando per ipsos transire vos contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeatis, nisi id vobis fuerit interdictum.

Facultas Prælatorū Ordinis absoluendi fratres, & cum eis dispensandi super irregularitate, &c.

§. 9. Generalis quoque, & singuli Vigiles, ac Prouinciales, & Correctores, & eorum Vicarij in Prouincijs, & vigilantijs sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus alijs eiusdem Ordinis interdum ad eos declinantibus vndecumque absolutione, & dispensatione indigentibus, siue priusquàm intrauerint Ordinem, siue post, in casibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias, à iure, vel à iudice generaliter promulgatas, & huiusmodi sententijs innodati, aut in locis suppositis ecclesiastico interdicto diuina officia celebrantes, vel suscipientes Ordines, sic ligati notam irregularitatis incurrerint, absolutionis, & dispensationis beneficium valeant impartiri: Nisi adeò grauis, & enormis excessus fuerit, quòd sint ad eamdem Sedem merito destinandi. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Prouinciales, ac Correctores, necnon, & vices vestras gerentes, in proprios habueritis Confessores, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis, cum expedierit, valeant impertiri, iuxta formam concessionis super absolutione, ac dispensatione fratrum eiusdem Ordinis superiùs vobis facta. Ad hæc volentibus vestro aggregari consortio, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententijs, à iure, vel à iudice promulgatis generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium, obseruata forma canonica, impartiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recognouerint se talibus in seculo fuisse sententijs innodatos, secundùm formam ipsam vos Generalis, Vigiles, & Prouinciales, & Correctores, ac vices vestras gerentes, valeatis absoluere, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententijs, vel in locis interdicto suppositis diuina præsumpserint officia celebrare, vel ordines recipere; ita tamen, quòd si alicui ex huiusmodi eisdem sententijs proptèr debitum sint adstricti, sat sfaciant, vt tenentur. Volumus autem nihilominus, quòd huiusmodi volentes vestro aggregari consortio, nisi mox, postquam fuerint absoluti, Ordinem vestrū intrauerint, etiamsi supèr hoc eis induciæ à Prælatis Ordinis eiusdem concedantur, eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos taliter absolui contigerit, relabantur: cæterùm vestra discretio cautè prouideat, vt Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum in absolutionibus huiusmodi scandalum euitetur.

Exemptio a cura Monialium, & alijs hic enarratis.

§. 10. Porrò quieti vestræ prouidere volentes, quòd per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu Subdelegatorum ipsius conueniri à quoquam minimè valeatis; & quòd ad pecuniam colligendam cogi non possitis inuiti per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quòdque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium Monasterijs, vel Ecclesijs, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationes senten-

tentia-

tentiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum, illis dumtaxat exceptis, quæ in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut, quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis exceptæ, teneatur per litteras Apostolicas, impetratas, vel impetrandas in posterum, nisi huiusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem: auctoritate Apostolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, vt ad visitanda aliqua Monasteria Monialium cuiuscumque Ordinis (illis exceptis, quæ, sicut præmittitur, in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis excepta) vel ad audiendas confessiones earum compelli vllatenus non possitis: aut ad recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas, per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia huiusmodi mentio specialis, siue per Legatos, vel Delegatos ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nec alius Prælatus ecclesiasticus, vel eorum Vicarij, vel officiales ad portandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias contra Principes seculares, Communitates, Populos, seu quosq; benefactores vestros, nullusq; delegatus, vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, siue quòd sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia, lites, vel controuersias contingentia in causis, quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sinè prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem; nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super ijs monitionibus, mandatis, aut iussionibus eorundem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit iniungendum.

Fratres Ordinis non posſunt abſque ſpeciali mãdato Papæ alijs deſeruire, & ſeruientes ad Ordinẽ reuocari poſſunt.

§. 11. *Cæterùm Generalis, ac Prouinciales, Correctores, ac ipsorum Vicarij, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis, & Episcopis, ac alijs quibuscumque prouisum extitit, vel in posterum contigerit prouideri, corrigere, ac etiam, non obstante conditione aliqua, possint ad suum Ordinem reuocare, nec per literas eiusdem Sedis, seu Legatorum ipsius iam obtentas, vel de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis, & Episcopis, aut alijs teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto huiusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & aliàs id honestati Ordinis, & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus, nisi de latere nostro, missus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, specialem de hoc indulto, & Ordine vestro facientium mentionem, nullusque Prælatus, etiam Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, nec aliqua persona religiosa, vel secularis, de fratribus eiusdem Ordinis ad sua, seu Ecclesiæ negotia procuranda, vel secum manendum aliquos assumere valeat, nisi quos generalis, vel prouincialis Corrector ipsorum, tamquam idoneos, & discretos sibi duxerint assignandos, quos etiam subiacere volumus Ordinis disciplinæ.*

Generalis Correctoris auctoritas in fratres inquiſitionis, aut verbi crucis prædicationi deputatos.

§. 12. *Illos verò ipsius Ordinis fratres, qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra prauitatem hæreticam, seu ad alia huiusmodi negotia sunt, vel fuerint vbicumque à Sede Apostolica deputati, tu fili generalis Corrector, tuique successores remouere, seu reuocare, penitùs transferre, ipsisque quòd supersedeant iniungere, aliosque substituere, cum expedire videbitur, licitè, ac liberè valeatis, & in eos, si contrauenerint, censuram ecclesiasticam exercere; ac quilibet Corrector prouincialis, vel eius Vicarius eiusdem Ordinis id ipsum in sua Prouincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgentijs Apostolicis impetratis, vel etiam in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.*

Et in diſcedentes ab Ordine poſt emiſſam profeſſionẽ

§. 13. *Inhibemus quoque, ne quis post professionem in Ordine vestro factam, sinè Generalis, vel sui Prouincialis licentia discedat ab ipso; discedentem verò absq; cautione literarum alterius ipsorum, prætextu priuilegij alicuius Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere; quòd si fortè retinere præsumpserit, vobis generalis, & prouincialis Correctores dumtaxàt, & vestris seù Prouinciarum Vicarijs licitum sit in ipsos discedentes fratres excommunicationis sententiam promulgare: detinentes verò eosdem secum, vel in Monasterijs, aut Ecclesijs suis (nisi eos reiecerint, postquàm eis denunciatum fuerit) excõmunicationis sententiæ volumus subiacere, non obstante; quod excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto huiusmodi mentionem.*

A noſtro Ordine nemo poteſt ad alium tranſire abſque licẽtia Papæ.

§. 14. *Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis post obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à nobis ad Religionem aliam transeundi, infra duos, vel tres menses se ad illam Religionem suæ saluti congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitum sit vobis generalis, ac prouinciales Correctores, & vices vestras gerentibus contra ipsos, tamquam alios Ordinis vestri apostatas procedere, secundum quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius Religionis infra tempus probationis, nulla professione facta, inde presumpserint resilire, aut etiam si post professionem huiusmodi ad Religionem laxiorem, seù minorem Ordinem transierint, vel, quod absit, ad seculum reuertantur, volumus, vos contra ipsos rigorem vestri Ordinis exercere.*

Apoſtatas poſſũt Prælati excommunicare. Vide conſt. 1. huius Põtif § 38. nu. 96. & 10. Vrb. 8. §. 3.

§. 15. *Apostatas quoq; vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & aliàs subdere disciplinæ rigori possitis per vos, ac etiam alios, in quocumque habitu eos contigerit inueniri, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

Expulſi ab Ordine prædicare, confeſſiones audire aut docere nõ poſſunt. Vide to. 1. Relig. q. 1. c. 25. & conſtit. 10. Vrban. 8. §. 4. 5. & 6.

§. 16. *Inhibemus etiàm, ne fratres, quos ab Ordine vestro pro suis culpis per generalem, seu prouinciales Correctores, aut Vigiles expelli cõtigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, predicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem, in quo licitè huiusmodi officia exerceantur, transierint de vestra, vel dictorum Correctorum licentia speciali. Quòd si forte ipsi contra huiusmodi inhibitionem nostram aliquod super præmissis temerè attentare presumpserint, prouinciales Correctores, & Vigiles, ac eorum Vicarij in illos, quos infra fines suarum Prouinciarum, iuxta consuetudinem Ordinis vestri, distractos inuenerint*

talia

talia præsumentes, monitione præmissa, auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare.

Et ad aliū Ordinem, et hic trāsire possint. Vide constit.10. Vrb.8 §.5

§. 17. Eiectos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus, reddiderunt se indignos, & alios fratres eiusdem Ordinis, ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos (præterquam ad B. Augustini templariorum, hospitaliorum, & aliorum Religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem euagandi, generalis, vel prouinciales Correctores cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licentiandi liberam habeant facultatem: Nos enim districtius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere, seu retinere præsumant, absque licentia specialis Sedis Apostolicæ faciente de hoc plenariam mentionem.

Prohibet quibuscūque Religiosis habitum consimilem.

§. 18. Inhibemus etiam, vt nulli, siue sit in Religionis Ordine, siue extra Ordinem constitutus, habitum vestrum, vel ità consimilem, quòd propterea frater Minimus credi possit, deferre liceat, absque mandato Sedis Apostolicæ speciali; & vt dicta inhibitio maiorem consequatur effectum, statuimus, vt ij, qui habitum vestrum, vel illi prædicto modo consimilem deferre præsumpserint, ad deponendum ipsum per Diœcesanos locorum, cum à vobis requisiti fuerint, monitione præmissa, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compellantur.

Exemptio à solutione decimarum. Vide quæ cito ad §. 35. c. constit. huius Pontificis.

§. 19. Cæterùm cum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos, & hortos cum virgultis, ad simplicem tantummodò fratrum vsum præmiorum obtentu cœlestium duxerit reseruandum; Nos piè volentes, quòd illorum fructus integrè vestræ paupertatis vsibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtiùs inhibentes, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Ingredientes Ordinē bona intentorum dominorū possint portare.

§. 20. Quia verò nonnulli vestræ Religionis habitum assumentes, diuersis personis, quæ sciri, & inueniri non possunt, aliqua bona interdum restituere tenentur, vobis Prouincialibus, Vigilibus, ac Vicarijs prædictis concedimus, vt singuli vestrum in locis sibi commissis, bona ipsa in pios vsus conuertere valeant, prout secundum Deum videbitur expedire.

Sepultura in locis Ordinis est omnibus libera.

§. 21. Sepulturā quoque in locis, Cœmeterijs, & Ecclesijs vestris concedimus, & eam liberā esse censemus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberauerint (nisi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publicè vsurarij fuerint) nullus obsistat, salua tamen iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Celebrari, nec mortui sepeliri possunt in nostris Cōuentibus, inuitis fratribus.

§. 22. Districtiùs inhibentes, vt nulli Religiosi, vel seculares, vobis, inuitis, aliquorum corpora defunctorū in vestris Cœmeterijs sepelire, aut in Ecclesijs vestris missarum solemnia, vel pro animabus eorum, qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sinè vestro assensu, aut voluntate præsumant.

Tempore interdicti quomodo fratres celebrare valeant.

§. 23. Et cum generale interdictum fuerit, in Ecclesijs, & Oratorijs vestris, & alijs quibuscumq; vel cum ad loca perueneritis ecclesiastico suppositæ interdicto, clausis ianuis, interdictis, & excōmunicatis exclusis, nō pulsatis cāpanis, & submissa voce, liceat vobis celebrare diuina, & ecclesiastica recipere sacramēta, dummodò causā nō dederitis interdicto, nec cōtingat vobis specialiter interdici, neq; Ecclesiæ, vel Oratoria ipsa fuerint specialitèr interdicta. His verò, qui in vestris morantur obsequijs, cunctis liberè ministrare poteritis Ecclesiastica sacramenta, & ipsos cum decederint in vestris Oratorijs sepelire. Si quando autem in terris, in quibus residetis, vel eorum personis, excommunicationis, seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris seruitijs deputati, negotiorumque vestrorum Procuratores, & operarij, qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuè institerint, huiusmodi sententijs obnoxij minimè habeantur, ibique possint audire diuina, iuxta formam, quæ locis ipsis eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem.

Vide supra in cōstitut. 2. Sixti IV. à nu. 50.

Fratres confiteātur Prælatis Ordinis.

§. 24. Inhibemus insuper vniuersis fratribus vestris Ordinis, ne aliquis eorum (nisi necessitatis vrgente articulo) alijs, quàm Prælatis suis peccata sua confiteri præsumat, vel alijs eiusdem Ordinis sacerdotibus secundùm Regulam, & ipsius Ordinis instituta.

Prælati ecclesiastici non molestēt fratres super hic expressis.

§. 25. Vniuersis autem Ecclesiarum Prælatis, & alijs inhibemus confessiones vestras, vobis, inuitis, audire, vel compellere vos ad Synodos, seu conuocationes suas accedere, vel cum eis extra Ciuitates, vel intra processionaliter exire, aut suis constitutionibus subiacere, vel capitula, scrutinia, & inquisitiones in locis vestris, vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem iuramento firmatam, annualem obedientiam à Prouincialibus, Vigilibus, & Correctoribus localibus vestris exigere, aut de ipsorum institutione, vel destitutione, siuè de statutis vestri Ordinis se aliquatenus intromittere, seu prohibere, ne ad Ciuitates, vel Villas, vbi religiosè, ac honestè commorari possitis, à populis euocati audeatis accedere, ibique pro vestris vsibus construere ædificia, Ecclesias, seu Oratoria, aut in accedentes fratres, seu confluentes huiusmodi, vel acceptatores ipsorum excommunicationis sententias ferre præsumant.

Exemptio à solutione canonicæ portionis de Ordini relictis.

§. 26. Concedimus quoque vobis, vt de ijs, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, siue alijs, ad perpetuum cultum diuinum, seu pro pictantijs, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur, vel de domibus prædictis, & hortis, alijsque locis, vobis secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de ijs, quæ pro huiusmodi domibus, prædijs, hortis, & locis emendis vobis legantur, dummodò præmissa non conuertantur in vsus alios, sed in illos dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac concessione, vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, seu decedentium hæredibus, de præmissis, aut de ijs, quæ vobis in vltimis voluntatibus absolutè legantur, vel alias pro vestris necessitatibus conferuntur, aliquid exigere, vel extorquere præsumat districtiùs inhibemus.

Fratres possunt loco Ordinis dimittere, &c.

§. 27. *Ad hæc liceat fratribus vestri Ordinis, cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum, quæ dimittunt, (dedicatis Ecclesijs dumtaxat exceptis,) libros, calices, & paramenta secum ad alia loca transferre; ac ædificia ipsa cum solo, & alijs ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias, per personas, ad hoc à Sede Apostolica deputatas vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum, ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seù aliàs in eorum vtilitatem conuertere, secundùm quod melius videbitur expedire, cum ipsa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apostolicam Sedem specialiter, & immediatè pertinere noscantur. Et ne aliqui Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alij Ecclesiarum Prælati, seu quæuis alia persona ecclesiastica, vel sæcularis, prædicta loca seu bona occupare; accipere, vel vsurpare, aut quoquo modo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali, districtius inhibemus.*

Exemptio ab omni præstatione & onere.

§. 28. *Indulgemus vobis, vt ad præstationem procurationem Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, seu Diæcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel prouisionum quarumcumque minimè teneamini, nec ad ea soluenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum eiusdem, seù Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas, cuiuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expressam de huiusmodi indulto & dicto Ordine fecerint mentionem.*

Prælatorū Ordinis facultas absoluendi fratres, & cum eis dispensandi.

§. 29. *Præterea cum fel. recor. Gregorius XI. prædecessor in dictis suis literis Generali, Vigilibus, & Prouincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicarijs absoluendi fratres eiusdē Ordinis, ac etiā fratribus dicti Ordinis, quos ipsi huiusmodi Superiores habuerint pro tempore in confessores absoluendi ipsos Superiores ab excessibus, & censuris (nisi talia forent, propter quæ essent ad Sedem Apostolicam meritò destinandi) ac cum eis desuper dispensandi licentiam concesserit, & propterea, qui sint destinandi, persæpè reuocetur in dubium. Vt absoluentium, & absoluendorum, dispensantium, & dispensatorum pro parte puritati cōscientiæ consulamus, declaramus, hæreticos relapsos, schismati. os, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem prædictam meritò destinandos, reliquis verò omnibus, etiam, simoniæ qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis, iuxta casuum indigentiam, impartiri. Et vt dicti Ordinis professoribus omnis vagandi sollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, omnibus Superioribus, & eorum Vicarijs, defectū natalium, ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario, & illicito coitu prouenientem; patientibus nec non cum his, qui ex quauis causa, præterquam homicidij volūtarij, bigamiæ, & mutilationis membrorū, irregulares forent, dispensandi cum dicti Ordinis Minimorum professoribus, postquàm ipsum Ordinem professi fuerint, vt defectu, & irregularitate huiusmodi non obstante, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros ordines promoueri, & in illis etiam altaris mysterio ministrare, & tam ipsi irregulares, quàm defectum natalium patientes, ad quæcūque administrationes, & officia eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant, motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus per præsentes.*

Exemptio decimis, etiam papalibus.

§. 30. *Indultum verò prædecessoris de decimis non soluēdis, ad quæcumque bona dictorum fratrū, & quascumque decimas, etiàm quas vulgus Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut alijs imminentibus per sæpe necessitatibus indicit, & quæcumque alia onera, motu, & scientia prædictis extendimus. Decernentes, fratres ipsos Minimos etiamsi per quoscūque exemptos etiam Mendicantes solui mādarentur, cū quibusuis derogatorijs, & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem cessando, censuras, & pœnas aliquas non incurrere; nisi præsentibus nostris, non per generales, aut alias clausulas, etiam specialem mentionem importantes, sit derogatum specificè, eorum de verbo ad verbum inserto tenore.*

Exēptio à iurisdictione Ordinariorum. Cap. Volentes, de priu. in 6. Vide constitut. Sixti 4. in 29.

§. 31. *Cæterùm cum fel. rec. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, vt exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinarijs conueniri, & illi quò ad hoc suam in ipsos iurisdictionē, pro vt ius exigit, exercere. Nos vobis (vt occasione constitutionis huiusmodi, nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini vestro per priuilegia, & indulgentias ab Apostolica Sede concessis, aut in posterum concedendis præiudicium generetur) auctoritate præsentium indulgemus, decernentes, vos, seu personas vestri Ordinis in prædictis casibus Ordinarijs ipsis minimè subiacere. Decernimus, ergò irritum quicquid contra tenorem concessionum, & inhibitionum huiusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdem, in vos, vel vestrū aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, vel executores, aut hæredes prædictos, in posterum promulgari contigerit, penitus non tenere.*

Facultas Prælatorum Ordinis coërcedēdi fratres intra eius ordinationes, appellatione remota.

§. 32. *Et quia Bonifacius VIII. prædecessor noster olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum, quos Romana suscepit, & approbauit Ecclesia, paternis studijs intendit, & considerauit attentiùs, quòd non intermissa sedulitas disciplinæ Religiones, & Ordines supradictos, statusque regulares salubriter dirigit, & conseruat, quòdque si eam perire, vel remitti contigerit, Ordo quilibet collabi necessariò cogeretur. Pensando etiam, quòd si regularium personarum correctio rimas iuris, & apices sequeretur, huiusmodi rigor lentesceret, ac multiplicata laxatione torperet. Nos auctoritate Apostolica vobis indulgemus, vt ad correctiones, & punitiones fratrum vestri Ordinis delinquentium infligendas, Generalis, Vigiles, & Prouinciales, necnon Correctores locales, & eorum Vicegerentes, ad quos eadem spectare noscuntur (rimulis, & apicibus ipsis postpositis) liberè procedere valeant secundùm consuetudines approbatas, & generalia, facta, & etiam facienda ipsius Ordinis instituta. Nec volumus eisdem licere fratribus, ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, prouida in hoc deliberatione, ac maturitate debita obseruatis.*

§. 33. Quòd-

Exemptio à gabellis & impositionibus.

§. 33. *Quòdque fratres, & sorores, ac Gubernatores præfati, ratione domorum, locorum, ac Monasteriorum prædictorum, aut quorumcumque aliorum bonorum, aut possessionum, quæ in præsentiarum habent, & iustis modis, præstante Domino, habebunt in futurum, seu alia quauis occasione, decimam, vel aliam petitionem, aut annuos redditus, seu censum, vel procurationem aliquam, vel aliam subuentionem. Legatis, vel Nuncijs dictæ Sedis, aut Ordinarijs locorum, vel alijs quibuscumque, aut pedagia, vel telonia, & alias exactiones, quibusuis Regibus, seu alijs personis ecclesiasticis, seu secularibus dare, & soluere minimè teneantur. Nec ad illud compelli possint, vel super hoc alias à quoquam quomodolibet conueniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegatorum, seu Nunciorum ipsius, aut Diœcesanorum locorum, vel Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, aut quorumcumque aliorum, etiamsi in eiusdem Sedis literis contineatur expressè, quòd ad quauis exempta, vel non exempta loca, seu Monasteria se extendant, & aliqua eis, cuiuscumque tenoris existat, ipsius Sedis indulgentia non obsistat, nisi forsan dictæ literæ Apostolicæ de dicto Ordine, & præsentibus de verbo ad verbum, ac etiam Monasterijs, locis, & domibus, ipsorumque Rectoribus, ac Gubernatoribus, & personis prædictis, plenam, & expressam, ac etiam specialiter, & nominaliter fecerint mentionem.*

Derogatio contrariorum.

§. 34. *Felic. record. Innocentij Papæ IV. prædecessoris nostri, & alijs constitutionibus Apostolicis, legibus imperialibus, statutis, & consuetudinibus, per quæ præmissa possent quomodolibet infringi, vel impediri, & alijs in contrarium editis non obstãtibus quibuscumque. Nos enim quaslibet excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias, & quoscumque processus, quasuis pœnas, sententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & sorores, domos, Monasteria, personas, & alia supradicta, contra tenorem, & formam præsentium, & exemptionis huiusmodi promulgari, & haberi contigerit irritas decernimus penitus, & inanes. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, quinto Kalendas Augusti, 1506. Pontificatus nostri anno tertio.*

§. I.

1 NOto, quòd de iure communi postquam quis est ad aliquam dignitatem electus, si ante confirmationem se ingerat, exercendo aliquem actum ad talem dignitatem spectantem, est ipso facto priuatus iure acquisito per illam electionem. Ita habetur in cap. Auaritiæ, de elect. in 6. & cap. Qualiter, eodem tit. & dixi tom. 1. Religiosi, quæstio. 1. cap. 31. §. 11. conclus. 5. Hic verò Pontifex concedit priuilegium, vt Generales statim ac fuerint secundùm Regulam electi, plene, & liberè possint suum officium, & iurisdictionem, tam temporalem, quàm spiritualem in subditos exercere, præcipiendo, excommunicando, absoluendo, corrigendo, visitando, incarcerando, perinde ac ea possunt post acceptam Pontificis benedictionem. Vnde colligitur, quòd Generalis statim ac est electus, confirmatur ab Apostolica Sede. Vt etiam colligit ex simili priuilegio facto à Clemente IV. Ordin. Minorum Rodriq. tom. 2. q. reg. q. 52. artic. 2. alia multa similia referens, & habetur etiam in const. 4. Pauli III. §. 5.

§. II.

2 NOto 1. quòd per hoc priuilegium possunt Generales à Prouincialibus, & Vigilibus, & alijs fratribus in Capitulo generali congregatis amoueri. Et sic antiquitùs Generales in Capitulis generalibus ante electionem noui Generalis visitabantur per aliquos patres deputatos in dicto Capitulo. Ita definitum fuit in Cap. gen. Granopol. celebrato, num. 7. Immo illud statutum ibi inseritur tamquam viuæ vocis oraculum Clementis VII. & fundabantur in Correct. num. 9. Sed postmodùm in Capitulo generali Paulensi, num. 17. statuitur, quòd P. Generalis, durante suo officio, non visitetur; quòd fuit specialiter confirmatum à Paulo III. vt patet ex eius const. 4. §. 5. & sic obseruatur in praxi.

3 Noto 2. quòd Generalis, etiam non expectato tempore Capituli generalis, potest deponi in tribus casibus. Primus est, si sit dilapidator bonorum Religionis. 2. si incontinenter, & scandalosè viuat. 3. si Regulam destruat, eamq; relaxat in seipso, & in alijs. In his casibus, quando publica sunt delicta, & scandalosa, quia periculum est in mora, potest Generalis deponi. Deponetur autem in dictis casibus, vel à deputatis in Correctorio, num. 9. vel à Visitatoribus impetratis ab Apostolica Sede, iuxta ea, quę dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 18. not. 2.

4 Noto 3. circa id, quod hic dicitur, quòd Generalis possit deponi à Prouincialibus, & Vigilibus secundùm Regulam, &c. quòd in Correctorio, num. 9. statuitur, quòd quando Generalis, seu quiuis alius Prælatus erit deponendus, fiat talis depositio per socios eiusdem deponendi, & Capitulum locale eiusdem; vel proximioris Conuentus; Vbi, vt patet, ad hanc depositionem non interueniunt Prouinciales, neque Vigiles. Et quòd illud Capitulum Correctorij, num. 9. loquatur etiam de Generali apertè constat, ex eodem Correctorio, nu. 111. Vbi Correctorium manifestè se declarat. Quarè puto, quòd hoc priuilegium sit in fauorem Generalium, & quòd ad eorum depositionem velit Papa, vt interueniãt non solùm deputati per Correctorium loco dicto, sed etiam Prouincialis Prouinciæ, in qua delictum depositione dignum committi contingeret, & Vigil illius nationis, si depositio sit facienda extra Capitulum generale. Sed melius aduerte, quòd compositores huius cõstitutionis eam ex parte, præsertim in principio desumpserunt ad verbum ex Mari magno Prædicatorum parùm considerando, an nostræ Religioni, multa quadrarent, vnde vix in aliquo loco potest intelligi; vt in §. 1. ibi *Tu generalis Corrector, & prædecessores tui*. & tamen S.P. Franciscus nullum prædecessorem habuit. Et eodem §. ibi. *Et præfati Definitores*, & tamen nulla fuit ante facta mentio de Definitoribus, nec Definitores in Ordine nostro eam habent auctoritatem, quam hic illis tribuit Papa. Quod magis patet ex §. 29. vbi dicitur, quòd Gregorius XI. nobis concesserit, &c. Quare attendentes magis ad mentem Pontificis, quam ad verba, vt dicitur capit. Marcion. 1. quæst. 1. turbari non debemus, sed secundùm Regulam in hoc procedere omninò.

§. III.

5 NOto 1. quòd hoc priuilegium potest dupliciter intelligi. Primò vt loquatur de Capitulis prouincialibus, & generalibus, & concedat, quòd tempus statutum à Regula electoribus non currat, cum frequenter de remotis p r bus eos conuenire oporteat. Quare si tempore præfixo non conuenerint, possi: dictum tempus in aliud, quo omnes iam conuenerint, differri: vel si ante dictum tempus conuenerint, possint dicta Capi-

tula celebrari, vt citiùs liceat electoribus domum repetere. Quo pacto intellectum priuilegium est reuocatum per constitut. 4. Pauli I I I. §. 4. infrà. 2. modo potest intelligi priuilegium, ita vt conformet cum alio priuilegio simili, concesso à Clemente IV. fratribus Minoribus, quod referunt Casarub. in comp. verbo Electio, §. 4. Rodriq. tom. 2. quæst. regul. quæst. 52. art. 12. Miranda tom. 2. manualis quæst. 23 art. 10. Quod priuilegium intelligunt Rodriquez, & Miranda, vt clarè colligitur ex eorum dictis, non de electionibus faciendis in Capitulis generalibus, & prouincialibus, in quibus statuta est per Regulã dies præfixa, qua elapsa, deuoluitur electio ad Superiorem, sed de electionibus faciendis causa mortis, vel priuationis, vel renunciationis, in quibus ius commune circa tempus statuit multa, de quibus dixi tom. 1. Religiosi, quæst. 1. capit. 31. notab. 9.

6 Et primò, quòd electio non fiat ante sepulturam defuncti. 2. quòd electio fiat intrà tres menses computandos à die mortis, priuationis, vel renunciationis. 3. quòd electores, electione secuta, teneantur intra octo dies eam præsentare electo, 4. quòd electus teneatur intra mensem computandum à die præsentationis, electioni vel consentire, vel dissentire, 5. quòd post consensum præstitum teneatur electus intra tres menses à die præstiti consensus confirmationem petere. Concedit itaquè Papa in hoc priuilegio, quòd dictis regulis temporum non coarctemur. Itaque si ante sepulturam defuncti electio fiat, valida erit, si post tres menses, etiam valida erit, si post octo dies electionem electo præsentauerint, & iste etiam post mensem consensum præstiterit, vel intra tres menses à præstito consensu confirmationem non petierit, electio nihilominùs valida erit per hoc priuilegium, non obstante iure communi. Et hoc modo intellectum priuilegium, vt debet necessariò intelligi, est maximè in suo robore, & congruit priuilegio citato Clementis IV. quo fruimur, & nos, & omnes Mendicantes communicationem priuilegiorum habentes, vt dicunt, Rodriquez, & Miranda locis cit.

7 Ex quo sequitur, quòd in morte Generalis, vel Prouincialis, vel Collegarum potest differri electio, etiam post tres menses, si omnes electores in longinqtus partibus degentes. intra dictum terminum non potuerint conuenire.

8 Si dicas, huic priuilegio Capitulum generale Romæ 6. num. 14. dub. 2. renunciasse per illud statutum, *quòd in Ordine nostro omnes electiones, siue causa mortis, &c. fiant intra tres menses à die vacationis, alioquin quòd electio deuoluatur ad Superiorem.*

9 ℞ Et dico 1 non esse dubium, quod quando qui habet priuilegium, illud repudiat, priuilegium per non vsum tollitur, nam priuilegium non confertur in inuitum; Cum ergo in Capitulis prouincialibus, & generalibus contineatur interpretatiua voluntas totius Prouinciæ, & totius Ordinis, cui concessa sunt priuilegia, possunt dicta Capitula prouincialia pro sua Prouincia, & generalia pro tota Religione priuilegijs Religioni concessis renunciare, & ea per non vsum tollere. Et ad huius rei euidentiam, adque omnem ambiguitatem tollendam refert Rodriq. tom. 1. quest. regul. q. 9. artic. 2. concessionem Leonis X. qui concessit, quòd Generalis fratrum Minorum in suo Capitulo generali, & quilibet Prouincialis in suo Capitulo prouinciali, de consensu eiusdem Capituli, vel maioris partis declarare possit, & valeat, vtrum ab vsu alicuius concessionis viuæ vocis oraculo factæ abstineri debeat, ac si concessio huiusmodi per Sanctitatem suam suspensa, vel reuocata fuisset. Quarè videtur, quòd Capitulum generale possit priuilegijs Religioni concessis renunciare, cum vnicuique liberum sit renunciare iuri suo, vt dicitur in cap. Si de terra, de priuil.

10 Quæ regula tamen fallit in duobus casibus, Primo quando qui gaudet priuilegio, non est proprium subiectum, cui datum est, vel propter quod datum est. Sic priuilegium principaliter concessum in gratiam Communitatis, non potest à particularibus personis renunciari, vt est priuilegium Cleri, tam fori, quàm canonis. 2. quando renunciatio non pendet adæquatè ex voluntate renunciantis. Sic quis non potest renunciare priuilegio sibi concesso, quod continet etiam ius alterius, cui per talem renunciationem præiudicaretur. Vndè Prælatus non potest renunciare libertati Ecclesiæ, quæ ad ius Romanæ Ecclesiæ pettinent, vt habetur in cap. Cum tempore, de arbitris. Ità Suar. lib. 8. de legibus, cap. 33 num. 2. Seù breuiùs dicas, quòd illa regula Vnicuiq; liberum est, &c. intelligitur quando non tangitur ius Superioris, vel tertij. Ità Panor. in cap. Si de terra, de priuil. num. 5. Tabien. verbo. Priuilegium, n. 9. Sylu. eodem, q. 12. num. 10. verbo Octauo. Armilla n. 9. Rosella num. 15. vnde dicunt, quòd exemptus non potest renunciare priuilegio exemptionis, quià est in Præiudicium Papæ.

11 Dico etiam obitèr, quòd licèt nemo cogendus sit vti suo priuilegio contra se ipsum, vt dicitur dicto cap. Si de terra, & habetur in regula Quod ob gratiam, quæ est 61. de regulis iuris in 6. vbi dicitur, *Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendũ.* In duobus tamen casibus potest obligari priuilegiatus ad vtendum suo priuilegio. 1. est quando non potest illi renunciare, de quo numer. anteced. 2. quotiès per priuilegium fit actus licitus, qui antea non erat, vel tollitur obligatio, quæ antea erat, V. G. qui habet priuilegium audiendi missam tempore interdicti, obligatur audire illam in diebus festis ex præcepto Ecclesiæ, à cuius obseruantia excusaretur, si tale priuilegium non haberet. Item coniux habens votum castitatis tenetur reddere debitum alteri coniugi petenti; si tamen coniux adulter fuerit, vxor habens votum non tenetur reddere, & consequenter obligabitur non reddere, sed seruare castitatem, quia licèt in casu adulterij sit priuilegium innocentis, vt non obligetur reddere debitum adultero petenti, posito priuilegio, fit licita obseruatio voti castitatis, & ideo obligat præceptum seruandi votum. Sanchez lib. 9. de matrim. disp 6. num. 15. Suarez lib. 8. de legibus, ca. 33 nu. 8. Et alij apud Auilam de cens. p. 5. disp. 4. sect. 2. dub. 6. licèt ipse ibi contrarium teneat concl. 2. & p. 6. disp. 1. dub. 7.

12 Dico 3. quòd renunciatio priuilegij potest dupliciter fieri. 1. expresse. 2. tacitè. Ad expressam renunciationem requiritur efficax voluntas abdicandi à se totum ius, & facultatem priuilegij expressam signis exterioribus satis claris, idest verbis voluntatem manifestè declarantibus. Ad tacitam autem renunciationem requiritur eadem voluntas à se abdicandi priuilegium per facta, vel omissiones externis manifestata, nimirum per non vsum priuilegij, vel per contrarium vsum, seu etiam per abusum, ad quam vtramq; renunciationem, vt patet, requiritur priuilegij scientia. Me clariùs explico. Habeo verbi gratia priuilegium non ieiunandi in diebus præcepti, verbis expressis dico, Declaro, quòd huic priuilegio renuncio; ista est renunciatio expressa; accedunt dies ieiunij, ego ieiuno, sciens, & recordans, me habere dictum priuilegium, eiquè renunciare intendens, ista est renunciatio tacita. Ita Suarez lib. 8. de legibus, capitul, 34. à num. 5.

13 Dico 4. ad obiectionem respondendo, quòd priuilegium, de quo agimus, est in fauorem electorum, Generalis, & Prouincialis, &c. qui quandoq; in longinquis partibus reperiuntur, V. G. si decedat Generalis, vel illius aliquis ex Collegis in Sicilia, & alij Collegæ sint in partibus remotioribus Hispaniæ, vel Galliæ, tunc non possint intra terminũ trium mensium à iure statutum ire ad locum deputatum pro electione Generalis, ideò Papa iis concedit, vt nõ arctetur istis regulis. Quarè cum hoc priuilegium sit in bonum publicũ inductum, ad quod maximè interest, vt electores naturales, vt sic dicam, electiones celebrent, non verò assumatur ad libitum Prælatorum alij suppositititij, qui non audeant

deant Prælato benè, vel malè facienti, vt potè ab ipso assumpti, contradicere; videtur, quòd Capitulum generale huic priuilegio renunciare non potuerit, maximè quia istius priuilegij tam Religioni vtilis, & necessarij notitiam fortè non habebant, saltem totaliter, quæ tamen est omninò necessaria, vt dixi num. præced. sitq; etiam in fauorem electorum, & commodum; quod enim per Superiorem conceditur, per inferiorem reuocari non potest, cap. Inferior, dist. 21. Clementina Ne Romani, de elect. Atque ita in casu simili id tenet Passarellus in scholijs ex Iannensi, num. 4. de valore priuil. fine, Statutum ergò illud Romanum, vel dicendum est nihil valere per dicta, vel dicendum est, non intendisse Patres illius Capituli (inter quos ego interfui tāquàm Commissus Genuæ) renunciare prædicto priuilegio, de quo fortè, & sinè fortè, non omnes capitulares notitiam habebant, sed intendisse obuiare fraudibus, quæ fiebant quandoq; transferendo electiones etiam per sex menses, vsque dum aliqui, quos prætendebant eligere, officia, quibus fungebantur, finirent. Et verè illud statutum factum est ab hoc obuiandum, vnde potest intelligi hoc pacto, nimirùm, quòd statim ac omnes electores conuenerint, vel iuri suo renunciauerint, fiat electio defuncti, vel depositi, &c. Quòd si conuenerint ante terminum trium mensium ille terminus prorogari non possit, cum prorogādi nulla sit occasio, & si prorogetur, electio ad Superiorem deuoluatur, si post terminum trium mensium conuenerint, statim fiat electio. Quo pacto intellectum statutum, validum est, & conforme huic priuilegio, quod conceditur ad commoditatem eorum, qui de longinquo venire debent.

§. IV.

14 CONcedit, quòd Prouinciales statim electi administrationem habeant, & licet idem dicat de Correctoribus, cum tamē addat, quòd electi secundùm statuta Ordinis administrationem habeant, & Correctores secundùm statuta Ordinis non statim electi, sed post Publicationem, & confirmationem in Capitulo definitorio administrent, de Correctoribus non debet intelligi, quia hi secundùm statuta Ordinis non habent statim electi administrationem. Nisi velimus hoc priuilegium intelligere de Correctoribus Romanis, nimirùm SS. Trinitatis, S. Andreæ, & S. Francisci de Paula, qui statim electi, ante confirmationem habent administrationem. Et in vniuersum potest intelligi de omnibus Correctoribus, qui subsunt immediatè P. Generali, nec subiacent definitorio alicuius Prouinciæ.

§. V.

15 NOto 1. quòd cap. 1. 2. & 3. de Magistris supponitur, quòd nullus possit alios docere theologiam, vel scripturam, &c. absque Ordinarij, seu studiorum Rectoris licentia. Quòd etiam decernit Trid. sess. 5. de reform. cap. 1. Hic Pontifex concedit, vt in nostris Conuentibus possint Generales, & Prouinciales Lectores instituere qui absque cuiusquā alterius licentia doceant suos discipulos in theologica facultate; quod etiàm concedit Trid. loc. cit. & fuit declaratum à sacra Congregatione, vt refert Naldus in sum. verbo Legere, nu. 6. Excipit tamen Pontifex duos casus. 1. est, si debeant legere in studijs generalibus, seu in publicis vniuersitatibus. 2. Si debeant legere in illis studijs, in quibus non legunt nisi Magistri solemniter gradu Doctoratus insigniti, nam in istis casibus vltrà licentiam Superioris, requiritur etiam licentia Ordinarij, seu studiorum Rectoris. Quod etiam insinuat Trid. loco cit. fine ibi, *Quod tamen de Lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur*, quasi dicat, Licet Lectores regulares dum in claustris Regularium legunt, non debeant ab Ordinarijs examinari, & approbari, si tamen extrà claustra in studijs publicis exierint ad legendum, approbandi sunt.

16 Noto secundò quòd Trident. loco citat. statuit, *vt in Ecclesijs Monachorum, vbi commodè fieri queat, lectio sacræ scripturæ habeatur; qua in re si Abbates negligētes fuerint, Episcopi locorum in hoc vt Sedis Apostolicę delegati eos ad id opportunis remedijs compellant. In Conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacra scripturę lectio similiter habeatur; Quę lectio in Capitulis generalibus, vel prouīcialibus assignetur dignioribus Magistris*; Satisfit autem huic decreto, si habeatur in Monasterio lectio theologiæ scholasticæ, vel moralis, quæ confessionibus audiendis deseruit, vt ait Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 130. artic. 2. Qui etiàm notat, quòd sicut Episcopi possunt Abbates negligentes remedijs opportunis compellere, ità similiter possunt compellere cæteros Regulares.

17 Si quæras, quæ sint ista remedia opportuna, quibus dicti compelli possunt ab Episcopis.

℞. Rodriq. quòd remedium opportunum est excōmunicatio; cum enim Episcopi deputentur à Concilio tamquam Sedis Apostolicę delegati, & Legati possint exercere omnia in sua Prouincia, quæ potest ille, qui misit eos, præter specialiter reseruata, & certū sit, quòd Pontifex, cuius delegati sunt Episcopi, in hoc casu potest Regulares excommunicare, certum etiam est, posse Episcopos dictos Regulares ad obseruantiam huius statuti excommunicatione compellere.

18 Et aduerte etiam, quòd quando Episcopus procedit tamquam delegatus Sedis Apostolicæ in causis, quæ sub eius iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, non potest ab eo appellari, nisi ad Sedem Apostolicam; at quandò iurisdictio delegata cumulatur cum ordinaria, Episcopus non potest huiusmodi delegationis prætextu declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilij ordinationem Metropolitanus poterat vti eodem iure, eademq; potestate. Ità dicitur declarasse sacram Congregationem. Et si vis scire, in quibus casibus possint Episcopi per Concilium Trid. procedere tamquam delegati Sedis Apostolicæ, consule Azor. p. 2. instit. moral. cap. 54. per totum.

19 Noto 3. quòd Paulus V. gloriosæ memoriæ in sua constit. quæ incipit, Apostolicæ, quæ est 65. apud Cherub. in eo, tom. 3. bull. pag. 254. *statuit, vt in cuiuscū que Ordinis, & Instituti Regularium, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium studijs omnibus, trium linguarum, Hebraicæ scilicet, Græcæ, & Latinæ, in celebrioribus verò etiam Arabicæ Doctores, Regulares quidem eiusdem Ordinis, si in illo harum linguarum sufficientem notitiam habentes sint, sin minùs seculares, aut alterius Ordinis regulares, qui illas actu, & diligenter doceant, habeantur*, &c. *Omnibus Regularium Superioribus sub pœna indignationis suæ, & si ipsi negligentes fuerint, Protectoribus Ordinum iniungens, vt prouideant, quòd talia studia instituantur*, &c. *Et in promotione ad Doctoratū, & alios sui Ordinis honores, illi, cæteris paribus, præferātur qui in cognitione dictarū triū linguarū profecerīt, ita vt ad illas docēdas apti sint.* Congruit Clem. 1. de Magistris. Quæ sancta constitutio miror, quo modo in Ordine nostro non sit executioni mandata.

20 Noto 4. pro Doctoribus, quòd die 22. Maij anno 1625. in generali Congregatione sanctæ Romanæ, & vniuersalis inquisitionis, habita in palatio Apostolico apùd S. Petrum coram S.D.N. Vrbano VIII. ac Illust. Cardinalibus in vniuersa Christiana Republica Inquisitoribus generalibus à sanctà Sede Apostolica specialitèr deputatis, factum est decretum tenoris sequentis.

Cum aliâs fel. rec. Paulus Papa V. decretum in generali Congregatione S.R. & vniuersalis inquisitionis ediderit tenoris sequentis, videlicèt. S.D.N. decreuit, vt scribatur Nuncijs Apostolicis, quòd notificent, & ordinent Superioribus Religionum, Vniuersitatibus studiorum, & Ordinarijs locorum suæ nunciaturæ, ne sinant imprimi in materia de auxilijs, etiam sub prætextu commentandi S. Thomam, aut alio modo, & qui volunt de hac materia scribere, & imprimere, prius mittant tractatus, & compositiones ad hanc sanctam inquisitionem, Præfatus S.D.N. Vrbanus Papa VIII. suprascriptum decretum hoc suo præsenti decreto confirmauit, & innouauit, districtè præcipiens, & mandans omnibus, & singulis cuiusuis Religionis, Ordinis, Congregationis, Instituti, & Societatis, etiam de necessitate exprimendæ, Regularibus, & alijs quibuscumque tam ecclesiasticis, quàm secularibus personis cuiuscumque status, conditionis, gradus, ordinis, & dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quàm secularis, vt in posterum non audeant imprimere, vel quoquo modo in lucem edere libros, tractatus, vel compositiones ex professo, vel incidenter, aut prætextu commentandi D. Thomam, vel quemlibet alium Doctorem, aut alia quauis occasione, prætextu, vel modo, de materia auxiliorum diuinorum tractantes, sine expressa, & speciali licentia a Sanctitate sua in Congregatione sancti Officij obtinenda, donec aliud in hac materia a dicta sancta Sede Apostolica fuerit ordinatum. Vt autem huiusmodi decretum inuiolabiliter obseruetur, eadem Sanctitas sua voluit, & declarauit, contrauenientes pœnas priuationis dignitatum, & officiorum suorum, vocis actiuæ, & passiuæ, facultatis concionandi, publicè legendi, & docendi, & interpretandi ipso facto, absque alia declaratione incurrere, & nihilominus alijs etiam pœnis Sanctitatis suæ, & successorum suorum Romanorum Pontificum arbitrio infligendis subiacere. Libros porrò, quos in futurum contra præsentis decreti tenorem edi contigerit, absque alia declaratione tamquam expressè prohibitos haberi voluit, & impressores, præter amissionem librorum, pecuniarijs, alijsque corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem, teneri mandauit, contrarijs quibuscumque non obstantibus.

21 Ad vltimum hic nota, quòd Lectores, nisi actù legant, non debent frui immunitatibus, & exemptionibus, nec priuilegijs. Quod præcepit Clemens VIII. in ordinationibus factis pro reformat. Regular. vt habes infra in const. 10. Vrbani VIII. num. 18. & 33. & docuit Bart. in leg. Medicos, C. de profess. & med. lib. 10. & Gutierr. lib. 1. pract. quæst. q. 21. n. 2. Dicuntur autem actù legere Lectores tempore vacationum, & quando sunt designati ad de breui legendum, quia tunc acriùs student, & numquam minùs vacant, quàm quando vacāt, qui debito officij volunt satisfacere. Nicolaus Pignol. addit. ad Rom. sing. 453. Videatur Guido Pape q. 88. & 388. Et tandem studeant Prelati, ad quos pertinet eligere Lectores, eligere, qui moribus primùm excellant, deinde facundia, vt dicitur in leg. Magistros, Cod. de profess. & medic. lib. 10.

§. VI.

22 ADuerte, quòd est derogatum per Concilium Trid. sess. 23. de reform. cap. 8. & 12. Vide quæ dico suprà in Sixto IV. const. eius 2. à n. 33. & infrà in const. 26. Leonis X §. 12. & notata ad illum.

23 Aduerte etiam, quòd dare literas dimissorias Religiosis ad ordines suscipiendos, pertinet ad Prælatum Ordinis, qui est eorum Ordinarius, de quo Trid. sess. 23. cap. 8. de reform. Ita Nauar. consil. 36. de temp. ordin. Rodriq. tom. 1. q. regul. q. 18. art. 5. qui ad hoc refer decretum Clementis VIII. Colligitur ex Triden. sess. 23. de reform. cap. 10. ibi *Cuiquam, qui sibi subditus non sit*, ergo à contrario, si est subditus, potest, & habetur expressè in declar. Congregat. quam pono supra const. 2. Sixti IV. num. 33. Quæ dimissoriæ valent, etiamsi Superiores concedentes, vita, vel officio functi fuerint. Cardin. in Clem. fin. num. 9. de elect. vbi Vitalin. num. 43. Gutierr. lib. 2. pract. quæst. q. 75. num. 5. & can. quæst. lib. 2. c. 17. Quia est gratia, quæ morte concedentis non expirat. Vide Zerolam 1. p. prax. verbo Dimissoriæ ad ordines, ad 9. vide etiam ad 8. pro duratione dictarum dimissoriarum. Et in Regularibus, qui nihil pro eis soluunt, & qui semper habent Prælatùm viciniorem, dic non durare nisi ab vna ordinatione ad aliam. Nisi aliud habeat consuetudo.

24 Aduerte etiam, quòd per illā clausulam *Gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ*, &c. intelligitur, quòd possimus ordines quoscumq; recipere à quocumq; Episcopo, qui non sit excommunicatus, neque suspensus, neque interdictus, vt Glossa in cap. Veniens, de præscrip. verbo Gratiam; & Glossa in c. Quòd sedem, de off. iudic. ordin. verbo Gratiæ.

§. VIII.

25 ADuerte, quòd ista concessio est facta ad tollendos scrupulos Religiosorum. Nam certū est, de iure communi posse quemlibet communicare cum excommunicato in salutem animæ ipsius, cap. Responso, & cap. Cum voluntate, de sent. excomm. ab eisque etiam necessaria vitæ deposcere, cap. Si verè, eodem tit. Et nota, quòd illa verba *Nisi id vobis fuerit interdictum*, intelliguntur de interdicto speciali facto rationabili de causa ab eo, qui excommunicauit, & quod non comprehendit transeuntes extreme indigentes.

§. IX.

26 COnsidera magnam auctoritatem, quam habent Prælati regulares per hoc priuilegium in suos subditos; tam professos, quàm nouitios. Et vide quæ dico supra in constit. 4. Sixti IV. §. 5. à n. 5. & hac eadem constit. §. 29.

27 Et nota 1. quòd Generales, & alij Superiores Ordinis virtute huius priuilegij possunt absoluere nō solùm fratres sibi subditos, sed hospites etiam, & transeuntes eiusdem Religionis vndecumque venientes, ab omnibus sententijs, & pœnis à iure, vel ab homine generaliter, non particulariter latis. Sed per constitutionem Gregorij XIV. quæ incipit, Illius, apud Cherub. tom. 2. bullar. in Gregorio, constitut. eius 17. §. 27. pag. 706. data pro Clericis ministrantibus infirmis, possunt prædicti Generales, & ab eis deputati absoluere suos subditos ab omnibus censuris, & pœnis, non solùm generaliter, sed etiam particulariter latis, dummodò absoluendi non sint nominatim excommunicati.

28 Suarez tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 25. nu. 5. extendit auctoritatem Prælatorum ad absoluendum subditos, non solùm à censuris generaliter, & particulariter latis, sed etiam ad absoluendum nominatim denunciatum, per priuilegium Pauli III. quod refert; atque ita concedit num. 7. quòd si contingat, Religiosum particularem nominatim excōmunicari ab Episcopo in aliquo casu sibi cōmisso poterit nihilominùs à suo Prælato absolui, immò etiamsi excommunicatus sit à Legato, vel à iudice aliquo Apostolico, præmissa tamen ex parte subditorum debita satisfactione, idest, vt in primis subditus à contumacia recedat, deinde vt satisfactionem exhibeat, vel offerat, aut promittat, prout potuerit, & tandem vt iudicem, à quo est excom-

excommunicatus, saltem reddat certum de obedientia sibi, & Ecclesiæ reddita, & absolutione obtenta. Quod etiam ait procedere in Superioribus Religionis, quando Superior absolutionem sibi non reseruat, aut quando non intelligitur generaliter reseruata per speciale statutum, vel consuetudinem Religionis. Sententia autem generalis est illa, quæ non fertur in determinatam personam. Particularis, quæ fertur in auctorem particularis delicti commissi, licèt incognitum Nominatim, quando in indiuiduo afficitur censura aliqua persona particularis expresso nomine.

29 Noto 2. quòd Superiores possunt sibi eligere confessores, qui eos absoluant ab omnibus casibus, à quibus possunt dicti Superiores suos subditos absoluere, ne sint deterioris conditionis.

30 Noto 3. quòd Prælati hic nominati per hoc priuilegium possunt absoluere nouitios ab omnibus illis sententijs, & censuris, à quibus possunt professos, & hoc in vtroque foro. Cum enim Pontifex forum non exprimat, de vtroque intelligendum est priuilegium, cum beneficium Principis latissimè interpretandum sit, vt in leg. Beneficium, ff. de const. Princip. Innoc. in cap. Cum Dilectus, de donat. Guido Pape singul. 350. Videatur tamen Gutierr. lib. 1. can. q. cap. 2. Vide infrà in constit. 26. Leonis X. §. 19. & notata ad illum.

31 Noto 4. circa illa verba *Obseruata forma canonica*, quòd absolutio danda nouitijs ab excommunicationibus, debet fieri cum flagellatione, dicendo psal. *Miserere* quam pono in 1. p. Ritualis, c. 13. Sed Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. art. 21. putat, quòd possint etiam absolui in foro conscientiæ sine forma flagellationis, & psalmo, per priuilegium Leonis X. quod citat. Immo id etiam posse fieri sine priuilegio, docet Glossa in cap. Venerabilibus §. Porro, de sent. excommun. in 6.

32 Noto 5. circa illa verba *Quòd si alicui ex huiusmodi eisdem sententijs propter debitum sint adstricti, satisfaciant vt tenentur*, Quòd Sixtus V. per duas extrauagantes, Cum de omnibus, & Ad Romanum, quas refert Quaranta verbo Monasteria Regul. pag. mihi 406. prohibet, debitis onustos ad Religionem recipi, & receptos, & iam professos iubet eijci, & priuat officijs, & voce actiua, & passiua Superiores recipientes, quæ tamen extrauagantes reductæ sunt ad terminos iuris communis à Clemente VIII. per suam constit. quæ incipit. In suprema Ecclesia, quam refert Cherub. tom. 3. bull. in constit. eius 83. pag. mihi 129. Vide quæ dico circà hoc punctum to. 1. Religiosi, quæst. 1. capit. 25. §. 3. versu Primò autem, pag. 305. 3. 6.

33 Noto 6. quòd vult Pontifex, nouitios in pristinas sententias relabi, si mox Ordinem non intrauerint. Et ea, quæ afferunt Rodriq. tom. 1. quæst. regul. qu. 20. art. 21. Cruz lib. 1. de statu Religionis, cap. 6. dub. 15. concl. 4. & Suar. to. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 24. num. 6. ad probandum, quòd, etiamsi non intrent, vel recedant, non reincidunt, iam sunt, puto, moderata per decretum Congregationis, quod refert Quaranta in sum. bull. verbo Casus reseruati, pag. mihi 200. & per bullam Clementis VIII. Quæcumque quam refert Cherub. tom. 3. bull. in constit. eius 115. pag. mihi 164. quò ad casus in dictis decretis contentos, de quibus supra in constit. 4. Sixti IV. num. 8. §. 5. Reincidunt itaque nouitij, si absoluantur à censuris, vigore huius priuilegij, in easdem censuras, si non solùm non ingrediantur, postquam fuerunt absoluti, sed etiam si postquam ingressi fuerint nouitiatum, sponte sua exierint, vel sua culpa fuerint expulsi, nam hoc priuilegium conceditur ijs in ordine ad Religionem, qua relicta sua culpa, vel sponte, eo ampliùs frui non possunt. Ita Viualdus in candelabro aureo, p. 2. tit. De absolutione, nu. 23. qui ait, ita declarasse Paulum III. in quadam bulla concessa Societati Iesu, anno 1546.

34 Dubitat verò ibi Viualdus, an reincidant, si propter morbum, vel parentum inopiam nouitius inuitus expellatur, cum tamen de se paratus sit ad redeundum cessante causa. Et respondet, quòd si ita expellitur, vt Superior nolit eum ampliùs admittere, reincidit, quia illud priuilegium tantùm conceditur dum est in via ad Religionem. Ita etiam tenet Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. artic. 21. fine. Et fortiùs dicet Suar. loco cit. nu. 7. & 8. qui affert priuilegia, quibus possunt dicti nouitij absolutè absolui, ita vt, licèt non intrauerint, vel spõte propria exierint, non reincidant. Quæ tamen priuilegia limitanda sunt iuxta dicta decreta, quia nouitij, antequam habitum Religionis præsertim induant, seculares sunt.

35 Noto vltimò, quòd cautè, & prudenter debent Prælati hoc priuilegio vti circa eos, qui nostro voluerint aggregari consortio, ne scandalum generetur in Ecclesia Dei. Vult dicere, quòd Prælati non sint faciles, neque præcipitosi, sed omnia benè considerent, ne Legatos, & Episcopos prouocent ad odium, sed illis satisfaciant, quando occurrerit talis casus, & videant, an zelo religionis, vel timore pœnæ ad Religionem conuolent. Videatur Passarellus in notabil. priuileg. notab. 33.

§. X.

36 NOta, quòd in isto §. multa concedit Pontifex, & 1. quòd per literas Apostolicæ Sedis, vel delegatorum, seu etiam subdelegatorum non possimus à quoquam conueniri. Pro quo vide quæ dixi suprà in Sixto IV. constit. eius 2. nu. 5. & 8. §. 7.

37 2. Quòd non possimus cogi ad colligendas pecunias etiam per literas Sedis Apostolicæ, intellige, quæ expressè his non derogent, vel nisi literæ Sedis Apostolicæ nobis fuerint specialiter directæ.

38 3. Quòd non teneamur visitare aliqua Monasteria, vel Ecclesias, vel procedere ad cognitiones causarum, citationes partium sententiarum denunciationes, &c. Intellige de mandato Ordinariorum, secus si de mandato expresso Sedis Apostolicæ per literas nobis specialiter directas.

39 4. Quòd non possimus cogi ad recipiendam curam Monialium, exceptis, quæ in nostra Regula continentur. Et nota, quòd Monialium curam Generalis noster F. Petrus de Mena in Prouincijs Italiæ Pontifici Clementi VIII. renunciauit, qui eas Ordinarijs subiecit. Nescio, quare id etiam non fecerit in partibus Hispaniæ.

40 5. Nec possumus cogi ad visitanda aliqua Monasteria Monialiũ, vel ad earum confessiones audiendũ, exceptis Monialibus nostri Ordinis sub Ordinis cura viuẽtibus, modo supradicto, nimirum nisi literæ Sedis Apostolicæ expressam derogationem, vel æquiualentẽ huius indulti faciant, vel nisi ad aliquas nostri Ordinis personas fuerint specialiter directæ, cum quibus limitationibus intelligenda sunt nostrum Correctoriũ num. 46. & statuta Tholosæ num. 26. & Romæ 2. num. 16. Vnum tamen est refugium, quando alicui ex nostris fratribus dirigerentur aliquæ literæ Apostolicæ pro visitatione Monialium, vel alicuius alterius Monasterij, seu pro aliquo alio negotio, de quo se vellet impedire, nimirum supplicare Sanctissimo, vt causam alteri dignaretur committere, & interim supersedere, & expectare secundum responsum. Ita habetur in cap. Si quando, de rescript. quo pacto etiam obediret literis Apostolicis. Quòd si Papa secundò rescriberet, tunc absque mora obediendum esset, iuxta caput citat. & habet Rodriq. to. 2. quæst. regul. q. 119. art. 2.

41 6. Neq; potest vllus iudex ordinarius, vel Prælatus compellere nos ad deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias contra aliquem Principem, Communitatem, vel benefactorem nostrum, &c. Neque possunt dicti Prælati nos cogere ad faciendas citationes, &c. vel ad assistendum causis, quæ coram ipsis tractantur, sine prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam mentionem de hoc priuilegio faciente. Quòd si quisquam Episcopus, Archiepiscopus, Vicarius, seu quiuis delegatus, vel iudex ordi-

ordinarius quidquam ex supradictis nobis iniunxerit, parere non tenemur, neque implere pœnas, si aliquas imposuerit. De Legato ordinario, seu Nuncio Apostolico an aliquod ex supradictis iniungenti teneamur obedire, vigore huius priuilegij censeo, quòd non tenemur. Nam nomine iudicis ordinarij venit etiam Legatus Papæ & Nuncius eiusdem, vt dixi supra, in constitut. 2. Sixti IV. num. 8. §. 7. & expressè docet Rodriq. tom. 2. q. regul. q. 63. art. 3. fine, multos citans. Et licèt articulo 4. dicat, exemptos à Papa à iurisdictione Ordinarij, non esse exemptos à Legatis Papæ, intelligit tamen de Legatis Papæ à latere, non de alijs, qui non sunt à latere, per quædam priuilegia Clementis IV. & Sixti IV. quæ ibi affert, & regulares esse exemptos à iurisdictione Legatorum non à latere, nec posse compelli coram illis litigare, dicit Molina tract. 5. de iust. disp. 9. num. 10. Sed in praxi video aliter obseruari, nimirum quòd Nuncij, & Legati, etiam non à latere, volunt sibi à Religiosis obediri in his, & alijs rebus. Potest esse, quòd literæ patentes, quæ hodie dictis solent concedi, ad id se extendant.

42 Sed an ijs teneamur contra nostra priuilegia obedire, absque eo quod de tali facultate, dicta priuilegia derogante simus instructi, & an Nuncijs, seu Legatis, dicentibus suas literas ad id se extendere teneamur credere.

Rz. quòd de rigore iuris delegatus tenetur literas suæ delegationis ostendere, nec tenentur subditi illi obedire, antequam sint de eius delegatione instructi. Habetur in cap. Cum in iure, de off. & potest. iud. deleg. Facit textus in cap. Cum à nobis, de testibus, vbi verbo vnius iudicis, quantæcumq; fuerit dignitatis, in præiudicium tertij non creditur. De consuetudine autem illis creditur; pro qua facit Glossa in cap. Placuit vt si quando 6. q. 2. Dicentibus autem, eorum literas extendi ad deroganda nostra priuilegia, cum hoc sit in totius Religionis præiudicium, puto, quòd non sit ita facilè credendum, sed ostendenda illis esse nostra priuilegia, & monstrandum, quòd sumus in possessione: & si velint nos de nostra legitima possessione eijcere, debere eos literas pontificias, nostra priuilegia derogantes, ostendere: quòd si nolint, non tenemur eis obedire. Glossa in cap. Pro illorum, de præben. verbo Auctoritate; Panor. in cap. Cum in veteri, de elect. num. 1. Facit regula Indultum, quæ est 17. de regul. iur. in 6. Faciunt quæ dico infra in constit. 3. Gregorij XV. num. 3. & 4. & quæ dico tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 18. §. 2. conclu. 7. Quæ intellige de Legatis, & Nuncijs ordinarijs, non de Legatis à latere.

§. XI.

43 NOto 1. quòd fratres deputati seruitijs alicuius Prælati ecclesiastici auctoritate Apostolica, possunt à Superioribus Ordinis puniri, & ad Ordinem reuocari. Nec Superiores Ordinis vigore literarum Sedis Apostolicæ, seu Legatorum ipsius constringi possunt ad deputandum aliquem ex nostris fratribus seruitio alicuius Prælati ecclesiastici. Nec vllus Prælatus, etiam Cardinalis, potest, absque auctoritate Generalis, vel Prouincialis, ad sua, seu suæ Ecclesiæ negotia peragenda, vel ad secum manendum assumere. Et dicta licentia Generalis, &c. interueniente, assumptos Ordinis disciplinæ subiacere decernit. Quod etiam decreuit Gregorius XI. per suam const. 6. apud Cherubinum tomo 1. bull. quæ incipit, Per Romani, pag. 222. & concesserunt alij summi Pontifices, quos refert Io. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 7. concl. 3. Quod congruit decreto Concilij Trid. sess. 25. de regul. cap. 4. & cap. Quanto, de off. Ord. & Clem. Ne in agro, §. Quia verò, de statu Monach. Excipit hic Papa Legatum de latere, in cuius tamen literis requirit, ad hoc vt contra hoc indultum præualeant, quòd de eo specialē mentionē faciant, & etiā de Ordine nostro. Simile priuilegium concessum Societati Iesu à Gregorio XIII. refert Rodriq. tom. 2. quæst. regul. qu. 64. art. 1. his verbis *Nullus ex Religiosis sub obedientia Societatis degentibus, à quibusuis, quacumque ecclesiastica, vel sæculari dignitate, seu auctoritate fulgentibus, etiamsi Cardinales sint, vel Patriarchæ, Synodi, Communitates, Capitula, aut officij hæreticæ prauitatis Inquisitores, Commissarij, vel Iudices, tam ipsius officij, quam ordinarij, vel delegati, ad quoduis munus, officium, vel exercitium, etiam in defectū alterius, absq; expresso sui Superioris consensu, atq; etiā mandato, adigi, vel cogi potest:* & alia etiam similia Leonis X. priuilegia pro Ordine Minorum refert idem Rodriq. ibidem.

44 Noto 2. quòd si quos Religiosos priuilegio Sedis Apostolicæ aliquod beneficium simplex, vel curatum obtinere aliquando contingeret, hi, etiamsi ea dimiserint, non possunt tamen amplius in Capitulis generalibus, vel Prouincialibus, absque Generalis licentia admitti, sub pœna excommunicationis, quam admissi, & admittentes ipso facto incurrant. Ita concessit Sixtus IV. fratribus Minoribus, prout refert Rodriquez tom. 2. quæst. regul. quæst. 64. art. 3. Quæ beneficia habere possunt Regulares extra Ordinem. Vide supra in constit. 4. Sixti IV. à num. 44.

45 Noto 3. quòd Capellani principum ad id habentium auctoritatem à Sede Apostolica, si seculares sint, Ordinarijs locorum subiecti sunt, iuxta Concilium Trid. sess. 24. de reform. cap. 11. Si verò Regulares, subiacent omnimodæ correctioni suorum Superiorum. Ita statuit Gregorius XI. in eius constit. cit. num. 43. & etiam refert Rodriq. loco citato art. 4. qui & refert aliud ad hoc priuilegium Nicolai V.

§. XII.

46 NOta, quòd si aliquando Pontifex deputaret aliquem ex nostris Religiosis ad inquisitionis officium contra hæreticam prauitatem exercendum (vt deputasse Clementem VII. P. F. Didacum de Sylua Ordinis nostri (qui postea fuit Episcopus Centensis, vel potiùs Essisiensis, vt refert Freita addit. ad Cunha, cap. 22. num. 35. ex Paramo, de origine inquisitionis, lib. 2. cap. 15. num. 8.) in Commissarium generalem pro Regnis Portugaliæ, & Algarbiorum, constat ex Pauli III. bulla, quæ incipit, Illius vices, §. 1. apud Cherub. tom. 1. bull. in constit. eius 8. pag. 624.) seu ad aliquod aliud munus pro Apostolica Sede; quòd posset Generalis in tota Religione, & Prouincialis in sua Prouincia, dictum Religiosum remouere à dicto munere, & alio transmittere, & recusantem per ecclesiasticas censuras compellere, vt supersedeat, & alium suo loco substituere, nisi literæ Apostolicæ expressè huic priuilegio derogarent. Quò ad deputatos ad inquirendum contrà hæreticam prauitatem, puto, quòd hoc priuilegium sit derogatum, per ea, quæ dixi supra in constit. 4. Sixti IV. num. 49. §. 11.

§. XIII.

47 ADuerte 1. quòd Generalis, & Prouinciales dumtaxat, & eorum Vicarij possunt fugitiuos fratres excommunicare; retinentes verò quicumque siue ecclesiastici sint, siue seculares, excōmunicati sunt ipso facto, si, postquam per dictos Generalem, aut Prouinciales denunciatum illis fuerit, eos non eiecerint, etiamsi ipsi detinentes habeant priuilegium à Sede Apostolica, quòd excommunicari non possint, nisi per literas eiusdē Sedis, facientes de huiusmodi indulto specialem mentionem. Vide quæ dico to. 1. Religiosi, q. 1. ca. 26. concl. 5. Et aduerte, quòd Episcopi retinentes apostatas, per hoc priuilegium, neque per vllum ex illis, quæ affero ibi, possunt à Prælatis Ordinis excommunicari. Hi enim habent priuilegium, iure communi concessum, cap. Quia periculosum,

sum, de sent. excomm. in 6. vt non possint excommunicari, nisi in constit. expressa de illis mentio habeatur. at. cap. De multa, de præb.

48 Aduerte 2. quòd ista excommunicatio ante admonitionem est sententiæ ferendæ, post monitionem verò est sententiæ latæ, nam ista forma, Volumus excommunicationi subiacere, dicit excommunicationem latæ sententiæ, vt probant Panor. in cap. Clericis, uum. 14. Ne Clerici, vel Monachi, & Sayrus de censuris, lib. 1. cap. 11. nu. 8. & cum Papa monitionem requirat, innuit, quòd ante monitionem excommunicatio solùm ferenda est.

49 Aduerte etiam, quòd non incurreret istam excommunicationem, qui aliquem ex nostris fratribus, retineret, non tamquam fugitiuum, & apostatam, sed tamquam cõsanguineum, amicum, & familiarem, etiamsi monitus non eiiceret. Quod probat Rodriq. tomo 1. quæst. regul. qu. 40. art. 9. à simili, quia excommunicatio contra detinentes hæreticos, aut eis auxilium præstantes, non comprehendit recipientes, aut auxilium præstantes supradictis tamquam amicis, aut alio vinculo humanitatis addictis; sed solùm recipientes, & eis auxilium præstantes tamquam hæreticis, quòd est valde notandum. Vide quæ dico tom. 1. Religiosi eit.

§. XIV.

50 Vide bonum argumentum ad probandum, quòd nostra Religio sit strictior omnibus Religionibus, nam ab ea non potest transiri ad aliam, absque licentia Papæ. Attende etiam, quòd in transeuntes de licentia Papæ habent Generalis, Prouincialis, ac vtrorumq; Vicarii auctoritatem in tribus casibus. 1. est, quando post obtentam licentiam transeundi, intra duos, vel tres menses ad eam Religionem non transirent. 2. Si post transitum, non facta professione, recesserint. 3. Si etiam professione facta in Religione, ad quam transierunt, nihilominus apostatando recesserint, vel ad laxiorem iterum transierint. His tribus casibus possunt Generalis, & Prouinciales contrà dictos procedere, tamquam contrà apostatas. De transeuntibus dixi abunde to. 1. Religiosi, quæst. 1. c. 14. vbi probaui, quæ requiruntur, vt iste transitus sit licitus, quis possit dare licentiam transeundi. Vide etiam §. 1. dicti cap. in quo probo, quòd nostra Religio est strictior etiam Religione Carthusianorum, & propterea quòd ad nostram seclusis priuilegiis particularibus, possunt ex omnibus Religionibus transire. Nos autem ad nullam possumus. Vide etiam §. 2. in quo probo, quòd non est laudabile de vna Religione transire ad aliam. Sed vide omnino, & ad illius terminos reduc omnia, const. 10. Vrb. VIII. §. 2. infrà.

§. XVII.

51 Nota bonum argumentum ad probandùm, quòd eiecti, si correcti humiliter petierint, ad Religionem recipi debent, vt probaui tom. 1. Relig. cap. 15. concl. 5. Si autem suis culpis se reddiderint indignos, vt recipiantur, possunt per Generalem, & Prouinciales licentiari ad ingrediendum alium determinatum Ordinem, exceptis his, qui hic excipiuntur. Neque possunt alium ingredi, præter designatum à Superiore, sine licentia Papæ, expressam mentionem de hoc indulto faciente.

52 Circa illa verba *Et alios fratres eiusdem Ordinis ex rationabili causa, &c.* noto, quòd videtur Papa hic concedere, quòd possint Generales, & Prouinciales, rationabili existente causa, licentiare aliquem ex nostris fratribus ad transeundum ad aliam Religionem laxiorem, quod esset maximum priuilegium, licet enim to. 1. Religiosi, q. 1. cap. 24. concl. 6. probauerim, esse probabile de iure communi, posse Prælatum regularem concedere licentiam transeundi, legitima existente causa ad laxiorem Religionem, & plurimos Doctores ad id citauerim, Quæ causæ possint esse ad id sufficientes notaui ad cit. loc. Relig. probabilius tamen teneui contrarium, propter ea, quæ ibi dixi, præsertim propter Trid. sess. 25. cap. 19. de regul. vbi habet, *quòd nemo Regularis cuiuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem Religionem.* Et licèt posset interpretari, quòd intelligatur, Sine legitima causa, tutiùs tamen puto quod ibi dixi. Et sic hunc locum *& alios fratres eiusdem Ordinis, &c.* intelligo simpliciter de fratribus vagabundis, & apostatis, quibus, ad tollendas occasiones vagãdi, possunt Superiores Ordinis, aliqua etiam alia existente causa, concedere licentiam transeundi ad quoscumque alios approbatos Ordines. Sed circà fugitiuos, transeuntes, apostatas, & eiectos adest nunc decretum sacræ Congregationis auctoritate Vrbani VIII. quod habes infra in constit. eius 10. à §. 2.

§. XVIII.

53 Noto, quòd eadem prohibitio, quòd nullus posset habitum consimilem nostro portare, & in specie fratres tertij Ordinis S. Francisci, facta est à Leone X. infra in Leone, constit. eius 9. quæ incipit, Licèt aliàs, sub pœna excommunicationis maioris latæ sententiæ, sibi absolutione m reseruando. Sed eum dicti tertiarij S. Francisci non desisterent, in partibus Hispaniarum præsertim, habitum nostri coloris deferre, tes in iudicium Romæ delata, tandem pro nostra Religione prolatum est, vt dicti tertiarij habitum nostri coloris deponerent. Quam sententiam confirmando, fecit particularem constitutionem Paulus V. quæ incipit, Inter graues, quam pono infrà in Paulo V. constit. eius 6. Et quòd apostatæ nostri non possint sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, reseruata Pontifici, gestare caputium nostro simile, præcepit Paulus III. infra in constit. eius 3. quæ incipit, Cum sicut.

§. XX.

54 Noto, quòd etiam Sixtus IV. Carmelitis, & Clemens IV. Minoribus fecerunt eamdem concessionem, vt refert Rodriq. tom. 3. quæst. regul. q. 57. art. 4. & Henriq. lib. 7. cap. 22. n. 7. fine. Quod etiam sine priuilegio fieri posse docet idem Henriq. ibid. & Nauar. cap. 17. nu. 92. & habetur in c. Cum tu, de vsuris, ibi *his non superstibus*.

§. XXI.

55 Vide constit. antecedente §. 17. & quæ dico de eligentibus sepelliri in habitu nostro, supra in Sixto IV. constit. eius 3. à num. 2. Vide Rodriq. tom. 3. quæst. regul. q. 58. art. 3. Vbi alia similia Innocentij, Clementis, & Sixti IV. affert. Et aduerte, quòd illud *Libera sepultura*, dicit, quòd a nemine possit impediri, nec possimus cogi ad deferendum priùs cadauer defuncti ad Ecclesiam parochialem. Videatur Casarub. in compend. verbo Sepultura, §. 10. Illud *salua iustitia illarum Ecclesiarum*, &c. intelligitur salua canonica portione, seu quarta funeralium, de qua latè dixi supra in constit. Pyrrhi, §. 12. num. 54.

56 Aduerte etiam, quòd mandantes sepeliri in Ecclesijs nostri Ordinis, lucrantur omnes indulgentias, quas fratres dicti Ordinis, & fiunt participes omnium suffragiorum pro tempore faciendorum in dicto Monasterio, in quo sepeliri mandauerint. Ita concessit Leo X. & Adrianus VI. vt refert Casarub. in comp. verbo Communicatio priuilegiorum, §. 39. & verbo Sepelitio, §. 22.

57 Nota etiam quòd quoties cadauera ad Ecclesias fratrum Mendicantium deferuntur, officia mortuorum, ac reliqua munera, quæ in huiusmodi Monasterijs fieri solent, non à Canonicis, neque à Clero, sed ab eisdem fratribus obiri, ac peragi debent. Ita declaratur

uit sacra Congreg. Concil. vt refert Peregr.2.p.sui cōp. tit.Sepultura,in scholio,§.3.Et conceditur in §.seq. Vide const. 7. Pij V. §. 27.

§. XXIV.

58 NOto 1. quòd hoc priuilegium modò est derogatum per decretum Clementis VIII. de casuum reseru. quod habes infra in Vrbano VIII.const.10.§.71.vbi dicitur, *Non liceat Superioribus regularium subditorum confessiones audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, aut proprio motu id ab eis petierint.*

59 Noto 2.quòd,vt patet ex dicto decreto,in duobus tantùm casibus possunt Superiores regulares suorum subditorum confessiones audire.1. Quando peccatum aliquod admiserint reseruatum, quo casu si pœnitens ob verecundiam, vel quia suspicatur deinceps non recto,sed toruo vultu à Superiore inspici, vel dubitat, ne mutetur de Conuentu, in quo degit,ob hanc causam, tunc potest confiteri alij confessario approbatus à Superiore, & hic confessarius poterit petere à Superiore licentiam absoluendi ab illo casu reseruato, quam licentiam Prælatus dare tenetur, quòd si deneget, poterit nihilominus confessarius pro illa vice pœnitentem absoluere, per concessionem Pauli V. & Vrbani VIII. infra in Vrbano VIII.constit.cit.§.76. Quod intelligo, quando confessarius petens facultatem absoluendi, idoneus est, & dignus reputatur, vt ei talis absolutio committi possit,nam si non est idoneus, non tenetur ei Superior facultatem tribuere. Nec est credibile,Pontificem confessario nō idoneo voluisse facultatem concedere.Colligitur ex Suar.to.4.in 3.p.disp.30.sect.4.nu. 11.Vide quę dico to.1. Religiosi,q.1.cap.21.cōcl.11.vide etiā concl.9. Et Graffium lib.3.de cas.res.c.10.n.292. casus est, quando ipsimet subditi sponte, ac proprio motu à Superioribus petierint suas cōfessiones audiri.

60 Noto 3. quòd si subditus habens reseruatos, petat confiteri alteri confessario, non tenetur Superior illi concedere, vt possit confiteri cuicumque voluerit, nec etiam tenetur concedere, vt possit confiteri confessario à pœnitente designato, sed potest designare aliquem, vel aliquos, & electionem remittere pœnitenti. Ita Suarez loco cit.Longus de casibus reseru.p.1.sect.1.art. 17.num.10. Et ratio est, nam per Concilium Trid.sess. 14.capit.7.de sacram.penit.reseruatio ad hoc fit,vt grauiora delicta grauiùs corripi, & meliùs emendari possint,ad quod necesse est, vt grauioris etiam personæ,& doctioris,ac melioris iudicio subdantur. Ergo quamuis Superior cedat iuri suo,committendo causam alteri, semper tamen habet ius non committendi illam, nisi personæ proportionatæ tali causæ, & fini reseruationis, hoc autem regulariter non fiet, si generalis facultas concedatur.

§. XXV.

61 MVlta concedit, & primò, quòd nullus Ecclesiæ Prælatus possit nostrorum Religiosorum confessiones,inuitis nostris Prælatis, audire. Quod priuilegium concessit etiam Clemens IV. fratribus Minoribus, Carmelitis, & Prædicatoribus, vt refert Casarub. in compend. verbo Confessiones, & Confessores, num.1.

62 Noto 2. quòd si quis ex nostris Religiosis confiteatur alicui extra Ordinem absq;licentia Prælati,confessio erit nulla per hoc priuilegium. Et ratio desumitur ex iurisdictione, nam nullus potest actum iurisdictionis validè exercere, nisi in subditum, & nullus habet iurisdictionem in Regularem, nisi illius Prælatus. Colligitur ex nostra Regula, in Corrector. num. 86.ibi *Alios verò eiusdem Ordinis fratres professos*; & tenet Longus 1.p.de casib.reseru.sect.3.art.13.num.1. Excipe tamen Pœnitentiarios Papæ, quia Papa est supremus Prælatus Religiosorum, vnde suis Pœnitentiarijs potest super Regulares auctoritatem tribuere, & Regularibus facultatem concedere, vt dictis Pœnitentiarijs confiteantur, sicut de facto concedit,& tribuit.

63 Si quæras, an Prelatus possit concedere licentiam suo subdito confitendi extra Ordinem de casibus sibi per Regulam reseruatis, nimirum, de quatuor votis.

R. quòd non,& patet ex Correctorio numer.86.ibi, *Ac etiam fratribus in quolibet Conuentu eiusdem Ordinis* vbi absolutio à quatuor votis solùm conceditur Prælatis,& fratribus deputatis in quolibet Conuentu eiusdem Ordinis, & Prælatus non habet potestatem supra Regulam, vt probo tomo 1. Religiosi,qu.1.cap.8.concl.2. Et ratio Regulæ potest esse, quia bono regimini conuenit, tum vt pastor, vel per se, vel per deputatos à se, ouium suarum infirmitates cognoscat, vt eis sanandis remedia efficaciora adhibeat maiori & affectu, ac charitate, vt potè suis, nec sanandas linquat extraneo, complexionem non absolutè cognoscenti; tum vt miseriæ nostræ intra nos sepeliantur. Atque ita tenet Longus 1.p. de casibus reseru. sect.3.artic.13.numer.3. qui ad id citat Hugonem, & Pisanum in Regul. Minorum, cap.7. Quod autem Prælati regulares possint confiteri extra ordinem, constat ex cap. Ne pro dilatione,de pœnit. & remiss. & probat Diana tom.3.tract. 2.resol.1. & resol.2. probat quod dicti Prælati tam maiores, quam minores possunt facultatem eamdem concedere suis subditis, & multos citat pro hac sententia.

64 2. Concedit,vt Episcopi non possint nos compellere,vt accedamus ad Synodos,& conuocationes suas, vbi nota, quòd hoc priuilegium non est derogatum per Concilium Trid.sess.24. capit.2. de reform. Nam Concilium ita habet, *Synodi quoque Diœcesanæ quot annis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent nec Capitulis Generalibus subduntur, accedere teneantur.* Ex quibus verbis Concilij colligo duo.1. quòd Superiores Monasteriorum istis Synodis non tenetur interesse, quia Capitulis generalibus subduntur.2. quòd Regulares Curati, qui curam animarum in Ecclesia parochiali habent, tenentur Synodo Diœcesanæ interesse, nam si exempti non essent, interesse tenerentur. Et ratio etiam dictat, nam cum subsint correctioni, & visitationi Episcopi,sess.25.de regul.cap.11.debent per accessum ad Synodū de ordinationibus ipsius Synodi informari, & licèt dicto cap.11. solùm tribuatur Episcopis ius visitandi dictos Curatos regulares, non autem ad Synodum cogendi, quæ sunt valde diuersa, & à diuersis non fiat illatio, vnde aliqui voluerunt, non posse dictos Regulares compelli accedere ad Synodum, sicut nec possunt ad dictam Synodum compelli Rectores Ecclesiarum nullius Diœcesis, qui tamen sess.24.capit.9.de reform.visitationi,& correctioni Episcopi proximioris subsunt; Hæc tamen nihil valere puto, nam hoc cap.2.sess.24. statuitur, quòd ad Synodum Diœcesani omnes illi adesse tenentur, qui alias, cessante exemptione, tenerentur accedere; at certum est, quòd omnes Rectores parochialium, cessante priuilegio exemptionis, ad eas accedere tenentur, cap. Quòd super his, de maior. & obed. vbi Abbas statim in princ. Azor. tom.2. instit.moral. libr.3. cap.47.qu.3. Massoribus de Synodo Diœcesana, cap.3.dub.1.nu.8.

65 Et nota vlterius, quòd possunt compelli dicti Rectores regulares accedere ad dictas Synodos Diœcesanas ab Episcopo per censuras ecclesiasticas,vt habetur in dicto cap.Quod super his. Massoribus loco cit. dub.7.

66 3. Concedit, vt non possimus ab Episcopis compelli ire ad processiones. Sed derogatur per Trid.sess. 25.de regular.cap.13.quò ad processiones pro publico bono indictas,non autem quò ad alias;vnde non tenemur ire processionaliter ad recipiendum Episcopum, & alias

& alias processiones, quæ non sunt in bonum publicum. Vide quæ dico supra in constit.2. Sixti IV. à num.58.

67 4. Concedit, quòd non possimus ab Episcopis cōpelli eorum constitutionibus subiacere. Vbi nota, quòd Episcopus potest facere constitutiones per se concernentes morum reformationem suorum Clericorum, & his concedit Papa quòd non teneamur subiacere. 2. potest facere constitutiones synodales concernentes sacramentorum rectam administrationem, & populi reformationem, & his subiacere tenemur per Clementinam 1. de priuileg. in qua statuitur, quòd Regulares non possint absoluere à sententijs per statuta prouincialia, aut synodalia promulgatis, sub pœna excommunicationis ipso facto, cuius absolutio est Papæ reseruata; quòd si contrarium faciant, possunt Episcopi, postquam hoc eis constiterit, eos publicè denunciari facere excommunicatos. Vide Massobrium in praxi, cap.4. de Synodo, dub.59. numer.4. Quæ tamen Clementina quò ad contenta in hac, & antecedenti constitutione videtur quòd sit derogata. De antecedenti constat apertè, quia expressè ei derogatur §. penultimo. De hac etiam constat, tum quia Papa derogat omnibus contrarijs, tum quia procedit per modum priuilegij, tum quia ista constitutio est per motum proprium, per ea, quæ dixi supra in constit.1. Sixti IV. nu. 15. Sed per hoc priuilegium non conceditur nobis facultas, vt possimus absoluere à sententijs per statuta synodalia promulgatis, sed solùm quòd non subiaceamus dictis constitutionibus, neque eas obseruare teneamur. Quod intelligo de constitutionibus, concernentibus reformationem Cleri, non populi, cum censuris annexis, à quibus licèt per hoc priuilegium non possint absoluere Regulares, puto tamen, quòd possint absoluere per ea, quæ dico constit. præced. n. 67. Nisi Episcopi dictas sententias synodales sibi specialiter reseruent, vt solent, quia tunc non poterunt per decreta Congregationis sub Clemente VIII. Videatur Vgol. de potest. Episc. cap.10. §.10. numer.2 & Vasq. 1.2. disp.167. num.33. & Sanch. lib.1. in decal. cap.15. nu.22. qui duo putant, quòd Regulares teneantur obseruare leges synodales concernentes actiones communes totius populi, & obseruantiæ regulari non derogantes, vt de ieiunijs seruandis, & de celebratione alicuius festi, & huiusmodi. Quod probabile censeo, Trid. n. sess.25. de Reg. cap.12. præcipit, vt festa ab Episcopis indicta Regulares obseruent.

68 Noto etiam, quòd si Episcopus præcipiat Regularibus, vt in suis Ecclesijs annuncient dies festos, & ieiuniorum, hi obedire tenentur, per Concilium Trid. sess.22. decr. de obseru. vel euit. in celebr. missar. Rodriq. to.1. q. regul. q.53. art.7. in fine.

69 5. Concedit, quòd non possint Episcopi in nostris Conuentibus Capitula celebrare, nec secretas informationes de idoneitate fratrum sumere in nostris, nec in alienis locis, nec possint de personis fratrum alicubi inquirere.

70 6. Concedit, quòd non possint Episcopi fidelitatem, & obedientiam à Superioribus exigere.

71 7. Concedit, quòd non possint Episcopi de electione, vel depositione nostrorum Superiorum se intromittere, nec etiam de statutis nostris.

72 8. Concedit, quòd non possint Episcopi prohibere, vt accedamus ad habitandum in locis, in quibus religiosè viuere possimus, si fuerimus à populis ad ea vocati, & non possint prohibere, ne in ijs locis Conuentus ædificare possimus. Hoc est derogatum per Concil. Trid. sess.25. de regul. cap.3. Vide supra in constit. Pyrrhi, à num.48.49. Vide etiam constit. præcedentem, §.20.& 27.

§. XXVI.

73 Concedit quòd de nobis relictis nulli canonicam portionem soluere teneamur. Et nota, quòd portio canonica est quoddam tributi, à Canonibus approbatum, & est duplex. Vna, quæ debetur Episcopis de omnibus legatis pijs. Alia quæ debetur Parochis de ijs, quæ obueniunt ratione funeralium, ab istis omnibus liberati sumus per hoc priuilegium, & per constit. huius Pontificis primam, §.53.

74 Nota, quòd Prælati regulares possunt commutare legata facta ad vnum vsum, in alium ex his, quæ hic ponuntur, V. G. legata pro indumentis possumus conuertere, in redemptionem censuum, vel victus, non autem in alios hic non explicatos, sed per alia priuilegia possunt dicta legata ad vnum vsum facta, in alium cōuertere, etiamsi dictus vsus non sit ex hic cōtentis sine scandalo tamen illorum, ad quos solutio talium legatorum pertinet. Ita concessit Sixtus IV. Ordini Minorum. Et Leo X. dictam gratiam ampliando, concessit, vt idem possent facere, si scandalum non sequatur, de rebus per viuentes donatis. Ita Rodriq. tom.2. q. regul. q. 125. art.9. Henriq. lib.7. de indulgentijs cap. 22. fine. Peregrin. 1. p. sui compend. tit. Commutatio, §.4. Cafarub. in compend. verbo Commutare, nu.1. & 2.

75 Si quæras, an dictam commutationem possint facere sine iusta causa. Dico, quòd non. Colligitur ex Trid. sess.22. de reform. cap.6. Quæ autem sit dicenda iusta causa, vide Aloysium Riccium 3. p. collect. 518. & 4. p. collect. 1270. & Beiam 4. p. casuum, casu 22. Ex quo dic, quòd non dicitur solùm iusta causa quando legatum non potest impleri, vt à testatore relictum est, sed etiam quando licèt possit impleri, aliqua tamen ratio vtilitatis, vel pietatis suadet in alium pium vsum conuertere.

76 Immo possunt dicti prælati bona vnius Monasterij in aliud indigens transferre, non obstantibus vltimis testatorum voluntatibus, cum consensu duarum partium Conuentuum, à quibus dicta bona sunt transferenda. Ita Rodriq. Henriq. Peregrinus loc. cit. per priuilegium Leonis X. infra in constit. eius 24. & Sixti V. hic infra num.78. & congruit cap.1. de rebus Ecclesiæ alien. cap. Ad audientiam, de Eccles. edif. & nostro Correctorio nu.50. Sed non puto, posse Prælatos bona immobilia, fructum reddentia, neque etiam mobilia pretiosa, de vno Conuentu diuite in alium esurientem transferre, etiam cum consensu Capituli Conuentus diuitis. Nam ista est quædam alienationis species, & omnes alienationes rigorosè prohibentur in nouo decreto Congregat. sub Vrbano VIII. quod habes infra in Vrbano VIII. constit. eius 8. Et hoc etiamsi dicta bona empta sint immediatè à Conuentibus, à quibus sunt transferenda, non autem eis in testamento relicta, quia currit eadem ratio, & ita tenet Bonac. tract. de alien. p.2. num.14. Bona autem mobilia non pretiosa puto posse transferri, iuxta nostrum Correct. cit. Quæ autem ista sint habes infra in constit.9. huius Pontif. §.1. num. 11.

§. XXVII.

77 Noto, quòd si contingeret relinqui aliquod Monasterium, possunt fratres asportare omnia mobilia in aliud Monasterium, atq; etiam immobilia, Conuentum, & solum vendere, vel destruere, & materiam ipsam vendere, vel asportare: Ecclesias autem consecratas destruere, neque vendere, aut profanare possunt. Si autem Ecclesiæ consecratæ non sint, benè possunt, eas etiam vendere nam exceptio firmat regulam in contrarium. Pretium autem tenentur conuertere in ædificationem, aut vtilitatem eorum locorum, ad quæ transferunt.

78 Sed possunt ne fratres hoc facere per se solos, absque Romani Pontificis consensu?

R. quòd Conuentus relinquere, & mobilia secum asportare, ac etiam materiam ipsam ædificiorum per se solos possunt, Conuentus autem, & fundum illorum non possint per hoc priuilegium. Nam dicit Pontifex, quòd ista venditio fiat per personas ad hoc à Sede Apostolica deputatas, videlicet per Conseruatores Ordinum, qui generaliter sunt deputati à Papa in executores

cutores priuilegiorum, & constat expressè ex const.4. huius Pontificis, §.2.

79 Sed amplius priuilegium habent Regulares Sixti V. datum anno 1587. septimo Kalen. Decembris, quod refert Rodriq.tom.2.quæst.regul.q.49.art.4. his verbis. *Sixtus V. concessit, quòd Abbas generalis Congregationis S.Benedicti Regnorum Portugalliæ, qui pro tempore fuerit, cum consilio, & assensu Capituli generalis, Monasteria dictæ Congregationis, quæ in locis incommodis, & minùs populosis reperiuntur, ad commodiora loca, vbi Monachorum doctrina, & vitæ exemplo populo Christiano magis vtilis futura sit, & fructuosa, propria auctoritate, Ordinariorum locorum, vel cuiusuis alterius licentia minimè requisita, cum eorum Monachis, & suppellectilibus, paramentis, & ornamentis, alijsque rebus necessarijs transferre, & mutare, ac fructus redditus, & prouentus eorumdem Monasteriorum, seu cuiuslibet eorum, vel illorum partem, Generalis, & Capituli prædictorum arbitrio, alij, seu, alijs eiusdem Congregationis Monasterijs magis indigentibus, perpetuò, vel ad tempus, etiam retinentibus Abbatibus Monasteriorum eorumdem, & quibusuis alijs personis, applicare, & assignare. Prouiso tamen, quòd animarum cura personarum secularium incumbens Abbatibus, & Conuentibus Monasteriorum transferendorum huiusmodi, in Ecclesiis eorum nullatenus negligatur, sed per Monachos dictæ Congregationis regulares, vel presbyteros seculares idoneos, & ab Ordinarijs approbatos laudabiliter exerceatur, liberè, ac licitè valeant, plenam, & liberam Apostolica auctoritate earumdem tenore præsentium licentiam concedimus, & facultatem. Non obstantibus, &c.* Et testatur Rodriquez vidisse se hoc priuilegium sub sigillo authentico. Sed vide priuilegium Generali nostro concessum to.3. nostr. priu. ab Vrbano VIII.

80 Aliud priuilegium loca minùs commoda deserendi in manibus Ordinariorum concessit Sixtus IV. Generali fratrum Minorum, quod refert Consettius in compend.in Sixto IV. constit.eius 12. Et Rodriq.tom.1.quæst.regul.q.23.art.6. vbi notat, quod tota Prouincia, nec Prouinciales habent auctoritatem prædicta loca deserendi sine licentia Generalis, Et nota etiam, quòd ista priuilegia erant necessaria ad loca minùs commoda deserendum: propter constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, Cum ex eo, de excess. Prælat.in 6. quæ id expressè prohibet, & est lata excommunicatio contra oppositum facientes in cap.Vnico, §.2. de relig. domib.in 6. Et docet Syluest. verbo Casus, q.1.num.2. versu Octauus est. Videatur Cruz lib.2.de statu Relig. c.9.dub.1.conclu.2. qui etiam addit, quòd possunt Generales, & Capitula generalia, Monasteria etiam Monialium duo, vel tria, vbi ob exiguos redditus tres, aut quatuor Monachi sustentari non possunt, cum consensu Superiorum talium Conuentuum, in vnum Monasterium vnire, vbi duodecim saltem Monachi constituantur, & hoc sine vllius Diœcesani licentia, per priuilegia Ioannis XXIII. constit.1. apud Rodriquez in bull.& Pij II. apud eumdem, constit.6.

81 Et aduerte de passu, quod Mendicantes fruuntur priuilegiis etiam non Mendicantibus concessis, vt probant Passatell.in not.priu.notab.4.& Cruz lib.2. de statu Relig.cap.4.concl.1.& a Sorbo verb. Communicatio priu.& constat ex const.2.Clementis VII.apud Rodriq.in suo bull.pa.350.quæ incipit, Dum fructus vberes, data Minoribus, & ex constit.2. Vrbani VIII. §.1. infra, & ex constit.Gregor.XIV. quæ incipit, Illius, §.59. apud Cherub. constit.77.pag.706.

82 Si quæras, an si Monasteria, fundata ab aliquibus Fundatoribus, in numerum Fundatorum receptis à Capitulo generali, relinquantur, possint fratres vti his priuilegiis, & bona ipsorum Monasteriorum, tam mobilia, quam immobilia transferre quò se transtulerint fratres, an potiùs ipsis Fundatoribus, vel hæredibus eorum decidant.

℞. Posse fratres his priuilegiis vti, & bona eorum Monasteriorum, tam mobilia, quàm immobilia, & Monasteria ipsa, seu ipsorum pretium secum ducere. Ita sentiunt Rodriq.to.2.quæst. regul.qu.49.art.7. versu At pro contraria (Miranda tom.1.manualis, q.34.art.2. concl.2. quatenus docent, quòd dormitoria, officinæ, hortilocorum ab ipsis desertorum, (qui nihil in communi etiam possunt retinere) sunt Fundatorum; quia Romanus Pontifex Nicolaus III. qui eius Regulam explicat, in cap.Exiit qui sem.de verb.signif.in 6.ea non recipit in proprietatem, & dominium Romanæ Ecclesiæ; Ergo si Romanus Pontifex ea recipiat, vt recipit in his Religionibus, quæ proprium in communi habere possunt, & patet ex hoc priuilegio Iulij II. ibi *cum ipsa priora, & alia loca fratrum, ad nos, & Apostolicam Sedem specialiter, & immediatè pertinere noscantur.* Si recipiat, inquam, non decident Fundatoribus, sed arbitrio Romanorum Pontificum, apud quos est proprietas, & supremum ius, distrahi poterunt, qui concedunt, vt possimus transferre, vendere, &c. vt patet ex priuilegiorum tenore, & docent expressiùs id Rodriq. tom. 3. quæst.regul.q.5.art.4. Et Miranda to.1. manualis, q. 34. art.3.concl.1. Et ratio est; nam, eo ipso quod sunt Religioni donata, transfertur ipsorum dominium ad Apostolicam Sedem. Quòd si Fundator in contractu fundationis retinuisset apud se dominum, in casu quo fratres Conuentum illum derelinquerent, tunc vendere non possent, quia lege naturæ diuina, & humana tenemur pacta, conuentiones, & contractus seruare. cap. Antigonus, de pactis.

83 Si quæras vlteriùs, an fratres vnius Conuentus pauperrimi cum consensu Prouincialis possint alicui deuoto Ordinis volenti dictum Conuentum redditibus sufficientibus ad competentem numerum fratrum sustentandum dotare, ius patronatus illius Conuentus, & Ecclesiæ concedere, & in numerum Fundatorum adscribere.

℞. Si Ecclesia nullam habet dotem, etiamsi sit consecrata, bene possunt illius ius patronatus dicto dotanti tribuere, cum hoc sit in vtilitatem Ecclesiæ. Tuschus verb.Ius Patronatus, concl.600.num.33. Rodriq.tom.2. quæst.regul.q.49. ar.7. versu Quantùm autem. Immo etiamsi esset aliqualiter dotata, sed non sufficienter. Abbas p.2.consil. consil.28.num.1. Tuscus loc.cit. conclus. 602. num.3. Modò tamen id non redundaret in damnum alicuius, qui illi aliqualem dotem dedisset. Si autem Ecclesia, & Conuentus sint dotata pro competenti numero fratrum, V. G. duodecim, etiamsi non sint pro viginti, aut triginta, tunc non possunt fratres illius Conuentus ius patronatus illius alicui tribuere, maximè si Ecclesia est consecrata, sed hoc deberet fieri cum consensu obtento Romani Pontificis. Abbas consil.59. vers. Secundò principaliter, lib.2.numer.2.& consil.106.in fine, eod.lib. Tusch.loco cit.conclu. 603. num.31. Quia ius patronatus dicit alienationem, & alienare res Ecclesiæ ad Papam pertinet, cap. Hoc cõsultissimo, de rebus Eccl. non alien. in 6. & tutius est etiam in primo casu consensum obtinere Pontificis; nam ius patronus est quædam seruitus, & loca iam sacra seruitutem non recipiunt. l. Seruitutes, §. fin.ff. de seruit. qui libenter dare solet in similibus.

84 Quò ad illud, an dictus possit adscribi in numero Fundatorum, dico quòd sic, quia vnius Conuentus possunt esse tres Fundatores, vt dixi in constit. præced. §.24.num.50. ille nimirum, qui dedit fundum, & ille, qui fabricauit, & ille, qui dedit redditus. Ita Glossa in cap.Piæ mentis, 36.q.7. quæ ponit hunc versum, *Patronum faciunt dos ædificatio fundus.* Abbas consil.59.lib.2. num.1. Tusch.verb.Ius patronatus, concl.598.num.5.& 6.& concl.599.n.3.& concl.600.num.13. Rodriq.tom.2.

quæst.

quæst. regul. quæst. 49. artic. 7. & habetur in Trident. sess. 25. de reformat. cap. 9. ibi *Fundatione vel dotatione*, & in fundatione includitur ædificatio. Aduerte vlterius, quòd fundi, verbi gratia possint esse plures Fundatores, vt si duo, vel tres conueniant ad emendum fundum; similiter ædificationis, & dotis. Nec refert, licèt æqualiter, qui ædificant Conuentum V.G. non contribuant. Quia ex quo ille, qui plus contulit, admisit alium videtur illi communicare ius sibi competens in fundatione illa. Quod etiam dicitur fuisse declaratum à sacra Congregatione.

§. XXVIII.

85 Concedit; quòd non teneamur Legatis Apostolicæ Sedis, vel Nuncijs, neque Diœcesanis Episcopis soluere procurationes, aut exactiones, vel collectas, seu charitatiuum subsidium, vel prouisionem; nec possumus ad ea soluenda compelli per quascumque literas Apostolicæ Sedis, nisi de hoc indulto expressam, & plenam mentionem fecerint.

86 Noto pro intelligentia terminorum, quòd procurationes dicuntur expensæ, quas faciunt Episcopi in suis visitationibus, ad quas tenentur omnes illi, qui ab Episcopis visitantur. Ita Azor. tomo 2 lib. 3. cap. 42. quæst. 1. ad quas procurationes iure communi tenentur etiam Monasteria subdita cap. 1. & vlt. de censib. in 6. De hac materia latè Azor. toto illo cap. 42. Charitatiuum subsidium est auxilium quoddam, quod datur Episcopis à subditis, iusta aliqua causa interueniente, puta vel quia Episcopatus multorum debitorum onere prematur, aut tenues habeat redditus, qui non sufficiant ad Episcopum commodè sustentandum, vel quia Episcopus sit profecturus ad Concilium, vel ad Regem aliquem, vel Principem ad communia negotia gerenda, vel cum agitur de recuperandis bonis Ecclesiæ, vel cum pro summa Ecclesiæ vtilitate, ac necessitate aliquid debet emi, verbi gratia castrum, vel oppidum ad expellendos hostes, vel cum Rex hospitarum venit in domum ipsius, vel cum Ecclesiæ magna lis mouetur. Menoch. lib. 2. de arbit. casu 178. Azor. tomo 2. lib. 3. cap. 31. quæst. 1. Aduertit autem Menoch. loco cit. num. 13. quòd causæ relatæ intelliguntur sufficientes ad petendum charitatiuum subsidium, quando Prælatus non potest ex suo proprio ferre onus, quoniam impotens reperitur absque sua culpa ad impensas illas faciendas. Quanta autem debeat esse summa charitatiui subsidij, Menoch. loco citat. casu 179. dicit esse relinquendum arbitrio iudicis considerantis loci qualitatem, annuos redditus, expensas ab Episcopo faciendas, & cœtera similia. Dicitur autem subsidium, quia datur, quando propria facultas non sufficit, & dicitur charitatiuum, quia à principio ex charitate peti debet, licèt postea ex iustitia exigi possit, cap. Cum Apostolus, §. Prohibemus, de censibus. Azor. tomo secundo, libro 9. capitulo 14. vbi latè de hoc subsidio; Rodriquez tomo secundo, quæstion. regul. quæstione 66. articulo primo, affert ad hoc propositum amplissimum priuilegium concessum Equitibus Ierosolimitanis à Leone Decimo, Clem. VII. Paulo III. Pio IV. & Pio V. & confirmatum à Sixto V. in bulla, quæ incipit, Etsi ex nostris. In quo dicti Pontifices *eximunt animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcumque quæ dicti Equites obtinent, & in posterum obtinebunt, à solutione, & exactione decimarum, censuum, iurium, etiam synodalium, & canonicarum portionum, seu charitatiui subsidij, aut iucundi aduentus, seu quartæ, aut aliàs quomodolibet, aut aliorum quorumcumque onerum sub certis modis, & forma.*

§. XXIX.

87 Declarat casus, in quibus Regulares ad Sedem Apostolicam destinandi sunt Vide quæ dico supra in const. 4. Sixti IV. §. 5. à numer. 5. Vide etiam quæ dico hac eadem const. à num. 27.

88 Noto 1. circa absolutionem à simonia, quòd si simonia sit commissa in susceptione ordinum, non possunt ab ea Prælati regulares absoluere, propter bullam Sixti V. confirmatam quò ad hoc à Clemente VIII. quam refert Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 20. art. 13. & Suarez tom. 1. de Relig. lib. 4. cap vlt. n. 4. & to. 4. tract. 1. lib. 2. cap. 21. n. 9. & dixi to. 1. Religiosi, quæst. 1. ca. 31. §. 9. concl. 25.

89 Noto 2. circa dispẽsationem in defectu natalium, quòd per professionem in Religione approbata factã habilitatur illegitimus ad ordines sacros suscipiendos; Ita Rodriq. tomo 1. q. regul. q. 13. art. 4. Sot. in 4. dist. 25. q. 1. art. 3. versu Ad hanc quæstionem, Nauar. comm. 2. de regul. num. 60. Val. to. 4. disp. 7. qu. 19. puncto 3. tit. De 2. specie irregul. ex def. corp. in 1. de t. Sanch. li. 5. in decal. cap 5. num. 12. & habetur in cap. 1. de fil. presb. & cap. Presbyterorum filios, d. 56.

90 Noto 3 quòd illegitimus per professionem non legitimatur ad dignitates, seu prælaturas sui Ordinis obtinendas. Nauar. comm. 2. de regul. nu. 60. Rodriq. to. 1. q. regul. q. 13. art. 5. Sayr. in claui reg. lib. 6. c. 1. num. 3. Sanch. lib. 5. in decal. cap. 5. nu. 16. & habetur expresse in cap 1. de fil. presbyt.

91 Noto 4. quòd illegitimus potest in Religione ea officia habere, quæ curam animarum non habent, nec prælaturæ sunt, & sunt ad nutum Superioris amouibilia, V.G. possunt esse Sacristæ, Procuratores, Quinternarij, & habere cœtera manualia officia. Ita Nauar. li. 1. consil. de fil. presb. consil. 6. n. 3. & num. 6. versu Quartò quòd nec ratio secunda, Sanch. li. 5. in decal. ca p. 5. n. 16. Et probant ex cap. 1. de fil. presb. vbi dicitur, quòd *tales prælaturam non habeant*; cum ergo istæ prælaturæ non sint, eas habere poterunt. Et aduerte vlteriùs, quòd Nauar. dicto numer. 6. censet, quòd in Religionibus ea omnia officia sunt manualia, quæ nõ sunt capita Conuentuum, qua doctrina stãte, possent dicti illegitimi esse Collegæ Generalis, & Prouincialis, atque Definitores, & Commissi ad Capitulum generale, atque Discreti ad Capitulum prouinciale: sed nimia est ista extensio. Vnde melius Glossa in cap. 2. de statu Monach. verbo Non mutētur, & in cap. Cum ad Monasterium, verbo Perpetuò, eod. tit. censet quòd officia, quæ fiunt io Capitulis per canonicã electionem, & Superioris confirmationẽ, cũ non possint ad nutũ Superioris amoueri, manualia nõ sunt. Cœtera autẽ, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia esse. Ita etiam Sanch. loc. cit.

92 Noto 5. quòd de iure communi dispensare cum illegitimis ad prælaturas recipiendas pertinet ad summum Pontificem. Rodriq. to. 1. q. regul. q. 13. art. 6. Sanch. li. 5. in decal. c. 5. n. 17. Et habetur in ca. 1. & fin. de fil. presb. Nec vigore Trid. sess. 24. c. 6. de reformat. possunt dispensare Episcopi, quia facultas ibi Episcopis data intelligitur de irregularitatibus ex delicto occulto, & personali prouenientibus. Rodriq. loco cit.

93 Noto 6. quòd per hoc priuilegium, & per aliud Sixti IV. quod refert Rodriq. loc. cit. possunt Generales, & Prouinciales cum illegitimis dispensare ad dignitates obtinendas. Quæ tamen facultas fuit à Sixto V. sublata in 2. sua const. contra illegitimos, quæ incipit, Ad Romanum, & eam refert Quarant. in sum. bull. verbo Monasteria; & Conuentus regul. virorum, pag. 410. in qua declarat irritas, & nullas dispensationes datas à Prælatis Religionis, etiam ante emanationem dictæ constit. Sed determinauit dispensationes super defectu natalium quò ad honores, gradus, & dignitates obtinendas ante, vel post ingressum Religionis, per Romanum Pontificem immediatè, vel de eius speciali mandato concedi debere.

94 Sed has constitutiones Sixti moderauit eius successor Gregorius Decimusquartus per bullam, quæ incipit,

incipit, Circumspecta, quam refert Quarant. loc. cit. pagin.413. Vbi quò ad dispensationem cum istis habet. *Volumus quoque, ac statuimus, licere Generalis, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dummodò vsu recepta, nec aliàs sub vllis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis, cum generali, prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non aliàs suffragantibus, meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas, & inde secuta quæcumque, vt antea, valere, tenere, perinde ac si prædictæ constitutiones nō emanassent.* Ex qua constitutione colligitur, hoc nostrum priuilegium, & aliud Sixti Quarti esse ita limitata, vt non possint ampliùs per se soli Generales, & Prouinciales cum illegitimis dispensare, sed id solùm possint facere cum generali, prouinciali, aut intermedio Capitulo.

95 Sed adest aliud priuilegium eiusdem Gregorij XIV. concessum Clericis regularibus ministrantibus infirmis, per bullam, quæ incipit, Illius, qui, quam refert Cherub. tomo 2. bull. in Gregorio XIV. const. eius 17. pagin. 706. in cuius §. 29. sic habetur. *Ac dicto Præfecto generali pro tempore existenti, seu de illius licentia Præfectis inferioribus aliorum locorum, seu Prouincialibus dictæ Congregationis pro tempore existentibus, & illorum Vicarijs, ac Locatenentibus, vt cum eiusdem Congregationis personis, defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, postquam in dicta Congregatione vota emiserint, vt, defectu huiusmodi non obstante, ad quoscumque sacros, etiam presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare, necnon ad quascumque administrationes, personatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & assumi, illaque gerere, & exercere.*

96 Ex quo priuilegio colligitur, quòd Generalis Ordinis, & de eius licentia Correctores, seu Priores locales, atq; Prouinciales, & eorum Vicarij possint cum illegitimis dispensare ad dignitates, & officia Ordinis, absque Capitulo generali, prouinciali, aut intermedio. Quò ad Correctores locales aduerte, quòd hoc numquam fuit in vsu, sed tota potestas semper fuit penes Generales, ac Prouinciales, & vtrorumque Vicarios. Verùm per hoc priuilegium posset P. Generalis id etiam Correctoribus committere. Quo pacto videntur innouata antiqua priuilegia; & quòd nos Minimi fruamur priuilegijs huius Congregationis, probaui supra, in constit. 1. Iulij II. §. 16. n. 33.

97 Si obijcias, per administrationes, personatus, præeminentias, & officia non deberi intelligi dignitates, Prouincialatus, Generalatus, Correctoriatus, & reliqua, quæ sunt cum honore, & superioritate coniuncta, sed solummodò administrationes rerum tēporalium, quæ dantur Procuratoribus, vel etiam spiritualium, quę Magistris nouitiorum, & confessarijs eorum; vel Collegatus Generalis, & Prouincialis, quæ personatum dicunt, & officia Lectoris, Prædicatoris, Confessoris, Regentis, vt etiam declarauit Sixtus V. in bulla contra illegitimos, quæ incipit, Ad Romanum, de qua hic supra, nu.93. versu Ab officijs; & dicit Sosa tractat. 1. de donat. §. 9. nu. 101. Et per præeminentias, quò ad summum, intelliguntur illa officia, quæ habent præeminentiam aliquam sine iurisdictione, vt Zelosatus, Commissatus, Discretatus.

Rx. licèt omnia supradicta vera sint, tamen illa vocabula etiam ad dignitates, quæ sunt cum superioritate, & iurisdictione coniunctæ, se extendunt. Nam administratores similes sunt Prælatis ecclesiasticis, vt habet Tusch. verbo Administratores, concl. 101. n. 12. & Episcopi dicuntur administratores suæ Ecclesiæ. Tuschus ibi, n. 13. Personatus licèt in rigore sit minor, quàm dignitas, quia est honor sine administratione, dignitas autem cum administratione, tamen in materia fauorabili sunt synonima; Tusc. verbo Personatus, concl. 321. Et denique officium, administratio, personatus, dignitas pro eodem sumuntur cap. 1. de consuetud. in 6. & habet Tuschus verbo Officia, conclusion. 92. Et hanc esse germanam huius loci interpretationem, innuitur in nostro priuilegio Iulij ibi *Ad quascumque administrationes, & officia eligi*. Per quæ verba semper vsus communis intellexit, quòd tales habilitati per Patrem Generalem, aut Prouinciales, essent habilitati ad dignitates, & Prelaturas Ordinis. Quare non puto remanere dubium in hac præsertim materia fauorabili, quòd Generalis, & ab eo deputati Correctores, seu Prouinciales, ac Generalis, & Prouincialis Vicarij non possint per se solos, absque Capitulis generalibus, & prouincialibus cum dictis illegitimis dispensare.

98 Noto 7. quòd dispensatus per hæc priuilegia ad dignitates intra Ordinem, non potest eas extra Ordinem habere, V. G. non potest habere beneficium curatum, nec esse Vicarius Episcopi quia Vicariatus est quædam dignitas. Ita Rodriq. tomo 1. quæst. regul. q. 13. art. 13. Sanch. lib. 5. in decalog. cap. 5. num. 16. quia hæc priuilegia solùm se extendunt ad legitimandum ad prælationes Ordinis.

99 Noto 8. quòd dispensatus ad dignitatem inferiorem, puta, quòd possit esse Corrector, non intelligitur dispensatus circa maiorem, puta, quòd possit esse Prouincialis, nisi in dispensatione facta fuerit de præfatis expressa mentio. Ita A Sorbo in compend. verbo Dispensatio, versu Et ideo fratres. Abbas in cap. Innotuit, de elect. nu. 4. Et ratio est, quia ad permissionem minoris dignitatis non venit permissio maioris, sed bene è contra; & colligitur ex d. cap. Innotuit. Et aduerte, quòd si in dispensatione dicatur. Dispensamus cum tali, vt possit habere dignitates in Ordine, Correctoriatus, Collegatus, Prouincialatus, & omnes alias dignitates, quæ in Religione habentur, non per hoc dispensatus poterit esse Generalis, vel Vicarius Generalis, aut Zelosus. Nam clausula illa generalis secuta post specialia expressa includit consimilia, non maiora. Sbrozz. de off. Vic. lib. 2. q. 115. numero 10. Quare ad essendum Generalem, &c. indigebit noua dispensatione.

100 Noto 9. quòd illegitimus tenetur in conscientia dispensationem petere, nec ante eam obtentam potest dignitates acceptare, nam omnes tales electiones in persona illius factæ sunt ipso iure nullæ. A Sorbo in comp. verbo Dispensatio, versu Ideo Iulius, Rodriq. tomo 1. quæst. regul. quæst. 13. art. 5. in fine. Habetur in cap. Innotuit, de elect. vbi Panor. num. 6. Aduertit autem Rodriq. loco cit. fine, quòd si illegitimus sit omnino occultus, nec possit probari, nisi dicto matris coniugatæ, & cogatur prælationem acceptare, postquam restiterit, quantùm potuit nec possit sine sua, & suorum infamia dispensationem petere, hoc casu potest prælaturam retinere. Nam ius conseruandi famam est naturale, quod iuri positiuo præponderat. Pro ista materia vide Sayr. de cens. lib. 6. cap. 10. 11.

101 Noto 10. circa dispensationem in omnibus irregularitatibus, præterquam homicidij voluntarij, &c. quòd de homicidio possumus variè loqui. 1. de homicidio voluntario per assassinium perpetrato, vel proditoriè, & sanguine frigido. secundò de homicidio voluntario in rixa. 3. de homicidio facto à iudice, & mini-

ministro militiæ seu iustitiæ, 4. de homicidio casuali, 5. de homicidio facto pro sui defensione.

102 Quo ad 1. noto 1. quòd homicidio voluntarius non solùm est irregularis quò ad ordines susceptos, & suscipiendos, sed etiam quò ad quascumque prælaturas, & dignitates in Religione obtinendas, nimirùm Generalatus, Prouincialatus, Correctoriatus, etiamsi curam animarum non habeant, vt Collegatus, Definitoriatus. Ita determinatur in Concil. Trid. sess. 14. de reform. cap. 7.

103 Noto 2. quòd Prælati regulares non possunt dispensare cum homicida, quamtumuis occulto, primo modo voluntario, propter illius enormitatem. Patet ex hoc priuilegio, in quo ista irregularitas excipitur expresè; constat etiam ex Trid. sess. 14. de reformat. c. 7. & sess. 24. cap. 6. Ita Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 44. sect. 4. numer. 35. & 36. Sayr. lib. 7. de censur. cap. 7. num. 19. Nauarr. in sum. cap. 27. num. 240. & communiter alij. Neque obstat priuilegium Martini V. relatum à Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst. 24. art. 12. quò conceditur, vt possint Prælati regulares absoluere suos subditos in foro conscientiæ ab omni excommunicationis sententia, & cum eis dispensare super omni irregularitate, etiam in illis casibus, quos Papa sibi reseruat (in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione) nam tantæ enormitatis est ista irregularitas, vt existimarint aliqui, licèt falso, apud Suar. loco citato num. 35. hanc esse prorsus indispensabilem, etiam per Papam, vt potè iure diuino introductam, Exodi 21. num. 14. *Si quis per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari meo euelles eum, vt moriatur.* Et tam exosi sunt Deo isti viri sanguinum, vt nec voluerit, Dauidem, alioquin virum secundùm cor suum, ædificare illi templum, eo quia multum sanguinem effuderat, vt dicitur 1. Paralip. 22. numero 8. Et quamuis Trid. concedat casum hæresis Episcopis sess. 24. de reformat. cap. 6. noluit tamen casum homicidij voluntarij, etiam occulti concedere. Vnde cum casus hic sit sensu communi exceptus, non censetur concessus, nisi expresè concedatur. Quod tamen non sit in isto priuilegio allato à Rodriq. Addo, quòd, licèt concederetur priuilegium dispensandi cum irregulari ex homicidio voluntario, non adhuc mea sententia censeretur concessa dispensatio in isto casu, sed deberet dici, Concedimus dispensationem super irregularitate homicidij voluntarij, de industria, & per insidias patrati, eo quia talis dispensatio raò, & quasi numquam, & si aliquando, non nisi propter grauissimas causas, concedatur, vt Suar. loc. citato numero 36. talibus enim ministris non indiget Ecclesia. Ita Viuald. in candel. aur. tit. Irregularitas, num. 332. Neque etiam obstat aliud priuilegium Sixti IV. relatum à Suar. tomo 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 12. num. 9. quo conceditur, vt Generalis per se, vel per 50. Prælatos inferiores ab ipso deputandos dispensare possit cum suis subditis in omnibus casibus pontificalibus, nullo excepto, in foro conscientiæ tantùm. Sola autem dispensatio in homicidio voluntario conceditur cum limitatione, scilicet citrà altaris ministerium; nam non conceditur expresè casus de necessitate exprimendus, vt dixi. Et si vis scire, quando nam homicidium dicatur proditoriū, & per insidias, adi Guttier. pract. quæst. lib. 1. quæst. 2. n. 3. 4. & 9. De illo, qui mandauit homicidium in personam vnius, quod postea fuit commissum in personam alterius, si optes scire, quid sentiam; Dico non incurrisse hanc irregularitatem. Ita respondit Congreg. Episcopo Hieracensi anno 1587. Neque hanc incurrit ille, qui mandauit aliquem verberari baculo, eo expresso ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit. Ita Nauar. in man. cap. 27. num. 240. Irregularitas enim hæc incurritur ex homicidio patrato per industriam, insidias, & ex proposito. Et ita dicitur censuisse sacram Congregat.

104 Quò ad 2. de homicidio voluntario in rixa occulto, certè per hoc nostrum priuilegium non possunt Regulares dispensare cum tali irregulari excipitur enim expresè homicidij voluntarij irregularitas. Sed puto posse absoluere per priuilegia citata, quæ hoc saltem operantur; & fauet Trid. sess. 14. de reformat. cap. 7. vbi loquitur de homicidio per industriam patrato. Et licèt paulò inferiùs dicat. *Si verò homicidium non ex proposito*: quasi videatur innuere, velle se non solùm prohibere dispensationem in irregularitate homicidij proditorij sed etiam voluntarij ex proposito, & in rixa. Nihilominus tamen sensus ibi est continuatiuus ad illa verba in principio posita *per insidias*, &c. quasi dicat; Si verò homicidium non fuerit ex proposito per insidias, sed casu, &c. Inclino etiam in hanc sententiam, quia hoc homicidium non est tam execrabile, & est dignum aliqua maiori pietate, cum calore iræ commissum sit. Et in hanc sententiam potest citari Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst. 24. art. 11. & 12. Suarez tom. 4. de Relig. cit. Miran. tom. 2. manual. quæst. 8. art. 10. conclus. 2. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 19. conclus. 3. Salzedo ad pract. Diaz, cap. 97. verbo Erit sanè homicidium; Auila de cens. p. 7. d. 6. sect. 5. dub. 5. qui alios citat, tenens expresè, posse Episcopum super hac irregularitate dispensare. Neque puto, his obstare Concil. Triden. sess. 24. de reform. cap. 6. Nam primò non est certum, quòd facultas ibi concessa Episcopis extendatur ad Prælatos regulares, vt dixi supra in constit. Pyrrhi, num. 46. Deinde cap. illud 6. explicatur per cap. 7. eiusdem Concilij sess. 14. de homicidio nimirum per insidias perpetrato. Et de hoc homicidio tandem intelligo priuilegium Pij V. concessum Congregationi Cassinensium anno Domini 1571. idib. Ianuar. vt eorum Generalis possit dispensare cum suis subditis super irregularitate contracta ex homicidio voluntario, dummodò non sit commissum post ingressum Religionis, & delinquens maneat in Religione, & hoc in foro conscientiæ tantùm. Ita refert Peregr. in suo comp. p. 1. tit. Dispensatio. §. 2.

105 Quò ad 3. dico, quòd super his possunt Prælati regulares dispensare. Nauar. in sum. cap. 27. num. 240. Llamas 1. p. methodi, cap. 12. §. 25. Chapeauil. de cas. reseru. 2. p. cap. 3. quæst. 3. difficult. 8. versu Vnde infertur; Viuald. in candel. aur. tit. De irregul. nu. 327. Quia hoc homicidium est auctoritate legitima, & iusta causa factum, vt suppono, licèt defectu decentiæ, & lenitatis irregularitatem inducat. Et hoc, licèt homicidium sit iniustum defectu rectę intentionis, vel alicuius alterius circumstantiæ loci, modi, temporis, &c. Nauarr. loco cit. versu Quintò nota.

106 Quò ad 4. aduertendum, quòd homicidium casuale est duplex. 1. quod non est directè, & per se volitum, sed indirectè, & per accidens tantùm. 2. quod non solùm præter intentionem est, sed etiam præter voluntatem indirectam, vt potè quia omnis diligentia debita adhibita est, ne ex propria actione homicidium sequatur. Ita Suarez tomo 5. in 3. parte disputatione 45. statim in principio verbi gratia quando aliquis absque sua culpa in ebrietatem incidit, esto dum ita affectus est, aliquem occidat, vel mutilet, homicidium dicitur casuale secundò modo, posito quòd omnem adhibuerit diligentiam, nè inebriaretur, & per hoc dilutum aqua vinum biberit, & non in extraordinaria quantitate, sed propter aliquod inopinatum accidens, vel quia de industria datum est illi vinum inebriatiuum, inebriatus est, homicidium hoc modo secutum dicitur casuale secundò modo; quia iste absque culpa inebriatus est, & homicidium non est voluntarium in se, quia quando sequitur, occidens vsu rationis non vtitur, neque in causa, quia, omni diligentia adhibita, inuincibiliter ignorabatur. Si autem quis esset expertus, quòd in ebrietate exponit se periculo occidendi, vel mutilandi, & nihilominus voluntariè se inebriaret, & sic ebrius aliquem interficeret, vel mutilaret, tunc homicidium secutum esset casuale primo modo, quia indirectè, & per accidens volitum; sciens enim talis suam complexionem, tene-

batur abſtinere. Et poteſt hoc homicidium etiam eſſe voluntarium, ſi talis, vt occideret, de induſtria inebriatus eſt. Ita Mol. to. 4. tract. 3. diſp. 71. Aliud exemplum ponit Sylu. verbo Homicidium 2. num. 1. V. G. ſi reparans tectum, adhibita omni diligentia, poſitis ſignis in via, ſubmittens tegulas interficit ſtultè incedentem vltra ſigna, homicidium caſuale eſt 2. modo. Si verò dictus reparator ſigna non poſuiſſet in via, tunc homicidium caſuale eſſet 1. modo; indirectè enim voluntarium eſt, debebat enim cogitare, accidere poſſe, vt aliqua tegula caderet, quæ tranſeuntem interficeret.

107 Aduertendum verò, quòd homicidium caſuale 2. modo nullo pacto peccatum eſt, quia cum peccatum non ſit, vbi voluntas non eſt, hic autem nulla voluntas, neque directa, neque indirecta ſit, nullum poteſt eſſe peccatum, nec conſequenter tale homicidium, vel mutilatio vllam inducit irregularitatem; licèt enim irregularitas incurratur aliquando ſine culpa, vt patet in iudice ſententiam mortis proferente, numquam tamen incurritur ſine voluntate, vt Molina loco citato, numero 3. Val. tomo 4. diſputatione 7. q. 19. puncto 3. tit. De quinta ſpecie irregularitatis, verſu Secunda ſententia; Sotus lib. 5. de iuſtit. quæſt. 1. artic. 9. Couarr. in Clem. Si furioſus, p. 2. §. 4. num. 9. Et ratio eſt, quia vbi voluntas non adeſt, neq; etiam poteſt adeſſe irregularitas, & colligitur expreſsè ex Clem. Si furioſus, de homicid.

108 Quod intellige, etiamſi qui taliter occidit, operam daret rei illicitæ, vt Sot. & Val. loc. cit. Et Couarr. num. 10. qui hanc ſententiam multis probat. Hanc opinionem Couarruuiæ tenet etiam Suarez tom. 5. in 3. p. diſp. 45. ſect. 6. num. 9. Sed cum limitatione, exceptuando nimirum caſus à iure expreſſos, quos dicit eſſe duos n. 10. Vnus in cap. vlt. de homic. vol. in 6. vbi mandans alium iniuſtè percuti, ſi mandatarios excedat & occidat, qui mandauit irregularis manet, etiamſi omnem adhibuerit diligentiam, ne percuſſio mortalis eſſet. 2. eſt in c. Tua nos, de homicid. in quo quidam Monachus officium chirurgi exercēs, tumorē gutturis cuiuſdam mulieris, omni adhibita diligentia, aperuit, quæ mulier deinde ex eo mortua eſt, & talis Monachus cēſetur à Papa irregularis, intellige in foro externo, in quo non iudicatur de occultis, ſed ſolùm ſecundùm præſumptiones, & indicia. Seu dic, quòd iſtis duobus caſibus ideò illi declarantur irregulares, non quia opera de ſe eſſent illicita, ſed quia de ſe erant facillimè inducentia mortem. Vnde opinio Couarr. Val. Soti eſt ſimpliciter tenenda: Niſi opus illicitum de ſe eſſet facillimè inductiuum mortis, & tunc fiet tranſitus à caſu homicidij caſualis 2. modo ad homicidium caſuale primo modo; operans enim tale opus tenetur cogitare de eo, quod poteſt illi accidere, nimirum quòd opus exercitum poteſt cauſare mortem, & ſic erit homicidium indirectè, & per accidens voluntarium, ſi non cogitet.

109 Ex quibus deducitur deciſio illius caſus, quo Clericus, qui venationi illicitæ operam dedit, & abſque eius culpa, omni diligentia præmiſſa, hominem iaculo confixit, & occidit, exiſtimans eſſe feram, an hic ſit cenſendus irregularis.

℞. non eſſe talem Clericum, vel Regularem cenſendum irregularem, quia venatio Religioſis prohibita non eſt ob pericula homicidij, ſed ſolùm propter honeſtatem, vt ſuppono. Couarr. in Clem. Si furioſus, 2. p. §. 4. num. 10. verſu Quartò infertur. Sot. lib. 5. de iuſt. q. 1. art. 9. Llamas 1. p. methodi. cap. 12. §. 23.

110 De homicidio caſuali primo modo certiſſimum eſt, quòd irregularitatem inducit. Suar. to. 5. in 3. p. diſp. 45. ſect. 2. n. 1. Mol. to. 4. tract. 3. diſp. 71. n. 3. concl. 3. Nau. in ſum. cap. 27. n. 230. fine. Bonac. de cenſ. diſp. 7. q. 4. p. 7. prop. 2. nu. 6. Val. to. 4. diſp. 7. q. 19. puncto 3. tit. De quinta ſpecie irreg. ver. Porrò in hac. Ratio eſt, quia hoc homicidium eſt ſufficienter voluntarium, & mortaliter peccaminoſum, vt ſupponimus, propter defectum neceſſariæ diligentiæ.

111 Sed quid, ſi homicidium hoc caſuale ſecutum fuit propter negligentiam venialem, quia ſcilicet adhibita fuit diligentia ad vitandum illud, ſed non omnimoda, ita vt negligentia, quæ interuenit, non excedat veniale peccatum, homicidium ſecutum ex iſta negligentia veniali inducet ne irregularitatem?

℞. Quòd hęc negligentia irregularitatem non inducet. Val. loco cit. Sot. lib. 5. de iuſt. q. 1. art. 9. Suar. loco cit. ſect. 5. num. 8. Sayr. de cenſur. lib. 7. cap. 5. nu. 5. Bonac. loco cit. num. 27. Nam pœna ita grauis, qualis eſt irregularitas, non debet infligi, niſi propter culpam grauem, quali eſt mortalis.

112 Si quæras, quis poterit diſpenſare in iſta irregularitate contracta per hoc homicidium caſuale voluntarium indirectè.

℞. Si huiuſmodi homicidium caſuale notorium, & publicum ſit, ſolus Papa diſpenſare poteſt. Suar. to. 5. in 3. p. diſp. 44. ſect. 1. n. 1. Couarr. in Clem. Si furioſus, p. 2. §. 3. n. 5. Mirand. to. 2. manual. quæ. 8. ar. 13. concl. 1. Et probatur ex c. 7. ſeſſ. 14. Concil. Trid. de refor. ibi *Committatur loci Ordinario*, ideſt talis diſpenſatio poteſt committi à Papa Ordinario loci, &c. Si verò huiuſmodi homicidium caſuale occultum ſit, tunc poſſunt ſuper irregularitate ex illo contracta diſpenſare Epiſcopi, per cap. 6. ſeſ. 24. de refor. & etiam Prælati regulares, qui eamdem habent auctoritatem in ſubditos ſicut Epiſcopi. Ita Bonac. loco cit. part. 8. num. 5. Llamas part. 1. ſui meth. capit. 12. §. 25. Sayrus lib. 7. de cenſur. cap. 7. num. 24. Chapeau. part. 2. caſ. 3. diffi. 8. ver. Secundò infertur.

113 De homicidio verò ob proprium defenſionem patrato, eodem modo philoſophandum eſt, ſicut de homicidio caſuali. Nam ſi homicidium fiat ad defenſionem propriam, vel patris, ex declar. Congreg. facta die 25. Iunij, anno 1599. ſeu Prælati proprij, ex Ant. 3. p. tit. 28. cap. 2. §. 3. cum moderamine inculpatæ tutelæ, ideſt quòd aliter non poſſit vita propria, aut Prælati, vel patris ſaluari, tunc nulla incurritur irregularitas. Ita Suar. tom. 5. in 3. p. diſp. 46. ſect. 1. n. 1. Nauar. in manual. cap. 27. num. 209. verſu Dixi extra neceſſitatem ineuitabilem; Molina tom. 4. tract. 3. diſput. 72. num. 1. Couarr. in Clem. Si furioſus, 3. p. §. vn. ſtatim in princ. Et probatur ex dicta Clem. Si furioſus, quæ eſt vn. de homic. quæ ſic habet. *Si furioſus, aut infans, aut dormiens hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit, & idem de illo cenſemus, qui mortem aliter vitare non valens, ſuum occidit, vel mutilat inuaſorem.* Et fundatur in iure naturæ; naturaliter enim vnicuique licitum eſt ſe ipſum ab aggreſſore defendere. L. Vt vim. ff. de iuſt. & iur. c. Dilecto, de ſent. excomm. in 6.

114 Si autem quis excedat in modo defenſionis, & exceſſus mortalis ſit, tunc irregularitatem incurret. Suar. loco cit. nu. 4. Couar. loco cit. num. 3 Bonac. diſp. 7. de cenſ. q. 4. p. 6. nu. 3. & communiter omnes, & patet ex cap. 7. Concil. Trident. ſæpius cit. in quo tales irregulares cenſentur; non enim loquitur ibi Concilium de eo, qui occidit alterum cum moderatione inculpatæ tutelæ, nam iſte non eſt irregularis, vt dicitur in Clem. Si furioſus. Quod bene aduertit Val. tom. 4. diſp. 7. q. 19. p. 3. tit. De quinta ſpecie, verſu Porrò in hac.

115 Sed eſt dubium, an irregularitas incurratur, quādò per fugam poteſt vitari periculum, & aggreſſus non vult fugere, ſed reſiſtere, & ſe defendere. Ad quod bene Llamas 1. p. ſui meth. cap. 12. §. 14. & Suar. tom. 5. in 3. p. diſp. 46. ſect. 1. num. 5. Aut enim poteſt fugere ſine periculo, & dedecore, vel infamia, aut non. In 1. caſu fit irregularis, ſi reſiſtat, & occidat in ſui defenſionem, quia in hoc caſu non poteſt excuſari à culpa coram Deo; Hinc ſequitur communis illatio, Clericum, ſeu Religioſum, ſi occidat, aut mutilet, cum poſſet fugere, fieri irregularem, quia ei fuga non eſt ignominioſa. In 2. caſu non incurret irregularitatem, quia quod vitari non poteſt ſine magna infamia, &

de-

dedecore, moraliter ineuitabile est, & ideo meritò hic casus sub Clement. cit. intelligitur comprehensus. Adde, quòd ibi non est culpa, nec est voluntas, moraliter loquendo, quia est moralis necessitas, quid enim magis necessarium moraliter, quàm vitare grauem infamiam, vel amissionem honoris. Videatur Bonac. loco cit. qui multos casus particulares tractat, quos non est meum referre; & Aloys. Ricc. 4 p. collect. 930.

116 In hac irregularitate contracta per homicidium causa defensionis, non seruato moderamine inculpatæ tutelæ, si occulta est potest Episcopus dispensare, per cap. 6. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. Quia Concil. reseruat sibi solùm homicidium voluntarium, non autem homicidium volitum causa defensionis, etiamsi sit excessum in modo. Nauar. in manual. cap. 27. num. 239. versu Secundò nota; Sayr. lib. 7. de censur. cap. 7. nu. 22. Val. loco cit. Mol. tom. 4. tract. 3. disput. 79. num. 8. Henr. lib. 14. cap. 10. nu. 2. Bonac. disp. 7. de censur. q. 4. p. vlt. n. 9. & per consequens possunt etiam Prælati regulares. Si autem sit ootoriè publicum, solus Papa dispensat. Ita præfati Doctores, in specie Mol. & Bonac. Patet ex illis verbis Concil. Trid. cap. 7. sess. 14. de reform. *Ordinario loci committatur, qui non nisi causa cognita*. &c.

117 Circa mutilationem membrorum, si delictum sit occultum, possunt Episcopi in irregularitate sic contracta dispensare per cap. 6. sess. 24. Concil. Trid. de refor. eo enim ipso quod excipitur homicidium voluntarium, membri mutilatio conceditur, & per consequens id poterunt Prælati regulares, non obstante prohibitione, quæ hic sit; de quibus diximus supra in constit. Pyrrhi num. 46. quod habent eamdem auctoritatem in suos subditos, quam Episcopi: Et dicit Llamas 1. part. meth. cap. 12. §. 25. quod Gregorius XIII. concessit Abbatibus Ordinis S. Bernardi, & Societati Iesu ac Ordini Minorũ quò ad forũ cõscientiæ eamdem auctoritatem, quam concesserat Conc. Episcopis sess. 24. c. 6. cit. Quod in terminis nostri casus dicunt Miran. to. 2. man. q. 8. art. 11. & Rodriq. to. 1. quæst. reg. q. 24. art. 10. Nomine autem mutilationis intelligitur omnimoda truncatio membri, non sola debilitatio, qua membrum inutile redditur. Vnde qui claudum aliquem reddit, vel cœcum, non eruendo oculum, non incurrit hanc irregularitatem. Glossa in cap. Is qui de homic. in 6. Mol. tom. 4. de iust. tr. 3. disput. 68. Sayr. lib. 6. de censur. cap. 15. num. 6. Panorm. in cap. De Diacono, qui Clerici, vel vou. nu. 9. licet contrarium dicat (oimirum solam redditionem membri inutilis irregularitatem causare) ca. Cum illorum, de sentent. excommunic. num. 8. fine, vbi etiam ait, quòd membrum propriè dicitur pars corporis habens officium separatum, & distinctum ab alijs partibus, vt manus, pes, oculus; declarat etiam ibi, quæ sit enormis læsio. Sed dic cum Glossa d. c. Cum illorum, verbo Membra, quòd id relinquitur iudicis arbitrio.

118 Ex quo etiam deduco, quòd possunt Prælati regulares dispensare cum sibi subditis in irregularitate cum habente membrum abscissum, non manifestum, & sua culpa, vt si careat oculo dextro, vel digito, qui tamen non sit pollex, quia cum prædictis dispensat Episcopus. Ita Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 17. concl. 2.

119 Deduco etiam, quòd Prælatus regularis potest absoluere suum subditum, qui percusserit, non solùm alium Regularem sui Ordinis, sed etiam si fuerit alterius Ordinis, immo etiam si fuerit Clericus secularis, non obstante cap. Cum illorum, de sent. excom. & ca. Religioso, eod. tit. in 6. Ita A Sorbo in comp. priu. ver. Absolutio ordinaria quò ad fratr. pag. 19. Rodriq. to. 1. quæst. reg. quæst. 20. art. 12. Minora enim intelliguntur concessa, vbi sunt concessa maiora, cap. Ex parte, de decimis, el 3.

120 Quò ad bigamiam sciendum, quòd tripliciter incurritur irregularitas bigamiæ. 1. quando duas habuit, & cognouit vxores. 2. quando duxit viduam, vel corruptam ab alio. 3. quando Clericus in sacris constitutus, vel Religiosus professus contrahit matrimonium, & cognoscit vxorem. Ita Llamas 1. p. method. cap. 12. §. 2. & 3. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 24. artic. 2. Nauar. in man. c. 27. num. 195. Viuald. in candel. aur. tit. De irregul. de bigam. num. 1. In bigamia 1. & 2. modo solus Papa dispensat quò ad ordines sacros, nam quò ad minores non solùm susceptos, sed suscipiendos etiã Prælati regulares, vt dicunt Rodriq. Llamas loco citat. & Sayr. lib. 6. de censur. cap. 6. num. 11. Contrarium docet Suar. tom. 5. in 3. p. disput. 49. sect. 6. num. 4. & Garcia p. 7. de benef. c. 6. num. 14. qui tamen num. 13. plures citat pro nostra sententia, & de istis bigamijs intelligitur exceptio facta in isto, & alijs similibus priuilegijs. De tertia bigamia, si Clericus, vel Religiosus virginem duxit, putant Rodriq. & Llamas, quòd possint regulares Prælati cum isto dispensare, non solùm vt in susceptis ministret, sed etiam vt ad maiores ascendat, Nauar. loco cit. num. 197. fine. Zerola in praxi p. 2. verbo Bigami, versu 3. Panormit. in capite. Ex literarum, qui Clerici, vel vouen. num. 5. Et colligitur ex d. cap. & ex cap. 1. eiusdem titul. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 17. concl. 1.

§. XXX.

121 Vide constitut. antecedentem huius Pontif. §. 33. Et nota 1. quòd hoc est amplissimũ priuilegium: & plura similia, & etiam maiora, etiam cum derogatione c. Nuper, de decim. habes apud Rodriq. to. 2. q. regul. q. 44. art. 2. & pro Monialibus ibid. art. 5. & to. 3. q. 74. art. 16. & etiam apud Casarub. verbo Decimæ. Guttier. consil. 5.

122 Nota 2. quòd decima est omnium bonorum mobilium licitè quæsitorum pars decima Deo dicata, diuina constitutione debita. Ita Hostien. in sum. tit. De decimis, §. 1. Rodriq. art. 1.

123 Si quæras, quo iure debeantur decimæ.

℞. Val. tom. 3. disput. 6. q. 5. par. 1. versu Nihilominus; quòd reddere mercedem ecclesiasticis ministris est de iure naturæ, atque adeo de iure diuino. Quotam verò decimarum, videlicet vt id fiat, conferendo eis decimas, in veteri quidem lege fuisse de iure diuino positiuo, in noua autem solùm de iure humano ecclesiastico; tit. De decimis 16. q. 1. & est sententia D. Th. 2. 2. q. 87. art. 1.

124 Nota 3. quòd primitia est oblatio facta Deo, & Ecclesiæ in suis ministris ex primis, & quasi præcipuis fructibus terræ. Syl. verb. Decimæ, numero 1. Val. loc. cit. quæst. 4. p. 4. Colligitur ex D. Th. 2. 2. quæst. 86. art. 4. Hoc tempore primitiæ offeri debent, non ex aliquo naturali, aut diuino præcepto (his enim satisfit sustentando quomodocumque ministros Ecclesiæ, & offerendo qualescumque alias res externas in honorem Dei) sed ex decreto Ecclesiæ, iuxta locorum receptam consuetudinem, & necessitatem ministrorum Ecclesiæ. Ita D. Th. 2. 2. q. 86. art. 4. Val. loco cit. assert. 5. Syl. ver. Decimæ, num. 3. vbi ait, posse tolli obligationem soluendi primitias per contrariam consuetudinem, eo modo, quo potest alicubi tolli obligatio soluendi decimas.

125 Noto 4. quod oblatio est munus quoddam, non priuatæ personæ, sed Ecclesiæ, ad Dei cultum, & ministrorum eius vsum, à Christi fidelibus de rebus licitè acquisitis oblatum. Ità Syl. verb. Decimæ, numero 1. Differt autem oblatio à decimis: tum quia decima solùm est omnium bonorum mobilium licitè acquisitorum pars decima Deo data, oblatio verò non solùm de decima parte rerum mobilium, sed etiam de alijs quibuscumque etiam immobilibus, fieri potest; tum etiam quia secundùm Hostien. in summ. tit. De decimis, §. 1. Oblatio offertur Deo immediatè, hoc est ad cultum Dei, cum tamen decimæ non offerantur immediatè Deo, sed eius ministris, scilicet alendis, aut dispensaturis. Differt verò oblatio à primitijs, quòd primitia solùm est prima pars frugum, siue fructuum Domino offerenda, at verò oblatio non solùm

solùm ad primas partes frugum, aut fructuum, sed etiam ad omnia se extendere potest. Qua ratione nummi, & cerei, panis, & vinum in exequijs oblationes dicuntur. Decimæ itaq; atq; primitiæ sunt quædam species oblationis, & ad illas se habet oblatio tamquam genus ad species. Ita D. Th. 2.2.q.86.art.1.

126 Noto 5. quod possunt oblationes esse debitæ hoc tempore gratiæ ob aliquam ex his quatuor causis. 1. quia aliquis fundus datus est ab Ecclesia alicui cũ censu reseruatiuo aliquorum fructuum, qui proinde ex eo debeant offerri. 2. propter promissionem aliquam inter viuos, aut in testamento factam Ecclesiæ. 3. propter necessitatem ministrorum, qui non habent aliunde, vnde viuant. 4. propter consuetudinem receptam, quæ potissimùm attendenda est etiam quòd attinet ad primitias. Ita D. Th. loco cit. Syl. verbo Decima, num. 4. q. 2. Val. tom. 3. disp. 6. q. 4. p. 4. assert. 1.

127 Redditio autem harum oblationum obligat sub mortali, immo id præcipitur sub pœna excommunicationis cap. Præter hoc, dist. 32. & cap. Statuimus; 16. quæst. 1. Prima autem oblatio, quando Ecclesia dat alicui fundum, vt recipiens teneatur statis temporibus pensionem soluere, seu in emphyteusim, potiùs habet rationem census, quam oblationis, vndè de ea videndi sunt auctores de emphyteusi tractantes. De secunda oblatione aduerte, quòd in cap. Qui oblationes, 13. q. 2. ita habetur. *Qui oblationes defunctorum aut negant Ecclesijs, aut difficulter reddunt, tamquam egentium necatores excommunicentur*. Alio cap. dicitur ibid. *Qui oblationes defunctorum retinent, & Ecclesijs reddere demorantur, vti infideles sunt ab Ecclesia abyciendi, quia vsque ad inanitionem fidei peruenire certum est hanc pietatis diuinę exacerbationem, quia & fideles de corpore recedentes, votorum suorum plenitudine & pauperes consolatu alimonia, & necessaria sustentatione fraudantur; Hi enim tales quasi egentium necatores nec credentes iudicium Dei habendi sunt, Vnde & quidam Patrum* (Hieronymus) *hoc scriptis suis inseruit, congruente* sententia, *qua ait, Amico quidpiam rapere furtum est, Ecclesiam verò fraudare sacrilegium*. Etc. Qui abstulerit, 12. q. 2. dicitur, *Qui Christi pecunias, & Ecclesia rapit, aufert, vel fraudat, homicida est*. Ex quibus patet, quàm graue delictum sit legata pia non soluere; debent enim hi excommunicari. In alijs duobus casibus oblatio est voluntaria quo ad quid vel quantum, vel in offerre, modò ab eis satisfiat ministrorum, aut Ecclesiæ necessitati, vel consuetudini, offerendo aliquid. Ita D. Th. Syl. loc. cit. Val. assert. 3. Nauarr. in manu. c. 13. n. 19.

128 Notant autem Val. Nauarr. & Sylu. in diebus festis cum ex consuetudine est in missa offerendum, sufficere si maior pars populi offerat, atque adeo nõ peccare eum, qui semel, vel iterum id facere intermittit sine contemptu, & scandalo, nisi fortè suo malo exemplo efficiat, vtne maior quidem pars populi offerat. Notat etiam D. Tho. 2.2. quæ. 86. art. 1. ad 3. & Caiet. ibi, quòd illi, qui debitas oblationes non reddunt, possunt puniri per subtractionem sacramentorum, non per ipsum sacerdotem, cui faciendæ sunt oblationes, ne videatur per sacramentorum exhibitionem aliquid exigere, sed per aliquem Superiorem, nimirum Episcopum, vel etiam Vicarium foraneum.

129 Addit verò Caiet. in tali casu posse sacerdotem monere recusantem oblationes soluere, seu offerre, ad missarum solemnia cum alijs, vt faciat, quod debet, & si noluerit, negare ei sacramenta, protestando coram alijs, se non denegare ei sacramenta, quia nolit oblationes offerre, quæ ad ipsum pertinent, sed quia non est paratus conscientiæ suæ consulere, oblationes offerendo, ad quas sub mortali peccato tenetur.

130 Notat etiam D. Th. loc. cit. art. 2. ad 2. quòd Monachi, siue alij Religiosi possunt oblationem recipere tripliciter. Primò sicut pauperes, per dispensationem sacerdotum, vel ordinationem Ecclesiæ. 2. si sint ministri altaris, tunc possunt accipere oblationes sponte oblatas. 3. si Parochiæ sint eorum, & tunc ex debito possunt accipere oblationes tamquam Ecclesiæ Rectores.

131 Noto etiam ex D. Th. loc. cit. art. 2. cor. quòd sacerdotes, siue Monachi, vel alij Religiosi, quibus offeruntur oblationes, possunt vti ijs, quæ sibi offeruntur trifariam. 1. in fabricam, & reparationem Ecclesiarum, & in apparatum eorum, quæ ad diuinum cultum pertinent. 2. in suum ipsorum proprium victum, qui enim altari seruit, de altario viuere debet. 3. in subsidium pauperum, quos bonis ecclesiasticis pasci decet.

132 Noto etiam, quòd non solùm domus, & prædia nostra sunt exempta à solutione decimarum, sed etiam coloni, qui conducunt agros nostros, siue conducant ad medietatem fructuum, & dicuntur coloni partiarij, siue vt quotannis certam partem fructuum nobis tribuant in omnem euentum, & reliquum sibi acquirant, & dicuntur coloni, vel conductores censuales. Nam priuilegium est reale, & priuilegium reale iure communi transit ad colonos. Panor. in cap. Ex parte, el 1. nu. 4. de decim. & cap. sequ. nu. 3. Iac. Puteus. lib. 2. decis. decis. 512. nu. 3. Corduba in sum. casu 101. Giud. Pap. q. 207. Azor. tomo 1. lib. 7. cap. 26. q. 7. Filliu. tomo 1. tractat. 16. cap. 11. num. 302. Rodriq. tomo 2. quæst. regul. q. 44. art. 4. versu Et primò dicendum est. Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 27. num. 8. Habet Glossa in Clem. 1. versu Ad excolendos, de decim. & multos alios affert Henriq. in comm. lit. k. & in eod. comm. lit. L. adducit ad id priuilegia Pauli III. Pij IV. Gregorij XIII. Et addit, quòd cum hæc causa fuerit agitata Romæ, & apùd multa ecclesiastica tribunalia in Hispania, semper pronunciatum est in fauorem Religionis, & colonorum.

133 Noto etiam, quòd neq; etiam Religiosi tenentur soluere decimas ex prædijs, siue domibus, quæ habent in emphyteusim, neq; etiam ex his, quæ habent conducta, siue locata, vt probat Azor. tom. 1. lib. 7. c. 26. q. 8. Deniq; nota, quòd nouàlis ager, de quo supra in constit. 1. huius Pontif. §. 28. 29. & 33. est ager nunc primum præcisus, de quo non est memoria, quòd fuerit cultus, & nunc est ad culturam redactus. Ita habetur cap. 1. & cap. Quid per nouale, de verb. signif. & cap. final. de priuileg.

§. XXXII.

134 VIde quæ dico tom. 1. Relig. q. 1. ca. 20. concl. 2. vbi latè ago, an, & quomodò liceat fratribus appellare à suorum Superiorum sententia, & in quibus causis iuris apices sint seruandi, dicto cap. 20. §. vn. in fine. Et aduerte, quod ista constitut. Bonif. VIII. est apud Cherub. tom. 1. bull. pag. 140. & incipit, Ad augmentum. Aduerte etiam, quòd corrigere excessus subditorum, de iure cõmuni ad proprios Prælatos pertinet, cap. Vt famæ, de sent. excom. cap. 1. de offic. Ord. ne sanguis eorum de suis manibus requiratur, ca. Irrefragabilis, de offic. Ord. Nec admittitur pastoris excusatio, si lupus oues comedit, & pastor nescit; ca. Quanto, de præsumpt. & eo ipso quod Prælatus tacet, consentit; cap. Si Rector, d. 43. ex eo enim sumunt mali subditi ansam, & securitatem delinquendi. ca. Error, d. 23. & facilitas veniæ incentiuum tribuit delinquendi; cap. Est iniusta 23. quæst. 4. & cap. Vt famæ, de sent. excom.

§. XXXIII.

135 NOto 1. quòd licèt Papa dicat in isto §. & alijs etiam antecedentibus, quòd priuilegia in his concessa non censeantur reuocata per clausulas generales, sed quòd debeant reuocari per clausulas speciales, ac de verbo ad verbum

inserto

inserto priuilegio, nihilominus tamen dicendum est, quòd per clausulas generales Hic pro expressis habentes, seu etiamsi de his oporteret fieri expressa mentio, vel De verbo ad verbum, censeri debent reuocata, nam alioquin, cum hæc priuilegia in facto consistant, & Papa non habeat de his omnibus memoriam, impossibile esset, quòd de omnibus huiusmodi priuilegiis mentionem faceret de verbo ad verbum, atq; ita numquam posset ea reuocare, & sic illiuspotestas diminueretur, quòd est omnino absurdum, nam vnus Pontifex non potest ligare manus alterius Pontificis, qui eamdem, quam ipse, habet auctoritatem, cap. Innotuit. §. Quamuis, de elect. Et expedit aliquando priuilegium mutare, declarare, reuocare. cap. Alma mater, de sent. excomm. in 6. cap. Statutū, de rescript. eod. lib. cap. Ad conditorem, de verb. signif. extr. Io. XXII. Quare vniuersaliter dicendum est, quòd per verba quantumuis generalia, si constet de mente Pontificis, quòd efficaciter reuocare intendat, possunt reuocari quæcumque priuilegia. Ità Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 63. art. 8. & tom. 1. q. 9. art 6. Casarub. ver. Priuilegia, tit. Sequuntur quædam quæstiones, q. 1. Felin. in cap. Nonnulli, de rescript. nu. 6. quia illa verba. Pro expressis habentes, æquiualent reali expressioni.

136 Noto 2. pro terminorum intelligentia, quòd ista vocabula tributum, vectigal, gabella, telonium, &c. loquendo de ijs in genere, important publicam exactionem debitam Principibus, siue Communitatibus. In specie autem vnumquodque habet suam particularem differentiam. Vectigal enim est pretium, quod pro rebus vectis soluitur, & est idem quod guidagium, quod nihil est aliud, quàm id, quod datur pro ducatu per terram alicuius, vt securiùs vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à græco nomine ductum idem est quod vectigal, seu gabella, vel duana. Itaque vectigal, guidagium, telonium, gabella, duana sunt idem. Pensio est pretium vsus rei locabilis, quæ si soluatur priuatæ personæ, dicitur priuata; si Principi, vel Communitati, dicitur publica. Census est quædam pensio, quæ de prouentibus soluitur. Tributum est census, qui datur de proprio solo Principi, vel Communitati. Itaque pensio, census, tributum, quando sunt publica, idem sunt. Tallia verò, præstantia, impositio, collecta idem etiam sunt, & quodlibet horum est summa, quā Princeps, vel Communitas exigit proportionaliter ad totam substantiam cuiuscumque. Angaria autem, & perangaria est iniusta compulsio, siuè coactio ad aliquid soluendum, vel faciendum; seu angaria est obsequium personale, perangaria verò est obsequium personale, & reale, proprijs scilicet sumptibus præstitum. Munus aliquando sumitur pro dono; aliquando pro officio, vel honore, aliquando verò sumitur pro eo, quod necessariò subimus lege, vel imperio. Ita Syl. ver. Gabella, 1. per totam. Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 65. art. 1.

137 Noto 3. quòd disputant Doctores, an ecclesiastici sint exempti à solutione gabellarum iure diuino, an verò solùm humano, hinc inde sunt opiniones. Rem ex professo tractant Cened. collect. 37. Rodriq. tom. 2. quæst. regul. q. 62. art. 2. Couarr. pract. quæst. cap. 31. Io. Med. Cod. De restit. quæst. 15. Mol. tom. 1. de iust. tract. 2. disp. 31. & esse humano iure tuentur. Abbas in cap. Non minùs, de immunit. Eccles. nu. 17. Fel. & alij multi apud Couarru. loco cit. num. 1. exemptos esse iure diuino defendunt. Hic id discutere meum non est: scio solùm, quòd in iure canonico, cap. Quamquam, de cens. in 6. §. Cum igitur, hæc habet Bonifacius VIII. *Cum igitur Ecclesia, ecclesiasticaque personæ, ac res ipsarum, non solum iure humano, quinimmò, & diuino, à secularium personarum exactionibus sint immunes.* Et in Trid. sess. 25. c. 20. de reform. habetur. *Ecclesiæ, & personarum ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam.*

138 Noto 4. quòd imponentes ecclesiasticis, ac illorum bonis gabellas, tallias, vectigalia, & alia onera, seu ab illis exigentes, aut sic imposita à sponte dantibus recipientes, sunt ipso facto excommunicati per bullam Cœnæ, §. 18. Pro cuius explicatione vide Scortium in selec. bull. theor. 427. Nald. in sum. verbo Bulla Cœnæ, num. 57. & alios dictam bullam exponentes. Similem excommunicationem habes in ca. Quamquam. Et in Clem. vlt. de cens. iubentur Episcopi publicare excommunicationes à iure latas contra exigentes nomine proprio, vel alieno ab ecclesiasticis vectigalia, &c. Quòd si Episcopi negligentes sint in talibus excommunicationibus publicandis, possunt puniri pœna arbitraria. Menoch. lib. 2. de arbitr. casu 556.

139 Aduerto autem breuiter; quod ad incurrendam dictam excommunicationem bullæ Cœnæ requiritur, vt illarum impositio sit expresè facta quò ad ecclesiasticos, vbi verò in impositione gabellarum nulla facta esset mentio ecclesiasticorum, & exactores exigerent indistincte, tam à laicis; quàm à Clericis, tunc dicti exactores incurrerent excommunicationem cap. Quāquam, quæ non est reseruata, vt Nauar. lib. 5. consil. de cens. consil. 6. nu. 8. Ita Quaranta in sum. bull. verbo Vectigal, versu Vt autem exigentes, pag. 635.

140 Aduerto etiam, quòd non semper à sponte dantibus recipientes incidunt in dictam excommunicationem, sed illi solùm, qui sic recipiunt, quando onera imposita sunt ipsis personis ecclesiasticis, tunc enim soluunt in apparentia sponte quidem, sed verè, & in effectu ratione oneris impositi. Vnde sequitur, quòd si in impositione onerum expressum sit, Clericos ad id non teneri, tunc si Clerici sponte soluant, recipientes ab eis in hanc excommunicationem non inciderent, vt patet ex illis verbis bullæ *Sic imposita, etiam à sponte dantibus recipiunt.* vbi sensus illius particulæ *Sic imposita* est, quòd, qui exigunt, aut recipiunt tributa sic imposita Clericis, hoc est, ita vt Clericos in impositione comprehendant, excommunicati sunt.

141 Aduerto etiam, quòd hæc excommunicatio non procedit, quando esset facienda contributio pro aliquo extraordinario, quod immediatè spectaret etiam ad bona ipsorum ecclesiasticorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti si ageretur de reficienda via penitus destructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipsorum ecclesiasticorum, propter quod eis ad sua possessiones difficilis esset accessus, tūc tenerentur ad expensas contribuere. Sylu. verbo Immunitas 1. sub num. 19. versu Sunt tamen aliqua. Nau. in man. cap. 27. num. 115. versu Tertia quòd. Tenentur etiam soluere, quando soluuntur pro communi damno, seu periculo vitando. Panor. in cap. Non minùs num. 10. de immunit. Eccl. Rodriq. in sum. p. 2. cap. 73. conclus. 13. vt V. G. ad expellendos hostes vastantes territorium, in quo ecclesiastici habent multa prædia, seu ad eijciendos impestatos extrà Ciuitatem, quibus casibus possunt cogi dicti ecclesiastici à suis Superioribus ad soluendum: non autem à Principibus secularibus, qui si compellerent, incurrerent in excommunicationem, iuxta cap. Non minus, & cap. Aduersus, de immunit. Eccl. Sed quando talis casus contingeret, deberet consuli Romanus Pontifex. Et vbi tanta necessitas immineret, quòd non posset sine aliorum scandalo, & periculo haberi priùs recursus ad Papam, sufficeret tunc deliberatio Episcopi, & Clericorum, & Superiorum regularium, vnusquisque pro sua parte. Ita definit Gutierr. lib. 1. practic. quæst. q. 3. num. 6. Si autem Episcopus, & Clerus, vel Regulares nollent in prædictis casibus soluere contributiones pro rata, posset populus eorum Superiorem appellare; qui eos ad soluendum coget. Gutierr. loco cit. num. 8. 9.

142 Noto 5. quòd hoc priuilegium exemptionis à gabellis transit ad colonos, cum sit reale. Abbas lib. 1. consil. consil. 9. versu Ad secundum; & in cap. Ex parte, el 1. nu. 4. & 5. de decim. Zabar. in Clem. 1. de decim. q. 22. 23. & alij, quos citat Menoch. li. 2. de arbitr. casu 562. num. 46. Sed extat bulla de exemptione generali Regularium Pij V. quæ incipit, Dum ad vberes, quam refert

tert

fert Cherub. tom.2.bull. in Pio V. constit. eius 11.pag. 191. in qua Pontifex *eximit fratres monachos, Moniales, ac alias regulares personas, eorumque Monasteria, Cœnobia, Conuentus, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores suorum negotiorum, ab omnibus exactionibus, tam vrbanis, quàm rusticis, necnon datijs, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impositionibus, oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, ac tam realibus, quàm personalibus, mixtis, & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmento, ac focolaribus, equorum taxis, militumq; hospitijs*, &c. *tam impositis, quàm imponendis.* Nec solùm sunt immunes à soluendis gabellis Clerici ordinati in sacris, sed etiam Clerici primæ tonsuræ, dummodò incedant in habitu, & tonsura clericali, & inseruiant in diuinis alicui Ecclesiæ. Couarruu. pract. quæst. cap. 31. sub num. 9. Filliuc. tom. 1. tract. 16. ca. 11. numer. 298. & habetur in Trid. sess. 23. de reformat. cap. 6.

143 De Clericis autem coniugatis dicit idem Concilium, quòd si deferant habitum, & tonsuram, & inseruiant alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi, gaudeat priuilegio Canonis *Si quis suadente*, & priuilegio, quòd non possint conueniri coram iudice seculari propter delicta. Et habetur in c. vnic. de Cler. coniug. in 6. quod caput inuocatur à Concil. Trid. Non gaudent autem immunitate gabellarum, quia illas soluere tenentur, sicut laici, & ad cœtera laicorum onera tenentur, vt habetur dicto cap. vn. §. In cœteris, vbi Glossa, & Glossa etiam in summ. Docet etiam Guido Pape q. 383. Secus autem est in Clericis græcis, licèt coniugatis, quia etiam gaudent immunitate gabellarum, & aliorum onerum. Quarant. verb. Vectigal, ampliat. 2. pag. 631.

144 Possunt etiam dicti ecclesiastici absque gabellæ solutione vendere, seu vendi facere bladum, vinum, oleum, & similia, habita tam ex fundis, & vineis patrimonialibus, quàm beneficialibus, non solùm ad grossum, sed etiam ad minutum, non tamen tam ad minutum, quòd possint tenere tabernam; vt Glossa in c. Negotiatorem, dist. 88. Sed V. G. si habeat Clericus centum metretas vini, quòd non sit coactus omnes vni vendere, sed quòd possit vendere vni decem, alij vnam metretam, alij mediam, alij quartam partem metretæ, sic de frumento, & oleo. Nec per hoc potest dici negotiator, & per consequens quòd in eo locum habeat cap. fin. de vit. & honest. Cleric. in quo Clericus negotiator, si ter monitus non desistit, perdit quò ad vectigalia clericale priuilegium; hæc enim soluere tenetur iuxta morem patriæ. Nam ille propriè dicitur negotiari, qui emit rem, vt eam lucri causa integram vendat, vt dicitur expressè in cap. Eijciens, d. 88. Ita etiam Panor. consil. 6. num. 2. Tol. in summ. cap. 38. num. 13. Syluest. verb. Excommunicatio 9. numer. 46. Rodriq. in summ. tom. 2. cap. 73. concl. 5. Vnde patet, quàm allucinentur auaritia abcœcati emptores gabellarum, quando prætendunt de domibus, vel prædijs à Religiosis emptis ex pecunijs eis in testamentis à fidelibus pro animabus ipsorum relictis cum missarum obligationibus perpetuis, vel sine illis, sibi solui debere vectigalia; nam, inquiunt, cum domus emuntur pro habitatione fratrum, exemptæ quidem sunt, sed cum emuntur ad eas locandas, tenentur soluere, quia hoc est negotiari. Vide imperitiam hominum. Legant Chrysost. relatum cap. Eijciens, dist. 88.

145 Aduerte etiam, quòd prohibentur Clerici negotiari lucri causa sub pœna excommunicationis: cap. Secundum, Ne Clerici, vel Monachi: causa autem necessitatis non prohibentur. Glossa dicto cap. verbo Causa lucri. Denique quis Clericus dicendus sit negotiator, vide Quar. ver. Vectigal, vers. Limitatur denique pag. 632. & Tusch. verbo Clerici, concl. 381. Et ad quæ onera tenentur ecclesiast. & ad quæ non, vide Tusch. verbo Onera personalia, &c. concl. 126. vbi etiam à quibus compelli possint subire onera, ad quæ tenētur.

146 Ad vltimum si quæras, an possint emptores gabellarum exigere à Regularibus iuramentum quòd res, V. G. triticum, vinum, &c. quæ per duanam transeunt nomine dictorum Regularium, sint ipsorum, & ad ipsorum vsus deputata.

147 Vt respondeam, suppono 1. Regulares non posse compelli ad testimonium ferendum in causis ciuilibus, nisi quando veritas aliter haberi non potest. Ita habetur in cap. Cum super, & cap. Dilectorum, de test. cog. Quo pacto intelligenda sunt multa priuilegia Mendicantibus concessa, quòd non possint compelli testificari: quæ refert Rodriq. tom. 2. quæst. Regul. q. 10. art. 2. Vnde hoc casu possunt etiam compelli (mediante suorum Superiorum regularium præcepto) ad testificandum corā iudice laico, vel ecclesiastico: interest enim multùm Reipublicæ, vt veritas pateat: atque ita dicta priuilegia limitat Panor. in cap. 1. de test. cog. num. 4. & Rodriq. loc. cit. qui arbitratur, quòd in causa sanguinis non possint compelli, etiam quando veritas aliter haberi non potest. Farin. p. 2. praxis de test. cogend. q. 78. num. 199. 200. & 201. Hoc tamen intellige, quòd non possint compelli in causa sanguinis, idest ad condemnandum aliquem ad mortem, vel ad abscindendum membrum; secus autem est ad testificandum pro liberatione alicuius à morte, vel infamia, tenetur enim quisque proximum suum defendere, cap. Dilecto, de sent. excom. in 6.

148 Suppono 2. quòd Regulares sunt idonei testes in causis tam ciuilibus, quàm criminalibus sui Monasterij. Ita concesserunt Vrbanus IV. Iulius II. Eugenius IV. Leo X. apud Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 10. art 1. qui rem ex professo tractat, & videtur docere, sine priuilegio id etiam posse fieri. Ita etiam Peregr. 1. p. cōp. priuil. sui Ordin. tr. Testimonium, Panorm. in cap. Nuper de testibus, Sylu. ver. Testis, num. 1. versu 9. & habetur in cap. Et si Christus, de iur. iur. in fine.

149 Suppono 3. quòd Regulares non possunt inuiti compelli iurare. Ita concessit Eugenius IV. Cassinensibus per suam constit. 7. quę incipit, Etsi ex debito, §. 17. & per suam constitut. 9. quæ incipit, Regularem vitam, §. 13. in bullar. Rodriquez pag. 84. & 88.

150 R. Itaque ad quæsitum, posse dictos emptores gabellarum exigere à Regularibus prædictum iuramentum. Quia hoc non est compellere simpliciter Regulares ad iurandum, quod nequeunt seculares iuxta dicta facere, sed ex suppositione, si velint sibi res illas, quas dicunt esse ad vsum proprium, sine solutione gabellæ relaxari. Et tenentur dicti Regulares ad mentem dictorum exigentium iuramentum iurare, nec possunt æquiuocare. Ita Sylu. ver. Iuramentum 3. qu. 2. fine, & verbo Mendacium, quæst. 6. fine: Sanch. lib. 3. in decal. cap. 6. nu. 35. Et ita video obseruari hic Genuę & videtur inductum ad tollendas fraudes. Et fraus, & dolus nemini debent suffragari cap. Legi 16. quæst. 1. ca. Audiuimus, de collus. deteg. c. Sedes Apostol. de rescr.

151 Et si quæras etiam, an Regulares teneantur obseruare leges ciuiles, in bonum Reipublicę ordinatas, vt leges taxantes pretia rerum, vel vetantes aliquod genus vestium, vel armorum.

R. Licèt ecclesiastici omnes sint exempti à potestate, & iurisdictione seculari, tam in causis ciuilibus, quàm in criminalibus, vt constat ex Trid. sess. 25. de reformat. cap. Non minus, de immun. Eccles. cap. fin. de rebus ecclesiæ non alienandis & habet Molin. tom. 1. de iust. tract. 2. disp. 31. & dixi hic supra, num. 137. Legibus tamen ciuilibus in communem vtilitatem Reipublicæ inductis subijciuntur, & eas seruare tenentur, quando contra Canones, & regularem disciplinam non sunt, & hoc non ratione obedientiæ, quia exempti sunt, sed ratione iustitiæ, & conformationis cum tota Republica. Vnde si dictas leges transgrediantur, non tenentur ad pœnas contrafacientibus impositas, sed debent puniri

à pro-

à proprio iudice, qui arbitraria pœna,habendo consi-derationem ad pœnas à iudice seculari impositas, transgressores suos puniet. Ita Vasquez 1.2. disp.167. à nu.2.& Cruz lib.1.de statu Relig.cap.6.dub.2. concl.2.

CONSTITVTIO III.

Concedit, quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua in genere.

IVLIVS PAPA II.

Dilectis filijs F. Francisco de Paula, & eius fratribus Ordinis Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio

§. 1. EXponi nobis nuper fecistis, quòd licèt in Regula vestra expressè caueatur, ne vos missas particulares perpetuas, seu sub perpetua obligatione recipere possitis; quia tamen de præsenti sunt vestri tres speciales eiusdem Ordinis benefactores obligati celebrari facere quasdam particulares missas, siue ex propria, & speciali deuotione, siue ex ordinatione quorumcumque viuorum, seu defunctorum, quorum sunt hæredes, ac testamentorum suorum executores, seu etiam ex eorum propria deuotione, aut aliàs ob singularem deuotionis affectum, quem ad dictum Ordinem vestrum gerunt, cupientes vobis,seu fratribus eiusdem vestri Ordinis piè relinquere nonnulla bona, seu pia legata cum onere, quòd vos, seu eiusdem vestri Ordinis fratres supradictas missas celebrare teneamini, vosque dubitantes ob præmissa præfatæ vestræ Regulæ contrauenire,pro conscientia um vestrarum quiete cupiatis vobis gratiosè concedi, quòd, cuiuslibet dictorum trium benefactorum interueniente consensu,prædicta piè legata cum onere celebrandi missas ipsas particulariter, seu in specie, ad futuros quinquaginta annos dumtaxat, & post dictos quinquaginta annos easdem missas in genere, seu sub generaliter omnium missarū, per vos in vniuerso vestro Ordine prædicto de cætero celebrandarum, à dicta vestra Regula non deuiando, acceptare possitis, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis de super opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nota, quòd ista constitutio est obtenta viuente P. N. Francisco. Vide constit. 4. huius Pontif. §. 4. n. 19.

§. 2. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, quòd dicta piè legata, seu relicta quæcumque cum onere celebrandi missas ipsas modo prædicto, iuxta vestræ Regulæ tenorem, & instrumentorum cuiuslibet dictorum trium vestrorum benefactorum consensu super huiusmodi factorum, seu nouiter faciendorum, & innouandorum formam, licitè acceptare,ac,missas ipsa particulares modo,& forma prædictis celebrando, singulis particularibus missis satisfacere, & huiusmodi viuorum, seù defūctorum quorūcumque relinquentium, seù legantium voluntates,ac ordinationes adimplere censeamini, & propterea dictæ vestræ Regulæ nullatenus contrauenire intelligamini, sed perinde habeatur, tam apud tres præfatos speciales dicti vestri Ordinis benefactores, quàm etiam apud vos, seu eiusdem vestri Ordinis fratres, & quoscumque reliquos,tam viuos,quàm defunctos,quò ad hoc dumtaxat,ac si vos,seu fratres ipsi prædictas particulares missas, iuxta dictorum relinquentium, seu largientium intentionem, & deuotionem, particulariter, & in specie celebraretis, dictorum quorumcumque testamenta,seu ordinationes in hoc commutando,auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus.

Concedi quòd possint fratres obligari per quinquaginta annos ad suffragia particularia, & in perpetuum sub generalitate.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus,& ordinationibus Apostolicis,cęterisq; contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum,sub annulo Piscatoris, die 23. Decembris, 1505. Pontificatus nostri anno 3.

CONSTITVTIO IV.

Declarat irrita pacta facta absque consensu Generalis, vel Capituli generalis, & qua sine persona fruentes priuilegijs fratrum. Denique qua sit Conseruatorum potestas.

IVLIVS PAPA II.

Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Grauatensi, & Episcopo Malaginensi, ac dilecto filio Vicario in Episcop. Malaginen. in spiritualibus gener. & eorum cuilibet, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. ALiàs venerabilem fratrem Episcopum Parisien. Conseruatorem Ordinis Minimorum deputauimus, eique mandauimus, quatenus, quoties opus foret,dicto Ordini,& illius personis,& fratribus assisteret, & non permitteret, quòd Decanus, & Capitulum Ecclesiæ S. Vlfrani, & eorum officiales, ac Rector parochialis Ecclesiæ S. Aegidij de Abbatisuilla Ambianen. Diœcesis,& alij quicumque cuiuscumque dignitatis forent,tam in dicta Diœcesi,quàm alibi,in aliquo damnificare,molestare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderent, quinimmo corpora defunctorum quorumcumque qui in Ecclesia domus de Abbatisuilla in eorum vita sepeliri elegerant, seu qui in posterum eligerent, cum relictis fratribus ipsius domus de Abbatisuilla,fratribus integraliter restituerent; nec ipsi,nec alij prædictos, & quoscumque alios fratres dicti Ordinis de cætero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatisuilla, & alijs eiusdem Ordinis Ecclesijs sepeliri eligerent pro tempore,impedire præsumerent,sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhiberet, ac S. Vlfrani, & S. Aegidij Ecclesias, nec non alias, ad quas corpora defunctorum, qui in dicta de Abbatisuilla,

Instituerat hic Pontifex per alias literas, de quibus supra in 1. eius constit. §. 27. in Conseruatorem Episcopum Parisiensē.

Vide const. 3. Sixti IV. & constit. 2 huius Pontif. § 21. nu. 55.

uilla, & alijs cœterarum domorum Ordinis huiusmodi Ecclesijs sepeliri deberent, deterentur, interdiceret, ac desuper statueret, & ordinaret, prout de iure foret faciendum.

Instituerat per alias literas Episcopū Parisiensem, & Archiepiscop. Thuron. Commissarios pro exequendis literis, &c.

§. 2. Et deinde pro parte dilecti filij Francisci de Paula, dicti Ordinis Institutoris nobis exposito, quòd fratres Ordinis Minimorum potētiam Decani, & Capituli, ac Rectoris prædictorū plurimum formidabant. Nos per alias nostras in forma Breuis literas prælato Parisiensi Episcopo, ac venerab. F. Archiepiscopo Thuronen. ac dilecto filio Abbati Monasterij S. Saturnini Tholosanæ Diœcesis commisimus, ac dedimus in mandatis, quatenus in præmissis eisdem fratribus assisterent, & ad executionem prædictorum, & aliarum quarumcumque literarum, dicto Ordini per Sedem Apostolicam, aut aliàs quomodolibet concessarum, & in posterum concedendarum, in quocumque loco, & Diœcesi opus foret, ac quoties pro parte Francisci, & aliorum fratrum prædictorum, ac quorumcumque Superiorum, & Correctorum domorum, ac locorum dicti Ordinis requisiti fuissent, procederent, ac Decanum, & Capitulum, necnon Rectorem præfatum, & alios quoscumque priuilegiorum Ordinis Minimorum huiusmodi transgressores, vbicumque pro tempore degentes, etiam extra prædictam, & qualscumque Diœceses, & Prouincias, quoties opus foret, coram eis euocari facerent, & per censuras ecclesiasticas, & alia iuris remedia compellerent, & compescerent, inuocato etiam ad id, si opus foret, auxilio brachij secularis, & sententias, ac censuras ipsas aggrauarent, & reaggrauarent, & alia necessaria, & opportuna facere curarent, aliàs iuxta dictarum literarum continentiam, & tenorem in omnibus, & per omnia, perinde ac si hæ prædictæ à principio eorum cuilibet directæ fuissent, ipsique in illis Conseruatores specialiter deputati fuissent, prout in singulis literis prædictis pleniùs continetur.

Pacta, quæ non sunt confirmata à Generali, vel Capitulo generali, non valent.

§. 3. Cum autem, sicut præfatus Franciscus de Paula nobis exponi fecit, tunc Prouincialis, & fratres dictæ domus de Abbatisuilla, seu aliqui ex eis cum Decano, & Capitulo præfatis super tumulandis corporibus defunctorum huiusmodi ad certam concordiam, seu transactionem deuenerint, per quam inter alia voluerunt, quòd processus præmissorum occasione eatenus facti, & qui in posterum fierent, nullius essent roboris, & momenti; Quòdq; ex tunc de cœtero corpora eorum, qui apud Ecclesiam dictæ domus de Abbatisuilla eligerent sepulturam, ad dictam Ecclesiam S. Vltrani cum luminaribus deferri, & inibi duabus missis celebratis, & luminaribus, cum alijs funeralibus, iuribus, & obuentionibus eisdem Decano, & Capitulo relictis, ad Ecclesiā domus de Abbatisuilla huiusmodi portari deberent, prout in quodam instrumento publico desuper confecto dicitur pleniùs contineri. Et quia concordia, & transactio per Prouincialem, & fratres præfatos facta huiusmodi, contra tenorem priuilegiorum eidem Ordini concessorum, & absque licentia, & consensu præfati Francisci dicti Ordinis generalis Correctoris, per Sedem prædictam deputati, sine cuius licentia illæ fieri non poterant, & in maximum dicti Ordinis præiudicium factæ fuerunt. Idem Franciscus generalis Corrector nobis humiliter supplicari fecit, concordiam, & transactionem supradictas, ac sententiam cuiuscumque iudicis secularis super præmissis pro Decano & Capitulo, & contra fratres dictæ domus de Abbatisuilla latam, nullas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse declarare, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & vestrum cuilibet præsentium tenore mandamus, quatenus concordiam, & trāsactionem, ac prædictas, & qualcumque alias, per quoscumque iudices seculares super funeralibus, & quartis, & alijs contra prædictam de Abbatisuilla, & alias dicti Ordinis domos, & illarum fratres hactenus latas, & in posterum ferēdas sententias, nullas fuisse, & esse auctoritate nostra declaretis, & prout de facto processerūt, cassetis, & annulletis, ac, eisdem Francisco, & fratribus assistendo, priuilegia dicto Ordini concessa obseruare faciatis. Quòdq; qualcumque conuentiones, per quoscumque dicti Ordinis Prouinciales, & Vicarios generales, speciales, ac quoscumque alios fratres, seu eorum Procuratores, vbicumque, & quomodocumque, & sub quibuscumque clausulis, & formis factas, concordatas, transactas, & expeditas, quæ per præfatum Franciscum, vel successores suos dicti Ordinis generales Correctores, seu Capitulum generale dicti Ordinis acceptatæ, confirmatæ, & ratificatæ non fuerint, nullius esse roboris, & momenti declaretis, si, & prout de iure fuerit faciendum.

Quomodo fratres possint se obligare ad suffragia, & quòd fruātur priuilegijs Mendicantium concedendis, &c.

§. 4. Et pro manutenenda, & conseruanda Regula dicti Ordinis, in qua expressè inhibetur, ne fratres ipsi vltra quinquaginta annos particularia quæcumque suffragia in dicto Ordine acceptent, & suscipiant; vt particularia quorumcumque dicti Ordinis Fundatorum, & Fundatricum, ad quæ ipsi obligantur, suffragia huiusmodi sub omnium dicti Ordinis suffragiorum, & bonorū generalitate suscipere, & acceptare, singulisque priuilegijs, gratijs, & indultis omnibus, quatuor mendicantibus Ordinibus, & eorum cuilibet per Sedem prædictam concessis, seu aliàs quomodolibet concedendis, & etiam Ordini prædicto iam concesso, & confirmato priuilegio confessiones audiendi, iuxta illius formam, & tenorem, vobis frui, vti, & gaudere valeant.

Personæ, quæ priuilegijs Ordinis gaudent. Vnde bene Cap. Ro. 7. sess. 9. statuit, quòd solū filiæ Fūdatricum, nō filiæ filiarū Monasteria nostra ingrediātur.

§. 5. Quódque dicti Ordinis domorum Fundatores, Fundatrices, Procuratores, & Procuratrices, Tutores, & Tutrices, eorumque vtriusque sexus liberi, necnon dicti Ordinis Conseruatores præsentes, & futuri, omnium, & singulorum ipsorum ieiuniorum, orationum, & sacrificiorū, ac quorumcumque aliorum bonorum, in toto huiusmodi Ordine Minimorum de cœtero faciendorum, & recitandorum participes forent, & illis communicata sint, & esse debeant.

§. 6. Quòd-

Conseruatores eligēdi potestas, ipsorumq; auctoritas. §. 6. Quòdq; fratres dicti Ordinis Conseruatores Minimorum etiam Canonicos cathedralium Ecclesiarum, & officiales, ac Vicarios ipsorum sibi eligere, & quòd tales in Conseruatores taliter per eos electi, ex nunc per nos deputati censeantur, possintq; contradictores quoscumq; excommunicare, & censuras, iteratis vicibus, aggrauare, ac loca quæcumque ecclesiastico subijcere interdicto, ac omnia alia, quæ possunt Cōseruatores, ab alijs fratribus aliorum Ordinum mendicantium, iuxta priuilegia eis super hoc concessa, electi.

Vni domui concessa censetur cōcessa omnibus. Vide supra in constit. eiusdem 1. §. 18. & infra in Leonis 25. §. 1. & Clem. VIII. 3. §. 2. & Paula III. 1. §. 16. §. 7. Quòdq; singula priuilegia, indulgentiæ, gratiæ, & indulta, alicui ex domibus Ordinis Minimorum huiusmodi hactenus per nos, vel Sedem prædictam, aut aliàs quomodolibet concessa, ad omnes, & singulas alias domos dicti Ordinis Minimorum hactenus constructas, & construendas intelligantur concessa, ac si in specie cuilibet eorumdem concessa fuissent, & illa ad quamlibet domorum extensa, & de nouo concessa sint, & esse censeantur, dicta auctoritate statuatis, & ordinetis.

Derogat contrarijs. §. 8. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & duabus dictis in Concilio generali editis, & alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs; etiamsi aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem Sede indultum fuerit, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Martij, 1507. Pontificatus nostri anno 4.

§. I.

1 NOto 1. quòd corpora defunctorum super terram sepeliri non possunt, quòd si aliqua sepulta sint, debent amoneri, per const. Pij V. quæ incipit, Cum primùm Apostolatus, apud Cherub. to. 2. bull. in Pio V. const. eius 5. in cuius §. 6. sic habetur. *Et vt in Ecclesijs nihil indecens relinquantur, ijdem*, (Episcopi, Ecclesiarū Rectores &c. *prouideāt, vt capsæ omnes, & depostta, seu alia cadauerum conditoria super terram existentia omnino amoueantur, prout aliàs statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur*. In cuius etiam decreti conformitate ordinauit sacra Congregatio, quòd sepulturæ defunctorum non collocentur subtus altaria, vel eorum bradellas, quòd si quæ sint, oppleantur. Refert Naldus verbo Sepultura, fine. Vide Scort. in selec. bull. Theor. 219.

2 Aduerto etiam obiter, quòd in supra cit. bulla Pij V. §. 5. mandat Pontifex in virtute sanctæ obedientiæ Regularibus, vt in Ecclesijs suis deputent aliquem, qui pauperes mendicantes, seu eleemosynam petentes per Ecclesias tempore missarum, prædicationum, aliorumque diuinorum officiorum eijciat, & ad portas Ecclesiarum stare faciat; quòd si negligentes fuerint, grauissimè ab Ordinario corripiantur. Vide Scort. loco cit. Theor. 218.

§. II.

3 NOto 1. quòd illa clausula *Quoties opus fuerit*, importat infinitatem, ita vt non solùm pro vna, aut centum vicibus possint Conseruatores procedere contra molestantes fratres, sed quoties opus fuerit, & vsque in infinitum, si opus fuerit. Tusch. ver. Clausula, concl. 353. num. 2. Idem etiam importat clausula Quandocumque, vel Quotiescumque. Tusch. ibi, num. 7.

4 Noto 2. quòd illa clausula *In omnibus, & per omnia* importat vim specialis specificationis. Tusch. loc. cit. concl. 354. num. 1.

§. III.

5 NOto 1. quòd fratres fecerunt quoddam pactū, seu transactionem cum Decano, & Capitulo Ecclesiæ S. Vlfrani cum consensu Prouincialis, quæ cum fuerit facta contra tenorem priuilegiorum, & absque licentia Generalis, seu Capituli generalis, irritam, & nullam declarat. Declarat etiam conuentiones, transactiones, & pacta quæcunque, quæ à Generali, seu Capitulo generali ratificata non fuerint, nullius esse roboris, & momenti.

6 Noto 2. quòd transactio facta cum consensu Generalis, seu Capituli generalis, etiamsi sit contra tenorem priuilegiorum, in aliquo casu particulari in vtilitatem Religionis valet. Colligitur ex supradicti priuilegij tenore à contrario sensu.

7 Noto 3. quòd transactio est de re dubia, & lite incerta, non gratuita pactio, sed aliquo dato, vel retento, vel de dando, aut retinendo promisso. Ita Specul. de transact. num. 1. Sylu. ver. Transactio, in princ. Colligitur ex cap. Super eo, de transact. Seu transactio est recessus à lite, & actione mota, vel mouenda. Decis. Rotæ Farin. tom. 2. p. 1. decis. 447. num. 1. Et sufficit ad validitatem transactionis, quòd immineat periculum litis, licèt non sit de præsenti. Farin. ibi. num. 2. Pactum est duorum, vel plurium in idem dandum, vel faciendum, seu non faciendum consensus. Specul. ibid. nu. 2. Amicabilis compositio est gratis, & liberaliter facta conuentio inter amicos. Azor. tom. 1. lib. 7. cap. 26. quæstio 5.

8 Noto 4. quòd Alex. IV. irritauit, ac nullius existere firmitatis decreuit omnes conuentiones, obligationes, compositiones, & pacta, quæ fratres Minores, etiamsi sint Guardiani, vel Custodes, fecerint contra prædicti Ordinis statuta, vel consuetudines, absq; Generalis, vel Ministrorum prouincialium licentia, & assensu, vt refert Casarub. in comp. verb. Conuentiones, num. 1. Sed quò ad nostros Prouinciales videtur derogatum hoc priuilegium, in quo Prouinciales expressè excluduntur cum derogatione contrariorum. Honorius IV. decreuit irrita, & inania pacta quæcumq; quæ fratres Minores, etiamsi sint Prouinciales, in receptionibus locorum, & domorum eiusdem Ordinis, cum Prælatis, Rectoribus, & Clericis Ecclesiarum, in quarum territorio domus, & loca prædicta consistunt, absque licentia generalis Ministri, vel Capituli etiam generalis inire præsumpserint in præiudicium dicti Ordinis, Casarub. ibid. n. 2. Rodriq. t. 1. q. reg. q. 27. art. Sed omnia ista priuilegia videntur abrogata per c. fin. de pact. in 6. in quo Bonif. VIII. *statuit, pacta, & conuentiones factas cum præfatis Capitulis, & Rectoribus valere, si fuerint facta de consensu Capituli localis, non obstante, quòd superiorum Prælatorum non interuenerint in eisdem assensus, nec ab ipsorum generalibus, vel prouincialibus Capitulis extiterint approbata*; Et Leo X. in Concil. Lateranens. infra in Leone, constit. eius 26. §. 9. sic habet. *Pacta autem, & conuentiones inter eosdem fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita valeant*,

leant, nisi per subsecutum proximum Capitulum generale, vel prouinciale refutata, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerint, Per quæ videntur satis derogata priuilegia adducta Iulij, Alexan. Honor.

9 Nihilominus tamen dicendum est, quòd prædicta priuilegia sunt in suo robore, & quòd dictum cap. fin. de pact. in 6. est derogatum à Iulio II. in fine huius cōstit. eo enim ipso quòd Pontifex derogat expressè constitutioni vni in corpore iuris communis insertæ cum clausula generali subsequenti, & omnibus quibuscūq; alijs, &c. censetur derogare omnibus, & singulis contrarijs, etiam in corpore iuris insertis; durum enim nimis esset, si cogeretur Papa omnia contraria singillatim nominare: Et etiam limitatur à dicta const. Leonis, cui tamquam vltimæ standum esset. Sed dicit Casarub. in comp. ver. Concilium, num. 7. quòd postea idē Leo reualidauit omnia priuilegia Regularium, & in pristinum statum restituit viuæ vocis oraculo, sed in foro conscientiæ tantum: Et eodem num. ver. Notandum est etiam, ait idem Casarub. quòd etiam idem Leo reualidauit, & in pristinum statum restituit omnia Mēdicantium priuilegia pro foro etiam exteriori, & hoc per quandam constitutionem concessam Prædicatoribus post præfatum Concilium, quam refert idem Casarub. ver. Communicatio priuilegiorum, nu. 20. cum derogatione omnium contrariorum, hoc pacto, videlicet; *Non obstantibus quibuscumque Apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, siue constitutionibus, ordinationibus, necnon in prouincialibus, & synodalibus Cōcilijs editis, specialibus, vel generalibus*. Vnde cum ista bulla fuerit facta post dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium in Concil. Lateranensi, & per illam derogetur etiam constitutionibus editis in Concilijs generalibus, non est dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem Casarub. loc. cit. quòd consulti super hoc viri docti, ita responderunt. Eadem insinuat Casarub. verb. Priuilegia fratrum num. 28. & 29. & expressè id probat multis adductis Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 8. art. 10.

10 Adde, quòd priuilegia fratrum Minorum fuerunt innouata, & confirmata ex certa scientia à Sixto V. anno 1587. die 3. Octobris, Pontif. sui anno 3. cum fortissimis non obstantijs, vt patet ex eius bulla, quæ incipit, Etsi Mendicantium, quā refert Rodriq. in suo bull. in Sixto V. bulla eius 14. Vnde cum nos fruamur priuilegijs omnium Mendicantium, non solùm concessis, sed etiam concedendis, vt patet ex const. 1. Iulij II. §. 14. Et ex hac etiam constit. §. seq. Et hoc sit quoddam priuilegium, quòd confirmentur, & innouentur priuilegia alicuius Religionis, non est dubium, quin hoc etiam frui possimus. Pro maiori intelligentia tamen

11 Aduerte hic vltra notata supra in constit. 2. Sixti IV. §. 6. nu. 4. quòd confirmatio priuilegiorum facta ex certa scientia habet vim restituendi priuilegia reuocata, non solùm priuata auctoritate, idest à solo Papa, sed etiam reuocata iure communi. Ita Suar. li. 8. de leg. c. 19. num. 4. & 5. Ius autem commune subdistinguitur in ius commune ordinarium, & in ius Concilij generalis. Ad restituendum priuilegium iure communi priori modo reuocatum, sufficit, quòd innouatio, & confirmatio sint ex certa scientia. Ad restituendum priuilegium 2. modo, idest in Concilio generali reuocatum, requiritur vlterius, vt fiat de eo specialis mentio per clausulam Non obstante reuocatione talis Concilij, vel saltem generalis Concilij in communi. Ita Suar. loc. cit. num. 5. & 6. Rodriq. tom. 1. q. regul. quæstio. 8. art. 10. qui multos ad id citat. In clausulis autem Non obstantibus bullæ Sixti V. confirmatiuæ priuilegiorum Minorum licèt non sit ista clausula non obstantibus constitutionibus editis in Concilijs generalibus explicitè, est tamen implicitè, quatenus confirmat dicta priuilegia, dummodo decretis sacri Conc. Trid. non sint contraria. Quæ exceptio firmat regulam in contrarium, quasi velit Pontifex confirmare, & innouare omnia priuilegia Regularium, quę non sunt contra Conc. Trid. etiamsi sint contra alia Concilia, V.G. Lateranense, nam alioqui illa clausula *Modo Concil. Trid. non sint contraria*, esset superflua, nam per generalem clausulā, Non obstantibus quibuscunq; ordinationibus Apostolicis, non derogatur decretis Concilij generalis, vt dixi. Ita explicat Rodriq. loc. cit.

12 Aduerte etiam, quòd, confirmatis ex certa scientia priuilegijs alicuius Religionis, cui primò fuerunt concessa, eo ipso censentur confirmata pro omnibus Religionibus, quibus ante confirmationem, & post concessionem fuerunt communicata, si communicatio fuit non solùm de concessis, sed etiam de concedendis. Ita Rodr. loc. cit. ar. 2. Suar. lib. 8. de leg. c. 19. num. 10. qui id etiam putat valere etiamsi confirmatio sit in forma communi, quia etiam confirmatio in forma communi, gratia, & priuilegium est.

13 Sed clariùs & expressiùs dicto Concil. Later. derogatum est per Paulum III. in const. eius 1. §. 5. infrà, & per Gregor. XIII. in eius constit. 1. §. 4. infrà, his verbis. *Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis etiam generalis Concil. Later. vltimò celebrati*. Vnde nulla remanet dubitatio, quin tàm hoc nostrum priuilegium, quàm alia Alex. & Honorij sint in suo robore, non obstante cap. fin. de pact. in 6. & non obstante modificatione priuilegiorum Regulariū facta in Concilio Later. & hoc tum in foro interno, quàm externo. Ita Passarel. in not. priuil. not. 12. Probat id etiam, sed alijs rationibus, Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 3. dub. 5. concl. 3.

14 Et nota etiam, quòd quandoq; conceditur priuilegium pro foro interno, & quandoq; pro foro externo. Priuilegium pro foro interno excludit omnino forum externum. Priuilegium verò pro foro externo valet etiam pro interno. Ita Suar. lib. 8. de leg. cap. 6. nu. 11. Quando verò priuilegium tantùm conceditur in foro pœnitentiæ, per illa verba significatur illud priuilegiū non extendi ad forum contentiosum, sed tantummodò limitari ad forum conscientiæ. Significatur etiam, tale priuilegium dari ad tollendum aliquod malum, aut vinculum apud Deum. An verò illud vinculum sit tollendum in ipso sacramento pœnitentiæ, nec ne, vide Suarez loco cit. nu. 15. & 16.

15 Noto 5. quòd amicabilis compositio hic non prohibetur, nisi rationem induat transactionis, vt sæpe fit, & patet ex cap. Veniens, de transact. quia de ordinario amicabilis compositio fit sine præiudicio Religionis V.G. habent aliquam differentiam fratres cum Curato, vel alio seculari super vno puncto, volunt amicabiliter componi ad vitandas lites, & expensas, committunt alicui rem discutiendam, & definiendam, qui extra iudicium publicum, diuidendo rem, aut emolumentum, quod ex ea speratur, inter eos, qui circa eam cōtrouertunt, aut id aliunde compensando pro quantitate, & qualitate iuris dubij, rem amicabiliter componit. Et si vis scire, quæ sit differentia inter arbitros, & arbitratores, ac amicabiliter compositores, vide Molin. tract. 5. de iust. disp. 30. Et pro exacta definitione transactionis superiùs adducta, vide eumdem Mol. tract. 2. disp. 556. & 557.

16 Noto 6. circa illam clausulam, *Si, & prout de iure*, quòd ista clausula significat in rescissione pactorum debere Conseruatores iuris ordinem seruare, citando partes, &c. Tusch. ver. Clausula. concl. 368.

§. IV.

17 Concedit tria. 1. ad conseruandam Regulam, vt ad suffragia particularia Fundatorum, & Fundatricum, ad quæ se fratres obligauerant Post annos quinquaginta, non teneantur in posterum, nisi sub generalitate omnium suffragiorum, & bonorum Ordinis. 2. quòd fruantur omnibus priuilegijs cōceden-

cedendis omnibus, & singulis Ordinibus mendicantibus. 3. quòd privilegio nobis concesso (supra in constit. 1. eiusdem Papæ. §. 32. Vide quæ ibi dico nume. 61.) confessiones audiendi, iuxta illius tenorem vbiuis frui, & gaudere possimus.

18 Tenor hic discutere difficillimam illam quæstionem, an nos Minimi possimus obligari ad suffragia perpetua in particulari, pro qua

19 Sciendum est 1. quòd in Regula, n. 15. ita habetur *Ad nullas verò missas, nec ad quæcumq; suffragia se obligent ipsi fratres: nisi tantum in genere, seu sub generalitate omnium missarum, & suffragiorum Ordinis, aut solum pro quinquaginta annis vel citra.*

20 Sciendum 2. quòd, seclusa dicta prohibitione, stãdo in iure communi, Prelatus cum Conuentu potest se obligare ad suffragia perpetua. Lazar. in comp oper. Nauar. ver. Monast. n. 6. Mol. tract. 2. de iust. disp. 14c. versu Item ex contractu, to. 1. Rodriq. to. 2. q. reg. q. 49. art 7. Mirand. to. 1. man. q. 24. art. 2. concl. 1. Abbas in cap. Dilecti filij, de foro compet. numer. 2. Colligitur etiam ex cap. Quod quibusdam, de fide iussor. Et ex dicto cap. Dilecti filij.

21 Sciendum 3. quòd consuetudo legitimè præscripta excusat ab obseruantia præceptorum Regulæ, etiamsi ea ad mortale obligarent. Nau. in man. ca. 12. n. 5c. Rodriq. to. 1. q. reg. q. 69. art 2. Vnde cum multis ab hinc annis obseruatum sit in Religione, vt ad suffragia perpetua se obligent fratres, potest dici, quòd illud præceptum Regulæ consuetudine legitimè præscripta, contra quam per nullum Generalem ab his annis reclamatum est, immo omnes, quandò fuerunt requisiti, dictos contractus perpetuos confirmauerunt, quinimmo & Capitula ipsa generalia à Capitulo Paulæ in posterum similes perpetuos contractus confirmauere, vt patet. Et quòd hæc consuetudo potuerit legitimè introduci, patet, quia, quæ per priuilegium fieri possunt, valent quoque consuetudine legitima præscribi, vt bene Felin. cap. Quæ in Ecclesiarum, de const. n. 27. Sanch. lib. 7. in decal. cap. 8. n. 63.

22 Sciendum 4. quòd idem Iulius II. vt supra, const. eius 3. quæ incipit, Exponi nobis, concessit, quòd nos possemus obligare ad suffragia perpetua, per quinquaginta annos quidem ad particularia, vltra autem sub generalitate omnium missarum, & suffragiorum, prout in Regula.

23 Sciendum 5. quod Leo X. vt infrà in const. eius 15. quæ incipit, Cum sicut, concessit, vt obligationes missarum, & suffragiorum perpetuorum à fratribus receptæ tempore datæ dictæ constitutionis, non durent, nisi ad annos quinquaginta, & vltrà in perpetuum solùm sub generalitate, & quòd ista generalitate suppleatur, ac si dietim dictæ missæ, seu suffragia dicta essent.

24 Sciendum 6. quod Clemens VII. viuæ vocis oraculo concessit, vt possemus ad missas, & suffragia perpetua obligari. Et de hoc viuæ vocis oraculo fidem facit Antonius Cardinalis SS. quatuor, quod habes infra in Clement. VII. const. eius 11.

25 Sciendum 7. quòd supradictis constitutionibus, & viuæ vocis oraculo ad instantiam Capituli generalis Paulitani, fuit per Paulum III. derogatum, vt constat ex eius const. 4. infra §. 4.

26 Sciendum 8. quòd post celebrationem dicti Capituli Paulitani, sed ante illius confirmationem, Patres Conuentus SS. Trin. de Vrbe impetrarunt à Paulo III. per viuæ vocis oraculũ, de quo testatur Antonius Cardinalis SS. quatuor, quòd possent obligari ad suffragia perpetua, vt habes infrà in Paulo III. const. eius 7. cui videtur quòd sit derogatũ per dictam const. Pauli III. Nam hoc viuę vocis oraculum datum est die 13. Octobris anno 1535. Breue autem eiusdem Pauli, quo dictũ Capitulum Paulæ confirmat, datum est die 27. Martij, 1536. cum clausula Non obstantibus quibuscumq; Nihilominus tamen dicẽdum est, quòd dictum viuæ vocis oraculum per dictam constit. Pauli non est derogatum. Nam derogatis priuilegijs, non derogantur viuæ vocis oracula, vt dico infrà in const. 17. huius Pontif. §. 1. numero 3. Et quòd viuæ vocis oracula, eamdem vim habeant, ac aliæ constitutiones, habetur in cap. Institutionis, 25. quæst. 2. & dico infrà in constit. 17. huius Pontif. num. 1.

27 Sed ad omnem scrupulum tollendum Vrbanus VIII. feliciter regnans concessit, quòd cum approbatione Capituli generalis fratres se possint ad suffragia perpetua obligare, vt constat ex eius const. 2. infra.

28 Neque obstat, quòd illa concessio sit in casu particulari: nam sententia Principis ius facit. cap. Institutionis cit. vbi Glossa. Et Glossa in princ. dist. 19. & habetur expressè in cap. In causis, de sent. & re iud. vbi Glossa verbo In similibus, ait, quòd sententia Principis trahenda est ad consequentiam, præsertim quando procedit causa cognita, & partibus præsentibus, vt in casu dictæ bullæ Vrbani. Ità Felin. in c. In causis, n. 3. vbi Innoc. Abbas ibid. n. 4. Duar. cap. 2. de const.

29 Neque etiam obstat, si dicas, Pontificem in illo casu dispensatiuè processisse. vt constat ex illa clausula, *Dictum Bartholomæum specialis gratiæ, &c.* & sic hunc casum non esse trahendum ad consequentiam. Nam responderi potest hunc casum non esse merè dispensatiuum. Primò, quia Papa videtur suam sententiam fundare in iustitia causæ, quam pars aduersa, licèt non effugere, protrahere tamen intendebat more reorum, vt dicitur in principio §. 2. Vndè ad tollenda omnia subterfugia, quæ rei, & iustitia carentes inuestigare solent de ordinario sententiam protulit, vt dicitur §. 3. Secundò, quià fundatur specialiter ista sententia in acceptatione dictæ obligationis perpetuæ factæ à Capitulo generali, quod quidem Capitulum potuisse dictam obligationem acceptare, videtur supponere Papa. Et constat, tum per consuetudinem legitimè præscriptam, tum per viuæ vocis oraculum concessum à Paulo III. post Capitulum Paulæ. Clausula autem illa *specialis gratiæ, &c.* solita apponi in dispensationibus, vt Rebuff. in praxi benef. tit. Dispensationis defectu ætatis, pag. mihi 272. hic ideo ponitur, quia cum iura derogantia Regulam, non essent vndequaque clara, oportuit, Pontificem gratiosè concedere, quod iure aliquatenus obscuro prætendebatur.

§. VI.

30 EX isto §. & §. 2. eiusdem const. pro Conseruatoribus collige, quòd Conseruatores à fratribus requisiti, tenentur sub mortali illis assistere, & non permittere, eos molestari, & priuilegia eorum defendere. Constat ex illis verbis positis supra §. 2. *Commisimus, ac dedimus in mandatis*. Quod præceptum, cum sit in materia graui, ad mortale obligat. Propterea enim eliguntur in Conseruatores personæ graues, & auctoritatis, vt auctoritate personæ facilior reddatur executio mandati. Sed de Conseruatoribus infra in const. 5. Gregorij XV.

CONSTITVTIO V.

Concedit multa priuilegia P. Binet, qui fuit primus post S. Franciscum in Religione Generalis, & in specie quòd nouem collectæ valeant pro nouem missis.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. Franciscus Binet, Ordinis Minimorum Correctori generali, salutem, & Apostolicam benedictionem.

H SA-

Proœmiũ.

Acer Ordo per quondam Franciscum de Paula exemplaris vitæ Religiosum institutus, & per nos approbatus, & per quem Ecclesiam Dei multiplicibus splẽdoribus illustrari speramus, à nobis, & Sede Apostolica promeretur, vt illius quieti, & corroborationi vigili cura intendamus.

P. Binet in Generalem electus bis recusat.

§. 1. Cum itaque superiori anno prædictus Frãciscus, qui dicti Ordinis Corrector per Sedem prædictam deputatus fuerat, ad meliorem vitam à Domino conuocatus, in Gallia fuisset vita functus. Nos cupientes dicto Ordini opportunè prouidere, generale Capitulum fratrum dicti Ordinis in alma Vrbe nostra in domo SS. Trinitatis dicti Ordinis celebrari, inibiq; Correctorem generalem eligi iussimus, atque mandauimus: ac pro eiusdem Ordinis directione, illi dilectum filium nostrum Marcum tituli S. Mariæ trans Tiberim presbyterum Cardinalem Senogallen. nostro, & dicto Sedis nomine præsidere voluimus. Cum autem in Capitulo huiusmodi, Spiritus sancti gratia cooperante, via scrutinij in generalem Correctorem electus, ac ibidem publica electione, in qua consenserunt capitulantes fratres diuersarum Regionum, in huiusmodi electione voces habentes, ipsorumque nominibus alta, & intelligibili voce perlectis, & alijs ad huiusmodi electionem necessarijs inibi iuridicè peractis, à prædicto Marco Cardinali auctoritate nostra, licèt plurimùm renitens, confirmatus, & ad officium huiusmodi suscipiendum in virtute Spiritus sancti, & ad sanctæ obedientiæ meritum astrictus, & coram nobis, ac prædicto Marco, ac dilecto etiam filio nostro Roberto titul. S. Anastasiæ, officium Generalatus huiusmodi sponte, & liberè resignasti, quam renunciationem tuam admittere recusauimus, tibique, vt officium huiusmodi, & triennium, pro quo electus fueras, diligenter exerceres, mandauimus in Generalem confirmatus fuisti.

Supplicat P. Binet Papæ, sibi aliquid tradi de sua auctoritate pro visitatione perficienda.

§. 2. Et, sicut nobis nuper exponi fecisti, dubitas propter eiusdem Ordinis Regulam, nouissimè per nos approbatam, & confirmatam, & alia, in huiusmodi tui Generalatus officio nouo, ac vniuersali visitatione, quam per vniuersum Ordinem huiusmodi perficere cum Dei gratia speras, tam à tuis, quàm alijs plurimis aliorum Ordinum Religiosis, plura, variaque impedimenta tibi afferri, propter quæ negotijs dicti Ordinis tui opportunè prouidere posse non confidis, nisi auctoritas nostra tibi suffragetur.

Tribuit illi Papa plenariam auctoritatem super omnes fratres.

§. 3. Nos itaque tuis in hac parte supplicationibus inclinati, quòd super omnes, & singulos Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore vbilibet existentes fratres, cuiuscumque etiam status, conditionis, & gradus existant, auctoritate nostra plenariam, & omnimodam potestatem, facultatem, & iurisdictionem, quibuscumque generalibus Correctoribus tui Ordinis per priuilegia Apostolica concessam, & nuper per nos in eorumdem Marci, & Roberti Cardinalium præsentia tibi viuæ vocis oraculo de nouo attributam, & concessam, etiam in vtroque foro liberè exercere: Ipsique dicti Ordinis Minimorum fratres, tam Prælati, quàm alij inferiores vbilibet existentes, quacumque etiam Apostolica auctoritate muniti, tibi tamquam vero, legitimo, & immediato Prælato, & generali Correctori dicti Ordinis Minimorum, per nos, vt præfertur, confirmato, & substitutis, seu deputatis per tuas patentes literas, tuisque mandatis, Regulæ prædicti Ordinis tui non contrarijs, humiliter, & cum effectu parere, ac obedire, ac prædictam Regulam per nos approbatam, & confirmatam cum omnibus circa illam per nos declaratis auctoritate nostra à te reuerenter suscipere teneamur.

Regula nostra est strictior omnibus, & ideo nullus ab ea potest transire, nec vllus potest bona Religionis alienare.

§. 4. Et cum vita Ordinis Minimorum huiusmodi sit cæteris aliorum Religiosorum arctior, & strictior, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna mandamus, in quàm, tam recipientes, quàm recepti, & concedentes ipso facto incurrere debeant, quòd fratres ipsi ad nullũ alium, quantumlibet etiam priuilegiatum Ordinem, prætextu quorumcumq; priuilegiorum, cuicumque alteri Ordini, etiam sub quacumq; verborum forma quomodolibet concessorum, absque nostra, & tua, aut generalis Correctoris pro tempore existentis licentia speciali transire possint. Nec eiusdem Ordinis Minimorum domos, vel bona quæcumque ad Ecclesias prædicti tui Ordinis quomodolibet pertinentia, alijs quibuscumque personis secularibus, regularibus, Ecclesiasticis, de Ordine Minimorum huiusmodi non existentibus, concedere audeant, vel præsumant. Et quòd fratres contrafacientes auctoritate nostra prædicta, quoties opus fuerit, excommunicare, necnon, iteratis vicibus, aggrauare, nec non per alias cẽsuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia compescere, & ad Ordinem Minimorum reducere, reuocare, & recuperare, seu reduci, & reuocari facere. Et cum eisdem fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi eadem auctoritate dispensare, ipsosque & ipsorum quemlibet punire, & corrigere, absoluere, & absolutionem huiusmodi etiam alijs demandare.

Quòd nouem collectæ valeant pro nouem missis.

§. 5. Et si in huiusmodi visitatione tua, vel aliàs in aliquibus domibus, & locis dicti Ordinis Minimorum, tam pro Ecclesiarum fabricis, quàm alys fratrum necessitatibus, missarum multitudinem copiosam inuenires, & cognosceres, quòd illæ per fratres domorum, & locorum huiusmodi in Ecclesijs illorum, iuxta obligationem per eosdem fratres factam, aut relinquentium ordinationem celebrari non possint, prout in Parisiensibus, & Ianuensibus domibus per illarum fratres esse cognouisti, vt cum fratribus domorum, & locorum huiusmodi nunc, & pro tempore ibidem degentibus, & eorum quolibet dispensare possis, & quòd dispensatio super his per te facienda, à nobis facta censeatur; Eisdem fratribus, vt nouem collectas per eos, seu eorum quemlibet in vnaquaque missa recitare pro nouem missis, ac septem collectas pro septem missis, sicque de alijs descendendo, seu citra dictum numerum, cum omnium, & singularum domorum, & locorum huiusmodi fratrum, ac etiam totius Ordinis Minimorum huiusmodi suffragiorum, orationum, sacrificiorum, ieiuniorum, vigiliarum, disciplinarum, & aliorum quorumcumque bonorum generalitate, singulis eiusdem Ordinis benefactoribus qui missas ipsas in Ecclesijs domorum, & locorum huiusmodi recitandas dederint, adeo plenè, & integrè valeant, & sufficiant, ac si missæ huiusmodi pro eis, & eorum quolibet, iuxta piam eorum deuotionem, & intentionem particulariter recitarentur, & particulariter recitatæ forent, licentiam concedimus.

§. 6. Nec

Indulgentias concedit.

§. 6. *Nec non omnes, & singulas Ordini Minimorum huiusmodi, & eius personis, per nos, & prædecessores nostros, seu Sedem prædictam, & eius Legatos, tam S. Francisco de Paula, quàm alijs quibuscumque eiusdem Ordinis Minimorum domibus, tam generaliter, quàm particulariter sub quacumque verborum forma, etiam stationum Vrbis, & aliarum Ecclesiarum eiusdem, indulgentias quascumque iuxta priuilegiorum eiusdem Ordinis Minimorum formam, & tenorem, hactenus, quomodolibet concessas, in viridi obseruantia existentes, de nouo de speciali gratia concedimus.*

Derogat contrarijs.

§. 7. *Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibuluis reuocationibus, per nos, vel aliàs etiam sub quacumque verborum serie factis, & in posterum faciendis, ac statutis, & constitutionibus dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 8. *Volumus insuper, quòd transumptis supra præsentibus pro tempore factis, & sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici munitis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, & signatis, tam in iudicio, quam extra illis tanta fides adhibeatur, quanta adhiberetur, si ipsæ originales literæ forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 27. Martij, 1508. Pontificatus nostri anno 5.*

§. I.

1 Recusat P. Binet non tantùm semel, sed bis officium Generalatus, ad ostendendam religiosam humilitatem, fortè recordans illius dicti Chrysost. homil. 34. in ep. ad Heb. *Miror, si potest aliquis Rectorum saluari*. Sed iussus à Papa acceptat, ad ostendendam obedientiam. Pertinaciter enim, cum agnoscitur Dei voluntas, per Superiorem declarata, non sunt officia recusanda; vt D. Thom. quodlib. 5. art. 22. sed quousque liceat dignitates recipere, vel recusare; vide tom. 1. nostri Religiosi, q. 1. cap. 10. Et quomodo respondere debeat religiose eligendus, si ante electionem interrogetur, an velit eligi, vide ibid. capit. 31. §. 6. concl. 6. versu Sed quomodo.

§. III.

2 Noto 1. quòd posset hic quæri, quo iure competat Prælatis regularibus iurisdictio in subditos, de qua agam, Deo dante, tomo 2. Religiosi. Videatur interim Rodriquez tom. 1. quæst. reg. quæst. 17. art. 2. Bann. 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 5. Sotus lib. 10. de iustit. quæst. 1. art. 4. Vide supra in constitut. Pyrrhi, à num. 11.

3 Noto 2. quòd plenaria, & omnimoda iurisdictio comprehendit omnia necessaria, & vtilia, ita vt ei iurisdictioni nihil possit addi, vel minui; nam plenarium id est, quod adiectione non indiget. Tusch. ver. Dictio, conclus. 329. & 330. & omnimodum est dictio vniuersalis, quæ omnia comprehendit. Tusch. ibi, concl. 320. nu. 1. Quare per istam clausulam tribuit Papa Generali temporalem, & spiritualem auctoritatem in suos subditos, seu in vtroque foro, vt hic dicitur. Vnde in criminibus grauioribus, si res ipsa exegerit, potest eos torturæ subijcere, cum moderamine tamen. Quod etiam concesserat Nicolaus Quintus Ordini Minorum, vt est apud Casarub. ver. Correctio fratrum, numero 12.

4 Noto 3. quòd illa clausula *Super omnes, & singulos* importat specificationem specialem, ac si omnes in individuo nominarentur. Tusch. verbo Clausula, conclus. 296. n. 2. & comprehendit etiam specificè eos, qui alioquin essent exempti. Tusch. ibi, n. 3.

5 Noto 4. quòd Generali præcipienti contra Regulam obedire non tenemur. Et in quibus teneamur obedire Prælato, & in quibus non, vide to. 1. Relig. q. 1. cap. 6. per totum. Vide etiam ca. 7. & 8. per tota.

6 Et si quæras, an possit Generalis, vel Prouincialis eximere subditum ab obedientia Correctoris, vel alterius Superioris immediati. Dico, quòd non, quia id ad solum Papam pertinet, qui est supremus Dominus. Ita Syluest. ver. Casus, quæ. 1. casu. 5. Fernand. 4. p. sui exam. cap. 15. §. 2. numero 1. dicto 5. Mirand. tom. 2. man. qu. 7. art. 6. Rodriq. to. 1 quæst. reg. qu. 23. artic. 3. Colligitur ex cap. Frater noster, 16. qu. 1. A S. Fausto in suo thesauro lib. 6. q. 146.

§. IV.

7 Declarat 1. nostram Religionem esse cœteris Religionibus arctiorem. Quod etiàm declarauit Leo X. infra, constitut. eius 6. quæ incipit, Quamuis aliàs, & constitut. eius 3. §. 2. quæ incipit, Illius. Propter quæ dixi tom. 1. Religiosi, qu. 1. capit. 24. §. 1. nostram Religionem esse etiam strictiorem Carthusianorum, & eos posse iure communi ad nostram Religionem transire. Nos autem ad nullam aliam transire posse. Stante autem aliqua legitima, & vrgentissima causa, videtur Papa innuere, quòd possit Generalis concedere alicui ex nostris Religiosis, vt ad aliam Religionem transeat. Causa autem non potest esse infirmitas continua, quia hæc vescendo paschalibus in infirmaria reparatur. Erit fortasse inquietudo naturalis alicuius Religiosi, quæ eò deuenisset, vt nequaquam posset ampliùs sufferri. Et videtur colligi ex isto textu, vbi Papa prohibet transitum, sed transire non curant nisi inquieti, nam in nostra Religione cessat ratio maioris perfectionis zeli, cum sit omnibus alijs strictior, & consequenter perfectior. Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 1. c. 24. concl. 6. & 7. Vide etiam supra, in constit. 2. huius Pontif. §. 14. nu. 50.

8 2. Prohibet, vt nullus possit bona Religionis cuiquã extraneo concedere, & loquitur de donationibus particularibus factis à fratribus particularibus, & dicit, quòd possit Generalis eas recuperare, &, si opus id fuerit, donatarios ad restituendum censuris ecclesiasticis compellere.

9 3. Concedit, quòd possit Generalis cum suis fratribus in quacumque irregularitate supra concessa, seu super quocumque voto dispensare, eosque punire, corrigere, &c. & hoc ipsiusmet Papæ auctoritate. Et nota, quòd illa clausula *Cum eiusdem Ordinis fratribus* est indefinita, quæ in iure æquipollet vniuersali. Panor. cap. In Genesi, de elect. num. 1. Glossa in cap. Vt circa, ver. Aliorum ecclesiasticorum, de elect. in 6. Concedit itaque Pontifex P. Binet Generali, vt vniuersaliter possit cum omnibus suis fratribus vti potestate data B. P. N. Francisco per supradictas constitutiones, nimirum Pyrrhi §. 5. & 6. a n. 11. huius 2. §. 9. & 19. vide etiam const. 4. Sixti IV. §. 5. à num. 5.

§. V.

10 Concedit, quòd Generalis tempore visitationis possit in illis locis, in quibus magnum numerum inuenerit missarum, dispensare, vt fratres illius Conuentus, dicendo nouem, vel citra descendendo, collectas, satisfaciant pro nouem, vel septẽ, &c. missis. Quòd priuilegium etiam concessit Leo X. infrà, in const. eius 5. Vbi ad finem in comp. Passar. notatur in margine, id etiam fuisse extensum ad Prouinciales per Paulum III. & citatur etiam in indice, verbo Missarum collectæ. Sed ego illud non vidi.

11 Noto 1. quòd de hoc nostro priuilegio quod est maximum in hac materia, tractant Nau. libro 3.

consil. de celeb. miss. conf. 10. ex quo desumpserunt deinde Festus in summ. const. Prædic, p. 1 cap. 28. Confett. in summ. priuileg. titulo 19. cap. 3. Zanard. 2. part. suæ summ. capit. 21. A Sorbo verbo Missa 3. pagin. 410. Frascinel. in tractatu de obligat. sacerd. sect. 6. arg. 21. & sect. 7 & §. 9.

12 Noto 2. quòd consultus Nau. loc. citat. super hoc priuilegio, respondit multa. 1. quòd non solùm Generali, qui tunc fuit, sed etiam alijs, qui huic successerunt, & succedent in posterum, data est prædicta facultas. 2. quòd potest dispensare non solùm super missis receptis tempore datæ eorumdem priuilegiorum, sed etiam pro postea receptis ante suam visitationem, & tempus, in quo petitur dispensatio. 3. quòd non potest Generalis facere facultatem fratribus recipiendi missas, seu eleemosynas dicendas eas, & deinde pro eis dicere solùm collectas. 4. quòd potest Generalis, etiam extra tempus visitationis, in prædictis dispensare. 5. quòd prædictus Generalis prædictam dispensationem per se ipsum facere debet, nec potest alteri suam potestatem delegare. 6. quòd Generalis debet hanc dispensationem facere cum inquisitione in scriptis de numero missarum obligatarum, & de caussis, propter quas sunt receptæ, nimirum propter necessitatem, fratrum, & fabricæ Conuentuum, aut Ecclesiarum. Septimò, quod Generalis hanc dispensationem faciens, debet applicare alia merita suorum subditorum, vt ieiunia, orationes, & alia bona opera ad illas animas, pro quibus est satisfaciendum in missis. Hæc Nauar. Quæ omnia mihi placent, excepto tertio, & quinto.

13 Quòd enim Generalis possit hanc dispēsationem committere suo Visitatori generali, colligitur tum ex fine istius priuilegij, quod est concessum ad serenandas conscientias fratrum, qui necessitate vel victus, & vestitus, vel fabricæ, recipiunt multas missas, quibus deinde plenè satisfacere non potentes, scrupulis anguntur. Vnde cum Generalis non semper possit totam Religionem visitare, ea loca, quæ non potest præsentialiter, visitat per suum Vicarium generalem, qui, si non haberet hanc potestatem reducendi missas, non posset perfectè suum exequi officium, nec conscientijs subditorum mederi. Tum quia delegatus à Principe potest alteri negotium committere, cap. pastoralis, de off. deleg. nisi sit electa industria personæ, vt Glossa in summ. dicti cap. Pastoralis. At hic non videtur electa præcisè industria personæ Generalis, sed Generalis visitantis: Vnde cum officium visitationis possit æquè benè Generalis implere per substitutum, poterit etiam hoc visitationi annexum. Tum quia id videtur expressè dici in capitulo final. de offic. del. Ex quo tex. colliguntur Cardinal. & Abbas. not. 1. hanc regulam, quam menti tenendam esse protestantur, scilicet, quòd *Papa committendo alicui causam, regulariter non videtur eligere industriam personæ, sed potiùs intendit prouidere negotio, quod decidendum committit*. Tum quia sola magnitudo causæ non facit videri electam industriam personæ. Felin. capitulo final. §. Is autem, numero 4. de offic. deleg. Tum quia tunc solùm videtur electa industria personæ, cum vel committitur factum, quòd non potest per alium adimpleri: vel in commissione dicitur, Vt tu expedias, & non alius, vel Vt personaliter, vel Per te ipsum, vel Proprijs manibus hoc expediās, vt Felinus loco citato numero 3. & 4. Sed in nostro casu nihil horum est, vt patet, & hoc factum potest æquè bene adimpleri per prudentem Visitatorem cum plenaria potestate datum, ac per Generalem. Quando censeatur electa industria personæ, vide Menoch. tom. 2. de præsump. quæst. secunda punct. 851.

14 Quòd verò Generalis possit facere facultatem fratribus recipiendi missas in futurum, & dicendi pro illis tot collectas, contra 3. dictum Nauar. patet clarè ex dicta bulla Leonis, §. 3. ibi, *seu in posterum reciperent*, Vnde de mente Pontificis non dubito, quin intenderit etiam concedere priuilegium pro missis futuris, quod non negat absolutè Nauari, loc. cit. nu. enim 3. ait, vtramq; partem de rigore iuris posse defendi. Et n. 6. fine ait. *Quamuis propter magnam causam id citra culpam fieri posse, videtur asserere finis bullæ Leonis, scilicet propter vrgentem necessitatem*. Quare etiam secundùm Nauar. propter necessitatem victus, & vestitus, aut fabricæ Monasteriorum, potest Generalis dispensare, vt fratres recipiant eleemosynas missarum, & deinde solùm dicant collectas. Ad maiorem autem intelligentiam huius dicti

15 Quæro vtrum missæ sacrificium pro multis differentibus oblatum, tantùm valeat singulis, ac si pro vno tantùm offeretur.

16. Hanc rem esse valde controuersam, præsertim hoc tempore. Ego à D. Thoma non discedo, nec per imaginationem. Et qui sensum Domini cupit intelligere, à domesticis inquirat. Dico ergo, quòd fructus meritorius, & satisfactorius sacramenti, & sacrificij missæ tantùm valet ex condigno singulis, cum pro multis offertur, ac si vni tantùm applicaretur. Ita D. Thom. 3. p. quæ. 79. art. 5. corp. Caiet. ibi, & tom. 2. opusc. tract. 3. q. 2. Sylu. verb. Missa, 1. qu. 9. Arag. 2. 2. qu. 85. art. 3. versu Contrarium tamen, pag. 651. Montag. de val. miss. cap. 24. qui ait, ita etiam sensisse Vniuersitatem Sorbonæ, & alij multi apud istos. Probatur, tum quia virtus missæ ex opere operato in se, & absolutè sumpta est infinita quò ad sufficientiam, licèt sit finita quò ad efficaciam, iuxta dispositionem recipientis; quia res oblata est Christus passus, & eius infinita merita. Ergo nihil prædicti fructus detrahitur ex consortio aliorum: Tum quia D. Hieronym. relatus in cap. Non mediocriter, de cons. dist. 5. ait, *Cum igitur pro cunctis animabus missa dicitur, nihil minus, quàm si pro vno quolibet ipsorum diceretur, accipitur*. Tum quia si hoc non haberet ex sua natura missæ sacrificium, Papa id concedere non posset. Sed hoc nostrum priuilegium modò vacat per decret. Congreg. quod habes infra, in constit. 9. Vrbani VIII.

CONSTITVTIO VI.

Confirmat de nouo Regulam, approbat declarationes illius, factas à Cardinali Senogallensi. Prohibet cantum, & ingressum mulierum non Fundatricum intra septa nostrorum Monasteriorum.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. Francisco Binet Ordinis Minimorum Generali salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. *Icèt anno superiori generale Capitulum Ordinis fratrum Minimorum in alma Vrbe nostra de mandato nostro celebratum fuerit, illique auctoritate nostra præfuerit dilectus filius noster Marcus, titul. S. Mariæ trans Tiberim presb. Card. Senog. ac electio de te in generalē Correctorē dicti Ordinis canonicè fatta, necnon omnia,* Capitulum generale per alias suas celebrari mandauit.

omnia, & singula per generalis Capituli Ordinis huiusmodi fideles, ac pios zelatores, iuxta eiusdem Ordinis primi Patris, & Institutoris Francisci de Paula piam, & vltimam voluntatem, seu iuxta tenorem eiusdem Regulæ per nos approbata, & confirmata, ibidem deliberata, acceptata, conclusa, ac per eumdem Cardinalem auctoritate nostra huiusmodi declarata, & authenticata, tam super cantus inhibitione, quàm super alijs punctis, & articulis super Regula prædicta inibi etiam ritè notatis, & articulatis, per nos (prædicto Marco Cardinali singula huiusmodi, nonnulla vtique declaratione digna nobis fideliter referente) approbata, & confirmata fuerunt.

Dubitauerunt quinam de mente huius Pontificis.

§ 2. *Quia tamen nuper fide dignorum relatione percepimus, aliquos ex fratribus dicti Ordinis, præsertim in Italiæ partibus degentibus, tam super cantus huiusmodi prohibitione, quàm mulierum intra Conuentuum septa ingressus inhibitione, & Vigilum deputatione, huiusmodi prædicta Regula moderationem petere, ac in dubium reuocare, an nostræ mentis extiterit confirmare Regulam huiusmodi per ipsum Institutorem vltimò reformatam, seu in melius emendatam, dum prohibet, diuinum officium cum notulis decantari, & mulieres aliter, quàm in Regula huiusmodi permittitur, Conuentuum septa ingredi, permittatque Vigiles deputari; aut etiamsi super ijs, ac alijs singulis in dicta Regula contentis, per prædictum Marcum Cardinalem plenissimè fuerimus, & simus informati.*

Prohibet cantum, & ingressum mulierum in nostros Cõuentus.

§. 3. *Nos, qui Regulę, & Ordinis huiusmodi zelatores sumus, & ad quos spectat ambiguitates singulas, præsertim cum de mente nostra, & de resultantibus nostris ex literis dubitationibus quibuscumque quæritur, declarare. Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra scientia, & deliberatione, vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis notum facimus, quòd Regulam Ordinis Minimorum huiusmodi vltimo loco, de mandato vltimo Institutoris reformatam, seu in melius emendatam, etiam quò ad prohibitionem recitationis diuinorum officiorum, tam diurnorum, quàm nocturnorum, & quarumcumque missarum, etiam defunctorum cum cantu aliquo, etiam Gregoriano: Nec non aliàs, quàm in prædicta Regula permittitur, ingressus mulierum intra Conuentuum Ordinis huiusmodi septa: Vigilumque deputationem, & huiusmodi, iuxta Regulæ prædicta tenorem, approbauimus, & confirmauimus, ac pro potiori cautela de nouo approbamus, & confirmamus. Et proindè vniuersis, & singulis Ordinis Minimorum huiusmodi, nunc, & pro tempore vbilibet existentibus fratribus præsentium tenore districtiùs inhibemus, ne in aliqua Ecclesia cuiuscumque domus dicti Ordinis, tam citra, quam vltra montes, & vbicumque nunc, & pro tempore existentibus, diuina eorum officia, tam diurna, quàm nocturna, & tam festiua, quàm ferialia, missas aliquas, tam defunctorum, quam alias, etiam in solemnibus festis, neque Gregoriano, neque alio quouis cantu cum notulis cantare, nec aliquas mulieres aliter, quàm in dicta Regula permittitur Ordinis Minimorum huiusmodi Conuentuum septa ingredi vllatenus præsumant.*

§. 4. *Et ne pro prædictis, aut alijs quibuscumque prædicta Regulæ punctis, seu articulis, ad nos, seu Sedem Apostolicam in posterum recurrere sit necessarium, illis etiam, vt diuina eorum officia, tam diurna, quam nocturna, singulasque missas, etiam defunctorum, & in festis solemnibus, tam in choro, quam in altari, iuxta prædicta Regulæ tenorem plana dumtaxat, & intelligibili voce, ac sine notulis quibuscumque cantu vtique rectissimo, tamquam eorum minimo nomini, suæque vitæ quadragesimali apto, & conuenienti, simpliciter recitare debeant. Mulieres verò aliter, quàm in prædicta Regula permittitur, Ordinis huiusmodi Conuentuum septa ingredi nullatenus permittant: Vigiles autem, iuxta tenorem dictæ Regulæ per nos, vt præfertur, approbata, & confirmatæ, a cunctisque fratribus huiusmodi, nunc, & pro tempore vbilibet existentibus, & degentibus, de mandato nostro, perpetuis futuris temporibus in virtute Spiritus sancti recipiendæ, & acceptandæ, sibi pro tempore deputatos, seu deputandos, ea, qua decet, reuerentia recipere habeant, mandamus, atque iniungimus.*

Officium diuinum simpliciter recitari, & Vigiles acceptari iubet.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque, ac consuetudinibus dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, & confirmatis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 20. Decembris, 1508. Pontif. nostri anno 6.*

Derogat contrarijs.

§. II.

1 NOta 1. quòd declarare ambiguitates ex literis Pontificum resultantes, ad ipsos Pontifices spectat, ad hoc scilicet, vt illis standum sit in iudicio, & extra, nam alioquin non est prohibitum Doctoribus eas declarare, sed istæ declarationes non valent nisi tantùm, quantùm valet auctoritas ipsorum Doctorum, vt dixi tom. 1. Religiosi, qu. 4. cap. 8. versu Priusquam proferam.

2 Noto 2. quòd S. P. Franciscus in sua Regula 1. cantum permiserat, deinde instinctu Spiritus sancti vetuit, quare in vltima Regula, quàm obseruamus, numer. 12. expressè prohibuit, & sub grauibus pęnis in Corrector. num. 24. Causam narrat Montoya in chronicis, & est illa eadem, quæ mouit ad prohibendum cantum Gregorium, relatum cap. In sancta Romana, dist. 92. vbi sic habet, *In sancta Romana Ecclesia dudum consuetudo est valde reprehensibilis exorta, vt quidam ad sacri altaris ministerium cantores eligantur, & in diaconatus ordine constituti modulationi vocis inseruiant, quos ad prædicationis officium, & eleemosynarum studium vacare congruebat. Vnde fit plerumque vt ad sacrum ministerium, dum blanda vox quæritur, quæri congrua vita negligatur, & cantor minister Deum moribus stimulet, cum populum vocibus delectat.* Pro cantu vide omnino Rodriquez tomo 2. quæst. reg. quæst. 40. per totam.

§. III.

3 NOto 1. circa ingressum mulierum in Conuentum, quòd in Regula, numero 23. prohibentur omnes mulieres ingredi in Conuentus, Excipiuntur tamen omnes de stirpe regia, ac Fundatrices cum sua comitiua. Fratres autem introducentes puniuntur in Correctorio, numero 39. & in Capitulo Paulæ, quod fuit confirmatum à Paulo III. n. 30. habetur, *quòd nullæ mulieres quorumcum-*

que priuilegiorum pretextu, preter eas, quibus ex Regula conceditur, permittantur Conuentus nostri Ordinis intrare, nisi in earum priuilegio papali exprimatur. Non obstante prohibitione in Regula fratrum Minimorum contenta; vel aliud æquiualens præceptum, puta, Virtute excommunicationis, & huiusmodi. Et Clementis VII. viuæ vocis oraculo excommunicauit dictas mulieres ingredi præsumentes, reseruando absolutionem Prouincialibus nostri Ordinis. Habes infra in Clemen. VII. const. eius 7.

4 Noto 2. quod Pius V. reuocauit omnia priuilegia, quæ habebant mulieres ingrediendi Monasteria Regularium, per suam const. 5. infrà, quæ incipit, Regularium personarum, & excommunicat mulieres introire præsumentes, absolutionē sibi reseruando, & suspendit à diuinis fratres admittentes, ac priuat ipso facto officijs, quæ habent, & inhabilitat ad futura. Et Gregorio XIII. supradictam constitutionē confirmans per suam const. que incipit, Vbi gratiæ, apud Cherub. tom. 2. bull. in eius constit. 28. pag. 393. excommunicat etiam ipso facto, non solùm dictas mulieres quouis prætextu presumentes ingredi, sed etiam Superiores ingredi permittentes, & extendit suam constitutionem etiam ad mulieres, & ad viros ingredientes Monasteria Monialium.

5 Sed cum dubia quædam emersissent circa dictam const. Pij, idem Pontifex eam declarauit per aliam bullam, quæ incipit, Decet Romanum Pontificem, quam refert Confett. in comp. in Pio V. const. 6. pa. 179. in qua declarat, quòd *per suam primam constitutionem non solum intellexit comprehendere mulieres habentes, & prætendentes facultatem ingrediendi, sed etiam omnes, & quascumque alias, tam in genere, quàm in specie.* Declarat etiam, *quòd non intendit prohibere, quin mulieres possint ingredi claustra, quando in eis missa, & alia diuina officia celebrantur, ac dum processiones fiunt, & quando Christi fidelium cadauera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, similiter quando diuinum verbum ibi proponitur, vel per aliam quamcumque causam tantus concursus populi fuerit, quòd commodè ingredi non possint, & egredi per portam Ecclesiæ, quòd tunc possint ingredi, & egredi per portam claustri, dummodò recto tramite accedant ad portum, qua exitur è Monasterio.*

6 Noto 3. quòd cum versum esset in dubium, an per dictam const. Pij V. derogatum esset nostræ Regulæ quò ad Fundatrices, & Reginas, P. F. Andreas Amodeus nostri Ordinis Zelosus supplicauit sacræ Cōgregationi Concilij hoc pacto. *Illustrissimi, & Reuerendiss. DD. Dubium tale est. Per Regulam nostram Minimorum Ordinis cauetur, ne Superiores mulieres aliquas in nostri Ordinis Conuentus vllatenus intrare permittant; verumtamen singulæ Dominæ de stirpe regia procreatæ ac etiam omnes huiusmodi Ordinis Fundatrices, quæ locorum eiusdem Ordinis septa communiora videre postulauerint, eædem honestè cum sua comitiua intrare, ac deuotè visitare tolerentur. Huic autem derogatum esse videtur per quemdam motum propriū Pij V. quo prohibetur mulieribus cuiuscumque gradus, status, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia præditis, quascumque facultates, & licentias sibi à Sede Apostolica concessa prætendentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne Monasteria, ac domos Carthusiensium, & aliorum quorumcumque Regularium Ordinum, etiam Mendicantium ingredi audeant, & ipsorum Monasteriorum, & Conuentuum Superiores, quocumque nomine nuncupentur, qui eas introducere, admittereue præsumunt, ipso facto priuentur ab officijs, quæ in præsentia obtinent, & inhabiles in posterum ad illa, & alia omnia, ac suspensi à diuinis remaneant. Dubitatur igitur, an vigore nostræ Regulæ mulieres præfatæ de stirpe regia procreatæ intrare, absque ipsarum, & dictorum locorum Superiorum pœna possint, vel per allegatum motum proprium sit penitus quò ad hoc nostræ Regulæ derogatum. Illustrissimarum, & Reuerendiss. DD. VV. Deditissimus seruus, & orator, F. Andreas Amodeus Zelosus Italiæ Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula. Responsio sacræ Congregationis hæc est. S. D. N. Gregorius XIII. etiam ex sententia Congregationis Concilij declarauit non censeri derogatum quò ad Reginas, vel Fundatrices dumtaxat. Franciscus Card. Alciatus. Presens copia fuit extracta à proprio originali, & concordant. Die 21. Nouembris, 1577.*

7 Si quæras quænam personæ excludantur per dictionem illam *Dumtaxat.*

℞. Quòd solùm excluduntur mulieres de stirpe regia, non autem comitiua Fundatricum, & Reginarum. Quicquid dicat Passar. in schol. ex Auenion. num. 20. Primò, quia cui conceditur aliquid, conceditur etiam id, sine quo illud fieri bene, & honestè non potest. l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. & l. penult. ff. ve vsufr. & cap. Præterea, de off. deleg. vbi Glossa verbo Ex eo. Et cap. Prudentiam, §. Sexta, fine, eod. tit. & cap. De prudentia, de donat. inter vir. Docet etiam Nauar. tom. 1. consil. de off. iud. ord. consil. 2. num. 6. Io. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 5. dub. 1. concl. 1. At istæ mulieres, vel Reginæ, vel Fundatrices semper associatæ incedunt cum alijs mulieribus, quas indecens videtur relinquere, & solas ingredi in Monasteria. 2. quia quando conceditur alicui priuilegium ad celebrandum, vel audiendum sacrum tempore interdicti, extenditur etiam ad familiares, cap. Licet, de priuil. in 6. vbi Glossa verbo Admittuntur, aliqua cumulat ex iure ciuili. Probus ad Monach. cap. Ne aliqui de priuileg. in 6. Habet etiam Suar. lib. 8. de legib. cap. 11. num. 8. & Sanch. 6. in decal. cap. 17. num. 6. 3. quia hoc priuilegium nō est odiosum, sed fauorabile quò ad nostras Fundatrices; concessum est enim ad Religionis augmentum, vt videntes deuoti seculares, nostras Fundatrices talibus priuilegijs esse condecoratas, animentur ad nouas fundationes intentandas. Quòd patet etiam ex priuilegijs Fundatoribus, & Fundatricibus concessis à Iulio II. in eius constit. 1. §. 24. & const. 4. §. 5. Nihil enim aliud intendisse puto summum Pontificem, concedendo priuilegia Fundatoribus, & Fundatricibus, quàm Religioni fauere. 4. quia licèt dictio *Dumtaxat* si taxatiua, quæ excludit omninò extranea à dispositione, includit tamen etiam ea, quæ ad illam pertinent; Neque excludit ea, quæ sunt de consuetudine, vt Tuschus ver. Taxatiua, conclusion. 23. numer. 12. & 13. Sed maximè interest, Fundatrices, quæ de ordinario sunt matronæ nobilissimæ, & ditissimæ, habere socias, quæ illis continuè assistant, & hoc etiam est de consuetudine. Addo denique 5. quòd vt audio, fuit à Congr. Card. decisum, quod dictæ Fundatrices possint ingredi Monasteria cum comitiua sex aliarum mulierum, quod placet Sanch. loc. cit.

8 Si quæras, an per illam declarationem Pontificis Pij, quæ incipit, Decet Romanum, seu per viuæ vocis oraculum eiusdem, quod referunt Quarant. in summ. bullar. verbo Monaster. & Conuent. reg. in princip. versu Nos Alexander, pagin. mihi 404. & Festus 1. part. summ. capit. 16. derogatum sit Regulæ nostræ, qua cauetur numero 23. ne vllæ mulieres, quæ Fundatrices non sint Monasteria nostra ingrediantur. Docet Passar. & bene, in schol. ex Auenion. num. 20.

quem

quem sequuntur Sanch.6. in decal.cap.17.numer.32.& Rodriq.tomo 1.sum. cap.60.numer.6.quòd non; Quia cum huiusmodi statutum sit facti,& in facto consistat, Papa probabiliter potest illud ignorare. Quare illi non intendit derogare,nisi expressam mentionem faciat,vt idem Passar.habet in not.priuileg.notab.9.Adde, quòd in Cap.Paul.cit.num.3.dicitur,quòd per nullum priuilegium permittantur mulieres ingredi nostra Monasteria, nisi in eo sit clausula Non obstante Regula Minimorum, seu Sub pœna excommunicationis; adde, vel illi æquiualens, puta Non obstante quacumque constitutione, etiam necessariò nominanda, nam tunc mens Pontificis videtur esse priuilegijs, etiam quæ in facto consistunt, derogare.

9 Sed aduerte, quòd sacra Congr. Card. vt refert A Sorbo in comp.verbo Ingredi Monas.fratrum,pag.365 declarauit, testante Illustriss. Card. Alexandrino,anno 1584.*In Monasterijs,seu locis Capuccinorum,quæ sunt in fieri, vel in quæ dum fabricantur, adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, sed solùm ibi aliqui habitauerint fratres pro fabricæ potiùs seruitio, quàm aliter, clausuram nullam esse talem,vt, si mulieres in ea intrent,pœnas constit.Pii V incurrant. Idemque debere dici de domibus, seu infirmarijs in Ciuitate positis, cum nec Ecclesiam, nec Conuentum habeant.* Quod valde placeat Sanch.6.in decal.cap.17.nu.9. His constitutis, operæ pretium duxi aliquas difficultates enucleare,quæ se offerunt circa hanc materiam,stantibus prædictis constitutionibus.

10 Quæres igitur 1. an puellæ intrantes Monasteria Regularium incurrant dictam excommunicationem Pij V. & qui admittunt, pœnas.

℞. Variare multùm in hoc Doctores circa tempus. A Sorbo.n.in comp. ver. Ingredi Monas.versu Aduertendum, quòd sub nomine, dicit quòd ad incurrendas has pœnas requiritur,quòd sint maiores sex annis.Llamas in append ad suam method.§.13.putat,quòd non incurrant puellæ decem annorum. Tutiùs alij, quòd ad incurrendas has pęnas sufficit, quòd puellæ ad annos discretionis peruenerint. Et in dubio, septennes ad annos discretionis peruenisse dicendum est. Ita Sanch.lib.6. in decal.cap.17.numer.4.referens se ad id, quòd dixerat supra,cap.16 nu.6.& 7. Ignorantia tamen poterunt excusari, vt Sanchez ibi,num.6. Quo eodem modo dicendum est de pueris, & puellis intrantibus Monasteria Monialium. Amentes autem mulieres, quæ ad annos pubertatis peruenerunt,si ea forma sint, vt aptæ sint incitare ad peccatum, licèt ipsæ, cum peccati incapaces sint, nullas incurrant pœnas,incurrunt tamen, qui eas admittunt. Nau.com.4.de regul.num. 59. Sanch.loc.cit.num.4.c.p.16.

11 De Reginis, & Imperatricibus,ac vtrarumque filialibus,quòd non comprehendantur his pœnis,docet idem Sanch.loc.cit. & Rodriq.tom.1.q.regul.q.8.art.1. Et quòd nullibi reperiatur textus prohibens hunc ingressum his mulieribus sub mortali, docet Suar.tom.5. in 3.p.disp.22.sect.6.num.12.& tom.4. de Relig.tractat. 1.lib.1.cap.7.num.5.sed solas Reginas, & Imperatrices præcisè dumtaxat excludi,constat ex declaratione Gregorij XIII.de qua nu.6.Neque puto,has comprehendi sub const.Pij V. Decet Romanum Pontificem,de qua numer.5. Nam personæ, quæ supereminentem habent qualitatem, quales sunt Reginæ, & Imperatrices, nisi specialiter nominentur, non comprehenduntur sub generali constitutione,vt Io. Andr. in cap.1. de schism. in 6.& colligitur ex cap. Quia periculosum,de sent.excom.in 6.Vide infra in const.9.Pauli V.§.1.num.2.

12 Quæres 2.quid intelligatur nomine Monasterij, quando ingressus in illud interdicitur mulieribus.

℞. Nomine Monasterij intelligi ea sola loca, quæ sunt intra septa Conuentus; qui clausura clauduntur, vel claudi debent. Ita Nauar.tom.2.consil.li.5. consil. 5.nu.4.de verb.signif. Sanch.6.in decal.cap.17. num.12. Io.Cruz lib.1.de statu Relig.c.5.dub.1.Et aduerte,quòd quando dicitur in const.Pij V.quòd non possint mulieres ingredi Monasteria, & domos,per domos, ibi non intelliguntur illæ, quas habent Regulares in prædijs extra Ciuitatem vel grangijs, etiam in Ciuitate, sed Monasteria, & domus sunt planè idem, vt aduertunt dicti,& Llamas in append.ad suam method. §.12.fine. Horti autem,qui sunt annexi,& contigui Monasterijs, nomine Monasteriorum comprehenduntur,vt A Sorbo in comp. verbo Ingredi, versu Secundò quia dixi, pagin.62. Sanch.loc.cit.num.15. De sacristia verò, quæ solo pariete diuiditur ab Ecclesia, nec ad eam ingrediendam opus est ire per claustrum, dubitat, an in ea possint admitti mulieres A Sorbo loc. cit. versu Et respondendo dicitur. Sanch. absolutè dicit. non posse, num.17. nisi sit vsus.Mihi videtur, quòd si porta sacristiæ respondeat immediatè in Ecclesia, vel in aliquo atriolo breui, seu vno, vel duobus passibus ducenti ad Ecclesiam, quòd potiùs dicenda sit tunc sacristia pars Ecclesiæ,quàm Monasterij: vnde poterunt liberè in eá ingredi mulieres. Ita Cruz. loc. cit. qui etiam id concedit de hortis contiguis Monasterijs,in quos per proprias portas,non Monasteriorum,ingreditur.

13 Quæres 3. an, stante declaratione bullæ Pij V. ab ipsomet Pontifice facta,qua conceditur mulieribus ingredi claustra, quando per ea fiunt processiones, liceat Superioribus ex industria processiones indicere ad hoc, vt ibi aliquæ mulieres ingrediantur.

℞. Non licere Rodriq.tom.1.q.reg.q.48.art.3. A Sorbo in compen. verbo Ingredi, versu Circa quam pag. 264.Sanch.6.in decal.cap.17.num.23. Quia Pontifex id non concessit ad dandum libertatis,& laxationis incitiuum,sed ad scrupulos tollendos. Sed istam glossam, secluso scandalo, non admitto. Nam potest Superior in tali processione indicenda habere bonum finem, nimirum vt mulieres aliquæ deuotæ, & benefactrices claustra ad sui ædificationem, & consolationem spiritualem videant;præsertim si breui in longinquum sint profecturæ. Immo etiamsi Superior nullum alium finem habeat,quam vt muliebri curiositati satisfaciat. Nam tunc etiam mens legislatoris impletur, cum fiat processio ea solemnitate,& deuotione,vt suppono,qua fiunt cæteræ consuetudinariæ, & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Adde, quòd istæ pœnæ non infliguntur nisi in permittentes mulieres illicitè ingredi Monasteria, sed hoc casu non ingrediuntur illicitè, cum tempore processionum ingredi possint. Ita Longus p.2. casu 3.nu.22. Bonac. de claus. q.5.p.4.num.14. Non excusarem tamen hoc casu talem Superiorem à peccato.

14 Quæres 4. an stante dicta declaratione, possint mulieres ingredi, quando in claustris datur habitus alicui nouitio.

℞. Quòd sic, & similiter si eo fiat pedum lotio, vel etiam ad audiendum sacrum, &c. de quibus numer.5. Quādo autem ingrediuntur mulieres ex dictis causis, ijs finitis,non sunt statim ejciendæ,sed possunt ibi per aliquod breue spatium remanere, etiam ad curiositatem. Ita Rodriqu.Sanch.A Sorbo locis cit.Nec etiam incurrent pœnas hic taxatas, si prædictis temporibus, quibus ingressus licitus est, malo fine ingrediantur. Nec similiter, si tali malo fine admittantur, etiamsi effectus sequatur,vt dicunt Doctores cit. præsertim Sanch.num.28. quia pœnæ non feruntur, nisi contra illicitum ingressum. Hoc autem casu non est illicitus,licèt peruerso fine vitiatus. Liceret etiam fœminæ,medendi gratia Monacho ægrè laboranti, Monasterium ingredi,si vir nullus reperietur,qui vellet,& posset ita bene Monacho mederi. Ita Rodriq.tom.1.quæst.regul.q. 46.art.7.versu Et idem omnino dicendum; A Sorbo in compen. verbo Ingredi, versu Et sic etiam per idem, pag.363.Sanch.loco cit.num.32.Quia conseruatio vitæ est de iure naturæ,cui cedit præceptum ecclesiasticum. Sed ista non procedunt in Ordine nostro Minimorū, quia in Regula id vetatur,cui per istam declarationem

non

non est derogatum, vt dixi supra, nu.8. Excipio tamen vltimum hic casum positum pro necessitate vitæ conseruandæ, cui Regula etiam cedere debet. Nec enim obligamur cum tanto rigore ad seruanda regularia statuta.

15 Quæres 5. Quas pœnas incurrant mulieres introeuntes,& Religiosi admittentes.

℞.In const. Pij V. imponitur pœna excommunicationis ipso facto à solo Papa absoluenda, postquam huius constit. notitiam habuerunt, mulieribus presumentibus ingredi Monasteria Regularium. Religiosis verò, siue Prælati sint, siuè subditi, præsumentibus admittere,imponitur pena priuationis officiorum,quæ obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, ac etiam suspensionis à diuinis ipso facto, sine alia declaratione. Gregorius verò XIII. in sua constit. fœminis præsumentibus ingredi licentiarum prætextu imponit similiter pœnam excommunicationis ipso facto à solo Papa absoluendam. Religiosis verò, siue Prælatis, siue subditis admittentibus, etiam sine præsumptione,prætextu licentiarum obtentarum imponit eamdem excommunicationis pœnam,& priuationem dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa,& alia in posterum obtinenda.

16 Noto 1 quò ad mulieres ingredientes, ad hoc vt pęnam excommunicationis dictis constit. positam incurrant, quòd debent id facere cum præsumptione. Quare non solùm inaduertentiæ,obliuio,negligentia, sed etiam ignorantia quantumuis crassa,dummodò nõ sit ingens temeritas, eas excusabit,quia verbum Audere temeritatem petit,& præsumptionem, vt Nau.com. 4.de regul.num 62. notab.7. Suar.tom.5.in 3.p.disp.22. sect.6.num.14. Rodriq.tom.1.q.regul.q.47.art.2. Sanch. lib.6. in decal.cap.16.num.96.

17 Noto 2. quòd licèt ad incurrendam pœnam positam contra Religiosos admittentes in constit.Pij V.requiratur præsumptio, per constitut.tamen Gregorij nõ requiritur; & sic ignorantia crassa non poterit excusare. Excusabit tamen ignorantia quamuis vincibilis, & culpabilis, etiamsi mortalis sit, modò non sit crassa, & supina. Ita Sanch. loc. cit. num.82. & lib.9. de matrim.disp.32.num.31. & habetur in ca.2. de constit.in 6. & licèt hoc caput videatur solùm loqui de sententijs Ordinariorum, per quos communiter intelliguntur Episcopi. Syluest.tamen verbo Ignorantia,q.8.dicto 3. cui adhæret Sanchez loc.cit. de matr. dicunt loqui etiã de Papa, qui est Ordinarius Ordinariorum. Et vniuersaliter quando ad incurrendam excommunicationem non requiritur scientia,audacia,præsumptio,semper ab illa excusat ignorantia vincibilis, quamuis sit mortaliter culpabilis: Quod procedit, etiamsi adsit scientia legis, modò adsit ignorantia non crassa censuræ,vt idem Sanch.loc.cit.Ignorantia autem crassa dicitur, quæ prouenit ex culpa lata in adhibenda diligentia,Sanch.nu.32. Lata autem culpa adesse dicitur tunc, quando ignorans aut nullam, aut valde modicam adhibuit diligentiam ad sciendum, quod nosse tenebatur. Sanch. num.33.

18 Noto 3.quòd per illa verba *faciant ingredi, vel permittant*, posita in constit. Gregorij intelliguntur omnes illi,qui directè,vel indirectè dicto ingressui cooperantur, vt mandando, consoluendo,inuitando efficaciter, conniuendo, seu etiam non prohibendo,cum possint, & debeant. Sanch.6.in decal.cap.16.nu.87. A Sorbo in comp.verbo Ingredi, versu Est etiam notandum,quòd licèt,pag.363. videatur Sanch.loc.cit. num.93. 94. Qui autem cum ingressa colloqueretur, & eam comitaretur, non incurreret, si nullo modo causam dedisset ingressui.Sanch.nu.95.Neque etiam incurreret,qui bono fine mulieres introduceret, vt scilicet esset absconsæ à quærentibus vel occidere,vel violare. Quod etiam dic de Monialibus admittentibus viros eodem bono fine. Sanch. num. 97. Sed quid, si muliere dicto bono fine admissa quis abutatur? Dico,quòd non incurret. Quia pœna est inflicta contra male admittentes, & ingredientes, vt dixi numero 13.

19 Noto 4. quòd pœna priuationis officiorum, & inhabilitatis ad illa, & ad alia, licèt incurratur ipso facto non obligat tamen in conscientia incursum renunciare officijs, & in posterum ea non admittere, sed est expectanda iudicis sententia declaratoria. Ita Sanch.6. in decal.cap.17.num.39. & cap.15.num.65.& lib.2.cap. 22. num.20. & cap.39.num. vlt. Et ratio est communis vsus & quia nemo tenetur tam rigorosam pœnam in se ipso exequi, nec se prodere in detrimentum suæ famæ. Et illa verba *sine alia declaratione* intelligenda sunt de declaratione pœnæ, non criminis, vt dixi tom. 1.Religiosi,qu.2.cap.2.§.11. conclus.3.

20 Noto 5.quò ad pęnas suspensionis, & excommunicationis, quòd incurruntur ipso facto ante vllam iudicis sententiam, sicut etiam eodem modo incurritur pœna interdicti, & irregularitatis. Ita Sanch.lib.6.in decal.cap.16.num.98.& cap.17.num.40.& lib.9. de matrim.disp.32.nu.2. vbi fatetur, se huius rei nullam adæquatam potuisse inuenire rationem nisi solùm communem vsum.

21 Quæres 6. Quis poterit absoluere ab excommunicatione Pontifici reseruata mulieres, quæ contra dictas constitutiones Regularium Monasteria fuerint ingressæ.

℞. Si sit occulta, posse Episcopum, per cap.6.sess.24. de reform. Concil.Trid. Possunt etiam confessores regulares ab Ordinarijs de licentia suorum Prælatorum approbari,per priuilegium Pauli III. concessum Religiosis Societatis Iesu, & nos Minimi per priuilegium eiusdem Pauli III. per confessores deputatos in diebus indulgentiarum,vt videri potest in constitut.2.Pauli III. §.5. & communiter omnes Regulares participãtes. Ita Sanchez libro 6. in decal.cap.15. numer.76. & A Sorbo in comp. verbo Ingredi, versu Item Patres Societatis IESV, pag. 366. Quòd si excommunicatio hujusmodi ad forum contentiosum deducta sit, adhuc tenet Sanch.6.in decal.c.17.num.43. posse confessarios regulares ab Ordinario approbatos de suorum Superiorum licentia absoluere quò ad culpam, non quò ad pœnam,per dictum priuilegium Pauli III. in quo cõceditur absolutè facultas absoluendi à censuris sine vlla restrictione, aut limitatione. Priuilegium autem sine restrictione concessum à nobis limitandum non est. Neque his obstat declaratio Congreg. facta de mente Clem.VIII. die 9. Ianuar.anno 1601. de qua tomo 1.Religiosi, in appendice, quæ ponitur in fine libri, pag.682. Quia hoc priuilegium Pauli III. præsertim, & erat in vsu ante dictam declarationem, & non est reuocatum vllis Apostolicis constitutionibus. Nec iste casus, de quo agimus,est comprehensus in casibus dicta declaratione Congreg. reseruatis.

21 Quæres 7. Quis poterit absoluere fratres admittẽtes dictas mulieres in Conuentus ab excommunicatione incursa per constit. Gregorij, & suspensione incursa per constit. Pij.

℞. Posse Prælatos Ordinum, Generales, & Prouinciales. Ita A Sorbo in comp.verbo Ingredi,versu Dico 4.pag.366. Sanch.6.in decal.cap.17.num.41. qui nu.43. probat,quòd etiam poterunt absoluere,etiamsi delictũ non sit occultum, sed deductum ad forum contentiosum; per dicta num.21. quæ possunt confirmari ex ijs, quæ suprà dixi,in constit.4.Sixti IV. à num.6. Ita etiam tenet Cruz lib.1. de statu Relig. cap.6.dub.15. concl.6. Ita etiam Diana cum alijs to.2.tract.2.resol.66.

25 Quæres 8. Quis poterit dispensare in priuatione officiorum, & habilitare ad illa eos, qui contradictas constitutiones mulieres in Conuentus admiserint.

℞. Passar. in schol. ex Auenion. num.20. fine. Et in schol.ex Ianuen.num.30.tenet,quòd Superiores Ordinis, neq; Capitulum generale possunt rehabilitare fratres inhabilitatos à Papa propter cõtrauentionem alicuius bullæ papalis,in qua talis pœna imposita sit,quia per priuilegia datur tantùm facultas dispensandi cum fratribus suis; per facultatem autem dispensandi non conse-

consequitur quis auctoritatem rehabilitandi, quia sunt actus differentes, dispensatio enim est iuris relaxatio; rehabilitatio autem est iuris amissi restitutio, à diuersis autem non fit illatio. Passar. sequitur Graff. 1. p. decis. lib. 4. cap. 24. num. 12. A Sorbo in comp. verbo Ingredi, versu Item est notandum, pag. 366. ait, quòd per priuilegium Eugenij IV. possunt fratres semel in vita ab ista inhabilitate absolui per confessores à suis Prælatis deputatos, dummodò qualibet septimana per integrum annum septem psalmos pœnitentiales recitent cum Litanijs. Addit etiam idem A Sorbo, quòd possunt Prouinciales Regularium à dicta pœna absoluere in foro conscientiæ per se ipsos tantùm, per bullam Pij V. de qua supra in constit. Pyrrhi. num. 46. in qua concedit eamdem facultatem dictis Prouincialibus super suos subditos, quam habent Episcopi in suos; Et putat, Episcopos per cap. 6. sess. 24. de reformat. hanc auctoritatem habere, latè interpretando verbum Suspensionis, prout etiam comprehendit inhabilitatem. Rodriquez tom. 1. quæst. reg. quæst. 24. artic. 17. posito fundamento ex cap. At si Clerici, §. De adulterijs, de iudicijs, vbi Alexander III. concedit Episcopis, quòd possint cum Clericis in adulterijs, & alijs minoribus delictis, peracta pœnitentia, dispensare; ait, quòd hoc delictum, de quo agimus, non est maius adulterio, & cum Generales, & Prouinciales habeant auctoritatem quasi Episcopalem, poterunt in hac inhabilitate dispensare, cum reseruata non sit etiam in foro exteriori. Sanch. 6. in decal. cap. 15. n. 78. cum tenuerit, vt nos etiam cum ipso diximus, hanc pœnam in conscientia non incurri, putat, quòd non possit dari casus, in quo ea sit occulta, accedente iudicis sententia, & existimat, quòd nec Episcopo, nec Superioribus Religionis integrum sit in hac inhabilitate, & priuatione à Pontifice inducta, ac sententia iudicis decreta dispensare; quòd si teneatur, eam absque sententia iudicis incurri; putat, quòd possint superiores Prælati, immo & Superiores locales in ea dispensare, propter bullam Pij V. concedentem superioribus Prælatis omnem auctoritatem, quam habent Episcopi in suos subditos, & etiam propter priuilegium Pauli III. concedens absolutionem ab omnibus casibus reseruatis, & censuris, & pœnis consurgentibus ex eis.

24 Breuiter dico, quòd in conscientia ista pœna non incurritur, vt probaui supra, num. 19 Quòd si quis scrupulosus ob suæ conscientiæ maiorem serenitatem absolui voluerit, poterit absolui à Generali, vel ab eo deputatis, per priuilegium Gregorij XIV. quod incipit, Illius, concessum Clericis, qui ministri infirmorum dicuntur, quod refert Cherub. tom. 2. bull. in Gregorio XIV. constitut. eius 17. vbi hæc habet, *Nec non cum eis, si opus fuerit, etiam cum rehabilitatione, & abstersione inhabilitatis, & infamia macula dispensare.* Quod etiam concessit Abbatibus, & Prælatis Cassinensibus Pius V. anno 1571. Idib. Ianuar. vt refert Peregr. 1. p. sui comp. tit. Dispensatio, §. 6.

25 Circa forum fori licèt Rodriq. loc. cit. & eumd. secutus Cruz libro 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 15. concl. 6. in hoc etiam probent posse Prouinciales dispensare. Puto tamen veram sententiam Passar. & Sanch. quia Prælatus inferior non potest tollere pœnas à Papa inflictas. Nec inuenio priuilegium id clarè concedens, Immo priuilegium Gregorij XIV. expressè loquitur de foro conscientiæ tantum, per quam clausulam omnino denegatur absolutio in foro fori; Ex quo enim vnum conceditur, aliud eo ipso denegatur, c. Qualis hinc, dist. 25. vbi Glossa verbo Negatur, multa congerit.

26 Circa Vigiles, de quibus in eodem §. 3. in Cap. Rom. 1. non fuerunt creati, vt potest videri in num. vlt. ob penuriam Prouinciarum. In Cap. sequenti Thurone celebrato, fuit creatus vnus Vigil pro natione Italia, qui fuit R. P. F. Hieronymus à Ponte Genuensis, & Prouinciæ Genuæ Prouincialis, vt videre est num. 10. Et in Cap. Tholosæ, num. 7. decisum est, electionem Vigilis pro tunc omittendam esse, vt de facto omiserunt. In Cap. 2. Fori iulij, num. 5. postulantibus Vigiles fratribus Prouinciæ Castellæ Patres non annuerunt, vnde ex illo tempore non sunt amplius creati Vigiles, & sic in Religione nullus vmquam fuit Vigil nisi dictus P. F. Hieronymus de Ponte Genuensis. Quare in desuetudinem abierunt, non obstante præcepto huius Pontificis.

CONSTITVTIO VII.

Concedit, quòd possimus sumere Conuentus, & ædificare, etiam non distantes ab alijs per cannas 140.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. Francisco Binet Generali Ordinis Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Pijs, & honestis desiderijs, illis præsertim per quæ paci, & quieti personarum, sub regulari obseruantia degentium consulitur, libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis. Prœmiū.

§. 1. *Exponi nobis nuper fecisti, quòd licèt alias dilectus filius Andreas de Medina certas domos in suburbijs Oppidi B. Mariæ Astigiæ Hispalen. Diœcesis, quas tunc obtinebat, Ordini Minimorum, cuius Generalis existis, pro construenda inibi vna domo, seu Monasterio sub inuocatione Iesu Mariæ pro perpetuis vsu, & habitatione suorum dicti Ordinis concesserit, ipsiusque Ordinis fratres, quibus fel. recor. Sixtus Papa IV. prædecessor, & secundùm carnem patruus noster, recipiendi domos, & loca pro eorum domibus à spontè dantibus priuilegia etiam à nobis approbata concesserat, iuxta dicta priuilegia, domos ipsas receperint, inibique quamplurimas impensas ex Christi fidelium eleemosynis piè erogatis hactenus fecerint. Quia tamen nonnulli fratres certæ domus Ordinis fratrum Beatæ Mariæ de monte Carmelo, asserentes dictam domum Iesu Mariæ infra spatium centum, & quadraginta cannarum per aerem, aut aliàs mensurandarum constructam fuisse, idque contra priuilegia eisdem fratribus B. Mariæ de monte Carmelo Apostolica auctoritate concessa, & in Mari magno contenta factum fuisse, ac sub certis sententijs, censuris, & pœnis in dicto Mari magno contentis, ne in dicta domo Iesu Mariæ habitare, seu construere præsumerent, inhibuerunt, seu inhiberi fecerunt.*

Molestabantur fratres super quodā Cōuentu non distāte per 140. cānas.

Vide in constit. 1. huius, § 10. & 27.

§. 2. *Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, tibi, & fratribus dicti Ordinis Minimorum, ad quem quamplurimi Christi fideles, præsertim partium Hispaniæ, ob Dei amorem, ac F. Francisci de Paula illius Institutoris memoriam magnum gerunt deuotionis affectum, vt tam dictam Iesu Mariæ, quam alias, tam eis, quàm sororibus dicti Ordinis Minimorum domos tam hactenus concessas, quàm in posterum concedendas, etiam ab alijs domibus fratrum B. Mariæ de monte Carmelo, & aliorum quorumcumque Ordinum per centum, & quadraginta cannas, etiam per aerem, aut alias mensurandas, non distantes recipere, & receptas tenere, & inhabitare, ac de nouo in illis construere,* Supplicant pro remedio.

re, & ædificare, seu construi, & ædificari facere valeas, & ipsi valeant, concedere, aliasque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit, quod possint fratres nostri sumere Conuentus non distantes per 140. cannas.

§. 3. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, ac fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi prædictam Iesu Mariæ, & quascumque alias domos, & loca hactenus eidem Ordini Minimorum, illi usque fratribus, & sororibus concessas, seu concessa, & in posterum concedendas, seu concedenda, etiamsi infra centum, & quadraginta cannas per àerem, aut alias mensurandas, ab alijs domibus dictorum fratrum de monte Carmelo, & aliorum quorumcumque Ordinum fuerint, de eorum tamen consensu, quorum interest, liberè, ac licitè recipiendi, & pro eorum perpetuis vsu, & habitatione retinendi, ac de nouo in illis construendi, & ædificandi, seu construi, & ædificari faciendi, ac inhabitandi de consensu quorum interest, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus.

Videtur cōtra §. 10. const. 1. eiusdem.

Deputat commissarios.

§. 4. Quocirca dilectis filijs Ministro Monasterij per Ministrum gubernari soliti S. Trinitatis Malacitanen. & Decano Ecclesiæ Corduben. per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum vobis in præmissis efficacis defensionis auxilio assistentes, faciant vos concessione prædicta liberè potiri, & gaudere, non permittentes, vos per quoscumq; desuper indebitè molestari; Contradictores per censuram ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo.

Derogat contrarijs.

§. 5. Non obstantibus premissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus dictorum Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, & indultis Apostolicis dictis Ordinibus concessis, quibus, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romę apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Iunij 1509. Pontificatus nostri anno 6.

§. I.

1 NOto, quòd hoc priuilegium de spatio 140. cannarum fuit concessum Carmelitis a Clemente IV. qui Pontifex amplius concessit Minoribus, est enim de trecentis cānis, vt refert Cæsar. in comp. ver. Aedificare, num. 1. & 16. Sed omnia hæc priuilegia modò amplius in vsu non sunt, vt ait A Sorbo ad Cæsarub. loc. cit. in princ. Videri potest const. 39. Greg. XIII. quæ incipit, Saluatoris, apud Cherub. tom. 2. bull. in eo, pag. 406. pro Iesuitis, & const. 8. Pauli V. pag. 188. apud dictum Cherub. tom. 3. pro Carmelitis descalceatis.

§. IV.

2 Noto 1. circa illam clausulam positam in §. 4. *Quatenus ipsi, vel alter eorum*, quòd vigore huius clausulæ si vnus cœpit procedere, poterit alius prosequi, vel procedere, primo impedito: Et dicitur impeditus, si abest, vel est infirmus. Et si vnus processit nulliter, non seruatis de iure seruandis, poterit alius iuridicè procedere. Tusch. verb. Clausula, conclus. 321. Abbas in cap. Licèt vndique, num. 2. de off. deleg.

3 Noto 2. circa illam clausulam positam eodem §. 4. *Appellatione remota*, quòd si iudex citet aliquem ad locum, ad quem citatus ire non potest securè, proposita exceptione de loco suspecto, liberè poterit appellare, etiamsi appellatio interdicta sit. Habetur in cap. Ex parte tua, de appell. vbi Abbas nu. 1. Neque ista clausula impedit, quin possit iudex ex legitima causa recusari. Abbas in cap. Nouit ille, de appell. num. 3. Sed remouet omnem appellationem, non solùm friuolam, sed etiam legitimam. Abbas in cap. Super eo, el a. nu. 9. fine, de appell. Operatur etiam vires suas respectu partium, non autem respectu tertij comparentis pro suo interesse. Abbas in cap. Super eo, de off. deleg. Bald. addit. ad Specul. titul. De appell. verbo Clausula, appell. remota. Et licèt tollat appellationem à definitiua, non tamen tollit ab interlocutoria. Addit. Panor. ad cap. Super eo, de off. deleg. cit. lit. B. qui etiam aduertit, quòd non prohibet, quin pars possit appellare, sed facit, quòd iudex non possit talem appellationem admittere. Addit etiam, quòd cum tali clausula non potest Legatus de latere, neque alius quiuis minor Papa, & Principe, causam aliquam committere quò ad sententias definitiuas, bene autem quò ad interlocutorias. Neque potest apponi à minore Papa, & Principe quò ad effectum derogandi iuri, quò verò ad effectum, vt desetuiat iuri, potest apponi à quocumque Ordinario. Bald. in addit. Specul. in tit. De appell. verbo Clausula appell. remota.

CONSTITVTIO VIII.

Confirmat electionem Generalis Germani Lionet, & acta Capituli generalis Thuronensis; & concedit, quòd Generalis præsideat in Capitulo generali vsque ad nouam futuri Generalis electionem; & quòd acta in vno Capitulo generali, in sequenti approbari, vel reprobari possint.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Germano Lionet Ordinis fratrum Minimorum salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

§. 1. EXponi nobis nuper fecisti, quòd tu in proximo Capitulo generali Ordinis fratrum Minimorum in domo Iesu Mariæ, propè Ciuitatem Thuronen. dicti Ordinis celebrato, Spiritus sancti gratia cooperante, via scrutinij in generalem Correctorem dicti Ordinis, iuxta illius regularia instituta, per nos, & Sedem Apostolicam approbata, canonicè electus fuisti. Ac post electionem de te factam huiusmodi, in eodem Capitulo nonnulla pro dicti Ordinis manutentione, & directione vtilia, ac rationabilia edita fuerunt: Quæ omnia pro illorum subsistentia firmiori cupis dictæ Sedis munimine roborari.

Confirmat acta Capituli Thuronen.

§. 2. Nos itaque tuis in hac parte supplicationibus inclinati, electionem de te ad triennium proximum factam, & omnia, & singula alia, regularibus institutis dicti Ordinis per nos approbatis, & canonicis, & Apostolicis, institutis non obuiantia, in dicto Capitulo generali pro ipsius Ordinis vtilitate gesta, & edita, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illaque inuiolabiliter obseruari mandamus. Supplentes omnes, & singulos defectus, si qui

forsan

forsan interuenerint in eisdem.

Mādat Generalem præsidere Capitulo vsque ad nouam electionem. §. 3. *Et ne, triennio huiusmodi finito, etiam ante futuri Correctoris generalis iuxta dicti Ordinis regularia instituta factam electionem, Ordo ipse Correctore generali interim eareat, tibi, ac successoribus tuis Correctoribus generalibus dicti Ordinis pro tempore existentibus, vt Correctores generales dicti Ordinis remanere, & Capitulo præsidere debeatis, donec canonica electio successoris in Capitulo Generali pro tempore celebrato iuxta dicti Ordinis regularia instituta facta fuerit.*

Quòd acta in vno Capitulo possint ab alio approbari vel reprobari. §. 4. *Quòdq; gesta, & edita in Capitulo huiusmodi, in sequenti Capitulo (dummodò canonicis, & Apostolicis ordinationibus, aut Primatui Ecclesiæ Romanæ aliquo modo non obsistant) infirmari, aut approbari, seu confirmari possint, eadem auctoritate licentiam concedimus, pariter & indulgemus.*

Derogat contrarijs. §. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis. Necnon omnibus, & singulis concessionibus, sub quacumque etiam verborum forma, & serie, per nos, & Sedem prædictam, aut aliàs in contrarium forsan factis, & in posterum faciendis, quorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis haberi volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, die 1. Decembris, 1511. anno 9.*

§. III.

1 Noto, quòd de hoc pūcto in principio nostræ Religionis fuit maxima controuersia, vt potest videri in Capitulo Thutonis, numer. 13. Tholosæ, num. 50. Romæ 2. num. 8. Et hoc propter statutum Correctorij ante eius correctionem, quo statuebatur, vt Generalis, & eorum Socij in electione futura Generalis vocem non haberent. Sed post dictam correctionem Correctorij num. 93. & istam constitutionem iam non fuit ampliùs controuersum. Habet Passar. in margine ad Capit. Rom. 2. num. 8.

§. IV.

2 Noto, quò ad modum condendi statuta in Capitulis generalibus, quæ aduertit Passar. in schol. ex Ianuen. num. 3 de statutis condendis. Aduertant etiam Patres Capituli generalis velim, vt non sint faciles in condendis, & multò minùs in abrogandis statutis, non enim conualescit planta, quæ sæpius transfertur. Et certum est illud Alcibiadis apud Thucid. *Eos hominum tutissimè agere, qui præsentibus moribus, antiquis legibus, etiamsi deteriores sint, minimùm variantes, Rempublicam administrant.* Et Augustum ad Senatum solitum dicere ait Dio, *Positas semel leges constanter seruate, nec vllam earum immutate, nam quæ in suo statu, eademq; manent, etiamsi deteriora sint, tamen vtiliora sunt Reipublicæ his, quæ per innouationem vel meliora inducuntur.* Et id genus plura vide apud Lipsium libro 4. ciuil. doctrin. cap. 9. Quòd si temporum, hominumque conditio ferat, statuta aliqua de nouo fieri, id matura deliberatione fiat per patres doctos, & discretos, rem radicitus, & intimè considerantes, non celeusmaticè, vt sæpe vidi, & attendatur præsertim ad id, quod dicit P. Passar. loc. citat. Si verò mutari suadeat temporum conditio, id demum fiat, vt vetus Reipublicæ vestis, quæ lex est, concinnari potiùs, vel aptè farciri, quàm dissui, aut lacerari videatur.

3 Hic quæro, an possit vnum Capitulum generale contrauenire actibus alterius Capituli generalis confirmatis à Papa, seu ab illis recedere.

℞. Hoc esse apud Doctores controuersum, vt est videre apud Passar. in notab priuil. notab. 26. Anguian. tract. de leg. lib. 3. controu. 6. Breuiter dico, licitum esse Capitulo generali statuta edita in vno Capitulo generali, & confirmato à Papa, remittere, & relaxare, si confirmatio fuit solùm in forma communi. Ita Rodriq. to. 1. quæst. reg. q. 68. art. 5. & innuit q. 10. art. 4. Anguian. loc. cit. num. 5. & constat ex isto §. 4. Et ratio est, quia bonum illud per statutum Capituli prætensum non aliter est bonum, quam quia ad singulos de Capitulo spectat, qui ex eo commodum, & vtilitatem percepturi sunt, nec alio fine à Papa confirmatur. Ergo, si ex illo statuto temporum conditione mutata, non solùm cōmodùm, & vtile percepturi non sunt successores, sed incommodum, & damnum, non sunt cogendi inuiti illud sustinere, sed possunt ab eo resilire. *Quod enim ob gratiam alicus est concessum, non debet in eius dispendium retorqueri,* vt dicitur in cap. Quòd ob gratiam, de regul. iur. in 6. regul. 61. Confirmatio autem statuti gratia est, vt patet. Habetur id etiam claré in cap. Cum accessissent, de constit. Nec refert iuris illud dicterium, quòd *omnia nostra facimus, quibus auctoritatem nostram impartimur,* vt dicitur in cap. Si Apostolicæ, de præben. in 6. Quia intelligitur solum quòad effectum firmitatis, vt videlicet actus à Papa confirmatus perinde firmus censeatur, ac si per ipsum Papam gestus fuisset, vt dictus Anguian. loc. cit. num. 6. Ex quo non sequitur, quòd illa statuta ob confirmationem Papæ deserant, & omittant suam naturam primordialem sed potiùs illa confirmatio est quid accessorium: vnde sequi debebit illorum naturam, per regulam Accessorium, quæ est 41. de regul. iur. in 6. Vnde quia statuta Capituli generalis ante confirmationem natura sua erant reuocabilia, per aliud subsequens Capitulum generale poterunt similiter reuocari post confirmationem, cum dicta confirmatio solùm operetur vim, & firmitatem dictorum statutorum, donec reuocentur per aliud Capitulum.

4 Si autem confirmatio facta fuerit ex certa scientia, tum non licet Capitulo subsequenti à Capituli statutis ita confirmatis resilire. Quia confirmatio ex certa scientia magis est datio, seu noua concessio, quàm confirmatio, vndè reualidat actum nullum, cap. 1. & cap. Veniens, de transact. & ita tradit Anguian. tract. de leg. lib. 3. controu. 6. num. 14. multos citans.

5 Ad vltimum nota, quòd si Papa confirmando statuta vnius Capituli aliquod ex se ipso statutum faceret, quod non esset in illo Capitulo confirmato, non posset Capitulum generale subsequens illud reuocare. Quia esset immediatè procedens ab Apostolica Sede, & inferior non habet in Superiorem auctoritatem, cap. Inferior, dist. 21. vt aduertit Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst. 68. art. 5. fine.

CONSTITVTIO IX.

Concedit, vt duo ex Prælatis Congregationis Monachorum B. Mariæ montis Oliueti cum consensu Capituli possint alienare in euidentem vtilitatem.

IVLIVS PAPA II.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati Generali, & Visitatoribus Congregationis Monachorum B. Mariæ de monte Oliueto Ordinis S. Benedicti, salutem, & Apostolicam benedictionem.

EX

Proœmiū.

X iniuncto nobis desuper Apostolicæ seruitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Monasteriorum, & aliorum religiosorum locorum quorumlibet vtilitas valeat procurari.

Literæ Pauli II. pro Cōmissarijs alienationum.

§. 1. Dudum siquidem à fel. rec. Paulo PP. II. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis. Paulus Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus iudicijs sit rectitudo iustitiæ, & conscientiæ puritas obseruanda, id multò magis in commissionibus alienationum rerum ecclesiasticarum conuenit obseruari, in quibus de Christi patrimonio & dispensatione pauperum, nō de proprio cuiusque peculij agitur, aut tractatur. Qua propter oportet, vt in examinandis huiusmodi alienationum causis, quæ à Sede Apostolica in forma, si ad euidentem vtilitatem cedant, oneratis ecclesiasticorum iudicum conscientijs, delegantur, nil fauor vsurpet, vel timor extorqueat, nulla expectatio præmij iustitiam, conscientiamque subuertat. Monemus igitur, & sub interminatione diuini iudicij omnibus Commissarijs, & Delegatis huiusmodi districtè præcipimus, vt cautè, & diligenter attendant causas in literis Apostolicis per supplicantes expressas, illasque sollicitè examinent, atque discutiāt; testes, & approbationes super narratorum veritate recipiant, & solum Deum præ oculis habentes, omni timore, vel fauore deposito, Ecclesiarum indemnitatibus consulant; nec in læsionem, aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant. Si quis autem Commissarius, aut Delegatus conscientiæ suæ prodigus, in grauamen, aut detrimentum Ecclesiæ per gratiam, timorem, vel sordes, alienationi consenserit, aut decretum, vel auctoritatem interposuerit, inferior quidem Episcopo, sententiam excommunicationis incurrat; Episcopus verò, aut Superior ab executione officij per annum se nouerit suspensum: Ad æstimationem detrimenti illati nihilominus condemnandus, sciturus, quòd, suspensione durante, si damnabiliter se ingesserit in diuinis, irregularitatis laqueo se innoluet, à quo non nisi per summum Pontificem poterit liberari. Is verò, qui dolo, vel fraude, aut scienter in detrimentum Ecclesiarum, alienationem fieri procurauerit, aut per sordes, vel impressionem alienationis decretum extorserit, similem sententiam excommunicationis incurrat, à qua non nisi per Romanum Pontificem absolui possit: Ad restitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus, quandocumq; de premissis constiterit, condemnandus. Volumus autem, quòd Commissarij, & Delegati prædicti de pœnis constitutionis nostræ specificè moneantur, & in quibuscumq; literis commissionum huiusmodi hoc statutum nostrum inseratur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ monitionis, præcepti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incar. Dom. 1465. 5. Id. May, Pontificatus nostri anno 1.

Supplicatur Papæ pro facultate alienandi.

§. 2 Et deinde nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Capituli Generalis Congregationis Monachorum B. Mariæ de monte Oliueto Ordinis Sancti Benedicti petitio continebat, quòd sepe contingit, quòd Monasterijs, Prioratibus, & alijs religiosis locis dictæ Congregationis, necnon membris ab illis dependentibus expediret aliqua ex eorum immobilibus bonis, quæ eis parum vtilia, seu minùs commoda existunt, vendere, & pretium inde proueniens in alia immobilia bona vtiliora, & commodiora conuertere, seu pro alijs possessionibus, aut immobilibus boni vtilioribus, & commodioribus commutare, aut in feudum, vel emphiteusim, siue liuellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus sub canone condecenti locare, & concedere, ex quo profectò Monasteriorum, & Prioratuum, ac locorum, necnon membrorum prædictorum conditio cum eorum euidenti vtilitate melior efficeretur. Quare pro parte eorumdem Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis singulis Abbatibus, & alijs Prælatis, & Prioribus, ac Conuentibus Monasteriorum, locorum, Prioratuum, & membrorum prædictorum pro tempore existentibus, quascumq; possessiones, & alia bona immobilia minùs vtilia, minùsq; commoda huiusmodi, vendendi, alienandi, & permutandi, aut in feudum, seu emphiteusim, vel liuellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus locandi, & concedendi, quotiès expedierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedi facultatem alienandi. Vide infra const. 24. Leonis X. & const. 5. Clem. VII. & const. 7. & 8 Vrban. VIII.

§. 3. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel maior pars, aut ad minus duo vestrum, bonis (de quorum venditione, permutatione, locatione in feudum, seu emphiteusim, vel liuellum pro tempore agetur huiusmodi) priùs coram vobis specificatis, de omnibus, & singulis, quæ super obtinenda licentia huiusmodi per eosdem Abbates, Prælatos, Priores, & Conuentus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumstantijs vniuersis auctoritate nostra vos coniunctim, seruata forma literarum Pauli prædecessoris huiusmodi, procedendo, diligentèr informetis. Et si per informationem eamdem, ea vobis sic pro tempore exposita vera esse, ac venditiones, alienationes, permutationes, locationes, & concessiones prædictas, si fiant, in euidentem Monasteriorum, Prioratuum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, vtilitatem cedere repereritis, eisdem Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conuentibus id petentibus, quoties expediens fuerit, possessiones, & bona quęcumq; huiusmodi pro pretijs competentibus vendendi, & alienandi, seu illa pro alijs possessionibus, & bonis immobilibus vtilioribus, & commodioribus permutandi, aut quibusuis personis, etiam secularibus in eamdem emphyteusim, vel liuellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus pro condecenti annuo canone, seu consensu locandi, & concedendi dicta auctoritate licentiam largiamini, concedimus.

Derogat contrarijs.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus Monasteriorum, Prioratuum, locorum, membrorum, Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; quòdq; vos de personis in dignitate ecclesiastica constitutis, quibus literæ Apostolicæ dirigi consueuerunt, non sitis, cæterisq; contrarijs quibuscumque.

§. 5. Proniso, quòd si possessiones, & bona huiusmodi

vendi

Pretium in alia bona stabilia implicetur.

vendi contigerit, vt præfertur, pretium, seu pretia ex illis proueniens, seu prouenientia, penes ædem sacram etiam dictæ Congregationis, aut fide, & facultatibus idoneam personam cum obligationibus, & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi solitis reponantur, & in emptionem aliorum immobilium bonorum eisdem Monasterijs, Prioratibus, locis, & membris quorum erant bona vendita huiusmodi, commodiorum, & magis vtilium, & non in aliam causam omnino conuertantur. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Nonas Iulij, Pont. N. anno 4.

§. I.

1 NOto 1. quòd commissiones alienationum communiter fiunt à Summis Pontificibus Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ coniunctim; & si de ipsius Ordinarij interesse, & præiudicio agitur, tunc loco ipsius committuntur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, Ordinario viciniori. Concedebantur autem istæ commissiones antea etiam per sacram Pœnitentiariam. Sed Pius IV. per suam bullam, quæ incipit, In sublimi, §. 11. quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio IV. const. 53. pag. mihi 71. prohibet pro rebus, quarum redditus annuus summam viginti ducatorum auri de Camera excedat: Et concedebantur etiam per Camerarium Apostolicum, & eiusdem Cameræ Clericos. Sed has facultates omnino reuocauit Pius V. per suam constitut. quæ incipit, Volentes, quam refert Cherub. tomo 2. bull. constitut. 69. pagin. 266. pro re cuiuscumque valoris, etiam summam annuam quinque ducatorum auri de Camera non excedente, & sibi soli immediatè, & successoribus suis id reseruauit. Nunc per decretum sacræ Congreg. Concil. de mandato Vrbani VIII. quod habes infra, in Vrbano VIII. constit. eius 8. Regularibus, quibus directè, & immediatè, non per communicationem, concessum erat ab Apostolica Sede aliquod priuilegium alienandi, conceduntur dictæ commissiones, seu licentiæ alienandi gratis à dicta sacra Congregat. ceteris autem non habentibus directè priuilegium alienandi, sed tantummodò illud habentibus per communicationem, conceduntur immediatè per Papam per viam Datariæ. Et ita intelligo practicari dictum decretum Congregationis in Vrbe.

2 Si quæras, an nobis Minimis sit directè, & immediate concessum aliquod tale priuilegium, ita vt in alienationibus sufficiat nos ad sacram Congreg. Concilij recurrere.

℞. Meo videri esse concessum in constitut. 5. huius Pontificis, §. 4. ibi *Necnon eiusdem Ordinis Minimorum domos, &c.* vbi aduertè, quod etiam intelligitur ibi illa clausula antecedens *Absque nostra, & tua, aut Generalis Correctoris pro tempore existentis licentia speciali*. Nam dictio, Nec, est copulatiua, & continuatiua, & repetit præcedentia in sequentibus, neq; aliud importat, quàm Et non. Tuschus verb. Dictio, conclusion. 312. Vnde si possunt fratres de Generalis licentia bona immobilia extra Ordinem concedere, possunt etiam de eiusdem alienare: verbum enim Concedere extra Ordinem idem importat, quod Alienare, vt videri potest in §. 2. huius constitut. & in bulla Ambitiosæ, quam pono numero 4. & in decreto nouissimo Congr. Puto etiam esse concessum hoc priuilegium directè nobis ab eodem Iulio I. in constitut. eius 1. §. 14. vbi ait, *quod possimus frui omnibus gratijs, & priuilegijs quatuor Ordinibus Mendicantium concessis, & in posterum concedendis*. Et §. 25. eiusdem const. ait, *quòd possimus transumptum facere omnia priuilegia concessa alijs Mendicantibus à quibuscumque Pontificibus, mutatis nominibus Pontificum concedentium, in nomen Iulij, & nominibus eorum, quibus sunt concessa, in nomen Minimorum*. Deinde ait *Ac quòd transumptum, seu transumpta huiusmodi, taliter facta, & manu alicuius Notarij publici subscripta, ac sigillo alicuius Prælatus ecclesiastici sigillata, Ordine Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus adeo vbique locorum suffragentur, ac si singula prædicta bulla, &c. fratribus ipsis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam sub Minimorum nomine, specialiter, & expressè indulta fuissent, ac pro eis principaliter emanassent.*

3 Noto 2. quòd sex consulit Quatant. in sum. bul. ver. Alienatio, numero 14. Commissarijs alienationum, & ponit etiam formam decreti, quæ omnia ibi videri possunt.

4 Noto 3. quòd contra alienantes bona ecclesiastica adest extrauagans Pauli II. quæ incipit, Ambitiosæ, inter extrauag. communes, de reb. Eccl. non alien. quam refert etiam Cherub. tom. 1. bull. in Paulo II. constitut. eius 5. pag. 329. quæ sic habet. *Ambitiosæ*, & infra, *Omnium rerum, & bonorum ecclesiasticorum alienationem, omneq; pactum, per quod ipsorum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, necnon in feudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus à iure permissis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc cum Ecclesiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus, & bonis, quæ seruando seruari non possunt pro instantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura constitutione fieri prohibemus, & tam qui alienat, quam is qui alienatas res, & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat*, &c. vbi ponit alias pęnas. Extat etiam decretum Concilij Trident. ses. 25. de refor. cap. 11. & sess. 22. de reform. cap. 11. Extat etiam alia constit. Pauli IV. quæ incipit, Iniunctum, apud Cherub. tom. 1. bull. in Paulo IV. const. 2. & Pij V. quæ incipit, Volentes, quam idem Cherub. to. 2. bull. in Pio V. const. 69. & aliam eiusdem, quam idem Cherub. const. 98. quæ incipit, Etsi de singulis. Extat etiam decretum Cong. Concilij de mandato Vrbani VIII. de quo dixi nu. 1. in quo prohibetur omnis alienatio ad formam bullæ Pauli II. & cum pœnis in ea positis. Et nouissimè exiuit constitutio Vrbani VIII. quæ incipit, Humanæ salutis, infra, in eius constit. 7. in qua prohibet etiam dari in emphyteusim, vel feudum, vel vltra triennium locari, quæ sic dari solita sunt.

5 Noto 4. circa intelligentiam huius extrau. Ambitiosæ, quòd Caiet. in summ. ver. Excommunicatio, cap. 75. quem sequitur Quarant. in summ. bullar. verb. Alienatio, nu. 5. & Filliuc. tom. 3. tract. 44. cap. 1. q. 5. n. 7. ait, quòd in extrau. Ambitiosæ prohibetur omnis modus alienandi, etiam in casu licito, & seruatis solemnitatibus, de quibus infrà, inconsulto Romano Pontifice. Conceduntur tamen ibi tres casus, in quibus licitum est alienare inconsulto Romano Pontifice. 1. est locationis, & conductionis intra triennium. 2. est emphyteusis habentis tres conditiones, scilicet in casibus à iure permissis, & de bonis solitis ab antiquo dari in emphyteusim, & cum euidenti Ecclesiæ vtilitate. Sed hic casus modò quò ad bona iurisdictionalia est omnino sublatus per dictam const. Vrbani VIII. Humanæ salutis. 3. est alienationis fructuum, qui seruando seruari non possunt. Nauarr. to. 2. in comm. de alien. rer. Eccles. num. 2. vers. Secundò annoto, ait, quòd in dicta extrauag. permittitur alienatio rerum Ecclesiæ, inconsulto Romano Pontifice, in casibus à iure permissis, videlicet iusta de causa, seruata forma iuris communis. Permittitur etiam alienari consueta dari ab antiquo in emphyteusim cum euidenti Ecclesiæ vtilitate. Et denique permittitur alienatio rerum, quæ seruando seruari non possunt. Itaque secundùm Nauarr. quem sequitur Zerola 1. par. prax. verb. Alienatio, numero 1. & 2. etiam post dictam extrauagant. Ambitiosæ, licitum est alienare, inconsulto Romano Pontifice, in casibus à iure permissis. Secundùm Caiet. illud *Casibus à iure permissis*, non stat per se, sed est conditio eorum, quæ dari solent in emphyteusim.

Opinio Nauar.certè videtur secundùm literam; at opinio Caiet. tutior est; vt ipse etiam ait, & practicatur in Curia, atq; adeo omnino amplexanda.

6 Noto 5. quòd casus à iure permissi, in quibus licitum est alienare, sunt quatuor. 1. est necessitas, vt si debita vrgeant, & de fructibus satisfieri non possit. 2. est vtilitas, vt res melior habeatur, ad quam reducitur fabricatio Ecclesiæ, vel Monasterij si non sit capax sufficienter. 3. est pietas pro redimendis captiuis, ad quem reducitur cibatio pauperum tempore famis. 4. est incommoditas, vt quia res alienanda est magis damnosa, quàm vtilis. Ita Glossa in summ.c.1.12.q.2.Sylu. verbo Alienatio, q.1.n.2. Quar. in sum.bull.ver. Alienatio, n.3.Nau.de reb Eccl.non alien.nu.3.

7 Noto 6. quòd ad alienandum requiritur non solùm causa licita, nimirum vna ex illis quatuor dictis nu. 6. sed etiam solemnitas iuris. Solemnitas autem iuris requirit quatuor. 1. est tractatus de alienatione, qui fit hoc pacto. Congregatis fratribus omnibus localibus, & vocalibus in locum Capituli ad sonum campanulæ, superior Prælatus proponit causam talis conuocationis, V.G. quòd Monasterium onustum est graui ære alieno, & quòd nullo pacto soluendo est, nisi vendatur talis domus, &c. & ideo eos ibi conuocauit ad determinandum, quid faciendum sit, ideò vnusquisq; suam proferat sententiam. Ita Quar.in sum. ver. Alienatio, nu.4.Sylu. eodem, q.2. nu.3. Rodriq.tom.1. quæst. reg. q.27.ar.2.& habetur in cap. Sine exceptione, 12.q. 2. & in cap.1.§. Quia verò, de reb. Eccl.non alien. in 6. Vbi aduerte, quòd si aliqui fratres vocales essent infirmi, vel extra Conuentum, non per hoc desineret Capitulum posse facere dictam alienationem, sufficit enim, quòd ad deliberandum adsint in Capitulo ex tribus partibus duæ. Vigliag. de reb. Eccles. malè alienat.p.1. cap.3.nu.5. 2. quod requiritur de solemnitate, est consensus Capituli, seu maioris partis illius. Vigliag.loc. citat.num. 1. & habetur in cap. Ea noscitur §. Respondemus, de his, quæ fiunt à Præl. Et in cap.1. de his, quæ fiunt à maiori par. Cap. & cap. fin. eod. tit. Quod enim à maiori parte factum est, à toto Capitulo factum censetur, leg. Aliud est, §. Refertur, ff. de regul. vbi dicitur, *Refertur ad vniuersos, quod publicè fit per maiorem partem*. Et iste consensus non sufficit, quòd sit tacitus, sed debet esse expressus. Rodriquez loc.cit. versu Et aduerten. Glossa in cap. Continebatur, de his, quæ fiunt à Præl. ver. Contradicente. Panorm. cap. 1. eiusd.tit.num.3.Cruz lib.1.de statu Relig.cap.4. dub. 3. concl. 2. cond. 4. 3. requiritur auctoritas Superioris, nimirum Abbatis in Ecclesijs sibi subiectis, & Prouincialium in Ecclesijs Mendicantium. Quarant. loc. cit. num.4.Sylu.num.3. Rodriq.loc. citat. qui etiam aduertit, quòd si Monachorum maior pars dissentiret, Prælatus autem consentiret alienationi, non valeret dicta alienatio, sicut nec possent Monachi, dissentiente Præsidente, alienare, quia non solùm requiritur consensus fratrum, sed etiam Prælatorum auctoritas, quæ si non interueniat, non valebit alienatio. 4. requiritur subscriptio singulorum, saltem per Notarium. Quar. Syluest. loc.cit. Habetur in cap.1. & ca. Tua nuper. de his, quæ fiunt à Præl. vbi Panorm.

8 Si quæras, an minor pars, quæ alienationi non consensit, subscribere teneatur determinationi factæ à maiori parte.

℞. Si quod est determinatum, est euidenter in præiudicium, & damnum Ecclesię, tunc tenetur minor pars non subscribere, quia subscribendo videretur consentire, & sic incurreret in pœnas contra alienantes. Habetur expresè in cap. Si quis presbyt. de reb. Eccl. alien.vbi Panorm.num.1. Immo potest, & debet dicta minor pars contradicere, & appellare ad Superiorem. Habetur dicto cap. Si quis, §. Sed etiam. Immo vnus solus contradicere potest, & ad Superiorem appellare, qui Superior, causa cognita, si appellans verum dixisse fuerit repertus, debebit determinatum à maiori parte rescindere. Vigliag. de reb. Eccl. malè alienat.p.1.c.4. Panor. dicto cap. Si quis presbyt. numer.1. & 6. Sed vt contradictio minoris partis valeat, debet proponere quid rationabile, & illud probare, vt Glossa in sum. cap.1.de his, quæ fiunt à maior.par.vbi Panor.numer.5. Et nota, quod non tenetur probare suam contradictionem coram maiori parte, quæ est illi suspecta, sed coram Superiore, vel arbitris, si Superior esset absens, & negotium vrgeret. Panor. loc.cit.nu.12.

9 Sed quæres. Aliquis de Capitulo non vult consentire alienationi factæ à toto Capitulo, sed ne sibi Prælatum infensum reddat, cuius contemplatione talis alienatio determinatur, non vult appellare ad Superiorem, neque etiam contradicere expresè, saluabit ne conscientiam suam, & euitabit ne pœnas contra alienantes?

℞. Quòd iste nolens consentire, licèt non teneatur appellare, tenetur tamen expresè contradicere, & dicere quantùm potest, vt illa determinatio alienãdi rescindatur alioquin non euitabit neque pœnas, neque peccatum. Et ratio est, quam affert Panor. in ca.2.de his, quæ fiu.à Præl. sine cons. nu.9. quia quilibet de vniuersitate debet votum suum exprimere in concernentibus factum vniuersitatis ex debito officij, arg. cap.1.de his, quæ fiu.à mai.par.Cap. Is autem, qui tenetur loqui, & tacet habetur pro consentiente. Quod etiam docet idem Panorm.in cap.1.de his, quæ fiu. à mai.par. num. 13. & est dictum singulare Inuoc. in cap. 1.de his, &c. num. 4.

10 Noto 7. quod fructus, & bona, quæ seruando seruari non possunt, de quibus concedit bulla, quòd possint fieri alienationes, sunt res mobiles minimè pretiosæ, vel quæ non durant triennio, vel vsu consumuntur, & non fructificant, quales sunt vestes non pretiosæ, fructus, & aliæ res mobiles, vel se mouentes, & non fructificantes. Ita Nauar. comm. de alien.rer. Eccl.to. 2.nu.4.Panor.in cap. Nulli, de reb. Eccl.alien.n.8. Hæc autem bona secùndum ius commune possunt per solum Prælatum, sine Conuentu, aliqua ratione sufficienti id suadente, alienari. Ita Panormit. dicto capit. Nulli, num.8. Armil.verb Alienatio, nu.3. Cruz lib.1.de de stat.Relig.cap.4.dub. 3. concl.1. Sed in nostra Religione, si sint alicuius momenti, requiritur consensus Capituli, Correct.num.50.

11 Si quæras, vtrum pecunia sit de his, quæ seruando seruari non possunt.

℞. Affirmatiuè. Panor.loc.c.n.11.Sylu.ver. Alienatio, n.7.Quar.eod.n. 25. Nam pecunia de se non fructificat. Si vero pecunia esset in magna quantitate, vel esset destinata ad emenda bona immobilia, & fructificantia, tunc debet connumerari inter bona immobilia, seu mobilia pretiosa. Sylu.& Quar.loc.cit.

12 Noto 8. quòd bona mobilia pretiosa, de quibus prohibet constit. Ambitiosæ fieri alienationem, sunt ea mobilia, quæ seruando seruari possunt, vt vasa aurea, argentea, vestes pretiosæ, quę longè distant ab interitu, & commodè seruari possunt, gemmæ, & his similia; grex etiam ouium, aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, & redditus percipere consueuit Ecclesia, aut Monasterium. Licèt enim possint vendi arietes, agni, hirci, non tamen licet alienare totum gregem. Ita Mol. tom.2.de contrac.disp.465.nu.4.

13 Et aduerte, quòd ea, quæ alienari non possunt, neque etiam possunt pignorari, nisi in extrema, & vrgenti necessitate, præsertim si obligarentur ad tantum, quantum valerent. Quar.loc.cit.nu.27. Mol.loc. cit. disp. 466. num.1.Nald.in sum.ver. Alienare, nu.3. neque super his potest constitui census, neque de eis fieri compromissum. Nald.ibid.

14 Noto 9 quòd si fiat contractus alienationis, saluo assensu Romani Pontificis, & antè interpretationem tradatur possessio, incurretur in pœnas huius extrau. Nauar.tom.1.consil.lib.3.de reb. Eccl.alien.cons.1. Quar. in sum. bull. ver. Alienatio, numero 9. Nald.ver. Alien. numero 8. cum sit protestatio contraria facto. Nisi bona fides excusaret, vt notat idem Quar. loc. cit.

vel

vel nisi fiat protestatio, reseruando assensum directi Domini, etiam in actu traditionis, vt limitat De August. ad numer. 9. Quar. lit. B.

15 Noto 10. quòd dispositio huius extr. non procedit in rebus immobilibus exiguis, vt in terrulis non excedentibus valorem 25. ducatorum aureorum, vt Nald. in sum. ver. Alienare, n. 5. & ver. Prælatus, n. 7. Et addit ita fuisse responsum à sacra Congr. Episcopo Fauentino, anno 1601. Ita etiam Quar. n. 41. qui affert declar. sacræ Congr. de anno 1596. 19. Decembr. dicens, *Sacra Congregatio Conc. censuit, neque constit. Pauli II. neque Concil. Trid. decretum derogasse dispositioni ca. Terrulas*, 12. q. 2. Sed quò ad valorem melius Filliuc. tract. 44. c. 4. n. 4. tom. 3. de alien. id relinquendum, ait, arbitrio boni viri, considerantis facultates Ecclesiæ temporum, locorum, & rerum qualitates. Tria tamen debent concurrere, vt dictæ terrulæ possint alienari, in consulto Romano Pontifice. 1. quòd sint exiguæ. 2. quòd non sint Ecclesiæ vtiles. 3. quòd adsit aliqua causa iusta ex dictis num. 6.

16 Si quæras, an solus Superior, vel alius Prælatus Conuentus possit repudiare rem immobilem Ecclesiæ legatam.

℞. Panor. in capit. Tua nuper, de his, quæ fiunt à Præl. num. 9. fine. rem esse dubiam; ipse tamen videtur inclinare cum Fedetico de Senis consi. 9. quòd possit repudiare; quia dominium non est acquisitum Ecclesiæ ante acceptationem, vnde repudiando potiùs dicendus est non acquirere, quàm alienare. Ius autem requirit solemnitatem in alienando, non in non acquirendo. Hanc opinionem tenet, & multis probat Sanch. lib. 6. de matrim. disp. 4. num. 11. 12. insistendo in hoc, quòd legatum Monasterio relictum, antequam acceptetur, non est Monasterio incorporatum. Et quamuis à morte testatoris, præsertim si est in specie, transeat in dominium legatarij, hoc tamen dominium imperfectum est, cum solùm se teneat ex parte rei, non ex parte legatarij, qui potest illud nolle: Vnde quando dicitur, quòd legatum transit in dominium legatarij, intelligitur, si legatarius illud acceptauerit, vel non repudiauerit; nam si repudiat, fingitur dominium non transisse. Ita etiam Io. Valer. diff. 25. nu. 2. Puteus decis. 509. Scor. in select. bull. theor. 2. versu Sed hic grauis. Contrarium censet Azor. tom. 2. lib. 9. cap. 1. quæst. 12. Nald. ver. Alienare, num. 5. & ver. Prælatus, num. 7. Filliucc. tom. 3. tract. 44. cap. 4. num. 34. Videatur Rodriq. tom 1. quæst. regul. quæst. 27. art. 3. versu Secundò est aduertendum; vbi ait, quòd licet hoc de iure communi Prælatus facere non posset, posset tamen per priuilegium, quod affert, Iulij III. Certè 1. opinio mihi magis placet, præsertim si legatum sit cum aliquo onere, licet concedam, Prælatum sine iusta causa id facientem peccare, quia tenetur bonum suæ Ecclesiæ procurare. In praxi tamen, maximè inter Regulares consulerem semper 2. si præsertim Prælatus est temporaneus.

17 Si quæras, an solus Superior, absque consensu cap. possit incidere arbores, quæ sunt in villis Conuentus.

℞. Incisio arborum potest fieri multis modis, Possunt enim incidi arbores, quia nimis densæ, & nimis sunt inter se vicinæ, & rare fieri non solùm in se, sed etiam respectu aliarum. 2. possunt incidi arbores infructuosæ, & vmbratiles, & loco earum reponi arbores fructiferæ, & faciem loci mutare. 3. possunt incidi arbores fructiferæ veteres, vt loco earum reponantur nouæ eiusdem, vel similis qualitatis. 4. possunt incidi arbores nemoreæ, vt, relictis radicibus, iterum crescant, & renouentur, seu arbores cæduæ. 5. possunt incidi arbores fructiferæ, sed respectu loci in parua quantitate, & paruæ æstimationis. 6. possunt incidi arbores fructiferæ, & infructiferæ in magna quantitate.

18 In 1. casu nullum adest delictum, nec consequenter vlla pœna, nam illa cæsio arborum est vtilis, & bona; sicut enim nimia raritas arborum nocet fructui eius quærendo, ita nimia densitas nocet arboribus, & fructui ab eis ferendo, vt patet præsertim in oliuis. Ita Nauar. lib. 3. consil. de reb. Eccl. alien. cons. 6. num. 2. Rodriq. tom. 1. q. regul. quæst. 27. art. 4. Quaranta in sum. ver. Alienatio, num. 33.

19 In 2. casu non posse, docet Filliuc. tom. 3. tract. 44. cap. 4. num. 17. Quia hoc esset actum dominij exercere. & Prælatus absq; consensu Cap. nullum dominium habet neq; vtile, neq; directum; cap. Fraternitatem, de donat. sed si adsit recta intentio, & nemus sit paruum, aut mediocre, & non ad amœnitatem seruetur, & fiant ea, quæ ad illud fructiferum reddendum, secundùm agriculturæ leges, sunt necessaria, puto posse Prælatum id ex se solo facere; nam reddit fundum magis appretiabilem, nec hoc est dominium vllum exercere, cum non ad libitum fundo vtatur, sed secundùm rectum iudicium rationis Monasterij bonum intendens; vnde licèt nullum habeat in rebus Monasterij dominium, vt dictum est, est tamen illarum Procurator, vt dicitur dicto capitulo Fraternitatem, & Procurator conditionem Ecclesiæ meliorare potest, ibid. Si ergo euidenter melioret, non eget Capituli consensu. Ita Rodriquez tomo 1. quæst. regul. quæst. 27. art. 4. Nauar. lib. 3. consil. de reb. Eccles. alien. cons. 6. nu. 2. Quar. in summ. bull. ver. Alienatio, numero 33. Consulo tamen Prelatis regularibus, vt consensum Capituli obtineant ad vitandas lites.

20 In 3. casu facit rem vtilem, & secundùm regulas agriculturæ; vnde nullam culpam, neq; pœnam incidet. Quar. loc. cit.

21 In 4. casu nota, quòd arbores cæduæ sunt illæ, quarum totus, vel precipuus fructus in incisione consistit, quales sunt tantùm vtiles ad lignandum. Filliuc. loc. cit. num. 11. vnde si sylua, vel nemus aliquod sit solitum cædi determinato aliquo tempore, vel in toto, vel in parte, poterit Prælatus, adueniente tempore, illud cædi facere, obseruatis, quæ in alijs cęsionibus secundùm temporis, quantitatis, & modi conditiones fuerunt obseruari solita. Ita Quar. loc. cit. & Filliuc. n. 12.

22 In 5. casu, si Prælatus vnam, vel duas arbores fructiferas in fundo, in quo sunt multę alię similes arbores, incideret, non per hoc incurret in pœnas contra alienantes, quia censentur parua materia, secus tamen esset, si arbores illæ essent maximæ æstimationis vel quia nullę similes reperiantur, vel non tam grandes: vel propter aliam rationem. Et hoc etiam si fructiferæ non sint, sed vmbratiles, vt si incideret arborem fabæ grecę, quæ est in platea huius Conuentus Iesu Mariæ, vel luxuriantis alicuius hæderæ, amœnissimam vmbram æstiuo tempore causantis. Ita Filliuc. loc. cit. q. 10. n. 11. versu Quartò colligitur.

23 In 6. casu incideret Prælatus in pęnas contra alienantes; quia cum alienatio sit rei subsistentis, & immobilis à se dominij abdicatio, & arbores, quæ iàm solo radices conceperunt, sint res subsistentes, & immobiles, non solùm ex iuris æstimatione, sed etiam ex communi omnium sensu, & consuetudine, non est dubium, quòd eas scindere est alienare. Filliuc. loc. cit. nu. 7. Et pro arborum incisione refert notabilem decisionem Rotæ Farin. p. 2. decis. 553. in qua determinatur, quòd ad incurrendas pœnas extrau. Ambitiosæ, requiritur non solùm, quòd incisio arborum sit in magna quantitate, & quòd arbores sint destinatæ ad afferendum fructum annuum, & quòd non sint cæduæ, sed etiam requiritur, quòd deterioratio fundi sit notabilis.

24 Si quæras etiam, an predia, quæ alternis tantùm annis fructum ferunt, possint vlua triennium locari, vt oliuæ, &c.

℞. Posse locari in sex annos, & si predium solùm tertio quoque anno fructum ferat, ad nouennium. Ita Nauarr. tom. 2. comm. de alien. num. 21. 22. Azor. part. 2. lib. 9. cap. 2. q. 2. Quar. ver. Alienatio, nu. 18. Filliuc. tract. 44. cap. 2. qu. 3. num. 8. Scort. in select. bull. theorem. 115. versu Sed quid. Et ratio est, quia annus in locatione non taxatur ex simplici decursu temporis, sed ex decursu cum prouentu fructuum. Quare vbi fundus alterno,

alterno, vel tertio quoque anno fertilis est, biennium, aut triennium pro annuo tantùm spatio computatur, atque ita prædium, quod in sex, vel nouem annos locatur, si hoc toto tempore tres tantùm fructus ferat, verè in tres annos locatur vtiles, & feraces.

25 Et aduerte secundum graues Doctores, quòd possunt res Ecclesię locari vltra triennium, & ad longissimum tempus, etiamsi singulis annis fructificent, modò in instruméto locationis apponatur conditio, quòd vtile dominium rei locatæ apud locatorem remaneat. Nam ratio quare locatio vltra triennium prohibetur, est quia videtur esse quædam alienatio; quæ ratio cessat, quando apud locatorem remanet dominium vtile, cum enim alienatio sit dominij alicuius translatio, hic autem nullum transferatur, sed sola commoditas, non potest esse alienatio; atque ita docet Bald. in c. Quæ in Ecclesiarum, de const. nu. 36. vbi Fel. n. 87. versu Sexta declaratio, & Io. de Amono sing. 72.

26 Aduerte tamen, quòd non possunt fieri locationes ad sex, vel nouem annos cum hac clausula, vt tot sint locationes, quot triennia, & vt, finito primo triennio, tunc facta sit noua locatio. Quia est in fraudem const. Ambitiosæ, Quar. ibid. Filliuc. loc. cit. cap. 3. n. 9. Felin. cap. Quæ in Eccles. de const. num. 87. An autem locatio isto modo facta sit omnino inualida, vel solùm sit inualida pro excessu triennij, & pro primo triennio valida sit, dubitant Doctores. Omnino inualidam dicunt Azor. p. 2. lib. 9. cap. 2. q. 4. Vasq. de reddit. cap. 2. §. 2. dub. 5. Quia est in fraudem const. Validam autem esse pro primo triennio dicunt Quarant. loc. cit. Molin. tom. 2. disp. 467. num. 1. quia in separabilibus, vtile per inutile non vitiatur, per reg. Vtile, quæ est 37. de reg. iur. in 6. At hic optimè separari potest tempus à iure permissum à tempore prohibito. Non potest autem hoc tempus separari, si simpliciter, & vnico contractu fiat locatio ad quinquennium, vel septennium, V. G. & ideo tota locatio ruit, quia omnino inualida contra bullam. Mol. loc. cit. num. 2. Quaran. loc. cit. Vbi autem esset consuetudo locandi vltra triennium, quia quò ad hoc non fuisset ibi recepta const. Ambitiosæ; possent sine dubio fieri dictæ locationes vltra triennium vsque ad nouennium. Rebell. de obl. iust. lib. 14. q. 6. num. 2.

CONSTITVTIO X.

Excommunicat impedientes, & molestantes eos, qui ex seculo ad Religionem confugiunt.

IVLIVS PAPA II.

In quodam priuilegio concesso Monachis Ordinis S. Benedicti Congregationis B. Mariæ montis Oliueti, quod incipit, Etiamsi ad vniuersos, anno Domini 1507. pridie Nonas Iulij, Pontificatus sui anno 4. inter alia.

Impedientes ad Religionem venientes excommunicantur.

Oncessit, & prohibuit, ne aliqui, cuiuscumq; status, gradus, vel conditionis existant, personas, quæ de iure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex seculo fugientes, & ad conuersationem huiusmodi Congregationis venire cupientes, verberibus, aut violentijs quibuscumq; impedire, vel prohibere, aut à Monasterijs, & locis Congregationis Monachorum S. Benedicti euellere, aut extrahere, iniuriam ingredi volentibus, aut recipientibus irrogando, seu eos molestando, audeant, vel præsumant. Contrarium verò facientes ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, dum tamen, cum hoc præsens statutum fuerit eis ad notitiam deductum, non destiterint à prædictis, à qua non possint, præterquam in mortis articulo, nisi per Sedem Apostolicam beneficium absolutionis obtinere.

CIRCA CONSTITVTIONEM

1 NOta quòd hæc constitutio ponitur hic in summa à Passa. fortè quia eam habere non potuit, vel quia continebat aliqua, quæ ad nos nihil spectabant. Et aduerte quòd similem prohibitionem sub ijsdem pœnis fecit Eugenius IV. pro Congreg. Cassinensium, vt refert Rodriq. in suo bull. in Eugenio 4. bulla 7. §. 14. Seu potiùs dic, quòd est hæc eadem, licèt hic fortè impressoris incuria proponatur sub nomine Iulij II. Certè Rodriq. tom. 3. quæst. regul. quæ. 14. art. 3. hanc eamdem prohibitionem refert sub nomine Eugenij IV. & citat Passar. hoc loco; eodem modo refertur in comp. Casarub. ver. Nouitius, num. 28.

2 Qui sint de iure communi prohibiti ingredi Religionem, vide to. 1. Religiosi q. 1. cap. 25. §. 3. pag. 305. Et nota, quòd non memini, me vidisse alio loco, quòd impedientes viros ingredi Religionem anathemate feriantur. Nam Trid. sess. 25. cap. 18. de Regul. solùm loquitur de fœminis, vt probo cum Suar. Sanch. Lesf. tom. 1. Religiosi, qu. 1. cap. 29. concl. 2. versu Noto 1. Vide etiam à conclus. 5. vsq; ad finem cap. Et aduerte, quòd ista excommunicatio ante monitionem est comminatoria, post monitionem latæ sententiæ.

CONSTITVTIO XI.

Concedit multa Ordini Eremitarum S. Augustini, præsertim quòd fruatur omnibus priuilegijs concessis alijs Ordinibus Mendicantium.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio F. Aegidio Ordinis Eremitarum S. Augustini Priori generali, salutem, & Apostolicam benedictionem.

ET si ad bene merendum, tum de vniuersa Religione, tum præcipuè de Augustiniana, cui tu præes, propensi magnoperè simus; libellus tamen, quem de Ecclesia incremento edidisti, fecit nos ad res, vel tuas, vel tui Ordinis longè propensiores.

Concedit facultatem sumendi Conuentus. Vide sup. in eiusdẽ constit. 1. § 10. & constitu. Pyrrhi §. 9. n. 48. 49. & nota hoc particulare de Parochijs.

§. 1. Cum igitur superiori anno per nostras literas quadam Religioni tuæ concesserimus, inter quæ id erat, vt loca oblata tu, fratresque tui, tam qui sunt, quàm qui erunt, capere pro Religione possetis. Nunc per has nostras ea, quæ concessimus, clariùs declaranda duximus: Eamdemque locorum suscipiendorum facultatem ad alia quæcumque loca, domos, Ecclesias (etiam parochiales) ac cuiuscumque sint Ordinis, aut conditionis suscipiendas, extendimus, damusque pro-

prio

prio tam motu, quàm scientia, atque de plenitudine potestatis, vt hæc omnia capere possitis, factis vobis potestate tam per literas, quas supra memorauimus, quàm per harum concessionem, declarationemque literarum. Licere igitur vobis perpetuò decernimus hæc omnia posse capere absque alia Sedis Apostolicæ concessione. Non obstante piæ memoriæ Bonifacij VIII. constit. prohibente noua loca ædificari.

Concedit omnia priuilegia Mendicantium.

§. 2. *Confirmauimus etiam priuilegia Religionis vestræ per easdem literas. Quod planè tam de ijs omnibus intelligimus, quæ vestrum Mare magnum continet, quàm de alijs omnibus Apostolicis concessionibus, quarum apud vos aut Apostolicæ literæ, aut authentica exempla seruantur. Confirmamus & priuilegiorum communionem, quam fel. rec. Sixtus prædecessor noster fecit inter vos, Mendicantesque alios; decernimusque ac volumus, quicquid vsque in hanc diem Ordini Minorum, aut Prædicatorum, aut Carmelitanorum, aut Seruorum concessum ab Apostolica Sede est, & quicquid in futurum concedetur, vobis concessum esse, fratresque tuos eisdem concessionibus perpetuò vti posse, perinde ac si vobis nominatim concessa essent.*

Dat potestatem benedicendi res sacras. Vide 2. p. nostri Rit. not. 2.

§. 3. *Dedimus præterea tibi potestatem sacrandi, benedicendique corporalia, vestes, & ea, quæ sacris vsibus necessaria sunt. Quo quidem munere tam te, quàm qui pro tempore erunt aut Generalis, aut Vicarius, fungi posse decernimus.*

Nullus potest ex isto Ordine trãsire.

§. 4. *Vt verò exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fel. rec. Martini prædecessoris nostri decretum, vt nemo è tuo Ordine ad aliquem aliorum Ordinum, occasione arctioris Regulæ, transire possit. Volumusque vt quiquis in tua Religione professus, siue ad sacros ordines promotus in ea fuerit (quam rem professionis loco & esse, & haberi statuimus) habitum dicti Ordinis relinquere, aut mutare non possit, nisi missionem, literasque à Generali Ordinis obtinuerit: Quod tam de ijs, qui hactenus exierint intelligi volumus, quàm de his, qui in posterum exituri sunt, etiamsi Apostolicas literas obtinuerint.*

Auocat ad se lites.

§. 5. *Ne verò proteruis relinquatur litigandi, repugnandiuè locus. Si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia super ea re committi hactenùs obtinuerit, aut in posterum obtinebit, vbi ad inhibendum, aut alia huiusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, & potestate prædictis, lites huiusmodi ad nos auocamus, atque omnino extinguimus. Statuentes, æquè valere hoc decretum nostrum, ac si iudicium nomina atque alia omnia, quæ supra commemorata sunt, hic satis expressa essent, etiamsi sacri Palatij Apostolici Auditores existerent. Volumusque vt quicquid super hac re fiet, aut factum sit, etiamsi causam aut nos, aut Apostolica commiserit Sedes, pro infecto omnino haberi.*

Decretum irritans.

§. 6. *Irritum præterea esse, atque inane quicquid super his Apostolica, siue alia quauis auctoritate secus contigerit aut agi, aut attentari.*

Fratres exeuntes, capi mandat.

§. 7. *Fratres verò, qui ita exierint, quocumque induti habitu sint, mandamus, vt capi cures, ad Religionemque vestram redire quacumque ratione compellas.*

§. 8. *Denique fidem adhiberi mandamus, non modò nostris his literis, verum etiam & earum exemplis, modò prælati, aut Notarij alicuius signo obsignatæ fuerint. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 17. Iunij, 1508. Pontific. nostri anno 5.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

CONSTITVTIO XII.

Declarat, quomodò sit intelligenda communicatio priuilegiorum inter Ordines Minorum, & Prædicatorum.

IVLIVS PAPA II.

Venerabilibus fratribus Salamantino, Pascen. & Corduben. Episcopis, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem.

Liàs ad supplicationem charissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Regis, & infrà.

Concessa Generali Prædicatorũ quò ad absolutiones &c. intelliguntur concessa Generali Minorum, &c.

§. 1. *Quòdque in prædicta priuilegiorum, gratiarum, & indultorum præfatorum communicatione, tam vniuersaliter per prædecessores nostros toti Ordini Minorum, quàm etiam per nos particulariter prædictorum Regnorum fratribus facta, vt ea, quæ ad absolutionem, dispensationem, vel aliàs ad Priorem generalem, seu Magistrum Ordinis Prædicatorum spectant. Ad Ministrum, vel Vicarium generalem fratrum Minorum pertineant, & ea, quæ ad Priores conuentuales, idest Prælatos singularum domorum Ordinis Prædicatorum, & eorum Vicarios similiter spectant, ad Guardianos, & eorum Vicarios Ordinis Minorum. Et ea, quæ ad Priores, seu Vicarios, vel Subpriores, Prouinciales, idest Prælatos, qui medij sunt, quocumque nomine censeantur, vel vocentur, inter dictum Generalem, seu Magistrum Ordinis, & Priores conuentuales, eorumque Vicarios simili modo spectant, ad Ministros, & Vicarios prouinciales, ac Custodes, qui etiam medij sunt inter Ministrum, & Vicarium generalem, & Guardianos, eorumque Vicarios similiter pertineant. Et sicut de potestate Prælatorum, scilicet de Prælatis ad Prælatos dictum est, ita de Congregationibus vnius ad Congregationes alterius Ordinis; Et de fratribus priuatis, idest sine Prælatura, ad fratres priuatos: Et de festiuitatibus ad festiuitates, in his casibus, in quibus Congregationibus, vel fratribus priuatis, aut festiuitatibus, vnius Ordinis aliquid conceditur, Congregationibus, fratribus priuatis, ac festiuitatibus alterius Ordinis nunc, & pro tempore respectiuè concessa intelligantur. Ita quòd ea, quæ in honorem SS. Dominici, Petri mar. Thomæ de Aquino, Catherinæ de Senis, fratribus, vel locis Prædicatorum sunt concessa, omnia, illa fratribus Minoribus præfatis, eorumque locis in festiuitatibus SS. Francisci, Antonij, Ludouici, Bernardini, Bonauenturæ, & Quinque martyrum dicti Ordinis qui apud Marrochum martyrij coronam adepti sunt, & S. Claræ, & in alijs festiuitatibus dicti*

dicti Ordinis Minorum, licèt sint in maiori numero, quàm festa Prædicatorum, sint, & intelligantur concessa, ad tollendam quamcumque hæsitationem, & indè fortè ortum scrupulum, auctoritate, & tenore præsentis declaramus. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1 Iunij, 1509. Pontif. nostri anno 6.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto, quòd in ista const. declarat Pontifex, quomodò intelligatur communicatio priuilegiorum, quæ est inter Mendicantes. exemplo enim Prædicatorum, & Minorum possunt reliquæ Religiones, communicationem habentes, priuilegia ijs concessa, sibi proportionaliter applicare, vt docet Passar. in mar. ad istud priuil. & Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 55. art. 20. Et sic possumus omnibus priuilegijs concessis Prædicatoribus in die S. Dominici, & Minoribus in die S. Francisci, vti, & frui in die S. P. N. Francisci de Paula; & similiter quando canonizabitur aliquis alius Sanctus ex nostra Religione, vt breui speramus B. Gasparum de Bono, in illius festo frui. & vti poterimus omnibus priuilegijs concessis Minoribus, & Prædicatoribus in diebus SS. Antonij de Padua, & Petri martyr. &c. Potest etiam noster generalis Corrector frui priuilegijs concessis, & concedendis Magistro generali Ordinis Prædicatorum, & nostri Prouinciales, & Correctores, & Vicarij vti, & frui omnibus priuilegijs concessis, & concedendis Prouincialibus, Prioribus conuentualibus, & Vicarijs Ordinis Prædicatorum. Et sic de alijs fratribus priuatis.

2 Et aduerte hic pro semper, quòd quæ dicuntur causa exempli non restringunt dispositionem generalem, V. G. ista constitutio loquitur de fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, non per hoc tamen restringitur solùm ad ipsos, sed intelligitur de omnibus Mendicantibus. Ita Aufret. ad decis. Capellæ Tholos. quæst. 485. & ad id citat cap. 1. Ne Clerici, vel Monachi. Et aduerte etiam, quòd nomine Monachorum veniunt etiam omnes Religiosi regulares, & etiam Canonici regulares, præsertim in fauorabilibus, nisi aliud ex dispositione manifeste constet, quòd solum de Monachis intelligatur. Ita Abbas in cap. Ex parte, num. 1. de postul. Glossa in cap. Canonica, de sent. excom. verb. Duximus extendendum.

CONSTITVTIO XIII.

Concedit Generali, vt possit priuilegia declarare. Quòd confessionalia sine licentia Superioris non valeant. Et quòd tertiariæ collegialiter viuentes possint tria vota emittere.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano generali Magistro Ordinis Prædicatorum, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Generalis potest priuilegia declarare.

§. 1. *Onsiderantes, quòd multa tibi in tanta cura accidere possunt, quæ sanctæ Sedis auxilium, & benignitatem requirunt, illis duximus de Apostolicæ Sedis plenitudine succurrendum. Itaque volumus, & tibi concedimus, quòd si in constitutionibus Ordinis Prædicatorum, aut circa priuilegia, indulta, gratiasque, & exemptiones ab ipsa sancta Sede illi concessa, & concedenda, concessas, aut concedendas, quæ etiam, & quas harum tenore, & eiusdem Sedis auctoritate confirmamus, aliqua ambiguitas emerserit, tu illam (quò ad serenitatem illarum conscientiarum, quæ tibi subiectæ sunt dumtaxat) possis auctoritate Apostolica declarare.*

Confessionalia sine consensu Superioris non valent.

§. 2. *Insuper, vt ipsius Ordinis Præsidentes vultum pecoris sui agnoscere queant, volumus, personas Ordinis eiusdem confessionalibus, vel indulgentiæ literis, etiam per sanctam Sedem emissis, vel emittendis (nisi consensu tuo accedente, & eo durante) gaudere possint.*

Tertiariæ possunt emittere tria vota Religionis. Vide constit. 14 § 3 eiusdem, & 4. Sixti IV. §. 7. n. 30.

§. 3. *Et insuper quòd mulieres prædicti Ordinis, quæ sorores de pœnitentia nuncupantur, & collegialiter viuunt (si tibi placuerit, & illæ hoc cupiant) ex benignitate Apostolica tria vota Religionis in manus tuas, aut illorum, quos ad hoc duxeris deputandos, emittere licitè valeant.*

Sotij Generalis Prędicatorum possunt ad Magisteriũ promoueri.

§. 4. *Binos præterea fratres tibi de more socios, quorum vnus Prouincialis Terræ sanctæ, alter Scriba esse soles, qui laboribus pro tanta Religione susceptis impediti, studiorum exercitijs commodè interesse non possunt (si aliàs scientia sunt idonei, & eos gradus, ac honores non habeant) ad Baccalaureatus, & Magisterij theologiæ gradus, & honores valeas promouere. Hæc tibi prædictæ Sedis auctoritate sic concedimus, vt etiam eadem simili auctoritate tuis successoribus indulgeamus.*

Derogat contrarijs.

§. 5. *Non obstantibus præmissis, constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis: priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Breuis, illi Ordini, aut personis eius sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, & insolitis concessis, aut concedendis; quibus, illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat derogamus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 14. Decemb. 1509. Pontif. nostri anno 7.*

§. I.

1 NOto 1. quòd interpretatio est duplex. Vna iuridica, & alia doctrinalis. Interpretari priuilegia primo modo pertinet ad eum, qui concedit, nimirum ad Papam in ecclesiasticis, cap. Cum venissent, de iudic. 2. modo potest quilibet Doctor iura iuribus conformando ea interpretari; *vbi autem scriptura apertius ponuntur*, vt ait August. 3. de doct. christian. cap. 26. *ibi discendum est, quomodo in locis intelligantur obscuris*. 1. interpretatio est obligatoria, nec minorem vim habet, quàm priuilegium ipsum. 2. non obligat, sed illi defertur plus, aut minùs, iuxta interpretantis auctoritatem. Vide quæ dico tom. 1. Relig. q. 4. cap. 8. versu Priusquam proferam; vide etiam Rodriq. to. 1. q. reg. q. 11. art. 5. & q. 68. art. 6.

2 Noto 2. quòd ista facultas, quæ datur Generali interpretandi constitutiones, & priuilegia, non est 2. modo, nam ista non erat necessaria, cum quilibet Doctor possit priuata auctoritate id facere, sed primo modo. Vnde declarationibus factis à Generali circa constitutiones, priuilegia, indulta, gratias, & exemptiones standum est in ijs, quę ad serenitatem conscientiarum subditorum spectant. Aduertit autem bene Rodriq. q. 11.

cit.

cit. versu Circa supradictam, quòd hoc priuilegium habet locum, quando res est dubia, si enim est clara, non est necessaria Prælati declaratio, in claris enim non est opus coniecturis. Vndè si priuilegium, seu statutum, aut aliqua constitutio sit clara, & Prælatus contrarium declaret, subditus non tenetur stare declarationi Prælati, sed simpliciter statutum, constitutionem, aut priuilegium obseruare. Priuilegium enim hoc datum est in ædificationem, non in destructionem, ad pacandas, & serenandas fratrum conscientias, non ad eas relaxandas, & confundendas. Quare Generalis declarationi iuridicè, & rationabilitèr factæ, in dubiis fratrum conscientias inquietantibus per hoc priuilegium standum est. Alia similia Innoc. VIII. & Leonis X. refert Rodriq. loc. cit. q. 11. art. 5. Multa etiam similia affert Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 2. dub. 2.

§. II.

3 Vide multa similia apud Rodriq. to. 1. q. reg. q. 21. art. 10. & Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 12. concl. 1. Leonis X. Alexan. VI. Sixti IV. & Iulii II. vt Passar. in not. priuil. not. 10. & Pij IV. apud Rodriq. in bull. in Pio IV. const. eius 1. Et ratio est, quam afferunt Passar. loc. cit. Casarub. verbo Cruciata, vbi Cord. Quia mens Pontificis non est Regularibus, & Monialibus concedere, vnde Ordinis disciplina collabi contingat, & hoc etiamsi in dictis confessionalibus dicatur, Non obstante quacumque prohibitione in contrarium, vt expressè declarauit Alex. VI. vt refert Rodriq. loco cit. Immo etiamsi in dictis confessionalibus inhibeatur Prælatis sub censuris, ne subditos suos à talium bullarum acceptione prohibeant, & subditis libera facultas eas accipiendi tribuatur, vt declarauit Leo X. apud Rodriq. loc. citat. & Pius V. infra in constit. eius 10. §. 2. Extat etiam ad hoc expressa constit. Clem. VIII. quæ incipit, Romani Pontificis, apud Cherub. tom. 3. bull. in eius const. 64. quam etiam refert Quar. in sum. bull. ver. Confessor. pag. mihi 236. & sic habet, *Romani Pontificis* & infra, *Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati: talem concessionem sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi confessorem, & absoluendi a casibus reseruatis, cum fratribus & sororibus Monialibus Ordinis prædicti, & aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum cuiusius Instituti, Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouincia Hispaniæ, quàm extra eam vbilibet, locum minimè habere neque censeri, sed nostræ intentionis existere, quod iidem fratres, & Moniales quantum ad sacramentum pænitentiæ, seu confessionis administrationem dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò declaramus. Eisdem tamen Prælatis, vt in vsu huiusmodi potestatis se cum subditis benignos, & faciles exhibeant, præcipimus, & mandamus.* Quò verò ad Moniales vltra prædicta, extat etiam declaratio sacræ Congreg. Rodriq. in explic. bullæ Cruc. §. 9. nu. 24. vbi & eius Addit. sect. 2. nu. 39. in hæc verba, *Congregatio Concilij censuit, quatenus gratia ex bulla Cruciata pertinet ad Moniales, non posse eas vigore facultatis in eadem bulla concessa, alios confessarios, præter eos, qui ad audiendas ipsarum Monialium confessiones ab Ordinario approbati fuerint, eligere.*

CONSTITVTIO XIV.

Declarat, quòd per publicationem quotannis bullæ Cœnæ non derogatur iis priuilegiis, quæ casuum illius absolutionem expressè concedunt. Et quòd tertiariæ viuentes collegialiter profiteantur obedientiam, &c.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano Magistro generali Ordinis Prædicatorum, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Exponi nobis fecisti, quòd licet fel. recor. Sixtus Papa IV. prædecessor noster, secundùm carnem patruus, extendendo declarauerit, in quibus casibus ad Sedem Apostolicam recurrendum esset pro absolutione, & dispensatione censurarum, & irregularitatum a personis Ordinis Prædicatorum; nihilominus propter clausulas derogatorias positas in bulla, quæ singulis annis in Cœna Domini publicatur, dubitas, facultatem illam Ordini prædicto ademptam. Super concessione quoque, quam nuper fecimus sororibus de pænitentia B. Dominici nuncupatis, collegialiter viuentibus, quòd possint tria vota Religionis emittere, nonnulla declarari desideras, & proinde supplicasti humiliter, vt in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Supplicatio.

§. 2. Nos igitur, qui Religiosorum quieti, quantùm cum Deo possumus, libenter consulimus, volentes occasiones tollere vagandi, attendentesq; quòd multa in prædicta declaratione concessa sunt, quæ in bulla prædicta continentur, eiusdem sanctæ Sedis auctoritate decernimus, quòd illi, quibus in prædicta declaratione concessa est potestas absoluendi, & dispensandi, licitè possint perpetuis temporibus absoluere, & dispensare, ab omnibus, & singulis, ac si prædicta bulla in Cœna Domini non esset facta, nec fieret; præterquam à conspiratione in Romanum Pontificem, & ab illis, propter quæ prædictus prædecessor noster declarando voluit, ad eamdem sanctam Sedem etiam recurrendum.

Habentibus expressam auctoritatem absoluendi à casibus bullæ Cœnæ nō obstat illius publicatio, quæ singulis annis fit.

§. 3. Sorores quoque de pænitentia B. Dominici nuncupatæ, collegialiter viuentes, & volentes vouere tria Religionis vota iuxta nostram concessionem, eadem auctoritate volumus, vt profiteantur obedientiam tibi, & pro tempore existenti Magistro generali, vel alteri vices generalis Magistri gerenti vsque ad mortem, secundùm Regulam B. Augustini, & propter hoc tamen non teneantur ad clausuram, nec ad officium diuinum, magis quam ex sua Regula tertij habitus tenentur. Et quòd exemptæ, tamquam dictæ Religionis membra, gaudeant omnibus priuilegiis actiuè, & passiuè, quibus fratres Ordinis supradicti gaudent, modò priuilegia illa sexui non repugnent.

Tertiariæ obedientiā præstent Generali. Vide notata ad constit. 13. eiusdē §. 3.

§. 4.

Derogat contrarijs.

§. 4. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis constitutionibus, ordinationibus, suspensionibus, reuocationibus, & restitutionibus, ac etiam constitutionibus, & ordinationibus, nec non priuilegijs, & consuetudinibus dicti Ordinis, vel dictarum sororum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; nec non Curiæ Vicegerentis Auenion. & quibusuis ordinarijs Prælatis, ac personis concessis, & concedendis literis, priuilegijs, & facultatibus cum quibusuis clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs fortioribus, & insolitis, quibus omnibus, etiamsi de eis, & supradictis omnibus, eorumq; totis tenoribus, & datis, non per huiusmodi generales clausulas, etiam specialem mentionem importantes, sed specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, seu quauis alia mentio habenda esset, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quò ad præmissa specificè, & nominatim derogamus, nemini in præiudicium præmissorum suffragari posse, aut debere, ac irritum, & inane quicquid secus contigerit attentari, decernimus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ, apud S. Petrum. sub annulo Piscat. die 27. Febr. anno 1510. Pontif. nostri anno 7.

§. II.

1 NOto, quòd Peregr. 2. par. sui comp. verb. Bulla, §. 1. aduertit, quòd hoc priuilegium operatur, quod possimus vti priuilegijs, quæ sunt contra bullam, durante vita tale priuilegium concedentis, etiamsi singulis annis dicta bulla cum amplissimis derogationibus publicetur; post mortem verò concedentis per publicationem bullæ Cœnæ à nouo Papa factam reuocantur priuilegia, quę sunt contra bullam, quousque dictus Papa nostra priuilegia confirmet; quæ postquá confirmauerit, possumus ijs vti, etiamsi sint contra bullam, per hoc priuilegium. Sed non moueor à dictis suprà in constit. 4. Sixti IV. num. 10. & hoc ad minus verum est.

CONSTITVTIO XV.

Prohibet appellare à sententijs Superiorum, & concedit, quòd Generalis possit eximere Conuentus à iurisdictione Prouincialium.

IVLIVS PAPA II.

Dilecto filio Thomæ de Vio Caietano Magistro generali Ordinis Prædicatorum, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

§. 1. *EXposuisti nobis, quòd in Ordine Prędicatorum tuæ curæ commisso quandoque pax turbatur, & regularis vita impeditur ob appellationes ab absolutione ab officijs, vel exemptione à iurisdictione Priorum prouincialium, quòdque prouidere dignaremur de benignitate Apostolica humiliter supplicasti.*

Prohibet appellationes. Vide c. 1. Relig. q. 1. c. 20. concl. 2.

§. 2. Nos attendentes, quòd non solùm à Religionis iugo communi ratione, sed dicti Ordinis perpetuis statutis appellationes dissonãt, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, vt si quis frater dicti Ordinis, aut soror sub cura, & habitu eiusdem, ob absolutionem ab officio Prioratus prouincialis, vel conuentualis, seu Monasterij, à quocumque Superiore dicti Ordinis, habente potestatem absolutionem huiusmodi faciendi, factam, vel faciendam appellauerit, etiam prætextu grauaminis, aut appellationi huiusmodi quocumque nomine interposita inhæserit, sit ipso facto, absque alia declaratione, absolutus, aut absoluta ab huiusmodi officio, pro quo appellatum est.

Generalis potest eximere Conuentus a iurisdictione Prouincialium.

§. 3. Et pro augmento vitæ regularis volumus, & declaramus, quòd Magister generalis pro tempore possit in fauorem regularis vitæ eximere non solùm Conuentus fratrum à cura, & iurisdictione Priorum prouincialium, sed etiam Monasteria sororum sub cura, & habitu eiusdem Ordinis, & Collegia, ac personas quascumque tertij habitus, quamuis secundùm constitutiones dicti Ordinis, tam fratrum, quàm sororum, & statuta, ac priuilegia Apostolica, fundationesque Monasteriorum nonnullorum specialiter cautum sit, vt Prouincialibus subsint; statuimus nihilominus, & decernimus, omnes appellationes ab exemptionibus huiusmodi interponendas nullius esse roboris.

Derogat contrarijs.

§. 4. In contrarium facientibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis dicti Ordinis iuramento, vel quauis alia firmitate roboratis consuetudinibus, priuilegijs in specie, vel in genere quibusuis quauis auctoritate concessis, & in posterum concedendis cum clausulis derogatorijs, & derogatoriarum derogatorijs fortioribus, & insolitis, etiamsi de eis, eorumque tenoribus specialis, indiuidua, & expressa de verbo ad verbum, & non per clausulas id importantes, esset mentio habenda, alijsque non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 14. Nouemb. 1511. Pontif. nostri anno 8.

§. III.

1 QVæres, an Generales in Ordine nostro possint hoc priuilegio nunc vti, cum numquam eo vsi fuerint, & priuilegia per non vsum 30. annorum perdantur. cap. Si de terra, de priuil. vel 40. cap. Accedentibus, eod. tit. vel ad summum 60. per priuilegium Eugenij IV. quod refert Rodriq. tom. 1. q. regul. q. 8. art. 2.

℞. Quòd ad perdendum priuilegium spatio dictorum annorum, non sufficit non vsus negatiuus, scilicèt quòd numquam data fuerit occasio vtendi illo, sed requiritur non vsus priuatiuus, seu omissiuus, idest quòd dicto spatio data fuerit mihi V. G. occasio vtendi priuilegio, & quòd noluerim vti, sed fecerim actum omnino illi contrarium. V. G. habeo priuilegium audiẽdi missam tempore interdicti, numquam venit casus interdicti, etiam vltra dictum spatium 60. annorum, immò etiamsi transirent centum, & plùs anni, non per hoc perdo priuilegium. Ita Suar. lib. 8. de leg. cap. 34. n. 3. 4. & 5. Si autem habeam priuilegium accipiendi decimas extraordinario modo, & habens huiusmodi priuilegij scientiam, cum possem, vti nolui, tunc spatio dictorum annorum, per non vsum contrarium priuilegio, censeor illud amisisse: & hoc modo intelliguntur cap. cit. Si de terra, & Accedentibus. Et sic etiam intelligitur clausula illa, quę ponitur à modernis Pontifi-

tificibus in confirmatione priuilegiorum, *Quatenus sunt in vsu*. Ita Suar. loc. cit. num. 16. & seq. Vasq. p. 2.disp.177.n.55.Thom.à Iesu de procur.om.gen.sal.lib. 12.cap.8.pag.848.qui ait ex communi sent.quòd priuilegia Mendicantium per non vsum non perduntur. Imo quod neque etiam per contrarium vsum amitti possint per concessionem Eugenij IV. docet Portel in addit.ad dub.reg. verbo priuilegia num. 4. Sed intelligitur de priuil. nemini præiudicium inferentibus, & quæ sunt puri fauores,non de alijs. Quæ distinctio optimè confirmatur ex priuil. concesso à Nicolao IV. Carthus.vt refert Casarub.in suo comp.ver.Priu. §. vlt. quòd.s.possent vti priuilegijs eis concessis,etiamsi propter simplicitatem,& iuris ignorantiam vsi non fuerint retroactis temporibus, dummodo eis non sit per præscriptionem, vel aliàs legitimè derogatum. Quod priuilegium,vt constat ex dictis,& docet Vasq.loc.cit. nihil vltra ius commune concedit, sed solùm datum fuit ad tollendos scrupulos.Puto itaque,quod hoc priuilegium sit amissum per non vsum;quia valde præiudiciale est Prouinciis,& Prouincialibus:Et in religione nostra hoc esset valde nouum; nec Regula,nec regularia statuta illud sufferunt.Et per hoc dixi etiam supra,in constit.5.huius Pontif.§. 3. numero 6. quòd non potest Generalis eximere ab obedientia Prouincialis subditum simpliciter,& in totum:Quod potest confirmari ex nostro Correct.nu. 102. ibi *poterit vlterius* &c. In casu autem aliquo particulari,V. G. auocando ad se cautam alicuius, vel prohibendo ne impediatur, &c. id non nego, si iusta aliqua suadeat ratio.

CONSTITVTIO XVI.

Prohibet sub pœna excommunicationis latæ sententiæ fratribus Minimis, ne possint recipere, aut retinere fratres Minores.

IVLIVS PAPA II.

Dilectis filijs vniuersis fratribus Ord. Minorum de obseruantia nuncupatis citmontanæ, & vltramontanæ familiæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

§. 1. *EXponi nobis fecistis, quòd fratres Minimi nuncupati ex vestris fratribus ad illos, & illorum Ordinem transire volentes recipere, & illos retinere non cessant in vestri Ordinis iacturam, & scandalum, super quo à nobis opportunè prouideri humiliter supplicastis.*

Minimi non possunt recipere Minores.

§. 2. *Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, & conseruationi, & augmento Ordinis vestri, quem in visceribus gerimus charitatis, opportunè consulere volentes, præsentium tenore, Apostolica auctoritate vniuersis fratribus Ordinis Minimorum quoquo nomine nuncupatis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna districtè præcipiendo inhibemus, ne de cætero aliquem ex fratribus vestris Ordinis Minorum de obseruantia modo aliquo, vel causa recipere, vel retinere præsumant, sine expressa, & speciali licentia Sedis Apostolicæ, à volente ad illos transire specialiter obtenta; eisdem Minimis sub simili pœna mandantes, vt omnes, & singulos sine tali licentia hactenus per ipsos receptos, quamprimum fuerint à vobis, vel ex parte Vicarij vestri Ordinis Prouinciæ, in qua existant, requisiti, liberè relaxare, & ad vos remittere debeant.*

Derogat contrarijs. & in specie const. eius 1. §. 31. & iuri com.c. Sanè, c. Licèt, de reg. Vide t. 1. Relig. q. 1. ca. 24. §. 1. pag. 272.

§. 3. *Non obstantibus priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis sub quibusuis verborum formis, & clausulis per nos, vel Sedem prædictam quomodolibet, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & ex potestatis plenitudine illis in genere, vel in specie concessis, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, vel insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, quò ad præmissorum omnium, & singulorum effectum specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 4. *Verùm quia difficilè foret præsentes literas ad singula quæcumque loca, ad quæ expediens fuerit, transferre, volumus, & dicta auctoritate mandamus, ipsorum transumptis vnius Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, ea fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ, in contrarium facientibus non obstantibus. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 9. Iulij, anno 1510. Pontific. nostri anno 7.*

CONSTITVTIO XVII.

Quæ est viuæ vocis Oraculum. In quo declarantur quædam puncta nostræ Regulæ.

MARCVS

Miseratione diuina tit. S. Mariæ trans Tiberim, S. R. E. presb.Card.Senogall.vulgariter nuncupatus, & in Capitulo generali fratrum Minimorum in alma Vrbe apud S.Trinitatem,de mandato S.D.N.Iulij, diuina prouidentia Papæ II.celebrato,ad Prælatorum eiusdem Ord. institutionem, & Regulæ, ac Correctorij declarationem Commissarius ab eodem S. D.N. Papa viuæ vocis oraculo specialiter deputatus, ac per eosdem fratres capitulariter congregatos acceptatus: Vniuersis, ac singulis eiusdem Ord. Minimorum, nunc,& pro tempore existentibus fratribus, ac alijs quibuscumque ad quos spectat, salutem in Domino sempiternam.

§. I. Prohibet cantum.

VObis, & vestrum cuilibet tenore præsentium significamus, qualiter de mandato eiusdem S. D. N. nobis, quibus Ordinis Minimorum huiusmodi Regulæ, & Correctorij, per eumdem S. D. N. viuæ vocis oraculo examinatio, & declaratio commissæ fuerunt, simili viuæ vocis oraculo nuper facto declarauimus, prout etiam præsentium tenore declaramus, quòd Regula, & Correctorij huiusmodi clausula de non cantando in officijs diuinis iuxta formam in ea expressam, per totum Ordinem Minimorum debet vniformiter obseruari, prout nobis etiam viuæ vocis oracu-

oraculo expressè declarauit, & declarari mandauit præfatus S. D. N.

Eleemosynæ in iudicio quomodo repetendæ.

§. 2. *Similiter super debitorum, seu relictarum eleemosynarum repetitione, auctoritate Apostolica declaramus, quòd non fuit intentionis Regulæ conditoris, vt fratres Ordinis huiusmodi eleemosynas ipsas omnino non repeterent, sed quòd illas non repeterent in iudicio, & cum contentione; ita quòd fratres ipsi etiam personaliter, religiosè, amicabiliter, ac fraternè, & sine contentione eleemosynas ipsas repetere possint, non autem iudicialiter, & contentiosè illas in iudicio repetant: Cum etiam Religiosis, qui spiritui, & contemplationi vacare debent, prohibitum sit negotijs secularibus se immiscere, & iudicialiter agere, & ideo fratres ipsi per se ipsos in iudicio minimè comparere valebunt; sed bene per Procuratores seculares, prout eis ex declaratione, in priuilegiorum eiusdem Ordinis quinternione super hoc factis, expressè permissum est.*

Infirmaria vbi cõstituenda.

§. 3. *Declaramus etiam, quòd vbi in dicta Regula minimorum 6. cap. expressè dicitur, quòd ægroti ad infirmariam exteriorem primitùs deducantur, intelligi debet de Conuentibus completis, & in quibus habetur talis infirmaria. Et ideo decernimus, ac præsentium tenore mandamus, quòd vbi adhuc non esset constructa talis infirmaria, studeatur constru, & haberi, quàm citiùs fieri poterit; interim verò ne patiantur infirmi, ponantur in aliqua mansione in Conuentu ipso existente, ab alijs tamen officinis magis sequestrata, prout commodiùs id fieri poterit, & quòd potiùs ab ædificatione aliorum membrorum domorum Ordinis huiusmodi (excepto dormitorio) cessetur, quàm à constructione, seu ædificatione infirmariæ huiusmodi.*

Infirmis qui debent deseruire.

§. 4. *Insuper circa infirmorum gubernationem, & prouisionem, eadem auctoritate declaramus, quòd vbi fratres huiusmodi, omni possibili diligentia adhibita, studuerint, Procuratores, vel deuotos suos, in defectu oblatorum, habere, qui infirmis prouideant, & illos si taliter habere non potuerint, ne infirmi ipsi interim debita cura careant, licitè possint fratres personaliter illis infirmis obsequi, ipsique de sibi necessarijs cibis de Superioris licentia debitè prouidere; & quòd fratres ipsi ad infirmorum curam deputati dumtaxat ipsis infirmis deseruire habeant.*

Officiales Conuentus quomodo à Prælatis fieri possint.

§. 5. *Vlteriùs eadem auctoritate declaramus, quòd dum in 9. cap. Regulæ, & Correctorij Ordinis huiusmodi circa officialium Conuentuum electionem dicitur, quod per superiores Prælatos in eorum visitatione aliquando fieri debeat, clausulam huiusmodi debeat intelligi de Capituli localis consensu.*

Correctores Conuentum quomodo exire possunt.

§. 6. *Præterea simili auctoritate declaramus, quòd dum in eodem 9. Regulæ, & Correctorij cap. dicitur, quòd Correctores locales extra Conuentum exire non valebunt, nisi de Capituli scientia, debet hoc intelligi, prout pleniùs in ipso Correctorio continetur, quòd prædicti Correctores propter hoc non semper locale Capitulum specialiter celebrare habeant, sed satis sit, quòd ipsi coram fratribus suis, siue ante, siue post diuinum officium in Ecclesia, siue ante cibum, siue sumpto, in refectorio debitè congregatis exitus sui causam proponant, & ita de eorundem fratrum scientia, & Seniorum assensu domo exire poterunt pro causis in prædictis Regula, & Correctorio pleniùs specificatis.*

Statuta contra Regulã fieri nõ possunt.

§. 7. *Eadem auctoritate declaramus, quòd verba in 10. cap. prædictæ Regulæ de non condendis statutis posita, intelligi debeant relatiuè ad immediatè antè dicta videlicèt ad statuta contra Regulam huiusmodi in toto, vel in parte venientia, seu ab huiusmodi deuiantia.*

Emere, vel vẽdere quomodo possint fratres.

§. 8. *Simili auctoritate declaramus, quòd vbicumque in eisdem Regula, & Correctorio agitur de non emendo, vel vendendo, intelligi debet, quòd ipsi fratres, neque soli, neque proprio nomine, præterquam in itinere, defectu oblatorum, vel deuotorum, pro quotidiano victu vendere, vel emere possint, sed bene per eorum Procuratores, ac deuotos, & oblatos nomine domorum Ordinis, ita tamen, quòd fratres ipsi, dum hæc fiunt, ad consensum, vel dissensum super huiusmodi exhibendum, non ad mercandum, vel ad contractandum, præsentes esse poterunt.*

Superflua quomodo distribuenda.

§. 9. *Insuper eadem auctoritate declaramus, quòd vbicumque tam in dicto Correctorio, quàm alibi agitur de superflui distributione, & erogatione, hoc intelligi debeat ciuiliter, videlicèt salua semper prouisione per annum pro infirmis, & fratrum indumentis, ac alijs necessitatibus, & præsertim pro fabrica perficienda.*

Vinolentia cõsuetudinaria punienda.

§. 10. *Tandem eadem auctoritate declaramus, quòd vbi in eodem Correctorio agitur de vinolentia punienda, intelligi debeat de vinolentia consuetudinaria, & affectata.*

His declarationib. fratres stare tenẽtur.

§. 11. *Quas quidem declarationes, & modificationes de maturo totius generalis Capituli, & præfatorum fratrum Minimorum consilio, deliberatione, & consensu expostulatas, & admitti, & approbari petitas, admisimus, & Apostolica autoritate nobis viuæ vocis oraculo super hoc facto commissa modo præfato approbauimus, & per præsentes de nouo approbamus, & confirmamus, illasq; singulas, iuxta earum formam, & tenorem, obseruari, ac eis in toto Ordine Minimorum huiusmodi stari, præfata auctoritate Apostolica expressè mandamus. Necnon vt super illis per prædicti Ordinis Generalem, seu de eius mandato, fieri possint transumpta, quibus taliter factis, & eiusdem Generalis manu propria subsignatis, suique officij sigillo debitè sigillatis, vbique in iudicio, & extra fides plenaria adhibeatur, præsentium tenore plenam concedimus facultatem. In cuius rei fidem, & testimonium præsentes literas manu propria subscripsimus, ac per Secretarium nostrum subsignatum subscribi, & signari, magnique nostri sigilli iussimus, ac fecimus appensione communiri.*

Datum Romæ in domibus nostræ solita habitationis, die verò 15. mensis Febr. sub anno à Natiu. Domini 1508. Pontif. prædicti S. D. N. Papæ anno 5. M. Card. Senogall. manu propria.

§. I.

1 NOto 1. quòd viuæ vocis oracula eamdem vim habent quam aliæ constitutiones papales, vt colligitur apertè ex ca. Institutionis, 25. q. 2. & ex Clem. Dudum, §. Nos etenim, de sepultu. vbi Glossa versu Verbo. Innoc. in cap. Constitutus de rescript. n. 2. Felin. cons. 6. n. 1. Et multa ad id congerit Anguian. tract. de leg.

leg.lib.1.cont.9.à n. 9. Et hoc tam in iudicio, quàm extra illud, vt constat ex const.22.Iulij II.apud Rodriq.in bull. pag. 277. §. 2.

2 Noto 2.quòd Greg. XV. per suam constit. 3. infra, quæ incipit, Romanus Pontifex, reuocauit omnia viuę vocis oracula, tam ad forum interius, quàm ad exterius spectantia, suorum antecessorum, quæ non essent subscripta ab aliquo ex S.R.E.Cardinalibus, & quibus aliquis prædictorum Cardinalium non præbuisset in scriptis testimonium. Ideo solùm viuæ vocis oracula huiusmodi referam: Et ideo etiam hic omisi approbationem P. Binet, ne quis simplex, vel parum practicus existimaret, per dictam bullam Gregorij hoc viuæ vocis oraculum esse reuocatum.

3 Noto 3. quòd, reuocatis aliis priuilegiis, non reuocantur viuæ vocis oracula, nisi id expressè specificatur. Ita Felician.lib.de cens.tit.De priuil.cap.15.iuxta communem Canonistarum, & praxim Romanæ Curiæ, vt refert Llamas 1.p.methodi, cap.7.§.6. Henriq.lib. 7. de indulg. cap. 24. num. 8. Sa verbo Gratia, num. 13.

4 Noto 4. quòd istæ declarationes fuerunt expresſè confirmatæ à Iulio II.in constit. eius 6. §. 1.

§. II.

5 NOto, quòd in iure prohibentur Monachi forensia negotia tractare, cap. Qui verè; c. Monachi, 16.q.1.cap.Peruenit, dist. 86. faciunt totus tit. De postul. & cap. 1. Ne Clerici, vel Monachi; & cap. Te quidem.11.q. 1. Et verè inuentum Diaboli puto esse, qui sine dubio primus lites mouit in Cœlo, ad humanum genus pro posse torquendum, & ad sibi sacrificium odijs, blasphemijs, maledictionibus, detractionibus, furtis, rapinis quotidie offerri faciendum. Quod Deus permittit, vt quidam litigantium magister Rebuff.in prax.in reg.Canc.reg. de subrog. glossa 1.dicit, vt flagella durissima ad Magnates torquendum; Nam ij per pestem, cum fugiant, vix torqueri possunt, per bellum minùs; per famem nequaquam; sed lites euitare vix possunt: Et quamuis lites sint Procuratoribus, & Aduocatis cibaria dulcissima, vt qui legislatorum inuentis ad innocentiam protegendam, & veritatem patefaciendam vtuntur ad lites eternizandas, marsupiaq; corradenda, vnde meritò rabulæ dicuntur, partibus tamen ipsis sunt valde amaræ. Vnde Ecclesia quotidie precatur Dominum, vt litium flammas extinguat, quam precationem tam assiduè non facit nec pro bello, nec pro peste, nec pro fame: Et meritò quidem, nam ex litibus & fames, & bellum de ordinario dependent, & pestis, etiamsi non corporum quod aliquando quidem, animarum tamen semper. Quare sancti sacri Canones Religiosos litigare prohibuerunt. Et quia quandoque necessitas, vel vtilitas Ecclesiæ litigare postulat, ideo pro his casibus dicti Canones id concesserunt cum licentia Superiorum; Cap. Monachi, & cap. Qui verè, 16.q.1. Cui fauori renunciari iubet sanctiss. noster Fundator, vt pote qui Religionem in paupertate euangelica instituerat, & litium anfractus miserrimos nouerat. Sed quia tanta est in pectoribus aliquorum rabies patrimonium Christi rapiendi, ideo Pontifex Iulius concessit, vt fratres possent per Procuratores seculares pro suorum Monasteriorum, & Ecclesiarum necessitate, vel vtilitate litigare. Vide Hyppolitum Bonacossiam de seruis q.266.tom.6.tract.p.1.pag.130.versu vbi multa.

6 Noto 2. quòd circa has declarationes multa habeo, quæ dicere. Sed quia in animo est Regulam, & Correctorium declarare, si vitam Dominus concesserit, & Acta capitularia recolligere, si Religio iusserit, ideo hic omitto, ibi commodiùs dicturus.

CONSTITVTIO XVIII.

Quæ est viuæ vocis oraculum. In quo datur forma tonsuræ gerendæ ab omnibus choro destinatis, & assignatur forma professionis à tertiarijs facienda.

BERNARDINVS

Miseratione diuina tit.S.Crucis in Ierusalem, S.R.E. presb.Card.Patriarcha Ierosolim.Ord.Minim. Protect. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem in Domino sempiternam.

FORMA TONSVRÆ
SEV CORONÆ

§. I.

Supplicatur Papæ pro ſtatutis.

Niuerſitati veſtræ notum facimus, qualiter cum inſtantia pro parte nobis dilecti in Chriſto Franciſci de Paula Inſtitutoris, ac generalis Correctoris Ordinis Minimorum, requiſiti, S. D. N. Iulio II. qui nuper Ordinis Minimorum huiuſmodi fratrum, & ſororum, & vtriuſque ſexus fidelium Regulas, per eumdem Franciſcum reformatas, & ſuper aliquibus in melius emendatas, ac per nos, quibus eiuſdem Ordinis Minimorum Protectoris officium per Sedem Apoſtolicam commiſſum extitit, de prædicti S. D. N. commiſſione diligenter viſas, & examinatas, ac priuilegia eis aliàs conceſſa confirmauit, & approbauit, ſupplicauimus, quatenus infraſcriptas inſtitutiones, & ordinationes per prædictum Franciſcum editas, videlicet quòd omnes, ac ſinguli Ordinis Minimorum huiuſmodi fratres præſentes, & futuri, dictum Ordinem pro tempore expreſsè profeſſi, ac iuxta ipſius Ordinis Regulæ tenorem, ad ſtatum clericalem aſſumpti, necnon alij quicumque eiuſdem Ordinis in ſacris ordinati, mediocres eorum tonſuras deferrent, ſeu coronas, iuxta formam per eumdem Franciſcum ordinatam, & præſentibus annotatam.

Supplicatur etiam pro forma profeſſionis tertiariorum.

§. 2. Quòdque omnes, ac ſingulæ tertij Ordinis Minimorum huiuſmodi vtriuſque ſexus perſonæ ſub prædicta Regula, & Ordine perpetuò militare cupientes, reuoluto ſuæ probationis anno, profeſſionem, iuxta formam per nos de mandato prædicti S. D. N. ſuper hoc viuæ vocis oraculo nobis facto diligenter emendatam, ac etiam præſentibus annotatam, quæ ſequitur, & eſt talis:

Ego N. Promitto Deo omnipotenti, totique Curiæ cæleſti, & tibi Patri, mores meos, ac vitam meam in melius emendare, & Ordinis Minimorum vtriuſque ſexus fidelium Regulæ, per S. D. N. Iulium Papam II. confirmatæ, ſalutifera præcepta pro poſſe obſeruare, & F. Franciſco de Paula, ſuiſque ſucceſſoribus eiuſdem Ordinis Minimorum generalibus Correctoribus pro tempore exiſtentibus obedire, necnon prædictæ Regulæ ſalubribus conſilijs, ac monitis me conformare, & prædicti Ordinis honorem, & vtilitatem fideliter procurare. Amen. emittere tenerentur, confirmare, & approbare de benignitate Apoſtolica dignaretur.

Approbat formã tonſuræ,& pro feſſionis tertiariorũ.

§. 3. Tandem à Sanctitate ſua viuæ vocis oraculo inſtitutionum, & ordinationum huiuſmodi, tamquam quæ per nos iuſtæ, & honeſtæ, ac Religioni conſonæ repertæ ſunt, confirmationem, & approbationem, ac etiam vniuerſis, & ſingulis dicti Ordinis fratribus pro tempore exiſtentibus, Ordinem ipſum expreſsè profeſſis, & ad ſtatum clericalem, vt præfertur, aſſumptis, ac alijs quibuſcumque eiuſdem Ordinis in ſacris ordinatis, vt, iuxta præinſertam tonſuræ, ſeu coronæ formam, mediocres eorum tonſuras deferre; ſecundi verò Ordinis Minimorum huiuſmodi ſororibus, vt, mutatis dumtaxat mutandis, eiuſdem Ordinis fratribus traditam profeſſionis formulam; tertij autem Ordinis Minimorum huiuſmodi vtriuſque ſexus perſonis nunc, & pro tempore exiſtentibus, vt præinſertam profeſſionis formam in ſuę profeſſionis emiſſione tenere, & obſeruare deberent, mandari: ac tranſumptis earumdem præſentium manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel alterius in dignitate eccleſiaſtica conſtituti munitis, eamdem prorſus fidem in iudicio, & extra illud, quæ ipſis originalibus literis exhiberetur, ſi originaliter exhiberentur, adhiberi debere obtinuimus. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præſentes literas fieri, per infraſcriptum Secretarium noſtrum ſubſcribi, noſtrique ſigilli iuſſimus, ac fecimus appenſione communiri. Datum, & actum Romæ, in domibus noſtræ ſolitæ habitationis, ſub anno à Natiuit. Dom. 1507. die verò 18. menſis Aprilis, Pontif. prædicti S. D. N. D. Iulij Papæ II. anno 4. V. Card. S. Crucis. De mandato prædicti Reuerendiſs. D. mei Cardinal. Ioannes de Burgo Secretarius.

§. II.

1 NOta, quòd poteſt eſſe difficultas, an per illam promiſſionem, quæ fit Deo, & toti Curiæ cæleſti, inducatur noua obligatio, & votum, tum vitam in melius commutandi, tum præcepta ſalutifera, quæ dantur in Regula, obſeruandi. Videtur enim, quòd ſic; quia eſt promiſſio facta Deo, quæ obligationem voti inducit, & per cõſequens eius trãſgreſſio mortalis erit.

2 Hæc difficultas valdè torſit aliquando doctiſſimorum virorum ingenia, vt videre eſt apud Soſam in tract. ſpec. de hac re. Nos facile reſpondemus; In Regulis inſtitutis à B. P. N. nihil mandari ad culpam, neq; etiam venialem obligans, præter quatuor vota, vt patet ex Correct. num. penult. Quod quomodò ſit intelligendum, ſatis dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 5. à notab. 6. vſquè ad §. 4. Cum igitur hic nullum ſit ex dictis quatuor votis, clarè patet, nullum adeſſe peccatum; obligatio enim, quæ inducitur dictis tertiarijs, in tantum eſt, in quantum colligitur ex mente Inſtitutoris eos obligare voluiſſe. Et patet etiam ex forma profeſſionis, quæ cautiſſima; promittunt enim ſalutifera præcepta pro poſſe obſeruare. Ad rationem itaquè dubitandi. R. illud, Promitto, non ſignificare votum, ſed propoſitum: ſicut quando quis promittit confeſſario ſe emendare, vel tale peccatum non ampliùs facere, promiſſio illa non inducit communiter nouam obligationem, ita vt ſi illud peccatum deinde committat, reus ſit promiſſionis, ſed ſolummodò dicit propoſitum vitam in melius emendandi, & illud peccatum ampliùs non faciendi.

LEO

LEO X.

Italus, Florentinus, Laurentij de Medicis filius, anno Domini 1513. die 15. Martij ad summum Pontificatum assumptus canonizauit B. Franciscum de Paula, & dedit Ordini nostro infrascripta priuilegia.

CONSTITVTIO I.

Concedit tertiarijs Ordinis nostri, vt gaudeant immunitate, & alijs priuilegijs, quibus tertiarij Ordinis Minorum.

LEO EPISCOPVS. Seruus seruorum Dei.

Proemium.

A, quæ à prædecessoribus nostris pro personarum sub Religionis habitu Domino famulantium immunitate, & quiete sunt concessa, nonnumquam ad alias similes arctioris vitæ personas, subsistente causa, libenter extendimus.

Commemorat literas Sixti IV. Sacrosãcta, quas refert Passar. pag. 28. & nos consulto omisimus, quia hic infrãtur.

§. 1. *Dudum fel. rec. Sixto Papæ IV. prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum vniuersorum fratrum, & dilectarum in Christo filiarum vniuersarum sororum tertij Ordinis B. Francisci de pœnitentia nuncupatorum, per Italiam consistentium exposito, quòd licèt plures summi Pontifices etiam prædecessores nostri, diuersa, & plura pro immunitatibus eorum concessissent priuilegia, & plures solemnissimi iuris vtriusque Doctores tenuissent, quòd ipsi fratres, & sorores deberent gaudere libertate, & immunitate ecclesiastica, vt personæ religiosæ: nihilominus Communitates Ciuitatum, Potestates, aliique officiales seculares locorum Italiæ non cessabant quotidie noua eis, tam in rebus, quàm in personis inducere grauamina, libertati ecclesiasticæ contraria. Idem Sixtus prædecessor Communitatibus, Potestatibus, & officialibus prædictis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eo ipso per officiales ipsos, ac singulares personas earumdem Communitatum, si contra facerent, incurrenda, ne eisdem fratribus, & sororibus grauamina aliqua libertati ecclesiasticæ contraria inducere, aut ipsos fratres, & sorores, quominùs gauderent priuilegijs, & immunitatibus, tam fori, quàm personæ, & rerum, sicut aliæ personæ ecclesiasticæ, quomodolibèt impedire præsumerent, Apostolica auctoritate inhibuit. Et nihilominus omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, & quibuslibet personis in ecclesiastica dignitate constitutis, necnon Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis, & cuilibet eorum, qui desuper forent requisiti ab aliquo fratrum, seu sororum prædictorum, mandauit, quatenus præmissa, vbi, & quando expedire viderent, solemniter publicarent, & non permitterent, eosdem fratres, & sorores contra inhibitionis suæ huiusmodi tenorem per quoscumque quauis auctoritate indebitè molestari, & illos, quos propterea huiusmodi excommunicationis sententiam eis incurrisse constaret, excommunicatos nunciarent, facerentq; ab alijs nunciari, & ab omnibus arctiùs euitari, donec ab huiusmodi indebitis molestijs, per eos dictis fratribus, & sororib. illatis, cum effectu destitissent: contradictores per censuram ecclesiasticã, appellatione postposita, compescendo, prout in ipsius Sixti prædecessoris desuper confectis literis pleniùs continetur.*

Supplicatio.

§. 2. *Cum autem, sicut exhibita nobis pro parte dilecti filij Germani Ordinis fratrum Minimorum generalis Correctoris petitio continebat, pro eo quòd in dicto Ordine Minimorum sunt fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum, prout in dicto Ordine Minorum, videatur consonum iuri, quòd etiam fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum immunitate ecclesiastica, & priuilegijs, quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minorum gaudent, gaudere debeant, pro parte dicti Germani Correctoris nobis fuit humiliter supplicatum, vt fratribus, & sororibus tertij Ordinis Minimorum, quòd libertate, & immunitate ecclesiastica, ac alijs priuilegijs in literis Sixti prædecessoris huiusmodi contentis, & quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere; ipsique Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarij, & Canonici eos tueri, & defendere debeant, concedere, & indulgere, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Tertiarij gaudẽt immunitate. Vide supra in cõstit. 4. Sixti IV. §. 7. à n. 30.

§. 3. *Nos igitur, ad quos pertinet super his adhibere vigilantiæ nostræ curas, volentes fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum huiusmodi fauore prosequi gratioso, prædictum Germanum Correctorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, literas Sixti prædecessoris huiusmodi ad fratres, sorores tertij Ordinis Minimorum, ita quòd ipsi libertate, & immunitate Ecclesiæ, & alijs priuilegijs in illis contentis, & quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minorum gaudent, & potiuntur, potiri, & gaudere. Ipsique Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarij, & Canonici eos tueri debeant in omnibus, & per om-*

omnia, ac si fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum in illis expressè nominati, ipsæque literæ eis concessæ fuissent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium extendimus, pariter & ampliamus.

Derogat contrarijs. §. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quæ idem Sixtus prædecessor in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 5. *Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæq; loca, in quibus fratres, & sorores tertij Ordinis Minimorum huiusmodi illis indigerent, deferri; volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd earum transumptis manu Notarij publici, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, aut alicuius Prælati ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra illis plena fides adhibeatur, ac ijs stetur, sicuti ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Domin. 1513. pridie Idus April. Pontif. nostri anno primo.*

CONSTITVTIO II.

Concedit indulgentiam decem annorum, & totidem quadragenarum visitantibus nostras Ecclesias in festo omnium Sanctorum, Assumptionis, & Annunciationis Beatę Mariæ, ac in die Pentecostes. Et concedit Correctoribus licentiam deputandi sex, aut plures confessores, qui dictis diebus, & præcedenti possint absoluere à casibus episcopalibus, & vota omnia commutare, exceptis quatuor.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Vniuersis Christi fidelibus præsentes litteras inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiũ. *Pastoris æterni, qui, vt humanum genus ab æterna damnatione eriperet, se in ara crucis immolari non abnuit, vices, quamuis immeriti, gerentes in terris, id super reliqua vota nostra feruenter optamus, vt cunctos fideles, quos ipse sui pretiosi sanguinis sparsione Deo Patri reconciliare curauit, quorum regimen, & gubernationem nobis commisit, ad recolendam iugiter memoriam suæ passionis, & visitandum Ecclesias, aliqua religiosa loca præsertim sub inuocatione B. Mariæ Virginis, cuius vbera ipsum Redemptorem nostrum lactare meruerunt, fundata, inuitemus, &, prout in Domino conspicimus salubriter expedire, frequentiùs excitemus.*

§. 1. *Cupientes igitur, vt Iesu Mariæ Thuronen. & B. Mariæ, ac omnium Sanctorum Ambasien. necnon eiusdem B. Mariæ totius gratiæ Parisien. ac S. Helenæ Siemen. Ordinis Minimorum domus, & Ecclesiæ, ad quas, vt accepimus, B. Franciscus de Paula dicti Ordinis Institutor, & dum viueret generalis Corrector, singularem gerebat deuotionis affectum, congruis frequententur honoribus, & Christi fidelium deuotio ad Ecclesias ipsas, & D. N. Iesu Christi passionem magis augeatur; ipsique fideles eò libentiùs confluant ad easdem, quò ex hoc ibidem dono cælestis gratiæ vberiùs conspexerint se refectos. De omnipotentis Dei misericordia, & BB. Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesias alicuius ex prædictis, vel alijs domibus dicti Ordinis in celebritate omnium Sanctorum, & dictæ B. Mariæ Assumptionis, & eiusdem Annunciationis, ac Pentecostes festiuitatibus, à primis vesperis celebritatis, & singularum festiuitatum huiusmodi vsque ad occasum Solis sequentis diei annuatim deuotè visitauerint, & inibi in dictæ passionis memoriam quinquies orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam huiusmodi recitauerint, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam in Domino misericorditer concedimus.* Indulgentias elargitur.

§. 2. *Et vt Christi fideles prædicti, qui ad Ecclesias ipsas pro huiusmodi consequenda indulgentia pro tempore confluxerint, huiusmodi indulgentiæ faciliùs participes esse possint, omnium, & singularum constructarum, & construendarum domorum Ordinis Minimorum huiusmodi Correctoribus nunc, & pro tempore existentibus deputandi annis singulis sex, aut plures presbyteros idoneos seculares, aut dictarum domorum fratres, qui in celebritate, & alijs festiuitatibus prædictis, & die præcedenti in dictis Ecclesijs, eorumdem confluentium confessionibus diligenter auditis, eis pro commissis per eos delictis, etiam in singulis casibus episcopalibus, absolutionis beneficium impendere, & pœnitentiam salutarem iniungere; necnon vota quæcumque per eos pro tempore emissa (religionis, & castitatis, ac vltramarino, necnon liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac S. Iacobi in Compostella, votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeant, licentiam, & facultatem tenore præsentium concedimus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.* Correctores confessores deputare possũt.

§. 3. *Volumus autem, decernimus, & declaramus, quod si contingat, nos, aut Sedem Apostolicam in posterum huiusmodi indulgentias, & facultates reuocare, cassare, & annullare, seu suspendere, quid præsentes literæ, ac in eis contenta quæcumque nullatenus includantur; nec per tales, vel alias reuocationes, cassationes, declarationes, decreta, & suspensiones, sublata quomodolibet intelligantur, etiamsi de huiusmodi intentione nostra, & mente non derogandi, specialis, expressa, & non per generales clausulas, quæ huiusmodi specificam mentionem importare viderentur, aut importarent, mentio fieret. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnat. Dominicæ 1513. pridie Nonas Maij, Pontificatus nostri anno primo.* Dictis indulgentijs nunquam derogatur.

§. I.

§. I.

1 NOto 1. quòd istæ indulgentiæ extenduntur etiam à Clem. VII. infrà, in eius constit. 3. ad omnes domos Ordinis constructas, & construendas; Et quòd sunt in suo robore, vt dixi tom.7.Relig. in appen. pag.685. & vltimò fuerunt confirmatæ ex certa scientia ab Vrb. VIII. infrà, in const. eius 1.

2 Notó 2. quòd istis indulgentijs concessis nostris Ecclesijs non gaudent visitantes Ecclesias aliorum Ordinum Mendicantium, etiamsi inter nos, & illos quò ad alia sit maxima communicatio, & gratiarum reciprocatio. Quod declarauit Sixtus IV. per suam const. quæ incipit, Solet Sedes Apostolica, ad tollendas confusiones, & ne vilescant indulgentiæ, aut minuatur deuotio. Ita Casarub. in comp. verbo Indulgentiæ quò ad seculares, 3. num. 12. Vide constit. 25. huius Pontif. §. 2.

§. II.

3 NOto 1. quòd potestas deputandi confessores adhuc etiam est in suo robore, excepto quòd dicti confessores deputati in dictis diebus non possunt ampliùs absoluere à casibus episcopalibus, per decretum Congreg. de mandato Clem. VIII. de quo to. 1. Relig. q. 1. cap. 21. §. 1. Possunt tamen confessores deputati commutare omnia vota, exceptis ijs, quæ hic excipiuntur, vt latè probaui loc. cit. & absoluere à casibus etiam papalibus, prout dixi in append. Relig. cit.

4 Noto 2. quòd meo videri deputare confessores, qui absoluant in dictis diebus in Conuentibus, in quibus resident de ordinario Prouinciales, ad dictos Prouinciales pertinet; nam mens Pontificis fuit concedere hanc facultatem Correctoribus, quia Correctores semper resident in suis Conuentibus, Prouinciales autem non possunt residere, nisi in vno, & in quo resident sunt superiores supra Correctores; & inferiora per superiora regi debent, vt sæpius replicatur in Regula. Quare puto, quòd dicta facultas cumulatiuè solùm, non priuatiuè, sit Correctoribus tributa. Adde, quòd probare, an sacerdotes deputandi sint idonei, ad Prouincialem per Regulam pertinet; Corr. num. 85.

5 Noto 3. quòd isti confessores deputandi ad secularium confessiones excipiendas, debent esse approbati ab Ordinario post Conc. Trid. sess. 23. de reformat. cap. 15. nam ante non fuisse necesse, colligitur ex §. 2. ibi *presbyteros idoneos*, non dicit confessores idoneos. Vnde si aliquando confirmarentur priuilegia Non obstante Concilio generali, possent Correctores sex sacerdotes idoneos, etiam ab Ordinarijs non approbatos, dictis diebus deputare.

CONSTITVTIO III.

Concedit, quòd singulis annis die 2. Aprilis possit celebrari officium, & missa in Ecclesijs nostri Ordinis, in honorem B. Francisci de Paula; & quòd illius imago in nostris Ecclesijs depingi possit.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiū. *ILlius, qui semper in sanctis suis mirabilis est, vices; licèt immeritò, gerentes in terris, pijs fidelium, præsertim religiosarum personarum votis, quæ ad Dei laudem, & gloriam, ac sanctorum venerationem, fideliumq. animarum salutem cedere dignoscuntur, libenter annuimus, & prout expedire in Domino conspicimus, fauoribus prosequimur opportunis.*

§. 1. Sanè pro parte dilecti filij Germani Lionet Ordinis fratrum Minimorum generalis Correctoris nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum aliàs claræ mem. Ludouicus Francorum Rex summoperè desideraret coram videre quondam Franciscum de Paula, in quodam eremitorio districtus Paulæ Regni Neapolit. tunc solitariam vitam ducentē, propter ipsius Francisci odorem bonæ famæ, & vitæ sanctimoniam, à fel. rec. Sixto Papa IV. prædecessore nostro sibi mandari obtinuit, vt idem Franciscus de Regno Neapolit. huiusmodi, ad Regnum Gallorum se conferret, & ipsius Regis conspectui se præsentaret, qui adeo eidem Regi, & omnibus regnicolis gratus, & acceptus fuit, quòd in diuersis Ciuitatibus, & locis, tam Galliæ, quàm Neapolitani, ac Siciliæ, & Hispaniæ Regnorum, ac Germaniæ diuersæ domus pro fratribus, vitam, quàm ipse Franciscus elegerat, ducere volentibus, à Christi fidelibus constructæ, & ædificatæ fuerunt. S. Franciscus vocatus in Galliam à Rege Francorum.

§. 2. Ipseq; Franciscus Ordinem ipsum, qui arctior, & strictior cæteris Ordinibus existit, quem vtique Minimorum appellauit, & sub certo viuendi modo instituit, illumque per piæ mem. Alex. VI. & deinde Iul. II. post Sixt. IV. & Innoc. VIII. Romanos Pontif. etiam prædecessores nostros approbari, & confirmari obtinuit, ac dum in humanis egit, & dum suo Creatori spiritū reddidit, ac etiam vita functus plurimis claruit miraculis, adeo vt propterea magna Christi fidelium multitudo, quæ ad domum Iesu Mariæ Thuronen. dicti Ordinis, in qua eius corpus requiescit, confluit, cum eiusdem Francisci intercessione, preces, quas ad Deum effundunt, exaudiri firmiter credant, ipsumq; pro beato teneant, & venerentur. Ordo Minimorum strictior omnibus.

§. 3. Et quia in Sanctorum catalogo annumeratus non est, tam prædictus Germanus, quàm alij dicti Ordinis Minimorum fratres summoperè cupiunt eis concedi, vt liceat illis singulis annis die 2. mensis Aprilis, nisi occurrat maior hebdomada, vel octaua Paschæ, & tunc in 2. feria post dictam octauam, festum, & officiū eiusdem Francisci de vno confessore, cū oratione vnius confessoris, sub nomine Beati Francisci de Paula, in domibus dicti Ordinis celebrare, & celebrari facere. Quare pro parte dicti Germani Correctoris nobis fuit humiliter supplicatum, vt pro æterni Regis laude, & gloria, ac ipsius gloriosi confessoris reuerentia, & honore, necnon decore Ecclesiæ, ac catholicæ Religionis splendore, populiq; deuotione, & salute, super ijs opportunè prouidere benignitate Apostolica dignaremur. Supplicatio. Vide in nostro Rituali, ante off. B. P. N. Franc. not. 3.

§. 4. Nos igitur, qui fideles quoslibet ad Sanctorum Dei venerationem, & ingem erga eos deuotionem, vt ei, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum procedit, placere studeant, prout possumus, libenter excitamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem fratribus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus in eorum domibus officium in memoriam eiusdem Francisci de vno confessore, sub nomine B. Francisci de Paula huiusmodi, annis singulis in die 2. mensis Aprilis, nisi occurrat maior hebdomada, vel octaua Concedit facultatem celebrandi officium S. Frācisci de Paula, & eius imaginem pingendi.

Paschæ, & tunc in 2. feria post dictam octauam celebrare, & in eorum missis, ac matutinis, & vesperis eiusdem Francisci commemorationem sub nomine Beati Francisci de Paula huiusmodi recitare, eiusq; imaginem depingi facere, & in Ecclesijs domorum suarum, prout etiam fratres Ordinis Minorum de familia in eorum Ecclesijs imaginem Fratri Bernardini de Monte feltro, qui etiam proximis annis decessit, tenent depictam, tenere liberè, & licitè valeant, Ordinariorum locorum, & cuiusuis alterius licentia super hoc minime requisita, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

Derogat cõtrarijs & transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, quòd propter præmissa dictus Beatus Franciscus catalogo prædicto adscriptus non censeatur. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæq; loca, vbi illæ forent necessariæ, deferri, volumus, & prædicta apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo Cameræ Apostolicæ, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra illud fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnat. Dom. MDXIII. Nonis Iulij, Pontificatus nostri anno primo.*

§. II.

Imagines eorum, qui cum sanctitatis fama decesserũt, cum signis venerationẽ indicantibus non pingantur.

1 NOta, quòd Vrb. VIII. edidit decretum circa venerationem eorum, qui cum fama sanctitatis decesserunt, tenoris sequentis. *S. D. N. sollicitè animaduertens abusus, qui irrepserunt, & quotidie irrepere non cessant in colendis quibusdam cum sanctitatis, aut martyrij fama, vel opinione defunctis, qui & si neq; canonizationis, neq; beatificationis honore insigniti sint ab Apostolica Sede, eorum tamen imagines in Oratorijs, atq; Ecclesiis, alijsque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radijs, seu splendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliaq; beneficia à Deo per eorum intercessiones accepta, in libris rerum ab ipsis gestarum enarrantur, & ad illorum sepulchra tabellæ, imagines, & res aliæ ad beneficia accepta testificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Volensque proinde huiusmodi abusibus pro debito officij pastoralis occurrere, re etiam cum illustriss. & reuerendiss. DD. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem in vniuersa Republica Christiana generalibus Inquisitoribus communicata, & maturè considerata, ac discussa, declarauit, statuit, & decreuit, ne quorumuis hominum cum sanctitatis, seu martyrij fama, quantacumque illa sit, defunctorum imagines, aliaq; prædicta, & quodcumq; aliud venerationem, & cultum præseferens, & indicans, in Oratorijs, aut locis publicis, seu priuatis, vel Ecclesiis, tam secularibus, quam regularibus cuiuscumque Religionis, Ordinis, instituti, Congregationis, aut Societatis apponantur, antequam ab Apostolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, &, si quæ apposita sunt, amoueantur, prout eas statim amoueri mandauit.*

Non imprimantur libri dictorum miracula continentes.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros eorumdem hominum, qui sanctitatis, siue martyrij fama, vel opinione, vt præfertur, celebres è vita migrauerint, gesta, miracula, vel reuelationes, seu quæcumq; beneficia tamquam eorum intercessionibus à Deo accepta continentes, sine recognitione, atq; approbatione Ordinarij, qui in ijs recognoscendis Theologos, aliosq; pios, ac doctos viros in consilium adhibeat; & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium instructum ad Sedem Apostolicam transmittat, eiusq; responsum expectet. Reuelationes verò, & miracula, aliaq; beneficia supradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & gesta continentibus, hactenus sine recognitione, atque approbatione huiusmodi impressa sunt, nullo modo approbata censeri vult, mandatque sua Sanctitas.

Ad dictorum sepulcra tabellæ non appendantur neque lampades accendantur Ijs tamen, quibus ab antiquo cultus fuit exhiberi solitus, hæc nõ præiudicant. Inquisitores & Ordinarios executores deputat cũ pœnis trãsgredienib. infligendis.

Ad horum hominum sepulcra vetuit etiam, ac inhibuit, tabellas, atque imagines ex cera, aut argento, seu ex alia quacumque materia, tam pictas, quàm fictas, atque exculptas appendi, seu affigi, & lampades, siue alia quæcumque lumina accendi, sine recognitione, ab Ordinario omninò, prout supra, facienda, Sedique Apostolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per supra scripta præiudicari in aliquo non vult, neque intendit ijs, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per patrum, virorumque sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia, ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmissa diligentius obseruentur, vniuersis, & singulis, tam Ordinarijs, quàm hæreticæ prauitatis inquisitoribus districtè præcipit, vt in sua quisque Diœcesi, vel Prouincia sedulò peruigilet, ne sine approbationibus prædictis imagines cum memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliaue contra superius disposita fiant. Transgressores verò, si Regulares fuerint, priuationis suorum officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnon & suspensionis à diuinis; si verò Clerici seculares, priuationis pariter suorum officiorum, suspensionis à diuinis, & ab administratione sacramentorum, executioneque suorum ordinum respectiuè, alijsque arbitrio prædictorum Ordinariorum, seu Inquisitorum pro modo culpæ infligendis pœnis plectendo. Qui autem libros impresserint, aut imagines pinxerint, sculpserint, seu quoquo modo affinxerint, vel formauerint, cæterique artifices circa præmissa qualitercumque delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniarijs, alijsque, etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem, eorumdem Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio afficiantur, contrarijs quibuscumque non obstantibus.

Hoc decretum publicari mandat. Et transumptis fidem adhiberi iubet.

Et, ne præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretũ huiusmodi, seu illius exemplũ, ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi floræ affixum, omnes proinde arctet, atque afficiat, ac si vnicuique personaliter intimatum fuisset.

Quod-

Quòdque præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Tabellæ oblatæ, vel offerendæ dictis viris cũ attestationibus, & Ordinarij approbationibus recipiantur, & in aliquo loco secreto custodiantur.

Postmodum verò idem S.D.N. à quibusdam reuocari in dubium accepit, an tabellas, & imagines, quas in posterum afferri contigerit, recipere, & antea oblatas conseruare liceret. Sanctitas sua, quæ tantummodò voluit, occurrendo abusibus, qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum sanctimoniam diuinæ clementiæ placuerit admirandis operibus illustrare, re prius cum Illustriss. & reuerendiss. D D. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus communicata, præsenti decreto declarauit, quòd sicut numquam prohibuit, nec sua intentionis fuit prohibere oblationem, receptionemq; tabellarum, & imaginum huiusmodi, ita vt nulli deinceps hæsitationi locus relinquatur, statuit in præsentiarum, & decernit, vt quoties ad aliquam Ecclesiam, aut Oratorium, locumue alium publicum sæcularem, seu regularem, tabellas, & imagines, aliudue simile quispiam detulerit, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non adscriptorum, quamuis cum martyrij, vel sanctitatis fama demortuorum, optata se impetrauisse dixerit, liceat ecclesiasticis personis, Ecclesiarum, locorumue prædictorum curæ præpositis, tabellas, & imagines, siue pictas, siue ex quauis materia fictas, atque alia quæcumque collatæ gratiæ fidem facientia, simul cum deferentis, aliorumq; qui conscij fuerint, attestationibus, recipere, atque approbantibus Ordinarijs, ad quos referre statim omnia teneantur, in secreto aliquo, seorsum ab Ecclesia, loco custodire, ibidemq; tam amota collocare, & asseruare, vt, si quando Dominus talium virorum merita beatificationis, seu canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescumque probationes, Apostolicæ Sedis iudicio tunc examinandæ; contrarijs quibuscumque non obstantib.

Ita in generali Congregatione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & vniuers. Inquisit. habita in Palatio Apostolico montis Quirinalis, coram Sanctissimo Domino Nostro D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. ac Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Dominorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinal. aduersus hæreticam prauitatem Inquisitor. general. à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis. Feria 5. die 2. Octobris 1625.

2 Si quæras, an Sanctos non canonizatos, neque beatificatos, qui scilicet cum opinione sanctitatis vixerunt, & decesserunt, liceat priuatim colere.

℞. Affirmatiuè Bellarm. to. 2. controuer. 4. de Eccles. triumph. lib. 1. cap. 10. Sanch. lib. 2. in decal. cap. 43. n. 3. licete, per cap. 1. de reliq. & ven. Sanct. quatenus ibi prohibetur publicus cultus, & publicum cultum vocant non eum, qui coram alijs exhibetur, sed qui nomine totius Ecclesiæ, & tamquam ab Ecclesia institutus exhibetur. Facit etiam Trident. sessione 25. de inuocatione Sanctorum, quatenus prohibet, poni in Ecclesijs, & locis, intellige publicis, vllam insolitam imaginem.

3 Si quæras vlteriùs, an liceat eis septem illos honores deferre, qui Sanctis canonizatis deferuntur, de quibus constitut. 16. huius Pontificis, numero 2.

℞. quò ad 1. licet non canonizatum, nec beatificatum credere, & vocare Sanctum, non licet tamen prædicare eum tamquam ab Ecclesia in Sanctorum catalogo inscriptum. Quò ad 2. licet inuocare non canonizatum, etiam alijs audientibus, vt patet ex Hieron. in vita Paulæ, & præterea oramus viuentes, etiamsi nesciamus esse Sanctos; at non liceret in publicis litanijs, etiam quando priuatim dicuntur, & sacro officio id facere. Quò ad 3. & 4. nullo modo licet eis templa, & altaria erigere, atq; sacrificia offerre, quia hæc sunt publici cultus. Quò ad 5. non licet publicum festum celebrare, liceret tamen in die natalis eius peculiariter lætari, & Deo vacare in illius memoriam. Quò ad 6. licet imaginem eorum pingere, non tamen cum splendoribus, laureolis, radijs, aut alijs signis sanctitatis, post hoc decretum; licet etiam venerari, sicut enim possum pingere imaginem patris, vel amici, eamque venerari, ita & illius quem ex eius peracta vita cognosco, seu coniecto, in æterna beatitudine esse collocatum: non licet tamen dictam imaginem in altari domus priuatæ, vbi nulla alia esset Sanctorum imago, collocare cum lampade, quia id hic etiam vetatur. Quò ad 7. non licet reliquias hominis non canonizati in templo constituere publicè honorandas; licet tamen eas habere, & venerari, etiam alijs videntibus, modò scandalum absit; id enim habet praxis Ecclesiæ; mox enim ac martyres defuncti erant, currebant fideles ad reliquias rapiendas; & similiter quando moriuntur homines clari sanctitate, multi deuotè osculantur manus, & pedes illorum, & de vestibus eorum pro reliquijs seruant, nec id vnquam prohibitum fuit. Præterea si licet honorare viuentes, quos credimus Sanctos, cur non mortuos? Vnde Innoc. cap. 1. de reliq. & ven. Sanct. num. 4. & Azor. p. 2. lib. 5. cap. 6. quæst. 8. dicunt, quòd cuiuis licet priuatim, & secretè preces offerre ei, quem credit in patria cœlesti perpetua beatitudine perfrui; at verò non licet ei solemnes, & publicas preces, nec publicè laudes, & diuina officia persoluere.

4 Neque his obstat decretum relatum n. 1. nam non dicit, quòd non possit quilibet in particulari credere, aliquem esse Sanctum, & in paradiso, ac propterea eum inuocare, offerreq; preces, atq; auxilium petere, & in die mortis eius se totum Deo dedere, mundanis curis abiectis, ac imaginem eius tenere, & reuereri, illamq; in veneratione habere (modò non sit picta cum aliquo signo, cultum, & venerationem præseferente, & indicante) & de illius vestibus, atq; reliquijs, aliquid pro deuotione retinere, cum hæc non prohibeantur fieri, ijs viuentibus, quos Sanctos existimamus, immo hæc omnia posse fieri, insinuatur dicto num. 1. versu postmodum, quatenus conceditur, licere recipere tabellas oblatas dictis viris non canonizatis; vnde supponit, licere eos priuatim colere, & inuocare, precesq; ad eos fundere: Sed tantummodò vetatur, quòd non possint dictorum imagines cum insignibus sanctitatis in Templis, vel Oratorijs etiam priuatis, vbi statis temporibus solent deuoti sæculares, ac etiam ecclesiastici conuenire ad exercitia spiritualia peragenda, vel solæ collocari, vt clarè patet ex eodem decreto. Vbi etiam est aduertendum, quòd imagines Sanctorum non canonizatorum non prohibentur simpliciter pingi, & in Templis, atque Oratorijs collocari, sed solummodò cum insignibus sanctitatis. Quare sine istis insignibus poterunt tam in Ecclesijs, quam Oratorijs adhuc reponi, non tamen solæ in altaribus. Sicut non prohibentur in dictis locis poni imagines Imperatorum, atq; Regum Christianorum, & dictorum Templorum Fundatores.

5 Nota hic etiam, quòd antiquæ reliquiæ Sanctorum non possunt extra capsam ostendi, c. fin. de reliq. & ven. SS. Rationem reddit Abbas ibi, quia cum ostenduntur extra capsam ossa nuda, multorum deuotio tepescit, & datur detractoribus causa obloquendi.

Nec licet reliquias furtiuè subtrahere, etiam vt honorabiliùs collocentur, est enim ablatio rei sacræ, inuito domino, & consequenter furtum sacrilegum; nec paruitas materiæ excusat à mortali; nam hic non spectatur sola rei quantitas, sed dignitas, & raritas. Ita Sanch. 2. in decal. cap. 43. nu. 23. ab infideli tamen liceret auferre; quia est iniustus possessor. Nulla tamen adest excommunicatio contra reliquias surripientes, Sanch. cit. num. 24. Nec item vllum peccatum committit Clericus in minoribus ordinatus, aut etiam laicus, qui reliquias piè, & reuerenter tangit, ac in vasa includit: nullibi enim inuenitur vetitum; Sanch. loc. cit. num. 26. Agnos autem Dei tangere non licet, nisi Subdiaconis; quia oleo sancto consecrantur; non est tamen culpa, nisi venialis, & leuis, eos reuerenter tangere, & absque contemptu, etiamsi laicus sit. Sanch. loc. cit. n. 27. Contra minantes autem adest excommunicatio Greg. XIII. latæ sententiæ, de qua Sanch. num. 29. Vide Azor tom. 1. lib. 9. cap. 8. & 9.

CONSTITVTIO IV.

Confirmat omnia priuilegia concessa à suis prædecessoribus, & approbat de nouo Regulas fratrum, sororum, & tertij Ordinis; ac concedit, quòd famulis inseruientibus in nostris Monasterijs in habitu sæculari possimus ministrare Eucharistiam, etiam tempore Paschatis, & in articulo mortis, ac reliqua sacramenta præstare, & in nostris Ecclesiis sepelire.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Proæmiũ.

Is, quæ pro fidelium omnium, & Religiosorum animarum salute à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris prouidè processerunt, vt eò firmiùs maneant, quò sępiùs fuerint Apostolicæ Sedis munimine roborata, libenter, cum à nobis petitur, adijcimus nostri muniminis firmitatem, ac alia desuper ordinamus, prout pro earumdem animarum salute in Domino conspicimus salubriter expedire.

Memorat constit. 1. Iulij II. §. 15. & §. 39.

§. 1. *Dudum siquidem fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster inter alia Ordini fratrum Minimorum B. Francisci de Paula concessit, quòd famuli domorum dicti Ordinis, nec non cæteri eiusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibus, & singulis priuilegijs, dicto Ordini quomodolibet concessis, gaudere liberè, & licitè possent; Quòdq; dicti Ordinis fratres, & sorores, ac oblati, nec non vtriusq; sexus tertiarij, seu tertij Ordinis huiusmodi, & nonnullæ aliæ personæ tunc expressè semel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium peccatorum suorum veniam, & indulgentiam consequi possent, & valerent, concessit: Ac tam præfatus Iulius, quàm piæ mem. Sixtus IV. Innoc. VIII. Alex. VI. Romani Pontif. prædecessores nostri nonnulla alia priuilegia, concessiones, & indulta Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existenti Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, cæterisque dicti Ordinis fratribus concesserunt: Ipseq; Iulius prædecessor dicti Ordinis fratrum, sororum, & vtriusque sexus tertiariorum huiusmodi Regulas, per præfatum Franciscum de Paula dicti Ordinis Institutorem vltimo editas, tamquam eiusdem Francisci vltimam voluntatem, nouissimè approbauit, & confirmauit.*

Supplicatio.

§. 2. *Quare pro parte dilecti filij Germani Lionet moderni dicti Ordinis Correctoris Generalis, nobis fuit humiliter supplicatum, vt omnibus, & singulis priuilegijs, concessionibus, & indultis, eidem Ordini, ac illius pro tempore Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, & alijs dicti Ordinis fratribus concessis, necnon tribus Regulis nouissimè per eumdem Iulium prædecessorem approbatis, & confirmatis, pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, ipsaque priuilegia, & indulta, quò ad hoc vt fratres dicti Ordinis domorum huiusmodi famulorum, pro tempore in habitu seculari eis seruientium, quoties opus fuerit, etiam paschali tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & Ecclesijs huiusmodi confessiones audire, ipsisq; & eorum cuilibet Eucharistia, & vnctionis extremæ sacramenta ministrare, ac inhumationis, & sepulturæ beneficia impendere possint: Ita quòd singulæ personæ huiusmodi, & prout dicti fratres, priuilegijs, & indulgentijs huiusmodi in eorum mortis articulo frui, & gaudere valeant, ac si eis expressè concessa fuissent, extendere, & ampliare, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Confirmat priuilegia & cõcedit, quod famulis possimus ministrare sacramenta, &c.

§. 3. *Nos itaque præfatum Germanum Correctorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prædicta, ac omnia, & singula Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius pro tempore existentibus Generali, Vigilibus, ac Prouincialibus, & eorum Vices gerentibus, cæterisq; singulis fratribus per præfatos prædecessores sub quacumq; verborum serie, tam in genere, quàm in specie hactenus quomodolibet concessa priuilegia, & indulta quæcumq; Nec non eiusdem Ordinis fratrum, sororum, & vtriusq; sexus tertiariorum Regulas huiusmodi per præfatum Iulium prædecessorem, tamquam præfati Francisci vltimam voluntatem, nouissimè approbatas, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illaq; omnia, & singula, ad hoc vt fratres Ordinis Minimorum huiusmodi dictarum domorum famulorum pro tempore in habitu seculari eis deseruientium, quoties opus fuerit, etiam Paschatis tempore, & in mortis articulo, in eorum domibus, & Ecclesijs huiusmodi confessiones audire, ipsisq; & eorum cuilibet Eucharistiæ, & extremæ vnctionis*

Vide supra in constit. 1. Iulij II. §. 15 anu. 11. & constit. 16. huius, §. 2.

ctionis sacramenta ministrare, ac illis, & cuilibet eorum inhumationis, & sepulturæ beneficia, cuiusuis licentia super hoc minime requisita, impendere licitè valeant: Ita quòd singulæ personæ huiusmodi, & pro ut dicti fratres, priuilegiis, & indultis huiusmodi in eorum mortis articulo frui, & gaudere valeant, ac si eis expressè concessa fuissent, eisdem auctoritate, & tenore extendimus, & ampliamus.

Derogat contrariis & transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 4. Non obstantibus ordinationibus, & constitutionibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficilè foret præsentes literas ad singula quæque loca, vbi illæ forent necessariæ, deferre, volumus, & præfata auctoritate Apostolica decernimus, quòd earum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Cameræ Apostolicæ, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus in iudicio, & extra illud illis fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Domin. 1513. Nonas Iulij, Pontif. nostri anno 1.

CONSTITVTIO V.

Confirmat, & de nouo concedit priuilegium, quòd nouem collectæ dictæ ad beneplacitum, & deuotionem sacerdotis, valeant pro totidem missis de Requiem.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmiū.

EXposcit dilectorum filiorum fratrum Ordinis Minimorum deuotionis sinceritas, & religionis promeretur honestas, vt eorum piis petitionibus libenter annuamus.

Memorat constit. Iulij II. §. 5.

§. 1. Licèt aliàs fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster dilecto filio Francisco Binet tunc Correctori generali dicti Ordinis per suas in forma Breuis literas concesserit, quòd si ipse in visitatione domorum dicti Ordinis, quam, iuxta illius regularia instituta, facere tenebatur, vel aliàs in aliquibus domibus, vel locis dicti Ordinis, tam pro Ecclesiarum fabricis, quàm aliis fratrum necessitatibus, missarum multitudinem copiosam inueniret, & cognosceret, quòd illæ per fratres locorum, & domorum huiusmodi, in Ecclesiis eorum, iuxta obligationem per eosdem fratres factam, aut relinquentium ordinationem, celebrari non possent prout in Ianuen. & Parisien. domibus per illorum fratres factum esse cognouerat, vt cum fratribus locorum, & domorum huiusmodi, aut etiam ibidem pro tempore degentibus, & cum eorum quolibet dispensare posset; Ita quòd dispensatio super his per eumdem Franciscum, facta ab eodem prædecessore facta censeretur cum eisdem fratribus; Ac nouem collectæ per eos, aut eorum quemlibet in vnaquaq; missa recitatæ, pro nouem missis, ac septem collectæ pro septem missis, atq; ita de aliis descendendo, seu citra dictum numerum, cum omnium, & singulorum locorum, & domorum huiusmodi fratrum, ac etiam totius Ordinis Minimorum huiusmodi suffragiorum, orationum, sacrificiorum, ieiuniorum, vigiliarum, disciplinarum, & aliorum quorumcumq; bonorum generalitate, singulis eiusdem Ordinis benefactoribus, & benefactricibus, qui missas ipsas in Ecclesiis domorum, & locorum huiusmodi recitandas dederint adeo plenè, & integrè valerent, & sufficerent, ac si missæ huiusmodi pro eis, & eorum quolibet, iuxta piam eorum deuotionem, & intentionem, particulariter separatim recitatæ fuissent, prout in dictis literis plenius continetur.

§. 2. Cum autem, sicut nobis nuper dilectus filius Germanus Lionet modernus Correctar generalis dicti Ordinis exponi fecit, pro eo quòd officium Correctoratus præfati Francisci expirauit, antequam domos dicti Ordinis partium Boemiæ, & Alemanniæ visitaret, quarum fratribus pro illorum sustentatione, aut aliàs deuotionis causa duo baiochi, seu septem quatrini monetæ Iuliæ, pro celebratione vnius missæ per Christi fideles communiter dari consueuerunt, & adeo pauci fratres in iisdem domibus existunt, quòd non possunt singulas missas pro singulis eleemosynis celebrare, dubitauerit ipse generalis Corrector, vigore earum literarum eisdem Francisco tunc Correctori concessarum posse cum dictis, ac aliis fratribus domorum Boemiæ, & Alemanniæ huiusmodi, nec non Regni Neapol. ac Siciliæ, Terræ laboris, ac Calabriæ dispensare, vt singuli fratres dictarum domorum in celebratione vnius missæ vnius Sancti, vel Sanctæ, vel aliàs quomodocumq; ad eorumdem fratrum deuotionem recitatæ, seu etiam mortuorum, dicendo septem, vel nouem commemorationes, satisfacerent pro septem, vel nouem particularibus, & integralibus missis, etiamsi missæ huiusmodi specialiter de Requiem, vel de quocumq; Sancto, vel Sancta, vel aliàs integraliter recitatæ forent, pro quibus etiam tamquam promissis specialiter de Requiem, vel de quibuscumq; Sanctis integraliter celebrandis, eleemosynas vndecumq; receperant, satisfacere valeant, ac commemorationes huiusmodi per eosdem fratres ad eorum deuotionem in vnica eorum missa taliter factæ, illis plenè valeant, & eis, qui missas huiusmodi celebrare mandauerint, suffragentur, ac super illis taliter recitatis fratres ipsi exonerentur, proinde ac si iidem fratres septem, aut nouem missas specialiter de Requiem, vel de quocumq; Sancto, seu de diuersis Sanctis, vel aliàs, iuxta quorumcumq; benefactorum huiusmodi piam deuotionem, & intentionem, integraliter diuersis diebus celebrassent. Quare pro parte eiusdem Germani nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis pro eorum conscientiæ pace prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Dubitat Generalis an possit priuilegio collectarū vti.

§. 3. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus fratribus domorum dicti Ordinis in partibus Alemanniæ, & Boemiæ pro tempore consistentium, vt de cætero perpetuis temporibus in celebratione vnius missæ, septem, vel nouem commemorationes ad eorum deuotionem pro tempore recitatæ, pro septem,

Nouem collectæ valēt pro nouem missis.

septem, vel nouem specialibus, & integralibus missis, etiamsi illæ specialiter de Requiem, vel de quibuscumque Sanctis recitandæ forent, vel alias quomodocumque etiamsi pro illis recitandis eleemosynas recepissent, seu in posterum reciperent, plenè satisfacere valeant: Ac commemorationes huiusmodi de quibuscumque Sanctis vel etiam defunctorum, vel aliàs ad eorumdem fratrum deuotionem taliter facta, eisdem fidelibus, qui eleemosynas huiusmodi pro ipsis missis celebrandis, eisdem fratribus pro eorum sustentatione dederint, seu in posterum eos dare contigerit, plenè suffragentur: Ipsique fratres super singulis missis huiusmodi, cum septem vel nouem collectis ad eorum deuotionem taliter recitatis, integraliter in eorum conscientijs exonerentur, proinde ac si fratres ipsi singulas missas huiusmodi, & earum quamlibet specialiter de Requiē, vel de ipsis Sanctis, aut eorum quolibet, vel aliàs quomodocumque iuxta piam benefactorum huiusmodi, & cuiuslibet eorum deuotionem, & intentionem, diuersis diebus integraliter celebrassent: Quodq; dicti Ordinis generalis Corrector pro tempore existens, cum omnibus fratribus quarumcumq; domorū dicti Ordinis Minimorum, in dictis, & alijs quibusuis Regnis, & locis consistentium, super dictis missis modo præmisso celebrandis dispensare liberè, & licitè valeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam concedimus, pariter & indulgemus.

Derogat contrarijs. §. 4. *Non obstantibus constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs quibuscumq; Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 23. Iulij, anno 1523. Pontif. nostri anno 1.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Vide quæ dico supra in constitut. 5. Iulij II. §. 5. à num. 10. Et quia hic Pontifex concedit, quòd nouem collectæ dictæ in celebratione vnius missæ ad deuotionem sacerdotis, seruiant pro nouem missis de Requiem. Potest quæri, an ex natura sua, absque priuilegio, vna missa de Sancto seruiat pro vna missa de Requiem, ita vt sacerdos, cui mandatur vna Missa de Requiem, satisfaciat dicendo vnam missam de Sancto illo die occurrenti.

Rz. Hanc dubitationem resoluere Fraxin. in disp. de hac re. Et breuiter dico, quòd si consideretur valor Missæ ex parte operis operati, idem est in omnibus missis, siue de Sancto, siue de feria, siue de Requiem. Si autem consideretur ex parte operantis, valor missæ potest esse æqualis pro defunctis in missa de Sancto, aut de feria, sicut in missa de Requiem; Deuotio enim sacerdotis in missa de Sancto, virtutibus, & meritis ipsius Sancti excitata, potest compensare orationes, & preces ab Ecclesia institutas, quæ vi institutionis illius non parum defunctis proficiunt. Adde, quòd intercessio Sancti, de quo dicitur missa, prodest animæ in Purgatorio existenti, pro qua celebratur, loco particularium orationum, quæ in missa de Requiem reperiuntur.

2 Verum quidem est, quòd si sacerdos non afficitur maiori deuotione in dicenda Missa de Sancto, aut de feria, quàm de Requiem, si accepit stipendium pro dicenda missa de Requiem, eam celebrare tenetur, quia, cæteris paribus, illæ orationes ordinatæ ab Ecclesia in missa de Requiem, magis prosunt animabus defunctorum, quàm aliæ. Quòd si etiam sacerdos accipiendo stipendium se obligasset ad dicendum specialiter missam de Requiem, ratione promissi, ad quod de iure naturali tenetur, deberet missam de Requiem celebrare.

3 Si autem, non obstante promissione de dicenda missa speciali de Requiem, diceret de Sancto, an satisfaceret dictæ obligationi, posset cōtrouerti. Puto, quòd sic, quia valor missæ ex opere operato est idem in omnibus. Peccaret tamen mortaliter contra virtutem fidelitatis in re graui, & valorem missæ de Requiem, consistentē in orationibus, & precibus ab Ecclesia institutis quatenus etiam virtute Ecclesiæ, independenter à sacerdote ministrante, proficiunt defunctis, teneretur dictus celebrans compensare alijs orationibus consimilibus, V.G. officio defunctorum, &c. Citat Frax. pro hic dictis infinitos Doctores.

4 Nota hic tandem amplissimum priuilegium concessum Monasterio S. Benedicti Vallisol. anno Domini 1477. à Nicolao Franco Nuncio Sixti IV. cum potestate Legati de latere in partibus Hispaniarum, nimirum quòd dicti fratres possent liberè, & licitè recipere quæcumq; eleemosynas, vel quæcumq; legata, relicta pro perpetuis capellanijs, eaq; habere, & retinere sine prædicto onere, dummodò ipsi benefactores, vel defuncti participes sint benefactorum communium in dictis Monasterijs fiendorum. Ita refert Rodriq. in suo bull. in Sixto IV. bull. 44. nu. 4. de quo Graff. p. 1. decis. lib. 2. cap. 45. num. 23. Sed istud priuilegium pro nunc dormit cum alijs multis, per decretum Congr. de mandato Vrb. VIII. infrà, in Vrb. const. 9.

CONSTITVTIO VI.

Mandat sub pœna excommunicationis maioris latæ sententiæ, sibi absolutionem reseruando, ne fratres Minimi possint transire ad alium quantumuis priuilegiatum Ordinem; Quam etiam vult incurrere retinentes, & retentos non dimittentes.

LEO PAPA X.

Dilecto filio F. Francisco Binet Ord. Minim. generali Correctori salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Quamuis aliàs fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster ad Minimorum Ordinem, qui tamquam vitis in vinea Domini palmites vberes, & fructuosos in dies producere non *cessat, singularem gerens deuotionis affectum, & prouidè considerans, quòd vita, & obseruantia Ordinis Minimorum huiusmodi, cum sit continuè quadragesimalis tam in Conuentibus, & domibus Ordinis huiusmodi, quàm extra, cæterorum quatuor Mendicantium Ordinum, & aliorum Religiosorum sit arctior, & strictior, tibi, & pro tempore existenti dicti Ordinis Minimorum generali Correctori, & Ordini huiusmodi per quasdam suas in forma Breuis literas concessas, quòd nulli eiusdem Ordinis Minimorum fratres ad alium quemcumq; etiam priuilegiatum Ordinem prætextu quorumcumq; priuilegiorum, cuicumque alteri Ordini, etiam sub quibuscumq; verborum formis quomodolibet concessorum, absque sua, tuaq; aut generalis Correctoris pro tempore existentis speciali licentia transire possent, aut deberent, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam tam recipientes,* Memorat constit. 5. Iulij II. & Nostra Regula strictior omnibus.

quam

quàm receptos, & concedentes ipso facto incurrere voluit, inhibuerit: Quódq; tu fratres contrafacientes auctoritate Apostolica, quoties opus foret, excommunicare, nec non, iteratis vicibus, aggrauare, ac per alias censuras ecclesiasticas, aliaq; iuris remedia compescere, & ad Ordinem Minimorum huiusmodi reuocare, & reducere, seu reuocari, & reduci facere posses, & valeres, indulserit, prout in dicti Iulij prædecessoris literis pleniùs continetur.

Motiua. §. 2. Nihilominus, indulto, & literis huiusmodi non obstantibus, accepimus, quòd nonnulli aliorum Ordinum fratres, non verentes, contra indulti, & literarum huiusmodi tenorem venire, plures dicti Ordinis Minimorum fratres, Ordinis huiusmodi expresiè professores, ad eorum Ordinem, & habitum præsumpserunt, in dictorum fratrum recipientium, & receptorum animæ periculum, & dicti Ordinis, & Religionis tuæ graue præiudicium, & scandalum plurimorum, recipere.

Prohibet Minimos ad alios Ordines transire. §. 3. Nos itaque ipsius Iulij prædecessoris in hac parte vestigijs inhærentes, ac literas, & indultum Iulij prædecessoris huiusmodi harum serie Apostolica etiam auctoritate confirmantes, & approbantes, ac Ordinem Minimorum huiusmodi, qui his nouissimis, & nostris temporibus incepit, & quotidie per eorum vitæ, & morum salubria exempla, Domino benedicente, crescit, pro debito pastoralis officij confouere, ac præmissis, ne in eneruationem eiusdem Ordinis Minimorum vlteriùs serpant, obuiare volentes, dictis fratribus, & alijs quibuscumq; quarumuis Religionum fratribus quantumcunque priuilegiatis, eorumq; Superioribus, & Prælatis auctoritate Apostolica, tenore præsentium sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam contrafacientes eo ipso incurrere volumus, & à qua, nisi à nobis, & Romano Pontifice canonicè intrante, præterquam in mortis articulo constituti, absolui non possint, districtè inhibemus, ne à modo in antea aliquos fratres Ordinis Minimorum huiusmodi ad eos confugientes, seu venientes sub prætextu quorumcumq; priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis desuper concessorum, in eorum domibus, seu Conuentibus recipere, aut eis ipsorum habitum concedere, seu exhibere audeant, vel præsumant.

Decernit receptiones irritas. §. 4. Decernentes nihilominus, quascumque receptiones, & habituum exhibitiones factas, & faciendas, nullius existere roboris, vel momenti, nullumq; tibi, & generali Correctori pro tempore existenti, & Ordini huiusmodi Minimorum præiudicium propterea generari potuisse, aut in futurum posse.

Mandat restitui Ordini nostro fratres in alijs receptos. §. 5. Et nihilominus eisdem fratribus, prædictos Religiosos, & professos Ordinis Minimorum huiusmodi penes se, seu in eorum domibus, locis, & Conuentibus tenentibus, sub dicta excommunicationis pœna modo præmisso incurrenda, præcipimus, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, quatenus dictos fratres per eos receptos huiusmodi infra nouem dierum spatium, à die præsentium intimationis computandorum, cum eorum priori habitu, tibi, & Ordini tuo huiusmodi restituere habeant; de cæteroq; à simili fratrum Ordinis huiusmodi Minimorum receptione abstineant; Sed ad eos accedere volentes cum omni humilitate, & in spiritu patientiæ, & charitatis ipsos de indulto, & inhibitione huiusmodi certificantes, ad omnem tuam, & pro tempore existentis generalis Correctoris, tuiq; ac sui Vices gerentis petitionem restituant. Nos enim tibi, & pro tempore existenti dicti Ordinis generali Correctori, vestrisque Vices gerentibus quoscumq; fratres, & Religiosos dicti Ordinis Minimorum corrigendi, puniendi, & eos ad Ordinem, & habitum huiusmodi, etiam sub excommunicationis, & alijs pœnis, & censuris reuocandi, & reducendi, easdemque pœnas, & censuras, iteratis vicibus aggrauandi, & reaggrauandi plenam, & omnimodam Apostolica auctoritate prædicta, tenore præsentium concedimus facultatem.

§. 6. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis, fratribus, & Religiosis quorumuis aliorum Ordinum concessis, & pro tempore concedendis, quæ quo ad hoc eis nolumus in aliquo suffragari, cæterisq; alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumq; Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 18. Aug. 1516. Pontific. nostri anno 4. Derogat contrarijs.

§. VI.

1 Nota, quòd derogat omnibus priuilegijs cōcessis, & concedendis; ita vt si modò concederetur aliquod priuilegium alicui Religioni, vt posset recipere quoscumq; fratres aliorum Ordinum, non posset tamen per hoc priuilegium recipere nostros; quia hoc nostrum priuilegium fundatur etiam in iure communi, in quo determinatur, quòd non liceat transire, nisi ad arctiorem. Cap. Licet. de regul. cap. Statuimus, & cap. Mandamus, 19. quæst. 3. & supponit Trident. sess. 14. de reform. cap. 11. & sess. 25. cap. 19. Arctior autem Religio nostra hucusque non est adinuenta. Quòd si Religio strictior nostra de nouo fundaretur (quod vix fieri posse reor) tunc puto, quòd ista nostra priuilegia, quæ in sola maiori arctitudine fundantur, deberent cessare.

CONSTITVTIO VII.

Confirmat indulgentias concessas ab ipso supra, in constit. eius 2. cum omnibus clausulis in ea contentis. Et addit, quòd per bullam Cruciatæ dictæ indulgentiæ numquam intelligantur suspensæ; Quapropter concedit, vt possint liberè, & licitè vbique publicari.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Olet Sedes Apostolica petentium pijs precibus, per quas animarum salus procuratur, fauorem beneuolum impertiri. Cum itaque nos ad Ordinem Minimorum, quem B. Franciscus de Paula piè, & religiosè instituit, singularem gerentes deuotionis affectum, per diuersas nostras, tam sub plumbo, quam in forma Breuis confectas

ctas literas, in fauorem dicti Ordinis, & domorum eiusdem in diuersis Regnis, & Prouincijs constructarum, omnibus, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus, qui aliquam ex dicti Ordinis domibus huiusmodi vbilibet constructis, vel pro tempore construendis, Ecclesiam certis festis, & diebus, in dictis literis respectiue expressis, à primis vesperis cuiuslibet festorum, & dierum huiusmodi, vsque ad Solis occasum eiusdem visitarent, & ibi quinquies orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam in Christi passionis memoriam recitarent, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam in Domino misericorditer elargiti fuerimus, cum facultate confessores deputandi, qui in festiuitatibus, & diebus huiusmodi, eorumdem Christi fidelium ad Ecclesias Ordinis Minimorum huiusmodi confluentium confessionibus diligenter auditis, eis pro commissis per eos peccatis, etiam in singulis casibus episcopalibus, absolutionis beneficium impendere, & salutarem pœnitentiam iniungere, necnon vota quæcumque per eos pro tempore emissa (Religionis, & castitatis, ac vltramarino, ac visitationis liminum Apostolorum Petri, & Pauli, & S. Iacobi in Compostella, votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valerent, licentiam, & facultatem concesserimus; & nihilominus voluerimus, decreuerimus, & declarauerimus, quòd si contigerit, nos, aut Sedem Apostolicam in posterum huiusmodi indulgentias, & facultates cassare, reuocare, & annullare, seu suspendere, quòd huiusmodi per nos dicto Ordini, & eius fratribus, ac domibus, & Ecclesijs huiusmodi concessæ literæ, ac in eis contenta quæcumque nullatenus in reuocationibus, aut cassationibus huiusmodi includerentur, nec per tales, aut alias reuocationes, cassationes, declarationes, decreta, & suspensiones, sublata, aut cassata quomodolibèt intelligerentur, etiamsi de huiusmodi intentione nostra, & mente non derogandi specialis expressio, & non per generales clausulas, quæ huiusmodi specificam mentionem importare viderentur, fieret, prout in huiusmodi sub plumbo, quas perpetuò valere decreuimus, & alijs singulis respectiuè confectis literis, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti essent, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur.

§. 2. Quia tamen à nonnullis verti posset in dubium, an indulgentiæ, per nos, vt præmittitur, Ordini Minimorum, ac illius domibus, & Ecclesijs concessæ huiusmodi, per indulgentiam ad effectum Cruciatæ, necnon fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac etiam fabricæ, seu reparationis turris Ecclesiæ Viennens. Archiducatus Austriæ, per nos, vel prædecessores nostros quomodolibèt etiam cum derogatione aliarum indulgentiarum, etiam annullatæ fuerint. Nos attendentes, quòd indulgentias huiusmodi Ordini Minimorum, ac illius domibus, & Ecclesijs libenter concessimus, & illas sub quibusuis reuocationibus, cassationibus, & annullationibus, quæ à nobis, & Sede Apostolica pro tempore emanarent, comprehendi nullo pacto voluimus, & decreuimus, vt præmittitur, ad effectum, quòd fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, qui nostris temporibus, Domino famulantes, cœperunt, Domino benedicēte, multiplicari, possent Christi fidelium pijs suffragijs, & eleemosynis, cum ipsi vitam quadragesimalem intùs, & foris agant, pro eorum necessitatibus, & pro eorum sustentatione aliquod subleuamen suscipere, & habere: Et ne Christi fideles à bonis operibus abstrahantur, quinimmo feruentiores ad lucrandum indulgentias, Ordini, & domibus, ac Ecclesijs Minimorum huiusmodi vt præmittitur, vel aliàs quouis modo concessas, reddantur, dignum duximus eisdem Christi fidelibus notam facere mentis nostræ intentionem.

Motiua.

§. 3. Quocirca auctoritate Apostolica, tenore præsentium, per concessionem indulgentiarum dictæ fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum, ac Cruciatæ, necnon fabricæ, seu reparationi dictæ turris Ecclesiæ Viennens. huiusmodi, aut quibusuis alijs fabricis, Ecclesijs, siue locis per prædecessores nostros, vel nos hactenus factam, seu fiendam, mentis nostræ non fuisse, neq; in futurum esse, velle non plenarias indulgentias, & literas singulas, fratribus, & Ecclesiis domorum Minimorum huiusmodi sub quibusuis verborum formis concessas, plenarias indulgentias non continentes, reuocare, cassare, & annullare, vel eis vllatenus derogare; quinimmo illas, & in eis contenta quæcumq; iuxta illarum formam, & tenorem, præterquam quò ad plenarias indulgentias, harum serie innouantes, & confirmantes, fratribus, Ordini, & Ecclesiis huiusmodi prout concessæ sunt, & omnia in eis contenta in suo robore permanere, & sic ab omnibus obseruari debere volumus, &c.

Nostræ indulgentiæ non plenariæ non reuocantur.

§. 4. Et nihilominus fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, eorum indulgentias prædictas in eorum Ecclesiis, & domibus publicando, etiam post concessionem prædictarum, seu aliarum indulgentiarum, vt præmittitur, concessarum, & inhibitionem de non publicando vbilibet factam nullas pœnas, seu censuras, seu excommunicationis sententias mereri debuisse, aut potuisse, eadem auctoritate decernimus; Ac eosdem fratres suas indulgentias præmissas, quibuscumq; non obstantibus, libere, & licitè publicare posse, & debere volumus, & pari auctoritate indulgemus. Per præsentes tamen non intendimus in aliquo præiudicare indulgentia pro futuri proximi Capituli generalis in Vrbe celebratione concessæ, quominus illa in locis in literis Breuis desuper expeditis expressis liberè publicari valeat.

Dictas indulgentias possumus vbique publicare.

§. 5. Non obstantibus præmissis, & quibusuis alijs suspensionibus, & reuocationibus similium indulgentiarum, sub quacumque verborum forma, per nos, vel prædecessores nostros ad effectus prædictos, seù aliàs sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, concessis hactenus, & in posterum concedendis, seu factis, & fiendis, sub quibus præsentes nullo modo comprehendi posse volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Derogat contrarijs.

§. 6. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula loca vbi expediens fuerit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd literarum huiusmodi transumpto, manu publici Notarij subscripto, & alicuius Archiepiscopi, Episcopi, aut alterius Ecclesiæ Prælati, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillo munito, vbicumq; illud exhiberi contigerit, ea prorsus & indubitata fides in iudicijs, &

Transumptis fidem adhiberi iubet.

extra

extra vbicumque locorum adhibeatur, ac si præsentes forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 5. Septembris anno 1516. Pontificatus nostri anno quarto.

§. III.

1 NOta, quòd indulgentiæ concessæ ab hoc Pōtifice, quæ plenariæ non sunt, non suspendūtur per bullam Cruciatæ, nec per alias bullas. Immo neque etiam huiusmodi indulgentiæ non plenariæ suspenduntur per bullam Iubilæi, quolibet vigesimo quinto anno solitam publicari. A Sorbo in comp. verb. Cruciata, pag. 180. versu Et hinc, Nauar. tom. 3. com. de Iub. not. 25. num. 2. & seq. Alphonf. Leo tract. de Iub. p. 1. q. 6. num. 226. nisi Pontifex expresse suspendat, dicendo, suspendimus omnes indulgentias plenarias, & non plenarias.

2 Neque per bullam Cruciatæ suspenduntur indulgentiæ etiam plenariæ quò ad fratres. Ita A Sorbo in comp. ver. Cruciata, pag. mihi 179. versu Ex quo primo. Cæsar. in comp. ver. Priuilegia fratrum, q. 4. Et in suspensione priuilegiorum, & gratiarum, &c. dictæ bullæ habetur. *Exceptis concessis ordinum Mendicantium Prælatis quantum ad suos fratres solùm.* In anno verò Iubilæi suspenduntur priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, &c. etiam pro fratribus, quò ad quinque tantùm, 1. quò ad indulgentias plenarias. 2. quò ad potestatem commutandi vota. 3. quò ad potestatem dispensandi super eis. 4. quò ad potestatem dispensandi, vel componendi super malè ablatis incertis, vel ea certo modo remittendi. 5. quò ad potestatem deputandi confessores cum potestate absoluendi, etiam in casibus Apostolicæ Sedi reseruatis. Ita Nauarr. tom. 3. comm. de Iub. not. 28. num. 1. A Sorbo in comp. ver. Cruciata, pag. 181. versu Noteut autem.

3 Si quæras, an anno Iubilæi suspendantur indulgentiæ plenariæ concessæ pro articulo mortis.

℞. Licèt Nauarr. loco citat. num. 6. & alij ipsum secuti affirment. Contrarium tamen fuisse declaratum hoc anno S. Iubilæi, quo hæc scribo, à Papa Vrbano VIII. Quam declarationem fuisse Romæ publicatam à Vicegerente Pœnitentiariæ, affirmat Alphonf. Leo tract. de Iubil. par. 1. q. 6. num. 242. versu Etiamsi hæc opinio. Vnde sequitur, remanere firmas hoc anno indulgentias concessas Regularibus pro illo articulo Remanent etiam firmæ pro illo articulo indulgentiæ concessę rebus benedictis, nempe coronis, granis, imaginibus, Quod in specie etiam declarauit idem Vicepœnitentiarius ex mente dicti Sanctiss. vt testatur dictus Alphonsus Leo loc. cit.

4 Neque etiam suspenduntur anno Iubilæi indulgentiæ pro defunctis; dictus Alphonf. num. 246. Neque altaria priuilegiata; idem ibid. num. 248. Non sunt enim eæ indulgentiæ cōtra finem suspensionis indulgentiarum, qui solùm est, ne retardentur fideles ire Romam hoc anno, quo modo retardarentur, si haberent in suis partibus commoditatem plenarias indulgentias consequendi.

§. IV.

5 NOta, quòd dictas indulgentias non plenarias in nostris Ecclesijs possumus, non obstante quacunq; prohibitione, liberè, & licitè publicare, per concessionem huius Pontificis. Sed obstat decretum Concilij Trid. sess. 21. de reform. cap. 9. vbi habetur. *Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, deinceps per ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit;* Intellige. Neque etiam in Ecclesijs proprijs. Quod tamen de indulgentijs post Concilium concessis intelligendum esse, non de concessis ante illud, & quæ vsu receptæ sunt, hæ enim publicari possunt, nullo verbo cum Episcopis facto, dicitur factam Congreg. declarasse, & refert Franc. Leo 4. p. thesau. for. eccles. c. 2. n. 119. Sed consultius est, vt omnes indulgentiæ cum licentia Ordinariorum publicentur, qui hanc licentiam denegare non possunt, vt per decretum Congregationis apud Naldum ver. Indulgentia, n. 16. constat, & nos etiam diximus tom. 1. Relig. pag. 687. Notat tamen Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 98. art. 1. quòd si Papa concedat aliquas indulgentias alicui Superiori pro suis subditis, & familiaribus, potest eas Superior conuentualis in suo Conuentu promulgare, absque licentia Episcopi. Nec in hoc casu loquitur Trid.

CONSTITVTIO VIII.

Concedit indulgentiam plenariam visitantibus Ecclesiam SS. Trinitatis de Vrbe omnibus Dominicis Quadragesimæ, & diebus Ascensionis, &c. Et omnibus diebus à media Quadragesima vsque ad octauam Paschæ indulgentias S. Mariæ de Populo. Et omnibus diebus Dominicis totius anni concedit triginta annos, & totidem quadragenas, cum potestate deputandi confessores dictis diebus, qui absoluant ab omnibus casibus, etiam Papæ reseruatis, exceptis contentis in bulla Cœnæ.

LEO EPISCOPVS.

Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ET si cunctæ orbis Ecclesiæ sub Sanctorum fundatæ vocabulis, sint pia deuotione fidelium venerandæ, illas tamen, quæ in honorem, & sub vocabulo sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis dedicatæ noscuntur, eo celebriori memoria conuenit venerari, quò ipsa sancta Trinitas immediatiùs, & perfectiùs vota fidelium dirigit, & ad gratias exauditionis admittit. Procemiū.

§. 1. *Cupientes igitur, vt claustrum domus eiusdem SS. Trinitatis in monte Pinceo de Vrbe Ordinis Minimorum à Beato Francisco de Paula instituti, & à fel. rec. Alex. VI. & Iulij II. Romanis Pontific. prædecessoribus nostris, ac nobis approbati, ac pluribus priuilegijs, & diuersis decorati, commoda fratrum dictæ domus habitatione construi cœptum, celeriùs perfici valeat, ac Ecclesia eiusdem domus, ad quam Romanus Populus, & etiam Curiales, ac alij Christi fideles diuersarum nationum singularem gerunt deuotionis affectum, congruis frequentetur honoribus, ac Christi fideles ipsi eò libentiùs deuotionis causa confluant ad eandem, quò ex hoc ibidem dono cœlestis gratiæ conspexerint se refectos. De omnipotentis Dei misericordia, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, seu firmum confitendi propositum habentibus, qui prædictam Ecclesiam SS. Tri-*

Indulgentias elargitur cū proposito confitendi.

Nota pro ædificatione Conuētus S. Trin. de Vrbe.

SS. Trinitatis singulis diebus Dominicis cuiuslibet Quadragesimæ, & in Resurrectionis, & Ascensionis D. N. Iesu Christi, Pentecostes, & eiusdem SS. Trinitatis, ac Natiuitatis eiusdem D. N. Iesu Christi festiuitatum diebus, à primis vesperis singularum Dominicarum, & festiuitatum, seu dierum huiusmodi, vsque ad occasum Solis cuiuslibet ipsarum, deuotè visitauerint, & ibidem in honorem SS. Trinitatis ter orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam recitauerint annuatim, singulis earumdem Dominicarum, & festiuitatum diebus huiusmodi, plenariam, & veram omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam concedimus. Eisdem verò Christi fidelibus vniuersis, qui Ecclesiam prædictam à media cuiuslibet anni Quadragesima, vsque ad octauas Paschæ inclusiuè annuatim similiter visitauerint, dictasque Dominicas orationes, & salutationes Angelicas ibidem similiter recitauerint, similes omnino indulgentias, quas consequuntur, seu pro tempore consequentur singuli Ecclesiam B. Mariæ de Popolo visitantes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium in Domino concedimus, & elargimur.

Indulgentias non plenarias elargitur.

§. 2. *Alijs verò singulis Dominicis diebus cuiuslibet respectiuè anni Ecclesiam ipsam modo prædicto visitantibus, triginta annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus.*

Concedit auctoritatem confessores deputandi. Vide cõst. 2. eiusdem, à nu. 3. & nota hic, quod per istam constit. cõfessores debent esse nostri Ord.

§. 3. *Et vt Christi fideles ipsi indulgentiarum huiusmodi commodius participes esse possint, Correctori dictæ domus pro tempore existenti, confessores religiosos dicti Ordinis, qui eosdem Christi fideles ad eamdem Ecclesiam pro huiusmodi indulgentijs consequendis, dictis singulis diebus Dominicis Quadragesimæ cuiuslibet anni, & à medio Quadragesimæ, vsq; ad octauam Paschæ inclusiuè, etiam cuiuslibet anni, diebus singulis accedentes, eorum confessiones audire, eorumq; confessionibus diligenter auditis, eosdem à quibuscumq; casibus etiam Apost. Sedi reseruatis (exceptis contentis in bulla Cœnæ Domini) absoluere possint, & valeant, deputandi, auct. Apost. tenore præsentium de vberiori gratia licentiam, & facultatem etiam concedimus, pariterque indulgemus.*

Derogat contrarijs.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis etiam suspensionibus similium, vel dissimilium indulgentiarum pro tempore factis, cæterisq; contrarijs quibuscumq; præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1518. Kal. Iulij, Pontif. nostri anno 6.*

§. 1.

1 NOto 1. circa illa verba *Verè pœnitentibus, & confessis*, quòd ad lucrandam indulgentiam requiritur in primis status gratiæ, ita Cord. in quæst. theol. lib. 5. q. 23. prop. 1. Suar. tom. 4. in 3. part. disp. 52. sect. 2. numero 4. Et ratio est, quia, secundùm D. Thom. in 4. dist. 20. quæst. 1. art. 5. q. 1. & in addit. ad 3. p. q. 27. art. 1. & communiter Doctores, indulgentia solùm valet ad remissionem pœnarum temporalium Deo debitarum pro peccatis iam quò ad culpam dimissis, homini enim inimico Dei, quamdiu in peccato existit, nulla fit remissio, neq; quò ad culpam, neq; quò ad pœnam, quia indignus est tali remissione. Ergo manente culpa mortali, non prodest remissio pœnarum per indulgentias; Patet conseq. quia opera satisfactoria Christi, & Sanctorum non possunt communicari nisi in vtilitatem eorum, pro quibus ea operati sunt, sed Christus, & Sancti non fecerunt illa opera sua bona pro vtilitandis membris Diaboli, quales sunt peccatores, sed solùm pro vtilitandis membris Christi, qui sunt fideles existentes in gratia.

2 Si quæras, quo tempore requiratur gratia ad lucrandam indulgentiam, an scilicet illo, quo fiunt opera ad eam requisita, nimirum ieiunium, eleemosyna; an verò illo, quo indulgentia consummatur, & effectus illius confertur. Videri potest pro hac quæstione Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 2. num. 7. Cord. loc. cit. q. 24. Filliuc. tom. 1. tract. 8. cap. 6. num. 138. Breuiter dic, sufficere, quòd sit in gratia, quando consummatur indulgentia, id est quando fit vltimum opus ad indulgentiã requisitum; V. G. pro lucranda aliqua indulgentia, requirit Papa ieiunium, eleemosynam, & visitationem per quatuor vices alicuius Ecclesiæ, dico, quòd non est necesse, quòd sit in statu gratiæ quando ieiunat, neque quando dat eleemosynam, neque quando visitat. 1. 2. 3. Ecclesiam, sed sufficit, quòd sit, quando 4. vice visitat Ecclesiam, in qua suppono quòd consummetur indulgentia: Et in nostra indulgentia, in qua requiritur visitatio Ecclesiæ, & recitatio trium Pater noster, & totidem Aue Maria, non est necesse ex vi talis operis, quòd sit in gratia, quando pergit ad visitandum, neq; quando visitando diceret 1. & 2. aut 3. Pater noster, &c. sed sufficit, quòd conteratur, & sit in gratia, quando dicit vltimum Aue Maria, in quo supponitur dictæ indulgentiæ consummatio, & collatio eius effectus. Et ratio est, quia etiam opera facta in peccato mortali satisfactoria sunt, licèt non meritoria, vt Nauar. comm. de Iubilæo, not. 32. num. 46. versu 3. quòd ea, tom. 3.

3 Sed quid, si quis manens in mortali faciat omnia opera requisita ad consequendam indulgentiam, licèt tunc non consequatur illius effectum, propter defectum gratiæ omnino requisitæ, vt dixi, consequetur ne saltem per contritionem, vel sacramentalem confessionem gratia superueniente? Affirmat Henriq. l. 7. de indulg. c. 9. n. 3. alios citans. Probabile putat Filliuc. loc. cit. nu. 140. quia sicuti datur sacramentum pœnitentiæ validum, sed informe, in quo, fictione sublata, confertur gratia, ita & hic. Probabilius, & tutius est contrarium, nimirum, indulgentiam non habere effectum, fictione recedente. Ita Suar. to. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 2. n. 13. & seq. Filliuc. loco cit. n. 141. quia communiter indulgentiæ conceduntur verè pœnitentibus, & confessis.

4 Noto 2. quòd maxima controuersia est inter Doctores, an per illa verba, *verè pœnitentibus, & confessis*, præcipiatur confessio in actu, an solummodo in voto, de qua videri potest Cord. loc. cit. q. 27. Suar. to. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 3. n. 10. Alphon. Leo de Iub. p. 1. q. 1. à n. 56. Breuiter dic, quòd licèt multi velint, quòd vi illorum verborum non requiratur actualis confessio, sed quòd sufficiat contritio, quæ illam includit in voto, & exponant illam particulam & distributiuè, idest, tam contritis, quàm confessis, quo modo sumitur in c. 2. de elect. ibi, *arma deferentes, & vsurarij excommunicentur*; seu quòd confessio sequiratur, quatenus ad iustificationem est necessaria, vnde si aliter iustificatio possit haberi, V. G. per contritionem, confessio necessaria non sit, vt Suar. loc. cit. n. 13. Comitul. l. 1. resp. mor. q. 39. num. 3. Quia aiunt, ad participandum Ecclesiæ thesaurum, sufficit status gratiæ. Licèt, inquam, isti cum multis alijs, quos citant, ita sentiant, tutior tamen, & communior opinio est, quòd per dicta verba præcipiatur actualis confessio. Ita Caiet. Adrian. Duran. apud Suar. loc. cit. num. 10. & in praxi dicit hanc esse consulenda Alphon. Leo loc. cit. n. 65. Et ratio est, quia cum Papa præcipere possit in hoc casu actualem confessionem, non solùm mortalium, sed etiam venialium, aut etiam reconfessionem mortalium, iam ritè confessorum, & remissorum, vt Cord. loc. cit. prop. 1. Filliuc. loc. cit. n. 144. Suar. loco cit. num. 5. tamquam conditionem necessariam ad lucrandam indulgentiam, præcipere videtur, cum vti-

tur

tur verbis, quæ communi omnium sensu actualem confessionem dicunt. Et quòd communiter existimentur illa verba actualem confessionem importare, nemo inficiari puto. Addo, quòd Pontifices quando nolunt obligare ad actualem confessionem, addunt illa verba Propositum confitendi habentibus, vt in nostra hac indulgentia; quæ verba superflua essent, si per prima propositum confitendi sufficeret. Adde, quòd particula & in proprio, & primario significatu, copulatiuè sumitur, quare impropriandа non est sine necessitate; & licèt fatendum sit, quòd ad participandum Ecclesiæ thesaurum sufficiat status gratiæ, hic tamen sufficiens non censetur, quando thesauri dispensator aliam conditionem requirit.

5 Aduerto tamen, quòd qui non haberet nisi venialia, non teneretur confiteri. Ita Alph. Leo de Iub. p. 1. q. 1. n. 75. Suar. loc. cit. n. 5. Filliuc. to. 1. tract. 8. c. 6. n. 145. Ratio est, quia communiter loquendo, confessio solùm de necessitate exigitur, quando adest materia mortalis. Posset quidem Papa exigere etiam confessionem venialium, vt dixi nu. 4. sed cum communiter non faciat, ideo dicimus, hanc venialium confessionem non prærequiri ad indulgentiam lucrandam, vigore illorum verborum *verè pœnitentibus, & confessis*.

6 Aduertè etiam, quòd in nostro priuilegio hæ omnes quæstiones cessant; nam Pontifex expressè declarat, actualem confessionem non requiri ad nostras indulgentias lucrandas in nostris Ecclesijs dictis diebus, cum dicat, se eam concedere verè pœnitentibus, & confessis, seu propositum confitendi habentibus.

7 Noto 3. circa illa verba *deuotè visitauerint*, quòd deuotè visitare dicitur ille, qui accedit ad Ecclesiam, seu altare visitandum piè, modestè, & religiosè, ad colendum in tali loco Deum, vel in se ipso, vel in alio Sancto, qui propter ipsum ibi afficitur honore. Ita Suar. to. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 1. nu. 4. Nau. to. 3. in comm. de Iub. not. 32. n. 46. versu 2. quòd fieri potest, sine; quem sequitur Rodriq. to. 2. q. reg. q. 98. ar. 6. d. 1. dicunt enim quòd ille deuotè dicitur visitare quò ad indulgentiam lucrandam, qui modestè, ac deuotè ingreditur, precatur, & exit Ecclesiam, etiamsi reliquum itineris immodestè faciat. Alphon. Leo p. 1. q. 2. n. 143. dicit, quòd ad hoc vt quis dicatur deuotè visitare, oportet, vt ille actus visitãdi sit moraliter bonus, & probat ex definitione deuotionis, quam affert D. Th. 2. 2. q. 82. art. 1. quòd sit voluntas promptè faciendi, quòd ad seruitium Dei pertinet. Cum quo bene stat, vt quis possit deuotè Ecclesias visitare, etiamsi sit in peccato mortali. nam existens in mortali potest actum bonum moralem, seu opus honestum facere, vt probat Nauarr. loc. cit. versu Tertio quòd ea, & D. Tho. 1. 2. q. 19. art. 4. & Azor tom. 1. instit. mor. lib. 8. c. 25. q. 14. & colligitur ex Trid. sess. 6. can. 7. de iustif.

8 Si quæras, an peccatum veniale factum in ipsa visitatione possit causare, quominus dicta visitatio dicenda sit deuotè facta. Graue dubium dicit Nau. loc. cit. num. 44. versu Deuotè. Ex quo in num. 45. sic breuiter ℞. sermonem hic esse de peccato veniali concomitante actum, nam de antecedente certum est, quòd non solùm veniale, sed neq; etiam mortale, vt dictum est, impedit deuotam visitationem: Peccatum autem veniale concomitans potest considerari tripliciter in ordine ad ipsum actum visitationis. 1. extrinsecè, vt V. G. visitat quis Ecclesiam, siue in statu gratiæ, siue non, bono fine, & bono modo, tempore opportuno, sed durante visitatione, vel aliqua eius parte, peccat venialiter, inordinatè intra se irascendo concupiscendo honorem, voluptatem, vel aliud malum venialiter volendo. 2. ita vt peccatum veniale contingat solùm circumstantiam actus visitationis. V. G. visitatio ad hoc vt sit deuota, debet fieri tempore, & modo debito; iste licèt visitet bono fine, & ad lucrandam indulgentiam, non visitat tamen tempore decenti, nec modo debito sed ridendo, aspiciendo per Ecclesiam, loquendo, &c. 3. potest considerari illud peccatum veniale, quatenus contingit substantiam actus ipsius visitationis, V. G. quia visitat, non ex deuotione, neque ad indulgentias lucrandas, sed ob vanam gloriam venialem, vel ad alteri, vel sibi venialiter complacendum. Peccatum veniale 1. modo non impedit, quominus visitatio dicenda sit deuotè facta, quia opus illud intrinsecè moraliter bonum est. Peccatum veniale 2. modo neq; etiam impedit deuotionem visitationis, nam circumstantia mala non impedit, quin actus sit bonus. Peccatum veniale 3. modo communiter dicunt quòd impedit deuotam visitationem, & per consequens effectum indulgentiæ. Nauar. loc. cit. Alphon. Leo loc. cit. n. 141. quia actus moraliter malus, ineptus est, vt per ipsum Christi merita, & Sanctorum applicentur.

9 Verùm dico, quòd qui actum istum visitationis facit cum peccato veniali tangente ipsam substantiam actus, si habeat intentionem lucrandi indulgentiam, licèt ex alia parte habeat intentionem peccaminosam, V. G. inanem gloriam, ostentationem, &c. quæ non solum concomitanter se habeat ad ipsum actum, sed etiam in illum influat, ita vt illi communicet malitiam, non per hoc impeditur, quin ipsa visitatio dicenda sit deuota sufficienter ad indulgentiam lucrandam; nam ista intentio peccaminosa non excludit necessariò intentionem lucrandi indulgentiam. Videatur Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 6. num 3. Secus autem esset, si intentio illa venialiter peccaminosa omnino excluderet intentionem indulgentiam lucrandi, nam tunc actus ille esset omninò malus.

10 Aduerte etiam hic, quòd, quæ dicta sunt de peccato veniali, pariformiter dicenda sunt de mortali, nimirum quòd peccatum mortale concomitans dictam visitationem, non impedit, quominus ipsa visitatio dicenda sit deuota, nisi quando contingit ipsam substantiam actus, modo prædicto.

11 Noto 4. quòd visitantes nostras Ecclesias à medio Quadragesimæ vsq; ad octauam Paschæ, consequuntur omnes indulgentias, quas consequuntur illo tempore visitantes S. Mariam de Populo, & non solùm eas, quæ tempore datæ huius priuilegij erant dictæ Ecclesiæ concessæ, sed etiam illas, quæ concessæ sunt postea, & concedentur in posterum, quousque duret hoc priuilegium. Indulgentias autem concessas dictæ Ecclesiæ vide apud Albericum in tract. de Ecclesia S. Mariæ de Populo, à pag. 79. & pag. 90. Sed Paulus III. infra, in const. eius 2. §. 1. ait, quòd Leo X. concessit non solùm hoc tẽpore visitantibus nostras Ecclesias indulgentias S. Mariæ de Populo, sed etiam illas, quas consequuntur visitantes Ecclesias, tam intra, quam extra muros Vrbis tempore Stationum. Quod ipse Paulus confirmauit, & de nouo concessit §. 4.

§. II.

12 Noto 1. quòd indulgentia est duplex, plenaria, & temporalis; seu totalis, & partialis. 1. est, quæ remittit totam pœnam peccatis debitam. 2. quæ partem. Hæc solet multis modis concedi.

13 Primò, cum limitatur quò ad tertiam, vel quartam partem peccatorum, & tunc sensus est, concedi indulgentiam, & remissionem pœnæ, quæ tertiæ, vel quartæ parti peccatorũ debetur coram Deo, & in Purgatorio.

14 Secundò, cum limitatur quò ad tempus mille, vel bis mille annorum, & tunc sensus est remitti totam illam pœnam, quæ remitteretur, si homo secundùm Canones pœnitentiam ageret toto illo tempore, & consequenter remittitur etiam pœna Purgatorij, illi tempori correspondens.

15 Tertiò, cum tempori limitato additur numerus quadragenæ, seu quarantenæ, aut etiam carenæ, & septennæ. Pro quorum terminorum intelligentia nota, quòd secùdùm Canones pro peccatis mortalibus grauioribus antiquitus imponebantur septem anni pœnitentiæ, & dicebatur septenna, siue septemnis pœnitẽtia, vi cuius pœnitens tenebatur singulis sextis ferijs V. G.

V. G. ieiunare, toties recitare psalmos pœnitentiales; aliquando etiam imponebatur quarantena, & erat ieiunium quadraginta dierum, & si ieiunium tali quarantena impositum commune erat, dicebatur quarantena; si autem ieiunium erat rigidius in pane, & aqua, & cum separatione à consortio hominum, dicebatur carena à carendo cibis, & hominum consortio; & ista forma significabatur, per eiusmodi indulgentiam tolli omnem pœnam Purgatorij, quæ corresponderet, si tot annis pœnitentia, cum tot quarantenis, & carenis peracta fuisset, ita vt quarantenæ debeant computari intra tempus prædictorum annorum.

16 Quartò, cum indulgentiæ tot annorum, vt centum, vel mille, adiungitur etiam remissio tertiæ, vel quartæ partis peccatorum, & tunc est indulgentia quædam composita, nam vltra pœnam, quæ remitteretur tot annis, etiam additur remissio tertiæ, vel quartæ partis, ita vt remissio annorum tantùm cadat super alias duas, vel tertias partes peccatorum remanentes. Ita Filliuc. to. 1. tract. 8. c. 7. nu. 190. Suar. to. 4. in p. disp. 50. sect. 5. num. 14.

17 Quintò aliquando conceditur limitata indulgentia de pœnitentijs iniunctis, vt est ista nostra. Et nunc graue dubium est, de quibus pœnitentijs intelligenda sit, an scilicet de iniunctis solùm in sacramentali confessione, an verò non solùm de ibi iniunctis, sed etiam de ijs, quæ non sunt iniunctæ, sed sunt iniungendæ à Deo, vel essent iniungendæ à sacerdote secundùm Canones. Primùm tenet Cord. in qu. theol. lib. 5. q. 9. prop. 3. & q. 27. prop. 4. Secundum tenet Suar. loc. cit. sect. 3. num. 14. & seq. quem sequitur Filliuc. loc. cit. num. 173. Casar. in comp. ver. Indulgentiæ, not. 1. qui dicunt, esse opinionem D. Tho. & mihi probabilior videtur; nam particula illa *de pœnitentijs iniunctis* non est restrictiua, sed ampliatiua, quia maius quid videtur esse remittere pœnas, pro quibus iam sacramentalis pœnitentia iniuncta est, quàm reliquas pœnas, vnde in foro exteriori facilius est iudici remittere delictum, aut pœnam eius ante sententiam latam, quàm post illam; & difficilius est tollere duplex vinculum, delicti scilicet, & sententiæ, quàm vnum. Quare in illa particula *de pœnitentijs iniunctis* subintelligitur hæc dictio, Etiam, de pœnitentijs iniunctis. Sed concesso maiori, minus etiam concessum esse videtur, vt habetur in cap. Ex parte, el 3. de decim. Et patet etiam, quia si concedatur alicui, vt possit absoluere à reseruatis, multò magis intelligitur esse concessum, vt etiam à non reseruatis absoluat; Et dicterium illud in materia de indulgentijs commune, quòd tantum valeant, quantum sonant, huic sententiæ non repugnat, nam particula illa *de pœnitentijs iniunctis* ampliatiua est, vt dixi, & ideo ad omnes pœnas, quoquo modo iniunctas extendi debet, sunt autem aliquo modo impositæ pœnæ, quæ iure aliquo taxatæ, & iniunctæ sunt, & à Deo pœnas peccatis taxatas esse fatendum est: sensus ergo illorum verborum est, Concedo visitantibus Ecclesiam SS. Trinitatis triginta annos indulgentiæ de pœnitentijs iniunctis, idest de tali pœnitentia, quæ, claue non errante, deberet iniungi, ita vt triginta anni lucrati de indulgentia tantum valeant dictis visitantibus, quantum illis valerent illi triginta anni, qui eis debebant imponi, si impositi fuissent; vel valeant ad delendam tantam pœnam imponendam à Deo in Purgatorio quæ huic numero correspondeat.

18 Noto 2. quòd indulgentia plenaria remmittit non solùm temporalem pœnam à confessario impositam, ita vt qui lucratur indulgentiam, ab ea soluenda sit liber; Sed etiam pœnam luendam in Purgatorio; Ita Nau. tom. 3. de iub. not. 31. numer. 43. Regin. in praxi, lib. 7. num. 149. Suar. loc. cit. disp. 50. sect. 2. num. 5. Probat Nauarr. ex cap. Cum ex eo, de pœnit. & remiss. quatenus in eo dicitur, per indulgentiam eneruari pœnitentialem satisfactionem, quod non contingeret, nisi tolleret obligationem eam implendi; Notat tamen ibi Nauarr. numer. 44. semper esse consulendam pœnitentiæ impletionem, quia homo quandoque plus debet, quàm credat. Nota etiam, quòd per indulgentiam non relaxatur pœnitentia à confessario iniuncta in medicinam, & tamquam necessaria ad vitanda peccata in posterum, quia hoc cederet in præiudicium pœnitentis. Regin. loc. cit. num. 147.

CONSTITVTIO IX.

Præcipit sub pœna excommunicationis maioris latæ sententiæ, absolutionem sibi reseruando, quòd nullus audeat habitum nostri coloris deferre.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Correctoribus, Vicecorrectoribus, & alijs fratribus Ordinis Minimorum B. Francisci de Paula vbilibet constitutis, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. *Licèt aliàs, cum B. Franciscus de Paula Ordinis Minimorum Fundator, Regulam strictissimam instituisset, & eam sub perpetua quadragesimali vita per fratres Ordinis huiusmodi obseruari, ac habitum, ab habitibus aliorum Religiosorum differentem, videlicèt ex lana naturaliter nigra, & sine tinctura contextum, quem assumpserat, per eosdem fratres gestari voluisset: ac, sicuti nobis tunc innotuerat, nonnulli fratres tertij Ordinis S. Francisci, contra Regulam, & votum vitæ quadragesimalis Religionis vestræ, carnes, & lacticinia quæcumque, à quibus vos omnino abstinere debetis, comedebant, habitum coloris per vos gestari solitum in nonnullis Prouincijs, & præsertim Hispaniarum degentes, sibi assumpserant, in graue præiudicium Ordinis vestri, & Religionis, huiusmodi scandalum, cum diuersæ personæ vtriusque sexus illarum partium videntes eosdem tertiarios, seu fratres huiusmodi carnibus, & lacticinijs vesci, ex delatione dictorum habitus, & coloris, illos esse veros Religiosos B. Francisci de Paula existimantes, murmurassent, eos Regulam, & votum vitæ quadragesimalis non seruare, ob quod grauia scandala in Ordine vestro huiusmodi potuissent suscitari; Per alias nostras in forma Breuis literas decreuerimus, & declarauerimus, eosdem fratres tertiarios, & quosuis alios Religiosos, non habitum coloris illius, sed ipsorum solitum, & Religionis Minorum S. Francisci, albi scilicet coloris, gestare debere; Iniungentes, & præcipientes eisdem tertiarijs, & alijs Religiosis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, à qua nisi à nobis, & à Romano Pontifice, pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolui non possent, quatenus à susceptione habitus coloris vestri, & illius gestatione omnino desisterent, ac in eorum, & solito fratrum Minorum habitu, dictique coloris albi, in ea, qua vocati erant, vocatione degerent; & propterea venerabili*

Iste Pontifex per alias suas, quas hic nõ habes, prohibuerat gestari habitum coloris nostri.

fratri

fratri Episcopo Malaginen. eiusque officiali commisimus, & mandauerimus, quatenus vobis in præmissis opportunæ defensionis præsidio assisterent, & non permitterent, per eosdem tertiarios, & alios quosuis Religiosos habitum vestrum, & coloris vestri huiusmodi quoquo modo gestari.

Supplicatio.

§. 2. Tamen, sicut nobis exponi fecisti dilecti filij Gienen. & Corduben. Matris Dei, ac Hispalen. S. Ioannis de Alfaraxo nuncupatorum Monasteriorum, Conuentuum, necnon nonnulli alij fratres tertiarij, & eremitæ, ac mulieres etiam habitum vestrum, seu coloris vestri deferre nituntur, & præsumunt; eleemosynas etiam nomine fratrum Minimorum petendo, & Ordinem suum Ordine vestro priorem fore asserendo, in graue præiudicium dicti Ordinis vestri, & scandalum plurimorum. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis de opportuniori remedio prouidere benignè dignaremur.

Prohibet de nouo gestari habitum coloris nostri, eandē prohibitionem fecit Paulus V. in sua const. 6. infra.

§. 3. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, auct. Apost. tenore præsentium decernimus itérum, & declaramus, eorumdem Gienen. & Corduben. ac Hispalen. Conuentuum, necnon alios tertiarios fratres, & eremitas, ac mulieres, habitum vestrum, seu coloris vestri deferre, & gestare præsumentes, non habitum vestrum, & coloris ipsius, sed ipsorum solitum, & Religionis Minimorum Sancti Francisci, albi coloris, seu ad albitudinem potiùs, quàm ad nigredinem tendentem gestare debere. Iniungentes, & præcipientes eisdem tertiarijs, eremitis, mulieribus, & alijs Religiosis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eo ipso absque alia declaratione incurrenda, à qua nisi per nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo constituti, absolui non possint, vt à susceptione, & delatione habitus coloris vestri huiusmodi penitus, & omninò desistant, & abstineant.

§. 4. Et nihilominus ven. fratri Episcopo de Marrucos nuncupato, & dilectis filijs Priori domus S. Dominici Ciuitatis Astigiæ, & officiali Granaten. nunc, & pro tempore existentibus harum serie committimus, & mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet vobis in præmissis opportunæ defensionis præsidio assistentes, non permittant dictorum Gienen. & Corduben. ac Hispalen. Conuentuum, nec non alios fratres tertiarios, & eremitas, ac mulieres, & alios Religiosos quoscumque habitum vestrum, & coloris vestri huiusmodi, sed ad albedinem potiùs, quàm ad nigredinem tendentem deferre, vel gestare. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs.

§. 5. Non obstantibus præmissis, & constitutionibus, ac ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus Ordinis huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, necnon priuilegijs, & indultis Apostolicis, illis, ac fratribus præfatis forsan concessis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Pisc. die 20. Martij, 1519. Pontif. nostri anno 7.

CONSTITVTIO X.

Mandat Archidiacono, & Cantori Ecclesiæ maioris Consentinen. ne sinant, fratres nostros molestari à Parochis super quarta funeralium, &c.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Archidiacono, & Cantori Ecclesiæ Consentinen. vel eorum alteri salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filij Franciscus de Terano, modernus Prouincialis, & alij fratres Ordinis fratrum Minimorum B. Francisci de Paula Prouinciæ Calabriæ, quòd licèt in priuilegijs, & indultis per fel. rec. Iulium Papam II. prædecessorem nostrum dicto Ordini, & illius fratribus, tunc, & pro tempore existentibus concessis, ac per nos confirmatis, & approbatis, inter alia caueatur expressè, quòd fratres prædicti tunc, & pro tempore existentes, de hortis, virgultis, & alijs quibuscumq; bonis, Ordinis Minimorum domibus, & illarum Ecclesijs huiusmodi pro tempore relictis, & legatis, ac de luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam portionem ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam, cuiuscumque status, nobilitatis, conditionis, vel dignitatis existat, valeant quomodolibet coarctari: Tamen nonnulli parochialium Ecclesiarum Rectores, seu illarum Vicarij, ac in ipsis perpetui Beneficiati, auaritiæ cupiditate obcæcati, & quidam alij Clerici, & laici dictæ Prouinciæ, eosdem Prouincialem, & fratres ad soluendum sibi quartam portionem huiusmodi delegatis pro tempore decedentium, vel alijs bonis eisdem Prouinciali, & fratribus, siue pro missis, siue pro fabricis, vel ornamentis, ecclesiasticis, aut aliàs quomodolibet relictis, per se, vel alios exigere, seu extorquere temerè præsumentes, & interdum illos, qui in domibus dictorum fratrum ecclesiasticam sibi eligere sepulturam deliberato animo proposuerāt, persuasionibus, & inductionibus, eorum propositum, ac vltimas voluntates desuper factas mutare, & variare procurantes, dictos fratres in eiusmodi bonis relictis, & legatis defraudari, ac damnum, & iacturas pati procurant, nonnullaq; ab ipsis fratribus contra huiusmodi priuilegia eis concessa extorquere præsumpserunt, in animarum suarum periculum, & priuilegiorum huiusmodi contemptum, ac fratrum prædictorum non modicum præiudicium, & grauamen. Quare pro parte dictorum Prouincialis, & fratrum, nobis fuit humiliter supplicatum, vt sibi super ijs opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Supplicatio.

Eximit à solutione quartę, &c. Vide supra, in cōst. Pyrrhi. n. 54 & 33. & 2. Iul. §. 19. 26. 28. 30.

§. 2. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, per præsentes mandamus, quatenus vos, aut alter vestrum, si, & postquam, vobis de præmissis legitimè constiterit, vniuersis, & singulis Rectoribus, Vicarijs, Beneficiatis, Plebanis, & alijs Clericis, ac laicis dictæ Prouinciæ, cuiuscumq; status, Ordinis, conditionis, aut

praeminentiae fuerint, sub excommunicationis latae sententiae poena, ac alijs censuris ecclesiasticis praecipiatis, ne ipsi contra dicta priuilegia quicquam ab eisdem fratribus, occasione quartae portionis huiusmodi, directè, vel indirectè, quouis quaesito colore, per se, vel per alios, contra tenorem priuilegiorum praedictorum, exigere, aut extorquere, ac aliàs ab ipsis fratribus extorta, & indebitè exacta retinere; Nec defunctorum huiusmodi parentes, vel heredes, aut etiam executores suarum vltimarum voluntatum, praemissorum occasione, aliquatenus molestare, seu inquietare, aut impedire: Nec testatores intendentes apud dicti Ordinis domus eorum sepulturas eligere, ab eorum proposito persuasionibus retrahere, aut ipsorum voluntates reuocari, aut mutari facere praesumant; inuocato etiam ad hoc, quatenus opus sit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs. §. 3. *Non obstantibus praemissis, ac piae mem. Bonifacij Papae VIII. etiam praedecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis vigore praesentium ad iudicium non trahatur, ac alijs constitutionibus Apostolicis, priuilegijs quoque, & indultis illis concessis, caeterisque contrarijs quibuscumque. Datum Viterbij, sub annulo Piscatoris, die 27. Septembr. 1518. Pontific. nostri anno 6.*

§. II.

1 QVaeres, numquid persuadentes, ne defunctorum parentes vocent fratres ad associandum corpus defuncti ad sepulturam, hac const. comprehendantur.

℞. Sine dubio quòd sic. Tum propter rationis identitatem; Tum quia, concesso maiori, minus etiam concessum esse videtur, cap. Ex parte, el 3. de decim. Et maius quid est persuadere, ne quis sepulturam eligat, quàm ne aliqui ad sepulturam associent. Puto itaque posse Conseruatores contra Rectores procurantes retrahere fratres, ne corpora defunctorum associent, procedere censuris ecclesiasticis, per istam const. Potest etiam ad id adduci dicterium illud egregium iuris, Quod quando aliquid est prohibitum, praesumitur etiam prohibitum omne illud, quo ad id perueniri potest: de quo Menoch. tom. 2. de praesumpt. lib. 6. praesumpt. 93. Si enim prohibiti sunt Curati retrahere à sepultura eligenda, sunt etiam prohibiti retrahere ab associatione corporum, qua ad ipsam sepulturam peruenitur.

2 Si quaeras etiam, quid sentiendum sit de illo nouo inuento, quòd obseruatur in aliquibus Ecclesijs, vt nolint Curati leuare corpora defunctorum, nisi tot Clerici vocentur ad associandum corpus defuncti, quot Regulares.

℞. Meo videri illud statutum habere radices in auaritia: audio enim solùm esse, & obseruari in ijs locis, in quibus associantibus datur magna aliqua intorcia, seu aliquid, quod sit quid, & cogit fideles ad eleemosynam faciendam; illa. n. intorcia datur pro eleemosyna. Et videtur contra priuilegia Regularium, quibus libera sepultura conceditur, quomodo enim libera erit sepultura, si parentes defuncti non possunt vocare quot fratres volunt, nisi vocentur tot Clerici? & habere speciem monopolij. Ad quae vellem aduerterent dicti Clerici, & quòd iniustum est locupletari cum alterius iniuria, vel iactura, vt dicitur in regul. Locupletari, quę est 48. de reg. iuris in 6. Nec mirentur, quòd eos auaros dixerim, nam de temeritate argui non potest, qui sequitur maiorum sensum, c. Ne innitaris, de const. at Clericos esse auarissimos, docet Glossa in c. Si pluribus, verbo Maioris, de preb. in 6. & in c. Quia Nonnulli de Cler. non resid. Plura Match. conclu. 150. num. 2. qui etiam refert quinque, quae habent Clerici in armis suis. Causam autem tantae auaritiae in Clericis puto prouenire ex turba nepotum; dicitur enim.

Cum factor rerum priuasset foemina Clerum,
Ad Satanae votum successit turba nepotum.

Et taliter dementantur ab istis, vt vix aliquando comedere audeant, vt illos impinguent.

CONSTITVTIO XI.

Concedit, quòd tempore interdicti ordinaria auctoritate appositi possimus, ianuis apertis, diuina celebrare.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Correctori generali, & fratribus Ordinis Minimorum, B. Francisci de Paula vbilibet constitutis salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. QVamuis in priuilegijs, & indultis Apostolicis, vobis, & Ordini vestro concessis, inter alia caueatur expressè, & indultum existat, quòd vos omnibus, ac singulis priuilegijs, & gratijs omnibus quatuor Mendicantium Ordinibus quomodolibet concessis vti, frui, & gaudere liberè, & licitè possetis, & valeretis: Et in dictis Mendicantium Ordinum, & praesertim fratrum Minorum priuilegijs inter caetera, vt accepimus, expressè contineatur, quòd ipsi fratres Mendicantes, praesertim Minores, in eorum Ecclesijs tempore interdicti ordinaria auctoritate pro tempore appositi, etiam ianuis apertis, celebrare possint, & valeant: Et licèt vobis dicta priuilegia Ordinum Mendicantium, concessa, communicata, & ad vos extensa fuerint, vt praefertur; ipsique Mendicantes & praesertim fratres Ordinis Minorum consueuerint, & soliti sint tempore interdicti huiusmodi in Ecclesijs domorum suarum, ianuis apertis, celebrare, & propterea idem vobis iure merito licere minimè dubium sit, cupitis tamen id vobis specialiter denuò concedi, & indulgeri. Supplicatio.

§. 2. Nos igitur, qui Ordinem vestrum huiusmodi, illiusque religiosas personas in visceribus charitatis complectimur, vos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes. Motu proprio, & ex nostra certa scientia, vobis, vt in quibusuis Ecclesijs domorum vestrarum, nunc, & pro tempore in quibusuis locis consistentibus, tempore interdicti ordinaria auctoritate appositi, etiam ianuis apertis, diuina officia celebrare liberè, & licitè possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium licentiam, & facultatem concedimus, pariter & indulgemus. Tempore interdicti, ianuis apertis, possumus diuina officia celebrare.

§. 3. Et insuper omnibus, & singulis locorum quorumcumque Ordinarijs, quacumque etiam archiepiscopali, episcopali, vel alia inferiori dignitate praefulgeāt, sub interdicti Ecclesiarum suarum, ac suspensionis à diuinis, necnon quibusuis personis alijs ecclesiasticis, etiā laicis, ac Parlamentis regijs, vel aliorum DD. temporalium, seu Principum vbilibet constitutis, quauis auctoritate, seu dignitate praefulgeant, sub excommunicationis Impedientibus pœnas apponit.

nis lata sententiæ pœnis harum serie expressè inhibemus, ne vos, quominùs in Ecclesijs vestris tempore interdicti huiusmodi, etiam ianuis apertis, celebrare possitis, ac vos, & res vestras quascumque quæ sub speciali Apostolicæ Sedis protectione immediatè consistunt, quouis quæsito ingenio, vel colore, perturbare, seu molestare, aut de vobis, & rebus vestris ex quauis causa se se quomodolibet intromittere audeant, vel præsumant; Decernentes nihilominus, eos, qui huiusmodi excommunicationis sententiam incurrere non formidauerint, ab illa absolui non posse, nisi à nobis, aut Sede præfata, præterquam in mortis articulo constituti.

Decretũ irritans. §. 4. *Et insuper irritum, & inane fore quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrarijs. §. 5. *Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis literis, etiam Apostolicis, aduersus præmissa forsan concessis, quibus, illarum tenorem, ac si de verbo ad verbum insertus esset, præsentibus pro expresso habentes, harum serie specialiter, & expressè derogamus, ac quibusuis friuolis appellationibus, etiam desuper forsan interponendis, per quas, & alia quæcumque contraria, literas huiusmodi, & illarum effectum impediri, aut suspendi nullo modo volumus, cæterisque alijs in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 6. Septembr. 1516. Pontif. nostri anno 4.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto, quòd Cæsar. in comp. priuil. ver. Interdictum, 1. n. 22. versu Circa supradictam const. putat, quòd supradictum priuilegium sit subreptitiũ; Nam, inquit, *ego, qui exactissimam diligentiam apposui circa collectionem priuilegiorum fratrum Mendicantium, & præsertim Minorum, numquam vidi, nec audiui Romæ, nec alibi (quamuis diligenter quæsierim à patribus doctissimis in huiusmodi) quòd tale priuilegium haberent fratres Mendicantes, nec quòd vmquam illud fuerit in vsu.* Et subdit, quòd *super hoc consultus vir doctus, respondit, illud esse subreptitium.*

2 Et verè si hoc priuilegium numquam fuit aliquibus Mendicantibus concessum, non potuit à Pontifice confirmari; nam quod non est, confirmari non potest. Sed huiusmodi priuilegium fuisse concessum Ordini Equitum Ierosolimitanorum à multis summis Pontificibus, quos refert A Sorbo in compend. verbo Interdictum 4. pag. 387. versu Sed alijs Doctoribus, docent Rodriq. Miran. & alij, de quibus supra, in const. 2. Sixti IV. §. 11. nu. 52. Vnde potest esse, quòd error fuerit, non in substantia rei, sed in priuilegiatis, qui error per dispositionem motu proprio suppletur, vt dixi supra, in const. 4. Sixti IV. §. 3. num. 2.

3 Deindè quòd non sit hoc priuilegium subreptitium probatur. Nam narratiua non est causa finalis illius, sed impulsiua tantùm, licet enim fortè cum maiori difficultate concessisset, non erat tamen negaturus, ea falsitate non expressa; vt patet ex illa clausula *Motu proprio*, qua indicatur, quòd Papa in eo concedendo, non se fundauit in narratiua, sed in sua mera liberalitate, vt dixi supra in constit. 4. Sixti IV. §. 3. nu. 1. Et quòd causa impulsiua falsa non vitiet priuilegium, docent Henriq. lib. 12. cap. 3. num. 7. Sylu. verb. Rescriptum, q. 6. versu Secunda, & qu. 7. versu Primò si; Couar. lib. 1. var. cap. 20. num. 5. versu Falsitas; & alij, quos refert, & sequitur Sanctarell. p. 1. var. resol. q. 51. num. 1. Non fuit itaque hoc priuilegium subreptitium, est tamen reuocatum per Concil. Triden. sess. 25. de Reg. cap. 12. iuxta dicta supra, in const. 2. Sixti IV. à num. 50.

CONSTITVTIO XII.

Concedit, quòd tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate appositi, possint nostri fratres, non solùm in proprijs, sed etiam in alienis Ecclesiis, & etiam in itinere ianuis clausis, celebrare diuina, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Francisco Binet Correctori Generali, ac eius socijs, singulisque fratribus Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula vbilibèt constitutis, & eorum cuilibet salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. E*Tsi in priuilegijs, ac indultis Apostolicis, vobis, & Ordini vestro Minimorum concessis, inter alia caueatur expressè, ac indultum existat, quòd vos in Ecclesijs vestris tempore interdicti ordinaria auctoritate pro tempore appositi, etiam ianuis apertis, celebrare possitis, & valeatis: Quia tamen, sicut accepimus, & exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, summoperè etiam cuperetis, vobis, & vnicuique vestrum per Sedem Apostolicam concedi, vt tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate pro tempore vbilibet appositi, seu apponendi, nedum in vestris, verum etiam in alijs Ecclesijs, & deuotis locis, tam in itinere, quàm alibi, vbicumque vos pro tempore reperiri contigerit, voce tamen submissa, clausis ianuis, & exclusis excommunicatis, ac interdictis, campanisque non pulsatis, admissis singulis vestris socijs, ac fratribus, missas, & alia diuina officia celebrare, ac recitare possitis, & valeatis; eapropter humiliter petijstis, vobis per Sedem Apostolicam huiusmodi prouideri, desuperque salubre remedium adhiberi.* Supplicatio.

§. 2. *Nos igitur, qui ordinem vestrum huiusmodi, ac illius personas in visceribus charitatis amplectimur, vos omnes spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, vobis, & vnicuique vestrum, vt nedum in vestris, verumetiam in quibusuis alijs Ecclesijs, ac deuotis locis, vbicumque vos pro tempore reperiri contigerit, tempore interdicti, licèt Apostolica auctoritate, sub quacumque etiam verborum forma, nunc, & pro tempore vbilibet appositi, seu apponendi, voce tamen submissa, clausis ianuis, & exclusis excommunicatis, ac interdictis, campanisque non pulsatis, admissis vestris singulis socijs, ac fratribus, in Christi passionis memoriam, ad vestram deuotionem, missas, & alia diuina officia celebrare, ac recitare liberè, & licitè possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.* Tempore interdicti, etiam Apostolica auctoritate appositi, possumus diuina celebrare ianuis clausis.

§. 3. *Et nihilominus omnibus, & singulis locorum quorumcumq. Ordinarijs, quacumq. etiam Archiepiscopali, episcopali, vel alia inferiori dignitate præfulgeant, sub suspensionis à diuinis, & ingressus Ecclesiæ,* Impedientibus apponit pœnas

 necnon

nec non quibusuis personis, etiam Parlamentis regijs, cuiusuis nobilitatis, & præeminentiæ existentibus, videlicet Archiepiscopis, & Episcopis, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à di[...]nis; inferioribus verò sub excommunicationis latæ sen[...]nis, harum serie inhibemus, ne vos, quominùs tempore dicti interdicti Apostolici missas, & alia diuina officia modo præmisso celebrare possitis, quouis modo impedire audeant, vel præsumant. Decernentes, eos, qui huiusmodi excommunicationis sententiam incurrere non formidauerint, ab ea, nisi à nobis aut Sede Apostolica, præterquam in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium obtinere non posse.

Decretum irritans. §. 4. *Irritum quoque, & inane, si secus super ijs à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrarijs. §. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis literis Apostolicis aduersùs præmissas forsan concessis, & concedendis, quibus, illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 20. Maij, anno 1521. Pontif. nostri anno 9.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOta, quòd hoc priuilegium, quatenus concedit, quòd tempore interdicti possimus in nostris Ecclesijs, ianuis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, diuina celebrare, nihil concedit præter ius commune, cap. Quod in te, de pæn. & rem. & cap. Alma mater, de sent. excomm. in 6. & dixi supra in constit. 2. Sixti IV. num. 55. Quatenus autem concedit, quòd non solùm in Ecclesijs, sed etiam in deuotis locis, & in itinere, admissis socijs, & fratribus nostris, ea celebrare possimus, priuilegium est. Et aduerte, quòd per socios intelligo, non fratres, nam hi exprimuntur expressè, sed socios seculares, vel ecclesiasticos nobiscum itinerantes: Et per deuota loca, intelligo Oratoria priuata, & cultui diuino ab habente auctoritatem dicata, vt in eis diuina celebrari possint. Et est in suo robore, nec reuocatum per Concil. Trid. sess. 25. de Reg. cap. 12. quod solum prohibet, ianuis apertis, & in publico diuina celebrari, modo dicto supra in const. 2. Sixti IV. nu. 50.

CONSTITVTIO XIII.

Concedit facultatem Generali, & Prouinciali, ac alijs Superioribus Ordinis Minimorum capiendi apostatas, & fugitiuos, & mandat excommunicari eos retinere præsumentes.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Francisco Binet Correctori generali, ac Augustino Cotronen. Prouinciali Calabriæ Prouinciæ, cœterisque singulis Superioribus, nunc, & pro tempore existentibus Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula, & eorum cuilibet, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio. §. 1. *EXhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, quòd cum quandoque contigat, fratres Ordinis vestri Minimorum S. Francisci de Paula debitam correctionem suscipere nolle, & illos, absque licentia Correctoris generalis, seu Prouincialium, aut aliorum Superiorum suorum, à domibus dicti Ordinis recedere, & ad secularium domos se conferre, & in eis degere, ac vitam vagabundam ducere, recusantes ad domos vestras cum humilitate redire, ac reuerentiam, & obedientiam debitas suis Superioribus exhibere, excommunicationis, & alias sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, in tales, tã à iure, quam etiam iuxta dicti Ordinis instituta promulgatas incurrendo, in opprobrium dicti Ordinis, & animarum suarum periculum non modicum, & grauamen; eapropter humiliter petijstis, per Sedem Apostolicam prouideri, desuperque salubre remedium adhiberi.*

§. 2. *Nos itaque salutaribus petisionibus vestris libenter annuere, & ita prouidere volentes, quòd excessus huiusmodi non remaneant impuniti, vobis ac singulis vestrum, dicti Ordinis fratres, talia pro tempore perpetrantes, per vos, & familiares vestros, Clericos, & laicos, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, capiendi, & ad dictum Ordinem seu ad aliquam domorum eius deducendi, seu deduci, & mancipari faciendi, liberam concedimus tenore præsentium licentiam, & facultatem; Ita quòd, propter captionem fratrum per vos, vel laicos faciendam huiusmodi nullus ex fauentibus censuras, aut aliquam excommunicationis sententiam incurrat.* Facultas capiendi apostatas.

§. 3. *Et nihilominus venerabilibus fratribus Melfiten. cæterisque singulis Archiepiscopis, necnon Licien. & sancti Marci, ac alijs Episcopis, Prælatis ecclesiasticis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios F. aliàs I. de Trano, & eius socios tamquam dicti Ordinis Protectori, & generali Correctori huiusmodi inobedientes, & contumaces, ac omnes, & singulos alios dicti Ordinis professores fugitiuos, & apostatas extra dicti Ordinis domos per seculum, seu aliàs, absque dicti Generalis obedientia vagantes, in eorum domibus, vel aliàs occultare præsumentes, aut de illis quouis modo notitiam habentes, ex parte, & auctoritate nostris publicè in Ecclesiis coram populo moneant, quatenus ipsi infra certum terminum, quem ad hoc eis præfixerint, dictum F. aliàs I. ac eius socios, aliosque singulos dicti Ordinis apostatas, & fugitiuos huiusmodi, vobis, seu alicui vestrum, cum omnibus, & singulis libris, literis, instrumentis, ac mulis, cæterisque quibuscumque dicti Ordinis, quæ secum detulere, bonis, etiam cum fauore regio, seu brachij secularis auxilio, cum effectu restituant, & reuelent. Quòd si forsan ipsi taliter moniti non adimpleuerint, infra alium competentem terminum, quem ad hoc eis peremptoriè duxerint præfigendum, ex tunc in eos generalem excommunicationis sententiam auctoritate nostra publicè proferant, & eam faciant, vbi, quoties, & quando id expedire viderint, vsque ad omnium prædictorum restitutionem, & condignam reuelationem, solemniter publicari.* Deputat Commissarios.

§. 4. *Singulis etiam literis Apostolicis, ac indultis per præfatum F. aliàs I. dicti Ordinis professorem, ac eius socios, seu quoscumque fugitiuos, & apostatas huiusmodi sub plumbo, vel aliàs à nobis, seu Sede Apostolica, sub qualibet etiam verborum forma subreptitiè, vel obreptitiè forsan impetratis, seu pro tempore impetrandis,* Derogat contrarijs.

trandis, quibus singulis, eorum totos tenores hic pro expressis haberi volentes, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, etiamsi de ipsis, ac eorum quolibet specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, & non per generales clausulas, fieri deberet mentio in literis, pro hac vice expressè derogamus; easque F. aliàs I. ac eius socijs, vel alijs quibuscumque dicti Ordinis fugitiuis, & apostatis huiusmodi nullatenus suffragari debere decernimus: Necnon fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & de duabus dietis in Concilio generali editis, dummodò vigore præsentium aliquis vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas, ad singula loca, vbi expediens fuerit, deferri volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd literarum huiusmodi transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & alicuius Cardinalis, Archiepiscopi, Episcopi, aut alterius Prælati Ecclesiastici, vel personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, aut dicti Correctoris generalis sigillo munitis, vbicumque illa exhiberi contigerit, ea prorsus, & indubitata fides in iudicio, & extra, vbique locorum adhibeatur, ac si præsentes forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum in Villa nostra Manliana, sub annulo Piscat. die 4. Maij, 1521. Pontif. nostri anno 9.

§. I.

1 NOto 1. quòd extat huius Pontificis aliud omnino simile priuilegium, quod incipit, Exhibita, datum Viterbij, sub annulo Piscat. die 26. Sept. anno 1518. Pontif. sui anno 6. directum F. Michaeli de Comitis Vicegenerali, ac etiam moderno Viceprouinciali Prouinciæ Aquitaniæ, cæterisque Superioribus Ordin. Minim. Quod quia est ferè eiusdem tenoris cum isto, consultò omitto. Habetur tamen in Archiuio nostro Romano, apud P. Zelosum.

2 Noto 2. quòd similem facultatem, concessit Iulius II. in eius constit. 1. §. 38. Vide quæ noto ad dictum §. nu. 95. Et pro intelligentia huius const. vide quæ dico to. 1. Relig. qu. 1. cap. 26. vbi declaro, qui dicantur apostatæ, qui fugitiui.

3 Noto 3. vltra notata ibi, quòd qui non iniustè grauatus fugam arripit, peccat omnino mortaliter, tum quia est petra scandali fratribus, & secularibus, tum quia subtrahit se à potestate, & dominio Prælati, cui vi status obedire tenetur; tum quia Trid. sess. 25. de Reg. cap. 4. hos fugitiuos tamquam sui Instituti desertores puniri iubet. Ita Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. libr. 3. c. 1. n. 2. Quod Conc. decretum Sixtus V. ampliauit in sua bulla, quæ incipit, Cum de omnibus, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in constit. eius 71. §. 7. pag. 601. *Præcipiendo vniuersis, & singulis locorum Ordinarijs, eorumque Vicarijs in spiritualibus generalibus, vt per suos officiales, ministros, vel executores curent ab omnibus personis regulari habitu indutis, quas per suas Ciuitates, vel Diœceses iter facere, vel transire, & ad quæcumque hospitia, vel diuersoria se recipere contigerit, diligenter perquiri, num literas commendatitias, seu obedientias secum deferant. Quòd si eos dictas literas non habere, vel ignotos esse deprehenderint, possint contra ipsos etiam tamquam dictorum criminum suspectos procedere, & tamdiu illos sub custodia detinere, donec certa notitia de eisdem habeatur.* Et Regulares, qui alterius Prouinciæ fratres ignotos sine prædictis literis recipiunt, etiam prætextu pietatis, & hospitalitatis, incurrunt priuationem vocis actiuæ, & passiuæ, & officiorum, ac dignitatum, quas obtinent, & inhabilitationem in futuro. Quod deinde extendit ad recipientes etiam qui de vno in aliud Monasterium eiusdem Prouinciæ proficiscuntur, tam sui, quàm alterius Ordinis, si scilicet ignoti sint. Et aduerte, quòd ista bulla Sixti, & eius declaratoria non sunt reuocatæ per constit. Greg. XIV. quæ incipit, Circumspecta, apud Cherub. tomo 2. bullar. in Gregor. XIV. const. eius 3. hic enim Pontifex solùm moderauit constit. Sixti quò ad illegitimos. Neq; etiam sunt reuocatæ per const. Clem. VIII. quæ incipit, In suprema, & refert idem Cherub. to. 3. bull. in Clem. VIII. constit. 83. solùm enim moderauit quò ad nullitatem professionum.

4 Sed quid, si literæ sint in itinere amissæ? Tunc, ait Scort. in select. bull. theor. 374. quòd satis erit, si secum peregrinantes fide digni de amissione testentur, vel alterius viri grauis scriptum testimonium aliunde afferant, vel aliquod aliud signum, quo vagabundos non esse demonstretur. Et aduerte hic de passu, quòd virum grauem voco: vel qui in dignitate aliqua constitutus est de præsenti: vel aliquando fuerit aliqua dignitate honorificè functus: vel qui honestos habet mores ab adolescentia sua: vel tandem qui ab omnibus persona grauis reputatur. Videatur Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 69. & c. Mirramur, d. 61.

5 Noto 4. esse propriè apostatam eum Religiosum, qui vagatur animo ad Religionem non reuertendi etiamsi habitum eius non deserat, nec habeat animum desetendi Ita Syl. ver. Apostasia, q. 4. nu. 9. Armil. nu. 11. Angel. nu. 4. Suar. tom. 4. de Relig. tractat. 1. lib. 3. cap. 1. num. 13. Et constat ex decreto Clem. VIII. de cas. qui possunt reseruari à Superioribus regularibus: quod habes infra, in Vrb. VIII. constit. 10. nu. 63. vbi ponitur apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento; Et patet, quia qui sic vagatur, non vult ampliùs sub obedientia Prælati manere. ergo simpliciter retrocedit, & consequenter est apostata. Et licèt habitum deferat, non per hoc desinit esse apostata, quia habitus non facit Monachum, nec est de Religionis substantia. cap. Porrectum de regul. Et apostatam esse excommunicatum, dixi cum multis tom. 1. Relig. q. 1. cap. 26. concl. 1. licèt alij ibi negent, vltra quos Suarez loco cit. num. 17.

6 Noto 5. quòd Religiosus, qui exit Monasterio, & absque habitu vagatur, animo tamen ad Religionem reuertendi, etiamsi ad longum tempus vagetur, apostata non est, vt dixi in Relig. loc. cit. pag. 314. & DD. ibi adductis adde Bannem, & Aragon 2. 2. q. 12. art. 1. licet contrarium doceat Suar. loco cit. num. 21.

7 Noto 6. quòd etiam sine priuilegio possunt Prælati regulares suos subditos fugitiuos, & apostatas capere. Ita Nauar. comm. 3. de Reg. num. 50. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 2. num. 16. Anton. Gabr. comm. op. tom. 1. lib. 3. tit. De iurisd. nu. 75. Et hoc non solùm, quia illorum iurisdictioni subsunt, sed etiam ratione dominij, vi cuius potest quilibet rem propriam, vbicumque inuenerit, recuperare. Et dominus potest fugientem seruum propria auctoritate capere, & Religiosus in multis æquiparatur seruo, vt Nau. loc. cit.

8 Noto 7. quòd recipientes in domibus suis apostatas, & fugitiuos, vel illos occultare præsumentes, possunt per hanc const. excommunicari. Et multa similia refert Cruz libr. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 3. concl. 2. sed per alias côst. pontificias esse eo ipso excommunicatos, probaui tom. 1. Relig. cit. concl. 5. vbi etiam explicaui, quinam dicendi sint receptatores, ad effectum hanc excommunicationem incurrendi.

9 Noto 8. quòd fugitiui, & apostatæ debent priuari libris, & alijs rebus omnibus suo vsui concessis, vt colligitur ex §. 3. huius constit. & expressè concessit Paulus II. Congreg. Lombardiæ, Ord. S. August. in quadam constitut. relata in eius priuileg. quę incipit, Diuina dispositione, data Romæ, apud S. Petrum, anno 1469. Non. Ian. Pontit. eius anno 6. in qua etiam concedit, quòd dicti fugitiui, & apostatæ, si quæstuauerint, quæsitis huiusmodi priuentur, & Conuentui, in cuius territorio quæstuauerint, restituantur. Et probari posse puto ex cap. Abbates 18. q. 2.

CON-

CONSTITVTIO XIV.

Concedit, quòd Generalis possit deputare quoscumque Visitatores cum plenaria potestate. Resistentes excommunicat, absolutionem sibi reseruando.

LEO PAPA X.

Dilecto filio Francisco Binet Ord. Minim. Beati Francisci de Paula generali Correctori, salutem,& Apostolicam benedictionem.

Memorat constit. 5. Iulij II. §. 3.

§. 1. *LIcèt aliàs fel. rec. Iulius Papa II. prædecessor noster ad Ordinem Minimorum, illiusque Religionem singularem gerens deuotionis affectum, illius propagationem cupiens, tibi, tuisque successoribus dicti Ordinis generalibus Correctoribus per suas in forma Breuis literas benignè concesserit, & indulserit, quatenus super omnes, & singulos dicti Ordinis fratres, tam Prælatos, quàm subditos, omnimodam potestatem, & iurisdictionem haberes, & exerceres, illosque iuxta Ordinis Regulæ per ipsum Iulium approbatæ, & confirmatæ tenorem, per tuos Vicegerentes, seu oculatos Visitatores, vbicumque existerent, quoties opus foret, cum plenaria auctoritate tua visitare, ac eos per te, vel Visitatores tuos huiusmodi corrigere, punire, castigare, incarcerare, & excommunicare, ac, iteratis vicibus, aggrauare, & reaggrauare posses, & valeres, prout in eisdem literis plenius continetur. Quia tamen, sicut non sine magna animi nostri perturbatione accepimus, modernus Prouinciali dicti Ordinis Prouinciæ Hispaniæ, literis Iulij prædecessoris, ac tuæ per illas tibi concessæ auctoritati temerè contrauenire non formidans, tuis mandatis, ac literis authenticis, manu etiam tua propria subsignatis, magnoque dicti Ordinis sigillo sigillatis parere, specialemque tuum Vicegerentem, seu Visitatorem oculatum, dilectum filium Hieronymum de S. Ella Hispanum presbyterum, ac Ordinem huiusmodi expressè professum, per te specialiter deputatum, iuxta dictarum authenticarum literarum tuarum, dictique Ordinis Regulæ tenorem, tuam veluti personam acceptare, ipsique reuerentiam, & obedientiam, vt decebat, exhibere noluit, & contumaciter recusauit, aliaque indebita contra dictum tuum Vicegerentem, & Visitatorem committere non est veritus, in animæ suæ præiudicium, dictique Ordinis scandalum non modicum, & malum exemplum plurimorum.*

Visitatores à Generali missos tenẽtur fratres recipere. Vide constit. 2. §. 2. Gregor. XIII. infra.

§. 2. *Nos attendentes, præcipuum quarumuis Religionum fundamentum obedientiam existere, qua sublata, non Religio, sed confusio potiùs dicenda esset: volentes pro debito pastoralis officij, quo vniuersas Religiones, & potissimum hanc, quæ nostris temporibus, Domino concedente, florere, & vberes fructus producere in agro Domini cœpit, paterna charitate amplectimur, præmissis, ne in deterius serpant, & Ordinem ipsum, ac Regulam labefactare incipiant, opportunè prouidere, ac duram ceruicem ipsius Prouincialis, vt alijs cedat in exemplum, contundere. Motu proprio, & ex nostra certa scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium dicto Prouinciali Hispaniæ, ac omnibus alijs, & singulis eiusdem, & aliarum quarumuis Prouinciarum vbilibet constitutarum fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi, tam Prælatis, quàm subditis, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam tam impedientes, & contradicentes, quàm consensum, auxilium, vel fauorem directè, vel indirectè præbentes, eo ipso incurrere volumus à qua, nisi à nobis, vel Sede præfata, præterquàm in mortis articulo constituti, absolui non possint, districtè præcipimus, & mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli dictum Hieronymum Vicegerentem tuum, cæterosque Vicegerentes, & oculatos Visitatores, per te, & successores tuos dicti Ordinis generales Correctores pro tempore deputatos, iuxta tuarum, tuorum vel successorum huiusmodi literarum tenorem, recipere, ac illis, veluti personæ tuæ, parere, & obedire, ac debitam reuerentiam exhibere habeant, & teneantur.*

§. 3. *Omnes, & singulos Archiepiscopos, Episcopos, & quasuis alias ecclesiasticas personas, tam in Regno Hispaniæ, quàm alibi constitutas, quacumque præfulgeant dignitate, harum serie hortantes in Domino, vt præfato Hieronymo Vicegerente tuo, cæterisque tuis, dictorumque tuorum successorum huiusmodi literis, & contentis in præmissis huiusmodi, opportuno defensionis præsidio assistentes, eum, seu eos, per te, vel successores tuos generales Correctores pro tempore deputatos, seu deputandos iuxta earumdem tuarum, vel successorum tuorum huiusmodi literarum tenorem, tuis, dictorumque tuorum successorum huiusmodi literis, & contentis in eis frui, & gaudere, ac officio Vicegerentis, & Visitatores huiusmodi vti faciant, & permittant; ac ipsum Prouincialem, si quod absit, contumax, & rebellis fuerit, vinculo excommunicationis huiusmodi irretitum, per fratres, & Religiosos, & alios, quibus tu per literas tuas duxeris committendum, capi, & incarcerari, &, si opus fuerit ad huiusmodi, auxilium brachij secularis inuocari faciant, & procurent, vt de eo per te, vel deputandos à te debita iustitia ministrari possit, & ipse Prouincialis tandem ad cor reuersus, mandatis Apostolicis, & tuis, ac Regulæ, & Ordinis huiusmodi institutis parere discat.* Commissarios deputat.

§. 4. *Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis literis, etiam per nos forsan in contrarium concessis, & concedendis, quas quò ad præmissa nolumus Prouinciali huiusmodi, vel cuicumque alteri suffragari, & quibus, illarum tenorem præsentibus pro expresso habentes, harum serie derogamus, cæterisque alijs in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.* Derogat contrarijs.

§. 5. *Cæterùm quia difficile foret, præsentes literas in quibusuis locis, vbi opus foret, ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate decernimus quòd transumptis ipsarum, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo dictæ Religionis, vel alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, ea prorsus fides vbique adhibeatur, sicut originalibus literis adhiberetur, & adhiberi deberet, si essent in medio exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Pisca-* Transumptis fidem adhiberi iubet.

scatoris, die 3. Septembris, 1516. Pontificatus nostri anno 4.

§. II.

1 Noto 1. quòd obedientia est præcipuum Religionis fundamentum, & ea sublata, non remanet Religio, sed confusio. Vide quæ dico in dedic. ad Lect. tom. 1. Relig. versu Et quoniam inter.

2 Noto 2. quòd to. 1. Relig. quæst. 1. cap. 18. §. 1. quæsiui, an posset P. Generalis, semel visitata aliqua Prouincia, eam ad libitum iterum, & quoties illi visum fuerit, visitare. Et respondi, quòd non; non obstantibus istis constit. Iul. Greg. & Leon. quas dixi esse intelligendas, quando vtile, expediens, & necessarium fuerit.

3 Noto 3. quòd aliqui verterunt in dubium an vigore harum constitut. possit P. Generalis instituere Vicarium generalem in partibus Hispaniarum V. G. qui residendo ordinariam eius haberet auctoritatem. Et non posse, videtur certum; hæ enim constit. solùm loquuntur de Visitatoribus, quibus licèt Generalis possit concedere plenariam suam auctoritatem, vt hic dicitur, est tamen plenaria solùm ad effectum visitationis faciendæ, non ad effectum residendi cum ordinaria potestate, quæ sunt omnino diuersa: Aliud enim est constituere Vicarium generalem ordinarium, qui vices Generalis gerat tempore pacis, & belli, vt ita dicam; & aliud instituere Visitatorem, qui Prouincias visitando, plenariam, seu etiam pro illo tempore ordinariam habeat auctoritatem; & à diuersis non fit illatio; c. Ad audientiam, de decim.

4 Si autem quæras, an aliundè habeat P. Generalis potestatem instituendi Vicarium ordinarium cum plenaria, vel limitata facultate.

℞. De iure communi non esse dubium, iudicem ordinarium, qualis est Generalis, posse suam auctoritatem, vel plenariè, vel limitatè alteri committere; cap. Pastoralis, de off. iud. ord. & cap. Cum Episcopus, de off. Ord. in 6. Panor. in dicto cap. Pastoralis, num. 3. & cap. Ex literis, de consangu. & aff. num. 8. Hostien. in summ. lib. 1. de off. de leg. num. 2. facit reg. Potest, quæ est 68. de reg. iur. in 6. in qua dicitur. *Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum.* De iure Regulæ nostræ id etiam est mihi constitutissimum; nam in Correct. num. 106. statuitur, quòd *P. Generalis, & Prouinciales possint suo loco delegare aliquem fratrem idoneum ad cuncta sibi subdita loca, pro emergentibus ibidem negotijs.* Deinde additur, *Prædictus etiam Generalis poterit, quoties opus fuerit, ad quascumque voluerit Prouincias, cum sua omnimoda potestate delegare aliquem fratrem idoneum, suæ potestatis plenitudinem habentem*; illa enim dictio, Etiam, est implicatiua, & ampliatiua: leg. Etiam, ff. de minor. Clem. Religiosus, de procur. vbi Cardin. nu. 1. & Clem. 1. de testam. vbi Card. num. 1. & Clem. 1. §. In quibus, de suppl. negl. Præl. vbi etiam Card. atque ita denotat, aliam esse facultatem à iam concessa, vt Nauar. in cap. Si quando, de rescr. except. 2. num. 2. tom. 4. Panor. in cap. vn. de comm. num. 3. Vnde cum in principio capitis fecerit legislator pares Generalem, & Prouincialem in constituendis Vicarijs pro emergentibus negotijs; volens P. Generali maiorem facultatem tribuere, addit, *Prædictus etiam Generalis, &c.* Et quòd talis debeat necessariò esse sensus dicti textus Correct. patet; vt quid enim addit dicta verba *Prædictus etiam*, si per ea non datur Generali amplior potestas? cum potestas pro emergentibus iam data sit ei in superioribus. Addo, quòd consuetudo, quæ est optima legum interpres, vt dicitur cap. Cum dilectus, de consuetud. §. Dictus, ita semper interpretata est dictum locum Correct. Semper enim Generales post discessum ab Italia instituerunt Vicarium generalem absolutum. Id etiam frequenter, & à multis annis factum est in Hispania, & fieri poterat in Gallia. Quod in facti contingentia, contrarium contendente Prouinciali Neapolitano, anno 1626. Romæ fuit decisum hoc pacto videlicet. *Cum anno præterito 1625. mense Nouembris, P. Corrector generalis Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula deputauerit in Vicarium generalem Prouinciæ Neapolitanæ F. Bartholomæum Rosa cum facultatibus, de quibus in eius literis patentibus; & F. Stephanus de S. Seuerino Prouincialis eiusdem Prouinciæ, prædictæ deputationi inter cætera obiecerit, Generali non competere hanc facultatem deputandi Vicarios generales. Re ad S. D. N. delata, atque à Sanctitate sua illustriss. Cardinalibus S. Susannæ, S. Sixti, & Bissiæ commissa, ijdem Cardinales, partibus auditis, ac re diligenter discussa, censuerunt, & decreuerunt, Correctori generali competere eiusmodi facultatem deputandi Vicarios generales in Prouincijs sui Ordinis, quoties expedierit; & ita obseruari mandarunt. Quibuscumque in contrarium non obstantibus. Datum Romæ die 17. Martij, 1626. Oct. Cardin. Bandinus. P. Fagnanus Secret.*

5 Noto 4. occasione huius constit. quòd visitare Religionem pertinet ad Prælatos ordinarios; cap. final. de statu Monach. nimirum ad Prouincialem, qui tenetur singulis annis suam Prouinciam visitare secundùm laudabilem Religionis consuetudinem, & sacros Can. cap. Decreuimus. & cap. Episcopum, 10. q. 1. & cap. Mandamus, de off. Arch. Facit Trid. sess. 24. de reform. cap. 3. in princ. & ad Generalem, qui tenetur secundùm eamdem consuetudinem de sexennio in sexennium, licèt enim antea de triennio in triennium visitaret; cum tamen Religio, benedicente Domino, creuisset, & non posset Generalis in triennio totam Religionem visitare, extendit Paulus V. ad hunc finem, Generalatum ad sexennium, per suam const. 4. infra; & dixi tomo 1. Religiosi; q. 1. cap. 18. §. 1. Si autem necessitas postulauerit, potest Prouincialis, & Generalis, non solùm semel in anno, & in sexennio, sed toties, quoties opus fuerit, Religionem visitare. Anton. 3. part. tit. 20. cap. 5. ante §. 1. Goffred. in summ. tit. De censibus fine; & habetur in cap. Mandamus, de off. Arch. Postulabit autem necessitas quò ad Prouinciales, si, visitatione ordinaria peracta, talis causa emergat, quæ ipsum cogat denuo Conuentum visitare, postulantibus fratribus illius, vel delicti publicitate. Quò ad Generales verò, si maior pars Correctorum, immo maior pars fratrum Prouinciæ petierit, iuxta dicta tom. 1. Relig. cap. 18. concl. 2. His casibus exceptis, non potest Prouincialis, neque Generalis, semel visitato Conuentu, vel Prouincia, ea ampliùs visitare. Dicunt præfati DD. & habetur expressè in dicto ca. Mandamus. Quòd si dicti Prælati, infirmitate, vel aliquo alio negotio impediti, prædictam visitationem per se ipsos facere non possent, poterunt alicui personæ ad id idoneæ id munus committere. Habetur dicto cap. Episcopum, & cap. Inter cætera, de off. Ordin.

6 Noto 5. quod quando Prælatus ordinarius per alium Religionem, seu Conuentum, vel Prouinciam visitat, tenentur visitati facere expensas ad talem visitationem consuetas, & necessarias Visitatori. Habetur in cap. Romana. de cens. & in cap. Si Episcopus, de offic. Ordin. in 6. & tunc non tenentur visitati dare aliquid Prælato ordinario. Habetur dicto cap. Si Episcopus. Etsi Prælatus ordinarius. V. G. Generalis, haberet aliquos redditus ad hunc effectum visitationis, tunc visitati non tenerentur prouidere Visitatori, nisi de victualibus, idest de esu, & potu pro Visitatore, & eius familia, ac equis: Cætera autem necessaria, vt equos, vestes, expensas pro itinere pro dicto Visitatore, & socijs teneretur tribuere Generalis ipse, qui ad hunc effectum habet dictos redditus. Habetur dicto cap. Si Episcop.

7 Cauere autem debent dicti Visitatores in primis à munerum receptione; cap. Romana, §. Procurationes, de cens. in 6. vbi dicitur, *Caueat insuper, Visitator, ne ipse, vel quisquam suorum aliquod munus, quodcumque sit, & qualitercumque offeratur, præsumant recipere, vt non quæ sua sunt videatur quærere, sed quæ sunt Iesu Christi; Quod si fuerit contra præsumptum, recipiens maledictionem incurrat, à qua numquam nisi duplum restituat, liberetur.*

Et in

Et in Trid. sess. 24. de refor. cap. 3. habetur *Nec munus, quodcumque sit & qualitercumque offeratur suscipiant, Nō obstante quacumque consuetudine etiam immemorabili, exceptis victualibus.* Et paucis interpositis, ait, *quod si quisquã, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit: præter dupli restitutionem intra mensem faciendam, aliys etiam pœnis iuxta const. Concily generalis Lugdunen. quæ incipit, Exigit* cap. 2. de cens. in 6. *mulctetur:* idest inferiores Prælati remaneant suspensi ab officio, quousque de duplo plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in ho c dantium remissione, liberalitate, seu gratia valitura. Et peccant etiam mortaliter, vt constat ex illis verbis *maledictionem incurrat:* Et dicit Glossa in c. 1. de decim. in 6. in princ. Excipiuntur tamen parua esculenta, & poculenta, & etiã xenia, seu eulogiæ, vt ait Anton. 3. par. tit. 20. c. 5. §. 5. not. 19. Nomine autem xeniorum intelliguntur illa munuscula, quæ dantur Prælatis humanitatis, vel vrbanitatis gratia, vt declarant Turrecr. & Archid. in cap. De eulogijs, dist. 18. Hæc autem munuscula quærere minimè debent Prælati, oblata tamen spontè recipere possunt, vt dicitur dicto cap. De eulogijs.

8 Cauere etiam debent Visitatores, ne nimis grauent visitatos, in cibo, & potu, quærendo ab eis cibos delicatos, & pretiosa vina, sed debent mediocritate esse cõtenti, vt aduertit Glossa in c. Cum Apostolus. ver. Sumptuosè, de cens. Vnde Glossa in c. Cum instantia, verbo Prægrauari, de cens. dicit, Potum ad tertiam dumtaxat vicem, non ad septimam, vel ad sextam deberi. Videatur Azor. p. 2. lib. 5. cap. 42. Aduerte etiam, quòd si Conuentus aliquis sit adeo pauper, vt non possit prouidere de victualibus dictis Visitatoribus, possunt illi vrbanum auocare Superiorem, & fratres illius successiuè in Conuentum commodiorem. Ita refert Anton. loc. c. not. 24. sensisse Hostien. & ita seruatur in praxi in nostra Religione. Et habetur expresè in cap. Romana de censibus in 6. §. 1.

9 Aduerte etiam, quòd Visitatores debent, quàm citiùs possunt, se expedire, ne grauent subditos in expensis. Quod præcipitur in Trid. sess. 24. de reform. c. 3. vbi dicitur, *Studeant quam celerrimè, debita tamen diligentia, visitationem ipsam absoluere, interimque caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosive sint.* Et aduertit Zerola in praxi, p. 1. vers. Visitatio, q. 5. versu Præterea, quòd non debent Visitatores se occupare in alijs negotijs ad visitationem non pertinentibus: sed debent assiduè laborare, ad hoc vt quam citiùs visitatio terminetur, alioqui ad restitutionem tenerentur, si subditi plusquam solitum expenderent.

10 Aduerte etiam, quòd ratæ, quæ debentur Generali pro expensis, quæ fiunt ab illo inter visitandum, illi nõ debentur, nisi actu visitet; c. Relata, 10. q. 1. cap. Procurationes de cens. Et in cap. Romana §. Deinde de censib. in 6. Suarez lib. 5. de legib. cap. 15. §. 5. quatenus probat, quod tributa debita Regi propter defensionem Reipublicæ, ei non debentur, nisi Rempublicam defendat. Ex quo probatur, quòd non debentur pictantiæ neque alia donaria Lectoribus, si suo muneri non satisfaciant. Nec potest plus velle sibi dari, quam à Cap. generalibus determinatum sit. Anchar. d. cap. Procurationes, nu. 8. vbi Abbas nu. 6. Quòd si Conuentus velit plus dare, eo quia quantitas determinata temporum, vel locorum varietate vix sufficiat, vel aliqua alia iusta ratione, potest recipere; Anchar. loc. cit. modò additum determinationi plus nimio non excedat.

11 Neque dicas, hæc intelligi debere de visitatione, quę fit ab Episcopis vel alijs Visitatoribus Apostolicis. Nam respondeo, proportionaliter etiam esse applicãda visitationi Regularium, & ab illorum Visitatoribus obseruanda: tum quia Regulares Canones obseruare tenentur: c. finali, de statu Monac. §. Porro, vbi Abbas nu. 1. ait, quòd Canones simpliciter loquentes, extenduntur etiam ad Religiosos. Glossa in cap. Moniales, de priuig. can. & habetur in nostris constitu. Cap. Genuē. 5. nu. 8. tum quia id expresè præcipitur in Trid. sess. 25. de Regul. cap. 8. vbi dicitur. *Teneantur Visitatores sua Congregationis Monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta.*

12 Postremò aduerte, quòd dicti Visitatores in singulis domibus Religionis, visitatione absoluta, possunt Religiosis illius Conuentus concedere benedictionem, & indulgentiam plenariam, per concessionem Leonis X. factam Minoribus, de qua Pereg. 1. p. sui comp. verbo Visitatores, qui etiam refert viuæ vocis oraculum, concessum a Greg. XIII. Societati Iesu: quod tamen nescio, an sit firmatum ab aliquo Cardinali, iuxta 3. const. Greg. XV. infra. Aduertit autem, & benè, dictus Pereg. quòd hæc facultas non videtur reuocata per constit. 8. Pauli V. infra: nam facultas concedendi indulgentias non est indulgentia, & ex dictis non fit illatio: cap. ad Audientiam, de decimis.

CONSTITVTIO XV.

Concedit quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua in genere.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minimorum B. Francisci de Paula, sal. & Apost. bened.

§. 1. CVm, sicut nobis exponi fecistis, ex Regula vestra, per nos nuper, cum accumulatione, & concessione quampluriorum priuilegiorum, & indultorum, Apostolica auctoritate confirmata, & approbata, caueri dicatur expresse, quòd vos, qui sub perpetua quadragesimali vita, & ex mendicatis eleemosynis viuitis, perpetuas missas, seu aliqua perpetua suffragia pro aliquibus in vestris domibus, & Conuentibus, nunc, & pro tempore existentibus, recipere non possitis: Et, sicut eadem expositio subiungebat, nonnulli, ex fratribus Minimorum Ordinis huiusmodi, forsan dictæ Regulæ ignari, vel eis id licere arbitrantes, nonnullas perpetuas missas, seu responsoria, & alia huiusmodi suffragia perpetua, pro certis personis, quæ eis pro eorum sustentatione certam pecuniæ summam, vel aliquid æquiualens erogarunt, acceperint; & in eadem expositione subiuncto, quòd cum Ordo ipse nuper institutus, & approbatus adeo, benedicente Domino, ereuerit, & in dies crescat, cumque nihil proprij vobis liceat habere, Christi fidelium præfata suffragia pro sustentatione vestra plurimum necessaria propterea fore noscuntur; & in Regula vestra huiusmodi contineantur, quòd vltra quinquaginta annos missas, & suffragia huiusmodi particulariter, & in specie suscipere non debeatis; nobis propterea humiliter supplicari fecistis, vt super ijs vobis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Supplicatio.

§. 2. Nos itaque vt Regula vestra huiusmodi illibata seruetur, & animarum saluti Christi fidelium, pia suffragia huiusmodi vobis pro tempore largientium consulatur, prouidere volentes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, quòd missas, ac suffragia quæcumque huiusmodi, per vos in quibuscumque do- Fratres possunt se obligare ad suffragia perpetua in genere. Vide supra, in cõstitut. 4 Iul. II. §. 4. a nu. 18.

domibus, & Conuentibus vestris pro quibusuis personis, & in quauis parte mundi, à quibuscumque & cum quacumque etiam obligatione hactenus recepta, ad quinquaginta dumtaxat annos proximè futuros, particulariter, & in specie recitare teneamini: Finito verò dictorum quinquaginta annorum spatio in genere missæ, ac suffragia quæcumque per vos, & pro tempore vbilibet existentes dicti Ordinis fratres recitanda, eisdem benefactoribus suffragentur, & animarum ipsorum saluti prosint, perinde ac si pro eisdem benefactoribus, tam viuis, quam defunctis, missas, & suffragia huiusmodi particulariter, & in specie dietim perpetuò recitaretis, ac celebraretis.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 26. mensis Iunij, 1517. Pontif. nostri anno 5.

CONSTITVTIO XVI.

Est Canonizatio Sancti Francisci de Paula Ordinis Minimorum Fundatoris.

LEO EPISCOPVS.

Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Deus Ecclesiam suam pretiosissimis lapidibus construxit.

EXcelsus Dominus militantem Ecclesiam pretiosorum lapidum viuorum, ipsi summo angulari lapidi Christo Iesu vnitorum ornatissima varietate decoratam; structura mirabili fundare disposuit.

Cuius primi fundatores fuere Patriarchæ.

§. 1. Hinc processere Beati Patriarchæ, qui fide præclari, sanctorum etiam Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem Deum videre meruerunt. Hos sequuti sunt sancti Prophetæ, quibus ostendit Deus secreta sua, vt ventura quasi præsentia, Spiritu S. illuminati, agnoscere, atque enunciare potuerint.

Apostoli deinde.

§. 2. Postquam autem venit plenitudo temporis, & nos in assumpta sibi humanitate, oriens ex alto visitare, nostraque salutis mysteria (iuxta quod prædixerant Prophetæ) adimplere dignatus est, constituti fuere Beati Apostoli, diuinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per orbem vniuersum genus humanum, quod sub diabolicæ iugo potestatis tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ finibus prædicarunt.

Martyres.

§. 3. Hos subsequuti sunt Martyres splendidi, qui fidei loricam induti, & inconcussæ stabilitatis balteo succincti, stolas suas in sanguine innocentis agni lauantes, candidato exercitu Christum Iesum imitati, supernæ Ciuitatis Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ cum gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto viuo lapidi Christo adiunxerunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile militanti Ecclesiæ relinquentes.

Doctores postea.

§. 4. Progressi sunt, & Doctores lucidi, qui suis doctrinis, & exemplis catholicam, & orthodoxam fidem defensantes, falsisque prophetis, ac iniquis doctoribus, fidem ipsam subuertere satagentibus se opponentes, dictam militantem Ecclesiam multipliciter illustrarunt, quibus eadem Ecclesia coniuncta progreditur quasi Aurora consurgens, pulcra vt Luna, electa vt Sol, terribilis vt castrorum acies ordinata.

Cōfessores etiam.

§. 5. Sequuntur postea sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis reposcenti, vtpotè fideles, & boni serui, multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt; & in arcam cælestem reposuerunt, omniaque mundi blandimenta, vt venenum aspidum, fugientes, latibula in terris petierunt, antris abditi, rudi victu, & scaturientis aquæ leni potu carnem macerantes, tegmine hircino amicti, iunceo, vel stramineo cubili fessa membra somno fouentes, nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternamque patriam inuenerunt.

Virginesq; & Viduæ.

§. 6. Adsunt & Virgines nitidæ, mundo corpore, sincero corde, sanctaque mente, cum oleo in lampadibus suis sponso, qui est præ filijs hominum speciosus, obuiam venientes: Deuotæ tandem, continentesque Viduæ & aliæ quam plurimæ sexus vtriusque personæ, pijs, ac sanctis operibus semper intentæ, cum plenis etiam manipulis, eidem cælesti sponso se repræsentant, cum Angelis gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes. Hæc omnia vnus, atque idem Spiritus admirando plurimùm operatur ministerio; & sicut Altissimus ab initio vineam suam talibus pijs cultoribus, iuxta sanctam promissionem suam, visitauit, firmauit, & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impertitur.

S. Frācīscus Religionē fundauit.

§. 7. Nouissimè verò diebus nostris, cælestis ille agricola vineam suam more solito visitans, virum fortem ad huiusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem B. Franciscum de Paula, superno cætui meritò sociandum, immò veriùs sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis, & exemplis ipsam sanctam Ecclesiam, diuina cooperante gratia, multipliter decorauit, præsentisquè temporis caliginem suæ lampadis fulgore mirabiliter illustrauit; ipse enim aduersùs mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicauit, ac in odorem suauitatis Altissimi currens, copiosam vtriusque sexus fidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem dereliquit, vt ad illuminationem gentium celebris sui memoria, tamquam rutilum sydus, in Ecclesiæ firmamento seruaretur.

Origo S. Frācīsci de Paula.

§. 8. De cuius quidem origine, vita, moribus, & fama, nec non mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis eius Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de tam celebri viro etiam posteritas ipsa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda. Constat siquidem in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos Paulę Oppidum situm esse, quod itinere vnius diei à Consentia illius Prouinciæ Metropoli distat. Inde originem traxit Iacobus Martolilla. Illi proximum est castrum Fuscaldi vbi nata est Vienna, quondam ambo in fide Christi baptizati, & confirmati, ac, vt veri catholici, educati, qui inuicem secundùm ritum S. R. E. matrimonium contrahentes, & vt fideles decet coniuges,

ges, mutuam charitatem, vitaque honestatem seruantes, diu cohabitarunt. ex hoc matrimonio B. Franciscus de Paula procreatur.

A puerilibus annis Religionē dilexit.

§. 9. Qui sacri baptismatis fonte lauatus, & chrismatis sacramento confirmatus, ab eisdemque parentibus sub Dei timore, & amore educatus, insigne specimen sanctitatis futuræ præseferens, solitudinem, & religionem diligere, ac orationibus, & ieiunijs assiduè vacare cœpit; quæ cum eius parentes animaduertissent, ipsum, annum circiter decimum tertium agentem, iuxta votum per eos emissum, domui S. Francisci Ciuitatis S. Marci obtulerunt; in qua puer in sortem Domini electus, anno per eum exacto, nullaque professione emissa, vocatis parentibus, eos, vt se ad Ecclesiam Sancti Francisci de Assisio, & Sanctæ Mariæ de Angelis deuotionis causa ducere vellent, enixè rogauit, qui pio eius desiderio annuentes, se se itineris comites præbuerunt, quibus Ecclesijs deuotè visitatis, in patriam reuersus, idem Beatus, S. Spiritu inspirante, ad Ecclesiam construendam animum addixit, ipseque primus fundamenta effodere cœpit, quo inter vicinos diuulgato, vndique ad opus iuuandum concurritur, alij operi incumbebant, nonnulli calcem, lapides, cœmenta, & alia id genus futuro ædificio necessaria deportabant. Fertur etiam tunc fratrem quemdam, Sancti Francisci habitu indutum, ex improuiso B. Franciscum de Paula increpasse, quòd tam augustam ædem facere incepisset, eamdemque demoliri sibi mandasse, ac aliam maiorem designasse, Beatoque Francisco de Paula asserenti sibi vires ad tam ingens opus perficiendum non sufficere, diuinitùs respondisse, Deum omnipotentem ei nullo pacto defuturum, è vestigioque diruptis muris, euanuisse; vnde non immeritò plerique illum B. Franciscum fuisse existimarunt. Postridie verò nobilis quidam Consentinus superuenit, qui eidem B. pro ædificanda Ecclesia, magnum auri, atque argenti pondus obtulit, vnde iuxtà situs designationem Ecclesiam notabili forma, non paruo sumptu construere cœpit.

Sæpe orabat, aut laborabat.

§. 10. Neque vmquam à laboribus cessabat, nisi cum orationi, diuinisque rebus intendebat, qui, etsi vigilijs, continuisque ieiunijs maximè esset attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliaque ad fabricam necessaria, proprijs etiam humeris deferre non desinebat.

Affabilis erat.

§. 11. Erat adeo in loquendo humanus, atq; affabilis, vt nullus vmquam ad eum accesserit, qui mellifluis eius verbis delectatus, & incredibili quadam sermonis dulcedine captus, & quasi diuino Spiritu repletus ab eo non recesserit.

Ordinem suum appellauit Minimorum.

§. 12. Humilitatem eius etiam instituti, per eum Ordinis cognomentum ostendit, quòd vt is omnium minimus esse volebat, ita Minimorum dici censuit, & instituit: eiusdem etiam Ordinis Institutor, & generalis Corrector existens, omnium se infimum, quò ad poterat, exhibebat, & ad omnia etiam seruilia opera, vt & cæteris humilitatis præberet exemplum, descendere non dedignabatur; quippe discipulis suis discumbentibus ministrabat, sæpeque Ecclesiam, & altaria verrebat, & mundabat, ac paramenta, & alia ad diuinum cultum necessaria componebat, aliorumque fratrum, etiam nouitiorum, indumenta proprijs manibus abluebat.

Super ignē spinas, &c. ambulabat.

§. 13. Et cum iuuenis adhuc esset, Calabriamq; incoleret, nunquam nisi nudis pedibus etiam per glacies, niues, montes, & acuta saxa, vepres, spinasque incedebat, nullamque ex eo, etiam grauissimo sæpe pondere pressus, læsionem in pedibus patiebatur. Ipsum sæpius ignem nudis pedibus conculcasse, ac ignitos, candentesque lapides manibus portasse, liquido constat. Admirabilis erat vita eius austeritas, quæ propterea admirabilior censenda est, quia in pueritia, adolescentia, iuuentute, senecta, & decrepita eius ætate, inter labores, vigilias, ieiunia, abstinentias, innumerasque corporis macerationes, eumdem pene viuendi modum seruauit.

Claruit miraculis, mortuos suscitauit.

§. 14. Horum, & plurimorum aliorum sanctorum operum ratione habita, adeo S. Spiritus gratia hominem complexa est, vt pijs eius meritis, & precibus, in Christi nomine dæmones à corporibus humanis sæpius eiecti, pluresque infirmi diuersis morborum generibus oppressi, & iam a medicis destituti, ac morti propinqui pristinæ sanitati restituti fuerint; idemque Beatus alijs compluribus, qui memoria, & sensibus capti, seu intelligentia debilitati erant, sanitatem præstiterit, ac multis claudis incessum, surdis auditum, mutis loquelam, cæcisque lumen restituerit, & leprosos mundauerit, nonnullosque mortuos, vel pro mortuis habitos, ad vitam, pristinamque lucem reduxerit.

Paulus II. suum Cubicularium ad se informandum mittit.

§. 15. Quorum quidem miraculorum fama cum iam per totum fere orbem vagaretur, & ad aures fel. recor. Pauli II. prædecessoris nostri peruenisset, Cubicularium quemdam suum ad bonæ mem. Pyrrhum Archiepiscopum Consentinensem misit mandauitque, vt ipse super miraculis huiusmodi se diligenter informaret, ac deinde ipsum de veritate certiorem efficeret. Qui quidem Archiepiscopus Pontificis mandato parere desiderans, ac neminem habens, qui talia melius, quam ipsemet Cubicularius, explorare, fideliùsque referre posset, eidem suasit, vt is cum socio, quem ei adiunxit, ad dictum beatum virum se conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama huiusmodi plenam informationem caperet.

Cubiculario Papæ præsente ignem manibus accepit.

§. 16. Cubicularius Archiepiscopi fretus consilio, hominem adijt, & cum inter salutandum dicti beati viri manum deosculari vellet, ille omnino renuit, eumque rogauit, vt sibi potiùs manum deosculandam porrigeret, asserens, id multò iustius, & conuenientius fore, eo quod ipse Cubicularius triginta tres annos iam presbyter esset; quod Cubicularius memoria repetens, vbi id verum esse cognouit, miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram concessit, vbi cum primus sermo de tam ardua, difficilique vita fuisset, vt eam nulli, nisi robusto, ac valido, tolerabilem fore, Cubicularius asseueraret; B. P. audito illius verbo, igni appropinquans, ardentes prunas absque læsione manibus arripiens, dixit; Qui perfecto corde Domino seruiunt, omnia creata illis obtemperant: exterritus ille eo miraculo veniam petijt, cumque eius pedes humiliter osculari vellet, ipseque vir beatus id recusasset, eius tunc vestem manu apprehensam deuotè osculans, & ab eo recedens, ad Pontificem redijt, eique miracula, quæ viderat, enarrauit.

Apostema incurabile Iacobi de Tarsia sanauit.

§. 17. Olim etiam vir nobilis Iacobus de Tarsia Baro terræ Bellimontis Consentin. Diæcesis cum grauissima, & penè insanabili apostemate longo tempore in cru-

crure laboraſſet, inſigneſque medici, & chirurgi in eo nihil proficerent, quin vlcus illud quotidie ingraueſceret, omnibuſque remedijs adhibitis, iam in deſperationem ſalutis res adducta eſſet; tandem dictus Iacobus fama ſanctitatis, & miraculorum beati viri, qui tunc Paulæ degebat, adductus, ad eum non ſine magno labore acceſſit: illique plagam detexit, & ſe deuotiſſimè commendauit. Primùm ſiquidem ipſi Beato, & omnibus, qui aſtabant, vlcus graue, & miſerabile, ac penè inſanabile viſum eſt: illum tamen Beatus admonuit, vt in Deo firmam fidem, & certam ſpem haberet, quia ſanitatis gratiam conſequeretur; ac ſtatim vnum ex ſuis fratribus miſit, qui aliqua folia herbæ, quæ vngula caballina dicitur, & inibi naſcitur, colligeret, & cum ipſis folijs certos pulueres, quos in cella ſua ipſe Beatus retinebat, ſibi afferret. Dum frater ille mandata exequitur, beatus vir ad propinquam Crucifixi imaginem conuerſus orauit, vt Baroni, in ſuæ diuinitatis gratia confidenti, miſericordiam ſuam aperiret, nec multò poſt folijs, ac pulueribus huiuſmodi ſibi, vt iuſſerat, apportatis, facto ſigno Crucis, aliquantulùm de dictis pulueribus vlceri impoſuit, illudque tribus ex folijs prædictis cooperuit, & omnia circumligauit, in Domino ſpem reponens, quòd ſanitatem recuperaret; illi ergo benedicens, iuſſit, vt illicò ſuam repeteret domum, ad quartumdecimum fermè lapidem inde diſtantem. Qui cum aliquandiu equitaſſet, ad vxorem ſuam Ioannam, quæ illum ſemper in eo itinere comitata fuerat, conuerſus, mihi videtur, inquit, quòd ſim ſanus, quia acerbum dolorem, & peſſimum fætorem ampliùs non ſentio, & cum iam certum monticulum ſuperaſſent, Iacobus auidè cupiens intelligere, an poſſet ambulare, ex equo deſcendens, proprijs pedibus ambulare cœpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris ſentiens, ſe liberum, & ſanum intellexit. Deo igitur, & B. Franciſco de Paula gratias agentes coniuges, voti compotes ad propria redière.

Paralyticū & leproſū curauit. §. 18. *Iiſdem fermè diebus, in Ciuitate Conſentin. fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leproſus, adeo vt iam vocem quaſi omnem amiſiſſet, eiuſque loquela vix audiretur, qui cum per conſanguineos ſuos ad Paulæ Monaſterium adductus, & beato viro præſentatus fuiſſet, ille miſericordia motus, parum ſecretò orauit, mox verò rediens, eum manu ſubleuauit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumen reddidit. Guidonem quoque Lipantum nobilem Conſentin. grauiſſima infectum lepra in domo Paterni, quam vir beatus tunc ædificabat, ad ſe venientem ſanitati reſtituit.*

Mutum à natiuitate liberauit. §. 19. *Cum idem beatus vir fabricam domus iuxta Paulæ Oppidum incœpiſſet, adductus eſt ei quidam à natiuitate mutus, quem cum parentes eius iuxta Eccleſiam poſuiſſent, dixit eis vir beatus, vt altè ſecum ter Ieſum acclamarent, & ita aperiretur illi ſenſus; beato viro incboante, dictiſque parentibus proſequentibus, mutus ſimiliter alta voce dixit Ieſus, & inde liber, atque integer vſque ad eius obitum in loquela permanſit.*

Puellæ cæcæ viſum reddidit. §. 20. *Rurſus Iulia Antonij Catalani in dicto Oppido Paulæ habitantis filia ab ortu cæca, & nihil prorſus videns, cum à parentibus ad beatum virum, qui fortè tunc in horto domus erat, adducta fuiſſet, idem beatus vir herbam quamdam euulſit, eamque ſigno Crucis facto, ſuper ipſius puellæ oculos appoſuit, quæ ſtatim videre cœpit, ac ſenſu viſus tandiu, quandiu poſtea vixit, freta eſt.*

§. 21. *In fabrica dictæ domus Paterni, cum duo laborantes, terram effodiendo, obruti fuiſſent, ita vt iam pro mortuis haberentur, ad ſuccurrendum inuocatus vir beatus, à duabus partibus terram effodi fecit, quo facto, dicti laborantes viui, & illæſi ſua, vt creditur gratia ſunt reperti.* Obrutos illæſos reperit.

§. 22. *Cum quidam Antonius Architectus ad dictæ domus Paterni fabricam acceſſiſſet, & beatus vir, vt pro cibo illi miniſtrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri iuniori inibi exiſtenti mandaſſet, frater ille ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus ſuperpoſuit, oblituſque ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre diſceſſit; ſed cum vir beatus dictas fabas iam coctas eſſe credens, vnà cum hoſpite in coquinam veniſſet, nullluſque ibi ignis adeſſet, dictus Antonius ſubriſit de dicti Beati præcepto, & eius ferculo, quod nondum coqui cœpiſſet, cui vir beatus ferculum ipſum paratum eſſe reſpondit, tetigitque manu ollam, quæ illicò feruere viſa eſt, ſtatimque fabæ coctæ fuere, ita vt inde Antonius ipſe prandium ſumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alij tunc præſentes, maxima ſunt admiratione affecti.* Fabas ſine igne coxit.

§. 23. *Idem etiam beatus vir die quadam, more ſolito miſſam audire cupiens, Eccleſiam ingreſſus eſt, eumque tunc Eccleſiæ lampas accenſa non eſſet, & aliqui ex his, qui ibi miſſæ audiendæ cauſa aderant, ignem foras quæſitum iuiſſent, illumque iam afferrent, vir beatus chordam lampadis accepit, vt eam deduceret, illa verò in medio deſcenſu, abſque aliquo igne miraculosè accenſa, effulſit, ex quo circumſtantes candelas, pro miſſa tunc celebranda neceſſarias, deuotiſſimè accenderunt.* Lampadem abſque igne accendit.

§. 24. *Cum in terra Montis alti dictæ Conſent. Diœceſis, quidam Franciſcus ipſius terræ incola, febri adeo vexaretur, vt de eius ſalute nullam medici ſpem promitterent, laboraretque in extremis, ac omnibus Eccleſiæ ſacramentis deuotè ſuſceptis, & candela benedicta more ſolito accenſa, in eiuſque manibus poſita, à circumſtantibus iam pro mortuo haberetur: Tunc Ioanna mater eius ad B. Franciſcum de Paula ſpecialem gerens deuotionis affectum, illum lacrymans deprecata eſt, vt filium ſuum ſanare, ac vitæ reſtituere dignaretur, vt illius ope tribus ſuis ex dicto eius filio nepotibus prouideri poſſet; præterea, ſi voti compos fieret, ſe ſtatim huius ſæculi vanitatibus omninò renunciaturam, & in habitu tertiæ Regulæ eiuſdem Beati Deo perpetuò famulaturam, deuotè vouit, ac promiſit; quo voto emiſſo, ſtatim eius filius, quaſi à morte reſurgens, circumſtantes aſpicere, ſeque meliùs habere incœpit, nec multis poſtea diebus, priſtinæ fuit ſaluti reſtitutus, & per triginta ferè annos idem ſuperuixit.* Filium viduæ mortuum fere ſanauit.

§. 25. *Cum in dicto Oppido Paterni idem beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens, ad eū acceſſit, humiliterq; rogauit, vt ſibi opem afferret, cuius precibus motus vir beatus, bombyceo ſacro latice* Oculi albuginem abſtulit.

aspersam super virginem calcem, quæ fortè pro Ecclesiæ fabrica ibi aderat, conuoluit, & ea oculum macula huiusmodi infectum abstersit, signoque Crucis desuper facto, ab omni albugine, & macula statim liberauit.

Mortuum in sepulcrũ immitendũ incolumen reddidit.

§. 26. *Cum quidam dicti Oppidi venatores hyemis tempore, in montibus niuibus repletis, hominem nullum viuentis signum præseferentem inuenissent illum sepeliendum ad locum detulerunt, vbi tunc beatus vir morabatur, qui in illum respiciens, per charitatem, ait, viuit homo iste, & ad eum conuersus, surge, inquit, & ambula, ad cuius verba homo in sepulcrum mittendus illicò surrexit, ac pedetentim ambulare cæpit, moxque hospitij domum ingressus, ac cibo, & potu refectus, pristinæque valetudini restitutus, ad propria saluus, & incolumis remeauit.*

In fornacē ignis intrauit, & exinde incolumis exiuit.

§. 27. *Præterea in dicto Oppido Paulæ, dum sui Ordinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quòd, vel propter nimium ignem, vel aliam causam fornax ipsa ruinam minaretur, tunc illius magistri, nullum penitus remedium adhibere scientes, ad beatum virum pro auxilio recurrerunt, eique periculum exposuerunt, qui illis, per charitatem, inquit, ad collationem, seu prandium eatis, mihique curam fornacis relinquatis, quibus discedentibus, ipse statim, signo Crucis facto, intrepidè dictam fornacem ardentem intrauit, ac illam solus reparauit, idemq; absque læsione aliqua incolumis exiuit.*

Iulium ab eudenti mortis periculo liberauit.

§. 28. *Iulius Bartuchius etiam de Paula, iuuenum multitudine adiutus, post beati viri obitum, è Consentiæ Castro Paulam versus eximiæ magnitudinis bombardam transportari curans, additis etiam ad laborem viginti boum iugis, apud quemdam decliuem locum, non longè à Paula distantem, Lamachia nuncupatum, funem maximum cuiusdam nauis onerariæ, quo bombarda ipsa alligata erat, cuidam arbori, vt paulatim laberetur, inuolui t, quam cum nec Iulius ipse neque tot socij propter impetum velocem, qui ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere valerent, vbi dum idem Iulius, vltra quam eius vires ferebant, nititur, iuxta arborem, cui circumligatus erat funis, prostratus cecidit, pedesque suos intra eiusdem funis orbes inuoluit; vnde cum nullo pacto, nisi munere diuino, quin eius crura frangerentur, euadere posset, arborem amplectens, summa cum deuotione clamauit, ò B. Francisce de Paula, opem fer mihi misero, bis dixit, mirabile dictu, currus, cui bombarda ipsa imposita erat, in loco præcipiti statim restitit, apparuitque eidem Iulio quidam frater Ordinis Beati Francisci de Paula, qui tu.: funem ipsum manibus restuuit. Idem verò Iulius tanto periculo ereptus, omnesque qui illuc, quasi ad spectaculum, conuenerant, miraculum exclamantes omnipotenti Deo, Beatoque Francisco de Paula immensas illicò gratias egerunt, ipseque Iulius ante alios omnes nudis pedibus ad eiusdem beati viri Monasterium profectus, imaginem suam ceream, fune pedibus implicito, pro deuotione in tanti miraculi memoriam obtulit.*

Ardentes titiones manibus proprijs ad proximi salutē accepit.

§. 29. *Cum à quodam F. Antonio Ordinis Minorum professore, viro doctissimo, integerrimæque vitæ, idem beatus vir, etiam in publicis prædicationibus, carperetur, quòd videlicet tam impudens esset, vt simplex laicus, & literarum penitus ignarus, quibusdam herbis ægrotis salutem promitteret; accidit, vt idem F. Antonius ab alijs dicti Ordinis Minorum fratribus ad eumdem beatum virum missus fuerit, quatenus eum de præmissis redargueret, qui cum ad eum venisset, & magnis illum contumelijs affecisset, increpassetque eius ignauiam, & crassitudinem, vir Dei constantissimus, patientissimusque tot conuicijs, & iniurijs nullatenus fractus, ac nec commotus quidem fuit, sed foco appropinquans, ardentes titiones nudis manibus accepit, eosque strictè compressit, ac manifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. At ille prudentissimè prospiciens hominis simplicitatem, & fidem, omniaque ab eo diuina gratia, & ardentissimo fidei spiritu fieri, eius pedibus aduolutus, illos arctè complectens, oscularique satagens, veniam ab ipso humillimè postulauit, neque inde surrexit, donec ab eodem B. P. benediceretur; quod factum est, vt qui antea in illum publicè maledicta plurima congessérat, proprium confessus errorem, beati viri sanctitatem dignis, verisque postea laudibus meritò efferret.*

Iussu Sixti IV. ad Regem Franciæ accessit, qui benigne eum recepit, & ei Ecclesiam ædificauit.

§. 30. *Quæ omnia cum mirabilem quamdam, & rarè auditam viri sanctitatem arguerent, eorumque celebris fama iam ad claræ mem. Ludouicum XI. huius nominis, Francorum Regem Christianissimum perlata esset, Rex viri beati sanctitate motus, ac ipsum coram videre cupiens, à piæ mem. Sixto Papa IV. etiam prædecessore nostro impetrauit, vt eidem beato viro in virtute sanctæ obedientiæ mandaret, vt ex Calabria in Franciam se conferret, dictumque Ludouicum Regem visitaret, quibus iussis Dei famulus obediens, in Franciam iuit, vbi cum præfatus Rex singulari deuotione suscipiens, seque ab eo benedici postulans, illi tamquam viro Dei magnum honorem, & reuerentiam exhibuit; Cognita deinde viri sanctitate, ei, eiusque fratribus sedem propè Ciuitatem Thuronensem, & regium Palatium assignauit, amplamque, & magnificam domum cum Ecclesia, quæ in hanc vsque diem extat, pro ipsius Beati Francisci de Paula, suorumque fratrum vsu, & habitatione construi fecit.*

Regulas tres B. Fräciscus instituit.

§. 31. *Tantæ insuper continentiæ fuit idem beatus vir, vt non carne, sed solo spiritu compactus esse videretur; priùs enim, quàm ab hac luce discederet, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, suæque Religionis propagationem, diuina, vt piè creditur, inspiratione instructus, tres Regulas, fratrum scilicet, ac sororum, & vtriusque sexus fidelium tertiariorum nuncupatorum instituit, & vt humilitatis amator erat, illamq; à suis etiam coli desiderabat, fratres sui Ordinis Minimos, & sorores Minimas vocari debere, ordinauit, iniunxitque illis, vt decem mandata diuina, & Ecclesiæ præcepta salutaria vigilãter obseruantes, Romano Pontifici pro tempore existenti fideliter obedirent, ac sub obedientiæ, castitatis, & paupertatis, quadragesimalisque vitæ sacris votis, perseueranter viuere profiterentur, nonnullis ad Regularum fratrum, ac sororum huiusmodi, tam circa personarum ipsarum directionem, & informationem, quàm diuini cultus augmentum, debitam obseruationem, & institutionẽ, opportunis adiectis capitulis.*

§. 32.

Romani Pontifices plurima illi priuilegia concesserunt.

§. 32. *Ipsas verò fratrum, ac sororum eum decem, dictorum autem vtriusque sexus tertiariorum Regulas cum septem capitulis, per eum piè institutas, venerendis.mem. Iulius Papa II. similiter prædecessor noster, eodem beato viro tunc in humanis agente, matura præhabita deliberatione, tamquam Religioni consonas, postquam idem Sixtus prædecessor, ac sanctæ commem. Innocent. VIII. & Alexand. VI. Roman. Pontifices etiam prædecessores nostri, eidem beato viro, eiusque Ordini, ac eius personis, & domibus quamplura priuilegia concesserant, per suas primò, & deinde nos per alias nostras literas approbauimus, & confirmauimus, diuersisque priuilegijs, gratijs, & indultis Ordinem ipsum multipliciter communiuimus, prout in ipsorum prædecessorum, & nostris inde confectis literis plenius continetur.*

Is, præuiso suæ mortis die, factis susceptis, obdormiuit in Domino in die Veneris Sancti.

§. 33. *Cumque vitæ suæ finem iam proximum diuina inspiratione prospiceret, idem beatus vir pridie quam decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus è fratribus suis, qui ex varijs Prouincijs, & Regnis tunc ad eum venerant, astantibus, in missa conuentuali, post pœnitentiæ sacramentum deuotè susceptum, cum profundissima humilitate, vberrimaque lacrymarum effusione, pectus suum percutiendo, sacrosanctum Eucharistiæ viaticum è manibus vnius ex sui Ordin. presbyteris magna cum deuotione suscepit; postea Domino nostro Iesu Christo, Beatæque Mariæ Virgini, & Sanctis omnibus deuotè peractis gratiarum actionibus, missaque huiusmodi celebrata, ad cellam suam proprijs pedibus, licèt præ senectute debilis, & infirmus, baculo, quem more solito gestabat, innixus rediit. Postero autem die, cum idem Beatus, fidelisque Dei seruus tempus instare videret, quo sibi ex hac lachrymarum valle migrandum erat, dictos fratres suos ad se conuocari iussit, eosque ad fraternam pacem, mutuamque charitatem dulcissimis verbis, ac salutaribus monitis charitatiuè exhortatus est, illisque benedictione more solito impertita, cum iam nonagesimum primum, vel circa, annum feliciter impleuisset, anno à partu virgineo 1507. Aprilis verò die secunda, quæ tunc fuit Parasceues, Veneris sancta nuncupata, circa horam, qua pro nobis Christus passus est, signo sanctæ Crucis deuotè signatus, omnibus quæ sacramentis ecclesiasticis debitè communitus, perlecta coram eo Dominica Passione, iunctis deuotè manibus, erectisque in cœlum oculis, sanctæ Crucis triumphum piè amplectens, reuerenterque osculans, ac sæpius In manus tuas Domine commendo spiritum meum, aliasque pias orationes deuotissimè repetens, dimissa huius carnis sarcina, quasi viuens, absque aliquo doloris, aut mortis notabili signo migrauit ad Christum.*

Miracula post eius obitũ Deus edidit.

§. 34. *Cumque tunc per vndecim dies eiusdem Beati corpus insepultum remanserit, illucque maxima virorum & mulierum, ac religiosarum personarum multitudo accesserit, vt sanctum virum, quem viuentem summa fuerant veneratione prosequuti, etiam defunctum viderent, & illius apud Deum suffragia mererentur; mirum omnibus fuit, quòd eius caro per tot dies incorrupta permanserit, nec vllum prorsus fœtorem emiserit, quin potius odor quidem suauiter fragrans ab ea manauerit. Post ipsius etiam obitum, multis eius suffragia deuotè implorantibus omnipotens Deus quam plures gratias elargiri, magnaque miracula palam operari dignatus est.*

Rex Franciæ, ac alij institerunt pro Canonizatione.

§. 35. *Propter quæ charissimus in Christo filius noster Franciscus, huius nominis primum Francorum Rex Christianissimus, charissimaq; in Christo filia Claudia Regina eius consors, quæ, aliàs coram dicti Ordinis tunc Generali, ac alijs nobilibus personis emisso voto, quòd si gratiam pro masculo assequeretur, in B. Francisci honorem, Francisci nomen ei imponeret, fulgentissimum puerum in lucem edidit, illiq; iuxta dictum eius votum Francisci nomen imponi fecit; necnon dilecta etiam in Christo filia nobilis mulier Aloysia de Sabaudia Andegauensis, & Angolismẽsis Ducissa, Cenomanensi q; Comitissa, eiusdem Frãcisci Regis genitrix, nobis per venerabil. fratrem nostrum Dionysium Episcopum Macloniensem generalem, ac dilectos filios Iacobum Lucam Decanum Ecclesiæ Aurelianensis, & nobilem virum Antonium Raph, aliàs de Potom Dominum temporalem loci de Podio caluario Agennensis Diœcesis, pro nonnullis particularibus ipsius Christianissimi Regis negotijs Nuntios, & Oratores ad nos destinatos, humiliter supplicari fecerunt, vt, præmissis diligenter inquisitis, & exploratis, ad eiusdem B. viri Canonizationem procedere dignaremur.*

Hic ergo Pôtifex annuens Canonizationi petitæ, examen & processum fieri mandauit.

§. 36. *Quorum quidem precibus licèt libenter annuere vellemus, summoperèque gauderemus huiusmodi Canonizationem nostris temporibus diuino quodam mysterio contigisse, ac nobis æquum videretur; vt idem B. Franciscus de Paula, quem iam Deus in cœlesti gloria Sanctorum Choro dignum fecisse, pluribus, ac manifestis indicijs, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur: Ac super eo maximè nobis instaret venerabil. frater noster Bernardinus Episcoput Sabinensis, Cardin. S. Crucis nuncupatus, in dicti Ordinis Protectorem ab eodem Beato viro nondum tunc ab humanis egresso assumptus, cumulatissimæque preces nobis, ac venerabil. fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, per dicti Ordinis tunc Zelotum totius Minimorum Ordin. nomine, super hoc sæpius porrectè fuissent, non statim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam, sed iuxta veterem, ac laudabilem consuetudinem, cunctanter, maturèque considerandam duximus. Post complures igitur commissiones, aula Palatij nostri Aduocato Consistoriali, & Auditoribus causarum eiusdem Palatij super hoc debitè factas; tandem tribus etiam S. R. E. Cardinal. ex tribus illorum Ordinibus, videlicet venerab. fratri Nicolao Episc. Albanensi de Flisco, & dilectis filijs nostris Dominico tit. Sancti Bartholomæi in Insula Presbytero de Iacobatijs, ac Ioannis SS. Cosmæ, & Damiani, nostro (secundum carnem nepoti) Diacono de Saluiatis, respectiuè nuncupatis Cardinalibus, de fratrum nostrorum consilio, & assensu commisimus, vt ipsi, visis, & examinatis processibus editis super eiusdem Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsius obitum eius intercessionibus à Deo factis, alijsque cunctis ad Sanctorum Canonizationem huiusmodi necessarijs, se super omnibus, ac singulis diligenter informarent, & per eos comperta in nostro secreto Consistorio, vt moris est, fideliter referrent. Cumque ipsi Cardinales, visis, ac diligenter examinatis*

diuersis processibus in partibus Calabriæ, & Franciæ, de Sedis Apostolicæ commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, testiumque fide dignorum depositionibus pro tantæ rei dignitate debitè ponderatis, supradictis miraculis, ac vitæ sanctimonia, & alijs à iure requisitis, fidelem nobis relationem, in pluribus etiam secretis Consistorijs, iam fecissent, nosque ipsorum, & omnium aliorum Cardinalium vota pro facienda dicti Canonizatione, conuenientia, & conformia inuenissemus.

Eiusque relatio facta fuit in publico Consistorio.

§. 37. Et pro vlteriori executione dilectus filius Angelus de Cesis, vtriusque iuris Doctor, & dictæ aulæ nostræ Consistorialis, Aduocatus, in publico Consistorio omnia de ipsius Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, copiosè recensuisset, nobisque humiliter supplicasset, vt ad eiusdem Beati canonizationem, matura deliberatione præhabita, procedere dignaremur. Nos de relatis coram nobis in primis humiliter Deo gratias agentes, rogauimus omnes in eodem publico consistorio tunc astantes, vt suis orationibus, & ieiunijs Ecclesiam Dei iuuarent, vt, ne eam Altissimus modo aliquo in huiusmodi canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent.

Papa preces ad Deũ emitti præcipit & deinde vota pro canonizatione recipit.

§. 38. Demum post aliquot dies, conuocatis de nouo in aula nostra consistoriali, in Palatio Apostolico, vniuersis, & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana Curia, Ecclesiarũ Prælatis, Patriarchis videlicet Archiepiscopis, ac Episcopis, in præsentia eorumdem fratrum nostrorum præfatæ S. R. E. Cardinalium, eosdem processus super ipsius Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eumdem Angelum breuiter, summariéque repeti fecimus; Quæ cum ex serie per Cardinales, ac alios, quibus id munus per nos iniunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesque astantes Prælati, quid sibi super huiusmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi consensu, nullo penitus discrepante, respondissent, sibi videri, quòd idem beatus vir inter Sanctos meritò adscriberetur, & connumeraretur.

Et modò B. Franciscũ Sanctorum catalogo adscribit.

§. 39. Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quòd ad beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset, ipsius canonizationis diem Dominicam in Albis nuncupatam, qua in Ecclesia cantatur, Quasi modò geniti infantes, quæ tunc occurrebat. 1. die Maij, anno Domini 1519. in qua etiam tunc BB. Apost. Philippi, & Iacobi festum contingebat, deputauimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari iussimus. Super quo quidem hodie, astante populo, ac vniuerso Clero, de vita, miraculis, & fama eiusdem B. Francisci de Paula, humili, deuotioneque pleno sermone per nos, vt moris est, habito, deindeque litania, & hymno Veni creator Spiritus, per omnia deuotè decantatis: Nec non à Procuratoribus causæ ipsius canonizationis, & à Christianissimi Francorum Regis Oratoribus huiusmodi, eiusdemque Ordinis Minimorum tunc vicegenerali Correctore, a nobis magna cum instantia petito, pronunciari, adscribi inter Sanctos eumdem B. Franciscum de Paula. Cum iam omnia consummata essent, omnesque consuetas Ecclesiæ caeremonias super ea re ritè seruauissemus, Deum præoculis habentes, ad canonizationem eiusdem Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus. Ad honorem omnipotentis Dei, Patris, & filij, & Spiritus sancti, ad exaltationem fidei catholicæ, christianæque Religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum consolationem, & incrementum, auctoritate D. N. Iesu Christi, beatorumque Petri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra, de fratrum nostrorum speciali consilio, & assensu, decernimus, & definimus, bona mem. Franciscum de Paula, eiusdem Ordin. Minim. Institutorem, in cælesti Hierusalem inter Beatorum choros iam receptum, æternæque gloriæ condonatum fuisse, ac SS. Confessorum catalogo adscribendum fore, ipsumque huiusmodi catalogo in præsentiarum adscribimus, & eum tamquam Sanctum publicè, priuatimque colendam esse declaramus, atque mandamus.

Festumque die 2. Aprilis celebrari iubet.

§. 40. Statuentes, eius festum die 2. mensis Aprilis ab vniuersali Ecclesia annuatim celebrandum fore, & ab eo suffragia à Christi fidelibus implorari, & expectari posse, omnesque ac singulos honores illi meritò præstandos, & exhibendos esse, qui cæteris etiam SS. Confessoribus in huiusmodi catalogo descriptis, conuenire noscuntur.

Orationes proprias de Sancto decreuit.

§. 41. Quibus debitè peractis, inchoatoque per nos, ac decantato, & ad finem vsque à Cantoribus prosequuto hymno Te Deum laudamus, in illius etiam fine, Cardinali Diacono in canto dicente, Ora pro nobis B. Francisce de Paula, à choroque responso, Vt digni efficiamur promissionibus Christi, nos illicò propriam orationẽ de eodẽ Sancto alta voce decantauimus, dicẽtes.

Oratio prima.

§. 42. Seruitatis nostræ tibi, Domine, iura soluentes, quæsumus, vt, B. Francisci de Paula Confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis aduersis. Per Christum Dominum nostrum; Deinde verò à dicto choro responso Amen, solemnem illic missam nos ipsi celebrauimus dicta tũc currente Dominica in Albis, collectas singulas sub vna cõclusione terminantes, additis etiam prædictæ, cæterisq; specialibus eiusdẽ S. Francisci de Paula collectis immediatè sequentibus, pro secreta videlicet.

Secreta.

§. 43. Hostias, Domine, tuorum suscipe populorum, quas tibi in B. Francisci de Paula festiuitate dicamus, vt nobis conferant tuæ propitiationis auxilium; cum sua conclusione, videlicet Per Dominum, &c. Deinde verò post communionem subiunximus dicentes.

Post communionẽ.

§. 44. Cælestis Domine sacramento consolati te supplices deprecamur, vt intercedẽte B. Frãcisco de Paula ab omni nos mentis, & corporis labe custodias, & per ipsum tuæ sentiamus indulgẽtiæ largitatem; cum simili conclusione. Et ita missam ipsam ad finem vsque cum solitis caeremonijs iuxta ordinariũ Apostolicũ, illic debitè terminauimus, indulgentiamque plenariam omnibus officio huiusmodi tunc assistentibus deuotè cõcessimus, ac etiam in loco sepulturæ eiusdem S. Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicet 2. Aprilis huiusmodi perpetuò duraturam, quadraginta annorum, totidemque quadragenarum indulgentiam annuatim condonauimus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in Sanctis suis mirabilis, & gloriosus viuit, & regnat benedictus in secula seculorum.

§. 45.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 45. *Cæterùm quia difficile foret præsentes originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quòd earumdem transumptis, manu Notarij publici subscriptis, sub sigillo venerab. fratris nostri Paridis moderni, & pro tempore existentis Episcopi Pisaurensis, ac cæremoniarum Magistri, vel alicuius alterius Prælati ecclesiastici, fides adhibeatur indubia in omnibus, ac per omnia, & illis vbique stetur, ac si originalis literæ huiusmodi essent exhibitæ, vel ostensæ.*

Apponit pœnas.

§. 46. *Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum processus, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarn. Dom. 1519. 1. May Pontif. nostri anno 7.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto 1. quòd canonizatio propriè dicta est publicum Ecclesiæ testimonium de vera sanctitate, & gloria alicuius hominis iam defuncti, & simul est iudicium, ac sententia, qua ei decernuntur honores illi, qui debentur cum Deo feliciter regnantibus. Ita Bellar. to. 2. contro. 4. de Eccl. triumph. l. 1. cap. 7. & D. Tho. quodl. 9. art. 6. dicit, quod canonizatio Sanctorum & honor quem Sanctis exhibemus, est quædam professio fidei. Differt autem canonizatio à beatificatione in quatuor, nimirum tamquam prius, & posterius; tamquam particulare, & generale; tamquam totum, & pars; & tamquam solemne, & minùs solemne. Beatificatio enim propriè dicta est antecedens ad canonizationem, & exhibitio particularis, non omnium honorum debitorum Sancti, sed aliquorum, & non omni loco, sed alicubi tantùm, & multò minorem solemnitatem requirit, quàm canonizatio; In reliquis quando aliquis declaratur Beatus à Papa, iam etiam Sanctus est, sicut etiam omnis, qui decedit in gratia, apud Deum Sanctus est: Vndè Sanctus, & Beatus sæpius in scriptura confunduntur, vt patet in confessione, quæ fit quotidiè à Sacerdotibus, vbi dicitur, Confiteor Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Michaeli Archangelo, Beato Ioanni Baptistæ, Sanctis Apostolis Petro & Paulo, &c.

2 Noto 2. quòd honores, qui debentur Sanctis canonizatis ab Ecclesia, sunt septem, vt Bellar. loc. cit. 1. est, quòd qui canonizantur, inscribuntur in catalogo Sanctorum, idest statuitur ac iubetur, vt ab omnibus publicè habeantur, & dicantur Sancti. 2. Inuocantur in publicis Ecclesiæ precibus. Templa, & aræ in eorum memoriam dicantur Deo. 4. Sacrificia, tam Eucharistię, quam laudum & precum, quod vulgo officium, siue horæ canonicæ nuncupantur, in honorem eorum Deo publicè offeruntur. 5. Dies festi in eorum memoriam celebrantur. 6. Pinguntur eorum imagines, addito certo quodam lumine, in signum gloriæ, quam habent in cælis. 7. Eorum reliquiæ speciosis thecis includuntur, & publicè honorantur.

3 An autem per canonizationem acquiratur Sanctis maior gloria. Dico, acquiri maiorem, non essentialem, quia incapaces sunt ratione status, sed multam accidentalem.

4 Si quæras, cuius est Sanctos canonizare. ℟. canonizare Sanctos vniuersaliter, ita vt in tota Ecclesia habeantur pro Sanctis, ad solum summum Pontificem pertinet. Habetur in cap. Audiuimus, & in cap. Cum ex eo, de reliq. & ven. Sanct. vbi Innoc. Io. Andr. Panor. & cæteri Canonistæ. Canonizare autem particulariter Sanctos, ita vt solùm in vna Prouincia, aut Diœcesi habeantur pro Sanctis, olim poterat quilibet Episcopus, vt docet Tho. Valdens. lib. de sacram. tit. 14. cap. 122. num. 2. Sed hodie hæc facultas est Episcopis ablata, vt patet ex dictis cap. de reliq. & ven. Sanct. Ita Bellar. tom. 2. contro. 4. de Eccl. triumph. lib. 1. cap. 8.

5 Si quæras vlteriùs, quæ debeant concurrere, ad hoc vt aliquis in Sanctorum numerum per canonizationem adscribatur.

℟. id expressisse summum Pontificem Gregorium IX. in canonizatione S. Antonij de Padua, in sua constit. quę incipit, Cum dicat Dominus, & refert Cherub. tom. 1. bull. in constit. eius 4. in cuius §. 3. ait *Nos attendentes quod licet ad hoc vt aliquis Sanctus sit apud Dominum in Ecclesia triumphante, sola sufficit finalis perseuerantia, iuxta illud: Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Ad hoc tamen vt Sanctus habeatur apud homines in Ecclesia militante, duo sunt necessaria: Virtus morum, & veritas signorum, merita videlicet, & miracula, vt hæc, & illa sibi adinuicem contestentur, cum nec merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plenè sufficiant ad perhibendum inter homines testimonium sanctitatis: Sed cum merita sana præcedunt, & clara succedunt miracula, tunc certum præbent indicium sanctitatis, vt nos ad ipsius venerationem inducant, quem Deus ex meritis præcedentibus, & signis subsequentibus exhibet venerandum: quæ duo ex verbis Euangelistæ plenius colliguntur, illi autem profecti prædicauerunt vbique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis. Hæc dictus Greg.*

6 Noto 3. quòd merita Sancti canonizandi probantur 1. laboribus multis, castis moribus, strenuis actibus, & præconijs bonæ famæ, vt definitur in c. Miramur, dist. 61. ibi *Pr. laboribus multis*, &c. deinde simplicitate, & humilitate; Iacobi enim 4. dicitur *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* Tertiò pluribus persecutionibus, cap. Omnis q. 17. q. 1. Et cap. Quærendum, de pœnit. d. 2. dicitur, quòd *sanctitas manet in Sanctis, quamdiu mortale corpus gestant, vt bonis insistant actibus, voluntariam paupertatem diligant, mansuetudinem sequantur, pro æternorum desiderio lugeant, esuriant, & sitiant iustitiam, misericordiam, munditiam cordis, tranquillitatem pacis amplectantur, & pro obseruatione iustitiæ persecutionem pati non vereantur, eleemosynis, orationibus, cæterisque fructibus spiritus insistere desiderent.*

7 Noto 4. quòd miracula, quæ requiruntur ad aliquē Sanctum canonizandum, debent habere quatuor conditiones. 1. quòd ex Deo, non ex arte, contingant, nec ex diabolo, nam miracula fiunt quandoque per malos, c. Teneamus, 1. q. 1. & cap. Prophetauit, 2. qu. 7. §. Item Balaam, 2. quòd sint supra naturam, sicut de virga Mosi mutata in colubrum, & de asina loquente ad Balaam; c. Cum ex iniuncto, § Cum igitur, de hæreticis. 3. quòd non ex vi verborum, sed hominis merito contingant; nam panis, & vinum virtute verborum miraculosè transsubstantiantur in corpus, & sanguinem, vt in cap. Quia corpus, de consecr. dist. 2. Quarta, quòd sint ad corroborationem fidei, nam & herba transit in vitrum ministerio hominis, sed propter hoc fides non corroboratur. Ita Hostien. in sum. tit. De reliq. & ven. Sanct. lib. 2. num. 3.

8 Quòd si quæras, quare bona vita sine miraculis nō sufficiat, nec miracula sine bona vita. ℟. hoc 2. non sufficere, quia miracula possunt etiam fieri virtute dęmonum, & à malis hominibus, vt dixi. Primū autem forte sufficeret quò ad virtutem, sed non sufficit quò ad Ecclesiam: Quia tales in secreto potuerunt laxiorem vitā ducere. Innoc. in ca. Audiuimus, de reliq. num. 1. fine.

9 Noto 5. quòd catholica veritas est, Ecclesiam non posse errare in canonizatione Sanctorum. Ita Bellar. to. 2. controuers. 4. lib. 1. cap. 9. Garcia in digress. de canoniz. Sanct. §. 13. Azor. p. 2. lib. 5. cap. 6. qu. 5. D. Tho. quodlib. 9. art. 16. qui in arg. Sed contra, ait, *In Ecclesia non potest esse error damnabilis, sed hic error esset damnabilis, si veneraretur tamquam Sanctus, qui fuit peccator, quia aliqui scientes peccata eius, crederent hoc esse falsum, &*

si ita contingeret, possent ad errorem perduci. Ergo Ecclesia in talibus errare non potest. Illud dicterium, quòd Augustino tribuitur, Multorum corpora honorantur in terris, quorum animæ torquentur in gehenna, ait Bellar. numquam in operibus Augustini se illud potuisse reperire. Potest nihilominus intelligi de impijs, qui honorantur superbissimis sepulcris, cum tamen eorum animæ torqueantur in gehenna. Vel de corporibus fraude aliqua suppositis pro corporibus Sanctorum. Vel denique de martyribus Donatistarum, qui honorabantur ab hæreticis vt martyres, cum eorum animæ reuera torquerentur in inferno.

CONSTITVTIO XVII.

Mandat celebrari festum S. Francisci de Paula sub ritu duplici; & in Ecclesijs Ordinis nostri cum Octaua.

LEO PAPA X.

Institutio festiuitatis cum Octaua.

LIcèt per alias nostras literas Sancti Francisci de Paula Ordinis fratrum Minimorum Institutoris festum ab vniuersali Ecclesia die 2. Aprilis annuatim celebrandum fore statuerimus; Quia tamen de cætero eiusdem S. Francisci de Paula festum huiusmodi etiam cum octaua celebrari volumus; idcirco vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs quibuscumque Prælatis ecclesiasticis, quatenus ipsi, & eorum singuli S. Francisci de Paula festum huiusmodi cum officio proprio, cum illud de Sedis Apostolicæ mandato ordinatum fuerit, aliàs cum officio vnius confessoris non Pontificis, cum propria oratione, in eius canonizatione à nobis edita die 2. Aprilis huiusmodi; nisi tunc occurrat maior hebdomada, vel octaua Paschæ, & tunc 2. feria post octauam Paschæ huiusmodi, in suis solemniter, in dictorum verò fratrum Minimorum Ecclesiis singulis sub ritu festi duplicis, & cum octaua annuatim celebrent, seu celebrari faciant, & mandent expresse Apostolica auctoritate committimus, & mandamus per præsentes.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 25. Martij, 1521. Pontif. nostri anno 9.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto 1. quòd circa celebrationem officij Sancti Francisci de Paula dixi multa in nostro Rituali, ante dictum officium.

2 Noto 2. quòd in orationibus dicti Sancti non est necesse addere, De Paula, vt constat ex Breuiario reformato à Clem. VIII. Et fuit nouissimè declaratum à sacra rituum Congr. sub hac forma. *Cum Religiosi Ordinis S. Francisci de Paula in litanijs, orationibus versiculis, cæterisque actibus inter diuina officia occurrentibus, quotiescumque nomen ipsius Sancti inuocandum sit, aliqui patriam ipsius, nempe De Paula, apponant, aliqui verò nequaquam. Vt vniformis in eadem Religione, cultus appareat, suppliciter à sacra rituum Congreg. petierunt, declarari, an prædicta verba, De Paula, debeant in huiusmodi precibus apponi. Sacra Congregat. respondit non debere. 23. Decemb. 1624. Francisc. Card. à Monte. Io. Bapt. Rinuccinius Secretarius.*

CONSTITVTIO XVIII.

Concedit, quòd, si requisitus Episcopus Diœcesanus pro nostrarum Ecclesiarum consecratione recusauerit, eas consecrari facere possimus à quocumque Episcopo, & quòd Superiores possint Ecclesias, & ornamenta pro eis necessaria benedicere, & Ecclesias, & cæmeteria reconciliare.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Generalibus, & Prouincialibus, Vicarijs, nec non Guardianis, fratribus Ordinis Minorum de obseruantia nuncupatis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

REligionis honestas suadet, & deuotionis vestræ promeretur affectus, vt vos Apostolici fauoris suffragio prosequendo, precibus vestris, præsertim commodum, & decorem Ordinis vestri concernentibus, prout possumus, fauorabiliter annuamus. Proœmium.

§. 1. Cum itaque sicut nobis nuper exponi fecistis, dudum fel. rec. Sixtus Papa IV. prædecessor noster, vobis, vt paramenta, & ornamenta ecclesiastica, & corporalia, & alia, in quibus chrisma non interuenit, benedicere possitis, gratiosè concesserit, & ab illo tempore in possessione benedicendi paramenta, & corporalia huiusmodi, secundùm limitationem inter vos in Capitulis vestris factam, fueritis; Ac in diuersis etiam remotis partibus, & insulis de nouo ab infidelibus recuperatis, diuersæ domus Ordinis vestri constructæ existant, & in dies construantur, & Ordinarij locorum non semper in suis Ciuitatibus, & Diœcesibus resideant, & interdum in remotis agant, & sæpius contingat, loca, & cœmeteria earumdem domorum sanguinis effusione, seu aliàs populi, ac illarum fratres non semper Ordinarios locorum pro illis reconciliandis adire possint, immo quandoq; illis graue, seu dispendiosum existat, ad illos, quandoque per tres dietas ab eorum domibus distantes, accedere: Nobis humiliter supplicari fecistis, vt, cum piæ mem. Iul. Papæ II. etiam prædecessor noster dilectis filijs fratribus Ordinis Minimorum indultum Ecclesias, & cæmeteria sua benedicendi, & reconciliandi concesserit, ac interdum aliqui ex ijs, præsertim in remotis agentes, quandoq; per duas dietas distantes adiri nequeant, vobis super his opportunè prouidere de benignitate Apostol. dignaremur. Supplicatio.

Recusante Diœcesano Episcopo, possumus nostras Ecclesias ab alio quocumque consecrari facere. Vide cōst. 1. Iul. II. § 1. à nu. 46.

§. 2. Nos igitur, qui religiosarum personarum vota, per quæ eorum dispendijs obuiatur, ac commodis, & profectibus prouidetur, studio charitatis libenter prosequimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore existentibus Generalibus, & Prouincialibus, ac Guardianis, & fratribus vestri Ordinis, & obseruantiæ, vt Ecclesias, Oratoria, & loca quæcumque recepta, & recipienda, nondum consecratas, seu consecrata, facta prius requisitio-

stione ab Episcopis locorum, eisq; recusantibus, vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Episcopum, gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecrari facere.

Superiores possunt ornamenta Ecclesiæ benedicere, & cæmeteria reconciliare. Vide 2. par. nostri Ritual. notab. 4. 7. 8. 9.

§. 3. *Ac vestri Ordinis Generalibus, & Prouincialibus, Vicarijs, & Custodibus, ac Guardianis pro tempore existentibus præfatis, ut omnia, & singula eiusdem Ordinis, & obseruantiæ Ecclesias, cæmeteria, ac Capitula, & Oratoria vbicumq; existentia, receptas, & recepta, & recipiendas, seu recipienda, ac paramenta, & ornamenta, ac alia quæcumque ad diuinum cultum, & usum vestrum necessaria, in quibus chrisma non interuenit, pro vestro usu tantum, solemni benedictione, ac etiam per Vicarium, seu Guardianos, seu alios ad hoc à vobis in vestris Capitulis generalibus prouidè deputandos, benedicere, ac illas, seu illa, & eorum quodlibet, sanguinis, seu seminis effusione, seu aliàs quomodolibet pollutas, seu polluta, quoties opus fuerit, aqua per vos, præsertim in locis remotis, vbi Episcopum aquam benedicentem per duas dictas distantem adire non poteritis, benedicta, reconciliare liberè, & licitè valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, & indulgemus.*

Derogat contrarijs.

§. 4. *Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, vel particularibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 3. Febr. 1514. Pontif. nostri anno 2.

CONSTITVTIO XIX.

Concedit, quòd possint expelli ab Ordine, qui fuerunt maculati in sæculo grauibus delictis, & moniti in professione, ea tacuerunt.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Vicarijs, generalibus, & Prouincialibus, ac fratribus, vniuersis familiæ, fratrum Minorum de obseruantia vbilibet constitutis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

§. 1. C*Vm, sicut nobis exponi fecistis, vos ab illis, qui Ordinem vestrum Minorum de obseruantia suscipere, & ad illum ingredi cupiunt, inquirere, antequam à vobis recipiantur, soleatis, videlicet si sint fideles, & catholici, de nullo errore suspecti, matrimonio non ligati, corpore sani, animo prompti, debitis expediti, conditione liberi, ætatis saltem sexdecim annorum, nulla infamia vulgari maculati, competenter literati, vel ad labores fratribus honestos, & utiles apti, aut talis conditionis existant, quòd eorum receptio Clero, & populo non modicam ædificationem afferat. Et, sicut eadem expositio subiungebat, contingat sæpius, quòd aliqui in eorum ad huiusmodi Ordinem susceptione, & quod maius est, professione, dolosè, & fraudulenter reticeant sese criminosos, vel scandalosos fore, licèt in rei veritate aliter existant, & eorum receptio, & professionis emissio propter grauia, & vulgaria, quibus maculati existunt, delicta, de quibus vos recognitionem, & notitiam tunc habere non potestis, graue scandalum, & perturbationem Religioni vestræ huiusmodi nonnumquam afferat. Quare cum ex taciturnitate delictorum, & grauium excessuum huiusmodi, vestræ Religionis, & animarum, & conscientiarum vestrarum puritatibus, vitæq. vestræ exemplaris normæ, grauis nonnumquam etiam in Christi fidelibus populis murmuratio de perceptione talium virorum facinorosorum, scandalosorum, de quibus vos, vt præmittitur, tunc nullam notitiam habebatis, scandala, & murmurationes, & bonorum operum subtractiones subsequantur; nobis propterea humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis, ad obuiandum tot, & tantis scandalis, pro Religionis vestræ, & animarum vestrarum puritatis conseruatione prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Diffamati scandalosis delictis à Religione expelli possunt.

§. 2. *Nos itaq; vestram Religionem, quæ, Domino concedente, inter alias vberrimos bonorum operum fructus exhibere consueuit, in sua puritate manere, ac tot murmurationibus, & scandalis obuiare volentes, vobis, quòd omnes, & singulos ad vestram Religionem confugientes, etiam professos, qui grauissimis, & scandalosis delictis notati, & diffamati fuerunt, quæ fraudulenter, & dolosè in earum receptione, seu professionis emissione (monitione super his per vos præmissa) tacuerunt, non obstante, quòd iam per vos recepti, & professiones per eos emissæ fuerunt, ne morbida, & infecta pecus omne Domum corrumpat, aliiq; cedat in exemplum, à domibus, & Conuentibus vestris, prout conscientiæ vestræ, quam super hoc oneramus, visum fuerit, & iustum, & honestum fore decreueritis, expellere, & remouere liberè, & licitè possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus, pariterq; indulgemus.*

§. 3. *Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & Ordinis vestri huiusmodi iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisq; in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumq; Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 15. Martij, 1516. Pontif. nostri anno 4.* Derogat contrarijs.

§. II.

1 NOto 1. circa illam clausulam, *Prout conscientiæ vestræ*, &c. quòd per illam clausulam non tollitur facultas Superioribus causam subdelegandi alteri, quia non relinquit decisionem causæ conscientiæ Superiorum, quo casu subdelegare non possent, sed illa clausula est apposita super toto negotio; vnde satis est, quòd in eligendo Vicarium ad illam causam, non faciat contra conscientiam propriam. Ita Panor. in c. Cum in veteri, de elect. n. 4. & in c. Quoniam, §. Is autem, de off. deleg. n. 7.

2 Noto 2. quòd vbicumq; fuit er aliquo actu oneratur per Superiorem conscientia Commissarij, non potest de iustitia, vel iniustitia referri ei quæstio, & si appellaretur, non teneretur Commissarius appellationi deferre, ex quo enim conscientiæ suæ relictum est appellatio nec causam ad Superiorem deuoluit, nec Commissa-

missarij potestatem suspendit. Superior tamen, ad quem est appellatum, emendare tenebitur, quod malè factum est. Quo pacto potest impugnari processus iniustus factus ab illo, cuius conscientiæ negotium commissum est. Ita Panor. in Clem. Vt constitutio, de iure patron. num. 4. Et nota hic, quòd si dicti delictis diffamati sua crimina non tacerent in professione, sed ea manifestarent, vel fratribus essent nota, non possent per istam const. à Religione expelli; quia Papa hanc facultatem concedit solùm pro his, qui interrogati tacuerunt, vt constat ex isto §.

§. III.

3 Nota circa illam claus. *non obstantibus quibuscumq. consuetudinibus*, quòd per illud signum vniuersale *quibuscumq.* putant aliqui, derogari non solùm consuetudini viginti, aut triginta, aut centum annorum, sed etiam immemorabili; nam signum vniuersale valet ac si singulas expressisset. Ita Henriq. lib. 7. de indulg. c. 17. n. 5. Sed per hanc eamdem clausulam positam in Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 10. declarauit sacra Congr. anno 1575. & 1580. non derogari immemorabili consuetudini; refert Henriq. loc. cit. & Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glossa 33. n. 5. Quare neq; etiam per similem clausulam positam in constitutionibus Pontificum, immemorabili consuetudini derogatur, nisi de ea expressa fiat mentio. Pro ista const. videnda sunt, quæ dixi tom. 1. Relig. c. 25. §. 3. versu Aduertendum tamen.

CONSTITVTIO XX.

Concedit, quòd dicendo vnam missam, satisfaciant Regulares omnibus eleemosynis acceptis pro pluribus celebrandis, si hæ summam vnius Iulij papalis non excedant.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Vicarijs generalibus, & vniuersis fratribus Ordinis Minorum de familia, seu obseruantia, nunc, & pro tempore vbicumque degentibus, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio.

§. 1. *Cvm, sicut accipimus, propter deuotionem, quam vtriusq; sexus Christi fideles ad Ordinem fratrum Minorum de obseruantia gerunt, contingat sæpius, vt fideles ipsi plures missas per eosdem fratres celebrandas, elargita eis aliqua eleemosyna, committant, & in aliquibus regionibus in eleemosynam celebrationis vnius missæ certa pecuniæ quantitas valde parua, & tenuis dari consueuerit, adeo quòd vos, ob eleemosynam, quæ singulariter à pluribus elargitur, tot missas, quot sunt largientes, pro singulis celebrare non valeatis; vnde dubitatis super his conscientias vestras prægrauari. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum vt vobis, & pro tempore existentibus fratribus Ordinis, & obseruantiæ prædictorum, & conscientiarum vestrarum puritati, paterna cura, de benignitate Apost. prouidere dignaremur.*

§. 2. *Nos itaq; qui Ordinem vestrum propter vberes, & salutiferos fructus, quos Ordo ipse in agro Domini in dies producere non cessat, in visceribus charitatis gerimus; vestrisq; in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ac pro tempore existentibus fratribus Ordinis, & obseruantiæ prædictorum, quòd celebrando vnam missam dumtaxat (si eleemosyna æquiualens vnius Iulij non elargitur) etiamsi duas tres, aut quatuor, vel plures missas celebraturi occasione diuersarum, vel plurium eleemosynarum huiusmodi essetis, & in dicta celebranda missa, pro omnibus, qui pro dictis missis in eleemosynam vsque ad summam huiusmodi contribuerint, vel contribuent in futurum, commemorationem in genere faciendo in hoc conscientiarum vestrarum puritati satisfactum sit, auctor. Apost. decernimus, pariter & indulgemus.* Conceditur in summario.

§. 3. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apost. ac quibusuis literis Apost. per quoscumq; Romanos Pontifices prædecessores nostros prædicto Ordini sub quibusuis verborum formis, & expressionibus, aut clausulis, quantumcumq; fortissimis, & insolitis concessis, & concedendis, quibus, tenores illarū, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, in quantum præmissis contrariare viderentur, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumq;* Derogat contrarijs.

§. 4. *Cæterùm quia difficile foret præsentes ad singula loca, in quibus opus esset, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis, manu alicuius publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Vicarij prouincialis Ordinis huiusmodi communitis, tanta fides adhibeatur, quanta adhiberetur præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ in medium. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 23. Martij, 1517. Pontif. nostri anno 5.* Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. II.

1 Nota, quòd Cæsar. in comp. priuil. verb. Missa 3. §. 14. putat, quòd ista constitut. sit subreptitia, & quod non debent ea vti fratres, & quod nullius est valoris. Rodriquez tamen tom. 1. q. reg. q. 43. art. 17. concl. 3. valere probat. Nam, inquit, Papa potest rationabili de causa concedere, vt pro vna missa recipiantur plura stipendia, etiam sufficientia, ergo multò magis potest concedere, vt possint sumi plura non sufficientia. Antecedens est Arag. 2. 2. q. 85. art. 3. versu Dico 2. pag. 659. Cord. q. theol. q. 4. dub. 3. Et probatur, quia enim potest ex causa rationabili relaxare obligationem iuramentorum, votorum, pactorum, & promissorum inter homines initorum, licet iure diuino, & naturali Deo, & hominibus ad hæc teneamur, c. 1. de decim. in 6. ita etiā potest hoc casu absoluere ab obligatione, & promissione celebrandi plures missas, & pro illis concedere, vt vna tantùm, vel pro missis collectæ celebrentur. Causa autem rationabilis, quæ semper supponitur, nisi contrarium constet, potest esse paupertas aliquorum Religiosorum, ex quorum recollectione in Conuentibus magna vtilitas, & bonorum exemplorum, & literarum Ecclesiæ Dei prouenit. Immo potest dici, quòd etiam sine priuilegio id possit fieri, quando stipendium Missæ est taxatum, vel speciali statuto, vel consuetudine, modò recipiens specialiter, & expressè non promisisset pro illo paruo stipendio missam celebrare: nam tunc teneretur ratione promissi.

CON-

CONSTITVTIO XXI.

Concedit, quòd vtriusq; sexus fideles satisfaciant præcepto Ecclesiæ, audiendo missam in Ecclesijs fratrum Mendicantium.

LEO PAPA X.

Vniuersis,& singulis præsentes literas inspecturis,salut.& Apost.benedict.

Declarat prout in summario.

§. 1. *INtelleximus, quosdam in dubium reuocare, & proinde timoratis conscientijs scrupulū inijcere, si Christi fideles qui Dominicis, & festis dieb.extra Ecclesias suas parochiales missas audiant in Ecclesijs fratrum Ordinis Mendicantium, Ecclesiæ præcepto de Missa audienda satisfaciant. Nos enim ambiguitatem huiusmodi penitus tollere volentes, vt cum sinceriori conscientia fideles quiq; Deo creatori suo seruiant, auctoritate Apost. tenore præsentium notum facimus, omnes Christi fideles vtriusq; sexus, qui (non contempto proprio sacerdote parochiali) in Ecclesiis fratrum Ordinis Mendicantium, Dominicis, & festis diebus missas audiunt, satisfacere præcepto Ecclesiæ de missa audienda, nec aliquam labem mortalis peccati, pœnamue propterea incurrere. In contrarium facientibus non obstantibut quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 2. *Et quia difficile foret præsentes literas nostras originaliter ad loca omnia, vbi opus fuerit, deferri, volumus, & decernimus, vt earum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati in dignitate ecclesiastica constituti munitis, ea fides, vbi opus fuerit, detur, quæ originalibus ipsis daretur, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 13. Nouembris, 1517. Pontificatus nostri anno 5.*

§. I.

1 NOto 1. quòd similem declarationem fecit Pius V. in sua const.7.§. 10. infra, quibus non est derogatum per Concilium Trid. sess. 24. cap. 4. de reform. quatenus ait. *Moneat Episcopus populum diligenter teneri vnumquemque Parochiæ suæ interesse, vbi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei.* Nam præterquam quòd Concilium non loquitur de missa, sed de concione; verbum illud *moneat* videtur correspondere simili monitioni, quæ fieri præcipitur sess. 22. decr. de obseru.& euit. in celebrat. miss. vbi dicitur *Moneant Episcopi populum, vt frequenter, saltem Dominicis diebus, & maioribus festis ad suas Parochias accedant,* vbi non includitur præceptum aliquod; quod etiam annuitur dicta sess.24. quando dicitur *vbi commode id fieri potest*. verbum autem illud *teneri*, hoc loco potest optimè explicari de honestate non de necessitate, sicut explicatur aliquando verbum, Debeat, quod habet eandem significationem, vt Panor. in c. 1. de dol. & cont. num.7. Adde, fuisse declaratum à sacra Congreg. Concilij, quòd non potest Episcopus vigore Concilij Trid. mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, & contumaciæ, cogere populum ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia parochiali, nec pueros ad discendam doctrinam christianam, etiamsi hoc fieri voluerit in Oppidis, Villis, aut alijs locis extra Ciuitatem. Refert ex parte Zer. 1.p. prax. ver. Prædicatio, n.4. Adde deniq; consuetudine generali introductum esse, vt Christi fideles censeantur satisfacere Ecclesiæ præcepto audiendi diebus festiuis missam, quocumq; loco audiant; quam consuetudinem Episcopus tollere non potest, cum vim legis generalis habeat vnde excommunicatio, quam ferret contra eam, esset nulla. Nau. in sum. cap. 21. num. 5. Rodriq. to. 1. quæst. regul. q. 43. art. 7. Reginald. in praxi, lib. 19. nu. 22. Gutier. lib. 1. canon. qu. c. 30. num. 22.

2 Noto 2. circa illa verba *non contempto proprio sacerdote*, quòd tunc solum censetur contemptus proprius sacerdos, quando expressè, & formaliter contemnitur, & planè deseritur Parochia, scilicèt quando quis non vult audire missam in sua Parochia, quia sua Parochia est, nec vult eam audire à proprio Parocho, quia præcisè Parochus est alioquin auditurus. Ceterum etiamsi numquam audiat missam in propria Parochia, non peccat, quacumque occasione, etiam leuissima, id faciat; immo etiamsi nulla; sed solùm quia sic videt esse in consuetudine: In foro tamen exteriori quandoq; poterit censeri proprij Parochi contemptor, qui sine causa debita, aut longitudinis, aut difficultatis, aut maioris aliarum Ecclesiarum commoditatis, frequenter, aut semper Parochiam deserit. Ita Azor 1. p. lib. 7. c. 6. q. 4. versu Deinde quæres; Gutierr. loc. cit. n. 8. & 15.

CONSTITVTIO XXII.

Declarat, quòd sorores tertij Ordinis voventes etiam simplicem continentiam, gaudeant priuilegijs, etiamsi in proprijs domibus habitent.

LEO PAPA X.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. *NVper in sacro Lateranens. Concilio, in reformatione priuilegiorum Religiosis concessorum, inter alia statuimus, quòd fratres, & sorores tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & quocumq; nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, sepulturam, vbi voluerint, eligere valeant; sed die Paschatis tantùm Eucharistiam, ac extremam vnctionem, cæteraq; ecclesiastica sacramenta (pœnitentiæ sacramento dumtaxat excepto) à proprio sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur. Et, ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, ijdem dicti tertij Ordinis ad diuina audienda nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel ipsam causam nutriant, aut foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem quoquo modo præstiterint. Collegialiter verò viuentes, seu cum claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres Ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum gestant gaudere debeant, prout in constitutione dicti Lateranen. Concilij, eodem approbante Concilio, desuper edita plenius continetur.*

Memorat const. suam 26. § 21. Vide sup. in constit. 4. Sixti IV. §. 7. àn. 31.

Vide Clem. Cum ex eo, de sent. exc.

§. 2.

Declarat pro ut in summario.

§. 2. *Cum autem, sicut accepimus à quibusdam nimium curiosis vertatur in dubium, an votum prædictum de voto solemni Religionis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehendat, obedientiam scilicet, paupertatem, & castitatem, & circa dictas mulieres virginalem, seu castam, & vidualem vitam ducentes, de virginitate, & castitate tantummodò mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie decernimus, & declaramus, quòd in præmissis de voto solemni Religionis minimè intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cœlibem vitam simpliciter voventes, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes, priuilegijs, & immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant.*

Derogat contrarijs.

§. 3. *Non obstantibus omnibus illis, quæ in dicta constitutione nostra voluimus non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumq; Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 1. Martij 1518. Pontif. nostri anno 6.*

CONSTITVTIO XXIII.

Prohibet sub pœna excommunicationis ipso facto, ne Religiosi possint conueniri coram indice, qui de Ordine suo non sit, & quòd non possint appellare à correctione suorum Prælatorum.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis, salut. & Apost. benedictionem.

Proœmiũ.

ROmani Pontificis, in quo, diuina dispositione, potestatis plenitudo consistit, prouidentia circumspecta statum personarum quarumlibet, præsertim sub Religionis iugo degentium, diligenter intendens, ad ea partes suæ sollicitudinis interponit, per quæ earumdem personarum paci, quieti, & tranquillitati valeat prouideri, & ad ea, quæ propterea prouidè statuta, & ordinata dicuntur fuisse, vt firma perpetuò, & illibata persistant, Apostolici muniminis adijcit firmitatem, aliasque desuper ordinat, & disponit, prout, personarum, & temporum qualitate pensata, id conspicit in Domino salubriter expedire.

Supplicatio.

§. 1. *Sanè per dilectum filium nostrum Thomam tit. S. Sixti Presbyterum Cardinalem, ac Magistrum generalem totius Ordinis Prædicatorum nobis expositο, quòd licèt olim Bonif. IX. in sua obedientia nuncupatus, statuerit, & ordinauerit, quòd nullus ex fratribus Ordinis Prædicatorum, aut sororibus sub obedientia eorumdem fratrum degentibus, aliquem, seu aliquam ex fratribus dicti Ordinis, vel sororibus sub dicta obedientia coram aliquo iudice, qui de dicto Ordine non esset, ex quacumque causa conuenire, seu conueniri facere, nec à correctione quacumque seu aliàs ab aliquo Prælato, seu fratre dicti Ordinis, quauis occasione, vel causa appellare, aut contra eos querelam proponere posset, aut deberet, nisi priùs causam prouinciali, seu conuentuali Priori, & Magistro, & successiuè in Capitulo generali dicti Ordinis causam, vel querelam suam verbo, vel in scriptis proposuerit, prout in literis desuper confectis pleniùs contineri dicitur. Nihilominus nonnulli fratres, & sorores Ordinis, & obedientiæ huiusmodi priuilegiorum suarum Prouinciarum, Congregationum, personarum, vel totius Ordinis Conseruatoribus, vel Cameræ Apostolicæ Ciuitatis nostræ Auenion. vel alijs ecclesiasticis, aut secularibus iudicibus, seu Curijs conuenire; Nonnulli etiam à correctione, vel absolutione suorum officiorum appellare non formidant, vnde Ordo prædictus laboribus, & impensis plurimis grauatur, obedientia, & vita regularis eneruatur, pluraque alia inconuenientia sequuntur.*

Fratres non possunt appellare à superiorum sententia, nec alios conuenire, &c.

§. 2. *Nos, qui ad Ordinem prædictum illiusque personas singularem gerimus deuotionis affectum, eiusque statum tranquillum plurimùm desideramus, literarum prædictarum tenorem præsentibus pro sufficienter expresso, & inserto habentes, statutum, & ordinationem huiusmodi, prout concernunt omnia, & singula in dictis literis contenta, auctor. Apostol. motu proprio, & ex certa scientia, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari decernimus; supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem: Ac pro potiori cautela omnia, & singula etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, auctoritate præfata, tenore præsentium statuimus, & ordinamus.*

Iudices ecclesiastici nõ possunt recipere querelas fratrum.

§. 3. *Inhibentes sub eadem pœna quibusuis iudicibus ecclesiasticis, & secularibus, etiam Conseruatoribus priuilegiorum dicti Ordinis, aut quarumcumque personarum, Congregationum, aut domorum, & Monasteriorum huiusmodi, & Cameræ Apost. Auenionen. ne querelas huiusmodi fratrum, & sororum contra alios fratres dicti Ordinis suscipiant, vel de eis cognoscant.*

Annullat causas, & processus.

§. 4. *Et causas coram eis pendentes ad ordinarios iudices dicti Ordinis remittant, ac quoscumque processus inter fratres, & sorores præfatos coram alijs, quàm iudicibus ordinarijs dicti Ordinis habendos, & sententias faciendas, nullas, & inualidas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse, sicq; per quoscumque iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, in qualibet instantia pronunciari, & definiri debere, sublata eis, & cuilibet eorum aliter interpretandi, & iudicandi facultate, & auctoritate; ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.*

Commissarios deputat.

§. 5. *Et nihilominus vniuersis, & singulis venerab. fratribus nostris Archiepiscopis, Abbatibus, & alijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, necnon metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis committimus, & mandamus, quatenus ipsi, aut eorum quilibet, dum, & quoties pro parte singulorum Prouincialium, & Priorum, ac aliorum Superiorum dicti Ordinis fuerint requisiti, literas nostras, ac om-*

ac omnia,& singula præmissa, quibusuis iudicibus ecclesiasticis,& secularibus,etiam Conseruatoribus priuilegiorum dicti Ordinis, aut cuiuscumque eius Prouinciæ,vel Congregationis inuiolabiliter obseruari faciant; contradictores per censuras ecclesiasticas,& alia iuris remedia compescendo,inuocato,si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrariis. a. Statutū, & rescrip. ap. Non null. de recri.

§. 6. *Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quibus inter alia cauetur expressè,ne quis extra suam Ciuitatem,vel Diœcesim,nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine Diœcesis,ad iudicium euocetur, seu ne iudices à Sede præfata deputati, extra Ciuitatem,vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint,contra quoscumq; procedere,aut aliis,vel aliis vices suas committere,præsumant: Et de duabus dictis in Concilio generali editis,necnon de personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis,& aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis prædicto, & quibusuis alijs Ordinibus, Prouincijs,Congregationibus,& personis, cuiuscumque dignitatis,status,gradus, ordinis, vel conditionis fuerint,concessis,confirmatis,& approbatis,quibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur,pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè, motu proprio, & scientia præmissis derogamus, ac nulli in præiudicium præmissorum suffragari volumus; aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum,quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenã & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 7. *Et quia difficile foret præsentes literas originaliter ad omnia loca,in quibus opus essent,deferri; volumus,& prædicta auctoritate decernimus, quòd earum transumptis,manu Notarij publici subscriptis,& sigillo alicuius in dignitate ecclesiastica constituti munitis, ea fides indubia,in iudicio,& extra, vbicumque opus fuerit,adhibeatur,quæ originalibus ipsis, adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum,sub annulo Piscat. die 29. Aprilis, 1518. Pontif. nostri anno 6.*

§. I.

1 Noto 1. quòd constitutio Bonifacij IX. de qua hic,refertur à Conf. in Bonif. IX. constitut. 1. quæ incipit,Sacræ Religionis.Et circa id,quod prohibetur,ne fratres possint recurrere ad tribunalia,quibus non subduntur,etiamsi Ecclesiastica sint, vide quæ dixi tom. 1. Relig. qu. 1. cap. 20. concl. 3.

2 Noto 2. circa id, quod dicitur, quòd fratres non possint appellare à correctionibus suorum Prælatorum, id intelligi, quando secundùm Regulam corriguntur,iuxta ea,quæ dixi tom. 1. Relig. cit. conclus. 2.

3 Noto 3. quòd non possint fratres appellare seu quoquo modo Superiores,aut alios confratres trahere ad tribunalia secularia,sub pœna excommunicationis latæ sententiæ Pontifici reseruatæ, & pœna priuationis vocis actiuæ,& passiuæ,per const. Greg. XIII. quæ incipit,Ex pastoralis officij, quam habes infra, in eius constit. 2. §. 3. vide quæ ibi noto.

§. IV.

4 Noto 1. circa illam clausulam *Sic per quoscumque sublata eis aliter iudicandi*,&c. quòd constitutio data cum ista clausula,facit,quòd iudices aliter iudicare non possint. Tusch. ver. Clausula, concl. 344. num. 7. quòd si contrarium fiat,processus est ipso iure nullus; Tusch. ibid. concl. 345.

5 Noto 2. circa illam clausulam *Irritum, ac inane*,&c. quòd ista clausula ex natura sua,etiamsi non poneretur ibi ista duo aduerbia Scienter, vel Ignoranter, etiam ignorantes ligat; Ant.Gabr. lib.6. conclusit. De clausc.cap.3. n. 1. & habetur c. 1. versu Adijciebatur,de concess. præb. in 6. vnde solùm ponuntur ad omnem dubitationem tollendam; idem Gabriel n. 2. & hoc procedit, siue constitutio sit facta motu proprio, siue non,siue iustè,siue iniustè,siue causa cognita,siue causa non cognita. Idem Gab. num. 7. Qui tamen n. 8. eam limitat quò ad pœnas; quia tunc ignorantes non ligat. c. Si beneficia, de præb. & dig. in 6. Tollit etiam ista clausula vires sententiæ & eius executionem impedit; Gab. n. 51. & quidquid fit contra istam clausulam, est ipso iure nullum. Gab. n. 57. vnde si Papa in confirmatione statutorum hanc clausulam apponat, statuentes non possunt dicta statuta sic confirmata reuocare, nec interpretari,aut declarare. Gab. num. 58. 59. Aduerte etiam, quòd priuilegio habenti istam clausulam non potest renunciari, etiam de consensu partium. Mandos. in tract. de monit. uu. 46. ver. Exemptus à iurisd.

CONSTITVTIO XXIV.

Concedit facultatem alienandi de consensu duarum partium Conuentus in euidentem vtilitatem.

LEO PAPA X.

Dilectis filijs Generali, ac vniuersis prouincialibus Ministris Ordinis Minorum regularis obseruantiæ,nunc,& pro tempore existentibus, sal. & Apost. bened.

Facultas alienandi cum consensu maioris partis Conuentus.

§. 1. *Cum sæpe numero accidat, quòd pro vrgenti necessitate, aut aliqua euidenti vtilitate, bona immobilia Conuentuum,locorum, ac Monasteriorum monialium Prouinciarum vestrarum respectiuè commissarum, alienare,vel permutare expedit, & ea se offert opportunitas, quæ semel prætermissa magnam affert iacturam. Nos hoc paterno affectu considerantes, indemnitati,& vtilitati Monasteriorum, Conuentuum, & locorum huiusmodi, quantum cum Deo possumus, opportunè consulere cupientes,vestris in hac parte supplicationibus inclinati,vobis,vt pro emergentibus necessitatibus,& euidentibus vtilitatibus Conuentuum, & locorum vestri Ordinis,& Monasteriorum monialium Ordinis S.Claræ,necnon tertij Ordinis B.Francisci de pænitentia nuncupati, in dictis Prouincijs consistentium, vendere, alienare, ac permutare quælibet bona immobilia de consensu duarum partium Conuentuum,domorum,& Monasteriorum,quorum dicta bona fuerint,& de consensu maioris partis eorumdem etiam vltra*

vltra triennium locare (vltimis testatorum voluntatibus non obstantibus) dummodo id in Conuentuum, locorum, & Monasteriorum ipsorum euidentem vtilitatem, habita diligenti informatione à duobus, aut tribus bonis viris locorum, in quibus bona consistent, cedere dignoscatur, super quo prudentiam vestram, & bonorum virorum huiusmodi requirimus, & conscientiam oneramus, licentiam, & facultatem harum serie vobis concedimus. Insuper & locationes in præiudicium domorum, & Monasteriorum ipsorum factas retractare. Permutationes, & venditiones, quæ per ignorantiam constit. fel. rec. Pauli Papæ II. prædecessoris nostri, in euidentem tamen vtilitatem, & necessitatem, factæ fuerint (dum id constet coram Vicario Episcopi loci) confirmare, & approbare possitis, & valeatis, præsentium tenore eadem auctoritate indulgemus.

Derogat contrarijs.

§. 2. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, præsertim dicti Pauli nostri prædecessoris, alijsque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 3. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ episcopalis munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quàm extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si illæ essent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 27. Nouembr. 1519. Pontif. nostri anno 8.

§. I.

1 NOta circa illam clausulam *super quo prudentiam vestram requirimus*, quòd non possunt fieri alienationes pro libito, sed debent Superiores, ad quos pertinet licentiam concedere, sequi in hoc regulam prudentiæ, non solùm secundùm iudicium proprium, sed etiam secundùm iudicium prudentum, & bonorum virorum, alioquin si passione, vel interesse ducantur, non euitabunt pœnas positas contra alienantes: Nam priuilegium conditionatum, conditione non seruata non valet, præsertim quando conditio cadit super substantiam facti. Vide quæ dico supra, in constit. 9. Iulij II. §. 1. à num. 1. & scias hoc priuilegium cum multis alijs esse derogatum per decretum Congregation. sub Vrban. VIII. infra, in eius constitut. 8.

CONSTITVTIO XXV.

Declarat, quòd indulgentijs S. Mariæ de Populo possint gaudere fratres Mendicantes, ac moniales, & tertiarij, ac eorum familiares, non autem seculares.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis sal. & Apostolicam benedictionem.

Omnia priuilegia ab alijs Pontificibus diuersis Religionibus

§. 1. DVdum per nos accepto, quòd Romani Pontifices prædecessores nostri, aliqui ad Minorum, alij verò ad Eremitarum S. Augustini, alij ad B. Mariæ de monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum fratres, & domos, iuxta ipsorum vota deuotionis affectum gerentes, illorum singulis nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tam spiritualia, quàm corporalia per diuersas ipsorum literas respectiuè concesserunt. Nos ad singulos Ordines prædictos, singulasq; ipsorum Ordinum domos, vbi religiosè viuitur, indifferenter, absque acceptione personarum, deuotionis affectum æqua lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tam spiritualia, quàm temporalia, qualiacumque illa essent, quæ Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minimorum fratrum in domibus, & illorum Ecclesiis, Oratorijs, ac Ecclesias ipsas, & Oratoria pro tempore visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præsidentibus, non solùm Generalibus, sed & Prouincialibus, fratribusque & sororibus, necnon monialibus, & conuersis, oblatis, ac vtriusque sexus personis de pœnitentia, seu tertij habitus nuncupatis, à dictis prædecessoribus, aut à nobis, ipsisque successoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie concessa fuerunt, aut in posterum concederentur, illa, & omnia singula, ac si nominatim exprimerentur, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus prædictis, illorumq; singulis Ecclesiis, Oratorijs, & Ecclesias, ac Oratoria visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & conuentualibus fratribus, & etiam sororibus, vel monialibus, conuersis quoque, & oblatis, ac vtriusq; sexus personis de pœnitentia nuncupatis, & alijs singulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate, de Apostolicæ auctoritatis plenitudine communicauimus: Illaq; omnia, & singula inter dictorum Ordinum personas pariformiter communia esse, fuisse, & esse voluimus, prout in singulis literis prædictis pleniùs continetur.

conceſſ. hic P... ſex om... bus in ... munic...

Indulgentiæ communes inter fratres non communicantur secularibus.

§. 2. Et deinde, sicut accepimus, nonnulli fratres dictorum Ordinum volentes sapere plusquam oportet, atque ad ipsorum nutum verba ipsa interpretantes, diuersis, tam secularibus, quàm etiam alijs personis publicè, & priuatè suggesserunt, quod ipsi seculares visitando vnam dictorum Ordinum domum, omnes, & singulas indulgentias, & remissiones peccatorum, tam per dictos prædecessores nostros, quàm per nos domui B. Mariæ de Populo de Vrbe concessas, consequi poterant perinde, ac si dictam domum S. Mariæ de Populo visitarent; quod præter ipsorum prædecessorum, & nostram mentem fuisse, & esse dignoscitur. Attendentes igitur, quòd indulgentia intuitu Religionis concessa, ad seculares extendi non debet, volentes mentem dictorum prædecessorum, & nostram declarare, & omnem ambiguitatem, & occasionem tollere; motu proprio, & ex certa nostra scientia, volumus, & auctoritate Apostolica declaramus, quòd vniuersi, & singuli dictorum Ordinum fratres, & moniales tertij Ordinis vtriusque sexus, & familiares dumtaxat, omnibus, & singulis in-

dul-

dulgentijs, & gratijs per eosdem prædecessores, & nos domui B. Mariæ de Vrbe, vt præfertur, concessis, & concedendis vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere possint quomodolibet in futurum perinde, ac si ipsi dictam domum B. Mariæ de Populo his diebus, & festiuitatibus, quibus indulgentiæ huiusmodi concessæ fore dignoscuntur, personaliter visitarent; quòdque vigore prædictarũ literarum seculares gratijs, & indulgentijs huiusmodi uti, & gaudere non possint.

Non possunt fratres publicare indulgentias de Populo ess. secularibus communes cum ipsis.

§. 3. Inhibentes nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso per contrafacientes incurrenda, omnibus, & singulis fratribus cuiuscumque Ordinis existentibus, & quibuslibet alijs personis, ne deinceps indulgentias, & gratias huiusmodi S. Mariæ de Populo de Vrbe ad seculares extendi prædicent, aut publicè, vel priuatè publicent.

Derogat contrarijs.

§. 4. Non obstantibus præmissis, aut quibusuis alijs literis Apostolicis, priuilegijs quoque, & indultis dictis Ordinibus concessis, quæ quò ad præmissa reuocamus, cassamus, & annullamus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. Volumus autem, & auctoritate Apostolica decernimus, quòd præsentium transumptis, manu Notarij publici signatis, & alicuius Prælati, aut personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ sigillo munitis, ea fides prorsus in iudicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur, si præsentes literæ essent, exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 20. Decembr. 1519. Pontif. nostri anno 7.

§. II.

1 Nota, quòd per istam const. non derogatur indulgentijs, expresse; & specialiter ab eodem Pontifice concessis, visitantibus Ecclesiam nostram SS. Trinitat. de Vrbe, & consequenter alias omnes Ordinis; nam Papa clarè mentem suam explicat, dum dicit, quòd vigore suarum literarum, quibus æqua lance indulgentias, & priuilegia inter Mendicantes communicauerat, nunquam intellexit concedere, vt seculares visitantes vnam ex Ecclesiis Mendicantium, gauderent, & fruerentur indulgentijs, ac si personaliter Ecclesiam S. Mariæ de Populo visitassent. Quare alij Mendicantes vigore prædictarum literarum Leonis non habent in suis Ecclesijs dictas indulgentias S. Mariæ de Populo, sicut nos habemus à media quadragesima singulis diebus vsque ad octauam Paschæ inclusiuè. Quod est magnoperè aduertendum, propter aliquos, qui solam illam primam constitutionem communicationis inspicientes, dicunt easdem se habere in suis Ecclesijs, quas nos Minimi in nostris. Quod etiam dixi supra, in constitut. 2. huius Pontif. §. 1. num. 2.

CONSTITVTIO XXVI.

Est moderatio priuilegiorum Mendicantium facta in Concilio Lateranensi.

LEO EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Dignitas episcopalis est cæteris eminentior, & Mendicantium opera fructuosa nimis sunt.

§. 1. Dum intra mentis arcana reuoluimus, & diligenti consideratione pensamus operosa sollicitudinis studia, continuoq; labores pro diuini nominis gloria, exaltatione catholicæ fidei, Ecclesiæ vnitate seruanda, & institutione, ac salute fideliũ animarũ, per Episcopos, eorumque Superiores, in diuersis orbis partibus ad regimen suarum Ecclesiarum à Sede Apostolica constitutos; necnon per fratres diuersorum Ordinum, præsertim Mendicãtium indefessè, & indesinenter impensos, tanta ex eorum in vinea Domini fructuosis operibus, & opportunè, ac laudabiliter gestis cordi nostro prouenit satisfactio, vt ijs, quæ ad pacem, & quietem inter eos conseruandam conducere cognoscimus, omni studio intendamus. Nouimus enim Episcopos ipsos in partem sollicitudinis nostræ assumptos fuisse, quorum honor, & sublimitas, testante Ambrosio, nullis potest comparationibus adæquari; Religiosos etiam in agro dominico pro christianæ Religionis defensione, & ampliatione complura fecisse, ac vberes fructus protulisse, & in dies singulos proferre, ita vt eorumdem Episcoporum, ac Religiosorum bonis operibus orthodoxam fidem incrementa sumpsisse, & per orbem terrarum vndique dilatatam fuisse, fidelium nullus ignoret. Et sicut ipsi sæpenumerò vigilantissima, & solerti cura schismata in Dei Ecclesia extinguere, & Ecclesiæ vnitatem reddere, & vt idem Ecclesiæ pacis tranquillitas daretur, innumeros labores subire non dubitarunt; ita quoque par est, eos inter se nostris prouisionibus, pacis vinculo, ac fraterna charitate, & vnitate coniungi; vt eorum concordi doctrina, & mutuis operibus vberiores in Ecclesia Dei fructus proueniant.

Moderat priuilegia Mendicantium pro concordia inter ipsos, & Episcopos.

§. 2. Sanè cupientes, vt iura spiritualia, quæ ad Dei laudem, & Christi fidelium animarum salutem pertinent, & quorum exercitium præfatis Episcopis, & eorum Superioribus in suis Diœcesibus (cum ipsi in partem sollicitudinis, vt præfertur assumpti, ac Diœceses distinctæ cuilibet eorumdem Episcoporum assignatæ fuerint) commissum extitit, per ipsos Episcopos exerceantur, & ius illa liberè exercendi, quantum fieri potest, eis illæsum præseruetur. Et si aliquam dictis fratribus Mendicantibus in eorumdem Episcoporum læsionem, per Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam cõcessa fuerint, cõcessiones huiusmodi, eisdem Religiosis factas in subsequentibus duximus moderandas, vt ipsi fratres potiùs ab eisdem Episcopis omni cum charitate foueantur, quam aliquo modo molestentur, & inquietentur. Vna enim est Regularium, secularium, Prælatorum, & subditorum exemptorum, & non exemptorum vniuersalis Ecclesia, extra quam nullus omnino saluatur, eorumque omnium vnus Dominus, vna fides: Et propterea decet, eos, qui eiusdem sunt corporis, vnius etiam esse voluntatis. Et sicut fratres nexu inuicem charitatis astricti sunt, sic non conuenit, alterum in alterius iniuriam, seu iacturam prosilire, dicente Saluatore, Hoc est præceptum meum, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Ad conseruandam igitur inter Episcopos, & eorum Superiores, ac Prælatos, & fratres huiusmodi mutuam charitatem, & beneuolentiam, diuini quoque cultus augmentum, pacemque & tranquillitatem in vniuersalis Ecclesiæ statu; Quod ita demum fieri posse cognoscimus, si vnicuique quantum fieri potest, sua iurisdictio conseruetur.

Episcopi visitent Ecclesias parochiales Mendicantibus subiectas.

§. 3. *Sacro approbante Concilio, statuimus, & ordinamus, quòd Episcopi, & alij Prælati præfati, parochiales Ecclesias ad eosdem fratres ratione locorum suorum legitimè spectantes, quò ad ea, quæ ad parochianorum curam, & sacramentorum conseruationem, administrationemque pertinent, sine tamen visitatorum insolito grauamine, vel impensa, visitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, iuxta ipsius Ordinis regularia instituta, intra septa regularis loci; seculares verò presbyteros, & fratres huiusmodi beneficia obtinentes, liberè tamquam suæ iurisdictioni subiectos punire.*

Quisque in eorum Ecclesiis celebrare possit.

§. 4. *Ac tam Prælati, quam presbyteri seculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, missas in Ecclesiis domorum eorumdem deuotionis causa celebrare volentes, celebrare possint. Ipsiq; fratres tales celebrare volentes libenter recipere debeant.*

§. 5. *Ac ab eisdem Prælatis ad processiones solemnes pro tempore faciendas requisiti, dummodò eorum loca suburbana ultra vnum milliare à ciuitatibus respectiuè non sint remota, accedere.*

Ad processiones ne cogantur. Vide supra in constit. 2. Sixti IV. à num. 57. Confessores ab Ordinarijs approbentur.

§. 6. *Necnon Superiores eorumdem fratrum, fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorumdem Prælatorum pro tempore elegerint eisdem Prælatis personaliter exhibere, ac præsentare, si eos sibi exhiberi, & præsentari petierint, alioquin eorum Vicarijs, dummodò ad Prælatos ultra duas dietas accedere non cogantur, omnino teneantur; possintq; illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficienti literatura, & aliqua saltem huiusmodi sacramenti peritia dumtaxat examinari; talibusq; præsentatis admissis, vel etiam indebitè recusatis confitentes, constitutioni, quæ incipit, Omnis vtriusq; sexus, quò ad confessionem dumtaxat, satisfecisse censeantur.*

Forensium confessiones audire, & sacramenta ministrare quomodò possint.

§. 7. *Ipsiq; fratres etiã forensiũ confessiones audire valeant; Laicos tamẽ, & clericos seculares à sententijs ab homine latis nullatenus absoluere possint; Eucharistiæ verò, & extremæ vnctionis, aliaq; ecclesiastica sacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentiũ confessiones audierint, dicẽtibus propriũ sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorũ testimonio probata, aut requisitio coram publico Notario facta doceretur.*

Famulis sacramenta ministrare quomodò possint. Vide const. 1. Iul. II. §. 15. nu. 11.

§. 8. *Eorumdem verò fratrum obsequio insistentibus sacramenta huiusmodi nullatenus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio.*

Pacta inita inter Episcopos, & Mendicantes seruentur. Vide sup. constit. 4. Iul. II. §. 3. à num. 6.

§. 9. *Pacta autem, & conuentiones inter eosdem fratres, & Prælatos, atq; Curatos pro tempore inita valeant, nisi per subsecutum Capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit.*

Mendicantes quando mortuos leuare possunt.

§. 10. *Parochias autem cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Ecclesias domorum, & locorum eorumdem suam elegerint sepulturam intrare non possint, nisi prius præmonito, & requisito, ac recusante parochiano Presbytero, & tunc sine eius, ac Ordinarij præiudicio. Nisi eisdem fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi obseruantia, & cum pacifica possessione, suffragetur.*

Volentes sepeliri cũ habitu, sepulturam eligere possunt. Vide sup in const. 4. Sixti IV §. 9.

§. 11. *Volentes quoque sepeliri in habitu eorumdem fratrum in claustro non degentes, sed in proprijs domibus habitantes, in eorum vltima voluntate sepulturam sibi liberè eligere possint.*

Ordines ab Episcopo recipiant diœcesano.

§. 12. *Quodq; fratres ipsi ad Ordines promouendi, per Ordinarios grammatica, & sufficientia examinari, & dummodo competenter respondeant, per eosdem Ordinarios liberè admitti: Ac nullatenus in eorum Ecclesijs, seu domibus, aut alijs eorum locis, ab alio, quàm à diœcesano Episcopo, nisi prius ipso diœcesano Episcopo, vel eius Vicario super hoc cum debita reuerentia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo à Diœcesi absente, ad dictos Ordines promoueri debeant.*

Et Ecclesiarum consecrationes à diœcesanis Episc. petant. Vide const. 1. Iulij II. §. 21. nu. 46.

§. 13. *Nec ab alieno Episcopo consecrationem Ecclesiæ, vel altaris, aut cœmeterij benedictionem petere, seu in Ecclesijs per eos pro tempore ædificandis primum lapidem per alienum Episcopum poni facere possint, nisi vbi Ordinarius, bis, aut ter cum debitis reuerentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recusauerit.*

Sponsos nõ benedicant.

§. 14. *Etiam absq; Curatorum consensu sponsum, & sponsam benedicere nequeant.*

Campanã die Sabbathi sancti post cathedralem pulsent.

§. 15. *Et vt debitus honor matrici Ecclesiæ reddatur, tam ipsi fratres, quàm alij Clerici seculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis priuilegio muniti, die Sabbathi maioris hebdomadæ antequam campana cathedralis, vel matricis Ecclesiæ pulsauerit, campanas in Ecclesijs suis pulsare minimè possint; contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.*

Censuras Ordinariorum seruent, & publicent.

§. 16. *Censuras autem per eosdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in matrice Ecclesia Ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus Ecclesijs Castrorum, & Oppidorum respectiuè solemniter publicatas, quandò super hoc ab eisdem Ordinarijs requisiti fuerint, in Ecclesijs domorum suarum publicare, ac seruare.*

Decimarum solutionem suadeant.

§. 17. *Et, vt animarum vtriusque sexus Christi fidelium saluti vberius consulatur, illos, quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscumq; status, & conditionis fuerint, ad soluendum decimas, siue aliam bonorum, seu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, & hortari, ipsisq; etiam illas soluere recusantibus absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur.*

Conseruatores habeant. Vide infra, constit 5. Greg. XV.

§. 18. *Conseruatores autem eisdem fratribus pro tempore à Sede Apostolica deputandi, doctrina, & probitate præstantes, & in ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdem fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas à loco suæ solitæ habitationis nullus trahi possit, priuilegijs super hoc alias eis concessis nullatenus suffragantibus.*

Excommunicati ad religionem non recipiantur.

§. 19. *Excommunicati quoque Ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de interesse tertij agetur, absolui non possint, nisi præuia satisfactione.*

Famuli quomodo possint excommunicari. Vide sup. in constit. 1. Iul 2. §. 15. n. 11.

§. 20. *Procuratores quoque, & negotiorum gestores, ac operarij eorumdem fratrum seruitijs insistentes, sententijs excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censeantur si illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel fauorem præstiterint.*

Tertiarij in proprijs domibus degẽtes vti

§. 21. *Fratres autem, & sorores tertij Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochari, Cordellati, & alij quocumque nomine nuncupati, in proprijs domibus*

habi-

Laici reputentur. Vide sup. in constit. 4. Sixti IV §. 7. à nu. 30. habitantes, sepulturam ubi voluerint, eligere valeant. Sed in die Paschatis tantum Eucharistiam, necnon extremam unctionem, cæteraq; ecclesiastica sacramenta (pœnitentia sacramento dumtaxat excepto) à proprio sacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro seculari coram iudicibus secularibus conueniri possint. Et, ne censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, ijdem dicti tertij Ordinis ad diuina audienda in Ecclesijs suorum Ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quoquomodo præstiterint. Vide const. eiusdem 22. supra. Collegialiter autem viuentes, seu cum claustralibus habitantes, ac, mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus fratres Ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum gestant, gaudere debeant.

Hæc moderatio omnes Religiosos tangit. §. 22. Omnia etiam, & singula supradicta ad reliquos Religiosos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam seruari debere volumus, atque decernimus. Saluis tamen in reliquis desuper non expressis, tam Episcoporum, quàm fratrum, & aliorum Religiosorum prædictorum iuribus, quibus per præmissa in aliquo præiudicare, seu quidquam innouare non intendimus.

Derogat contrarijs. §. 23. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegijs quoque, & indultis, ac literis Apostolicis contra præmissa, seu aliquod præmissorum eisdem Ordinibus concessis, etiam in Mari magno contentis: Quibus, etiamsi ad illorum derogationem, de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, illorumq; tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinarij, & Mendicantes benigne se tractent. §. 24. Eosdem insuper fratres in virtute sanctæ obedientiæ monemus, vt eosdem Episcopos loco SS. Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra, ac Apostolicæ Sedis reuerentia, congruo honore, & conuenienti obseruantia venerentur: Ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiæ Dei nostri requirimus, vt fratres ipsos affectu beneuolo prosequentes charitatiuè tractent, ac benignè foueant, seq; illis minimè difficiles, aut duros, vel morosos, sed potiùs faciles, mite, propitios, piaq; munificentia liberales exhibeant; ac in omnibus prædictis tamquam in agro dominico cooperatores, eorumq; laborum participes prompta benignitate recipiant, eorumq; iura cum omni charitate custodiant, atque defendant. Vt tam Episcopi, quàm fratres præfati, quorum opera, veluti lucernæ ardentes supra montem positæ, omnibus Christi fidelibus lumen præbere debent, ad Dei laudem, fidei catholicæ exaltationem, populorumq; salutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largissimo bonorum omnium retributore Domino perennis vitæ præmium consequi mereantur.

§. 25. Nulli ergo, &c. Datum Romæ in publica sessione in Lateran. sacrosancta Basilica solemniter celebrata anno Incar. Dom. 1516. die 19. Dec. Pontif. nostri anno 4.

§. I.

1 Noto 1. quòd nostra, & cæterorum Mendicantium priuilegia fuerunt, & ab eodem Leone, & ab alijs Pontificibus confirmata, non obstante ista modificatione, vt dixi supra, in const. 4. Iulij II. nu. 9. & 13.

2 Noto 2. quòd non minora fecerunt Religiosi pro augmento Ecclesiæ, & catholicæ fidei defensione, quàm Sancti Episcopi. Nec minora nunc faciunt nostri temporis Religiosi, quàm fecerint antiqui illi, quorum intuitu sanctissimi Pontifices tot, tantaque priuilegia sacris Religionibus concesserunt. Quinam enim, quæso, sunt illi, qui quotidie se mille mortibus exponunt pro defensione, & propagatione catholicæ fidei? Qui sunt illi, qui inter hæreticos occulti manent ad catholicos confirmandos, hæreticosq; ipsos reducendos, ærumnis, & laboribus incredibilibus pressi, morte semper illorum vitas insidiante? Quinam gentibus Christi fidem sanguine proprio disseminant? Qui vastissima maria fluctibus, procellisque plenissima propter sanctam Romanam Ecclesiam dietim tranant? Qui terras ignotas siti, & fame, labore, & nuditate propter catholicam fidem penetrant? Qui hæreticorum superbiam scriptis, & disputationibus retundunt? Qui catholicos ipsos concionibus, & exemplis in dies confirmant? Hi certè Regulares sunt, præsertim Mendicantes. Vnde sanctissimus Pontifex Pius V. in quadam constit. quæ incipit, Romanus Pontifex, in quo potestatis, apud Rodriquez in bull. in Pij V. const. 2. hæc habet: *Nos attendentes fratres ipsos, qui omni die, & assiduè, tam in prædicationibus, quam in cæteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent.* Et idem Pontifex in constit. eius 7. infra, in princ. ait *Facere non possumus, quin eos* (Regulares Mendicantes) *propensiori charitate, & paterno affectu amplectamur, ac exinde pro suis sanctis studijs, bonisque laboribus, pro salute animarum ab Apostol. ca Sede, cuius continue pacem, & dignitatem ordines ipsi fortiter tuentur sunt*, &c. Et in §. 2. dictæ constit. ait, *Attendentes etiam illos, qui omni die, & assiduè, tam in prædicationibus, quam in cæteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent*. &c. Si non, dicat illustrissima Prædicatorum Familia: Sanctissima Franciscanorum Religio. Antiquissimus Augustiniensium Ordo: Deuotissimus Carmelitarum Cœtus: Doctissima Iesuitarum Societas: Et Minimorum Grex pusillus. Quare non est mirum, si sanctissimi Pontifices, quorum est de Ecclesia benemeritos remunerari, tot priuilegia Regularibus, & antiqui concesserint, & moderni confirment. Vndè prægrauari non debeant DD. Episcopi, nec tam difficiles, & asperos quandoq; se in illis obseruandis ostendere, cum omni iure strenuè certantibus præmium debeatur: Quod licèt sit quid extrinsecum (præmium namque suorum laborum à Domino in Paradiso Religiosi expectant) dat tamen vires, augetque animum ad fortiùs propugnandum. Vt enim ait Cicero 3. de natur. Deorum *Nec domus, nec Respublica stare potest, si in ea nec rectè factis præmia extent vlla, nec supplicia peccatis.* Et 1. de orat. *sustinetur qui honestus labor præmijs, ac splendore decoratur.* Vnde Abraham, Gen. 15. dicebat *Domine Deus, quid dabis mihi?* Et Matth. 19. Petrus, *Quid ergo erit nobis?* Et nota etiam, quòd priuilegia in remunerationem laborum concessa, dicuntur irreuocabilia (quia s. non sine grauissima causa reuocari debent) à Rom. consil. 436. nu. 14. Fel. in cap. Nouit, de iud. num 7. & alijs multis, quos refert Sanctar. varia. resol. q. 16. nu. 19. Vnde si clarissimè non constat, ea esse reuocata, in suo robore permanere dicenda sunt.

§. II.

3 NOta, quòd istam moderationem fecit Pontifex in gratiam Episcoporum, ne ampliùs de Regularibus conquererentur, sed eos magis fouerent, & adiuuarent, & desinerent eos inquietare, ac molestare; Quod intentum an obtinuerit Pontifex, non discutio. Quæ non mortalium pectora cogis regni infausta fames? Non satiatur auarus auro, nec iurisdictione Præpositus. Hydropicorum sitis cupiditas regni. Sciendum tamen, quòd imperij dilatandi auiditas, imperium quandoque destruit. Et se malè cum subditis gerere, expulsionem à regno causat. Vt contigisse Episcopis cum Regularibus, dicunt multi, vt refert Rodriq. tom.2.qu.reg.q.63.ar. 2. his verbis. *Putant quidam, Papam in pœnam iustam priuasse Episcopos iurisdictione, eo quod Regularibus, quos fauore prosequi debuissent, cum sibi sint dati coadiutores, & nullus præter illos melius, & præstantius sacramenta fidelibus administret, erant infesti, &c.* Atque ita potestatem, & priuilegium à Papa deriuata meruerunt Episcopi, illis abutentes, amittere, vt constat ex traditis per Gregorium IX. de excess. Prælat. cap. Nimis iniqua, vbi ponit 15. & cap. Nimis praua. vbi ponit 12. grauamina, & clem. Ad nostrum de cens. & clem. 1. de excess. Prælat. vbi ponuntur 30. & const. 7. Pij V. infra, vbi ponuntur 40. grauamina, quæ Episcopi Regularibus faciebant.

§. III.

4 VIde quæ dico supra, in const. 2. Sixti IV. à nu. 24. Et nota hic, quòd si fratres Parochi Ecclesiarum parochialium, nobis Minimis subiectarum, sunt omnino subditi Correctoribus Conuentuum, nec possunt, sub obedientiæ præcepto formali, eleemosynas, seu prouentus, decimas, seu primitias, & quæ pro missis celebrandis dantur, atque alia iura, ad Parochos quomodocumque spectantia directè, vel indirectè, per se recipere, neque de iis disponere absque Correctorum licentia. Et qui secus fecerint, pro prima vice debent ipso iure priuari per triennium voce actiua, & passiua, & pro secunda officio Parochi in perpetuum, & in alios Conuentus per Prouinciales amandari. Quòd si huic mutationi parochiani se opposuerint, dicti Parochi suo Superiori obedire teneantur, & dicto muneri renunciare sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ in perpetuum, & incarcerationis per annum. Quibus pœnis etiam subiacent dicti Parochi, si à Conuentu exierint sine licentia, & socio, à Superiore habitis. Et Correctores in Parochos assumi non valent, sub pœna priuationis vtriusque officij. Ita statutum est in Capitulo Aucnionen. 2. num. 26.

§. IV.

5 NOta, quòd Trid. sess. 22. decr. de obseru. & euitan. in celebrat. miss. præcipit Episcopis vt in suis Diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto sacerdoti missas celebrare liceat. Et sess. 23. de refor. cap. 16. mandat, quòd nullus Clericus peregrinus sine commendatitijs sui Ordinarij literis ab vllo Episcopo ad diuina celebranda, & sacramenta administranda admittatur. Quæ decreta tenentur etiam Prælati regulares obseruare. Verum quidem est, quòd peregrinus, qui non haberet tales literas testimoniales, celebrando, nullam incurreret irregularitatem, nec qui eum ad celebrandum admitteret: Quia nulla talis in iure reperitur, prout ad id requiritur. cap. Is, qui, de sent. excom. in 6. Vnde faciens fidem iustam de sua ordinatione, potest admitti ad secretò celebrandum; arg. cap. Tuæ fraternitatis de Cler. pereg. Ita Nau. lib. 3. consil. de celebrat. miss. consil. 5. Reginal. in praxi, li. 29. num. 42. vers. Tamoperè. Henriq. lib. 10. cap. 34. numero 6. in comm. lit. I. Sylu. verbo Pereg. qu. 4. Religiosis autem peregrinis sufficit ostendere literas suorum Superiorum ad iter peragendum Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 43. ar. 18. Qui addit, posse etiam admitti peregrinum ad celebrandum publicè, quando est notus, aut etiam quando bonis coniecturis creditur, quòd non sit impeditus; arg. dicti cap. Tuæ fraternitatis. Et aduerte quod per hanc declarationem moderatur priuilegium regularibus concessum in cap. Luminoso 18. q. 2. & ab Eugenio IV, vt refert Rodriq. in bulla. 7. Eugenij IV. nu. 3. innouatum sub pœna excommunicationis ipso facto contradicentibus post habitam notitiam priuilegij quo conceditur quod non possint Episcopi, vel alij Prælati in ecclesijs regularium celebrari facere. videatur Rodriq. to. 3. quæst. reg. q. 4. art. 1. Portel in addit. ad dub. reg. verbo Missa nu. 3. Nisi velis dicere, quod ista declaratio Leonis est consultiua non præceptiua vt indicant illa verba, *libenter recipere debeant*. Et alioqui sæpius declaratum est officia defunctorum à regularibus, non à Clericis fieri debere.

§. VI.

6 VIde quæ dico supra, in constit. 2. Sixti IV. à nu. 41. & tom. 1. Relig. q. 1. cap. 21. Et circa præsentationem Regularium ad audiendas confessiones, vide in Relig. loc. cit. §. 2. versu Circa autem, pag. 242. Et quando censeatur Episcopus immeritò Regulares vexare quò ad dictam approbationem, vide ibid. ver. Sed inquies.

7 Nota 1. circa illam clausulam *indebitè recusatis*. Quòd videtur confirmare decretum factum in Concilio Viennen. sub Clem. V. & habetur in clem. Dudum, de sepul. §. Statuimus, vbi Regulares præsentatos Episcopis iuxta formam ibi traditam, perperam tamen, & sine causa ab eis reiectos, approbat Papa de plenitudine potestatis. Quare si Episcopus Regularem debitè præsentatum, & examinatum indebitè reprobauerit, poterit nihilominus per hoc priuilegium licitè, & validè confessiones audire, Nec hoc est contra Trid. sess. 23. cap. 15. Nam credendum est, Concilium voluisse tantùm idoneis ministris facultatem concedere confessiones audiendi per examen Episcoporum rectè, & rationabiliter iudicantium, non autem consouere aliquos eorum in suis passionibus, & odijs contra Regulares, & quandoque cum maximo Christi fidelium scandalo; Cum fraus, & dolus nemini debeat suffragari, cap. Sedes Apostolica de resc. cap. Sicut de consec. d. 1. Quare si quis Regularis cum licentia sui Prælati examinatus, & iudicio Examinatorum, vel maioris partis ipsorum fuerit idoneus iudicatus, & tamen propter passiones suas fuerit ab Episcopo reprobatus, salvo famori, & meliori iudicio, puto, quòd licitè, & validè potetit confessiones audire; si nihil aliud obstet. V. G. quòd non sit malæ famæ, nec scandalosè viuat. Quod tamen præsumendum non est, quando adest legitimi Superioris licentia. In cuius doctrinæ confirmationem adduco Nau. in sum. cap. 27. num. 264. præsertim in summa Hispanica, Mirandam tom. 1. man. quæst. 45. ar. 6. Vegam 1. p. sum. cap. 62. casu 4. Rodriq. tom. 1. q. regul. qu. art. 2. quatenus dicunt quòd Clem. Dudum, de sepult. per dictum Concilij decretum non est reuocata. Expressè Henriq. lib. 6. de pœnit. cap. 6. numero 4.

8 Nota 2. quòd hoc examen debet solùm fieri super sufficienti literatura, idest, an sciant studere libris de hoc sacramento tractantibus, siue conscripti sint latina, siue vulgari lingua, hoc nihil refert: Et super aliqua saltem huius sacramenti peritia: Vnde non est necesse, quòd habeant exactam, & consummatam peritiam illius: nec requiritur, quòd sint Theologi, aut Canonistæ. Super vita autem, & bonis moribus examinandi non sunt: dicto enim illa *Duntaxat* taxatiua est, & omnia alia excludit, vt dixi pluries: hanc enim semper præsupponit Papa adesse quando adest legitimi Superioris licentia, & præsentatio. Quæ non sunt reuocata per Trid. loc. cit. cum solùm dicat, Regulares esse admit-

admittendos per examen: de quibus autem sit examen faciendum non dicit. Vnde linquit antiquos Canones, & antiquas constitutiones Apostolicas in suo vigore. Et vsus communis obtinuit, vt Regulares non examinentur ab Episcopis, nisi super sufficienti literatura, & peritia sacramenti pœnitentiæ.

§. VII.

9 Nota 1. circa illam clausulam, *fratres possint forensium confessiones audire*, quòd in foro exteriori receptum est, vt ratione criminis commissi quis forum sortiatur, & in loco, vbi delictum commiserit, puniatur; licèt aliàs ibi ex ea causa non posset in iudicium vocari, nec forum sortiretur: maximè enim congruit Reipublicæ, scelera in eo loco publicè puniri, in quo fuerint perpetrata, propter exemplum. Ita Couarr. practic. q. 11. nu. 3. At in foro conscientiæ nemo ratione delicti forum sortitur, nec illius subditus ea ratione fit, cuius alioquin iure non esset. Vnde si quis in vna Parochia delicta committit, non potest ea confiteri Parocho illius, si subditus eius non est, sed debet ea confiteri proprio Parocho. Decet enim Parochum oues sibi commissas diligenter etiam interiùs agnoscere, vt valeat ægris adhibere medelam. Couar. loc. cit. nu. 4. Rodriq. to. 1. q. regul. q. 60. ar. 6. A Sorbo in comp. ver. Absolutio quò ad seculares 2. pag. 42. Summi tamen Pontifices Leo X. hic, Nicol. IV. Sixtus IV. Vrb. IV. Paul. III. apud Rodriq. loc. cit. concesserunt, vt possent Regulares quorumcumq; vndecumq; venientium confessiones audire, tam exemptorum, quàm non exemptorum, tam secularium, quàm ecclesiasticorum.

10 Aduerte tamen, quòd huius priuilegijs vigore non poterunt dicti confessores Regulares forensium vota commutare, ac dispensare; Nam ad id requiritur specialis concessio, quæ hic non habetur; confessiones enim communiter solùm sunt de peccatis; Poterunt tamen per aliud priuilegium Pauli III. concessum presbyteris Societatis Iesu, de quo dico tom. 1. Relig. q. 1. cap. 21. §. 1. conclus. 5. & per aliam constit. Eug. IV. apud Rodriq. loc. cit. versu Ex quibus infertur. Vnde patet, quòd Regulares habent maiorem auctoritatem, quàm Episcopi, qui vota forensium commutare, ac dispensare non possunt, vt communis habet sententia, de qua Syluest. ver. Domicilium, in fine; & dixi etiam loc. cit. Et multò minus poterunt dicta vota extraneorum commutare, ac dispensare Parochi, seu presbyteri seculares, à dictis Episcopis ad confessiones audiendas approbati.

11 Noto 2. circa illam clausulam *laicos tamen, & Clericos seculares à sententijs ab homine latis nullatenus absoluere possint*, quòd per istam clausulam moderatur Papa, priuilegium Eug. IV. concessum Mônachis S. Benedicti, de quo Casar. ver. Absolutio 2. quò ad seculares, n. 19. in quo concedebatur facultas absoluendi à quibuscumq; ecclesiasticis censuris, & pœnis etiam ab homine latis, cum satisfactione tamen partis. Et quòd non possint absolui, etiam satisfacta parte, indicat dictio illa *Nullatenus*, quæ cum vniuersalitatem importet, excludit quemcumq; casum. Tusch. ver. Dictio concl. 315. Vnde, siue censura sit lata generaliter ab homine, siue particulariter, puto, quòd per hoc priuilegium non possit absolui. Rodriq. tamen to. 1. q. reg. qu. 61. art. 6. contendit, quòd etiam nominatim excommunicati possunt absolui à confessarijs Regularium, satisfacta parte, ad cuius petitionem excommunicantur. Et idem ait dicendum, non satisfacta realiter parte, sed præstita cautione legitima de satisfaciendo. Fundatur in quadam declaratione Pij V. quam affert. Fundatur etiam in Concil. Trid. sess. 25. cap. 12. de reform. vbi dicitur quod *excommunicati nominatim, ex quo subtrahunt decimas, vel ne soluantur impediunt, non absoluantur, nisi plena restitutione secuta*. Confirmat ex sententia, quam dicit communem (licet alij, quos citat, contrarium sentiant) nimirum, quòd absolutus ab excommunicatione nominatim lata ad supplicationem alicuius partis, concedente ipsa parte prorogationem vsque ad certum tempus, finito tali tempore, statim ipso iure reincidit in excommunicationem, etiamsi ipsa prorogatio auctoritate iudicis facta non sit: nam cum excommunicatio à iudice lata sit ad instantiam partis, iudex in ea ferenda, vel termino assignando, nihil aliud videtur intendere, quàm partis satisfactionem: vndè si pars terminum proroget, censebitur iudicis auctoritate prorogare, & sic absolutus, si intra terminum à parte prorogatum non satisfaciat, incidet iterum excommunicationem, pro qua sententia multos citat. Ergo, ait, à censura nominatim lata possunt confessiores regulares absoluere, satisfacta parte, aut præstita sufficienti cautione. Nam cum iudex excommunicationem solùm tulerit ad supplicationem partis, quando hæc est satisfacta, censetur dare auctoritatem à dicta excommunicatione absoluendi ijs, qui aliàs habent auctoritatem absoluendi ab excommunicatione à iure, vel ab homine quocumq; modo lata. Insuper ait Rodriq. quòd vigore suorum priuilegiorum, iuxtà dictam declarationem Pij V. possunt confessarij regulares absoluere nominatim excommunicatos, satisfacta parte, non solum in foro interiori, sed etiam exteriori. Et verè declaratio Pij V. prout eam ipse refert, id non obscurè indicat, dicens, *Non autem in foro fori, aut contentioso, nisi satisfecerint vllatenus suffragari*; ergo, si satisfecerint suffragabitur.

12 Suar. tom. 4. de Relig. tract. 3. lib. 9. cap. 2. nu. 21. 22. probat ex priuilegio Pauli III. concesso Societati Iesu, quòd possunt confessarij regulares absoluere ab excommunicatione, non solùm generaliter, sed etiam specialiter lata, quando pars est satisfacta. Nam ait, Pontifex concedit facultatem absoluendi à quibusuis sententijs, censuris, & pœnis: ergo cum sit fauor, & priuilegium Principis, limitandum non est; verba enim simpliciter posita, generaliter intelligenda sunt, cap. Quia circa, de priuil. Glossa in c. Præterea, ver. Simpliciter, de off. deleg. Videatur Guttier lib. 1. can. q. cap. 2.

13 Sed prima opinio, quòd confessores regulares non possint absoluere vigore priuilegiorum particulariter, & nominatim excommunicatos, stante præsertim modificatione huius Pontificis, securior est; & eam tenet Casar. in comp. ver. Absolutio 2. quò ad secul. nu. 19. Opinio tamen Rodriq. & Suar. probabilis est, secluso præsertim scandalo & stante confirmatione nostrorum priuilegiorum facta à Paulo III. non obstante Concilio Lateran.

14 Noto 3. quòd possunt confessores regulares confessiones infirmorum in proprijs domibus habitantium audire, vt hic supponitur, & expressè concessit Paulus IV. in sua constit. 3. quæ incipit, Cum sicut, quam refert Rodriq. in suo bull. vbi dicitur *indulgemus, declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus, vt confessores regulares à suis Superioribus deputati, possint confessiones etiam infirmorum vbilibet, etiam extra domos, & habitacula eorumdem fratrum audire, ac omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicæ, sacramentum Eucharistiæ tam illis, quam alijs quibusuis personis licite ministrare*. Ex qua const. etiam colligitur, quòd hospitibus in nostris domibus infirmantibus possimus Eucharistiam ministrare. Vide quæ dico tom. 1. Relig. cap. 21. §. 2. pag. 245. versu Sed nota.

15 Noto 4. circa illam clausulam eodem §. positam, *Eucharistia verò, & extremæ vnctionis*, &c. quòd, recusante Parocho, sine causa legitima, possunt Regulares infirmis Eucharistiæ, & extremæ vnctionis sacramenta ministrare, cum circumstantijs hic positis. Si autem Parochus non adsit in periculo mortis, necessitate vrgente, putant Rodriq. tom. 1. qu. reg. qu. 56. art. 5. Henriq. lib. 8. de Euch. cap. 55. §. 1. in comm. lit. H. Suar. loc. cit. cap. 3. num. 15. (licet alij apud Rodriq. negent) posse quemlibet simplicem sacerdotem, siue regularis, siue secularis sit, viaticum infirmo dare ex præsumpta voluntate, vel Parochi, vel Episcopi, vel summi Pontificis. Regularibus verò expressè

dictione Diœcesum Episcoporum, sed extra illam; vnde Episcopi id illis præcipere non possunt, vt bene Panor. dicto cap. Abolendæ. nu. 4. Tum quia etiamsi diœcesani Episcopi id Regularibus exemptis præcipere possent, dum tamen non præcipiunt, possunt dicti Regulares consuetudinem seruare. Illa cap. Questa, cum sequ. loquuntur potiùs consulendo, quàm præcipiendo; & sicut potuerunt tolli quò ad prohibitionem sepeliendi mortuos in Ecclesijs, ita quò ad terram pro sepultura vendendi. Poterit itaque vendi in Ecclesia, vel cœmeterio modo prædicto terra pro fabricanda sepultura, quod si ea sit fabricata, poterit etiam exigi quod in ea expensum est; & ius sepeliendi; ita vt in tali loco, qui emit, & sui sepeliantur, & non alij. Ita Panor. loc. cit. nu. 5. Non potest tamen vendi ius sepulturæ, quatenus quid spirituale est; licèt etiam quò ad hoc possint Religiosi accipere quicquid pro eo à laicis datum fuerit; exigere autem nequaquam; dicto cap. Questa, 13. qu. 2. Immo si sit consuetum dari aliquid pro officio sepulturæ, possunt compelli laici id obseruare, cap. Ad Apostolicam, de simon. Glossa in cap. Abolendæ, ver. Exigere, vbi Panor. num. 6.

22 Si quæras etiam, an possit Prælatus sepelire aliquem in alterius sepulcro, eo inuito. Dico, quòd sic, si iusta aliqua adsit causa, puta, si sepeliendus non haberet propriam sepulturam, vel non esset in Ecclesia, vel cœmeterio sepultura communis; quia faceret eleemosynam extremè indigenti, quæ potest fieri de bonis alterius; inuito domino. Ita Archidiac. in cap. Præcipiendum, 13. qu. 2. Romanus singul. 692. Panor. in cap. Abolendæ, de sepult. num. 5.

23 Nota etiam, quòd sepulti in alieno sepulcro, etiam sine iusta causa, non debent exhumari, nisi sint publici excommunicati, nominatim interdicti, seu vsurarij manifesti. Ita Zabarel. in clem. 1. de sepult. q. 30. num. 32. Irrogatur enim illis maxima iniuria sine sua culpa.

24 Nota etiam, quòd habens capellam cum sepultura in Ecclesia, in quibus sua insignia, seu arma in sui memoriam reposuerit, licèt iste per proditionem è Ciuitate fuerit expulsus, non possunt tamen dicta insignia posita in capella deleri; immo delentes possunt puniri iudicis arbitrio. Roman. sing. 480. & 673. Probatur ex leg. Qui liberalitate, & leg. Opus nouum, ff. de oper. publ.

§. XII.

25 Limitat priuilegia Regularibus concessa, vt possent ordines recipere à quocumque Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, vt supra in Iulio II. constit. 2. §. 6. Vide quæ dico, & noto ibi à num. 22. Et hic nota vnum particulare, quòd licet Episcopo initiare sacris, & sacerdotio Regularem, qui bene legit, & cantat, quamuis minùs sit literatus; sic enim in aliorum societate, & pro officijs Religionis fit idoneus minister. Ita Henriq. lib. 10. cap. 16. nu. 2. Nau. cap. 1. §. Cautat. num. 19. de pœnit. d. 6. to. 3. Maiol. apud Henriq. in com. lit. V. lib. 1. de irreg cap. 31. num. 5. & 10. Neque obstat Trid. sess. 23. de reform. cap. 11. Quatenus generaliter requirit in ordinandis scientiam saltem linguæ latinæ. Nam finis legis potiùs, quàm ipsius verba, attendendus est, cap. Marcion. 1. q. 1. Adde, quod Concilium id relinquit Episcoporum arbitrio; ait enim *munere: ordines ijs, qui saltem linguam latinam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur*; arbitrium enim illud Episcopi non solùm est super interstitijs, ita vt, ijs non seruatis, si Ecclesiæ vtilitas postulet, possit ordines conferre, sed etiam super grammatica, ita vt nescienti grammaticam, si alioquin bonæ indolis sit, & docilis, vel possit optimè inseruire ministerio, ad quod ordinatur, sine grammatica possit ordines quoscumque conferre. Neque enim ex verbis Concilij colligi potest ratio, quare arbitrio Episcopi relinquatur potiùs dispensatio super interstitijs, quàm super grammatica, cum verbum *conferantur*, sub quo stant illa duo, post arbitrium collocetur, atque ita interpretatur Concil. Menoch. lib. 2. de arbitr. casu 425. nu. 58. Et videtur dictum Trid. fauere sess. 14. cap. 2. de refor. ibi, *nec diuina officia peragere*.

§. XIV. & XV.

26 Nota, quòd in clem. 1. de priuil. prohibetur Religiosis sub pœna excommunicationis ipso facto, quam sibi Pontifex reseruat, ne matrimonia solemnizent sine Parochi licentia. Et Trid sess. 24. cap. 1. de reform. matrim. declarat nulla ea matrimonia, quæ fiunt non præsente Parocho, aut alio sacerdote de eius licentia.

27 Sed an hæc licentia debeat esse expressa, vel sufficiat quòd sit tacita, & an sit in scriptis proferenda, vel sufficiat verbo. Et vtrum sacerdos debeat credere dicentibus se habere licentiam à Parocho, vt possint coram eo contrahere, & an talis licentia dolo, vel metu extorta valeat, disputant Doctores. Ego breuiter.

28 Ad 1. ergo licentiam debere esse expressam, Menoch. de arbitr. casu 453. num. 13. & 14. Henriq. lib. 11. cap. 3. §. 5. & dicitur sacram Congr. in hæc verba id declarasse. *Non sufficit tacita licentia, quæ resultat ex tolerantia: requiritur verò vel commissio generalis ad administrandum sacramentum, vel si hæc absit, expressa, vel specialis licentia*.

29 Ad 2. dico, quòd non est necesse, quòd detur in scriptis. Henriq. loc. cit. cit. Sanch. li. 3. de matr. disp. 36. n. 9. quia id non exprimitur in Concilio.

30 Ad 3. dic quòd credere non debet faciliter, nisi certa signa afferant, vel testes producant. Sanch. loc. cit. disp. 37. num. 2. Rodriq. to. 3. q. reg. qu. 2. art. 1. in ijs enim quæ pertinent ad forum externum, non creditur parti interessatæ, nisi probet, ad lites dirimendas. Facit cap. Sicut, de sent. excom.

31 Ad 4. dic, quòd valet, nisi sit circa substantiam. Sanch. lib. 3. disp. 39. num. 13. & 14. Nam licentia hoc casu metu extorta licentia est.

32 Nota circa §. 15. quòd sacra Congr. Concil. apud Quar. in summ. bull. verbo Confessor, pag. 235. ver. Quartò, declarauit, quòd *ordinarij non impediant fratres pulsare campanas ad matutinum, ad horas, & ad missam, antequam pulsetur campana maioris Ecclesiæ, præterquam in die Sabbathi sancti*.

§. XVI.

33 Noto 1. quòd Trid. sess. 25. de Reg. cap. 12. præcipit, vt censuræ, & interdicta nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur, atque seruentur. Et in clem. 1. de sent. excom. sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, præcipitur omnibus Religiosis, vt interdicta, tam Ordinarij, quàm Sedis Apostolicæ auctoritate posita omninò seruent, quando illa seruat Ecclesia cathedralis, aut matrix, seu parochialis. Quam excommunicationem declarat Nau. in summ. cap. 27. numero 146.

34 Noto 2. quòd tenentur dicti Regulares obseruare dicta interdicta, siue valeant, siue non, quando ea seruat Ecclesia matrix. Ita Nau. in cap. Cum contingat, de rescr. remed. 2. num. 39. tom. 4. Rodriq. to. 2. quæst. reg. q. 108. art. 4. in quo aiunt differre interdictum ab excommunicatione, quia hæc, si est inualida, seruanda non est; secus illud.

35 Et aduertit vlterius Nau. nu. 40. & Rodriq. art. 5. & Syl. ver. Excommunicatio 9. casu 47. nu. 50. quòd quandò interdictum est nullum, etiamsi matrix Ecclesia illud seruet, & seruent etiam omnes Regulares, illud tamen seruare non tenentur Clerici seculares, vt etiam aduertit Glossa in dicta clem. 1. ver. Religiosi.

36 No-

36 Nota etiam, quòd ad hoc, vt Religiosi teneantur seruare dicta interdicta, & alias censuras, non est necesse per dictam clem. quòd illis intimentur, sed sufficit, quòd ad illorum notitiam peruenerint per auditum probabilem. Sylu. & Rodriq. loc. cit. Secus verò videtur dicendum per hoc priuilegium, cui congruit Trid. loc. cit. Si autem Ecclesia matrix seruat interdictum, quia ipsa est specialiter interdicta, tunc ad illud seruandum non tenentur Religiosi. Syl. & Rodriq. cit.

37 Nota vlteriùs circa hoc, quòd si interdictum sit appositum in Prouincia, licèt Ecclesia metropolitana seruet interdictum, Religiosi totius Prouinciæ illud seruare nõ tenentur; solum enim loquitur clem. de Religiosis non seruantibus interdictum, quod seruat Ecclesia matrix loci, vt aduertit Rodriq. loc. cit. fine. Vide supra, in const. 2. Sixti IV. à num. 50.

§. XVII.

38 NOta, quòd in Concil. Trid. sess. 25. de reform. c. 12. habetur, quòd impedientes soluere decimas excommunicentur. In clem. Cupientes, de pœnis, §. 1. excommunicantur ipso facto Religiosi, qui in sermonibus, vel alibi proferunt aliqua, vt retrahant à solutione decimarum. Ad quam excommunicationem incurrendam secundùm Cai. in summ. ver. Excommunicatio, cap. 65. requiruntur tria. 1. quòd sint Religiosi. 2. quòd habeant intentionem retrahendi. 3. quòd decimæ debeantur Ecclesiæ, quibus quartum addit Nauar. in summ. cap. 27. nu. 145. vt scilicèt audientes, sint, qui eas debent.

39 Excommunicantur etiam in dicta clem. Religiosi, qui de industria nullum conscientiæ scrupulum incutiunt in confessionibus pœnitentibus de solutione decimarum, & postea, non expiata hac negligentia, cum commodè possent, præsumunt concionari. Ad quam incurrendam, ait Nau. loc. cit. quòd quinque requiruntur. 1. quòd sit Religiosus. 2. quòd fuerit negligens in oneranda scrupulis conscientia pœnitentis in confessione, vt solueret decimas. 3. quòd faciat hoc scienter, & non purget illam negligentiam, cum commodè possit. 4. quòd concionetur absque purgatione illius si autem non prædicet, numquam incurret istam pœnam, vt bene Cai. ver. Excommunicatio, cap. 66. 5. quòd non sit Religiosus Monasterij, quod accipit decimas. Notant etiam Cai. & Nauar. quòd ad incurrendam istam excommunicationem non est necesse, quòd confessarij sint requisiti ab Ecclesiarum Prælatis. Contrarium tamen requiri, nimirum requisitionem Prælatorum, ait Sylu. ver. Excommunicatio 9. casu 46. nu. 89. & Eugen. IV. vt refert Rodriq. tom. 2. q. reg. q. 44. art. 8. concessit, quòd fratres omittentes facere conscientiam de decimis, si non fuerint requisiti à Prælatis, non cadunt in excommunicationem. Hic etiam requiritur requisitio. Ista autem requisitio debet fieri quando prædicabunt in prima, quarta, & vltima Dominica Quadragesimæ, & in festis Ascensionis, Pentecostes, Natiu. S. Ioannis Baptistæ, Assumptionis, & Natiuitatis B. M. V. vt habetur in dicta clem. §. Et quia. Quòd si in alijs festiuitatibus requirantur, & nolint prædicare pro decimis, modò contra illas non prædicent, non incurrunt. Sylu. & Rodriq. loc. cit. Quo pacto intelligendus est etiam hic textus.

40 Quo verò ad illud, quod dicit hic Pontifex quod absolutionem denegent soluere recusantibus, intelligit Rodriq. si ter admoniti fuerint, iuxta Trid. sess. 25. de reform. cap. 12. de penis, & censuris contra non soluentes, noluerint soluere. Et sic ille, qui iussus à suis confessoribus semel, iterum, atque iterum soluere, si soluat, potest absolui, non obstante hac prohibitione, quæ in hoc casu locum non habet.

41 Aduerte etiam circa hoc, non posse confessores absolutionem denegare illi, qui decimas non solùm nullo modo potest soluere, sed qui non potest commodè. Ita cum multis Sanch. lib. 2. in decal. cap. 20. num. 19.

§. XIX.

42 NOta, quòd moderat priuilegium. Iul. II. sup. in eius const. 2. §. 9. in quo licèt dicatur, quòd adstricti debitis satisfaciant, possunt tamen absolui, modò satisfaciant, etiam postquam habitum sumpserint, vel professionem emiserint, data videlicèt cautione debita. Hic autem Pontifex non vult, vt ad professionem admittantur, à censurisque absoluantur, nisi præuia satisfactione.

43 Sed quid, si non habuerint, vnde soluant. Gutier. lib. 1. can. q. cap. 5. nu. 29. Sotus in 4 d. 22. q. 2. art. 3. versu Præterea, Suar. tom. 5. in 3. p. d. 23. sect. 5. num. 27. dicunt, quòd non possunt absolui, quia illud arbitramentum, vtrum debitor possit soluere, necne, Papa non committit nisi soli iudici excommunicanti. Med. lib. 2. sum. ca. 12. pag. mihi 203. Sanch. lib. 2. in decal. cap. 20. num. 19. cum multis, quos citat, contrarium censent. Ratio potest esse, quia nemo ad impossibile tenetur: leg. Impossibilium, ff. de reg. iuris, cap. Olim, el 2. de rest. spol. tantum enim bonum, qualis est Religionis ingressus, non est propter realem impotentiam omittendum. Hoc casu dicendum puto, quòd, si impossibilitas est euidens, probabilis est 2. opinio, quia tunc pars est irrationabiliter inuita, Facit cap. Cum tu de vsur. ibi Euidenter excuset, & Glossa in c. Quamquam, versu, facultates eod. tit. in 6. quando autem non est euidens, veram puto primam propter fraudes, quæ in hoc fieri solent. Vniuersaliter autem quando ante absolutionem requiritur realis satisfactio partis, censeo, quòd, si adsit impossibilitas, possit excommunicatus absolui. In casu autem huius textus Papa non requirit nisi præuiam satisfactionem, ad quam non est necesse realis restitutio, seu debiti solutio, sed sufficit iuratoria cautio, vel fideiussio.

§. XXIV.

44 NOto 1. quòd Regulares debent Episcopos venerari sub pœna peccati mortalis, verbum enim illud, Moneo hic interpretor pro, Præcipio; verba namque deseruiunt intentioni, non intentio verbis, vt bene Panot. in cap. Nam concupiscentiam, de constit. num. 3. Facit Corf. ad repert. Panot. ver. Clausula, Moneas, & inducas. Inde autem videtur intentio Pontificis constare, cum in virtute obedientiæ moneat, eosque ducat Apostolorum loco subrogatos, ac pro reuerentia, quam Pontifici, & Sedi Apostolicæ debemus, eos venerari moneat. Seu sic possumus interpretari; Monemus, vt fratres Episcopos venerentur, & hoc in virtute sanctæ obedientiæ: quæ verba licèt non semper peccatum mortale inducant, pro subiecta tamen materia inducunt quandoque vt hic Pro quo adduco textum in cap. Re vera 3. qu. 8. vbi expresse Glossa verbo, monemus. Venerari itaque debemus DD. Episcopos, sed absque læsione nostrorum priuilegiorum. Vide Rodriquez to. 2. quæst. reg. qu. 63. art. 9. Et exemptum à iurisdictione, non esse exemptum à iure reuerentiali, docet Rom. sing. 486.

45 Noto 2. quòd ad dictum honorem Episcopis exhibendum pertinet, vt reuerenter eos recipiant Regulares, quando ad celebrandum in eorum Ecclesiis venerint. Et aduerte, quòd in Ecclesijs Mendicantiũ possunt Episcopi diuina officia priuatim, & publicè audire, & ea etiam in pontificalibus ibidem celebrare, & solemniter populo ibidem benedicere per illa verba, Sit nomen Domini benedictum, & ibidem facere corã se celebrari, sed sine põtificalibus. Ita habetur in clem. Archiepiscopo, de priuil. &c. Non possunt tamen propter hoc in dictis Mendicantium Ecclesijs ea, quæ iurisdictionem dicunt, exercere, vt chrismare, ordinare, confirmare, degradare, &c. dicta clem. §. Si tamen, vbi expressè Glossa ver. Etiam celebrare, & Card. ver. Simili, num. 6. & §. Si tamen, num. 2. & 3. Et possunt

etiam

etiam dicti Episcopi in dictis Mendicantium Ecclesijs baldachino vti, & contradicentes fratres ad id possunt pœnis, & censuris ecclesiasticis cogi, per nouum decretum Congr. quod refert Quar. in summ. bull. ver. Priuilegia Regul. pag. 515. & Piat. in praxi epis. p. 2. c. 3. pag. 191. quod sic habet. *Decet Episcopis pro eo quod in Ecclesia Dei excellunt dignitatis gradum in quocumque suarum Diœcesum loco, quoties eos ibi pontificalia exercere, aut in pontificalibus adesse, & assistere contingit, eam, quam par est, reuerentiam, & honorem decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non sine graui animi dolore auditum est, nonnullos Regulares vano quorumdam immunitatum, & priuilegiorum prætextu, Episcopis in eorum Ecclesijs in pontificalibus interessentibus, non modò renuisse in eis supra locum episcopalis soly baldachinum erigere, verum id etiam iussu ipsorummet Episcoporum curantes, prohibere & arcere ausos fuisse; atque ideo sacra Congreg. S. R. E. Cardinalium negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, facto verbo cum S. D. N. Papa Clem. VIII. ac de Sanctitatis sua speciali, & expresso mandato, hoc præsenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, statuit, decernit, & mandat, vt de cætero Episcopi, vbi tam ex consuetudine, & priuilegio, quam ex sacrorum Canonum constitutionibus, & Pontificalis Romani præscripto, aut alio iure, pontificalia exercere, aut pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam sola cappa induti in quibusuis Regularium, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Casinensium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiusuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Congregationis ecclesijs interesse possunt, ipsi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad solium Episcopi constituendum opportuno, & congruo baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eisdem Episcopis illud asportari, & in quacumque earumdem Regularium, aut alia quantumuis exempta Ecclesia, supra episcopale solium, seu pontificale faldistorium erigi facere, atque sub eo sedere, & stare, quemadmodum in proprijs & cathedralibus eorum Ecclesijs stare, & sedere solent, eo tamen dumtaxat tempore, quo pontificales huiusmodi functiones exercebunt, vel dum actus ipse, cui in pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi, statuto, decreto, & mandato inobedientes, & contumaces fuerint, sciant se ab eisdem Episcopis ad id per censuras, & pœnas ecclesiasticas huius decreti virtute cogi, & compelli posse, alijsque pœnis, tam spiritualibus, quam temporalibus arbitrio summi Romani Pontifici subiacere, & obnoxios fore. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum, quocumque nomine censeantur, statutis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmissorum hactenus quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi talia essent, quæ sub generali expressione, & derogatione non venirent, sed de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habens eadem Sanctitas sua, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogat, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Romæ die 10. Iunij 1603. Alex. Car. Flor. Epis. Pranest. Hier. Agucchius Secret.*

46 Si quæras, an possit in dictis Ecclesijs processionem solemnem, & generalem ordinare. Dico, quòd non. Quia hoc iurisdictionis actus est potiùs, quam honoris. Vital. super clem. Archiepiscopo, nu. 55.

47 An autem possit prædicare dubitant aliqui, quia actus videtur honoris. Sed credo, quòd non, per doctrinam Card. in dicta clem. §. Si tamen, num. 2. & 3. Nam exemptis, & priuilegiatis non præiudicatur in suo priuilegio, nisi quatenus exprimitur, & priuilegiatus in aliquo non potest ad aliud extendere suum priuilegium. Si tamen concedatur, quod prædicare possit, non tamen poterit indulgentias concedere, Card. nu. 4.

48 Noto 2. quòd Episcopi tenentur etiam fratres affectu beneuolo prosequi, charitatiuè tractare, benignè fouere. Vide quàm paternè, quàm sanctè Episcopos moneat sanctissimus, & optimus Pontifex, de tali equidem dignitate benemeritissimus.

CONSTITVTIO XXVII.

Statuit, Correctorium esse addendum Regulæ, & secundùm illud, & istam omnia in Religione debere definiri: Et concedit, quòd in Capitulis generalibus possint fieri statuta, non tamen contra Regulam, nec contra Correctorium, quæ tamdiu durent, quò fuerint per sequens Capitulum generale reuocata.

IO: DOMINIC. CZIATIVS,

I. V. D. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Therdon. & Comes. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis, lecturis, visuris, & legi audituris, sal. in Dom. & præsentibus fidem indubiam adhibere.

§. 1. *VNiuersitati vestræ notum facimus, qualiter, nobis præsentibus, necnon pro reuerendiss. D. Cardinali S. Crucis Ordinis fratrum Minimorum Protectore vices gerentibus, ac præsidentibus Romæ in 4. Capitulo generali dicti Ordinis B. Francisci de Paula, apud domum SS. Trinit. eiusdem Ordinis celebrato anno Domini 1517. die verò 22. mensis Maij ad Ecclesiam S. Trinitatis huiusmodi accessit prædictus reuerendiss. in Christo P. & D. D. Bernardinus Caruaczal Episcopus Sabin. Card. S. Crucis, Patriarcha Ierosolimitan. Et ibidem primùm audita missa, accessit ad locum deputatum pro dicti 4. generalis Capituli eorumdem fratrum celebratione, & inibi incipiendo à diuinis, dictis orationibus solitis, proposuit causam aduentus sui, vt scilicèt videret, & consolaretur eosdem Patres, & rogaret, vt ipsi instanter bonæ directioni Ordinis sui, & Regulæ, ac Correctorio, per bonæ mem. Iulium II. approbatis intenderent, & vt deinceps super eisdem B. Patris eorum Fundatoris Regula, atque Correctorio huiusmodi per sanctam Sedem Apostolicam sub dicto Iulio II. confirmatis, nulla inter eos in futurum esset discordia, sed, sicut bonos decebat filios obedientiæ, vniformiter Regulam, & Correctorium huiusmodi omnes in perpetuum acceptarent, & fideliter obseruarent, ita quòd ipsi Regulæ in aliquo non derogetur, sed semper, vt iacet, illibata permaneat.*

Exhortatio pro pace Capitul.

§. 2. *Dictum verò Correctorium, quod prædictus B. P. eiusdem Ordinis Institutor edidit, & prædictus fel. rec. Iulius Papa II. confirmauit, primitus siquidem per bonæ mem. Cardinalem Senogallen. seu eiusdem literarum vigore, in primo eiusdem Ordinis generali Capitulo Romæ similiter per eumdem auctoritate Apostolica celebrato, in quinque dumtaxat articulis, tandem verò in hoc 4. generali Capitulo in viginti quinque articulis, primo siquidem per dictum reuerendiss. D. Pro-*

correctoriũ addendum Regulæ. quibus generale Capitulum derogare non potest.

Protectorem visis, & deinde per reuerendiss. D. Cardinalem SS. quatuor Coronatorum, eiusdem etiam Ordinis Protectorem reuisis, & per eosdem iustis repertis, & similiter per eorum quemlibet, & postmodum per prædictum S. D. N. pro totius Ordinis vniuersali pace, & consolatione vnanimiter admissis, necnon per totum generale Capitulum huiusmodi tandem vniformiter acceptatis, auctoritate Apostolica modificatum, & emendatum, præfatæ Regulæ maneat annexum; ita quòd Regulæ, & Correctorio huiusmodi per sequentia generalia Capitula quæcumque nullo modo derogari possit: Sic etiam, quòd iuxta dicti B. P. Institutoris vltimam voluntatem, cui semper standum erit, vnica sit ipsorum fratrum Regula cum vnico eius Correctorio huiusmodi: Et similiter eiusdem Ordinis sororum sit vnica Regula: Ac pariformiter Ordinis huiusmodi vtriusque sexus tertiariorum vnica sit Regula, prout idem B. P. Institutor vltimò statuit, & ordinauit, & Apostolica Sedes sub prædicto Iulio Papa II. approbauit, & confirmauit.

Regula & Correctorium, non emendentur.

§. 3. Insuper etiam, nobis præsentibus, eadem auctoritate Apostolica ibidem statuit, & ordinauit præfatus reuerendiss. D. Protector, quòd de cætero per quæcumque sequentia generalia Capitula de Regula, & Correctorio huiusmodi nil penitus emendari, aut subtrahi possit.

In Capitulis generalibus possunt fieri statuta, non tamen contra Regulam & Correctoriũ; & quæ durent, vsq; per aliud generale Cap. fuerint derogata.

§. 4. In dictis tamen sequentibus generalibus Capitulis de communi totius generalis Capituli pro tempore celebrandi, aut saltem duarum eiusdem Capituli partium consensu ad decorem, & quietem Ordinis licitè poterunt fieri aliqua noua statuta, & ordinatione, quæ non sint contra Regulam, & Correctorium huiusmodi. Quæ quidem taliter statuta, & ordinata vsque ad aliud pro tempore immediate sequens generale Capitulum durare, & stare debeant. Quæ etiam, nisi aliquo sequenti generali Capitulo reuocentur, firma semper remaneant. In ipsis etiam generalibus Capitulis, & non alibi, per Patres inibi pro tempore capitulares reuocari, aut moderari poterunt statuta huiusmodi. Talis autem naturæ aliquando esse possent prætacta statuta, quòd ipsa ob eorum vtilitatem, & grauitatem, Apostolicam confirmationem obtinere mererentur, & deberent, & tunc iuxta dictorum respectiuè Capitulorum generalium determinationem, similiter illibata permaneant statuta huiusmodi.

Contra Regulam, & Correctorium nullus potest recalcitrare.

§. 5. Tandem verò, nobis similiter præsentibus, per dictum reuerendiss. D. Protectorem eadem auctoritate Apostolica inibi conclusum extitit, ac definitum, quòd vlterius in quibuscumque sequentibus generalibus Capitulis huiusmodi contra Regulam, & Correctoriorum huiusmodi nullatenus recalcitrare, neque multum in statutis abundare liceat, sed de cætero, & in antea iuxta Regulam, & Correctorium huiusmodi, cæteraque dictorum respectiuè generalium Capitulorum statuta maturè prouidèque definiantur singuli pro tempore emergentes casus.

Constitutionis firmatio.

§. 6. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentes literas exinde fieri, & per Notarium publicum infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, sigillique nostri iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum, & actum Romæ, in domo habitationis nostræ, sub anno a Natiuit. Domin. 1517. Indictione 5. die verò 28. mensis Iunij, Pontif. SS. in Christo P. & D. N. D. Leonis diuina prouidentia Papæ X. anno 5. præsentibus ibidem ven. viris DD. Iacobo Rossero Clerico, & Christophoro Prando laico Lunen. & Therdon. Diœcesis, testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis. Et ego Nicolaus Remigij de Vlmis, Clericus Therdon. Diœcesis, publicus Apostolica, & imperiali auctoritatibus Notarius, quia præmissis omnibus, & singulis vnà cum prænominatis testibus præsens fui, ideo hoc præsens publicum instrumentum manu alterius fideliter scriptum subscripsi, & publicaui, signoque & nomine meis solitis, & consuetis vnà cum prædicti reuerendiss. P. D. Io. Dominici Episcopi sigilli appensione signaui, in fidem, & testimonium præmissorum rogatus, & requisitus.

CONSTITVTIO XXVIII.

Statuit, quòd fratres, non obstante calendario Ordinis, possint festa municipalia celebrare; & quòd Capitula prouincialia possint anticipari, & differri.

BERNARDINVS.

Miseratione diuina Episcopus Sabinen. S. R. E. Cardinalis S. Crucis in Ierusalem, Patriarcha Ierosolim. Ordin. fratrum Minimi B. Francisci de Paula Protector; vniuersis, ac singulis fratribus dicti Ordinis nunc, & pro tempore vbilibèt degentibus salutem in Domino.

§. 1. Vobis, ac vestrum cuilibet præsentium tenore significamus, qualiter à S. D. N. D. Leone diuina prouidentia Papa X. viuæ vocis oraculo obtinuimus, quòd in quibuscumque respectiuè Prouincijs, terris, & locis, vbi vos pro tempore residere, seu moram trahere habebitis, aliquo solemne festum, quod etiam iuxta dicti vestri Ordinis calendarij, vestrarumque rubricarum tenorem, & continentiam tali die celebrare non deberetis, solemniter celebrabitur, vos etiam singuli per totum vestrum prætactum Ordinem de dicto festo in Prouincia, seu terra huiusmodi tunc taliter celebrando ad minus tali die missam vnam celebrare debeatis, vnà cum commemoratione festi in dicto vestro calendario pro tali die annotati, quod videlicet tunc iuxta dicti vestri calendarij, vestrarumque rubricarum huiusmodi tenorem vos celebrare contingет.

Debent fratres celebrare missam de Sanctis municipalibus cũ commemoratione Sanctorum proprij calendarij.

§. 2. Insuper circa gloriosissimæ semper V. M. Conceptionis celebrationem à præfato S. D. N. simili viuæ vocis oraculo pariformiter obtinuimus, quòd cuique laudabili consuetudini vniuscuiusque respectiuè Prouinciæ, seu terræ, vbi vos pro tempore residebitis, & licitè vos conformare possitis, & debeatis.

In celebratione officij Conceptionis se conformet consuetudini locorũ conformet.

§. 3. Vlterius ab eodem S. D. N. eodem viuæ vocis oraculo obtinuimus, quòd quotiescumque in aliqua Prouincia, seu terra, vbi vos pro tempore moram per-

In celebratione festorum municipa-

lium fiat commemoratio festi proprij calendarij.

pertrahere continget, aliquod inibi solemne festum, etiam in dicti vestri Ordinis calendario minimè annotatum, communiter, ac solemniter celebrabitur; illud etiam idem festum apud dictam Prouinciam, seu terram taliter solemnizandum, vos similiter singuli vno, eodemque die vestris in Ecclesiis more vestro pariformiter celebrare valeatis; ita tamen, quòd, si festum ipsum, tunc in Prouincia, seu terra huiusmodi per seculares, ac Regulares quoscumque &, vt præfertur, vestris in prætactis Ecclesijs per vos taliter celebrandum, in dicto vestro calendario minimè annotatum foret, vltra dicti festi celebrationem huiusmodi per vos, vt præfertur, tunc taliter faciendam, vos, ac vestrum singuli dictum festum pro tempore taliter celebrantes, in vtrisq; vesperis, ac matutinis, & missa in vestris diuinis officijs de quocumqu tunc ob huiusmodi respectiuè relicto festo, in dicto vestro calendario specialiter annotato, aliasque per vos iuxta supradicti vestri calendarij, vestrarumque rubricarum huiusmodi continentiam tali die celebrãdo, specialem commemorationem peragere debeatis. Ita etiam, vt attenta talis festi commemoratione huiusmodi per vos tali die, vt præfertur, facta, dictum festum in prætacto vestro calendario taliter annotatum, & aliàs illa die per vos iuxta dicti vestri calendarij, vestrarumque rubricarum huiusmodi continentiam celebrandum, iterum eodem anno nullatenus celebrare debeatis.

Capitula prouincialia possunt anticipari, & differri. Est derogatũ per cõst. 4. Pauli III. infra §. 4.

§. 4. *Tandem à præfato S. D. N. simili viuæ vocis oraculo obtinuimus, attento, quòd prouincialium Capitulorum celebrationis locus, & tempus non sunt essentialia Regulæ, neque Correctorio, sed dumtaxat ipsa Capitulorum huiusmodi celebratio, cum etiam nonnumquam, vrgente necessitate, interueniente Sedis Apostolicæ, totiusque generalis Capituli consensu, mutari, differri, vel anticipari possint dictorum Capitulorum celebrationis locus, & tempus huiusmodi, quòd interueniente super huiusmodi Capitulorum celebrationis loci, vel temporis mutatione, dilatione vel anticipatione, Ordinis vestri Capituli generalis consensu speciali, absque Regulæ, Correctoriue transgressione aliqua, iuxta prætacti vestri Ordinis cuiusque respectiua Prouinciæ varietates, multiplicesque necessitates, etiam per integrum mensem vestrorum respectiuè Capitulorum prouincialium celebrationem huiusmodi iuxta dicti vestri Correctorij tenorem facere debeatis, & teneamini.*

Constitutionis firmatio.

§. 5. *In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissarum præsentes literas exinde fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, sigillique nostri iussimus, & fecimus appensione communiri.*

Datum, & actum Romæ in domibus nostræ solitæ residentiæ sub anno à Natiuit. Dom. 1519. Indict 5. die verò 1. mensis Iun. Pontific. in Christo Patris, & D. N. D. Leonis Papæ X. præfati anno 5. præsentibus ibidem vener. viris DD. Matthæo Granata, & Vasco de Caruaial. Clericis Tirasonen & Placentin. Diœcesis, Camerarijs, & familiaribus nostris, testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis. De mandato præfati reuerendissimi Dom. mei Cardinalis, Andreas de Beuilla eius Secretarius, &c. locus O sigilli.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 PRo intelligentia huius constit. noto primò, quòd in Ordine nostro erat ante reformationem breuiarij calendarium particulare, secundùm quod tenebantur fratres officium diuinum celebrare, vt patet ex Capitulo Bonon. 1. nu. 2. Immo ex Regula, num. 13. Quod erat ab Ecclesia approbatum, vt ex dicta Regula constat, vnde cum contingeret aliquando in Prouincijs, & terris, quibus degebant fratres, festum aliud celebrari ab eo, quod in ipsorum calendario descriptum erat, populorum deuotioni pro voto non satisfaciebant. Quare gratias, de quibus hic, impetrauerunt.

2 Noto 2. quòd Concilium Trid. sess. 25. de regul. c. 12. statuit, quòd *dies festi, quos in Diœcesi sua Episcopus seruandos præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus seruentur.* Quod declarans sacra Congregatio Concilij statuit, intelligendum solùm esse quò ad conciones & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, vt refert Quar. in summ. bull. ver. Priuileg. Regul. pag. 513. & Rodriq. in bull. in Clem. VII. pag. 547. in hæc verba. *Congregatio Concilij censuit decretum, cap. 12. versu Dies etiam festi, sess. 25. de regul. ita esse intelligendum, vt Regularium ritus illis festis semper permaneat quò ad missas celebrandas, & cætera diuina officia tam publicè, quam priuatim ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesijs persoluenda, nec circa hæc ab Episcopis quoquo modo quicquam in contrarium eisdem Regularibus præcipi posset quòd si de facto præceperint, Regulares neutiquam ipsis Episcopis obedire teneri. Verum quò ad conciones, & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare euangelijs, & epistolis, quibus Clerus secularis vtitur illis diebus festis* [illegible]

3 Noto 3. quòd post reformationem Breuiarij Romani, factam à Pio V. nostra Religio in omnibus illud Breuiarium acceptauit, & secundùm illud semper diuinum officium celebrauit, illo antiquo calendario relicto, licèt ad id non teneretur, vt videri potest in dicta constitutione, quę habetur in principio Breuiarij Quia nostrum illud calendarium fuerat ex sua prima institutione ab Apostolica Sede approbatum, vt patet ex cap. Barc. 1. num. 5.

4 Quæres 1. an officium diuinum per aliquod priuilegium possit à fratribus mentaliter persolui.

℟. Secundùm communiorem opinionem non esse necesse, quòd officium diuinum recitans priuatim, ita verba proferat, vt se ipsum audiat: sed sufficit formare verba intra labia, & dentes, eaque distinctè ibi proferre, siue se ipsum audiat, siue non. Ita Nau. tom. 4. comm. de or. cap. 20. nu. 14. Leo verò X. viuæ vocis oraculo facto Laurentio Cardinali SS. quatuor *concessit, ne fratres se mutuò impediant in officio diuino, aut alijs sint fastidiosi, quod illa, quæ in ordinario iubentur dici secretè sub silentio, tam in horis canonicis, quam etiam in missa, non teneantur proferre vocaliter, sed satisfaciant dicendo mentaliter, aut legendo intra se per librum, qua aliqui de notitia sic dicunt, & absque impedimento, & fastidio aliorum. Et eodem modo possit facere, qui dicit officium per se solus, cum prolatio verbalis sit præcipuè, vt ab alijs intelligatur.* Ita refert Rodriq. in suo bull. in viuæ vocis oraculis Leonis X. n. 12. & tom. 1. qu. reg. q. 42. ar. 4. Et Cæsar. in comp. verb. Officium diu. 1. nu. 9. Circa quod priuilegium Nau. loc. cit. c. 19. nu. 88. versu Sextum est eiusdem Papæ, & c. 20. nu. 14. ait, quòd licèt disputando defendi posset, hoc non esse priuilegium, & iure communi officium diuinum possit mentaliter dici, quia verba solùm videntur principaliter requiri, quò alij audiant, consulendo tamen ait, id esse priuilegium. Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 8. dub. 2. absolutè docet, Religiosos posse, mentaliter legendo intra se per librum, recitare horas, & alia, quæ in officio diuino præcipiuntur dici secretò sub silentio, quam opinionem ait esse reijciendam Scort. in selectas bullas, theor. 322. cum solùm Leo X. tantùm concesserit, vt submissè dicerent. Certè priuilegium Leonis

ADRIANVS VI.

Germanus, ex Ciuitate Traiecti in Germania inferiori, Florentij de Florentijs filius, anno Domini 1522. die 9. Ianuarij ad Pontificatum assumptus, Ordini nostro concessit infrascripta.

CONSTITVTIO VNICA.

Quæ est viuæ vocis oraculum, in quo conceditur fratribus nostris, vt tartarucas, seu testudines comedere licitè possint.

LAVRENTIVS.

Miseratione diuina titul. SS. quatuor Coronatorum S. R. E. Præsbyter Cardinalis, ac maior pœnitentiarius, & Ordin. Minimor. Protector.

Concedit prout in summario.

§. 1. *Niuersis, & singulis præsentes literas nostras patentes inspecturis fidem facimus, & attestamur, quatenus, cum à nonnullis nimiùm curiosis in dubium reuocaretur, an fratribus Ordinis Minimorum, quibus, præterquam in infirmitate constitutis, iuxta Regulam per S. Franciscum de Paula dicti Ordinis primum Institutorem ordinatam, ac per Sedem Apostolicam approbatam, & confirmatam, esus carnium, & ouorum, ac casei, & aliorum lacticiniorum est prohibitus, testudines tartarucas nuncupatas comedere liceret; ac quondam F. Franciscus Binet tunc dicti Ordinis Generalis, medico iubente, illo tartarucarum, seu testudinum cibo vesci noluerit, asserensque id sibi, & alijs fratribus non licere, dicto medico parere, ac fratribus licentiam propter conscientiæ scrupulum dare nollet; bonæ mem. Bernardinus Cardinalis S. Crucis, tunc dicti Ordinis Protector, eorumdem fratrum conscientiæ serenitati consultum esse cupiens, fel. rec. Adriano Papæ VI. nobis præsentibus, atque instantibus, humiliter supplicauit, vt sua declaratione huiusmodi dubium enucleare dignaretur: Ipseque Adrianus Papa attendens fratres Ordinis Carthusiensis, quibus carnium esus, etiam infirmitatis tempore, perpetuò est interdictus, eas comedere, testudinum, seu tartarucarum huiusmodi cibo, quolibet etiam quadragesimali tempore, liberè, & licitè absque aliquo conscientiæ scrupulo vesci licere, viuæ vocis oraculo declarauit; ipseque Bernardinus Cardinalis eidem Generali, vt medico iubenti pareret, ac tartarucas comederet, alijsque fratribus licentiam concederet, in virtute sanctæ obedientiæ iussit, atque mandauit, prout etiam nos per præsentes moderno Generali iubemus, atque mandamus.*

Firmatio constitutionis.

§. 2. In quorum fidem dictas patentes literas fieri, ac parui sigilli nostri impressione per infrascriptum Secretarium nostrum communiri fecimus, manuque nostra propria subscripsimus. Datum Romæ, in Palatio Apostolico in Camera nostræ solitæ residentiæ, die 14. Aprilis, 1524. Pontific. S. in Christo P. & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VII. anno 1. Ita est. Laurentius titul. SS. quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis manu propria. P. Bombasius.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOta 1. quòd in Cap. gener. Tholos. nu. 32. dubitatum fuit, an liceret fratribus nostris testudines, seu tartarucas comedere, propter dubium, an sint natu piscis, vel caro; Et quia dubium non potuit in dicto Cap. definiri, illud definiendum distulerunt in aliud cap. iubentes interim Patres, quòd fratres sani nullatenus eis vterentur.

2 Nota 2. quòd semper de hoc, & adhuc est sub iudice lis, fuit apud curiosos dubitatum. Quòd enim non sint pisces, probatur ratione principij, quia vti gallinæ oua edunt, colore, ac substantia, & cortice ferè eadem. Deinde nec generatio est diuersa, cum perfricatione pisces nascantur. Spirant quoque, quod pisci non contribuit Aristoteles. Ambulant item, squammas non habent, sed ossa. Insigniter porro nutriunt, & vitulinæ carni nonnulli conferre audent. Ex piscibus alimentum lædere nemo dubitat. Ita Cælius lib. 10. cap. 3.

3 Dicunt alij, testudines esse serpentes, præterquod testa perdura includuntur. Maiolus canic. to. 1. coll. 8. pag. 313. Vnde in Lombardia vocantur viperæ testaceę.

4 Ego pisces puto, sed apostatas, mari natos, qui fortè cutis duritiam pertæsi, vel aliquid aliud, ad aquas transierint fluuiales dulces; quas etiam pertæsi, ad paludes, inde ad nemora, vt de Testeo pisce scribit Maiol. loc. citat. coll. 9. pag. mihi 365. A qua sententia non videtur abhorrere Plinius lib. 9. hist. cap. 10. & 57. eo præsertim quia testudinum aquatilium oua in sicco maturari dicit. Propter hæc itaq; & alia Patres illius Cap. de earum comestione dubitarunt: Et quia bonarum mentium est ibi culpam timere, vbi culpa nō est; c. Consiliū, §. Cum autem, de obser. ieiun. ideo ab illarū comestione censuerunt esse abstinendum, & abstinuerunt de facto, quousq; per Apost. Sedem cōcederetur.

5 Nota 3. ex abundanti, quòd testudinum quatuor sunt genera. 1 & cœteris melius, terrestre. 2. fluuiale. 3. marinum. 4. lutarium. Testudines terrestres sunt contra venena salutares, ex iure in cibo sumptæ strumas discutiunt, lienem tollunt, item & comitiales morbos. Sanguis earum recens valet ad tabem curandam, claritatem visus facit, suffusionesq; oculorum tollit. Tegumenti cinis, vino, & oleo subactus, pedum rimas, vlceraque sanat. Squammæ è summa parte derasæ, in potu datæ venerem cohibent. Oua durata illinuntur strumis, & vlceribus, frigore, aut adustione factis. Sorbentur in stomachi doloribus. Marinarum carnes admixtæ ranarum carnibus, contra salamandras præclarè auxiliantur. Sanguine alopeciarum inanitas, & porrigo, omniaq; capitis vlcera curantur; Inarescere autem cum oportet, lenteq; ablui. Instillatur & dolori aurium cum lacte mulierum. Si dentes per annum colluantur testudinum sanguine, immunes à dolore fiunt. Fel earum claritatem oculorum facit, cicatrices extenuat, tonsillas sedat, & anginas, ac omnia oris vitia. Plinius nat. hist. lib. 32. cap. 4.

6 Nota 4. quòd testudinum tegumento ad ornandos lectos, & repositoria, vtebantur antiqui, vt modò officula ligno assiduè iniungunt & cerostrata opera faciunt, maximè hic Genuæ ad cultrorum manubria conficienda. Plin. lib. 9 cap. 11. *Testudinum, ait, putamina secare in laminas, lectósque & repositoria his vestire, Carolius Pollio instituit.* Et lib. 16. cap. 43. *Modò, ait luxuria non fuerat contenta lignorum lignum emi testudinem facit.* Et Seneca libr. 7. de benef. cap. 9. *Video*, inquit, *elaboratam scrupulosa distinctione testudinem*. Et Martialis.

Gemmantes prima fulgent testudine lecti.

Et Iuuenalis

Qualis in Oceani fluctu testudo nataret,
Clarum Troiugenis factura, ac nobile fulcrum.

7 Nota 5. quod à Pierio libr. 2. ex addit. cap. 34. ponitur testudo in prudentiæ symbolum, eo quod pedetentim, & maxima tarditate incedat. Ponitur etiam in symbolum silentij. Cæl. lib. 10. cap. 5. & in signum pigritiæ ponitur a Plauto *Testudinem hunc tibi grandibo*, inquiens in aulul. *gradum, si fustem sumpsero.* Ad quod facit Diogenianum illud. *Prius testudo leporem præterierit.* Vnde etiam creditum est, quòd si pes eius dexter inferatur nauigio, id ire tardiùs. Nec illud hic reticendum Antisthenis dictum, de quo Laertius in eius vita, qui Atheniensibus gloriantibus, se nunquam solo, in quo nati essent, excessisse, *Commune*. respondit, *hoc habetis cum testudine, & cochlea.*

8 Noto 6. quod nos Minimi testudinibus vtimur, quando possumus, non ad lasciuiam, sed ad naturæ solamen: sunt enim cibaria multùm confortantia, & gustui suauia; omnium meliores terrestres, & fœminæ. Marinæ, si non excedant libras 25. sunt rationabiles, si excedant, bestiales. Occidimus autem eas hoc pacto. Terrestres in succensa sarmenta coniectæ, dum dentibus se tegumentis, diripiuntur. Marinæ, amputato collo, sanguineque in vas stillato, cultro deglubuntur. Tum euulsæ carnes, in cacabum, seu ollam fictilem, cum aquæ congijs sufficientibus, addito sale, conijciuntur. Paramus autem, iuxta magnitudinem, & partium diuersitatem, varijs modis. Nam marinæ elixantur cum cæpis, petrosellinis, pipere, & aromatibus, & in iure concoquitur pulmentum. Assantur etiam in olla cum cæpis, petrosellino, vua passa, granis pineis, pipere, & aromatibus. Quo eodem modo parantur terrestres, fluuiales, & lutariæ. Et sanguine cum adipe, pipere, fœniculo, & sale farcimen facimus, quod hæmatiam vocant. Intestina in frustra concisa, cum petroselino, cæpis, vua passa, granis pineis, oleo, sale, pipere, & aromatibus comedimus. Hepar, quod non minoris est saporis, quàm vitulinum, porcinum, seu etiam caprinum, frigimus in sartagine. Oua partim assata, partim elixata, partim in frixurata comedimus: elixata etiam cum cortice sorbentur. Ecce igitur, quomodo ex vna testudine multis paropsidibus paratur conuiuium in quadragesima. Sed aduerte in comedendo, quòd paucitas strophos, id est tormina facit, copia verò deterget, atque expurgat: vnde paræmia, *Testudinea carne aut vescendum, aut non omnino vescendum*. Cæl. lib. 10. cap. 5.

CLEMENS VII.

Italus Florentinus, Iuliani de Medicis filius, ad Summum Pontificatum assumptus anno 1523. die 19. Nouembris, Ordini nostro concessit infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Mandat Ordinarijs, & alijs in dignitate ecclesiastica constitutis, vt electi in Conseruatores assistant defensioni fratrum aduersus molestatores, & tradit eis modum procedendi.

CLEMENS PAPA VII.

Vniuersis, & singulis venerab. fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, & alijs personis in dignitate ecclesiastica constitutis, ac metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicarijs in spiritualibus generalibus vbilibet constitutis, salut. & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio. §. 1. *Cum questionem dilectorum filiorum Generalis, & Prouincialium, ac aliorum Correctorum, & vniuersorum fratrum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula percepimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Rectores, eorumque Vicarij, & Officiales, ac Clerici, & aliæ ecclesiasticæ personæ, tam religiosæ, quàm seculares, necnon laici, communia Ciuitatum, & Diœcesum, ac aliarum diuersarum partium, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, a prædictis Correctoribus, & fratribus quartam canonicam, seu alias portiones ex rebus, & bonis eis ratione funeralium, & Christi fidelium piorum legatorum etiam ad certos, & determinatos vsus, præsertim ad fabricam Ecclesiarum, domorum, & locorum suorum seu in eleemosynam, aut aliàs sibi piè relictis, vel erogatis, ac decimas fructuum ex possessionibus, & petijs terrarum, ad eos legitimè spectantibus, & pertinentibus prouenientium, contra priuilegia, & indulta Apostolica, eis, & Ordini, ac domibus prædictis concessa exigunt, & in dies exigere conantur, ac relicta, & erogata huiusmodi indebitè occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & por-*

& portiones huiusmodi exigentibus præstant auxilium, consilium, vel fauorem, & alias ipsis super his, ac alijs libertatibus, priuilegijs, & indultis, domibus, & Ordini prædictis, illorumque personis, tam à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm aliàs ritè à Regibus, & alijs Principibus secularibus concessis; necnon bonis, rebus & alijs iuribus ad dictas domos, illarumque sacristias spectantibus multiplices molestias, iniurias, & iacturas inferunt, eosque coram diuersis, tam ecclesiasticis, quàm secularibus iudicibus ad iudicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem professi post emissam ab eis regularem professionem apostatantes, ad aliorum Ordinum loca se transferunt, & sæpiùs per secularium habitationes secundùm vana sui cordis desideria vagando, insolenterque & scandalosè viuendo, se ab obedientia, & subiectione suorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu literarum à Sede Apostolica subreptitiè impetratarum, subtrahunt, in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum. Quare Generalis, & Prouincialis, & alij Correctores, & fratres prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, vt, cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem prædictam habere recursum, prouidere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Conseruatorum potestas. Vide constitut. 5. Greg. XV. infra.

§. 2. Nos igitur, qui pro debito pastoralis officij, religiosarum personarum quarumlibet dispendijs occurrimus, & profectibus libenter intendimus, aduersùs exactores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia huiusmodi, illo volentes eisdem Correctoribus, & fratribus remedio subuenire, per quod illorum compescatur temeritas, & alijs aditus committendi similia præcludatur. Discretioni vestræ per hæc scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus deputati estis Conseruatores, & iudices, prædictis Generali, Prouincialibus, & alijs Correctoribus, & fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis, eosdem super libertatibus, priuilegijs, indultis, rebus, & bonis prædictis, ab eisdem, & quibuslibet alijs indebitè molestari; vel eis grauamina, vel damna, seu iniurias irrogari, aut coram quibuscumque iudicibus ordinarijs, vel delegatis etiam Apostolicis, quauis occasione, vel causa, etiam criminali, eosdem fratres trahi, facturi Generali, Prouincialibus, & alijs Correctoribus, ac fratribus prædictis, cum ab eis, vel Procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de prædictis, & alijs personis quibuslibet super restitutione bonorum, ac rerum, & iurium prædictorum, necnon libertatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, & aliorum eis pro tempore concessorum obseruatione, necnon professorum, & se ab obedientia subtrahentium huiusmodi ad regularia loca dicti Ordinis reuocatione, & reductione, ac de quibuslibet molestijs, iniurijs, atque damnis præsentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ iudicialem requirunt indaginem, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij; in alijs vero, prout qualitas eorum exegerit, iustitiæ complementum. Inhibendo etiam quibuscumque iudicibus prædictis, tam in principio, quàm in medio, vel in fine causæ, ne in causis dictorum fratrum, etiam criminalibus, eisdem inuitis, se quomodolibèt intromittant; ac occupatores, seu detentores, exactores, præsumptores, molestatores, ac iniuriatores huiusmodi; necnon inobedienses, & rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quoties cumque expedierit, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Et nihilominus, legitimis super his habendis seruatis processibus, illos, quos censuras, & pœnas per vos pro tempore latas, incurrisse constiterit, eas incurrisse declarare, & quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus, aggrauare curetis.

§. 3. Cæterùm si per summariam informationem super his per vos habendam etiam vobis constiterit, quòd ad loca, in quibus occupatores, detentores, exactores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi, ac alios, quos præsentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipsis, & citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus. Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis coniectura, quòd ad notitiam citandorum, & monendorum huiusmodi peruenire valeant, faciendi plenam, & liberam concedimus tenore præsentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd monitiones huiusmodi sic factæ perinde eosdem citatos, & monitos arctent, ac si eis personaliter intimatæ extitissent.

Citationes locis publicis affigendæ, vbi tutus non patet accessus.

§. 4. Non obstantibus, tam felic. recor. Bonifac. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, quam alijs quibuscumque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, tam de iudicibus delegatis, & Conseruatoribus, quàm personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis; Necnon quibusuis priuilegijs, & indultis Apostolicis quibusuis personis secularibus, vel regularibus, Militijs, Communitatibus, Vniuersitatibus, Capitulis, Castris, Villis, Terris, & locis prædictis, ac quibusuis cathedralibus, etiam metropolitanis, vel collegiatis, aut alijs Ecclesijs, Capitulis, Conuentibus, Monasterijs, Hospitalibus, & alijs pijs locis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam de non trahendis eorum subditis, vel personis ipsarum Ecclesiarum, Ciuitatum, Vniuersitatum, Castrorum, Villarum, & locorum respectiuè extra eas, aut coram alijs iudicibus, & personis, quàm eis etiam vigore quarumcumq; literarum Apostolicarum, aut aliàs quibusuis modis, & qualitercumq; ac sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam per nos, & Sedem prædictam, etiam iteratis vicibus concessis, innouatis, & confirmatis; quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illarum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus plena, expressa, specialis, specifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu, quæ-

Derogat contrarijs.

nis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus; Quòdque vos filij Canonici, Officiales, & Vicarij, de personis, quæ deputari possunt, Conseruatores non sitis; seu si aliquibus communiter, vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, quòd excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, & eorum personis, locis, & ordinibus, & nominibus proprijs mentionem, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Conseruatores prosequi valent articulum ab alijs inchoatum.

§. 5. *Cæterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus; Quòdque à datis præsentium sit vobis, & vnicuique vestrum in præmissis omnibus, & singulis cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris perpetua potestas, & iurisdictio attributa, vt eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis omnibus cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & iurisdictio vestra, & cuiuslibet vestrum in prædictis omnibus, & singulis per citationem, & modum alium perpetuata legitimè extitisset, constitutione prædicta super Conseruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstantibus.*

Transumptis fides adhibetur.

§. 6. *Volumus etiam, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Curiæ ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 19. Martij, 1524. Pontificatus nostri anno 1.*

CONSTITVTIO II.

Approbat, & confirmat ex certa scientia officium, & missam S. P. N. Francisci, & concedit indulgentias illud recitantibus, & missam propriam celebrantibus.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minim. S. Francisci de Paula salut. & Apostolicam benedictionem.

Memorat const. 17. Leonis X. Vide quæ dico 3. p. Rit. ante officium S. P. N. notab. 1.

§. 1. *Libenter ad ea concedenda inducimur, quæ deuotionis respiciunt incrementum. Cum itaque postquam felic. recor. Leo Papa X. prædecessor noster vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & alijs quibuscumque Prælatis ecclesiasticis, quatenus ipsi, & eorum singuli festum Sancti Francisci de Paula cum officio proprio, cum illud de Sedis Apostolicæ mandato ordinatum foret, aliàs cum officio vnius confessoris non Pontificis, & cum propria oratione in eius canonizatione ab eodem prædecessore edita die 2. Aprilis annuatim, nisi tunc occurreret maior hebdomada, vel octaua Paschæ, & tunc 2. feria post octauam Paschæ huiusmodi, in suis solemniter, in vestris verò Ecclesiis sub ritu festi duplicis, & cum octaua annuatim celebrarent, seu celebrari facerent, & mandarent, expressè per suas in forma Breuis literas commiserat, & mandauerat.*

§. 2. *Vos de Sedis præfata mandato missam, & officium eiusdem S. Francisci de Paula in dictis Ecclesiis, vt præfertur, deuotè celebranda & recitanda piè, & laudabiliter ordinari, & institui procurauerıtis. Nobis humiliter supplicari fecistis, vt ordinationi, & institutioni missæ, & huiusmodi officij potestatis nobis creditæ auctoritatem imperiri de benignitate Apostolica dignaremur.* Supplicatio.

§. 3. *Nos igitur, qui pijs deuotarum personarum, præsertim religiosarum votis libenter annuimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, ordinationem, & institutionem officij huiusmodi (quod diligenter inspici, & examinari fecimus) auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus. Ac vobis, necnon omnibus, & singulis alijs Christi fidelibus, qui pro sua deuotione voluerint, vt missam, & officium Sancti Francisci de Paula huiusmodi dicere, & recitare liberè, & licitè valeatis, & alij prædicti valeant, cuiusuis licentia super hoc minimè requisita, auctoritate, & tenore præsentium concedimus, pariter & indulgemus. Et nihilominus de omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, tam vestrum singulis, quàm omnibus, & alijs singulis Christi fidelibus præfatis, qui missam, & officium huiusmodi in festo, & octaua prædictis deuotè celebrauerint, vel recitauerint; pro singulis festi, & octauæ huiusmodi diebus, quibus id fecerint, centum dies de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxamus.* Concedit indulgentiam 100. dierum recitantibus officium, & missam S. Francisci.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque præsentibus perpetuis, & futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 17. Maij, 1528. Pontific. nostri anno 6.* Derogat contrarijs.

CONSTITVTIO III.

Declarat, & de nouo concedit, quòd concessa vni domui, intelligantur concessa omnibus constructis, & construendis.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minim. S. Francisci de Paula salut. & Apostolicam benedictionem.

§. 1.

Memorat. constit. I. Iulij II § 18. & 30. & Leonis X. 15. §. 1.

§. 1. DEuotionis augmentum vobis, Deo propitio, prouenire confidimus, si in his, quæ statum vestri tranquillitatem concernunt, nos vobis gratiosos, & fauorabiles exhibuerimus. Cum itaque sicut nobis nuper exponi fecistis, licet dudum fel. rec. Iulius II. & Leo X. Romani Pontifices prædecessores nostri, omnia, & singula priuilegia, immunitates, & indulgentias, exemptiones, & indulta alicui domui vestri Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula particulariter, seu domibus alicuius Prouinciæ eiusdem Ordinis specialiter concessa, ad omnes, & singulas domos ipsius Ordinis extendi voluerint; Ac idem Leo prædecessor omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus Ecclesias vestrarum domorum in Pentecostes, & Annunciationis, ac Assumptionis gloriosæ V. M. festiuitatibus, necnon in festiuitate omnium Sanctorum deuotè visitantibus, decem annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam misericorditer elargitus fuerit. Necnon Correctoribus earumdem domorum, sex, aut plures idoneos confessores pro dictorum Christi fidelium confessionibus audiendis deputandi facultatem concesserit. Nihilominus nimium curiosis hæsitetur, an domus post prædictam concessionem de nouo constructæ, seu susceptæ, eisdem priuilegijs gaudere, & Correctores præfati tempore indulgentiarum huiusmodi tot confessores, quot necessarij fuerint, deputare possint.

Vide const. 2. Leonis X.

Concessa [illegible] domui [illegible] intelligun[illegible] ut conces[illegible] omni[illegible]. Vide sup. in constit. 4. Iulij II. §. 7.

§. 2. Nos dicti vestri Ordinis vberes fructus in militanti Ecclesia afferentis, prosperum, & tranquillum statum, ac felicem successum paterno zelantes affectu, ac, ne super præmissis aliquod hæsitationis inuolucrum exoriri possit, prouidere volentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, exemptiones, & indulta, vni, aut pluribus domibus Ordinis huiusmodi specialiter concessa, ad omnes, & singulas ipsius Ordinis domos de nouo susceptas, & suscipiendas auctoritate Apostolica per præsentes de nouo extendimus, & ampliamus, ipsasque domos susceptas, & suscipiendas eisdem priuilegijs, immunitatibus, gratijs, indulgentijs, & indultis alijs domibus specialiter concessis, pariformiter, & æquè principaliter potiri, & gaudere, ac si singulis domibus susceptis, & suscipiendis, & Christi fidelibus illarum Ecclesias visitantibus specialiter concessa fuissent.

Correctores tempore indulgentiarum possunt deputare omnes cōfessores, qui erunt necessarij. Derogat cōtrarijs.

§. 3. Ac tempore ipsarum indulgentiarum Correctores domorum huiusmodi tot, quot iuxta multitudinem populi necessarij fuerint, confessores deputare posse, & sic ab omnibus censeri debere, auctoritate, & tenore prædictis decernimus, & declaramus.

§. 4. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, vbi de illis fides facienda fuerit, deferri; volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quòd ipsarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & extra eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 22. Septemb. 1532. Pontif. nostri anno 9.

CONSTITVTIO IV.

Concedit visitantibus Ecclesiam S. Ludouici de Neapoli sextis ferijs cuiuslibet hebdomadæ centum dies de indulgentia.

CLEMENS PAPA VII.

Vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

SAluatoris nostri D. N. Iesu Christi, qui pro redemptione generis humani de summis cælorum ad huiusmodi infima descendere, & in ara Crucis temporalem mortem sponte subire dignatus est, vices, licèt immeriti, gerentes in terris, oues gregis sui curæ nostræ diuinitus commissas, ad sinceritatis deuotionem, ac pia, meritoria opera exercenda, spiritualibus muneribus, indulgentijs videlicet, & peccatorum remissionibus inuitamus, vt per illa redemptionis suæ fructum, salutem videlicet ab omnibus desideratam, consequi, & ad æternæ beatitudinis gaudia feliciter peruenire mereantur.

Visitātibus nostras Ecclesias singulis ferijs sextis concedit centum dies de iniūctis pœnitētijs. Vide sup. constit. 8. Leo X. à n. 12.

§. 1. Cupientes igitur, vt Ecclesia domus S. Ludouici Neapolis Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, ad quam, sicut accepimus, sextis ferijs magnus Christi fidelium concursus habetur, & in debita veneratione habeatur, & à Christi fidelibus congruis frequentetur honoribus, & ipsorum Christi fidelium ad Ecclesiam ipsam confluentium deuotio feruentius inualescat, & animarum salus per amplius propagetur: De omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus vndecumque existentibus, verè pænitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui singulis sextis ferijs cuiuslibet hebdomadæ totius anni Ecclesiam prædictam deuotè visitauerint, & inibi semel orationem Dominicam, & tantumdem salutationem Angelicam recitauerint, pro singulis sextis ferijs, quibus id fecerint, centum dies de iniunctis eis pænitentijs misericorditer in Domino relaxamus.

Hæ indulgentiæ per nullas reuocationes reuocatæ intelliguntur.

§. 2. Præsentibus, quas sub quibusuis reuocationibus, suspensionibus, & derogationibus similium, vel dissimilium indulgentiarum, per nos, & Sedem prædictam, etiam in fauorem expeditionis contra infideles, aut fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, seu aliarum Ecclesiarum, vel piorum locorum, seu Ordinum quorumcumque & ex quibusuis causis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & aliàs quomodolibet factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas existere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de nouo concessas esse, & censeri debere, ac Christi fidelibus præfatis suffragari debere decernimus, perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 26. Iunij, 1533. Pontificatus nostri anno 10.

CONSTITVTIO V.

Concedit, quod Generalis, & Prouincialis possint concedere licentiam alienandi res, quæ non excedunt valorem centum ducatorum auri de Camera, cum consensu duarum partium Conuentus, cuius sunt bona.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filijs Magistro generali, & prouinciali Romano reformato Ordinis Prædic. salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio. §. 1. EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Thomas de Strozijs, Ord. Præd. professor, quòd licet aliàs fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster per suas in forma Breuis literas, tam Magistro generali, quàm Vicario Congregationis S. Marci de Florentia Ordinis prædicti pro tempore existentibus, facultatem sibi subditis in Italia Conuentibus, fratribus, Monasterijs, sororibus, seu monialibus, necnon Collegijs, ac personis vtriusque sexus de pœnitentia dicti Ordinis nuncupatis, bona immobilia pro euidenti vtilitate ipsorum locorum, ac personarum permutare, & vendere possent, licentiam dandi, sub datis die 25 Iulij, Pontif. eiusdem anno 2. concesserat. Quia tamen à nonnullis in dubium reuocari possit, in literæ prædictæ censeantur reuocatæ, eo quod nos nuper certis ex causis tunc expressis, Congregationem ipsam S. Marci suppresserimus, ac penitus extinxerimus domosque ac loca, necnon vtriusq; sexus personas quascumque Congregationis suppressæ, & extinctæ huiusmodi sub Prouincia Romana perpetuò existere, ac per Prouincialem dictæ Prouinciæ Romanæ reformatum perpetuò regi, per nostras sub plumbo literas, sub datis 6. calend. Nouemb. Pontific. nostri anno 7. instituimus, & volumus.

Concedit prout in summario. Vide sup. const. 9. Iul. II. & 24. Leon. X. & 3. Gregor. XIII. §. 2. Nos ad huiusmodi dubium tollendum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, vt pro tempore existens, tam Magister generalis, quàm prouincialis Prouinciæ Romanæ reformatæ huiusmodi, sibi subditis in Italia Conuentibus, fratribus, Monasterijs, sororibus, seu monialibus, nec non Collegijs, ac personis vtriusque sexus de pœnitentia dicti Ordinis nuncupatis, dicta facultate vti possint, videlicet licentiam concedendi bona Conuentuum, & locorum huiusmodi ad certum tempus, ac in perpetuum locandi, vel in emphyteusim ad lineam masculinam concedendi, siue commutandi, aut vendendi, vel quomodocumque alio titulo alienandi bona immobilia, & pretiosa mobilia minus vtilia, quæ nunc habent, & in posterum iusto titulo habituri sunt, tam pro satisfactione debitorum aliàs pro necessitate, seu vtilitate Conuentuum, & locorum prædictorum contractorum, aut, eadem vtilitate suggerente, contrahendorum, quam alia euidenti vtilitate ipsorum Conuentuum, Monasteriorum, vel Collegiorum. Prouiso tamen, quòd pretium ipsorum bonorum immobilium, si vendantur, vel aliàs quouis modo alienentur, centum ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annuum non excedat, & in emptionem, reparationem, aut augmentum aliorum immobilium, aut necessariorum bonorum, seu præfatorum debitorum realem solutionem cum effectu conuertatur. Et ad hoc accedat consensus duarum partium vocalium Conuentus, Monasterij, vel Collegij, cuius sunt.

§. 3. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, specialiter fel. rec. Pauli II. prædecessoris nostri contra alienantes res ecclesiasticas, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumq. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 25. Febr. 1531. Pontific. nostri anno 8. Derogat contrarijs.

CONSTITVTIO VI.

Concedit facultatem Superioribus damnandi fratres scandalosos ad triremes.

CLEMENS PAPA VII.

Dilecte fili, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. EXponi nobis nuper fecisti, quòd nonnulli tui Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula professores, Dei timore postposito, eorumq. salutis immemores, habitum suum regularem abiecerunt, seu cum illo hic inde per abrupta seculi vagando discurrunt, & vitam à regularibus ipsius Ordinis institutis plurimum alienam ducentes, aliorum facinorosorum persuasionibus, ac propria malitia ducti, diuersis quæstionibus, & alijs illicitis actibus, necnon diuersorum generum malis se immiscere non expauescunt, in ipsius propriæ salutis perniciem, & aliorum dicti Ordinis professorum malum exemplum, ac dicti Ordinis dedecus, & maximum scandalum. Quare pro parte tua fuit nobis humiliter supplicatum, vt scandalis, quæ ex præmissis, & alijs similibus oriri possent, ac pro ipsorum fratrum discolorum compescenda malitia, & effrænata voluntate, in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Supplicatio.

§. 2. Nos igitur scandalis huiusmodi, ne eueniant, celeri passu occurrere, & dicti Ordinis, quem in visceribus charitatis gerimus, felici successui paternè consulere volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, & pro tempore existenti generali, ac Zelosis, necnon alijs Superioribus dicti Ordinis, omnes, & singulos dicti Ordinis fratres, quos in quibusuis Ciuitatibus, & locis, tam S. R. E. quam quorumuis Regum, Ducum, & aliorũ Principum ditioni subiectis, inhonestè, & præter regularium institutorum eorumdem obseruantiam viuentes, & scandalum generantes, & incorrigibiles repereritis, ac vobis de eorum prauato viuendi modo per vos, vel testes fide dignos constiterit, corporaliter capiendi, seu capi, eosque iuxta criminum, & delictorum per eos Concedit prout in summario. Vide to 1. Relig. cap. 17. sub concl. 1.

per-

perpetratorum qualitates, ad triremes perpetuò, vel ad tempus, absque aliqua iudicum ecclesiasticorum, vel secularium super eisdem criminibus, & delictis cognitione, vel sententiæ prolatione, detrudendi, & condemnandi, seu detrudi, & condemnari faciendi, sine conscientiæ scrupulo, omni tamen malitia, & specie vindictæ ex parte vestra, & vobis in hoc assistentium cessantibus, plenam, & liberam auctoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

Capitanei triremium tenentur fratres ad triremes damnatos recipere, & retinere.

§. 3. Mandantes triremium earumdem Capitaneis in virtute sanctæ obedientiæ, vt eosdem fratres, quos iuxta conscientiam vestram, & de vobis assistentium consensu huiusmodi pœna dignos iudicaueritis, eis pro tempore consignatos, inibi delictorum suorum pœnitentiam facturos recipiant, & retineant.

Derogat contrariis.

§. 4. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, & in prouincialibus, ac synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus; cæterisque contrarijs quibuscumq; Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Augusti, 1529. Pontif. nostri anno 6.

CONSTITVTIO VII.

Prohibet sub pœna excommunicationis, cum reseruatione, mulieribus ingressum in nostra Monasteria, & declarat, quænam debeant dici Fundatrices.

LAVRENTIVS.

Miseratione diuina Episcopus Prænesten. S.R.E. Card. tit. SS. quatuor Coronatorum, ac maior Pœnitentiarius, necnon Ordinis Min. S. Francisci de Paula Protector, salutem.

Motiua. §. I. *Conquesti sunt nobis Prouincialis, & fratres Prouinciæ Calabriæ Ordinis Minim. S. Francisci de Paula, quòd licèt in eorum Regula per summos Pontifices approbata, & confirmata, expressè caueatur, quòd nullæ mulieres eorum Monasteria, & septa ingredi possint, nec debeant, nisi fuerint dictorum Monasteriorum Fundatrices, aut de sanguine regio procreatæ. Fuerunt tamen nonnullæ prædictas conditiones non habentes, quæ solo prætextu, quòd fratres huiusmodi habent Conuentus in eorum, aut maritorum, siue parentum dominio, dicunt se Fundatrices, & curiositate magis, quàm deuotione ductæ, dictos Conuentus in Ordinis præiudicium, vi, & violentia, etiam contra fratrum voluntatem ingressæ sunt, ac in futurum ingredi comminantur.*

Nullæ mulieres possunt nostros Conuentus ingredi Vi-

§. 2. *Nos igitur dictam Regulam illibatam, & in sui vigore tamquam sanctam permanere desiderantes, auctoritate S. D. N. Papæ, nobis in hac parte tamquam dicti Ordinis Protectori, & maiori Pœnitentiario expressè commissa, inhibemus sub excommunicationis latæ sententiæ pœna quibusuis à prædictis Fundatricibus, aut de sanguine regio procreatis mulieribus quacumq; auctoritate, aut dignitate præfulgeant, ne Monasteria, aut septa quæcumq; fratrum Ordinis huiusmodi contra eorum Regulam, præsentium publicatione eis priùs facta, nisi à Sede Apostolica desuper licentiam obtinuissent, ingredi præsumant, aut attentent; aliàs sciant, se excommunicationis sententiam incursuras, à qua nullus sine nostra licentiam, præterquam in mortis articulo, eas absoluere possit, nisi Prouincialis, in cuius Prouincia hoc facere attentauerint, aut aliquis per eum deputatus, etiam præmissa iniuriæ sibi factæ satisfactione.*

de sup. in constit. 6. Iul. II. §. 3. nu. 7. & con stit. 4. §. 5.

Mulieres, quæ dicuntur Fundatrices.

§. 3. *Insuper declaramus, iuxta factam per Capitulum generale fratrum huiusmodi expositione, nullas mulieres debere vocari Fundatrices, nisi locum, siue fundum situs Monasterij concesserint, aut Monasterium proprijs sumptibus fabricari fecerint, siue redditibus ad victum, & vestitum fratrum dotauerint. In quorum omnium fidem præsentes nostra manu propria subscriptas, sigillo nostro communiri iussimus. Datum Romæ, in ædibus nostræ solitæ residentiæ anno Domini 1527. die 15. mensis Martij, Pontific. S. D. N. D. Clementis Papæ VII. anno 4.*

§. III.

1 Noto 1. quòd approbat statutum factum in Capitulo Tholos. nu. 21. in quo determinatur, quod vnius Conuentus possint esse tres Fundatores, vt dixi supra, in const. 1. Iulij II. §. 24. nu. 50. Et habetur in Trid. sess. 25. de refor. c. 9. ibi *Vt igitur debita in omnibus*. vbi in fundatione includit ædificationem, quæ sine fundo esse non potest, licèt ab alio fiat, vt Zerola 1. p. prax. verbo Ius patronatus, n. 2.

2 Et aduerte, quòd non repugnant, vnius Conuentus esse plures Fundatores, quàm tres. Nam possunt duo conuenire ad emendum fundum, & duo ad fabricandum, & duo ad dotandum, præsertim si Conuentus sit magnus. Colligitur ex clem. fin. de iur. patr.

3 Sed quid? Sunt duæ Fundatrices vnius Conuentus, quæ reliquerunt duas filias, singulæ vnam; istæ filiæ sunt etiam Fundatrices, per statutum Capituli Rom. 4. sess. 9. Deinde istæ filiæ relinquunt post se decem filias, singulæ quinque; istæ decem filiæ nepotes primarum duarum Fundatricum, erunt ne omnes Fundatrices, ita vt possint ingredi Monasteria nostra?

Verum quidem esse, duas filias relictas à duabus primis Fundatricibus esse Fundatrices, & gaudere priuilegijs, per dictum statutum, quod congruit dictæ clem. At decem illæ neptes non sunt omnes Fundatrices, sed duæ solùm; nam Fundatricibus succedunt omnes filiæ, quas relinquunt per capita, ita vt si vna Fundatrix haberet decem filias, illæ omnes essent Fundatrices; filiæ verò istarum filiarum, seu neptes primarum Fundatricum succedunt per stirpes; Vnde duæ solùm primogenitæ filiæ filiarum, seu primarum neptes, Fundatrices erunt dicendæ. Colligitur ex declaratione arboris iuris patronatus dictæ clem. notab. 5. Habet etiam Zerola 1. p. prax. verbo Ius patronatus, §. 8. dub. 11.

4 Noto denique, quòd in illo statuto Tholos. num. 21. quòd hic approbatur, statuitur etiam, quòd Fundatrices possint ingredi, non solùm in illos Conuentus, quorum sunt Fundatrices, sed etiam in omnes alios Conuentus Ordinis; quod vsus, & consuetudo ab illo tempore vsque nunc approbauit. Quam ampliationem optimè admittit hoc priuilegium, quod est omnino fauorabile.

CON-

CONSTITVTIO VIII.

Indulget, vt moniales possint cantare, & quòd in earum Monasteria possint intrare Generales causa visitationis, confessarius causa administrationis sacramentorum, medicus, & chirurgus causa infirmitatis, & cæmentarij causa ædificij.

ANTONIVS.

Miseratione diuina tit. SS. quatuor Coronatorum, Presbyter Cardinalis. Dilectis in Christo monialibus sub cura fratrum Minim. Ordinis S. Francisci de Paula, vbicumque degentibus salutem in Domino.

Proœmium. *INiunctum nobis ab Apostolica Sede seruitutis officium nos admonet, & inducit, quòd ad ea libenter intendamus, per quæ Monasteriorum, & Religiosorum locorum omnium, & personarum, præsertim fœminei sexus, in illis regulari castimoniæ deditarum, felici regimini consulatur, & ex hoc populi erga illa deuotio augeatur.*

Supplicatio. Vide infra in constit. 4. Pauli III. §. 4. à n. 1. §. 1. *Sanè pro parte vestra nuper fuit expositum coram nobis, quòd licèt in Regula, & statutis vestris inter alia expressè caueatur, quòd vos in missis coram vobis in Monasteriorum vestrorum Ecclesijs solemniter celebrandis, introitum, & cætera officia per moniales aliarum Religiorum decantari solita decantare non possitis: Nec aliquas personas in vestra Monasteria, præterquam ad Ecclesiam, & crates quouis modo ingredi permittatis, prout in Regula, & statutis prædictis dicitur pleniùs contineri. Quia tamen ex talibus statutis deuotio populi ad Ecclesias prædictas pro solemni missa audienda confluentis in dies minuitur, & quamplures virgines ab ingressu Ordinis huiusmodi retrahuntur, necnon visitationes Monasteriorum vestrorum à vestris Superioribus, & vestri curam gerentibus debitæ fieri nequeunt, propter quod à sincera vestræ Regulæ obseruantia vos, vel aliàs pro tempore moniales vestri Ordinis in posterum declinare facilè posset contingere, cupitis, statuta, & Regulam huiusmodi circa præmissa moderari, super quibus supplicare fecistis humiliter, vobis per Sedem Apostolicam de opportuno, & salubri remedio misericorditer prouideri.*

Moniales possunt alta voce in missis respondere. §. 2. *Nos igitur auctoritate D. Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, & de eius speciali, & expresso mandato super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, vt vos, & pro tempore moniales Ordinis prædicti in missis coram vobis in vestrorum Monasteriorum Ecclesijs solemniter celebrandis, etiam alta voce, sine tamen notulis, prout alia officia tam diurna, quàm nocturna simpliciter decantatis, respondere.*

Generalis causa visitationis potest Monasteria moniallum ingredi. Item confessarius tempore infirmitatis. §. 3. *Necnon modernum, & pro tempore existentem dicti Ordinis fratrum Minimorum Generalem, vel ab eo Visitatorem deputandum causa visitationis semel tantùm quolibet triennio.*

§. 4. *Ac tempore maximæ infirmitatis confessorem pro Eucharistiæ, & extremæ vnctionis sacramentis vobis administrandis cum vestimentis sacerdotalibus, prout Superiores Ordinis fratrum Minorum S. Francisci Monasteria monialium S. Claræ visitantes facere consueuerunt.*

Item medicus, & chirurgus & artifices. §. 5. *Necnon physicum, aut medicum pro flebotomia, apostemate, peste, incisura, aut alia vrgentissima causa, & artifices pro domus, vel Monasterij constructione, & necessaria reparatione ingredi permittere, liberè, & licitè possitis, & valeatis; ipsiq; Generalis, & Visitator ingredi absque alicuius ecclesiasticæ censuræ incursu possint, & valeant, tenore præsentium indulgemus, ac vobiscum desuper misericorditer dispensamus, vobisque, & Generali, ac Visitatori prædictis, & confessori, physico, & artificibus præfatis licentiam, & liberam concedimus facultatem.*

Derogat contrarijs. §. 6. *Non obstantibus Regula, & statutis præfatis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, quibus quò ad præmissa dumtaxat, illa in melius reformante, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub sigillo officij Pœnitentiariæ, tertio idus Iulij, Pontific. D. Clementis Papæ VII. anno 9. Iulius Cardellus, locus sigilli.*

CONSTITVTIO IX.

Concedit, quòd Generalis quolibet triennio possit indulgentiam plenariam fratribus, & sororibus, tertiarijs, ac Fundatoribus Procuratoribus, & Conseruatoribus concedere, & quòd dicti possint sibi eligere confessorem in Ordine professum, qui eos absoluat à casibus Episcopis reseruatis.

LAVRENTIVS.

Miseratione diuina tit. SS. quatuor Coronatorum, S.R.E. Presbyter Cardinalis, ac maior Pœnitentiarius, & Ordinis Minimorum Protector.

Concedit prout in summario. §. 1. *VNiuersis, & singulis præsentes literas nostras patentes inspecturis fidem facimus, & attestamur, quatenus S. in Christo P. & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VII. moderno, & pro tempore existenti Generali Ordinis fratrum Minim. vt omnibus, & singulis fratribus, & sororibus tertiarijs, necnon singulis Fundatoribus, Conseruatoribus, & Procuratoribus singularum domorum dicti Ordinis, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem semel dumtaxat singulo quoq; triennio elargiri, & concedere possit.*

§. 2.

Tertiarij, &c. vt in summario confessorē possunt eligere.

§. 2. *Ipsiq; fratres, & sorores tertiarij, necnon Fundatores, Conseruatores, & Procuratores de licentia dicti Generalis eligere possint vnum confessorem idoneum eiusdem Ordinem professum, qui eos ab omnibus casibus, etiam episcopalibus, & censuris ecclesiasticis absoluere, & pœnitentiam salutarem pro modo culpæ iniungere valeat, viuæ vocis oraculo desuper nobis facto concessit, pariter atq; indulsit.*

Confirmationis firmatio.

§. 3. *In quorum fidem dictas patentes literas fieri, ac parui sigilli nostri impressione per infrascriptum Secretarium nostrum communiri fecimus, manuq; nostra propria subscripsimus. Datum Romæ, in Palatio Apostolico, in Camera nostræ solitæ residentiæ, die 8. Aprilis, 1524. Pontific. prædicti S. D. N. anno 1. Ita est. Laurentius tit. SS. quatuor Coronatorum Presb. Card. manu propria, locus sigilli. P. Bombasius Secretarius.*

§. I.

1 Q Væro 1. an istam indulgentiam possit nunc Generalis concedere. 2. an possit concedere quolibet triennio.

Ad 1. ℞. Posse optimè nunc Generalem dictam indulgentiam concedere; non enim vidi huius constit. aliquam reuocationem. Vide quæ dixi supra in const. 14. Leonis X. n. 12.

Ad 2. Licèt videri possit alicui, mentem Papæ fuisse concedere, vt singuli Generales semel tantùm, suo officio durante, possent talem indulgentiam concedere; & cum Generalatus tunc non duraret, nisi ad triennium, & modò fuerit ad sexennium extensus, posset, dici, quòd hanc facultatem non habeant singuli Generales, nisi semel in toto sexennio. Tamen quia nulla particula hic est, quæ mentem Papæ talem fuisse demonstret, ideo, cum priuilegium hoc sit omnino fauorabile, & nemini præiudiciale, puto, quòd possit P. Generalis etiam nunc singulo quoque triennio hanc indulgentiam concedere; Cap. cum dilecti; de donat.

§. II.

2 Q Væro 1. an ista facultas eligendi confessorem modò duret. 2. an dictus confessarius debeat esse approbatus ab Ordinario.

Ad 1. puto durare; sed non posse dictum confessarium absoluere à casibus Episcopis reseruatis de iure, vel consuetudine, per decreta Congreg. sub Clem. VIII. sæpius cit. & probabile est, posse etiam ab ipsis absoluere, per ea, quæ dico infra in const. 2. Pauli III. §. 5. num. 6.

Ad 2. dico, dictum confessorem quo ad personas seculares debere nunc esse approbatum ab Ordinario, per Concil. Trident. sess. 23. cap. 15. de reformat.

CONSTITVTIO X.

Concedit Superioribus Ordin. Minim. & primis eorum Socijs, & specialiter fratribus omnibus domus SS. Trinitatis de Vrbe in certis diebus facultatem celebrandi missas ad liberandum animas de Purgatorio.

LAVRENTIVS.

Episcopus Albanensis S.R.E. Cardinalis SS. quatuor, ac maior Pœnitentiarius.

§. 1. V *Niuersis, & singulis Christi fidelibus, præsentes literas nostras inspecturis fidem facimus, & attestamur, qualiter S. in Christo P. & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VII. ad humiles preces nostras, dilectis nobis in Christo venerab. Religiosis, Correctori domus SS. Trinitatis de Vrbe, Ord. Minim. S. Francisci de Paula, ac alijs fratribus domus SS. Trinitatis dumtaxat; Generali verò, & Zeloso, necnon Prouincialibus, & localibus Correctoribus, & alijs Superioribus Ordinis, etiam pro tempore existentibus, ac vni cuiuslibet ipsorum secundùm Religionis ingressum antiquiori Socio, vbicumque se transferre ex merito obedientiæ contigerit, vt singulis secundis, & quartis ferijs cuiuslibet hebdomadæ totius anni, missas pro animabus defunctorum celebrare volentes, easdem indulgentias pro animabus defunctorum huiusmodi consequantur, ac si in Ecclesijs SS. Sebastiani, Laurentij, & Scalæ Cœli, ac etiam Gregorij, & Potentianæ, extra, & intra muros almæ Vrbis celebrassent, ac pari modo missæ huiusmodi animabus defunctorum, pro quibus eas celebrandas duxerint suffragentur perinde, ac si in præfatis, & alijs quibuscumque etiam qualitercumq; priuilegiatis Ecclesijs intra, & extra muros Vrbis celebrassent, facto nobis desuper viuæ vocis oraculo, concessit, pariter atque indulsit, præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.* Concedit prout in summario.

§. 2. *In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumq; In quorum omnium fidem literas nostras fieri, nostriq; sigilli oblongi iussimus appensione communiri, Datum Romæ, in ædibus nostris, sub anno a Natiuitate Domini 1524. die verò 10. mensis Iulij, Pontific. S. D. in Christo P. & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VII. anno 1.* Derogat contrarijs.

§. I.

1 N Oto, quòd omnes Sacerdotes conuentuales in Conuentu SS. Trinitatis de Vrbe Correctores locales, Prouinciales, ac Generales, necnon primus Senior Correctoris, & primus Collega Prouincialis, ac Generalis, singulis secundis, ac quartis ferijs cuiuslibet hebdomadæ totius anni celebrantes missas pro animabus Purgatorij, consequuntur pro dictis animabus omnes indulgentias, quas consequerentur, si celebrarent in Ecclesia S. Sebastiani, &c.

2 His occurrunt aliqua dubia. 1. an fratres Sacerdotes hospites in dicto Conuentu SS. Trinitatis possint missam dictis diebus cum prædictis indulgentijs celebrare. 2. an hoc priuilegium concessum fratribus dicti Conuentus, extendatur omnes Conuentus Religionis. 3. an Superiores, & alij dicti, qui habent hoc priuilegium, illo fruantur si celebrent extra Ecclesias Ordinis. 4. an Vicarij Generales, & conuentuales fruantur hoc priuilegio. 5. an Socius primus P. Zelosi hoc priuilegio fruatur. 6. an Vicarij generalis Hispaniæ primus Collega hoc priuilegio fruatur.

3 Ad 1. ℞. meo videri posse; Tum quia per nostras constitutiones hospites sunt subditi illi Correctori, in cuius Conuentu sunt hospites; Cap. Val. 3 nu. 47. Tum quia quò ad fratres illos hoc priuilegium videtur locale, non personale, sicut quò ad alios: Tum denique quia hoc priuilegium est summè fauorabile, & fauores ampliandi sunt.

4 Ad 2. ℞. non extendi, nam conceditur fratribus domus SS. Trinitatis dumtaxat, quæ dictio est taxatiua, de cuius natura est negare non expressa, quia ha-

bet

bet annexam negatiuam implicitam. Tuschus verbo Taxatiua conc.23. Ad quod non aduerterunt quidã qui existimauerunt, posse omnes fratres Minimos celebrãdo dictis diebus frui hoc priuilegio, & fortè id practicauerunt. Nec hic valet illud, Quod est concessum vni in specie, est concessum omnibus in communi; nam intelligitur, quando aliter non constat de mente concedentis, vt constat hic per illam dictionem *Dumtaxat*, quæ si non esset apposita, extenderetur hoc priuilegium ad omnes Sacerdotes Ordinis.

5 Ad 3. dico, frui, vt patet ex illis verbis *Vbicumqi se transferre ex merito obedientiæ contigerit*.

6 Ad 4. dico, quòd gaudent; nam ibi dicitur *Et alijs Superioribus ordinis*, per quos, cum Prælati ordinarij expressè nominati sint, non possunt intelligi, nisi Vicarij ordinarij Conuentus, & Vicarij generales ad aliquòd negotium deputati.

7 Ad 5. dico, quòd sine dubio fruitur, dicitur enim ibi, nominatis Superioribus, inter quos P. Zelosus, *ac vni cuiuslibet ipsorum secundum Religionis ingressum antiquiori Socio*: At P. Zelosum habere vnum, vel plures Socios, constat ex nostris constitutionibus.

8 Ad 6. puto, quòd fruatur; quia hoc priuilegium, vt summè fauorabile, amplè est interpretandum. Et patet, quia Vicarij generales dicti sunt Superiores, & habent Socios, & priuilegium conceditur antiquiori Socio.

9 Solùm posset esse difficultas de Socio P. Zelosi, & Socio Vicarij generalis. Quia non eliguntur per electionem canonicam, sicut Socij aliorum Prælatorum. Sed ℞. quòd electio Seniorum non est necesse quòd sit canonica, & audiui, in Capitulo generali Romæ vltimò celebrato ita declaratum fuisse à Prælatis visitationis tempore Clementis VIII. sicut neque etiam dixerunt esse canonicam electionem Commissorum. Ad quod confirmandum habetur in Correctorio nu. 70. bonus textus, in quo electio Seniorum remmittitur discretioni superiorum Prælatorum, & tamen nullus dicet, quòd primus Senior ex electis à Prælato non gaudeat hoc priuilegio. Quare etiam puto, posse Prouincialem, quando deputat aliquem in Vicarium alicuius Conuentus, etiam ad suum nutum amouibilem, illi deputare suos Seniores, quorum primus hac potestate fruatur, quia hoc priuilegium, vt simpliciter fauorabile, est late interpretandum. Quod vt meliùs intelligatur.

10 Noto, quòd priuilegia sunt duplicis generis. Alia, quæ sunt puri fauores, & pura beneficia, nulli præiudicium afferentia, neq; iuri communi derogantia. Alia, quæ rigorosius priuilegia appellantur, quæ derogant iuri communi, vel alicuius tertij. Priora priuilegia sunt latè interpretanda, quantùm scilicet recta ratio, & prudentia permittit, quia sunt mera beneficia Principis, & fauores ampliandi sunt in fauorem eorum, quorum fauores sunt, iuxta cap. Olim de ver. signif. Posteriora priuilegia odiosa reputanda sunt in ordine ad interpretationem, & ideo restringenda potiùs, quàm extendenda. Ita Sanch. 8. de matrim. disp. 1. n. 1. & 4. Nauarr. in sum. cap. 12. n. 79. & habetur in cap. Sanè, & cap. Porro, de priuil. Et ratio est, tum quia derogatio iuris communis ex eo capite odiosa est, ideo vitanda quo ad fieri potest, quòd si vitari omnino non possit, ne priuilegium reddatur inutile, erit restringenda. Tum quia priuilegium derogans iuri communi est iuris dispensatio, dispensatio autem est stricti iuris.

11 Ab hac autem regula excipienda sunt priuilegia motu proprio, seu ex certa scientia concessa; nam hæc semper, etiamsi sint contra ius commune, latè sunt interpretanda. Abbas in cap. Cum in cunctis, §. Cum verò, de elect. n. 8. Feli. in c. Ex parte, de rescript. num. 13. lim. 6.

12 Excipienda etiam sunt ab hac regula priuilegia, quæ sunt in fauorem causæ piæ, seu Religionis, quæ etiam latè interpretanda sunt, vt Suar. lib. 8. de leg. cap. 27. num. 7.

13 Priuilegia autem, quæ inferunt præiudicium tertiæ personæ contra ius iam acquisitum, etiam strictè interpretanda sunt, quantum fieri potest, modò priuilegium inutile non reddatur: cap. In his, de priuil. & c. 1. de rescript. Sylu. ver. Priuileg. q. 3. Nauarr. in summ. c. 12. n. 79. versu illud autem, quia simpliciter non est præsumendum, Principem velle alteri ius suum auferre, nisi id expressè declaret: sumitur ex c. Licet in corrig. de off. ord. c. Suarum, de auct. & vsu pall. Ita Panor. in c. Certificari, de sepult. n. 9. & Suar. cap. 27. cit.

14 Cum igitur nostrum hoc priuilegium non sit contra ius commune, neque in præiudicium tertij, sed sit merum beneficium Papæ in fauorem Religionis, ex omni capite latè interpretandum est, quantùm scilicet recta ratio, & prudentia permittit: quæ mihi visa est permittere extensionem ad casus dictos.

15 Ad quæ magis corroboranda, nota, quòd quando personæ nostræ Religionis in re aliqua reddantur ancipites super priuilegijs, & gratijs concessis, & concedendis, possunt dicta priuilegia intelligere secundùm æquitatem in fauorem salutis animarum (non solum suarum, sed etiam aliorum proximorum, etiam quæ in Purgatorio existunt) iuris rigore, & Doctorum subtilitatibus relictis. Ita concessit Sixtus IV. Canonicis regularibus S. Saluatoris, vt refert Peregr. 1. p. sui comp. tit. Declarare, §. 2.

CONSTITVTIO XI.

Concedit, quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua.

ANTONIVS.

Miseratione Diuina tit. SS. quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis.

Dilectis in Christo Generali, & Prouincialibus, ac localibus Correctoribus, & fratribus Ordinis Minim. S. Francisci de Paula vbique locorum degentibus salutem in Domino.

§. 1. EX *parte vestra fuit propositum coram nobis, quòd cum ex institutione vestri Ordinis ad aliqua suffragia in specie, sed dumtaxat in genere, ac sub generalitate omnium missarum, & suffragiorum dicti Ordinis, aut solùm pro quinquaginta annis, vel citra, obligari nequeatis, & temporibus istis, solita fidelium charitate plurimum tepescente, vos sub vita quadragesimali Deo famulantes, & mendicitate vobis permissa, victui necessaria vix inuenire, & habere possitis; ac vobis, & locis vestris eleemosynas, & pia legata largiri, & concedere volentes, illa sub aliquo certo onere libentiùs, quàm sub generalitate missarum, & suffragiorum prædictorum facerent, si certum pro eorum animarum salute suffragium post mortem eorum fundatum, & stabilitum reliquisse conspicerent, ex quo vestris, & locorum vestrorum commoditatibus non parum consuleretur. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vobis* Suplicatio.

vobis super his per Sedem Apostolicam de opportuno remedio misericorditer prouideri.

Conceditur in sũstio. §. 2. Nos igitur auctoritate D. Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, & de eius speciali mandato super hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, vt quæcumq; legata, & relicta, vobis, & locis vestris hactenus, & in posterum pro tempore facta, etiam cum onere recitandi certas missas seu alia certa suffragia, perpetuò, vel ad tempus, etiam vltra quinquaginta annos, prout pia fidelium voluntas ordinauerit, de licentia tamen, & consensu Capituli generalis, vel prouincialis vestri Ordinis acceptare, & retinere, ac vos, & successores vestros pro executione, & implemento talium onerum obligare, absque alicuius conscientiæ scrupulo, aut censuræ ecclesiasticæ incursu, liberè, & licitè valeatis, tenore præsentium perpetuò indulgemus, ac vobiscum desuper, quatenus opus sit, misericorditer dispensamus.

Vide sup. a constit. Iul. II. §. ã nu. 18.

Derogat contrarijs. §. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisq; in contrarium facientibus quibuscumq; Datum Romæ, apud S. Petrum, sub sigillo officij Pœnitentiariæ, Idibus Octobris, Pontific. D. Clementis Papæ VII. anno 9.

FINIS PRIMI TOMI.

ADM. R. P.
F. LAVRENTII DE PEYRINIS GENVENSIS

Ordinis Minimorum

S. FRANCISCI DE PAVLA,

in Prouincia Genuensi olim Vice Generalis;

Necnon Sanctissimæ Inquisitionis contra hæreticam prauitatem Vicarii,

PRIVILEGIA

REGVLARIBVS, PRAESERTIM MINIMIS

per Summos Pontifices Sixtum IV. vsque ad Vrbanum VIII. concessa.

TOMVS SECVNDVS.

Editio Tertia.

P PAVLVS

PAVLVS III.

Romanus, Petri Aloysij de Farnesijs filius, ad summum Pontificatum assumptus anno Domini 1534. die 12. Octobris, dedit Ordini nostro infrascripta priuilegia.

CONSTITVTIO I.

Confirmat in amplissima forma ex certa scientia omnia priuilegia à suis prædecessoribus Minimis concessa, tam in genere, quàm in specie, & ea extendit ad omnes, & singulos Conuentus Religionis, tam constructos, quàm construendos.

PAVLVS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. *Egimini militantis Ecclesiæ, disponente Domino, præsidentes, circa statum fidelium quorumlibet, præsertim Religiosorum studio piæ vitæ vacantium, prosperè dirigendum attentiùs cogitamus; & eos, vt quietiùs Altissimo vota sua persoluere possint, eorumque domos, & loca benignis fauoribus confouemus, ac his, quæ propterea per prædecessores nostros prouidè concessa fuisse dignoscuntur, vt firmiora persistant, cum à nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium propensiùs impertimur.*

Memorat const. 2. Sixti IV. §. 1. *Dudum siquidem fel. rec. Sixto Papæ IV. prædecessori nostro pro parte quondam Francisci de Paula Ordinis fratrum Minimorum Institutoris inter alia exposito, quòd antea bonæ mem. Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus, tunc in humanis agens eidem Francisco, vt Oratorium sub vocabulo S. Francisci in tenimento de Paula Consentinen. Diœcesis ædificare posset, per suas literas licentiam concesserat: ipseq; Franciscus Oratorium huiusmodi proprijs manibus, ac expensis cum dormitorio pro ipsius, & sociorum suorum vsu, & habitatione pro magna parte ædificauerat, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes ibidem receperat. Idem prædecessor tunc Episcopo S. Marci, eius proprio nomine non expresso, per quasdam suas literas dedit in mandatis, vt, si, vocatis qui forent euocandi, de præmissis sibi legitimè constitisset, concessionem, & literas dicti Pyrrhi Archiepiscopi, ac in eis contenta quæcumque cum suppletione defectuum auctoritate Apostolica approbaret, & confirmaret: Ipseque prædecessor in euentum approbationis, confirmationis, & suppletionis huiusmodi Francisco, & eremitis præfatis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, & gratijs, quibus frater Petrus de Pisis, cæterique eremitæ potiebantur, & gaudebant, vti, & gaudere possent, concessit.*

§. 2. *Et deinde eidem prædecessori exposito, quòd bonæ memoriæ Goffredus Episcopus sancti Marci tunc in humanis agens ad executionem literarum ipsius prædecessoris, illarum forma seruata, procedens, concessionem, & literas Pyrrhi Archiepiscopi huiusmodi, ac omnia, & singula in eis contenta cum suppletione defectuum dicta auctoritate approbauerat, & confirmauerat. Quodque Præfatus Pyrrhus Archiepiscopus per dictas suas literas eremitis, & fratribus ipsius Francisci, vt quoscumque Superiores, & officiales canonicè eligere, necnon statuta, & ordinationes pro huiusmodi vitæ obseruantia, à iure tamen diuino, & sanctorum Patrum Institutionibus non deuiantia facere possent, sibi, & huiusmodi officialibus omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiamsi sacerdotali, seu quauis alia præfulgerent dignitate; at etiam iurisdictiones locorum, & animalium, ac rerum omnium ad eumdem Franciscum, eiusque Congregationem quomodolibet spectantium; ac quoscumq; rebelles, & inobedientes, omniumque huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, & delicta, & cuiuscumque generis maleficia, & crimina, prout iuris foret, puniendi, delinquentes incarcerandi, corrigendi, cæteraque faciendi, quæ in præmissis, & circa præmissa Francisco, & eremitis huiusmodi viderentur fore necessaria, & opportuna, & quæ ipsemet Pyrrhus Archiepiscopus facere posset; Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seu secularibus, vel regularibus per eos eligendis missas etiam ante diem, & in quo-* Memorat const. 2. Sixti IV. §. 3. & 4. supra.

eumque loco ad id congruo, & honesto eum altari portatili celebrandi. Eucharistiæ, & alia quæcumque ecclesiastica sacramenta Francisco, & alijs Congregationis huiusmodi personis, quoties deuotio ingrueret, & necessitas postularet, & absque quacumque Superiorum licentia ministrandi: Confessiones etiam audiendi, & ab omnibus casibus excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac super quacumque irregularitate eidem Pyrrho Archiepiscopo tam a iure permissis, quàm ab eo reseruatis, toties quoties opus foret, absoluendi, & dispensandi, votaque quæcumque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam salutarem iniungendi: Loca, & Oratoria quæcumque ac Ecclesias licitè recipiendi, & retinendi; Quascumque etiam personas ecclesiasticas, & seculares ad eos venientes, & cum eis moram trahere, & habitum per eos gestari solitum recipere, ac profiteri volentes, ad huiusmodi habitum, & professionem obseruantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ acceptandi, & recipiendi. Quodque omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus fratres Minores, cæterique Mendicantes fruebantur, & vtebantur, frui, ac vti possent, indulserat: Quòdque prædictum, & alia quæcumque Oratoria, loca, & Ecclesias per ipsos in posterum acquirenda, & recipienda eum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, rebusque ad eos, & eorum loca quomodolibet spectantibus, necnon eremitis, & personis, inibi pro tempore degentibus, ab omni iurisdictione, subiectione, ac superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesiæ Consentinensis, cæterarum quoque personarum ex certa sua scientia in perpetuum, etiam motu proprio exemerat, & totaliter liberauerat, ac protectioni, submissioni, iurisdictioni, & superioritati Sedis Apostolicæ totaliter remiserat, & relaxauerat.

Memorat constit. 2. Sixti IV. §. 6. supra.

§. 3. Idem prædecessor per alias suas indultum, exemptionem, libertatem, remissionem, & relaxationem Pyrrhi Archiepiscopi huiusmodi, suasque & dicti Pyrrhi Archiepiscopi literas, necnon confirmationem, & defectuum suppletionem præfati Goffredi Episcopi sancti Marci, processusq. desuper habitos, ac inde secuta quæcumque, ac omnia, & singula in prioribus suis, & dicti Pyrrhi Archiepiscopi literis, ac processibus, & instrumentis publicis desuper habitis contenta eadem auctoritate, & ex certa scientia, cum simili defectuum suppletione laudauit, approbauit, & confirmauit, decreuitque priores suas literas, ac processus huiusmodi, & inde secuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem obtinere perinde, ac si omnia, & singula per præfatum Pyrrhum Archiepiscopum Francisco, & eremitis huiusmodi concessa, & in ipsius Pyrrhi Archiepiscopi literis contenta, in suis Prioribus literis huiusmodi specialiter, & singulariter narrata, & expressa fuissent.

Memorat dictam cōstit. Sixti IV. §. 7.

§. 4. Et insuper Franciscum, & eremitas prædictos, ac eorum quemlibet, eremitoriumque siue Ecclesiam S. Francisci huiusmodi, necnon omnia, & singula alia eremitoria, Ecclesias, & loca per eos in quibuscumque Ciuitatibus, & Diœcesibus, ac vbilibet eatenus recepta, & in posterum recipienda cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, eremitasque & personas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumq; mobilia, & immobilia ad Franciscum, & eremitas huiusmodi, & ad eorum quemlibet, ipsorumque loca, & eremitoria, seu Ecclesias quomodolibet communiter, vel diuisim spectantia, ab omni iurisdictione, dominio, & potestate, visitatione, correctione, & superioritate præfati Pyrrhi, & pro tempore existentis Archiepiscopi Consentinen. & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum, Iudicum, ac Superiorum quorumcumque, etiam illorum, in quorum iurisdictione, Ciuitatibus, & Diœcesibus eremitoria, loca, Ecclesiæ, eremitę, ac personæ, res, & bona huiusmodi consisterent, & consistere possent quomodolibet in futurum, auctoritate, & scientia prædictis prorsus exemit, & totaliter liberauit, ac sub beati Petri, & Sedis prædictæ, & Ecclesiæ Romanę, ac sua protectione suscepit, & exempta, & immunia esse voluit, sibique ac successoribus suis Romanis Pontificibus, canonicè intrantibus, ac prędictę Sedi immediatè subiecit; ita quòd Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarij, ac Iudices supra dicti ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, vbicumq; committeretur delictum, vel iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullam in eremitoria, loca, Ecclesias, eremitas, & personas huiusmodi, ac res, & bona prædicta iurisdictionem, potestatem, aut dominium possent quomodolibet exercere, sed dumtaxat coram dicta Sede, vel eius Legatis eremitæ, & personæ huiusmodi in locis, Ecclesijs, & eremitorijs præfatis pro tempore degentes tenerentur de iustitia respondere.

Memorat dictam cōst. Sixt. § 8. & 10.

§. 5 Ipsisq. omnibus, & singulis eremitis, & personis, locis, Ecclesijs, & eremitorijs huiusmodi, vt omnibus, & singulis priuilegijs, indulgentijs, concessionibus, gratijs, & indultis, cæterisque omnibus, & singulis in prioribus, & posterioribus suis, & dicti Pyrrhi Archiepiscopi literis, ac super eis habitis processibus prædictis contentis in quacumque Ciuitate, & Diœcesi, ac vbicumque, & in quocumque loco vti, & gaudere; ac omnia, & singula in literis, & processibus prædictis contenta, cuiusuis Superioris super his, aut aliquo præmissorum licentia minimè requisita, auctoritate Apostolica præfata liberè exercere possent, concessit, & indulsit; decreuitq. omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, ac processus, quos, & quas contra eremitas, ac personas, Ecclesias, eremitoria, & loca huiusmodi, ac eorum quemlibet promulgari, & haberi contingeret, irritos, & inanes ac nullius existere firmitatis, vel momenti.

Alexand. VI. omnia priuilegia confirmauit. Vide supra in constit. 1. eiusdem, n. 4. & 6.

§. 6. Et successiuè piæ memoriæ Alexander Papa VI. etiam prædecessor noster per quasdam in forma Breuis literas omnia, & singula priuilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta Francisco, & eremitis huiusmodi, ac eorum Ordini, & domibus, etiam ante institutionem ipsius Ordinis, dum adhuc eremitæ nuncuparentur, per eosdem Sixtum, & Innocentium prædecessores quomodocumq. concessa auctoritate Apostolica præfata approbauit, & perpetuæ firmitatis robur obtinere decreuit. Et quia Sixtus prædecessor huiusmodi singula priuilegia, exēptiones, immunitates, indulta quæcumq. Prædicatorū, Minorum, eremitarum S. Augustini, ac Carmelitarum, necnon alijs Mēdicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum professoribus, & domibus, ac eorum Ecclesias visitantibus,

tibus quomodocumque concessa, ad Ordinem Minimorum huiusmodi extenderat. Idem Alexander prædecessor extensionem huiusmodi confirmauit, & si qua alia indulta, priuilegia, & gratiæ post datam extensionis huiusmodi, ab eodem Sixto, & sanctæ mem. Innocentio Papa VIII. etiam prædecessore nostro, vel ab ipso Alexandro eisdem Ordinibus Mendicantium, aut alicui eorum concessa erant, illa etiam ad eosdem eremitas, & fratres, ac illorum Ordinem, & domos extendit, & ampliauit, ac ipsis suffragari voluit in omnibus, & per omnia, ac si pro eisdem eremitis, & illorum Ordine huiusmodi emanassent. Deinde pro parte Francisci, & eremitarum, seu fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi eidem Alexandro prædecessori exposito, quod ipse Franciscus Regulam, seu modum viuendi sui tertij Ordinis pro vtriusque sexus personis sub eadem Regula, seu modo viuendi pænitentiam agere volentibus ediderat. Idem Alexander prædecessor Tyrrhi Archiepiscopi, ac Sixti, & Innocentij prædecessorum, ac suas literas huiusmodi, necnon omnia, & singula in eis contenta, ac alia priuilegia, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel eius Legatis, seu aliàs quomodolibet facta, & concessa, necnon Regulam, seu modum viuendi tertij Ordinis huiusmodi pro vtriusque sexus personis, & in illius Capitulis contenta quæcumque cum suppletione defectuum per reliquas suas approbauit, & confirmauit, & pro potiori cautela Societatem pauperum quondam eremitarum huiusmodi in Ordinem fratrum Minimorum Francisci de Paula erexit, & singulas literas prædictas, & in eis contenta quæcumque necnon priuilegia, & indulgentias tam generales, quam speciales, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus, ac eorum Ordini, & domibus à Sede præfata, & eius Legatis, seu aliès quomodocumque facta, & concessa innouauit, & de nouo concessit, & Regulam, seu modum viuendi tertiariorum eiusdem Ordinis Minimorum laudauit, benedixit, approbauit, & confirmauit, ac normam, Regulam, seu modum viuendi tertiariorum huiusmodi per quascumque personas vtriusq; sexus suscipi, ac pro pia in Christo Regula, & modo viuendi salutari, & commodo amplecti, & obseruari posse decreuit.

Vide const. 1. Iul. II. §. 7.

Vide const. 1. Iul. §. 9.

Alexand. concessit fratribus nostris visitantibus vnam Ecclesiam indulgentias stationum. Vide constit. 1. Iul. §. 11.

§. 7. Ac etiam concessit, & indulsit, quòd omnes, & singuli Ordinis Minimorum huiusmodi fratres tunc præsentes, & futuri, qui singulis Quadragesimę, & alijs cuiuslibet anni stationum temporibus aliquam ipsorum Ecclesiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientię merito fore contigeret, visitarent, & inibi ante illius altare maius quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam deuotè recitarent, omnes, & singulas indulgentias consequerentur, & consequi possent, quas temporibus huiusmodi consequuntur visitantes Ecclesias stationum Vrbis, & alias extra illius muros, pro stationibus deputatas, quasque fratres ibi consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum huiusmodi eisdem temporibus personaliter visitarent. Instituit etiam, atq; ordinauit, quòd liceret ipsis fratribus Minimis, à promissa paupertatis perfectione, puritateque non recedendo, perpetuas, & temporales eleemosynas eis pro eorum, & Ecclesię necessitatibus subleuandis piè legatas, ac vtensilia, & oblationes quascumque cuiuscumq; speciei existerent, seu existere possent, sub certis tunc expressis modo, & forma ad se recipere, & distribuere, ostiatimque mendicare, ac in qualibet ipsorum Ecclesia tam constructa, quàm construenda cippum, seu truncum ad quotidianas deuotorum eleemosynas commodè reponendas vbiq; habere.

Vide const. 1. Iul. II. §. 11.

Memorat const. 1. Iul. II. §. 14.

§. 8. Et postremò similis mem. Iulius Papa II. etiam prædecessor noster per quasdam eidem Francisco directas literas omnia, & singula priuilegia, gratias, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, ac illorum personæ in genere vtebantur, potiebantur, & gaudebant, seu vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet futurum, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessit, ac, vt illis Ordo Minimorum, & illius personę, ac fratres huiusmodi vterentur, potirentur, & gauderent, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerẽt, approbauit, & sui scripti patrocinio communiuit; dictisq; fratribus Minimis, vt de dictis priuilegijs, & indultis fidem facere possent, quòd sumpta ex Camera Apostolica super singulis priuilegijs, cõcessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis huiusmodi præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque Romanos Pontifices, & Sedem præfatam concessis, & in posterum concedendis, habere, & illa, ac literas Apostolicas, eas, & ea quomodolibet concernentes, necnon literas suas huiusmodi per ipsius Cameræ Auditorem, & quoscumq; alios iudices ordinarios ritè transumptari, & authenticari facere valerent, & postquam transumptata, & authenticata forent, illis, ac suis, & alijs literis huiusmodi super dictis priuilegijs, concessionibus, gratijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis ad instantiam quatuor Ordinum Mendicantium, & personarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis iam ritè factis, & transumptatis, ea prorsus fides adhiberetur, vbi forent exhibita, vel ostensa, ac si suæ, & alię literę huiusmodi tunc exhiberentur, ac priuilegia gratię, concessiones, immunitates, libertates, exemptiones, & indulta prefata Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessa, & in eis Ordo Minimorum, ac illius fratres, & personę huiusmodi specialiter, & nominatim expressi fuissent, ac pro eis principaliter emanassent. Quodq; de cætero famuli domorum Ordinis Minimorum huiusmodi, necnon cæteri eiusdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis in dictis domibus sepulturam eligentes, omnibus, & singulis priuilegijs Ordini Minimorum huiusmodi quomodolibet concessis gaudere valerent, indulsit. Ac quòd fratres Ordinis Minimorum huiusmodi in vigesimosecundo suę ętatis anno tunc, & pro tempore constituti ad presbyteratus ordinem, alias tamen ritè, se promoueri facere possent. Necnon loca, & Oratoria quęcumque eatenus vbilibet recepta pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis ipsius Sixti prędecessoris ipsius retinere, construere, ac ędificare, seu construi, ac ędificari facere absque alia desuper facienda noua concessione Apostolica: Et quòd deinceps Ordinis Minimorum huiusmodi Conseruatores, quoties opus foret, eidem Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus in pręmissis efficacis defensionis pre-

Vide dicti 1. const. Iulij, §. 15.

Vide dictæ constit. §. 16.

Vide ibid. §. 20.

præsidio assistentes, ne aliqui; cuiuscumque nobilitatis, aut dignitatis existentes, Ordinis Minimorum huiusmodi fratres alicubi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderent, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhibere possent. Quódque Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Prouinciales, eorumque vicesgerentes omnes, & singulas eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, Cæmeteria, Capitula, & Oratoria vbicumque receptas, seu receptu, & recipiendas, seu recipienda solemni benedictione benedicere, ac etiam illas, seu illa, & eorum quodlibet sanguinis, siue seminis effusione, siue aliàs quomodocumque pollutas, siue polluta, quoties opus foret, aqua tamen priùs per aliquem catholicum Antistitem, vt moris est, benedicta, reconciliare; Ac singulæ Ordinis Minimorum huiusmodi Tutrices, prout ipsius Ordinis Minimorum Fundatrices, etiam cum earum vtriusq; sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus, & singulis eiusdem Ordinis Minimorum priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibus, & indulgentijs vti potiri, & gaudere valerent, licentiam, & facultatem concessit, pariter, & indulsit.

Vide eamdē 1. const. Iul. §. 22.

Vide eamdē 1. const. Iulij §. 24.

§. 9. Et successiuè pro parte præfati Francisci eidem Iulio prædecessori exposito, quòd ipse Regulam sororum eiusdem Ordinis ad instar Regulæ fratrum Minimorum huiusmodi de nouo ediderat, & instituerat, ac Regulam sororum dicti Ordinis Minimorum irrefragabiliter appellari, ac per ipsum Iulium prædecessorem benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Idem Iulius prædecessor per alias suas Regulam huiusmodi cum defectuum suppletione approbauit, & confirmauit, ac ipsam Regulam sororum eiusdem Ordinis Minimorum perpetuò irrefragabiliter nuncupari voluit.

Memorat eamdem cō stitut. Iulij §. 36.

§. 10. Et deinde idem Iulius prædecessor tunc Episcopo Parisiensi per alias suas in forma Breuis literas mandauit, quatenus dicti Ordinis Minimorum Cōseruator esset, &, quoties opus foret, Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus huiusmodi in præmissis efficacis defensionis præsidio assisteret, & non permitteret, quòd aliqui, cuiuscumq; dignitatis, aut nobilitatis existerent, fratres Ordinis Minimorum huiusmodi alicubi in aliquo dānificare, molestare, perturbare, aut inquietare vllatenus auderent, nec eos de cætero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesiis sepeliri eligerent pro tempore, impedire præsumerent, sub excommunicationis latæ sententiæ pena inhiberet, ac Ecclesias, ad quas corpora defunctorum, qui in Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiis iuxta ordinationem ipsorum defunctorum sepeliri deberent, deferrentur, ecclesiastico supponeret interdicto, donec corpora ipsa eisdem fratribus Minimis in domorum Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiis restituerent.

Memorat eamdē constitut. §. 27.

§. 11. Et postremò idem Iulius prædecessor eiusdem Fraċisci supplicationibus per reliquas suas sub plumbo literas Pyrrhi Archiepiscopi, & Goffredi Episcopi S. Marci, ac Sixti, & Alexandri prædecessorū prædictorum, ac suas literas præfatas, necnon omnia, & singula in eis contenta approbauit, innouauit, & confirmauit, ac sui scripti patrocinio communiuit, illaque omnia, & singula Francisco, & alijs Ordinis Minimorum huiusmodi fratribus, & personis, ac illorum Ecclesiis, domibus, & locis constructis, & construendis sub Minimorum nomine de nouo concessit, & indulsit. Ac pro potiori cautela omnia, & singula in dictis literis quomodolibet contenta, etiā quò ad hoc, vt Franciscus, & alij Ordinis Minimorum huiusmodi fratres pro tēpore existentes, tam quatuor Mendicantium, quàm aliorum quorumcumque, quantumcumque priuilegiatorum Ordinum, quascumq; religiosas personas ad se venientes, & habitum per eos gestari solitum sumere volentes, primitùs verbo, vel scripto à suis immediatis Superioribus, per se, vel per interpositam personam petita licentia, quamuis non obtenta, ad Minimorum Ordinem, & habitum huiusmodi recipere; Necnon confessiones quarumcumque personarum, tam religiosarum, quàm ecclesiasticarum, & secularium vbilibet audire, & illi auditis, personas ipsas, & earum quamlibet iuxta formam, & tenorem priuilegij per præfatum Sixtum prædecessorem Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus dudum concessi, & confirmati absoluere, & pœnitentiam salutarē illis iniungere valerent; Necnon Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiæ, Oratoria, domus, & loca, tam recepta, quam recipienda, tamquā Sedis, & Ecclesiæ Romanæ huiusmodi specialia Oratoria, Ecclesiæ, domus, & loca, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis prorsus ab omni decimarum, & oblationum solutione, seu iurisdictione perpetuò libera essent, & esse censerentur, ac sub beati Petri, & dictæ Sedis, ac sua protectione immediatè subiacerent; Ipsiusque Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes de hortis, & virgultis, & alijs quibuscumq; bonis Ordini Minimorum huiusmodi, & illius domibus, & Ecclesiis pro tempore relictis, & legatis, ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dedicatis decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartā ex funeralibus soluere minimè tenerentur, nec ad id à quoquam, cuiuscumque nobilitatis, aut dignitatis existeret, valerent quomodolibet coarctari; Quòdq; Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & domibus per eumdem Sixtum prædecessorem sub eremitarum nomine dudum concessa priuilegia, sub ipsius prædecessoris nomine, mutatis in eis nominibus eremitæ, ac eremitarum, in Minimi, ac Minimorum, ac eremitorij, & eremitoriorum, in domorum Ordinis Minimorum huiusmodi nomina, cæterisq; singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, innouata, & mutata essent, & esse censerentur. Necnon super omnibus, ac singulis Maris magni, & alijs quibuscumque bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet quomodolibet concessis, vnum, vel plura transumpta coniūctim, vel diuisim fieri facere possent perinde, ac si illa, mutatis in eis nominibus quorūcumq; Romanorum Pontificum prædecessorum suorū, & ipsorum Mendicātium, in ipsius prædecessoris, & fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi nomina, cæterisq; singulis ad huiusmodi effectum de necessitate mutandis, concessa forent. Ac quòd transumptum, seu transumpta huiusmodi taliter facta, & manu alicuius Notarij publici subscripta, ac sigillo alicuius Prælati ecclesiastici sigillata, Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus, vbiq; locorum suffragarentur perinde, ac si singulæ prædictæ bullæ præfatis,

Vide §. 31.

Vide §. 32.

Vide §. 33.

Vide §. 34.

Vide §. 35.

Memorat eamdē constit. §. 29. & 30.

qua-

quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumq; prædecessores prædictos quomodolibet concessa, fratribus ipsis Minimis, & eorum Ordini præfato sub Minimorum nomine specialiter, & expresè indultæ fuissent, ac pro eis principaliter emanassent. Quodq; sanctæ
Vide §. 36. Trinit. tunc ad Ecclesiam S. Stephani Giemmi. & S. Rochi tunc ad Monasterium S. Saturnini Tholosan. Ordinis S. Augustini pleno iure spectantes Ecclesias, ac illorum domos, necnon reliquiam S. Blasii per tunc Dominam de Borbon, ac tunc Episcopum Gratianopolitanum, etiam tunc dicti Monasterij Abbatem, necnon omnia, & singula alia Oratoria, Ecclesias, reliquias, domos, loca, Conuentus, & bona in Gallia, Calabria, Sicilia, Hispania, Bohemia, & alijs Regnis, ac Italiæ, Picardia, Aquitania, Patrimonij, Taulen. & Paternæ, alijsque Prouincijs, Ciuitatibus, & locis quibuscumque Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus præfatis quomodocumque concessa, & per Franciscum, & alios fratres Ordinis Minimorum huiusmodi vigore priuilegij Sixti prædecessoris prædicti recepta, & per eos eatenus possessa absque alia noua concessione Apostolica perpetuò pacificè possidere valerent, ac super illis, aut aliquo eorum à quoquam molestari nequi-
Vide §. 37. rent. Et quod fratres ipsi Minimi in eorum Ecclesiis constructis, & construendis curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac transeuntibus, & alijs quibuscumque personis Eucharistiæ sacramenta, quoties opus foret,
Vide §. 39. ministrare, ac ministrari facere; Necnon eiusdem Ordinis Minimorum fratres, sorores, & oblati, necnon vtriusq; sexus Christi fideles tertij Ordinis Minimorum huiusmodi, ac eiusdem ordinis Conseruatores per fratres Ordinis Minimorum huiusmodi pro tempore capitulariter electi, ac Tutores, & Tutrices, Fundatores, & Fundatrices, Procuratores, & Procuratrices, ac eorum vtriusq; sexus liberi procreati, & procreandi semel in vita, & in morte sicut ac quacumque personæ in dicto Ordine Minimorum de cætero recipiendæ in earum ingressu plenariam omnium peccatorum suorum veniam, & indulgentiam plenè, ac integrè conse-
Vide §. 40. querentur, & consequi possent. Ac tam iam constructa quam alia quacumq; sororum secundi Ordinis Minimorum huiusmodi de cætero vbicumq; construenda, & ædificandæ domus, ac Ecclesiæ, omnesque prænominatæ personæ ad eumdem Ordinem Minimorum quomodolibet spectantes omnibus priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, fauoribus, & gratijs Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius fratribus, & domibus per eorumdem Sixti, & Alexandri prædecessorum, ac suas literas huiusmodi quomodolibet concessis vti, potiri, & gaudere possent, ac si illa omnia eis expresè concessa fuissent, de nouo indulsit, extendit, & ampliauit, prout in
Supplicatio. singulis literis prædictis plenius continetur.

§. 12. Cum autem, sicut dilecti filij moderni Generalis, & Zelosus Ordinis fratrum Minimorum huiusmodi nobis nuper exponi fecerunt, ea firmiora censeantur, quæ eiusdem Sedis confirmatione sæpius roborantur, ijdem Generalis, & Zelosus nobis humiliter supplicari fecerunt, vt prædictis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, fauoribus, concessionibus, & gratijs, necnon singulis Sixti, Alexandri, & Iulij prædecessorum huiusmodi literis nostræ approbationis robur adijcere, aliàsque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmat omnia dicta priuilegia. §. 13. Nos igitur ad fructus vberes, quos Ordo fratrum Minimorum huiusmodi in agro militantis Ecclesiæ producere non cessat, debitum respectum habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, prædicta omnia, & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, exemptiones, fauores, & gratias eidem Ordini fratrum Minimorum, ac illius Ecclesiis, domibus, & personis, tam in genere, quam in specie per eosdem prædecessores, vt præfertur, concessa, necnon prædecessorum huiusmodi desuper confectas literas, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent, præsentibus pro expressis haberi volumus, ex certa scientia nostra, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adijcimus, eaque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac Generali, Zeloso, fratribus, & personis Ordinis Minimorum huiusmodi, necnon alijs quibuscumque, quos illa concernunt, suffragari.

Tollit facultatem aliter iudicandi. §. 14. Et sic per quoscumque iudices, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, iudicari, & diffiniri debere.

Decretum irritans. §. 15. Necnon quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Extendit prædicta priuilegia ad Conuentus recipiendos, & recipiendos. §. 16. Necnon priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, exemptiones, fauores, & gratias huiusmodi, modo, & forma, quibus concessa sunt, ad domos, & loca quacumque dicti Ordinis fratrum Minimorum hactenus recepta, & in posterum recipienda extendimus, & ampliamus.

Deroga contrarijs. §. 17. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam generalis Concilij Lateranen. vltimò celebrati, ac Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon omnibus, quæ singuli prædecessores præfati in suis literis prædictis voluerunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 18. Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad quacumque loca, vbi illæ necessariæ fuerint, deferre, volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem præsentium literarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillis alicuius Prælati ecclesiastici munitis, ea prorsus in iudicio, & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis stetur in omnibus, & per omnia sicut ipsis originalibus literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibita, vel ostensa.

Datum Romæ, apud sanctum Marcum, sub annulo Piscat. die 25. Iulij, 1540. Pontif. nostri anno 6.

CONSTITVTIO II.

Concedit visitantibus Capellam S. Francisci de Paula Conuentus S. Aloysii Neapolis, omnes indulgentias, quas Leo X. supra, constit. eius 8. concesserat visitantibus Ecclesiam SS. Trinitatis de Vrbe.

PXV-

PAVLVS PAPA III.

Proœmiū.

SVpra gregem dominicum, nostræ vigilantiæ diuinitùs creditum, prout nobis desuper conceditur, intenti, exercentes speculatoris officium, ad ea, per quæ animarum saluti consulitur, & vt illa demum lucrifiant, nostri ministerij partes solertiùs impertimur.

Memorat constit. 2. Leonis X. §. 1.

§. 1. *Nuper siquidem nobis pro parte dilectorum filiorum Correctoris, & fratrum domus S. Aloysij prope, & extra muros Neapolis Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula exposito, quòd aliàs fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus Ecclesiam SS. Trinitatis in monte Pinceo de Vrbe Ordinis prædicti singulis diebus à medietate Quadragesimæ, vsque ad, & per totam octauam Paschæ Resurrectionis D.N. Iesu Christi annuatim deuotè visitantibus, & ibidem in honorem eiusdem SS. Trinitatis ter orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam recitantibus, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones per suas sub plumbo literas concesserat, & elargitus fuerat, quas, si alias almæ Vrbis nostræ, & extra eam pro stationibus visitari solitas, necnon B. Mariæ de Populo Ecclesias singulis diebus eisdem visitarent, consequerentur.*

Memorat aliam suā constitut. quam hic non habes.

§. 2. *Nos tunc cupientes, vt Ecclesia dictæ domus S. Aloysij, & Capella S. Francisci de Paula in ea constructa in debita veneratione haberetur, & à Christi fidelibus congruis frequentaretur honoribus, ipsique Christi fideles eò libentiùs deuotionis causa ad Ecclesiam domus S. Aloysii huiusmodi confluerent, & Capellam ipsam visitarent, quò exinde pro animarum suarum salute maiora spiritualia dona adipisci posse cognoscerent; omnes, & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones per eumdem Leonem prædecessorem Ecclesiam SS. Trinitatis huiusmodi diebus prædictis visitantibus, vt præfertur, concessas, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, seu statutis à iure temporibus confitendi propositum habentibus, qui eisdem diebus Ecclesiam S. Aloysii, & Capellam prædictam perpetuis futuris temporibus visitarent, & ter orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam deuotè recitarent, per alias nostras literas in forma Breuis concessimus, & elargiti fuimus, prout in ijsdem literis pleniùs continetur.*

Memorat dictam constitut. Leonis X. §. 1. & 2.

§. 3. *Cum autem, sicut accepimus, idem Leo prędecessor Christi fidelibus præfatis, qui etiam præfatam Ecclesiam SS. Trinitatis, & etiam in singulis diebus Dominicis cuiuslibet Quadragesimę, ac in Resurrectionis, & Ascensionis D.N. Iesu Christi, necnon Pentecostes, ac eiusdem SS. Trin. ac Natiuitatis eiusdem D. N. Iesu Christi festiuitatum diebus, à primis vesperis singularum Dominicarum, & festiuitatum, seu dierum huiusmodi, vsque ad occasum Solis cuiuslibet earum deuotè visitarent, ac similiter ibidem in honorem SS. Trinit. ter orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam deuotè recitarent, annuatim singulis earumdem Dominicarum, & festiuitatum diebus huiusmodi plenariam, & veram omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam concesserit, & largitus fuerit; Alijs verò singulis Dominicis diebus cuiuslibet respectiuè anni Ecclesiam ipsam modo prædicto visitantibus triginta annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentijs misericorditer in Domino relaxauerit, prout etiam in eisdem literis pleniùs continetur.*

Concedit indulgentias ... in summario.

§. 4. *Nos cupientes, vt deuotio fidelium ad Capellam ipsam feruentiùs inualescat, & animarum salus peramplius propagetur, de omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, plenariam Christi fidelibus in singulis dictis cuiuslibet Quadragesimæ, ac Natiuitatis, Resurrectionis, & SS. Trinit. festiuitatum diebus; necnon triginta annorum, & totidem quadragenarum in alijs diebus Dominicis cuiuslibet anni, necnon omnes, & singulas alias, quas haberi volumus pro expressis, indulgentias, & peccatorum remissiones, tam per priores prædictas, quàm per quascumque alias literas ab eodem Leone prædecessore Christi fidelibus Ecclesiam SS. Trinit. quibuscumque alijs diebus, & temporibus visitantibus, & quibusuis modis, & formis, nullis prorsus exceptis, quomodolibet concessas, ad Cappellam prædictam, ita quòd omnes, & singuli Christi fideles præfati pœnitentes, & confessi, seu propositum confitendi, vt præfertur, habentes, dictam Capellam singulis diebus Dominicis cuiuslibet Quadragesimæ, ac Natiuitatis, Resurrectionis, Ascensionis D. N. Iesu Christi, necnon Pentecostes, & SS. Trinit. festiuitatum diebus, à primis vesperis singularum Dominicarum, & festiuitatum, seu dierum huiusmodi, vsque ad occasum Solis cuiuslibet earum deuotè visitantes, ac inibi ter orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam recitantes, plenariam, & veram omnium peccatorum suorum: singulis verò alys Dominicis diebus cuiuslibet anni triginta annorum, & totidem quadragenarum: Alijs autem temporibus, & diebus prædictis visitantes, omnes, & singulas alias indulgentias, & plenarias peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, & consequi possent, si Dominicis, & festiuis alijs diebus, & temporibus supradictis præfatam Ecclesiam SS. Trinit. personaliter visitarent, & inibi orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, vt præmittitur, recitarent, auctoritate Apostolica tenore præsentium extendimus, & ampliamus, illasque concedimus, & elargimur.*

Facul... deputandi confess... cum pot... state absol... uendi.

§. 5. *Et, vt Christi fideles præfati indulgentiarum huiusmodi commodiùs participes esse possint, Correctori pro tempore existenti, & fratribus domus S. Aloysij huiusmodi confessores religiosos dicti Ordinis, qui eosdem Christi fideles ad Capellam prædictam pro huiusmodi indulgentijs consequendis festiuitatum, & Dominicarum Quadragesimæ diebus prædictis cuiuslibet anni, & à medio Quadragesimæ, vsque ad octauam Paschæ inclusiuè etiam cuiuslibet anni singulis diebus accedentes in eorum confessionibus audire, ac, illis diligenter auditis, ipsos, & illorum singulos à quibusuis casibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, exceptis contentis in literis Cœnæ Domini legi solitis, absoluere, & eis pro commissis per eos delictis pœnitentiam salutarem iniungere possint, deputandi auctoritate, & tenore prædictis facultatem concedimus.*

§. 6.

Derogat contrarijs. *§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis reuocationibus, & suspensionibus similium, vel dissimilium indulgentiarum pro tempore factis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnat. Dom. 1539. quarto Non. Iulij, Pontif. nostri anno 5.*

§. I.

1 NOto, quòd meo videri in relatione facta Pontifici sunt duo errores. 1. est, quòd dicitur, Conuentum S. Aloysii esse prope, & extra muros Neapolis, nam, vt audio, est intra Ciuitatem in nobilissimo loco, vicino Palatio Viceregis. Nisi fortè extensi sint muri illius Ciuitatis post istam concessionem, & sic Conuentum nostrum extra muros existentem intus incluserint. Sed hic error essentialis non est, nec sufficeret ad vitiandam concessionem. 2. est, quòd dicitur, Leonem X. concessisse visitantibus Ecclesiam SS. Trinitatis omnes indulgentias, & peccatorum remissiones, quas lucrantur visitantes Ecclesias intus, & extra muros Romæ diebus stationum. Quod non inuenio dictum Leonem concessisse, vt patet ex eius bulla 8. in qua solum conceduntur indulgentiæ S. Mariæ de Populo. Nisi fortè dicamus, quòd Leo per alias suas literas id concesserit, quas ego non viderim.

§. II.

2 NOta circa illa verba *peccatorum remissiones*, quòd indulgentia per se non valet ad remissionem peccati, & est certum de fide. Et ratio est; nam peccatum non remittitur, nisi vel per contritionem, vel per sacramentum pœnitentiæ. Indulgentia autem nihil horum est, ergo. Antecedens est certum ex Trid. sess. 6. de iustif. c. 4. & sess. 7. de sacram. in genere, canon. 4. vbi dicitur *Sine sacramentis, aut eorum voto, neminem posse iustificari*. Ita Filliu. tom. 1. tract. 8. c. 7. n. 181. Cord. in suo quæst. theol. lib. 5. q. 8. propos. vn. Neq; solùm non potest indulgentia remittere peccatum mortale, sed nec etiam veniale, vt Filliuc. n. 183. nam veniale ordinariè non potest deleri sine actu hominis, quo prior voluntas aliquo modo mutetur, at per indulgentiam non datur homini talis actus contra peccatum veniale. Quando ergo dicitur hic, & alibi, Conceditur indulgentia, & remissio peccatorum, intelligitur per peccatorum ibi, pœnarum peccatis debitarum; peccatum enim in scriptura sæpe accipitur pro pœna peccati, 1. Pet. 2. *Peccata nostra ipse pertulit*, idest. Pœnam nostris peccatis debitam. Et 2. Machab. 12. dicitur *Vt à peccatis soluantur*, idest à pœnis; loquitur enim de animabus Purgatorij, quæ culparum expertes sunt. Et quando dicitur, quod conceditur indulgentia à culpa, & à pœna, intelligitur, quod ibi remittitur culpa, non ratione indulgentiæ, sed ratione contritionis, vel sacramenti, quæ prærequiruntur ad consequendum effectum indulgentiæ. Vel etiam potest intelligi, quod quando conceditur indulgentia, quæ absoluat à culpa, & pœna, datur per istam formam facultas, vt volens eam indulgentiam lucrari, possit absolui sacramentaliter ab omni peccato quo ad culpam, etiam de reseruatis. Ita Cord. loc. cit. qui dicit, talem esse stylum Curiæ; Non datur tamen per istum modum facultas absoluendi à censuris, nisi specialiter exprimatur.

3 Nota hic etiam obiter quod indulgentia per modum suffragij, est dispensatio, seu communicatio thesauri indulgentiarum, auctoritatiuè facta per Prælatum Ecclesiæ, pendens quo ad suum fructum, seu effectum remissionis pœnarum, à sola liberali, & gratuita Dei acceptatione. Ita Cordub. in suo quæst. theol. lib. 5. de indulg. cap. 15. opin. 4.

§. IV.

4 NOta, quod hic Pontifex omnes, & singulas indulgentias concessas visitantibus Ecclesiam SS. Trinitatis, extendit, & de nouo concedit visitantibus Capellam S. Francisci de Paula iisdem diebus. Quare in nostris Ecclesiis diebus prædictis habentur indulgentiæ, & ad altare maius, & ad Capellam S.P.N. Francisci de Paula; quas indulgentias puto omnino esse distinctas. Leo enim concedit visitantibus Ecclesiam Trinitatis, & ante altare maius dicentibus ter Pater noster indulgentiam. Iste Pontifex concedit hanc eandem indulgentiam visitantibus Capellam S. Francisci. Nec te turbent verba illa §. 2. *Qui eisdem diebus Ecclesiam S. Aloysij, & Capellam prædictam*, quasi ad lucrandam dictam indulgentiam velit, vt visitetur simul altare maius, & Capella prædicta: Nam, præterquàm quod nihil de nouo concederet, & priuilegia semper sunt interpretanda, vt aliquid de nouo concedant; cap. Si Papa, de priu. in 6. videretur imponere volentibus lucrari dictam indulgentiam nouum onus; qui enim visitant altare maius per concessionem Leonis eam indulgentiam lucrantur: Si iste Pontifex ad eamdem lucrandam addit dictam Capellam cum dictis tribus Pater noster, onus nouum imponit, & non priuilegium concedit. Addo quòd particula, &, quæ communiter est coniunctiua, sæpe ponitur pro Seu, quæ est disiunctiua, Tusch. verbo Dictio, concl. 254. num. 3. Et in disiunctiuis, seu alternatiuis sufficit alterum verificari. Tusch. ibid. concl. 268. Et ad mentem legislatoris potiùs est attendendum, quàm ad verba, mens autem constat clare ex hoc §. 4. vbi nulla mentio fit de visitantibus Ecclesiam S. Aloysii, sed solùm conceduntur indulgentiæ visitantibus Capellam S. Francisci.

§. V.

5 NOta, quòd concedit facultatem Correctoribus in diebus indulgentiarum deputandi confessores nostri Ordinis, qui accedentes ad lucrandas dictas indulgentias possint absoluere ab omnibus casibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, exceptis contentis in bulla Cœnæ. Quæ concessio adhuc est in suo robore; & possunt dicti confessores absoluere ab omnibus casibus dictos accedentes, præterquam à septem; de quibus dixi in appendice tom. 1. Relig. pag. 652.

6 Nota hic, quòd licet supra in const. 2. Leonis X. §. 2. nu. 3. dixerim, dictos confessarios deputatos dictis diebus non posse absoluere à casibus episcopalibus, vt in dicto §. 2. concedebatur, probabiliter tamen potest defendi, quòd possint etiam ab episcopalibus absoluere: Nam qui obseruationem legis ad tempus ex priuilegio quo ad vnum effectum suspendit, illam etiam eo tempore dicitur obseruare. Qua ratione vtitur Henriq. lib. 13. c. 48. n. 1. ad probandum, quòd priuilegia Regularium concedentia suspensionem interdicti in certis diebus, non sunt reuocata per Concil. Trid. sess. 25. de reg. c. 12. Vnde cum casus videatur omnino similis, pro ista opinione adduco omnes Doctores, quos adduxi supra, in const. 2. Sixti IV. n. 51. Ad decretum Clem. VIII. de prohibitione absoluendi à casibus episcopalibus, dic, quòd loquitur de prohibitione generali absoluendi à dictis casibus, & sic derogat ea priuilegia, quæ dictam generalem absolutionem concedebant; cum qua tamen stat, quòd possint Minimi in aliquibus diebus anni à dictis casibus absoluere. Et hic etiam aduerte quòd dictum decretum Clem. non habet vim nisi in Italia, & extra Vrbem, vt ex illo constat. Vnde in alijs partibus mundi poterunt Correctores nostri diebus indulgentiarum prædictarum confessarios deputare, qui etiam poterunt absoluere a casibus episcopalibus.

7 Et

7 Et aduerte, quòd possunt dicti Correctores ad hoc munus explendum deputare non solùm sacerdotes professos, sed etiam nouitios, vt docent Henriq. lib. 7. cap. 22. nu. 7. & Suar. tom. 4. de Relig. tract. 3. lib. 9. cap. 1. num. 18.

CONSTITVTIO III.

Mandat sub pœna excommunicationis post debitam monitionem ipso facto incurrenda, vt extra Ordinem degentes in locis, in quibus non sunt Conuentus Ordini nostri, non deferant caputium nostro similem.

PAVLVS PAPA III.

Vniuersis, & singulis venerab. fratrib. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filijs Abbatibus, & alijs Ecclesiarum; necnon metropolitanarum, & aliarum cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicarijs in spiritualibus generalibus, & eorum cuilibet sal. & Apost. bened.

Supplicatio. §. 1. *Cvm, sicut dilecti filij generalis, & prouinciales Correctores, ac Zelosus Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula nobis nuper exponi fecerunt, diuersi ipsius Ordinis professores post emissam ab eis in ipso Ordine professionem, diuersis prætextibus ab obedientia suorum Superiorum se subtrahant, & cum habitu eiusdem Ordinis, illius regularem obseruantiam contemnendo, soli per plateas, & vicos ad eorum libitum discurrant: Necnon priuilegijs, gratijs, & libertatibus præfato Ordini à Sede Apostolica concessis abutantur; ac diuersis medijs alios ipsius Ordinis professores sub obedientia suorum Superiorum degentes, in eorum societatem, ac consimilem vitam trahere satagant, in grauem Dei offensam, & animarum periculum, ac professorum sub obedientia degentium maximam perturbationem, necnon scandalum plurimorum: Correctores, & Zelosus prædicti nobis humiliter supplicari fecerunt, vt præmissis occurrere, aliàsq; opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Mandat Commissarijs designatis, vt exequātur pœnas in summaria. §. 2. *Nos igitur eorundem Correctorum, ac Zelosi in hac parte supplicationibus inclinati, vobis per præsentes committimus, & mandamus quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum per vos, vel alium, seu alios omnes, & singulos dicti Ordinis professores, qui post emissam ab eis in ipso Ordine professionem quocumq; prætextu se ab obedientia suorum Superiorum hactenus subtraxerunt, vel in posterum subtrahent, extra loca, & domos eiusdem Ordinis degendo, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna per eos, nisi monitionibus vestris paruerint, eo ipso incurrenda, à qua non nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, aut in mortis articulo constituti absolui possint, auctoritate nostra moneatis, & requiratis, prout etiam eos harum serie monemus, & requirimus, quatenus infra terminum per vos eis arbitrio vestro præfigendum, caputium cæteris caputijs per ipsos professores gestari solitis aliquantò breuius, ita quòd solùm ad medium pectoris extendatur, vt ab alijs ipsius Ordinis professoribus sub obedientia degentibus dignosci possint, gestare debeant cum effectu: Et, si monitionibus, & requisitionibus vestris huiusmodi non paruerint, elapso termino prædicto, eos excommunicationis sententiam, huiusmodi incidisse, & incurrisse declaretis. Et nihilominus, legitimis super his habendis seruatis processibus, eamdem excommunicationis sententiam etiam iteratis vicibus, prout expediens fuerit, aggrauare curetis, inuocato etiam, vt monitionibus nostris huiusmodi pareatur, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

§. 3. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis literis per eosdem professores extra domos, & loca huiusmodi degentes super subtractione sui ab obedientia Superiorum suorum, etiam à dicta Sede sub quibuscumq; verborum formis, & expressionibus, ac quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; fortioribus, & insolitis clausulis irritantibus quoq; & alijs decretis, etiam in forma Breuis pro tempore obtentis, quas, illarum tenores præsentibus pro expressis habentes, nemini aduersus præsentes suffragari posse decernimus, cæterisq; contrarijs quibuscumque.* Derogat contrarijs.

§. 4. *Et quia difficile foret præsentes literas ad singula loca, in quibus de eis forsan facienda erit fides, deferre, volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, quòd ipsarum transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ ecclesiasticæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 6. Augusti, 1539. Pontific. nostri anno 5.* Transumptis fidem adhiberi iubet.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Noto 1. quòd ista constitutio fuit impetrata ad instantiam Capituli generalis Bononiæ 1. celebrati nu. 19. vbi dicitur *Visum est Patribus Capituli quòd Generalis, & Zelosus futuri nitantur impetrare Breue quo illi, qui Ordinem reliquerint, & habitum nihilominus Religionis detulerint, cogantur habitum dimittere, vel notabiliter distinctum portare.*

2 Noto 2. quòd ista constitutio non loquitur propriè de apostatis: Nam contra apostatas adsunt supra multæ constitutiones; sed de ijs, qui postquam professionem fecerunt, diuersis prætextibus, V. G. adiuuandi parentes extremè, vel grauiter indigentes, vel impotentiæ vitæ quadragesimalis seruandæ, vel alicuius infirmitatis, vel similis, se à Religione subtrahunt, & deferunt Religionis habitum, cum quo non viuunt eo modo, quo debent; quibus præcipitur portare caputium, quòd solùm ad medium pectoris protendatur. Sed ista constitutio non est in viu.

3 Noto 3. quòd Iulius II. commisit Prælatis omnibus ecclesiasticis, vt examinent literas qualitercumque exeuntium ab Ordine, & si causas in eis allegatas, instantibus Ordinis Superioribus, veras non repererint, possint dictas literas reuocare, & annullare. Et

quod

quod saltem non permittant, eos morari in locis, vbi fuerint domus nostri Ordinis. Ita refert Rodriq. in suo bull. in Iul. II. constit. 12. quæ incipit, Exponi nobis.

CONSTITVTIO IV.

Confirmat acta Capituli generalis Paulæ celebrati, & derogat quibusdam priuilegijs Apostolicis contra Regulam impetratis.

PAVLVS PAPA III.

Dilectis filijs Generali, Prouincialibus, Correctoribus, cæterisq; Superioribus, & subditis fratrum Minimorum, & eorum singulis salutem, & Apostolicam benedictionem.

SInceræ deuotionis affectus, quem ad nos, & Romanam geritis Ecclesiam, necnon Religionis puritas, & exemplaris vita, quibus Ordo vester fratrum Minimorum S. Francisci de Paula in nostro, & Sedis Apostolicæ, ac totius militantis Ecclesiæ conspectu hactenus, Deo fauente, refulsit, promerentur, vt his, quæ pro dicti Ordinis, & vestra salubri directione prouidè gesta dicuntur, vt illibata persistant, potissimùm, cum à nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium propensius impertiamur.

Impetratæ fratres ali. qua Apostolica diplomata contra Regulã.

§. 1. *Exponi siquidem nobis nuper fecistis, quòd vos generale Capitulum in Oppido Paulæ Consentinen. Diœcesis in festo Ascensionis Domini vltimè lapso secundùm morem dicti Ordinis celebrantes, & prouidè attendentes, quòd aliàs eidem Ordini, ac illius domibus nonnullæ literæ Apostolicæ super diuersis casibus secundùm exigentiam temporum, & ad petitionem fratrum Ordinis huiusmodi, quæ tunc eidem Ordini necessariæ videbantur, concessæ fuerant, quarum vsus successu temporis Ordinis huiusmodi candorem, & veram regularem obseruantiam obnubilare videbatur.*

Memorat const. 6. Leonis X. §. 3.

§. 2. *Quòd licet dudum fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster, quarumuis Religionum fratribus quantumcumque priuilegiatis, eorumque Superioribus, & Prælatis sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam contrafacientes eo ipso incurrere voluerat, & à qua nisi ab eo, & Romano Pontifice canonicè intrante, præterquam in mortis articulo constituti absolui non possent, per eius in forma Breuis literas districtè inhibuerat, ne ex tunc aliquos fratres dicti vestri Ordinis ad eos confugientes, vel venientes prætextu quorumcumque priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis desuper concessorum, in eorum domibus, seu Conuentibus recipere, aut eis ipsorum habitum concedere, seu exhibere auderent, vel præsumerent; decernens, qualescumque receptiones, & habituum exhibitiones factas, & faciendas nullius existere roboris, vel momenti, nullumque tunc, & pro tempore existenti generali Correctori dicti Ordinis fratrum Minimorum præiudicium propterea generari potuisse, aut in futurum posse: Ipsisque fratribus, Religiosos, & professores Ordinis fratrum Minimorum huiusmodi penes se, aut in eorum domibus, locis, & conuentibus tenentibus sub dicta excommunicationis pœna modo præmisso incurrenda præceperat, ac in virtute sanctæ obedientiæ mandauerat, quatenus fratres per eos receptos huiusmodi infra spatium nouem dierum, à die intimationis literarum earumdem computandorum, cum eorum priori habitu Correctori generali Ordinis fratrum Minimorum huiusmodi restituere haberent, ac de cætero à simili fratrum Minimorum Ordinis huiusmodi receptione abstinerent, & ad eos accedere volentes cum omni humilitate, & in spiritu sapientiæ, & charitatis, ipsos de indulto, & inhibitione huiusmodi certificantes, ad omnem ipsius Correctoris generalis, ac illius vices gerentis petitionem restituerent, prout in literis Leonis prædecessoris huiusmodi plenius continebatur. Nihilominus nonnulli ex fratribus prædicti Ordinis prætextu literarum, & priuilegiorum per eos ab ipsa Sede multoties subreptitiè, & obreptitiè impetratorum, & ab ipso Ordine discedere, & cum eorum habitu extra Ordinem ipsum manere, seu ad alios Ordines, etiam excogitatis medijs, transire, & habitum Ordinum eorumdem suscipere, ipsorumque Ordinum Superiores, etiam de literis Leonis huiusmodi certificati, illos recipere non verebantur, in animarum suarum periculum, & ipsius vestri Ordinis depressionem.*

§. 3. *Vos pro dicti vestri Ordinis conseruatione præmissis occurrere, & opportuna remedia adhibere volentes, procurastis, quòd nobis, & Sedi Apostolicæ pro reuocatione literarum earumdem, in quantum ipsius Regulæ candorem, & veram obseruantiam obnubilare, seu vos turbare, aut ex literarum earumdem vsu scandala oriri possent, supplicaretur.* Supplicatio.

§. 4. *Quòdque celebratio prouincialium Capitulorum dicti Ordinis contra Regulæ huiusmodi dispositionem anticipari, vel retardari. Et fratres ipsius vestri Ordinis ad suffragia perpetua se obligare. Seu Generalis, vel quicumque alij Superiores, aut fratres dicti Ordinis Monasteria monialium quorumuis Ordinum, etiam pro visitationibus inibi faciendis, nisi iuxta ipsius Regulæ tenorem ingredi nullatenus possent.* Celebratio Capit. non potest anticipari vel retardari; nec fratres se obligare ad suffragia perpetua; nec Superiores ingredi Monasteria monialium.

§. 5. *Et idem Generalis, postquam iuxta regularia instituta dicti vestri Ordinis electus foret, officium suum, absque aliqua desuper expectanda confirmatione, ad certum tempus exerceret, & cius officio durante, nullatenus, sed, eo cessante, per alium Generalem noniter electum, & eius Collegas visitaretur.* Generalis statim electus exercet officium, nec eo durante, visitur.

§. 6. *Necnon domus S. Trinitatis de Vrbe dicti Ordinis eidem Generali, vel ab eo deputato, aut Visitatori oculato dicti Ordinis, prout etiam ipse B. Franciscus voluerat, immediatè subjceretur, & nonnulla alia tunc expressa statuistis, & ordinastis.* Conuentus S. Trin. Generali immediatè subijcitur. Vide const. 7. Paul. V. §. 3. infra.

§. 7. *Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vt literas Apostolicas, in quantum ipsius Regulæ candorem & veram obseruantiam obnubilare, seu vos turbare, aut ex earum vsu scandala oriri possent, reuocare, ac literas Leonis prædecessoris huiusmodi, necnon præmissa omnia, & singula in dicto Capitulo, vt præfertur, statuta, decreta, & ordinata approbare, & confirmare, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.* Supplicatio.

§. 8. *Nos itaque ipsius vestri Ordinis felicem successum* Reuocat

const. quæ obseruantiam Regulæ obnubilare videntur.

cessum sinceris desiderantes affectibus, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, primo dictas literas Apostolicas, Ordini, aut domibus prædictis, vt præfertur, concessas, in quantum ipsius Regulæ candorem, & veram obseruantiam obnubilare, seu vos turbare, aut ex earum vsu scandala oriri possent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reuocamus, & annullamus, ac pro reuocatis & annullatis, ac viribus penitus vacuis haberi volumus.

Confirmat literas Leonis, & statuta in Cap. Paulæ.

§. 9. Necnon literas Leonis prædecessoris huiusmodi, ac præmissa omnia, & singula, ac quæcumq; alia per vos in ipso generali Capitulo statuta, decreta, & ordinata, quorum tenores præsentibus pro expressis, ac specifice descriptis, & annotatis haberi volumus, licita tamen, & honesta, & sacris Canonibus non contraria, auctoritate, & tenore prædictis approbamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adijcimus.

Superiores, & subditi tenentur obseruare decreta Capituli Paulæ.

§. 10. Ac vos, & pro tempore existentes Correctorem generalem, ac Superiores, & fratres vestri Ordinis huiusmodi pro tempore existentes, ad illorum omnium obseruantiam teneri, & obligatos existere.

Iterum confirmat literas Leonis, & supplet defectus.

§. 11. Necnon etiam literas Leonis prædecessoris huiusmodi iuxta illarum tenorem inuiolabiliter seruari debere decernimus. Supplentes omnes, & singulos iuris, & facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem.

Derogat contrarijs.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon alijs dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 13. Verùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de illis fides forsan facienda fuerit, deferri, volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentium literarum transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 27. Martij, 1536. Pontif. nostri anno 2.

§. IV.

1 NOto 1. quòd in Capitulo Ianuen. 1. num. 34. fuit statutum posse P. Generalem, seu eius Vicarium semel in quolibet triennio cum suis Collegis, ac Prouinciali, si præsens fuerit, liberè in Monasteria nostrarum monialium ingredi pro inibi visitatione facienda, & in tempore infirmitatis alicuius sororis posse ingredi earum confessarium. Et quia hæc duo puncta erant directè contra Regulam sororum nu. 17. 18. ideo Patres illius Capituli mandauerunt P. Zeloso, vt super hoc Breue à Sanctissimo obtineret: Quod P. Zelosus impetrauit per modum viuæ vocis oraculi à Clemente VII. de quo testimonium fert Antonius Card. SS. quatuor, vt supra, in Clem. VII. const. eius 8.

2 Et est aduertendum, quòd dictum viuæ vocis oraculum continet quinque indulta. Primum, quòd moniales nostri Ordinis possint in missis coram ipsis solemniter celebrandis introitum, & cœtera alta voce, sicut solent alia diuina officia, canere, quod illis erat vetitum in Regula sororum, nu. 9. Secundum, quòd P. Generalis, vel ab eo deputandus, semel tantùm in triennio causa visitationis monialium Monasteria ingredi possit. 3. quòd tempore maximæ infirmitatis possit earum confessarius pro Eucharistiæ, & extremæ vnctionis sacramentis administrandis. 4. quòd etiam possit ingredi physicus, aut medicus pro monialibus infirmis. 5. quòd possint etiam alij artifices pro Monasterij ædificatione, vel necessaria reparatione. Ex quibus per hanc constitutionem non video quòd reuocatum sit nisi secundum: quia in supplicatione, quæ fit Papæ §. 4. solùm fit mentio de Generali, aut Visitatoribus. Vnde, cum constitutio ad instantiam ex relatione iustificetur, certum est, quòd Papa solùm illud, quod ab illo petitur, reuocat. Atque ita declaratum est in Capitulo Valent. 4. num. 35. & docuerunt Passar. ad dictum viuæ vocis oraculum Clem. VII. & Rodriq. in suo bull. in Clem. VII. const. eius 10. fine.

3 Quò verò ad 4. & 5. hodie requiritur licentia Superiorum Ordinis, iuxta Concilium Trid. sess. 25. de reg. cap. 5. Reliqua stant in suo vigore; nam licèt cap. 22. eiusdem sess. dicatur. *Si qui verò Regulares, tam viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori Regula, vel statutis viuunt, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit.* Tamen circa confessarios tempore necessitatis, & alios secularcs, tam medicos, quàm operarios consuetudo obtinuit, vt in nostra Religione dicto priuilegio vtamur, iuxta formam à Trid. traditam sess. 25. de regul. c. 5. cit. quod nimirum dicti confessarij, medici, & operarij, stante necessitate, ingrediantur cum licentia in scriptis Superiorum.

4 Quam licentiam non potest dare Correctrix; nam tum ex Trid. tum ex bullis Pontificum, de quibus infra in Pio V. constit. eius 6. §. 1. num 4. colligitur, non fuisse mulierum prudentiæ relictum tanti momenti negotium. Ita Sanch. 6. in decal. c. 16. nu. 22. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 46. art. 2. In casu autem repentinæ necessitatis posset dicta M. Correctrix ex præsumpta Superiorum voluntate talem licentiam concedere. Sanch. loc. cit. n. 37. & Rodriq. etiam cit. Posset verò Superior iustè generalem licentiam concedere Correctrici, aut confessario concedendæ huius facultatis ingressus in casibus frequenter occurrentibus Nauar. comm. 4. de reg. n 6. versu Quarto quod dubitari, Rodriq. loc. cit. Graff. 1. p. decis. lib. 4. c. 23. n. 6. fine. Sanch. loc. cit. n. 23.

5 Si quæras, an licentia specialis, & in scriptis requiratur ad ingressum confessariorum, Vicariorum, ad sacramenta infirmis ministranda; medici, chirurgi ad medendum; latomorum, cœmentariorum, lignariorum, qui ad aliquod ædificium necessarij sunt.

R. Licentiam ingrediendi semper debere esse specialem, vt constat ex c. Periculoso, in princip. de statu Monach. in 6. ibi *Nisi speciali licentia*, idest specialiter obtenta, nec enim necessarium est licentia specialem alicuius personæ mentionem fieri, sed satis est generalis licentia a Superiori concessa, vt medici, aut fabri, & similes ingrediantur, quippe hæc specialis dicitur, quia specialiter ad ingressum conceditur, etsi non specialis quò ad personam singularem, in ea nominatam. Ita Sanch. 6. in decal. cap. 16. numer. 28. Nec solùm debet esse specialis, sed in scriptis, per Trid. sess. 25. de reg. cap. 5. ita vt, etiamsi adsit legitima causa, & licentia specifica Superioris, si hæc licentia non sit in scriptis, incurritur culpa lethalis, & aliæ pœnæ contra ingredientes monialium clausuram. Ita Sanch. citat. loc. num. 31. Sed Llamas in append. sui meth. §. 6. putat in casibus supradictis licentiam in scriptis non esse necessariam, neque specialem, sed eam imbibi in generali admissione talium personarum ad talia munia monialibus præstanda, cum scriptura non videatur de essentia, nisi quatenus habet fidem facere, quòd licentia ritè, & iustè concessa sit, tam pro ingrediente, quàm pro licentiam concedente. Quod licèt posset sustineri, tutius tamen est primum. In casibus tamen repentinis, vbi necessitas vrgeret, & esset periculum in mora, si licentia Superioris in scriptis expectaretur, putat Sanch. loc. cit. num. 34. eam non esse necessariam.

6 Si quæras vlteriùs, an licentia data, non ad ingressum, sed ad concedendum ingrediendi facultatem,

debeat

debeat esse in scriptis. Putat Sanch. loc. cit. n. 38. id non esse necessarium. Sed necessarium puto pro rei iustificatione.

7 Si quæras etiam, an incurrat pœnas taxatas, qui de licentia Superioris in scriptis obtenta, non tamen concessa ex iuxta causa, ideft in casibus vrgentis necessitatis, prout infra in const. 6. Pij V. ingreditur monialium Monasteria.

Respondet Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 73. Vel ingrediens proponit bona fide causam ingressus Superiori discutiendam, & approbandam; & hoc casu nullam incurrit pœnam, etiamsi causa de se sufficiens non sit: nam Superioris culpa est, qui non discussit, vt debebat. Vel Superiorem decepit, proponendo causam falsam; & hoc casu incipit, quia, cum illa licentia sit fraude extorta, perinde est ac si non esset concessa. Vel Superior non decipitur quidem, sed sua auctoritate abutens concedit licentiam extra casum necessitatis, id sciente ingrediente; & hoc casu etiam incurrit, quia Superior hanc licentiam non potest dare, nisi in casibus vrgentis necessitatis, vt statuit Gregor. XIII. in sua constit. quæ incipit, Vbi gratiæ, de qua infra in Pio V. constit. eius 6. num. 4. Et putat etiam Sanch. hunc incurrere in pœnas à Trid. taxatas sess. 25. de reg. cap. 5.

8 Noto 2. quòd in eodem Cap. Genuen. 1. nu. 37. decreuerunt Patres, quòd de consensu Capituli prouincialis possent se fratres obligare ad suffragia perpetua: Sed quia hoc erat contra Regulam num. 15. mandauerunt P. Zeloso, vt super hoc rescriptum Apostolicum impetraret: Quod fecit, & obtinuit viuæ vocis oraculum à Clem. VII. de quo testatur Cardinalis SS. Quatuor. Et est illud, quod derogare intendit, & de facto derogat hic Pontifex, §. 8. Quo ad hoc punctum tamen vide quæ dico supra, in const. 4. Iulij II. §. 4. à num. 18. vbi istam materiam tracto diffuse.

9 Noto 3. quòd in eodem Cap. Genuen. 1. nu. 38. publicatum fuit quoddam Apostolicum diploma, seu viuæ vocis oraculum Leonis X. de quo testatur Bernardinus Episcopus Sabinen. & S.R.E. Card. & pono supra in Leone, const. ei us 28. §. 4. circa anticipationem, & dilationem Capitulorum prouincialium; & est illud, quod hic reuocatur §. 8. quæ reuocatio semper suum obtinuit effectum.

§. V.

10 Noto, quòd duo hic dicuntur. 1. quòd Generalis statim ac electus est, potest suum officium exercere, & censetur confirmatus: quod etiam concesserat Iulius II. in eius constit. 2. supra §. 1. & statuerunt Patres Capituli Paulæ, num. 23. 2. est, quòd Generalis, durante suo officio, non visitetur, sed post absolutum officium, à suo successore. Conformat cum cap. fin. de de statu Monach. §. Quòd si Abbas, versu Sequentes autem, vbi Glossa verbo & eorum negligentias; & Glossa marginalis multa adducit; Quod etiam fuit statutum in dicto Cap. Paulæ, n. 17. & 23.

§. IX.

11 Noto, quòd confirmat t. literas Leonis, de quibus in postilla: Deinde confirmat omnia, & quæcunque statuta facta in Cap. Paulæ, quorum tenores haberi vult pro expressis. Vnde colligo, quòd ista confirmatio fit ex certa scientia. 1. propter illam clausulam positam §. 6. *Et nonnulla alia tunc expressa*. Quæ clausula indicat, Papam habuisse certam notitiam de omnibus statutis in dicto Capitulo. 2. quia clausula *Quorum tenores* operatur indiuiduam omnium expressionem cum suis qualitatibus. Riccius collect. 949. Tusch. verbo Clausula, concl. 339. num. 1. & 6. Felin. in cap. Nonnulli, de rescript. num. 6. Parif. lib. 8. de resig. quæst. 7. num. 183. & in specie, quòd confirmatio statutorum cum clausula *Quorum tenores*, sit ex certa scientia, docet thesaurus Panorm. in verbo Clausula pag. 15. & Farin. tom. 1. 2. p. decì. Rot. decis. 339. num. 3. facit clem. 1. de prob. Adde 3. quod dictio, *Et ac quæcumq; alia* posita in §. 9. est vniuersalis, & distribuitur singulariter singulis, ac si omnia singulariter essent specificata, immo etiam includit ea, quæ specialem requirerent specificationem. Tusch. verbo Dictio, conclus. 351. num. 4. & 5. Addo denique, quòd clausula illa *omnia, & singula* importat specificationem specialem, & quod omnia singulariter censeantur comprehensa. Tusch. verbo Clausula, concl. 296. num. 1. & 2. & dicit expresse Vrb. VIII. infra in eius const. 2. §. 2. fine.

CONSTITVTIO V.

Declarat, quòd vota sororum, & fratrum tertij Ordinis collegialiter viuentium solemnia sint.

PAVLVS PAPA III.

Dilectis filijs Magistro generali, & prouincialibus, ac conuentualibus Prioribus, vniuersisq; fratribus Ordinis Prædicatorum, salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. *Exponi nobis nuper fecistis, quòd licèt aliàs fel. rec. Sixtus Papa IV. prædecessor noster, accepto per eum, quòd quidam fratres, & sorores tertij Ordinis S. Francisci, ex eius, vel prædecessorum suorum Romanorum Pontificum speciali concessione collegialiter viuentes, post annum probationis in manibus sui Ministri, seu Ministra ab eorum Collegio canonicè electi, vel electæ, coram toto suo Collegio tria substantialia vota emittebant; & quòd à plerisq; dubitabatur, an talia vota essent solemnia, & ad Religionis obseruantiam obligarent, per suas literas decreuerit, & statuerit, vota præfata, vt præmittitur, emissa, vel quæ in futurum emitterentur, de cætero eam vim, & efficaciam habere, quam solemnia vota habent, & omnem inducere effectum, quem inducunt ipsa vota solemnia facta per quoscumq; Religiosos, & Religiosas de Religionibus à Sede Apostolica approbatis; mandans omnibus, & singulis cuiuscumque gradus, dignitatis, conditionis, ordinis essent, sub quorum cura, vel iurisdictione fratres, vel sorores præfati degebant, vel morabantur, aut degere, vel demorari contigerit in futurum, ne de cætero fratres, vel sorores præfatos, præfata vota modo præfato emittentes, matrimonium de cætero contrahere, seu antea contractum post emissa vota huiusmodi consummare, vel Religionem ipsam dimittere, & ad secularem vitam redire permitterent: Quodq; si ipsi fratres, & sorores contrarium fecissent, matrimonium huiusmodi nullum fuisse, & esse, Apostolica auctoritate de-* Memorat quaedam literas Sixti IV. quas hic non habes. Vide supra, in constit. 4. Sixti IV. §. 7. à n. 31.

Q cerne-

cernerent; ac ipsos fratres, & sorores id facientes excommunicationis sententia innodatos tamdiu denunciarent, donec ad cor reuertentes, habitum dictæ Religionis resumerent, & votum, ac professionem suam iuxta statuta, & consuetudines dicti Ordinis obseruarent, meminissentq; ab huiusmodi excommunicationis sententia à suis Superioribus absolutionem obtinere, prout in eisdem literis plenius continetur: Ac omnia, & singula priuilegia, & indulta, Apostolica auctoritate eidem Ordini S. Francisci quomodolibet concessa, vobis, & Ordini vestro generaliter communicata fuerint.

Motiua. §. 2. Nihilominus, quia literæ prædecessoris huiusmodi vobis, & Ordini vestro prædictis, ac sub cura degentibus sororibus tertij Ordinis, seu tertiæ Regulæ S. Dominici specialiter communicatæ non reperiuntur, à nonnullis hæsitatur, an literæ prædecessoris huiusmodi etiam in fratribus, & sororibus dicti tertij Ordinis, seu tertiæ Regulæ S. Dominici collegialiter, vt præfertur, viuentibus, qui tria vota huiusmodi emittere consueuerunt, locum sibi vendicent. Quare nobis humiliter supplicari fecistis, vt omnem hæsitandi materiam tollere, aliasque vobis, & Ordini vestro præfato in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Declarat vota emissa à tertiarijs collegialiter viuentibus esse solemnia. §. 3. Nos igitur quarumcumque animarum salutem obnubilantia dubia de cordibus fidelium tolli cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati, dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, ac statuimus, quòd vota per fratres, & sorores dicti tertij Ordinis, seu tertiæ Regulæ S. Dominici huiusmodi eo modo emissa, secundumque vota per fratres, & sorores dicti tertij Ordinis S. Francisci emissa, iuxta decretum prædecessoris huiusmodi, solemnia sint, & censeantur, ac eumdem effectum prædictum faciant, & ad Religionis obseruantiam arctent, & obligent.

Vnde non possunt contrahere matrimoniũ, & contrahentes excommunicat. §. 4. Mandantes omnibus, & singulis, sub quorum cura, aut iurisdictione fratres, aut sorores tertij Ordinis, seu tertiæ Regulæ S. Dominici huiusmodi degunt, & morantur, seu in posterum degere, vel morari contigerit, cuiuscumque gradus, dignitatis, ordinis existant, ne de cætero fratres, vel sorores tertij Ordinis, seu tertiæ Regulæ S. Dominici huiusmodi, qui prædicta vota modo præfato emiserunt, matrimonium contrahere, seu antea contractum post emissionem huiusmodi consummare, aut Religionem ipsam dimittere, & ad secularem vitam redire permittant; Quodq; si ipsi fratres, vel sorores contrarium fecerint, matrimonium huiusmodi nullum fuisse, & esse, eadem auctoritate decernant, ac fratres, & sorores contrafacientes excommunicationis sententia innodatos esse tamdiu denunciet, donec ad cor reuersi, habitum Religionis S. Dominici resumpserint, & votum, ac professionem suam, secundum statuta, & consuetudines dicti tertij Ordinis, aut tertiæ Regulæ modo prædicto collegialiter viuentes, obseruent, mereanturque ab huiusmodi excommunicationis sententia à suis Prioribus absolutionem obtinere.

Derogat contrarijs. §. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dictus prædecessor noster in literis suis voluit non obstare, cæterisq; contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ, apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 26. Iunij. 1542. Pontif. nostri anno 8.

CONSTITVTIO VI.

Eximit fratres, & sorores à solutione cuiuscumque portionis legatorum.

PAVLVS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. HOnestis petentium votis libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimus opportunis. Exponi siquidem nobis fecerunt dilecti filij Generalis, & Ministri prouinciales Ordinis fratrum Minorum de obseruantia nuncupatorum, necnon dilectæ in Christo filiæ Abbatissæ, & Priorissæ, ac moniales, & sorores S. Claræ, & tertij Ordinis S. Francisci, quòd licèt domus, & loca Ordinis fratrum Minorum de obseruantia nuncupatorum, eorumque Guardiani, & fratres, necnon Monasteria, & domus Ordinis S. Claræ cuiuslibet Regulæ, ac tertij Ordinis S. Francisci de pœnitentia nuncupati, eorumque Abbatissæ, & Priorissæ, ac moniales, & sorores eidem fratribus de obseruantia subiecta, ex priuilegijs Apostolicis, eis, seu eorum Ordinibus concessis, fuerint, & sint exempta a solutione, seu præstatione cuiusuis quartæ, seu quintæ legatorum, eis pro tempore factorum, Ordinario loci, vel quibusuis alijs quomodolibet facienda, ac in pacifica possessione, seu quasi exemptione huiusmodi. Nihilominus cum diuersi Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & domus S. Ptholomæi Nepesin. Ordinis Prædicatorum, ac S. Feliciani, necnon Hospitalis S. Spiritus in Saxia etiam de Vrbe, ac alij quæstores, seu Commissarij prætextu diuersorum priuilegiorum eis desuper concessorum prætendant, quartas, vel quintas legatorum huiusmodi sibi deberi: Generalis, & Ministri prouinciales, necnon Abbatissæ, & Priorissæ, ac moniales, & sorores præfati dubitant superinde ab eis vexari, seu molestari, aut aliàs diuersimodè perturbari posse tempore procedente. Quare pro parte eorumdem Generalis, & Ministrorum, ac Abbatissarum, & Priorissarum, ac monialium, & sororum huiusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus tranquillitati eorum consulere, ac aliàs ipsis in præmissis opportunè tunc prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Supplicatio.

§. 2. Nos igitur eosdem Generalem, & Ministros, ac Abbatissas, & Priorissas, necnon moniales, & sorores specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem omnibus, quòd ipsi de cætero, de, & super legatis, & alijs relictis, eis per quoscumque quomodolibet pro tempore factis, prætextu quartarum, seu quintarum huiusmodi ab eisdem, seu quibusuis alijs quæstoribus, seu Commissarijs etiam pro S. Cruciata, aut aliàs quomodolibet deputatis vexari, seu molestari, aut aliàs quomo- Eximit a solutione quartæ legatorum. Vide sup. in const. 1. Iul.II. §. 13. & constit. 2. §. 26.

quomodolibet perturbari non possint, nec quicquam ab ipsis peti valeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò concedimus.

Exigentibus pœnam excommunicationis imponit.

§. 3. Ac eisdem, & quibusuis alijs quæstoribus, & Commissarijs, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quacumque iurisdictione, & facultate fungantur, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, ne Generalem, & Ministros, Abbatissas, & Priorissas, ac moniales, & sorores præfatos occasione quartarum, seu quintarum legatorum, seu relictorum huiusmodi directè, vel indirectè, aut aliàs quomodolibet vexare, seu molestare, perturbare, seu quicquam ab ipsis petere possint, sub excommunicationis, & alijs sententijs, & pœnis ecclesiasticis districtius inhibemus.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Commissarios deputat.

§. 5. Quocirca vniuersis, & singulis Patriarchis, & Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Generalis, & Ministrorum, & Abbatissarum, & Priorissarum, ac monialium, & sororum huiusmodi, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præfatos Generalem, & Ministros, ac Abbatissas, & Priorissas, ac moniales, & sorores, & eorum quemlibet concessione, & indulto, ac omnibus præmissis pacificè frui, & gaudere; non permittentes, eos, vel eorum aliquem desuper quomodolibet indebitè molestari; contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles per censuras ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio imponendas, moderandas, applicandas, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs.

§. 6. Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur; & alijs ordinationibus, & constitutionibus Apostolicis, ac Basilicæ, & Ordinis fratrum Prædicatorum, necnon S. Feliciani, & S. Spiritus, ac quorumuis aliorum Hospitalium, & Monasteriorum, aliorumque regularium locorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, necnon facultatibus, & auctoritatibus, etiam quæstoribus, & Commissarijs prædictis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis aliàs quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Perusiæ, sub annulo Piscatoris, die 12. Septemb. 1544. Pontif. nostri anno 10.

CONSTITVTIO VII.

Concedit, quòd fratres possint se obligare ad suffragia perpetua.

ANTONIVS.

Miseratione diuina S. R. E. Presbyter Cardinalis, tit. SS. quatuor Coronatorum, & S. Sedis Apostolicæ maior Pœnitentiarius, necnon Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula Protector, venerabil. Religiosis Correctori, & fratribus domus S. Trinitatis de Vrbe Ordinis Minimorum salutem in Domino.

Supplicatio.

§. 1. Nuper S. in Christo P. & D. D. N. Paulo diuina prouidentia Papæ III. per vos exposito, quòd licèt aliàs per Sedem Apostolicam vobis, & Ordini vestro quæcumque suffragia perpetua acceptandi facultas concessa fuisset. Nihilominus vos ad Regulæ vestræ candorem, & puritatem prouidè attendentes, & sincerè obseruari cupientes, in vltimo vestro generali Capitulo in Oppido Paulæ celebrato facultatem huiusmodi reuocare, ac per ipsam Sedem Apostolicam reuocationem confirmandam esse per vos decretum fuisset, ne vos deinceps ad aliqua perpetua suffragia obligare deberetis. Cum autem Io. Baptista de Turchis, dum viueret, ex deuotione, quam Ordini vestro, & præcipuè domui vestræ S. Trinitatis de Vrbe gerebat, in Ecclesia dictæ domus vnam Cappellam construi, ac picturis ornari fecisset, licèt non dotasset, seu pro dote aliquos redditus assignasset, tamen ante eius obitum ex testamento eisdem Correctori, & fratribus quamdam vineam, vnà cum domo in eadem existente liberam, positam extra portam S. Mariæ de Populo iuxta suos fines, pro dote ipsius Capellæ reliquit; cum onere, tamen, quòd ipsi fratres præsentes, & pro tempore existentes teneantur singulis annis tres missas cantatas, vnam videlicet in festo Concept. B. M. V. aliam in festo Natiu. S. Io. Baptistæ, reliquam verò in die omnium defunctorum de eisdem semel tantùm in anno, necnon etiam aliã legendo singulis hebdomadis totius anni die Sabbathi in perpetuum celebrare, seu celebrari facere, si vineam, & domum in ea existentem cum onere suffragiorum prædictorum eisdem Correctori, & fratribus dictæ domus acceptandi, & recipiendi, ac receptas tenendi, &, si opus fuerit, in alios redditus in eiusdem Ecclesiæ vtilitatem commutandi licentia concederetur.

Nota, quòd hoc indultum est ante confirmationem c. Paulæ; hæc enim obtenta est anno 1536. anno 2.

§. 2. Profectò, vt conscientijs vestris, ac necessitati

Concedit prout in sũmario. Vide ſupra, in conſtit. 4. Iul. II. §. 4. num. 26.

conſuleretur, ſua Sanctitas vobis vineam, vnà cum domo in ea exiſtente cum onere ſuffragiorum prædictorum acceptandi, & recipiendi, ac receptas tenendi, ac in alios redditus in eiuſdem Eccleſiæ vtilitatē commutandi liberè, & licitè, viuæ vocis oraculo deſuper nobis facto, licentiam conceſſit, pariter & indulſit.

Subſcriptione firmat.

§. 3. *In quorum fidem præſentes manu noſtra propria ſubſcripſimus, & per Secretarium noſtrum fieri, ſigillique noſtri parui iuſſimus impreſſione muniri. Datum Romæ, in Camera noſtræ ſolitæ reſidentiæ die 13. menſis Octobris 1535. Pontific. prælibati S.D.N. anno I. Ita eſt. Antonius Card. SS. quatuor, maior Pœnitentiarius. Pe. Io. de Viterbio, locus ſigilli.*

CONSTITVTIO VIII.

Erigit Monaſterium monialium tertij Ordinis Minimorum.

ANTONIVS.

Miſeratione diuina, tit. SS. quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis, dilectis in Chriſto Religioſis, Beatis nuncupatis, domus ſub inuocatione Ieſu Mariæ Toleti, ſub tertia Regula Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula degentibus ſalutem in Domino.

Proœmiũ. §. I. *INiunctum nobis ab Apoſtolica Sede ſeruitutis officium nos admonet, & inducit, vt ad ea libenter intendamus, per quæ diuinus cultus vbique ſuſcipiat incrementum, & religioſarum mulierum, quæ virginitatem ſuam Deo ſub profeſſionis regularis vinculo dedicare intendunt, ſalubribus votis gratum, immo debitum præſtemus aſſenſum.*

Supplicatio. §. 2. *Sanè exhibita nobis pro parte veſtra petitio continebat, quòd cum vos à quinque annis, vel circa in dicta domo vobis amore Dei donata permanſeritis, & clauſuram ſeruaueritis, præterquam quando ad confitendum peccata veſtra, & ſacramentum Euchariſtiæ ſuſcipiendum ad domum fratrum dicti Ordinis acceſſiſtis, & ſub correctione, & obedientia Prælati Prouinciæ Caſtellæ, & Generalis dicti Ordinis, quando ad iſtas partes accedere contingit, vixeritis. Nihilominus, quia Regula veſtra & vxoratis, & nuptis, cæteriſque quibuſuis communis exiſtit, neq; tria vota ſolemnia emittitis, cupitis vos, quæ omnes virgines eſtis, tria vota ſubſtantialia caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ emittere, veſtramq; domum prædictam in Monaſterium monialium profitentium erigi; ſuper quibus ſupplicari feciſtis humiliter, vobis per Sedem Apoſtolicam de opportuno remedio miſericorditer prouideri.*

Concedit prout in sũmario. §. 3. *Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate D. Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus, & de eius ſpeciali mandato, ſuper hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, domum veſtram prædictam in Monaſterium monialium dicti Ordinis tertiæ Regulæ profeſſarum erigimus, ita vt tria vota ſubſtantialia prædicta in manibus Superiorum dicti Ordinis Minimorum emittatis, & quæ pro tempore Monaſterium veſtrum ingredientur moniales, poſt annum, & vnum diem probationis elapſum, vt aliorum eſt mos, emittant: Omnibuſque & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, gratijs, conceſſionibus, & indultis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus aliæ moniales dicta tria vota ſubſtantialia emittentes dicti Ordinis Minimorum vtuntur, potiuntur, & gaudent, ſeu vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſitis, & valeatis, & pro tempore veſtri Monaſterij huiuſmodi moniales poſſint, & valeant, veris exiſtentibus præmiſſis, tenore præſentium indulgemus, ac licentiam, & liberam facultatem concedimus.*

§. 4. *Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus Concilijs editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, dictique Ordinis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub ſigillo officij Pœnitentiariæ, quarto Nonas Auguſti, anno Domini 1539. Pontific. D. Pauli Papæ III. anno 5.* Derogat contrarijs.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto, quòd iſtud Monaſterium deſtructum eſt, quia, petentibus dictis monialibus regi, & gubernari à Religione, Religio eas acceptare noluit; vt conſtat ex Cap. 2. Forijulij, numero 5. Sed poſtmodum, petente Sereniſſima Hiſpaniarum Regina, in Cap. Valent. 3. num. quinto Patres dicti Capit. eas receperunt in tertiarias, cum propoſito, ſi poſitæ fuiſſent in clauſura, & ſufficienter dotatæ, eas recipiendi in ſanctimoniales. Sed quia numquam id efficere potuerunt, ideo Patres eas numquam receperunt, & deſtructæ ſunt. Audio tamen, quòd in Gallia virtute huius conſtitutionis, quæ reuocata non eſt, ſimiles tertiariæ in moniales receptæ ſunt.

2 Nota etiam hic, quòd Paulus III. inſtituit altare priuilegiatum pro animabus defunctorum in Eccleſia S. Trinitatis de Vrbe Ordinis noſtri, nimirum in Capella S. Crucis, & S. Helenæ pro omnibus ſacerdotibus, tam ſecularibus, quàm regularibus, & quocumque anni tempore, per ſuas literas datas Romæ apud S. Petrum, decimo kalendas Aprilis, Pontif. eius anno 14. Sed quia ex communi ſtylo Curiæ hæc altaria priuilegiata non communicantur cœteris Eccleſiis noſtri Ordinis, vt cœtera priuilegia, ideo hic illud non poſui, nec multa alia ſimilia diuerſis Eccleſiis conceſſa. Annotare autem id volui, propter aliquos exiſtimantes hæc etiam communicari, per conceſſionem præſertim Clem. VII. ſupra, in conſtit. eius 3. §. 2. vbi dicitur, quòd conceſſa vni domui intelliguntur conceſſa omnibus. Sed falluntur; nam in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis non eſſet veriſimiliter in ſpecie conceſſurus, vt dicitur in reg. in generali, quæ eſt 81. de reg. iur. in 6.

IVLIVS III.

Italus, ex Oppido S. Sabini Diœcesis Aretinæ in Prouincia Hetruriæ, Vincentij de Monte filius, ad summum Pontificatum assumptus anno 1550. die 8. Februarij, Ordini nostro dedit infrascripta.

CONSTITVTIO VNICA.

Recipit Minimos, & bona ipsorum sub protectione Sedis Apostolicæ, & confirmat omnia priuilegia à suis prædecessoribus concessa.

IVLIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus, Correctoribus, ac Zeloso, necnon vniuersis fratribus Ordinis Minimorum sal. & Apostol. benedict.

Concedit prout in sũmario.

§. 1. *Cum à nobis petitur, quod iustum est, & honestum, tam vigore æquitatis, quam quia ordo exigit rationis, vt id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras, & loca, in quibus diuino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ in præsentiarum in communi rationabiliter possidetis, & in futurum iustis modis, præstante Domino poteritis adipisci, sub B. Petri protectione suscipimus, atque nostra. Omnes quoque libertates, & immunitates à fel. recor. Sixto IV. Alexandro VI. Iulio II. Leone X. Clemente VII. & Paulo III. prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, siue per priuilegia, concessiones, & alia indulta, vobis, & domibus vestris communiter concessa; Necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum ab Imperatoribus, Regibus, Ducibus, Principibus, ac alijs Christi fidelibus vobis, & domibus prædictis, etiam in communi rationabiliter indultas: Specialiter autem decimas, primitias, obuentiones, affictus annuos, responsiones, census, fructus, redditus, prouentus, vineas, domos, hortos, virgulta, prata, pascua, oliueta, viridaria, nemora, syluas, lacus, stagna, piscarias, & alia bona ad vos, & domos vestras huiusmodi etiam communiter spectantia, sicuti ea omnia iustè, & pacificè possidetis, vobis, & eisdem domibus vestris auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; salua in prædictis decimis moderatione Concilij generalis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarn. Dom. 1553. quinto kal. Maij, Pontif. nostri anno 4.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Noto 1. circa illam clausulam *Suscipimus sub protectione*, quòd per eam eximitur Religio à potestate Ordinariorum. Ita Mandos. in praxi, tract. de signatura gratiæ, tit. Exemptiones, versu Et de clausula priuilegij. Operatur etiam ista clausula, quòd non possint fratres se subijcere iurisdictioni Ordinariorum. Rota coram Seraphino decis. 595. nu. 7. Sed quid, si diceret, Suscipimus vos in proprios filios Romanæ Ecclesiæ Dico, quòd ista clausula non dicit exemptionem ab Ordinarijs, sed solùm quòd sic recepti non possint excommunicari, suspendi, vel interdici à quoquam iudice, præterquam à Papa, vel eius Legato. Ita deciditur in c. 1. de verb. signif. in 6. Vide c. Recepimus de priuil. Barb. de pot. Episc. p. 3. alleg. 123. n. 28. Rodriq. to. 2. q. reg. q. 63. art. 3. in fine Chokier de exempt. p. 1. qu. 9. nu. 3.

2 Noto 2. circa illam clausulam in fine positam *salua in prædictis decimis moderatione Concilij generalis*, quòd in Concilio Viennensi, de quo in clem. 1. de decimis, ponuntur quatuor casus, in quibus Religiosi grauantes, vel fraudantes Ecclesias circa decimas eis debitas, si requisiti per illos, quorum interest, non desistunt intra mensem, vel de vsurpatis, vel retentis intra duos menses non fecerint emendam, suspensi sunt ab officijs, administrationibus, & beneficijs, & talia non habentes sunt excommunicati. Videatur Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 12. Videantur etiam quæ supra dixi in const. 2. Iulij II §. 30.

PAVLVS IV.

Italus ex Ciuitate Neapolis, Ioannis Antonij de Caraffa filius, ad summum Pontificatum assumptus anno 1555. 23. Maij, dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Recipit Minimos, & bona ipsorum sub protectione Sedis Apostolicæ, & confirmat omnia priuilegia à suis prædecessoribus concessa.

PAVLVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Generali, & Prouincialibus, Correctoribus, ac Zeloso, necnon vniuersis fratribus Ordinis Minimorum, salut. & Apostolicam benedictionem.

Concedit prout in sũmario.

§. 1. *Cum à nobis petitur, quod iustum est, & honestum, tam vigore æquitatis, quam quia ordo exigit rationis, vt id per sollicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras, & loca, in quibus diuino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ in præsentiarum in communi rationabiliter possidetis, & in futurum iustis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, sub B. Petri protectione suscipimus, atque nostra. Omnes quoque libertates, & immunitates à fel. recor. Sixto IV. Alexandro VI. Iulio II. Leone X. Clemente VII. Paulo III. & Iulio etiam III. prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, siue per priuilegia, concessiones, & alia indulta, vobis, & domibus vestris communiter concessa; Necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum ab Imperatoribus, Regibus, Ducibus, Principibus, & alijs Christi fidelibus vobis, & domibus prædictis, etiam in communi rationabiliter indultas: Specialiter autem decimas, primitias, obuentiones, affictus annuos, responsiones, census, fructus, redditus, prouentus, vineas, domos, hortos, virgulta, prata, pascua, oliueta, viridaria, nemora, syluas, lacus, stagna, piscarias; & alia bona, ad vos, & domos vestras huiusmodi etiam communiter spectantia, sicuti ea omnia iustè, & pacificè possidetis, vobis, & eisdem domibus vestris auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; & salua in prædictis decimis moderatione Concilij generalis. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Incar. Domin. 1555. decimo kalend. Octobris, Pontific. nostri anno 1.*

CONSTITVTIO II.

Declarat, quomodo tractandi, & recipiendi sint apostatæ ad Religionem reuertentes.

MICHAEL GHISLERIVS.

Miseratione diuina tit. S. Mariæ super Mineruam, sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis Alexandrinus vulgariter nuncupatus, hæreticæ prauitatis in tota Republica Christiana supremus Inquisitor à S. Sede Apostolica specialiter delegatus, RR.PP. Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula suum generale Capitulum feliciter celebrantibus salutem in Domino, & Spiritus Sancti consolationem.

Proæmiũ.

INgens deuotionis affectus, quem erga Ordinem vestrum gerimus, efficit, vt in omnibus, quæ ad prosperos successus vestræ regularis obseruantiæ attinent, auxilium, & consilium, & quicquid sumus, & possumus, cum ratio postulat, & exigimur, vobis libenter impendamus.

Supplicatio. Vide tom. 1. Reg. c. 26. & cont. 10. Vrba. VIII. à § 3. infra.

§. 1. *Cum igitur nobis in Christo charissimus frater Matharinus Auberth Zelosus vester humiliter, & instanter supplicauerit, vt, sicut illi verbo tenus declarauimus, quomodò de mente, & intentione S.D.N. Papæ recipi, & à vobis recepti tractari debeant apostatæ, qui post emanatam contra eos ex die 13. Kalend. Augusti anni præteriti nouissimam eiusdem suæ Sanctitatis bullam ad vos redeunt, vobis quoque in vnum pro Religionis vestræ tractandis negotijs capitulariter congregatis exponere, & testimonialibus nostris ad vos literis denunciare dignaremur, ne in re tanti momenti à voluntate, & recto instituto eiusdem S. D. vel in minimo recedatis.*

Non omnes apostatæ recipiendi.

§. 2. *Nos, quibus huiusmodi apostatarum negotium per suam Sanctitatem speciali cura demandatum est, viuæ vocis oraculo desuper nobis facto, notum facimus, & tenore præsentium certiores reddimus, non fuisse, nec esse intentionis eiusdem S.D. vt quoscumque huiusmodi apostatas sine discrimine, & absque vllo delectu recipiatis, & vestræ Societati admisceatis, sed eos tantum, de quibus emendatioris vitæ propositum concipere, & sperare probabiliter potestis, & qui vestræ Religioni possint esse bono vsui.*

Apostatæ cogendi renunciare literis Apostolicis.

§. 3. *Quos in primis oportet cogere ad renunciandum omnibus, & singulis Apostolicis literis contra professionem suam, vel quouis modo contra regularem obseruantiam in forma Breuis, vel etiam plumbatis, aut sacræ Pœnitentiariæ Apostolicæ, ac quibusuis priuilegijs, & exemplis per eos hactenus impetratis.*

Debent iurare, quòd talia amplius non attẽtabunt.

§. 4. *Præstito etiam per eos iuramento in manibus Generalis, vel Prouincialis, aut eorum, quibus commiserint, quòd talia, aut similia impetrare numquam attentabunt, sed in statu professionis suæ, cui per solemne votum se addixerunt, post hac stabunt, & perseuerabunt, iuxta Regulæ, & statutorum Ordinis exigentiam.*

Probandi in humilitate, & patientia.

§. 5. *Quos sic per vos receptos, quamuis non vt inimicos habere, sed de eorum resipiscentia gaudere, & lætari debeatis, probandi tamen veniunt à vobis in camino patientiæ, & humiliationis, vtrum pœnarum timore, an virtutis amore, & vitę melioris proposito ad Religionis suę gremium reuertantur.*

Sunt priuati voce actiua, & passiua, &c. per nullos Superiores rehabilitandi.

§. 6. *Ideo de eiusdem S.D. mente, & voluntate esse tenore præsentium declaramus, huiusmodi apostatas per vos, vt præmissum est, receptos, & Religioni iterum insertos, actiua, & passiua vocibus, iureq; suæ primogenituræ, necnon publica ad populum prædicatione, & confessionis secularium audientia priuatos esse, per nullos Superiores, nec etiam per generale, seu prouinciale Capitula rehabilitandos, donec ad minùs per quadriennium bene, & laudabiliter sub correctionis, & disciplinæ ferula patienter, & humiliter vixerint. Quo quidem quadriennio sic expleto, posse ad huiusmodi, generalis, & prouincialis Capitulorum duarum ex tribus partibus vocalium accedente consensu, rehabilitari, & omnes, & singulos Religionis legitimos actus restitui, eiusdem S. D. N. Pauli Papæ IV. auctoritate, & gratia permittimus, & indulgemus; dummodò tempus, quo manserunt extra Religionem, inter suæ professionis annos non computetur.*

Contra istã formam recepti eijciendi.

§. 7. *Declarantes etiam, hactenus contra præscriptam formam per vos receptos non (nisi duarum præsentis Capituli generalis partium suffragante illis consensu) esse pro receptis habendos, sed habitu Religionis exuendos, & à Societate vestra eijciendos, & sic eiectos nihilominus pœnis in bulla prædicta contentis remanere obnoxios.*

Subscriptione firmat.

§. 8. *In quorum omnium, & singulorum fidem præsentes literas manu nostra subscriptas, per nostrum infrascriptum Secretarium fieri fecimus. Datum Romæ, in sacro Apostolico Palatio in ædibus solitæ residentiæ, die 10. Mensis Aprilis anni 1559. Pontif. S.D.N. Pauli Papæ IV. anno 4. sub soliti sigilli nostri appensione. F. Michael G. Card. Alex. Io. Matth. Rober. Secr.*

PIVS

P I V S V.

Italus, ex Oppido Boſchi Diœceſis Alexandrinæ in Prouincia Lombardiæ, Pauli de Ghislerijs filius, Ordinis fratrum Prædicatorum, ad ſummum Pontificatum aſſumptus anno Domini 1566. die 6. Ianuar. dedit Ordini noſtro infraſcripta.

C O N S T I T V T I O I.

Decernit, quòd ad Capitulum generale Ordinis Minimorum non teneantur accedere Collega Prouincialium, nec duo Commiſſi ipſius Prouinciæ, ſed tantùm Prouincialis cum vnico Commiſſo cuiuslibet Prouinciæ; & quòd in poſterum non celebrentur Capitula prouincialia intermedia, niſi dumtaxat per ſingulos Prouinciales cuiuslibet Prouinciæ, vnà cum Definitoribus eiuſdem Prouinciæ capitulariter eligendis in primo anno cuiuslibet trienny.

P I V S P A P A V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Vper familiam domus Dei, meritis licèt imparibus, diuina diſpoſitione conſtituti, ad ea, per quæ perſonarum quarumlibet, præſertim ſub ſuaui Religionis iugo, & humilitatis ſpiritu Altiſſimo famulantium diſpendijs occurri poſſit, opportunis remedijs prouidemus, ac deſuper diſponimus, & ordinamus, prout, perſonarum, & temporum qualitate penſata, in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Motiua.

§. 1. Cum itaque, ſicut accepimus, dilecti filij fratres totius Ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula nuncupatorum, iuxta Regulam dicti Ordinis Capitulum generale pro electione ipſius Ordinis Generalis in die feſtiuitatis Aſcenſionis D. N. Ieſu Chriſti de triennio in triennium celebrare conſueuerint, & ad Capitulum generale huiuſmodi ſex ex qualibet Prouincia, videlicet Prouincialis cuiuslibet Prouinciæ cum tribus Collegis, & duobus Commiſſis, ad quos pro tempore exiſtentium dicti Generalis, & Collegarum, & Procuratoris generalis, Zeloſi nuncupati electio ſpectabat, accedere teneantur: Ipſique fratres ſimiliter de triennio in triennium Prouinciales triennales in ſingulis Prouincijs eligere, dictique Prouinciales in ſingulis Prouincijs, vnà cum dilectis filijs Correctoribus, & Commiſſis Monaſteriorum, ſeu domorum ſingularum Prouinciarum pro Capitulis prouincialibus, ſeu intermedijs nuncupatis, in qualibet Prouincia anno ſecundo, & tertio dicti trienny celebrandis, in feſto Sancti Michaelis annis ſingulis, dicto triennio durante, iuxta ipſam Regulam ſeſe congregare, & Capitula intermedia huiuſmodi celebrare conſueuerint: Cumque etiam ſicut nobis innotuit, quoties Prouinciales, ac Collegas, & Commiſſos præfatos ad Capitulum generale huiuſmodi accedere contingit, id cum maximo eorum vitæ periculo, his præſertim calamitoſis temporibus, & eorum detrimento, maximiſque Prouinciæ ſumptibus fiat; & Capitula intermedia huiuſmodi in quibuſdam Prouincijs, ea præſertim de cauſa, ſeu nulla alia, quàm pro electione quatuor, aut plurium, ſeu minoris numeri Definitorum in qualibet Prouincia eligendorum facienda, per quos Definitores ferè omnia, quæ in ipſis Capitulis intermedijs fiunt, executioni demandantur, celebrare ſoleant, maximique ſumptus propterea ſubeundi ſint, quos dicti fratres maxima paupertate oppreſſi ſufferre nequeunt; idque etiam non ſolùm in non modicum dicti Ordinis, illiuſque Monaſteriorum, & regularium locorum detrimentum, & iacturam, ſed etiam, cum quam plures fratres ipſius Ordinis ad Capitula intermedia huiuſmodi annis ſingulis accedentes, & præcipuè in Bethica, ac Calabria, alijſq; Prouincijs, & partibus in magno numero confluentes, eorum Monaſteria quaſi deſolata interim relinquere videantur, in diuini cultus diminutionem cedat, & proinde etiam eiſdem fratribus ad Capitula intermedia, ſeu prouincialia huiuſmodi accedentibus non modica vagandi occaſio præſtetur.

§. 2. Nos igitur diſpendijs, & alijs præmiſſis opportunè prouidere, ac dicti Ordinis ſingulares perſonas vberiores in vinea Domini fructus in dies afferre non ceſſantes, ſpiritualibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, ipſoſque & eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, de cætero perpetuis futuris temporibus Prouincialem ex qualibet Prouincia, vnà cum Commiſſo dumtaxat, ad quos dicti Genera- Ad Capitulum generale ſolus Prouincialis cum vno Commiſſo accedat.

nera-

neralis, illiusque Collegarum, & Procuratoris prædictorum electio, vt moris est, dumtaxat spectare debeat, prout antea ad sex prædictos spectabat, ad Capitulum generale huiusmodi, absque Collegis, & Commisso prædictis accedere debere.

Quatuor, aut plures Definitores eligantur.

§. 3. Necnon quatuor, seu plures, aut minoris numeri, prout Prouinciali, & Correctoribus, ac Commissis Capitulum prouinciale primi anni pro tempore celebrantibus visum fuerit, in Definitores etiam triennales de cætero etiam tempore electionis eorumdem Prouincialium eligi debere.

Capitula intermedia per Prouinciales & Definitores absque Correctoribus celebrētur.

§. 4. Et Capitula intermedia huiusmodi per singulos Prouinciales, vnà cum Definitoribus ipsis, absque eo quòd Correctores, & Commissi prædicti ad Capitula intermedia huiusmodi accedere, seu conuocari debeant, vel teneantur, in singulis Prouincijs dicto die S. Michaelis celebrari posse.

Ius eligendi Generalem ad solos Prouinciales cum suis Commissis spectat.

§. 5. Ac ius, & facultatem eligendi Generalem dicti Ordinis, illiusque Collegas, & Procuratorem præfatos ad Prouincialem ex qualibet Prouincia, vnà cum Commisso dumtaxat, prout antea ad sex prædictos spectabat, spectare; ipsosque Prouincialem, & Commissum, absque alijs Collegis, & Commissis prædictis, dumtaxat ex qualibet Prouincia ad Capitulum generale huiusmodi accedere.

Ius celebrā di Capitula intermedia ad Prouinciales; cum Definitoribus.

§. 6. Ius verò, & facultatem celebrandi Capitula intermedia huiusmodi etiam ad singulos Prouinciales dumtaxat in qualibet Prouincia, vnà cum Definitoribus prædictis, absque eo quòd dicti Correctores, & Commissi eisdem Capitulis interesse; aut ad illa conuocari debeant, spectare, & pertinere.

Generalis, &c. electiones prædicto modo factæ validæ sunt.

§. 7. Et insuper tam Generalis, suorumque Collegarum, ac Procuratoris, quàm Definitorum prædictorum electiones, per Prouincialem cuiuslibet Prouinciæ, & Commissum, ac Prouinciales prædictos respectiuè pro tempore factas, validas, & efficaces, ac canonice factas fore, & esse, suosque plenarios effectus sortiri debere in omnibus, & per omnia perinde, ac si Generalis, & Collegarum, ac Procuratoris prædictorum electio per sex supradictos facta fuisset.

Capitula intermedia prædicto modo facta valent.

§. 8. Definitorum verò electiones huiusmodi in dictis Capitulis intermedijs faciendas, vt præfertur, omniaque & singula Capitula intermedia huiusmodi per singulos Prouinciales, & Definitores præfatos dumtaxat in qualibet Prouincia pro tempore celebrata, in omnibus, & per omnia perinde, ac si vnà cum Correctoribus, & Commissis eo tempore celebrata, dictorumque Definitorum electiones quolibet anno cum interuentu eorumdem Correctorum, & Commissorum factæ fuissent, perpetuò valere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Hæc constitutio habet vim validi contractus.

§. 9. Necnon præsentes literas nullo vmquam tempore de surreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, seu inualidari posse, minúsque sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, & derogationibus comprehendi, sed semper in pristinum statum restitutas, ac sub data per ipsos fratres eligenda de nouo concessas censeri, vimque validi, & efficacis contractus inter Sedem Apostolicam, & fratres præfatos sortiri; ipsisque nullatenus, ac non nisi expressa de verbo ad verbum derogatione huiusmodi facta fuerit mentio, derogari possit; Sicque per quoscumque iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, ac ipsius Ordinis Protectorem, Correctores, & Commissos præfatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, motu simili declaramus, & ordinamus.

§. 10. Et nihilominus venerab. fratribus Compostellan. & Toletan. ac Hispalen. Archiepiscopis, siue eorum in spiritualibus Vicarijs, aut Officialibus generalibus per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte ipsorum fratrum, aut alicuius eorum super præmissis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia, & singula iuxta earumdem præsentium tenorem integrè, & inuiolabiliter obseruari, eosdemque fratres illis pacificè vti, frui, & gaudere, non permittentes, eos, aut eorum quempiam desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus, aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Commissarios deputat.

§. 11. Non obstantibus Regula ipsius Ordinis, & Correctorio nuncupato, & alijs præmissis, & quibusuis Apostolicis, necnon in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, ac ipsius Ordinis, illiusque Monasteriorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, & reformationibus: priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, Monasterijs, & Ordini prædictis, illorumque Superioribus, personis quibusuis alijs sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam motu simili quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 27. Maij, 1568. Pontific. nostri anno 3. Derogat contrarijs.

§. IX.

§. IX.

1 Nota, quòd priuilegia per modum contractus, vt est istud, non reuocantur per clausulam generalem, etiam expressam, nisi saltem in genere reuocentur priuilegia, etiamsi per modum contractus fuerint concessa: Quia cum talia priuilegia iure ordinario irreuocabilia sint, & necessaria sit grauissima causa, vt istæ reuocentur, non præsumuntur reuocari, nisi prædicto saltem modo sufficienter exprimantur. Ita Sanch.li.8.de matrim.disp.33.nu.8.Suar.li.8. de leg. ca. 38.nu.3.Mandos.in reg.1.Cancellar. q. 9. nu. 2. Circa hanc constit. multa essent dicenda, sed quia pertinent ad Ordinis constitutiones; consultò omitto, dicturus in actuum generalium recollectione, si Religio iusserit.

CONSTITVTIO II.

Capuccini non possunt transferri ad Ordinem Minimorum, nec è contra.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. *Sedis Apostolicæ solertia, dum ad salutare quorumdam remedium extructa in eorum detrimentum vergere conspicit, ne, quod illis profuturum maturitate summa produsse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris prouisionis opem afferre consueuit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.*

Motiua. *§. 1. Sanè accepimus, quòd, cum aliquando contingat, aliquos fratres religiosos, tam Ordinis S. Francisci Capuccinorum, quàm eiusdem S. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum de vno loco ad alium, etiam forsan absque suorum Superiorum licentia, transferri, exinde perturbationes, & mala exempla inter eosdem fratres sæpius oriri soleat.*

Statuit prout in summario. *§. 2. Nos cupientes perturbationibus, & malis exemplis huiusmodi, quantùm cum Deo possumus, obuiare; motu proprio, non ad alicuius instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus nullus ex fratribus Capuccinis ad dictum Ordinem S. Francisci de Paula, nec è conuerso, quòd vllus frater eiusdem S. Francisci de Paula ad Ordinem fratrum Capuccinorum huiusmodi vllo vmquam tempore, & quacumque etiam, & quantumcumque iustissima causa, etiam de licentia suorum Superiorum, se transferre possit, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò statuimus, & ordinamus.*

Decretum irritans. *§. 3. Decernentes, statutum, & ordinationem huiusmodi per fratres præfatos sub indignationis nostræ pœna inuiolabiliter obseruari debere; ac ex nunc irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate tam ordinaria, quàm delegata, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrariis. *§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.*

§. 5. Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsitan facienda foret, deferri; volumus, vt ipsarum transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, in iudicio, & extra, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S.Petrum, sub annulo Pisc. die 6. Octobris 1567. Pontif. nostri anno 2. Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. II.

1 Noto quò ad illam partem, qua prohibet Minimus ingressum ad Capuccinos, quòd videtur, Pontificem fuisse malè informatum: Nam cum Religio nostra sit omnium strictissima, vt dictum est sæpius supra, & probo latè tom 1.Relig.q.1. c. 24.§. 1. de iure communi non poterant ad Capuccinos transire. Adde, quòd per multas constitutiones supra relatas prohibiti sunt Minimi ad alium Ordinem transire sub grauibus pœnis, quas tam recepti quàm recipientes ipso facto incurrere habeant, vt videri potest constit.4.Pauli III.§.2. Sed suspicor, quòd aliqui apostatæ à nostra Religione ad Capuccinos transirent, quos fortè recipiebant bona fide, putantes id sibi licere; licèt si, vt verum fateat, numquam audiui, quòd vllus ex nostris ad Cappucinos transierit, quamuis antiquissimos in Religione senes super hoc interrogauerim. Scio bene, quòd ex Capuccinis ad nos conuolarunt multi, qui iure communi recipiebantur, & tot fuerunt aliquando, vt multùm super hoc grauata Religio nostra, pro remedio supplicauerit Pontifici, qui reciprocum hunc transitum prohibuerit, licèt quò ad nos fuerit pro potiori cautela, seu ad tollendos scrupulos, seu ad declarandum ius commune. Quò verò ad transitum ipsorum ad nos fuit omnino necessarium, nam derogat iuri communi, & tot priuilegiis supra concessis, quibus possumus ex omnibus Religionibus ad nos conuolantes recipere, ius commune corroborantibus.

CONSTITVTIO III.

Declarat, Ordinem Minimorum inter Mendicantes esse connumerandum, eique omnia priuilegia Mendicantibus concessa communicat.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolicæ Sedis benignitas, sicut ex debito pastoralis officii erga omnes fideles generaliter affectum charitatis ostendit, sic eos, quos sub regularis obseruantiæ iugo diuino cultui emancipatos esse cognoscit, speciali tenetur patrocinio confouere. Procemiū.

§. 1. Exponi sanè nobis nuper fecerunt dilecti filii fratres Ord. Minimorum S. Francisci de Paula, tamdudum Apostolica auctoritate approbati, quòd licèt inter alia eis concessa priuilegia, & indulta, omnia, & singula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordi- Supplicatio.

Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius professores, & domos, eorumque Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuerint, & propterea fratres Ordinum huiusmodi etiam sub Mendicantium nomine comprehendi debeant, nec super præmissis à quoquam molestari possint. Cum tamen, sicut eadem expositio subiungebat, ex eo quòd nos nuper in quadam declaratione per nos sub Mendicantium fratrum Ordinibus, certis tunc expressis de causis, facta, præter S. Dominici, S. Francisci, ac eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ seruorum inseri voluerimus, ac propterea facile à quibusdam dubitari meritò posset, quòd, si Ordinis Minimorum fratres huiusmodi sub illis comprehendi voluissemus, nos specialem etiam de illis mentionem omnino fecissemus. Quare, ne super præmissis vmquam dubitari contingat, ijdem fratres nobis humiliter supplicari fecerunt, vt sibi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Declarat prout in sũmario. §. 2. Nos attendentes, eos, cum actu mendicent, non nisi honesta de causa in Mendicantium Ordines esse ascriptos, ac propterea sua priuilegia illæsa conseruare volentes, eosque & eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon quarumcumque litium, & causarum statum, ac merita, nomina, & cognomina iudicum, coram quibus illæ pendent, ac collitigantium, aliorumque necnon quorumcumque priuilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eis concessorum præsentibus pro expressis habentes, causasque huiusmodi ad nos harum serie auocantes, illasque penitus, & omnino extinguentes, ac litigantibus huiusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tam per nos nuper, quàm per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, ad præfatum Minimorum Ordinem de nouo extendimus, & ampliamus; ipsosque verè Mendicantes esse, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendi debere, necnon omnia, & singula Concilij Trid. decreta pro Mendicantibus Ordinibus declarata, & modificata, etiam pro Ordine Minimorum huiusmodi declaramus, & modificamus.

Mandat Ordinarijs, ne molestent fratres contra sua priuilegia. §. 3. Districtiùs in virtute sanctæ obedientiæ, ac alijs arbitrio nostro infligendis pœnis inhibentes quibusuis locorum Ordinarijs, ac alijs quibuscumque ne eosdem fratres Ordinis Minimorum contra eis sit concessa priuilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulæ præseruatiuæ. §. 4. Decernentes quoque, præsentes literas vllo vmquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusue sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus, & alijs contrarijs dispositionibus, tam per nos, quàm etiam successores nostros quomodolibet, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis pro tempore factis, & faciendis, quorumcumque tenorum existant, includi, sed, illis non obstantibus, in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, etiam sub data per ipsos fratres Ordinis Minimorum eligenda de nouo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ esse, & ad hoc vt perpetua firmitate subsistant, vim validi, & efficacis contractus inter dictam Sedem, & præfatorum Ordinum Mendicantium fratres huiusmodi habere.

§. 5. Sicque per quoscumque iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardin. sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 6. Quocirca venerab. fratribus Archiepiscopo Theatino, & Episcopo Amerino, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte eorumdem fratrum Ordinis Minimorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ipsos fratres Ordinis Minimorum huiusmodi voluntate, statuto, declaratione, & alijs præmissis omnibus, & singulis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes, eos per quoscumque quomodolibet indebitè molestari: contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Et nihilominus, legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus, aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Deputat Commissarios.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas quis vigore præsentium ad iudicium non extrahatur, & alijs, necnon in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus quoque, & alijs decretis, in genere, vel in specie, & quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros præfatos, ac nos, & Sedem præfatam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, & de fratrum nostrorum consilio, necnon Apostolicæ potestatis plenitudine Derogat cõtrarijs.

dine concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 9. Nouemb. 1567. Pontif. nostri anno 2.

§. II.

1 Noto 1. quòd Religio Minimorum, antequam inter Mendicantes annumeraretur per hoc priuilegium, Mendicans Religio erat, tum quia & actu mendicabat, & ex sua primæua institutione euangelicam paupertatem profitetur, vt patet ex Regula, num. 24. vbi dicitur, *Præterea sub paupertate euangelica perpetuo militantes omnes dicti fratres clerici, & laici pecunias nullatenus tangant, nec illas scienter deferant. Neque ipsi in iudicio, aut extra contendendo repetant eleemosynas temporaneas, vel annuas, aut perpetuas, huic ordini quomodolibet oblatas, cum illa ab eis in toto, vel in parte auferentur.* Quod esse satis ad rationem Religionis verè Mendicantis, docet Suar. tom. 4. de Relig. tract. 2. lib. 1. c. 8. nu. 3. & 4. Quare ista annumeratio potius est quædam solemnis declaratio, quàm aliud; non enim Religio nostra est Mendicans, eo quia eam talem declarauerit Pius V. Sed eam sic declarauit, quia talis erat, & patet ex ipsa bulla §. 2. ibi. *Quare, ne super præmissis vnquam dubitari contingat.* Et §. 3. fine, vbi ait. *Ipsosque verè Mendicantes esse, & sub Mendicantium ordinibus esse, & comprehendi debere declaramus.* Vnde constat clarè, quòd Papa ad tollenda dubia declarat Ordinem Minimorum esse Mendicantem.

2 Noto 2. quòd Prædicatores præferuntur semper alijs Mendicantibus, & obtinent primum locum inter illos, cap. Quorumdam, de elect. vbi Glossa verbo Prædicatorum dicit, id esse, quia ille Ordo est antiquior, & antiquiores sunt honorabiliores; cap. 1. & cap. Statuimus, de mai. & obed. Sed hæc ratio non valet, quia Ordines Augustiniensium, & Carmelitarum sunt antiquiores Prædicatoribus, vt Cassanæus in catal. gl. mund. p. 4. consid. 69. & 70. Azor. tom. 1. instit. mor. lib. 12. cap. 25. q. 3. vers. Quæres. Ratio itaque potest esse, Vel quia dictus Ordo Prædicatorum fuit primò scripto & solemni constitutione ab Apostolica Sede approbatus, vt dicit Azor. loc. cit. Vel (si hoc non valet, vt contendunt dicti Augustinienses, & Carmelitæ) quia dictus Ordo apud dictam Sedem plus alijs literis, & sanctitate promeruerit: Et certè genuit semper, & aluit hic Ordo à primæua sui institutione viros grauissimos, doctissimos, & sanctissimos, qui Romanam Ecclesiam verbis, & operibus constantissimè, & indefessè propugnarunt. Vel denique quia ita placuit summis Pontificibus erga hanc Religionem bene affectis, vt in rebus istis positiuis communiter fieri solere docet Glossa in ca. Cum ad sacrosanctæ, de sent. excom. extr. Io. XXII. verb. Duodecim; & Glossa in cap. fin. de sent. excom. verb. Velle; & habetur in l. 1. ff. de const. princ. Vt vt sit, certum est, Prædicatores præcedere omnes alios Mendicantes in processionibus, disputationibus, sessionibus, cæterisque actibus publicis, vel priuatis, in quibuscumque Ciuitatibus, locis, & terris, etiamsi ibi Ecclesias, domos, & Conuentus non habeant; nisi, appposita pœna excommunicationis latæ sententiæ contradicentibus, & dictos fratres inquietantibus, declarauit Pius V. per suam const. quæ incipit, Diuina disponente, apud Cherub. tom. 2. bull. in eius constit. 71. §. 3. & 4. pag. 267. Quæ declaratio licèt fuerit mutata à Greg. XIII. per eius const. 84. quæ incipit, Exposcit, apud dictum Cherub. loc. cit. in Greg. pag. 469. fuit tamen postea restituta, & ampliata per Clem. VIII. per eius const. 13. quæ incipit, Inter cætera, apud dictum Cherub. tom. 3. bull. in Clem. pag. 16. De his Fettus in sum. const. sui Ord. p. 1. cap. 23.

Noto 3. quòd inter alias omnes Religiones in honoribus sessionibus, disputationibus, prædicationibus, locutionibus, orationibus 40. horarum pro publico bono indictis, & alijs quibuscumque actibus publicis non attenditur ordo fundationis Conuentus in Ciuitate, vel oppido, vt fit in processionibus solemnibus, & publicis per speciales declarationes Pontificum, vt dico to. 3. priuil. cap. 2. num. 27. Sed attenditur ordo antiquitatis Religionis, *nam qui prior est tempore, potior est in iure,* reg. Qui prior, de reg. iur. in 6. c. Antiquas de priuileg. c. Renouantes d. 22. l. Qui prior. ff. de iudic. instit. §. singulorum de rer. diu. Plures Doctores, & textus ad id probandum affert Cassaneus in catal. glor. mun. 4. p. consf. 52. vers. Quinto ergo modo; quod si antiquitas verificari non possit consuetudini legitimæ standum est.

CONSTITVTIO IV.

Declarat, quòd Ordines tam S. Dominici, & S. Francisci, quàm Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, ac Seruorum B. M. sunt verè, & propriè Ordines religiosi Mendicantes, etiamsi in communi bona, quamuis immobilia, possideant, eorumque gratijs omnibus perfruuntur.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, tam vniuersalis Christianæ, quàm singularum eius Religionum præcipuus defensor, omnibus illarum incommodis pro sui pastoralis officij debito libenter occurrit, & eorum indemnitati salubribus, iuxta temporum, morumque exigentiam, declarationibus, & alijs remedijs consulere solet opportunis.

Mendicantes sic exempti à contributione seminarij, & subsidij, &c.

§. 1. Sanè licet dilecti filij omnium Mendicantium Ordinum fratres à contributione seminarij Clericorum, in qualibet Ciuitate iuxta eiusdem Concilij formam erigendi, per Trident. Concilij decreta eximantur; Nosque inter alia eisdem Mendicantium Ordinum fratribus concessa priuilegia, eos, & eorum quemlibet, tam à seminarij huiusmodi contributione, quàm subsidio quomodolibet, necnon decimis quibuscumque & certis alijs oneribus Apostolica auctoritate similiter exemerimus, & liberauerimus, eosque ad illorum omnium contributionem nullo vnquam tempore cogi, & compelli posse decreuerimus: Tamen non sine animi molestia nuper accepimus, quòd nonnulli locorum Ordinarij, & forsan in prouincialibus Concilijs, eo forsan sub prætextu, quod Ordinum Mendicantium fratres huiusmodi bona stabilia ex indulto, seu dispensatione Apostolica retinere possunt, & propterea Mendicantes re vera

non sint, eos ad seminarij, subsidij, decimarum, & aliorum onerum huiusmodi contributionem cogere forsan præsumpserunt, & in dies præsumunt, in graue ipsorum Ordinum grauamen, & præiudicium non modicum.

Declarat, qui sint Ordines Mendicantes.

§. 2. Nos animo reuoluentes, eos ex fructibus bonorum huiusmodi varias Reipublicæ Christianæ vtilitates afferre, cum ex ipsis varios Magistros, & Doctores manuteneant, ex quorum doctrina ipsorum fratres nouitij eruditi postmodum effecti, gregem Dominicum prædicationibus suis, consilijs, confessionibus, orationibus, alijsque innumeris pietatis operibus iuuent, & pascant, eorumque domos non minus, immo magis quàm ea, quæ per Ordinarios erecta sunt, seminaria vocari posse, & propterea Mendicantium nomen amittere nullo modo debere. Volentes idcirco omnem dubitandi materiam amputare, omnes, & singulos Mendicantium Ordinum fratres huiusmodi, ac eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcumque litium, & causarum coram quibusuis iudicibus, & vbicumque quomodolibet pendentium status, & merita, nominaque & cognomina iudicum, & collitigantium, necnon quorumcumque priuilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eorumdem Ordinum Mendicantium fratribus hactenus quomodolibet concessorum tenores præsentibus pro expressis habentes; lites quoque & causas præfatas, vt præfertur, pendentes ad nos harum serie auocantes, illasque penitus extinguentes, & collitigantibus huiusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes; Motu proprio, non ad ipsorum fratrum, vel alicuius eorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos quatuor Mendicantium Ordinum, videlicet S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum, inter quos etiam recenseri volumus Seruorum B.M. nominibus comprehensos fratres, eorumque domus, Monasteria, & loca, etiamsi in communi propria bona, tam mobilia, quàm immobilia, & stabilia, ac alia quæcumque possederint Mendicantium vocabulo, omnibus, ac singulis Mendicantium priuilegijs, eis quomodolibet concessis vti posse, & debere, nec super præmissis vllo vmquam tempore molestari posse, auctoritate Apostolica per præsentes statuimus, & declaramus: Ac tam Concilij Trid. quàm omnia, & singula alia decreta, statuta, ordinationes, priuilegia, & iura de Mendicantibus loquentia, ad omnes, & singulos Ordines præfatos, eorumque domos, & loca etiam propria bona, in communi tamen, retinentes extendimus, & ampliamus, illaque de illis loqui etiam auctoritate præfata per easdem præsentes declaramus.

Eximit de nouo Mendicantes à contributione seminarij, & decimarũ &c.

§. 3. Ac insuper eisdem Ordinarijs, & quibusuis alijs, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus, quauis auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & alijs arbitrio nostro moderandis pœnis, similiter per præsentes mandamus, vt, si quid per eos tam nostro, quàm prædecessoris nostri temporibus, tam ratione seminarij, subsidij, & decimarum, quàm aliorum onerum huiusmodi exactum fuit, id totum eisdem fratribus, omni mora, & dilatione postpositis, restituant; Districtiùs inhibentes eisdem locorum Ordinarijs, cæterisque personis, tam ecclesiasticis, quam secularibus, quauis auctoritate fungentibus, & cuiusuis dignitatis, gradus, & conditionis existentibus, ne eosdem Mendicantium Ordinum fratres præfatos, bona huiusmodi retinentes, quouis prætextu super seminarij, subsidij, & decimarũ contributione molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 4. Decernentes quoque, præsentes literas nullo vmquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari vllatenùs posse, minusuè sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus, & alijs contrarijs dispositionibus, tam per nos, quàm etiam successores nostros quomodolibet, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, pro tempore factis, & faciendis, quorumcumque tenorum existant, includi, sed, illis non obstantibus, in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenariè reintegratas, etiam, sub data per ipsos eligenda de nouo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ esse, &, ad hoc vt perpetua firmitate subsistant, vim validi, & efficacis contractus inter Sedem Apostolicam, & præfatorum Ordinum Mendicantium huiusmodi fratres habere debere.

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 5. Sicque per quoscumque iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari debere. Irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Commissarios deputat.

§. 6. Quocirca dilectis filijs Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon quorumcumque tam cathedralium, quàm collegiatarum Ecclesiarum Decanis, Præpositis, Archipresbyteris, Archidiaconis, Thesaurarijs, & quibusuis alijs in eisdem Ecclesijs dignitates obtinentibus, vbilibet, & in quibuscumque regionibus, terris, & locis existentibus, per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum fratrum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis omnibus efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem fratres, & eorum singulos præmissis omnibus pacificè frui, & gaudere; non permittentes, eos, vel eorum quempiam super illis quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, & nihilominus, legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam aggra-

nan-

uando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs.

§. 7. *Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prędecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas quis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, & alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusq; & alijs decretis in genere, vel in specie, etiam motu simili, & ex certa scientia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, ac aliàs quomodolibet, etiam consistorialiter concessis, approbatis, confirmatis, & sæpius innouatis: quibus omnibus, etiamsi de illis, illorũq; totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresè derogamus, contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 8. *Volumus autem, quòd præsentium transumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, aut alicuius Prælati in dignitate ecclesiastica constituti sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.*

Iubet has literas publicari.

§. 9. *Quòdque eædem præsentes in valuis Cancellariæ Apostolicæ, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, necnon in acie campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris publicentur, & inter extrauagantes constitutiones perpetuò valituras conscribantur, ac, postquam publicatæ fuerint, plenam, & indubiam fidem faciant, necnon omnes, & singulos illas concernentes perinde ligent, ac si essent personaliter intimatæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Pisc. die 1. Octobris, 1567. Pontif. nostri anno 2.*

§. II.

1 NOto 1. quòd vltra dictos Ordines, inter Mendicantes relati etiam sunt Ordines Minimorum, vt supra const. anteced. Fratrum S. Hieronymi Iesuatorum per eumdem Pium in bulla, quæ incipit, Romanus Pontifex priuilegia; & refert Rodriq. in suo bull. in Pio V. bulla eius 21. & Cherub. tom. 2. bullar. in Pio V. constit. eius 50. Et Fratrum Societatis Iesu, per constit. Pij V. quæ incipit, Dum indefessè; & refert Rodriq. in bullar. in Pio V. constit. eius 5. & fratrum Carmelitarum discalceatorum à Clem. VIII. per suam constit. quæ incipit, Decet pacem, apud Rodriq. in bull. in Clem. VIII. constit. eius vlt.

2 Noto 2. quòd omnes Religiosi, qui sunt in Ecclesia Dei, in quatuor primarias, & principales species diuiduntur. In Monachos, in Mendicãtes, in Clericos regulares, & in Clericos seculares. Monachi sunt, & dicuntur illi, qui toti contemplationi dediti, solitariam vitam agunt. Mendicantes sunt, & dicuntur illi, qui Martham, & Magdalenam imitantes, Deo, & proximo student inseruire. Vnde Panor. in cap. Causam, el 1. de iudic. nu. 2. ait Monachi propriè, & strictè possunt dici illi, qui vi Regulę stant solitarij in Monasterio, nec immiscent se in prædicationibus, nisi habeant administrationem; dicuntur enim Monachi à solitudine: vndę omnes Monachi possunt dici fratres, sed non conuertitur, quia omnes fratres non dicuntur Monachi, nam Mendicantes in rigore non accipiunt illam denominationem strictè sumptam. Clerici regulares dicuntur, & sunt illi, qui collegialiter viuunt sub votis Religioni essentialibus, & à Monachis, vel fratribus Mendicantibus parum, vel nihil differunt: In essentialibus nihil, in accidentalibus differunt. Clerici seculares dicuntur illi, qui in proprijs domibus habitant, & ex proprio, vel patrimoniali, vel labore parto viuunt: & constituunt tertium genus hominum. 1. enim genus est purè secularium; 2. purè Religiosorum; 3. est mixtum ex 1. & 2. & vocatur Clericorum secularium. Ita Hostie. in sum. de vita, & honest. Cler. §. 2.

3 Noto 3. quòd disputant inter se Doctores, an Apostoli fuerint Clerici regulares; an verò Monachi, seu fratres. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 2. lib. 1. cap. 7. num. 12. Caracciol. in const. Cleric. regul. in præfat. num. 1. Clericos fuisse asseuerant. Communis opinio est, fuisse Monachos, & Monachorum Patres. Ita Cassian. collat. 18. cap. 5. Quòd tria Religionis vota emiserint, docet D. Th. 2. 2. q. 88. ar. 4. ad 3. Ex quo aliqui prætendunt probare, Apostolos Monachos fuisse. Sed non valet, nam & Clerici regulares eadem vota faciunt. Mihi videtur quæstio de nomine: cum isti omnes in essentia conueniant, & solùm in nomine, habitu, & constitutionibus accidentalibus differant. Nihilominus dico, probabilius, & certius esse, Apostolos fuisse Monachos, seu fratres, quàm Clericos: Tum quia ita videntur sensisse omnes SS. Patres. Chrysost. homil. 3. contra vitupérat. vit. monast. Isidor. li. 2. de off. eccl. cap. 15. Bern. in apolog. ad Guliem. Abb. versùs finem: Tum quia credendum est, Apostolos eam elegisse vitam, quæ esset omnium perfectissima, vt perfectionis magistri possent meritò dici, & ex abundantissima gratia, quam à Christo acceperant, aliud promanasse credendum non est. Sed illa vita est omnium perfectissima, quæ est omnium strictissima, vt probo cum multis tom. 1. Relig. q. cap. 24. concl. 7. Et patet. 1. quia ad strictissimam, vtpotè perfectissimam, datur transitus à quacumque minùs stricta, & minùs perfecta. 2. quia illa Religio perfectior est, quæ magis religat, & subijcit sensus rationi, cum enim hæc vulnerata fuerit per peccatum Adæ, contra eam recalcitrarunt illi, & in se ipsos laxati sunt: sensus autem non subijciuntur rationi magis quàm per abstinentias, & pœnitentias: vndè dictum est *Vexatio dat intellectum, & castigasti me, & eruditus sum*. Ergo, cum negari non possit, Religiones Monachorum esse strictiores: tum propter multitudinem, tum propter duritiam præceptorum; tum propter alia, quæ ipsi probant: neque etiam negari potest, quin Apostoli fuerint veri Monachi. Adde, quòd forma habitus, qui modò defertur à Papa, & à Cardinalibus, quam ab Apostolis deriuasse credendum est, habitui monachali, & caputio fratrum assimilatur potius, quàm habitui Clericorum. Similiter corona, seu tonsura Papæ, & Cardinalium magis assimilatur coronæ Monachorum, quàm Clericorum. Etsi non abradantur ex parte inferiori capitis, vel id vsus obtinuit, vel est, quia ratione status à temporalibus non sunt omnino abstracti. Et si vis scire, quid ipsa tonsura significet, & quare fiat in summitate capitis cum abrasione capillorum: & quare eam non deferant conuersi, & quare isti in inferiori parte capitis abradantur (licèt hoc vltimum apud nos non sit in vsu) consule Glossam in clem. final. de vita, & hon. Cler. ver. Et tonsuram.

CONSTITVTIO V.

Reuocat omnes licentias concessas mulieribus ingrediendi Monasteria fratrum, & prohibet tales ingressus sub pœna excommunicationis ipso facto, postquam harum literarum notitiam habuerint, absolutionem sibi reseruando; introducentibus verò apponit pœnam priuationis, & suspensionis à diuinis.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ. *REgularium personarum, quæ, relicto seculo, Dei se obsequio dedicarunt, pro commisso nobis officio quieti consulere cupientes, ad ea remouenda, quæ religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, vt nulla re, quæ eas à diuino cultu auocet, præpeditæ, secundùm Ordinum suorum regularia instituta, & decretum sacri Trid. Concilij tranquillis mentibus gratum Altissimo impendere possint famulatum.*

Motiua. §. 1. *Quia igitur & Carthusiensium Ordinis, & aliorum regularem vitam professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quòd mulieres modestię matronalis oblitæ, domos, ac Monasteria eorum contra ipsorum instituta, prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & alijs Præsidentibus aliquando recusantibus, & renitentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine graui laicorum etiam offensione, ac scandalo, si quando admitti nimis facilè videantur.*

Prohibet prout in sũmario Vide const. 6. Iul. II. §. 3. à nu. 4. §. 2. *Huic rei prouidere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas facultates, ac licentias ingrediendi Monasteria, ac domos Carthusiensium, & aliorum, quorumcumque regularium Ordinum, etiam Mendicantium, mulieribus cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuscunque etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, ab Apostolica Sede quomodocumque concessas, quarum tenores perinde, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, tenore præsentium reuocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus.*

Introeuntibus apponit pœnas. §. 3. *Districtè prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus sub excommunicationibus latæ sententia pœna, postquam harum literarum notitiam habuerint, à qua non possint, nisi à nobis, aut à Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolui, præterquam in mortis articulo, ne dictas domos, & Monasteria ingredi audeant.*

Introducẽtibus apponit pœnas. §. 4. *Ipsis verò Monasteriorum, & Conuentuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & alijs Præsidentibus, quocumque nomine vocentur, & eorum Monachis, Canonicis, & Fratribus, siue Mendicantibus, siue non Mendicantibus, sub priuationis officiorum, quæ in præsentia obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis à diuinis ipso facto, sine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere, admitterevè præsumant.*

§. 5. *Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, & mandamus, vt hæ literæ ad valuas Basilicę B. Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, atque in acie campi Floræ de more publicentur.* Derogat cõtrarijs, & has literas publicari iubet.

§. 6. *Quia verò difficile foret has literas ad omnia loca deferri: volumus, & declaramus, vt earum exemplis, & transumptis manu scriptis, vel impressis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis, par vbique fides habeatur, ac si præsentes exhibitæ essent, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 24. Octobr. 1566. Pontif. nostri anno 1.* Transumptis fidem adhiberi iubet.

CONSTITVTIO VI.

Mandat omnibus monialibus clausuram, etiam tertiarijs, & alijs, qui nec eam promiserunt, nec vmquam seruauerunt. Prouidet, quòd per Conuersas colligantur eleemosynæ pro ipsarum monialium sustentatione; quas tamen Conuersas in ipsis Monasterijs recipi vetat: quòd si eleemosynæ per Conuersas collectæ non sufficiant, prouideant Ordinarij colligi per alias personas pias; nec plures moniales recipiantur, quàm quæ commodè sustentari possunt.

PIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CIrca pastoralis officij nobis, meritis licèt imparibus, desuper commissi curam, quantum nobis ex alto permittitur, inuigilantes assiduè, ad ea, per quæ singulis erroribus, & excessibus obuiatur, ac personis quibuslibet, præsertim fæminei sexus, virginitatem suam Altissimo vouentibus, sub Religionis iugo Christo Saluatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, semita iustitiæ, & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & diuinam meritò possit offendere maiestatem, opportunè succurritur, libenter intendimus, ac in his nostrę vigilantię partes propensius impertimur, prout in Domino salubriter expedire conspicimus. Procemiũ.

§. 1. *Hac igitur perpetuò valitura constitutione, inhęrentes etiam constitutioni fel. record. Bonif. Papę VIII.* Moniales tacite vel expressè professæ clausuram seruent.

VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso; & decretis Concilij Trid. super clausura monialium editis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus atque perpetuò decernimus, vniuersas, & singulas moniales præsentes, atque futuras, cuiuscumque Religionis, Ordinis, vel Militiarum, etiam Ierosolimitan. sint, quæ vel iam receptæ sint, vel in posterum in quibusuis Monasterijs, siue domibus recipientur, & tacitè, vel expressè Religionem professæ, etiamsi Conuersæ, aut quocumque alio nomine appellentur, etiamsi ex institutis, vel fundationibus earum Regulæ ad clausuram non teneantur, nec vmquam earum Monasterijs, seu domibus, etiam ab immemorabili tempore ea seruata non fuerit, sub perpetua in suis Monasterijs, seu domibus de cætero debere permanere clausura, iuxta formam dictæ constitut. fel. record. Bonifac. Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, in sacro Concilio Triden. approbatæ, & innouatæ, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam districtè obseruari mandamus.

Inobedientes coerceãtur per Ordinarios.

§. 2. *Quòd si aliquæ moniales forsan reperiantur quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto, vel fundatione Regulæ suæ fretæ, animo obstinato huic clausuræ resistant, aut quoquo modo reluctentur; Ordinarij, vnà cum Superioribus earum, omnibus iuris, & facti remedijs compellant easdem tamquam rebelles, & incorrigibiles ad præcisè subeundum dictam clausuram, & perpetuò obseruandum.*

Tertiariæ si solemne votum emiserint, clausuræ subijciantur: si n autem per Ordinarios ad clausurã suadeãtur.

§. 3. *Mulieres quoque, quæ tertiariæ, seu de penitentia dicuntur, cuiuscumque fuerint Ordinis, in Congregatione viuentes, si & ipsæ professæ fuerint, ita vt solemne votum emiserint, ad clausuram præcisè, vt præmittitur, & ipsæ teneantur. Quòd si votum solemne non emiserint, Ordinarij vnà cum Superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac post emissionem, & professionem eidem clausuræ se subijciant; Quòd si recusauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint scandalose viuere, seuerissimè puniantur.*

Volentes sine clausula, & professione viuere, non recipiantur in aliqua Religione, seu Congregatione.

§. 4. *Cæteris autem omnibus sic absque professionis emissione, & clausura viuere omnino volentibus interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum vllam aliam prorsus in suum Ordinem, Religionem, Congregationemuè recipiant. Quòd si contra huiusmodi hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad sic viuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas; prout etiam præsenti decreto irritas facimus, & annullamus.*

Eleemosynæ pro monialibus colligãtur per Conuersas, aut per professas habitantes propè Monasteria ætatis annorum 40.

§. 5. *Porro, ne moniales, & tertiariæ prædictæ propter hanc clausuram detrimentum, aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maximè in pertinentibus ad illarum victum, patiantur, sed vt eis opportunè consulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus Ordinarijs, & Superioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemosynas per Conuersas, quę non sint professæ, vel si professæ fuerint, sint tamen annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen Monasterium degant, & non ingrediantur clausuram aliarum monialium, nisi in casibus ex earum constitutionibus permissis, & de earum domibus exire non possint pro huiusmodi eleemosynis colligendis, nisi de licentia Ordinarij, vel earum Superiorum.*

Conuersæ professæ de cętero non recipiãtur.

§. 6. *Et de cætero nullæ aliæ Conuersæ professæ recipi ampliùs, etiam de consensu suorum Superiorum, vel Prælatorum possint. Quòd si aduersùs hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint; illarum receptio nulla, irrita, & inanis sit, prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus.*

Si eleemosynæ à Cõuersis receptæ non sufficiant, prouideant Ordinarij de alijs.

§. 7. *Quòd si prædicto modo necessitatibus monialium, & mulierum tertiariarum prædictarum succurri sufficienter non poterit, mandamus ipsis Ordinarijs, & Superioribus earum, vt ipsi prouideant de alijs personis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemosynas colligant, vel aliàs eo meliori, & commodiori modo, quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum monialium, & mulierum prædictarum, arbitrio Ordinariorum, & Superiorum earumdem, & prout eis congruentius expedire videbitur, prouideatur, & succurratur.*

Monialium numerus reguletur iuxta Monasteriorum redditus.

§. 8. *Et, ne propter monialium numerum excessiuum clausuræ obseruatio violetur, inhærentes etiam similiter dispositioni dictæ constit. Bonif. & Concilij Trid. decreto, monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinarijs districtè inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum Monasterijs recipiant, & admittant, seu recipi, & admitti permittant, quàm ex proprijs redditibus ipsorum Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè sustentari possint.*

Executores deputat.

§. 9. *Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, vniuersis vener. fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, quatenus in Ciuitatibus, & Diœcesibus proprijs præsentes literas nostras publicari faciant, ac in Monasterijs monialium sibi ordinario iure subiectis: In his verò, quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicę auctoritate, vnà cum Superioribus eorumdem Monasteriorum, clausuram, vt permittitur, quamprimùm poterint, seruari procurent. Contradictores, atque rebelles per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

Rogat Principes seculares, vt hoc opus adiuuent.

§. 10. *Ac, vt hoc tam salutare decretum faciliùs obseruetur, omnes Principes seculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ D.N. Iesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum iniungentes, quòd in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs monialium Superioribus assistant, ac suum fauorem, & auxilium præstent, ac impedientes pœnis etiam temporalibus afficiant.*

Derogat contrarijs.

§. 11. *Præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis, etiam in fundatione, & institutione eisdem Monasterijs, vel domibus, & monialibus sub quibuscumq; verborum formis, & clausulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis,*

eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, quò ad effectum validitatis nostræ constitutionis tantùm derogamus, contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, aut suspendi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Ordinarij in hoc casu etiam in locis exemptis procedant.

§. 12. *Per hoc autem in Monasterijs exemptis Ordinarij locorum quò ad alia sibi nullam credant iurisdictionem, vel potestatem aliquatenus eis attributam.*

Iubet has literas publicari.

§. 13. *Volumus autem, quòd præsentes literæ ad valuas Basilicæ B. Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, ac acie campi Floræ publicentur, & inter constitutiones extrauagantes perpetuò valituras conscribantur.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 14. *Et quia difficile foret, præsentes ad singula quæcumque loca deferri, volumus, ac etiam declaramus, quòd earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati munitis eadem prorsus fides vbicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarn. Dom. 1566. quarto Kal. Iunij, Pontif. nostri anno 1.*

§. I.

1 NOto 1. quod innouat Papa constitut. Bonif. VIII quæ habetur cap. vn. de statu Regul. in 6. & incipit, Periculoso, vbi prohibetur monialibus tacitè, vel expresè professis, clausuras Monasterij exire, nisi in casu grauissimæ infirmitatis, non valentis cum alijs curari, nisi cum periculo graui, & scandalo. Prohibetur etiam ingressus, & accessus ad illas, nisi causa adsit legitima, & de Superioris licentia. Iubetur etiam, quòd in Monasterijs monialium non mendicantium non recipiantur, nisi tot sorores, quot poterunt de ipsorum Monasteriorum bonis sine penuria sustentari. Statuitur etiam, quòd si moniales debeant facere homagium pro feudo, quod Monasterium ipsum tenet, quòd illud faciant per Procuratorem, si possit fieri, sed si dominus nolit eas recipere per Procuratorem, debent ire ad ipsum dominum in decenti comitiua, &, facto homagio, ad Monasteria redire. Statuit etiam, quòd domini temporales in suis Curijs admittant, Abbatissas per Procuratores litigare, & ad id per suos Ordinarios censuris ecclesiasticis compellantur. Ecclesiastici verò in temporalibus, & spiritualibus earum Procuratores admittere debent.

2 Noto 2. quòd S. Trid. Synodus sess. 25. de Reg. cap. 5. innouat dictam constit. Bonif. & præcipit Episcopis sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, vt etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in Monasterijs exemptis clausuram conseruari, vel restitui diligenter procurent, contradictores per censuras ecclesiasticas compescendo. Prohibentur etiam moniales professæ è Monasterijs exire, nisi ex legitima causa ab Episcopo approbanda. Ingredi autem intra septa Monasterij nemini licere determinat sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta, sub pœna excommunicationis ipso facto, quæ tamen nemini reseruatur, quam dicti dare non debent, nisi in casibus necessarijs. Determinat etiam, quòd Monasteria monialium Episcoporum, & aliorum Superiorum cura intra Ciuitates, & Oppida frequentia reducantur.

3 Noto 3. quòd idem Pius declarans hanc eamdem const. quam præ manibus habemus, per aliam suam, quæ incipit, Decori, & honestati, apud Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. sub constit. eius 8. pag. 185. primò statuit, quòd moniales, cuiuscumque gradus, aut conditionis sint, non possint clausura exire, etiam causa infirmitatis, aut gratia alia Monasteria eiusdem Ordinis, vel parentes visitandi. Excipit tamen casum magni incendij, & infirmatis lepræ, aut epidemiæ. Quæ tamen infirmitas approbari, & cognosci debet, non solùm à Superiore ipsarum monialium, si exemptæ sint, sed etiam ab Episcopo loci, & licentia exeundi in scriptis danda est. Nec durat, nisi durante tali necessitate; aliter autem, quàm vt præfertur, exeuntes, sunt ipso facto excommunicatæ, & absolutio est Papæ reseruata. Simili excommunicationi subiacent licentiam concedentes, quomodocumque comitantes, ac illarum receptatrices, siue seculares, siue ecclesiasticæ personæ sint, siue consanguineæ, siue non. Et insuper tam egressas, quàm earum Superiores licentiam aliter, quàm dictum est, concedentes, priuat dignitatibus, quas obtinent, & inhabilitat ad alias in futurum obtinendas. 2. annullat omnes licentias datas etiam à Romanis Pontificibus prædecessoribus suis etiam à se ipso, & nulli suffragari posse declarat. Et has literas singulis annis publicari mandat per Episcopos, vel alios ab ipsis deputatos, & hoc sub pœna peccati mortalis.

4 Noto 4. quòd extat etiam alia constitutio Greg. XIII. quam habes apud Passar. pag. 261. & Cherub. tom. 2. bull. in Greg. XIII. const. eius 8. pag. 368. quæ incipit, Deo sacris, in qua declarat, & ampliat istam constit. Pij V. prout in singulis §. notabo. Adest etiam eiusdem Greg. alia constitutio, quæ incipit, Vbi gratiæ & refert Cherub. tom. 2. bull. in Greg. constit. eius 28. pag. 93. vbi reuocat omnes licentias quibusuis etiam Comitissis, & quibusuis viris eiusdem status, &c. concessas ingrediendi Monasteria, & loca monialium, & virorum, & excommunicat ipso facto, sibi absolutionem reseruando, qui, vel quæ dictarum licentiarum prætextu dicta loca, & Monasteria virorum, ac monialium ingredi præsumpserint. Abbatissis verò, & Abbatibus sub eadem excommunicatione, & pœna priuationis officiorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, præcipit, ne prætextu dictarum licentiarum quancumque ex dictis personis in sua Monasteria, vel loca ingredi faciant, vel permittant. Prohibet etiam sub ijsdem pœnis omnibus, & quibuscumque personis ecclesiasticis, & secularibus, ac etiam quorumcumque Ordinum Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis, vel superioribus vigore Trid. sess. 25. de Regul. cap. 5. pro casibus necessitatis obtentarum Monasteria monialium ingredi, neuè moniales sub eisdem pœnis eos admittere, nisi in vrgentibus necessitatibus præsumant. Extat etiam eiusdem Greg. alia constitutio, huius proximè declaratiua, quæ incipit, Dubijs, & refert Cherub. tom. 2. bull. in Greg. XIII. sub dicta const. 28. Vbi declarat quòd Superiores ipsi, ad quos pertinet dare licentiam ingrediendi in Monasteria monialium in necessitatibus vrgentibus, ea ingredi non possint pro libito, sed solùm in casibus necessarijs, & à paucis, ijsque senioribus, ac religiosis personis comitati. Quòd si contrafecerint, statuit, atque decernit, eos qui pontificalis dignitatis fuerint, pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu Ecclesiæ interdictos, pro secunda, à munere pontificali, & à diuinis suspensos, ac deinceps ipso facto, absque alia declaratione excommunicatos existere. Regulares verò omni officio, ac ministerio priuatos, excommunicationis similiter subiacere.

5 Noto 5. quòd Paulus V. per suam constit. quæ incipit, Facultatum apud Cherub. in suo bull. tom. 3.

in Pau-

in Paulo V. constit. eius 52. circa modum vtendi facultatibus concessis à Romanis Pontificibus ingrediendi Monasteria monialium, declarauit, & ordinauit, quòd nulla persona cuiuscumque gradus, & conditionis existat, vigore licentiarum plura Monasteria pluribus vicibus ingrediendi possit ingredi aliqua, vel singula Monasteria pluribus vicibus. Sed quòd licentiæ huiusmodi respectu vniuersorum, non autem aliquorum, vel singulorum Monasteriorum suffragentur; ita vt cui bis in anno, seu amplius plura Monasteria ingredi conceditur, bis vel ampliùs tantùm vniuersa, non autem eorum aliqua, vel singula ingredi liceat, etiamsi prædicta Monasteria in diuersis Ciuitatibus, Terris, Diœcesibus, & locis existant. Quas licentias aliter interpretari, vel ijs vti prohibet sub pœnis in Concilio Trid. & alijs constitutionibus Apostolicis inflictis contra ingredientes in Monasteria monialium absque licentia. Extat etiam aliam eiusdem Pontificis constitutio, quæ incipit, Monialium, apud Cherub. tom. 3. bull. in Paulo V. constitut. eius 74. in qua reuocat omnes licentias datas mulieribus, cuiuscumque gradus, & conditionis, etiam Marchionali, & Ducali dignitate fulgentibus, ingrediendi Monasteria monialium; & inhibet prædictis mulieribus sub pœna excommunicationis ipso facto, absolutionem sibi reseruando, ne prætextu dictarum licentiarum in dicta monialium Monasteria ingredi præsumant, cui excommunicationi subiacere vult omnes Abbatissas, ac alios Superiores introducentes, & admittentes, ac admissas quoquomodo retinere præsumentes. Quas etiam Abbatissas, & Superiores priuat officijs, quæ obtinent, & inhabilitat ipso facto, sine alia declaratione, ad illa in posterum obtinenda.

Regulares ad Monasteria monialium nõ accedant.

6 Noto 6. quòd sacra Regularium Congregatio de mandato Sixti V. edidit decretum tenoris sequentis. *Illustriss. & reuerendiss. DD. Cardinales sacræ Regul. Congreg. præfecti, ad occurrendum scandalis, quæ contingere possunt, alijsque iustis, & rationabilibus causis animum piè mouentibus, de speciali, & expresso mandato S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerunt, nulli posthac Religioso, cuiuscumque Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat, (Superiore, cui Monasterij, seu domus cura incumbit Visitatore, vel Visitatoribus, confessarioque ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) licere, absque licentia expressa eiusdem sacræ Congregationis, accedere ad Monasteria, seu domus quarumcumque monialium, vel sororum, siue sui, siue alterius cuiusuis Ordinis, ad colloquendum, siue tractandum cum eis. Quòd si aliquando mandato sui Superiores aliquos Religiosos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas missas in ipsarum monialium, seu sororum Ecclesijs, siue Oratorijs exterioribus, siue extra claustra existentibus, mitti contigerit, prohibuerunt, ne dicti Religiosi vllo quæsito colore moniales, sorores, aut quamlibet aliam personam intra clausuram degentes alloqui possint. Confessarijs autem similiter interdixerunt, ne in ædibus Monasterij, seu domus, vel Monasterio, seu domui monialium, aut sororum contiguis pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel aliàs secum retineant, neue extra tempora generalium confessionum, quibus soli tantum confessario refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum sua habitatio, aut virorum domus, vel Monasterium, in quo degit, à monialium, seu sororum Monasterio, vel domo nimium distat, nisi tamen & eo casu contrarium specialiter constitutum sit, ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum sumant. Quæ omnia, & singula sub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrendis, alijsque eiusdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obseruari. Iniungentes cunctis RR. PP. Generalibus, Prouincialibus, & alijs quorumuis Monasticorum, & Mendicantium, ac non Mendicantium ordinum, & Congregationum Superioribus, ad quos spectat, quatenus infra terminum vnius mensis, à die, quo præsens decretum ipsis notificatum fuerit, computandi, debeant eiusdem decreti copiam cum huiusmodi præcepto, omnibus suorum ordinum, & Religionum Monasterijs, domibus, & Conuentibus intimare, & notificare, & intimasse, & notificasse, ne vllam aliquando desuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quoquomodo possint. Romæ Nonis Maij, 1590.* Quod decretum sacra Congregatio extendit ad milites Ierosolimitanos, vt est apud Quarant. verbo Monast. monialium, pag. 451.

7 Noto 7. quod decretum hoc immediatè præcedens fuit ab eadem sacra Congreg. de mandato Vrbani VIII. moderatũ hoc pacto, videlicet. *Cum aliàs de anno 1590. per sacram Cardinal. negotijs Regularium præfectorum Congreg. de mandato f. l. rec. Sixti Papæ V. circa accessum Regularium cuiuscumque ordinis ad monialium Monasteria fuerit decretum, quod nulli Religioso, cuiuscumque ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat superiore, cui Monasterij, seu domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, confessarioque ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) liceat, absque licentia expressa eiusdem sacræ Congreg. accedere ad Monasteria seu domus quarumcumque monialium, vel sororum, siue sui, siue alterius cuiusuis Ordinis, ad colloquendum, siue tractandum cum eis. Quod si aliquando mandato sui Superiores aliquos Religiosos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas missas in ipsarum monialium, seu sororum Ecclesijs, siue Oratorijs exterioribus, siue extra claustra existentibus, mitti contigerit, ne dicti Religiosi vllo quæsito colore, moniales, sorores, aut quamlibet aliam personam intra clausuram degentes alloqui possint, sub pœnis priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrendis, alijsque eiusdem sacræ Congreg. arbitrio; fueritque postmodum declaratum, etiam Equites S. Ioannis Ierosolimitani sub eodem decreto comprehendi, & quoscumque contrafacientes ab alio, quam ab Apostolica Sede, aut à sacra Congregatione absolui, & rehabilitari non posse; amplissimi eiusdem sacræ Congr. Patres decreta huiusmodi innouanda, & inuiolabiliter obseruanda statuerunt.*

Regulares consanguinei possunt per quatuor vices in anno ad Monasteria monialium accedere.

Verùm quia experientia compertum est, interdum ob pias, & rationabiles causas, easque ita ferente casu repentinas, vt ab eadem sacra Congregatione licentiam expectari summè incommodum, vel inutile sit Regularibus supradictis colloquendi cum Monialibus sibi attinentibus necessitatem obuenire, facto verbo cum S. D. N. Vrbano VIII. & de Sanctitatis suæ expresso ordine, & mandato, facultatem tribuerunt in posterum locorum Ordinarijs, vt quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vices ad summum quolibet anno cuicumque Regulari, vt moniales sibi in primo, & secundo tantum consanguinitatis gradu coniunctas conuenire, & alloqui possit. Id verò non aliter, quam seruata ad vnguem forma infrascripta: Vt id nullo modo liceat diebus festiuis, aut in Aduentu, Quadragesima feria sexta, sabbatho, & vigilijs, prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectet eam concedere, consignetur confessario ordinario Monasterij, qui penes se retinere debeat, isque associet, & præsens sit, & auscultatrices de more, non autem aliæ assistant, prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in librisque Cancellariæ eiusdem Ordinarij annotetur. Quòd si prædicti locorum Ordinarij per plures vices, vel in vlteriori gradu coniunctis, aut aliter, quam seruata forma supradicta, licentias concesserint, vel permiserint, sciant, se intentionis S. D. N. & sacræ Congregationis transgressores, iudiciumque reformident. Regulares autem pœnis in supradicto decreto contentis, ac si nullam licentiam obtinuissent, eo ipso se nouerint esse addictos, & arbitrio sacræ Congregationis seuerius puniendos. Romæ 12. kal. Decembr. 1623. Oct. Card. Bandinus. Laur. Campegius Sec.

8 Noto 8. quòd pro reformatione monialium factæ sunt à Congreg. Regul. vna, & quinquaginta ordinationes, quas habes apud Quar. in sum. bull. verbo Monast. monial. pag. 453. & pag. 459. Et 460. habentur quædam declarationes dictarum ordinationum,

quæ ordinationes omnino videndæ sunt à Visitatoribus monialium, & eas etiam refert Paulus Piaſ. in sua praxi, p. 2. c. 3. tit. De Visit. monial. pag. mihi 204.

Moniales supranumerariæ in loco defunctarum nō subrogantur.

9 Noto 9. quòd circa numerum monialium recipiendarum in Monasterijs iuxta eorum facultatem, adest decretum Congreg. apud Quar. pag. 461. & apud Piaſ. pag. 201. tenoris sequentis. *Quemadmodum sacri olim Canones, & nouissimè sacrum generale Concilium Trid. summa ratione decreuit, vt in Monasterijs, & domibus, tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantùm numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè possit sustentari: ita quoque sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, quæ negotijs, ac consultationibus Episcoporum, & Regularium præest: cui antiquius nihil est, quàm salutaria huiusmodi decreta debitæ executioni demandari curare, sæpius locorum Ordinarijs rescripsit, vt certum numerum in singulis Monasterijs monialium, etiam curæ Regularium, seu Militiarum subiectis, iuxta cuiusque Monasterij facultates præscriberent, & si, quæ supra statutum numerum reciperentur, duplicem eleemosynam adferre, & supranumerarium locum tenere deberent. Verùm quia in dubium plerùmque venit, num supranumerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet Monasterio definito decedentibus, in earum locum subrogari possent, aut deberent: eadem sacra Congregatio quæ peculiariter super ea re sæpenumerò rescripsit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore statuit, & declarat, moniales, quæ supra numerum in quolibet Monasterio constitutum recipiuntur in locum monialium decedentium, intra numerum nequaquam subrogari, neque impedimento esse, quin aliæ in locum earumdem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in singulis Monasterijs moniales intra numerum possunt admitti, quinimmo easdem sic supra numerum receptas, supranumerarias semper quò ad hoc remanere; etiamsi in cæteris ab alijs nihil differant, sed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiusque Monasterij institutum esse debeant.*

Quid duplicis eleemosynæ nomine intelligatur.

Declarat insuper eadem sacra Congregatio duplicis eleemosynæ nomine intelligi semper debere duplicatam summam eius, quæ in receptione cuiusque monialis intra numerum in quolibet Monasterio constitutum erogari pro tempore consueuerit. Ita tamen, vt vbi summa, quæ confertur, minor est scutis ducentis, ibi saltem ratione duplicatæ eleemosynæ soluenda sint scuta quadringenta, & non minùs.

Loca vacatura per obitum monialium nō concedantur, nisi reali vacatione secuta.

Eadem quoque sacra Congregatio districtè prohibet ne loca per obitum monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur, nisi secuta vera, & reali illorum vacatione; atque ita demum, & non antea de eis disponi, ac in monialis demortuæ locum promissionem, aut receptionem in Capitulo, seu quouis alio modo fieri iubet, dummodò tunc temporis puella ipsa recipienda, & ætatem habeat idoneam, & cæteras qualitates requisitas, quibus etiam præditas esse debere vult eas puellas, quæ supra numerum recipiendæ sunt iam tunc cum eis loca vel promittuntur, vel dantur: Si quid verò contra à quoquam fieri contigerit, irritum, & inane, ac nullius roboris, & momenti fore, & esse decernit. Ac nihilominus Abbatissas, Priorissas, & alios quoscumque Monasteriorum Superiores, qui cuiusuis puellæ receptioni, vel admissioni, aut locorum vacaturorum promissioni, seu concessioni, aduersus præsentis decreti dispositionem consenserint, priuationi vocis actiuæ, & passiuæ, alijsque arbitrio eiusdem Congregationis infligendis pœnis obstrictos, & obnoxios fore declarat, saluis etiam semper, & in suo robore permanentibus alijs quibuscumque ipsius Congregationis decretis aliàs latis, præsenti decreto non contrarijs: præsertim circa monialium admissionem, & receptionem ad habitum, & professionem & circa eleemosinarum depositionem, solutionem, & erogationem in bona stabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die 6. Mensis Septembris, 1604.

10 Noto 10. quòd per dictum decretum non impeditur, quin possint in Monasterijs monialium recipi puellæ educandæ, iuxta decretum Congregationis Concilij ad Episcopum Hieracensem apud Piasec. in praxi Episcop. pag. 202. quod ita habet. *Reuerendiss. D. ex sacra Congregatione Cardinalium Trid. Concil. interpretum, Amplitudinis tuæ nomine quæsitum est, an puellæ in Monasterijs monialium educationis causa permanere possint. Ii verò sic censuerunt ad te scribendum: Iamdudum ab eadem Congregatione statutum esse, nullo Concilij decreto prohiberi, quominus puellæ in Monasterijs monialium educentur, si tamen eadem Monasteria ante Concilium consueuerint huiusmodi puellas recipere, sique à Superioribus Monasteriorum scriptam licentiam impetrarint, atque Abbatissæ, & reliquarum monialium consensus accesserit: Tum verò hæ ipsæ puellæ eo vestitu in Monasteria intromittantur, qui virginali pudori, modestiæ conueniat, nullamque secum famulam adducant, nec manere in eis possint, nisi vsquè ad ætatis suæ annum vigesimum quintum, atque in eis dum erunt, eamdem seruent clausuræ legem, quam moniales ipsæ, & si semel exierint, nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proindè Congregatio his literis impertiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quotiescumque in ista tua Ciuitate, & Diœcesi Hieracensi id expedire Amplitudo tua iudicauerit, possit permittere, puellas in monialium Monasteria, in quibus piè, & honestè instituantur, introduci, adhibitis tamen conditionibus suprascriptis: Et bene in Domino valebit. Romæ die vlt. Augusti, 1575. Amplitudinis tuæ vti frater, Philippus Boncompagnus Cardinalis S. Sixti.* Videatur Sanch 6. in decal. c. 16. n. 61. Confet. in sum. tit. 22. c. 8. Suar to. 4. de Relig. tra. 1. lib. 1. c. 10. nu. 21. qui videtur etiam dicere, quod dictæ moniales cum prædictis conditionibus possint recipere alias honestas fœminas ob graues causas.

11 Noto 11. quòd multa nouissimè statuta sunt circa moniales a Greg. XV. in extrauag. De exemptorum priuilegijs, quam pono infra in Greg. XV. constit. eius 2. vbi etiam sunt aliquæ declarationes Congregationis, factæ de mente dicti Pontificis, quæ confirmatæ, & auctæ sunt ab eadem Congreg. de mandato Vrbani VIII. quas omnes habes infra post dictam constit. Greg. XV. Et aduerte de passu, quòd extrauagantes sunt eiusdem auctoritatis, ac leges, & extrauagantes insertæ in corpore iuris, vt Rodriq. to. 1. quæst. regul. qu. 44. art. 3. post Ludouic. Gomez. in princ. reg. Cancell. q. 2. versùs finem, pag. mihi 13. cum hac tamen differentia, quòd sacros Canones ignorari non licet, & contra illos lata sententia nihil valet; at istas extrauagantes licet aliquando ignorare, si scilicet non sint in aliquo certo volumine insertæ, seu authenticæ non ostendantur, vel sint contra ius commune, vel non habeant decretum irritans, vel non sint notoriæ, vel à parte non productæ. Ita Baldus in cap. In causis, de re iud. num. 3. Abbas in cap. Pastoralis, de fide instrum. nu. 1. Sed omnino dic, quòd sententia contra dictas extrauagantes lata est ipso iure nulla, quia istæ publicantur in Curia, & post duos menses à publicatione omnes arctant; & quæ publicè facta sunt ignorare non licet; c. 1. de postul. præl. §. Verum, & Glossa in cap. Exceptionem, de excep. verbo Publicè; & in hanc sent. magis videntur inclinare Gomez & Abbas loc. cit.

§. II.

12 QVæres, an summus Pontifex possit obligare moniales ad clausuram, quam numquam seruauerunt, neque vouerunt.

℞. Posse, quia hoc non est simpliciter supra Regulam, immo maximè ad castitatem, quam solemniter vouerunt, seruandam necessarium. Quare cum dicimus in nostro Relig. to. 1. qu. 1. c. 8. §. 1. Pontificem non posse præcipere Religiosis aliquid supra Regulam, quam vouerunt, id intelligi debet de ijs, quę simpliciter sunt supra Regulam, non de ijs, quæ implicitè ad illam

per-

pertinent, vt notaui dicto cap. versu Primò expresse. Atque ita docent Sanch.lib.6.in decal.cap.2.n.42. multos citans.Suar.tom.4.de Relig.tract.1.lib.1.cap.8.num. 7.Sylu.verbo Religio 6.§.6.versu Ad primum.Rodriq. tom.1.q.reg. qu. 44. artic. 1. Nauar. comm. 4. de regul. num.40.Non possunt tamen cogi ad vouendum vt clarè colligitur ex §. 3. huius constit. vbi Pontifex ait, *Si autem votum solemne non emiserint, Ordinarij hortentur*, &c. Et ratio est, quia hominis liberam requirit voluntatem; post votum autem potest vouens ad implendum cogi, vt habetur in cap. Licèt, de voto. Dubitat autem Sanch.6.in decal.cap.15.n. 3. an hæc clausura sit monialibus indicta iure humano,an potius diuino naturali: Et resoluit cum multis, esse solo iure humano, nam nullibi in Scriptura, vel Patrum traditione id indici iure diuino reperitur.

§. III. & IV.

13 Nota, quòd ad hoc, vt moniales tertiariæ ad clausuram teneantur, requiruntur duæ conditiones. 1. vt in Congregatione viuant. 2. vt solemne votum professionis emiserint. Ex quo probat Nauar. comm.4.de regul.nu.44.versu Secundò nota hic; quòd illa mulier, quæ existens in domo sua faceret professionem in manibus potentis eam recipere, ea lege, vt in ea remaneret, ad clausuram non teneretur propter defectum primæ conditionis.Quod dicit etiam Sanch. loc.cit.nu.17.& Graff.1.p.decis. lib. 4. cap. 23. num. 17.

14 Nota Pontificis prudentiam; mira enim suauitate destruit suis mandatis obedire irrationabiliter recusantes; quod etiam factum est cap.1.§.1. de relig. dom. in 6. & meritò quidem. Nam cum Pontifex sit Religionum approbator,& confirmator,& ille, à quo Religiones recipiunt formaliter esse, & qui Religionibus priuilegia,gratias, & indulta concedit, potest rationabiliter hæc denegare ijs,qui irrationabiliter illi obedire recusant,in his præsertim, quæ ad ipsorum salutem pertinent.

§. V.

15 Aduerte 1. quòd salubrius, & efficacius remedium adhibitum est ad subleuandas dictas moniales à Gregorio XIII. in eius const. Deo sacris; vbi §. 3. statuit, vt dimidium omnium eleemosynarum, à quibuscumq; in quacumq; mundi parte, quacumque lege, dispositione, vel obligatione faciendarum pauperibus distribuatur Monasterijs monialium tertiariarum, vel aliarum necessitate pressis, consistentibus in terris, & locis in quibus illæ faciendæ sunt; absque alia particulari iussione Papæ, vel alterius, & absque vlla petitione illarum, vel quorumlibet aliorum, dummodò duplex conditio concurrat. 1. Ne illæ eleemosynæ sint in pauperes certos distribuendæ. 2. vt licèt pauperibus incertis elargiendæ sint, non sint tamen ad vsus alios destinatæ,præterquam ad pauperum alimenta.Quod tamen remedium non est perpetuum, sed solùm temporale,durante necessitate, vt patet ex §. 8.Et notat Nauar.comm.4.de regul.num. 55. versu Secundò collige. Quòd sæpius in multis bullis Cruciatæ visum est huiusmodi eleemosynas applicari illi sancto operi.

16 Aduerte 2. circa eumdem §. quatenus loquitur de Conuersis,quòd circa illum Greg.§.6.ita disposuit; iubendo nimirum Ordinarijs, vt quibus Monasterijs prædictarum monialium cognouerint circa victum,& vestitum fuisse sufficienter prouisum, computatis quotidianis ipsarum monialium laboribus, horum Monasteriorum Conuersas reducant sub eadem clausura cum alijs monialibus, nequè inde ampliùs exire permittant. Conuersas verò non professas,& profiteri nolentes,dimisso habitu, domum remittant, neque alias in futurum, nisi professionem suo tempore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras, in Monasteria huiusmodi recipi permittantur.

§. VI.

17 Ita decernit Gregorius eodem §. 6. *Quòd autem idem Pius prædecessor statuit, de cætero nullas alias Conuersas recipi ampliùs etiam de consensu suorum Superiorum posse; ita esse intelligendum declaramus; præter illas Conuersas, quæ extra Monasterium in domibus contiguis degerent*. Ex quibus colligit Nau. comm. 4. de regul. num. 56. versu Ex quibus colligo: quòd iam non possunt recipi ampliùs Conuersæ aliquæ in Monasterijs, nisi tantùm illæ, quæ debent manere extra Monasterium in domibus contiguis causa quæstus eleemosynarum faciendi.Sed meliùs de Conuersis distinguit Rodriq.tom.1.qu.reg.qu.44.art. 4. assert. 2. duplicis generis dari Conuersas: Alias, quæ Donatæ dicuntur,& seruiunt pro eleemosynis quærendis, & duo tantùm vota emittunt,castitatis nimirum, & obedientiæ. Alias verò, quæ Sorores seruitiales dicuntur, quæ emittunt omnia vota, sicut aliæ moniales ad chorum destinatæ, & clausuram quoque perpetuam seruant. Et ait,quòd de primis loquuntur Pontifices,non de secundis,quæ omnia vota essentialia faciunt, sicut cæteræ moniales.Sed quicquid sit de ista distinctione;consuetudo, quæ est optima legum interpres, obtinuit, quòd in Monasterijs Conuersæ recipiantur, & ideo licitè fieri posse dicendum est.Ita Sanch.6. in decal. cap. 15.nu.59.Videatur Suar.tom.4.de Relig. tract. 1. lib. 1. cap. 8. nu. 19. & 20.

§ VIII. & IX.

18 Nota sanctissimum remedium ad obseruantiam Regularium omnium, præsertim monialium penes necessarium.Vide Nauar.loc.cit.nu.57. & de reddit. eccles. q. 1. monitu 62. Quod inculcauit etiam Greg.loc.cit.& Trid.sess.vlt.de Reg.cap.3. & pro Regularibus viris Clem. VIII. Paul. V. Greg. XV. & nouissimè sacra Congregatio de mandato Vrbani VIII.prout suis locis annotatum est; Addit verò vnum Greg. nimirum, quòd Ordinarij statuant in Monasterijs sibi subiectis, & etiam in exemptis, cum Superioribus eorum, quot moniales in eis de suis redditibus, & eleemosynis consuetis sustentari valeant; & quòd nulla vltra illum, etiam de consensu Superiorum, recipi valeat; ad quod faciendum Ordinarij sub pœna peccati mortalis obligantur per illa verba, *Super quo eorumdem Ordinariorum conscientiam oneramus*. Sed circa hoc adest decretum sacra Congregationis supra nu. 9.

19 Nota, quòd mortaliter peccant Episcopi, & alij, ad quos spectat, hanc extrauagantem non publicantes, vbi publicari præcipitur, & singulis annis publicari iussit idem Pontifex in extrauag. Decori, huius declaratiua; quod sustulit Greg. §. 11. Ita Nauarr. comm.4.de regul.nu.54.& 58.Sanch.loc.cit. nu. 23, qui etiam n. 20. dubitat, cuius sit moniales ad hanc clausuram cogere;& resoluit num. 21. id pertinere ad Episcopum quò ad moniales illi, vel Sedi Apostolicæ immediatè subiectas;quò verò ad subiectas Regularibus, ad suos Superiores.

§. X.

20 Nota, quòd Principes non præcipiuntur, sed rogantur tantùm.Et congruit clem. 1. de test. vbi Glossa verbo Exhortamur,ait, quòd Papa loquitur curialiter;& licèt hęc exhortatio videatur consilium,est tamen reuerentiæ, cui necessariò parendum. At Nau. comm. 4. cit. num. 46. vers. Ex quibus nota, ait quòd non peccant mortaliter vi huius legis ob neligentiam hoc faciendi, quia exhortatio non importat præceptum.§.fin.d.4.c. Quod præcipitur. 14. q. 1. Possent tamen peccare mortaliter vi aliarum legum, vt si suum brachium seculare ordinatè petitum,& inuocatum,absque iusta excusatione non præstarent, vel si eorum omissio esset causa dissolutionis. Ita Nau. comm. 4. de

reg.

reg.n. 46. versu Ex quibus. Magistratus verò seculares ad suum brachium præstandum sub pœna excommunicationis ipso facto tenentur, per Trid. sess. 25. de reg. cap. 5. Ita Sanch. 6. in decal. cap. 15. num. 22. Sed quia supradicta multas patiuntur difficultates, ideo aliqua speciatim enucleare decreui ad materiam facilitandam.

21 Quæres 1. Quinam sint limites, intra quos clausura monialium continetur, & quomodo prætergrediendo clausuram violent.

℞. Id declarasse Greg. XIII. in bulla Deo sacris, §. 9. vbi ait; *Declaramus præterea in iis monialibus*, &c. Ex quo deducitur, locum clausuræ esse, eum, qui ianua clausa continetur, ad quem secularibus non patet accessus; Atque ita si locus huiusmodi sit, in quem seculares admittuntur, est extra monialium clausuram, illucque exeundo eam violant. Videatur Suar. to. 4. de Relig. tract. 1. lib. 1. cap. 10. nu. 6.

22 Quæres 2. Cuiusnam sit dare licentiam monialibus exemptis, & Regularibus subiectis ad egrediendum clausuram.

℞. Multos contendere, ad Superiores regulares pertinere. Llamas in append. sui meth. §. 6. Rodriq. tom. 1. qu. reg. qu. 49. art. 6. Sed verè ista opinio non est tuta; nam Trid. sess. 25. de reg. c. 5. ait, *Nemini autem sanctimonialium liceat post professionem exire à Monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda*. Et Pius V. in suo motu proprio, qui incipit, Decori, & honestati; postquam decidit, nulli monialium licere exitum, nisi ex causa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ, ait; *Quæ tamen infirmitas præter alios ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumbet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiamsi prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expressè in scriptis approbata sit*. Quæ verba ita clara sunt, vt expositione non egeant. Quare responsiones allatæ à Rodriq. & aliis apud Sanch. 6. in decal. c. 15. nu. 25. 27 extortæ nimium sunt, & ad fauendum Regularibus videntur inductæ. Verùm nobis veritas colenda est, cap. Ad conditorem, de verb. signifi. extr. Ioan. XXII. Quare puto simpliciter, & absolutè, in Monasterijs Regularibus subiectis, ad hoc vt monialis exire possit, requiri licentiam Superiorum regularium, & Episcoporum, seu Ordinariorũ loci, idest Vicariorum generalium Episcoporum, qui sunt Ordinarij. Ita Azor tom. 1. instit. moral. li. 13. ca. 8. q. 1. versu Item quærebatur. Zer. p. 2. prax. verbo Moniales, dub. 8. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 1. ca. 9. nu. 13. Si autem in partibus Hispaniarum consuetudine approbatum sit, quòd huiusmodi licentia detur à solis Prælatis regularibus, vt Rodriq. & Llamas dicunt, seruanda est, si est legitima; Quod testantur etiam Sanch. loc. cit. n. 28. & Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 5. dub. 3.

23 Quæres 3. quænam sit iusta causa licentiam concedendi moniali ad exeundum clausura.

℞. Tres explicari in bulla Pij V. quæ incipit, Decori, vt dixi quæsito præced. Nimirum magni incendij, lepræ, & epidemiæ. Sed difficultant Doctores, quid nomine epidemiæ intelligatur. Dicendum est, nomine epidemiæ non solùm intelligi morbum pestis, sed etiam quemcumq; morbum plurimos inuadentem, vt morbus Gallicus, S. Lazari, &c. licèt pestifer non sit. Ita Rodriq. tom. 1. qu. reg. qu. 49. art. 4. versu Ex dictis sequitur. Sanch. 6. in decal. c. 15. n. 35. Et aduerte, quòd causæ istæ non erunt legitimæ, si Monasterium ita sit capax, ac ea sit in illo eis medendi morbis commoditas, vt nullum esset periculum alias moniales inficiendi. Nam tunc non esset licitus exitus. Llamas in append. meth. §. 10. Sanch. loc. cit. num. 32. Et probant ex cap. Periculoso, de statu reg. in 6. Quod fuit innouatum à Trid. & Pontificibus Pio, & Gregor. in quo conceditur exitus moniali infirmæ, quando infirmitas est talis conditionis, vt non possit monialis cum alijs absque graui periculo commorari.

24 Quæres 4. an prædicti tres casus possit ad alios similes extendi.

℞. Quòd sic; nam dictio taxatiua se extendit etiam ad casus similes, vbi eadem, & vrgentior est ratio, Abbas in cap. fin. num. 3. de donat. & in cap. Cum dilecta, num. 8. de confir. vtil. vel inutil. Sanch. cum multis loc. cit. num. 37. Vnde primò iustè poterit concedi moniali licentia exeundi claustro causa medendi morbo ita periculoso, vt eius salus desperetur, ea non egressa; tum quia credendum non est, summos Pontifices cum tanto dispendio voluisse moniales ad clausuram obligare; tum quia leges ecclesiasticæ non obligant cum tanto periculo; tum quia quod pro charitate inuentum est, contra illam retorqueri non debet; tum quia defensio naturalis nemini tollenda est. Ita Nau. comm. 4. de reg. num. 49. Llamas in append. meth. §. 10. Azor. tom. 1. instit. moral. li. 13. cap. 8. qu. 1. ad finem, versu Tertiò quæres A Sorbo in comp. verbo Ingredi Monast. monial. pag. 363. versu Et sic etiam; Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 1. cap. 9. num 9. Videatur Gutier. lib. 1. canon. quæst. cap. 14.

25 2. Iustè poterit concedi licentia exeundi monialibus ob belli imminentis timorem, siue à catholicis inimicis, siue ab hæreticis bellum gestum sit. Ita Llamas in append. meth. §. 11. Nauarr. comm. 4 de regul. num. 48. Sanch. 6. in decal. cap. 15. num. 44. si bellum ab hæreticis, vel infidelibus gestum fit. Azor. to. 1. lib. 13. cap. 8. q. 1. versu Tertiò quæres, qui absq; tali limitatione loquitur. Et verè talis limitatio necessaria non est; nam milites omnes milites sunt; & qui dixit.

Nulla fides, pietasq; viris, qui castra sequuntur. de omnibus loquutus est, sicut etiam ille. *Iocus, & ludus sunt in militia, domos diripere, fana spoliare, virgines rapere, solidas Vrbes, atq; oppida incendere. Hæc sunt militum decora, profuisse nemini, nocuisse quamplurimis, nullo respectu, aut recordatione præsidentis mundo Dei*. Ita gerunt in pollutis corporibus cæcos animos, vt Dei iustitiam non videant, & admoneri indignè ferant. Isti sunt, qui dicunt Deo, recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. Et qua insolentia, & ore quàm importuno diuinas leges negligunt, & humanas aspernantur, vt militari videatur esse, nihil arbitrari æqui, ac boni propter se esse sancitum, nullo se iuri esse subditum, se in vagina leges omnes cum ferro gestare, quicquid conscelerato animo collibuerit, id solùm esse ius, atque æquum. Vnde rectè dixit quidam, *Diaboli regnum non est, si in bello non est*. Quod tantum malorum in se comprehendit, vt à commemoratione humanum quoquè pectus abhorreat. Et alter in carminibus.

Arma amens amat, & gaudet fera bellua bello.
Bellum mors vita est, bellum sentina malorum.
Pernicies hominum, vitij fons, hydra quietis.
Et scelerum torrens, & vina puerpera mortis.

Nec putandum est, hæc solùm esse speculatiuè dicta; nam hæc proprijs oculis vidimus, & manus nostræ contrectauerunt in bello illato Reipublicæ Genuensi à die 25. Martij, anni 1625. à Rege Gallorum, & Duce Sabaudiæ. Meritò itaque dixi, quòd tempore ingruentis belli possunt moniales clausura egredi.

Et sic cordatè, & prudenter statutum est ab illustrissimis nostræ Reipublicæ Senatoribus, vt moniales, quæ extra Ciuitatem haberent Monasteria, intra Ciuitatem introducerentur, vt fuerunt introductæ moniales terræ Nouarum, & moniales Monasterij noui, & S. Claræ. Vidisses sanctissimas & sacratissimas illas virgines, Dei sponsas, Spiritus sancti habitacula, binas esseda vectas, oculo demisso, facie decora, lacrymabundas, trementes, ac pallentes, quasi nouum mundum aspicientes, mirantes, stupentes, ecstaticas; parentibus, consanguineis, & affinibus, ac viris religiosis, & decoris senibus comitatas, in Ciuitatem quamq; ad designata Monasteria concedere. Vidisses ex alia parte senes, & mu-

& mulieres illas cum lacrymis aspicientes diuinam iustitiam implorantes, temporum miseriam lugentes, vitam propriam despicientes: Iuuenes in hostes, tot, tantorumq; malorum causas ferocientes, ad bellum se præparantes, inuicem se animantes, mori pro lege, & patria disponentes.

26 3. Iusta etiam erit causa exitus, quando monialis esset electa in Abbatissam, seu Priorissam, vel Correctricem alterius Conuentus eiusdem Religionis, quia sic congruit bono communi illius Religionis. Ita Nau. comm. 4. de regul. num. 48. Rodriquez tom. 1. q. regul. q. 49. art. 5. coroll. 1. Sanch. 6. in decal. cap. 15. num. 45. Llamas in append. meth. §. 11. Gutier. loc. cit. num. 10. Et habetur expressè in Trid. sess. 25. de regul. cap. 70. Nec solùm potest egredi vt sit Abbatissa, sed etiam, vt sit Magistra nouitiarum, si id bono communi congruat, Rodriq. ibid. Sanch. num. 46. Poterit etiam egredi ad nouum Monasterium fundandum, quia hoc etiam ad bonum commune pertinet; Qui casus expressus est in nostra Regula monialium, num. 33. vbi licèt sit particula exceptiua, Nisi, quæ solùm communiter ad casum expressum extenditur; puto tamen, quòd etiam in casibus dictis, & dicendis possint nostræ moniales egredi, quia sunt maximæ necessitatis. Rodriq. ar. cit. Sanch. num. 47. qui addit, posse etiam monialem egredi clausura causa correctionis, si in proprio Monasterio non potest commodè corrigi, & potest mutari in aliud eiusdem Religionis, quia hoc etiam ad commune bonum spectat. Et idem Sanch. ait, hos tres casus esse in praxi receptos. Et nu. 61. ait, quòd si necessitas egressus vrgeret, & ratione longæ distantiæ Superioris, non posset adiri absque graui periculo, posset, eo Superiore inconsulto, monialis egredi, quia necessitas caret lege. Ita etiam Sylu. verbo Religio 7. q. 16. d. 2. fall. 1. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 49. art. 2. versu Aduertendum 2.

27 Quæres 5. quas pœnas incurrat monialis egrediens clausura absque licentia debita.

℞. Id constare ex his, quæ dixi supra num. 3. Et quò ad pœnas priuationis officiorum, & dignitatum videnda sunt, quæ dixi in constit. 6. Iulij II. num. 23. Hic solùm aduerte circa receptantes, aut comitantes, quòd non incurrunt has pœnas, quæ non sunt causa egressus, nec vt monialis extra Monasterium perseueret, sed eam recipiunt, aut comitantur post egressum, vt eius honori, & castitati consulant. Ita Nauarr. comm. 4. de regul. num. 51. Graff. p. 1. decis. lib. 4. cap. 23. num. 17. Llamas in append. meth §. 11. fine; Sanch. 6. in decal. cap. 15. num. 72. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 49. art. 7. versu Aduertendum denique. Et ratio est, nam excommunicatio contra recipientes hæreticos non comprehendit, nisi eos recipientes vt hæreticos, & vt talibus illis fauentes, non autem recipientes vt amicos & consanguineos, quadam naturali sanguinis inclinatione, seu amicitia, vt communiter. Et dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 26. concl. 5. versu Notat autem. Notat etiam Sanch. nu. 74. quòd incurrunt has pœnas Episcopi, Religiosi, & aliæ personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ comitantes, aut recipientes moniales modo dicto iniustè egressas, & etiam Episcopi illicitam egressus licentiam concedentes.

28 Quæres 6. an monialis iusta causa egressa Monasterio, possit in aliud monialium Monasterium ingredi.

℞. Bene Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 10. Vel loquimur de moniali iter agente, & accedente ad Monasterium sui Ordinis, vt hospitio recipiatur; Et licitè potest ingredi, & admitti absq; alia Superioris licentia, quia ista extranea non est, & debitum fraternitatis id postulat. Vel loquimur de moniali egressa pro recuperanda salute, quæ recreandi animi gratia, vel moniales inuisendi, vellet aliud Monasterium sui Ordinis ingredi: Et dicendum est, quòd possit, propter eamdem rationem. Vel loquimur de moniali iter agente per loca, vbi non esset Monasterium eiusdem Ordinis, sed alterius; Et poterit admitti de licentia Superioris illius Monasterii, quia religiosa charitas, quæ personas religiosas maximè decet, & honestas status monialis id petit. Vel loquimur de moniali, quæ recreandi animi tantùm causa, vel inuisendæ monialis cognatæ, vellet Monasterium alterius Ordinis, aut habitus ingredi: Et tunc non est iusta ingressus causa, nec Superior eam dare potest.

29 Quæres 7. Quis possit licentiam concedere ingrediendi Monasteria monialium.

℞. Episcopum in sibi, & immediatè Sedi Apostolicæ subiectis. In subiectis verò Regularibus posse illorum Superiores, iuxta Trid. sess. 25. de regul. cap. 5. Ita Nauar. comm. 4. de regul. num. 60. versu Quintò quòd ille. Llamas in append. meth. §. 5. Rodriq. tom. 1. quæst. regul. q. 46. art. 2. Azor. tom. 1. institut. moral. lib. 13. cap. 8. q. 7. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 1. cap. 10. num. 12. Nam cum hæc Monasteria Episcopis subiecta non sint, non possunt in ea vllam iurisdictionem exercere, nisi quatenus specialiter deputantur tamquam Sedis Apostolicæ delegati, sed esse deputatos non constat, ergo. Et ita declarauit Pius V. infra constitut. eius 7. §. 7. Adde, quòd in praxi in nostris Monasterijs monialium ita seruatur. Prælati autem, ad quos pertinet talem licentiam concedere, sunt Generales, & Prouinciales, vel quibus ipsi commiserint: vt Rodriquez loc. cit. Qui tamen semper committunt Correctoribus localibus, cum ipsi non possint vbiq; esse præsentes. Sed Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 15. putat, id Correctori locali iure competere, si sit Superior illius Monasterij monialium, & illi talis facultas per superiores Prælatos, vel Capitula generalia ablata non sit; nam Trid. loc. cit. absolutè loquitur de Superioribus; & Superiores locales Superiores sunt. Verùm cum Concilium non specificet, integrum est Capitulo generali declarare de quibus Superioribus id intelligendum sit: Ipsi tamen Superiores in nostro Ordine ingredi non possunt, per expressum Regulæ textum, vt dixi supra in const. 4. Pauli III. §. 4. num. 2. Poterunt tamen ingredi tamquam confessarij, seu socij sacramenta ministrantium, quia hoc nullo iure video esse prohibitum, & confessarios posse ingredi, probaui in dicta constit. Pauli III. loc. cit. num. 5. licèt Regula etiam id prohibeat. De Superioribus autem aliorum Ordinum, quòd possunt ingredi absq; alia licentia, constat manifestè ex bulla Gregor. XIII. Dubijs, quæ emergunt, de qua dixi num. 4. & docet Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 25.

30 Quæres 8. Propter quas causas, seu in quibus casibus possint Superiores concedere licentiam ingrediendi.

℞. Propter casus vrgentis necessitatis; Trid. sess. 25. de regul. cap. 5. & Greg. XIII. in sua constit. Vbi gratiæ, de qua supra, num. 4. Sed hæc necessitas non est metaphysico modo sumenda idest, vt sit extrema, seu strictissima, sed satis est, quòd sit moralis. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 46. art. 4. Llamas in append. meth. §. 6. versu Addimus insuper. Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 40. Quia, cum præceptum sit ecclesiasticum, more aliorum præceptorum ecclesiasticorum accipiendum est. At reliqua præcepta tantùm necessitatem moralem ad excusandam transgressionem petunt; necessitas autem moralis erit, quando ministerium exercendum concernit moralem Cœnobij necessitatem, nec per moniales cōmodè exerceri potest, nec absq; Monasterij ingressu: Secus, si per illas possit exerceri, vel absque Monasterij ingressu. Confert. in comp. titul. 22. capitul. 7. Hinc dicas, habere iustam causam ingrediendi in dicta monialium Monasteria confessarios pro audiendis confessionibus monialium infirmarum de lecto etiam in principio infirmitatis, etiamsi dicti confessarij Regulares sint, etiam cum socio, & ad ministrandum Eucharistiam, & ad commendationem animæ; medici, chirurgi, fabri, cœmentarij, hortolani, baiuli ad deferenda onera, vel auferenda, & alij quicumque ministri moraliter necessarij ad aliquod ministerium intra clausuram exercendum. Hinc etiam dicas; esse iustam causam

causam ingrediendi, vt deferatur aliqua insignis reliquia moniali infirmæ de lecto, eam in magna veneratione habenti ab eaq; expectanti firmiter sanitatem; vt contingit frequenter hic Genuæ, in qua est in maxima deuotione Caputium S. P. N. Francisci de Paula, per cuius merita dictum Caputium quotidie multa mirabilia operatur, multas cõfert gratias, & patrat miracula, ex quorum multitudine insigniora quædam collegi, lucem aliquando aspectura, ad Dei gloriam, Sancti honorem, & populi deuotionem. Dico itaque, quòd deuotio monialis huiusmodi reliquiæ est causa iusta ingressus, tum quia nos Minimi habemus strictissimum præceptum dictum Caputium non confidere cuiquam personæ, cuiuscumque dignitatis, & auctoritatis existat, tum quia huiusmodi reliquiæ more Ecclesiæ per manus fęminarum non tractantur; tum quia potest sacerdos ingredi ad confirmandam, & consolandam infirmam vicinam morti, vt Sanch. loc. cit. num. 48. & Llamas. cum hoc officium per mulieres, etiam impleri possit; tum quia potest Episcopus ingredi ad ministrandum sacramentum confirmationis moniali in periculo mortis existenti; & tamen hoc sacramentum non est necessitatis; tum quia piè possumus interpretari, piam voluntatem Ecclesiæ non esse denegaturam tam pium officium tam piæ deuotioni monialis ita indigentis; tum denique quia ingrediuntur medici corporales. Videatur Sanch. loc. cit. à nu. 42. & Llamas loc. cit.

31 Quæres 9. An liceat in Conuentibus monialium admittere famulas ad monialibus seruiendum.

℞. Si adsint Conuersæ, quæ possint ministerijs Monasteriorum inseruire, non posse introduci dictas famulas; Secus si non adsint; Nam tunc propter necessitatem admitti possunt; non enim possunt choro destinatæ his ministerijs implicari; vltra quod sæpe delicatæ sunt, nec his exercitijs assuetæ. Ita Sanch. 6. in decal. c. 16. num. 66. Quod etiam inuenio concessisse Gregor. XIII. per suam const. apud Rodriq. in bull. in Greg. bulla eius 6. pag. mihi 458. tenoris sequentis *Significasti nobis te in omnibus fere monialium Hispaniæ Monasterijs, quæ curæ, & regiminis fratrum tui Ordinis subsunt, eum inuenisse morem, vt coquina, refectorio, horto, & alijs huiusmodi adhibeantur ancillæ, quia talibus rebus moniales nolunt se immiscere: quæ tamen ancillæ, dum ibi operantur, clausuram egredi solitæ non sunt: Et cum incertum sit, verane concessione, vel potius consuetudine, seu abusu hæc inualuerint supplicasti etiam, vt aliqua opportuna ineatur ratio, qua ipsarum monialium conscientiæ securitati melius consulatur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, vt in quibusuis Monasterijs hoc necessarium esse duxeris, & donec Conuersas apud se receperint, denis monialibus singulas habere ancillas indulgeas; quæ ancillæ sicut moniales, clausuræ legem seruent, & ibi perpetuò, durante ipsarum vita, maneant, & Conuersarum loco sint; Sed tamen, infirmitate incurabili, vel perpetua ingruenti, aut ob corruptos mores, inde educi Superiorum iudicio possint, ita vt in eisdem Monasterijs, aut alijs amplius non recipiantur, auctoritate Apostolica, tenore præsentium facultatem tribuimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum sub annulo Piscat. die 31. Decembr. 1583. Pont. nostri anno 13.* Quod etiam puto procedere in nostro Ordine, in quo strictissima clausura seruatur, & ita, vt nulla possit persona ingredi absque licentia Papæ, vt patet in Regula, num. 17. Sed in casu necessitatis id non procedit, quia necessitas non habet legem. Et ista clausura quò ad confessores, medicos, & chirurgos, &c. moderata est per Clement. VII. vt supra dixi in Paulo III. const. eius 4. num. 2. & 3. Et ita intelligo statutum factum in cap. Rom. 6. nu. 14. dub. 9.

32 Quæres 10. an ingredientes Monasteria monialium ex legitima causa teneantur finito negotio exire.

℞. teneri. Rodriq. to. 1. q. reg. q. 47. art. 11. Sanch. loc. cit. num. 68. Sicut enim monialis, quæ habet legitimam causam egrediendi, ea cessante, statim redire tenetur, vt constat ex cap. Periculoso, §. Verùm quando, de statu regul. in 6. & expressè etiam in motu proprio Pij V. qui incipit, Decori. Vbi postquam interdixit egressum, nisi ob triplicem causam ibi declaratam, subdit hæc verba, *Sed nec in prædictis casibus extra illa monasteria, nisi ad necessarium tempus stare licet.* Ita videtur dicendum in hoc casu: Sed cum hoc morale præceptum sit, morali etiam modo interpretandum, vnde si quis aliquantulùm demoretur circuiens officinas ex aliqua curiositate, non peccabit. Ita Rodriq. & Sanch. loc. cit. num. 69. qui addit, neque etiam incurrere pœnas, & censuras, contra ingredientes inflictas, si diuturnam moram etiam cum praua intentione in Monasterio trahat: quia hæ pœnæ solùm sunt contra ingredientes sine licentia. Sed hoc mihi non probatur; nam probant Doctores, ingredientes Monasteria monialium, statim, loquendo moraliter, finito negotio, teneri exire, ex eo quòd etiam monialis egressa, finito negotio, statim etiam, moraliter loquendo, reuerti tenetur ad clausuram. Sed monialis tenetur id facere ex præcepto iure communi in dicto cap. illo Periculoso, de statu regul. in 6. & per constit. Pij V. Decori: Ergo monialis legitimè egressa, si, cessante causa, non reuertitur, transgreditur præceptum Papæ, & consequenter incurrit pœnas contra transgressores. Quo eodem pacto philosophandum est de ingresso legitimè in Monasteria monialium, si finito negotio, non reuertitur, reus erit transgressionis præcepti, & consequenter incurret pœnas transgressoribus inflictas. Naldus in sum. verbo Clausura, nu. vlt. & verbo Monialis, nu. 15. Secundò quia negotio finito, licentia non præsumitur amplius legitima; ex fine huius prohibitionis, qui fuit ad tollendam omnem occasionem monialibus peccandi. Posset quidem dici, quòd si durante negotio, V. G. durante animæ cõmendatione, quæ solet durare per vnam, aut duas noctes, seu durante fabrica Monasterij, quis cum moniali fornicaretur, dictas pęnas nõ incurreret, quia hic legitimus ingressus est, nec tenetur exire, nisi negotio finito.

33 Quæres 11. quas pœnas incurrat ingrediens Monasteria monialium absque licentia.

℞. Per Trid. sess. 25. de reg. cap. 5. incurrere pœnam excommunicationis ipso facto, qui sine licentia Superioris in scriptis obtenta, Monasteria Monialium ingreditur. Greg. XIII. in sua constit. quæ incipit, Vbi gratiæ, de qua supra n. 4. excommunicat omnes personas cuiuscumq; gradus, & conditionis, etiamsi Comitissæ, & Ducissæ, quæ ingredi audent monialium Monasteria virtute facultatum à Sede Apostolica concessarum, & sibi absolutionem reseruat. Excommunicat etiam ipso facto, vt supradictus Greg. omnes Abbatissas, & Abbates, eos officijs, quæ habent, priuando, & ad futura inhabilitando, si in sua respectiuè Monasteria quemquam prætextu huiusmodi licentiarum admiserint. Excommunicat etiam eodem modo, & priuat, ac inhabilitat idem Pontifex eos, qui ex licentia Superiorum ingrediuntur eadem Monasteria absq; vrgenti necessitate; quibus pœnis subiacere etiam vult moniales, absq; dicta necessitate admittentes. In bulla verò, quæ incipit, Dubijs, quæ emergunt, ponit alias pœnas contra Superiores ingredientes, de quibus supra num. 4.

34 Quæres 12. an fœmina bona fide intrans monialium Monasteria animo profitendi in eo, absq; vlla Superioris licentia, incurrat pœnam in Trident. positam.

℞. Bonam fidem posse hanc fœminam excusare, præsertim, si timeat ne scientes parentes ingressum prohibeant; cessante autem bona fide, non vitabit pœnas. Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 74.

35 Quæres 13. An pœnæ inflictæ à Greg. XIII. in sua constit. Vbi gratiæ, incurrantur ab eo, qui ingreditur Monasteria monialium, non virtute alicuius facultatis, sed absque vlla prorsus licentia.

℞. Certum est, hunc incurrere pœnam excommunicationis positam à Trid. sess. 25. de reg. cap. 5. quæ tamen nemini reseruata est. Mihi etiam certum est, incurrere pœnas inflictas a Gregorio, easq; etiam subire

admit-

admittentes: Nam credendum est, Pontifices principaliùs intendisse ad vetandum factum, quod est ingredi, quam illius solemnitatem, quæ est prætextu licentiarum, & magis impudenter videntur peccare ingredientes sine licentia, quam qui illa cooperti. Et idem est de admittentibus. Atque ita tenet Nauar. comm. 4. de reg. num. 62. vers. Quarto quod; qui ait, hanc fuisse mentem Pij V. in suo motu proprio contra ingredientes Monasteria virorum prætextu quarumcumq; licentiarum. Et ita seruari in prætorio Pœnitentiariæ de sententia S.D.N. Gregor. XIII. Ex professo Beia 1. p. cas. casu 3. versu Hæc omnia; qui ita in tota Italia practicari ait, versu Nihilominus. Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 13. cap. 8. q. vlt. Quar. in sum. verbo Monast. monial. pag. 448. Contrarium tenet Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 79. & alij apud Quar.

36 Quæres 14. an Regulares, stante decreto Congreg. de non accedendo ad Monasteria monialium, ad colloquendum cum eis, de quo supra, num. 6. sine expressa licentia Congreg. peccent mortaliter, si sine dicta licentia id faciant; vel etiam non obseruatis circumstantijs positis in decreto eiusdem Congreg. sub Vrbano VIII. de quo num. 7.

℞. Casum fuisse aliquando dubium; modo tamen esse clarum: Nam Congreg. anno 1606. die 1. Iulij declarauit in hæc verba. *Attentis narratis, ac dubio præfato mature discusso, & examinato, censuit, ac declarauit, Regulares accedentes ad Monasteria monialium contra formam decreti, quo huiusmodi accessus per sacram Congreg. prohibetur, vltra pœnas priuationis officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, incurrere etiam pœnam peccati mortalis.* Refert Longus de casib. reseru. p. 2. casu 3. num. 29. Et docet etiam, absque ista declar. Nald. in summ. verb. Monialis. num. 17. quod procedit etiam post decretum Congreg. sub Vrb. VIII. modo dicto. Notat etiam Longus num. 3. quòd non incurritur peccatum, neque pœna prædicta propter aliquod verbum causa vrbanitatis dictum, dummodò limites non transcendantur, in quo boni viri iudicio standum est, quia paruitas rei in quacumque materia excusat à mortali: Nec etiam incurritur, si quis Religiosus declaret aliquem casum conscientiæ alicui moniali, cum talis alloquutio speciem habeat sermonis, & exhortationis. Neque etiam incurrit ille, qui per interpositam personam loquitur, cum odia sint restringenda. Videatur Suarez tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 1. cap. 10. à num. 24. Qui loquitur cum moniali nihil respondente, peccat, secus si monialis cum nil respondente loquatur; nam prohibitio loquendi viros afficit, non mulieres. Diana to. 3. tract. 2. resol. 48. not. 1. neque peccat, qui per nutus loquitur, sumus, enim in odiosis: Nec similiter peccat, qui loquitur cum Abbatissa nam in odiosis nomine monialium non venit Abbatissa Ita Diana loc. cit. not. 3 apud quem vide plura huiusmodi.

37 Quæres 15. An Regulares accedentes ad Monasteria monialium absq; Episcopi licentia, incidant in excommunicationem, quam Episcopus proposuit contra tales.

℞. Non incurrere, si habeant priuilegium, vt non possint excommunicari ab Episcopis, quale habent omnes Mendicantes, vt videre est apud Cæsar. verbo Exemptio, n. 9. 23. & 24. & Festum 4. p. sui summ. ca. 1. & patet ex bulla 2. Sixti IV. §. 10. Ita Rodriq. tom. 1. qu. reg. qu. 45. art. 2. fine. Quar. in sum. bull. verbo Monast. monial. pag. 453. Et refert Suar. loc. cit. num. 27. declarationem sacræ Congreg. datam die 9. Aprilis, anno 1587. in hæc verba. *Regulares adeuntes Monasteria monialium sine licentia Episcopi incidunt in pœnam excommunicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit, nisi Regulares illi haberent ex priuilegio, quòd non possent excommunicari & tunc deberent puniri à suis Superioribus alia pœna. Qui Regulares sic excommunicati non possunt absolui à suis Superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc absolutionem reseruauit*. Vide Dianam loc. cit. not. 8. Quid si moniales sint exemptæ. Dic quod sic, quia procedit tunc tamquam delegatus sedis Apostolicæ, cap. 5. sess. 25. de reg. Concil. Trid. Riccius 2. p. praxis resol. 181.

38 Quæres 16. ad quem pertineat concedere licentiam adeundi Monasteria monialium secularibus, seu alijs ecclesiasticis ad colloquendum cum eis, quando moniales sunt subiectæ Regularibus.

℞. Congregationem censuisse, id spectare ad Superiores regulares ipsarum monialium, nisi consuetudo legitimè præscripta haberet, hanc facultatem concedere pertinere ad Episcopum, vel ad Superiorem Regularium, & Episcopum coniunctinè. Ita Quar. in summ. verbo Monasteria monial. pag. 453.

39 Quæres 17. An moniales admittentes aliquem intra clausuram, incurrant aliquas pœnas.

℞. Si moniales Superiores sint, incurrere pœnã excommunicationis ipso facto, & priuationem dignitatis, quam habent, & inhabilitatis ad alias; posset tamen excusari ex inaduertentia, vel etiam negligentia; nam solùm feruntur istæ pœnæ contra præsumentes admittere, vel facientes ingredi ex præsumptione, quæ temerarietatem magnam dicit. Cœteræ verò moniales, ad quas ex officio impedire non pertinet, non incurrent istas pœnas, etiamsi, cum possent, non impediuerint; secus autem si inuitarent, vel aliquo positiuo modo illam personam facerent ingredi: quia tunc directè admitterent, Naldus in sum. verbo Monialis, num. 16. Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 96.

40 Quæres 18. Qui violaret clausuram monialium ingrediendo duos passus, & statim reuertendo, incurret ne istas pęnas?

℞. Certissimum esse in omni materia paruitatem materiæ excusare à peccato mortali; Atq; ita hoc casu dicendum est. Naldus verbo Clausura, nu. 1. Graff. de casib. reseru. lib. 1. cap. 5. num. 45. & 1. p. decis. lib. 4. cap. 23. num. 15. & idem dicendum est de moniali ad dictos passus egressa. Et similiter de muliere intra virorum clausuram ingressa. Aliter videtur sentire Sanch. 6. in decal. cap. 16. num. 70.

41 Quæres 19. Quis poterit absoluere ab excommunicatione, quã incurrit monialis clausura egressa, seu persona illicitè ipsarum Monasteria ingrediens, vel fœmina ingrediens virorum Monasteria, & dictas personas admittentes contra has enim omnes personas adsunt excommunicationes Trid. Pij V. & Gregorij XIII. vt patet hic supra, num. 3. & 4.

℞. Circa ingredientes Monasteria virorum iam dixi sup. in cõst. 6. Iulij II. à n. 21. Circa monialem egressam ait Sanch. 6. in decal. cap. 15. num. 76. Si delictum est occultum, posse Episcopum, per Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 6. posse etiam confessores regulares, per priuilegium Pauli III. quo possunt absoluere ab omnibus casibus Pontifici reseruatis, exceptis contentis in bulla Cęnæ. Quod idem Paulus nobis etiam concessit in quibusdam anni festiuitatibus, vt patet ex eius constit. 2. §. 5. Et dixi in append. tom. 1. Religiosi, etiam post decretum sacræ Congreg. sub Clem. VIII. de casibus reseru. de quo ibi ex professo. Circa inhabilitatem dixi supra in constitut. cit. Iulij II. à num. 23. At verò circa ingressum virorum intra dicta Monasteria monialium ad malum finem, est specialis difficultas. Nam confessores regulares etiamsi possint absoluere ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, ab hoc tamen non possunt absoluere, quia specialiter reseruatur in dicto 2. decreto Congreg. quod incipit, Cũ autem. Et refert Quarant. in sum. verbo Casus reseruati, pag. 200. Et habes in nostro Religioso loco cit. pag. 682. Puto tamen, quòd possint Episcopi vigore dicti cap. 6. Concilij Trid. quia in dicto decreto eis non adimitur facultas. Quicquid dicat Graff. lib. 1. de casibus reseru. cap. 5. num. 17.

42 Sed dices. Poteritne Prælatus regularis absoluere suum subditum, qui monialium clausuram ad malum finem violauit?

Certè iste casus propter atrocitatem mihi semper visus est difficilis, & neminem discutientem vidi Cum

tamen

tamen supra diximus in constit. 4. Sixti IV. à num. 6. posse Prælatos regulares absoluere suos subditos ab omnibus casibus, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis in bulla Cœnæ, præter aliquos; Dicendum etiam est ab hoc absoluere posse. Neq; obstant dictum decretum Congreg. neq; bulla Clem. VIII. Quæcumq; quam refert Cherub. tom. 3. bull. in Clem. constit. eius 115. pag. 164. Nam loquuntur claré de potestate Regularium in ordine ad seculares, cum alioquin certum sit, posse dictos Prælatos regulares absoluere suos subditos, ab omnibus casibus, quos sibi reseruant Episcopi, à quibus tamen illis locis prohibentur Regulares absoluere. Et quod quinque casus reseruati à Clem. VIII. non afficiant regulares, dicit Naldus in sum. verb. Reseruatio. versu, Et præter, & versu sequenti ait, ita fuisse declaratum à Congreg. Regul. & ab hoc casu si sit occultus posse Episcopum absoluere vigore Trid. sess. 24. ca. 6. de refor. tenet Homob tom. 1. exam. tract. 7. cap. 26. quæst. 110. versu quinimo. Si autem dictæ censuræ sint deductæ ad forum contentiosum, quis poterit ab eis absoluere, vide quæ dico supra in const. 6. Iulij II. num. 21.

CONSTITVTIO VII.

Numerat quadraginta grauamina illata Mendicantibus ab Episcopis, & Parochis, à quibus eos liberat, multa loca Concilij Trid. declarando; postremò confirmat omnia Mendicantium priuilegia.

PIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Motiua. ETsi *Mendicantium Ordines, qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum, summo semper studio, etiam dum in minoribus essemus, amplexi sumus, ad summi tamen Apostolatus apicem, meritis licèt imparibus, diuina fauente clementia assumpti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eo propensiori charitate, & paterno affectu amplectamur, ac exinde pro suis sanctis studijs, honestisq; laboribus, proq; salute animarum ab Apostolica Sede, cuius continuè pacem, & dignitatem Ordines ipsi fortiter tutati sunt, tam spiritualia, quam temporalia subsidia, ornamentaque acceperint, & accipiant, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem faciliùs, atque expeditiùs exequi, & transigere possint, & cæteræ religiosæ personæ, Ordinesq; alij exemplo ipsorum promptiores, alacrioresq; ad sua officia persoluenda reddantur.*

Ponit 40. grauamina Mendicantib. illata. §. 1. *Hinc est, quòd nos attendentes, plerosq; ex venerab. fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, qui eosdem Ordines præcipuè tamquam fructiferos in agro Domini palmites & colere, & adiuuare deberent, non solùm id exequi negligere, verumetiam, Concilij Trident. decretis in prauum sensum retortis, eos, & eorum quemlibet varijs afficere incommodis, & perturbationibus, eorumque priuilegijs non modicum afferre grauamen conantur. Quidam enim Episcopi, vt accepimus, nolunt admittere quosdam Regulares ad prædicationem etiam in suis Ecclesijs faciendam, quamuis de eorum habilitate ad huiusmodi opus* (Primum grauamen Vide §. 3.) *exercendum habeant bonum testimonium à suis Superioribus.* (2. Vide § 4.) *Alij verò volunt, vt nedum semel, sed etiam pluries in anno coram ipsis, vel eorum Vicarijs prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, quam non nisi in scriptis dare volunt, aliquid quandoq; exigunt.* (3. Vide §. 4.) *Alij etiam Episcopi maximam Regularibus iniuriam irrogare videntur, dum præter ordinem, & veterem consuetudinem, absq; vlla ratione quosdam reijciunt, & quosdam pro eorum libito admittunt ad prædicationem huiusmodi habendam in locis suæ Diœcesis.* (4. Vide §. 4.) *Quorumdam etiam locorum Ordinarij quosdam Religiosos probos viros, & idoneos, etiam à suis Superioribus approbatos, ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt.* (5. Vide §. 4.) *Quidam ex eis volunt, non solùm singulis annis, sed etiam plurie's in anno in aliquibus partibus eosdem confessores sibi præsentari.* (6. Vide §. 3.) *In aliquibus verò Oppidis, tam Episcopi, seu eorum Vicarij, quàm presbyteri Curati nolunt, vt fratres Mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorum, maximè si infirmitas est grauis, aut etiam sanorum in priuatis illorum domibus, vel alibi, præterquam in suis Ecclesijs, aut Monasterijs, possint accedere.* (7. Vide §. 5.) *Nonnulli etiam audent confessores monialium, qui pleno iure subsunt Regularibus, examinare, cum tamen id minimè per Concilium decernatur; sicut & de fratribus, qui sunt audituri confessiones aliorum fratrum.* (8. Vide §. 6.) *Quidam etiam in aliquibus partibus nituntur asserere, seu facere, ne quisquam infra annum possit sacram Eucharistiam in Ecclesijs Mendicantium recipere, neque etiam moniales Tertiarias nuncupatas suorum Ordinum, vt aliqui asserunt, in aliquibus partibus fieri, cum tamen solùm in Paschate quò ad seculares dumtaxat, iuxta priuilegia summorum Pontificum prædecessorum nostrorum eisdem Ordinibus concessa, id obseruari debeat.* (9. Vide §. 7.) *Alij verò Episcopi, seu eorum Vicarij audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscumque quæcumque Monasteria monialium, etiam S. Claræ ingrediendi, etiamsi Regularium curæ subditæ sint.* (10. Vide §. 8.) *Quidam verò sub prætextu exquirendi voluntates puellarum, ante professionem earum volunt eas extrahere à Monasterijs, & per longum tempus alibi detinere, ipsasque puellas, seu nouitias de plerisque rebus interrogant, neq; necessarijs, neque in decreto Concilij Trid. desuper contentis, ex quibus non modica potest oriri occasio scandali.* (11. Vide §. 9.) *Alij verò pleriq; noluerunt quosdam Regulares aliarum Diœcesum sacris ordinibus initiare, ac etiam à sui Ordinis Prælatis approbatos admittere nolunt.* (12. Vide §. 10.) *Aliqui verò singulis Dominicis diebus in suos parochianos ad sonum campanæ excommunicationem promulgant, vt non possint interesse missis, concionibus, & diuinis officijs, nisi in propria Parochia.* (13. Vide §. 10.) *Alij verò in aliquibus partibus in eorum Ecclesiis conciones sacræ scripturæ, & sermones pro mortuis haberi nolunt; Et si aliquid ipsis relictum fuerit, vt ab ipsis missæ dicantur, vel alia officia pro mortuis celebrentur, ipsi sibi ea vsurpant, dicentes, quòd ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt pastores. Alij verò sub excommunicationis latæ sententiæ, & exilij* (XIV. Vide §. 10.)

per de-

per decennium à Diœcesi pœna inhibuerunt, ne missæ in
eorum Ecclesiis celebrentur in diebus festiuis, ante-
15. Vide §. quam Rector parochialis Ecclesiæ celebrauerit. Alij
10. etiam nolunt, vt dum prædicatio in Ecclesia cathedra-
16. Vide § li habetur, alibi prædicetur. Ac insuper in quibus-
11. dam omnem ordinem, & quietem perturbant, dum
controuersias iamdiu sopitas, & extinctas super præ-
cedentia excitarunt, & vbi nullæ erant, pepererunt,
dum pro arbitrio, & voluntate eorum hos illis præfer-
17. Vide §. re voluerunt. Quidam etiam Episcopi volunt, Regula-
12. res à cura animarum excludi, & illam solis presbyte-
ris secularibus committi. Quidam verò quartam fune-
18. Vide §. ralium extendere volunt etiam ad missas, legata, &
13. alia quæcumque quæ domibus Regularium relinquun-
19. Vide §. tur. Alij autem volunt quartam partem omnium eo-
14. rum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ, palliorum,
planetarum, cortinarum, pannorum, & eorum etiam,
20. Vide §. quæ pro victu fratrum relinquuntur. Aliqui etiam in
15. quibusdam partibus volunt, vt non solùm ius sepulturæ
solui consuetum, quod semper soluitur, neque denega-
tur, sed etiam omne illud, quod Ecclesiis Ordinum ad
eorum libitum partes dant, quando sepeliuntur ibidem
defunctorum corpora, id totum Curatis etiam de nouo
soluatur, instanter conantur, impedientes, ne aliter cor-
pora defunctorum ad Monasteria fratrum deferantur;
vnde in hoc maximè tam partes, quàm ipsos fratres
21. Vide §. grauari contingit. Aliqui verò etiam ex locis Mendi-
16. cantium, qui curam habent animarum, volunt pro semi-
nario decimas exigere, ac in casu renitentiæ etiam pi-
22. Vide §. gnus exigunt. Alij autem præfatos fratres, ac moniales
16. sub eorum cura degentes subsidium regium persoluere
cogunt, cum multæ earumdem monialium vix habeant
pro earum victu, & vestitu necessaria vitæ. Alij etiam
22. Vide §. in quibusdam partibus pauperes Mendicantes eleemo-
17. synas petere prohibent pro eorum dumtaxat sustenta-
tione, &, si inuenerint eos panem, vel aliquid aliud si-
mile amore Dei sibi collatum portantes, quandoque ab
eis auferre minantur, afficientes graui iniuria, & con-
24. Vide §. tumelia. Nonnulli verò Episcopi, vel Capitula Canoni-
16. corum pauperes Mendicantes, tam fratres, quàm mo-
niales suorum Ordinum, tam de redditibus bonorum, si
quæ habent, quàm de possessionibus, vineis, agris, &
alijs suis bonis quibuscumque non solùm largitione fide-
lium sibi concessis, sed etiam aliàs iustis de causis ab eis
acquisitis, ac pecunijs emptis, sibi decimas, ac primitias
25. Vide §. alijs respectiuè soluere cogunt. Alij autem ausi sunt
18. inquirere, & processus facere contra aliquos Regula-
res intra claustra delinquentes, vel de quorum deli-
ctis aliqua erat suspicio, non expectata suorum Superio-
26. Vide §. rum censura. Alij verò Episcopi monialium Monaste-
7. ria ingredi, & illa ingrediendi licentias alijs conce-
dere, & aduersùs illas processus formare, ipsorum Or-
dinum Superioribus irrequisitis, præsumunt. Ali-
27. Vide §. qui etiam dominium temporale super moniales habe-
7. re prætendunt. Nonnulli verò frequentissimè Regula-
28. Vide § res citant, & iurisdictioni suæ subijcere tentant, ac eo-
7. rum Conuentus occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos
29. Vide § iurisdictionem, vel potestatem exercent. Aliqui ve-
19. rò ipsos carceribus absque causæ cognitione manci-
pant, ac manibus, pedibusque laborant, vt Regula-
res Mendicantes suæ ditioni subijciant, & vsque ad eo
se intromiserunt in gubernatione Conuentuum, & in

correctionibus fratrum, vt Prouincialibus, & Genera-
libus nullus ampliùs videatur relictus locus, aut vlla
iurisdictio. Aliqui autem Conuentuum Priores, & 30. Vide §.
Guardianos rationes, & computa facere cum Syndicis 19.
Conuentuum huiusmodi prohibent. Fratres quoque, qui 31. Vide §.
ad Episcopos huiusmodi recursum habent, à Prioribus, 20.
& Guardianis præfatis castigari, & puniri interdicunt. 32. Vide §.
Inhibent quoque Superioribus Ordinum, ne faciant 20.
processus contra fratres, ac in ipsos imperium, & bra-
chium seculare exercent. Alij verò ipsas extra claustra 33. Vide §.
degentes sub eorum protectione recipiunt, eosq; sic per- 21.
manere permittunt, eosque etiam, inuitis suis Superiori-
bus, detinent. Aliqui verò bonorum ipsorum fratrum, 34. Vide §.
tamquam ad eos, si extra claustra defuncti fuerint, spe- 22.
ctantium, possessionem occupare præsumunt, & ad ha-
bitum Religionis reuersis sua bona consignare nolunt.
Ac etiam vniones à Sede prædicta, aut aliàs ritè fa- 35. Vide §.
ctas de beneficijs ecclesiasticis impediunt, & sibi rela- 23.
xari debere volunt, & contradictores excommunica-
tionis gladio feriunt. Alij verò, Regulares campanas 36. Vide §.
diebus festiuis pulsare, vel eodem tempore, quo ipsi ce- 24.
lebrant, missas celebrare nolunt. Aliqui etiam pro li- 37. Vide §.
centia danda ædificandi quamdam domum regularem, 25.
triginta, vel quadraginta ducatos exigere non erube-
runt. Alij verò eos mortuorum corpora associare; alij 38. Vide §.
autem illos cum Parocho similis munera subire non 15. & 26.
permittunt, nisi maior Canonicorum pars interuenerit.
Alij verò mortuorum officia in Regularium Ecclesiis 39. Vide §.
peragi nolunt, nisi cum ipsorum præsentia, & ipsorum 27.
moniales, vel alias personas, etiamsi in earum funere
Parochus interuenire non deberet, sepelire prohibent,
nisi ipsi Parocho priùs certum quid solutum fuerit, &
si aliquem ipsi sciuerint in Regularium Ecclesiis sepul-
turam elegisse, eum, vt dicitur, non ante ad illas defer-
re sinunt, quàm ad Parochi Ecclesiam delatum, ini-
bique officium peractum fuerit. Postremò verò testa- 40. Vide
menta sine presbyterorum præsentia fieri prohibent, & 28.
si quid ipsis Regularibus relictum fuerit, id, asserentes
contra Concilij Trid. Canones esse, reuocare omnino
procurant [illegible].

§. 2. Ac propterea volentes præmissis, ac alijs simi- Declarare
libus excessibus, & grauaminibus ex nostri pastoralis Concilia ad
officij debito prouidere, attendentes etiam, illos, qui onus Papam spe-
dici, & æstus tam in prædicationibus, quàm in cæteris ctat.
spiritualibus muneribus quotidie sustinent, nisi etiam
aliquantisper subleuentur, facile fore, vt oppressi, à suis
officijs omnino desistant, ne in posterum eis aliquod in-
feratur grauamen, Concilij Trid. huiusmodi decreta,
quorum falsa, seu minùs uera intelligentia præmissa ir-
repserunt, quorumq; declaratio non nisi ad nos spectat,
modo, & forma infrascriptis declaranda censuimus.

§. 3. Nos igitur motu proprio, non ad alicuius in- Mendican-
stantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scien- tes possunt
tia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine de- in suis Ec-
claramus, Canonem sess. 24. c. 4. per quẽ omnibus Regu- clesiis ad
laribus etiam in suorum Ordinum Ecclesiis, contradi- suum libitũ
cente Episcopo, prædicationis officium interdicitur, prædicare.
Mendicantium Ordinum fratres huiusmodi, quando a
suis Generalibus, vel eorum Ministris prouincialibus
ad id deputati fuerint, non comprehendere, neq; eos af-
ficere posse; immo volumus, quòd in suis Ecclesiis, quã-
do eis placuerit, licitè, & absq; vllo impedimento vel

contradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prædicauerit, prædicare possint.

Mendicantes possunt vbique confessiones audire.

§. 4. *Quod verò in sess. 23. c. 15. circa confessiones à Regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum Ordinum fratres à præfatis suis Generalibus, vel Ministris prouincialibus ad audiendas cōfessiones vtriusque sexus Christi fidelium approbatos, vt præmittitur, minimè comprehendat, ita vt à confessionibus audiendis, tam intra eorum Ecclesias, domos, quàm extra minimè prohibeantur, super hoc litteras fel. recor. Pauli Papæ IV. etiam prædecessoris nostri, concedentes eisdem fratribus Mendicantibus regularis obseruantiæ posse confessiones secularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos, & Monasteria sua, & vbilibet audire, approbando, & de nouo concedendo. Statuimus etiam, quòd ille, qui semel in vna Diœcesi admissus per Episcopum fuerit, semper in eadem Diœcesi habeatur pro admisso, nec ampliùs examinari, vel præsentari in dicta Diœcesi debeat, tam quò ad prædicationes faciendas, quàm quò ad confessiones audiendas; Nec aliquid pro prædictis exigi, vel recipi debeat.*

Cōfessores fratrum, & monialiū, neque etiā Lectores examinentur ab Episcopis Quò ad confessores monialium vacat per constit. 2. Greg. XV. §. 4. infra, & etiā quò ad Lectores, hic infra. nu. 8.

§. 5. *Confessores verò monialium, quæ degunt sub cura Regularium, ab Ordinario examinari nolumus; quemadmodum neque etiam fratres, si debeant audire confessiones aliorum fratrum, examinari debent. Lectores insuper ex eisdem fratribus, & in theologia graduati, qui cum licentia suorum Superiorum ad gradum admissi fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones audituri, quàm prædicationis munus subituri, ab Episcopis minimè examinentur.*

Euchatistię sacramentum ministrare possunt, & in festis suorū Ordinū interdicta suspendūtur. Quò ad Euch. vide const. 1. Iul. II. §. 37. nu. 85. Quò ad interdicta, vide cōstit. 2. Sixti IV. à nu. 50.

§. 6. *Ipsique Christi fideles sacramentum Eucharistiæ, Resurrectionis Dominicæ festiuitate dumtaxat excepta, sumere, eisque illud per fratres huiusmodi administrari valeat, nec ad illud faciendum per locorum Ordinarios, aut ecclesiarum Rectores præfatos, seu alios quoscumque (illorum licentia minimè requisita) etiam sub censuris ecclesiasticis, & alijs pœnis cogi, vel compelli possint, seu debeant, etiam decernimus, & declaramus. Et licèt in sess. 25. cap. 12. caueatur, quòd censuræ, & interdicta Ecclesiastica, etiam à locorum Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesiis publicari debeant, tamen si tempore celebrationis alicuius ex festis Sanctorum Ordinum eorumdem, ac alijs festiuitatibus iuxta eorumdem Ordinum priuilegia Apostolica, interdictum huiusmodi emanauerit, illud in præfatis festiuitatibus, & earum octauis suspendimus.*

In moniales Superioribus regularibus subiectas Episcopi nullatenus se impediant.

§. 7. *Cumq; inhonestum sit, quemlibet in aliena messem falcem inijcere: cumq; monialium Monasteria non nisi de Episcopi, vel Superioris licentia, & in casibus necessarijs aliquis ingredi præsumat, in sess. 25. c. 5. prohibetur; hoc tantùm in illis Monasterijs locum habere volumus, quę Ordinarijs ipsis pleno iure subsunt, in quibus in casibus necessarijs ipsi dare licentiam possint, & non in alijs Monasterijs: Ita vt in præfatis Monasterijs, quæ Ordinarijs ipsis pleno iure non subsunt, ipsi Ordinarij illa ingredi non possint, prout in Regulis earum, seu de iure statuitur, & eis aliquos processus aduersùs moniales ipsas, seu fratres huiusmodi propterea, seu aliàs, ipsorū Ordinum Superioribus irrequisitis, quoquomodo formare, aut facere possit omnino prohibemus, ita vt aliquam iurisdictionem, seu aliquod quodcumq; dominium in moniales, & fratres huiusmodi respectiuè habere, exercere, aut exequi nullatenus possint, aut debeant, immo illas, & illos omnes ab eorū superioritate, dominio, & iurisdictione, & potestate eximimus, & liberamus, prout eis concessum est per sua priuilegia à Sede præfata obtenta. Et ita præfatę moniales, ac fratres sint exclusi à superioritate, & iurisdictione Ordinariorum respectiuè huiusmodi, vt etiam in illarū, vel illorum Syndicis, aut Procuratoribus deputādis, vel in disponendis illorum facultatibus, vel ad alia sibi non competentia facienda vllatenus non se intromittant. Nec etiam Ordinarij ipsos Regulares præfatos citare, & iurisdictioni suę subijcere, ac eorum Conuentus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos iurisdictionem aliquam, & potestatem exercere, vt præmittitur, aut ipsos carceribus mancipare, & contra eos aliud facere possint, vt suæ ditioni subijciantur.*

Examen puellarum Deo dicandarum quo modo, & quando ab Episcopis fieri debeat.

§. 8. *Volumus etiam quòd puellarum Deo dicandarum, an scilicet coactæ, vel seductæ fuerint, examen faciendum, non nisi infra quindecim dies, postquam iuxta Concilium Trid. Episcopi, vel eorum Vicarij requisiti fuerint, fieri possit. Quibus elapsis, ampliùs in hoc illis se intromittere non liceat. Cuius occasione nec Episcopus, nec eius Vicarius intra septa Monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream. Et interrogationes alias, quàm eas, quas præfatum Concilium Trid. iubet, eis fieri omnino prohibemus. Ac similiter volumus, quòd puellæ, seu nouitiæ ipsæ ad alias interrogationes respondere minimè teneantur.*

Mendicantes à quocū que Episcopo ordines possunt sumere. Vide sup. in cōst. 2. Sixti IV. à nu. 33.

§. 9. *Sessione verò 23. cap. 8. Neminem, nisi à proprio Episcopo ordinari posse statuens, in Regularibus locum non habere omnino declaramus. Ita quòd fratres huiusmodi præfatos etiam sacros ordines à quolibet Antistite gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, Ordinarij loci minimè requisita licentia, in locis, seu domibus fratrum huiusmodi, aut alibi recipere possint.*

Possunt sēper, & vbiq; missas celebrare, etiā antequam Parochus celebrauerit.

§. 10. *Et insuper sess. 22. decretum, per quod populum sæpe ad suas Ecclesias, saltem Dominicis, & maioribus festiuis diebus conuenire debere monet, insequendo, volumus, quod fratribus Mendicātibus huiusmodi nō solū prohiberi non possit, ne missas, & alia diuina officia faciant in eorum Ecclesiis, verumetiam in quibuscumq; alijs, vbi celebrari missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis, celebrare valeant; Ac etiā quòd conciones, & lectiones sacrę Scripturę, & sermones pro mortuis etiā in Ecclesiis facere, ac eleemosynas pro celebrandis huiusmodi missis, & alijs diuinis officijs peragēdis, si eis illas donari, seu relinqui contingat, recipere. Necnon missas, & diuina officia huiusmodi etiam in diebus Dominicis, vel festiuis, etiam antequā Rector parochialis Ecclesiæ celebrauerit, celebrare, & facere, & quando eis videtur, etiamsi tunc in Ecclesia cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiam quicumque vtriusq; sexus Christi fideles totius anni tempore illas, & illa in Ecclesiis fratrum huiusmodi audire possint; Ipsique Christi fideles vllatenus desuper molestari, aut impediri per locorum Ordinarios, seu Rectores parochialium Ecclesiarum, aut alios quoscumque vllo pacto, causa, vel occasione non valeant, seu debeant, sed præfati Christi fideles audiendo missas, & alia*

diuina officia in Ecclesiis fratrum huiusmodi diebus Dominicis, aut festiuis, præcepto Ecclesiæ de illis audiendis satisfecisse censeantur.

Controuersiæ de præcedentia ab Episcopis quomodò dirimendæ. Vide sup. in constit. 2. Sixti IV. num. 58. & hic infra, §. 19.

§. 11. *Controuersias autem omnes de præcedentia, quæ eadem sess. 25. cap. verò 13. per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes per illum dirimi, finitas autem nullo pacto innouari posse statuimus.*

Regulares possunt admitti ad curam animarum secularium suis Conuentibus annexam. Vide sup. in cõst. 2. Sixti IV. à num. 23.

§. 12. *Cumque licèt cap. 11. sess. 25. statuat, quod in domibus virorum, seu mulierum, quibus animarum personarum secularium cura imminet nulli etiam ad nutum amouibiles inibi deputentur, nisi de Ordinarij consensu, ac prauio examine huiusmodi præcedente, ad curam huiusmodi admitti posse omnino volumus præfatos Regulares.*

Quarta funeralium quomodo soluenda.

§. 13. *Quartam autem funeralium, de qua sess. 25. c. 13. nequaquam soluere teneantur Monasteria, quæ a quadraginta annis citra fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantùm de Monasterijs ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam soluere consueuerunt; & vbi solui consueuit, id tantum ceræ, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deferri contigerit tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de missis, seu legatis, vel alijs, fratribus ipsis, seu monialibus huiusmodi relictis, aut aliàs quomodolibet donatis, solui debet; sicque intelligi Concilij decretum quò ad quartam huiusmodi soluendam debere decernimus. Vbi verò non est consuetudo soluendi quartam huiusmodi, de nullo suprascriptorum solui debere declaramus.*

Nec etiam tenētur ad quartā relictorum. Vide in const. Pyrrhi, nu. 54.

§. 14. *Nec ad quartam, seu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ, palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum, quæ dictis Ecclesiis relinqui, vel dari contigerit, etiamsi pro victu fratrum, aut aliàs relinquantur, aliquid contribuere teneantur.*

Non possūt impediri quo minus corpora defunctorum ad suas Ecclesias tumulāda deferant.

§. 15. *Ac etiam ius sepulturæ solui tantùm consuetum Curatis, & non aliquid aliud eis solui debeat, quamuis partes ad earum libitum Ecclesiis Ordinum huiusmodi, seu eorum fratribus alia quæcumq; tribuant seu eleemosynas elargiantur, quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum huiusmodi. Nec propterea impediri debeant, quin possint defunctorum corpora præfata ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.*

Non tenentur ad contributionē pro seminario, aut decimarū. &c.

§. 16. *Inhonestum quoque esse censentes, Mendicātium Ordines ad aliquorum onerum cōtributionem teneri, illos, illorumq; loca, etiamsi curam animarum habeant, ac quæcumq; beneficia illis vnita ad contributionem pro seminario, aut decimarum aliquarum solutionem, immo illos, & eorum domos, Monasteria, beneficia, & loca quæcumque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quæcumque tam ad ipsos, quam ad moniales præfatas, etiam largitione fidelium, seu aliàs iustis de causis ab eis acquisita, ac pecunijs empta, vel aliàs quomodolibet pertinentia minimè teneri, illosque & illas à quibuscumq. decimis, primitijs, quartis, medijs, & alijs fructuum partibus, necnon subsidijs charitatiuis, etiam per nos concessis, ad quorumcumq. etiam Regum, Principum, & Dominorū temporalium instantiam, quacumque etiam vrgentissima, & de necessitate exprimenda causa, ac etiam alijs quibuscumque oneribus, tam ordinarijs, quam extraordinarijs, etiam ratione fructuum, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliarum quarumcumque rerum, tam pro victu, quàm vestitu, aut aliàs sibi necessariarum quomodolibet, etiam auctoritate Apostolica nunc, & pro tempore impositis, ita vt penitus, & omnino ad alicuius rei contributionem minimè teneātur, omnino eximimus, & liberamus, illosque & illas, ad illos, & illa, etiamsi seculares, & aliæ personæ quæcumque in eas exigendi possessione fuerint, minimè teneri debere volumus. Nec sub cap. 12. sess. 25. comprehendi posse, vel debere decernimus.*

Mendicantes possunt eleemosynas quærere.

§. 17. *Quod verò de vsu quæstorum eleemosynarū auferendo loquitur sess. 21. c. 8. id ad Mendicantiū Ordines nullo modo referri posse, vel debere, etiam decernimus: quin potiùs, cum eleemosynis huiusmodi viuere cogātur, eis id facere liberum omnino esse declaramus.*

Episcopi quomodo Regulares notoriè delinquentes punire possint. Vide sup. in constit. 2. Sixti IV. à num. 61.

§. 18. *Quoniam verò ex nimia Episcoporum sibi irrogata auctoritate, ipsi personas Regulares suæ iurisdictioni subijcere omnino student, ac decreto Concilij præfati sess. 25. c. 14. edito, quo cauetur, quòd si Regularis intra claustra existens, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalosus sit, termino ab Episcopo præfigendo, à suo Superiore omnino puniatur; sin minùs, ab Ordinario delinquēs puniri possit, confisi, varijs, indebitisq. grauaminibus Regulares afficiunt; Ordinarios præfatos aliquid, contra Regulares in claustris degētes huiusmodi, quouis prætextu, occasione, vel causa innouare non posse, vel debere, nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare, aut facere posse volumus, nisi propter manifestum scandalum, & suorum Ordinū Superioribus prius consultis, & negligentibus, alioquin omnia, & singula contra præmissa facta, & gesta, ac facienda in futurum pro nullis, & infectis habeantur.*

Episcopi non se intromittant in gubernatione Regularium.

§. 19. *Neque etiam se intromittant vllo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione Conuentuum, tam fratrum, quàm monialium huiusmodi, & illorum correctionibus; sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionem, & gubernationem fratrum, aut monialium huiusmodi, eorum Generalibus, ac Ministris, seu Prouincialibus, vel alijs eorum, aut earum respectiuè Superioribus, etiam ratione computa faciendi cum Syndicis Conuentuum huiusmodi omnino relinquatur, nec vllo modo in prædictis per se, vel alios se intromittant.*

Fratres recurrētes ad Episcopos à suis Superioribus puniantur.

§. 20. *Fratres quoq; si contigerit eos ad huiusmodi Ordinarios recursū habere, à præfatis Generalibus, Ministris, seu Prouincialibus, Prioribus, Guardianis, & alijs Superioribus castigari, & puniri posse, & debere, neq; ipsos Ordinarios præfatis Superioribus Ordinū huiusmodi vllatenus inhibere; Quin immo præfatos Superiores processus contra fratres suos, & moniales huiusmodi, quādo opus fuerit, circa delictorū, inquisitionem, vel castigationem facere posse decernimus, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

Episcopi fratres extra claustra degentes sub protectione non recipiant.

§. 21. *Inhibemus etiam ipsis Ordinarijs, ne fratres extra claustra degentes sub eorum protectione recipiant, eosque inuitis suis Superioribus, detineant.*

Bona fratrū decedentiū extra claustra etiam sine habitu ad Ordinē, quem professi sunt, pertinent.

§. 22. *Prohibemus quoq; eisdem Ordinarijs, ne aliquomodo se intromittant in bonis dictorum fratrum extra claustra suorum Monasteriorum pro tempore degentium, siue decedentium, & quamuis in habitu, siue absque habitu moriantur, volumus, quòd eorum bona mobilia, & immobilia, ad Ordinem, quem professi sunt,*

pertineant, disponenda iuxta constitutiones, seu ordinationes præfatorum Ordinum, neque illa Ordinarij præfati occupare præsumant, immo huiusmodi, & ad habitum Religionis reuertentium bona omnia Monasterijs ipsis, cum ea, quæ acquirit Monachus, de iure Monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Episcopi vniones nō impediant, & possunt Regulares curam animarū suis Ecclesiis annexam per se ipsos, vel Capellanos ad suum nutum amouibiles exercere.

§. 23. Ac ipsis Ordinarijs, ne quascumque vniones, etiam perpetuas, à Sede prædicta, vel aliàs, vt præfertur, hactenus factas, & pro tempore faciendas de beneficijs ecclesiasticis, seu illorum fructibus, quin suum sortiātur effectum impediant, omnino etiam prohibemus, & censuras ecclesiasticas, & alias pœnas per eos in contradictores pro tempore lata, nullius esse roboris, vel momenti similiter decernimus, & declaramus. Insuper volumus, quòd præfati Regulares, quibus cura animarum est, possint per se ipsos iuxta suorum Superiorum ordinationem, aut alios Vicarios, seu Capellanos seculares, ipsorum Regularium nutu amouibiles, ab eis deputatos, & ab Ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos, præfatam curam exercere, neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicuius partis fructuum consignatione pro præfatis Capellanis, seu Vicarijs secularibus, si per tales curam exerceri contigerit, Episcopi vllo pacto se intromittant.

Ordinarij nō possunt impedire fratres quocumque tēpore pulsare campanas, & missas celebrare, &c. Quò ad campanas vide sup. in constit. 26. Leō. X §. 15. nu. 32.

§. 24. Prohibemus insuper eisdem Ordinarijs, ac alijs quibuscumque personis, ne impediant ipsos fratres quando eis placuerit, tam in diebus Dominicis, seu festiuis, aut alijs totius anni temporibus campanas pulsare, & etiam tempore, quo ipsi celebrauerint, missas celebrare, necnon mortuorum corpora associare, & illa per fratres ipsos, quando in Ecclesiis suis præfatis delata fuerint, absque presentia Rectorum Ecclesiarum huiusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum huiusmodi peragi posse, necessariamque præsentiam Rectorum, aut aliorum Clericorum, quin infirmi liberè sua possint condere testamenta, minimè esse, ac ipsos Regulares legata, aut quæuis alia sibi in testamentis relicta exigere, & obtinere posse, neque aliquod ius in contrarium esse decernimus, & declaramus.

Licentiam construendi Conuentus gratis dare debēt Episcopi, quam sine legitima causa negare non possunt.

§. 25. Licentias verò pro construendis domibus regularibus, quæ 3. cap. sess. 25. nisi de Ordinarij licentia construi prohibentur, gratis omnino dari, & non nisi legitima subsistente causa, Superioribus explicanda, illas recusari posse.

Fratres possunt etiam soli corpora associare, & mandatum in die Cœnæ facere.

§. 26. Necnon fratres præfatos etiam solos mortuorum corpora associare, ac mandatum in die Cœnæ Domini fieri solitum, in Ecclesiis, seu domibus fratrum cuiuslibet Ordinis prædictorum solemniter facere, & prædicta die prædicare hora, qua eis videbitur, nec per locorum Ordinarios, aut Rectores Ecclesiarum, seu alios quoscumque prohiberi posse etiam decernimus, & declaramus.

Vide hic infr § 15. n. 15. & sup. in cōstitut. 10. Leō. X. § 2. num. 1. Officia defunctorum in Ecclesiis fratrum Parochi facere non possunt, nec corpora sepelire absq; fratribus ad ea sepelienda vocatis. Vide const. 2. Iul. II §. 21. nu. 57. Vide sup. in constit. 4. Sixti IV. n. 39.

§. 27. Mandantes etiam vniuersis locorum Ordinarijs, ne mortuorum officia agere Rectores parochialium in Ecclesiis ipsorum fratrum contra illorum voluntatem permittant. Ac moniales dictis fratribus subditas, vel personas sepulturam in eorum Ecclesiis eligentes, nulla soluta Parocho portione, sepelire, vel, si fratres ad mortuorum corpora associanda vocati fuerint, illa absque fratrum huiusmodi præsentia sepeliri facere audeant, vel præsumant.

Abrogat vsum non faciendi testamenta sine Parochis.

§. 28. Cumque maximè deceat, liberam esse cuiusuis testantis voluntatem, prauum illum vsum paruo adhuc tempore, vt præfertur, introductum, per quem testamenta absque presbyterorum præsentia fieri interdicuntur, omnino abrogamus.

Ad quas processiones vocati fratres accedere teneantur.

§. 29. Postremò quod c. 13. sess. 25. cautum fuit, quòd omnes scilicet tam Clerici, quàm Regulares quicumque ad publicas processiones vocati, accedere compellantur, id quò ad fratres præfatos, de illis tantū processionibus intelligi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur. Quod etiam de illis Conuentibus, qui Collegia nuncupantur, minimè intelligi volumus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita vt nec in choro canteut, nec ad mortuos accedant; sed tantum studijs, & lectionibus vacent.

Extinguit lites super dictis pendentes.

§. 30. Præterea si fortè inter Episcopos, vel Collegia, aut Capitula, vel alias quasuis personas, & præfatos fratres, seu moniales, aut eorum aliquos super præmissis, vel aliquo eorum coram quocumq; seu quibuscumque iudicibus, etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus, ac S.R.E. Cardinalibus, tam in Romana Curia, quàm extra eam vbilibet, lis, seu lites respectiuè pendeant, nos litem, seu lites, & causam, vel causas huiusmodi ad nos aduocamus, ac illam, & illas, quarum statum, ac nomina, & cognomina iudicum, & collitigantium præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, cassamus, & extinguimus, ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus.

Confirmat omnia priuilegia Mēdicantium.

§. 31. Ac insuper, vt faciliùs præmissa omnia illibata persistant, omnia, & singula priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes, fauores, & gratias, quæ decretis Concilij Trid. aliàs, quam vt superiùs est dictum, concessum, & declaratum, non contrariantur expresse, eisdem fratribus, necnon monialibus quibuscumque & sororibus tertij Ordinis prædictorum Ordinum respectiuè, Ordinibus, ac illorum Ecclesiis, domibus, & personis etiam viuæ vocis oraculo, in genere, vel in specie, tam per recolendæ mem. Eugenium IV. Sixtum IV. Leonem X. Paulum III. ac dictum Paulum IV. & Pium etiam IV. quàm alios quoscumque Romanos Pontifices etiam prædecessores nostros, ac nos, & Sedem eamdem quomodolibet concessa, confirmata, & innouata, necnon nostras, & prædecessorum nostrorum, ac alias quascumque desuper confectas literas, quarum omnium tenores, ac eorumdem prædecessorum nostrorum nomina, & alia de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, etiam præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruari debere, ac fratribus, Superioribus, & personis Ordinum huiusmodi, necnon alijs quibuscumque quos illa cōcernunt, suffragari debere, seu posse volumus. Necnon priuilegia, immunitates, facultates, libertates, indulta, dispensationes, exemptiones, fauores, & gratias, tam spirituales, quàm temporales, modo, & forma, quibus concessa sunt, etiam per viam communicationis, & extensionis actiuè, & passiuè inter se, &

alios

alios quoscumq; Ordines respectiuè de nouo concedimus, illaq; omnia, & singula ad domos, & loca quæcumque dictorum Mendicantium Ordinum, & monialium quarumcumque ac sororum de tertio Ordine nuncupatarum in Congregatione viuentium dictorum Ordinum, vt præfertur, hactenus recepta, & in posterum recipienda: Necnon eorum personas, & bona, etiamsi priuilegiorum, & aliarum gratiarum præfatorum authëtica originalia propter temporis antiquitatë, vel varias Vrbis ruinas deperdita existant, dummodò de eis aliàs legitimè constet, extëdimus, & ampliamus.

Decretum irritans.

§. 32. *Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumq; iudices, & personas quauis auctoritate fungentes, etiã Cardinales, & Auditores præfatos, sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.*

Commissarios deputat.

§. 33. *Quocirca dilectis filijs nostris Prædicatorum Cardinali Protectori, & S. Hieronymi Generali Ordinum, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ etiam generali Auditori, nunc, & pro tempore existentibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumq; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem fratrum, aut monialium, vel alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt, pacificè frui, & gaudere; non permittentes, eos, vel aliquem eorum desuper contra præsentium tenorem per quoscumq; etiam locorum Ordinarios quomodolibet indebitè molestari; contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisq; super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus, aggrauando, & interdictum ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

Derogat contrarijs.

§. 34. *Non obstantibus præmissis, & alijs Apostolicis, necnon in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac etiam iuramëto, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdë Episcopis, vel quibusuis alijs personis sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus & alijs decretis in genere, vel in specie, etiam motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumq; totis tenoribus, specialis, specifica expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importãtes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus. Necnon omnibus illis, quæ in literis confirmationis, & innouationis priuilegiorum eorumdem, aliàs per eosdem Paulum IV. & Pium etiam IV. prædecessores nostros prædictos Ordini fratrum Minorum huiusmodi concessorum concessum est, non obstare, contrarijs quibuscumque. Aut si locorum Ordinarijs, vel quibusuis alijs communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas, Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Pro intelligentia huius clausulæ Aut si &c. Vide cap. Ne aliqui, de priuil. in 6.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 35. *Et quia difficile foret, earumdem præsentium literarũ notitiam ad quascumq; personas peruenire, & vbiq; illas præsentare, etiam motu, & scientia similibus volumus, & decernimus, quod transumptis earumdem præsentium literarum, etiam per impressionem factis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, aut sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ sigillatis, quemadmodum adhiberetur præsentibus literis originalibus, si præsentarentur, vbiq; adhibeatur, tam in iudicio, quàm extra illud, plena, & indubitata fides. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incar. Dom. 1567. 17. Kal. Iunij, Pontific. nostri anno 2.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto 1. quòd ista constitutio variè proponitur à Doctoribus quò ad ordinem ipsum materialem. Ego in hoc sequutus sum Cherub. qui mihi visus est diligens auctor, & qui bullas emendatiores alijs proponit, vtpotè qui Romæ, & huic rei in specie studerit, & qui vltimò, visis alijs, scripsit. Quod admonendum esse censui, ne quis Passar. Rodriq. & Quar. legens, meo marte me illam peruertisse suspicetur.

2 Noto 2. communiter teneri, istam constit. Pij V. cum alijs concernentibus Regularium priuilegia, fuisse reuocatam per const. Gregor. XIII. quæ incipit, In tanta, & esse reductam ad terminos priuilegiorum ante dictam bullam Regularibus concessorum, & Concilij Trid. decreta. Sed dicunt alij, quòd dicta constitutio In tanta, non fuit sufficienter promulgata, nec in praxi recepta. Ita Henriq. lib. 7. de indulg. cap. 24. n. 8. Thomas à Iesu de procur. omnium gent. sal. lib. 12. cap. 8. tit. Sequatur collectio, pag. 847. versu Nec solùm in foro interiori. Apertissimè Llamas 1. p. meth. c. 7. §. 6. qui sic ait. *Bullam, siue motum proprium Greg. XIII. dictum numquam fuisse publicatum, neque in praxi receptum quò ad forum conscientiæ, affirmat pius, & doctus Nauarrus eiusdem Gregorij XIII. Pœnitentiarius, & Consultor, manual. cap. 27. fine. Cum enim præmisisset cap. 21. num. 5. quod in fine cap. 27. motum proprium Gregorij XIII. poneres, dicis, quòd nondum ille motus proprius exierat, neque publicatus fuerat anno 1587. cum decretus fuerit anno 1572. Pontific. Greg. anno 1. vt ex literis, quæ nunc circumferuntur, constat.* Quod vt clariùs constet, affero verba ipsa Nauarr. desumpta ex manuali impressionis de anno 1588. vbi cap. 27. fine ait. *Quoniam vero in cap. 21. num. 5. promisimus inserere hic tenorem cuiusdam bullæ fel. rec. Pij V. & moderationes eorum, de quibus in subiecta Gregorij XIII. bulla, si exiret, interea, quæ quia non exiuit, solam hanc illius summam subijcimus.* Et subijcit bullam Gregor. XIII. In tanta, quam referunt Quar. in sum. bull. verbo Priuil. Regul. pag. mihi 539. Cherub. tom. 2. bull. in

Greg. XIII. conſt. eius 9. pag. mihi 370. ſub data 1572. kalen. Martij. Ex quibus conſtat, quòd, cum iſta moderatio facta fuerit anno 1572. ſi anno 1588. nondum exierat, nec erat publicata, vt colligitur ex verbis Nauarri, non potuit amplius ſub nomine Greg. exire, neque publicari, cum dicto anno 1588. iam eſſet vita functus Gregorius, & regnaret Sixtus V. eius ſucceſſor. Vnde, cum non conſtet, ab alijs Pontificibus fuiſſe ſufficienter publicatam, nullo modo obligabit, cum de eſſentia legis ſit, vt promulgetur; cap. In iſtis, §. Leges, d. 4. Tanta tamen ineſt auiditas in pectoribus aliquorum priuilegia Regularium exoſſandi, vt inde putem proueniſſe, quod dictam bullam, decretam quidem à Gregorio, ſed propter legitimas rationes à ſanctiſſimo, & doctiſſimo Pontifice non promulgatam, diuulgauerint.

3 Noto nihilominus 3, quòd etiam dato, quòd dicta bulla fuerit ſufficienter promulgata, vt communiter creditur, dubitatur, an iſta ſit ſolùm reuocata quatenus concedit aliquid, quod eſt contra Concilium Trid. an verò ſit omnino reuocata, ita vt, etiamſi concederet aliquid, quod non eſſet contra Concilium, tamen illud poſt dictam reuocationem nihil valeret. Et dico, quod tantùm reuocat ea, quæ Pius V. Regularibus conceſſerat contra Concilium Trid. Ita Rodriq. tom. 1. q. reg. qu. 8. art. 9. fine; & q. 43. art. 7. & q. 39. art. 2. Mirand. tom. 2. man. q. 48. art. 7. Sanch. 5. in decal. cap. 4. nu. 16. Thomas à Ieſu de conuerſ. omn. gent. lib. 12. tit. Sequitur collectio, pag. 846. Molſ. 2. p. ſumm. tract. 13. cap. 9. num. 30. qui ait, ita fuiſſe declaratum ex ſacra Congreg. Concilij, & conſtat ex his, quæ dico hic infra, num. 8. fine, & num. 15. Et ad minus dicta conſt. In tanta, declarationes Concilij, quæ in hac conſt. continentur, vtpotè factas à doctiſſimo, & ſanctiſſimo Pontifice, nullo modo reuocauit. Paulus V. dictas declarationes approbauit per conſt. quam ex certa ſcientia, confirmauit Vrban. VIII. per ſuam conſt. 21. Dilectis filijs, quam habes to. 4. bull. §. 1. fol. 258.

§. II. & III.

4 NOto 1. quòd Papa vult ſubleuare Mendicantes à prædictis grauaminibus. Ex quo collige, quod ſi Mendicantes erant grauati, neceſſariò id erat, quia Epiſcopi illorum priuilegia obſeruare nolebant; alioqui enim in quo poterant grauari? exemptus enim in tantum ordinario Prælato non ſubditur, in quantum priuilegio à Superiore conceſſo ſe defendit. Quare videtur ſequi, quòd iſta conſtitutio nihil de nouo conceſſerit, ſed tantùm ius antiquum Mendicantibus ab alijs Pontificibus conceſſum conſeruauerit, & dubia circa illud, Canones, & priuilegia emergentia declarauerit. Vnde etiam ſecundùm illos, qui dicunt conſtit. Gregorij XIII. In tanta, relinquere Mendicantes in ſtatu, quo erant ante hanc conſtitutionem, clarè patet, quòd ſolùm per dictam moderatoriam Gregorij reuocantur ea, quæ contra Trid. fuerant Mendicantibus conceſſa. Quod etiam fecerat ipſum Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 22. & Pius IV. per ſuam conſt. In Principis Apoſtolorum, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio IV. conſt. eius 94. pag. 136.

5 Noto 2. quòd Mendicantes portant onus diei, & æſtus, tam in prædicationibus, quàm in cœteris ſpiritualibus muneribus; ac proinde tanquam palmites fructiferi in agro Domini colendi, & adiuuandi eſſent, vt vberiores in dies fructus producerent.

6 Noto 3. quòd Epiſcopi falſa, ſeu minùs vera intelligentia Concilij Trid. decreta in Mendicantium priuilegiorum grauamen interpretabantur. Vnde Pontifex, ad quem ſpectat Canones iuridicè interpretari, vt hic patet, & habetur in c. Venerabilem, qui filij ſint legitimi: Concilij Trid. decreta in prauum ſenſum contra Regulares retorta, ſecundùm veram intelligentiam declarat; Vnde confirmo quod dixi num. 3. has declarationes non reuocari per conſt. Gregorij In tan. Nam ſi reuocaret, concludendum eſſet, quòd doctiſſimus, & ſanctiſſimus Pontifex Pius non bene fuiſſet Concilium interpretatus, & ideo illius interpretationes, tamquam contra Concilij mentem, fuiſſe per Gregorium reuocatas; Quod non videtur dicendum.

7 Noto 4. quò ad §. 3. quæ dico ſupra in conſtit. 2. Sixti IV. à num. 21. Et adde, quòd idem Pontifex Pius in ſua conſtit. declaratiua huius, quæ incipit, Ad hoc nos Deus, §. 8. quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. pag. 234. ait: *Et inſuper, quòd fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Eccleſijs, quando eis placuerit, etiam quod in cathedrali Eccleſia, (non tamen ab Epiſcopo met) prædicetur, liberè, & licitè, abſq; aliquo impedimento, ſine etiam ipſius Epiſcopi contradictione, & abſque eo quòd coram dicto Epiſcopo ſe non præſentauerint, nec eidem licentiam muneris prædicationis huiuſmodi exhibuerint, & ab eodem Epiſcopo benedictionem, vt præfertur, non obtinuerint, prædicare, & munus prædicationis huiuſmodi exequi.* Hæc tamen declaratio moderanda eſt ad formam conſt. Gregorij XV. Inſcrutabili, infra in Gregorio, conſt. eius 2. §. 8. quòd nimirum teneantur dicti Regulares benedictionem ab Epiſcopo petere, quam tamen obtinere neceſſe non eſt, vt dictum eſt in conſt. 2. Sixti IV. loc. cit. Quòd ſi non petierint, poſſunt ab Epiſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato puniri.

§. IV.

8 VIde quæ dico ſupra in conſt. 2. Sixti IV. §. 11. à num. 41. & conſt. 26. Leonis X. §. 7. nu. 14. Et nota, quòd approbat conſt. Pauli IV. quæ incipit, Cum ſicut exponi, quam refert Rodriquez in bull. in Paulo IV. conſt. eius 3. in qua concedit, quòd fratres poſſint ſacramentum confeſſionis, tam intra eorum Eccleſias, quàm extra, etiam in domibus infirmorum miniſtrare. Et aduerte etiam, quòd idem Pontifex hanc conceſſionem moderauit quò ad confeſſorum pro ſecularibus approbationem, per ſuam conſt. quæ incipit, Romani Pontificis, quam refert Cherub. tom. 2. bull. in Pio V. conſt. eius 133. pag. 345. vbi ſic habet; *Declaramus, decretum Concilij Trid. ſeſſ. 23. c. 15. de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſecularium præpoſitorum ab Epiſcopis facienda, obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, etiam ſub regulari diſciplina viuentibus, etiam ſi ſint Lectores, aut in theologia, etiam de Superiorum licentia, graduati, vel promoti, vel à ſuis Magiſtris generalibus, vel prouincialibus Miniſtris ſecularium confeſſionibus audiendis expoſiti. Volumus tamen, eos, qui ſemel ab Epiſcopo in Ciuitate, & Diœceſibus ſuis, præuio examine, approbati fuerint, ab eodem Epiſcopo iterum non examinari; Ab Epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori conſcientia ſua quiete examinari de nouo poterunt.* Circa quod adeſt etiam declaratio ſacræ Congr. quam habes ſupra in conſt. 2. Sixti IV. num. 41. ex qua conſtat apertè id quod dixi n. 3. nimirum hanc conſtitutionem non eſſe reuocatam, niſi quatenus determinat aliquid contra Concilium Tridentinum.

§. VII. & VIII.

9 NOta quò ad §. 7. quæ dico ſupra in conſt. 6. huius Pontificis, q. 7. nu. 29. Quò ad illud quòd Epiſcopi non poſſint ſe intromittere in diſponendis monialium facultatibus, nota, quòd Gregor. XV. in ſua conſt. 2. §. 5. voluit, quòd adminiſtratores dictarum facultatum ſint obligati ſingulis annis rationem ſuæ adminiſtrationis reddere Epiſcopo loci.

10 Aduerte quò ad §. 8. quòd hic determinata ſunt in ſuo robore; vt etiam dicit Zerola 1. p. prax. verbo Monialis, num. 1. Solùm inuenio, per declarationem Congreg. quam refert ibid. idem Zerola, additum, quòd Epiſcopus habens cauſam iuſtam, vel certam

ſuſpi-

ſuſpicionem, quòd ſtando puella intra Monaſterium, non liberè ſuam voluntatem manifeſtabit, poterit illam examinare in Eccleſia Monaſterij exteriori, vel in alia proxima, præſentibus duabus matronis, ætate grauibus, & honeſtis, & illæ duæ matronæ non debent eſſe conſanguineæ, vel coniunctæ puellæ. Quod idem agendum eſt, antequam dicta puella iam induta habitu monachali, ſolemniter profiteatur. Et idem Zerol. ibid. ad 14. refert aliam ſacræ Congreg. declarationem, in qua dicitur, bis eſſe explorandam voluntatem puellæ, & antequam ſuſcipiat habitum, & antequam profeſſionem emittat, & hoc ab Epiſcopo, vel eius Vicario, iuxta decretum Trid. ſeſſ. 25. cap. 17. de regul. Declaratio autem ita habet. *Primum moniales ſubiectæ iuriſdictioni Regularium exemptorum, ſi ſine licentia Ordinarij egreſſæ fuerint è Monaſterijs, debent ipſæ, & earum Superiores, de quorum licentia de Monaſterijs egreſſæ fuerint, per cenſuras eccleſiaſt. cas. & alia iuris remedia ab eorum Ordinario puniri, non obſtantibus quibuſcumque, priuilegijs, &c. Secundum, ſi Superiores earum .em monialium alicui monialium habitum dederint, antequam ab Ordinario examinata fuerit, contra decreta ſacri Concilij Trid. faciunt. Tertium item, ſi prædictæ moniales profeſſionem emiſerint, antequam iterum ab Ordinario examinentur, contra eiuſdem Concilij decreta faciunt. Quartum, quòd, caſus ſi euenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum ſuſceperint, antequam in Religione profiteantur. Quintum, ab illis verò virginibus ſacris, à quibus non modo habitus eſt ſuſceptus, ſed iam facta eſt profeſſio, & ſi examinatæ non fuerint, tamen ab eis nihil ſciſcitari debet Ordinarius, ſed eas permittere in ſuo ſtatu manere. Sextum, & prout à Concilio Trid. ſtatuitur, in Abbatiſſas, & Præfectas animaduertere poteſt, debetque idem Ordinarius; & debent etiam moniales, & earum Superiores moneri, ne vllis virginibus ſacrum habitum, ac multò minus patiantur in Religione profiteri, niſi prius earum voluntas perſpecta, & explorata ſit ab eodem Ordinario, quo facto, contrafacientes poterit idem Ordinarius coercere, non ſolum pœnis à Concilio Trid. ſtatutis, & præſcriptis, ſed etiam eccleſiaſticis cenſuris, & alijs iuris remedijs, non obſtantibus quibuſcumq; priuilegijs, &c.*

§. X.

11 QVò ad id, quod dicitur, fratres celebrare poſſe miſſas, &c. & quòd fideles ſatisfaciant, &c. vide quæ dico ſupra in conſtit. 21. Leonis X. num. 1. Quò ad prædicationes vide hic ſupra § 3. Quò ad id verò, quòd dicitur, Mendicantes celebrare poſſe miſſam, etiam antequam Rector parochialis celebrauerit in diebus feſtiuis, aduerte, quòd inter quædam dubia miſſa à Curatis Bononienſis Diœceſis ad Congregationem Cōcilij, adeſt etiam declaratio huic priuilegio conformis. Et quoniam hæ declarationes ſunt multùm vtiles ad tollendas quamplurimas lites inter Mendicantes, & Rectores parochialium Eccleſiarum, ideo has omnes hic inſerendas cenſui eo modo, quo ſunt impreſſæ.

DICHIARATIONI

Della ſacra Congregatione dell' illuſtriſ. & reuerendiſſimi Signori Cardinali interpreti del ſacro Concilio di Trento, riceuute da Roma dall' illuſtriſ. & Reuerendiſ. Signor Cardinal Ludouiſio Arciueſcouo di Bologna, e Prencipe, alli 2. di Luglio, 1620.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. Signori.

I Curati della Città, e Dioceſe di Bologna ſupplicano humilmente le Signorie voſtre illuſtriſſime, a fare loro gratia di determinare, ſe li frati, che hanno Chieſe non curate dentro le loro Parochie, poſſano fare li infraſcritti atti, per prouedere alle controuerſie, che naſcono ſpeſſo tra di loro. 1. Annunciar le feſte, & digiunii all' altare nella celebratione della meſſa. 2. Raccogliere le offerte, & dar la pace al popolo alla meſſa. 3. Portar piuiale, ò ſtola per la Parochia fuori della Chieſa, ò clauſtro. 4. Quando ſono chiamati alla ſepoltura di qualche morto, ſe habbiano d'andare alla caſa del morto, ò traſferirſi alla Chieſa parochiale, doue ſi raduna il Clero, ò pur aſpettare per la ſtrada. 5. Celebrare la prima meſſa nella loro Chieſa auanti quella del Curato. 6. Publicare fra la meſſa li ordini del Signor Cardinale Arciueſcouo, i matrimonij, & altro, che occorra. 7. Predicare nelle loro Chieſe l'Auuento, la Quareſima, & frà l'anno, quando ſi predica nella Chieſa parochiale. 8. Portar fuori delle loro Chieſe, ò clauſtri piuiale, ò ſtola quando fanno le proceſſioni del loro Ordine, ò del cordone, ò della centura, ò del roſario. 9. Riceuere nelle loro Chieſe le donne alla purificatione doppo il parto. 10. Morendo frati, com' auuiene alle volte, & in particolar de Canonici Regolari Lateranenſi fuori del Monaſtero in caſa de loro parenti, & hauendo i Curati amminiſtrati loro i ſantiſſimi Sacramenti, ſe poſſano i loro Superiori farli portare di notte alla loro Chieſa ſenza dirne coſa alcuna al Curato, & ſenza darli le ragioni parochiali. 11. Quando muore alcun loro Superiore, ò Maeſtro, ò Theologo collegiale in Conuento, ſe poſſano farlo portar per la Città per diuerſe Parochie, e per la piazza con muſiche, & riti ſtraordinarij, & metterli anche il piuiale ſenza interuento del Curato. 12. Eſſendo publicato vn ordine generale dal Signor Cardinal Arciueſcouo, che niuno laſci celebrar meſſa a preti foraſteri, ſenza prima vedere, che ne habiano hauuta licenza da ſua Signoria illuſtriſ. ò dal ſuo Vicario generale, ſe li frati ſiano tenuti ad oſſeruarlo. 13. Se poſſano racorre grano, vua, legne, & ſimili altre coſe, prima che il Curato habbia raccolto le ſue primitie. 14. Se poſſano benedir le caſe nella Dioceſe la ſettimana ſanta, eſſenda queſto vfficio del Curato, come ſi legge nel Rituale Romano nouo.

13 *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum ad ſingula capita ſuperius propoſita hunc in modum reſpondit, videlicet.*

Ad 1. Regulares non prohiberi dies feſtos, & ieiunia in ſuis Eccleſiis annunciare.

Ad 2. Reſpondit poſſe, dummodo à perambulationibus per Eccleſiam, ac ſimilibus eleemoſynarum extorſionibus abſtineant.

Ad 3. Non poſſe.

Ad 4. Debere ad parochialem Eccleſiam accedere, vbi Clerus congregari conſueuit.

Ad 5. Prohiberi non poſſe, quominus miſſa in Eccleſiis Regularium celebretur ante miſſam parochialis Eccleſiæ.

Ad 6. Non poſſe publicare matrimonia.

Ad 7. Poſſe p.tita tamen benedictione ab illuſtriſſimo Archiepiſcopo.

Ad 8. Non licere Regularibus huiuſmodi proceſſiones facere extra Eccleſias, & ambitum illarum.

Circa proceſſionem autem Roſarii refert Feſtus in conſt. ſui Ord p. 1. c. 23. declar. Congr. qua declaratur poſſe dictam proceſſionem fieri per totam Ciuitatem, ſi ita habeat conſuetudo à decem retrò annis ſeruata, in quatuor feſtiuitatibus B. M. nimirum Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Aſſumptionis.

Ad 9. Regulares non prohiberi in eorum Eccleſiis mulieres poſt partum ad purificationem admittere.

Ad 10. Regulares extra clauſtra decedentes poſſe ad eorum Eccleſias deferri, etiam Parochis inconſultis.

Ad 11. Non poſſe.

Ad 12. Non licere Regularibus in ſuis Eccleſiis ad celebrandum admittere presbiteros ſeculares contra prohibitionem illuſtriſſ. Archiepiſcopi.

Ad 13. Non eſſe id prohibitum Regularibus.

Ad 14. Non poſſe. Hor Card. Lancellottus. loco † ſigilli. in Bologna per Vittorio Benacci Stampator Archiepiſcop.

§. XIII.

§. XIII.

14 VIde quæ dico supra in const. Pyrrhi, §. 12. à num. 54. Et nota huius §. declarationem in const. huius Pontificis Ad hoc nos Deus prætulit, §. 10. quam Cherub. in Pio V. pag. 234. vbi ait, *Quartam autem funeralium quò ad domos, siue Conuentus, & Monasteria ipsius Ordinis tempore dicti Concilij Trid. ante 40. annos fundata, & erecta, & ratione illorum, vbi consuetudo illam soluendi tantum extitit, ac de ceris, & alijs, quæ deferuntur iuxta cadauer, dum ad sepulturam defertur, non autem de alijs quibusuis, eisdem fratribus, seu monialibus, aut eorum domibus, Conuentibus, Monasterijs, Ecclesiis, & locis, etiam pro funeris, siue anniuersarij, aut missarum celebratione donatis, legatis, siue alias quomodolibet largitis, & vbi duæ quartæ forsan solui consueuerint, vna scilicet parochiali Ecclesiæ, alia verò Episcopo, siue cathedrali, aut collegiata Ecclesiæ, siue Canonicis, & Capitulo eiusdem vna tantum, scilicet Episcopo: vbi verò consuetudo illam soluendi non fuit, siue domus, Conuentus, & Monasteria dictorum fratrum, & monialium post 40. annos erecta, siue fundata fuerint, nequaquam, nec vllo modo soluere, seu tradere. Omnem aliam præmissis contrariam consuetudinem, siue morem harum serie cassantes, & extinguentes: Ac omnibus, & singulis, quorum interest, desuper perpetuum silentium imponentes.*

§. XV.

15 NOta eiusdem Pontificis huius §. declarationem in const.cit. Ad hoc nos Deus, §. 9. vbi ait. *Necnon fratres ipsi quæcumque corpora defunctorum, qui se in eorum Ecclesiis sepeliri ordinauerint, vel si a defunctorum hæredibus, siue curam funeris habentibus vocati fuerint ipsorum fratrum Cruce eleuata, etiam sine dictorum Canonicorum, ac capitularium personarum, necnon Curatorum, vel aliorum presbyterorum interuentu, ex ipsorum defunctorum domibus leuare, eaque accipere, & associare, ac ad ipsorum fratrum Ecclesias directè deferri, & in eorum Ecclesijs (non tamen tempore interdicti) sepeliri facere, saluo dumtaxat iure parochiali: Nec fratres ipsi ad alterius cuiusuis contraria consuetudinis vsus, siue moris obseruationem teneri, vel super præmissis à quoquam quauis auctoritate molestari, seu perturbari possint, vel debeant.* Hæc tamen moderanda sunt iuxta dicta supra in const.26. Leonis X.§. 10.num.20. si scilicet, requisito Parocho, venire expressè recusauerit.

§. XVI.

16 VIde supra in const. 1. Iulij II. §. 33. & in const. eius 2.§. 30. à nu. 123. Et attende aliam declarationem eiusdem Pij in const. sæpius cit. Ad hoc nos Deus prætulit, §. 11. vbi ait; *Minusque fratres, & moniales ipsi ad aliquorum onerum realium, vel personalium, etiam ratione eorumdem domorum, seu Conuentuum, Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, ac quorumcumq; beneficiorum eisdem vnitorum, etiamsi, vt præfertur, curam animarum habeant, contributionem, siue solutionem, etiam pro seminario, & decimarum quarumcumque, aut cuiuscumque subsidij, etiam charitatiui, & triennalis nuncupati, nunc, & pro tempore per nos, & quoscumque Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impositorum, & imponendorum ex quauis causa, quantumcumque vrgentissima, teneantur, vel desuper aliter molestari possint, seu debeant.*

§. XVII. & XIX.

17 VIde quæ dico tom. 1. Relig. q. t. c. 22. versu Circa 6. Et declaratum extitit à sacra Congreg. quòd Mendicantes nullatenus à quæstuatione, quæ de licentia suorum Superiorum fit, & in dies fieri contingit, ab Episcopis prohibeantur. Ita refert Quar. in sum. bull. verbo Confessor, pag. 235. Vide supra in const. 4. Sixti IV. §. 8. à num. 41.

18 Quò ad §. 19. nota declarationem Concilij apud Quar. loc. cit. quæ sic habet. *Ordinarij in cognitionibus causarum fratrum Mendicantium, tam ciuilium, quàm criminalium minimè se se ingerant: pariter nec in visitatione eorumdem fratrum, vel Ecclesiarum suarum, nisi quatenus eis per Concilij Trid. decreta conceditur*; Vide hic supra §. 7. num. 9.

§. XX. & XXI.

19 NOta, quòd fratres appellantes ad tribunalia ecclesiastica, quibus non subduntur, sunt excommunicati, quia excommunicatione feriuntur iudices appellationes acceptantes, per constit. Bonif. IX. & Leonis X. vt dico to. 1. Relig. q. 1. c. 10. concl. 3.

20 Quò ad §. 21. vide supra in const. 13. Leonis X. §. 2. & quæ noto num. 8. eiusdem. Hic quæro, an Superiores capere possint propria auctoritate suos fratres ab Episcopis, vel alijs retentos, absque auxilio brachij secularis. R. quòd sic, vt etiam dixi supra in const. 13. Leonis X. n. 7. Qui enim debent obedientiam perpetuam, si ab obedientia fugiant, possunt propria auctoritate capi, & ad obedientiam reduci. Sic maritus vxorem, dominus seruum, Prælatus subditum vbique capiunt etiam in Ecclesia. Glossa in leg. 1. §. 1. ff. de rei vendic. ver. Vendicare posse; Nald. ver. Cleric. n. 25. Et hoc non solùm quando Religiosus fugit sine licentia, sed etiam quando iuit cum licentia per certum terminum, &, eo transacto, non vult ad obedientiam redire. Auil. de cens. p. 2. c. 3. disp. 2. dub. 4.

21 Quæres etiam an subditi Religiosorum exemptorum, extra loca, in quibus degunt, delinquentes, ligentur excommunicationibus suorum Prælatorum. Videtur enim, quòd non, per ea, quæ dicta sunt supra, in constit. 2. Sixti IV. num. 9. de Clerico. Sed dic, quòd sic. Ita Auila loc. cit. Ang. verb. Sententia, num. 5. Quia Monachus vbicumq; est, semper est de iurisdictione Abbatis, quem vice Dei super caput suum imposuit; cap. Statuimus, 19. q. 3. cap. Si Religiosus, de elect. in 6. Et fictione iuris semper est in claustro; Ang. loc. cit. Clerici autem non sunt tam stricto vinculo astricti suis Episcopis, sicut Religiosi suis Prælatis, vnde absque licentia ab vna in aliam se conferunt Diœcesim, & solum sunt astricti suis Episcopis ratione iurisdictionis, veluti subditi Regis. At Regulares etiam ratione dominii. Adde, quòd contrarium dicere, esset in totum ferè eneruare disciplinam regularem. Prælati enim regulares non habent territorium; vnde subditi ad obseruationem præceptorum suorum non tenerentur solùm in proprijs domibus, quod absurdum est.

§. XXII. & XXIII.

22 HOc temperandum est iuxta const. Greg. XIII. quæ incipit, Officij nostri, apud Cherub. to. 2. bull. in Gregor. constit. 43. pag. 411. in qua disponitur, quòd bona eorum Religiosorum, qui extra Religionem decedunt, pertineant ad Cameram Apostolicam. Quatenus autem decernit, quòd bona eorum, qui ad Religionem reuertuntur, ad Religionem pertineant, nihil est immutatum. Vide quæ dico to. 1. Relig. q. 1. c. 26. concl. 8.

23 Quò ad §. 23. nota, quòd in Concilio Trid. sess. 7. cap. 6. de reform. statuitur, quòd *vniones perpetuæ à 40. annis citra factæ, examinari ab Ordinarijs, tamquam à Sede Apostolica delegatis, possunt, & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur.* Quod decretum confirmatur sess. 24. cap. 13. de reform. ibi, *Et quæ vnitæ sunt, reuideantur ab Ordinarijs.* Quibus auctoritatibus freti aliqui Episcopi, non cessabant grauissimas molestias Regularibus inferre, qui Ecclesias parochiales, seu alia beneficia suis Ecclesijs

habent

habent aliquando vnita. Vnde Papa hic prouidet, quòd non possint Episcopi super dictis vnionibus, etiam perpetuis, tam à Sede Apostolica, quàm ab ipsismet Episcopis, vel eorum antecessoribus, vel alijs factis, fratres Mendicantes amplius molestare. Et declarat nullas sententias ad hunc effectum contra Mendicantes latas. Decernit etiam, quòd Ecclesiæ Regularium, quibus est cura animarum annexa, possint regi per ipsosmet Regulares, seu per Clericos seculares ab ipsis deputatos, & ipsorum nutu amouibiles. Quod etiam dixerat, sed non tam clarè, §. 12. & vide locum quem ibi cito in Sixto IV. Et nota, quòd, petentibus Iesuitis, an Parochia Toletana in Monasterium erecta, & vnito eorum Collegio, gubernari possit a deputato ab ipsis, modò sit approbatus ab Ordinario, sacra congregatio Cardinalium censuit posse: Sicut etiam Monachi possent, si ad id approbarentur.

§. XXV.

24 Videnda sunt omnino quæ dico supra in const. Pyrrhi, §.9.n.48. Quia multa sunt circa hoc de nouo statuta, quæ omnino seruanda, non obstante declaratione facta ab eodem Pontifice in sua const. Ad hoc nos Deus, sæpe cit. §.12. his verbis, *Quodque fratres, & moniales præfati vbique locorum nouas domos, siue Conuentus, & Monasteria, ac Ecclesias dictorum ordinis, cum claustris, cellulis, refectuarijs, dormitorijs, alijsque officinis necessarijs, Ordinarij loci, sine cuiusuis alterius licentia desuper minimè requisita, construere, ædificare, erigere, & instituere, nec pariter super his molestari possunt, siue debeant, eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuò statuimus, ordinamus, & declaramus: eisque fratribus, & monialibus super præmissis omnibus, & singulis licentiam, & facultatem concedimus, & impertimur.*

§. XXIX.

25 Vide notata hic ad §.11. Et nota, quòd non possint Episcopi compellere Regulares accedere ad alias processiones, quàm ad hic notatas, vt declarauit sacra Congregatio Concilij in hæc verba, *Ordinarius potest præcipere Regularibus, vt eant ad processiones publicas, vt puta in festo Corporis Christi, in litanijs, & iubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint eius generis, quòd in bulla S.D.N. Pij V. Mendicantibus concessa, quæ incipit, Etsi Mendicantium, publicata 17. kal. Iunij anno 1567. comprehendantur: Et dummodo Regulares non sint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem bulla excipiuntur.* Ex qua declaratione apertè constat, hanc const. non esse reuocatam à Greg. XIII. nisi quatenus statuit aliquid, quod sit contra Concilium Trid.

26 Nota etiam, quòd per publicas processiones intelliguntur etiam hæ, quæ pro bono publico de nouo indictæ sunt, vt declaratum esse à sacra Congreg. testatur Quar. verb. Præcedentia, versu De præcedentia in processionibus, pag. 505.

CONSTITVTIO VIII.

Concedit nouitijs monialibus in articulo constitutis, vt professionem possint emittere ante annum probationis expletum, dummodò sint ætate legitima constitutæ; ijsq; etiam indulgentiam plenariam concedit in forma iubilæi.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

Svmmi sacerdotij cura, meritis licèt imparibus, nobis ex alto commissa, requirit, vt votis illis, per quæ animarum Christi fidelium, præsertim sanctimonialium virtutum, Domino sub suaui Religionis iugo, virgineaq; perpetuæ castitatis laureola famulantium saluti, spiritualiq; consolationi consulitur, libenter annuamus, illaq; fauoribus prosequamur opportunis.

Supplicatio.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum monialium nouitiarum nuncupatarum ad Regulam profitendam Ordinis S. Dominici fratrum Prædicatorum petitio continebat, quòd quoniam aliquando accidit, vt illæ, durante tempore probationis illarum ad emittendam professionem regularem, & ante illius emissionem, ab hac vita migrant, & in dicto tempore probationis, obstantibus constitutionibus, siue statutis, & ordinationibus dicti Ordinis, non valentes dictam professionem emittere, carent, cælesti merito, quo ex dono, & benignitate Sedis Apostolicæ cæteræ dicti Ordinis moniales professæ, in dicta professione, & Regula decedentes gaudent. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, vt sibi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit prout in sũmario.

§. 2. Nos igitur, qui salutem animarum dictarum monialium nouitiarum sic ante professionis emissionem, & durante tempore probationis earumdem decedentium, sincero desideramus affectu, ipsasq; moniales nouitias, & earum singulas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, a iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, eisdem monialibus nouitijs, nunc, & pro tempore existentibus, & earum singulis, vt quando, & quoties aliqua ex eis nondum professa, de alicuius medici consilio ab hoc seculo transitura conspicitur, ipsa pro consolatione animæ suæ professionem prædictam ante tempus requisitum, quatenus tamen in ætate legitima constituta sit ad illam emittendam, in manibus Abbatissæ, seu Priorissæ, vel alterius Superioris nouitiarum ipsius Monasterij, seu domus, ita tamen quòd ipsæ moniales nouitiæ sic decedentes indulgentiam, & alias gratias, quas moniales verè professæ decedentes consequuntur, consequi possint, emittere in articulo mortis liberè, & licitè valeant, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus: Necnon eisdem monialibus nouitijs ita tunc professis, decedentibus plenariam peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem in forma iubilæi misericorditer in Domino eisdem auctoritate, & tenore elargimur.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 3. Ac concessionem, indultum, & elargitionem huiusmodi, ac præsentes literas sub quibusuis similium, vel dissimilium indulgentiarum & gratiarum suspensionibus, reuocationibus, & limitationibus, etiam in fauorem quorumcumq; factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, repositas, & de nouo concessas existere, ipsisq; monialibus, & professionem emittentibus suffragari posse.

Clausula sublata, cũ decreto irritante.

§. 4. Et sic per quoscumq; iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & sacri Palatij Apostolici causarum Auditores, sublata eis,

lata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Derogat contrariis. §. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterij, seu domus, & Ordinis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, eorumq; Superioribus, & personis sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque.*

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Augusti, 1570. Pontificatus nostri, anno 5.

§. II.

1 NOto 1. quòd professio monialis facta in tali articulo cum conditionibus & solemnitatibus hic requisitis, valida est, etiamsi monialis non decedat. Nam nihil deest ad validam professionem, nisi tempus nondum completum, quod, cum de iure positiuo sit, supplet Papa per suum priuilegium. Vnde producit dicta professio omnes illos effectus, quos produceret, si fieret anno completo: & Monasterio acquiruntur tam eleemosyna pro moniali dari solita, quàm alia iura ipsi moniali competentia. Nam sicut matrimonium in articulo mortis contractum verè matrimonium existit; cum aliter in iure non reperiatur expressum, & filij illegitimi ex eisdem personis procreati, per illud subsequens matrimonium legitimi efficiuntur, adeo quòd in omnibus parentum bonis succedere possunt; ita pariter professio nouitiæ in articulo mortis emissa, qua matrimonium spirituale cum Christo sponso contractum dicitur, virtute priuilegij omnes parit effectus, quos produxisset, si expleto anno probationis emissa fuisset: vnde vt Monasterium suæ professæ succedat, eleemosyna non soluta ei debetur; & tanquam de iure debita peti, & exigi posse videtur. Ita Confett. in comp. tit. 22. cap. 13. Sanch. 5. in decal. cap. 4. nu. 16. Henriq. lib. 13. cap. 40. num. 2. in comm. litera R. Quicquid in contrarium dicat Rodriq. tom. 3. q. reg. q. 15. art. 6. versu Secundò notandum est. Et quòd hoc priuilegio fruantur omnes participantes, tradit A Sorbo in comp. verbo Abbatissa, versu Est hic aduertendum, pag. 3.

2 Noto 2. quòd hoc priuilegium est in suo robore, nec est reuocatum per constit. Greg. XIII. in tanta. Ita Henriq. Sanch. & Rodriq. locis cit. Et si obijcias, hoc priuilegium esse contra Concilium Trid. sess. 25. cap. 15. de Regul. & ideo reuocatum. Respondet Rodriq. Gregorium tantùm reuocasse ea, quæ Pius concesserat contra Concilium super statu, & regimine monialium, non autem super professione in articulo mortis emittenda. Sed melius mihi videtur posse dici, mentem legislatoris esse semper prouidere ijs, quæ communiter accidunt: Leg. Nã ad ea, ff. de leg. Et D. Th. 2. 2. q. 120. art. 1. corp. docet; non casibus particularibus. Quare licet concedamus, Gregorium reuocasse quæ contra Concilium concesserat Pius, non per hoc cogimur concedere, etiam reuocasse hoc priuilegium pro casu aliquo particulari, ad monialis particularis consolationem, & bonum spirituale concessum.

3 Si quæras, an nouitij hoc priuilegio fruantur. Neminem vidi tractantem. Sed si à paritate rationis argumentari licet: Sicut moniales fruuntur omnibus priuilegijs concessis fratribus, cum proportione, vt patet ex constit. 4. Sixti IV. §. 7. & ex constit. 1. Iulij II. §. 40. Et constat etiam ratione: quia quando conceditur aliquod priuilegium viris, censetur etiam esse concessum fœminis ab illis viris dependentibus, si illius sint capaces. Ita Rodriq. tom. 1. qu. reg. q. 13. art. 22. & Suar. lib. 8. de legib. cap. 10. num. 7. Ita fratres debent gaudere priuilegijs concessis monialibus cum eadem proportione. Quod postea reperi docere Peteg. in comp. priuil. sui Ord. tit. Nouitij, §. 2. Et sequitur ex natura priuilegij simpliciter fauorabilis.

4 Noto 3. quòd nouitij habentes animum perseuerandi, in articulo mortis possunt eligere confessorem, qui eos absoluat ab omnibus peccatis, & censuris ecclesiasticis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, siue ex alia quacumq; causa prouenientibus, quiq; eis plenariam omnium peccatorum indulgentiam largiatur. Quam indulgentiam prædicti nouitii consequentur, etiamsi dictum confessorem eligere non potuerint, seu obliti fuerint, dummodo moriantur in statu gratiæ. Ita refert Casarub. in comp. verbo Absolutio extraord. quò ad fratres, num. 2. concessisse Eugen. IV.

5 Sed quæres, quænam erit vtilitas huius priuilegii quò ad absolutionem: cum pro illo articulo nullus sit casus reseruatus.

Respondet Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 19. num. 14. quòd duplex est vtilitas; 1. quia quilibet confessarius ordinarius, etiam præsente Prælato habente auctoritatem absoluendi à reseruatis, poterit infirmum absoluere. 2. quòd nulla infirmo remanebit necessitas comparendi. Ita etiam Nugnus in explic. bullæ Cruciatæ, §. 11. versu Secundò, notandum est, fine.

6 Noto 4. quòd hic Pontifex concedit dictis nouitiis sic professis indulgentiam in forma iubilæi, quæ nihil aliud significat, quàm quòd Papa tribuit illis facultatem, vt possint absolui, & dispensari ab, & super omnibus his, à, & super quibus possunt tempore iubilæi. Quod nota pro omnibus similibus indulgentiis.

CONSTITVTIO IX.

Concedit, quòd Superiores regulares in vnaquaque Prouincia possint constituere etiam plures sui Ordinis fratres, ab eis approbatos, in Notarios publicos prointimandis mandatis, & rescriptis Apostolicis, publicam, vel priuatam dicti Ordinis vtilitatem concernentibus.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

DEbitum pastoralis officij nobis, meritis licèt imparibus, ex alto commissi, nos admonet, & inducit, vt circa Religionum quarumlibet præsertim Ordinis fratrum Prædicatorum S. Dominici, ad quem patrio quodam iure peculiarem gerimus paternæ charitatis affectum, statum prosperè dirigendum, & rescripta Apostolica quæcumque publicam, ac aliàs priuatam dicti Ordinis, & fratrum, Procemiũ.

trum, siue monialium eiusdem vtilitatem concernentia, per probos, & idoneos eiusdem Ordinis Religiosos personis, quibus opus fuerit, inti manda, & insinuanda, ac debitè exequenda, studiis inuigilemus assiduis, ac aliàs omnibus illorum incommodis, & necessitatibus consulamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Motiua. §. 1. Cum itaque, sicut nobis, dum in minoribus constituti essemus, satis comprobatum fuit, fratres, Religiosi, & moniales dicti Ordinis fratrum Praedicatorum Sancti Dominici, siue Ordinem ipsum, vel illius Regulam profitentes, quem quidem Ordinem expressè professi fuimus, tam vniuersaliter, quam particulariter quamplura damna, incommoda, & detrimenta patiantur, & impensas sustineant, ex eo quòd Notarij, tam Clerici, quàm laici seculares, etiam Apostolica, Imperiali, Regali, aut alia auctoritate creati, & constituti, in plerisque mundi partibus, Regionibus, Regnis, Prouinciis, Dominiis, & locis existentes, ex eis oriundi, siue aliàs inibi commorantes, mandata, concessiones, gratias, priuilegia, & indulta, aliaq; rescripta Apostolica, tam ad publicam, quàm priuatam vtilitatem emanata siue concessa, & bonum, siue commodum publicum, siue priuatum concernentia, Dominis temporalibus, siue Potestatibus, Regibusq; Ducibus, Principibus, Marchionibus, ac aliis Dominis, & personis, quibus intimanda, siue insinuanda veniunt, ac intimare, & insinuare oportet, intimare, notificare, siue insinuare, variis confictis respectibus, recusant, siue non audent, contra eorumdem officij liberum, & publicum exercitium, debitamq; Sedi Apostolicae obedientiam, ac in non modicum publicae, & priuatae vtilitatis, & commodi praeiudicium, & detrimentum.

Concedit prout in sūmario. §. 2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo possumus, in praemissis Ordini, & fratribus praefatis, ac etiam monialibus ipsis de opportuno remedio prouidere, & incommodis, detrimentis, expensis, & damnis eorum obuiare, neq; mandata, priuilegia, gratias, concessiones, indulta, & rescripta Apostolica, in genere, vel in specie dicto Ordini, seu ipsius Ordinis Magistro generali, Prouincialibus, aliisq; Superioribus, Prioribus, & fratribus, & eorum singulis, dictisq; Monialibus, siue earumdem Abbatissis, Priorissis, & earumdem etiam singulis eiusdem Ordinis, siue dictum Ordinem, & illius Regulam profitentibus quomodolibet, in genere, vel in specie concessa, aliaq; mandata, & rescripta Apostolica, publicam, vel priuatam ipsius Ordinis vtilitatem quomodolibet concernentia, & emanata, ob id debito careant effectu, & vacua remaneant, prouidere volentes, ipsosque Ordinem, ac illius Magistrum generalem, Vicarium, Procuratorem, & fratres, ac Abbatissas, Priorissas, & moniales, eorumque singulos specialibus fauoribus, & gratiis prosequentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq. ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon nomina, cognomina Magistri generalis, Prouincialium, Vicariorum, Procuratorum & aliorum Superiorum, ac dictarum Abbatissarum, Priorissarum, & monialium, inuocationesq; denominationes, & dependentias Monasteriorum, domorum, Conuentuum, & aliorum regularium locorum, tam virorum, quàm mulierum dicti Ordinis, ac etiam mandatorum, concessionum, indultorum, & rescriptorum, aliarumq; gratiarum tenores praesentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiā, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, modernis, & pro tēpore existentibus d. Ordinis Magistro generali, Vicariis, & Prouincialibus, tam citra, quā vltra, ac aliàs vbilibet constitutis, quòd in vnaquaq; eorū Prouincia vnum, duos, tres, quatuor, vel quinque aut plures eis bene visos d. Ordinis Religiosos, seu fratres, probatos tamen, ac fide, & doctrina idoneos, & ab ipsis approbatos in Notarios creare, constituere, & deputare; Qui sic creati, constituti, & deputati, sine aliquo respectu, & omni cessante recusatione, liberè, quoties requisiti fuerint, omnia, & singula mandata priuilegia, concessiones, gratias, & indulta Apostolica, aliaque tam vniuersalia, quàm particularia dicto Ordini, ac quibusuis aliis, quae de obseruantia sunt tantum, locis, domibus, Conuentibus, Monasteriis, & Ecclesiis, tam virorum, quàm mulierum, seu eiusdem Ordinis Magistro generali, Prouincialibus, Vicariis, Prioribus, & aliis Superioribus, fratribus, ac Abbatissis, Priorissis, monialibus, & aliis personis sub Regula dictorum fratrum degentibus, & quae sunt obseruantiae tantum, in genere, vel in specie, & ad vniuersam, siue priuatam vtilitatem concessa, & emanata rescripta Apostolica eisdem Regibus, Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Dominis, aliisq; personis ecclesiasticis, & secularibus quibuscumq; vbi, & quoties opus fuerit, ac ad id requisiti fuerint, notificare, & intimare; ac eosdem iuxta mandatorum, concessionum, indultorum, priuilegiorum, & rescriptorum huiusmodi formam, continentiam, & tenorem, monere, & requirere, aliaq; omnia, & singula circa ea requisita, & opportuna facere, agere, exercere, & exequi, ac de eisdem omnibus, & singulis publicos, & publica, actus, & instrumenta coram testibus ad hoc requisitis conficere, & stipulari, ac in notam redigere, & exinde semel, vel pluries, prout ad id requisiti fuerint, vnum, vel plures, ac plura, publicos, & publica, actus, & instrumenta, quibus eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, ac vbique, ac si per alios quoscumque publicos, & authenticos rogatos Notarios stipulata, confecta, & publicata, & authenticata fuissent, conficere, & debitis signis, & characteribus subscribere, publicare, & authenticare, liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate tenore praesentium licentiam, & facultatem impertimur, concedimus, & indulgemus: eisdemq; actis, notis, instrumentis, & scripturis per dictos Religiosos, vt praefertur, Notarios deputatos stipulatis, confectis, & vt praefertur, authenticatis, plenam, & indubitatam fidem vbique, tam in iudicio, quàm extra adhiberi, ac eosdem sic intimatos, monitos, & requisitos eis assisti, & arctari debere volumus, statuimus, & ordinamus.

§. 3. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, & indignationis nostrae, ac suspensionis à diuinis, quo ad Archiepiscopos, & Episcopos; quò ad alios verò inferiores sub maioris excommunicationis lata senten- Iubet praedictos Notarios non impediri.

sententiæ pœnis, locorum Ordinarijs, & alijs quibusuis personis, cuiuscumq; status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, & quacumque etiam dictæ Sedis auctoritate, facultate, seu potestate, etiam Legati de latere, ac Cardinalatus honore fulgentibus, ne ipsos Notarios, vt præfertur, deputatos, & electos, siue eorum aliquem, in executione supradictorum omnium quouis modo impediant, seu impedire, aut perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 4. *Ac decernentes, præsentes literas nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, seu intentionis nostræ vitio, seu defectu notari, seu impugnari posse; ac sub quibusuis reuocationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus à nobis, vel successoribus nostris emanandis comprehensas, sed semper ab illis exceptas existere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum, & validissimum, etiam sub data per eosdem Magistrum generalem, Prouinciales, & alios supra nominatos eligenda concessas, restitutas, & plenariè reintegratas existere.*

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 5. *Et sic per quoscumq; iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere: Ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Commissarius deputat.

§. 6. *Quocirca dilectis filijs Iacobo tit. S. Mariæ in Cosmedin. Presb. Card. de Sabellis nuncupato, nostro in alma Vrbe Vicario, & Curiæ causarum Cam. Apost. generali Auditori, & Cancellariæ Apostolicæ Regenti, nunc, & pro tempore existentibus per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumq; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri generalis, Procuratoris, Prouincialium, & aliorum prædictorum, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos, & eorum singulos indulto, concessione, voluntate, statuto, ordinatione, mandato, & decreto nostris huiusmodi iuxta earumdem præsentium tenorem pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumq; quomodolibet indebitè molestari; contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus, aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

Derogat contrarijs.

§. 7. *Non obstantibus, fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dictis, dummodò quis auctoritate præsentium vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, alijsq; quibusuis constitutionibus, & ordinationibus, Apostolicis, necnon in prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis, etiam dictæ Sedis de latere Legatis, Nuncijs, locorum Ordinarijs, & alijs quibusuis personis in præiudicium præmissorum, per quoscumque Rom. Pont. etiam prædecessores nostros, ac nos, & Sedem præfatam, tam sub plumbo, quàm in forma Breuis & etiam motu, & scientia similibus concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscũq;. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultũ, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

§. 8. *Volumus autem, quòd transumptis præsentium, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra vbique locorum adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ literis ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ.* Transumptis fidem adhiberi iubet.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 21. Martij, 1571. Pontif. nostri anno 6.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Noto 1. quòd Cher. tom. 2. bull. in Pio V. const. eius 124. pag. 336. hanc eamdem bullam refert, & notat in margine ad §. 2. quòd hoc idem priuilegium concesserat Iulius III. die 27. Febr. 1554.

2 Noto 2. quòd hoc priuilegio gaudent alij Mendicantes communicationem cum Prædicatoribus habentes in concessis, & concedendis, vt Passar. notat pag. 244. & Rodriq. to. 3. q. reg. q. 8. ar. 1.

3 Noto 3. quòd isti Notarij possunt deputari non solùm pro negotijs communibus Religionis, sed etiam pro particularibus.

4 Noto 4. quòd informationes intrantium Religionem, quas præcipit fieri Clemens VIII. approbando quò ad hoc bullam Sixti V. vt constat ex const. 10. Vib. VIII. num. 80. possunt fieri ab istis Notarijs Religionis; nam verba legis intelliguntur iuxta subiectam materiam, vt dicitur in ca. Intelligentia, de verb. sign. Ita Cruz lib. 2. de statu Relig. ca. 2. dub. 3. concl. 4. reg. 4. & pro hoc puncto vide infra in const. 2. Sixti V. nu. 7.

5 Noto 5. quòd isti Notarij possunt etiam authenticare priuilegia Apostolica, eaq; transumptare, quando talis transumptatio conceditur cum subscriptione alicuius Notarij publici.

6 Noto 6. quòd isti Notarij possunt creari à Generalibus, Prouincialibus, & Correctoribus, non solùm pro causis ciuilibus, sed etiam pro criminalibus. Castell. in tract. de elect. cap. 20. pag. 444.

7 Noto 7. quòd Notarius est persona publica, cuius scripturis legitimè factis auctoritate iuris plena, & indubitata fides adhibetur, & de iure communi Monachus à tali officio repellitur; tum quia censetur mortuus mundo leg. Deo nobis C. de Epis. & Cler. tum quia non est sui iuris, cap. Non dicatis 12. qu. 2. ca. Ex parte, de accusat. tum quia non se debet impedire in negotijs secularium, leg. Repetita, C. de Epis. & Cler. Ita

Ioann.

Ioann.Iac.Canif.in libel.de tabellait.Quis possit facere Notarium: Vnde necesse omnino fuit hoc priuilegium Vide Host.in sum. lib. 3. Ne Clerici,vel Monachi. numero 5.

8 Noto 8.quòd non potest ad tale munus assumi bastardus, nisi sit rehabilitatus, iuxta dicta supra in constit.2.Iul.II.§.29.à n.39. ita Mussus in formul. instrum. cap.53. & debent habere omnes conditiones,quas hic requirit Papa §.2. nimirum vt sint moribus probati,ac fide, & doctrina idonei.

9 Noto 9.circa modum istos Notarios creandi,quòd Superiores ad quos eos creare pertinet,adhibitis testibus sufficientibus,& idoneis,etiam ex Religione,recipiunt iuramentum ab eo, qui in Notarium creandus est, vtpotè quod est de essentia talis officij, vt bene Aldr.lib.1.de discip.cap.8. nu. 8. & 9. Quod iuramentum potest fieri sub hac forma. *Ego N. promitto,& iuro Deo omnipotenti,& S. D. D. N. Papæ N. & tibi P. quòd meum fideliter exercebo officium in omnibus,& per omnia, ad hæc sancta Dei euangelia.* Ita Specul.p. 2. de instrum. edit.§. Restat,n. 37. & Mussus loc. cit. Iuramento hoc pacto recepto, Prælatus, tradendo illi calamum, & attramentarium,dicit. *Accipe potestatem notificandi, & intimandi in ista Prouincia quibuscumq; personis, etiam Regibus,mandata,indulta,ac priuilegia Apostolica, iuxta bullam sanctæ mem. Pij Papæ V. faciendiq; publicos actus, & instrumenta. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.* Forma autem litterarum pro fide facienda,quòd talis fuit in tale munus assumptus,poterit fieri hoc pacto. *Nos frater. N. Prouincialis,&c. auctoritate S. M. N. Papæ Pij V. per suas literas datas Romæ die 21. Martij anni 1571.quæ incipiunt,Debitum pastoralis,creamus, constituimus, & deputauimus in Notarium P. F. N. virum moribus probum,fide, & virtute idoneum, ad intimanda,& notificanda quæcumq; indulta &c. & faciendi quæcumq; instrumenta,&c. recepto prius ab eo coram nobis genuflexo corporali iuramento fidelitatis ad sacra Dei Euange[illegible] coram testibus infrascriptis.Datum,&c.In quorum fidem,&c.* Vel potest fieri alia forma ad placitum, modò substantialia non desint.

CONSTITVTIO X.

Statuit,quòd Religiosi non possint vti bulla Cruciatæ, nec alijs indultis particularibus quò ad electionem confessorum,& quò ad absolutionem à reseruatis: possunt tamen absolui, & dispensari à suis Prælatis, sicut possunt Clerici, & seculares à suis Episcopis per Concilio Trid.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiū. *ROmani Pontificis circumspecta benignitas honesta petentium vota, quæ personarum sub Religionis iugo Altissimo famulantium statum,& salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam,libenter admittit, & fauoribus prosequitur opportunis.*

Supplicatio. *§. 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Prior prouincialis Prouinciæ Hispaniæ Ordinis fratrum Prædicatorum,quòd,cum in bulla Cruciata sancta,& alijs priuilegijs,quæ ab Apostolica Sede concedi solent,detur facultas eligendi confessorem idoneum, ab Ordinario approbatum,qui possit Christi fideles absoluere à casibus Ordinario reseruatis, & à quibusdam etiam, quæ dictæ Sedi reseruata sunt,Religiosi dicti Ordinis,seu eorum nonnulli etiam his facultatibus vti præsumunt,& illarum prætextu eligunt confessorem aliquando præter eos,qui à suis Prælatis pro audiendis eorum confessionibus deputati sunt, quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Prior nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Non possunt Religiosi vti bulla Cruciatæ. Vide sup. in constit. 13. Iul. II. §. 2. n. 3. *§. 2. Nos igitur huiusmodi obuiare volentes, ac eumdem Priorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Cruciatæ sanctæ, & aliorum indultorum particularium, quantùm ad prædictum articulum eligendi confessorem, & absoluendi à casibus reseruatis, cum fratribus, & sororibus monialibus totius Ordinis prædicti, tam Prouinciæ Hispaniæ huiusmodi, quàm extra eam vbilibet, locum minimè habere, nec censeri, sed nostræ intentionis existere, quòd ijdem fratres, & moniales quantùm ad sacramenti pœnitentiæ, seu confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò declaramus: Eisdem tamen Prælatis, vt in vsu huius potestatis se cum subditis benignos, & faciles exhibeant, præcipientes, & mandantes.*

Possunt tamen absolui ab omnibus casibus, sicut subditi Episcopi. Vide sup. in constit. 4. Sixti IV. §. 5. à num. 6. *§. 3. Et insuper quia sacrum œcumenicum generale Trid. Concilium concessit Episcopis, vt absoluere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess. 24. c. 6. habetur, ne Prior conuentualis, & superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Prouincia, quàm extra eam vbilibet in hac parte deterioris conditionis, quàm Clerici, aut seculares existant, eisdem Priori conuentuali, & superioribus Prælatis, vt ipsi per se ipsos idem omnino possint in fratres, & moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod possunt Episcopi in Clericos, & laicos sibi subiectos, tam quò ad absoluendi, & dispensandi huiusmodi, quam alias quascumq; facultates, eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuò concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus.*

Clausulæ præseruatiuæ. *§. 4. Decernentes, præsentes literas perpetuò durare, & valere, & sub quibusuis illarum consimilium, vel dissimilium concessionum, indulgentiarum, & gratiarum reuocationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus, vel alijs contrarijs dispositionibus, etiam per nos, & successores nostros Rom. Pontif. pro tempore existentes, aut Sedem Apostolicam, etiam ex quauis causa, aut aliàs quomodolibet, canonicè, vel de facto, nunc, & pro tempore factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de nouo concessas existere, & fore, ac censeri, & suffragari debere; Irritum quoque,& inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate,scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

§. 5. *Non obstantibus præmissis, & quibusuis Apostolicis, ac vniuersalibus, prouincialibus, & synodalibus Concilijs editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus; necnon quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, quibusuis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac aliàs quomodolibet concessis, & approbatis, & innouatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores suos, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumq; Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 21. Iunij, 1571. Pontificatus nostri anno 6.

GREGORIVS XIII.

Italus, ex Ciuitate Bononiæ, Christophori de Boncompagnis filius, ad Pontificatum assumptus anno 1572. die 13. Maij, dedit ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Confirmat, & innouat de plenitudine potestatis Minimorum priuilegia cum clausula Non obstante Concilio Lateranensi.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ. *Egimini militantis Ecclesiæ, disponente Domino, præsidentes, circa statum fidelium quorumlibet, præsertim Religiosorum, studio piæ vitæ vacantium, prosperè dirigendum attentiùs cogitamus, & eos, vt quietiùs vota sua Domino persoluere possint, eorumq; loca, & domos benignis fauoribus confouemus, ac his, quæ propterea per prædecessores nostros prouidè concessa fuisse dignoscuntur, vt firmiora persistant, cum à nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium propensiùs impertimur.*

Hi summi Pont. multas gratias Ordini nostro concesserunt. §. 1. *Dudum siquidem, sicut accepimus, fel. recordat. Sixtus IV. Innocen. VIII. Alexand. VI. Iul. II. Leo X. Clemen. VII. Paul. III. Iul. etiam III. Paul. IV. Pius etiam IV. ac Pius V. prædecessores nostri, Ordini fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, illiusq; Correctori generali, & alijs fratribus, eorumq; Ecclesijs, & Conuentibus nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, absolutiones etiam plenarias, libertates, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, diuersaq; alia priuilegia, & indulta, tam spiritualia, quam temporalia, etiam per solam signaturã, aut viuæ vocis oraculo, tam pro foro conscientiæ, quàm foro fori, in genere, & specie, etiam per modum communicationis siue extensionis priuilegiorum, etiam cum alijs quibuscumq; Ordinib. Mendicantibus, & non Mendicantibus concesserunt, aut iam concessa confirmarunt, & approbarunt, prout in singulis concessionibus, & literis ipsorum prædecessorum desuper confectis pleniùs continetur.*

Supplicatio. §. 2. *Cum autem, sicut dilecti filij modernus Corrector generalis, & Zelosi dicti Ordinis Minimorum nobis nuper exponi fecerunt, ea firmiora censeantur, quæ Sedis Apostolicæ confirmatione sæpius roborantur; ideo nobis ipsi Corrector generalis, & Zelosi humiliter supplicari fecerunt, vt prædictis gratijs, concessionibus, & priuilegijs, & alijs præmissis, & in dictis prædecessorum literis contentis, nostræ approbationis robur adijcere, aliàsq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Confirmat & innouat de plenitudine potestatis omnia priuilegia etiam per modũ viuæ vocis oraculi. §. 3. *Nos igitur ad vberes fructus, quos Ordo fratrum Minimorum huiusmodi in agro militantis Ecclesiæ producere non cessat, debitum respectum habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, præmissa, ac omnia, & singula alia priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prerogatiuas, fauores, conseruationes, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, eisdem Correctori generali, & Zelosis, ac alijs fratribus, Ecclesijs, domibus, Conuentibus, & locis dicti Ordinis Minimorum, ipsiusq; Ordinis Minimorum monialium, Monasterijs, & Ecclesijs, ac ipsis monialibus, seu sororibus, & locis eorum quibuscumque in genere, & in specie, etiam per solam signaturam, etiam viuæ vocis oraculo,* vt præ-

ut præfertur, aut aliàs, tam per præfatos, & alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedē præfatā, quam Imperatores, Reges, & alios Principes, sub quacumq; forma, & expressione verborū concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata, necnon cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, singulas desuper confectas literas, & in eis contenta, & inde secuta quæcumq; illorum omnium tenores, & formas, datas, effectus, & decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbū insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, dicta auctoritate Apostolica, ac potestatis plenitudine, quatenus sint in usu, & sacris Canonibus, & decretis sacri Concilij Trident. non aduersentur, approbamus, confirmamus, & innouamus, perpetuamque roboris firmitatem obtinere, & firmiter obseruari; necnon ipsis Correctori, Zelosis, fratribus, monialibus, sororibus, eorumq; Ecclesijs, domibus, Monasterijs, & locis præfatis, etiam per modum communicationis, & extensionis huiusmodi suffragari, illisq; frui, uti, & gaudere, quando, ac quoties opus fuerit, posse, & debere in iudicio, & extra, ac etiam in foro conscientiæ in omnibus, & per omnia perinde, ac si specialiter, & expressè eisdem Correctori, Zelosis, fratribus, monialibus, siue sororibus, Ecclesijs, Monasterijs, domibus, & locis præfatis concessa fuissent, decernimus; necnon priuilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, exemptiones, fauores, & gratias huiusmodi modo, & forma, quibus confirmata à nobis sunt, ad domos, & loca quæcumque dicti Ordinis fratrum Minimorum hactenus recepta, & in posterum recipienda extendimus, & ampliamus.

Derogat contrarijs. §. 4. *Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam generalis Concilij Lateran. ultimò celebrati, ac Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ singuli prædecessores prædicti in suis literis prædictis voluerunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 5. *Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad quæcumque loca, ubi illæ necessariæ fuerint, deferre; volumus, & prædicta auctoritate Apostolica decernimus, quòd earumdem literarum transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius Prælati ecclesiastici, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, ea prorsus in iudicio, & extra fides adhibeatur plenaria, ac illis stetur in omnibus, & per omnia, sicut originalibus ipsis literis adhiberetur, & staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.*

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 10. Octobr. 1575. Pontificatus nostri anno 4.

§. III.

1 NOto 1. quòd per illam clausulam *Quatenus sint in usu* significatur, Pontificem intendere solùm confirmare priuilegia, quæ sunt in viridi obseruantia, suumq; valorem retinent. Non autem illa, quæ inualida sunt per non usum, vel per contrarium usum. Secus autem si sint in usu, & inualida per quamcumque aliam causam; Nam tunc, cum confirmet ex certa scientia, ea reualidat, & innouat, si sint in usu. Ita Rodriquez to. 1. q. reg. q. 8. ar. 3. Suarez lib. 8. de leg. cap. 18. num. 16. Videatur Cruz lib. 2. de statu Relig. cap. 3. dub. 2. concl. 6.

2 Noto 2. circa illam clausulam *Et sacris Canonibus*, quòd sacri Canones, de quibus hic loquitur Pontifex, non sunt illi, qui sunt inserti in iure communi, & illud constituunt; Nam, cum omnia ferè priuilegia sint contra ius commune, parùm proficeret dicta confirmatio: sed sunt Canones inserti in Concilio Trid. Atque ita illa dictio *&* est coniunctiua, & coniungit Canones Concilij cum ipsius decretis. Ita A Sorbo in comp. verbo Priuilegia fratrum, versu est etiam aduertendum, pag. 487. Rodriq. tom. 1. quæst. reg. quæst. 8. artic. 8.

3 Noto 3. circa illam particulam *Et decretis sacri Concilij Trident.* quòd per illam clausulam reuocantur tantùm priuilegia, quæ à Concilio Trident. sunt reuocata per clausulam Non obstantibus, aliud enim est, quòd priuilegia sint contraria Concilio Trident. & aliud, quòd sint ab illo reuocata: Quæ clausula propterea interdum additur, & interdum non, ut patet ex sess. 23. cap. 8. de reform. & sess. 24. cap. 11. Nam illa sunt simpliciter Concilio contraria, quæ ab illo reuocantur. Quæ autem non reuocantur, tacitè admittuntur, atque ita illi non sunt contraria. Neque obstat, quòd sess. 25. de regul. cap. 22. sancta Synodus præcipit obseruari omnia, & singula in superioribus decretis contenta, non obstantibus quibuscumque priuilegijs, &c. Nam solùm reuocat illa, quæ sunt contra decreta illa sess. de regul. non autem illa, quæ contra alias sessiones. Neque etiam obstat bulla Pij IV. In Principis Apostolorum Sede, quæ reuocat omnia priuilegia, quæ Concilij Trid. decretis contrariantur; Nam, cum ista bulla sit facta in robur, & obseruationem decretorum Concilij, ut patet, debet intelligi secundùm quòd intelligitur illud, & terminis illius est concludenda, ut docet Glossa in cap. Statutum, eod. verbo, de elect. in 6. Rodriquez tom. 1. quæst. reg. quæst. 8. artic. 6. Suar. lib. 8. de leg. cap. 18. num. 18. Nauarr. in summ. cap. 27. nu. 190. Thomas à Iesu lib. 12. de conuers. omn. gent. tit. Sequitur collectio, pag. 847. versu Illud tamen. Sed sensus communis istius clausulæ modò obtinet in praxi, ut deroget non solùm quæ derogantur à Trident. sed etiam, quæ illi sunt simpliciter contraria.

CONSTITVTIO II.

Statuit, quòd Generalis Ordinis Minimorum possit deputare quoscumque Visitatores in omnibus Prouincijs, & appellantes ad tribunalia sæcularia, & se dictis Visitatoribus opponentes sint excommunicati.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiū. *EX pastoralis officij nostri debito ad ea aciem nostræ mentis, dirigimus, per quæ personæ ecclesiasticæ præsertim Regulares, sub obedientia, quam profitentur, quietè, & pacificè vitam ducant.*

Memorat statutum Capit. generalis 4. Genuæ, n. 35. §. 1. *Sanè ad aures nostras peruenit, quòd in Capitulo generali fratrum Ordinis Minimorum nuncupatorum, Ianuæ nuperrimè celebrato, inter alia nonnulli*

Vicarij generales in diuersis orbis Prouincijs deputati fuerunt, qui duráte triennio officij Correctoris generalis dicti Ordinis, alterius nationis in illis partibus res præfatorum fratrum gubernarent, & moderarentur. Verùm quia modernus generalis Corrector eiusdem Ordinis intendit personaliter visitare aliquas ex dictis Prouincijs, ex eo quia aliqui ex dictis Vicarijs, sui officij immemores, in multis casibus, præter, & contra dicti Ordinis instituta procedunt, ac processus contra aliquos fratres formatos communicant cum iudicibus secularibus; ita quòd aliqui fratres huiusmodi perterriti fugam arripiunt, & ab obedientia suorum Superiorum se alienant, & apostatare coguntur in maximum plurimorum scandalum; dubitetq; quòd si ipse, vel pro tempore existens generalis Corrector dicti Ordinis ad illas partes accedat, vel alios Visitatores deputet, prout suo officio incumbit, aliquis Vicarius, cornua contra ipsum erigendo, ipsi obedire recuset, sicque dissidia, & scandala varia oriantur.

Generalis potest deputare quoscumque Visitatores. Vide to. 1. Relig. ca. 18 § 1. v At obijt. Vide etiam sup in const. 14. Leo X. & quæ ibi noto.

§. 2. Ideo nos volentes desuper opportunè prouidere, tenore præsentium, Apostolica auctoritate statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd generalis Corrector nunc, & pro tempore existens, quoscumque Visitatores sibi bene visos in quacumq; Prouincia, ad eius nutum amouibiles, vbi, & quando sibi expedire videbitur, cum generali, vel limitata auctoritate, potestate, & iurisdictione cuiuscumque nationis deputare possit, & valeat, iuxta priuilegia, & regularia instituta dicti Ordinis: Qui omnes Visitatores in omnibus sibi obedire debeant, & teneantur, & vbi ipse generalis Corrector, tam in partibus Hispaniarum, quàm alibi præsens fuerit, cesset quæcumque auctoritas, potestas, & iurisdictio prædictorum Vicariorum, & Visitatorum, vel aliorum quorumcumque Officialium dicti Ordinis, etiam in Capitulo generali deputatorum.

Nullus potest appellare ad tribunalia secularia, vel ea adire pro negotijs fratrum sub pœnis &c. Vide to. 1. Relig. ca. 20. concl. 4. & Rodr. in bul. in Greg. XIII. bulla 1. Quoniã.

§. 3. Necnon præcipimus, & mandamus præfatis Vicarijs, & quibusuis alijs Prouincialibus, Visitatoribus, & dicti Ordinis Prouincialibus, quouis nomine nuncupentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ, à qua contrauenientes non nisi à nobis, seu pro tempore existente Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolui possint; necnon priuationis perpetuæ officiorum per eos obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia quæcumque dicti Ordinis officia, & vocis actiuæ, & passiuæ eo ipso incurrendis pœnis, ne quis Prouincialis, aut alius cuiuscumq; dignitatis, status, gradus, & conditionis Ordinis huiusmodi Religiosus, aut Religiosa ad tribunalia secularia, seu iudices seculares pro negotijs fratrum dicti Ordinis, seu ipsum Ordinem concernentibus, quouis prætextu, vel occasione appellare, vel illa quoquo modo adire audeant, seu præsumant.

Ordinem recurrendi præscribit.

§. 4. Sed vbi opus fuerit, ad generalem Correctorem, & dicti Ordinis Protectorem, seu ad nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem recursum habeant.

Fautores etiam dictas pœnas incurrunt.

§. 5. Declarantes, non solùm contrafacientes, verumetiam eorum fautores directè, vel indirectè, easdem pœnas incurrere.

Nullus potest Visitatorib. à Generali mis. resistere.

§. 6. Et insuper sub eisdem pœnis præcipimus, & mandamus cuilibet Prouinciali, aut Correctori locali, & quibusuis Religiosis dicti Ordinis, ne Visitatoribus, aut alijs Officialibus cuiusuis regionis, aut nationis à prædicto Correctore generali pro visitandis Prouincijs missis resistere, aut se opponere audeant, sed illis faueant, & obediant, & assistant.

Qui resistit de facto nõ de iure.

§. 7. Quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque non obstantibus.

Derogat contrarijs.

§. 8. Irritum, & inane decernentes quicquid secus à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Decret irritans.

§. 9. Cæterùm quia difficile esset præsentes literas ad quæcumq; loca, vbi illæ necessariæ fuerint, deferre, volumus, & prædicta auctoritate decernimus, quòd earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici, & alicuius Prælati subscriptis, & sigillo dicti Prælati signatis fides indubitata in iudicio, & extra adhibeatur in omnibus, & per omnia periude, ac si originales fuerint.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 27. Martij, 1576. Pontificatus nostri, anno 4.

§. IV.

1 VIde tom. 1. Relig. cap. 20. concl. 1. Et scias, recursum ad Romanum Pontificem posse esse immediatum, per statutum Cap. generalis Romani 6. num. 14. dub. 7. Et congruit c. Ad Romanam, & cap. Quoties. 2. q. 6. & cap. Si duobus, de appell. Docent etiam Nauarr. lib. 2. consil. de appell. cons. 2. num. 1. & consil. 4. nu. 3. in casu nostræ Religionis; Pegna in direct. p. 3. com. 31. ver. Quòd si. Cum hac limitatione tamen, quòd non sit de re leui, & si recurrens non probauerit, seueriori pœna plectatur.

§. V.

2 QVæres 1. an ista clausula *Verumetiam fautores* extendatur non solum ad fautores eorum, qui ad tribunalia secularia appellant, an verò etiam ad eos, qui fauent resistentibus Visitatoribus.

℞. Solùm extendi ad fautores eorum, qui appellant ad tribunalia secularia. Quia quando in vna dispositione sunt diuersa negotia, tunc clausula posita ad vnum negotium, non extenditur ad aliud, maximè quando est odiosa, vt hæc. At appellare, & resistere sunt omnino diuersa. Ita Panor. in cap. Secundò requiris, de appell. num. 10. Nec obstat dictum caput Secundo requiris, quatenus ait, quòd nihil interest ad hoc vt clausula concernat omnia contenta in vna dispositione habente plures articulos, an ponatur in principio, medio, vel fine; nam intelligitur, quando nulla omnino potest reddi ratio, quare magis debeat concernere vnum articulum, quàm alios. Sed hic potest reddi; Tum quia in §. seq. præcipit omnibus, tum Superioribus, tum subditis, vt dictis Visitatoribus non solùm non resistant, se illis positiuè opponendo, sed etiam vt illis faueant, obediant, & assistant. Vnde, cum omnes fratres vnius Conuentus, vel Prouinciæ teneantur prædicta facere, nullus fautor videtur quasi remanere; Tum quia dictio, Insuper, importat diuersitatem; vnde clausula posita in principio, vel ad finem vnius articuli, non refertur ad sequentia, quando in illis adest dictio Insuper. Ita Tusch. ver. Dictio, concl. 295. Et ita videtur intellexisse hanc constitutionem Capit. generale Barchin. 1. num. 16.

3 Quæres 2. Quinam dicantur fautores.

℞. 1. Dici fautores, qui omissione, seu negligentia ex officio potentes impedire, ne quis ad dicta tribunalia recurreret, & non facerent, V. G. Prouinciales, aut Correctori. 2. dicuntur fautores, qui cooperantur de facto; 3. qui consilio, & verbis ad appellandum impel-

impellerent. Ita Farin. tract. de hær. q. 182. §. 1. num. 1.

4 Quæres 3. an fautor, non secuto effectu, incidat has pœnas.

℞. Non incurrere. Quia punitur seorsim à principali delinquente; per doctrinam Cai. in sum. verbo Excomm. cap. 25. notab. 1. & Nau. in sum. cap. 27. nu. 51. versu Adde, quòd refert. Idem dic, si consilium in tempore opportuno, quantum in ipso fuit, contrarium suadendo, reuocauit. Innoc. in cap. Ad audientiam, de homic. nu. 2.

5 Quæres 4. an qui ex negligentia, vel quia non vult se immiscere rumoribus, potens tamen obuiare dictam appellationem, non obuiaret, incurreret pœnas hic positas.

℞. Licèt prima facie possit videri alicui, quòd iste talis incurrat, cum in c. Quantæ, de sent. excomm. dicatur, quòd fauere præsumitur, qui, cum possit, manifesto facinori desinit obuiare; Censeo tamen, quòd, si absit dolus, & solùm sit pura negligentia, & solùm pura commoditas intendatur, non incurret istas pœnas. Ita Panormit. d. cap. Quantæ, num. 7. Secus tamen, si id dolosè fiat; nam tunc dicetur indirectè fauere; vel si vadat ad associandum recurrentem; nam, cum dolus per coniecturas probetur, iste, cum fuerit præsens, & non obuiauerit, cum potuerit, dolosè id egisse præsumetur; & sic saltem indirectè consensisse, & fauisse. Ita Panorm. loc. cit. num. 8. & eius Additionator lit. C. Et nota hic, quod quatuor potest quis consentire delinquenti, vt dixit Innocent. in cap. 1. de off. deleg. in glossa, verbo Pœna. 1. negligendo prohibere, vel punire delinquentem. 2. consulendo. 3. cooperando. 4. præstando auctoritatem, vel mandando, vel defendendo delinquentem. 1. & 2. modo minus punitur, quam agens. 3. æqualiter. 4. plus. Ita Steph. de Feder. de interpr. iur. p. vlt. nu. 45.

CONSTITVTIO III.

Decernit, quòd descendentes ex genere Iudæorum, & hæreticorum in Religione recipiantur, & ad dignitates admittantur, non tamen descendentes ex dictis relapsis, vsque ad quartam generationem inclusiuè.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiū.

MVneris nostri esse putamus sedulò, ac diligenter omnia curare, quæ Religionum conseruationi, earumque professorum quieti, ac tranquillitati conferant, illamq; in primis curam suscipere, vt ijs, quæ materiam scandali præbere possunt, quamprimum viam præcludatur.

Memorat statutū factū in Capitulo generali Forijulij. nu. 14. quòd descendentes ex genere confessorum non recipiantur.

§. 1. *Cum itaque, sicut nuper accepimus, statutis in Capitulo generali Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula editis caueatur, vt nullus de genere Iudæorum, aut Mahumetanorum in eum Ordinem recipiatur; ac vt nouitius tam ad habitum, quàm ad professionem admittendus, interrogetur à Prælato, an ex huiusmodi genere descendat, qui, si negatiuè responderit, recipiatur, præmissa etiam priùs protestatione, quòd quotiescumque postea inuentum fuerit, eum ex tali genere originem ducere, professio ab eo facta erit nulla ex parte Religionis. Quod non mediocrem dicti Ordinis tranquillitati, & multis, qui ex huiusmodi genere originem duxere, perturbationem attulit.*

§. 2. *Nos, qui desideranter in votis gerimus, vt præfatus Ordo nostris prosperetur temporibus, & materia scandali penitus succisa, radicitùsque euulsa longiùs propellatur, postquam præfatorum, qui ex genere Iudæorum, & Mahumetanorum originem trahunt, & scientes, vel ignorantes se ex huiusmodi genere oriundos esse, professionem in dicto Ordine emiserunt, statui, & quieti nuper, cum de eorum professionis validitate, & statu consulti essemus, viuæ vocis oraculo sufficienter, satis superque prouidimus, attendentes, leges, & statuta non ideo debere fieri, vt per ea scandala gignantur, & publica præsertim animarum tranquillitas perturbetur, aut commoueatur, sed potiùs ad ea tollenda, & ipsam communem quietem augendam; ac propterea statuta prædicta quò ad ea tantùm, in quibus præsentibus nostris literis aduersantur, Apostolica auctoritate, tenore præsentium abrogantes, & abolentes, & ex nunc in posterum nullius roboris, vel momenti fore decernentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, statuimus, & ordinamus, vt de cætero in nouitijs recipiendis in Ordinem præfatum S. Francisci de Paula fiat inquisitio de moribus, & vita eorum, & de suorum progenitorum defectu. Volentes, quòd ijs, qui ex Iudæorum, vel Mahumetanorum genere descendunt, cum post susceptum ab eis baptisma, Græci, & Iudæi distinctio esse non debeat, nullatenus defectus generis huiusmodi, quominùs in Ordinem prædictum recipiantur, & ad consequendas in dicto Ordine dignitates, gradus, & officia Religionis, nocere possit, vel debeat. Quantùm verè attinet ad filios, & descendentes hæreticorum, præcipimus, vt filijs, & descendentibus talium conuersorum, & Ecclesiæ vnitati restitutorum pariter minimè circa præmissa quicquam obstet.* Descendentes ex genere Iudæorum &c. recipiantur in Religione.

§. 3. *Quo verò ad illos, qui ex Iudæis, ex eo quod post baptisma ab eis susceptum iterum à fide catholica recesserint, per sententiam in foro ecclesiastico latam damnatis; Mahumetanis item, & hæreticis similiter damnatis, viuis, vel defunctis, vel quorum ossa, vel statuæ combustæ sunt, originem ducunt per lineam paternam, vel maternam vsq; ad quartam generationem inclusiuè, in Ordinem ipsum recipi, & admitti non posse; Et idem in ijs professoribus eiusdem Ordinis, qui ad sacros, etiam presbyteratus, ordines admittuntur, seruari decernimus.* Descendentes ex relapsis nō recipiantur.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac priuatis, & quibusuis alijs dicti Ordinis, in generalibus, vel prouincialibus Capitulis editis, tam generaliter de vniuerso Ordine, quam specialiter de singulis eiusdem Ordinis domibus, vel Conuentibus, seu Monasterijs disponentibus, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs quibuscumque.* Derogat contrarijs.

§. 5. *Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem fides vbique adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.* Transumptis fidem adhiberi iubet.

Datum Romæ, apud S. Marcum, sub annulo Pisc. die 1. Augusti, anno 1583. Pontific. nostri anno 12.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Vide similem const Pij V. apud Passar. pag. 255. Vide etiam const. Pij IV. apud Rodr. in bull. in Pio IV. bulla eius 3. & 4. Vide Rodr. to. 1. q. reg. q. 14. ar. 1. & per totam. Vide quæ dico, to. 1. Rel. c. 25. §. 3. versu Circa 2. interrogationem.

2 Aduerte etiam, quòd ista constitutio non fuit recepta à Cap. gener. Genuæ 5. celebrato, num. 31. & statutum, quòd per P. Zelosum supplicaretur Sanctissimo, vt eam dignaretur reuocare pro Religionis quiete. Sed, cum Papa reuocare noluerit, dicendum est, quòd sit in suo robore. Videatur Passar. in schol. ex Genuen. numero 31.

CONSTITVTIO IV.

Concedit indulgentiam plenariam visitantibus Ecclesias Ordinis Minimorum in die sanctissimi Patriarchæ nostri Francisci.

GREGORIVS PAPA XIII.

Vniuersis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis sal. & Apostol. bened.

Concedit prout in sũmario.

§. 1. *AD augendam fidelium religionem, & animarum salutem cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, omnibus vtriusq; sexus Christi fidelibus verè pænitentibus, confessis, ac sanctissima communione refectis, qui singulas Ecclesias Monasteriorum, seu domorum fratrum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula vbicumq; constitutas, die festo eiusdem S. Francisci de Paula à primis vesperis, vsq; ad occasum Solis eiusdem diei singulis annis deuotè visitauerint, & ibi pro christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, sanctæq; matris Ecclesiæ tranquillitate pias ad Deum preces effuderint, quoties id fecerint, toties plenariam suorum peccatorum indulgentiam, & remissionem concedimus, & elargimur.*

De rogat contrarijs; & transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 2. *Contrarijs non obstantibus quibuscumq; præsentibus perpetuò valituris. Volumus autem quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides vbiq; adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Pisc. die 1. Aprilis, 1579. Pontif. nostri anno 7.*

§. I.

1 NOto 1. quòd Pontifex Gregorius concedit indulgentiam plenariam verè pœnitentibus, confessis, ac sanctissima communione refectis, qui in die S. Francisci de Paula visitauerint vnam ex Ecclesiis sui Ordinis, & hoc toties, quoties illo die id fecerint. Et aduerte, quòd indulgentiæ tantum valent, quantùm sonant, & est communissimum dicterium in hac materia apud Theologos, & contrarium dicere, ait D. Th. in 4. d. 20. q. 1. ar. 3. quæstiunc. 2. in princip. est valde periculosum.

2 Noto 2. Nullum me vidisse Doctorem negantem, quinimmo nec dubitantem, an Papa possit huiusmodi indulgentias concedere: Cum enim secundum D. Th. loc. cit. ad concedendam indulgentiam requiratur auctoritas, & vnio eius, cui dispensatur, ad eum, qui merebatur, quod est per charitatem, & ratio dispensationis, secundùm quam saluetur intentio illorum, qui opera meritoria fecerunt; & hic interueniant omnia, auctoritas in Papa, qui est thesauri Ecclesiæ dispensator, gratia in recipientibus, mediante sacramentali pœnitentia, sacra communione; & ratio dispensationis, quia nimirum ista indulgentia conceditur ad honorem Dei, qui honoratur in Sanctis suis, & ad vtilitatem Ecclesiæ: Non video, cur scioli quidam, vel meliùs sciolos se reputantes, audientes hanc nostram indulgentiam, tam capetata fronte & paruo, ac obliquo ore, quasi ironicè fateantur, id se non intelligere; quos me hic docturum spero, nisi malitia sit in voluntate, vel in malè affecto intellectu inscitia.

3 Noto proinde 3. quod dubitant inter se Doctores, an qui eodem die pluries facit actum, per quem conceditur indulgentia, V. G. pluries visitat Ecclesiam, cui concessa est indulgentia, pluries etiam indulgentiam consequatur. Et optima resolutio est, quam tradit Tab. de mente D. Thomæ, verbo Indulgentia, num. 15. Vel enim in indulgentia dicitur, quòd quoties quis visitauerit talem Ecclesiam, toties indulgentiam lucretur, & clarum est, quòd toties lucratur, quot visitat: Vel in concessione indulgentiæ exprimitur, quòd tantùm conceditur indulgentia pro vna vice; & tunc clarum etiam est, non posse pluries consequi: Vel nihil horum exprimitur, & tunc adhuc distinguendum est: vel indulgentia est perpetua, & tunc consequitur toties, quoties facit; vt D. Thom. in 4. d. 20. q. 1. art. 3. quæstiunc. 2. ad quartum. Ang. verb. Indulgentia, nu. 4. Tab. cit. Rosell. nu. 12. Henriq. 7. de Indulg. cap. 10. num. 2. Graff. in append. ad suas decis. lib. 2. cap. 5. num. 53. Cord. in suo quæst. theol. lib. 5. q. 33. Et quòd possit bis, aut ter in die prudenter, & deuotè quis talem indulgentiam consequi, docet Nauarr. to. 3. tract. de indulg. notab. 31. nu. 36. Suar. tom. 4. in 3. par. disp. 57. sect. 1. num. 7. Filliuc. tom. 1. tract. 8. ca. 8. num. 197. Vel est determinata; Et tunc adhuc distinguendum videtur; Nam vel est determinata ad vnum solum diem V. G. à primis vesperis, vsq; ad occasum Solis alterius diei; & tunc dicunt omnes cit. quòd solùm semel quis consequitur indulgentiam etiamsi millies visitet illo die Ecclesiam designatam, nisi aliter se explicet indulgentiam cõcedens, vt in specie Cord. Tab. & Ang. Vnde Suar. quem sequitur Filliuc. dicit semper tenorem indulgentiæ esse inspiciendum: Vel est determinata ad tres, quinque, vel octo dies, & negat posse pluries illis diebus consequi Tab. Ros. Ang. Probabile posse singulis illis diebus consequi dicit Alph. Leo in tract. de iubil. par. 1. q. 5. nu. 208. Immò dicunt Ros. Ang. Cord. locis cit. & Casar. verbo Indulgentia, notab. 6. censuisse Innoc. & Specul. quòd etiam quando indulgentia est determinato pro aliquo particulari die, potest quis eam lucrari toties, quoties dictam Ecclesiam eo die visitauerit. Et sic aiunt Casar. & Cord. practicari in indulgentia Portiunculæ: Ad quam tamen praxim respondent, fortè ibi haberi ad hoc specialem concessionem Papæ; vel certè adest eius voluntas tacita, seu interpretatiua, dum scit, & tolerat ex causa rationabili, nam sæpe communis error facit ius arg. ca. Ecce ego, dist. 95. quia scilicet sæpe est causa aliqua, quæ facit, quòd Princeps consentiat etiam licitè, vt validè fiat, quòd aliàs non valeret, vt Cord. loc. cit. Ex quibus satis constat, quòd quando tenor indulgentiæ est clarus, vt hic noster, nulla potest esse difficultas, quin toties quis lucretur indulgentiam, quoties in die S. Francisci P. N. prudenter visitabit vnam ex nostris Ecclesiis.

4 Sed

4 Sed dubium modò restat. Si quis visitando prima vice cum debitis circumstantijs lucratus est indulgentiam plenariam, & per consequens omnem remissionem pœnæ, suis peccatis debitæ, quid consequetur 2. vice, & 3. si, vt supponimus, nihil pœnæ remanet remittendum?

Certè hoc dubium fastidiosum est, loquendo de indulgentia plenaria; nam de limitata, V. G. tertia parte peccatorum, facilè soluit Cord in suo quæst. theol. lib. 5. q. 34. quòd prima vice remittitur illi tertia pars pœnarum, V. G. si est debitor 60. annorum, consequitur 20. annos de indulgentia: 2. vice lucratur non quidem totidem 20. annos, sed lucratur tertiam partem de residuo pœnarum, quibus tenetur, quando lucratur indulgentiam, puta de 40. annis residuis lucrabitur 14. circiter, & sic de reliquis.

5 De indulgentia verò nostra plenaria optimè P. Montoya in Chronicis Minimorum, libro 2. cap. 25. dicit se consuluisse viros doctissimos Vniuersitatis Complutensis, quorum placita refert, ex quibus & respondet, supposito, quod dicit communis sententia: Quòd, quando conceditur indulgentia pro vno die, nullus potest eam lucrari nisi semel, etiamsi decies visitet, quod hoc plus concedit nostra indulgentia: Quòd si quis, postquam semel consecutus fuerit plenariam indulgentiam, & consequenter remissionem omnium pœnarum, eodem die aliud mortale, vel veniale peccatum committat, poterit, iterum conterendo, vel se confitendo de illo mortali, etiamsi Eucharistiam non sumat, lucrari dictam indulgentiam, & hoc toties quoties id illi eo die acciderit, vel etiamsi non mortale, sed venialia plura committat. Quòd si nullum mortale, vel veniale committat certum est non posse pluries indulgentiam lucrari, si nihil remittendum remaneat. Vndè verba illa, *toties, quoties*, sic sunt interpretanda. Concedo, ait Papa, indulgentiam plenariam visitantibus Ecclesiam S. Francisci de Paula suo die & illo die toties indulgentiam concedo, quoties erit materia pœnarum, per indulgentiam delenda. Posset etiam dici, quòd conceditur toties, quoties, vt si casu quis prima vice non fuisset bene dispositus, & per consequens indulgentiam non fuisset lucratus, additis gradibus charitatis ad gradus, per plures visitationes tandem bene dispositus indulgentiam lucretur. Seu etiam posset dici, quòd lucretur quis hanc indulgentiam prima vice pro se, secunda pro defunctis: Sed non inuenio fundamentum, licèt in S. Maria de Portiuncula, in qua non habentur ista verba, vt dicunt Cord. & Cæsar. locis cit. etiam vigeat opinio, quòd possint dictam Ecclesiam visitantes indulgentiam lucrari pro mortuis. Et in multis locis etiam id practicatur in nostra hac indulgentia in die S. Francisci.

6 Et nota vnum particulare, quòd similis indulgentia nullibi reperitur concessa, nisi Ecclesiæ S. Laurentij patrimonij Regis Hispaniarum die 24. Febr. à Pio IV. anno 1560. die 7. Februarij.

7 Nota etiam, quòd, vt dixi, debet ista indulgentia prudenter sumi, non ingrediendo, & statim egrediendo, & sic deinceps; Nam hoc esset magis derisorium, quàm pium, nec hoc casu præsumendum est, mentem Papæ esse talem indulgentiam concedere; vnde, tum defectu intentionis Papæ, tum defectu causæ iustæ, quæ hoc casu non adesset, qui sic ingrediendo, & statim egrediendo, & iterum ingrediendo, visitaret, non lucraretur hanc indulgentiam.

8 Solum restat discutere, an quando transfertur festum S. Francisci de Paula, transferatur etiam ista indulgentia. Sed hoc dubium discussum est per Apostolicum diploma ab eodem Greg. XIII. quod sic habet.

Gregorius Papa XIII, ad perpetuam rei memoriam, Alias omnibus vtriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, ac sanctis communione refectis, qui singulas Ecclesias Monasteriorum, seu domorum fratrum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula vbicumque constitutas die festo eiusdem S. Francisci de Paula à primis vesperis vsque ad occasum Solis eiusdem die singulis annis deuotè visitarent, & ibi pro christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, sanctæque matris Ecclesiæ tranquillitate, pias ad Deum preces effunderent, quoties id facerent, toties plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem concessimus, prout in nostris inde sub data die 1. Aprilis 1579. Pontific. nostri anno 7. in forma Breuis confectis literis plenius continetur. Cum autem sicut accepimus, festum eiusdem S. Francisci de Paula, quod die 2. Mensis Aprilis quotannis celebrari solet, in Quadragesimam incidat, illudque post octauam Resurrectionis D. N. Iesu Christi transferri soleat, & propterea in dubium verti posset, an eadem indulgentia die, quo ipsum festum transferri contigerit, ab eisdem Christi fidelibus consequi valeat, Nos in præmissis opportunè prouidere volentes, ac supplicationibus dilecti filij Ioannis Ropitelli dicti Ordinis Zelosi, & Procuratoris generalis, in hac parte inclinati, harum serie volumus, & declaramus, vt dicta indulgentia ad eum diem, quo festum ipsum, vt præfertur, transferri, & post octauam eiusdem Resurrectionis celebrari contigerit, translata esse, & ab eisdem Christi fidelibus eodem modo, quo die festo prædicto consequi potest, consequi eisque suffragari posse censeatur. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 23. Augusti, 1580. Pontificatus nostri anno 9.

CONSTITVTIO V.

Concedit, quòd electiones factæ in Capitulis generalibus à deputatis valeant.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. *EXponi nobis nuper fecit dilectus filius Idelphonsus Villamaior Corrector generalis Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, quòd licet electio nonnullorum Vicariorum prouincialium eiusdem Ordinis, & illorum Collegarum, ex ipsius Ordinis institutis, & consuetudinibus ad Correctorem generalem, ac Superiores, & Præsidentes Capituli generalis eiusdem Ordinis, capitulariter facienda, pertinere dignoscatur; Nihilominùs in Capitulo generali eiusdem Ordinis nouissimè in Ciuitate Barchinonen celebrato, cum pro ipsius Ordinis felici directione, ac morum correctione multa ibidem statuta, & ordinata fuissent, ac propter temporis angustiam, & rerum penuriam ad electionem Vicariorum prouincialium, & Collegarum huiusmodi commodè procedi non posset, Superiores, & alij Præsidentes præfati eidem Idelphonso Correctori generali, & duobus alijs sibi ad id adiunctis Collegis, de gremio dicti Capituli generalis existentibus, ius, ac omnimodam facultatem, & auctoritatem Vicarios prouinciales, eorumque Collegas præfatos eligendi concesserunt, & in eos transtulerunt; Ipsique Idelphonsus Corrector generalis, & eius in ea parte Collegæ, facultatis huiusmodi vigore, in Cataloniæ, & Tusciæ, ac Hispalen. necnon Siciliæ, atque Lombardiæ, & Betticæ, ac Castellæ, necnon Aragoniæ Prouincijs singulos suos* Memorat statutũ Capituli generalis Barchinon. 1. celebrati.

Vica-

Vicarios prouinciales cum eorum Collegis elegerunt, & deputarunt, eademque electione facta, postmodum idem generale Capitulum eosdem denuo approbauit, prout in documentis publicis desuper confectis plenius dicitur contineri.

Supplicatio. §. 2. *Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus Idelphonsus Corrector generalis, ut de viribus earumdem electionum, & deputationum, ob non seruatam in eis institutorum, & consuetudinum huiusmodi, seu Conc. Trid. in similibus electionibus, & deputationibus forsan requisitam formam, aut aliàs dubitari contingat, cupiant electionibus, & deputationibus prædictis pro earum subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adijci.*

Concedit prout in sũmario. §. 3. *Nos, qui honestis petentium votis libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis, eumdem Idelphonsum Correctorem generalem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, necnon formam electionum, & deputationum, ac tenores documentorum huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, ipsius Idelphonsi supplicationibus in hac parte inclinati, electiones, & deputationes præfatas Apostolica auctoritate, tenore præsentium confirmamus, & approbamus, omnesque & singulos, tam iuris, quam facti, ac solemnitatum, etiam substantialium, aliosque defectus, si qui interuenerint in eisdem, supplemus. Decernentes, easdem electiones, & deputationes quouis prætextu impugnari, retractari, aut inualidari nullatenus posse, sed illas validas, & efficaces esse, ac fore, suosque plenarios effectus in omnibus, & per omnia perinde, ac si per eos, ad quos spectabat, & seruatis seruandis, factæ, & celebratæ fuissent, sortiri, ac ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum inuiolabiliter obseruari debere; ipsosque ad id censuris ecclesiasticis, alijsque opportunis iuris, & facti remedijs, appellatione postposita, cogi, & compelli posse.*

Decretum irritans. §. 4. *Irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrarijs. §. 5. *Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in prouincialibus, synodalibus, & vniuersalibus Concilijs editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Ordini, illiusque Correctori generali, Præsidentibus, Superioribus, Vicarijs, Prouincialibus, Conuentibus, fratribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, in genere, vel in specie, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac consistorialiter, vel aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione aliàs de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Pisc. die 15. Aug. 1580. Pontif. nostri anno 10.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOta quòd iste modus eligendi Superiores, qui desunt in Capitulis generalibus, vel per mortem, vel per priuationem, vel per electionem ad maiora, est positus in praxi, licèt in aliquibus Capitulis generalibus non annotetur. Vnde statutum Barchinonen. quod citatur §. 1. in dicto Capitulo non est insertum, sed est maxima incuria Scribæ. Et iste modus eligendi est conformis cap. Quia propter, de elect. vbi approbatur electio per compromissum, qualis est hæc. Sed quia Trid. iubet, omnes electiones fieri per vota secreta sess. 25. cap. 6. de Reg. ideo fuit necessaria ista constit. cum derogatione Concilij generalis. Sed aduertant dicti electores, in quos compromittetur per Capit. generale, quòd non possunt facere dictas electiones per communem inspirationem, licèt hic modus eligendi in dicto cap. Quia propter approbetur. Tum quia est contra Trid. loc. cit. Tum quia apud nos non est in vsu: Tum quia, dato, quòd licitè posset fieri, deberet fieri à toto Cap. non à solis compromissarijs. Nam in hos Capit. compromittit, vt solùm faciant electiones secundùm vsum, & consuetudinem Religionis, quæ solùm vtitur electione per scrutinium.

SIXTVS V.

Italus, ex Ciuitate Montis alti in Prouincia Piceni, Pereti de Peretis filius, Ordinis fratrum Minorum Conuentualium, ad summum Pontificatum assumptus die 24. Aprilis, anno 1585. dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Mandat, festum S. Francisci de Paula celebrari sub ritu duplici, & in Calendario Romano ascribi.

SIXTVS EPISCOPVS. Seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ. Vide 3. p. ... it. ante ... ffic. huius ... ancti not.

N Cæli throno qui sedet Rex omnipotens, terramque scabellum pedum suorum calcat, supremo è solio pusillorum seruorum respicit humilitatem, eosque in quibus illa elucet, ad excelsa sublimium honorum, & gaudiorum culmina extollit; quod in Sanctis suis omni tempore demonstrauit: Recenti verò Patrum nostrorum memoria in B. Francisco de Paula amplè testificari dignatus est. Is enim ab ineunte ætate cælestium rerum amore incensus, ex minimo, qualem se in Dei, hominumque conspectu fecerat, magnus euasit: Interque alia, quibus claruit virtutum ornamenta, vnam mirificè amplexus est Regi Regum semper acceptam humilitatem, quam, sicuti nouerat primum ingressum fuisse Christi Saluatoris nostri in mundum, ita in angusto ad pietatem, & sanctitatem introitu patefaciendo primam sibi, & ducem, & sociam asciuit. Hac, atque alijs diuinæ gratiæ præsidijs B. confessor munitus, apud magnos Principes, & Reges, cum adhuc in mundo quasi hospes peregrinaretur; in patria verò cælestes inter Choros post absolutam peregrinationem à Deo, cui fideliter seruierat, seque in primis humiliauerat, est exaltatus, magnasque virtutes, vt etiam in vita cum summa omnium, qui viderunt, vel audierunt, admiratione meruit operari.

Ordinem Minimorum instituit.

§. 1. Quibus virtutibus, fratrum Minimorum, congruente suæ humilitati denominatione, Ordinem, quem viuens instituerat, mirum in modum auxit, ita vt ex sancti viri imitatione, deuotisque fratrum ipsorum studijs, multis iam in Italia, quæ de eius natiuitate, atque in Gallia, quæ de sancta obdormitione in Domino gloriantur, totiusque Christiani orbis Regionibus ædificatis templis, Cœnobijsque constructis, eius memoria in dies magis propagetur.

A Leonis X. canonizatus.

§. 2. Ipse autem à fel. record. Leone Papa X. prædecessore nostro, Sanctorum, quos catholica veneratur Ecclesia, catalogo solemni ritu ascriptus, in Cęlo pro ipsa semper Ecclesia, assiduisque pastoralis seruitutis, & sollicitudinis nostræ laboribus apud Deum, vnà cum omnibus Sanctis, & sibi cognomine, atque æternæ felicitatis consorte B. Francisco Ordinis fratrum Minorum Fundatore intercedit.

Festum S. Francisci sub ritu duplicis celebretur.

§. 3. Quare nos eius nomen, & sanctitatem dignis, quantum nostra patitur infirmitas, honoribus decorare volentes, hac præsenti constitutione mandamus, vt eiusdem B. Francisci de Paula Confessoris gloriosi festus dies, qui quarto Nonas Aprilis peragitur, duplici posthac, & proprio & vbi propria non erunt, de communi Confessorum non Pontificum, officio per cunctas totius Christiani orbis Ecclesias quotannis celebretur, & in Calendario cum duplicis festi adiectione inscribatur.

Præsentes publicentur.

§. 4. Præcipientes omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisque Ecclesiarum Prælatis in vniuerso terrarum orbe constitutis, vt faciant in suis quisque Ecclesijs, Prouincijs, Ciuitatibus, & Diœcesibus præsentes nostras solemniter promulgari, & ab omnibus ecclesiasticis personis secularibus, & quorumcumque Ordinum Regularibus omnino obseruari.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. Volumus quoque, vt præsentium exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Incar. Dom. 1585. Pontif. nostri anno 1.

CONSTITVTIO II.

Transfert celebrationem Capituli generalis, quæ fiebat die Ascensionis ad diem Pentecostes.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

IN his, quæ ad sacrarum Religionum regimen non mediocriter pertinere cognoscimus, partes nostras, prout suadet vtilitas, & necessitas exigit, libenter interponimus.

Transfert Romam celebrationẽ Capituli generalis.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, dilecti filij fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, qui vigesimum septimum eorum Capitulum generale, iuxta ordinationem, & definitionem vltimo loco celebrati Capi-

Capituli generalis, in Ciuitate Aquensi celebrare debebant; nosque illud ob varia impedimenta, præsertim epidemiæ contagionis in eadem Prouincia grassantis incommoda, in alma Vrbe nostra in domo SS. Trinitatis in monte Pincio dicti Ordinis celebrari mandauimus, in proximo festo Ascensionis D. N. Iesu Christi præsentis anni Domini 1587. celebraturi sint, in quo generalis Corrector, & alij eiusdem Ordinis Officiales ad triennium, vel aliàs iuxta eius Religionis morem canonicè deligendi sunt.

Et à die Ascensionis ad diē Pētecostes.

§. 2. *Animaduertentes autem, vigente nunc in plerisque finitimis Italiæ partibus ingenti pestis suspicione, fratribus dicti Ordinis, quibus eam ob causam in dicta nostra alma Vrbe ex Galliis, & Hispaniarum Regnis, alijsque Prouincijs, & locis conueniendum esset, liberum non patere iter, aut accessum, ac propterea multos pro purganda malignitate contracti aeris in ipsius Italiæ oris retardari; Motu proprio, & ex certa scientia nostra celebrationem proximi generalis Capituli præsentis, quod ad dictam almam Vrbem per nos translatum fuit, cui is iam dictus est dies, in aliud tempus, videlicet in festiuitate Pentecostes eiusdem præsentis anni 1587. Apostolica auctoritate, tenore præsentium transferimus.*

Prouidet interim de Superiore.

§. 3. *Ac, ne interim idem Ordo in spiritualibus, vel temporalibus aliquod incommodum sentiat, dilectum filium Stephanum de Francica nunc dicti Ordinis generalem Correctorem, vnà cum eius Socijs, necnon Zelosum, videlicet Procuratorem generalem eiusdem Ordinis, vsque ad dictum festum Pentecostes ipsius anni 1587. vt prefertur, quo tempore idem Capitulum celebrandum erit, cum eisdem facultatibus, & auctoritate, quibus in obtentis per eos officijs, & muneribus exercendis, vt præfertur, confirmamus. Decernentes, per Correctorem generalem, & alios Officiales præfatos vsque ad tempus celebrationis dicti Capituli per nos præscriptum, gerenda quæcumque valere, ac subsistere perinde, ac si illi in generali Capitulo iuxta eiusdem Ordinis statuta, & constitutiones denuo electi, & confirmati fuissent.*

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 4. *Sicque per quoscumque iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere: Irritumque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.*

Derogat contrarijs.

§. 5. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationib. Apostolicis, dictique Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis eidem Ordini, illiusque Superioribus, & personis concessis, & confirmatis; quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 6. *Et quia difficile foret has literas ad singula quæque loca, quibus illis vtendum erit, deferri, volumus præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, siue quo Ordo præfatus vtitur, obsignatis, eamdem prorsus fidem haberi, quæ originalibus literis haberetur, si ostenderētur. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 5. Maij, 1587. Pontificatus nostri anno 3.*

§. II.

1 NOto, quòd ex ista constitutione non videtur sufficienter probari, translationem Capituli à die Ascensionis ad diem Pentecostes debere esse perpetuam; nam solùm prolongatum est tempus ad expectandos Patres Hispanos detentos causa pestis pro facienda quarantena in Ciuitate Genuensi. Et solùm est prolongatum pro celebrando Capitulo 27. post cuius quidem celebrationem, cessante etiam causa dictæ prolongationis, videbatur Capitulum generale esse celebrandum secundùm ordinationem Regulæ in die Ascensionis.

2 Sed responderi potest, quòd licèt verissimum sit, quòd cessante causa finali primaria, & propria non secundaria, & impulsiua, cessat etiam priuilegium ipso facto, vt habetur in cap. Cum cessante, de appell. & docent Panor. in cap. Suggestum, de decim. n. 5. & in cap. Recolentes, de statu Monach. num. 1. Fel. in cap. Quæ in Ecclesiarum, de constit. nu. 29. Suar. lib. 8. de leg. cap. 30. num. 1. Dicta tamen causa finalis debet cessare non tantùm negatiuè, sed etiam contrariè, ad hoc vt cesset priuilegium habens tractum successiuum (idest quòd non vnico solo actu consummatur, sed datur per modum potestatis ad successiuè operandum, vel omittendum.) Tunc autem dicitur causa finalis cessare negatiuè, quando ratio, quæ induxit Principem ad priuilegium concedendum iam non subsistit: Nihilominus tamen vsus priuilegij non est iniustus, nec per se contra aliquam virtutem. V. G. priuilegium non soluendi decimas datum Monasterio propter indigentiam, non cessat, etiamsi Monasterium iam non indigeat. Item priuilegium retinendi simul plura beneficia, quia neutrum sufficiebat ad sustentationem, non extinguitur, etiamsi beneficium crescat, & fiat sufficiens ad congruam sustentationem. Item priuilegium ad anticipandum tempus recitandi diuinum officium vltra ius commune datum alicui propter nimiam occupationem alicuius muneris non videtur cessare, etiamsi munus relinquat, nisi in ipso priuilegio dicatur, Quamdiu tale munus exercueris, vel aliquid æquiualens. Tunc autem dicitur priuilegium cessare contrariè, quando vsus priuilegij propter mutationem materiæ, vel circumstantiarum factus est perpetuò iniustus, vel iniquus, vt V. G. si Monasterio applicata esset aliqua pars decimarum alicuius Ecclesiæ, quia tempore concessionis ex reliquo poterat Ecclesia sufficienter sustentari, postea verò mutatis rebus sustentari non possit, si tota illa parte decimarum defraudetur, tunc cessat causa priuilegij contrariè, & consequenter priuilegium. Ita Suar. lib. 8. de leg. cap. 30. num. 6. Ex qua doctrina ad casum nostrum applicata optimè constat, quòd hoc nostrum priuilegium, licèt, si cessauerit causa finalis, & primaria, quia tamen non cessauit nisi negatiuè, & in eo nihil apparet, per quod conijci possit, quòd Papa pro solo illo Capitulo concedere voluerit, non censendum est cessare.

3 Si dicas, mentem Papæ constare, tum ex eo quòd prolongauerit dictum tempus pro celebrando Capitulo 27. tum ex eo quòd in derogatione contrariorum ait *Hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus.*

4 Vt respondeam, noto doctrinam Suar. 8. de leg. c. 26. num. 2. quòd priuilegium concessum à Pontifice simpliciter, & sine limitatione ad certum locum, valet vbique: Et similiter priuilegium concessum sine limitatione temporis, censetur perpetuum, nisi aliud constet de mente concedentis; Quia propositio indefinita æquipollet vniuersali, vt est apud Iuristas commune

dicte-

dicterium. Cum ergo hic Pontifex indefinitè dicat, Transferimus Capitulum in festiuitate Pentecostes, absque aliqua limitatione, V. G. pro hac vice solùm, vel dumtaxat pro hoc anno, vel Capitulo, &c. dicendum videtur, quòd ista translatio perpetua sit. Neque quidquam facit, quòd in derogatione contrariorum dicat, Hac vice dumtaxat. Nam ista clausula generalis est, & solita apponi de communi stylo Curiæ in quacumque derogatione, & significat, quòd Papa derogat omnibus alijs constitutionibus, &c. non simpliciter, sed solùm in quantum continent aliquid contrarium constitutioni, cui talis clausula apposita est.

5 Sed quicquid sit de dictis, consuetudo, quæ est optima legum interpres, vt habetur in cap. Cum dilectus, de consuetud. ita obtinuit, vt celebrentur Capitula post hanc constitutionem semper in die Pentecostes.

6 Duæ constitutiones huius Pontificis hic ponendæ essent circa eos qui ad habitum Religionis admitti debent, quas refert Cherub. tom. 2. bull. in Sixto V. constit. eius 71. fol. 631. quarum prima incipit, Cum de omnibus. 2. ad Romanum, Quas moderauit quò ad illegitimos Greg. XIV. per suam constit. quæ incipit, Circumspecta, quam Cherub. ibid. in Greg. constit. 3. pag. 687. Et quò ad nullitatē professionis moderauit Clem. VIII. per suam constit. quæ incipit. In suprema, apud Cherub. tom. 3. bull. in Clem. VIII. constit. 83. pag. 129. relictis in suo robore pœnis transgressoribus impositis. Sed quia de his dixi aliqua tom. 1. Relig. qu. 1. cap. 25. §. 3. ad 3. interrog. Et quia hæ explicantur à Rodriq. tom. 3. q. reg. q. 54. per totam: & à Sanch. 4. in decal. cap. 19. de quibus etiam aliqua Llamas in append. suæ meth. à §. 14. Potest videri etiam Scort. in selec. bull. à theor. 371. & plenè mihi dicendum est tom. 2. Relig. ideo pro nunc eas omitto.

7 Hic solùm aduerto quò ad receptionem nouitiorum, quòd Clem. VIII per suam constit. quæ incipit, In his, quæ: quam refert Rodriq. tom. 3. qu. reg. q. 54. in fine, *Priori, & Conuentui fratrum Prædicatorum S. Stephani Salmaticensis, in perpetuum, vt quoscumque iuuenes, etiam 16. ætatis suæ annum excedentes, ad habitum in eodem Conuentu admitti petentes, recepto ab eis iuramento quòd criminosis rationibus reddendis obligati, furto, latrocinio, aut homicidio notati, aut alijs impedimentis, in dicta bulla Sixti V. contentis detenti non sint, recipere, ac postea per aliquem eiusdem Conuentus Religiosum ad hoc deputatum, ad inuestigationem anteactæ illorum vitæ, ac morum, & reliquorum præmissorum, absque strepitu iudiciario, sed per scrutinium secretum procedi facere, qui ad hoc deputatus processum, & informationem captam dictis Priori seu Præsidenti, ac Superiori, & Magistro nouitiorum, & studentium, à quibus approbari, & reprobari possint, referre fideliter debeat, liberè, & licitè possint, & valeant, auctoritate Apostolica concessit, & indulsit.*

8 Et idem Clem. per suam constit. Assidua, quam Cherub. tom. 3. bull. in append. in Clem. VIII. constit. eius 3. pag. 44. *Præpositis, & Religiosis Cong. Clericorum ministrantium infirmis concessit, & indulsit, vt in qualibet eorum domo, vbicumque locorum existente tres ex antiquioribus Patribus a Capitulo conuentuali deputari possint, qui eamdem habeant facultatem, & potestatem in admittendis nouitijs, quæ commissa fuit Capitulis generalibus, & prouincialibus, alijsque deputandis, iuxta constitutionem super nouitiorum receptione, à fel. rec. Sixto Papa V. sub data sexto kal. Decemb. anno 3. & alteram eius declarationem sub data 12. kal. Nouemb. anno 4. eius Pontific. dummodo in reliquis earumdem constitutionum formam seruent; Ad hocque plenam, & amplam dictis deputatis facultatem, & auctoritatem impertiuit.*

9 Aliam etiam circa modum recipiendi nouitios edidit idem Clem. apud Cherub. in eodem, constit. eius 106. pag. 156.

10 Aliam declarationem pro nouitijs recipiendis circa dictas bullas Sixti V. pro Clericis regularibus Cong. S. Pauli decollati edidit Paul. V. apud Cherub. in Paul. V. constitut. 85. pag. 317. quæ incipit, Aliàs fel.

11 His adde decretum sacræ Congreg. de propaganda fide, habitæ die 13. Decemb. 1624. quòd sic habet. *Nihil tam magnæ curæ est sacræ de propaganda fide Congregationi, quam vt operarios plures linguis instructos habeat, quos in messem Domini, præsertim sub hæreticis, & infidelibus Principibus constitutam, mittere possit. Proinde animaduertens, aliam quoque esse eosdem multiplicandi, & augendi breuiorem viam, Generales omnes, annuente S. D. N. admonendos esse censuit, vt præter studia linguarum aliàs à sacra Congreg. Regularibus indicta, specialis sub decreto præcipere velint, vt in nouitiorum receptionibus in posterum faciendis, aliqui semper ex varijs nationibus, & linguis, pro modulo tamen suarum Religionum, vna cum alijs, qui hactenus recipi consueuerunt, ad habitum assumantur, qui, peracto studiorum cursu, & in simplici sacerdotio constituti, & episcopali dignitate ornati, ad eorum Prouincias propagandæ fidei gratia mitti possint. Nam sic facientes certò sciant, se Christo Domino obsequium gratissimum, & acceptissimum praestituros, & fidei catholicæ, & suarum Religionum generi, & amplificationi summopere esse consulturos.*

GREGORIVS XIV.

Italus, Mediolanensis, Francisci de Sfondratis filius, ad summum Pontificatum assumptus anno 1590. die 5. Decemb. dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Confirmat, & innouat priuilegia, & statuta Minimorum.

GREGORIVS PAPA XIV.

Dilectis filijs fratribus Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procemiū. *Ordinem vestrum optimæ famæ odore redolentem, ac in Patris, & Institutoris vestri Beati Francisci de Paula vestigijs ambulantem meritò complectimur, ac fauoribus, & gratijs prosequimur opportunis.*

Confirmat prout in sūmatio. *§. 1. Vestris itaque supplicationibus in hac parte inclinati, omnia, & singula priuilegia, gratias, exemptiones, immunitates, concessiones, indulta, & indulgentias à vobis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam nos, & Sedem Apostolicam concessa, confirmata, & approbata, necnon etiam statuta, Regulas, constitutiones, & ordinationes vestri Ordinis, quatenus sint in vsu, & sacris Canonibus, Concilijque Trid. decretis sint conformia auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò confirmamus, approbamus, & innouamus, ac præsentis scripti patroci-*

nio communimus, illisque Apostolicæ ac inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque omnia, & singula perpetuò valida, & efficacia fore, vobisque suffragari, ac ab omnibus, ad quos spectat, aut in futurum spectabit, obseruari debere.

Decretum irritans. *§. 2. Irritumque & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.*

Derogat contrarijs. *§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in literis gratiarum, priuilegiorum, & indultorum huiusmodi concessum est non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, in Monte Quirin. sub annulo Piscat. die 5. Iulij, 1581. Pontific. nostri anno 1.*

§. I.

1 Noto circa illam clausulam *Confirmamus & innouamus*: quòd innouatio sicut confirmatio, est duplex. Vna in forma communi. Alia ex certa scientia. Innouatio in forma communi non restituit priuilegia reuocata, vel quomodocumque amissa, nec dat nouum ius, sed solùm antiquum conseruat, cap. Quia intentionis, de priuil. Innouatio autem ex certa scientia confert ius nouum de se, & æquiualet concessioni, ideoq; restituit priuilegium perditum. Ita Suar. lib. 8. de leg. c. 20. nu. 2. & 8. Ista est innouatio in forma cōmuni.

CLEMENS VIII.

Italus, Florentinus, Syluestri de Aldobrandinis filius, ad summum Pontificatum assumptus anno 1592. die 30. Ianuar. dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Confirmat priuilegia Minimorum ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiū.

INiuncti nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt sacrarum Religionum in militanti Ecclesia suaues in Domino fructus assiduè præstantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Apostolica Sede concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter communiamus.

Confirmat prout in sūmario. *§. 1. Volentes igitur vniuersum Ordinem fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, ex quo vberrimi in eadem Dei Ecclesia fructus, ad ipsius omnipotentis Dei laudem, & Christianæ Reipublicæ spirituale commodum, & vtilitatem, ab ipsius Ordinis initio semper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipsius Ordinis Correctorem generalem, & fratres vniuersos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi; ac eorum vniuersos, & singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, a iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine per dilectum filium Franciscum Humblot fratrem, & Procuratorem generalem einsdem Ordinis nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prerogatiuas, fauores, conseruationes declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum alijs Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiusque Correctori generali, ac fratribus, & sororibus, alijsque Religiosis vtriusque sexus, eorumque domibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis regularibus quibuscumque per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Apostolicam Sedem sub quacumque verborum forma, & expressione, in genere, & in specie, aut aliàs quomodolibet concessa, ac pluries confirmata, cum omnibus, & singulis in eis cōtentis clausulis, decretis, & declarationibus, ac singulas literas, tam sub plumbo, quàm in forma Breuis, aut aliàs desuper confectas, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, quatenus tamen sint in vsu, & non sint reuocata, seu sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac sacris Canonibus, & Concilij Trid. decretis non aduersentur, ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos, tam iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint in eisdem, supplemus.*

Deputat Commissarios. *§. 2. Quocirca venerab. fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, alijsque locorum Ordinarijs quibuscumq; necnon dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus quilibet eorum, quandocumque fuerint requisiti, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumq; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Correctoris generalis, & fratrum prædictorum fuerint requisiti solemni-*

solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem plenum eorum effectum sortiri, illisque omnes, quos concernunt, pacificè frui, & gaudere: Non permittentes, quemquam desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis nostræ, per quoscumque quomodolibet indebitè molestari; quinimmo quicquid in contrarium attentari, vel fieri continget, omnino semper in pristinum reponi: Contradictores quoslibet, & rebelles etiam per quascumque de quibus eis videbitur, censuras, & pœnas ecclesiasticas, & alia opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac, legitimis super his habendis seruatis processibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs.

§. 3. *Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, ac Ordinum prædictorum statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expressè, quòd illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, motu, scientia, & auctoritate similibus derogamus, contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 4. *Verùm quia difficile foret, præsentes literas, vbicumque opus esset, deferri, volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis, manu alicuius ex Secretarijs cuiuslibet prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ curiæ Commissarij, & successorum, aut Notarij publici subscriptis, & sigillo officij alterius eorumdem, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Marcum, sub annulo Piscat. die 15. Iunij, anno 1603. Pontificatus nostri anno 12.*

CONSTITVTIO II.

Ordinationi, auuertimenti, e ricordi, che si danno dalla Santità di N. S. Clemente Papa VIII. ali Padri del capitolo generale di S. Francesco di Paola radunati in Genoua quell'anno 1596.

Electiones fiant, omni passione deposita; nec pro validis ex habeantur, in quas non concurrerint vota vltra medietatem.

§. 1. T*Vtte l'elettioni, così nel Capitolo generale, come poi nelli altri prouinciali, e conuentuali, si faccino deposta ogni passione, & affettione, conforme alla dispositione del sacro Concilio di Trento. Ne s'intenda per valida, e canonica quell' elettione, nella quale non saranno concorsi più della metà de i voti, non ostante qual si voglia vso, ò consuetudine in contrario.*

Superiores non possint mutare fratres per tres menses ante diem electionis, nec in electionibus votum habeant qui non fuerint locati per tres menses ante diem electionis.

§. 2. *Nè possano li Superiori leuare i frati del Conuento per tre mesi auanti il tempo dell' elettione, che quiui s'haurà da fare, eccetto se hauesse commesso scandalo notorio: e nell' elettione d'esse, che s'haranno da fare ne i Capitoli conuentuali, non habbino voto quei frati, che non saranno stati locali in quel Conuento per tre mesi auanti il giorno dell' elettione.*

Generalis faciat publicare, & obseruare decreta.

§. 3. *Il Generale, che sarà eletto, faccia subito publicare i decreti di N. S. e procuri poi con efficacia possibile, e con le prouisioni opportune l'essecutione d'essi.*

Vitium proprietatis extirpetur.

§. 4. *Principalmente auuertisca di fare, che in ogni modo sia in tutto, e per tutto leuata ogni radice del vitio della proprietà, non solo apparentemente nell' esteriore, mà anco interiormente con leuare à i frati tutte l'occasioni, per le quali possi pullulare questo pernitioso vitio nelli animi loro; poiche da esso procedono scandali infiniti nelle persone regolari.*

Infirmi vescentes carnibus in infirmaria Conuentu non egrediantur.

§. 5. *E perche il quarto voto della vita quadragesimale è quello, che fa risplendere l'instituto, e la Regola della Religione; però per ouuiare alli abusi, e frandi de i frati poco zelanti della buona osseruanza, si rinoui, e restituisca interamente, per osseruarsi poi esattamente, li ordini della Regola, e Correttorio: Cioè che ogni frate, qual sarà giudicato dal Medico douer mangiar cibi pascali, sia tenuto starsene all' infermaria per tutto quel tempo, che magnerà detti cibi, senza vscir mai di Conuento, e senza mangiar fuora di detta infermaria, sotto pena di priuatione di voce attiua, e passiua per tre anni subsequenti; dallaqual pena non possa essere habilitato, se non per gratia speciale di questa santa Sede.*

Generalis tenetur visitare personaliter Conuen. principaliores. Vide sup. const. 14. Leonis X. tit 8.

§. 6. *Il Generale sia tenuto visitare personalmente tutti li Conuenti più principali dell' Ordine; massime in Italia, Francia, & Spagna, & portar poi in questa santa Sede tutte le sue visite con lo stato de i Conuenti, conforme all' instruttione, che è stata data dai Prelati della reforma: & il tutto debba essequire, se non sarà ritenuto da giusto impedimento, del quale porti, ò mandi proue legitime, e concludenti per sua escusatione: e se sarà possibile, che giusta causa non l'impedisca, fin te dette visite, se ne venghi il Generale con esse à Roma, per dar conto della buona essecutione delle commissioni di N. S. & informar la Santità, [illegible] quello, che conuerrà, che s'habbia à fare per [illegible], e buon gouerno della Religione.*

V §. 7. Li

Collegæ Generalis non ſint ipſius conſanguinei, nec creaturæ. Dicti collegæ teneantur ſemper ire cum Generali ſub pœna priuationis.

§. 7. *Li tre Compagni del Generale s'eleggano perſone mature, e di gouerno, che non ſiano attinenti di ſangue al Generale iſteſſo, ne notoriamente creature ſue, ò da lui dipendenti.*

§. 8. *Li predetti tre Compagni vadano perſonalmente col Generale in viſita tutt' il triennio del ſuo Generalato, & ſe alcuno mancherà, non hauendo legitimo impedimento, da prouarſi dalla Santità ſua, caſchi in pena della priuation della voce attiua, e paſſiua per cinque anni ſubſequenti, ipſo facto, ſenz' altra dichiaratione, & nella viſita aiutino il Generale, facendo le parti loro, come diſpone la Regola, & Correctorio.*

Tres Collegæ Prouincialis, & Correctorũ non ſint ipſorum conſanguinei, nec creaturæ.

§. 9. *Li tre compagni de Prouinciali, & Correttori s'eleggbino perſone non attinenti, ne dependenti notoriamente dal Prouinciale, ò Correttori, come s'è detto de Compagni del Generale, & faccino l'vfficio loro, come di ſopra s'è eſplicato.*

Superiores in Prouincijs ſtudia erigant.

§. 10. *Li Superiori vſino diligenza per mettere in ogni Prouincia, oue non ſono, li Studij dell' humanità, filoſofia, teologia, ò almeno alcune di dette profeſſioni, ſecondo la capacità de i luoghi con fare ogn' opra, che li frati attendano à ſtudiare.*

Examinent conſtitutos in ſacris.

§. 11. *Li medeſimi Superiori eſſaminino li frati conſtituiti in ordini ſacri, & ſuſpendino quelli trouaranno ignoranti dalle funtioni delli ordini, procurando poi ch' imparino, & ſi faccino ſufficienti, nè li rebabilitino, ſin tanto che non ſiano idonei.*

Nouitij profeſſi ſint ſub cura Magiſtri.

§. 12. *Li nouitij etiamdio doppo fatta la profeſſione, ſtiano ſotto la diſciplina del Maeſtro loro de nouitij per due, ò tre anni appreſſo, ſecondo, che ricercherà la conditione, & natura del ſoggetto, à giuditio del Correttore. S. Tharuggio Commiſſ. di S. Spirito. M. A. Maſſa.*

Generalis faciat publicare decreta, eorumque copiã ſingulis Prouincialibus mittat, qui de ſtatu Religionis moueant.

§. 13. *Reuerendiſs. Padre oſſeruandiſs. D'ordine di N. S. ſi mandano à V. P. reuerendiſs. alcuni decreti, ordini, & auuertimenti, fatti per il buon gouerno, & riforma di coteſta ſua Religione, quali vuole la Santità ſua, che ella li facci publicare nel Capitolo generale, facendone dar copia à tutti li Prouinciali, con ordine, che debbano eſſequire, & mettere in vſo in tutti li Conuẽti delle Prouincie loro, & inſieme con li altri, che furono molti giorni ſono conſſignati al P. Zeloſo, & maſſimamente il fatto particolare di leuare tutti li Conuenti piccioli, nelli quali non poſſono ſoſtentarſi almeno dodici frati di famiglia, e di porre in ſcritto lo ſtato di tutta la Religione, diſtinto per Prouincia, e poi per Conuenti, ſecondo la forma, che ſi dirà di ſotto. Et caſo che per l'eſſecutioni di detti decreti, & ordini vi fuſſe qualche difficoltà, V. P. reuerendiſſ. li faccia metter in ſcritto con li temperamenti, che ſi deſiderarebbono, mandandone quà poi piena informatione, acciò ſi poſſa riſoluere, & ordinare appreſſo, quanto ſi giudicherà eſpediente. Mà frà tanto vuole, e commanda ſua Beatitudine ſenza replica alcuna s'oſſeruino detti decreti, & ordini, e che à carico del Generale ſtia il farli eſſequire intieramente, conforme alla pia, & ſanta intentione di ſua Beatitudine, con farli anco inſerire frà le conſtitutioni dell' ordine loro. Si vuol ſapere, quante Prouincie ſono quelle, nelle quali ſi diuide tutta la Religione, e come ſia ciaſcheduna Prouincia nominata, quanti Conuenti ſiano per ciaſchedvna Prouincia, quali, e quanti luogi di ſtudij, quanti, e quali luoghi di nouitij: Si mandi nota, & information del ſito, & fabrica di ciaſchedvno Conuento, da chi, & quando ſiano ſtati fondati, ſe vi ſono Religioſi inſigni & quali: Se hanno obligo di meſſe, e di quante: Se vi ſia cura d'anime eſſercitata da frati, ò da altri; Quanti frati vi ſiano reſidenti, quanti di eſſi ſiano Sacerdoti, Diaconi, Subdiaconi, Clerici, quanti Conuerſi, & quanti ſeruenti: Se l'intrate ſono certe, e ſe conſiſtono in beni ſtabili, danari, ò elemoſine, & quante ſiano: Se dette intrate ſiano ſufficienti per il numero delli dodeci frati; Con tutto quello di più, che parerà poterſi dire, & aggiongere alli ſopradetti capi. Con che per fine, li baciamo le mani, e preghiamo dal Signor Iddio ogni vero contento.*

Da Roma, li 4. di Maggio, 1596. Di V. P. reuerendiſs. per ſeruirla S. Tharugg. Commiſſ. S. Spiritus. M. Ant. Maſſa.

Dimittantur Conuẽtus, qui numerum 12. fratrum nequeunt ſubſtentare.

§. 14. *De mandato S. D. N. Papæ Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. præcipitur, & mandatur Superioribus Carmelitarum Mantuan. Sanctiſs. Trinit. S. Franciſci de Paula Minimorum. S. Onofrij Anerd. vt ex cætero eligant, & eligere debeant ex Conuentibus, ſiue Conuentitijs, de quibus notam dederunt, illos, quos eis viſum fuerit poſſe ſuſtentare numerum duodecim fratrum; illos autem, quos numerum huiuſmodi ſuſtentare non poſſe indicauerint, dimittere, & vlteriùs infra menſem poſt feſtum Pentecoſtes procurent a die ipſius feſti, videlicet prima die feſtj Pentecoſtes prædictæ computandum, diſtinctam notam de Conuentibus electis, cum nominibus fratrum ibi reſidentium, ac de dimiſſis, & reelectis, cum ſpecificatione etiam locorum, in quibus exiſtunt, Admodùm Ill. Et R. P. D. Sorbolongo viſitationis Apoſtolicæ S. D. N. Papæ Secretario, omni, & quacumque acceptione mora ceſſante, ſub pœna priuationis officiorum, ac alia S. D. reſeruata, realiter, & cum effectu, traditione, & conſignatione, tradere, & conſignare. In quorum fidem, &c. Datum Romæ, die 22. Maij, anno 1596.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto 1. quòd iſta decreta fuerunt miſſa ad Capitulum generale, quod Genuæ 6. celebrabatur, & lecta coram toto Capitulo Patres acceptauerunt, & obſeruari mandauerunt, vt patet ex Actis illius Capit. nu. 2. Quare nulla poteſt eſſe difficultas quin ad ea obſeruanda teneantur fratres noſtri.

2 Noto 2. quòd ſimul cum iſtis decretis fuerunt miſſa alia pro maiori obſeruantia regulari, quæ pariter acceptata fuerunt, vt patet ibidem. Quæ quoniã pro omnibus Regularibus deinde publicata ſunt, ideo ea hic omitto. Et quia poſtea dicta decreta fuerunt innouata, & aucta à Paulo V. & nouiſſimè à ſacra Congreg. ſub Vrb. VIII. & de mandato illmi, ideo ea ponenda cenſui ſub dicto Vrb. infra in eius conſtit. 10.

3 Noto 3. quòd leges iuſtæ nimia ſeueritate, & aſperitate obſeruatæ, ſunt damnoſæ non minùs bonis, quàm malis, cum pauci admodùm ſint, quibus quandoq; illas, ſuadentibus vrgentibus occaſionibus, præuaricare non oporteat, vnde qui legiſlator vellet eas abſq; epicheia, & excluſis circumſtantijs, obſeruari, approbare videretur Stoicorum dogma, Omnia peccata æqualia eſſe confitentium; Præterquam quòd vel imprudentis, vel crudelis notam non effugeret; primum, ſi legem à ſe latam vt intolerabilem corrigere teneretur; ſecundum, ſi videns damnum, quod ſequitur ex literali legis obſeruatione, vellet nihilominus illam de toto rigore obſeruari. Quæ tamen quia de mente Pontificum,

qui

qui in omnibus rationabiliter procedunt, quique suas leges moderare consueuerunt, si ex ijs speratum, & intentum finem prouenire non perspiciunt, præsumenda non sunt: ideo neque præsumendum est, quòd velint statuta pro reformatione Religionum inducta, cum toto rigore literæ obseruari, si ex tali obseruatione intolerabilia reddantur.

4 Noto 4. quòd lex potest tripliciter interpretari. 1. Secundum totum verborum rigorem, nulla circumstantia admissa; quo pacto dicitur summum ius, summa iniuria; & Ecclesiastici 7. *Noli esse iustus multum*, vnde imprudentes admodùm iudicantur Iephte Iudic. 11. Et Saul. 1. Reg. 14. qui huc nimio rigore sua iuramentum, & edictum interpretati sunt. Ait enim D. Th. 2. 2. q. 120. ar. 1. *quòd in aliquibus casibus seruare legem est contra æqualitatem iustitiæ, & contra bonum commune, quod intendit lex*. 2. modo interpretatur lex, solo verborum tenore attento, & spreto legislatoris, & legis fine: quo pacto dicitur leg. Non dubium. Cod. de leg. *Fraudem facit legi, qui, saluis verbis legis, mentem eius circumuenit*. 3. modo interpretatur lex medio quodam modo, qui dicitur epicheia, seu æquitas, considerando circumstantias temporum, locorum, personarum, attendendo præcipuè ad finem legis; quo pacto si Iephte suum iuramentum fuisset interpretatus, vidisset, quòd non se extendebat ad sacrificandum, nisi vnum ex animalibus solitum Deo sacrificari, quod sibi primò occurrisset. Et Saul, quòd suum edictum non comprehendebat, nisi eos, qui comedendo bellum potuissent turbare, & quòd paruitas materiæ Ionathan excusabat. De ista æquitate ait D. Th. 2. 2. q. 120. ar. 1. quòd est virtus. Et ar. 2. quòd est pars iustitiæ legalis. Et Paulus Iurisc. leg. In omnibus, ff. De regul. iur. ait. *In omnibus quidem maximè tamen in iure, æquitas est expetenda*. Et Poeta Horatius.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines.
Quos vltra, citraque nequit consistere virtus.

§. I.

5 Nota, quòd obseruatur ad vnguem quò ad formam extrinsecam. An verò omni passione, & affectione deposita, nescio. Est enim tam radicatum in humanis pectoribus illud dominandi desiderium, vt qui eo non inhiatur, omnino perfectus dicendus sit. Quare etiam dubito, an electores publicum bonum, vel priuatum potiùs respiciant. Deus nos adiuuet. Moneo hic vnum electores, quod vellem decerni, & obseruari in Religione nostra, vt decretum esse lege imperiali, & canonica docet Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 564. vt honores, & dignitates gradatim conferrent, & qui de se experimentum non dedit bonum in dignitate inferiori, ad superiorem non assumeretur: Assumuntur enim aliqui quandoque tam ex abrupto, & primo ictu ad Prouincialatus & Generalatus, vt meritò & ipsi lugendi sint, & multò magis, qui illis subduntur. Vnde potest tunc dici. Veh terræ, cuius Rex puer est, puer non ætate, sed experientia.

§. II.

6 Noto 1. quòd mens Pontificis in hoc statuto condendo fuit, obuiare abusibus, qui paulatim in Religione irrepserant; Prouinciales enim, quos videbant sibi futuros contrarios, vel requisitos recusare, vel etiam vltrò se non offerre, ne prætensam electionem impedirent, amouebant à Conuentibus, in quibus electionem poterant impedire. Quem abusum vt tolleret Pontifex, statuit, vt non possint amoueri per tres menses ante tempus electionis, nisi ratione notorij scandali.

7 Noto 2. quòd hoc non debet intelligi cum tanto rigore, vt Prouinciales non possint intra dictum tempus, etiam sine scandalo, amouere fratres à dictis Conuentibus, & in alios Conuentus mittere, aliqua rationabili suadente ratione, tempore electionis reuersuros. Nam hoc non esse contra mentem Pontificis, constat ex fine, qui non frustratur per istam amotionem.

8 Noto 3. quòd dubitari potest, an scandalum notorium, de quo hic, debeat esse notorium inter seculares, an sufficiat, quòd sit notorium inter fratres; Sed dico, sufficere, quòd sit notorium inter fratres: Nam notoriè scandalosus, etiam inter fratres, indignus est vt ad eligendum Prælatum admittatur: quomodo enim pensandum est, debere bono communi consulere, qui honori proprio, tanti æstimando, non consuluit; & qui sibi nequam est, quomodò alijs bonus erit.

9 Si quæras, an iste talis in Conuentu ad quem transmissus fuerit, poterit habere vocem in electione Correctoris. Dico quòd non. Quia Papa hoc eodem §. statuit, vt nullus vocem habeat in electione Correctorum, qui non fuerit in illo Conuentu locatus per tres menses ante diem electionis.

10 Noto 4. quòd ista amotio fratrum non potest fieri, nisi per tres menses ante tempus electionis; & ita, vt amotis remaneat tempus commodè se transferendi ad locum, in quo fiunt locales, idest ante tres menses diei electionis, vt dicit Papa hic. Et ratio est, quia fratres non possunt sine causa priuari iure eligendi; vnde si amouerentur intra tempus, quo non possent commodè ad locum, quò mittuntur, proficisci, ita vt illuc non appellerent per tres menses ante diem electionis, illis maxima irrogaretur iniuria; iure .n. suo sine causa priuarentur: quod est iniquum. c. Satis peruersum, d. 56. & cap. Inuentum 16. q. 7. & per consequens possent protestari de grauamine, & de nullitate electionis, & appellare ad Superiorem, qui teneretur electionem illam nullam declarare, si illi constaret, quòd appellans fuisset amotus à Conuentu tam tempore coarctato, vt non potuisset in alium commodè se transferre, in cuius electione votum haberet, arg. cap. Quod sicut, §. Quod si, de elect.

11 Noto 5. quòd per illam clausulam *ante tempus electionis* significatur, quòd amouendus debeat amoueri per tres menses antecedentes diem electionis inclusiue. Et sic quando dicitur, quòd electores debent esse locati per tres menses ante diem electionis, intelligitur etiam inclusiuè. Qui itaque fuerit locatus die 15. Iunij, dicetur locatus per tres menses ante diem electionis quæ fit 15. Septembris, & similiter qui eo die fuerit amotus, si commodè poterit se transferre ad locum in quo locatur, dicetur amotus per tres menses ante diem electionis. Ante diem enim apud Iuristas idem significat, quod ipso die. Ita Cuiac. to. 1. suorum operum, leg. Qui ante. ff. de verb. obliqu. pag. 856. id multis probat Lexicon iuris.

12 Noto 6. quòd de tali assignatione ante tres menses debet constare Superiori & Conuentui, in quo talis est assignatus, ad tollendas fraudes. Vnde ego in talibus assignationibus semper curaui, vt assignatus literas suæ assignationis coram Superiore, & fratribus localibus dicti Conuentus simul vnitis publicaret. Quod postea vidi esse statutum apud fratres Prædicatores, prout refert Castell. cap. 5. de elect. num. 78. versu Quod totum, pag. 151. Quòd si quis de sua assignatione constare non fecerit Capitulo Conuentus, in quo est assignatus, tempore electionis non erit admittendus, præsumitur enim in fraudem suam assignationem tacuisse. Ita Castell. modò citandus pag. 134. versu Aliæ assignationes.

13 Noto 7. quòd potest Prouincialis mittere aliquem fratrem localem in aliquem Conuentum ante tres menses diei electionis, qui sic missus, localitate sumpta, & ibi per tres, aut quatuor dies permanens, potest redire, suadente id aliqua ratione, ad alium Conuentum, reuersurus tempore electionis ad eligendum in illo Conuentu, in quo fuit localis assignatus. Ita decretum est in Cap. 6. Romano, me præsente, ... Vicario prouinciali Aragoniæ, licet doc... decretum negligentia Scribę inter alia decreta dicti Capituli insertum

non fuerit. Quod lætus reperi deinde tenere Castell. de elect. cap. 5. num. 37. versu Assignatus verò, pag. 133. Ex quo etiam confirmo id, quod dixi num. 7. Si enim potest quis pro suo libito id facere, quare non licebit Prouinciali aliqua iusta ratione ducto, eum mittere? Hæc enim non sunt contra mentem Pontificis, quæ solùm fuit obuiare abusibus, qui auiditate regnandi in huiusmodi electionibus fiebant; Ita enim ante hoc decretum Prouinciales disponebant res, vt vnus in tribus, aut quatuor electionibus votaret; Nondum enim erat statuta dies electionis, quæ fuit statuta in Cap. Rom. 6. num. 16. sed eam statuere ad Prouinciales pertinebat.

14 Si dicas, illud decretum Romanum non valere, nam Papa videtur tempus illud trium mensium requirere, vt fratres possint cognoscere Conuentuum necessitates, & ita secundùm suam conscientiam illis prouidere de Superioribus.

R. Id nullo modo posse esse verum; nam 1. Prouinciæ non sunt tam magnæ in nostra Religione, vt fratres non sciant plùs, minusuè, quid cuique Conuentui esset vtile; id enim vel sciunt per experientiam, quia ibi aliàs fuerunt locales, vel saltem ab ijs, qui ibi fuerunt audierunt. Deinde non coguntur fratres eligere in Correctorem de corpore Conuentus, sed sufficit, quòd de corpore Prouinciæ; & fratres vnius Prouinciæ sufque deque se cognoscunt.

15 Si quæras, quid dicendum de Collegis Generalis & de P. Zeloso, qui, cum sua officia terminentur in Capitulo generali, quod fit in die Pentecostes, non possunt vt plurimum ad suas Prouincias appellere in tempore, quo possint per Prouinciales assignari locales in aliquo Conuentu ante tres menses electionis.

R. In Cap. Rom. 7. sess. 9. matutina statutum esse, quòd Patres Collegæ præteriti Generalis, & P. Zelosus sint locales, & habeant vocem in illis Conuentibus, in quibus fuerint assignati à P. Prouinciali, post ipsorum reditum ad Prouincias proprias, etiam si non fuerint locati per tres menses ante diem electionis. Et ratio, quæ ibi redditur, est, quia fuerunt occupati in negotijs Religionis; & nemo debet absque culpa iure eligendi priuari. Quod statutum est valde conforme regulæ iuris Cæsarei 183. quæ dicit, quòd *absentia eius, qui Republica causa abest, neque ei neque alij damnosa esse debet*: & habetur expresè in cap. Exposuit, de dilat. vbi Glossa verbo Vtilitate multa congerit; Et docet Bart. ad leg. Testamento, ff. de alim. & cib. legat. num. vn. Secus autem est de ijs, qui negotiorum propriorum gratia ad Capitulum generale accedunt: Hi enim vel remanent locales in ijs Conuentibus, à quibus discesserunt, & in quibus erāt locales; vel, si ad alienam Prouinciam mittantur, pro eo anno, si tempore debito non appulerint, debent carere iure eligendi; proprij enim commodi gratia, non publici, abfuerunt. Ita expresè in leg. Qui libera. ff. de legat.

16 Si quæras etiam. Obtinuit quis obedientiam à P. Generali pro localitate alicuius Prouinciæ, ad quam iter capiendo attingit die 15. Iunij, & appellit primò Conuentum, in quo Prouincialis illius Prouinciæ non reperitur, qui eum possit assignare localem, votabitne iste in Conuentu, ad quem primò appellit, an verò pro illo anno non votabit?

R. Hunc casum fuisse definitum in Cap. Val. 3. n. 23. his verbis. *Concluserunt insuper, quòd si quis fratrum per obedientiam P. Generalis ex vna Prouincia in aliam venerit, cumprimum in aliquem talis Prouinciæ conuentum se contulerit, & ad Prouincialem commodè adire non possit, insitetque electionis tempus, voce actiua, & passiua in eadem illius conuentus electione gaudebit; licet à P. Prouinciali nondum sit assignatus.*

§. IV. & V.

17 NOta sanctum statutum. Nam proprietas est Religionis ruina; vnde bene Papa ait, eam esse auferendam, non tantùm extrinsecè per præcepta, sed etiam intrinsecè, dando Religiosis id, quod sufficit ad victum, & vestitum, vnicuique secundùm sufficientiam. Verum est enim, quod dixit quondam Gregorius XIII. in quadam bulla, quæ incipit, Deo sacris, quòd *quominus Religiosi distrahuntur in quærendis sibi necessarijs, eò feruentius in Dei seruitio occupantur.*

18 Nota quòd ad §. 5. quæ dico to. 1. Relig. q. 4. cap. 8. vbi ex professo hoc statutum declaro. Et adde conclusioni 2. quòd propter rationes ibi dictas puto, quòd conualescentes ex longa infirmitate possunt etiam egredi Conuentu ad corporis exercitationem, & mentis exhilarationem de licentia Medici, & Superioris. Puto etiam, posse egredi prædicatores, qui infirmitate correpti necessitantur comedere carnes, est enim rationi consonum, Et has omnes declarationes, & illas ibi dictas admittit grauissimum hoc pœnale statutum secundùm æquitatem interpretatum. Ad quod facit optima doctrina Panor. in cap. Suggestum, de appell. nu. 2. vbi ait, quòd *dispositio generalis restringenda est ad limites rationis illius; & si nullam rationem exprimat, restringi debet ad rationem naturalem, propter quam coniecturare possumus, dictam dispositionem fuisse factam; & illam dispositionem ita seruare, vt ratio naturalis interpretata militet.*

19 Adde hic etiam alium casum, scilicet, Quòd Religiosus modis debitis dispensatus ad comedendas carnes, si debet peregrinari, potest vbique carnes comedere. Nec est necesse, vt in singulis Conuentibus dispensationem petat à Medico, & Superiore; quia ista dispensatio est personalis, quæ personam sequitur: Sicut à simili, si Episcopus dispenset cum aliquo ad comedendas carnes, vel ad non ieiunandum tempore Quadragesimæ propter infirmitatem, quocumque iste vadat, potest carnes comedere, absque alia licentia Ordinariorum, in quorum Diœcesibus deget. Atque ita docet Suar. lib. 8. de leg. cap. 26. num. 14. & 15. multis id confirmans. Et denique conclusionem 3. qua probo, Superiores dicto statuto non comprehendi, probat etiam ex clem. 1. de Regul. quæ loquendo de Monachis, & alijs habentibus administrationem, non comprehendit Abbatem, quia ibi non nominatur. & sumus in odiosis. Ita Card. in d. clem. nu. 7. Gomes q. 4. ad reg. Cancell. versu Et in eadem ratione, pag. mihi 16.

§. VII. & VIII.

20 NOta, quòd Collegæ Generalis, & Collegæ Prouincialis, vt infra, §. 9. non possunt esse nec fratres, nec nepotes, nec consobrini, nec consanguinei vsque ad secundum consanguinitatis gradum, nec ipsius Generalis, vel Prouincialis creaturæ, V. G. quòd ab illis habitum, & professionem receperint, quòd sub illorum tutela semper permanserint, quòd communiter ab illis dependere existimentur; & hoc vt absque respectu Superioris, quod iustum, & rectum illis visum fuerit, pro sua parte decernant.

21 Nota quò ad §. 8. quod Passar. in schol. ex Barchin. num. 17. defendit, quòd Collegæ Generalis, & Prouincialis non sunt comparticipes officij, sed solùm puri consiliarij. Hæc quæstio indiget longiori discussione, quæ huius loci non est. In expositione Regulæ, Deo dante, pro veritate resoluam. Hic solùm dico, communem visum esse contra doctrinam Passar. Et in Correct. num. 23. dicitur, quòd pœnitentiæ in dicto Correctorio taxatæ, de consensu Collegarum, qui intelliguntur nomine Seniorum, vt patet ex Regula, nu. 51. imponantur.

§. X.

22 NOta sanctissimum statutum, quod congruit cap. 1. & 2. de Magis. Et meritò pro reformatione Religionis inductum. *Ignorantia enim mater omnium delictorum est*, vt bene Lactan. lib. 3. diuin. instit.

instit.cap.26.& Clem.Alex.p.3.de offic.Sacer.multis de ignorantia dictis, ait. *Ex his colligitur, quod origo totius mali ab ignorantia descendit.* Et Trismegistus in Pimandro dixit, *ignorantiam mundum destruxisse*. Quare Esai. cap.33. Timendum, aiebat, de destructione Ierusalem, quia literatus in ea non erat. Ecce verba. *Cor tuum meditabitur timorem. Vbi est literatus? Vbi legis verba ponderans? Vbi Doctor paruulorum?* Quasi dicat. Timebis, & meritò, destructionem tuam, ò Ierusalem, quia non est in te vir literatus, qui scientiam scripturarum ignorantes doceat. Qui igitur cadentem Religionem sustinere desiderat, & relaxatam reformare, studia instituat necesse est. *Scientia* enim *Scripturarum*, in quam specialiter incumbunt Religiosi, *opprimit*, vt ait Lactan. loc.cit. *cupiditates, temperat iram, coercet libidinem, vitia omnia domat, & alterius naturæ hominem reddit*. Quare nobis magnificandus est valde hic Pontifex, qui studia in Religione instituenda mandat, sicut magnificatur à Scriptura S.Rex Iosaphat, de quo dicitur 2.Paralip. 17. *Quòd tertio anno Regni sui misit de Principibus suis, vt docerent in Ciuitatibus Iuda, & cum eis Leuitas, & Sacerdotes; docebantque populum in Iuda, habentes librum legis Domini, & circuibant cunctas Vrbes, atque erudiebant populum.* Et subditur. *Creuit ergo Iosaphat, & magnificatus est vsque in sublime.* Et de Enoch dicitur Eccl.49. *Nemo natus est in terra sicut Enoch: nam & ipse receptus est à terra.* Cuius rei si rationem quæras; Respondet Sulpicius Seuerus Archiepiscopus Bituricensis in Apolog. Gilberti Abbatis, quòd ab Enoch Ciuitas condita est, auctoris nomine vocata, vbi Vniuersitatem instituit ad veram scientiam Dei docendam.

23 Sed quid dicemus de Prælatis, qui negligentes fuerunt, & sunt in exequendo hoc saluberrimo statuto, & vnico Religionis remedio. Certè à grauissima culpa non excuso, & pessimi regiminis condemno. Vt quid enim tot iuuenes bonæ indolis, & optimæ expectationis ad Religionem recipere, & deinde sine literis, & virtutibus nutrire? Nesciunt, quòd

Fertilis, assiduo si non renouetur aratro,
Nil nisi cum spinis gramen habebit ager.

Audiant, quid de eis Oseas dicat cap.4. *Conticuit populus meus, eo quod non habuerit scientiam: Quia tu scientiam repulisti, repellam te ne sacerdotio fungaris mihi, & oblita es legis Dei tui, obliuiscar filiorum tuorum & ego.* Quasi dicat Deus, cum Prælatis istis loquens. Ego, ò Prælati, interrogaui populum, quem meum voco, quia ad mihi in Religione seruiendum duxi, Quare tantis me malis, & peccatis affecerit; quare sic Religionem meam à seruo meo Francisco institutam pro parte sua destruxerit. Qui conticuit, dicens, id euenisse, quia non habuit scientiam, idest qui illum scientiam doceret. Tu, Prelate, qui repulisti scientiam, & noluisti iuuenes scientiam doceri, in id exequendo deses fuisti, scito, quia & ego repellam te ab officio, quod habes, priuabo te sacerdotio, & emeritas faciam luere & hic, & in inferno pœnas. Et tu Minimorum Religio, quia propter istorum Prælatorum nequitiam oblita es legis Dei tui, & filios tuos peccare, relaxatè, sine disciplina, & sine mortificatione viuendo, fecisti, aut saltem permisisti, scias, quod ego filiorum tuorum, non meorum, quia deprauati sunt, obliuiscar.

24 At fortè respondebunt isti, quòd nostra Religio in humilitate fundata, ad se conseruandum literis non indiget, & quòd S.P.N. vir literarum expers erat. O Deus bone. Vitia se virtutes deprædicant? Ignorantia vitiorum mater dicitur humilitas, virtutum nutrix? Malus quando bonum se simulat, pessimus efficitur. Vbi vitia virtutibus vestiuntur, actum est. Vnde ex Aug.4. contra Iul. cap. 3. refertur quòd *nullum vitium præsentius venenum habet, quam quod sub virtutis, vel pietatis titulo venditatur.* & Basil.epist.76.ait, Duplo puniendus venit, qui prætextu boni, quod malum est, facit, cum quod operatur, quod bonum non est, tum quòd ad perficiendum peccatum, bono, vt dicitur, vtitur cooperario. Vide Glossam in Clem.1.de relig.domib. verbo, sanctitatis, quæ dicit, quod secundùm Greg. simulata æquitas duplex est iniquitas, quia malum facit, & abutitur bono. Vide P.Greg.lib.13.de repub.c.1.§.1.& 2. Et Seneca ep. 56. *omnia vitia*, inquit, *in aperto leuiora sunt; morbi quoque tunc ad sanitatem inclinant, cum ex abdito erumpunt: Et auaritiam itaque & ambitionem, & cætera mala mentis humanæ perniciosissima scias esse, cum simulata sanitate subsidunt.* Impudens mendacium est, fuisse S.P.N. omnium literarum expertem, Inter Scriptores ecclesiasticos eum reposuit Posseuinus in bibliotheca sancta. Et meritò. Tres.n.Regulas cœlesti doctrina plenas, Correctorium, & cæremonias conscripsit; Doctores Sorbonicos interrogantes de abstrusioribus theologiæ sacræ quæstionibus confudit. Lectores instituit, atque Prædicatores. Hæc non sunt ignorantium signa. Sed esto, quòd humanarum scientiarum ignarus esset; quia tamen ad Religionem regendam literas esse omnino necessarias conspexit, infusas à Deo petijt, & obtinuit. Qui talem habet spiritum, per easdem gradiatur semitas. Cæterum cautum est in iure, cap. Cum ex eo, de elect. in 6. quòd plùs proficit in legendo Doctor, quàm simpliciter Curatus in Sacramentis ministrandis. Et ad regendam Religionem, iure naturali, & diuino requiri scientiam, & consilij maturitatem, docet ex Arist. & Scriptura sacra Gutier. par. 1. de tutel. cap.18. num. 2.

§. XII.

25 NOta, quòd nouitij, iuniores præsertim, etiam post professionem debent manere sub cura Magistri nouitiorum, & in ipso nouitiatu per duos, aut tres annos, secundum iudicium Correctoris. Quod maximè obseruandum est in ijs Conuentibus, in quibus Clericatus separati à dormitorijs aliorum fratrum non reperiuntur. Nec obstat illud decretum factum ab hoc eodem Pontifice in decretis generalibus pro educatione nouitiorum, de quo infra in Vrb. VIII. constit. eius 10. §. 98. quatenus dicit, quòd, durante nouitiatu, non liceat nouitijs vnà cum professis commorari, intelligitur enim de professis, qui à cura Magistri nouitiorum, & nouitiatu ipso exierunt, non de illis, qui nec à nouitiatu, nec à dicta cura vmquam egressi sunt. Neque etiam obstat aliud decretum ibid §. 106. quatenus dicitur, quòd nouitij statim, professione emissa, in alium nouitiatum, si aderit; si non, in alium Conuentum transferantur: Nam supponimus, alium nouitiatum non adesse, neque etiam Conuentum, quo ita disciplinatè possint nutriri. Quæ omnia confirmantur ex alio decreto ibid.§.107. vbi concedit Papa, quòd si consuetudo sit in aliqua Religione, quòd recenter professi remaneant in nouitiatu sub cura Magistri per duos, aut tres annos, aut vsque ad Subdiaconatum, vt id facere possint. Quod in hac nostra Prouincia quò ad iuniores semper obseruari vidi.

§. XIV.

26 NOto, quòd non fuit executioni mandatum. Vnde Sacra Congr. Regularium de mandato Greg. XV. vt infra in illo, constit. eius 6. statuit, vt non reciperentur Conuentus, nisi in quibus duodecim fratres sustentari possunt. Et nouissimè Congreg. Concilij sub Vrb. VIII. vt infra in Vrban. constitut. 9. addidit ad dictum decretum, quòd Conuentus recipiendi post dictum decretum Congregationis, in quibus duodecim fratres sustentari non poterunt, subijciantur correctioni, & iurisdictioni Ordinariorum.

CONSTITVTIO III.

Concedit Generali Ordinis Minimorum, vt possit examinare rehabilitationes fratrum priuatorum voce actiua, & passiua, obtentas à sacris Congregationibus, seu etiam à Papa ipso.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecto filio Correctori generali Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula salutem & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio. §. 1. *Exponi nobis nuper fecisti, quòd multi tui Ordinis fratres, qui à Superioribus propter demerita eorum, ac excessus, & delicta ab ipsis patrata, priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, ac primogenituræ, alijsque pœnis, & censuris, iuxta regularia dicti Ordinis instituta, fuerunt affecti; ac alij etiam, qui tales pœnas ipso iure ob transgressionem constitutionum eiusdem Ord. incurrerunt, veluti apostatæ, & fugitiui, & ij, qui votis essentialibus per eos emissis contrauenerunt, videntes se ab ipsis eorum Superioribus ordinarijs, attento quòd non sunt emendati, quinimmo de malo in peius quotidie prolabuntur, & in eorum pertinacia perseuerant, rehabilitationem non facilè obtenturos esse, ambitionis spiritu moti, ad Apostolicam Sedem accedunt, ac fauoribus, ac alijs medijs ad sacram Pœnitentiariam nostram, & alias sacras Congregationes recurrunt, & ab illis absolutionem, ac rehabilitationem, & restitutionem vocis actiuæ, & passiuæ, ac primogenituræ, sæpe etiam antequam aliquam pœnitentiam propter eorum delicta facere incipiant, impetrant, vt eo pacto ipsis Superioribus manus ligent, qui contra eos procedere non possunt, in graue totius Ord. detrimentum, & bonorum offensionem, prout nouissimè frater G. frater M. & frater I. fecerunt; qui frater I. cum simili rehabilitatione Corrector Prouinciæ Venetiarum eiusdem Ordinis factus fuit, ad quam Prouinciam isti tales ferè omnes confugiunt. Quare nobis humiliter supplicare fecisti, vt pro tui Ordinis quiete, & conseruanda Superiorum auctoritate, & ne alijs delinquendi occasio ex facilitate veniæ consequendæ præbeatur, in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit prout in summario. §. 2. *Nos igitur de tua fide, integritate, & Religionis zelo plurimùm in Domino confisi, ac huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi quascumque absolutiones, & rehabilitationes, tam à prænominatis G. M. & I. quàm alijs quibuscumque eiusdem Ordinis fratribus, & tam à sacra Pœnitentiaria, ac alijs Congregationibus, quam à nobis, & Apostolica Sede impetratas, & literas etiam desuper Apostolicas, & in forma Breuis forsan expeditas recudendi, & examinandi, ipsos impetrantes ad illas tibi exhibendas etiam sub censuris, & pœnis ecclesiasticis, alijsque opportunis iuris, & facti remedijs cogendi, & compellendi, plenam, & liberam facultatem, auctoritatem, & licentiam auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, & impertimur.*

Derogat contrarijs. §. 3. *Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ipsiusque Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Volumus autem, vt antequam de validitate, aut inualiditate dictarum gratiarum obtentarum aliquid statuas, vel decernas, ad nos referre, simulque tuam circa eas opinionem nobis significare quamprimùm cures. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 5. Decembr. 1600. Pontif. nostri anno 9. M. Vestrius Barbianus.*

CONSTITVTIO IV.

Concedit, vt, decedente aliquo fratre, seu aliquo ex parentibus alicuius fratris, vel aliquo habente literas fraternitatis, vel qui fratres ad hospitium recipiunt, possint fratres illius loci, in quo vna ex talibus personis decesserit, missam vnam celebrare pro anima dictæ personæ defunctæ, quæ illam liberet à Purgatorij pœnis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

De omnium salute paterna charitate solliciti, spiritualia de thesauro Ecclesiæ libenter erogamus, per quæ animæ fidelium defunctorum (præsertim Religiosorum) D. N. Iesu Christi, & gloriosissimæ eius genitricis Mariæ, ac Sanctorum omnium suffragia meritorum consequi, & illis adiuta ex Purgatorij pœnis ad æternitatis gloriam feliciter valeant peruenire. Prooemiũ.

§. 1. *Supplicationibus igitur pro parte dilectorum filiorum Ministri prouincialis, & fratrum Prouinciæ S. Gabrielis Hispaniarum Ordinis S. Francisci Discalceatorum nuncupatorum nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac de omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, concedimus, vt, decedente aliquo dicti Ordinis Religioso, vel alicuius Religiosi parentibus, vel altero ipsorum, aut persona, quam ipsi Religiosi fratrem appellant, & in quolibet loco dictæ Prouinciæ ad eorum receptaculum, & subuentionem paratam habent, ab aliquo, seu aliquibus eius Conuentus, in quo Religiosi parentes, vel alter ipsorum decesserit, vel persona præfata in fratrem descripta fuerit, missam defunctorum pro anima ipsius defuncti, quæ Deo in charitate coniuncta ab hac luce migrauerit, celebrante, seu celebrantibus, anima ipsa de thesauro Ecclesiæ indulgentiam consequatur, ita vt, D. N. Iesu Christi, ac B. V. M. & Sanctorum omnium meritis sibi suffragantibus, à Purgatorij pœnis liberetur.* Concedit prout in summario.

§. 2. *In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Marcum, sub annulo Piscat. die 20. Iun. anno 1596. Pontif. nostri anno 5.* Derogat contrarijs.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOto 1. quòd ista constitutio refertur à Rodriq. in bull in Clem. VIII. constit. eius 8. pag. mihi 554. & in princ. 3. p. q. reg.

2 Noto 2. quòd isto priuilegio gaudent omnes Mendicantes communicationem habentes nec est reuocatum per constit. Pauli V. reuocantis omnes indulgentias concessas fratribus, & nouas concedentis: Nam illa constitutio non comprehendit indulgentias concessas pro defunctis, prout idem Paulus declarauit, & dicam in ea, quæ est 8. illius Pontific. n. 5.

3 Noto 3. quòd potest quilibet sacerdos Ordinum Mendicantium, habitans in Conuentu, in quo decedit aliquis frater, celebrare missam defunctorum pro anima illius, & eam liberare à pœnis Purgatorij per modum suffragij. Similiter poterit eamdem missam defunctorum dicere pro anima patris, vel matris, vel vtorumq; alicuius Religiosi, eamq; vel eas liberare, vt supra. Similiter poterit eamdem missam celebrare pro animabus illorum benefactorum, seu benefactricum, qui, vel quæ ipsos fratres recipiunt hospitio in suis domibus, quando illac contingit eis transire: Et similiter pro habentibus literas fraternitatis.

4 Noto 4. quòd Callistus III. concessit indulgentiam plenariam pro patribus, matribusq; fratrum Minorum præsentium, & futurorum, & etiam defunctorum, vt refert Rodriq. to. 3. q. reg. q. 27. art. 2. qui etiam declarat quomodo sit intelligenda. Et to. 3. sum. c. 11. vbi ait, quòd hæc indulgentia est pro articulo mortis cum potestate eligendi confessarium qui eos absoluat ab omnibus casibus, & censuris.

5 Noto 5. quod de mandato huius Pontificis anno 1601. die 17. Aprilis factum fuit edictum à Congreg. Regularium de non retinendis in locis ecclesiasticis, in Italia tamen, bannitis, & decoctoribus, seu fallitis, idq; Regularibus quidem sub pœna priuationis officiorum; cœteris verò ecclesiasticis sub pœna suspensionis. Ita dicit Scott. in select. bull. theor. 357. versu Porro. Sed ego decretum non vidi. Solùm vidi quasdam literas scriptas à Cardinali de Florentia Vicario Archiepiscopatus Genuensi, quæ sic habent. *Benche nostro Signore voglia, che sia osseruata l'immunità ecclesiastica, è che la constitutione di Greg. XIV. felice memoria sia essequita, non li piace peròche le Chiese, ne li altri luoghi sacri seruano di asillo, ne di recettacolo à tristi. Onde vuole, che facciate prohibire, & intimare per parte di sua Beatitudine alli Superiori de Monasteri de Regolari di tutti li Ordini, è delle altre Chiese, è luoghi sacri in cotesta Città, e Diocesi, che per l'auuenire non diano recetto à sorte alcuna di condennatione banditi, ladri, ne altra gente di mal'affare, ne à falliti, ne debitori, sotto pena della priuatione dell'vfficio à i Superiori regolari, è di sospensione alli altri, e sotto altre pene maggiori ancora ad arbitrio della Santità sua, ancora che i delinquenti non fussero trouati in fatto ne i Monasteri, e luoghi sacri, purche vi fussero stati. E di piu vuole sua Beatitudine, che siate auuertito, per punire quelli, ch'haueranno ardire di contrauenire à quest'ordine. Potrete dunque così essequire: E conseruateui sano. Di Roma li 17. Aprile 1601. Al piacer vostro il Cardinal di Firenze.*

6 Noto 6. quòd Farin. de immun. ecclef. num. 348. & 349. refert eiusdem fere tenoris literas datas Nuncio Neapolit. die 11. Aprilis 1602. ab eodem Cardinali de Florentia, & alias datas Vicario Archiep. Bononiensis à Cardinali Alexandrino die 7. Maij, anno 1595.

7 Noto 7. quòd per dictas literas non est derogatum constitutioni Greg. XIV. de immun. eccles. quò ad condemnatos, bannitos, latrones, aliosque facinorosos homines, fallitos, & debitores, ita vt prædictæ personæ ad Ecclesiam confugientes illius immunitate generaliter gaudere non debeant, sed etiam inuiti extrahi, & Curiæ seculari tradi. Sed solùm prohibetur illarum personarum receptatio, & manutentio à Superioribus ecclesiasticis in præiudicium iustitiæ, & contra sacrorum Canonum mentem. Atque ita, si dictæ personæ ad Ecclesias confugiant, gaudent quidem Ecclesiæ immunitate, sed iubentur dictis literis Regulares eos licentiare, & expellere, sub pœnis in eis contentis. Ita Farin. de immun. eccles. num. 57. 64. & 150.

8 Noto 8. quòd meo videri Superior regularis, qui reciperet, & retineret in suo Conuentu per aliquot dies bannitum, aliàs sibi beneuolum, & benefactorem, aliquem propter homicidium, V. G. factum sanguine calido, vel propter sibi grauissimam illatam iniuriam, seu etiam fallitum absq; dolo, non incurreret dictas pœnas; mens enim Pontificis fuit solùm prohibere Regularibus, alijsq; ecclesiasticis, ne illorum domus fierent receptacula hominum facinorosorum: facinorosus autem ex vi propriæ significationis significat hominem scelestum, flagitiosum, sceleratum, seditiosum. Puto itaque, prohiberi solùm ecclesiasticos receptare in suis domibus homines istos facinorosos, quales sunt latrones, assassini, decoctores dolosi, debitores fraudulenti. Atque ita videtur colligi ex literis datis Vicario Bononiensi ibi *persone facinorose, e debitori fugitiui*. Et ita video obseruari hic Genuæ. Videtur etiam dicere Farinac. loc. cit. numero 150. qui num. 151. notat, dictas literas esse locales, & non per vim legis generalis emanatas. Quod probat; quia Paulus V. similes etiam dedit Nuncio Neapolitano, quæ superuacaneæ fuissent, si dictæ literæ Clementis per modum legis fuissent emanatæ. Sed posset dici, quòd eas innouauerit. Scott. autem, qui testatur de decreto Congreg. dicit, illud obligare in tota Italia. Et contra fauentes bannitis in statu ecclesiastico adest constit. Sixti V. quæ incipit, Hoc nostri, quam refert Quar. verbo Bannitorum fautores, pag. 92.

9 Noto 9. hac occasione, quòd contra Regulares tenentes arma prohibita in suis Ecclesiis, Monasterijs, locis sacris, aut alijs domibus suis in statu Mediolanensi, adest decretum sacræ Congreg. Regul. quod refert Nald. in princ. suæ sum. quo id illis prohibetur sub pœna excommunicationis, & sub pœna priuationis officiorum, & inhabilitatis ad alia quæcumque obtinenda, ipso facto, absque alia declaratione incurrenda. Sed hoc decretum locale est, & alios regulares non comprehendit; cum enim pœnale sit, vltra casum expressum non est extendendum, iuxta ea, quæ dicit Suar. tom. 5. in 3. p. disput. 23. sect. 5. num. 8. vbi ex eo quòd in clem. Ne in agro, de statu Monach. prohibeantur Monachi tenere arma intra claustra Monasteriorum, colligit, dicta excommunicatione non comprehendi Canonicos regulares, quia in ea non nominantur. Et in specie, quòd hoc decretum non extendatur nisi ad Regulares commorantes in dicto statu, colligo ex eodem vbi bis replicatur, In statu Mediolanensi; & repetitio eiusdem verbi magnum mysterium indicat; vt bene Glossa in clem. 1. verbo Diœcesanis, de iur. patr. mysterium autem est, vt solùm illos in eodem statu commorantes comprehendat.

PAVLVS

PAVLVS V.

Romanus, Marci Antonij de Burghesijs filius, ad summum Pontificatum assumptus die 15. Maij, 1605. dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITVTIO I.

Confirmat priuilegia Minimorum.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

INiuncti nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt sacrarum Religionum in militanti Ecclesia suaues in Domino fructus assiduè præstantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Apostolica Sede concessa, quò validius perpetuò subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter communiamus.

Supplicatio.

§. 1. *Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Hieronymus Durandus Procurator generalis Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, quòd dictus Ordo multis sibi à nostris prædecessoribus Romanis Pontificibus concessis gaudet priuilegijs, quæ sicut aliorum prædecessorum nostrorum confirmatione roborata fuere, ita & nostrarum vigore literarum communiri, & confirmari desiderat. Quare nobis idem Hieronymus totius Ordinis nomine humiliter supplicari fecit, vt desuper opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Confirmat prout in sũmario.

§. 2. *Nos igitur honestæ huiusmodi petitionis æquitatem attendentes, ac dicti Ordinis singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula, immunitates, exemptiones, libertates, fauores, prærogatiuas, facultates, gratias, concessiones, aliaque priuilegia, & indulta spiritualia, & temporalia, eidem Ordini, illiusq; Superioribus, fratribus, domibus, Ecclesiis, Oratorijs, & locis regularibus quibuscumq; etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum alijs Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, ac aliàs quomodolibet concessa, ac semel, vel pluriès confirmata, & approbata, dummodò tamen sint in vsu, & sacris Canonibus, ac Concilij Trid. decretis, ac Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & nostris constitutionibus, nec debitæ nobis, & S.R.E. obedientiæ, & fidelitati repugnent, aut regularibus dicti Ordinis institutis non aduersentur, neque reuocata, & abolita, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisq; perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus; ac omnes, & singulos tam iuris, quam facti, & solemnitatum etiam de iure necessariarum, & requisitarum, aut quosuis alios defectus, si qui in eis interuenerint, supplemus, illaq; eidem Ordini, illiusq; Superioribus, fratribus, regularibusq; personis, necnon domibus, Ecclesijs, Monasterijs, & locis huiusmodi suffragari, eosq; vniuersos, & singulos illis vti, frui, potiri, & gaudere, vbi, quando, & quoties opus fuerit, posse, & debere in omnibus, & per omnia.*

§. 3. *Sicq; per quoscumq; iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secus super his à quocumq; quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.* Clausula sublata & decretum irritans.

§. 4. *Quocirca dilectis filijs Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori ac nostris, & Apostolicæ Sedis etiam de latere Legatis, & Nuncijs per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumq; plenum eorum effectum sortiri, illisq; omnes, quos concernunt, pacificè frui, & gaudere faciant: Non permittentes, quemquam illorum desuper contra præsentium tenorem per quoscumq; quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoslibet, & rebelles etiam per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis.* Commissarios deputat.

§. 5. *Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur alijsque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, & singulis eorum tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, &* Derogat contrarijs.

expres-

Transsumptis fidem adhiberi iubet.

expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque.

§. 6. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Marcum, sub annulo Piscat. die 16. Iuly, 1609. Pontific. nostri anno 5.

CONSTITVTIO II.

Concedit indulgentiam plenariam visitantibus nostras Ecclesias singulis primis sextis ferijs cuiuslibet mensis; & dictas Ecclesias visitantibus singulis alijs sextis ferijs totius anni septem annos, & totidem quadragenas de iniunctis pœnitentijs.

PAVLVS PAPA V.

Vniuersis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis salut. & Apost. bened.

Concedit indulgentiam plenariam.

§. 1. Aliàs ad augendam fidelium religionem, & animarum salutem cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti, supplicationibus quoque dilecti filij nostri Scipionis tit. S. Chrysogoni Presb. Card. Burghesij nuncupati (nostri secundum carnem ex sorore germana nepotis) nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus vtriusq; sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, qui Ecclesiam SS. Trinitatis in monte Pinceo de Vrbe singulis primis sextis ferijs cuiuslibet mensis, ab ortu Solis, vsque ad occasum dierum huiusmodi singulis annis deuotè visitassent, & ibi pro christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac S. matris Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effudissent, quo die præfatorum id egissent, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concessimus.

Concedit indulgentiam temporaneam.

§. 2. Insuper eisdem Christi fidelibus similiter verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, qui dictam Ecclesiam in singulis alijs ferijs sextis totius anni, vt præfertur, visitassent, &, vt præfertur, orassent, quo die id egissent, septem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis, seu aliàs quomodolibet debitis pœnitentijs in forma Ecclesiæ consueta relaxauimus, & aliàs, prout in alijs nostris in simili forma Breuis desuper expeditis literis, quas ad decennium tantùm valere voluimus, pleniùs continetur.

Confirmat prædictas indulgentias.

§. 3. Cum autem, sicut accepimus, dictum decennium propediem sit expiraturum, nos Ecclesiam huiusmodi ampliori dono illustrare cupientes, ac dictarum literarum tenorem præsentibus pro expresso habentes, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, qui Ecclesiam SS. Trinitatis huiusmodi singulis primis sextis ferijs cuiuslibet mensis ab ortu Solis, vsque ad occasum dierum huiusmodi singulis annis deuotè visitauerint, & ibi pro christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac S. M. Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die præfatorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Confirmat etiam alias supradictas indulgentias.

§. 4. Insuper eisdem Christi fidelibus similiter verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, qui præfatam Ecclesiam in singulis alijs ferijs sextis totius anni, vt præfertur, visitauerint, & orauerint, quo die id egerint, septem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis, seu aliàs quomodolibet debitis pœnitentijs in forma Ecclesiæ consueta, seruata in reliquis, in omnibus, & per omnia præfatarum literarum forma, relaxamus, præsentibus ad aliud decennium à fine dicti decennij computandum, tantùm valituris. Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscat. die 8. Augusti, 1615. Pontif. nostri anno 11.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Noto, quòd Vrbanus VIII. hanc indulgentiam concessit ad aliud decennium vt habes infra, in eius con. 3. Et quia speramus ex benignitate Apostolica aliquando concedendam fore perpetuo, ideo hic eam reposuimus. Circa quam possunt videri quæ dixi supra. in const. 8. Leonis X. à n. 12.

CONSTITVTIO III.

Mandat celebrari festum S. Francisci de Paula sub ritu duplici.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

Nomen S. Francisci de Paula Confessoris, sanctitate vitæ, & miraculis clarissimi, amplioribus honoribus decorare, quantum cum Domino possumus, cupientes, ac totius Ordinis fratrum Minimorum nuncupatorum, ab eodem S. Confessore ad decorem, & vtilitatem domus Dei vniuersæ fundati, supplicationibus nobis humiliter porrectis incitati.

Concedit prout in summario. Vide in nostro Ritan te off. S. P. Francisci, not. 1.

§. 1. De venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium sacris ritibus præpositorum consilio, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus eiusdem S. Francisci de Paula Confessoris festus dies sub ritu duplici per vniuersum orbem ab omnibus vtriusq; sexus Christi fidelibus, tam regularibus, quàm secularibus, qui officium diuinum recitare tenentur, seu recitare voluerint, celebrari, ac recitari possit, & debeat, Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus; atque idcirco in Breuiarijs, & Kalendarijs in posterum imprimendis eius festum duplex de[...] omnibusque Patriarchis, Archiepiscopis, Ep[...]arum cæterisque Ecclesiarum Prælatis in vniu[...], Prouincijs, & be constitutis, vt in suis quisque E[...]as solemniter publi- Diœcesibus præsentes nost[...]icis personis secularibus, cari, & ab omnibus [...]

& quo-

& quorumuis Ordinum Regularibus omnino obseruari faciant, praecipimus, & mandamus.

Derogat contrarijs. §. 2. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, caeterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 3. *Volumus autem, quòd praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae, apud S. Marcum, sub annulo Piscat. die 4. Maij, 1613. Pontif. nostri anno 8.*

CONSTITVTIO IV.

Extendit Generalatum Ordinis Minimorum ad sexennium.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Generalis triennalis erat, nec poterat totā Religionē visitare. §. 1. *CVm sicut accepimus, ex Regula, seu constitutione Ordinis fratrum Minimorum, S. Francisci de Paula à Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, sanctaq; Sede Apostolica hucusq; confirmata disponatur, quolibet triennio, & in festo SS. Pentecostes dicti Ordinis, Capitulum generale celebrari; & in eo illius Corrector generalis, eiusq; Collegae, ac etiam ipsius Ordinis Zelosus, seu Procurator generalis, in loco deputato, vt moris est, omnibus dicti Ordinis Prouincialibus, eorumque Commissis congregatis, eligi debeant, prout in huiusmodi festo die penultima mensis Maij proximè praeteriti obseruato dictum Capitulum generale celebratum, & in eo Corrector generalis eiusque Collegae, & Zelosus, seu Procurator generalis praedicti electi fuerunt. Nihilominus, cum dictus Ordo, illiusque domus regulares non solùm in Italia, sed etiam in Gallia, & Hispania in dies propagentur, ac etiam amplientur, ipsi Generales, eorumque Collegae suas integras in praedictis nationibus visitationes nullo modo infra dictum triennium, prout ipsorum regularis Ordo requirit, efficere possunt, immo verò quae ab eis in aliqua praedictarum nationum visitatione efficiuntur, ita festinanter propter temporis eis praescripti breuitatem fiunt, vt in suum Ordinem nullum, vel saltem minimum possit inde resultare emolumentum, ita vt nedum ex incommodis huiusmodi, verumetiam ex ipso triennali sic, vt praefertur, totius Ordinis praedicti Prouincialium, eorumque Commissorum ad Capitulum generale huiusmodi celebrandum conuentu, ingentes sumptus, grauesque molestias dictus Ordo subire cogatur. Quibus, & alijs forsan causis per nos prouidè consideratis, & re ipsa à dilectis filijs Praelatis Congregationis reformationis maturè discussa, ad euitandos huiusmodi sumptus, & expensas, ac incommoda, quae praemissorum occasione oriri possunt, modo infrascripto prouidendum esse duximus.*

Extendit Generalatum, & Zelosatum ad sexennium. Vide to. 1. Relig. c. 18. §. 1. pag. 176. §. 2. *Nos igitur in supremo dignitatis culmine, diuina fauente clementia, constituti, ad ea, per quae Religiosorum, piae vitae, diuinique numinis obsequijs sub regularis obseruantiae norma vacantium flatus salubriter dirigi valeat, libenter attendentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostra, deque Apostolicae potestatis plenitudine, quòd de caetero perpetuis futuris temporibus dictum Capitulum generale, non quolibet triennio, prout hactenus obseruatum fuit, sed de sexennio in sexennium celebretur, in eoque Corrector generalis, illiusque Collegae, ac Zelosus, seu Procurator generalis, praedicti Ordinis Prouincialibus, eorumque Commissis congregatis, ac reliquis obseruari solitis seruatis, ad huiusmodi sexennium eligantur, ac celebrari, & eligi debeant; ita vt electio dilecti filij Stephani Augerij moderni dicti Ordinis Correctoris generalis, eiusque Collegarum, ac dilecti etiam filij F. Hieronymi Durandi Zelosi, seu Procuratoris generalis, à die festiuitatis SS. Pentecostes huiusmodi proximè praeterita computanda duret, prout nos illam ad huiusmodi sexennium extendimus, & ampliamus. Quo quidem sexennio durante, ipsi, & eorum quilibet eisdem priuilegijs, praerogatiuis, ante lationibus, fauoribus, auctoritate, officio, praeminentia, & iurisdictione, alijsque gratijs, tam spiritualibus, quàm temporalibus, quibus dicti Ordinis Corrector generalis, eiusque Collegae, & Zelosus, seu Procurator generalis hactenus vsi, potiti, & gauisi fuerunt, ac quibus de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ipsi pariter, & pariformiter, absque vlla prorsus differentia, vtantur, potiantur, & gaudeant; dictoque sexennio elapso, & non antea, dictum Capitulum generale celebretur, & celebrari debeat, in eoque quae de more fieri solent, dicto triennio penitus excluso, fiant, & obseruentur. Alij verò Officiales, Prouinciales, eorumque Collegae de triennio in triennium, ac Correctores domorum dicti Ordinis de anno in annum, prout ex Regula dicti Ordinis disponitur, creentur, & deputentur, perpetuò statuimus, & ordinamus.*

Apponit poenas pro obseruatione. §. 3. *Et ita sub indignationis nostrae, necnon priuationis vocis actiuae, & passiuae, ac inhabilitatis ad quaecumque dicti Ordinis dignitates, praeminentias, officia, & munia recipienda, & retinenda, ipso facto incurrenda poena, per quoscumque dicti Ordinis fratres, & Regulares, ac quosuis alios obseruari praecipimus, & mandamus.*

Clausula praeseruatiuae. §. 4. *Decernentes, praesentes literas de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari, aut aliàs quomodolibet infringi, vel retractari, seu in ius, vel controuersiam vocari, aut aduersus eas quodcumque iuris, & facti, vel iustitiae, aut gratiae remedium intentari, impetrari, vel concedi nullatenus vmquam posse.*

Clausula sublata, & decretum irritans. §. 5. *Sicque per quoscumq; iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, dictaeq; Sedis de latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari,*

cari, & definiri debere. Ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Commissarios deputat. §. 6. Quocirca dilectis filijs nostris, & Apostolicæ Sedis in Regnis Franciæ, & Hispaniarum Nuncijs, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumq; vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Correctoris generalis eiusq; Collegarum, ac Procuratoris prædictorum, aut alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque & cuilibet eorum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos, & eorum quemlibet præmissorum omnium, & singulorum effectu pacificè frui, & gaudere: Non permittentes illos, aut eorum quemlibet desuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet indebitè molestari; Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs. §. 7. Non obstantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac prædicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, eidem Ordini, illiusq; Correctori, Collegis, Procuratoribus, alijsque Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis, in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 8. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Marcum, sub annulo Piscat. die 1. Octob. 1605. Pontif. nostri anno 1.

CONSTITVTIO V.

Mandat Superioribus Ordinis Minimorum sub merito sanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis maioris ipso facto incurrenda, ne ad instantiam quarumcumque personarum extra Ordinem existentium dignitates suis subditis conferant, nec pœnas remittant; quibus pœnis subiacere vult etiam subditos fauores procurantes.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ. Admonemur pastoralis officij nostri debito diligentius prospicere, ne Religiosis, qui regularem vitam professi seculo renunciarunt, ad dignitates, & officia per emendicata suffragia ambitiosus pateat accessus.

Statuit prout in summatio. §. 1. Quocirca motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, dilectis filijs Correctori generali, ac Prouincialibus, & reliquis Ordinis fratrum S. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum Prælatis, nunc, & pro tempore existentibus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda præcipimus, & mandamus, ne ad instantiam, & requisitionem quarumcumq; personarum, tam laicorum, quàm ecclesiasticarum, extra dictum Ordinem constitutarum, etiam Cardinalatus honore, & quacumq; seculari dignitate, & excellentia, etiam Ducali, Regali, & Imperiali fulgentium, cuiuslibet dicti Ordinis Religioso vllam gratiam concedere, vel pœnas aliquas remittere, seu gradus honores, dignitates, officia, administrationes, functiones, & prælaturas eiusdē Ordinis concedere audeant: Quinimmo dicti Ordinis fratres, & Religiosos, qui contra decreta hac via, & his medijs, & per conquisitos fauores, & suffragia aliquid sibi procurauerint, ad talia, & similia, ac etiam maiora in eodem Ordine consequenda perpetuò inhabiles declaramus.

Fauores sponte oblatos recusare tenentur. §. 2. Insuper dictis Religiosis, & fratribus eiusdem Ordinis quibuscumq; sub eisdem pœnis præcipimus, & expressè interdicimus, vt non solùm in præmissis omnibus fauores huiusmodi minimè procurare, sed nec etiam spontè oblatos, aut ab eis minimè procuratos recipere; & similiter ne ad hunc effectum munera aliqua prædictis personis exhibere audeant, seu præsumant.

Derogat contrarijs. §. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictiq; Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæterisq; contrarijs quibuscumq; Aut si Ordini, & fratribus prædictis communiter, aut diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam; & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 4. Volumus autem, quòd præsentibus literarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Pisc. die 6. Septembr. anno 1619. Pont. nostri anno 15.

CIRCA

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Nota 1. quæ dico tomo 1. Relig. q. 2. cap. 2. §. 11. vbi istam constit. declaro. Vide etiam similem constit. huius Pontific. pro Canonicis regularibus, quæ incipit, Quoniam nemo, apud Cherub. tom. 3. bull. in Paulo V. constit. eius 35. pag. 224. Et aliam eiusdem Pontific. pro Prædicatoribus, quæ incipit, Admonemur, apud Cherub. ibid. in eodem constit. eius 39. pag. 228. Et aliam eiusdem pro Eremitis S. Augustini, quæ incipit, Admonemur, apud eumdem Cherub. ibid. in eodem, constitut. eius 48. pag. 240. Vide etiam similem constitut. Clem. VIII. pro Cruciferis, quæ incipit, Quoniam nemo, apud Cherub. tom. 3. bull. in Clem. VIII. constit. eius 109. pag. 158. Et aliam eiusdem apud eumdem Cherub. pro Carmelitis, quæ incipit etiam, Quoniam nemo, & est 23. pag. 31. Et aliam etiam similem Gregor. XIII. pro Prædicatoribus, quæ incipit, Cum nihil, apud Cherub. tom. 2. bull. in Greg. XIII. constit. eius 62. pag. 459. Hinc coniectari poterit, quàm semper zelauerint summi Pontifices vitium ambitionis, quod est falx Religionis ignea, à Religiosorum pectoribus auellere. Et verè, vt ait dictus Clemens, deberent potius Regulares studere promereri dignitates, quam eas appetere. An autem intentum dicti Pontifices sint consecuti, nescio: Sicut neque etiam scio, quomodo possint Religiosi contrafacientes se excusare.

2 Nota 2. quòd videns S. in Christo P. Vrbanus Papa VIII. quàm parum profecerint dictæ const. suorum prædecessorum ad arcendum à pectoribus Religiosorum ambitionis vitium; (vitium hominibus congenitum) tamquam pius pater zelans filiorum suorum Regularium animarum salutem, hoc anno 1627. cogitauit edere constit. valde terribilem, morbis enim inueteratis, & fistulosis non remedijs ordinarijs, sed igne, & ferro medendum; Quam tamen postea non edidit propter rationes, quas ignoro, paternam tamen clementiam respicere coniicio. Constitutio autem incipiebat, *Mendicatis fauoribus, quos rerum experientia docuit funditus regularem disciplinam conuellere*, & infra. *Hac perpetuò valitura constitutione, auctoritate Apostolica, sub pœnis excommunicationis, priuationisq; dignitatum, & vocis actiuæ, & passiuæ, ipso facto, absq; alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem, & remissionem nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus reseruamus, districtè inhibemus omnibus Religiosis, cuiusuis gradus, & conditionis existant, etiamsi Generales sint, ne de cætero pro Prælaturis, dignitatibus, gradibus, honoribus, officijs, administrationibus, muneribus, prærogatiuis, exemptionibus, priuilegijs, vel obedientijs seu facultatibus quibuscumq; in sua Religione, vel extra eam assequendis, vel retinendis, aut etiam pro quacumq; alia gratia, vel iustitia in his, quæ ad regularem disciplinam, vel obseruantiam pertinent, impetranda, vel impedienda, ad fauores quarumuis personarum, siue secularium, etiamsi Ducali, Regia, vel Imperiali dignitate, siue ecclesiasticarum, extra gremium suæ cuiusq; Religionis existentium, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, vel etiamsi sint eiusdem Religionis, sed ad Episcopatus, vel Cardinalatus assumpti extra claustra degant, per se vel interpositam personam, directè, vel indirectè, & priuatim, & occultè, pro se, vel pro alijs Religiosis recurrant, neuè eisdem fauoribus, etiam sponte oblatis, & minimè conquisitis, vtantur, aut ad prædicta præbeant auxilium, consilium, vel fauorem, siue huiusmodi fauores sint apud Generalem, vel alium Superiorem, siue apud Capitulum generale, vel Prouinciale, vel conuentuale, siue etiam apud Cardinalem Protectorem, siue ad Papam, siue id fecerint non priuato nomine, sed Monasterij Conuentus, Prouinciæ, Congregationis, Capituli, vel totius Religionis, & etiamsi fauores effectum consecuti non sint.*

Procurantes fauores in sua Religione vel extra eam, sunt ipso facto excommunicati.

At similiter omnibus, & singulis earumdem Religionum Generalibus, Abbatibus, Præsidentibus, Commissarijs, Procuratoribus generalibus, Definitoribus, Prouincialibus, Ministris, Præpositis, Prioribus, Guardianis, & alijs quibuscumq; Superioribus, aut electoribus, seu vocalibus, sub ijsdem pœnis, ipso facto, vt supra, incurrendis inhibemus, ne quemq; Religiosum fauoribus huiusmodi adactis, ad Prælaturas, & eligant, aut eidem exemptionem, vel obedientiam concedant, aut quamcumq. aliam gratiam, vel iustitiam in his quæ regularem disciplinam concernunt, intuitu huiusmodi fauorum faciant. Decernentes electiones, & exemptiones nullas, & irritas: ita vt obtinentes, ante vllam declarationem, etiam in foro conscientiæ his renunciare teneantur.

Electores votãtes pro illis, qui fauores conquisierint similibus subiacent pœnis.

Præterea sub ijsdem pœnis eo ipso incurrendis, vt præfertur, statuimus, vt quisquis quoquo modo notitiam habuerit, aliquem suæ Religionis ad fauorem, vt supra, recurrisse, illum infra terminum quindecim dierum Generali, vel Prouinciali, &, si Generalis ille fuerit, Sedi Apostolicæ denunciare teneatur. Idemq. Generalis, vel Prouincialis, cui denunciatum fuerit, constito de eodem recursu, illum eiusq. fautores, consultores & complices, in pœnas excommunicationis, priuationis, & inhabilitatis huiusmodi incurrisse declaret.

Scientes aliquẽ procurare fauores, tenentur sub ijsdem pœnis denunciare.

Demum volumus, vt ad probandum, & conuincendum, Religiosos prædictos in sententias, & pœnas huiusmodi damnabiliter incidisse, sola Principum, atq. aliorum, vt præfertur, literæ, vel preces, plenam, indubiam, & sufficientem in iudicio, & extra fidem faciant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur.

Literæ fauorabiles sufficiunt ad conuincendum.

Hæc constitutio, vt dixi, non exiuit; vnde non obligat; Hic tamen in summa posui, quia fortè aliquando exibit, vel si non, videant Regulares, quàm oderint summi Pontifices istam diligentiam in procurandis fauoribus pro dignitatibus assequendis. Et ex ea vnum bonum effectum sperarem, si exiret. *Cum enim recta ingenia*, vt ait Plinius, *debilitentur verecundia, & peruersa confirmentur audacia. Imperitia* namque, vt ait Hieronym. in reg. Monach. *confidentiam, & eruditio timorem creat.* Ignorantissimi quidam, sed verbosissimi, & audacissimi impudentissimè Curias Principum quotidie cursitare non erubescunt, eosq; tot, tantisque verbis, & mendacijs student allicere (*impudentes enim, & verbosi non habent in oculis pupillas virgines, sed meretrices*, ait Plut. de vitios. verec.) quousq; eos sibi beneuolos reddant. Quod facilè quandoque obtinent (Regibus enim communiter mali, quàm boni, chariores esse solent.) Quo obtento, nil aliud die, noctuq; cogitant, quàm ambitiosam sitim extinguere dignitatibus: Vnde quod virtute non possunt, literis, & fauoribus suorum Dominorum (vt sine verecundia aiunt) acquirere satagunt. Quas si obtineant, vt nõ semel aduenit, quomodo exerceant, ex eo Taciti colligi potest. *Nemo vmquam imperium flagitio quæsitum, bonis artibus exercuit.* Et quæ, Deus bone, non faciunt, vt eas acquirant? quam fidem, quam legem non frangunt. Verè meritò dixit Sallust. in Catil. *Ambitio multos mortales falsos fieri subegit; aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere; amicitias, inimicitiasq. non ex re, sed ex commodo æstimare, magisq. vultum, quàm ingenium, bonum habere.* Et hoc pacto à dignitatibus arcent viros literatos, & benemeritos, qui in suis cellulis, & Conuentibus commorantes Deo, & Religioni student inseruire. Isti, inquam, timore pœnarum huius const. cogerentur à dictis fauoribus abstinere, Curiasque circumcursare, in Conuentibus remanere, diuinis interesse, Superioribus obedire. Ex alia verò parte dubitarem, si dicta constit. exiret, ne breui Superiores verterentur in tyrannos, & subditi in desperationem. Sunt enim quandoque Superiores Regularium (illi præsertim, qui mendicatis fauoribus dignitatem consequuntur) indiscreti, imprudentes, immisericordes, inhumani, vt nisi subditi aliquod fauorabile diffugium haberent, propè in desperationem deuenirent.

CONSTITVTIO VI.

Probibentur fratres tertij Ordinis S. Francisci portare habitum nostri coloris.

PAV-

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemiū.

INter graues pastoralis officij nostri curas, quibus assiduè premimur, hæc potissimum nos vrget, vt Christi fideles, præsertim regularem vitam profitentes, semotis litium anfractibus, vnanimi voce, sub concordiæ legibus Altissimo vota exoluant, & si quæ inter eos ortæ sint lites, & discordiæ, illæ, prout ius, & æquitas postulant, eliminentur, & ne in futurum resurgant, opportunis remedijs prouideatur.

Orta fuit differentia inter fratres tertij Ordinis S. Francisci, & nostros super distinctione habitus.

§. 1. Aliàs siquidem per nos accepto, quòd lis, & causa inter dilectos filios fratres tertij Ordinis S. Francisci de penitentia nuncupati, vltramontanę familiæ ex vna, & fratres Ordinis S. Francisci de Paula partibus ex altera super colore habitus gestandi à dictis fratribus tertij Ordinis, vt à prædictis fratribus S. Francisci de Paula apertè distingui possent, pendebat. Nos litem, & causam, seu causas huiusmodi venerabili fratri nostro Mariano Episcopo Tusculano de Camerino, & dilecto filio nostro Hieronymo tit. S. Blasii de annulo, S.R.E. Presb. Cardinalibus Pamphilio nuncupatis, Minimorū S. Francisci de Paula, & fratrum Minorum de Obseruantia Ordinum huiusmodi apud nos, & Apostolicam Sedem respectiuè Protectori, & Viceprotectori audiendas, cognoscendas, decidendas, fineque debito terminandas, omni, & quacumque appellatione remota, commisimus.

Pronunciatum est pro nostra Religione.

§. 2. Qui quidem Marianus, & Hieronymus Cardinales in exequutionem commissionis huiusmodi negotij pro maiori dictorum fratrum inter se quiete, & tranquillitate, iudicarunt, decreuerunt, & statuerunt, vt iuxta ipsorum Regulam, indultaque summorum Pontificum, præsertim fel. rec. Clementis Papæ VIII. prædecessoris nostri, habitus prædictorum fratrum tertij Ordinis, de penitentia nuncupati, sit ex humili panno confectus hoc modo, videlicet, vt ex quatuor partibus lanæ naturaliter nigræ, & sine aliqua tinctura contextæ, & vna parte lanæ etiam naturaliter candidæ, ita quòd singulis quatuor libris lanæ naturaliter nigræ addatur vna libra lanæ albæ, & aliàs, prout in eorumdem Mariani, & Hieronymi decreto desuper facto pleniùs dicitur contineri.

Vterq. Ordo supplicauit pro approbatione dictæ sententiæ.

§. 3. Cum autem vtriusq; Ordinis prædicti fratres, vt nobis nuper exponi fecerunt, plurimum cupiant, decretum huiusmodi pro illius firmiori subsistentia, & inuiolabili obseruatione à nobis confirmari, & approbari; ideo nobis humiliter supplicari fecerunt, vt super præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Quam Pontifex approbat.

§. 4. Nos igitur illorum votis quò quietiùs, & securiùs in humilitatis spiritu Altissimo famulari valeant, annuere, eosque specialibus fauoribus; & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, &c. absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum prædictum, & omnia, & singula in illo cōtenta Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisq; omnibus, & singulis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatibus robur adijcimus, omnesq; & singulos tam iuris, quàm facti, & quoscumq; alios etiam quantumuis substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, aut interuenisse dici, vel censeri possent, supplemus; eaq; omnia, & singula valida, & efficacia fore, & esse, perpetuūmq; roboris firmitatem obtinere, ac ab omnibus, & singulis vtriusque Ordinis prædicti fratribus, nunc, & pro tempore existentibus inuiolabiliter obseruari debere decernimus.

Fratres tertij Ordinis iubet dicto habitu vti.

§. 5. Mādantes nihilominus omnibus, & singulis ipsius Ordinis de pœnitētia fratribus, Ministris, & Prælatis vltramontanæ familiæ, præsertim Hispanorum, & Gallorum, tam præsentibus, quam futuris in virtute sanctæ obedientiæ, & sub priuationis officiorum, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinenda, necnon latæ sententiæ incurrendis pœnis, vt posthac, elapsis sex mensibus, dicti fratres omnes tertij Ordinis habitu illo prædicto modo contexto induantur, & in futurum vtantur.

Commissarios deputat.

§. 6. Quocirca venerab. fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filijs nostris, & Apostolicæ Sedis Nuncijs per præsentes cōmittimus, & mandamus, quatenus ipsi, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quęcumque vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte vtriusq; seu alterius Ordinis fratrum huiusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in premissis efficacis defensionis presidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos præmissorum omnium, & singulorum effectu pacificè frui, & gaudere: Non permittentes, illos desuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet indebitè molestari: Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs.

§. 7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum prędictorum, etiam iuramento, &c. roboratis statutis, & cōsuetudinibus; priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis, illis, illorūq; Superioribus, & fratribus, & quibusuis alijs personis sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis; quibus omnibus, & singulis, eorum omnium, & singulorum tenores pręsētibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Marcum, die 14. Augusti, 1610. anno 6.

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 VIde supra, in constit. 2. Iul. II. §. 18 nu. 53. & const. 9. Leon. X. Vide etiam Io: de Morales in fund. Andal. tex. 4. §. 4. vbi eleganter probat, quòd habitus antiquorum Monachorum, & B. M. V. fuit ex lana naturaliter nigra. i. fului, furui, seu pulli coloris, vt noster; Et Card. in clem. 1. de statu Monach. in princ. di[illegible] quòd dictus color est cœteris vilior, & magis f[illegible]s, & fuit electus à Monachis ad denotandam [illegible]ficationem carnis, & tristem vitam, quam d[illegible]t in se habere huius militiæ professores; quod [illegible] confirmat Cassan. in catal. glor. mun. p. 12. c[illegible].95. ver. Color etiam obscurus.

2 In laudem huius coloris dicit Fulu. Pelegr. in suo tract. de signif. color. quòd Reges Gallorum, & Imperatores Turcarum, ac alij illustrissimæ nobilitatis Principes eo, vt grauiori, honoratiori, conuenientiori, & omnium pulchriori frequentissimè vtuntur. Et addit, quòd dicitur pullus, seu leonatus; à leone, non iuuene, sed sene, & quòd significat taciturnitatem, & ignauiam sapientem, vnde ait.

Copre il taneto in sè saggia sciocchezza.

Ex quibus licet inferre, quod assumendo S. P.N. habitum istius coloris pro se, & suis, significauit, debere suo sub habitu militantes esse senes, taciturnos, & stultos sapientes.

3 Senes, inquam, non annosi, sed iudiciosi, non albati, & barbati, sed modesti, & morigerati. *Dimitia enim senum*, vt ait Cassian. coll. 2. c. 13. *non sunt canities capitis, sed industria iuuentutis, ac præteritorum laborum stipendijs metienda: quæ enim non congregasti in iuuentute, quomodo inuenies in senectute tua. Senectus enim venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata, cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata, & idcirco non omnium seniorum, quorum capita canities tegit, quosque vita longæuitas sola commendat, nobis sunt sectanda vestigia, seu traditiones, ac monita suscipienda; sed eorum, quos laudabiliter vitam suam, ac probatissime comperimus in iuuentute signasse, nec præsumptionibus proprijs, sed maiorum traditionibus institutos. Sunt enim nonnulli, quorum etiam (quod est lugubrius) maior est multitudo, qui in tempore suo, quam ab adolescentia conceperunt, atque ignauia senescentes, auctoritatem sibi, non maturitate morum, sed annorum numerositate conquirunt.* Hæc Cassian. Qui subdit, quòd hos posuit dæmon in exemplum iunioribus ad eos subuertendos. Et Hieron. relatus à Lorino in cap. 4. Sap. ver. 8. ait, *Non sunt à vetustate hominum æstimanda ingenia, sed à probitate, eruditione, & morum grauitate.* Et Bern. ep. 44. versùs finem. *Nec dicamus*, inquit, *quamcumque ætatem Dei gratia præmaturam, sicut nec seram. Cum multos videamus iuniorum super senes intelligere, moribus antiquare dies præuenire tempora meritis, & quod ætati deest, compensare virtutibus. Meliores bona indolis adolescentes inueteratis dierum malorum.* Anacl. Papa, vt habetur in c. Porro, dist. 84. *Porro*, ait, *Mosi præcipitur, vt eligat presbyteros, idest seniores; vnde & in Prouerb. dicitur, Gloria senum canities; hæc verò canities sapientiam designat, de qua scriptum est, Canities hominum prudentia est.* Et Iob. 32. dicitur, *Sperabam, quòd ætas prolixior loqueretur, & annorum multitudo doceret sapientiam. Sed, vt video, spiritus est in hominibus, & inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. Non sunt longæui sapientes, nec senes intelligunt iudicium.* Quasi dicat, scientiam, & rerum prudentiam non esse ponderandam, tam ex multis annis, quàm vel ex studio ipsius, quo homo redditur facilis, & idoneus ad intelligenda diuina, vel ex Dei beneficio, à quo omnis sapientia est; Eccl. 1. Vnde Dauid psalm. 118. *Super senes intellexi, quia mandata tua quæsiui.* Et profectò indigni sunt senum vocabulo imprudentes, inexperti, indocti, immoderati. Sic Plato in Timæo pueros nominabat Græcos ignaros antiquitatis. Zeno apud Senec. epist. 33. Turpe esse dicebat seni, aut prospicienti senectutem, ex commentario sapere. Et Seneca epist. 36. *Turpis*, ait *& ridicula res est elementarius senex. Iuueni parandum, seni vtendum est.*

4 Sint itaq. senes, quales eos describit Apost. ad Tit. 2. *Senes*, inquiens, *sobrij sint, pudici, prudentes, sani in fide, in dilectione, in patientia.* Cum enim *vino*, vt ait Cæl. lib. 28. cap. 29. *senum frigus recalescat, spiritum exhilaretur tristitia, bilis atræ vis redundans reprimatur, somni concilietur appetentia, præfracti meatus recludantur, siccitas nimia mitigetur, vniuersa denique senecta lassitudo residеat, ætas illa facile ebrietate corripitur*, vt ait Plutarc. lib. 3. conuiu. q. 3 & meraciori vino oblectatur, vt idem Plutarc. lib. 5. q. 4. Sed quia ex altera parte *vinum non modice sumptum rationem conturbat, intellectum hebetat, memoriam eneruat, obliuionem immittit, errorem infundit, & ignorantiam inducit: modicè verò sumptum acuit ingenium*, vt Boet. de discipl. c. 2. ex Beda axiom. philosoph. lit. R. fine. Ideo decet senes esse sobrios, vt sint vigilantes, & alacres.

5 Et nota hic de passu, quod Religiosi vinum temperare debent aqua, cap. A crapula, de vit. & honest. Cler. Vnde, si vinum purum bibant, peccant mortaliter, quia faciunt contra dictum cap. quod est statutum Concil. gener. Later. sub Innoc. III. Ita Gutierr. lib. 2. can. q. cap. 4. n. 57. Quod tamen intellige, si bibendo purum inebriantur, vel periculum inebriandi incurrunt, vt Abbas dicto cap. A crapula, n. 2. & Armil. ver. Ebrietas, num. 7. Neque debent dicti Religiosi in conuiuijs alios ad bibendum inuitare, seu non debent alijs brindare; dicto c. A crapula, ibi, *Neque ad bibendum quis incitetur*; Gutier. loc. cit. num. 58. Neque debent se obligare ad reddendam rationem brindantibus, seu ad rebrindandum. Guttier. num. 59.

6 Et si roges, an Religiosis possint agere contra Superiorem, vt det sibi bonum vinum, & bonam pictantiam, sicut alij Superiores præcedentes. Dico, quòd sic. Ita Barthol. de Capua sing. 35. qui probat ex lege Sed etsi hæreditas, ver. Proinde, ff. Ad exibendum: Et consuetudines decem, vel viginti annorum, si contra ius non sunt, vim legis, & constitutionis obtinent; c. Consuetudo, iuncta Glossa dist. 12. Nec potest eas Prælatus mutare. Et bona Monasteriorum vniuersorum Religiosorum sunt, Superior purus minister. Hæc tamen intellige, si cœtera sint paria.

7 Si quæras quoque, an possit Superior obligare fratres ad bibendum vinum nouum mense Septembris, vel Octobris. Dico, quòd non; nam vinum nouum non debet incipi potari, nisi à prima die mensis Nouembris. Ita Roman. sing. 380. Probat ex lege Iubemus, de erogat. milit. annon. Cod. lib. 12. Nam ante est sanitati nociuum.

8 Et si vis etiam scire, quæ conditiones requirantur ad hoc vt vinum sit bonum, lege versus sequentes.

Vina probantur odore, sapore, nitore, colore.
Si bona vina cupis, hæc quinque probantur in illis.
Fortia, formosa, fragantia, frigida, frisca.

9 Sed reuertamur iam ad nostros senes. Debent etiã secundùm Apostolum esse *pudici* .i. graues, & honesti, vt ætatis grauitatem motum grauitas decoret. Dedecet enim multùm, amore capi ætatem illam, vnde versus.

Turpe senex miles, turpe senilis amor.

Et Seneca ep. 4. *Adhuc enim* inquit, *non pueritia in nobis, sed quod est grauius, puerilitas remanet; & hoc quidem peius est, quod auctoritatem habemus senum, vitia puerorum, nec puerorum tantum, sed infantium. Illi leuia, hi falsa formidant; nos vtraque.* Et Eccl. 25. dicitur, *Tres species odiuit anima mea, pauperem superbum, diuitem mendacem, senem fatuum, & insensatum:* fatuum, inquam, idest amoribus, & concupiscentijs deditum; quæ enim maior fatuitas, quàm in ea ætate libidini vacare cum iuniorum scandalo, in qua natura ipsa, frigescente iam sanguine, Veneri parcendum iubet.

10 *Prudentes* etiam sint senes, non prudentia mundana, qua se totos auaritiæ dedant, cogendisque pecunijs intendant, eoque plus colligant viatici, quò illis minus remanet viæ; sed morali, ad dirigendas, & regulandas, non suas tãtum, sed iuuenum actiones, & spirituali qua bene operentur & orationi inuigilent. Prudentes sint, sicut serpentes, ne à quoquam fallantur, & simplices, sicut columbæ, ne cuiquam malum machinent. Prudentia namque absque bonitate, malitia est: & simplicitas absque rationes stultitia nominatur. *Opera* enim *sunt virorum*, vt dixit quidam Poeta Græcus, *bella iuuenum, consilia senum.*

11 Debent etiam esse *sani in fide*. i. constantes in promissis, sani etiam mentis ne leuiter offensi, odium concipiãt, ne leui verbo, aut commate, aliaue iniuria appetiti, aut læsi, murmurent, stomachentur, maledicant,

vin-

vindictam expetant. *In dilectione* idest in charitate feruentes, amando, & benefaciendo proximis suis. Denique *in patientia*, quia, vt Plutarc. ait lib. de non irasc. *Pæmina ægri senes, & fortunati sunt ad iracundiam procliues*. Et in senibus id accidit, tum ex ipsa senectute, quæ morbus est; tum quia pristinæ felicitatis memores, se illa carere ægrè ferunt: tum quia non ita æstimantur, vt vellent, atque ita facilè indignantur, tum quia, cùm vitæ periculum sibi imminere videant, mœrore afficiuntur. Sed domandi naturales appetitus ratione & coercendi prudentia. Sique tolerabilem volunt senectutem agere, præceptum Cicer. de seneč. ferunt; moderati scilicet, & non difficiles, nec inhumani sint.

12 Senes itaque quos hic descripsimus, honorandi, æstimandi, & reuerendi, & talis senectus venerabilis est; & coram istis iubet consurgere Deus Leuitici 19. Et Iob. 32. *Iunior sum tempore, vos autem seniores, idcirco, demisso capite, veritus sum vobis indicare sententiam meã*. Et S. Ephræm. tom. 3. de timore Dei, in princ. *Honora senes, tamquam qui diu, multumque Christo seruierunt* & pagel. 4. *Honorem senibus defer propter Dominum, & oh peritiores quosdam ex fratribus, ne senes ad opus compellas, nam carnes iuuentutis sua in exercitatione attriuerunt, & sufficit recta conscientia ti menti Dominum*: & pagella 8. *Iuniorem laboriosum ne nimis oneres, & cum sene stulte ne incedas, sapientes verò senes post Deum fratrum sunt firmamentum* & pagel. 13. *Senes honora propter Dominum, & iuuenis egenti compatere*. Et Iuuenal.

Credebant hoc grande nefas, & morte piandum,
Si iuuenis vetulo non assurrexerat, & si
Barbato cuicumque puer.

Et in leg. Semper, ff. de iur. immun. in princ. Senes iubentur venerari vt Superiores. His in rebus dubijs definiendis & terminandis, plusquam iuuenibus, est deferendũ, cap. De quibus; vbi Glossa d. 20. De istis semper præsumitur, quòd virtutibus bonisque moribus iuniores vincant; cap. Nisi cumpridem, vers. Alia, de renunc. Isti semper anteferuntur iunioribus in honoribus, officijs, & dignitatibus; Menoc. de præsump. lib. 6. præsump. 47. num. 6.

13 Sed pone, quòd quis relaxatè vixerit in iuuentute, erit ne honorandus, & venerandus, vt diximus, in senectute, eritne præferendus ratione ætatis in dignitatibus conferendis. Dic, quòd qui serò post multam ætatem resipiscunt, exiguam sanè prudentiam, & sapientiam colligant necesse est; Vnde Prouerb. 19. dicitur, *Audi consilium, & suscipe disciplinam, vt sis sapiens in nouissimis tuis*. Si tamen, superabundante gratia Dei, habeat supradictas conditiones, quas in senibus requirit Apostolus, erit vt diximus, honorandus, & dignitatibus etiam decorandus, iuxta leg. Semper cit. Quod tamen quò ad dignitates limito, si similes senes, qui semper virtuosè vixerint, inibi non reperiantur.

14 Cum senum à nobis descriptorum verba tamquam oracula recipiantur à iunioribus, oportet eos in primis taciturnitatem seruare, & dogma Bern. in tract. de perfect. optimè custodire *Bis ad limam veniant verba, quam semel ad linguam*. Silentium namque stultissimum quemque sapientiæ, atque prudẽtiæ laude exornat; Vnde refertur dictum Simonidis, *Si es stultus, sapienter facis, si sapiens, insipienter*: Et Seneca, & refert. A Lapide Threnorum 3. versu 26. *Summa summarum, ait, hæc erit, tardiloquentem te esse iubeo*. Et Euripides *Decorum silentium corona est viri*. *Loquacitas enim est certum argumentum ignorantiæ*, vt ait Climac. gradu 11. *Et taciturnitas scientiæ adiectio, & speculationis opifex*. Et certa omnino sunt, quæ de silentio dixerunt antiqui; Aristides, *Tutum silentij præmium*.

Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum.

15 Non semper tamen tacendum: nam *tempus tacendi, & tempus loquendi*: vt dicitur Ecclesiastis 3. & Ecclef 20. *Homo sapiens tacebit vsque ad tempus*. Et Prouerb. 25. *Mala aurea in lectis argenteis, verbum dictum in tempore suo*, idest verba tempestiuè dicta sunt tamquam mala aurea insculpta vasis argenteis. Et eodem loco dicitur *Sicut Vrbs patens, & absque murorum ambitu, ita vir, qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum*. Et Ps. 140. *Pone, Domine, custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ labijs meis*. Ad quem locum ait Chrysost. *Quemadmodum non iuuat Vrbs, non mœnia, non portæ, nisi sint, qui eas custodiant, & sciant quando oporteat ea quidem claudere, quando verò aperire ita etiam oris, & linguæ nulla est vtilitas, nisi sit ratio, eas scienter, accurate, & circumspectè ea claudere, & aperire permissum sit, & sciat, quæ sint efferenda, quæ verò tenenda, & admittenda*. Et Ecclesiastici 6. *Si tibi est intellectus, responde proximo, sin autem, sit manus tua super os tuum, ne capiaris in verbo indisciplinato, & confundaris*. Sed quoniam maius semper periculum est in loquendo quàm in tacendo, ideo priùs discendum est tacere, quàm loqui: Quod optimè obseruarunt Pythagorici.

16 Significat etiam color habitus nostri sapientem stultitiam, de qua Paulus 1. Cor. 3. *Nemo se seducat, si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat, vt sit sapiens*. Quasi dicat, Constitutissimum est, & absque controuersia, nemo se fallat, sibi blandiendo, quia illi, qui mundo secundùm mundanas rationes iudicanti videntur sapientes, tales non sunt, si id in vera, & spirituali statera mensuretur, nisi priùs stulti mundo fiant per contemptum illius, humilitatem, & sui abiectionem, quid enim stultius indicio mundi, quàm mentem verbis ostendere, nihil calida machinatione simulare, nullas iniurijs contumelias reddere, pro maledicentibus orare, paupertatem quærere, possessa relinquere, rapienti non resistere, percutienti maxillam alteram præbere: Hæc tamen est vera sapientia. Et Chrysost. homil. 10. in cap. 3. 1. ad Cor. ait. *Stultus mundo ille est, qui, exteriori contempta sapientia, sibi persuadet, nihil eã ad fidei susceptionem profuturam*. Hæc signat habitus nostri color, nimirum canitiem in sensibus, opportunam taciturnitatem, sanctanque insipientiam.

17 Ad vltimum aduerte, quòd, cum magis, & minus specie non differat secundùm philosophos, nihil refert, an color nostri habitus sit niger, vel minùs niger, elarior, vel obscurior, & pannus sit bonus, vel melior, vilis, vel minùs vilis, iuxta Prouinciarum varietatem. Modò vniformitas seruetur in omnibus prouincialibus, quò ad fieri potest, tincturæ indiuiduales vitentur. Ita Panorm. in clem. 1. de statu Monach. numero 8.

CONSTITVTIO VII.

Decernit, quòd Conuentus SS. Trinitatis de Vrbe regatur, & inhabitetur per Patres Gallos, & quod solùm sit subiectus P. Generali, ac eius oculato Visitatori.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis, in quo, diuina dispositione, potestatis plenitudo consistit, prudentia circumspecta, ad ea, quæ fœlici prospero, præsertim regularium locorum quorumlibet, & in illis studio piæ vitæ degentium personarum, profutura conspicit, operas studijs intendit, & his, quæ Proœmiũ.

propterea ordinata fuisse dicuntur, vt illibata persistant, Apostolici muniminis adiicit firmitatem, & aliàs desuper disponit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Ortæ sunt lites inter Regẽ Galliarum & fratres Gallos ex vna, ac inter fratres aliarũ nationum, ex alia, quas Clemen. VIII. & Leo XI. dirimẽdas mandarunt duobus Cardinalibus.

§. 1. Sanè pro parte charissimi in Christo filij nostri Henrici Francorum, & Nauarræ Regis christianissimi nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum aliàs, seu nuper, postquam lites, & controuersiæ inter ipsum Regem, & dilectos filios fratres nationis Gallicanę Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, domus, seu Conuentus SS. Trinitatis in Monte Pinceo de Vrbe ex vna, & fratres aliarum nationum eiusdem Ordinis partibus ex altera, occasione habitationis, residentię, regiminis, & præeminentiæ dictæ domus, seu Conuentus ortæ extitissent, & grauiores in dies oriri formidarentur, fel. rec. Clemens Papa VIII. & Leo XI. prædecessores nostri, desiderantes litibus, & cõtrouersiis huiusmodi finem imponere, ac quieti, & tranquillitati dictę domus, siue Conuentus in perpetuum consulere: Dilectis filijs nostris Pompeio tit. S. Balbinæ Arigonio, necnon Hieronymo tit. S. Blasii de annulo Pamphilio nuncupatis, S. R. E. Presb. Cardinalibus, differentiarum, & controuersiarum huiusmodi causam per specialia rescripta terminandam commiserint; Ipsique Cardinales, prævia per eos super præmissis matura deliberatione habita, definitiuam in scriptis tulerint, & pronunciauerint sententiam tenoris subsequentis.

Declarauerunt dicti Cardinales prout in sũmario.

§. 2. Die 20. Iulij, 1605. videlicet, Christi nomine inuocato, pro tribunali sedẽtes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram definitiuam sententiam, quam vnanimiter in his scriptis de iurisperitorũ consilio, & assensu ferimus in hac causa, & causis, quæ coram nobis virtute specialium Breuium, seu commissionum fel. rec. Clementis VIII. & Leonis XI. vertũtur inter christianissimum Galliarũ Regem, & fratres nationis Gallicanæ Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula Conuentus SS. Trinitatis in Mõte Pinceo ex vna, & fratres aliarum nationum eiusdem Ordinis partibus ex altera, de, & super habitatione, residentia, regimine, & præeminentia dicti Conuentus, seu domus SS. Trinitatis, rebusque alijs, in actis causæ, & causarum præfatarum latius coram nobis deductis, dicimus, sententiamus, decernimus, & declaramus, Conuentum præfatum SS. Trinitatis in Monte Pinceo de Vrbe per fratres Gallicæ nationis regendum, & habitandum, quamdiu inueniãtur, qui inibi residere, & cultui diuino insistere voluerint, ita vt de cætero, quandiu fratres dicti Ordinis præfatæ nationis Gallicanę idonei reperirentur, vt pręmissum est, nullus alius, quàm eiusdem nationis Gallicæ in Correctorem eligi, seu admitti, aut electus confirmari quoquo modo possit, seu præsumatur: Necnon domũ, seu Conuentum præfatum SS. Trinitatis ab omni, & quacumque superioritate, iurisdictione, visitatione, correctione, subiectione, & obedientia, præterquam pro tẽpore existentis R. P. Correctoris generalis, vel eius oculati Visitatoris penitus esse liberum, immunem, & exemptum; vexationes, & impedimenta, perturbationes, & molestationes quascumq; per dictos fratres aliarum nationum, de, & super præmissis, & illorum occasione quomodolibet factas, & præstitas, factaq; & præstita, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, iniquas, & iniustas, temerariaque illicita, indebita, iniqua, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta; illasque & illa ipsis fratribus aliarum nationum minimè licuisse facere, neque licere, & propterea illis, & quibuscumq; prætensionibus eorumdem fratrum aliarum nationum, de, & super præmissis imponendum perpetuum silentium fore, & esse, prout imponimus; mandatumque quodcumque desuper necessarium, & opportunum, & de manutenen. decernendum, & relaxandum fore, & esse, prout decernimus, & relaxamus, dictosque fratres aliarum nationum ab expensis hactenus factis absoluimus. Et ita dicimus, declaramus, decernimus, pronunciamus, ac definitiuè sententiamus, non solùm modo, & forma præmissis, sed etiam omni meliori modo, &c. Ita pronunciamus. Pompeius Cardinalis Arigonius. Ita pronunciamus, Hieronymus Cardinalis Pamphilius.

Confirmat prædictam sentẽtiam.

§. 3. Nos attendentes, præfatos nationis Gallicanæ dicti Ordinis fratres hactenus piè, & religiosè, cum odore bonæ famæ sub suaui dicti Ordinis iugo in dicto Conuentu vixisse, & de præsenti viuere, alijsq; aliarum nationum eiusdẽ Ordinis fratribus pietate, moribus, & obseruantia regulari præluxisse, & prælucere, ob idq; Ordinem huiusmodi in suo laudabili statu, ac illius fratres pręfatos in perpetua tranquillitate, & pace fouere, necnon quibusuis litibus, discordijs, & scandalis obuiare, dictorumq; prædecessorum, ac Regis præfati voluntati annuere volentes, eiusdem Henrici Regis christianissimi supplicationibus hac in parte inclinati, præfatã sententiam, ac omnia, & singula in ea contenta, & expressa quæcumq; ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illiq; perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ potestatis robur adijcimus, omnesq; & singulos solenitatum, ac alios defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus.

Prohibet, quod in dicto Conuẽtu non possint esse Correctores, neque locales fratres aliarũ nationum.

§. 4. Districtiùs inhibentes pro tempore existentibus generali Correctori, & fratribus dicti Ordinis, ac eorum singulis sub maioris excommunicationis latæ sententiæ, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, necnon priuationis dignitatum, officiorum, vocisque actiuæ, & passiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad illa, vel alia in posterum obtinenda per eorum quemlibet, si contrauenerint, seu aliquis eorum contrauenerit, eo ipso incurrendis pœnis, ne de cætero quouis alios, quàm præfatæ nationis Gallicanæ dicti Ordinis fratres in Conuentu huiusmodi Correctores, seu alios locales, & conuentuales, vel habitatores eligere, aut electos confirmare, inibi recipere, vel eis locum, & domicilium assignare, seu etiã quoquo modo eos admittere, vel tolerare præsumant.

Fugitiui Galli in dicto Conuẽtu non admittantur.

§. 5. Nolumus tamen, quòd fratres dictæ nationis Gallicanæ, qui fugitiui, seu quauis alia iuris, aut facti infamia notati fuerint, in dicta domo, seu Conuentu recipiantur, vel admittantur.

Decretum irritans.

§. 6. Decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid secus super his à quocumque quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Commissarios deputat.

§. 7. Quocirca venerab. fratri Episcopo Sabinẽsi, ac dilectis filijs nostro in alma Vrbe Vicario, & causarum Curię Cameræ Apostolicę generali Auditori per præsẽtes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumq; vbi, & quando opus fuerit,

fuerit, & quoties pro parte dicti Regis christianissimi, & Correctoris, & fratrum dictæ domus SS. Trinitatis, aut alicuius eorum requisiti fuerint, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, illos, & eorum quemlibet præmissorum omnium, & singulorum effectu pacificè frui, & gaudere. Non permittentes, eos desuper à quocumque quauis auctoritate quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari: Contradictores quoscumque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat contrarijs. §. 8. *Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; necnõ priuilegijs, indultis, & literis Apostolicis in contrarium forsan quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ, apud S. Marcum, sub annulo Piscat. die 13. Iulij, 1606. Pontific. nostri anno 2.*

§. III.

1 QVæres 1. an Corrector SS. Trinit. de Vrbe habeat præcedere Prouinciales ibi residentes, præsertim tempore Capituli generalis.

Videtur quòd sic. 1. per statutum Cap. Auenion. 2. n. 11. vbi id disertis verbis statuitur, & talis huius rei redditur ratio: Quia nimirum ille Conuentus sedes est R. P. Generalis, & ei immediatè subiectus.

2 Secundò quia dictus Corrector est in possessione.

3 Dico tamen Correctorem SS. Trinitatis de Vrbe perperam sibi vsurpare locum ante Prouinciales, non solùm tempore Capituli generalis, sed etiam extra illud. Probatur 1. quia Correctores locales in Ordine nostro non sunt Prælati, nisi inferiores ad plus, vt patet ex textu claro Correct. n. 11. cui titulus est De nomine Prælatorum, vbi dicitur. *Hic etiam est pro generali regula habendum, quòd vbicumq; in præsenti Correctorio fit mentio de huius Ordinis superioribus Prælatis, intelligendum est de prænominatis, videlicet de generali Correctore, ac de proprijs Vigilibus, & Prouincialibus.* Quàm autem absurdum sit, & quàm contra bonum regimen Reipublicę, simplices Superiores, seu Prælatos inferiores præcedere superiores Prælatos, iudicet vnusquisque per se. Videatur Nald. in sum. verbo Præcedentia, nu. 3.

4 2. Ex eodem Correct. nu. 62. vbi dicitur, *Præterea prouideatur, quòd vbicumque simul præsentes fuerint Corrector localis, & Prouincialis, aut eius Vicegerens, Prouinciali cedat ipse localis Corrector, suoque Vicegerenti, vt minor maiori.* Vbi notat P. Passar. quòd si contigerit, alienæ Prouinciæ Prouincialem in refectorio comedere, siue in processionibus ire, absente proprio Prouinciali, Corrector Conuentus debet ei dare locum, cum ille non sit locus iudicij, sed dignitatis. Et notat vlterius id etiam habere fratres Prædicatores. Quod deinde fuit disertis verbis statutum in Cap. Val. 4. nu. 48.

5 3. Nam in 1. Capitulo generali Ordinis celebrato Apostolica auctoritate, vt videre est num. 1. Cardinalis tunc præsidens dicto Capitulo assignauit omnibus fratribus Prælatis, & Correctoribus proprium locum, futuris perpetuis temporibus tenendum, & Correctoribus assignauit post Prouinciales, & post ipsorum Commissos, vt videre est in dicto Capitulo 1. n. 9.

6 At inquies, Commissi non tenent locum post Prouinciales, sed suæ professionis, prout determinatum est in Cap. Paulæ, n. 15. Ergo sicut Cap. Paulæ potuit derogare huic de Commissis, licèt auctoritate Apostolica confirmato, potuit & Cap. Auenionense derogare in casu isto particulari illi de Prouincialibus, cum non minoris fuerit auctoritatis.

℞. Quando Capitula celebrantur eadem auctoritate, tunc neutrum habet in alterutrum auctoritatem; quia par in parem nõ habet imperium, c. Innotuit, §. Quamuis, de elect. Quando autem vnum celebratur auctoritate Papæ, seu eadem auctoritate confirmatur, tunc quod tali auctoritate non est celebratum, vel confirmatum, ijs derogare non potest, quia inferior in superiorem iurisdictionem non habet, cap. Inferior, d. 21. Cum ergo Cap. 1. Romanum fuerit auctoritate Papæ celebratum, Cap. verò Paulitanum fuerit eadem auctoritate confirmatum, non est mirum, quòd hoc potuerit illi derogare. At Cap. Auenionen. nec fuit auctoritate Papæ celebratum, nec eadem confirmatum, vnde nullo pacto potuit Cap. Romano derogare. Quæ est doctrina Passar. in schol ex Barchinon. num. 25.

7 4. Quia Episcopus extra propriam iurisdictionem præcedit Abbates in propria iurisdictione, quia locus ille dignitatis est, non iurisdictionis. Ergo & Prouincialis, qui habet auctoritatem quasi episcopalem, vt est communis opinio, etiam extra propriam iurisdictionem debet præcedere Correctores in propria.

8 5. Quia Prouinciales tempore Capituli generalis non sunt extra suam iurisdictionem, sed in propria, repræsentant enim totam Religionem, & pro illius negotijs sunt congregati. Vnde absurdum est, quòd Corrector eos præcedat: quam rationem fortificat mirabiliter Cassan. in catal. glor. mundi, 4. par. consid. 32. in princ. Nauar. lib. 1. consil. de maior. & ob. cons. 4. num. 2. Et potest confirmari ex eo, quia Cardinales commorantes Romæ, etiamsi Episcopi sint, dicuntur residere, eo quia singulis Ecclesiis videntur deseruire: vt Germ. de indultis, §. Tibi quoad vixeris, nu. 12. & §. Volumus, num. 15. Ergo similiter Prouinciales in Cap. generali, cum toti Religioni, & singulis Prouincijs inseruiant, videntur esse in propria residentia, & sic loco sibi debito priuari non debent.

9 6. Probatur ex textu claro in cap. Ex ore, de priu. vbi absurdum dicitur, quòd Abbas supra Episcopos sedeat. Sed non minùs absurdum est, Correctorem SS. Trinit. præcedere Prouinciales, qui sunt Episcopi suorum subditorum, vt Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 49. art. 6. Ergo absurditas ista, quæ videtur induci per illud statutum Auenion. omnino vitanda est. Ita Panor. d. cap. Ex ore, num. 2.

10 Ad 1. in contrarium ℞. statutum illud esse contra Regulam, & contra statutum Cap. 1. Romani auctoritate Apostolica celebrati loc. cit. & ideo nihil valere, vt patet ex dictis.

2 ℞. Si quid valet, ad summum valet in Prouincialibus degentibus Romæ extra Capitulum generale; & hoc solùm intendit ipsum statutum, vt patet ex ipso contextu. Sed nec hoc est concedendum per dicta.

3 ℞. Quòd nihil valet ratio, pro hac præcedentia allata; Quia Collegę Generalis sunt immediatè illi subiecti, & tamen nullam præeminentiam habent supra Correctores, neque supra Prouinciales.

4 Ex eo quòd sit sedes Generalis, non licet illi habere aliquam præeminentiam. Quia pari modo Conuentibus, qui sunt sedes Prouincialium, posset concedi aliqua præeminentia supra alios Correctores, quod nemo dicit.

5 Dico, Capitulum generale non posse concedere priuilegium alicui contra Regulam, præsertim quan-

do est in præiudicium tertij, vt est hoc; priuilegia. n. intelliguntur semper concessa, sa luo iure tertij; nisi ab habente potestatem aliter declaretur.

11 Ad 2. dico, quòd possessio ad hoc vt prescribat, debet esse pacifica per multos annos continuata, absque interruptione, clamore, & litigio per multos actus cõfirmata, vt probo to. 1. Relig. q. 1. c. 8. §. 4. qualis non est possessio Conuentus SS. Trinitatis, Adde, quòd non valet consuetudo contraria, quòd minùs dignus præcedat suum maiorem. Decius consil. 21. num. 64. & seq. Tusch. verbo Renunciare, concl. 171. num. 4.

12 Quæres 2. an possint permittere fratres Galli, vt in dicto Conuentu habitet localiter alius quispiam frater alterius nationis.

℟. Meo videri posse: Nam hoc est priuilegium dictæ nationi concessum, & vnusquisque potest suo priuilegio renunciare; cap. Si de terra, & cap. Accedentibus, de priuil. & cap. Ad Apostolicam, de regul. Et in praxi renunciarunt dicti fratres quò ad habitationem P. Zelosi, cuiuscumque nationis sit (nisi id sit etiam declaratum à summo Pontifice, quod non scio.) Neque obstat, hoc priuilegium non esse solis fratribus concessum, sed etiam Regi Galliarum. Nam Rex nõ fuit pars principalis in hac causa, sed solùm coadiuuans ratione protectionis dicti Conuentus; nec in his se immiscuit, nisi quatenus à fratribus rogatus, vt per ipsius auctoritatem faciliùs obtinerent intentum. Neq; obstat, quòd priuilegio habenti clausulam irritum, atque inane, non potest renunciari, etiam de consensu partium. Mand. in praxi, tract. de monit. nu. 46. verbo Exemptus à iurisd. Episc. Nam intelligitur positiuè, non permissiuè, seu de consensu totali, non aliquali. Et censuræ positæ sunt contra præsumentes. Quare ignorantia etiam crassa excusaret; & cum ignorantia crassa talis legis possent etiam positiuè aliquem admittere.

13 Sed tunc tria oriuntur dubia. 1. Ad quosnam fratres pertineret admittere aliquem alium fratrem ex alia natione ad inhabitandum in dicto Conuentu. 2. an postquam dictum admiserint, possent eum eijcere. 3. an, & quomodò sibi præiudicarent.

14 Ad 1. dico hoc priuilegium esse concessum toti nationi Gallicanæ. Quare puto, quòd permissio ad totam nationem pertineret. Nec ad id sufficeret Conuentus SS. Trinitatis, qui non est tota natio, sed minima illius pars. Vnde toti nationi præiudicare non posset. Ita Suar. 8. de leg. cap. 35. num. 6.

15 Ad 2. dico, quòd postquam quis fuisset legitimè admissus à tota natione Gallicana, non posset ampliùs ab ea expelli. Nam communis opinio est, quòd per vsum directè contrarium in priuilegijs negatiuis, vt est hoc, non faciendi, ab habẽte auctoritatem factum animo volenti, & lubenti, perditur priuilegium. Ita Glossa per textum in cap. Gratum, de off. de leg. verbo Recessum. Et latè Suar. 8. de legib. cap. 35. per multa. Facit regula *Quod semel placuit, amplius displicere non potest*, quæ est 21. de reg. iuris in 6. Verum quidem est, quod non perderent priuilegium, nisi quò ad illum, non autem quò ad alios? Id etiam dic, si negatiuè permitterent; c. Ex qie, cum Glossa ver. Renunciare, de his, quæ fiunt à mai. & c. Gratum, cum Glossa ver. Recessum, de off. de leg. Glossa in cap. Accedentibus, ver. Renunciasse, de priu. Videatur Suar. loc. cit. num. 9.

16 Ad 3. ℟. quòd dicti fratres Galli sibi præiudicarẽt, faciendo actum priuilegio contrarium per tempus ad præscriptionem necessarium, V. G. si P. Generalis faceret localem in dicto Conuentu aliquem fratrem non Gallum, qui ibi permaneret per decem, aut viginti annos & deinde continuaret ad faciendum locales alios vsque ad tempus necessarium ad prescribendum, quod est annorum 40. continuatorum absque litigio, & interruptione, vt in cap. Accedentibus, de priuileg. videntibus Gallis, & tacentibus, ac consentientibus, tunc per præscriptionem, censerentur hoc priuilegium amisisse. Habetur in c. Si de terra, & cap. Accedentibus, de priuileg. Cum præsertim hoc priuilegium sit præiudiciale fratribus aliarum nationum. Secus autem esset, si intra dictum tempus protestarentur; Nam tunc à tali tempore non posset inchoari præscriptio. Videatur Suar. 8. de leg. cap. 35. num. 10. & seq.

17 Quæres 3. an Galli non subditi Regi Galliarum possint localiter permanere in dicto Conuentu.

℟. Supponendo primò Galliam secundùm Ptolemæum lib. 1. geographiæ in Galliæ descriptione, diuidi in quatuor partes quas hic non numero, quia ad me non spectat; sufficit, quòd in Gallia continentur Flandria, Brabantia, Olandia, Lotharingia, Sabaudia, & Comitatus Aueniónensis, in quibus tamen non dominatur Rex Galliæ. Suppono 2. quòd priuilegia præiudicium alicui afferentia, seu potestati ordinarij derogantia odiosa sunt quò ad interpretationem, & ideo restringenda potiùs quàm extendenda, & ita interpretanda, vt quàm minùs potest, communi iuri aduersentur, vt docent Sanch. 8. de matrim. disp. 1. num. 1. & 4. Nau. in sum. cap. 12. nu. 79. Et habetur in cap. Sanè, & c. Porro, de priuil. & cap. 1. de priu. in 6.

℟. Ergo, quòd Galli etiam non subditi Regi Galliarum comprehenduntur in isto priuilegio, & possũt localiter assignari à Generali in dicto Conuentu, & in Correctores eligi. Patet ex dicta const. §. 3. vbi dicitur, quòd *non possint in dicto Conuentu localiter permanere nisi fratres Gallicanæ nationis*, sed Aueniónenses, Sabaudienses, Lotharingij, Flandobergij, &c. Gallicanę nationis sunt. Ergo in eo possunt permanere; Si enim voluisset Papa, quòd non possent ibi habitare, nisi subditi Regi, vtique dixisset cum notissimum sit, nationem Gallicanam non esse totam subditam Regi Gallię. Sed cum Pontifex excluderet omnes Hispanos, Italos, Germanos, &c. voluit omnes Gallos subditos, & non subditos Regi includere. Addo in Cap. generali Romæ 7. sess. 7. matutina, cum quæsitum fuisset, ad quendam Collegatum Generalis deberent assumi Religiosi oriundi ex Lotharingia, Belgio, ex Comitatibus Aueniónensis, & Burgundiæ, ex Ducatu Sabaudiæ, ex Eluetia. Responderunt vnanimiter Patres, tam Galli, quàm Hispani, & Itali, debere assumi ad Collegatum Galliæ, cum ista omnia sint intra gremium, & viscera Galliæ. Ex quo non parùm confirmatur nostra sententia, vt patet.

18 Quæres 4. an in Correctorem SS. Trinitatis, seu etiam S. Andreæ de Vrbe possit ab Vrbe absens, & in dictis Conuentibus non localis eligi.

℟. Affirmatiuè. 1. Quia ad hoc vt aliquis possit in Correctorem nostri Ordinis canonicè eligi, sufficit, quòd sit eiusdem Ordinis; clem. 1. de elect. & habeat conditiones requisitas cap. Cum in cunctis, eodem tit. & conditiones requisitas in cap. 9. nostræ Regulæ, num. 39. Ergo qui omnes dictas conditiones habet, siue in dictis Conuentibus commoretur, siue non, potent in eorumdem Correctorem eligi.

19 2. Quia dicti Conuentus sunt sedes R. P. Generalis, & illi immediate subiecti Cap. Paulæ, num. 43. Bonon. 1. num. 43. Barchin. 1. nu. 26. Vnde Correctores illorum habent iurisdictionem quasi prouincialem. Quare etiam prætendunt Prouinciales in suis Conuentibus præcedere (licèt id falsum sit, vt constat ex nu. 3.) Nouitios ad habitum recipiunt; Cap. Auenion. 1. num. 10. Vestimenta sacerdotalia benedicunt, vt colligitur ex c. Barchin. 1. num. 26. & id conuenire omnibus Correctoribus in communi, probaui 2. p. Ritualis, not. 9. & notaui supra in constit. 1. Iulij II. §. 19. num. 44. Soluunt Generali eamdem taxam, quam cæteri Prouinciales; Auenion. 2. num. 11. Electiones illorum fiunt in die S. Michaelis, & statim publicantur, vt electiones Prouincialium, quod est omnino singulare. Sed Prouinciales possunt eligi ex alienis Prouincijs, Cap. Val. 3. num. 8. Ergo & isti Correctores Quod autem Corrector S. Andreæ fruatur omnibus priuilegijs, quibus Corrector SS. Trinitatis, constat ex Cap. Auenion. 2. num. 11.

20 3. Quia

20 3. Quia de iure communi omnes ſacerdotes habentes conditiones dictas nu. 18. poſſent in Correctores eligi, quantumcumque in alienis, & remotiſſimis Prouincijs exiſterent(niſi Cap. Auenion.2.n. 29. id ſpecialiter prohibuiſſet) per textum clarum in cap. 1. de procur. in 6. Statutum verò Auenion. declaratur in cap. Barchinon.2.nu.23. his verbis. *Ad clariorem Auenion. ſtatuti intelligentiam, quo ſancitur, ne quis in aliena Prouincia Corrector eligatur, niſi prius in illa per annum ſaltem permanſerit, de ijs intelligitur, qui numquam in ſimili Prouincia fuerunt*. Ex quo ſine controuerſia conſtat, quod ſi quis aliàs in dictis Conuentibus per annum commoratus fuiſſet, poſſet nunc in Correctorem dictorum reſpectiuè Conuentuum eligi, quantumuis in remotiſſimis ageret. Sed plus prætendo, nimirum quòd dicta ſtatuta Auenion. & Barchinon. nullo modo loquantur de Conuentibus, qui ſunt ſedes Generalis, & puto conſtare 1. ex verbis ipſis. 2. Quia ſi dicta ſtatuta voluiſſent comprehendere Conuentus, qui ſunt ſedes Generalis, debuiſſent illos nominatim exprimere, quæ enim habent ſpecialem aliquam prærogatiuam, in generali locutione non veniunt; cap. Sedes Apoſtolica, de reſcript. c. De multa, de præb. Guttier. lib. 3. practicarum quæſt. q. 16. num. 51.

21 4. Quia negatiua iuris, & qualitatis, vt in caſu noſtro, probari debet ab eo, qui negat iuxta Gloſſ. in cap. Bonæ memoriæ, el 1. de elect. ver. Per rerum naturam; Omnis enim præſumitur idoneus, niſi aliud in contrarium oſtendatur; cap. fin. de præſumpt. Et omnia conceſſa ſunt, quæ non ſunt prohibita; arg. cap. cum Eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſſ. vbi Gloſ. verbo Ne veniret; at hoc nullo loco reperitur prohibitum; quod ſciam; ergo.

22 5. Quia id ſæpius factum eſt in Conuentu S. Andreæ, vt anno 1603. & anno 1626. & etiam aliàs: Ergo videtur legitima conſuetudine introductum: Pro quo facit fortiter dictum cap. Cum Eccleſia, Sutrina, iuncta Gloſ. ver. De conſuetudine; & ver. Breuitatem.

23 Quæres 5. ex abundanti, vt multis importunantibus ſatisfaciam, an Prouinciales in Ordine Minimorum poſſint auferre auctoritatem à Correctoribus localibus, eorumque officium exercere, pecunias Conuentus expendere contra dictorum Correctorum voluntatem; dictiſque Correctoribus omnino prohibere, ne fratres extra Conuentus mittant.

24 Videtur prima facie, quòd ſic; per textum ſatis clarum in Correct. num. 64. vbi dicitur, *Correctores locales ita ſuum exerceant officium, in quantum ſibi à ſuis ſuperioribus Prælatis fuerit permiſſum*.

25 2. In dicto Correct. num. 105. præcipitur, quod Correctores in præſentia Prouincialium nullas graues pœnitentias abſq. ſcientia, & conſenſu Prouincialium cuiquam imponant; & contrarium facientes iubentur plecti pœna, qua plecti meruerat delinquens. Ex quo videtur colligi, quòd miniſtratio Conuentus in præſentia Prouincialis, ad ipſum, non ad Correctorem, pertineat, ſi Prouincialis ita velit.

26 3. In dicto Correct. num. 62. dicitur, quòd *vbicumque ſimul præſentes fuerint Corrector localis, & Prouincialis, Prouinciali cedat ipſe localis Corrector*, & fratres egreſſuri, vel reuerſuri, à Prouinciali, præſentes Correctore, benedictionem petant. Ergo ſignum eſt, quòd præſente Prouinciali, Corrector fratres foràs mittere non poteſt, ſi Prouincialis contradicat.

27 4. In Cap. Tholoſ. nu. 35. ſtatuitur, quòd *Corrector recedens extra Conuentum, non ponat Vicecorrectorem in loco ſuo, præſente in eodem Conuentu maiore ſuo Superiore, niſi de ſpeciali aſſenſu ipſius; ita ſemper, prout eſt de iure, quod maior poteſtas minori ad obediendum præponatur, vt Superior minor, & ordinarius de permiſſione dicti Superioris ſui ſuum exerceat officium*.

28 5. In Cap. Bonon. 1. num. 14. ita habetur *Corrector non faciat ſignum, nec loquatur in menſa, niſi expreſſo nutu ſui ſuperioris Prælati, nihilque concludatur notabile in Conuentu per Correctorem, & Capitulum & concluſum non mandetur executioni, niſi ex ſcientia, & aſſenſu ſuperioris Prælati, ſi præſens fuerit; ſciant enim Correctores, ſe ſuis Prælatis eſſe ſubditos*.

29 6. In Cap. Valent. 2. num. 10. ſtatuitur, quòd Prouinciales poſſint conſtituere Vicarium ſuper Correctorem, pro quanto tempore id expedierit, ſed hic Vicarius, ne fruſtra conſtitutus ſit, aliquod debebit officium exercere in ipſo Conuentu: non poterit aliud quàm Correctoris. Ergo & id multò magis poterit Prouincialis ipſe: nemo enim poteſt plus iuris transferre in alium, quàm ſibi competere dignoſcatur; per regul. Nemo, quæ eſt 79. de regul. iuris in 6.

30 7. In Cap. Rom. 6. num. 14. dub. 3. ſtatutum eſt, quòd Corrector non poſſit congregare Capitulum, inuito Prouinciali, neque tempore viſitationis, neque extra illud.

31 8. In Cap. Bonon. 1. num. 13. ſtatuitur, quòd Corrector non poſſit exire Conuentu, etiam de conſenſu Seniorum, ſine expreſſa licentia Prouincialis præſentis; & quòd contra Seniorum voluntatem poſſit Corrector à Prouinciali foras mitti, ſicut cæteri fratres.

32 9. Ex iure communi. Quia quod licet minori ex officio, multò magis licet maiori, cap. Illud ſuperfluum, d. 95. arg. cap. Hiſtoria 33. q. 2.

33 10. Quia maior facit ceſſare minorem, vt eſt commune dicterium apud Iuriſtas, de quo Tuſchus verbo Maior, concl. 16.

34 11. Quia lumen maius offuſcat minus, cap. Solitæ, §. Præterea, de maior. & obed.

35 12. Quia Corrector videtur aſſimilari Curato, cum Prouincialis aſſimiletur Epiſcopo, & Curatus eſt coadiutor Epiſcopi; cap. fin. de offic. Archipresb. Sed abſurdum videtur, Epiſcopum non poſſe facere, quæ Curatus: immo Curatus non debet præſumere quidquam facere contra ordinationem Epiſcopi, vt dicitur in dicto cap. fin. de off. Archipresb.

36 Quibus tamen non obſtantibus, dico, quod Prouincialis non poteſt ſine legitima cauſa auferre auctoritatem à Correctore, nec officium Correctoris exercere. Nec in ſpecie poteſt expendere pecunias Conuentui prouenientes, nec in generali vetare Correctori, ne fratres extra Conuentum mittat.

37 1. Ex textu claro in Correct. num. 64. vbi dicitur. *Non per hoc intendatur, quin ipſi locales Correctores (in quantum ſibi à ſuis prædictis ſuperioribus Prælatis, & eorum Viceſgerentibus permiſſum fuerit) ſuum ordinarium officium exerceant: & ter in qualibet hebdomada locale Capitulum celebrent, ac ſuos fratres corrigant, & de ſui Monaſterij bonis licitè diſponant*. Qui textus probaret euidenter intentum, niſi includeret illam clauſulam; *In quantum ſibi à ſuis ſuperioribus Prælatis permiſſum fuerit*. Sed hæc clauſula obſtat, vt dicam in reſponſione ad primum. Ergo textus euidenter concludit.

38 2. Correctores habent ordinariam iuriſdictionem, vt patet ex Regula num. 49. & Correct. num. 64. Et conſtat; quia poteſtas ordinaria eſt illa, quæ habetur beneficio legis, vt docent ſcribentes in cap. Cum ab Eccleſiarum, de off. Ord. vbi Gloſſ. ver. Eccleſiaſtica ſententia, fine: Et in ſpecie Rodriq. tom. 1. qu. reg. qu. 17. art. 6. Mir. tom. 2. man. qu. 19. art. 4. conclu. 2. à iuriſdictione Prouincialium diſtinctam, ex Correct. num. 47. 48. 49. Sed ordinarius non poteſt ſine manifeſta, & rationabili cauſa impediri ſuum munus exercere, vt conſtat clarè ex Correct. nu. 64. & cap. Monachi, §. Priores, de ſtatu Monach. Nam nemo ſine culpa iure ſuo priuari debet, cap. Satis peruerſum, d. 56. & cap. Inuentum 16. q. 7. & docet Rodriq. loc. cit. art. 7. & Mir. art. 5.

39 3. Specialiter, quòd bona Monaſteriorum adminiſtrare ad Correctorem pertineat, [illegible] manifeſtè ex Correct. num. 47. vbi obliga[illegible] de ipſis rationem reddere ſingulis tribus menſi[illegible] coram locali cap. & [illegible] proprio Prouinciali. Et in termino ſui officij [illegible] num. 48. iubetur [illegible], qui ſibi datas eleemoſynas Correctori non [illegible]ſentauerit, & qui eaſdem abſque

Corre-

Correctoris licentia retinuerit. Et n.49. iubentur puniri Correctores, qui eleemosynas inæqualiter distribuerint. Et nu.50. non possunt neq; Generalis, neque Prouinciales bona vnius Conuentus in alium transferre absque Correctoris, & Capituli consensu. Et nu. 109. iubentur etiam Correctores puniri super inæquali bonorum distributione. Ex quibus satis patet, administrationem bonorum ad Correctores omnino pertinere, independenter à Prouinciali, & est conforme cap. Nullam 18.q.2. Quod caput intelligi de nostris Correctoribus, colligitur ex Nau. comm. 3. de Regul. num. 4. Et est etiam conforme consuetudini legitimè præscriptæ. Nam Correctores talem administrationem de facto habent: etiam in Conuentibus, vbi ordinariè Prouinciales resident. Nec vmquam vidi super hoc Correctores à Prouincialibus discretis molestari.

40 4. Quia Prouincialis non potest impedire iurisdictionem spiritualem Correctoris; ergo neque temporalem. Antecedens probatur. Quia quod à Superiori conceditur, ab inferiori reuocari non potest, c. Inferior, d.21. clem. Ne Romani, de elect. Mir. tom.2. man. q.19. art. 5. Consequentia patet; quia sunt connexæ: non enim separari potest spiritualitas à temporalitate sine corruptione, & connexa esse inseparabilia, docet Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 95. n. 5.

41 5. Denique, quia improbum, & difficile est, vt vnus homo duorum gerat officium; leg. Si plures. ff. De pactis, cap. Singula d. 89. Facit cap. Cum singula de præb. in 6. Docet Arist. 4. polit. cap. 15. Vide plura apud P. Gregor. syntag. iur. lib. 47. cap. 10. nu. 21. Immo punitur, qui de alterius officio quidquam vsurpat; cap. Peruenit ad nos, 11.q.1. cap. Episcopi, qui, 9. qu. 3. ne confundatur ordo ecclesiasticæ Hierarchiæ; Et plura huius generis habes d.89. per totam: Penna leg. Omnes iudices, C. De Decur. libr. 10. col. 13. Immo etiamsi Superior in tali officio esset idoneus, decet tamen, vt sua onera partiantur, c. fin. de off. Archipresb. cap. Mandata, de præsumpt. Legant per charitatem Prouinciales cap. Diaconi sunt, à §. Nunc autem, d. 93. Dico itaque quòd Prouincialis prædicta exercens vsurparet sibi Correctoris iurisdictionem, & per consequens mortaliter peccaret, iuxta leg. fin. ff. de iurisd. omn. iud. & D.Tho. 2.2.q.60. art.6. & Nau. lib. 5. consil. de hær. consil. 2. num. 4.

42 At inquies, si Prouincialis præsens videat Correctorem malè administrare dicta bona, tolerabit ne hoc sibi in faciem fieri? Nequaquam. Sed Correctorem hoc casu puniet, &, si factum exiget, officio priuabit, cum illius Superior sit.

43 Fateor tamen, quòd potest in aliquo casu particulari, iusta, & euidenti aliqua ratione suadente, Prouincialis impedire Correctori vsum sui officij, V. G. potest præcipere Correctori, vt soluat debita Conuentus: quòd illum cadentem reparet, quòd tali fratri indigenti det talem vestem, & similia: Vel quòd tempore visitationis, & bacchanalium fratres foràs non mittat; quòd talem, vel tales fratres numquam mittat, quæ Corrector, velit, nolit, obseruare tenetur. Potestas enim Correctoris est eminenter in Prouinciali; Vnde in aliquo casu particulari, iusta, & euidenti ratione suadente, potest Correctoris auctoritatem impedire. Ita Sanch. 5. in decal. cap. 4. n. 70. Et dixi to.1. Relig. cap. 26. §. 2. concl. 4.

44 Nec sufficeret Prouinciali in his casibus dicere, se habere ad id iustam causam, sed illam deberet assignare, vt dixi loc. cit. ex Nauar. libr. 3. consil. de Reg. cons. 56. num. 2.

45 Et si quæras, quid faceret Corrector in casu, quo Prouincialis de facto procederet expendendo pecunias Conuentus, & censuris prohibendo, ne fratres foràs exirent, etiam mandante Correctore?

Respondet Rodriq. to.1. q. reg. qu. 17. art. 7. quòd Prouincialis peccabit; & quòd tempore visitationis poterit conueniri, & puniri. Quia ordinarius non potest sine iusta causa impediri, ne sua vtatur iurisdictione. Sed ego addo vnum punctum (quem tamen nollem practicari à Correctoribus ad vitandas lites) quòd potest in dicto casu Corrector resistere, si absit scandalum; nam, si secuturum esset scandalum, teneretur obedire; per ea, quæ dico to.1. Relig. cap. 7. pag. 61. & tunc posset facere id, quod dicit Rodriqu. Sicut enim Superiorum iura decet seruari, ita non decet permittere, inferiores iniurias sustinere; cap. In singulis, §. Si verò, de stat. Monach. Et procedenti de facto de facto etiam resistendum est. Leg. 1. §. Et hoc edictum, ff. Si mulier ventris nomine. Marcus de Mantua sing. 446.

46 Ad 1. ergo in contrarium, quod est Achilles, contrariæ opinionis, Rx. supposito 1. quòd dicit Aug. 3. de doctr. christian. c. 26. nimirum quòd *vbi Scripturæ apertius ponuntur, ibi discendum est, quomodo in locis intelligantur obscuris*. 2. quòd in dicto nu. 64 Correct. declaratur, quòd eodem modo se habeant Prouinciales respectu, & in præsentia Generalis, sicut se habent Correctores respectu, & in præsentia Prouincialium, idest suum exerceant officium, in quantum illis per Generalem permissum fuerit. Suppono 3. quod in numero 102. Correct. determinatur, quòd *Prouincialis in præsentia Generalis possit liberè suum exercere officium, & quòd possit liberè de suis fratribus disponere in his, quæ diuinum cultum, salutem subditorum, & huius ordinis commodum concernere noscuntur*. Suppono 4. quòd in eodem Correct. n. 105. statuitur, quòd Correctores in præsentia Generalis, vel Prouincialis, pœnas carceris, & alias graues pœnitentias cuiquam non imponant; nec similiter easdem possint imponere Prouinciales in præsentia Generalis. Ex quibus omnibus colligo, quòd clausula illa Correctorij num. 64. *In quantum sibi à suis superioribus Prælatis permissum fuerit*, intelligitur vel tempore visitationis; vel in casibus aliquibus particularibus; iuxta dicta nu. 43. vel in pœnitentijs grauibus non imponendis à Correctoribus in præsentia Prouincialium, nisi de consensu, & scientia, illorum, prout declaratur in dicto nu. 105. Nam alioquin dicti textus non sibi cohærent. Si enim eodem modo Philosophandum est de Prouinciali in præsentia Generalis, sicut de Correctore in præsentia Prouincialis, vt dicitur dicto num. 64. & num. 105. Cùm nu. 102. dicatur, Prouinciales coram Generali posse liberè suum exercere officium, sequitur meo videri manifestè, quòd idem officium possint etiam Correctores liberè exercere coram Prouinciali, & quod quæ dicuntur num. 64. declarentur num. 105. Immo addo, quòd illud statutum num. 105. videtur solùm ibi positum ad declaranda iura dubia, posita supra nu. 64. & 102. Nam si Correctores nullo modo possunt in præsentia Prouincialium suum exercere officium, nisi in quantum illis permissum fuerit, neque etiam poterunt aliquas pœnitentias graues imponere, nisi in quantum eis per illos permissum fuerit. Ergo statutum illud num. 105. est omnino superfluum; quod cum dicendum non sit, dicendum est voluisse declarare, id, quod dixerat nu. 64. de Correctoribus in præsentia Prouincialium, intelligi solùm de pœna carceris, & alijs pœnitentijs grauibus; & limitare quod dixerat num. 102. de Prouincialibus, quò ad pœnam carceris, & pœnitentias graues. Quam explicationem confirmat mirabiliter statutum Tholosanum nu. 35. Vbi postquam dictum est. *Superior minor & ordinarius de permissione dicti Superioris sui suum exerceat officium*; declarans quid significaret illa clausula *de permissione dicti Superioris* subiungit. *Ita quòd, si Superior huiusmodi maior inuenerit dictum minorem Superiorem super pœnitentijs alicui impositis, & alijs delinquentem & fratribus sibi subditis necessaria iniustè destribuentem, corrigat, &c.* Adde denique, quòd ratio dictat dicta statuta ita debere intelligi. Nam alioqui Corrector staret in præsentia Prouincialis tanquam Asinus in lyra; posset enim Prouincialis illi in totum auctoritatem auferre, & eam sibi vsurpare; quod est contra Canones determinantes, Superiorem ordinarium non posse absq; causa legitima auctoritate priuari, vt dixi num. 38.

& est

& est etiam absurdum, absurda autem vitanda sunt; cap. Ex ore, de priuil. Et per hæc patet etiam ad 2. Quod est omnino obseruandum.

47 Ad 3. Immo textus ille nu. 62. fauet valde nobis. Nam dicitur ibi, quòd *si aliquando fratres benedictionem petant à Correctore præsente Prouinciali, Corrector supplicet nutu, vel verbo Prouinciali, vt dictos fratres benedicere dignetur*, non dicit, Vt licentiet ad exeundum, sed quòd benedicat, quæ sunt inter se valde diuersa, & à diuersis non fit illatio; cap. Ad audientiam, de decim. Vnde supponit, quòd dicti fratres iam fuerint licentiati ad exeundum à Correctore; quòd si accedentes ad sumendam benedictionem immediatè egressuri à Correctore, illum inueniant cum Prouinciali, à Prouinciali, tanquam maiori, benedictionem petant.

48 Ad 4. ℞. Per illud statutum non tolli facultatem à Correctore, exeunte à Conuentu, constituendi Vicarium; hoc enim habet à iure, quo Superiot ordinarius potest suas vices alteri mandare; regula Potest, quæ est 68. de reg. iuris in 6. sed solùm obligari Superiorem localem ad id faciendum de assensu Prouincialis, ob reuerentiam, quæ illi præsenti debetur: Et ille assensus requiritur potiùs quò ad personam eligendam, quam quò ad potestatem eligentis.

49 Ad 5. concedendum est totum; quia Prouincialis superior Prælatus est, ideo illi sua iura seruanda. Sed ex hoc non sequitur, quòd possit expendere pecunias Conuentus ad suum libitum contra Correctotis voluntatem de hoc enim nullum inuenio vestigium in Regula, neque constitutionibus: Nec quòd possit in totum auferre potestatem à Correctore fratres foras mittendi.

50 Ad 6. Concedo, posse Prouincialem constituere Vicarium super Correctorem pro quanto tempore id expedierit, sed solùm pro emergentibus negotijs, vt cantat textus Correct. n. 106. At iste Vicarius pro emergentibus nullam habet præeminentiam, neque auctoritatem, nisi eo tempore, quo dicta emergentia negotia durant. Quæ autem sint emergentia negotia, pro quibus dictus Vicarius poterit constitui, determinatur in Cap. Auenion. 2. num. 31. his verbis. *Fuit dubium expositum ad tollendas lites, quidnam censeretur, cum superiores Prælati Vicarium deputarint in emergentibus. Visumque fuit Patribus, ea dici, indicarique emergentia, in quibus vrgent, & premunt negotia, egentque maxima celeritate, nec ad Superiorem commodè recurri potest.*

51 Ad 7. ℞. Illud statutum esse rationabile; pertinet .n. ad reuerentiam debitam Prælato, vt omnia, quæ in Conuentu fiunt, quæ sunt alicuius importantiæ, cum illius scientia, & assensu fiant; Sed nihil inde contra nos. Immo dictum statutum patitur suas difficultates: Nam potest congregari Capitulum, inuito etiam Prælato, quando ageretur de illius depositione, vt constat ex Corrector. num. 9.

52 Ad 8. Dico, illud statutum Bononiense esse rationabile si sano modo intelligatur; iustum enim est, vt Prælatus inferior Prælatum superiotem recognoscat; cap. Ad hoc, d. 89. sed si intelligatur, vt videtur sonare, nimirum quòd dictus Correctot debeat obtinere ad exeundum domo dictam expressam licentiam, ita vt eam illi possit Prouincialis pro suo libito denegare: dico, quòd nihil valet; nam est contra statutum Capit. Thuronen. num. 37. quod fuit confirmatum à Iul. II. vt supra in eius const. 8. & in dicto statuto dicitur, quòd solùm pro honestate tenetur Corrector intimare Prouinciali præsenti, per se, vel per alium fratrem, velle se exire: quam intimationem tenetur etiam facere Prouincialis Correctori, quando exire voluerit. Et hoc statutum Thuronen. fuit confirmatum in Cap. Tholos. nu. 64. Addito, quòd Corrector benedictionem petere teneatur per se, vel per interpositam personam. Intelligo itaque illud statutum Bononiense de benedictione, largè interpretando nomen illud licentiæ; quam benedictionem tenetur expressè petere: & licèt non obtineat, poterit exire, eo modo, quo prædicatores Regulares ad prædicandum in suis Ecclesiis tenentur petere benedictionem ab Episcopo Diœcesano ex Trid. sess. 5. de refor. cap. 2. quam tamen non est necesse obtinere, vt dico supra in const. 2. Sixti IV. num 20. Pro qua doctrina facit, quod dicit Passar. in notab. prin. not. 26. Neque obstant hic dictis, quæ dico supra in dicta const. 8. Iul. num. 3. nimirum quòd acta in vno Cap. confirmato à Papa in forma communi, possunt in alijs Capit. reprobari. Nam intelligitur quando non constat de mente confirmantis; constat autem ex §. 4. dictæ const. quòd Papa posuit in libertate cap. subsequentis, quod Tholosæ celebrari debebat, approbare, vel reprobare dicta statuta Capit. Thuronen. Quod Capit. Tholos. cum confirmasset dictum statutum Thuronen. cum limitatione dicta sumendi benedictionem à Prouinciali, videtur, quòd non reliquerit potestatem alijs Cap. dicta statuta Thuronen. infirmare. Et potest hic adduci illud iuris dicterium, quòd Exceptio firmat regulam in contrarium. Sed quicquid sit de hic dictis. Licèt concederemus, dictum statutum Bononien. de toto rigore debere obseruari, nihil inde contra nos.

53 Ad 9. Quod licet minori quò ad forum interius animæ, licet multò magis maiori, & est casus illius cap. & est verum; nihil enim potest Corrector in illo foro, quod non possit multò magis Prouincialis; At quò ad forum exterius, & iurisdictionem temporalem multa possunt inferiores, quæ non possunt superiores, vt est textus clarus in cap. Episcopus gubernationem, d. 88. & cap. fin. de offic. Archipresby. Et ratio redditur à Turrect. in cap. Volumus, d. 89. num. 1. vt superior Prælatus maioribus negotijs superintendat.

54 Ad 10. Dic, quòd maior facit cessare minorem, à se in esse, & conseruari dependentem. At quando ab eo non dependet, vt in casu nostro, neque in esse, neq; in conseruari, illa regula non valeret. Valeret in Vicario prouinciali; nam vbi Prouincialis adesset, statim cessaret illius auctoritas. Ita Glossa in c. Denique verbo, maiore d. 21.

55 Ad 11. Verum est, lumen maius offuscare minus, sic Sol offuscat lumen cuiuscumque luminosi: Sed non tollit actiuitatem, quam non tribuit. Sic Prouincialis offuscat, non est dubium, auctoritatem Correctoris: at non tollit actiuitatem, quam non dat.

56 Ad 12. Verum est Correctores assimilari Curatis, vt dicunt Rodriq. to. 1. q. regul. q. 17. art. 3. Miran. tom. 2. man. q. 19. art. 3. Sed Curati per dictum cap. fin. de off. Archipresb. minora negotia, secundùm Glossam ibid. verbo Referant, determinare possunt per se ipsos, cum habeant iurisdictionem ordinariam. Sic Correctores poterunt minora negotia terminare. Et si quæratur, quæ sint minora negotia, quæ possunt Correctores per se determinare. Respondent Rodriq. & Mir. loc. cit. esse omnia ea, quæ pertinent ad obseruantiam disciplinæ regularis, ad quæ possunt suos subditos censuris cogere, eaq; omnia definire, quæ pertinent ad ordinariam gubernationem Conuentus, quæ non possunt generaliter impediri à Prouincialibus exercere; cum præsertim per Regulam, vt vidimus, eis specialiter concedantur. Pro quo facit cap. Cum ab Ecclesiarum, iuncta Glossa verbo Non relaxes, de offic. Ord. Ad id, quod dicitur, Curatum non debere facere quidquam contra ordinationem Episcopi. Respondeo, id esse intelligendum, quando, suadente aliqua rationabili, & euidenti ratione, in casu aliquo particulari ordinariam auctoritatem suspendit, iuxta dicta supra num. 43.

57 Nota etiam, quòd hanc constitutionem confirmauit, inserto toto tenore Gregorius XV. ac pr[illegible]terea ex certa scientia confirmauit per suam constit. quæ incipit, Aliàs, sub data 15. Septembr. [illegible] anno 1. sui Pontificatus.

CON-

CONSTITVTIO VIII.

Reuocat omnes indulgentias Regularibus concessas, & alias de nouo concedit.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ.

*R*omanus Pontifex in B. Petri Sede constitutus, cui inter alia cælestis indulgentiarum thesauri dispensandi cura incumbit, sollicitè prospicere debet, ac solerter, vt huiusmodi indulgentiarum dispensatio, & vsus ad Dei gloriã, & animarum salutem præcipuè dirigatur, & ne ex illarum multiplicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriatur.

Clemens VIII. præscripsit formam aggregandi Congregationes per suam constitut. Quęcumq; quæ est 115. apud Cherub. fol. 164. De indulgentijs tamen Regularibus cõcessis deliberare nõ potuit.

§. 1. Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII. prædecessor noster, magna cum diligentia, & sollicitudine procurauerit abusus, & corruptelas, tum in communicando indulgentiarũ thesauros, tum in modo illos recipiendi irreptos tollere; & propterea sua quadã constitutione formam aggregandi, instituendi, & rectè administrandi Societates, & Confraternitates præscripserit, licèt morte præuentus hanc piam eius voluntatem ad finalem exequutionem deducere, neq; etiam, vt cogitauerat, circa indulgentias, à plerisque Romanis Pontificibus prędecessoribus Religionibus, & Ordinibus Monasticis, & Mendicantibus diuersis temporibus concessas, aliquid deliberare potuerit.

Hic Pontifex hoc negotiũ Cardinalibus commisit.

§. 2. Nos, qui nullis nostris meritis, sed sola Dei benignitate ad summi Apostolatus officium vocati sumus, susceptum à tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum finem perducere cupientes, vbi primum catholicæ Ecclesiæ regimen suscepimus, venerab. fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus ad hoc opus à dicto Clemente prædecessore deputatis, de quorum numero tempore ipsius Clementis prædecessoris eramus, iniunximus, vt in illo opere ad vlteriora progrederentur, & indulgentias Regularibus concessas cognoscerent, ijsque recognitis, rem nobiscum communicarent.

Qui indulgentias omnes reuocãdas, & nouas concedendas cẽsuerunt.

§. 3. Cum itaque præfati Cardinales priuilegia, concessiones, & gratias, prædictis Religionibus, & Ordinibus concessas diligenter inspexerint, & examinauerint, ac eorumdẽ Ordinum Superiores, & Officiales pluriès audiuerint, ac circa easdem indulgentias varia dubia, & incertitudines, & confusiones adesse compererint, & ex iudicio eorumdem etiam Regularibus, vel aliquorum ex illis nobis proposuerint, valde expedire pro eorum maiori securitate, & beneficio, vt indulgentias ipsis Religionibus, & Ordinibus ad instar, vel per communicationem, aut alio modo hactenus concessas annullaremus, & reuocaremus, ac alias particulares illis concederemus.

Nouas igitur hic Pontifex concedit.

§. 4. Nos, matura super hoc consultatione præhabita, cupientes personis regularibus quibuscumque quorumuis Ordinum, tam Monasticorum, quàm Mendicantium spirituale solatium, & iuuamen afferre, infrascriptas indulgentias, & gratias, quas personis regularibus intra claustra, aut extra, cum licentia tamen suorum Superiorum, legitima de causa illis concessa, degentibus tantummodò suffragari debere declaramus; concedendas duximus.

Et primò suscipientibus habitũ regularem, plenariam.

§. 5. Omnibus igitur Christi fidelibus, qui canonicè, & iuxta ordines cuiuslibet Religionis, & constitutiones Apostolicas, habitũ regularem à legitimis Superioribus, causa profitendi in illo, susceperint; die primo earum ingressus in ipsam Religionem, si verè pœnitentes, & confessi sanctissimum Eucharistiæ sacramentum sumpserint, plenariam.

Professionẽ emittentib. item plenariam.

§. 6. Ac cuilibet nouitio, qui pœnitens, & confessus, ac sacra communione refectus, post completum probationis annum professionem emiserit, etiam plenariam.

In festo principali sui Ordinis celebrantibus itẽ plenariam.

§. 7. Necnon cuilibet Religioso intra claustra sui Monasterij viuenti, qui in festo principali sui Ordinis confessus, & sacra communione refectus fuerit, aut missam recitans, pro christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac S. M. Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderit, etiam plenariam.

In mortis articulo pœnitentibus item plenariam.

§. 8. In cuiuslibet verò mortis articulo, si pariter verè pœnitens, & confessus, ac sacra communione refectus, vel, quatenus id facere nequiuerit, saltem contritus, nomen Iesu ore, si potuerit; sin autem, corde deuotè inuocauerit, etiam plenariam.

Missam primam celebrantibus, vel interessentibus itẽ plenariam.

§. 9. Qui verò ad Presbyteratus ordinem canonicè promotus, & confessus, primam missam celebrabit, necnon etiam ijs Religiosis, qui pariter confessi, ac sacra communione refecti, eidem missæ interfuerint, aut ipso die missam similiter celebrabunt, etiam plenariam.

Specialia exercitia de quo hic, facientibus item plenariam.

§. 10. Iis verò, qui de suorum Superiorum licentia à negotijs per decem dies alieni, in cella commorabuntur, aut ab aliorum conuersatione separati, in piorum librorum, & aliarum rerum spiritualium, animos ad deuotionem, & spiritum inducentium, lectionibus operam suam dederint, addendo sæpe considerationes, & meditationes mysteriorum fidei catholicæ, diuinorum beneficiorum, quatuor nouissimorum, Passionis D. N. Iesu Christi, & aliorum exercitiorum, orationum iaculatoriarum, aut vocalium, saltem per duas horas in diem, & noctem, orationibus mentalibus sese exercendo, faciẽdo eodem tempore confessionẽ generalem, aut annualem, vel ordinariam, sanctissimum Eucharistiæ sacramentum sumpserint, aut missam celebrauerint, toties pro quolibet prædictorum exercitiorum, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Eorum Ecclesias visitantibus indulgentias stationum.

§. 11. Præterea ijdem Religiosi intra claustra viuentes, qui suam Ecclesiam deuotè visitauerint, &, vt præfertur, orauerint, consequantur easdem indulgentias, quas visitantes Ecclesias Vrbis, & extra eam diebus stationum consequuntur in omnibus diebus, perinde, ac si ipsas Vrbis Ecclesias personaliter visitarent.

Ante altare eorum Ecclesiæ orantibus quinque annos, & totidem quadragenas.

§. 12. Omnibus item Religiosis intra claustra, vt supra, viuentibus, qui quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam ante altare eorum Ecclesiæ dixerint in quolibet die, quinque annos, & totidem quadragenas.

Similiter Lectoribus & Prędicatoribus in itinere existentibus.

§. 13. Iis verò, qui de suorum Superiorum licentia in itinere existentes, aut extra claustra degentes tamquam Prædicatores, & Lectores, quinquies eamdem orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam an-

eam ante quodlibet altare similiter dixerint, etiam quinque annos, & totidem quadragenas.

Orationem mentalem per mēsem facientibus 60. annos, & totidem quadragenas.

§. 14. Necnon etiam Religiosis, qui per mensem integrum singulis diebus spatio mediæ horæ orationem mētalem fecerint, ac confessi, & sacra communione vltima Dominicæ mensis huiusmodi refecti fuerint, sexaginta annos, & totidem quadragenas.

Culpas proprias in Capitulis accusantibus 3. annos, & toti dē quadragenas.

§. 15. Qui verò contrito corde, & pœnitentes, eorum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis culparum accusabunt, & spiritualiter communicabunt & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas.

Missiones ad terras infideliū, &c. acceptantibus pro duabus vicibus plenariam.

§. 16. Quotiescumq; autem de licentia summi Pontificis, aut suorum Superiorum, in ditiones, & terras infidelium, aut hæreticorum ad concionandum, aut catholicos docendum, vel infideles, & hæreticos ipsos ad fidem catholicam conuertendum, & Ecclesiæ gremio reducendum missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac sanctissima cõmunione refecti fuerint, vel missam celebrauerint, vt melius ad huiusmodi opus sese parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet quando itineri se accingent, & quando in Prouinciam, vbi prædicta opera eis exercenda erunt, ingressi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino pariter concedimus, & elargimur.

Orationib. 40. horarū à Superioribus tempore visitationum collocatis interessentib. plenariam.

§. 17. Et insuper, cum Superior in visitationibus generalibus orationes quadraginta horarū pro bono visitationis progressu collocare voluerit, ijs Religiosis, qui dictis orationibus saltem spatio duarum horarum in diuerso tempore interfuerint, & ibi pro christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac S. M. Ecclesiæ exaltatione, necnon disciplinæ, & obseruantiæ regularis augmento pias ad Deum preces, vt supra dictum est, effuderint, si confessi, & sacra communione refecti fuerint, aut missam celebrauerint, plenariam similiter omnium peccatorum indulgentiā, & remissionem, vt præfertur, concedimus.

Has indulgentias cōcedit etiā monialib.

§. 18. Volumus autem, vt omnes supradictæ indulgentiæ, & gratiæ, Religiosis regularibus cuiusuis Ordinis, tam Monastici, quàm Mendicantis dumtaxat, vt præfertur, concessæ, etiam omnibus monialibus cuiusuis Regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viuentibus, & perpetuam clausuram seruantibus, tam Ordinarijs locorum, quàm etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, Regulæ, & Instituti subiectis suffragentur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Reuocat quascumq; alias indulgentias.

§. 19. Cæterùm omnes, & singulas indulgentias, quibuscumq; Ordinibus, & Institutis regularibus huiusmodi, etiā Mendicantibus, & quibuslibet personis regularibus, tam vigore priuilegiorum, & literarū Apostolicarum, quam viuæ vocis oraculo, aut aliàs quouis modo per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Apostolicam Sedem hactenus cōcessas, confirmatas, approbatas, & innouatas, auctoritate, & tenore prædictis perpetuò reuocamus, cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum literarum præscriptum reducimus, & moderamur.

Derōgat contrarijs.

§. 20. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac eorumdem Ordinum, & Institutorum regularium etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Maremagnum, & Bulla aurea nuncupatis, eisdem Ordinibus, & Institutis, eorumque Monasterijs, Conuentibus, Collegijs, domibus, Superioribus, & personis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, eorumq; totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, ac de verbo, ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque.

§. 21. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem fides habeatur vbique, quæ præsentibus ipsis originalibus literis haberetur. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscator. die 23. Maij, 1606. Pontif. nostri anno 2.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. IV.

1 Noto, quòd indulgentijs hic concessis à num. 5. possunt etiam frui Religiosi, quando extra proprias domos, & Ecclesias commorantur; visitando altaria Ecclesiarum illorum locorum, in quibus commorantur, siue ibi sint per modum itineris, siue per modum status ad breue tempus. Ita refert Pereg. 1. part. sui comp. tit. Indulgentia, num. 7. concessisse suæ Congregationi Pium IV. & confirmasse Pium V. & viuæ vocis oraculo declarasse Paulum V. post hanc indulgentiarum reuocationem. Quod viuæ vocis oraculum, quia factum est Generali dictæ Congregationis Clericorum regularium, suspicabitur quispiam esse reuocatum per bullam huiusmodi viuæ vocis oracula reuocantem, de qua infra in Gregorio XV. const. eius 3. Sed perperam; nam solùm ibi reuocat indulta, facultates, priuilegia, gratias, & concessiones quascumq; viuæ vocis oraculo factas, de quibus non testatur aliquis S.R.E. Cardinalis. In ista autem declaratione nulla continetur gratia; solùm declarat Pontifex, per suam constitutionem non esse derogatum huic priuilegio, quod est valde diuersum à concessione gratiæ; Qui enim declarat, nihil de nouo concedit Ludouicus Gomes in regul. Cancell. de non tollen. iure quæsit. q. 13. in princ. pag. mihi 54. & Guido Pap. sing. 772. A diuersis autem non fit illatio; cap. Ad audientiam, de decimis, c. 2. de transl. Episcopi & leg. Papinianus exul. ff. De minoribus. Panor. in c. Venerabilis de iud. nu. 6. Alphonsus Leo in tract. de iub. p. 1. q. 6. nu. 247. pag. 61. qui ait, dictum viuæ vocis oraculum Pauli V. fuisse factum Cardinali, quem non nominat; Vt vt sit, ratio facta conuincit.

2 Nota etiam, quòd infirmi, & decrepiti nostræ Religionis, qui non possunt Ecclesiam adire ad lucrandas indulgentias à Paulo V. Regularibus concessas, possunt eas consequi in lectulo suo, dummodò agant aliquod opus pium arbitrio confessarij. Ita declarauit Paulus V. Congregationi S. M. Fulien. anno 1609. Pontif. sui anno 5. vt habetur in eorum comp. tit. Infirmi, §. 4. Peregr. eod. §. 1.

§. XI.

3 Quæres 1. an indulgentijs, de quibus hic, possint Regulares gaudere singulis diebus totius anni, an verò solùm diebus stationum.

℞. Meo videri solùm posse frui diebus stationum; Tum quia quando vult Pontifex concedere indulgentiam pro quolibet die, id explicat, vt patet ex §. sequ. Lex enim vbi aliquid vult, id exprimit, vt Mandos. in reg. 32. Cancell. q. 28. num. 2. Gutier. lib. 1. can. q. c. 30. n. 21. c. Ad audientiam, de decim. Tum quia, si Regulares possent his frui singulis diebus, non curarent frui alijs minoribus, vnde hæ solùm ad pompam viderentur concessæ.

4 Quæres 2. an in istis indulgentijs includantur indulgentiæ plenariæ concessæ dictis diebus Ecclesiis Vrbis, & extra eam.

℞. Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 52. sect. 8. num. 12. Molfes. part. 1. summ. tract. 7. cap. 26. num. 92. quòd non includuntur, nisi id in specie exprimatur, quia sic est stylus, & praxis Curiæ Romanæ, & regul. Cancellariæ. Sed meo videri (salvo semper stylo dictæ Romanæ Curiæ) in prædictis diebus stationum possunt Regulares lucrari indulgentias etiam plenarias; Tum quia dictio, Perinde, omnem similitudinem importat. Tusc. ver. Dictio, concl. 375. nu. 13. Tum quia, cum constet de potestate concedentis, & solùm dubitetur de voluntate, latè est interpretanda; Tum quia ita videtur intellexisse communis Religiosorum sensus.

§. XIX.

5 Quæres 1. an per istam reuocationem reuocentur indulgentiæ concessæ Regularibus pro defunctis.

℞. Paulum V. declarasse Congr. S. M. Fulien. viuæ vocis oraculo facto Card. Bandino die 23. Febr. 1609. non reuocari. Ita Peregr. 1. p. sui comp. verbo Indulgentia n. 9.

6 Et sic modò possunt Regulares frui priuilegio Leonis X. concesso Congreg. S. Iustinæ, quòd celebrantes tres missas pro anima alicuius defuncti consanguinei intra tertium gradum super vno altari per Superiorem in propria Ecclesia assignato, liberant ipsius animam a pœnis purgatorij, ac si celebrassent super altari S. Gregorij, aut S. Sebastiani Romæ. Ita refertur in compend. priuil. Congreg. S. M. Fulien. tit. Indulg. pro defunct. §. 6. Peregr. eod. §. 15.

7 Noto etiam, quòd Leo X. concessit, vt omnes indulgentiæ ab ipso, & prædecessoribus suis concessæ Mendicantibus vsque ad quartum sui Pontificatus annum, die 3. Febr. pro viuis, possint ab ijs pro defunctis per modum suffragij applicari. Ita refert Peregr. loc. cit. §. 10. Et refertur in comp. Soc. Iesu, tit. Indulgentia, §. 10. Et in comp. priuil. S. M. Fulien. tit. Indulg. pro defunct. §. 4.

8 Quare omnes Sacerdotes, qui Dominicis diebus, aut in solemnitatibus D. N. Iesu Christi, & B. M. celebrant, & non Sacerdotes quotiescumq. communicant, consequuntur plenariam indulgentiam; per concessionem Innoc. VIII. factam Minoribus, vt refert dictus Peregr. loc. citat. §. 12. Sed istam non possunt lucrari pro se, quia quò ad viuos reuocata est per istam constit. Possunt autem illam applicare pro defunctis.

9 Quoties etiam Regulares dicunt coronam B. M. quæ continet 63. Aue, & 7. Pater, vel coronam Domini, quæ continet 33. Pater, & 5. Aue, vel septem psalmos pœnitentiales, aut psalmos graduales, aut officium defunctorum pro defunctis, consequuntur indulgentiam plenariam, defunctis applicandam. Infirmi verò, & senes decrepiti eamdem indulgentiam consequuntur, quoties psalmum 50. aut canticum B. V. aut hymnum Aue maris stella dixerint, & hoc per concessionem Iulij II. & Leonis X. vt refert Peregr. 1. p. sui compend. tit. Indulgentia, §. 13. & refertur etiam in comp. priuil. S. M. Fulien. tit. Indul. pro defunct. §. 2. & 3. & in comp. priuil. Soc. Iesu, tit. Indulgentiæ, §. 9.

10 Quæres 2. an per istam reuocationem reuocentur indulgentiæ concessæ pro articulo mortis.

℞. Non reuocari: Nam quæ speciali digna sunt nota, non censentur tacitè esse sublata vt dicitur in leg. Item apud Labeonem, §. Ait Prætor, ff. de iniurijs. Ita Alph. Leo 1. part. de iubil. q. 6. num. 243. versu Ex qua declaratione sequitur primò. Qui id colligit ex quadam declaratione facta ab Vrb. VIII. publicata Romæ ab illust. Coccino Vicegerente Pœnitentiariæ, anno iubilæi 1625. quòd anno iubilæi non suspenduntur indulgentiæ concessæ pro articulo mortis. Quare poterunt in dicto articulo frui indulgentiā plenariam concessa à Sixto IV. Eugenio IV. &c. quòd possint Regulares in dicto articulo confessorem eligere, qui eis possit concedere indulgentiam plenariam, & quòd, si occurrerit casus, quòd non possint confessorem eligere, seu habere, tunc etiam consequantur prædictam indulgentiam, si sunt in statu gratiæ, vt refert Casar. verbo Indulgentia quò ad fratres, num. 1. & Suar. tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 19. n. 8.

11 Quæres 3. an per istam reuocationem prohibeantur Regulares consequi indulgentias concessas alicui Ecclesiæ, vel populo, seu hospitali. &c.

℞. Per istam constitutionem non reuocari, nisi indulgentias personales concessas ipsis Regularibus, & ipsorum intuitu. Vnde non videtur mens Papæ fuisse prohibere, quin dicti Regulares possint lucrari indulgentias locales. Ita Filliuc. to. 1. tract. 8. c. 6. nu. 130. Aduertit tamen D. Th. supple. 3. p. q. 27. art. 2. ad 2. quòd *Religiosi existentes in suis Monasterijs promerentur amplius, quàm discurrendo aut peregrinando ad lucrandum indulgentias*. Vnde deberent esse contenti de indulgentia temporanea, quam consequuntur suas Ecclesias visitando. Idem existimo dicendum de imaginibus, medalijs, &c. Quia indulgentiæ illis concessæ reales sunt, non personales.

CONSTITVTIO IX.

Mandat Superioribus Regularium, ne cognoscant causas suorum subditorum, ad Inquisitores hæreticæ prauitatis pertinentes.

PAVLVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Romanus Pontifex ea interdum, quæ à prædecessoribus suis, temporum, & rerum qualitate id tunc exposcente, prouidè pro hæresum extirpatione sancita sunt, nouis emergentibus rationibus, reuocat, & immutat, aliaque desuper disponit, & ordinat prout in Domino salubriter conspicit expedire. Proœmii.

§. 1. *Dudum siquidem fel. rec. Pius Papa IV. prædecessor noster sua perpetuò valitura constitutione statuit, ordinauit, & declarauit, quòd ex tunc deinceps in omnibus christiani orbis partibus Inquisitores hæreticæ prauitatis, tam generales, quàm in quibusuis Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcumque Ordinum, etiam exemptorum, etiam Mendicantium, professores, & Religiosos, ac etiam alios quoscumque quouis modo priuilegiatos, & exemptos, de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpa-* Pius IV. iussit Inquisitores procedere contra quoscumque Regulares, dummodo ab eorum Superioribus non essent præuenti.

culpabiles, dummodò ab eorumdem professorum, & Religiosorum Superioribus, vel Prælatis in causis huiusmodi præuenti non fuissent, iuxta facultates officij inquisitionis ipsius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpales, & deliquentes repertos secundùm canonicas sanctiones castigare, atque punire possent, & valerent, ac aliâs, prout in literis ipsius Pij prædecessoris latiùs continetur.

Hic modo Pont. facultatem quibuscomque Ordinum Prælatis cognoscendi causas Regularium, ad officium inquisitionis spectantes, quoquo modo concessam reuocat.

§. 2. *Cum autem rerum vsu compertum sit, occasione præuentionum huiusmodi nonnulla interdum impedimenta orta esse, quominus causæ huiusmodi ea, qua decet, diligentia cognoscantur. Nos de consilio venerab. fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum, illa de medio tollere volentes; motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione, hac nostra etiam perpetuò valitura constitutione, omnia, & quæcumque priuilegia, indulta, facultates, & concessiones Generalibus, Superioribus, & Prælatis quorumcumque Ordinum, siue Mendicantium, siue Clericorum regularium, cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiam in dicta constitutione non expressorum, & quantumuis exempsorũ, & quocumq; nomine nuncupentur, per dictum Pium, ac quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam longissimo tempore obseruata causas ad dictum officium quouis modo spectãtes cognoscendi, & terminandi, seu in illis quoquo modo se intromittendi, quorum omnium, & singulorum tenores, etiamsi de illis specialis, & expressa mentio habenda esset, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò cassamus, reuocamus, & abolemus; ipsisq; Generalibus, Superioribus, & Prælatis, vt de cætero, quouis quæsito colore, vel prætextu præuentionis, vel consuetudinis, & præscripsionis immemorabilis, seu cognoscendi, an delationes huiusmodi calumniosæ sint, necne, in eiusdem causis tam motis, quam mouendis quoquo modo se intromittere, seu immiscere, denunciationes recipere, testes examinare, processus conficere, causas ipsas cognoscere, definire, vel terminare minimè audeant, seu præsumant, simili auctoritate districtiùs inhibemus.*

Regulares omnes Ordinarijs, & Inquisitoribus liberè denunciari mandat.

§. 3. *Volentes, & expressè mandantes, vt ipsi Religiosi possint, & debeant omnes etiam Ordinum huiusmodi professores, de hæresi suspectos Inquisitoribus, vel Ordinarijs locorum vicinioribus liberè denunciare, absq; eo quòd Superiores prædicti personas denunciandas, & causas perquirere, vel quoquo modo id impedire, vel retardare audeant, seu præsumant.*

Et causas coram ipsis Prælatis pẽdentes Inquisitoribus, & Ordinarijs cõmittit.

§. 4. *Insuper omnes, & quascumque causas ad dictum officium quomodolibet spectantes, & pertinentes, coram Generalibus, Superioribus, & Prælatis huiusmodi in quibuscumq; locis existentibus, ac contra quoscũque Religiosos, vt præfertur, exemptos motas, & pendentes, ad nos harum serie auocamus, easque omnes in statu & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur, ipsius prauitatis Inquisitoribus, vel Ordinarijs locorum vicinioribus terminandas committimus.*

Prælatis ad transmittẽdum omnia acta, & omnes Regulares de hæresi suspectos ijsdem Ordin. & Inquisitoribus mandat.

§. 5. *Præterea ipsis Generalibus, Superioribus, & Prælatis pari auctoritate præcipimus, atq; mandamus, vt omnes processus, & acta causarũ huiusmodi Inquisitoribus, vel Ordinarijs prædictis respectiuè remittant, & consignent; necnon professores, fratres, Religiosos supradictos, quos hæresis labe infectos, vel suspectos etiam in visitatione esse nouerint, absq; alia consultatione cum proprijs Superioribus facienda, eisdem Inquisitoribus, vel Ordinarijs locorum vicinioribus respectiuè denuncient.*

Contrauenientibus pœnas imponit.

§. 6. *Quòd si Generales, alijque prædicti præsentibus literis non paruerint, eos omnes priuationis quarumcumq; dignitatum, seu Prælaturam, vel officiorum suorum Ordinum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, perpetuæque inhabilitatis ad easdem, necnon contra fautores hæreticorum, & impeditores officij statutas, & inflictas pœnas, aliasq; censuras ecclesiasticas; etiam excommunicationis maioris latæ sententiæ, à qua non, nisi à nobis, vel à Romano Pontifice pro tempore existente, preterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipso incurrisse.*

Clausulas præseruatiuas apponit.

§. 7. *Necnon presentes literas, licèt Generales, Superiores, & Prælati prædicti, aut quicumq; alij, quauis auctorisate, dignitate, vel officio, seu honore fulgentes, in præmissis quomodolibet interesse habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati non fuerins, semper, & perpetuò validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri & obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari; Sicq; per quoscumq; iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpresandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoq; & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.*

Derogat cõtrarijs.

§. 8. *Non obstantibus prędicta, ac quibusuis alijs cõstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnõ Ordinum, & Institutorum quorumcũq; iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cõsuetudinibus; priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis, etiã Maremagnũ, vel aliàs quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, eorũq; Generalibus, Superioribus, & Prælatis, ac personis etiam per quoscũq; Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedẽ prędictam, & per nos quouis modo concessis, cõfirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus, ac alijs omnibus, quæ presẽtibus quomodolibet obstare possent, etiamsi de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, et de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idẽ importãtes, mẽtio, seu quęuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruãda foret, eorum tenores pro plenè, & sufficienter præsentibus expressis, & totaliter insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Formam ad effectũ publicationis præscribit.

§. 9. *Vt autẽ præsentes literæ ad omnium notitiã deducantur, neuè aliquis ignorantiã earũ prætendere, aut contra eas se excusare valeat, illas in valuis S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum Basilicarum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicę, ac acie campi Florę de more affigi, & publicari, earumq; exempla inibi affixa dimitti, ac post publicationem huiusmodi omnes, & singulos, quos concernunt, & concernẽt in futurum,*

rum, perinde arceant, & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimata fuissent.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 10. *Quódque earum transumptis, etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eamdem prorsus fidem in iudicio, & extra vbique gentium, & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Et nihilominus, vt ad maiorem notitiam singulorum, & quorumcumque Religiosorum prædictorum præsentes deueniant, etiam volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus Generalibus, Superioribus, & Prælatis prædictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, seu Congregationibus prouincialibus, vel generalibus cuiuscumq; Prouinciæ, tam in Italia, quam extra, præsentes nostras literas legi, & publicari faciant, & procurent. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Incarn. Dom. 1606. Kalend. Sept. Pontif. nostri anno 2.*

§. I.

1 Noto, quòd Pius IV. per suam const. quæ incipit, Pastoris æterni, quam refert Cherub. to. 2. bull. in Pio IV. const. eius 51. pag. 66. dedit facultatem Inquisitoribus cognoscendi de causis ad suum tribunal pertinentibus contra quoscumque Regulares exemptos, dummodò eorum Superiores non præuenerint. Quam præuentionem hic Pontifex tollit, concedendo dictis Inquisitoribus, vt contra quoscumque Regulares possint procedere, & quòd Superiores regulares in dictis causis se intromittere non possint. Vide 3. p. direct. Inquisit. quæst. 28. vbi multa tradit Pegna comment. 77. Farin. tract. de hæresi, q. 186. §. 2. num. 28. Azo. to. 1. inst. mor. lib. 8. c. 18 q. 12. Rodriq. to. 2. q. reg. q. 81. art. 1. Sanctarell. tract. de hæresi, cap. 40. dub. 3. nu. 20. Mol. to. 6. disp. 28. num. 18.

2 Noto 2. quòd licèt possint Inquisitores inquirere contra quoscumq; Religiosos exemptos, non possunt tamen inquirere contra Generales Ordinum, vel Religionum Militiarum, ob prærogatiuam dignitatis. Ita Pegna, Rodriq. loco cit. & Farinac. In generali enim locutione non veniunt ea, quæ habent nomen speciale, & elegans, vt optimè Gutierr. lib. 3. pract. quæst. q. 16. num. 51. & colligitur ex cap. de multa, de præben. & cap. Sedes Apostolica, de rescript. cap. final. de off. deleg. in 6. & cap. Ne aliqui, de priu. eod. lib. Potest etiam citari Gomes q. 4. ad reg. Cancell. versu Et in eadem; vbi probat commune illud dicterium, quòd Lex generaliter loquens numquam comprehendit casus specialiter priuilegiatos. Contra hos cum procedendum est, res priùs est nuncianda Inquisitoribus generalibus, qui, causa cognita, decernat, quid opus facto sit. Possunt tamen Inquisitores recipere dicta testium, & si dicti Generales essent suspecti de fuga, possent Inquisitores eos incarcerare, & ad Inquisitores generales remittere. Similiter si aliquid molirentur, quod in manifestum fidei detrimentum, & fidelium perniciem conuerteretur, Ita Pegna loc. cit.

§. II.

3 Quæres quænam sint causæ illæ, quę ad officium Inquisitorum spectant, in quibus se non possunt Superiores regulares intromittere.

R. Inquisitores iure communi inquirere primò in hæreticos. Hæreticus autem est, qui habet aliquem errorem in intellectu contra fidem cum pertinacia. Ita Tol. in sum. lib. 1. cap. 19. nu. 2. Vide plures huiusmodi definitiones apud Farinac. tract. de hæresi, q. 178. §. 1. n. 30. & Sanctar. tract. de hæresi, c. 1. à nu. 3. Et nota, quòd etiam qui pertinaciter de rebus fidei dubitat hæreticus est; Sanctar. nu. 13. Similiter qui pertinaciter asseteret aliquid contra ea, quæ ad fidem non pertinent, licèt sit in sacra Scriptura dispositum, vt Tobiam non habuisse canem, vel Aaron non habuisse barbam, mentitur enim Deum, à quo Scriptura sacra dicata est. Ita Ricciull. de iure pers. lib. 5. c. 8. o. 4.

4 Secundò in credentes hæreticorum. Credentes autem hæreticorum dicuntur illi, qui specialiter nulla quidem hæresi infecti sunt, sed verbis tamen, vel factis id profitentur se credere, quod hæretici credunt veluti qui verbo, vel facto declarat se cum Caluinistis sentire, vel si dicat, se velle mori cum illorum erroribus: vel se credere, eos nihil contra fidem catholicam docere. Ita Azor. to. 1. lib. 8. c. 15. q. 1. Videatur Farinac. de her. q. 182. §. 8. à num. 104.

5 Tertiò in receptores. Receptores autem hæreticorum dicuntur, non qui hæreticos tamquam consanguineos recipiunt, sed qui scienter tamquam hæreticos domi, vel alicubi excipiunt. Azor tom. 1. lib. 8. c. 15. q. 2. Farin. de hæret. q. 181. §. 9. num. 132.

6 Quartò in defensores hæreticorum. Defensores autem dicuntur, qui quomodolibet impediunt capturam hæreticorum, condemnationem, animaduersionem, supplicium, & pœnam: qui quauis itidem ratione student, & curant, ne hæretici in manus iudicis deueniāt, aut ne denuncientur, accusentur, vel ne deferantur ad iudices eorum hæreses, prauaq; dogmata, ne examinētur, interrogentur. Deoiq; tales iudicantur, qui quauis ratione Inquisitorum munus, & functionem impediūt. Ita Azor. loc. cit. q. 6. Vide Farinac. loc. cit. §. 4. n. 56.

7 Quintò in fautores hæreticorum. Fautores autem dicuntur ex omissione, vel negligentia, vt Magistratus omittentes exequi contra hæreticos, quæ iure debetent. Et qui ex commissione, & facto excusant, prædicant, laudant, commendant scienter: Quique eis auxilium, & opem tulerint, vel vitæ necessaria ministrant; nisi id faciant, non ratione hæresis, sed propinquitatis: Azor loc. cit. q. 7. Farin. loco cit. §. 1. à n. 1.

8 Sextò in eos, qui legunt, vel qui apud se retinent, vel qui typis mandant libros hæreticorum prohibitos, siue damnatos. Pro explicatione istius casus vide Farin. de hæresi, q. 180. per totam. Azor. to. 1. instit. mor. lib. 8. cap. 16. 17. Sanch. 2. in decal. cap. 10. à o. 20. Rodriq. to. 2. q. reg. q. 82.

9 Hic aduerte, quòd Generalis cum consilio Collegarum potest concedere facultatem nostris fratribus legendi libros hereticos ad oppugnandum. Ita concessit Gregor. XIII. post Pium V. Societati Iesu; & habetur in eius comp. tit. Libri prohibiti, §. 1. & refert Rodriq. to. 2. q. reg. q. 82. art. 3.

10 Possunt etiam nostri fratres ad id habentes licentiam à Prouinciali, vti libris non hæreticis, licèt habeant annotationes, & scholia auctorum hæreticorum, aut quando auctores ipsi mali sunt, si libri non sunt editi ad stabilienda dogmata hæretica; & dummodò nomen auctoris, & errores, propter quos sunt prohibiti, deleantur. Possunt item emendare per se ipsos libros suspensos, & facere omnia, quæ in catalogo, & decreto S. R. Inquisitionis præcipiuntur, ad effectum vt illi retineri possint, dummodò errores deleantur, & ad id habeant facultatem a Prouinciali, qui solus eam dare potest, vt Rodriquez loc. cit. Ita concesserunt Pius V. & Greg. XIII. Soc. Iesu, vt in eius comp. tit. Libri prohibiti, §. 2. quæ priuilegia fuerunt concessa, non obstantibus bullis Cœnæ Domini, quotannis publicari solitis, vt patet ex bulla Greg. quam refert Rodriquez loc. cit. Similem concessionem fecerat Sixtus IV. Ordini Prædicatorum, & Minorum, vt Pereg. in suo comp. tit. Libri prohibiti. Neque his obstat const. Greg. X V. quæ incipit, *Apostolatus officium*; & infra. *Cum librorum prohibitorum lectio magno esse sincera fidei cultoribus detrimento noscatur, &, sicut accepimus, licentia libros huiusmodi legendi nimis excreuerint. Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in posterum*

quam

quam cautissime licentiæ huiusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus, prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas licentias legendi, & habendi libros quoscumque ob hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem, vel alias quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis, cuiuscumque gradus, & conditionis existentibus, etiam per literas Apostolicas, ad tempus, seu ad vitam, & aliter quomodocumque & ex quacumque causa, tam per literas in forma Breuis, quam aliter quomodocumque à nobis, seu prædecessoribus nostris Rom. Pontif. seu ab habentibus à nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem concessas, earum tenorem præsentibus pro expressis habentes, tenore præsentium reuocamus, cassamus & annullamus, ac pro reuocatis cassis, & annullatis haberi, nullique in posterum suffragari, quin immo libros per licentias huiusmodi permissos legentes, aut habentes, pœnas in sacris Canonibus, & const. Apost. & indicibus librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus. Et, paucis interpositis, iubet qui tales libros habuerint, ad Inquisitores, seu Ordinarios, qui eos quàm citiùs comburere debeant, deferre, & qui sciuerint similes libros habere, denunciare teneantur. Et quòd in posterum similes licentiæ non concedantur, nisi à Congreg. S. Officij. Est data Romæ 30. Decembris, 1623. Non obstat, inquam, quia loquitur de licentijs particularibus concessis ad legendos libros hæreticos, vel de hæresi suspectos, seu aliàs quomodocumque prohibitos; non autem de priuilegijs Regularibus concessis; neque his derogat. Et in omni casu suspensos, donec corrigantur, non prohibet legi ab his, qui aliàs habent per priuilegia facultatem.

11 Regulas librorum prohibitorum ex indice Clementis VIII. & propositiones, quæ expurgatione, & correctione indigent, vide in expurgatorio Brasichel in principio. Et in expurgatorio Sandoual.

12 Septimò in diffamatos de heresi. Diffamati autem de hæresi dicuntur illi, de quibus est publica vox, & fama, & communiter apud omnes, vel maiorem, & saniorem partem Ciuitatis, vel viciniæ, aut villæ, quòd tales hæresim prædicauerint, seu defensauerint, vel aliter illi hæresi adhæserint, Direct. Inquisitorum p. 2. q. 77. n. 1. Farinac. de hæresi, quæst. 187. §. 5. n. 53.

13 Octauò in suspectos de hæresi. Suspecti autem de hæresi dicuntur. 1. qui fidelium consortia deuitant, sua peccata non confitentur, diuina officia non audiunt, non ieiunant, diebus vetitis carnes comedunt. 2. qui facilè, & sæpe carnaliter cognoscunt mulieres consanguineas, affines, moniales, commatres, aliasque similes 3. qui horrenda iuramenta, execrabiles blasphemias, verba impudicissima proferunt. 4. sortilegi, & inuocantes dæmones. 5. testes recusantes se examini subijcere in causa hæresis. 6. qui primò de se, vel de alijs heresim confessi sunt, & postea negant. 7. non recusantes hæreticum. 8. libros hæreticorum retinentes. 9. duas ducentes vxores. 10. qui Christi fidem ore negant, licèt non corde. 11. apostatæ à Religione, si per annum in excommunicatione perstiterint, negligentes ad Religionem redire. 12. fideles cum hæreticis matrimonium contrahentes. 13. Officiales, & Domini temporales negligentes, in puniendis, & fugandis hæreticis, & requisiti recusantes eos apprehendere. 14. qui hæreticorum conciones audiunt, qui hæreticos receptant, illis fouent, eos defendunt, cum illis conuersantur, eos visitant, eis munera mittunt, cum illis confœderationes contrahunt, qui eos sepeliunt. 15. qui impediunt officium sanctæ inquisitionis, non tamen si id faciant ex amicitia, & consanguinitate, vel pretio. Ita Sanctar. in tract. de hæresi, c. 41. dub. 3. Videatur Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsum. 2. à num. 16. & 15. ponit tres gradus suspicionis, aliqui enim dicuntur violenter suspecti, aliqui vehementer suspecti, aliqui verò leuiter suspecti.

14 Nonò in schismaticos. Ii autem dicuntur, qui diuisi ab vnitate Ecclesiæ Romanæ, summo Pontifici subesse renuunt. Farin. de hæresi, q. 184. n. 8. 9.

15 Decimò in apostatas à fide. Hi autem sunt, qui fidem relinquunt christianam, quam in baptismo promiserunt, & transeunt ad Iudæos, Turcas, Saracenos, idolatras, hæreticos; Farin. de hæresi, q. 183. nu. 13. & hoc etiamsi id faciant ex libidine, vel desperatione, animo non linquentes catholicam fidem, quia quantùm ad Ecclesiam apostatæ sunt. Farin. ibid. num. 22.

16 Vndecimò in blasphemos, siue maledicos, qui proferunt verba hæresim continentia. Blasphemi autem, qui Inquisitorum iudicio subduntur, sunt illi, qui hereticales blasphemias euomunt, vt qui verba proferunt contra articulos fidei vt Deum non esse omnipotentem, B. V. non esse puram, sed meretricem, &c. Direct. Inquisit. p. 2. q. 41. nu. 2. vel proferunt verba, quæ habent significationem infidelitatis, & fidei abnegationem, & directè opponuntur concessioni fidei, vt abnego Deum, non credo in Deum discredo de Deo, renego fidem, vel Crucem D. Iesu Christi, vel chrisma, quod fronte recepi. Ita Pegna in directorio comm. 66. meretrix autem Dei, an sit hæreticalis dubitant aliqui; puto, quod non. Nam communiter non significatur, Deum meretricem habere, quo sensu sine dubio hereticalis esset, sed aliqua mulier, quæ aliquando fuit meretrix, nunc gratia Dei conuersa Deo est.

17 Duodecimò in sortilegos, diuinatores, magos, &c. qui in suis sortilegijs faciunt, vel admiscent aliqua, quæ heresim continent, aut sapiunt, vt si dæmonibus honorem latriæ, aut duliæ impendant, puerum rebaptizent; vel in sortilegio amatorio Deum abnegent, & Ecclesiæ sacramenta: aut in eodem sortilegio Ecclesiæ sacramenta, vt oleum sanctum, sacram Eucharistiam; vel sacramentalia, vt aquam benedictam, cereum paschale, vel candelas de arundine, vel Sanctorum reliquias, & agnos Dei admisceant. Ita direct. Inquis. p. 2. q. 42. n. 3. vbi Pegna comm. 67. Sortilegi autem, de quibus hic, dicuntur qui sub nomine fictæ religionis, per quasdam, quas Sanctorum sortes vocant, diuinationis sciẽtiam profitentur, aut quarumcumque scripturarum inspectione futura promittunt, vel qui diabolicam professi religionem, noxia quæque superstitiosa, aut elusoria dæmonis instructione patrant. Sortilegiorum autem species tres potissimùm sunt, diuinatoria, amatoria, venefica. Ita Godof. in theor. crim. §. Sortilegium, n. 2. & 5. Videatur Farin. de hær. q. 181.

18 Et si vis scite, quæ sortilegia contineant hæresim, & quæ hæresim sapiant, a di Mortin. del Rio lib. 5. magic. disquis. sect. 5. axiom. 1.

16 Si etiam vis scire, quæ propositio sit hæretica, quæ sapiat hæresim quæ erronea, quæ temeraria, quæ schismatica, quæ scandalosa, quæ iniuriosa, quæ impia, quæ blasphema, adi Ricciull. lib. 5. de iure pers. c. 8. per totum, Batiol. in flor. Inquis. post 3. par. pag. 187.

20 Decimotertiò in Regulares matrimonium contrahentes, siue publicè, siue secretè, sunt enim suspecti de hæresi, Rodriq. to. 3. q. regul. q. 1. art. 1. Menoch. de præsump. lib. 5. præsump. 6. num. 35. Contra quos adest etiam excommunicatio ipso iure in Clem. 1. de consang. & affin.

21 Decimoquartò in sollicitantes, tam fœminas, quàm viros ad inhonesta, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, aut tractatus habentes, siue id faciant pro se, siue pro alijs, lenonum officium exercentes, in actu sacramentalis confessionis, siue ante, vel post immediate, seu occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non secuta, siue extra occasionem confessionis in confessionario, aut loco quocumque vbi confessiones sacramentales audiantur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire. Ita Gregor. XV. per suam constitutionem 4. §. 6. infra, vbi multo dicam.

22 Decimoquinto in eos, qui non ordinati missam celebrant, & confessiones audiunt, Ita declarauit Greg. XIII. per suam constit. 21. apud Cherub. tom. 2. bull.

pag. 387. quæ incipit, Officij nostri partes; & Clem. VIII. per suam const. 81. apud eumdem Cherub. to. 3. bull. pag. 128. quæ incipit, Etsi aliàs, iussit hos degradari, & brachio seculari tradi.

23 Decimosextò in exercentes Astrologiæ iudiciariæ artem, etiamsi asserant, & protestentur, se id certò non affirmare? necnon in scienter legentes, aut retinentes libros consimiles, & de diuinatione tractantes, per constitut. 27. Sixti V. apud Cherub, tom. 2. bull. pag. 510. quæ incipit, Cœli, & terræ creator.

24 Aduerte hic, quòd dubitant Doctores, an hic motus proprius obliget in foro conscientiæ, quando Astrologi asserunt, se id certò non affirmare. Negant Valen. tom. 3. disp. 6. q. 12. p. 3. col. 3. versu Si autem; Suarez tom. 1. de Relig. lib. 2. de superst. cap. 11. numero 3. Del Rio lib. 4. mag. disq. cap. 2. quæst. 3. versu Secundò quo ad ipsam Naldus in sum. verbo Astrologus, num. 4. Affirmant Sanch. lib. 2. in decal. cap. 38. numero 34. Farin. tract. de hær. q. 181. §. 1. num. 59. Salas t. 2. q. 9. art. 5. tract. 5. disp. 2. sect. 3. num. 36. Hæc 2. opinio tutior est, cum præsertim non omnes Doctores pro 1. clarè loquantur. Vide alios casus huiusmodi apud Riccium 1. p. suæ praxis decis. 671. & 2. p. resol. 178. pro superstitionis signis.

25 Quæres, an quis teneatur sub pœna peccati mortalis denunciare incursum in vnum ex supradictis casibus, quem solus ipse nouit.

℞. Affirmatiuè. Ita Suarez de fide, disp. 20. sect. 4. nu. 7. Sanctar. de hær. cap. 9. nu. 2. licèt alij contrarium sentiant apud Suar. loc. cit. n. 6. Probatur ex cap. 2. de hæret. & cap. Quapropter 2. q. 7. Quod tamen limitandum puto, si talis pertinax sit, vt Tol. in sum. lib. 4. cap. 5. n. 1. & adhibita priùs fraterna correctione, vt Glossa in d. c. Quapropter, ver. Protinus; & dico infra in constit. 4. Greg. XV. §. 9. num. 26.

26 Nota etiam, quòd Greg. XV. per suam const. datam Romæ die 20. Martij, 1623. præcepit denunciari sortilegos, & maleficos his verbis *Omnipotentis Dei*; & infra. *Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolica potestatis plenitudine, tenore præsentium decernimus, præcipimus, & mandamus, vt constito, quòd aliquis pactum cum diabolo fecerit, & à fide apostatando, maleficijs, siue sortilegijs vnam, seu plures personas ita læserit, vt ex maleficio, vel sortilegio mors secuta sit, etiam pro primo lapsu, Curiæ seculari tradatur, debitis pœnis puniendus. Qui verò similiter apostatando, pactum cum diabolo, vt præfertur, fecerit, & maleficium, seu sortilegium commiserit, ex quo, licèt mors secuta non sit, infirmitas tamen, diuortia, impotentia generandi, siue animalibus, frugibus, vel alijs fructibus damnum notabile prouenerit, muro claudi, siue perpetuis carceribus in sancto inquisitionis officio, vbi illud existit, fabricandis mancipari debeat. Qui verò similium delinquentium notitiam habuerint, eos Episcopo, siue Inquisitori denunciare teneantur.*

27 Nota etiam præceptum illustrif. & reuerendiss. DD. Cardinalium Inquisitorum generalium, quod sic habet. *Præceptum de hæreticis, seu de hæresi suspectis sancto officio propalandis. Octauius Episcopus Prænestinus Bandinus, Carolus tit. S. Cæsarei Madrutius Io: Garsia tit. SS. quatuor Coronatorum Millinus; Fabritius tit. S. Augustini Verallus, Gaspar tit. S. Crucis in Ierusalem Borgia, F. Felix Centinus tit. S. Anastasiæ Asculanus; Scipio Cobellutius tit. S. Susannæ, F. Desiderius Scaglia tit. S. Clementis de Cremona; Ludouicus tit. S. Laurentij in Damaso Ludouisius Presbyteri & Ludouicus S. Adriani Diaconus de Lauallette nuncupati, miseratione diuina S. R. E. Cardinales in vniuersa Republica christiana aduersus hæreticam prauitatem inquisitores generales, à S. Sede Apostolica specialiter deputati. Vniuersis, & singulis Christi fidelibus, tam ecclesiasticis, quàm secularibus vtriusque sexus, cuiusuis status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, & quacumque dignitate, & auctoritate etiam maxima fulgentibus, harum serie, ac tenore, auctoritate nostra, & huiusmodi nostri officij, qua fungimur in hac parte, præcipimus, & mandamus, quatenus infra duodecim dies proximè computandos, quorum primos quatuor pro primo, & reliquos quatuor, primis quatuor immediatos pro secundo, & vltimos quatuor pro tertio termino, & peremptorio, ac trina monitione canonica assignamus, omnes, & singulos hæreticos, seu de hæresi quomodolibet suspectos, de quibus notitiam habuerint, debeant nobis, vel R. Commissario nostro quò ad habitantes in Vrbe, quò verò ad alios extra Vrbem, & vbiuis locorum degentes, Inquisitoribus, vel locorum Ordinarijs, vel eorum Vicarijs generalibus, sub excommunicationis maioris latæ sententiæ pœna, quam in contrarium facientes ipso facto incurrant, iudicialiter propalare, cuius excommunicationis maioris absolutionem S. D. N. Papæ, & nobis reseruamus. Certificantes huiusmodi conscientiæ suæ immemores, ac dictam excommunicationis pœnam contemnentes, quòd contra ipsos, tamquam contra hæreticorum fautores, & alias, prout, melius visum, & iuris fuerit, procedetur; Ideo, &c. Datum in nostra, & officij S. Romanæ vniuersalis Inquisitionis Congregatione die 3. Ianuarij 1623. Octauius Episcop. Prænestin. Cardinalis Bandinus. C. Card. Madrutius; Io: Garsia Card. Millinus. Fabr. Card. Verallus. G. Card. Borgia; Frater Felix Card. Asculanus. Scip. Cardin. S. Susannæ; Frater D. Card. de Cremona; L. Card. Ludouisius; L. Card. de Lauallette. Andreas de Pettinis S. R. & vniuer. Inquisitionis Not.* Aduerte autem circa has obligationes denunciandi, eas debere limitari, prout dictum est numero 25. Aduerto etiam, quòd licèt supradicta dispositio proponatur sub nomine præcepti, vnde aliqui opinati sunt, eam non esse perpetuam, mihi tamen omnino certum videtur, eam esse perpetuam; Tum quia si diceret, Decretum, nullus dubitaret, quin esset perpetuum; at præceptum, & decretum sæpius confunduntur in iure, vt ex Tusch. ver. Præceptum, concl. 480. num. 4. & 11. Et clariùs ex quadam const. Sixti V. circa agitationes taurorum, quæ incipit, Nuper siquidem, quam refert Gutier. lib. 1. can. qu. cap. 7. nu. 36. vbi postquam retulisset Papa const. quamdam Pij V. & Greg. XIII. ait, *Nos vt Romanorum Pontificum præcepta, prout decet, inuiolabiliter obseruentur*; vbi constit. Pontificum vocat præcepta: Contrarium tamen videtur dicere Abbas in cap. Venerabilis de iudic. num. 61. & Nald. in sum. verbo, lex num. 2. Tum quia ex dicto præcepto nullum apparet signum, quare non debeat esse perpetuum, illud enim *præcipimus, vt infra duodecim dies proximè computandos*, intelligo à die notitiæ delicti, non à die datæ dicti præcepti. Et colligitur ex eo, quia obligat vbique locorum; & pœna indefinitè posita perpetua est secundùm multos; proponitur autem sub nomine præcepti, fortè quia id est familiarius illi sancto tribunali.

28 Nota etiam, quòd Regulares recurrentes ad sanctum officium, vt in eo testimonium perhibeant, non possunt à suis Superioribus grauari. Ita decreuit Pius V. die 17. Augusti, anno 1567. sub his verbis. *S. D. N. Pius Papa V. in generali Congreg. sancti officij consulens libertati ipsius sancti officij, & indemnitati recurrentium ad illud, vel in eo testimonium perhibentium, statuit, & decreuit, vt Regulares quorumuis etiam Mendicantium Ordinum personæ, quæ pro tempore ad officium sanctæ Inquisitionis pro quocumque negotio recurrerint, seu confugerint, vel in eo testimonium perhibuerint veritatis, aut aliàs quomodolibet deposuerint, nequaquam à suis Superioribus per quinquennium continuum à die recursus, seu depositionis huiusmodi molestari, vel ex quacumque causa, vel excessibus prætensis personarum istarum, & de debitis propterea pœnis, seu pœnitentijs easdem imponendis nisi ipsi illustriss. Cardinales Inquisitores generales certiores facti fuerint, vel eis aliter clarè notificatum, & ab ipsis Cardinalibus desuper responsum fuerit.*

29 Nota etiam, quòd Regulares pœnitentiati à sancto officio sunt omnino inhabiles ad dignitates, etiamsi pœnitentias compleuerint. Ita die 1. Octobris

bris decreuit Vrban. VIII. anno 1626. sub his verbis. *In generali Congregatione S. R. & vniuers. Inquisitionis habita in Palatio Apostol. montis Quirin. coram S. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. Ill. DD. S. R. E. Cardinalibus in vniuersa Rep. aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus à S. Sede Apostolic. specialiter deputatis S. D. N. iustis de causis animum suum mouentibus decreuit, & statuit, vt in posterum Regulares omnes cuiusuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Instituti, quibus pro delictis ad S. Inquisitionis officium spectantibus pœnitentiæ genus aliquod impositum fuerit (salutaribus pœnitentijs exceptis) eo ipso ad omnes Religionis suæ gradus, & officia inhabiles censeantur, & deinceps (etiamsi pœnitentiæ tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenus possint, nisi priùs obtenta à S. D. N. vel ab hac Sacra Congregat., coram Sanctitate sua habenda, speciali, & expressa rehabilitationis gratia; Aliàs promotio qualibet nulla sit. & promouentes ipsi priuationem suorum officiorum, ac præterea vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrant, ad quæ restitui, nisi ab eodem S. D. N. vel ab eadem sacra Congreg. coram Sanctitate sua habenda, non possint. Præsens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S. D. N. Thomas de Federicis S. R. ac vniuers. Inquisitionis Not. substit. de mandato.*

30 Aduerte, quòd pœnitentiæ salutares dicuntur, quæ solæ extra iudicialiter infliguntur, & priuatim & in secreto complentur, ieiunia, disciplinæ, recitationes psalmorum, &c.

GREGORIVS XV.

Italus, Bononiensis, Nicolai de Ludouisijs filius, ad summum Pontificatum assumptus die 9. Februarij, anno 1621.

CONSTITVTIO I.

Confirmat priuilegia Minimorum.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad futuram rei memoriam.

Procemiũ. INiuncti nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt sacrarum Religionum in militanti Ecclesia suaues Domino fructus assiduè præstantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta, illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris concessa, quò validiùs subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter communiamus.

Supplicatio. §. 1. *Cum itaque, sicut dilecti filij Procurator generalis, & fratres Ordinis S. Francisci de Paula Minimi nuncupati, nobis nuper exponi fecerunt, ipsi diuersis priuilegijs, gratijs, & indultis, sibi, & eorum domibus regularibus, & Ordini à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris concessis gaudeant, eademque priuilegia, gratias, & indulta, pro maiori eorum validitate, Apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri plurimùm desiderant.*

Confirmat priuilegia. §. 2. *Nos Procuratoris, & fratrum prædictorum votis, quantùm cum Domino possumus, benignè annuere, ipsosque specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros fratribus prædictis, eorumque domibus regularibus, & Ordini concessa, dummodò sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa, & sacris Canonibus, ac Concilij Trid. decretis, & constitutionibus Apostolicis non aduersentur, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisq; inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus.*

Decretum irritans. §. 3. *Decernentes, præsentes literas validas, firmas, & efficaces existere, & fore, ac fratribus prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari debere. Necnon irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrarijs. §. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrarijs quibuscumq;. Datum Romæ, apud S. Mariam maiorem, sub annulo Piscat. die 11. Augusti, 1622. Pontific. nostri anno 2.*

CONSTITVTIO II.

Moderat exemptorum priuilegia circa animarum curam, & sacramentorum administrationem, sanctimonialium Monasteria, & prædicationem verbi Dei.

GREGORIVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Procemiu. INscrutabili Dei prouidentia vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licet imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ sollicitudinis partes esse dignoscimus,

aurea, aut alias nuncupatis; Conseruatorum deputationibus, eorumque atque alijs inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur, & quibusuis alijs, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiãsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quibus quò ad ea, quæ eisdem præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Dat formã has literas publicandi; & transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 12. Cæterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, vt eæ tamen omnibus innotescant, mandamus, illas ad valuas Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in acie campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem præsentium literarum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Prælati, seu personę in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pęnalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare pręsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romę, apud S. Petrum, anno Incar. Dom. 1622. Nonis Febr. Pontific. nostri anno 2.

DECLARATIONES

Aliquot Sacræ Congregationis Concilij super constitutione S.M. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, &c. Romæ, ex typographia R. Cameræ Apostolicæ 1623.

Posita constitutione fel. rec. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, &c. dubitatur.

1. An liceat Episcopis visitare altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur confessiones personarum secularium.

2. An Episcopi possint Regularibus præscribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia restringere, ac moderari in sacramentis administrandis.

3. An facultas Episcopis per constitutionem attributa in exemptos tam seculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis.

4. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis, proprium territorium, ac iurisdictionem quasi episcopalem habentibus.

5. An per eamdem constitutionem in illis verbis, Possit Episcopus, vna cum Superioribus regularibus, quarumcumque Abbatissarum, &c. electionibus, per se, vel per alium interesse, ac præsidere, ius Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censeatur.

6. An confessores monialium ante editam constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari.

7. An Superiores regulares similiter ante ipsius constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis.

8. An confessiones, quas audiunt Superiores regulares electi, seu deputati, vel confirmati post publicationem, & scientiam tenoris dictæ bullæ non obtenta Episcopi approbatione, sint nulla, atque irrita, necne.

9. An Regulares generaliter ab Episcopo approbati ad confessiones personarum secularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas confessiones monialium sibi subiectarum.

10. An regularis, ad audiendas confessiones monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatus, confessiones monialium alterius Monasterij audire possit.

11. An confessores regulares extraordinarij semel ab Epis. deputati, & approbati ad audiendas monialium confessiones pro vna vice infra annum ad præscriptum Sacri Concilij Trid. possint virtute dictæ approbationis pluries, tanquam confessores extraordinarij, earumdem confessiones audire, absque noua Episcopi licentia.

12. Cum in eadem constit. statutum sit, vt liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores regulares admonere, vt amoueant confessores monialium, atque administratores bonorum, ad earumdem monialium Monasteria pertinentium, ijsque Superioribus id facere detrectantibus habeat Episcopus facultatem prædictos confessores, & administratores amouendi, quoties, & quando opus esse iudicauerit; an eiusmodi causam Episcopus Superioribus regularibus significare teneatur.

13. An eadem constitutio, qua parte supponit Episc. iurisdictioni regulares delinquentes circa personas degentes intra septa Monasteriorum monialium, aut circa clausuram, vel bonorum administrationem eorumdem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò solum in notorijs, & cum scandalo populi.

SACRA CONGR. CARDINALIVM.

Const. Gregor. nõ subijcit Regul. iurisdictioni Episc. nisi cũ delinquũt in administrãdis sacramẽtis personis secularibus.

Concilij Trid. interpretum censuit, constitutionem S. M. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, nequaquam subijcere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis personis secularibus administrandis ijdem Regulares delinquunt; Ac propterea.

Episcopi nõ possunt visitare altaria Regul. nec loca vbi cõfessiones secularium audiũt. Vigore dictæ constit. non possũt Epis. restringere facultatem cõfessorum regul. Personæ nullius Diœces. nõ compre

Ad 1. dubium respondit, Episcopis non licere in vim eiusdem constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi confessiones personarum secularium audiuntur.

Ad 2. Hac in parte constitutionem nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam auctoritatem Episcopis in Regulares attribuisse; ideoque in vim ipsius constitutionis non posse Episcopos Regularibus præscribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in sacramentis administrandis restringere, aut moderari: Quod si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem constitutione sublatam.

Ad 3. censuit eiusmodi facultatem non intelligi tri-

hendontur.

butam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Hæc facultas nō competit Prælatis iurisdictionē quasi Episc. habentibus.

Ad 4. Non competere.

Ad 5. Ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per constitutionem attributum.

Per eam nō competere Episc. ius Abbatissas cōfirmādi.

Ad 6. Confessores quidem extraordinarios monialium nullatenus posse post constitutionem illarum confessiones audire, nisi prius ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò confessores ante constitutionis publicationem deputatos, posse, durante triennio, ab eorum deputatione inchoando, pergere in confessionibus sanctimonialium audiendis, absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quòd si contingat, vt illorum facultas a Sede Apostolica vltra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari?

Cōfessores extraordinarii nō possūt monial. confess. audire sine ordin. approb. ordinarij verò pergant durāte triēnio.

Ad 7. Superiores regulares electos, seu deputatos ante ipsius constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competit audiendi confessiones monialium sibi subiectarum, posse, durante eorum officio, pergere, sine alia Episcopi approbatione, in confessionibus audiendis illarum tantum, quæ sponte, ac proprio motu id ab eis petierint: At verò eos, qui post constitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officijs, seu dignitatibus, expleto iam tempore, a constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliàs legitime præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam posse sanctimonialium confessiones audire, nisi prius à Diœcesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Superiores reg. durāte eorum officio, cōfessiones monial. quę id petierint audiāt sine alia approbatione Episcopi.

Ad 8. Confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.

Confess. factæ contra formam hic præscriptam sunt nullæ.

Ad 9. Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad confessiones personarum secularium audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas confessiones monialium sibi subiectarum, sed egere quo ad hoc speciali Episcopi approbatione.

Reg. approbati generaliter ad audiendas confess. nō sunt approbati pro monialib.

Ad 10. Regularem ad audiendas confessiones monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatum, minimè posse audire confess. monialium alterius Monasterij.

Approbat. pro vno Monasterio, nō est approbatus pro alio.

Ad 11. Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad monialium confessiones pro vna vice audiendas, haud posse pluries in vim approbationis eiusmodi illarum confessiones audire: sed ab Episcopo toties esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.

Confes. extraordinarii pro vna vice approbati nō possunt alia vice audire.

Ad 12. Non teneri eiusmodi causam significare Superioribus Regularibus; sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam Sacra Congregatio serio onerauit, ne facultate sibi hac in parte attributa quoquo modo abutantur, cuius rei in districto Dei iudicio rationem reddituri.

Episc. non tenentur significare superioribus, quare debeant amouere confes. vel administratorea.

Ad 13. Constitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notorijs tantum, & cum populi scandalo.

Ista constit. habet locū in omnibus delictis.

Quæ Sacræ Congregationis responsa ad se relata fel. rec. Gregor. XV. & S.D.N. Vrbanus VIII. in omnibus approbarunt. A. Card. Caetanus. Prosper Fagnanus Sanctæ Cong. Secret.

14. An liceat Episcopo in vim constitutionis S. M. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, punire Regulares, qui ad Abbatissæ electionem procedunt ante tempus ipsi Episcopo significatum, aut die electionis eidem nullatenus pranunciata.

Tenentur Reg. Episc. significare diē electionis Abbatissæ, si Episc. declarauerit, se velle ei interesse.

Ad 14. Sacra Congreg. Cardin. Concil. Trident. interpretum respondit, Regulares ex eadem constit. ita demum teneri Episcopo significare diem electionis Abbatissæ, eumque vsque ad præfinitum tempus expectare, si antea ipse expressè declarauerit, se vti velle facultate sibi hac in parte attributa, Abbatissarumque electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere. Post eam verò declarationem licere Episcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus significatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatissæ electionem procedunt. Cos. Card. de Torres, Loco † Sigilli. Prosper Fagnanus Sacræ Congregat. Secr. Romæ ex Typographia R. Cameræ Apostolicæ. 1626.

CONSTITVTIO III.

Reuocat concessiones quascumque viuæ vocis oraculo, non tamen S. R. E. Cardinalibus factas, vel ipsorum manu firmata.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Romanus Pontifex in specula militantis Ecclesiæ diuina prouidentia constitutus, gratias, & indulta à se, & prædecessoribus suis concessa, iustis, interdum suadentibus causis, iuxta creditum sibi pastoralis officij debitum moderatur, aut reuocat, prout, rerum, & temporum qualitatibus debitè pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire.

Annullat prout in sūmario.

§. 1. Itaque motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula indulta, facultates, priuilegia, gratias, & concessiones quascumq; spirituales, & ecclesiasticas, tam ad forum interius, quàm ad exterius spectātes, ac tam ad supplicationem partium, quàm motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus à Sede Apostolica, quæ tamen viuæ vocis oraculo hactenus quandocumq; & qualitercumq; ex quauis etiā de necessitate exprimēda causa, quibusuis Collegijs, Capitulis, Ordinibus, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Societatibus, etiam Societati Iesu, ac Congregationibus quibuslibet, siue eorum, & earum respectiuè Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, Generalibus, vel Prouincialibus, quocumq; nomine nuncupatis Superioribus, etiam quomodolibet exemptis, ac Sedi prædictæ immediatè subiectis, cuiuscumq; dignitatis, præeminentiæ, aut quouis priuilegio munitis, non tamen ad supplicationē Regum concessas, in ijs videlicet, quæ non sunt sortita effectum, tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, ac reuocata, cassa, sublata, abrogata, & annullata, viribusq; & effectu vacua perpetuò fore, & esse, neque in posterum cuiquam suffragari posse, vel debere, neque aliquem ijs de cætero vti nullo modo posse, etiamsi expressa, & specifica mentio, etiam de verbo ad verbum de ijs facienda esset, decernimus, & declaramus; firmis tamen, & in suo robore permanentibus omnibus indultis, & alijs concessionibus prædictis, viuæ vocis oraculo S.R.E. Cardinalibus ad ipsorum, vel aliorum quorumcumque fauorem, propria S.R.E. Cardinalium manu firmatis, pro ipsis, vel alijs factis, & de quibus ijdem S.R.E. Cardinales testimonium in scriptis præbuerunt.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 2. Decernentes, præsentes literas, & in eis contenta quæcumq; etiam ex eo quòd quicumque in præmissis interesse habentes, seu habere prætendentes ad hoc vocati, & auditi nō fuerint, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, seu alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui iure, vel in controuersiam reuocari, ad terminos iuris reduci, aut aduersus illas quodcumque iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus posse, sed illas semper validas, & efficaces existere, & fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere.

§. 3. Sig-

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 3. *Sicq; per quoscumq; iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, & Nuntios, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicādi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogatio contrarijs.

§. 4. *Non obstātibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; priuilegijs, quoque, indultis, & literis Apostolicis, Ordinibus, Societatibus, & Cōgregationibus prædictis, eorumq; Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, & alijs Superioribus prædictis sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarū derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis, in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorū quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idē importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. *Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personę in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra illud, quæ præsētibus adhiberetur, si forēt exhibitæ, vel ostensæ; quòdq; eadem præsentes literæ, seu illarum exempla ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie campi Floræ affixæ, omnes ita arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent. Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem sub annulo Pisc. die 2. Iulij, 1622. Pontific. nostri anno 2.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 NOta, quòd *pro parte F. Dominici de Molina Ordinis Prædicatorum, & Procuratoris omnium Religionum Mendicantium, & non Mendicantium, Prouinciæ Bethicæ, stante constitutione fel. rec. Gregorij XV. reuocatoria oraculorum viuæ vocis, petitur declaratiuam gratiæ, & priuilegia viuæ vocis oraculo facto Magistris generalibus, Vicarijs generalibus, & Procuratoribus generalibus, concessa, eorum ordinibus, quæ sortita fuerunt effectum ante reuocationem, licet effectus habeat tractum successiuum, vel aliàs respiciant particulares personas, vt sunt præsentatura, vel magisteria obstante prædicta reuocatione, maneant in suo robore, & valida censeantur, vti in dicta reuocatoria constitutione nō comprehensa, vel aliqua indigeant reualidatione, tam in temporalibus, quàm in spiritualibus.*

Sacra Congregatio Cardinalium negotij Regularium præposita, Illustrissimo de Cremona deferente, prædictas gratias, & priuilegia in dicta reuocatoria constitutione non comprehendi, nullaque reualidatione indigere, proindeque validas, & valida fore, & esse eisdemq; secure vti posse censuit, prout aliàs fuit responsum. Romæ die 2. Aprilis, 1625. Ita refert Castel. de elect. cap. 5. num. 37. versu Pro parte.

2 Noto 2. quòd viuæ vocis oracula habent eamdem vim, quam aliæ constitutiones, vt dico supra in constitutione 17. Iulij II. num. 1.

3 Si quæras, an Cardinalibus in damnum tertij credendum sit, quando dicunt, se habere viuæ vocis oraculum S. D. N. Papæ.

℞. In præiudicium tertij non esse Cardinalibus credendum, etiamsi dicant habere viuæ vocis oraculum Papæ. Ita Abbas p. 2. consil. consil. 18. nu. 2. & in c. Quod super, de fide instrum. nu. 5. vbi eius Addit. versu Circa hoc multos textus, & Doctores adducit: Et idem Abbas in c. Sicut nobis, de sent. excomm. num. 6. vbi etiam eius Addit. verbo Cardinalis multa congregat. Felin in c. Quod super his, de fide instr. nu. 10. 11. Tusch. verbo Cardinalis, conclus. 103. n. 3. Glossa in c. Sicut nobis, de sent. excomm. verbo Alio modo; quæ respondet ad caput Nobilissimus, d. 97. quòd intelligatur quando nulli fit præiudicium. Facit cap. Cum à nobis, de testibus.

4 Vbi autem non agitur de præiudicio tertij, de stylo Curiæ Cardinali creditur. Tusch. loc. cit. n. 2. Quo pacto possunt intelligi Doctores, dicentes Cardinalibus esse credendum. Videatur Nau. li. 1. consil. de off. iud. del. cons. 9. num. 7. Farin. 2. p. dec. p. 1. decis. 339. Bellemera concl. Mascar. de prob. concl. 269.

5 An autem Papa possit statuere, quòd vni Cardinali plena fides adhibeatur in præiudicium tertij. Videtur, quòd non. Ita Addit. Panor. ad cap. Sicut nobis de sent. excomm. verbo Cardinalis; Couarr. in cap. Cum esses de testam. n. 3. Felin cap. vlt. de maior. & obedien. Anguian. lib. 3. controu. 19. num. 3. Rom. singul. 715. vbi multa congerunt Addit. Facit fortiter cap. Iudicas 3. qu. 9. & est expressè decisum in cap. Admonere. 33. q. 2.

CONSTITVTIO IIII.

Est contra confessarios sollicitantes pœnitentes in confessionibus.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiū.

VNiuersi Dominici gregis curam, quamquam immeriti, cœlesti dispensatione gerentes, sedulò inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagijs conseruetur immunis, multoq; maiori studio prouidere, vt omnis pestis ab ijs auertatur, quibus alios sanandi officium est commissum, ne, quod euangelica scripta nos admonent, sale infatuato, non sit in quo saliatur, & ad nihilum prosit vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

Motiua.

§. 1. *Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quibusdam in locis prouisum fuit vt impium, ac nefandum scelus, quod non solum inter Christi fideles non esse, sed nec etiā nominari debet, procul ab ijs arceatur, videlicet vt aliquis sacerdos ad sacras audiendas confessiones deputatis, sacrosancto pœnitentiæ sacramento, sollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aspidem porrigat, & ex cœlesti medico infernalis veneficus, ex patre spirituali proditor execrabilis animarum reddatur: Ideirco nos ea, quæ his perniciosissimis diaboli insidijs arcendis certis locis salubriter constituta sunt,*

sunt, vt nullibi desiderentur, quantum ex alto conceditur, prouidendum duximus.

Refert ad literas constitut. Pij IV.

§. 2. Aliàs siquidem à fel. rec. Pio Papa IV. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis, videlicet, Pius Papa IV. vener. fratri Archiepis. Hispalesi in Regnis Hispaniarũ hæreticę prauitatis Inquisitori generali. Cum sicut nuper nõ sine animi nostri molestia accepimus, diuersi sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atq; etiam in eorum Ciuitatibus, & Diœcesibus curã animarum habentes, siue eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abutantur, nec illi, & qui id instituit Domino, Deo, & Saluatori nostro IESV CHRISTO iniuriã facere vereãtur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dũ earũ audiunt confessiones, allicicẽdo, & prouocãdo seu allicere, & prouocare tẽtando, & procurãdo; ac loco earum per sacramentũ huiusmodi Creatori nostro reconciliationis, grauiori peccatorũ mole eas onerando, & in manibus diaboli tradendo, in diuinæ Maiestatis offensam, & animarum perniciẽ, Christi fidelium scandalum nõ modicum.

Sunt suspecti de hæresi, qui sollicitant in confessione.

§. 3. Nos in animum inducere nequeuntes, quòd qui de fide catholica rectè sentiunt, sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atq; doctrina plurimùm in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per aliũ, seu alios à te deputandũ, seu deputandos, cõtra omnes, & singulos, sacerdotes dictorũ Regnorum, ac illarũ Ciuitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tam seculares, quàm quorumuis etiã exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum Regulares, cuiuscumq; dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existat, tam super præmissis, quàm super fide catholica, & quid de ea sentiant, diligenter inquiras, & iuxta facultatum tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta excessuum suorum qualitates, prout iuris fuerit, punias, eos etiam, si, & prout de iure fuerit faciendũ, debita præcedente degradatione, secularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet, quorum ipsi sacerdotes fuerint etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Pisc. die 16. Aprilis, 1561. Pontif. nostri anno 2.

Confirmat prædictas literas Pij IV. & extẽdit ad omnes mundi partes.

§. 4. Igitur, vt literæ prædicta perpetuis futuris tẽporibus, & vbiq; locorum inuiolabiliter obseruẽtur motu proprio, & ex certa sciẽtia, ac matura deliberatione nostra, ac de consilio vener. fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, contra hæreticam prauitatem generaliũ Inquisitorum, præinsertas literas huiusmodi, ac omnia, & singula in eis contenta Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisq; omnibus, & singulis inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, illasq; non solùm in prædictis Regnis Hispaniarum, sed in quibusuis christiani orbis partibus firmiter, & inuiolabiliter obseruari præcipimus, & mandamus.

Declarat, quinam dicendi sint sollicitantes.

§. 5. Ac præterea, ne in futurum de pœna his delinquentibus imponenda, & de modo cõtra eosdem procedẽdi ab aliquo dubitari possit, statuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes & singuli sacerdotes, tã seculares, quàm quorumuis etiã quomodolibet, exemptorũ, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum, Institutorum, Societatum, & Congregationum Regularas, cuiuscumque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti existant, qui personas, quæcumque illæ sint, ad inhonesta, siue inter se, siue cum alijs quomodolibet perpetranda in actu sacramentalis confessionis, siue ante, vel post immediatè, seu occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non secuta, siue extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocumque vbi confessiones sacramentales audiantur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint, aut cũ eis illicitos, & inhonestos sermones, siue tractatus habuerint, in officio S. Inquisitionis seuerissimè, vt infra, puniantur.

Contra tales iubet procedi, prout in causis fidei, & determinat pœnas.

§. 6. Et præterea omnes hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorũ, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorũ vniuersi orbis christiani in suis quemq; Diœcesibus, & territorijs per has nostras, literas, etiam priuatiuè quò ad omnes alios, specialiter, ac perpetuò iudices delegamus, vt super his contra prædictos simul, vel separatim in omnibus, prout in causis fidei, iuxta sacrorum Canonum formam, necnon officij inquisitionis huiusmodi constitutiones, priuilegia, consuetudines, & decreta diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo ex huiusmodi nefarijs excessibus culpabiles repererint, in eos pro criminum qualitate, & circumstantijs, suspendentes ab executione ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcumque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, si Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum, absque vlla spe gratiæ, aliasque pœnas decernant, eos quoque, si pro delicti enormitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ seculari puniendos tradant.

Dat facultatẽ ad probationem huius delicti admittendi testes singulares.

§. 7. Dantes etiam facultatem venerab. fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus generalibus Inquisitoribus, ne delictum tam enorme, & Ecclesiæ Dei tam perniciosum remaneat ob probationum defectum impunitum, cum difficilis sit probationi, testibus etiam singularibus concurrentibus, præsumptionibus, indicijs, & alijs adminiculis, delictum probatum esse arbitrio suo iudicandi, & Curiæ seculari, vt præfertur, reum tradendum esse pronunciandi.

Derogat contrarijs.

§. 8. Non obstantibus omnibus, quæ dictus prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisq; contrarijs quibuscumque.

§. 9.

Confessores tenentur monere pœnitentes sollicitatos de obligatione denunciandi.

§. 9. *Mandantes omnibus confessarijs, vt suos pœnitentes, quos nouerint fuisse ab alijs, vt supra, sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes, seu, vt præfertur, tractantes, Inquisitoribus, seu locorum Ordinarijs prædictis; quòd si hoc officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum confessarios sollicitantes, seu tractantes vt supra, ijdem locorum Ordinarij, & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant.*

Transumptis fidem adhiberi, & publicari mandat.

§. 10. *Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra vbique habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ; quòdque eadem præsentes literæ, seu illarum exempla ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranens. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie campi Floræ affixæ omnes ita arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent.*

Datum Romæ, apud S. Mariam maiorem sub annulo Pisc. die 30. Augusti, 1622. Pontif. nostri anno 2.

§. I.

1 Noto 1. quòd hanc constitut. Pij IV. de qua hic, habes etiam apud Cherub. tom. 2. bull. in Pio IV. constitut. eius 31. pag. 46. Extat etiam alia dictæ omnino similis Pauli V. data Romæ, die 16. Septembr. anno 1608. quæ etiam incipit, Cum sicut nuper; quam refert Rod. à Cunha in princip. sui tract. de confess. sollicit. & Scort. in select. bull. theorem. 197. meminit decreti eiusdem Pauli V. de eadem materia. Extat etiam alia constitut. de hac materia Clement. VIII. data die 3. Decembr. 1592. de qua Molfes. 1. p. summ. tract. 7. cap. 24. num. 34.

2 Noto 2. quòd cum sollicitudo dicat vehemens studium ad aliquid agendum secundùm D. Thom. 2. 2. quæst. 47. artic. 9. sollicitantes in proposito dicuntur, qui in actu confessionis, vel immediatè ante, vel post, vel eius occasione. &c. inducere procurant persuasionibus, vel mendacijs, vel precibus, aut blandiijs, osculis, & tactibus, aut alijs signis personam ad aliquid inhonestum perpetrandum, siue hoc faciant per seipsos immediatè, siue per interpositam personam; Quod secundum licèt videatur durum: colligo tamen tum ex vi vocabuli, Sollicitare; dicitur enim mulierem quis sollicitare, siue per se ipsum id faciat, siue per lenonem; tum ex §. 5. huius constitut. quæ in sollicitatoribus includit, qui occasione confessionis sollicitant, sed occasione confessionis diceretur sollicitare confessor, qui audiens mulierem in confessione, eamque leuem ibi cognoscens, lenonem paulò post ad dictæ mulieris vestigia insequenda mitteret, eamque domum intrantem sollicitaret, seu etiam in itinere. Ita videtur dicere Graff. tom. 1. consil. lib. 4. de cognat. spirit. consil. 1. à num. 37. & de casib. reser. lib. 2. cap. 12. num. 30. E contra verò ex vi vocabuli non diceretur sollicitator, qui in confessionario de rebus turpibus cum aliqua muliere confabularetur, absque sollicitatione ad aliquid inhonestum perpetrandum; licèt hic casus in const. etiam comprehendatur, vt patet ex §. 5. quem ideo ibi puto fuisse expressum.

§. III.

3 Noto 1. circa illa verba *de præmissis quomodolibet diffamatos*, per quæ videtur significari, quòd constitut. non liget nisi eos, qui de hoc crimine iam fuerunt aliqua notati infamia. Atque ita quòd mulieres sollicitatæ non teneantur denunciare nisi eos qui tali fuerunt notati infamia, & contra tales solùm posse Inquisitores procedere. Noto, inquam, quòd hæc const. afficit omnes de hoc crimine suspectos, de quibus denunciatum est; & quòd mulieres sollicitatæ tenentur denunciare sollicitantes, etiamsi de iis nulla præcesserit infamia. Quia conceditur hac const. facultas Inquisitoribus procedendi contra istos eo modo, & forma, quibus contra hæreticos: At Inquisitores procedunt contra hæreticos denunciatos, & suspectos. Quare illa verba *Quomodolibet diffamatos*, connecti debent cum alijs inferiùs eodem §. positis *Diligenter inquiras*, ac si velit dicere, quod ad procedendum per viam inquisitionis contra tales criminosos, debet aliqualis infamia præcedere, nam de natura inquisitionis est, vt eam infamia præcedat: non per hoc vult Pontifex, quòd Inquisitor non possit procedere contra denunciatos, & accusatos, etiam non diffamatos. Atque hanc esse genuinam interpretationem illius clausulæ, docet A Cunha q. 4. num. 8.

4 Si quæras, an propter denunciationem vnius feminæ sollicitatæ possint Inquisitores procedere ad sollicitantis capturam, torturam, & condemnationem.

Respondet Freita in addit. ad Cunha, quæst. 4. à nu. 16. quòd non. Nam ait, vel fœmina inhonesta est, & tunc reijcienda; vel honesta, & facit tantùm præsumptionem, & aliquale indicium; vnicum autem indicium ad torquendum non sufficit, nec dictum vnius testis, nisi sit omni exceptione maior; fœmina autem numquam est omni exceptione maior; cap. Forus, de ver. signif. §. Testes. Farinac. lib. 1. consil. consil. 19. num. 20. Nec etiam, ait, delationem huiusmodi esse sufficientem ad carcerandum, sed solùm dicta delatio facit sufficiens indicium ad inquirendum: Quòd si per inquisitionem appareret confessarium esse malæ vitæ, tunc poterit capi, atque subinde torqueri. Ita Freita, nu. 28. A Cunha quæst. 23. num. 9. ait, testimonium duarum mulierum non esse sufficiens ad incarcerandum reum.

4 Sed dic clarius, quòd vel mulier denuncians confessarium est malæ famæ, & confessarius bonæ, & tunc non creditur mulieri denuncianti, quia præsumitur ex odio denunciasse; vel mulier est bonæ famæ, & confessarius malæ, & tunc proceditur ad capturam confessarij, & si examinatus neget, torquetur. Atque ita Inquisitores, quando denunciatur aliquis pro hoc delicto in illo sancto tribunali, priusquam ad capturam deueniant, sumunt secreta, & verbo tenus informationes de denunciante, & denunciato, quibus habitis, procedunt, vt dixi, & ita seruatur in praxi, prout testatur Molfes. tom. 1. summ. tract. 7. cap. 24. à num. 38. & Aloys. Ricc. collect. 149.

6 Noto 2. quòd confessarij sollicitantes sunt suspecti de hæresi. Patet ex illis verbis *Nos in animum inducere nequeuntes*, &c. & probant A Cunha qu. 2. num. 7. Sanctar. cap. 44. num. 2. de hæresi; Rodriq. tom. 2. q. reg. q. 27. art. 1. fine. Pegna in direct. Inquis. p. 2. comm. 8 t. col. 4. versu Ille quoque grauiter peccat. Molfes. 1. p. summ. tract. 7. cap. 24. num. 33. Et ratio est, nam cum sacramentum pœnitentiæ sit institutum ad delenda peccata ex sua primaria, & formali institutione, contra sacramenti substantiam facit, qui eo vtitur ad perpetrandum peccatum; vnde meritò suspicatur, quòd de eo malè sentiat; quia, quantum est ex se, conatur sacramentum profanare; & hoc etiamsi ardore solùm libidinis motus fuerit ad sollicitandum.

7 Noto 3. quòd confessor sollicitans mulieres in confessione ad alia peccata non carnalia, non subiacet pœnis huius const. A Cunha quæst. 8. n. 6. Sanctar. de hær. cap. 46. dub. vn. nu. 1. nam solùm in istis const. fit mentio de sacerdotibus sollicitantibus pœnitentes ad actus venereos, vnde extendere ad alia peccata esset nimia extensio, quæ neq; expressè, neq; tacitè in const. verbis continetur. Et in quodam decreto pro Inquisitoribus dato à Clem. VIII. quod referunt A Cunha, & Sanctar. dicitur,

dicitur, quod Inquisitores procedere debeant contra confessarios sollicitantes mulieres ad impudicitiam, & peccata carnis.

8 Noto 4. quòd mulieres sollicitantes confessarium ad venerea non comprehenduntur hac const. neq; confessores illas tenentur Inquisitoribus denunciare. Ita A Cunha qu. 9. num. 3. Sanctar. ca. 46. dub. vn. num. 4. quia constitutio loquitur de confessarijs sollicitantibus fœminas, non de fœminis sollicitantibus confessarios, quòd raré admodum solet accidere.

9 Sed quid, si confessarius consentiat mulieri sollicitanti in actu confessionis? Dico, quòd non incurrit pœnas huius const. quæ solùm intendit punire confessarios sollicitantes in confessione, non fornicarios. A Cunha qu. 11. num. 7. Sanctar. loc. cit. num. 2. Idem dic, si fœmina infirmitatem fingens, confessarium domum auocet & animo prauo manifestato, recusante confessario, ista minetur clamare, ab illo sibi vim inferri, nisi consentiat, & iste leui isto timore correptus consentiat. Freita addit. ad Cunha, p. 9. num. 9.

10 Sed quid, si mulier incipiat quidem primò sollicitare, & sollicitationem prosequatur deinde confessarius, itaut mutuo se polliceant. A Cunha q. 11. num. 11. Freita ibi, num. 24. putant, confessarium non subijci pœnis huius const. quia pœnæ appositæ in sollicitantem diriguntur; confessor autem hoc casu non potest dici sollicitator, sed sollicitationi consentiens, illectus a sollicitante muliere.

11 Quid etiam, si confessarius fœminam sollicitet, quam forté antea cognouit, non paratus ad audiendas confessiones, nec putans, mulierem velle confiteri, mulier autem, reiecta sollicitatione, confessionem petat, & statim confessor, omissa sollicitatione, eam audiat? Non incurrit has pœnas. Freitas addit. ad Cunha, q. 14. nu. 17. nam tunc non sollicitat confessionis intuitu. Sed si ista sollicitatio fiat in loco ad audiendas confessiones deputato, tunc incurret, per §. 5. huius const.

12 Noto 5. quòd si mulier consentiat confessario sollicitanti, adhuc tamen tenetur denunciare: Non tenetur tamen proprium consensum manifestare; nec potest super hoc ab Episcopo, vel Inquisitore interrogari. Et in casu, quo pœnitens, qui consensit, vellet consensum manifestare, non debet scribi in actis, tamquam res non spectans ad sanctum inquisitionis tribunal. Quæ omnia debent à confessarijs personis sollicitatis manifestari, ad eas inducendas ad denunciandos sollicitantes. Quòd si adhuc sollicitati noluerint dictos sollicitantes manifestare, poterunt Episcopi, vel Inquisitores dare auctoritatem confessario recipiendi in scriptis cum iuramento denunciationem personæ sollicitatæ, quæ consensit, quam statim confessarius tenebitur deferre Inquisitori, vel Episcopo. Ita decretum est in sacra Congr. die 27. Septembr. 1624. per literas datas omnibus Archiepiscopis, subscriptas à Card. Millino. Videatur Sanctar. tract. de hær. cap. 44. dub. vn. num. 12.

§. V.

13 Noto 1. quòd ante istam const. dubium erat, an sollicitantes ante, vel post confessionem immediatè, non actu ipso confessionis, comprehenderentur in const. Pij IV. Et multis, quos refert A Cunha qu. 5. num. 4. visum est, quòd non. Alijs autem, quòd sic. Sed post bullam hanc Greg. sublata est omnis difficultas illis verbis positis in hoc §. *Siue ante, vel post immediatè*, &c.

14 Noto 2. quòd confessarij sollicitantes pueros subiacent pœnis huius const. Quod modò est sine controuersia, vt patet ex hoc §. 5. ibi. *Qui personas, quacumq; illa sint.* Licèt ante hanc const. tenuerint, etiam viri doctissimi, quos citat, & sequitur A Cunha q. 6. nu. 6. Quarant. in summ. bull. ver. Confessor, versu Ampliatur, pag. mihi 2, 9. Lopez 1. p. instr. cap. 35. versu At hic iam, & alij, quos refert Sanctar. cap. 45. dub. vn. num. 1. tenet & iam Rodriq. tom. 1. qu. reg. qu. 59. art. 4. fine, & tom. 2. q. 27. art. 3. Et ita declarasse Paulum V. anno 1612. die 29. Nouembr. constat ex literis Card. Millini, scriptis ad generalem Inquisit. Lusitaniæ anno 1613. die 28. Febr. vt refert Freita addit. ad Cunha, qu. 6. nu. 26. & Scor. in in select. bull. theor. 197.

15 Noto 3. quòd ante bullam Greg. XV. vigore bullarum Pij IV. & Pauli V. probabile erat, quòd sacerdos sollicitans fœminam in loco solito audire confessiones, si verè eius confessionem non audiret, nec fœmina ad se confitendum accederet, licèt si fingeret eam absoluere pro vitando scandalo, non incurrere has pœnas. Ita sensit A Cunha, qu. 15. licèt pro contraria multa etiam adduca, quæ non resoluit à num. 3. tenuit etiam Freita resolutè ibid. num. 11. & Sanctar. cap. 46. dub. vn. num. 6. quia in bullis Pij, & Pauli solùm puniebantur sacramento pœnitentiæ abutentes. At post bullam Greg. non est locus ampliùs disputationi, exprimitur enim hic casus hoc §. ibi *Aut in locis, vbi confessiones sacramentales*, &c. Quod etiam declarasse Paulum V. die 10. Iulij 1614. refert. Longus 1. p. de cas. reseru. sect. 2. art. 22. num. 4. fine: etiam non sollicitando, sed solùm de inhonestis in dicto loco tractando.

16 Noto 4. quòd si confessarius sollicitet fœminam in actu confessionis, vt tradat ei suam filiam, seu aliam personam, vel si sollicitet mulierem, vt consentiat tali amico suo, incurrit pœnas huius const. Ita A Cunha q. 17. num. 5. Freita ibi, nu. 13. Graff. de cognat. spirit. tom. 1. consil. lib. 4. consil. 1. nu. 41. & 42. Sanctar. tract. de hær. cap. 44. nu. 19. At post hanc bullam Greg. de hoc nulla est dubitatio, vt patet ex hoc §. ibi, *Siue inter se, siue cum alijs*. Castro tract. 4. disp. 9. p. 5. num. 1.

17 Noto 5. quòd sacerdos non incurrit pœnas huius const. si sollicitet fœminam, ministrando ei alia sacramenta; baptismi, Eucharistiæ, matrimonij, &c. Ita A Cunha q. 16. num. 4. Sanctar. cap. 46. num. 5. Quia, cum côstat de legislatoris mente, legis extensio fieri non debet, nec coniecturis locus relinquitur; At hic constat, Pontificem solum interdisse obuiare abusibus, qui sacramento pœnitentiæ frequentiùs, faciliùs & commodiùs fieri possunt.

18 Noto 6. quòd non possunt Inquisitores procedere contra confessarios incestum cum filiabus spiritualibus committentes. Nau. lib. 5. consil. de hæret. cons. 2. n. 1. Graff. p. 1. lib. 2. cap. 48. num. 16. A Cunha q. 5. nu. 14. Licèt enim commisceri cum filiabus spiritualibus sacrilegium sit ratione specialis prohibitionis Ecclesiæ, cap. Omnes quoque cap. Si quis Sacerdos; cap. Non debet Episcopus 30. q. 1. vnde est circumstantia necessariò in confessione aperienda, vt probat cum multis Sanch. lib. 7. de matr. disp. 55. nu. 3. Lopez 1. p. instr. cap. 35. versu At hic iam; licèt Sà verbo Confessio, nu. 26. Henriquez lib. 1. cap. 14. num. 8. & alijs apud ipsum Sanch. loc. cit. num. 2. contrarium teneant, existimantes, nullam cognationem spiritualem oriri inter confessarium, & pœnitentem, id conantes probare ex cap. fin. in fine, de cognat. spir. in 6. quod certè cum sua Glossa id aperte dicere videtur. Freita addit. ad Cunha, q. 5. nu. 53. existimat in praxi vtramq; opinionem posse seruari. Et aduerte, quòd confessarius si maribus, quos in confessione audiuit, se immisceat, non tenetur circumstantiam confiteri. Quia capita cit. inducentia cognationem spiritualem inter pœnitentem, & confessarium, loquuntur de fœminis, vt patet. Ita Freita loc. cit. num. 55. Licet, inquam, contrahatur hæc spiritualis cognatio inter pœnitentem, & confessarium, non possunt tamen Inquisitores contra tales confessarios procedere, vt dicunt præfati Doctores; quia id nullo iure cauetur.

19 Si quæras, an filia spiritualis sit, quam sacerdos semel audiuit, & non absoluit. Graff. tom. 1. consil. lib. 4. de cogn. spir. cons. 1. nu. 20. ait, quòd sic, quia talis confessio sacramentalis est, & ibi audita tenetur sacerdos tenere sub sigillo confessionis. Alij tamen negant apud ipsum, quibus assentio, quando non ex malitia, vt cum ea fornicaretur, confessarius absolutionem denegauit; nam verè illa filia spiritualis non est.

§. VI.

§. VI.

20 NOto 1. quòd inquirere de hoc delicto hodie pertinet ad Inquisitores hæreticæ prauitatis,& ad Ordinarios locorum simul, vel separatim, vt patet ex §. 6. Priuatiuè quò ad Regularium Superiores, vt etiam patet ex const. 9. Pauli V. supra, & refert decretum speciale circa hoc Clem. VIII. A Cunha num. 10. & patet ex hoc §. 6. illis verbis *etiam priuatiuè quò ad omnes alios specialiter*: Quare Episcopi possunt in causa sollicitationis procedere accumulatiuè cum Inquisitoribus, idest sicut Inquisitores, & inter eos datur locus præuentioni, quando simul non procedunt. Et pro intelligentia istorum terminorum. Accumulatiuè, & Priuatiuè, pono hoc exemplum. Datur alicui inferiori auctoritas faciendi aliquid accumulatiuè cum Superiore, significat, quòd inferior potest vti illa iurisdictione sicut Superior, & quòd inter eos datur locus præuentioni. Si verò detur priuatiuè, significat: quòd Superior non possit se intromittere in tali causa, sicut hic, cum dicitur *etiam priuatiuè quò ad omnes alios*, significatur, quòd Superiores regulares, qui alioquin iurisdictionem habent ordinariam in suos subditos, quò ad hunc casum illa priuantur. Videatur Couarruu. in cap. Alma mater, p. 1. §. 12. num. 3.

21 Noto 2. quòd Inquisitores possunt,& debent procedere contra confessarios, qui non verbis expressis, sed solùm tacitis, & occultis alliciunt pœnitentes ad actus inhonestos,vt si illos de pulcritudine, venustate, &c.laudent.Ita A Cunha q.7.num. 13. Sanctarel. tract. de hær.cap.44.num.9. tum quia talis videtur esse mens Pontificis,vt constat ex illis verbis positis §.1. *vt ab omnibus prauis contagijs*, &c. tum quia confessarij huiusmodi blanditijs abutuntur sacramentum pœnitentiæ; tùm quia præbent mulieribus accedentibus ad confessionem scandalum, & magnam suspicionem, quòd velint ad actus turpes allicere. Neque valet, quòd lex pœnalis non est extendenda: Nam quando est sancita in animæ fauorem, extendi debet vt fauorabilis, vt dicunt Doctores in cap. Si quis suadente. Quod licèt loquatur solùm de Clericis intelligitur tamen etiam de nouitijs,& Conuersis. A Cunha quæst.7.num. 12. Glossa in cap. Sciant cuncti. de elect. in 6. verbo Alios; & in c. Si postquam,eodem tit. verb. prouisione, in fine. Freita addit. ad Cunha,q.7. num. 42. Itaque mulieres, quæ non solùm verbis claris, sed etiam tacitis, subobscuris,& ambiguis, seu etiam nutibus, vel tactibus fuerint ad libidinem à confessarijs sollicitatæ, debent eos Inquisitoribus denunciare. Limita tamen, nisi verba etiam inhonesta à confessore prolata, essent necessaria pro complemento sacramenti. V. G. si quærat, an intra vas, vel extra illud seminatum fuerit, &c. Pro quibus vide Molfes. 1. p. summ. tract. 7. cap. 24. num. 43.

§. VII.

22 NOto, hoc crimen posse plenè probari per fœminas, quæ sint testes singulares, adiunctis præsumptionibus,indicijs,& alijs adminiculis iuris. Ita concessit Gregorius hoc §.7. Id etiam potuisse fieri ante hanc bullam,docet A Cunha q. 22. num. 8. & in sequentibus id multis probat. Et ratio est,quia hoc delictum,cum fiat inter solam fœminam,& confessarium, aliter probari non potest, & frustra aliàs essent horum Pontificum constit. Testes adminiculantes dicuntur, qui super vnico deponunt actu,vt in cap. vlt. de success. ab intest.& Decius consil.658.num. 10. Freita addit. ad Cunha,q. 22.num. 18. Testes verò singulares dicuntur, & sunt, qui de diuersis actibus diuerso loco, & tempore gestis deponunt cap. Nihilominus 3. qu. 9. Panorm. c. Bonæ mem. el 1. de elect. Videatur Farin. p. 2. prax. crimin. q. 62. à nu. 26. Nota etiam,quòd per testes singulares potest probari, aliquem esse hæreticum, vel hæresim olere. A Cunha q. 22. num. 12. qui multos citat. Et crimen violationis sigilli, nisi per testes singulares probari potest. A Cunha loc. cit. num. 10.

23 Si quæras, quot testibus indigeat huius criminis plena probatio.

℟. Varias esse Doctorum sententias. Param. de orig. Inquisit. apud Cunha q. 23. num. 3. fine existimat, per duos testes fœminas hoc delictum sufficienter probari; quem impugnat meritò à Cunha à num. 4. quantumuis illæ duæ mulieres sint magnæ conditionis. Nam testimonium mulierum muliebre est; licèt enim admittantur, vbi veritas aliter haberi non potest, vt Mascard. concl. 462. num. 6. concl. 762. num. 16. & 22. verùm in capitalibus tres fœminæ non conualescunt. Freita addit. ad Cunha, q. 23. num. 24 Lucius apud Freita num. 22. tres testes exigit ad hoc crimen probandum. A Cunha requirit quatuor earum fœminarum, quas ducit diuini spiritus zelus, non odium, non iniqua alia quæuis causa. Ita q. 23. nu. 11. Meliùs linquitur Inquisitorum prudenti iudicio, vt Freita loc. cit. num. 25. Sanctar. de hær. cap. 44. dub. vn. num. 6.

§. IX.

24 NOto 1. quòd mulieres, seu masculi sollicitati à confessarijs in sacramento pœnitentiæ tenentur sub peccato mortali eos Inquisitoribus denunciare, alioquin non possunt absolui à confessarijs, quantumcumq; priuilegiatis. Rodriq. tom. 2. q. reg. q. 27. art. 1. & in sum. p. 1. cap. 207. concl. 1. A Cunha q. 21. num. 6. Sanctar. cap. 46. dub. vn. nu. 10. Probatur, quia ad id tenentur (abstrahendo ab edictis particularibus, quæ diuersa sunt in diuersis Prouincijs,& Regnis,& in partibus Hispaniarum præsertim continent pœnam excommunicationis) sub mortali: Nam Greg. XV. ait hoc §. *Mandantes omnibus confessarijs*,&c. Quod præceptum in re graui ad mortale obligat. Ergo si confessarij tenentur monere pœnitentes, quos nouerint, &c. de obligatione denunciandi sollicitantes, signum est, istam obligationem, cum sit in re graui, mortale peccatum inducere. Ergo si nolint denunciare, cum nolint à mortali recedere, absoluendi non sunt: Nisi fortè firmiter promittant denunciaturos, si adsit causa, propter quam prudenti confessario videatur, denunciationem esse differendam; vel si cessasset causa denunciandi; quia V. G. confessarius, qui sollicitauit, mortuus est.

25 Noto 2. quòd confessarius sollicitans ab omnibus absolui potest. A Cunha q. 21. num. 2. Rodriq. in summ. 1. cap. 208. concl. 1. Henriq. lib. 6. cap. 10. §. 2. in comm. lit. H. Freita addit. ad Cunha, q. 21. nu. 21. Quia præceptum dirigitur in non reuelantem, non in sollicitantem.

26 Noto 3. quòd mulier à confessario sollicitata, priusquam illum Inquisitoribus denunciet, tenetur eum fraternè corrigere, si spem emendationis probabilem habeat; quam spem nouerit ex rubore peccantis, ex submissione, ex vi,& affectu, quo nititur impetrare veniam, ex longo temporis interuallo post commissum delictum,& alijsq; huiuscemodi indicijs: Quòd si, dictis, vel aliquibus ex dictis indicijs stantibus, mulier sollicitata fraternam correctionem prætermiserit, peccabit omnino mortaliter, ex illo principio ab omnibus theologis approbato, quòd Præceptum correctionis fraternæ obligat sub mortali, quando adest probabilis spes lucrandi fratrem. Quod docet D. Thom. quodlib. 1. art. 16. Graff. 1. p. decis. lib. 2. cap. 69. num. 18. Hanc opinionem, quòd scilicet hoc peccatum admittat correctionem fraternam, tenui tom. 1. Relig. q. 1. cap. 16. §. 2. in fine, cum Ledes. p. 2. summ. tract. 4. cap. 4. concl. 24. dub. 2. & in generali multos citaui, censentes etiam, peccatum hæresis fraternam correctionem admittere, & plures citat A Cunha q. 18. nu. 4. quam nunc confirmo ex D. Paulo ad Titum 3. vbi ait, *hæreticum hominem post vnam, aut secundam correctionem euita*. Quam doctrinam firmat A Cunha, dum loc. citat. numer. 14. ait, quòd si quis firmiter existimaret, quòd statim per se-

per secretam admonitionem posset huiusmodi mala impedire, correctionem adhibere teneretur; & dicit hanc verè veram esse opinionem D.Tho.2.2. q. 33. art. 7. Et verè, cum præceptum correctionis fraternæ sit iuris naturalis, ex Soto de ratione teg.sect.membr.4. q. 1. concl. 1. à Domino renouatum Matth. 18. non video, quare in hoc peccato, cum adest spes probabilis lucrandi fratrem, omitti debeat. Cum præsertim præsumendum sit, confessarium vehementissima tentatione, quæ illum dementauerit, ad tale scelus perpetrandum fuisse impulsum. Facit etiam cap. 2. de hæret. vbi dicitur, *Qui alios, cum potest, ab errore non reuocat, seipsum errare demonstrat.* Vide Nau.lib.5.consil.de hæret. conf. 3.

27 Neque contra hoc faciunt edicta, quæ solent publicari ab Inquisitoribus, quibus præcipiunt sub anathematis censura, vt quisquis aliquid sciuerit eorum delictorum, quorum in edicto mentio fit, statim deferat ad ipsos, absque aliqua consultatione. Nam huiusmodi edicta humana intelligenda semper sunt cum modificatione, seruata forma euangelica in admonitione facienda. Quam responsionem admittit Ban.2. 2. q.33.art.8.dub. 2. ad 7. dum respondet ad replicam argumenti in contrarium. Illud autem, quòd deferantur huiusmodi delicta absque consultatione, non vult dicere, quòd qui sciuerit, non teneatur fraternè admonere peccantem, sed quòd non debeat delicta cum aliquo consultare, eo quod huiusmodi delicta, multa attentione, & consultatione præmissa, existimantur boni communis christianæ Reipublicæ destructiua. Non tamen veniat in mentem alicuius fidelis, mentem piissimorum Patrum esse, vt in sacramentali confessione non liceat cuilibet statum suæ conscientiæ scrupulosæ aperire discreto confessori, qui tenebitur, si res dubia est, mittere pœnitentem, vt consulat aliquem ex Patribus sancti officij. Hæc Bannes loc. cit.

28 Noto 4. aliquas posse assignari causas, propter quas persona sollicitata non teneatur, saltem statim, sollicitantem denunciare; sed possit, & debeat à confessarijs absolui cum opportunis cautelis. Et prima esse potest metus probabilis mortis, vel truncationis alicuius membri, seu etiam vulneris, præsertim in facie. Qui quidem metus, si cadat in constantem virum, excusabit personam sollicitatam à denunciatione. Ita A Cunha, q. 19. num. 5. qui id probat ex cap. Cum dilectus, de his, quæ vi. Idem dicendum est, si fœmina non suam propriam mortem, sed ipsam filiorum timeat, vel etiam si timeat mortem viri sui, seu etiam consanguineorum, & affinium, vel domesticorum, vt probat Sanch.lib.4.de matrim.disput.4.per totam, & A Cunha loc. cit.nu.6.7.& 8. Et ratio est, quia secundùm communem sententiam metus cadens in virum constantem excusat à legis obseruantia: Ita Sotus lib.7.de iust.q.2. art. 1. in solut.ad 1. Syluest.verbo Metus, q.7. D.Th.2.2.q. 147. artic. 3. ad 2. vbi ponit hanc conclusionem vniuersalem in omnibus præceptis positiuis, & humanis. *Si quis ex rationabili causa statutum non referret, præcipue in casu, in quo etiamsi legislator adesset, non decerneret esse seruandum, talis transgressio non constituit peccatum mortale.* Quando autem dico, In constantem virum, limita, attenta conditione personæ; nam alioquin metus, qui terrebit virum quietum, pacificum, inermem, non terrebit militem rixosum, assuetum armis; & sic de fœmina, in qua minor metus desideratur, quàm in viro. Vnde optimè Sanch.lib.4.de matrim.disp.3. nu. 2. metum cadentem in constantem virum resoluit, attendendum esse respectu patientis illum.

29 2. Excusabitur fœmina à denunciatione, si timeat honoris amissionem. Ita Sanch. loc. cit. disp. 5. num. 11. A Cunha q. 19 num. 9. qui alios citat; Nam viro bono grauior est honoris iactura morte ipsa. Sed in hoc cauendum est, ne trepidetur à timore, vbi timor non est, & suadendum mulieri, non esse inhonestum comparere coram Inquisitoribus pro catholicæ fidei defensione ad denunciandum taliter delinquentes.

30 3. Si timeat infamiam iuris, vel facti, cui non facilè occurri potest. Sanchez loc.cit.nu. 14. 15. A Cunha numero 10. Quia timor infamiæ æquiparatur metui mortis, leg. Iusta, ff. De manumissis vind. Sanchez num. 15.

31 4. Si mulieri sollicitatæ constet de emendatione sollicitantis. A Cunha q.3.nu. 15. Freita num. 34. Et ratio est, quia cum probauerimus, num. 26. hoc peccatum fraternam correctionem admittere, si hæc profuit, vel fine hac peccatum est emendatum, quod solùm fraterna correctio requirit, non est cur ad denunciandum procedatur.

32 5. Non tenetur mulier denunciare confessarium sollicitantem, quando hic ex aliarum delatione confessus, vel conuictus abiurauit. Freita add.ad Cunha, q. 3. num.34. Quia tunc de emendatione constat; & sic fœmina, quæ noluit eum denunciare, absolui poterit, cum iam cessauerit denunciandi obligatio.

33 Ad vltimum nota, quòd optimè faciet confessor, qui in tantum scelus prorupetit, si sponte coram Inquisitoribus compareat, & peccatum suum fateatur; mos enim est sanctissimi illius tribunalis, quod solum puritatem fidei, & fidelium emendationem intendit, vt cum sponte comparentibus mitissimè se habeat. Et prodest etiam ista spontanea comparitio, quòd, si confessarius deinde denunciatus fuerit, non recipietur denunciatio, cum iam denunciatus discesserit ab illo sanctissimo tribunali emendatus. Ita monet Molfes. 1. p. summ.tract.7.cap.24.num.45.46. qui addit, id procedere, etiamsi sollicitans fuisset denunciatus hic Genuæ V. G. & ipse sponte comparuisset ante dictam denunciationem Romæ. Nam non posset ab Inquisitore Genuensi ampliùs puniri; emendatus enim in vno iudicio, non est molestandus in alio pro eodem delicto, leg. Senatus, ff. de accusat. Et docet Tusch. verbo Condemnatus semel, conclus. 573.

34 Scias denique, datas esse literas omnibus Archiepiscopis, & Vicarijs generalibus eorum die 3. Octobris, 1626. subscriptas Cardinalis Millinus, quibus præcipitur dictis Ordinarijs de mandato S. D. N. Vrbani VIII. vt omnibus sacerdotibus tam regularibus, quàm secularibus approbandis ad confessiones audiendas, in actu ipso approbationis legatur, & intimetur hæc const. Gregor. XV. præsertim §. 9. qui incipit, Mandantes; vt eodem tempore sciant confessarij pœnas propositas tanto excessui, & quòd non hortantes, vt debent, pœnitentes sollicitatos ad denunciandum, vel docentes eos non teneri denunciare, punientur ab Ordinarijs, vel Inquisitoribus.

CONSTITVTIO V.

Dat formam eligendi Conseruatorem; & decernit, de quibus causis cognoscere possint.

§. 1. *Sanctissimus in Christo P. & Dom. N. Dom. Gregorius diuina prouidentia Papa Decimus quintus, ex certis rationabilibus causis animum suum mouen. & de voto venerabil. fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinal. Concilij Tridentini interpretum, partim felic. recordationis Clementis Papæ Octaui prædecessoris sui vestigijs inhærendo, reuocauit, ac nullas, & inualidas decreuit omnes, & quæcumque Iudicum conseruatorum electiones, nominationes, seu deputationes, tam in vim literarum conseruatoriarum, iuxta formam in quinterno Cancellariæ descriptam, quàm in vim quo-* Reuocat omnes Cōseruatores.

vim quorumcumque priuilegiorum perpetuò, vel ad tēpus nondum elapsum Apostolica auctoritate cōcessorum, seu aliàs quocumq; iure, vel titulo hactenus factas pro quibuscumq; Conuentibus, Capitulis, Militijs, etiā S. Ioannis Ierosolim. Congregationibus, Collegijs, Ordinibus, Monasterijs, Hospitalibus, aut alijs quibusuis pijs, tam secularibus, quàm cuiusuis Ordinis, etiā Mendicantiū, seu Instituti, vel Societatis regularibus locis, quantumuis exēptis, etiā de necessitate exprimēdis, seu illorū personis, cuiusuis qualitatis, seu conditionis existant.

Conseruatores non solùm sint in ecclesiastica dignitate constituti, sed etiam iudices synodales.

§. 2. In futurum verò Sanctitas sua hàc generali, & perpetuò valitura const. statuit, & decreuit, vt Iudices conseruatores huiusmodi, siue principales, siue subrogati, eligi, nominari, aut deputari non possint, nisi non solùm habeant qualitates requisitas, & descriptas in constit. similis rec. Bonif. Papæ VIII. etiam prędecessoris sui, quæ incipit. Statutum, ita vt vel dignitate ecclesiastica præditi, vel personatum obtinentes, vel Ecclesiarum cathedralium Canonici existant, sed etiam in Concilijs prouincialibus, aut Diœcesanis iuxta decretum Concilij prædicti Iudices electi, seu designati sint: Quódque deinceps literæ conseruatoriæ per Sedem Apostolicam concedendæ, suprascriptis tantùm dirigantur, & si quæ literæ aliter expedientur, illæ, ac deputationes huiusmodi, omniaque exinde sequenda nullius sint roboris, vel momenti.

Pœnæ contra eligentes Conseruatores nō seruata forma hic præscripta.

§. 3. Et nihilominus qui secus, quàm iuxta formam superiùs præscriptam, Conseruatores huiusmodi cum effectu eligere, nominare, seu deputare, aut electis, nominatis, seu deputatis vti ausi fuerint; Regulares quidem voce actiua, & passiua sint ipso iure priuati, adeo vt habilitationem à nemine, præterquam à Romano Pontifice, consequi valeant. Reliqui verò alijs pœnis arbitrio sanctitatis suæ coerceantur, & prædictorum omniū Conuentus, Monasteria, ac loca huiusmodi, eorumque personæ, ac bona careant Conseruatore ad annum, ita vt illorum causæ interea coram locorum Ordinarijs dumtaxat cognosci, ac definiri debeant.

Episc. plures iudices Synodales cōstituant, quorum si aliquis moriatur, constituāt aliū cū consilio Capituli.

§. 4. Cæterùm, vt latiùs pateat Conseruatorum huiusmodi deligendorum facultas, Sanctitas sua admonitos voluit omnes locorum Ordinarios, vt in Synodis prouincialibus, aut Diœcesanis quamplures personas ex habentibus qualitates in prædicta constit. eiusdem Bonif. prædecessoris contentas, & alioquin ad id aptas designari procurent, & si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum vsque ad futuram prouincialem, aut Diœcesanam Synodum.

Conseruatores postquam elegerint facultatē habentes debent id notificare Ordin. & semel electi nō possunt per quinquennium, sine causa ab Ordinario, vel à Papa approbanda amoueri.

§. 5. Insuper Sanctitas sua, inhærendo hac in parte decreto similis rec. Greg. XIII. etiam prædecessoris sui, statuit, & ordinauit, vt Regulares, ac personæ huiusmodi in Italia infra duos, extra Italiam verò infra sex menses, à die publicationis in Vrbe præsentis constit. inchoandos, debeant sibi eligere, seu assumere Conseruatores iuxta formam superius propositam, eiusq; electionis, seu assumptionis documentum infra tempus huiusmodi penes acta Curiæ Ordinariorum exhibere, & dimittere teneantur, alioquin, eo termino elapso, quamdiu Conseruatores secundùm formam præsentis constit. non elegerint, coram eisdem Ordinarijs conueniantur; Quòdque Conseruatores huiusmodi semel legitimè deputati; nisi ex legitima causa à Sede Apostolica, aut locorum Ordinarijs, prout ijsdem Regularibus, & alijs supradictis libuerit, approbanda, durante quinquennio à die deputationis amoueri, aut mutari nullatenus possint, aut valeant.

Coram Cōseruatoribus possunt conueniri Regulares, non autē alios conuenire, nec habent Conseruatores iurisdictionem extra Diœcesim.

§. 6. Ad hæc statuit Sanctitas sua, vt coram ipsis Conseruatoribus Regulares, ac personæ suprascriptæ conueniri quidem, aut trahi debeant, sed alios conuenire, aut trahere nō possint, ita vt memorati Conseruatores in causis, in quibus Regulares, & alij actores fuerint, nullam prorsus iurisdictionem habeant, sed in ijs tantùm, in quibus rei extiterint; Neque extra Ciuitates, seu Diœceses, in quibus fuerint deputati, contra quoscumq; procedere præsumant.

Controuersiæ inter Conseruatores, & Ordinarios per arbitros deciduntur.

§. 7. Si qua verò inter Iudices conseruatores huiusmodi, & locorum Ordinarios cōtrouersia super competentia iurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos super iurisdictionis competentia fuerit iudicatum.

Conseruatores in suo officio excedentes suspendantur per annum.

§. 8. Quòd si qui Conseruatores, siue in hac parte, siue aliàs quomodolibet suos limites excesserint, per annum ab officio Conseruatoris huiusmodi suspensi sint, & pars, quæ hoc fieri procurauerit, sententiam excommunicationis incurrat iuxta formam alterius constit. eiusdem Bonif. prædecessoris, quæ incipit, Hac constitutione, quam Sanctitas sua in his omnibus, quæ præsenti constit. non aduersantur, innouauit, & innouat.

Possunt Regulares, stib. itamibus conditionib. petere Iudicem à Principe seculari.

§. 9. Per hoc tamen non intendit Sanctitas sua prohibere, quominus Regulares, & alij supradicti in casibus à iure permissis petant Iudicē nō suspectū à Principibus, seu Magistratibus secularibus, dum tamen hæc tria copulatiuè concurrant, videlicet vt Regulares, & alij prædicti sint actores, non autē rei; vtq; agant contra laicum, non autem contra ecclesiasticum, vel aliàs à iurisdictione seculari exemptum; atque vt causa, in qua iudex deputatur, fuerit profana, non autem ecclesiastica, & in ea iuxta sacrorum Canonum dispositionem laicus, vt præfertur, eligendus iudex competens existit.

Clausula sublata & decretum irritans.

§. 10. Quæ omnia, & singula in præsenti constitut. contenta Sanctitas sua voluit inuiolabiliter obseruari, decernens sic in ijs, cæterisque omnibus præmissis per quoscumque, &c. etiam sacri Palatij Apostolici Auditores, necnon S.R.E. Cardinales, sublata, &c. iudicari, &c. necnon irritum, & inane, &c.

Derogat contrarijs.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac literis conseruatorijs, quas omnes ad formam præsentis constit. reduxit, in fauorē quorumcūq. Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Ioannis Ierosolimit. Congregationū, Societatū, aut cuiusuis alterius Instituti, etiam necessariò exprimendi, Collegiorum, Capitulorum, Ecclesiarum, Monasteriorum, ac piorum quorumcumque tam secularium, quàm regularium locorum, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cōsuetudinibus, etiā immemorabilibus; priuilegijs quoq; etiam ex causa, & titulo oneroso, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, etiā motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet,

libet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque tenoribus, & formis specialis, & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia, expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habens, quibus quò ad ea, quæ præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogauit, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Publicari mandat. §. 12. *Cæterùm, vt præsens constitutio faciliùs omnibus innotescat, Sanctitas sua voluit, & mandauit, vt non solùm in Cancellaria Apostolica, sed etiam ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie campi Floræ publicetur, illiusque exempla in ijsdem locis affixa dimittantur, ac in quinterno Cancellariæ inter constitutiones perpetuas describatur, & annotetur. Placet publicetur, & describatur. A.*

Lecta, & publicata fuit supradicta constit. in Cancellaria Apostolica ab altero ex R. P. D. maioris præsidentiæ Abbreuiatoribus die 20. mensis Septemb. anno Incarn. Dom. 1621. Pontif. verò prælibati S. D. N. D. Greg. Papæ XV. anno 1. Et postmodum die, & anno supradictis in quinterno eiusdem Cancellariæ inter alias constit. Apostolicas descripta, & annotata fuit, Nicolaus Vrsinus Procustos.

§. I.

1 NOto 1. quòd memorat ordinationem quamdam Clem. VIII. quæ incipit, Sanctissimus, datam die 19. Martij anno 1592. sui Pontificatus anno 1. quam refert Moneta de Conseru. cap. 5. num. 145. & Cherub. tom. 3. bull. in constit. 3. Clem. VIII. pag. 3. in qua præcipit duo. Primum, quòd Conseruatores habeant conditiones requisitas in cap. Statutum, de rescript. in 6. Secundum, quòd sint deputati Iudices synodales in aliqua Synodo prouinciali, vel diœcesana, iuxta decretum Concil. Trid. sess. 25. cap. 10. de reform. Sed quia in aliquibus locis, etiam tempore ipsius Clem. non fuit vsu recepta, non habuit vim legis, saltem post decennium. Constitutio enim vsu non recepta, non ligat; cap. In istis, §. Leges, dist. 4. Tunc autem dicitur constitutio non esse vsu recepta, quando, Principe sciente, per aliquot actus contrarios excluditur; eo autem ignorante: vbi per decennium negligitur. Ita Gutier. lib. 1. can. quæstio. cap. 8. num. 3. Couarr. lib. 2. var. cap. 16. num. 6. versu Sunt, qui huius. Panorm. in cap. 1. de tregua, & pace, nu. 4. Ideo hic Pontifex de nouo reualidauit, & perpetuò durare decreuit. Pro Conseruatoribus vide Gratian. in decis. Prouinciæ Marchiæ decis. 170. & Io. Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 10.

2 Noto 2. quòd Conseruator secundùm ius commune est iudex à Papa datus ad defendendos aliquos contra manifestas iniurias, iudiciali non vtens indagine. Ita habetur in cap. Statuimus, de off. iud. deleg. in 6. Azor tom. 2. lib. 5. cap. 35. q. 1. Moneta de Conseru. cap. 2. num. 8. Mir. tom. 2. man. q. 47. artic. 1. A Sorbo in comp. verb. Conseruator, versu Sunt autem pag. 158. Passar. in notab. priu. not. 32. Secundùm autem priuilegia Regul. de quibus hic infra, num. 4. est iudex datus ad tuendos Regulares ab iniurijs illis illatis: Et cum secundùm ius commune sit iudex delegatus solummodò ad manifestas iniurias repellendas, vt Azor q. 2. Moneta nu. 11. (licèt si etiam in multis à delegato differat, de quibus Azor q. 5. & Mir. art. 3.) tamen secundùm priuilegia est iudex ordinarius, vt patet ex const. Greg. XIII. de qua hic infra, num. 4. & est datus ad vniuersitatem causarum. Is autem dicitur datus ad vniuersitatem causarum, cui sub vno vniuersali verbo commissæ sunt causæ omnes, vt Menoch. lib. 1. de arb. q. 67. num. 48. Et Conseruatoribus Regul. mandantur omnes causæ ad ipsos Regul. pertinentes. Mon. cap. 7. de Conseru. num. 40. Quare ex hoc etiam conuincitur, quòd dictus Conseruator in hoc ordinario iudici comparetur, vt Confett. in comp. tit. 4. cap. 7. versu Præterea. Vnde non erit necesse, quòd in citationibus inserat literas conseruatorias, sed sufficiet, quòd de eis constet in actis Notarij Curiæ Ordinarij. Poterit etiam subdelegare, vt dicam, §. 2. num. 5.

3 Noto 3. quòd dare Conseruatorem nullus potest, præter Papam. Rodriquez tom. 5. q. regul. q. 65. art. 2. Mir. concl. 2. Vide Mon. de Confer. cap. 4. vbi probat, Papam posse dare Conseruatorem; & q. 2. quærit, an Concilium generale id possit; & q. 3. an Cœtus Cardinalium; & q. 4. an Legati Papæ; & q. 5. an, & quando Princeps supremus secularis id possit; & q. 6. an Principes seculares superiorem recognoscentes.

4 Noto 4. quòd Regularibus possunt à summo Pontifice dari Conseruatores. Et quò ad personas ipsorum Regularium extra Conuentuum claustra degentium constat satis apertè ex Trid. sess. 7. c. 14. de ref. Quo verò ad ipsa Monasteria, seu Conuentus, vel Religiones, constat ex eodem Concilio, sess. 14. cap. 5. de reform. ibi, *Vniuersitates autem generales*, &c. Nec fuisse sublatos Conseruatores ab eodem Concil. sess. 24. de reform. cap. 20. quatenus ibi dicitur, quod *omnes causæ ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, in prima instantia coram Ordinarijs locorum dumtaxat cognoscantur*, censuit sacra Congregat. Concilij, etiam quòd causæ graues sint, & plenariam cognitionem requirant. Ita refert Farin. 2. p. decis. decis. 616. num. 4. & de facto à plurimis summis Pontificibus, tam ante, quàm post dictum Concilium omnibus Regul. dati sunt Conseruatores. Nobis Minimis à Iul. II. in constit. eius 4. §. 6. & Clem. VII. in constit. eius 1. in qua dat dictis Conseruatoribus modum procedendi in causis fratrum Ordini Prædicatorum à Pio V. per illius constit. Ad hoc nos Deus prætulit, apud Cherub. in Pio V. sub constit. eius 41. pag. 233. à §. 14. Et Societati Iesu à Greg. XIII. per suam constit. 1. apud Cherub. tom. 2. bull. pag. 361. quæ incipit, Aequum reputamus. Alia vide apud Rodriq. tom. 1. q. regul. q. 65. art. 4. & Monet. de Confer. cap. 6. q. 3. à num. 12. Mir. tom. 2. man. q. 47. art. 4.

§. II.

5 NOto 1. quòd licèt Conseruator secundùm ius commune cap. fin. de iud. deleg. §. Vices quoque suas, non possit alium subdelegare, tamen quia per literas conseruatorias id Regularibus conceditur, vt patet supra ex constit. 1. Clem. VII. §. 2. ibi *Quatenus vos, vel duo aut vnus vestrum, per vos vel alium, seu alios*, cum clausula, Non obstantibus constit. de iudicibus delegatis, & Conseruatoribus, vt patet ex §. 4. dicendum est, quòd Conseruator potest alium Subconseruatorem subdelegare, & probat bene Mon. de Confer. c. 7. q. 2. nu. 58. & Rodriq. loc. cit. art. 10. A Sorbo in comp. tit. Conseruator, pagin. 159. versu Item Conseruator 3. Passarell. in notab. priu. notab. 32. & supponit hic expressè Papa, ibi, *Siue principales, siue subrogati*. Vnde etiam confirmo quod dixi supra n. 2. Conseruatorem esse ordinarium, Subdelegatus tamen debet habere omnes conditiones requisitas ad Conseruatorem constituendum, vt patet ex cap. Statutum, §. In nullo, fine, de rescrip. in 6. vbi Glossa verbo Designatis, & cap. fin. §. Vices quoque, de iud. deleg. vbi Glossa verbo Superius.

6 Noto 2. quòd vult Papa, vt Conseruatores, seu subdelegati ab ipsis, habeant primo conditiones descriptas, & requisitas in cap. Statutum. de rescript. Et præterea

terea quòd sint iudices synodales. Quò ad 1. in dicto cap. sic ait Bonif. VIII. illius capitis auctor: *Sancimus, vt nullis, nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium Canonicis, causæ auctoritatem literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum eiusdem de cætero committantur.*

7 Circa hoc statutum 1. aduerte verbum illud, Sancimus, per quod nouam legem condi significatur; Abbas 1. p. consil. consil. 102. num. 4.

8 Aduerte 2. quòd licèt dignitas, & personatus sæpe sint synonima, vt dixi supra in constit. 2. Iulij II. §. 29. num. 97. & constat ex cap. Cum accessissent, de constit. tamen in propria significatione accepta distinguuntur. Vnde dignitatem habere dicitur is, qui habet aliquam præeminentiam, seu administrationem rerum ecclesiasticarum, cum iurisdictione: Personatus est quædam prærogatiua in Ecclesia sine iurisdictione, vt qui habet stallum honorificum in choro præ alijs Canonicis, etiam ante receptis, minorem tamen dignitatibus. Ita Mon. de Conser. cap. 5. q. 7. à num. 84.

9 Aduerte 3. quòd non est necesse, quòd prædictas dignitates, vel personatus obtineant, qui in Conseruatores eligendi sunt, in aliqua Ecclesia cathedrali; quod requirebatur in cap. fin. de iud. deleg. §. 1. Sed sufficit, quòd dictas dignitates, vel personatus habeant, vt patet ex ipso contextu verborum, qui est valde diuersus à contextu cap. fin. cit. Vnumquodq; enim membrum hic ponitur omnino disiunctiuè, & absq; aliqua dependentia ab alio: At in alternatiuis vnum sufficit verificari; Abbas in cap. Inter cæteras, de rescrip. nu. 1. Graff. libr. 3. de cas. rese. cap. 2. num. 7. Et habetur in reg. In alternatiuis, quæ est 70. de reg. iur. in 6.

10 Aduerte 4. quòd Canonici de iure communi non possunt esse Conseruatores, siue sint Canonici cathedralis, siue collegiatæ Ecclesiæ, non enim nominantur in cap. fin. de iud. deleg. vbi dicitur, *Conseruatores de cætero deputari non possunt, nisi Episcopi, vel eorum Superiores, aut Abbates, seu dignitates, vel personatus in cathedralibus, vel collegiatis Ecclesiis obtinentes*, vbi, vt patet, Canonici non nominantur, atque ita Glossa ibi, verbo Obtinentes, dicit, quòd hæc est vna differentia inter Conseruatorem, & iudicem delegatum, quòd Canonicus Ecclesiæ cathedralis potest esse iudex delegatus, non potest tamen esse Conseruator; Intellige tamen, nisi Canonicatui dignitas, vel personatus annexa sint. Ita Mand. de signat. gratiæ, verbo Conseruatoria, versu Sed quod Canonicus. Mon. de Conser. cap. 5. q. 8. num. 117. Rodriq. tom. 1. q. reg. q. 65. art. 2. Vide Riccium 2. p. praxis, resol. 349. Et colligitur clarè ex constitut. 1. Clem. VII. §. 4. ibi, *Quodque vos filij Canonici*; derogat enim omnibus contrarijs; & ait etiam ijs, *Quòdque vos filij Canonici*, &c. Constat etiam ex constit. Innoc. VIII. supra, §. 4. ibi *Ac Canonicis Ecclesiarum*. Cum enim deputasset in Commissarios dictæ const. omnes in ecclesiastica dignitate constitutos, subdit *ac Canonicis*. Et ex const. 4. Iulij II. §. 6. ibi, *etiam Canonicos*. At quòd secundùm priuilegia prædicti Canonici non solùm cathedralis Ecclesiæ, sed etiam collegiatæ possint esse Conseruatores, patet ex tit. prædictæ const. Clem. VII. & etiam ex conseruatoria Greg. XIII. data Iesuitis, de qua dixi num. 4. Quod etiam approbat Greg. XV. §. 2. quò ad Canonicos Ecclesiæ cathedralis. Et dicit Gratian. in decis. prou. Marchiæ decis. 70. in addit. nu. 3. Itaque nunc Canonici collegiatæ non possunt esse Conseruatores. Plura videri possunt circa Canonicos apud Monet. loc. cit. à num. 118.

11 Ex dictis colligitur 1. quòd Prior conuentualis potest esse Conseruator. Ita Rodriq. tom. 1. q. regul. quæst. 65. artic. 3. versu Secundò est notandum; Capella Tholos. decis. 13. num. 3. Mir. tomo 2. manu. quæst. 47. artic. 2. conclus. 3. Passar. in not. priuil. not. 32. versu Tamen per priuilegium. Mon. de Conser. cap. 5. q. 2. num. 24. Sanchez lib. 6. in decal. cap. 13. num. 79. & quod possint esse Prælati, delegati apostolici nu. 78. Et constat, quia sunt in dignitate Ecclesiastica constituti, & quia isti possunt esse iudices delegati; clemen. 2. de rescr. Et clarius patet ex constitution. 1. Clem. VII. vbi Prioribus conuentualibus illa conseruatoria dirigitur. Et quod dico de Prioribus, & Correctoribus, intelligo de Prouincialibus, & Generalibus non tamen de Vicarijs aliquorum Conuentuum, si sint amouibiles ad nutum Prælati, nec de Prioribus claustralibus S. Benedicti; quia isti non possunt esse iudices delegati, vt constat ex dicta clem. 2. de rescr. Sed nunc ista doctrina cessat per declarationem S. Congregat. factam anno 1617. die 6. Octobris, quam refert Chokier de exemp. p. 1. quæst. 39. nu. 5. fine.

12 Colligitur 2. Cardinales posse esse Conseruatores, quia maximam habent dignitatem; cap. 1. de off. Leg. in 6. & c. Felicis, de pœnit. eod. lib. Ita Mon. loc. cit. q. 5. à num. 33. qui id latè probat.

13 Colligitur 3. Episcopos, & Abbates posse esse Conseruatores, quia expressè nominantur in c. fin. de iud. deleg. Et etiam eorum Superiores, vt Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi. Latè probat Mon. loc. cit. q. 4. à nu. 40. Et patet etiam, quia dictis diriguntur literæ conseruatoriæ à Clem. VII. vt patet supra, ex eius constit. 1. Et aduerte, quòd per Abbates intelliguntur non solùm ij, qui in Monasterijs Regularium hoc nomine nuncupantur, sed etiam Abbates Clericorum secularium, vt S. Matth. S. Antonij. Ita Mon. loc. cit. q. 6. num. 79. 80.

14 Colligitur 4. Vicarium Generalem Episcopi posse esse Conseruatorem. Ita Sbrozz. lib. 2. de offic. Vic. q. 27. nu. 9. Mir. to. 2. man. q. 47. art. 2. conclus. 2. Rodriq. loc. cit. art. 3. versu Ex his. Probabilem putat Mon. de Conser. c. 5. qu. 5. num 66. Et ratio est, quia Vicarius Episcopi habet dignitatem, quæ nihil aliud est, vt dixi, quàm administratio rerum ecclesiasticarum cum iurisdictione. At secundum priuilegia non est dubium; Vicarijs enim Episcopi, seu eius Officialibus, quod idem est (vt probat Sanch. 8. de matr. disp. 27. num. 29. Sbrozz. de off. Vic. libr. 1. q. 2. nu. 10. & q. 7. per totam) diriguntur literæ conseruatoriæ Clem. VII. Secus tamen est de Vicario foraneo; Sbrozz. lib. 2. de offic. Vic. q. 27. num. 15. Mon. loc. cit. num. 62. quia non potest esse delegatus Papæ, vt patet ex clem. 2. de rescr.

15 Colligitur 5. Archidiaconum, Archipresbyterum, Primicerium, Præpositum, Decanum posse esse Conseruatores. Ita Confess. in sum. priu. cap. 5. Mon. de Conseru. c. 5. q. 7. nu. 88. 89. 91. 95. quia hi omnes dignitatem habent ecclesiasticam. Posse etiam Priorem secularem Ecclesiæ collegiatæ. Mon. loco cit. num. 94. quia hic habet dignitatem, vt Nauarr. lib. 1. consil. de maior. & ob. consil. 4. num. 3.

16 Colligitur 6. quòd obtinentes in Ecclesia cathedrali præbendam, seu ordinariam theologalem, aut pœnitentialem, cantoratum, aut succentoratum, possunt esse Conseruatores; quia isti omnes personatum habent. Ita Mon. de Conser. ca. 5. à nu. 99. q. 7. Quod si qui forsan alij in aliquibus particularibus Ecclesijs habeant aliquod officium, quod secundùm communem existimationem dignitatem, vel personatum dicat, isti etiam poterunt in Conseruatores eligi.

17 Colligitur 7. Vicecancellarium Papæ, Camerarium, summum Pœnitentiarium, Clericos Cameræ, Auditorem Curiæ causarum dictæ Cameræ, Auditores Rotæ, Referendarios, Prothonotarios posse eligi in Conseruatores, quia isti omnes habent dignitatem, vt probant Mon. de Conser. cap. 5. à num. 106. Et de Prothonotarijs Massob. de Synodo diœces. cap. 4. dub. 12. De ætate scientia, & moribus Conseruatorum, vide Mon. loc. cit. q. 11. à num. 155. Vnum Regulares admonendos velim, vt semper personas doctas, & discretas eligere curent in Conseruatores, quæ possint, velint, & sciant ius suum vnicuique tribuere, & proprium defendere.

18 Itaque has omnes personas supradictas in Conseruatores, secundùm ius commune, & priuilegiorum certum est posse eligi. Sed secundùm nouissi-

mum ius huius constit. requiritur præterea, quòd prædicti ad hoc vt idonei censeantur, sint electi iudices synodales, iuxta statutum Concilij Trid. sess. 25. cap. 10. de reform. in aliqua prouinciali vel diœcesana Synodo. Quod etiam præceperat constit. Clem. VIII. cui ista dicitur inhærere, vt dixi n. 1. Concil. autem Trid. solùm requirit, vt designandi in iudices synodales habeant conditiones requisitas in c. Statutum, de rescr. in 6. Et præterea, quòd sint personæ ad id aptæ, idest secundum scientiam, ætatem, & mores iuxta c. Cum in cunctis, de elect.

19 Et aduerte, quòd Canonicus collegiatæ, qui sit Doctor, non potest constitui iudex synodalis, quia in cap. Statutum dicitur, quòd *Ecclesiarum cathedralium Canonici solum possint constitui iudices synodales*, vt patet ex nu. 6. Et cum Trid. dicto c. 10. sess. 25. de reform. requirat, quòd iudices synodales habeant conditiones dicti, c. Statutum, sequitur clarè quod dixi. Ita etiam tenet Maffob. de Syn. diœc. c. 4. dub. 10. num. 5. qui num. 25. refert declarationem sacræ Congreg. quam ipse dixit se consuluisse, in hæc verba. *An possit eligi in iudicem synodalem Canonicus Ecclesiæ collegiatæ, qui sit Doctor, si non extant in cathedrali Doctores, saltem ita idonei: Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum censuit, Canonicum collegiatæ Ecclesiæ eligi non posse in iudicem Synodalem, subscripta C. Cardinalis de Torres*. Contrarium sentit Riccius p. 1. suæ praxis decis. 637. nu. 5. sed non moueor, nihil enim affert, quod concludat.

20 Aduerte etiam, quòd qui dignitatem dimisit, non potest constitui iudex synodalis, quia requiritur, vt eligendi actu in dignitate sint, vt patet ex dicto cap. Statutum, & Trid. loc. citat. Ita Maffob. de Syn. diœc. cap. 4. dub. 13. Verùm quidem est, quòd si is, qui dignitatem dimisit, antequam dimitteret, aliquam causam cœpisset, post dimissionem, posset eam prosequi, & terminare, quia sufficit ab initio fuisse capacem. Ita declarauit sacra Congreg. die 21. Maij, anno 1587.

§. IV.

21 Noto 1. quòd Concilium Trid. sess. 25. c. 10. de reform. decernit, quòd eregentur saltem quatuor, aut plures iudices synodales in qualibet Diocesi, & si aliquem interim ex designatis mori contigerit, substituat Ordinarius loco eius cõsilio Capituli alium in eius locum, vsque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum.

22 Noto 2. quòd Pontifex admonet Ordinarios, vt plures iudices synodales constituant, ne Regulares pro Conseruatorum penuria cogantur aliquam iacturam pati. Et verbum, Moneo, hic non incongruè posset interpretari pro, Præcipio; est enim negotium graue, & quod multùm damni potest afferre indigentibus Conseruatorum, præsertim in magnis populis, vbi plurimi reperiuntur Regulares.

23 Noto 3. quòd consilium Capituli in casu mortis alicuius ex dictis iudicibus requiritur pro forma; quare Ordinarius illud præterire non poterit; cap. Nouit; cap. Quando, de his, quæ fiunt à Præl. Poterit tamen non sequi, qui enim tenetur consilium petere, ad illud sequendum non obligatur. Panor. in cap. Cum in veteri, de elect. Rodriq. tom. 1. qu. regul. q. 3. artic. 17.

24 Si quæras, an Ordinarius possit id committere suo Vicario.

℞. Posse; qui tamen Vicarius tenebitur eiusdem Capituli consilium requirere. Habetur c. Cùm in veteri, de elect. vbi Panor. nu. 3. Et nota hic etiam, quòd non sufficit consilium petere post actum deliberatum, sed debet postulari in ipso tractatu; Nec etiam sufficit petere debito tempore, nisi tempore congruo expectetur responsum; dicto cap. Cum in veteri, vbi Panor. num. 7.

25 Sed quid, si Capitulum debito tempore non respondeat, vel plus debito differat? Dico, quòd tunc potest Episcopus, ipsius Capituli responso non expectato, per seipsum prouidere. Panor. loc. cit. num. 8.

26 Sed quid etiam, si Episcopus, postulando consilium à Capitulo, arctauit se ad finem præfixum pro isto actu terminando, & ita vt Capitulum congruum tempus non habeat ad respondendum? Dico, quòd nihil valet prouisio ab Episcopo facta. Panor. loc. cit. nu. 9. quia sine consilio determinat; & ita dicitur declarasse sacram Congreg.

27 Sed quid, si iudex synodalis non moriatur quidem, sed se per longum, & diuturnum tempus absentet? Dico, quòd hoc casu idem faciendum est, ac in casu mortis, nam diuturna absentia æquiparatur morti. Et ita etiam dicitur declarasse sacram Congreg.

28 Sed ad quosnam ex synodalibus, diœcesanis, vel prouincialibus pertinet dictos synodales iudices nominare? Dico, principaliter ad Episcopum, vel Archiepiscopum, seu Synodo præsidentem; non tamen priuatiuè ad alios. Atq; ita declarauit sacra Congreg.

29 Sed quantum durat officium iudicum synodalium? Dico, quòd vsque ad futuram Synodum prouincialem, vel diœcesanam, siue sint electi principaliter in Synodo, siue loco mortui, vel absentis suffecti. Ita statuitur in Trid. sess. 25. de reform. cap. 10. & in hoc §. 4.

§. V.

30 Noto 1. quòd decretum Greg. XIII. de quo hic refertur à Quaranta verbo Priuilegia Regul. versu insuper sciendum, pag. 514. & A Sorbo in compe. tit. Conseruatores, in prin. pag. 158. quòd sic habet. *Greg. XIII. omnibus Regularibus concessit, vt in Ciuitatibus Italiæ sibi Conseruatores eligerent, coram quibus conuenirentur, semelque electos non, nisi in Capitulis prouincialibus, mutarent, eorumdemque nomina intra mensem à die electionis Episcopis locorum ordinarijs indicerent, alioquin coram ipsis Ordinarijs conueniri possent*.

31 Noto 2. quòd tenentur Regulares instrumentum electionis Conseruatoris exhibere, & relinquere apud Notarium Curiæ Ordinariorum infra tempus hic statutum, ad tollendas fraudes, quæ in hoc possent fieri.

32 Noto 3. quòd Conseruatores sic electos non possunt Regulares per quinquennium amouere; statim enim ac electi sunt, censentur ab Apostolica Sede deputati. Vnde ad libitum electorum amoueri non possunt. Conceditur tamen Pontifex, vt ex legitima causa, puta negligentia, impotentia, inimicitia, approbanda ab Ordinario, vel à Papa, prout magis Regularibus, & alijs placuerit, amoueri possint.

§. VI.

33 Petit hic §. vt de iurisdictione Conseruatorum breuiter dicamus. Quæ iurisdictio quia alia est secundùm ius commune, cap. 1. & cap. fin. de iud. deleg. in 6. Alia secundùm priuilegia Clem. VII. Pij V. Greg. XIII. & aliquorum Pontificum, de quibus dixi nu. 4. Alia secundùm hanc constit. ideo debeo de illis distinctè dicere.

34 Noto ergo 1. quòd Conseruatores secundùm ius commune, c. 1. & fin. de iud. deleg. non possunt cognoscere nisi de manifestis iniurijs, & violentijs. Nec possunt cognoscere de his, quæ iudicialem, requirunt indaginem. Per iudicialem autem indaginem intelligitur ea causæ cognitio, & examinatio, quæ à iudicibus adhiberi solet in rebus dubijs, Ita Glossa dicto cap. 1. verbo Indaginem.

35 Iniuria verò dicitur, quicquid non iure fit. Ioan. Andr. c. 1. de iud. del. in princ. verbo Iniurijs. Comprehenditque hoc nomen violationem priuilegiorum, nam iniuria est priuilegia violare. Io. And. c. fin. de iud. deleg. n. 3. Comprehendit etiam culpam, & contumeliam, atq; iniquitatem, & iniustitiam. Host. in sum. tit. De iniurijs, nu. 1. Farin. 3. p. prax. crimin. lib. 3. q. 105. inspect. 1. num. 1.

36 Fit autem iniuria tribus modis; re, verbis, & literis.

literis. Ita Host. loc. cit. num. 3. Farinac. num. 2. Re fit iniuria, quoties manus infertur. Verbis autem fit iniuria per conuicium. Literis verò fit iniuria, cum quis librum, vel carmen, vel historiam ad infamiam alicuius pertinentem scribit, vel componit, vel edit, vel mandat, vel consulit, vel dictat, vel exemplat, vel in publico legit, vel emit, vel vendit, vel retinet, vel affigit in publico, vel publicat, vel inuenit, & non comburit, vel carmina, seu cantiones in alterius infamiam compositas cantat. Et nota, quòd de famoso libello agi potest criminaliter secundùm leges ad pœnam capitis contra omnes dictos, vt Host. loc. cit. & Farinac. loc. cit. à num. 422. inspect. 11. Sed secundùm Canones supradicti omnes flagellantur, & excommunicantur, cap. Qui in alterius: & cap. Si qui. 5. qu. 1. quas omnes pœnas, tam temporales, quàm ecclesiasticas in talia præsumentes per sacras leges, & canonicas sanctiones latas confirmauit Pius V. per suam constit. 147. apud Cherub. tom. 2. bull. pag. 359. incipit, Romani Pontificis. Vide Farinac. loc. cit. inspect. 11. à num. 442. vbi aduertit num. 469. quòd eisdem pœnis tenetur, qui fores stercorauit vel eisdem cornua affixit, vel qui obscœnas picturas in alterius infamiam in aliquo loco posuit: & num. 474. ait, idem esse, etiamsi libellus, seu charta, seu scriptura nomen illius, cui infamia irrogatur, non contineat, dummodò aliunde constet, de quo libellus voluit intelligere. Vnde collige, quid sit libellus famosus; est enim compositio in scriptis in infamiam alicuius facta, eius, quod probare non vult, & in publico iactata, vel in loco, vbi inueniatur. Ita Sylu. verbo Libellus, q. 4.

37 Violentia est iniuria quædam cum vi, & impetu per sonis, vel rebus facta, & est quintuplex secundùm Menoch. in præludi. de recuper possess. à nu. 38. Prima dicitur ablatiua, quando per vim aliquid aufertur. 2. est expulsiua, quando per vim de possessione eijcitur. 3. est compulsiua, quando per metum quis compellitur facere aliquid, quod sponte aliàs non erat facturus. 4. dicitur turbatiua, cum possessor in sua possessione turbatur. 5. inquietatiua, quæ parum ab hac 4. differt; est cum quis non finit alium vti se sua quiete, vel alter, eo inuito, vult ædificare in suo fundo. Videatur Tusch. verbo Vis, & violentia, concl. 214.

38 Manifestum est quod per facti euidentiam ita notorium est, vt examinatione non indigeat, vel si indigeat, potest tamen probari clarè, & certitudinaliter per multos testes, & ita, quòd negari non possit. Ita Tusch. verbo Manifestum, concl. 71. nu. 7. Ioan. Monac. cap. 1. nu. 3. de iud. deleg. His positis.

39 Certum omnino puto, Conseruatorem posse cognoscere de omnibus iniurijs, & violentijs dictis, & in his cognoscendis adhibere eam iudicialem indaginem, quæ in notorijs communiter adhiberi solet. Ita Moneta de Conseru. cap. 7. q. 3. num. 90. & 93. Miran. tom. 2. man. q. 47. art. 7. concl. 2. & 3. Rodriq. tom. 1. q. regul. qu. 65. art. 11. Molin. tom. 6. disp. 29. nu. 2. Et habetur manifestè in dictis cap. 1. & final. de iud. deleg.

40 Solùm potest esse difficultas in eo, quod dixi, in his cognoscendis posse Conseruatores adhibere eam indaginem, quæ in notorijs communiter adhiberi solet, cum textus in dictis capitibus videantur esse contrarij. Sed hoc etiam est certum, & probat optimè Moneta loc. cit. n. 78. quia ita illud cap. 1. exposuit Innoc. qui & illius auctor fuit, explicando enim nu. 4. verba illa *Ad alia, ait, Præterquam in notorijs, quia in notorijs, bene habebunt indaginem* & n. 6. in fine ait, *Expone ergo sic literam, quia non habebit indaginem iudicialem, supple in non notorijs.* Ita etiam, Io: Andr. dicto c. 1. in princ. & alij apud ipsum Mon. Et patet etiam ratione, quia cum committatur iurisdictio in notorijs, necessariò committuntur ea, sine quibus illa non potest exerceri; non potest autem punire aliquos de notorijs, nisi eos citet, & citatos, & contumaces puniat in expensis. Ita Io. Andr. Innoc. Mon. loc. cit. Azor tom. 2. lib. 5. c. 35. q. 8. qui addit, quòd si delictum est notorium alijs, non sibi habet ius quærendi, & cogendi testes ad dicendum testimonium. Item quando notorium est delictum, & nescitur, quis illud patrauerit, procedere potest per inquisitionem generaliter, non specialiter. Insuper si reus, qui fuerit condemnatus, & excommunicatus, comparuerit intra annum, & dixerit se velle satisfacere, potest Conseruator cognoscere de grauitate damni illati, vel iniuriæ factæ. Sensus ergo illorum verborum *Nec ad alia*; &c. est, quòd Conseruatorum iurisdictio non se extendat ad dubia, & obscura, in quibus verificandis & probandis omnino specialis requiritur indago. Quo eodem pacto intelligendum est cap. fin. quod solùm huius est enunciatiuum; Pro qua explicatione adduco c. Ad nostram, el 3. de iureiur.

41 Nec solùm possunt Conseruatores defendere Regulares à manifestis iniurijs, iam illatis, sed etiam ab his, quæ probabiliter creduntur inferendæ. Io: Andr. dicto c. 1. in princ. Io: Monach. ibi, n. 5. Molin. tom. 6. q. 29. nu. 2. Azor. tom. 2. libr. 5. c. 35. q. 7. versu Si iterum quæras, Mir. tom. 2. man. q. 47. art. 7. conclus. 4. Cum enim periculum est in mora, potest iudex incontinenti suis vti armis ad seruandos suæ defensioni commissos. V. G. si videat aliquos paratos cum armis ingredi ad damnificandum aliquod Monasterium, potest hoc pacto in illos excommunicationem ferre, Excommunico omnes, qui cum armis talem locum intrauerint, vel aliquod damnum dederint; Etsi iniuria fuerit illata, potest per censuras ecclesiasticas compellere reum ad satisfaciendum. Azor, Mir. locis cit.

42 Neque solùm potest in prædictis causis contra Clericos procedere, sed etiam contra laicos. Rodriqu. tom. 1. qu. reg. qu. 65. art. 11. concl. 2. Mir. loc. cit. concl. 3. Probatur ex cap. Cum sit generale, & cap. Conquestus, de foro comp. Facit etiam Trid. sess. 22. cap. 11. de reform.

43 Sed insurgit in hoc magna quæstio, quomodo Cõseruator possit de supradictis causis cognoscere; an criminaliter, an ciuiliter, an mixtè: Sed prius declarandi sunt termini, in quorum declaratione sudant Doctores. Clarus lib. 5. pract. crim. §. fin. q. 1. Menoch. de arb. casu 265. Nau. in rubr. de iudic. à num. 31. Fusè Farinac. 3. p. prax. crim. q. 100. Mon. de Conser. cap. 7. q. 2. à n. 208. Germon. tom. 2. lib. 1. animad. cap. 19.

Breuiter dico, quòd de delictis potest agi in iudicio criminaliter, ciuiliter, & mixtè. Agitur criminaliter, quando agitur principaliter de crimine, & particulariter ad publicam vtilitatem. Ciuiliter, quando agitur ad priuatam vtilitatem. Mixtè, quando de crimine agitur particulariter ad publicam vtilitatem, & particulariter ad priuatam. Exemplum sit in furto. Damnificatus à fure agit contra illum in iudicio, vt furca suspendatur, vel fustigetur, & cet. Hic agitur de furto criminaliter ad publicam vtilitatem, cuius maximè interest, vt fures ad aliorum exemplum castigentur. 2. potest damnificatus solùm de furto agere ciuiliter, vt sibi restituatur res ablata, de pœna fure furibus debita nihil curans, immo illam remittens; si autem contra dictum furem agat in iudicio particulariter, tum ad pœnam, tum ad restitutionem pecuniæ, dicetur agere mixtè. Ita Nauar. loc. cit. num. 31. 34. Clarus num. 2. & 7. Farin. num. 4. 6. 54.

44 Ad quæsitum ergo respondeo, quod Conseruatores non possunt cognoscere, stando in iure communi, de prædictis iniurijs, & violentijs manifestis criminaliter, neque mixtè. Ita Mon. loc. cit. nu. 253. Tum quia punire delicta ad publicam vtilitatem, ad Iudices ordinarios pertinet, cap. Placuit 6. q. 3. Conseruatores autem secundùm ius commune diximus esse delegatos. Tum quia Conseruatores dantur ad priuatam vtilitatem, vt patet ex cap. 1. fin. de offic. del. Ciuiliter autem de prædictis causis cognoscere sine dubio possunt Conseruatores. Ita Mon. loc. cit. num. 267. & sequitur clarè ex dictis, cum enim de prædictis iniurijs cognoscere possint per prædicta, cap. 1. & fin. de iud. del. nec possint criminaliter, neq; mixtè, sequitur necessariò, quòd possint

possint ciuiliter, cum non detur 4. species procedendi in iudicio, ab istis tribus totaliter distincta.

45 Pro prædictis verò causis, etiam ciuiliter procedendo, poterit censuris ecclesiasticis vti, brachium seculare inuocare. Azor tom.2.lib.5.cap.35.qu.10. Mon. de Conser.cap.7. num.279. Probatur ex cap. Sanè, el 2. de iud.deleg.& supponitur in cap. Auctoritate, de priuil. in 6. Cum enim mandatur alicui negotium, mandatur etiam id, sine quo illud impleri non potest, & frustra datur iurisdictio, quæ non est cum coactiua coniuncta. Cum autem Conseruatores contra Episcopos debebunt agere, adhibeant semper cautelam requisitam dicto cap. Sanè, vt cum eis, tamquam cum Prælatis Ecclesiæ, modestè, & patienter, ac reuerenter se gerant.

46 Si quæras, an stando præcisè dispositioni dictorum capitum 1.& fin.de Iud. deleg. possint Regulares, vt actores coram suo Conseruatore reos, siue Clericos, siue laicos trahere.

℞. Posse.Io.Andr.dicto c.fin.n.2 Io:Mon.ibid.Mon. de Conser.cap.7.q.6. nu. 338. & probant ex illis verbis positis dicto cap.fin. *Conseruatores non præsumant trahere vltra vnam dietam*. Ergo à contrario sensu intra illam possunt trahere. Verbum autem, Trahere, proprium est actoris ad iudicium reum trahentis, vt constat clarè ex verbis huius §. quem explicamus, ibi *alios conuenire, aut trahere non possunt*.

47 Aduerte etiam, quòd Conseruator debet in his causis pronunciare, delictum esse notorium, aliàs sententia sua, quæ debet fundari super notorio, esset nulla. Tusch.verbo Conseruatores, concl.760.num. 5.

48 Noto 2. quòd secundùm priuilegia Regularibus concessa certum est primò, Conseruatores esse iudices ordinarios. Ita eos vocat Greg. XIII. in conseruatoria pro Iesuitis apud Cherub. in constitut. 1. Greg.§.2. Secundò eos posse cognoscere de omnibus causis, tam manifestis, quàm non manifestis, patet ex illis clausulis. *Quæ specialem requirũt indaginem, contradictores quoslibet compescendo, Conseruatores, & iudices*, quæ habentur supra in constit.1.Clem.VII. per quas conceditur iurisdictio iudicialis etiam in non manifestis. Farinacc. 2.p. decis.decis.616. numero 3. & 4. Tertiò possunt cognoscere de omnibus causis, tam criminalibus, quàm mixtis, atque ciuilibus. Patet ex dicta const.1. Clem. VII.§. 2.& ex conseruatoria Greg.XIII. pro Iesuitis, ibi, *Vt in quibuscumque causis, tam ciuilibus, quàm criminalibus, ac mixtis*. Quartò possunt Conseruatores cognoscere de omnibus his causis, sint Regulares rei, vel actores: Patet ex dicta const.Greg.§. 2. Quintò possunt Conseruatores nostri Ordinis apostatas, & se ab obedientia subtrahentes, censuris ecclesiasticis, & alijs pœnis ad Religionem reuocare, quod est speciale in nostra conseruatoria Clem.VII. quod puto remanere in suo robore, etiam post istam constit.Greg. XV. nullum enim adest vestigium, quod monstret, intendisse Papam hoc reuocare. Sextò possunt Conseruatores per huiusmodi priuilegia articulum ab alijs inchoatum prosequi. Patet ex §.5.conseruatoriæ Clem. VII. supra, Quod puto etiã permanere in suo esse, si elapso quinquennio, vellent Regulares alium sibi eligere Conseruatorem, qui haberet conditiones hac const.requisitas, vel loco defuncti, &c. Hic sic electus posset prosequi articulum à suo predecessore inchoatum; de hoc enim nihil præscribitur hac constit. Videatur Rodriq.to.1.q.reg.q.65. art. 9. Septimò possunt citare per edictum, vbi tutus non pateat accessus ad personaliter citandum. Constat ex const. cit.Clem.VII. §. 3. & ex conseruatoria Greg. XIII. pro Iesuitis §.3. Octauò possumus Conseruatores eligere, etiamsi non sint in Ciuitatibus, in quibus deputati sũt Conseruatores. Patet ex constit.1.Clem.VII.§.2. & conseru.Gregor.XIII. §. 3. Nonò possunt etiam trahere ad suum iudicium personas existentes extra Ciuitates, & Diœceses, in quibus deputati sunt Conseruatores, dũmodò non trahant vltra tres dietas, idest 60. milliaria. Patet ex dicta const. Clem. VII. §. 4. & Greg.XIII.§.6.

49 Noto 3. quod Gregor.XV. hoc §. statuit, quòd Regulares solùm possint conueniri tamquam rei coram suis Cõseruatoribus, aliosq; autem tamquã actores coram eis non possint conuenire; atq; ita statuit prout de iure, c.Si Clericus, c.Cum sit, de foro comp.& leg.2. C. de iur. omn. iud. quòd actor sequatur forum rei.

50 Sed dubium est, an hoc procedat in omnibus causis. Saluo semper iudicio meliùs iudicantis, dico, quod hoc non procedit, nisi in causis ciuilibus eorum, qui aliquam pecuniæ summam ipsis Regularibus debent, siue eam debeant ex locatione, legatis, testamentis, &c. De alijs autem manifestis iniurijs, & violentijs, Regularibus, siue eorũ bonis illatis, possunt Conseruatores cognoscere, etiamsi Regulares actores sint, secundùm formam iuris communis cap.1. & fin. de iud. deleg.

51 Moueor 1. quia hic Pontifex videtur velle extendere ad Regulares statutum Conc. Trid. sess. 14. cap. 5. de refor. vbi determinatur, quod qui habent Conseruatores, non possint in causis ciuilibus coram eis aliquem trahere; sed solum possint coram eis trahi: in causis verò criminalibus, & mixtis dictæ personæ Conseruatorem habentes conueniantur coram suo Episcopo, vel alio Superiore suo ordinario. Vnde apparet, quod Concilium facit differentiam in modo procedendi quò ad causas criminales, & mixtas, à modo procedendi quò ad causas ciuiles; in his enim vult, vt habentes Conseruatores actiuè quidem coram eis neminem trahere, sed forum rei sequantur? passiuè autem trahi equidem possint: in causis verò criminalibus è contra vult, vt prædicti habentes Conseruatores, passiuè quidem coram suis Episcopis, & ordinarijs Superioribus trahantur, actiuè autem coram dictis Conseruatoribus trahant. Ad hoc enim dantur Conseruatores, vt à molestijs, iniurijs, & violentijs sub tutela receptos conseruent illæsos, & defendant, & hoc modo intelligit Concilium Gutier.pract.q.libr.3.q.9.num.15.& 16. quo eodem prorsus modo puto intelligendam hãc const. in qua Concilij multa verba referuntur, vt patet ex §. sequ.

52 2. Quia alioquin non apparet, à quibusnam debeant Conseruatores conseruare: vnde potiùs dicendi erunt iudices dati pro ministranda iustitia Regularibus, quàm Conseruatores.

53 3. Cum maxima esset quæstio inter Doctores, an Regulares possent coram suis Conseruatoribus suos debitores conuenire, stante dicta dispositione Concilij, vt videri potest apud Gutier.loc.cit.& Rodriqu. to.1.q. reg.q.65.art. 12. licèt aliqui affirmarent, vt Guido Papæ qu.18.fine, & Rodriqu. loc.cit. Qui negabant tamen, vt Gutie. concedebant, quod Regulares possent conuenire suos molestatores, & inquietatores in iniurijs notorijs, & manifestis, excludendo ab his eos, qui nollent notoriè, & manifestè, quæ debebant, Regularibus soluere, vt patet ex dicto Guttier.num.16. Vnde, cum hic Pontifex hanc litem quò ad debitores diremerit, reliqua in suo statu liquisse dicendum est. Vide Chokier de exempt. p. 1. quæst. 39. nu. 31. & de conser. q. 4.

54 4. Quia hic casus videtur in iure expressus? cap. Conquestus; & cap.Cum sit, de foro comp. vbi dicitur. *Cum sit generale, vt actor forum rei sequatur. Verum quoniam seculares iudices in exhibenda iustitia personis ecclesiasticis sæpe in iudicio sunt remissi, in fauorem Ecclesiæ est introductum, vt malefactores suos, qui sacrilegi sunt censendi venerabilium locorum Rectores possint sub quo maluerint iudice conuenire*; Ergo cum ius commune ab illa generali regula, *Actor sequitur forum rei*, quam hic videtur approbare Pontifex, excipiat eos, qui malefecerint publicè, & notoriè Regularibus, eorum bona diripiendo, dissipando, inuadendo, molestando, iniuriando, violentando; Dicendum est, quòd etiam hic Pontifex velit hunc casum excipere. Et quòd solùm intendat, quòd Regulares actores forum rei sequantur in exigendis pecunijs, sibi à debitoribus debitis: in reliquis autem relinquat antiquos Canones, & constitutiones in sua

dispo-

dispositione. Videatur Mon. de Conseru. cap. 7. q. 6. nu. 343. qui etiam hunc casum excipit.

55 5. Id non obscurè innuitur in illis verbis in fine huius §. positis *Contra quoscumque procedere &c.* Et vult dicere, quòd Conseruatores non possint procedere ad instantiam eorum, quorum sunt Conseruatores, contra quoscumque reos existentes extra Ciuitatem, & Diœcesim, in qua fuerint deputati Conseruatores, trahendo illos ad suum tribunal. Sicut enim dixi hic supra, n. 46. quòd per illam clausulam positam in cap. fin. *Aut aliquos vltra vnam dietam trahere*, possunt Conseruatores cognoscere de manifestis iniurijs, etiam quando Regulares erunt actores, ita etiam dico hic, cum hęc clausula desumpta sit ex dicto c. fin. in quo etiam per illam *vltra vnam dietam trahere* declaratur. Quæ clausula nō ideo hic omittitur, quia nolit Papa, fratres vt actores posse coram suis Conseruatoribus dictos reos trahere, sed quia non vult, vt possint eos vltra vnam dietam sine Diœcesum trahere, quod ibi conceditur.

56 6. Tandem hanc sententiam certam omnino reddit hæc declaratio sacræ Congreg. *In constitutione de Conseruatoribus edita à S. M. Greg. XV. ex sententia sacræ Congreg. Concil. inter cætera statutum est, vt coram Conseruatoribus Regulares conueniri quidem, aut trahi debeant, sed alios conuenire, aut trahere non possunt, ita vt memorati Conseruatores in causis, in quibus Regulares, & alij actores fuerint, nullam prorsus iurisdictionem habeant, sed in ijs tantum, in quibus rei extiterint.*

Dubitatur nunc, an per hæc verba sublata sit facultas, quam habent Conseruatores defendendi Regulares, & alios à manifestis iniurijs, & violentijs, quæ illis de facto inferuntur, dum à suis possessionibus deijciuntur, & proprijs bonis vti, ac frui impediuntur.

Sacra Congreg. Card. Concil. Trid. interpretum censuit eiusmodi verbis minimè sublatam fuisse facultatem, quam habent Conseruatores, defendendi Regulares à manifestis iniurijs, ac violentijs, dummodò obseruent formam præscriptā constitutionibus Innoc. IV & Bonif. VIII relatis in cap. 1. & fin. de off. deleg. in 6. C. Card. de Torres. loco † sigilli. Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr. Romæ ex Typographia R. Cameræ Apostol. 1624.

57 Aduerte etiam circa illam clausulam, *Neque extra Ciuitates, seu Diœceses*, &c. quòd habet duplicem sensum. Primum, quòd ipsi Conseruatores existentes extra Ciuitates, & Diœceses, in quibus fuerint deputati, non possint Conseruatoris officium exercere, bene tamen poterunt tunc alteri existenti in loco, in quo ipsi deputati fuerint, suas vices cōmittere, vt Mon. de Conf. cap. 7. q. 2. nu. 61. ChoKier de exempt. q. 39. n. 20. Secundum, quòd non possint suam iurisdictionem exercere, nisi cum existentibus in Ciuitatibus, & Diœcesibus, in quibus fuerint Conseruatores deputati; secundum quem vtrumque sensum seruanda est. Postulat enim æquitas, vt minùs quàm fieri potest, partibus, pręsertim reis, præiudicetur. Videatur Rodriq. to. 1. q. reg. q. 65. art. 7. & 8. Mon. loc. cit. num. 376.

§. VII.

58 NOto, quòd idem statuitur in Concilio Trid. sess. 14. c. 5. de refor. In iure autem de arbitris agitur in cap. Cum speciali, cap. Secundò requiris, de appell. cap. Si quis contra Clericum, de foro comp. cap. Suspicionis, de off. deleg. cap. Legitima de appell. in 6. & eod. lib. cap. Si contra vnum, de off. deleg. Vide quæ dico tom. 1. Relig. quæst. 1. cap. 19. §. 1.

59 Quæres 1. an Conseruator possint vt suspectus recusari.

℞. Si agatur de manifestis iniurijs Religiosis illatis secundùm formam cap. 1. & fin. de off. deleg. & pœna sit à iure imposita, nō potest vt suspectus recusari: quia tunc videtur se habere tamquam merus executor, qui cum grauare non possit, neque etiam poterit recusari. Si verò pœna non sit à iure imposita, sed illius arbitrio relinquatur tunc poterit recusari; etiamsi iniuria sit manifesta. Ita Panor. in cap. Si quis contra Clericum, de foro comp. num. 11. Farinac. 1. p. prax. crim. q. 21. nu. 130. Vide ChoKier de exempt. p. 1. quæst. 39. num. 33. & de conser. p. 2. quæst. 10.

60 In alijs verò causis, de quibus potest cognoscere Conseruator iuxta hanc constit. & in quibus Regulares rei sunt, dico, quòd adhuc potest recusari, per communia iura, cap. Si quis contra Clericum, de foro comp. & cap. Secundò requiris, §. Tertiò postulas, de appell. & Concil. Trid. sess. 14. cap. 5. de reform. & tunc eligendi arbitri, qui de causa recusationis cognoscant. Vide tom. 1. Relig. cit. Et si vis scire, propter quas causas potest iudex tamquam suspectus recusari, vide loc. cit. Relig. §. 2. Et aduerte, quod Conseruator, si recusetur, potest alteri causam subdelegare, tamen quia delegatus principis potest subdelegare. Vide Chokier de conser. q. 10. num. 5.

61 Quæres 2. an à Conseruatore possit appellari.

℞. In notorijs iniurijs, & violentijs appellari non potest, nam in notorijs non admittitur appellatio: cap. Cum sit Romana, §. Sin autem; cap. Peruenit; cap. Consuluit, el. 1. cap. Cum speciali, §. Porrò, de appell. & cap. Romana, §. Si autem, de appell. in 6. Et probat, quamplurimis Doctoribus adductis, Farin. 1. p. prax. crim. q. 21. num. 117. Quod tamen est intelligendum, nisi excederet in infligenda pœna. Idem Farin. ibid. num. 118. Abbas in cap. Cum speciali, num. 3. & cap. Ad nostram, num. 1. & cap. Reprehensibilis, fine, & cap. De priore, num. 2. de appell. In alijs autem causis dubijs, de quibus secundum hanc const. possunt cognoscere Conseruatores, potest ab eis appellari. Mon. de Conf. cap. 9. nu. 176. Probatur ex c. Venientes, de iureiur. c. 1. de re iud. Appellandum autem ad Papam; Tusch. verbo Conseruatores, concl. 760. nu. 6. Anchar. consil. 72. nu. 1. Innuit Gratian. in decis. prou. march. decis. 60. n. 3. Chokier de exempt. q. 39. n. 23. & de conser. p. 2. q. 16. quia Conseruatores dantur à Papa, cui immediatè subduntur Regulares. Non est tamen appellandum ab his, nisi post definitiuam sententiam, vel interlocutoriam continentem grauamen, quod per definitiuam reparari non potest. Mon. loc. cit. n. 180. Quæ autem sint grauamina, quæ per definitiuam reparari non possunt, Vide tom. 1. rel. cap. 2. versu Aduertendum tamen, quæst. 1.

§. VIII.

62 NOta, quòd Bonif. VIII. cap. fin. quod incipit, Hac constit. de off. deleg. statuit, quòd Conseruatores excedentes limites in sua iurisdictione sint eo ipso ab officio suspensi, & pars, quę hoc fieri procurauerit, eo ipso excommunicationem incurrat. Erat autem magna quæstio inter Doctores, an illa suspensio, ab officio esset ecclesiastica censura, & priuaret ijs omnibus, quibus ipsa censura priuat, vt videri potest apud Mon. de Conser. c. 7. q. 12. n. 160. Sed hic Pontifex hanc quęstionem soluit, declarando, quòd solùm sint suspensi per annum ab officio Conseruatoris, potestateque illud exercendi: Et congruit, cap. Prouida, de elect. in 6. c. 1. de translation. Episcopi.

63 Aduertendum tamen, quòd ad dictam suspensionem incurrendam in dicto cap. fin. requiritur scientia, dicit enim ibi Bonif. VIII. *Conseruatores, qui scienter se intromiserint*, & licèt ista particula hic sit omissa; cum tamen velit, vt pars, quæ hoc fieri procurauerit, sententiam excommunicationis incurrat, iuxta formam dicti cap. fin. dicendum est, quòd etiam iuxta eamdem formam incurratur suspensio, si scilicet scienter se intromiserint. Atque ita non incurreret dictam suspensionem, qui id faceret ex ignorantia, etiam crassa, & supina, bene tamen qui ex affectata, aut si illa crassa ita foret, vt esset ingens temeritas, iuxta sententiam Suar. tom. 5. in 3. p. disp. 31. sect. 3. num. 17. & Sanch. lib. 9. de matr. disp. 32. nu. 36. & 39. Rodriq. to. 1. q. reg. q. 65. ar. 19. illa enim dictio, Sciēter, claram iuris notitiam denotat.

Quan-

Quando autem ignorantia sit crassa, & supina, vide Sanch. loc. cit. num. 32. 33.

64 Aduerte etiam, quod Conseruator, qui fuerit sic suspensus ab officio, elapso anno, statim absque alia absolutione est restitutus per ea, quę dixi supra, in côst. 1. Iulij II §. 16. n. 21. quando enim suspensio est temporalis, elapso tempore, statim cessat, vt ibi probaui.

65 Noto 2. quòd pars, quę scienter procurauerit Conseruatores excedere limites potestatis traditæ hac constitutione, incurrit sententiam excommunicationis eo ipso, à qua non potest absolui, nisi ei, quem sic molestauit indebitè, primò satisfaciat integraliter de expensis, quæ est forma posita in c. Hac constitutione, quod est fin. de iud. deleg. in 6. Et licèt dicto c. fin. non sit illa particula, Eo ipso, tamen ex eo quòd ibi dicitur, *incurrat*, significatur, illam pœnam eo ipso incurri, vt notat Glossa ibi, verbo Incurrat.

66 Aduerte etiam, quòd qui id procurat, debet esse pars, non tertia persona, & procuratio debet esse cum effectu, idest, quod Conseruator, procurante parte, processerit, vt Suar. to. 5. in 3. p. disp. 23. sect. 4. nu. 10. addita ratione, quam affert nu. 7. & illa excommunicatio non incurritur, nisi à sciente; vnde etiam ignorantia crassa, & supina excusat, iuxta dicta nu. 63. Ab ea autem ante compensationem impensarum nemo potest absoluere, nisi solus Papa; post compensationem poterit Episcopus. Azor p. 2. lib. 5. cap. 35. q. 13. Mon. de Conser. c. 7. nu. 591. Licèt etiam possit dici in sententia eorum, qui tenent, quod ab excommunicatione nemini reseruata potest quilibet sacerdos absoluere, quòd, cum hæc excommunicatio post compensationem nulli reseruetur, possit à quolibet sacerdote absolui. Vide Doctores hoc sentientes apud Mon. loc. cit. nu. 590.

§. IX.

67 CONcedit, quòd habentes Conseruatorem, in casibus à iure permissis, idest in quibus dicti erunt actores, possint petere iudicem non suspectum à Principibus, seu Magistratibus secularibus, qui iudex non sit excommunicatus, neque suspensus, neque interdictus, modò has tres conditiones copulatiuè concurrant. Et si vis scire, quomodo causa dicatur profana, Vide decis. Rotæ coram Ludouisio, decis. 174. n. 7. Hic causa profana dicitur ad differentiam causæ sacræ, seu spiritualis, & est idem, quod causa temporalis.

68 Sed quid? si causa merè profana non sit, sed mixta, & spirituali adhætens, poterunt ne hoc casu Regulares à Principe laico iudicem petere? Nequaquam. Nam res, quæ alteri digniori adhæret, sumit naturam eius, vnde desinit esse profana. Germ. de sacror. imm. lib. 3. c. 12. nu. 10. Ad vltimum nota, quod Conseru. tenentur sub mortali, quando fuerint electi, acceptare. Probat Rodriq. loc. sæpius cit. art. 4. nisi causa legitima excuset.

CONSTITVTIO VI.

Quæ est decretum sacrę Congreg. Concil. in quo statuit, quòd non fundentur noui Conuentus, nisi in ijs possint sustentari duodecim fratres, & quòd alij Religiosi ibi habitantes vocentur.

Memorat constitut. Clement. VIII. quæ incipit, Quoniam ad ... lib. 10. 3.

§. 1. CVm alias fel. recor. Clemēs Papa VIII. decreuerit Ordinarius locorum licentiam ad nouos Conuentus cuiuscumq; præsertim Mendicantium, Ordinis in Ciuitatibus, & locis, eorum ordinariæ iurisdictioni subiectis erigendos impertiri non posse, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Ciuitatibus, & locis existentium Conuentuum Prioribus, seu Procuratoribus, & alijs interesse habentibus; & causa, seruatis seruandis, cognita, in ijsdem Ciuitatibus, & locis nouos huiusmodi erigendos Conuentus sine aliorum detrimento commodè sustentari posse constiterit: Si verò ab eorum sententijs ad Sedem Apostolicam prouocari, & appellari cōtigerit, ipsos Ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum suspendere debere, quamdiu à dicta Sede in ea causa pronunciatum extiterit, ac aliàs, prout in decreto huiusmodi pleniùs continetur. bull. const. 99. pag. 146.

Conuētus, non fundantur nisi vbi 12. fratres sustentari possint; & vocētur alij fratres, etiā circumuicini ad quatuor millia passuum.

§. 2. Verùm per piæ mem. Paulum Papam V. accepto, plerosque ex Ordinarijs prædictis fauore, vel nimia exposcentium importunitate, ad nouos Conuentus, seu domus, præter, & contra tenorem prædicti decreti erigendos plerumq; adduci, quo fit, vt, non habita debita eleemosynarum, seu redituum cuiuscumq; Monasterij, Conuentus, seu domus ratione, Monachi, seu fratres, aut Religiosi ibi degentes manuteneri nequeant, & ad tam exiguum numerum reducantur, vt cultus diuinus in eorum Ecclesijs destituatur, ibique regularis disciplina, vt conuenit, conseruari non valeat. Sacra Congregatio illustr. DD. Cardinalium, negotijs Regularium præpositorum, ad quos idem Paulus Papa V. negotium huiusmodi reiecerat, tot incommodis obuiam ire, eisque aliquod opportunum remedium adhibere cupiens, decreti huiusmodi veriores, ac totos tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro plenè, & sufficienter expressis habens, viuæ vocis oraculo a S. D. N. Gregorio Papa XV. habito, decretum prædictum, quatenus opus sit, innouat, & in vsum reducit. Volens, quòd de cætero Monasterium, Conuentus, domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium cuiuscumque etiam Mendicantium, Ordinis, Societatis, & Instituti, quocumque nomine nuncupentur, etiamsi de illis particularis, expressa, & specifica mentio habenda esset, in quacumq; Ciuitate, vel Oppido, seu quocumque alio loco non erigantur, nisi in eo saltem duodecim fratres, aut Monachi, seu Religiosi inhabitare, ac ex redditibus, & ex consuetis eleemosynis sustentari valeant; ac Priores, seu Procuratores aliorum Monasteriorum, Conuentuum, seu domorum aliarum Religionum, vel Congregationum, aut Societatum, seu Institutorum huiusmodi, non solum in prædictis, sed etiam in alijs per quatuor millia passuum circumuicinis locis ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni consenserint, vel aliàs Ordinarijs locorum constiterit, Religiosos Monasterij, Conuentus, seu domus regularis sic erigendi seu erigendæ, absque detrimento Religiosorum in Monasterijs, seu domibus antea in Ciuitatibus, seu locis huiusmodi erectis degentium ibi in numero duodecim commodè, & congruè manuteneri, & ali posse.

Vbi nulli alij Regulares habitāt, Episcopi ab incolis inquirant, an possint 12. fratres commodè alere.

§. 3. Si verò noui Conuentus, domus, Congregatio, vel Societas huiusmodi instituenda erunt, nullique alij Regulares inibi reperiantur, Ordinarij locorum nihilominus diligenter inquirant, an locorum incolæ, & habitatores, quorum & consensum requirant, ac adhibeant huiusmodi duodecim Religiosos in Conuentibus, vt præmittitur, instituendis commodè alere, & manutenere valeant.

§. 4. Si verò à decreto, seu decretis per Ordinarios prædictos in causis huiusmodi ferendis legitimè appellari

In casu appellationis totum negotium ad Cong. devoluatur.

lari contigerit, ex nunc, prout ex ea die, qua appellatio interponetur, ea ad eamdem sacram Congregationem, vnà cum toto negotio principali deuoluta cēseatur; appellationeq; huiusmodi pendente, nihil innouandū esse.

Decretum irritans.

§. 5. Irritumque, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernēs; quibuscūq. in contrarium facien. non obstātibus, Romæ 17. Aug. 1621. Ant. Card. Saulius. locus † sigilli. N. Zambeccarius Secret.

CIRCA CONSTITUTIONEM.

1 Vide quæ dico supra, in const. Pyrrhi nu. 48. & 49. Et nota, quòd non dicitur acquiri nouus Conuentus, quando in eadem Ciuitate, vel Oppido fit mutatio de vno ad alium locum. Ita Rodriquez tomo 2. quæst. regul. quæst. 49. artic. 9. Quia tunc nullum fit præiudicium alijs Religiosis, nisi fortè per accidens, ratione propinquitatis. Et ratio est, quia locum mutantes iam habent ius eleemosynas quærendi in dicta Ciuitate, vel Oppido.

2 Nota etiam, quòd si aliqui Regulares omnino dereliquissent, & sponte aliquem Conuentum, non possent post multum temporis absque solemnitatibus hic requisitis illum reassumere; quia possent esse damni alijs Religiosis, eo tempore ibi habitantibus. Contrarium sentit Rodriq. loc. cit.

URBANUS VIII.

Italus, Florentinus, Thadæi Barberini filius, ad summum Pontificatum assumptus anno Domini 1623. die 6. Augusti, dedit Ordini nostro infrascripta.

CONSTITUTIO I.

Confirmat priuilegia Minimorum ex certa scientia.

URBANUS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

Iniuncti nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt sacrarum Religionum in militanti Ecclesia suaues in Domino fructus assiduè præstantium, paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta, illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Apostolica Sede concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter communiamus.

Confirmat prout in summario.

§. 1. Volentes igitur vniuersum Ordinem fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, ex quo vberrimi in eadem Dei Ecclesia fructus, ad ipsius omnipotentis Dei laudem, & christianæ Reipub. spirituale commodum, & vtilitatem, ab ipsius Ordinis initio semper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipsius Ordinis Correctorem generalem, & fratres vniuersos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi, ac eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, supplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum fratrem, & Procuratorem generalem eiusdem Ordinis, nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conseruationes, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum alijs Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium; eidem Ordini Minimorum, eiusque Correctori generali, ac fratribus, & sororibus, alijsque Religiosis vtriusque sexus, eorumque domibus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis regularibus quibuscumque per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Apostolicam Sedem, sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus, in genere, vel in specie, aut aliàs quomodolibet concessa, ac pluries confirmata, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, ac singulas literas, tam sub plumbo, quàm in forma Breuis, aut aliàs desuper confectas, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, quatenus tamen sint in vsu, & non sint reuocata, seu sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac sacris Canonibus, & Concilij Trid. decretis non aduersentur, ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos, tam iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint in eisdem, supplemus.

Commissarios deputat.

§. 2. Quocirca venerab. fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, alijsque locorum Ordinarijs quibuscumq; necnon dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus quilibet eorum, quan-

quandocūq; fuerint requisiti, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quādo opus fuerit, & quoties pro parte Correctoris generalis, & fratrū prędictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem plenum eorum effectū sortiri, illisq; omnes, quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes, quempiā desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis nostræ, per quoscumque quomodolibet indebitè molestari; quinimmo quicquid in contrarium attentari, vel fieri continget, omnino semper in pristinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles etiam per quascumq; de quibus eis videbitur, cēsuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaq; opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac, legitimis super his habendis seruatis processibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derogat cōtrarijs. §. 3. *Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dūmodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, ac Ordinum prædictorum statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, nō autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expressè, quòd illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, motu, scientia, & auctoritate similibus derogamus, contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 4. *Verum quia difficile foret præsentes literas, vbicumque opus esset, deferri, volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis, manu alicuius ex Secretarijs cuiusuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commissarij, & successorum, aut Notarij publici subscriptis, & sigillo officij alterius eorumdem, aut personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscat. die 28. Iunij, 1624. Pontific. nostri anno 1.*

CONSTITVTIO II.

Concedit, quòd fratres Minimi se possint obligare ad suffragia perpetua.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

APostolicam decet benignitatē vltimis piè testantium voluntatibus fauere, &, vt illæ suum sortiantur effectum, etiam strictiorum Ordinum regularia instituta interdum relaxare, maximè cum relaxatio huiusmodi ad diuini cultus incrementum tendere dignoscitur, & vota personarum regularium, præsertim reformatarum, hoc à nobis exposcunt. Proœmium.

§. 1. *Sanè nobis exponi nuper fecit dilectus filius Bartolomæus Leuius Prouincialis Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula in Prouincia, & Comitatu nostro Venaissino, quòd de anno Domini 1609 tunc in humanis agens Magdalena de Lagnet, dum viueret Domina in temporalibus Oppidi de Cansans, deuotionis zelo ducta, titulo donationis irreuocabilis, quæ dicitur inter viuos, donauit dicto Ordini septem millia scuta monetę, duo millia videlicet ad effectum construendi Ecclesiam sub inuocatione Assumptionis Diuæ Genitricis Mariæ, & Conuentum dicti Ordinis in Ciuitate Carpentoraten. & quinque millia scuta ad sustentationem 12. Religiosorum dicti Ordinis, electa per ipsam sepultura in dicta Ecclesia, sub Sedis Apostolicæ beneplacito sic construenda, pro eius corpore humando, oneratisque eius hæredibus, quiqui fuerint, vt si ipsa non dedisset dicta scuta septem millia Ordini prædicto statim, ea functa vita, darent ipsi duo millia scuta ad effectum prædictum Prouinciali dicti Ordinis pro tempore præsenti: reliqua verò quinque millia scuta darentur in pensionem annuam ad fauorem dicti Conuentus. Cumque pro dicta Ecclesia, & Conuentu construen. locus commodus in dicta Ciuitate non reperiretur, bonæ mem. Horatius tunc Episcopus Carpentoraten. Oratorium prope, & extra mœnia castri, seu fortalicij loci de Venasco Carpentoraten. Diœcesis, ad mensam illius episcopalem spectans, ac minimè collatiuum, eisdem fratribus obtulit; ipsaque Magdalena donatrix requisita de eius consensu dictis fundationi, & donationi eiusdem præstando, anno Domini 1613. declarauit, se gratum habere, dictam Ecclesiam, & Conuentum, per eam fieri ordinatum, in Ciuitate Carpen. fieri, & erigi in dicto Oratorio, quatenus supradictus Horatius Episcopus illud, sub dictæ Sedis Apostolicę beneplacito, à mensa episcopali dismembrare, & sine aliquo onere pro constructione dictę Ecclesię liberare concederet. Et nihilominus idem Horatius Episcopus Oratorium prędictum non purè, & liberè dictis fratribus concessit iuxta mentem Fundatricis, immo sub diuersis oneribus, & conditionibus: Vnde mortua dicta Magdalena de anno eiusdem Domini 1615. institutis hęredibus vniuersalibus dilectis filijs Presbyteris doctrinę christianę Auenionē. introductoq; iudicio in Rota pro cōsecutione dictorum septem millium scutorum ad effectum prędictum, fuit denegata pro tunc executio, quia assignatio*

Motiua, & facti narratio.

dicti

dicti Oratorij non fuerat facta liberè: Quod vt componeret fel. rec. Gregorius Papa XV. prædecessor noster, ad supplicationem venerab. fratris Coturi moderni Episcopi Carpentoraten. & dilecti filij Ioannis à Turre tunc Prouincialis Ordinis Minimorum in dicta Prouincia, & Conuentu Venaissino, onera quæcumq; in dicto Oratorio apposita Apostolica auctoritate in Conuentum Auenionen. eiusdem Ordinis transtulit, Oratoriumq; prædictum in omnibus, & per omnia exonerauit; iterumq; petita exequutione in Rota, & ostensa liberatione Oratorij, fuit relaxatum mandatum.

Motiona aduersarioru pro non soluendo legato.

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti aduersarij more reorum solutionem dictorum septem scutorum millium effugere, aut saltem protrahere omni eorum conatu satagentes, dederint vltimo loco de obstantia Regulæ dicti Ordinis Minimorum, quæ expressè cauetur, ne dicti Religiosi, qui sub perpetua quadragesimali vita, & ex mendicatis eleemosynis viuunt, perpetuas missas, seu aliqua suffragia perpetuò, particulariter, & in specie, ac vltra quinquaginta annos suscipere valeant; Cumque donatio prædicta habeat huiusmodi onera, & conditiones requisitas, licèt credatur, eas omnino fore reijciendas, ac fauore piæ causæ, Ecclesiæ scilicet construendæ, ac alimentorum dictis duodecim Religiosis præstandorum, iuris interpretatione haberi pro non appositis, concurrente præsertim indulto ex literis bonæ mem. Cardinalis SS. quattuor Coronatorum olim summi Pœnitentiarij, quibus concedebatur fratribus prædictis facultas acceptandi in posterum dicta onera, quamuis perpetua, missarum, absque conscientiæ scrupulo, Regula prædicta non obstante, ac attenta etiam resolutione aliàs capta in generali Capitulo in Ciuitate Ianuen. celebrato, non esse essentiale in Regula, quòd fratres non possint se obligare ad onera perpetua; Nihilominus, quia postmodum in actis Capituli generalis habiti Paulæ Regula prædicta confirmata fuit, & recessum à resolutionibus captis in Capitulo Ianuæ, actaque, & recessus prædicti fuerunt à fel. rec. Paulo Papa III. similiter prædecessore nostro in forma specifica confirmati.

Concedit, vt possimus acceptare legatum cū perpetuo onera missarum. Vide supra in const. 4. Iul. II. à n. 18.

§. 3. Idcirco ad tollenda omnia subterfugia partis, penes quam effici non potest, vt pecunia, vt supra, donatæ remanere debeant, ac vt celerius pro diuini cultus incremento, & pro obseruatione voluntatis prædictæ donatricis, Ecclesia, & Conuentus præfati ædificari possint, neq; diutius suum cadauer inhumatum deferatur, quæ ipso sepeliendo dictam Ecclesiam proprijs impensis extrui mandauit. Nos eumdem Bartholomæum Prouincialem specialis gratiæ fauore prosequi volentes, necnon à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, porrectis nobis pro parte sua super hoc supplicationibus inclinati, acceptationem prædictæ donationis in Capitulo generali dicti Ordinis iam factam cum onere celebrandi, seu celebrari faciendi vnam missam submissa voce omnibus diebus dominicis, & alijs de præcepto Ecclesiæ festiuis in perpetuum in Capella loci de Causans, conditione item superaddita, quòd preces, seu horæ publicæ, canonicæ, quæ dietim in dicto Conuentu, & Ecclesia sic construenda dicuntur, matutinum scilicet laudes, prima, tertia, sexta, nona, vesperæ, & completorium, necnon etiam missa, quæ conuentualis dicitur, & solet à dictis fratribus celebrari in omnibus eorum Ecclesijs pro salute animarum earumdem Ecclesiarum fundatorum, ac aliæ omnes missæ, votiuis exceptis, dicantur, & applicentur ad intentionem ipsius Fundatricis, iuxta formam instrumentorum dictarum donationum, dummodò tamen dicta donatio, vt præfertur, in Capitulo generali præterito fuerit acceptata, Apostolica auctoritate, tenore præsentium in omnibus, & per omnia approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, eidemque Religioni, & fratribus, sese ad onera in dicta donatione vt præfertur, iniuncta, quamuis perpetua, præmissis non obstantibus, obligare possint, concedimus, & indulgemus, eosdemq; ad præmissa dicta auctoritate ad effectum executionis donationis prædictæ efficaciter, & opportunè habilitamus, ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti, & solemnitatum defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus; dictamque acceptationem cum oneribus, & conditionibus præfatis factam subsistere.

§. 4. Sicque per quoscumque Iudices, & Commissarios iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 14. Ianuar. 1625. Pontif. nostri anno 2.

Decretum irritans, cū derogatione cōtrariorum.

CONSTITVTIO III.

Concedit indulgentiam plenariam visitantibus Ecclesias Minimorum singulis primis sextis ferijs cuiuslibet mensis.

VRBANVS PAPA VIII.

Vniuersis Christi fidelibus præsentes literas inspecturis sal. & Apostol. bened.

§. 1. AD augendam fidelium religionem, & animarum saluti cælestibus Ecclesiæ thesauris pia charitate intenti; omnibus vtriusque sexus Christi fidelibus verè pœnitentibus, & confessis, ac sacra communione refectis, qui Ecclesiam SS. Trinitatis in monte Pincio de Vrbe singulis primis sextis ferijs cuiuslibet mensis ab ortu Solis, vsque ad occasum dierum huiusmodi singulis annis deuotè visitauerint, & inibi pro christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, ac S. M. Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus.

Concedit prout in sūmario. Vide const. 2. Pauli V.

§. 2. Insuper eisdem Christi fidelibus similiter verè pœnitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui dictam Ecclesiam in singulis alijs sextis ferijs totius anni, vt præfertur, visitauerint, & orauerint, quo die præ-

Concedit 7. annos, & totidē quadragenas visitantibus sin-

gulis quibusque diebus veneris Eccles. Minimorum,

prædictorum id egerint, septem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis, seu aliàs quomodolibet debitis pœnitentijs in forma Ecclesiæ consueta relaxamus. Præsentibus ad decennium citra annum iubilæi valituris. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscat. die 7. Octobris, 1625. Pontif. nostri anno 3.

CONSTITVTIO IV.

Iubet sub pœna excommunicationis, & priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, ne ex Bibliotheca Genuensi Ordinis Minimorum extrahantur quomodolibet libri.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Mādat prout in summario.

§. 1. *Conseruationi, & manutentioni Bibliothecæ domus regularis Iesu Mariæ nuncupatæ Ianuensis, Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, quantum cum Domino possumus, consulere, ac dilectum filium Laurentium de Terrinis Prouincialem Prouinciæ Ianuensis eiusdem Ordinis specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, ipsumque & dictæ domus singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; supplicationibus eiusdem Laurentij Prouincialis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; Ne de cætero quisquam, quauis auctoritate fungens, quosuis libros, quinterna, folia, siue manu scripta, siue impressa, dictæ Bibliothecæ hactenus assignata, & in posterum assignanda, quouis quæsito colore, vel ingenio, causa, vel occasione, è dicta Bibliotheca extrahere, siue, vt extrahantur, vel remoueantur, permittere quoquo modo audeat, seu præsumat, sub excommunicationis, & priuationis vocis actiuæ, & passiuæ pœnis per contrafacientes incurrendis, Apostolica auctoritate, tenore præsentium interdicimus, & prohibemus.*

Derogat contrarijs,

§. 2. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac, quatenus opus sit, domus, ac Ordinis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumq; Volumus autem, quòd præsentis prohibitionis copia in valuis dictæ Bibliothecæ, aut aliquo alio perspicuo loco, vnde ab omnibus cerni possit, continuò affixa remaneat. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscat. die 13. Febr. 1625. Pontific. nostri anno 2.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Noto 1. quòd ista excommunicatio, & pœna priuationis non incurrit ipso facto, sed est inferenda per iudicis sententiam: & ad eam incurrendam requiritur magna temeritas, hoc enim dicunt verba *Audeat, & præsumat*. Vnde bona fides & ignorantia, etiam crassa, excusaret, vt dixi supra in const. 5. Greg. XV. n. 63. Est tamen pœna priuationis post declarationem perpetua, quia ponitur indefinitè, quod perpetuo æquiualet, vt dixi supra in constit. 2. Sixti V. num. 4 Ab ea verò sic inflicta nullum Prælatum Religionis; neque etiam Capitulum generale puto posse rehabilitare, sed esse recurrendum ad Papam, per ea, quæ dixi supra in constit. 6 Iulij II. num. 25.

2 Noto 2. quòd censendi sunt libri dictæ Bibliothecæ assignati, quando in ea sunt repositi ab habente auctoritatem, Prælato nimirum, & Bibliothecario, & descripti in manuali dictæ Bibliothecæ, & sunt omnino, & liberè Conuentus.

3 Noto 3. quòd hi, ad quos incumbit cura dictæ Bibliothecæ, vt Superiores, & Bibliothecarij, si permittant extrahi, vel remoueri libros à dicta Bibliotheca incurrunt dictas pœnas si siue id faciant directè, siue indirectè: Vbi enim aliquid directè permissum non est, nec etiam conceditur per indirectum; per regulam Cum quid vna via, quæ est 84. de reg. iur. in 6. & habet Menoch. lib. 2. consil. consil. 181. num. 53. Subditi autem, & alij ad quos non incumbit, id permittentes, putarem non incurrere has pœnas; nisi positiuè inuitarent ad extrahendum, & remouendum: tunc enim tamquam principaliter extrahentes iudicandi essent, & valeret illa regula, *Qui per alium facit, per se ipsum facere videtur*. Permittentes autem solùm negatiuè licet excusarem ab his pœnis, non excusarem tamen à peccato, etiam mortali, contra iustitiam, qua tenentur res, & bona Religionis tueri, & defendere pro posse; arg. cap. Nulli dubium 5. quæst. 1.

Noto 4. quod iste Pontifex aliam similem constitutionem fecit pro Collegio nostro S. Francisci de Paula de Vrbe, sed pœnæ sunt ipso facto, vt habetur to. 4. bull. in const. eius 95. fol. 42.

CONSTITVTIO V.

Reducit onera missarum perpetuarum ad rationem scutorum quinquaginta monetæ Romanæ.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. *Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Deodatus Lomellinus Ordinis S. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum Procurator generalis, quòd domus regularis fratrum dicti Ordinis Ianuen. tot oneribus missarum in eorum Ecclesia per fratres huiusmodi celebrari faciendi, ratione diuersorum legatorum, à diuersis personis dictæ domui ea propter relictorum, quorum aliqua exigua, & oneri ex illis emergenti imparia sunt, grauata existit, vt fratres dictæ domus illis satisfacere nequeant. Quare dictus Deodatus nobis humiliter supplicari fecit, vt in premissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.* Supplicatio.

§. 2. *Nos igitur dictum Deodatum, ac ipsius domus Priorem, & fratres specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium* Concedit prout in summario.

tium

tium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerab. fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium sacri Concilij Trid. interpretum consilio, onera, seu & missas huiusmodi ad rationem scutorum quinquaginta monetæ Romanæ pro qualibet missa quotidiana perpetua reducimus. Decernentes, per celebrationem missarum sic reductarum, saluti animarum eorum quorum intentione missæ sic reductæ fundatæ fuerunt, suffragari perinde, ac si illæ verè, & realiter, ac cum effectu celebrarentur, dictaq; domus pro tempore Priorem, & fratres desuper à quoquam quauis auctoritate molestari, perturbari, vel inquietari non posse.

Decretum irritans. §. 3. Irritumq. & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat contrarijs. §. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, domusque & Ordinis prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæteriq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscat. die 13. Iulij, 1626. Pontif. nostri anno 3.

CONSTITVTIO VI.

Statuit, quòd Collegium, seu Conuentus S. Francisci de Paula Ordinis Minimorum, situm in regione montium, iuxta palatium Monasterij S. Petri ad vincula, & per bona mem. Io: Pizzullum Presbyt. Calabrum ex Oppido Regina, Bisinianen. Diœc. oriundum fundatum, perpetuis futuris temporibus à Religiosis dicti Ordinis ex Prouincia Calabria tantùm, & non ab alijs ex quacumque alia Prouincia, & natione gubernetur, & administretur.

VRBANVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Prœmiū. Inter cætera cordis nostri desiderabilia, ea quoque ex debito pastoralis officij, nostri humeris licèt imparibus diuina dumtaxat dispositione impositi, non modicè nos vrget cura, vt inter Christi fideles quoslibet, præsertim religiosas personas, sub suaui vnius, & eiusdem Instituti iugo, & charitatis vexillo Altissimo famulantes, præcluso discordiarum, & zizaniarum inimici hominis sementorum aditu, pax, & concordia vigeant, piorum testantium voluntates adimpleantur, & inuiolabiliter obseruentur, ac Regularium loca ad diuinum cultum propagandum, & ignorantiæ caliginem discutiendum, sacræque paginæ doctrinam, qua mediante vberiores in vinca dextra Domini plantata fructus colligi, & animarum salus procurari noscuntur, adipiscendam, libere destinata promoueantur, & propterea, ne successu temporis aliquid contra desideriorum nostrorum huiusmodi dispositionem ausu temerario fieri, vel attentari contingat, sacri Apostolatus officij nostri partes interponimus, ac aliàs vltrò disponimus, prout, rerum, temporum, locorum, & personarum qualitatibus debitè pensatis, conspicimus in Domino validiùs expedire.

Io: Pizzullus instituit hæredes fratres Conuentus S. Andreæ de Frattis cum conditione fabricandi Collegium inhabitandū solum à fratrib. studētibus citerioris Calabriæ. §. 1. Cum itaque, sicut nobis innotuit, quondam Io: Pizzullus Presbyter, dum vixit, Calaber, ex Oppido Reginæ, Bisinianen. Diœc. oriundus, Vrbis tamen incola, & ciuis, pio charitatis affectu, & spirituali erga nationem citerioris Calabriæ beneuolentia, & amore ductus, in vltimo per eum condito, sub cuius dispositione ab humanis decessit, testamento, in omnibus suis mobilibus, & immobilibus, ac se mouentibus bonis, iuribus, actionibus, ereditis, alijsque quibuscumque quomodolibet nuncupatis, & qualificatis, dilectos filios Correctorem, & fratres, seu Conuentum domus regularis S. Andreæ de Frattis nuncupati de Vrbe, Ordinis fratrum Minimorum S. Francisci de Paula hæredes suos vniuersales instituerit, & inter cætera ordinauerit, quòd summa sex mille scrutorum monetæ ad minus in emptionem alicuius fundi in prædicta Vrbe per dictos Correctorem, & fratres, seu Conuentum impendi, & in ipso fundo Ecclesiam sub inuocatione eiusdem S. Francisci de Paula, vnà cum hospitio, seu Collegio extrui, ac in eodem hospitio, seu Collegio fratres Ordinis, & nationis prædictorum studiorum causa recipi, & commorari, illisque de victu, & alijs ad studiorum prosecutionem necessarijs prouideri, & ad eum effectum, ac pro seruitio, & vsu solùm dictorum fratrum studentium omnes alij redditus hæreditatis suæ erogari, & conuerti deberent; ac omnem bonorum dictæ hæreditatis in toto, vel parte alienationem, ex quacumque etiam vrgentissima causa prohibuerit, volens, quòd bona huiusmodi semper ad effectum, vt ex fructibus inde pro tempore prouenientibus in dicto hospitio, seu Collegio fratres studētes Ordinis, & nationis huiusmodi manuteneri, & ali possint, & debeant, conseruarentur; quòdq; numerus ipsorum fratrum fructibus huiusmod:, & expensis pro eorum manutentione necessarijs ad arbitrium Cardinalis Protectoris Ordinis, & executorum testamenti huiusmodi pro tempore existentium corresponderet seu proportionatus esset; necnon inter ipsos fratres studētes, eos, qui quouis modo domum maternam dicti testatoris, videlicet illorum de Grilli, etiam vsque ad quartum gradum exclusiuè, consanguinitate attigerint; & deinde eos, qui ex dicto Oppido oriundi forent, ac successiuè illos, qui ex Prouincia Calabriæ citerioris; & vltimò, si aliqua, loca superessēt, eos, qui ex Prouincia vlterioris Calabriæ orti existerēt, in ipso hospitio, seu Collegio præferri; & in euentum, in quem dicti hæredes, vel fratres dicti hospitij, seu Collegij pro tempore existentes hæreditatē huiusmodi cū cōditionibus prædictis, & alijs oneribus per ipsum testatorem iniunctis, acceptare vel, ea acceptata, conditiones, ac onera huiusmodi adimplere nollent, aut etiam pro vna vice in quauis etiam quantumuis, minima, parte dispositionem testamentariam huiusmodi transgrederentur, tunc, & eo casu etiā

voluerit, & mandauerit, vt omni cõmodè, & beneficio hæreditatis prædictę priuati remanerent, in eoq; fratres Congregationis Colloreti nuncupatæ, sub regula, & habitu S. Augustini militantes, & in Prouincia Calabriæ citerioris prædictæ fundatæ succederent, eosdem fratres dictæ Congregationis ipsis hæredibus, vel fratribus hospitij, seu Collegij huiusmodi in dicta hæreditate ex tunc cum eisdem cõditionibus, & oneribus substituendo: Deinde parochiali Ecclesia SS. Sergij, & Bacchi de eadem Vrbe, vnà cum dilectorum filiorum illius parochianorum animarum cura, per dilectum filium tunc existentem Ministrum generalem dicti Ordinis à fel. rec. Gregorio Papa XV. prędecessore nostro Ordini prædicto, ad effectum Collegium huiusmodi construendi concedi obtenta; Idẽ testator volens per se ipsum suam huiusmodi dispositionem ad effectum producere, quoddam palatium in dicta Vrbe, & regione montium, iuxta Monasterium S. Petri ad vincula nuncupati situm, vnà cum viridarijs, membris, & pertinentijs suis, à dilecto filio nobili viro Io: Georgio Cæsarino Duce Ciuitatis Nouæ emerit, illudq; sic emptum dicto Ordini ad effectum inibi Ecclesiam, & hospitium, ac Collegium huiusmodi cõstrui faciendi, cũ onere, quòd ipsi Corrector, & fratres, seu Conuentus dictum palatium ad vsum Collegij pro habitatione fratrum dicti Ordinis, theologiæ operã nauantium nationis citerioris Calabriæ huiusmodi, reducere, seu reduci facere debeãt, & in reliquis sub eisdem conditionis, oneribus, caducitatibus, modoq; & forma in dicto testamento contentis, irreuocabiliter inter viuos perpetuò donauerit, subindeq; dilectos etiã filios Io: Baptistam à S. Agatha, & Franciscum de Spezzano, ac Dionysium de Paula, necnon Vincentium de Consentia & Laurentium etiam de Spezzano, ac Michaelem à Regina, & Paulum de Ruito, necnon Ioannem etiam à Regina, & Antonium de Morano fratres dictum Ordinem expressè professos, & ex citeriori Calabria huiusmodi oriundos, in dicta domo S. Andreæ tunc commorantes, in actualem, & corporalem possessionem palatij, & viridariorum, aliorumque membrorum, & pertinentiarum prædictorum introduxerit; ipsiq; denique sic introducti Superiorum auctoritate Capellam, seu Oratorium sub inuocatione eiusdem S. Francisci de Paula, in quadam parte eiusdem palatij existentem, seu existens ornauerint, & clausuram Cõuentus appellauerint; illis verò ordinationẽ ipsius conditionis exactiùs adimplere desiderantibus, dictus testator, & donator, sicut Domino placuit, ad hac vita decesserit, ac post eius obitum fratres dictæ domus S. Andreæ considerantes, ipsum testatorem, & donatorem nationis suæ Religiosos ex dicto eorum Ordine existentes Collegio huiusmodi honorare voluisse, omniaq; ad eorũ vsum, & vtilitatẽ destinasse, & cõsequenter sicut onera diuersa sic & bonorum huiusmodi administrationem eis demandare in animo habuisse, dictumq; Io: Baptistam prædicti Collegij Vicariũ deputatum, & pro tempore existẽtes illius Superiores idoneos, & opportunos dictæ hæreditatis administratores, & voluntatis eiusdem testatoris, & donatoris diligẽtes obseruatores, & executores futuros esse perspicientes, de eiusdem tunc existentis generalis, ac dilectorum similiter filiorum dicti Ordinis, illiusq; Collegarum assensu, & cum interuentu, & præsentia tã dictorum Collegarum, quã etiam dilecti pariter filij nostri Hippolyti S. Mariæ Nouę Diaconi Cardinalis Aldobrãdini nuncupati, moderni eiusdem Ordinis Protectoris, seu eius Auditoris ad id ab eodẽ Hippolyto Cardinale specialiter deputati, ac sub nostro, & Sedis Apostolicæ beneplacito acceptatã per eos dicti testatoris hæreditatem, omneque commodum, & incommodum illius, necnon sua, & dictæ domus S. Andreæ iura, & actiones quæcumq; eis, & eorum cuilibet quomodolibet attributa, ac competẽtia, & competitura, cum omnibus, & singulis conditionibus, oneribus, vinculis, & pœnis in dicto testamento contentis, in prædictum Io: Baptistam Vicarium, pro se, ac successoribus suis, dictoq; Collegio, & illius Religiosis acceptãtem, & eiusdem Collegij Superiorem, & collegiales, seu Religiosos pro tẽpore existentes transtulerint; ac Io: Baptistã, & pro tẽpore existẽtes dicti Collegij Superiores, & collegiales, seu Religiosos prędictos, veros, & proprios administratores, procuratores, generales gestores, & agẽtes totius hæreditatis prædictæ, cum facultate illã regendi, gubernandi, & administrandi, regique gubernari, & administrari faciendi, necnon Conuentum, & Ecclesiam, ac domum regularem erigendi, & fabricandi, omniaq; & singula faciendi, & adimplendi, ad quę ex dispositione testamenti, & donationis prædictorum obligati fuerũt, constituerint; postmodùmque idem Gregorius prædecessor supplicationibus testatoris, & donatoris, ac Io: Baptistæ, & Francisci de Spezzano prædictorum inclinatus, donationem prædictam, ac desuper confectum instrumentum Apostolica auctoritate approbari, & confirmari mandauerit: Ac insuper nos translationem, & donationem, ac instrumentum huiusmodi eadem auctoritate approbauerimus, & confirmauerimus, prout testamento, ac instrumentis, singulisq; literis Apostolicis exinde confectis plenius continetur. Ex forma verò, & tenore tam testamenti, quàm donationis huiusmodi clarè, & manifestè appareat, dictum testatorem Collegium prędictum pro Religiosis suę nationis tantùm, & non pro alijs fundare, & dotare, ac eamdem nationem suam speciali hoc beneficio, ad testandam, & declarandam sui erga patriã animi pietatem, prosequi voluisse, & fratres dictæ domus S. Andreæ intentionem eiusdem testatoris, & donatoris talem fuisse existimantes, adhærendo, ad translationem, & cessionem prædictas spontè, & libenter deuenerint: Ac ab eo tẽpore citra dictus Io: Baptista Vicarius, & Frãciscus, ac Dionysius, necnõ Michael, & Paulus, ac Ioannes; & Antonius prædicti hæreditatem huiusmodi, illiusq; bona, ac dictum Collegium administrauerint, & gubernauerint. Et licèt tam ipsi, quàm postea alij Religiosi dicti Ordinis, ex dicta natione oriundi, super libero gubernio, regimine, & administratione eiusdem Collegij, & illius bonorum molestari, & in ipso Collegio alij Religiosi, quàm ex dicta Prouincia Calabriæ citerioris orti recipi, & commorari non posse videatur: Nihilominus quia successu temporis facilè contingere poterit, vt Religiosi aliarum Prouinciarũ, & nationũ in Collegio prædicto recipi, & ad illius regimen, & gubernium assumi petant, & procurẽt; Id autem non solum menti, & intentioni dicti testatoris omnino contrarium, sed etiam Religiosis dictæ Prouinciæ Calabriæ graue præiudicium allaturum esse; exindeque probabile sit, inter Religiosos dicti Collegij rixas, odia, contentiones, & dissidia, aliaq; non leuia incommenien-

nientia, cum graui status dicti Collegij perturbatione, & forsan totali illius ruina, & excidio, sine dubio passim oritura esse.

Concedit, quòd dictũ Collegium solum habitetur, & regatur à fratrib. citerioris Calabriæ: Qui fratres aliarum nationum recipere in eo non tenentur.

§. 2. Nos præmissis inconuenientibus, & incõmodis, nostræ, & Sedis prædictæ prouidentia, ministerio cõsultum esse desiderantes, Io: Baptistam, & Franciscum, ac Dionysium, necnon Vincentium, ac Michaelẽ, & Paulũ, ac Ioannem, & Antonium prædictos, aliosq; dictæ nationis Calabriæ Religiosos, sub Regula dicti Ordinis S. Frãcisci de Paula nunc, & pro tempore militantes, specialis gratiæ fauore prosequi volẽtes, eosq; & eorũ quẽlibet à quibusuis excommunicationis, suspẽsionis, & interdicti, alijsq; ecclesiasticis sentẽtijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon testamenti, & instrumentorum; ac prædictarum literarum tenores, etiam veriores, præsentibus pro expressis habentes; Motu nostro proprio, non ad Ioannis Baptistæ, aut Frãcisci, vel Dionysii, seu Vincentij, nec ad Michaelis, vel Pauli, seu Ioannis, aut Antonij prædictorũ, vel alicuius eorũ, aut cuiusuis alterius nobis pro eis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione nostra, dictæque Apostolicæ potestatis plenitudine, quòd ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus dictũ Collegiũ, necnon tã prædictæ hereditatis, quàm alia Collegij huiusmodi proprietates, iura, & bona vniuersa, præsentia, & futura, in quibuscumque rebus consistentia, & vbicumq; existẽtia, ac etiam officia, & munera, tam oneris, quàm honoris, per Religiosos dicti Ordinis ex Prouincia citerioris Calabriæ prædictæ nunc, & pro tempore oriundos tãtùm, dummodò Superiores dicti Ordinis ex Calabria ad regendum, & gubernandum dictum Collegium, ac illius redditus, & bona administrandũ idonei reperiantur, & non per alios quarumcũque aliarum Prouinciarũ, & nationum eiusdẽ Ordinis Religiosos, quos ad id omnino incapaces, & inhabiles esse volumus, & declaramus, sub obediẽtia tamẽ, visitatione, correctione, & omnimoda superioritate eiusdem nunc, & pro tẽpore existentis dicti Ordinis Ministri generalis, regi, gubernari, & administrari, ac in eodẽ Collegio nulli alij Religiosi, quàm ex dicta Prouincia citerioris Calabriæ oriundi, & aliàs iuxta testamẽti, & donationis prædictorum formam qualificati, recipi, commorari, ali, & manuteneri possint, & debeant: Et si vllo vmquã tempore alios Religiosos, quàm vt præfertur oriundos, ad regimen, gubernium, & administrationem Collegij, ac proprietatum, iurium, & bonorum, necnon ad officia, & onera huiusmodi, etiam per dictum Ministrum generalẽ, & Prouinciales, aliosq; Superiores dicti Ordinis nunc, & pro tempore existentes, seu eorum auctoritate, etiam ex quacumque quantumuis vrgenti, legitima, & necessaria causa deputari, & assumi, aut in Collegio prædicto manutenendos, & alendos, etiam studij causa, mitti, vel in eis consignari, aut deponi contigerit, Religiosi eiusdẽ Collegij, ex dicta Prouincia Calabriæ citerioris oriundi, ibi pro tẽpore cõmorantes, illos recipere & admittere nullatenus teneãtur: Et si qui aliquãdo recepti, & admissi fuerint, eos inde dimittere, & expellere possint, et debeãt, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò statuimus, & ordinamus; Necnon Ministro generali & dilectis filijs Prouincialibus, alijsq; Superioribus nunc & pro tempore existentibus dicti Ordinis in virtute sanctæ obedientiæ ne ad regimen, gubernium, & administrationem Collegij, iuriumq; et bonorũ prędictorũ, ac officia, & onera huiusmodi alios Religiosos, quã ex dicta Prouincia Calabriæ citerioris oriundos, &, vt premittitur, qualificatos, quouis prætextu, colore, vel ingenio, & ex quacũq; etiã lecturæ, & studijs causa, per se, vel alios, deputare, & assumere, seu in Collegio huiusmodi manutenẽdos, & alẽdos mittere, aut in illis cõsignare, seu deponere, aut deputari, assumi, mitti, cõsignari, & deponi facere quomodolibet audeant, seu præsumant, motu deliberatione, ac de potestatis plenitudine, necnon auctoritate, & tenore similibus districtius præcipimus, & inhibemus.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 3. Decernentes, præsentes nostras literas, etiã ex eo quòd dictus Minister generalis, dilecti filij Prouinciales ac Superiores prædicti, alijq; quicumq; in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes, illis non consenserint, ad eaque vocati, & causæ, propter quas illæ fiant, examinatæ, iustificatæ, aut aliàs approbatæ non fuerint, seu quouis alio prætextu, & ex quacumq; quãtumuis legitima, & iuridica causa, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis, nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius, vel controuersiam vocari, ad viam, & terminos iuris reduci, aut aduersus illas quodcumq; iuris, gratię, vel facti remedium impetrari, aut cõcedi non posse; neq; sub quibusuis similium, vel dissimiliũ gratiarũ reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus per quoscumq; Romanos Pontifices sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis irritantibus cõprehendi, sed ab illis semper exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinũ, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant; statũ restitutas repositas, & plenariè reintegratas, & de nouo etiam sub quacumq; posteriori data per dictos Io: Baptistã, & Frãciscum, ac Dionysium, necnon Vincentium, & Michaelẽ, ac Paulũ, & Ioannẽ, ac Antonium, eorumq; successores eiusdem Collegij collegiales quandocumq; eligenda cõcessas, semperque validas, & efficaces esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere.

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 4. Sicq; per quoscumq; iudices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, dictæq. Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere: Ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Comissarios deputat.

§. 5. Quocirca dilectis filijs nostris Archipresbytero Ecclesiæ Lateranen. ac nostro, & pro tempore existẽtis Romani Pontificis in Vrbe, eiusque districtu Vicario in spiritualibus generali, S.R.E. Card. ac venerab. fratri Archiepiscopo Consentinen. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios easdem præsentes nostras literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti Io: Baptistæ, & pro tẽpore existentis hospitij, seu Collegij huiusmodi Superioris,

ris, ac collegialium, seu Religiosorum, aut alicuius eorum fuerint requisiti, solēniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes literas, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos nunc spectat, & pro tempore spectabit quomodolibet in futurū, inuiolabiliter obseruari; necnon Io: Baptistam, ac pro tempore existentem hospitij, seu Collegijs huiusmodi Superiorem, & collegiales, seu Religiosos prædictos illis pacificè frui, & gaudere; non permittentes, eos, aut eorum aliquos desuper quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, cēsuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescēdo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachij secularis auxilio: Nos enim Archipresbytero, & Vicario, ac Archiepiscopo præfatis, & eorum cuilibet quoscumq; molestatores, perturbatores, contradictores, & rebelles, etiam per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, citandi, eisq; ac quibus, & quoties inhibendum fuerit, etiam per simile edictū, quò ad Archiepiscopos, & Episcopos sub interdicti ingressus Ecclesiæ, quò verò ad alios inferiores etiā sub censuris ecclesiasticis, & etiam pecuniarijs, eorum arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis pœnis inhibendi, necnō eos, quos censuras, & pœnas prædictas incurrisse constiterit, eas incurrisse, seruata forma Concilij Trid. declarandi, ac, legitimis super literis habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus, aggrauandi, reaggrauandi, & interdicendi, plenam, & liberam motu, scientia, auctoritate, & tenore præmissis concedimus facultatem.

Derogat contrarijs.

§. 6. *Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, qua cauetur expressè, ne quis extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim, nisi in certis tunc expressis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur; seu ne iudices à Sede prædicta deputati, extra Ciuitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere audeant, seu præsumant: Ac in Concilio generali de duabus dietis edita, dummodò quis vltra tres dietas vigore earumdem præsentium extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim ad iudicium non trahatur; Necnon quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, & iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis; priuilegijs quoq; indultis, & literis Apostolicis, illi, illiusque Ministro generali, Prouincialibus, & Superioribus prædictis, ac alijs personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium forsan præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hæc seruanda esset, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè harum serie derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Apponit pœnas.

§. 7. *Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, voluntatis, declarationis, statuti, ordinationis, præcepti, inhibitionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario cōtraire; si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incar. &c. 1624. Pridie Nonas Decemb. Pontif. nostri anno 2.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 QVæres 1. an dicti Patres Calabri habitantes in dicto Collegio teneantur recipere hospites aliarum nationum Romam adeuntes.

℞. Sine dubio teneri: Non enim dicendum est, mentem Papę. & testatoris fuisse priuare dictum Conuentum tanto bono, quantum est hospitalitas, nec voluisse fratribus illius iubere aliquid, quod contra charitatem, & sanctum Euangelium, ac Regulam nostram esset. Cum enim hospes suscipitur, Christus suscipitur, ipsomet testante Matth. 25. *hospes eram, & collegistis me*, Et Matth. 10. *qui vos recipit, me recipit*. Ad Rom. 12. *hospitalitatem sectantes*, Ad Hebr. 13. *Hospitalitatem nolite obliuisci*: Hæc fuit semper in maximo pretio habita, tum in veteri, tum in nouo testamento. Hac clari facti sunt Abraham. Loth. Gen. 18. 19. Rahab Ierichuntina, Iosue 2. Hac mulier Sunamitis filij mortui suscitationem promeruit ab Elisæo 4. Regum 4. Hac viduæ Eliæ toto tempore famis oleum, & farina non defuit. In primitiua Ecclesia adeo viguit hospitalitas inter Christianos, vt dixerit Tertull. lib. de præscrip. c. 20. tria tunc fuisse catholicæ fidei, & communicationis symbola, scilicet communicationem pacis, appellationem fraternitatis, & contesserationē hospitalitatis. *Quæ iura*, inquit, *non alia ratio regit, quàm eiusdem sacramenti vna traditio*. Vbi aduerte, quòd per contesserationem hospitalitatis intelligit certum aliquod signum, quasi tesseram Christianismi, quod qui afferret, vbilibet à Christianis quasi christianus amicus, & frater, hospitio perbeneuolè excipiebatur. In Regula nostra n. 34. *Verumtamen*, dicitur, *hospites hilari corde, & vultu placido recolligantur, ac iuxta cuiusq; loci facultatem, cibis quadragesimalibus, & non alijs, per eos, quibus Superior id ipsum mandauerit, & non per alios, benignè tractētur*. D. Benedictus in sua Regula c. 53. multa circa hospites suis fratribus præcipit, pręsertim, quòd ieiunium à Priore propter hospitem frangatur, (intellige de ieiunijs Regulę); quòd Abbas aquam in manibus hospitibus det, pedes verò hospitibus omnes, tam Abbas, quàm cuncta Congregatio lauet. Quod vltimum de lotione pedum in nostra Religione seruatur, & est desumptum à scriptura Gen. 18. 19. 24. 43. Videatur Abul. c. 19. Iud. q. 13. Et Hieronym. in apolog. contra Ruff. de hac consuetudine ait. *Propositum quippe nobis est pedes lauare venientium, non merita discutere*. Et in laudem hospitalitatis dicit Aug. ser. 32. de verbis Domini in Lucam. *Agnosce hospitalitatem, per quam peruentum est ad Dominum, suscipe hospitem cuius & tu es comes in via*. Et Ambr. lib. de Abraham, c. 5. *Qui scis*, ait, *an Deum suscipias, cū hospitem putas?* Chrysost. hom. 58. ad populum de antiquis Monachis ait, *Omnes ex ministrantium sunt numero, & hospitum quisque pedes abluit, & multa de hoc contentio, & hoc facit, non examinans, quis ille sit, & vtrum liber sit, an seruus sed vnicuique ministerium hoc exhibet: Nullus ibi magnus, nullus paruus*. Hilariter autem hospes recipiendus, vt in nostra Regula iubetur; & ait Apost. ad Rom. 12. *Qui miseretur in hilaritate*. Quæ hilaritas in tri-

in tribus cõsistit, in animi lætitia, in alacritate vultus, in affabilitate verborum. Sic Abraham Gen. 18. cum vidisset tres illos viros, *cucurrit in o cursum eorum de ostio tabernaculi*. Renuens hospitari cogendus. Sic discipuli euntes in Emaus coegerunt Christum ad secum manendum. Receptus liberaliter, studiosè; & alacriter tractandus. Omnia Abrahã, cucurrit, mactauit vitulum tenerrimum, fermentauit farinam, & comedentibus stando seruiuit. Nec est hospitalitatis officium propter inopiam deferendum. Nam Hierony. explicans verba illa Matth. 10. *Quicunque dederit calicem aquæ frigidæ*, ait, *Rursus poteras alius causari, & dicere, paupertate prohibeor, tenuitas me retinet, vt hospitalis esse non possim; & hanc excusationem leuissimo præcepto diluit, vt calicem aquæ frigidæ toto animo porrigamus, frigidæ, inquit, aquæ non calidæ, ne, & in calida paupertatis ex penuria lignorum occasio quæreretur*. Quinimmo hæc hospitalitas apud barbaras etiam gentes commendatur, & inuiolabilis est, vt Cassan. in catal. glor. mundi, p. 11. consid. 45. Et colligitur ex cap. O. ferebat 32. q. 7. vbi glossa ait verbo apud barbaras, quòd hospes tenetur hospitem defendere. Decet itaque omnes Christianos hospitales esse, sed maximè Clericos, & Religiosos, c. Hospitalem, dist. 42. & Trid. sess. 25. c. 8. de reform. admonet Religiosos, vt hospitalitatis officium promptè, & benignè exercere assuescant. Et nemini hospitalitas deneganda est; c. 1. de empt. & vend. cap. Monachi, de præb. & dignit. Et qui inhospitales sunt, ad dignitates promoueri prohibentur; cap. Archidiaconum, d. 85. Vnde constat manifestè, quòd Patres dicti Collegij tenentur dictos fratres aliarum nationum hospitari; Et possunt ad id excommunicatione, & alijs pœnis compelli, c. Si quis despicit, §. Hinc etiam d. 42. Glossa in c. 1. de empt. & vend. verbo Hospitales; Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 182. num. 43.

2 Quæres 2. an dicti Patres Calabri possint consentire, vt fratres aliarum nationum in dicto Conuentu localiter commorentur.

℞. Ad id iam responsum esse supra in constit. 7. Pauli V. nu. 12. Sed nunc dico confidentius, & clarius, posse. Nec obstat decretum irritans. Quia intelligitur, quando dicti fratres eo vti vellent. Ita Io: Monach. in c. Statutum, de preb. nu. 4. vbi multa Probus n. 6. Guliel. Benedictus in q. de Episcop. nu. 60, & 61. qui id multis probat.

CONSTITVTIO VII.

Probibet fieri inuestituras bonorum iurisdictionalium ad Ecclesias inferiores spectantium in vniuersa Italia.

VRBANVS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ. *HVmanæ salutis auctor Christus Dominus Romanam Ecclesiam amplissima temporalis ditionis prærogatiua decorauit, quam voluit inferioribus etiam Ecclesiis aliqua ex parte communicari, vt filiarum decor matris augeret in summis Pontificibus maiestatem, quibus cum Ecclesiarum omnium regimen incumbat, illarum quoque omnium tutelam ad Apostolicam eorum prouidentiam necesse est pertinere.*

Motiua. *§. 1. Olim equidem quamplurimi inferiorum Ecclesiarum Prælati, vt strenuos, ac præstantes virtute viros haberent, qui debitum sibi, & Ecclesiis suis impenderent famulatum, temporales ditiones ad easdem Ecclesias pertinentes eximiorum virorum fidei, atque administrationi commiserunt, tempore verò procedente dilabentibus in deterius bonis institutis, factum est, vt nonnullis Ecclesiarum Præsules humanis potiùs affectibus, quàm meritorum intuitu moti, ditiones temporales huiusmodi varijs personis, & Vniuersitatibus in feudum, vel emphyteusim dare, vel vltra triennium locare, & rursus, occurrente earum ditionum temporalium deuolutione, ad nouam infeudationem, seu inuestituram, vel locationem vltra triennium sub specie, quòd ille in feudum, vel emphyteusim dari, vel, vt præfertur, locari sint solita, seu alias causas prætexentes, deuenire consueuerunt, quod in non modicum Ecclesiarum ipsarum damnum, & præiudicium tendere vsu compertum est.*

§. 2. Nos itaque, nostri muneris partes adimplendo, præmissis obuiam ire, necnon Ecclesiarum Monasteriorum, & locorum piorum quorumcumque indemnitati, ac iurium eis quomodolibet cõpetentium conseruationi, quantum nobis ex alto conceditur, prouidere volentes, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura constitutione omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, etiam Generalibus, cæterisque Ecclesiarum, & locorum piorum vtriusque sexus Præsulibus, Prælatis, Præsidentibus, Rectoribus, Præceptoribus, Commendatarijs, & Administratoribus, cuiusque status, gradus, dignitatis, & præeminentiæ existant, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, necnon Capitulis, etiam generalibus, & prouincialibus, Conuentibus, Collegijs, Sodalitatibus, etiam laicorum, & quibuscumque alijs Superioribus cuiusuis Ordinis, Societatis, vel Instituti, etiam de necessitate exprimendi, aut Militiarum, etiã sancti Ioannis Hierosolymitan. in vniuersa Italia, etiam in quorumuis Principum secularium, quomodolibet qualificatorũ, etiam Ducali, Regia, Imperiali, vel quauis alia dignitate, honore, vel excellentia præstantium, ditione temporali existentibus, si pontificali, vel abbatiali immineant dignitate, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac si per sex menses immediatè sequẽtes sub interdicto huiusmodi perseuerauerint, lapsis mẽsibus eisdem, sub regiminis, & administrationis Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quibus præsident in spiritualibus, & temporalibus, suspensionis; Capitulis verò Conuentibus, Collegijs, Sodalitatibus, & Vniuersitatibus prædictis sub interdicti à diuinis, eorumque singularibus personis, ac inferioribus Prælatis, Commẽdatarijs, & alijs præfatis sub excommunicationis latæ sententiæ, ac omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, de quorum rebus, et bonis contra præsentis constitutionis tenorem eos disponere contigerit, vocisque actiuæ, & passiuæ priuationis, & perpetuæ inhabilitatis, ad illa, seu qualibet alia in posterum obtinenda, ipso facto, etiam absque iudicis ministerio, vel sententia, incurrendis pœnis, ne de cætero Ciuitates, Terras, Castra, Oppida, Villas, Arces, Fortalitia, Monitiones, Territoria, Districtus, Iurisdictiones, aut quæuis alia loca, vel bona iurisdictionalia, seu quouis modo iurisdictionem temporalem, etiam cum alio, Prohibet prout in sũmario.

vel

vel alijs, coniunctim, seu diuisim, aut aliàs quomodolibet annexam habentia, aut eorum, seu iurisdictionis partem, etiam minimam, ad Patriarchales, Primitiales, Metropolitanas, Episcopales, & alias Ecclesias, & Monasteria, Collegia, vel loca pia supradicta, nunc, & pro tempore, quouis modo spectantia, & pertinentia, tam quæ ad præsens per Ecclesias, Monasteria, & loca huiusmodi pleno iure possidentur, quàm ea, quæ in feudum, vel emphyteusim concessa, vel vltra triennium locata, aut per quoscumque quomodolibet, & sub quibusuis prætextibus occupata, seu vsurpata reperiuntur, aut ad Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta iam de præsenti forsan de iure, vel de facto reuersa, seu deuoluta sunt, etiamsi Ecclesiis, Monasterijs locisque pijs huiusmodi adhuc incorporata, & de eorum mensa effecta non sint, aut quandocumque perpetuis futuris temporibus per lineam finitam, canonem non solutum, delictum perpetratum, vel alio quocumque modo reuertentur, seu deuoluentur in futurum, etiamsi ex antiqua, seu immemorabili consuetudine, aut etiam priuilegio Apostolico, quamcumque ob causam concesso, & iteratis vicibus approbato, in feudum, vel emphyteusim concedi, vel vltra triennium locari, aut, finita concessione, vel locatione, huiusmodi feuda, inuestituræ, vel aliæ cōcessiones renouari consueuerint, quibusuis personis quauis ecclesiastica, seu mundana dignitate, vel excellentia fulgentibus, ac speciali nota dignis, aut Capitulis, Collegijs, Ecclesiis, Congregationibus, Monasterijs, Conuentibus, Hospitalibus, & quibusuis Vniuersitatibus, tam secularibus, quàm ecclesiasticis, aut quibuscumque alijs quocumque nomine, ac titulo nuncupatis, & quomodolibet qualificatis, in feudum, vel emphyteusim concedere, aut vltra triennium locare, aut concessiones, inuestituras, & locationes huiusmodi post finitum illarum tempus, vel aliàs quandocumque renouare, prorogare, vel de nouo facere, etiam ad fauorem descendentium, hæredum, vel consanguineorum illorum, qui Ciuitates, Terras, & bona iurisdictionalia prædicta obtinuerint, possederint, vel occupata detinuerint, etiam intuitu meritorum, etiamsi concessiones, & alia præmissa in euidentem, immo euidentissimam vtilitatem Ecclesiæ, Monasterij, vel loci pij cedant, aut concessionibus, inuestituris, locationibus, vel illarum renouationibus, aut prorogationibus consentire aut aliud scripto, verbo vel alio quouis modo, per quem dictæ Ciuitates, Terræ, & bona iurisdictionalia huiusmodi ad Ecclesias, Monasteria, & loca pia prædicta, siue eorum Prælatos, Superiores, Rectores, seu administratores non reuertantur, etiamsi in prædictis concessionibus, inuestituris, renouationibus, prorogationibus & alijs præmissis nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum, etiam cum clausula, & non aliàs, aliter, nec alio modo referuetur, & nisi illo in scriptis tantùm priùs obtento, facere audeant, vel præsumant, vltra alias pœnas per canonicas sanctiones desuper quomodolibet inflictas, districtè interdicimus, & prohibemus.

Concessiones, & inuestituræ contra hanc cōst. factæ nullæ sunt.

§. 3. Et insuper quascumque concessiones, inuestituras, locationes, vel illarum prorogationes, & renouationes, quas contra præsentium tenorem quocumque modo, & quouis tempore fieri contigerit, prorsus nullas, & irritas, & effectu omnino carere debere; Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & eiusdem Cameræ Apostolicæ Thesaurarium, & Clericos; necnon S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere; & quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Derogat contrarijs.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam in corpore iuris insertis, ac etiam in fauorem quarumcumque Ecclesiarum, Prouinciarum, Ciuitatum, Vniuersitatum, Collegiorum, Capitulorum, & locorum piorum, eorumque personarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam dicti S. Ioannis Hierosolymitan. necnon Congregationum, & Societatum, & cuiusuis alterius Instituti, etiam necessariò, vt præfertur, & in indiuiduo exprimendi, eorumque Monasteriorum, Conuentuum, & domorum regularium, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus; indultis quoque, & priuilegijs sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, etiam irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quò ad ea, quæ ijsdem præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Prælati in iuramentis præstandis tenentur iurare de hac const. seruanda.

§. 5. Volumus autem, quòd de cætero Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, necnon Abbates, Præsules, Prælati, aliique præsati in alijs iuramentis ab ijs præstandis, de præsenti etiam constitutione seruanda omnino iurare teneantur.

Forma publicationis ad effectū obligandi.

§. 6. Ipsaque constitutio in quinterno Cancellariæ Apostolicæ describatur; quòdque præsentes ad valuas Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & dictæ Cancellariæ, & in acie campi Floræ publicentur, & sic publicatæ, omnes, & singulos, quos concernunt, & concernent in futurum perinde arctent, & afficiant, ac si eis, & eorum cuilibet personaliter intimatæ forent.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 7. Earumdemq; transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Prælati, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra illud eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 8.

Sanctio pœnalis.

§. 8. *Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri interdicti, prohibitionis, decreti, declarationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Mariam maiorem, anno Incarn. Domin. 1625. Kalend. Nouemb. Pontif. nostri anno 3.*

CONSTITVTIO VIII.

Quæ est decretum Congreg. Concilij, editum de mandato Vrbani VIII. In quo prohibetur Regularibus alienatio.

Prohibet fieri alienationes, & factas nullas declarat.

§. 1. *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum, rerum experimento edocta, quantum Religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebrò faciunt Regulares, Apostolicis priuilegijs innixi, ac proinde operæ pretium putans illorum facilitatem aliqua ratione compescere; Speciali S. D. N. iussu, generalibus, & prouincialibus Capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuscumque alijs Superioribus regularibus cuiusuis Ordinis, Congregationibus, Societatis, vel Instituti intra fines Europæ existentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium, ac pretiosorum mobilium alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur, census perpetuos, seu vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, concessionem in feudum, vel emphyteusim, præterquam in casibus à iure permissis, fieri perpetuò prohibet, atque interdicit, absque ipsius Congregationis Concilij expressa licentia, in scriptis, & gratis concedenda, sub pœna priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque actiuæ, & passiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda quam ipso facto, absque alia declaratione incurrant, sublata etiam Generali, & Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate; pœnis nihilominus Apostolicarum constitutionum, & præsertim fel. rec. Pauli II. quæ incipit, Ambitiosa, in suo robore permansuris. Alienationes verò, pacta, census, hypothecas, locationes, conductiones, & concessiones quascumq; contra huiusmodi prohibitionem faciendas Sanctitatis suæ auctoritate ipso iure nullas, atque irritas decernit.*

Derogat contrarijs.

§. 2. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis fauorem quarumcumque personarum, atq; Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Ioannis Hierosolymit. Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius Instituti, etiam necessariò, & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, domorum, ac locorum regularium quorumcumq; necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus, quoque, indultis, & priuilegijs sub quibuscumq; tenoribus, & formis, & cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ac formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clusulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, & aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, quibus quò ad ea, quæ præsenti decreto, ac prohibitioni aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter, & expressè Sanctitatis suæ auctoritate derogat, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, die 7. Septembr. 1624. Cosmus Card. de Torres. Prosper Fagnanus sacræ Congreg. Secret.*

CIRCA CONSTITVTIONEM.

1 Vide supra in constitut. 9. Iulii II. Et qui sint casus à iure permissi, vide ibid. num. 6.

2 Nota etiam aliam declarationem eiusdem Congreg. quæ sic habet. *Cum post editum decretum de rebus Regularium non alienandis compertum sit, Regulares, qui eodem decreto prohibentur census imponere super bonis ad eorum Monasteria pertinentibus, loco censuum huiusmodi, pecunias ad cambium, vel mutuò accipere cum solutione lucri cessantis, & damni emergentis; cumque ex huiusmodi contractu eludatur mens sacræ Congreg. cui in primis in votis fuit consulere Religionum indemnitati, quæ ex impositione censuum huiusmodi plurimum læduntur, Sanctiss. Domin. Nostr. approbante, decreuit, ac declarauit, huiusmodi contractum esse contra mentem decreti, vt supra, editi, ideoque non licere Regularibus pecunias, vt proponitur, accipere, ac, si acceperint, in ipsius decreti pœnas ipso facto incidere. Datum Romæ, die 21. Martij, 1626. Cosmus Card. de Torres. Prosper Fagnanus.*

CONSTITVTIO IX.

Quæ sunt decreta Congreg. Concilij, iussu Vrb. VIII. edita de celebratione missarum, & numero fratrum vnicuique Conuentui designandorum.

Cum sæpe contingat, in quibusdam Ecclesiis, tam magnum missarum celebrandarum numerum ex varijs defunctorum relictis, aut piorum eleemosynis impositum esse, vt illis pro singulis diebus præscriptis nequeat satisfieri, & tamen noua onera missarum in dies suscipiantur, indeque fiat, vt depereant piæ testantium voluntates, obstricta benefactoribus fides violetur, defunctorum animæ suffragijs priuentur, Ecclesiis debitus subtrahatur cultus, ac Christi fideles graui scandalo affecti plerumque à similibus charitatis operibus retrahantur; Cumque his malis maximum inter cætera fomentum præbeat, aut quòd hi, qui missas supra vires celebrandas suscipiunt, sperent illas breui ad pauciorem numerum à Superioribus reductum iri; aut quòd Ecclesiis, forte pecunia-

cuniarum absumpta, plerumque nuda remaneant onera missarum, absque vllo emolumento, aut quòd eleemosyna pro illis celebrandis sit adeo tenuis, vt non facilè inueniantur, qui velint huic se muneri subijcere, & redditus Ecclesiæ, aut Monasterij adeo exigui, vt Sacerdotes pro necessaria sua sustentatione nouis se oneribus obstringere compellantur. Sacra Congregat. Card. Concilij Trident. interpretum animaduertens, facturam se rem Deo gratissimam, charitatique ac iustitiæ maximè consentaneam, si pro viribus satagat hunc teterrimum abusum è christiana Republica conuellere, atque eradicare S. D. N. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. auctoritate sibi specialiter attributa, infrascripta decreta edidit.

Onera missarum non reducantur nisi ab Apostolica Sede.

§. 1. *Ac 1. districtè prohibet, atque interdicit, ne Episcopi in diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quoquo modo reducant onera vlla missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis; sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis, ad Apostolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perspecta, id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & cõmutationes huiusmodi, si quas cõtra huius prohibitionis formã fieri contigerit, omnino nullas, atq; inanes decernit.*

Tot missæ celebrentur, quot stipendia sunt recepta.

§. 2. *Deinde vbi pro plurimis missis etiam eiusdem qualitatis celebrandis plura stipẽdia, quantumcumque incongrua, & exigua, siue ab vna, siue à pluribus personis collata fuerunt, aut conferentur in futurum, sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegijs, Hospitalibus, Societatibus, Monasterijs, Conuentibus, Congregationibus, domibus, ac locis pijs quibuscumq; tam secularibus, quam regularibus, sacra Congregatio sub obtestatione diuini iudicij mandat, ac præcipit, vt absolutè tot missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, ita vt alioquin ij, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant, quinimmo grauiter peccent, & ad restitutionem teneantur.*

Reuocantur priuilegia satis faciendi missis, cum anniuersarijs, vel collectis.

§. 3. *Id verò vt deinceps obseruetur exactiùs, sacra Congregatio eadem auctoritate reuocat priuilegia, & indulta omnia quibusuis personis, Ecclesiis, ac locis pijs, tam secularibus, quàm regularibus cuiuscumque Ordinis, Congregationis, & Instituti quamcumque ob causam concessa, quibus indulgetur, vt certarum missarum, vel anniuersariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus plurium missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.*

Qui certam pecuniam pro missa celebranda sũpsit, minorem pro ea alteri non det.

§. 4. *Ac similiter omne damnabile lucrum ab Ecclesia remouere volens, prohibet sacerdoti, qui missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, ne eamdem missam alteri, parte eiusdem eleemosynæ sibi retenta, celebrandam committat.*

An hoc decretum obliget ad mortale, aliqui putant, quod non, quia verba nulla id indicantia adsunt: alij tamen, quod sic, quia tam subtilis districtio Congr. vt patet ex declarat. innuit Congregationem id serio intendisse; at transgressio Constit. in re graui mortale est.

Pecuniæ recipiendæ cum onere perpetuo missarum conuertantur in bona immobilia.

§. 5. *Præterea, ne in Ecclesiis, in quibus onera missarum in perpetuum imposita sunt, sacerdotes in eis, vt par est, adimplendis eò tepidiores, ac segniores reddantur, quòd onera huiusmodi cum nulla, aut parua sint vtilitatem coniuncta, statuit, atque decernit, vt pecuniæ, ac bona mobilia Ecclesiis, Capitulis, Collegijs, Hospitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monasterijs, Conuentibus, ac locis omnibus, tam secularibus, quàm regularibus, atque illorum personis in futurum simpliciter acqurenda cum onere perpetuo missarum celebrandarum, ab ijs, ad quos pertinet, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ ipso facto incurrenda, à die realis acquisitionis statim deponi debeant penes ædem sacram, vel personam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, seu illorum pretium quamprimùm inuestiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, & indiuidua mentione oneris, quod illis annexum reperitur; ac, si eadem bona immobilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contigerit, eorumdem pretium sub eadem pœna, vt supra, deponi, atque in alijs bonis stabilibus itidem fructiferis, cum eiusdem oneris repetitione, atque annexione conuerti debeat.*

Onera perpetua missarum non recipiantur sine Episcopi, vel Generalis, aut Prouincialis licentia; & missæ manuales quando recipiendæ.

§. 6. *Ad hæc sacra Congregatio quibusuis Capitulis, Collegijs, Societatibus, & Congregationibus, necnõ omnibus, & singulis Ecclesiarum, ac piorum locorum, tam secularium, quàm regularium Superioribus, vel alijs, ad quos pertinet, districtè prohibet, ne in posterum onera perpetua suscipiant missarum celebrandarum, seculares quidem sine Episcopi, vel eius generalis Vicarij, Regulares verò sine Generalis, vel Prouincialis consensu, & licentia, in scriptis, & gratis concedenda; alioquin secularis, qui huius prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesiæ interdictus sit eo ipso, Regularis verò pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocisque actiuæ, ac passiuæ, absque alia declaratione incurrat. Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro missis celebrandis ita demum ijdem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, vt noua quoque onera suscipere valeant; alioquin omnino abstineant ab huiusmodi eleemosynis etiam sponte oblatis in futurum recipiendis, & capsulas auferant ab Ecclesiis cum inscriptione illa, Eleemosyna pro missis, vel alia simili, sub ijsdem pœnis ipso facto incurrendis, ne fideles hac ratione frustentur. Episcopus verò, seu eius Vicarius, aut Generalis, vel Prouincialis, vbi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirant de singulis missarum celebrandarum obligationibus, cuique Ecclesiæ, Monasterio, aut loco pio incumbentibus, nec antea assensum huiusmodi, aut licentiam præbeant, quàm eis legitimè constiterit, illius sacerdotes tam nouo oneri suscipiendo, quàm antiquis iam susceptis satisfacere posse; præcipuamque rationem habeant, vt redditus, qui Ecclesiis, & locis pijs relinquuntur, omnino respondeant oneribus adiunctis, secundùm morem cuiusque Ciuitatis, vel Prouinciæ; intelligantque si in re tanti momenti desides, aut negligentes fuerint, in nouissimo die se huius prætermissi muneris rationem esse reddituros.*

Vnicuique Conuentui is numerus fratrum assignetur, qui competenter possit sustentari.

§. 7. *Postremò illustr. Patres non sine graui animi dolore intelligentes, mala ferè omnia, quæ regularem disciplinam euertunt, ac præcipuè nimiam hãc facilitatem fouent in oneribus missarũ supra vires suscipiẽdis, veluti ex infecta radice, pullulare ex maiori Regularium numero, quàm ferant redditus, & eleemosynæ*

cuius-

Trid. sess. 25. de reg. cap. 3. Vrb. VIII. in constit. 20. post. §. 31. Paul. V. per suam const. 9. apud Cherub. tom. 3. bull. pag. 187. Vide to. 1. Relig. quęst. 2. cap. 2. §. 2. pag. 521.

cuiusque Monasterij; inhærentes summorum Pontificum, ac sacri Trid. Concilij decretis hac de re editis, S. D. N. auctoritate præcipiunt, ac mandant omnibus, & singulis Generalibus, Prouincialibus, Commissarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicarijs, & quibuscumq; alijs Superioribus Monasteriorum, Conuentuum, ac domorum regularium, bona immobilia possidentium, vel non possidentium, cuiuscumq; Ordinis, Congregationis, & Instituti existentium intra fines Italiæ, & Insularum adiacentium, vt singulis, ad quos pertinet, in qualibet, Prouincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus sui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum vsu peritioribus, bona immobilia, census, redditus & prouentus omnes, consuetas item eleemosynas, & obuentiones, tam communes Monasteriorum, Conuentuum, & domorum eiusdem Prouinciæ, quàm etiam singularibus personis religiosis assignatas, seu permissas, in cōmunem vsum deinceps conferendas, decem annorum immediatè præcedentium habita ratione, diligenter, & maturè recognoscant, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præstationes, grandines, sterilitates, aliaue cuiuslibet generis onera consueuerunt absorbere, eaque omnia scripto fideliter exarata idem Superior, cuius interest, in proximo Capitulo, seu Congregatione generali, vel prouinciali eoram tribus iudicibus, ab ipsomet Capitulo, seu Congregatione deligendis proponat, qui, computatis huiusmodi redditibus, eleemosynis, & obuentionibus vniuersis, & oneribus, vt supra, detractis, sedulò examinent, quot religiosi homines, connumeratis etiam laicis, alijsque necessarijs seruientibus, in vnoquoque Monasterio, Conuentu, & domo regulari, iuxta Regionis, & proprij Instituti morem, victum, & vestitum, & medicinalia in communi habentes, competenter valeant sustentari. Tum eorumdem bonorum, redditum, eleemosynarum, & onerum præcisam notam ipsimet Capitulo, seu Congregationi exhibeant, vt in illo diligenter omnibus discussis, cuiusque familiæ Monasterij, Conuentus, ac domus regularis, in singula quaque Prouincia certus earum tantùm personarum numerus Patrum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemosynis, & obuentionibus, vt superiùs, sufficienter ali possint. Ne verò Superiores, qui id præstare debent, seriùs, aut remissiùs, quàm par est, suo muneri satisfaciant, mandat sacra Congregatio, vt infra annum, post proximum Capitulum generale, vel prouinciale computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta, in authenticam formam redacta, ad sacram ipsam Congregationem Consilij singuli mittant; numerumque familiæ, singulorumque Conuentuum, Monasteriorum, & domorum huiusmodi regularium, Capituli, seu Congregationis generalis, vel prouincialis sententia, & auctoritate præfinitum ijdem Superiores, tam Generales, & Prouinciales omnes, quàm locales perpetuò seruare omnino teneantur, nec possint illum quoquo modo augere, etiam prætextu augmenti redditum, absque sacræ ipsius Congregationis licentia. Superiores autem huiusmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præstiterint, vel numerū, vt supra, præscriptum quouis modo augere præsumpserint, priuationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vocisque actiuæ, ac passiuæ, & ad omnia sua Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipso incurrere, atque alijs etiam grauioribus à Sede Apostolica infligendis pœnis sacra Cōgregatio subiacere voluit, & declarauit.

Conuentus, vbi sustētari non possint 12. fratres non recipiantur, alioquin Ordinatio subsint.

§. 8. Deinceps verò Monasterium, Conuentus, domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi, præter alia ad id requisita, in singulis eiusmodi locis duodecim saltem fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis, detractis omnibus, vt supra, detrahendis, competenter sustentari valeant ad præscriptum decreti fel. rec. Gregor. XV. hac de re editi; alioquin Monasteria, & loca huiusmodi post hac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, vt supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt & actu non inhabitauerint, Ordinarij loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ iurisdictioni subiecta esse intelligantur.

Hęc decreta sexto quoq; mense in publica mensa legantur. Et nullus interpretetur.

§. 9. Porro, ne vllo vmquam tempore hæc in obliuionem, seu desuetudinem abeant, Superiores locales cuiusque Monasterij, Conuentus, ac domus regularis curare, atque efficere teneantur sub pęna priuationis officij, vocisque actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda, vt in perpetuum sexto quoque mense, idest feria secunda post primam Dominicam Aduentus, & feria sexta post Octauam Corporis Christi, præsentes ordinationes in publica mensa perlegantur: Omnibus, tam ecclesiasticis personis, cuiuscumque sint Ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac potestate præditis, præsentia decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdicta.

Derogat contrarijs.

§. 10. Non obstantibus quò ad suprascripta omnia, & singula in præsentibus decretis contenta, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, in fauorem quarumcumque personarum, atq; Ordinum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium; Militiarum, etiā S. Ioānis Hierosolymit. Congregationum, Societatum, ac cuiuslibet alterius Instituti, etiam necessariò, & in indiuiduo exprimendi, Ecclesiarum, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Capitulorum, Hospitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumq; tam secularium, quàm regularium locorum, necnon illorum etiàm iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Marimagno, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnō irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales mentio, seu quæuis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis haben. quibus quò ad ea, quæ præsentibus aduersātur, illis aliàs in suo robore permansuris, sacra Congregatio Sanctitatis

suæ

suæ auctoritate specialiter, & expressè derogat, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Dat formā publicandi, & transumptis fidem iubet adhiberi.

§. 11. *Et, ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, voluit eadem sacra Congr. vt præsentes ordinationes in valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie campi Floræ, vt moris est, affixæ, omnes, ad quos pertinet, ita arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent. Vtque earumdem præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, die 21. Iunij, 1625. Cosmus Cardin. de Torres; Loco † sigilli. Prosper Fagnanus.*

DECLARATIONES

Aliquot sacræ Congregationis Concilij S. D. N. Vrbani diuina prouidentia PP. VIII. auctoritate editæ super decretis eiusdem Congregationis de celebratione missarum.

§. 1. *Super primo sacræ Congregationis de celebratione missarum, quo prohibetur, ne Episcopi in diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quoquo modo reducant onera vlla missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis. Quæritur, quid, si legatum sit ita tenue, vt non sit, qui velit onus illi iunctum subire, &, si recurrendum sit ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris, totum, aut ferè totum insumendum sit pro expensis ad id necessarijs? Et quid, si permittatur Episcopo in fundatione, vt possit huiusmodi onera moderari?*

§. 2. *Secundò, super secundo eiusdem Congregationis decreto, quo cauetur, vt celebrentur tot missæ, quot ad rationem tributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint. Quæritur, an verba illa (præscriptæ fuerint) intelligenda sint, de præscriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?*

§. 3. *Tertiò, an cum Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam, iuxta qualitatem loci personarum, ac temporum, sacerdotes accipientes stipendium minus congruo teneantur missas illis ab offerente præscriptas celebrare?*

§. 4. *Quartò, an sacerdotes, qui tenentur missas celebrare ratione beneficij, seu capellæ, legati, aut salarij, possint etiam manualem eleemosynam pro missis votiuis, aut defunctorum recipere, & vnico missæ sacrificio vtrique oneri satisfacere?*

§. 5. *Quinto, posito, quòd testator relinquat, vt celebrentur pro eius anima centum missæ absque vlla præscriptione eleemosynæ. Quæritur, an liberum sit hæredibus eleemosynam sibi bene visam præscribere; an verò eadem eleemosyna præscribenda sit ab Ordinario?*

§. 6. *Sextò super tertio Congregationis decreto, in quo eadem Congregatio reuocat priuilegia, quibus indulgetur, vt certarum missarum, vel anniuersariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus, plurium missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat. Quæritur, an verba (in futurum suscipiendis, intelligenda sint de oneribus suscipiendis post priuilegium?*

§. 7. *Septimò, super quarto eiusdem Congregationis decreto, quo prohibetur sacerdoti, qui missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, ne eamdem missam alteri, parte eiusdem eleemosynæ sibi retenta, celebrandam committat. Quæritur, an permittendum sit administratoribus Ecclesiarum, vt retineant aliquam eleemosynarum portionem pro expensis manutentionis Ecclesiæ, altarium inseruientium, paramentorum, luminum, vini, hostiæ, & similium?*

§. 8. *Octauò, an hoc decretum habeat locum in beneficijs, quæ conferuntur in titulum, idest an rector beneficij, qui potest per alium celebrare, teneantur sacerdoti celebranti dare stipendium ad rationem redditum beneficij?*

§. 9. *Nonò, an sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemosyna maior solita pro celebratione missæ, debeant dare eamdem integram eleemosynam ijs, quibus missas celebrandas committunt, an verò satis sit, vt dent celebrantibus eleemosynam consuetam?*

§. 10. *Decimò, super quinto eiusdem Congregationis decreto, quo inter cætera statuitur in hæc verba, Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro missis celebrandis ita demum ijdem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, vt noua quoque onera obire valeant, alioquin omnino abstineant ab huiusmodi eleemosynis, etiam sponte oblatis in futurum recipiendis, & capsulas auferant, & cæt. Quæritur, an hoc decretum prohibeat absolutè, quominus accipiant nouas eleemosynas ij, qui acceptis non satisfecerunt, & quid, si congruo tempore possint omnibus satisfacere?*

§. 11. *Vndecimò, quid, si offerens eleemosynas, audito impedimento, consentiat, vt sacerdos missam celebret cumprimùm poterit?*

§. 12. *Duodecimò, an pœna interdicti, & aliæ appositæ in eodem decreto, afficiant tam eos, qui accipiunt eleemosynas contra formam ibi præscriptam, quàm eos, qui non auferunt capsulas ab Ecclesijs, vt ibidem præcipitur?*

§. 13. *Decimotertiò, an in hoc decreto comprehendantur illæ capsulæ, quæ apponi solent in Ecclesijs in die commemorationis omnium Sanctorum, & vulgo dicuntur (Casse de morti)?*

§. 14. *Decimoquartò, an administratores Ecclesiæ magnæ deuotionis, & concursus, possint eleemosynas pro missis celebrandis accipere, si ijsdem missis non, nisi post longum tempus, satisfacere valeant, ne aliàs cultus Ecclesiæ, & deuotio, ac concursus fidelium, vt aiunt, minuantur?*

§. 15. *Decimoquintò, quia prohibitio dicti decreti videtur aliquibus directa solis Capitulis, Collegijs, Societatibus, Congregationibus, necnon omnibus, & singulis Ecclesiarum, & piorum locorum, tam secularium, quàm regularium Superioribus, de quibus fit expressa mentio, non autem priuatis sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur sub clausula generalis (Et alijs, ad quos pertinet) supplicatur pro opportuna declaratione.*

§. 16. *Decimosextò, super septimo eiusdem sacræ Congregationibus decreto, quo cauetur, vt in singulis Mona-*

Monasterijs Religiosorum præfigatur numerus, qui ex consuetis redditibus, aut eleemosynis commodè possit sustentari. Quæritur, an vbi hæc præfixio facta iam fuit in vim similis decreti S.M.Pauli V. absque tamen computatione redditum cuiusque Religiosi, sit denuo facienda, necne?

§. 17. *Decimoseptimò, an nouitij ad habitum regularem admissi, possint admitti ad professionem in Monasterijs, in quibus, habita, vt supra, præfixione numeri, commodè ali non possunt.*

§. 18. *Decimooctauò, super vltimo, quo cauetur, vt nullibi recipiantur Conuentus Regularium, nisi, præter alia ad id requisita, duodecim saltem fratres in eis degere, & competenter sustentari valeant, ita vt alioquin subsint iurisdictioni ordinariæ. Quæritur, an hoc decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem missarum, comprehendat eas Religiones, quæ non consueuerunt onera missarum recipere, vt sunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis Iesu.*

§. 19. *Vltimò, an idem decretum, vbi disponit, vt nullibi recipiantur Monasteria, nisi, &c. habeat locum in Italia dumtaxat, ad quam est restrictum decretum proximè antecedens, an verò etiam extra Italiam.*

SACRA Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum, auctoritate sibi à S. D. N. attributa, ad singula dubia superiùs proposita ad hunc modum respondit, videlicet.

Ad 1. Etsi legatum sit adeo tenue, nihilominus pro reductione oneris, vt supra, impositi, ab ijs, ad quos pertinet, Sedem Apostolicam esse adeundam, quæ absque vlla impensa id statuet, quod magis in Domino è re esse iudicauerit. Verum tamen si in ipsa beneficij, erectione expressè cautum fuerit, vt liceat Episcopo iniunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc fundationis, quam decreta hac de re edita non sustulerunt, esse validam, & obseruandam.

Ad 2. Esse intelligenda de præscriptione facta ab eo, qui eleemosynam tribuit, non autem ab Ordinario: Quod si tribuens eleemosynam, numerum missarum celebrandarum non præscripserit, tunc tot missas celebrari debere, quot præscripserit Ordinarius, secundùm morem suæ Ciuitatis, vel Prouinciæ.

Ad 3. Teneri.

Ad 4. Sacerdotes, quibus diebus tenentur missas celebrare ratione beneficij, seu capellæ, legati, aut salarij, si eleemosynas pro alijs etiam missis celebrandis susceperint, non posse eadem missa vtrique obligationi satisfacere.

Ad 5. Censuit vbi nullam certam eleemosynam testator reliquit, esse ab Episcopo præscribendam eleemosynam congruam, quæ respondeat oneribus missarum celebrandarum, secundùm morem Ciuitatis, vel Prouinciæ.

Ad 6. Ita esse intelligenda.

Ad 7. ℞. permittendum non esse, vt Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorum administratores ex eleemosynis missarum celebrandarum vllam, vtcumque minimam, portionem retineant ratione expensarum, quas subeunt in missarum celebratione, nisi cum Ecclesiæ, & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earumdem expensarum erogare licitè possint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantùm missæ sacrificio necessariò sunt subeundæ; & nihilominus eo etiam casu curandum esse, vt ex pecunijs, quæ supersunt, expensis, vt supra, deductis, absolutè tot missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynas.

Ad 8. Non habere locum, sed satis esse, vt rector beneficij, qui potest per alium missam celebrare, tribuat sacerdoti celebranti eleemosynam congruam, secundùm morem Ciuitatis, vel Prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficij aliud cautum fuerit.

Ad 9. Debere absolutè integram eleemosynam tribuere sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem sibi retinere posse.

Ad 10. ℞. Non prohibere absolutè; ac propterea etsi oneribus iam susceptis non satisfecerint, posse tamen noua etiam onera suscipere missarum celebrandarum, dummodò infra modicum tempus possint omnibus satisfacere.

Per modicum verò tempus hic intelligo spatium trium annorum, quo spatio terminantur officia, vt plurimum regularium, cum enim hæc decreta sint odiosa, attenta præsertim Mendicantium paupertate, debent ita interpretari, vt minus ledant, quam fieri potest, & cum, quid sit modicum tempus arbitrarium sit, vt docent Tuschus litter. T. conclus. 37. numero 12. Menoch. de arbitr. libro secundo casu 31. numero quinto ideo per modicum tempus hic intelligo spatium trium annorum, seu omnino remittendum est iudicis arbitrio considerantis circumstantias loci, temporis, personarum, &c.

Ad 11. Quamuis onera suscepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, si tamen tribuens eleemosynam pro aliarum missarum celebratione, id sciat, & consentiat, vt illæ tunc demum celebrentur, cum susceptis oneribus satisfactum fuerit, decretum non prohibere, quominus eo casu eleemosyna accipiatur pro ijsdem missis, iuxta benefactoris consensum celebrandis.

Ad 12. Has pœnas non habere locum, nisi in suscipientibus onera perpetua missarum celebrandarum sine licentia Episcopi, vel eius generalis Vicarij, aut Generalis, vel Prouincialis.

Ad 13. Comprehendi.

Ad 14. Non posse, nisi de consensu eorum, qui eleemosynas tribuunt, vt supra in responsione ad 12.

Ad 15. Comprehendi etiam priuatos sacerdotes.

Ad 16. Numeri præfixionem esse iterum faciendam, seruata forma vltimi decreti hac de re editi.

Ad 17. Esse admittendos ad professionem, si aliàs habiles existant, ac de inde in aliquo alio Monasterio eiusdem Religionis esse collocandos, vbi commodè ali possint.

Ad 18. Censuit comprehendere.

Ad vltimum, habere locum etiam extra Italiam, Cosmus Card. de Torres. Prosper Fagnanus sacræ Congreg. Secret.

CONSTITVTIO X.

Quæ sunt decreta Congreg. Vrb. VIII. iussu edita, in quibus agitur de Regularibus apostatis, & eiectis, alijsque ordinationibus ad ipsos Regulares pertinentibus.

Proœmiũ. *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. interpretum, Regularium eiectorum, & fugitiuorum statui consulere, illorumque scandala summouere, & succrescentem numerum frangere operæ pretium existimans, auditis Religionum Superioribus, reque diligentissimè perpensa, communicato etiam consilio cum S. D. N. Vrbano VIII. atque ex peculiari Sanctitatis suæ facultate, infrascripta decreta edidit.*

Innouat decreta Clem. VIII. pro Regulariũ reformatione. §. 1. *Ac primò, vt infecta semina, è quibus praui eiusmodi fructus potissimum prodeunt, deinceps ne serantur in vinea Domini, censuit, esse innouandas, & Sanctissimi auctoritate innouat constitutiones, & decreta generalia S. M. Clem. VIII. ad Regularium reformationem, ac nouitiorum receptionem, professionem, atq; institutionem spectantia; districtèque præcipit Generalibus, atque alijs omnibus Ordinum Superioribus, vt illa exactè obseruent, atque vt obseruentur efficiant, sub pœnis statutis in ijsdem constitutionibus. A quibus tamen excipiendum censuit caput illud, quo decernitur, ne in Conuentibus, seu Monasterijs, ad nouitios recipiendos hactenus designatis, & approbatis, seu in posterum designandis, & approbandis, nouitij ad habitum vllatenus recipi possint, nisi priùs à Congregatione reformationis Apostolicæ, vel à proprijs locorum Ordinarijs expressè, & nominatim approbati fuerint, à cuius quidem decreti obseruatione sacra Congregatio iustis de causis censuit, Regulares esse absoluendos, prout auctoritate S. D. N. absoluit, atque exemit.*

Nullus etiam ad strictiorẽ Religionẽ transeat, nisi priùs suo Superiori constet, eã esse paratã illum recipere. §. 2. *Deinde, vt apostatandi opportunitas Regularibus præripiatur, statuit, vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem transire, nisi priùs Superiori legitimè constiterit, eam Religionem paratam esse illum recipere, qui licentiam petit; tumque Regularis rectà se transferat ad arctiorem; quod vt re ipsa adimpleatur, idem Superior omni studio, ac diligentia inuigilet.*

Apostatæ ab Ordinarijs capiantur, & suis Superioribus consignentur. Vide sup. in const. 1. Iul. II § 38. nu. 95. Vide sup. in cõst. 2. Sixti IV. n. 22. & 62. §. 3. *Rursus statuit, vt fugitiui, & apostatæ, siue habitum regularem deferant, siue non, possint, ac debeant ab Episcopo loci, vbi moram trahunt, in carceres conijci, ac Superioribus regularibus consignari, secundùm regularia instituta puniendi, vtque ipsi quoque Superiores teneantur eos perquirere, ad Religionem reducere, atque efficere, vt apprehendantur, salua tamen in omnibus facultate Ordinarijs locorum attributa decreto Concilij capit. 3. sess. 6. Quòd si apostatæ huiusmodi citra montes infra quatuor, vltra montes verò infra octo menses, à præsentis decreti publicatione inchoandos sua sponte ad suam quisque Religionem redierit, tum pœnarum omnium ipsis propter apostasiam inflictarum, aut infligendarum remissionem, atque impunitatem assequantur; ita tamen, vt debeant à Superiore absolutionem humiliter petere, & coram eo culpam fateri, atque emendationem polliceri; Superior verò è contra benignè illos teneatur excipere, ab huiusmodi pœnis absoluere, & paterna charitate complecti.*

Incorrigibiles qui sint, & quomodo à Religione eijciendi. Modera vt hic quæ dixi de eiectis to. 1. Rel. q. 1. c. 25. §. 4. *Ad hæc, vt in posterum è Religionibus nullus legitimè professus eijci possit, nisi sit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minimè censeatur, nisi non solùm concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis dispositione requiruntur, sublatis hac in parte statutis, & constitutionibus cuiusque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede Apostolica approbatis, & confirmatis; verum etiam vnius anni spatio in ieiunio, & pœnitẽtia probetur in carceribus; proindeque vnaquæque Religio priuatos habeat carceres in qualibet saltem Prouincia: Elapso autẽ anno, si nihilominus non resipuerit, sed animo indurato in sua peruicacia perseuerauerit, ne contagione pestifera plurimos perdat, tamquam pecus morbida, ac membrum putre, eijci tandem possit; sed ab ipsomet Generali tantùm, de consilio, & assensu sex Patrum ex grauioribus Religionis eligendis in singulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus; tumque non nisi instructo secundùm eorum stylum; & constitutiones processu, & plenè probatis causis expulsionis, ad sacrorum Canonum præscriptum. Interea tamen, vsque ad primum generale Capitulum, seu Congregationem proximè celebrandam, si quempiam ex iustis, & necessarijs causis expellere oportebit, eiectio fieri possit à Generali, cum consilio, & assensu sex Patrũ, vt supra, quos idemmet Generalis eligere debeat infra quatuor menses à præsentis decreti publicatione; seruata tamen in reliquis forma superiùs præscripta. Sic verò eiecti, quamdiu non redierint ad Religionem, in habitu clericali incedant, atque Ordinarij loci iurisdictioni, & obedientiæ sub sint; proindeque Generalis illicò expulsionis sententiam eidem Ordinario notificare teneatur. Cæterùm sacra Congregatio Religionum Superiores seriò admonet, ac pro Iesu Christi viscera obtestatur, vt memores paternæ charitatis, & mansuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquant, vt lucrentur animas fratrum suorum, ferè in profundum malorum delapsas, antequam grauissimum, atque extremum expulsionis remedium experiantur; idque eò magis, quòd subditorum sanguinem, qui ex malo negligentium, & sui officij immemorũ Prælatorum regimine peribunt, D. N. Iesu Christus in supremo Dei iudicio de eorumdem Prælatorum manibus sit requisiturus.*

Expulsis literæ non concedantur ad Sedẽ Apostolicã. §. 5. *Præterea statuit, vt ijdem Superiores nemini ex Religiosis expulsis literas testimoniales concedant, illos ad Sedem Apostolicam reijcientes, vel iubentes aliam ingredi Religionem.*

Eiecti sunt perpetuò suspensi ab exercitio ordinum. §. 6. *Item vt eiecti extra Religionem degentes sint perpetuò suspensi ab exercitio ordinum, sublata Ordinarijs locorum facultate dictam suspensionem relaxandi, aut moderandi.*

Superiores suos eiectos, & fugitiuos quotannis requirant. §. 7. *Ac postremò censuit esse innouandam, & sua Beatitudinis auctoritate innouat constitutionem fel. rec. Gregorij IX. relatam in c. fin. extr. de reg. Ac præterea declarat, eam constitutionem in ijs quoque vendicare sibi locum, seruandamque esse qui iustè, diffinitiuèque ac iuris ordine seruato, expulsi fuerint, dummodò tamen in expulsis huiusmodi subsit spes euidens emendationis, ex literis saltem testimonialibus Ordinarij, cuius conscientiam in his literis concedendis sacra Congregatio seriò onerauit.*

§. 8.

Hæc decreta bis saltē in anno in publica mēsa legantur.

§. 8. *Ne qua verò difficultas in supra scriptis decretis, & ordinationibus exequendis suboriatur, sacra Congregatio, S. D. N. annuente, atque approbante, vniuersis Generalibus Prouincialibus, Commissarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicarijs, & quibuscumque alijs Superioribus quorumcumque Ordinum, vel Congregationum, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, domorum, ac locorum regularium vbique locorum existentium iniungit, serióque mandat, vt illa diligenter obseruent, atque obseruari procurent in omnibus Cœnobijs, ac Monasterijs, Collegijs, ac domibus quorumcumque Monachorum, ac Regularium, vbiq; locorum existentibus, efficiantque vt tam decreta supradicta felic. rec. Clem. VIII. quàm præsentes ordinationes, in singulis eiusmodi locis bis saltem in anno legantur in publica mensa.*

Apponuntur pœnæ contrafacientibus.

§. 9. *Si quis verò ipsorum aduersùs ea, quæ superiùs præscripta sunt, vel eorum aliquid quoquo modo facere, vel moliri præsumpserit, ipso facto pœnam incurrat priuationis omnium officiorū, quæ tunc obtinebit, vocisque actiuæ, passiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, pœnaque huiusmodi sit Sanctitati suæ, ac Sedi Apostolicæ reseruata, ijsdem Superioribus etiam Generalibus, & Protectoribus, illam moderandi, seu relaxandi potestate penitus interdicta; & nihilominus sit irritum, & inaue quidquid secus à quoquam actum extiterit.*

Derogat contrarijs.

§. 10. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcumq; personarum, atq; Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Congregationum, Monasteriorū, Conuētuum, domorum, ac locorum regularium quorumcumque nec non illorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegijs, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, vel titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis etiam Marimagno, seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibuslius etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet etiā per viā communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habens, quibus quò ad ea, quæ supradictis quomodolibet aduersantur, illis aliàs in suo robore permāsuris, specialiter, & expresse Sanctitatis suæ auctoritate derogat, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ die 21. Septemb. 1624. Cosmus Card. de Torres. Prosper Fagnanus sacra Congreg. Secret.*

Decreta generalia fel. recor. Clem. Papæ VIII. de nouicijs ad habitum regularem, & professionem non admittendis, nisi in Conuentibus designandis.

CLEMENS PAPA VIII.

Nouitij nō incipiantur, nisi in Conuentibus designatis.

§. 11. *Regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum iuxta nostris muneris debitum laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentum afferre quotidiano vsu compertum est, quòd in omnibus Conuentibus, ijs præsertim, qui maiori reformatione indigent, singuli ad Religionem venientes passim recipiuntur; vnde fit, vt quò magis nos varijs constitutionibus malè affectas radices amputare studemus, eò magis in dies deprauata, infructuosa; eiusmodi noviter profitentium germina succrescant. Cui quidem malo occurrere volentes, præsenti decreto statuimus, districtéq; præcipimus omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commissarijs, Ministris, cæterisq; Superioribus Cōuentuum, intra Italiæ, & Insularum adiacentium fines existentium, quibuscumque, & quorumcumque Ordinum Mendicantium, vt de cætero neminem sub quouis prætextu, aut colore, ad habitum regularem admittant, nisi in Conuentibus auctoritate nostra propediem in vnaquaque Prouincia designandis. Insuper sancimus, vt quoad eiusmodi Conuentus, vt præfertur, per nos deputati non fuerint; omnes præfatorum Ordinum Superiores à receptione quorumcumque nouitiorum, siue ad habitum, siue professionem, omnino abstineant. Superior, qui huius decreti transgressor extiterit, ipso facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque actiuæ, & passiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda se nouerit incurrisse, ac alijs etiam pœnis arbitrio nostro subiaceat. Receptiones verò, & professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi decretum nostrum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ex nunc decernimus, & declaramus. Priuilegijs, statutis, & consuetudinibus quibuscumque in contrarium minimè obstantibus. Datum Romæ, die 12. Martij, 1596.*

Innouatio supradicti decreti de nouitijs nō recipiēdis, nisi in Cōuentibus ab Apostolica Sede designandis.

§. 12. *Sanctissimus in Christo P. & D. N. D. Clem. diuina prouidentia Papa VIII. cum iamdudum animaduerteret, collapsæ regularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum, iuxta sui muneris debitum, vigilare, ac laborare non desistit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus Monasterijs, & Conuentibus, ijsque præsertim, qui maiori indigent reformatione, singuli ad Religionem profitendam accedentes passim, ac sine delectu recipiuntur, ac inde fieri, vt quò magis varijs constitutionibus malè affectas radices euellere studet, eò magis infructuosa noviter profitentium germina quotidie succrescant: Cumque ob zelum, ac desiderium, quo tenetur Sanctitas sua, omnes Regulares ad vetus sua cuiusq; Religionis institutum redigendi, districtè prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & Mendicantium Ordinibus ad suscipiendum habitum Religionis, admitteretur, profiteretur vè, quosque Monasteria, & Conuentus aliquot destinarentur, in quibus posset commodiùs regularis obseruantia, secundum*

cundùm reformationem à Sanctitate sua institutam introduci; Quia tamen, non obstante tali prohibitione, cognouit, nonnullos fuisse, vel sub colore facultatis, & licentiæ, à Sanctitate sua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admissos præter mentis suæ sensum; Idcirco huic malo prospicere volens, ne licentiarum, ac facultatum huiusmodi subreptione, ac prætextu, decretum Sanctitatis suæ irritum reddatur, nunc denuo districtè præcipit, ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commissarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuscumque cæterisque Superioribus Conuentuum, Monasteriorum, ac domorum, quocumque nomine appellentur, intra Italiam, & Insularum adiacentium fines existentium, quorumcumque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Carthusianorum, fratrum Minorum de strictiori obseruantia, necnon Capuccinorum S. Francisci, Reformatorum S. Dominici, Discalceatorum Ordinis Carmelitarum, necnon fratrum Congregationis Fuliensis Cisterciensis Ordinis, ac Eremitarum eremi Camaldulensis, & Montis coronæ, Clericorum regularium, Theatinorum, Societatis Iesu, S. Pauli decollati, & aliorum de Somascha, Ministrorum infirmorum respectiuè Ordinibus, Societatibus, seu Congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit, prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi.) Ne sub cuiusuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, nisi per literas in forma Breuis dumtaxat, & non aliàs, quemquam ad habitum regularem suscipiendum, nec etiam Conuersos, nisi in Conuentibus, Monasterijs, & domibus, auctoritate eiusdem S. D. N. propediem in vnaquaque Prouincia designandis, recipere, aut receptos ad professionem admittere vllo modo audeant; Quinimmo contra primum prohibitionem Sanctitatis suæ receptos, etiamsi imperfectum habitum, aut sine caputio gerant, post præsentis decreti in Romana Curia publicationem omnino eijcere debeant.

Apponit pœnas contrafacientibus.

§. 13. *Superiorem autem, qui huius decreti transgressor extiterit, ipso facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & passiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in posterum obtinenda, eo ipso incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis, arbitrio Sanctitatis suæ imponendis subiacere.*

Professiones contra hanc formā factæ, nullę sunt.

§. 14. *Receptione verò, & professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi decretum admissi fuerint, nullas, & irritas esse ad quemcumque effectum ex nunc decernit, & declarat.*

Non comprehendit Conuētus, qui habent nouitiatus designatos.

§. 15. *Hoc autem decretum noluit Sanctitas sua eos Ordines comprehendere qui Conuentus, domos, & Monasteria à se probata pro nouitiorum receptione, & educatione hactenus permissione sua constituerint.*

Reuocat licentias particulares.

§. 16. *Cæteras verò licentias, siue particulares, quæ in hanc diem effectum non sunt sortitæ, reuocat, & annullat.*

Forma publicandi, cū derogatione contrariorum.

§. 17. *Vult autem, decretum hoc suum in solitis locis Vrbis publicatum, ita prædictorum singulos afficere, ac si cuilibet personaliter fuisset intimatum, Priuilegijs, statutis, & constitutionibus quibuscumque in contrarium minimè obstantibus. Datum Romæ, apud S. Marcum, die 20. Mensis Iunij, 1599.*

Decreta pro reformatione Regularium, tam Monachorum, quàm Mendicantium cuiuscumque Ordinis, & Instituti.

CLEMENS PAPA VIII.

Nullus ab officio chori sit immunis. Cum Lectoribus, Prædicatoribus, & ægrotis potest dispensari.

§. 18. *Nullus omnino prætextu cuiuscumque priuilegij, vel superioritatis, etiam Generalatus, à seruitio chori censeatur immunis, nisi pro tempore, quo quis in proprijs officij munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus Superiores ijs tantùm diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, dispensare possint; idem quoque præstare valeant cum ægrotis, & studiorum causa legitimè impeditis. In eos verò, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, salutari pœnitentia Superiores animaduertant, ad præscriptum Regulæ, & constitutionum, alimenti etiam, si opus fuerit, subtractione.*

Lectio scripturæ, vel casuum bis in hebdomada.

§. 19. *Lectio sacræ Scripturæ, vel casuum conscientiæ bis in hebdomada præscriptis diebus, in singulis Monasterijs, & Conuentibus habeatur, ad quam fratres omnes conueniant, eaque absoluta, mutua collatione circa explicatam doctrinam se se vtiliter exerceant.*

Paupertatis votum obseruetur. Vide tit. Relig. q. 2. cap. 2. §. 1.

§. 20. *Quò Trid. Concilij decreta de paupertatis voto custodiendo fideliùs obseruentur, præcipitur, vt nullus ex fratribus, etiamsi Superior sit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, prouentus, census, eleemosynas, siue ex concionibus, siue ex lectionibus, aut pro missis, tam in propria Ecclesia, quàm vbicumque celebrandis, alione ipsorum iusto labore, & causa, & quocumque nomine acquisita, etiamsi subsidia consanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tamquam propria, aut etiam nomine Conuentus possidere possit, sed ea omnia statim Superiori tradantur, & Conuentui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, redditibus, pecunijs, ac prouentibus confundantur, quo communis inde victus, & vestitus omnibus suppeditari possit.*

Superiores contra prædicta non dispensent.

§. 21. *Neque Superioribus, quicumque illi sint, vllo pacto liceat eisdem fratribus, aut eorum alicui bona stabilia, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem, aut commendam, etiam depositi, aut custodia nomine concedere.*

Ad vsum concessis, vt proprijs non vtatur.

§. 22. *Eorum verò, quæ ad necessitatem concessa erunt, nullus quicquam possideat vt proprium, neque vt proprio vtatur.*

Pœnæ contrafacientibus.

§. 23. *Qui in præmissorum aliquo deliquerit, pœnas nedum à Concilio Trid. præscriptas, sed alias quoque multò grauiores Superiorum arbitrio imponendas incurrat.*

Prælati dispensatio contra prędicta, à pœnis non excusat.

§. 24. *Nulla quorumcumque Superiorum dispensatio, nulla licentia, quantùm ad bona immobilia, vel mobilia, fratres excusare possit, quominus culpæ, & pœnæ ab eiusdem Concilij decretis impositæ, & ipso facto incurrendæ obnoxij sint, etiam Superiores assecu-*

asseuerent, huiusmodi dispensationes, aut licentias concedere posse, quibus in ea re fidem minimè adhiberi volumus.

Vestitus, & supellex cellarũ vniformis, denturque fratribus necessaria.

§. 25. *Fratrum vestitus, & suppellex cellarum ex communi pecunia comparetur, & omnino vniformis sit fratrum, & quorumcumque Superiorum, statuique paupertatis, quam professi sunt, conueniat, ita vt nihil superflui admittatur, nihil etiam, quod sit necessarium, alicui denegetur.*

Omnia vestimenta in communi loco asseruentur.

§. 26. *Quæcumque fratrum vestes, siue laneæ, siue lineæ, omnisque alia suppellex in aliquem commodum Conuentus locum deferantur, ibique ab vno, vel duobus fratribus huic muneri deputatis diligenter custodiantur, vt inde Superioris arbitrio, prout vnicuique opus fuerit, subministrari opportunè possint.*

Victus omnibus, etiã Superioribus sit æqualis.

§. 27. *Omnes, etiam Superiores, quicumq; illi sint, eodem pane, eodem vino, eodemque obsonio, siue eadem (vt aiunt) pictantia in communi mensa, prima, vel secunda, nisi infirmitatis causa impediti fuerint, vescantur, neque singulare aliquid, quo priuatim quisque in cibum vtatur, vllo modo afferri possit. Si quis ea in re peccauerit, nihil ea die alimenti percipiat, nisi panem, & aquam.*

Superiorũ prouisiones in libro scribantur, & solùm ratione officij expendantur.

§. 28. *Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præstationes peculiares ratione officiorum habent, eorum accepta, & expensæ in libro distincto fideliter, & diligenter annotari curent, neque in alios vsus, quàm ratione officij sui necessarios quicquam expendant. Cum verò contigerit, ipsos in aliquo Conuentu commorari, eam pecuniæ quantitatem in communem conferant, ex qua sibi, & ijs, qui secum erunt, victus ad præscriptum Regulæ, & constitutionum suppeditetur.*

Administratio bonorũ Conuentus tribus fratribus demandetur.

§. 29. *Nullus ex Superioribus locorum administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, & reddituum sui Conuentus, etiam nomine Conuentus, per se ipsum habere, siue exercere possit, sed vniuersum id onus tribus fratribus eiusdem Conuentus à Generali ita demandetur, vt vnus rerum, & bonorum, reddituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat, alter tamquam depositarius pecunias, ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter asseruet; alius de pecunijs, & rebus à depositario acceptis Priori, & fratribus, ac Conuentui vniuerso de necessarijs mandante tamen ipso Priore, non secundum proprium affectum, sed iuxta charitatis regulam, veluti bonus dispensator, prouideat, officiorum huiusmodi confusione penitus interdicta.*

Hi tres singulis mensibus rationẽ reddant.

§. 30. *Cæterùm hi tres, tam impensi, quàm accepti, singulis mensibus Superioribus locali, adhibitis etiam duobus, vel tribus fratribus eiusdem Conuentus probatioribus, rerumque vsu peritis, rationem reddant: Deinde ipsimet rursus, præsentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, vel Visitatoribus, cum aduenerint; denique ipse Generalis, vel Visitatores in quolibet proximo Capitulo generali, saltem coram tribus iudicibus ab ipso Capitulo ad hoc constitutis, illorum omnium, vniuersæque suæ administrationis, tam publicæ, quàm priuatæ rationem reddere teneantur, cuius etiam exemplum authenticum ex actis Capituli extrahatur, ad hoc, vt ad omne mandatum nostrum, vel Sedis Apostolicæ Romam transmitti possit.*

Tot fratres in locis degant, quot possunt sustentari.

§. 31. *In vnoquoque Conuentu fratrum is tantùm deinceps constituatur, & in posterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius proprijs, vel ex communibus consuetis, vel etiam singulorum eleemosynis, alijsue quibuscumque obuentionibus in commune, vt præfertur; conferendis, commodè possit sustentari; redditus verò, & supradicta omnia in communi loco, ac tuto diligenter asseruentur.*

Hæc decreta declarare non possunt Superiores.

§. 32. *Superioribus autem, ne Concilij Trid. aut hæc nostra decreta declarare, interpretari, aut relaxare vllo modo possint, omnino interdicimus, & prohibemus; Decernentes irritum, &c. Si quis autem contra præsumpserit attentare, is eo ipso omni gradu, officioque priuatus, & ad ea perpetuò inhabilis existat.*

Lectore priuilegijs non gaudẽt nisi actu legant.

§. 33. *Nullus, nisi actu legat, vel prædicet, aliquo sui gradus priuilegio gaudeat.*

Socij dandi cõuersi sint 25 annorũ.

§. 34. *Si alicui ex necessaria causa, Generalis iudicio probanda, socius ex eodem Ordine, qui illi ministret concedendus erit, is, nisi vigesimumquintum agat annum, & qui communi seruitio sit deputatus, non concedatur, &, si commodè fieri potest, sit laicus conuersus.*

Ianitor eligatur.

§. 35. *Vt omnis scandalorum, & vagationis occasio tollatur, Conuentus clausura perpetuò, ac diligenter seruetur, ac propterea à Superiore ianitor constituatur, qui diligentia, ac morum integritate maximè commendetur; is ianuæ custodiendæ semper assistat, eamque nemini fratrum aperiat, nisi socium, & exeundi licentiam obtinuerit.*

Nullus absque licẽtia egrediatur.

§. 36. *Nullus à Conuentu egredi audeat, nisi ex causa, & cum socio, licentiaq; singulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore, qui non aliter eam concedat, nisi causa probata, sociumque exituro adiungat, non petentis rogatu, sed arbitrio suo, neque eumdem sæpius; Licentiæ verò generales exeundi nulli omnino concedantur.*

Contrauenientes pęna graui puniantur.

§. 37. *Contrauenientes autem pœna graui, etiam carceris, ad Superioris arbitrium plectantur; eandem etiam ianitor subeat, si sciens exeundi facultatem fecerit.*

Cum reuertuntur, benedictionẽ petant.

§. 38. *Cum autem quis in Conuentum reuertitur, Superiorem iterum adibit, benedictionem recepturus, qui à socio itineris rationem, & quid rei actum sit, diligenter perquirat.*

Romam petere nemo potest.

§. 39. *Nullos fratres Romam venire Superiores permittant, nisi priùs à Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam in scriptis impetrauerint.*

Pœnæ contrafacientibus.

§. 40. *Si quis autem sine huiusmodi facultate Romam venire præsumpserit, voce actiua, & passiua biennio priuatus existat, subiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas; Quæ item omnia aduersùs eos, qui supradictos admiserint, & receperint, sine vlla exceptione locum habeant.*

Vnica claue omnes cellæ aperiantur.

§. 41. *Habeat Superior clauem ita fabrefactam, vt, cum sibi videbitur, cellas omnes reserare possit; & propterea nullus cellam, etiam noctu, ita claudat, quin semper à Superiore possit aperiri.*

Lampas in dormitorio luceat.

§. 42. *In medio dormitorij totam noctem lampas colluceat.*

Nullus duas cellas,

§. 43. *Nullus, etiam Superior, cellas, siue in claustro, siue alibi separatas à communi dormitorio habeat, sed vnusquisque vnica cella, eadem cum cæteris aliorum fratrum coniuncta, nudis omnino pa-*

rietibus, ac lecto, & mensa humilibus, uniformique suppellectili, ut præfertur, quemadmodum Religiosos decet, contentus sit; possit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conuentuum, si eorum muneris, & officij necessitatem id exigere cognouerit, alteram etiam cellam concedere.

nisi Superiores, habeat.

Cellę extra dormitoriū prohibentur.

§. 44. *Cellæ, siue ædiculæ, quæ extra dormitorium separatim sunt, ad officinas, aut aliàs ad communem vsum, & commoditatem Conuentus redigantur.*

Singuli lectom habeant.

§. 45. *Sigillatim suo quisque lecto cubet, neque vllibi duo eodem lecto dormire possint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.*

Camini nō permittuntur, nisi Superioribus.

§. 46. *In priuatis cellis nulli camini permittantur, sed omnes obstruantur statim, cardinibus etiam è parietibus conuulsis, vt res illa non ad tempus facta, sed perpetuò duratura videatur; cellis tamen Generalis aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.*

Conuentus fenestræ quomodò regulari debeant.

§. 47. *Conuentus fenestræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes prospiciunt, muro ita obstruantur, vt omnino is prospectus impediatur.*

Infirmaria in singulis Conuentibus constituatur.

§. 48. *Valetudinarium in singulis Conuentibus, certo, ac salubriori loco constituatur, quod pro loci situ, ac fratrum numerò, quò ad fieri poterit, commodissimum esse possit, in quo fratres omnes, cum ægrotabunt, curentur, nec inde, nisi recuperata sanitate, abire permittantur; qui verò infirmorum curæ præpositi sunt, omni sedulitate, ac charitate operam suam præstabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omnino desit, quod ad sanitatem recuperandam pertineat.*

Non conceditur fratribus extra Conuentū degere.

§. 49. *Ineatur ratio, qua, sublatis licentijs, ac facultatibus hactenus quibuscumque concessis, degentes extra Conuentus, claustra, ad ea quamprimum reuocentur, nec de cætero, nisi ex grauissima causa, à Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint.*

Nullus recipiatur nouitius, nisi in Cōuentibus designatis.

§. 50. *Nulli in posterum ad habitum aut professionem admittantur, nisi in Conuentibus per Sedem Apostolicam in qualibet Prouincia deputandis.*

Constitut. largitionis munerum obseruetur.

§. 51. *Curent Superiores, vt constitutio interdicens largitiones munerum, & præscribens hospitalitatis formam, ab omnibus in quolibet Conuentu inuiolabiliter obseruetur.*

Dignitatū procuratio prohibetur. Vide to. 2. Relig q. 1. cap. 2 § 11. pag 555.

§. 52. *Vt omnis officiorum ambitus occasio præcludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratione, tam pro se ipsis, quàm pro alijs, tum in Capitulis locorum, tum in cæteris, præsertim generalibus, Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi. Quicumque secus fecerint; præter alias pœnas, & censuras hactenus contrà huiusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur; super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi à nobis, vel successoribus nostris, & pro qualitate culparum grauius etiam plectantur. Porrò supradictas omnes pœnas ad complices, ac simpliciter scientes, & non reuelantes extendimus.*

Iurent electores de melioti eligendo; & ad officia, qui magis Regulam seruant, eligantur.

§. 53. *In Superiorum, & officialium omnium electionibus forma præscripta à sacro Concilio Trid. & Ordinis constitutionibus inuiolabiliter seruetur, iurentque electores, secundùm veritatem cuiusque conscientiæ probiores, ac magis idoneos se electuros. Ac propterea, priusquam ad electionem deueniatur, in primis, & ante omnia prælegantur constitutiones de qualitate, & requisitis eligendorum. Ad officia, gradus, & prælaturas illi præcipuè eligantur, qui possint, & consueuerint Regulas Ordinis, & constitutiones obseruare, præsertim quæ pertinent ad seruitium chori, ac vestitum, & victum communem.*

Tres viri graues in examinatores eligantur.

§. 54. *Eligantur in Capitulo generali, vel prouinciali aliquot graues, & periti ex fratribus cuiuslibet Prouinciæ, saltem tres, qui admittendos ad prædicationem verbi Dei, vel ad audiendas confessiones, etiam ipsorum fratrum, ac Lectores publicos diligenter simul examinent, priusquam probentur, & ad huiusmodi ministerium admittantur. Horum etiam curæ sit examinare, & probare, tam quò ad doctrinam, quàm quò ad mores promouendos ad quoscumque ordines; in quo seruetur decretum Congregationis interpretum sacri Concilij Trid. hac de causa nuper editum, & promulgatum.*

Curent Superiores Regulā seruari, & sermo de religioso disciplina habeatur.

§. 55. *Illud porro Superiores omnes in Domino admonemus, vt memores sint rationis, quam in nouissimo die reddituri sunt pro grege sibi commisso, ac propterea omni studio inuigilent, vt, quæ in eorumdem Ordinum Regulis, & constitutionibus de oratione mentali, silentio, ieiunijs, Capitulo culparum, alijsque spiritualibus exercitijs prudenter, ac piè sancita sunt, ea omnia, & singula ad vnguem obseruentur, intelligantque super his, veluti fundamentis, omnium Religionum ædificia construenda, & ampliandα esse; quæ vt faciliorem exitum sortiantur, & fructus vberiores in animis fratrum producant, valde opportunum erit, si in quolibet Conuentu singulis hebdomadis habeatur sermo de religiosa disciplina, regularique obseruantia.*

Tabella cū horarū distinctione in loco conspicuo appendatur.

§. 56. *Quò verò omnia ordinatè peragantur, appendantur tabella in loco conspicuo vniuscuiusq; Conuentus, in qua distinctè annotetur, quid singulis horis cuiusque diei quilibet frater præstare debeat, vt certo quoque signo præmonitus, maiore animi præparatione suo muneri satisfacere possit. Quæ Ordinis constitutiones, his decretis non aduersantur, inuiolatè custodiendæ erunt.*

Hęc decreta inter alias constit. perpetuas collocētur.

§. 57. *Quibus horum decretorum capitibus certa pœna præscripta non est, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur. Vt autem hæc decreta, donec alia, quæ pleniorem reformationem facient, edantur, ab omnibus obseruari possint, districtè præcipimus Generalibus, ac omnibus alijs quibuscunque Superioribus, ad quos hoc spectat, vt curent, ac efficiant, ea omnia inter alias eorumdem Ordinum constitutiones prepetuò valituras redigi, interdicta omnino eorum singulis facultate illas declarandi, & aduersus eas vmquam dispensandi, alioquin sciant, se in pœnam Generalatus, & officiorum priuationis, ac inhabilitatis perpetuæ ad alia quoque munera ipso facto, & sine vlla exceptione respectiuè incidisse.*

Forma publicandi ad effectū obligandi.

§. 58. *Ne verò prætextu dilatæ publicationis eorum obseruatio quoquo modo differri possit, aut impediri, volumus, vt, post illorum publicationem in Conuentu, vel Monasterio cuiuslibet Ordinis de Vrbe factam, Generalem, aliosque Ordinum Superiores, cæterosq; quscunque fratres præsentes statim; reliquos verò*

absen-

absentes citra montes vnius mensis; vltra montes trium mensium spatio ita arctent, ac si eorum singulis personaliter intimata fuissent.

Generales hæc decreta publicari faciant.

§. 59. *Insuper mandamus, quòd Generales in singulis Conuentibus citra montes vnius mensis; vltra verò montes trium mensium cursu decreta super dicta publicari faciant, sub pœna priuationis Generalatus, alijsque arbitrio nostro imponendis.*

Datum Romæ, apud S. Petrum, die 25. Mensis Iunij, 1599.

Prouincialis potest concedere licentiã eundi Romã.

§. 60. *Decretum illud, quo fratres Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia dumtaxat permissum est, Sanctitas sua extendi ad Prouincialem decreuit, ita vt Prouincialis ipse ex causa communi totius Prouinciæ dumtaxat, facultatem huiusmodi facere valeat; declarauitque pœnam priuationis vocis actiuæ, & passiuæ contrafacientibus inflictam Sanctitati suæ reseruatam esse, interdicta omnino eorum Superioribus singulis; etiam Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi. Datum Romæ, die 20. Martij, 1601.*

Decretum fel. rec. Clem. Papæ VIII. super casuum reseruatione, ab omnibus Regularium Superioribus obseruandum.

Motiua pro casuũ reseruatione à Superioribus facienda.

§. 61. **S***Anctissimus D. N. qui iampridem accuratè perpendit, ac re ipsa comperit, quòd reseruatio facultatis absoluendi Religiosos pœnitentes à peccatis quibusdam grauioribus, nisi Superiores admodùm prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientiæ maculas detegere formidant, adducere posset in æternæ damnationis periculum, & spiritualis remedij desperationem; Ideo, vt huic malo Sanctitas sua opportunè prospiceret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reseruet, exceptis ijs, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.*

§. 62. *Veneficia, incantationes, sortilegia.*

§. 63. *Apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eò peruenerit, vt extra septa Monasterij, seu Conuentus fiat egressio. Nocturna, ac furtiua è Monasterio, seu Conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta.*

§. 64. *Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.*

§. 65. *Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non sequuto.*

§. 66. *Falsificatio manus, aut sigilli officialium Monasterij, aut Conuentus. Furtum de rebus Monasterij, seu Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale.*

§. 67. *Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.*

§. 68. *Occisio, aut vulneratio, seu grauis percussio cuiusque personæ.*

§. 69. *Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut aperitio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud crimen reseruandum sit quo modo id fieri possit.

§. 70. *Si quod aliud præpterea peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandum videbitur, id non aliter fiat, quàm generalis Capituli in toto Ordine, aut prouincialis in Prouincia matura discussione, & consensu.*

Superiores regulares subditorũ confessiones non audiant.

§. 71. *Non liceat Superioribus Regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatum admiserint, aut ipsimet subditi sponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.*

Superiores confessores deputent.

§. 72. *Superiores in singulis domibus deputent duos, tres, aut plures confessarios pro subditorum numero maiori, vel minori, ijque sint docti, prudentes ac charitate præditi, qui à non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam reseruatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse in primis confessarius iudicauerit.*

Notitia in confessione habita non vtantur ad exteriorem gubernationem.

§. 73. *Tam Superiores pro tempore existentes, quam confessarij, qui ad superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentissimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur.*

Licet Superioribus pœnitencias determinare.

§. 74. *Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibusdam peccatis, etiam non reseruatis, à confessarijs imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possint.*

Contrarijs derogat.

§. 75. *Atq; ita per quoscumq; Regularium Superiores, quicumq; illi sint, obseruari mandauit. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac cuiusuis Concilij, etiam generalis decretis, necnon consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore obseruatis, aut regulis in generalibus, seu prouincialibus Capitulis editis, statutis, & constitutionibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis; priuilegijs, indultis, & concessionibus quorumcumq; Ordinum, quorum tenores hic pro expressis haberi voluit, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, die 26. Mensis Maij, anno Domini 1593.*

Superiore negante cõfessario facultaté absoluendi, ille nihilominus potest absoluere.

§. 76. *Sanctitas sua deinceps declarauit, & declarat, vt si, huiusmodi Regularium confessarijs casus alicuius reseruati facultatem petentibus, Superior dare noluerit, possint nihilominus confessarij illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, absoluere.*

Formula concedendi facultatem pro nouitijs ad regularem habitum recipiendis in Monasterijs, & locis designatis.

Est forma, prout in summar. & quòd numerus fratrum designatur augeri nõ possit.

§. 77. **S***Anctissimus in Christo P. & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. cum regularem disciplinam restituere, atque in pristinum statum reuocare maximè cuperet, Regularesque omnes vitam moresque suos ad rationem eius Instituti, quod quisque professus esset, ita componere, vt quæ ad votorum vim, habitum, victumque communem pertinent, ea potissimum singuli religiosissimè obseruarent, generali decreto, quod de Mense Iunij editum, tertia Iulij, anni 1599. promulgatum fuit, Ordinum religiosorum Superioribus (nonnullis exceptis) prohibuit, ne aut nouitios reciperent, aut quemquam ad pro-*

professionem ante admitterent, quàm à Sanctitate sua Monasteria aliquot ad eam rem præscripta essent, in quibus obseruantia regularis vigeret. Nunc verò eadem Sanctitas sua à locorum etiam Ordinarijs, quibus id muneris demandauerat, certior facta, in infrascriptis Monasterijs, & Conuentibus Ordinis N. præfinitum esse numerum dumtaxat eorum, qui vel ipsius Monasterij censibus, vel consuetis eleemosynis sustentari ibi commodè possunt, atque in ijs omnia fideliter obseruari, quæ sunt cum illorum professionis perfectione coniuncta, nempe castitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, vnà cum cæteris decretis particularibus, vel Instituti ipsius, vel pontificijs, etiam ad victum, vestitumq; communem spectantibus, ipso decreto, vt supra, edito, & promulgato nequaquam obstante, potestatem facit Superiori eiusdem Ordinis nouitiatus in infrascriptis Monasterijs, & Conuentibus erigendi, nouitios recipiendi, educandi, atque ad professionem admittendi, modò tamen id ad præscriptum instructionis, iussu suæ Sanctitatis editum, neq; alio modo fiat. Quoniam verò ea est suæ Sanctitatis mens, & voluntas, vt in Monasterijs, & Conuentibus, ad alendos nouitios præfinitis, regularis obseruantia perpetuò retineatur, mandat, & præcipit, vt in ipsis præscriptus iam personarum numerus in posterum seruetur, nullusque omnino Superior cuiusuis conditionis personarum, & nouitiorum numerum augere præsumat, ea pœna proposita, vt omnibus priuatus officijs, vocis actiuæ, & passiuæ ius omne amittat. Vult denique Sanctitas sua huiusmodi facultatem per Congregationem reformationis Apostolicæ hoc decreto Secretarij manu subscripto concedi, non obstante decreto, vt supra, promulgato. Datum Romæ, die, &c. Præscribitur verò numerus Sacerdotum. Clericorum. Nouitiorum. Conuersorum autem.

Decretum supra forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & professionem.

Nouitij nō recipiātur, nisi ab Ordinarijs approbati. Quod tamen derogatur hic supra, n. 1.

§. 78. S*Anctissimus in Christo P. & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. qui aliàs pro regularis disciplinæ restitutione singulis Regularium Ordinibus (quibusdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitum nouitios in posterum reciperent, receptosque ad professionem admitterent, quousque in aliquibus cuiusuis Ordinis Monasterijs, seu Conuentibus, in quibus nouitiatus pro recipiendis, & educandis nouitijs designarentur, & approbarentur, ad eius, quam professi sunt, Regulæ præscriptum, vitam, moresque restituerent, & componerent: Certior deinde factus, quosdam omnium fere Ordinum Conuentus seu Monasteria ad pristinam illam regularem viuendi formam, & disciplinam, quam diutius desiderauerat, fuisse redacta, in eisdem Monasterijs, & Conuentibus, vt nouitiatus erigi, nouitijq; recipi possent, sub certis tamen legibus, ac ea præsertim, vt licentia à Congregatione reformationis Apostolicæ priùs obtenta esset, concessit, & ad illa designauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea quæ pro nouitiorum receptione, & institutione de mandato Sanctitatis suæ præscripta fuerunt in posterum accuratiùs, & exactiùs obseruentur, vltra formam traditam in constitutionibus fel. rec. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis suæ super receptione nouitiorum, decreuit, ac præsentis decreti virtute mandauit, ne in Conuentibus, seu Monasterijs, ad nouitios recipiendos de Sanctitatis suæ, seu dictæ Congregationis reformationis licentia hactenus designatis, & approbatis, seu in posterum designandis, & approbandis, nouitij ad habitum recipi vllatenus possint, vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel à proprijs locorum Ordinarijs, aut ab illis, in quorum Diœcesi nouitiatus existunt, in quibus nouitij recipiendi fuerint, expressè, & nominatim nouitij ipsi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi, & admitti possint, licentiam in scriptis, gratis tamen in omnibus, etiam quò ad scripturam concedendam, obtinuerint. Monet autem Sanctitas sua eosdem Ordinarios, omnem curam, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, conditionem, educationem, scientiam, vitam, & mores, cæterasq; qualitates in ipsis nouitijs requisitas, obseruentur institutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione reformationis factæ, & publicatæ, neq; aliter, nec alio modo aliquem ad habitum recipi permittant, Ordinariorum ipsorum conscientiam onerando, si quempiam approbauerint, vel admitti permiserint, qui non sit idoneus, & iuxta constitutiones, & institutiones prædictas approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcumq; Ordinum, qui in admittendis ad habitum, & professionem nouitijs, formam constitutionum, & institutionum prædictarum non seruauerint, aut nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio Conuentu, & loco, seu Monasterio, præterquam in hactenus à sua Sanctitate, vel à dicta Congregatione designatis, & approbatis, seu in posterum designandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum singulis præscriptum, seu præscribendum receperint, vel admiserint, seu aliàs præmissis quouis modo contrafecerint: Irritum ex nunc, & inane decernens, quicquid secus, vel aliàs quauis auctoritate, à quouis gestum, vel attentatum fuerit. Non obstantibus quibuscumq; &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, die 19. Maij, 1602. Pontif. eiusdem S. D. N. anno 11.*

Monitio ad Ordinarios.

Pœnæ cōtra Superiores contrafacientes.

Institutiones super receptione, & educatione nouitiorum Religiosorum in Monasterijs, & Conuentibus designatis, vel designandi, Clementis eiusdem iussu editæ.

Motiua harum ordinationum.

§. 79. C*Vm ad regularem disciplinam in singulis Religiosorum Monasterijs propagandam, nouitiorum institutio maximè vtilis sit, ac necessaria; & nihil ad grauem illam, ac laudatissimam priscorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorem vim habuisse compertum sit, quàm vel nimiam in recipiendis nouitijs facilitatem supra numerum, quem capere, atque alere Monasteria ipsa possent; vel negligentiam in probando, & examinando eorum spiritu, an verè esset ex Deo, atque ex præcipuo desiderio illi inseruiendi; vel denique incuriam in eis educandis, atque instituendis, idcirco, vt huiusmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & singulis ad quos spectat, vt in recipiendis nouitijs, & in eorum institutione, atque educatione, necnon in Magistri, & aliorum ministrorum electione, præter alia,*

quæ in sacris Canonibus, & decretis, præsertim Concilij Trid. pontificijs, & cuiuscumque Ordinis, aut Instituti constitutionibus continentur, tam in aliàs designatis, quàm nunc, & in posterum ad hoc designandis Monasterijs, & Conuentibus, hæc quæ sequuntur inuiolatè obseruari, & exequi perpetuò curent.

Quæ conditiones requirãtur in nouitijs recipiendis.

§. 80. *Primùm, quòd attinet ad nouitiorum recipiendorum formam, vltra diligentem perquisitionem, quæ habenda erit de vniuscuiusque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita ante acta, ac præcipuè eorum, qui sextum decimum ætatis suæ annum excedent, an criminosi, an ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius administrationis rationi obnoxij sint, iuxta formam const. fel. rec. Sixti V. & moderationum subsecutarum; illud etiam Superiores, ad quos spectabit, sedulò perquirant, vt quibus in Monasterijs, & Conuentibus ex Apostolica facultate nouitiatus fuerint instituti, in ijs ad Religionem nullus in posterum admittatur, qui & ex honestis parentibus natus non sit, & conditiones sacris Canonibus, summorumque Pontificum constitutionibus præscriptas non habeat, iuxta decretum super forma de recipiendis nouitijs, die 19. Maij 1602. editum.*

Quam ætatem, & sciẽtiam habere debeant, etiam Conuersi.

§. 81. *Quisque recipiendis in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantium, in ea sit ætate constitutus, quam eius Ordinis, in quo recipietur, regularia instituta, & ordinationes requirunt; eam verò literarum scientiam calleat, aut illius addiscendæ spem indubiam præseferat, vt minores, & suis temporibus maiores Ordines iuxta decreta sacri Concilij Trid. suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimumquintum excedens, ad habitum regularem admitti postulauerit, & tali eruditionis expers iuuentus fuerit, in Conuersorum tantùm, quibus literarum scientia non est necessaria, numerum referatur; Ipsi autem Conuersi non recipiantur ante vigesimum ætatis suæ annum, & nisi saltem præcipua doctrinæ christianæ capita nouerint.*

De quibus debeat examinari.

§. 82. *Demum Superiores diligenter exquirant, quo spiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem sibi finem proposuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo liberiùs famulari possint, an potiùs leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi ducantur, & an eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes, destituantur.*

Instruãtur de Regula, & votis, antequam ad habitum recipiantur.

§. 83. *Prouideant quoque, vt omnes, etiam Conuersi, recipiendi, priusquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs, quibus munus hoc incumbit, de Regula, quàm professuri sunt, tribus votis essentialibus, statuq; regulari, & alijs cuiusq; Ordinis peculiaribus institutis, & constitutionibus diligenter instruantur. Et quia quarumdam Religionum mos est, nedum Conuersos ad professionem admittendos, verùm & Oblatos, vt vocant, recipere, circa ipsorum Oblatorum receptionem vnaquæque Religio suas peculiares constitutiones, specialiaque instituta obseruare teneatur.*

Nouitij statim recepti confessionem generalem faciant.

§. 84. *Statim atq; nouitij ad habitum recepti, & in locum nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confessionem totius ante actæ vitæ conscientiam discutiant, & expurgent.*

§. 85. *Quod verò ad loci qualitatem vniuscuiusq; nouitiatus spectat, locus huiusmodi propria clausura ab ea parte Conuentus, & Monasterij, in qua degunt professi, segregatus sit, atq; distinctus, habeatq; tot ad dormiendum cellulas separatas, quot erunt numero nouitij, vel dormitorium ita capax, vt pro singulis singuli lectuli commodè sterni possint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magistro, eiusque socio reperiatur.*

De situ, & positura nouitiatus: In quo etiam magister, & socius stent.

§. 86. *In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adsit ad spirituales collationes, seu conferentias faciendas, ac lectiones, instructionesq; Magistri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum se igne communi recipiant.*

Sit in eo locus pro collationibus: Caminus quoque ad calefaciendum.

§. 87. *Oratorium insuper, seu Capella, si commodè fieri poterit, ad nouitios in spiritualibus, præsertim in cæremonijs, ecclesiasticisque functionibus exercendos.*

Sit etiam in eo Oratorium.

§. 88. *Hortus quoque peculiaris ad honestam recreationem, bene conclusus, atque munitus adsit; sin minus, hortum cæteris fratribus communem recreationis tempore ingrediantur; Ipsis verò nouitijs ibi commorantibus, curabit Magister cum loci Superioris auctoritate, si opus fuerit, ne in eumdem quisquam alius ingrediatur.*

Hortus quoque sin minus, ad cõmunem, alijs exclusis.

§. 89. *Ad huiusmodi locum nouitiatus nemini eiusdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monasterij officiali vllo vmquam tempore sub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magistro, eiusque socio, ac etiam Monasterij, aut Conuentus Superiori, si quandocumque ingrediendum sibi necessariò existimauerit; quo tamen casu aliquem semper ex senioribus Conuentus, vel Monasterij Patribus socium assumat.*

In nouitiatu solus Magister, ac socius, & aliquando Superior ingrediãtur.

§. 90. *Huius loci clausuræ clauis apud Magistrum semper asseruetur, illique soli liceat ex graui tantùm causa ingressum illuc alicui permittere; Si quis autem nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magistro præsente, & non aliter, alloquatur.*

Nouitij quomodo alloquẽdi.

§. 91. *Nouitiorum Magistro socius, si per nouitiorum instruendorum multitudinem necessarius fuerit, vita, & moribus, quoad fieri poterit, consimilis deputetur, qui in his, quæ ad Nouitiatus regimen spectant, dicto Magistro immediatè subiectas existat; eliganturque tam Magister, quàm socius, per prouinciale Capitulum, per triennium ad minus onus huiusmodi subituri. Quod si aliquo casu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magistri Nouitiorum, & socij huiusmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, seu Ministrum, aut eorum Visitatores, seu Vicarios, de Definitorum tamen, vel grauiorum aliorum Patrum consensu fieri permittatur; idemque seruetur, si intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de causa ex illis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alij consimiles subrogari debeant.*

Magister nouitiorũ, & socius in Capitulis prouincialibus eligãtur per triẽnium.

§. 92. *Tam nouitiorum Magister, quàm socius, ab ijs omnibus officijs, oneribusque vacationem habeant, quæ nouitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipse Magister sacerdotali ordine sit initiatus, ac in quinto saltem supra trigesimum ætatis suæ anno constitutus, & per decennium à professione emissa in Religione perstiterit; socius verò trigesimum annum excedat, sintq; ambo doctrina, &, quantùm per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vita etiam ante-*

De conditionib. Magistri nouitiorum, & socij.

anteactæ exemplo præstantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateq; referti, non sine affabilitate graues, zelum Dei cum mansuetudine præseferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira præsertim, & indignatione, quę in se, & erga alios charitatem impedire consueuerunt, quàm longissimè alieni; & tales demum, qui in omnibus seipsos bonorum operum exemplum præbeant, vt ij, qui eorum curæ subsunt, illos non tam metuant, quàm reuereantur, nec illis vmquam detrahere quicquam possint.

Magister habet plenam potestatē circa nouitios.

§. 93. *Habeat etiam Magister plenam, & absolutam potestatem circa nouitiorum institutionem, ac Nouitiatus regimen ita vt in illis nemini (Visitatoribus ac Superioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis,) quouis colore se ingerere liceat.*

De quibus debent nouitij instrui.

§. 94. *Curam adhibeat diligentem, vt nouitij omnes in regulari disciplina sedulo exerceantur, agnoscantq; præcipuè diuinæ, qua digni facti sunt, vocationis præstantiam, & excellentiam, quæ vera sit, atque perfecta votorum solemnium, & quam necessaria cuiusq; Ordinis constitutionum obseruantia; modum in oratione, tū vocali, tum mentali fructuosè persistendi, illicitas passiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefactata, omni tempore prona est, atq; procliuis) per sensuum custodiam, & mortificationem cohibendi; austeritatem, ieiunia, cilicia, disciplinas, conscientię puritatem, crebram illius discussionem, sacramentorum frequentiam, confessionis præsertim, quæ bis saltem singulis mensibus fiat per aperitionem quotidianam motuum internorum cordis, & tentationum manifestationē, per exercitiū humilitatis circa viliora ministeria, per modestiam in omnibus actionibus, diuturnumq; silentium.*

Nouitij orationi incūbant, & magistro confiteantur. Huic obstat nostrū Correct. nu. 89. cui non puto derogari.

§. 95. *Quilibet nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnusquisque secundùm propriā capacitatem, & ordinem sibi à Magistro præscriptum, ac pluries in die propriam conscientiam vnusquisque examinare contendat; ipsi autem Magistro soli nouitiorum confessiones audiendi cura committatur. Liceat tamen Superiori etiam locali, si ita expedire iudicauerit, vel per se ipsum, vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno eorumdem nouitiorum confessiones audire. Quia istæ ordinationes non sunt per modum præcepti, sed solum per modum Regulæ, & Consilij, vnde statutis regularibus non derogant, nec minus irritant confessiones aliter factas; sic in istis terminis tenet Molfes. p. 1. sum. tract. 7. c. 14. num. 83.*

Missæ intersint, & horis canonicis.

§. 96. *Quotidie missæ sacrificio intersint, & statutis horis in choro nocturnis, diurnisq; diuinis officijs assistāt.*

Vacent etiam exercitijs corporalibus.

§. 97. *Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quæ in solitario loco, & commodo extra nouitiatum semel in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadibus longior statuatur, fiatq; semper, Magistro præsente, vel socio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur disiuncti, atq; eo tempore cuiusque in quam natura feratur, propensionem scrutentur.*

Cum professis non conuersentur.

§. 98. *Non liceat eis, durante nouitiatus, & probationis tempore, vnà cum professis, nisi in choro, in Ecclesia tempore officiorum, in processionibus, aut in cœnaculo causa refectionis commorari, nec permittatur eis professos domo exeuntes comitari.*

Vni nouitiorum cōmittatur ianuæ custodia.

§. 99. *Pro communibus, & proprijs cuiusque necessitatibus, quæ accidere possunt, vnus ex nouitijs ipsis, ætate, moribusq; prouectior deputetur, qui absente socio, Magistro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat, cui etiam ianuæ custodia, & rerum leuioris momenti prouisio intra nouitiatum committi poterit.*

Conuersorum cura non omittēda.

§. 100. *Cum autem licèt Clericorum bene instituendorum cura debeat esse præcipua, Conuersorum tamen religiosa instructio non sit prætermittenda, quin potiùs æquanimiter amplexanda, quandoquidem satis exploratum est, istorum etiam, cum regulam profiteantur eamdē, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum, tum alijs Christi fidelibus ædificationem, exemplum, atq; vtilitatem afferre: Conuersis ipsis à Clericorū nouitiatu separatùs ad dormiendū locus, quantùm commodè fieri poterit, assignari præcipitur: illi tamen, hac separatione non obstante, Magistro nouitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Conuentuum, iuxta cuiusque Ordinis statuta, & constitutiones subditi esse, & obedientiam præstare debebunt, à quo non tantùm circa corporalia obsequia probandi, & exercendi, verumetiam pro eorum capacitate, & commoditate de spiritualibus, præsertim de modo mentaliter orandi, diligenter instruendi erunt; quod vt commodiùs fiat, ad capitula, & spirituales conciones, quæ per Magistros nouitijs fieri solent, accersiri debeant, & in Ecclesijs statutis horis conueniant, nisi tunc in suis officijs actualiter occupati fuerint.*

Conuersi 21. annū ad profitēdum habeant.

§. 101. *Tempore verò probationis elapso, ij tantùm, qui non solùm religiosæ perfectionis capaces, sed ad laborem corporalem apti nono, ac diligenti examine reperti fuerint, dummodò ætatis suæ annum quò ad Clericos decimum sextum, quò verò ad Conuersos vigesimum primum excesserint, ad professionem admittantur; sed qui ad Conuersorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.*

Habeat Superior librū, in quo nouitiorū professio registretur.

§. 102. *Superior cuiuslibet Conuentus, in quo nouitiatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo vniuscuiusque nouitij professio registretur, illamq; nouitius professus propria manu, & duo testes, qui præsentes fuerint, subscribant.*

Cōuersi loco subscriptionis signū crucis faciant.

§. 103. *Conuersus verò literarum ignarus professus, in eorumdem testium, qui se subscripserint, præsentia propria manu signū crucis apponat, asseruetürq; liber, & custodiatur in archiuio, vbi scripturæ ad Monasterium, seu Conuentum pertinentes reponi consueuerunt.*

Conuentus facientes filiationes, ad loca nouitiatuum nouitios mittant.

§. 104. *Quia verò in quibusdam Ordinibus filiationis vsus est receptus, declaratur, quòd licèt decretum sit, vt nouitijs educandis certa Monasteria, aut Conuentus designata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen sit Superioribus Monasteriorum, & Conuentuum huiusmodi Ordinum, in quibus filiationis vsus receptus est, eos, quos prænarratis qualitatibus suffultos repererint, in suorum locorum filios iuxta cuiusque Ordinis constitutiones ascribere, sicq; ascriptos cum iuxta præsentes institutiones, & aliàs, seruatis seruandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad loca nouitiatuum cum testimonialibus literis transmittere, vbi tamquam dictorum Conuentuum, seu Monasteriorum filij, eorumdem nomine, & instantia recipi, ac in nouitiatu probari, & deinde, antequam ad eadem Mona-*

sterium

steria, seu Conuentus filiationis huiusmodi remittantur, in professorio ad perfectionem, vt præmissum est, exerceri debebant.

Capitula prouideant circa singulos Conuentus, quod illis opus erit.

§. 105. *Porro, ne loca vnius Monasterij, seu Conuentus ab alio præoccupentur, Capituli generalis, aut prouincialis partes erunt numerum præscribere pro omnibus, & eam similiter rationem circa alimentorum contributionem, si opus fuerit, inire, ac singulis Conuentibus, & Monasterijs præscribere, quæ magis expedire videbitur.*

Nouitij recens professi in aliud professoriũ collocentur.

§. 106. *Vt autem nouitij iam in professorum numerum, sicut præmittitur, recepti, melius in bono spiritu, regularisq; disciplinæ obseruantia stabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt statim post professionem emissam, si in Conuentibus aut Monasterijs pro nouitiatibus assignatis locus aderit secundi nouitiatus, siue professorij, ab ea, quæ nouitiorum est atq; antiquorum professorum habitatione distinctus, & segregatus, ibi collocentur, si Monasterium, aut Conuentus eos alere queat; sin minus, in alium commodiorem Conuentum, aut Monasterium transferantur, in quo eis locus cum requisitis ad nouitiatum supra narratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo construatur.*

Religiones quæ cõsueuerunt nouitios maiori tempore in nouitiatu tenere, continuent.

§. 107. *Ab hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ suarum constitutionum, seu institutorum vigore maioris temporis cursu nouos professos intra nouitiatum detinere consuescunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum constitutionibus non obstantibus, idipsum facere possint, si id rationi, ac religioni magis expedire duxdicauerint, quibus in locis degant sub regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quàm seruent antiquiores professi, ita quod in negotijs Monasteriorum, aut Conuentuum non se intromittere, nec communibus tractatibus interesse, neq; alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibiq; permaneant, quousq; ad ætatem sacris ordinibus suscipiendis sufficientem deuenerint, vel saltem per triennium post professionem, quo etiam tempore poterunt, quinimmo & debebunt literarum studijs operam nauare sub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus nouitiorum Magistrum preditum esse oportere dictũ est.*

Nouitij nõ recipiãtur, nisi in locis designatis.

§. 108. *Declaratur tamen, quòd propter præmissa non censeatur concessa licentia recipiendi nouitios, nisi in locis pro nouitiatu designatis, aut in posterum designandis, & pro numero dumtaxat in eorum singulis præscripto, vel præscribendo.*

Pœnæ contrafacientibus.

§. 109. *Denique si illi, qui inter Religiosos gradu, & ordine Superiores sunt, & alij, ad quos spectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, seu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, priuationem, grauioresq; pro modo admissæ culpæ pœnas se subituros certò sciant. Datum Romæ, apud S. Petrum, die 19. Martij, 1603. Ant. Seneca Reform. Apost. Secr. Anno 1624. Indictione 7. Pontificatus autem S. D. N. D. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius 2. die verò 26. Mensis Octobris, supradicta decreta, tam sacræ Congreg. Concilij quàm S. M. Clementis VIII. affixa, & publicata fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum, necnon in acie campi Floræ, vt moris est, per nos Camillum Fundatum, & Iulium Marzitellum Cursores Sanctissimi. Brandimartes Latinus pro Magistro. DD. Curs.*

§. IV.

1 Circa sex illos Patres eligendos, de quorum solum consilio, & assensu eijciendi sunt incorrigibiles, aduerte, quòd cum difficile valde existimatum fuisset, Generalem, vltra ordinariam comitiuam secum ducere continuè debere dictos sex Patres pro solùm dicta causa expulsionis, quæ rara admodum est, supplicatum est, vt audiui à Religiosis fide dignis, Congregationi pro remedio. Quæ respondit, posse Generalem, vel Visitatorem generalem in qualibet Prouincia, in qua id opus fuerit, assumere sibi sex ex Definitoribus illius, de quorum consilio, & assensu poterit dictos incorrigibiles eijcere.

§. XVIII.

2 Nota, quòd ista decreta fuerunt primò missa ad Capitulum generale nostri Ordinis, quòd Genuæ 6. celebrabatur anno 1596. vt patet ex num. 2. dicti Capit. & ab eo fuerunt acceptata, vnde non est dubium, quin ad ea obseruanda teneantur nostri.

3 Studiorum causa occupatos dicas studiorum Regentes, & qui libros imprimunt, vel ad confutandos hæreticos studẽt; leg. Semper. §. Negotiatores. ff. de iure imm.

4 Ægrotos etiam dicas tam temporaneos, quàm perpetuos. leg. Prætor, ff. de vacat. & exc. mu. Inter quos, & possunt numerari senes: leg. Semper, ff. de iur. imm. Statutum enim loquens de ægrotis, in senibus locum habere, docuit Abbas in ca. Magnæ, de voto, Menoch. de præsump. lib. 6. præsump. 46. n. 2. Et facit textus in ca. 1. §. Sin autem Episcopus, de Cleric. ægr. in 6. Sed numquid hi ad Prælaturas eligi possint. Dic quòd sic; si habiles aliàs sint, leg. Cui muneris ff. de mun. & honor. tunc enim debebunt choro interesse.

5 Et si quæras, an infami infamia iuris, vel facti si desit demandandum munus alios docendi, seu prædicandi, ita vt possit inde his priuilegijs vti.

℞. Negatiuè: Tum quia primum debet excellere moribus, vt statuitur in iure ciuili, leg. Vnica, C. de profess. qui in Vrbe Constan. doc. lib. 12. & leg. Magistros, C. de profess. & med. lib. 10. & in nostra Regula num. 41. Turpe enim foret, vt hodie docens sederet in cathedra, qui pridiem lusit in scena, vt dicitur. d. 48. in princ. Tum quia prædicare, & sacrificare parificantur: cap. Presbyteros, qui, d. 50. Sed infamis sacrificando repellitur, nam indigno sancta committenda non sunt; cap. Si quis verò. 11. quest. 3. Ergo, & à prædicando, seu docendo: cuius enim vita despicitur, necesse est vt eius prædicatio contemnatur: cap. Infames, §. Idem testatur 3. q. 7. Atque ita docet Penna leg. vnica, C. de profess. qui in Vrbe Const. lib. 12. col. 2. Quæ tamen poteris limitare, si talis post peractam pænitentiam verè resipiscat ex corde; arg. cap. Si duo 35. quæst. 6. vbi glosa versic. Atque infames: absque scandalum, & periculum recidendi, & id publicè non fiat, cap. Bene valet, & cap. Sacerdos, d. 50. non enim refert, quis doceat, sed qualia doceat; cap. Secundum Ecclesiæ, d. 19. Sed quid faciet, inquies, vir literatus, si propter aliquam disgratiam infamiam incurrat. Quiescat, & pœnitentiam agat, ait Penna loc. cit. & ad id citat cap. Nemo in peccatis, de pœnit. d. 1. quod tamen ego inuenire non potuit. Facit pro hoc, §. 6. const. 2. Pauli IV. supra, quatenus, prohibet, apostatas redeuntes ad Religionem prædicare, & confessiones audire.

§. XXXII.

6 Nota, quòd prohibentur Superiores hæc decreta interpretari. Loquitur autem de interpretatione iuridica, vt patet ex illa clausula. *Ne Concilij Trid.* non enim possunt Superiores decreta Concilij per vllum priuilegium sic interpretari. Vnde quò ad istas interpretationes derogat priuilegio Iulij II. quod habes supra, in eius constit. 13. §. 1 vbi vide quæ dico de tali interpretatione n. 1. Quare linquit campum francum Doctoribus ea doctrinaliter, seu magistraliter interpretandi. Ita Probus in cap. Exijt de verb. signif. in 6. num.

num. 1. tali enim interpretationi nemo stare cogitur, vt Pena loc. cit. col. 4. qui sex ponit interpretationum species, & plura de interpretatione. Quique col. 6. ait, quod vbi lex interpretationem expresse prohibet, si loquamur de interpretatione, quæ corrigat, ad legislatorem spectat, si de ea, quæ protogat, vel extendit, ad Doctorem etiam pertinet, vbi est eadem ratio, & omnimoda similitudo.

7 Seu dicas per huiusmodi prohibitionem solùm prohiberi interpretationes subtiles, seu capitosas, quæ iuri, & rationi non nituntur. Et nota ex Penna loc. cit. col. 7. quod subtilitas est duplex, vna bona, & laudabilis, quæ s. ex ingenij virtute procedit, à ratione pariter, & æquitate non deuians, & hæc subtilitas laudabilis est, & omnino necessaria Doctoribus bonæ famæ; laudatur cap. Cum Sancti. 24. q. 3. & leg. vnic. C. de profess. qui in Vrb. Constit. lib. 12. Alia subtilitas est cauillosa, quæ non rationi, neque iuri innititur, sed proprio capiti, & per ambages, & cauillos, leges claras obscurando, suam curat probare sententiam, & hæc reprobatur cap. Dilecti filij, de iud. &c. Hinc etiam d. 49. De hac ait Petrus Chrysolog. in quodam sermone. *Odibilius nihil est subtilitate, vbi est sola subtilitas: quid enim prodest in illis expendere dies suos, quæ nec domi, nec militiæ, nec in foro, nec in claustro, nec in Curia, nec in Ecclesia, nec alicubi prosunt, nisi dumtaxat in scholis.* Et Seneca in quadam epistola. *Quid est*, inquit, *ingenium, quod sola subtilitate lasciuiens nulla in se residet grauitate. Bonus Doctor*, inquit, Aug. 4. de doctr. christ. *vulgi more loquatur, vt ambiguitates, obscuritatesque vitet.* Et Greg. 20. mor. *Debet*, inquit, *subtiliter, his qui docet, perspicere, ne plus dicere studeat, quàm ab audiente capiatur, prædicare debet ad infirmitatem audientium, semetipsum contrahendo, descendere; ne dum paruis sublimia, & idcirco non profutura loquitur, se magis curet ostendere, quam auditoribus prodesse.* Et quo loco duas dictas subtilitates perspicis. Seu intellige de interpretatione friuola vt Stephan. de Feder. tract. de interpr. iur. part. 2. num. 17. tom. 1. tract. pag. 216. seu dic cum eodem part. 4. num. 95. quod non possunt interpretari restringendo, vel ampliando, aut argumentando, à simili, vel à contrario, non autẽ declarando, vel distinguendo.

§. LXI.

8 Nota, 1. quòd istos dumtaxat casus possunt sibi reseruare Superiores regulares, vel omnes, vel aliquos. Et explicantur à Longo in tract. partic. de hac re: Comitulo in respons. moral. q. 34. Graff. lib. 4. de casib. res. Quar. verb. Casus reser. à pag. 193. Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 29. sect. 3 à n. 11. & alijs.

9 Nota 2. quòd possunt Superiores reseruare sibi hos casus, non solùm quò ad professos, sed etiam quò ad nouitios, per viuæ vocis oraculum Pauli V. pro Congreg. S. Mariæ Folien. de quo testatur Card. Bandinus anno Dom. 1609. die 17. Aug. vt habetur in comp. dictæ Congr. tit. Casuum reseruatio, §. 4. Quod tamen ante hanc declarationem erat valde dubium, cum pro vna parte nouitij non sint Religiosi, & pro alia sint exempti à iurisdictione Episcoporum. Videatur Io. Cruz lib. 1. de statu Relig. cap. 6. dub. 10.

10 Nota, 3. quòd dubitant aliqui, an post hunc motum proprium possint Superiores regulares præcipere aliquid sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, & sibi absolutionem reseruare Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 29. sect. 3. n. 13. censet quòd sic. Contrarium puto verius, cum Sanch. 6 in decal. cap. 1. num. 15. quia sic posset quilibet Superior ad libitum suum quamlibet casum sibi reseruare, apponendo illi excommunicationem ipso facto cum reseruatione, & sic hanc sanctam sanctionem deludere, & bonam Pontificis mentem defraudare.

11 Admoneo autem hic Superiores regulares, meminisse debere in excommunicationibus ferendis id, quod docuit Trid. sess. 25. de refor. c. 3. nimirum sobriè, & magna circumspectione gladium illum esse exercendum, non præcipitanter, neq; ex quacumq; causa, vt aliquos facere sæpe vidi; nam quandoq; excommunicantur aliqui iniustè, & excommunicatores, vltra peccatum mortale, quod incurrunt per cap. Sacro de sent. exc. tenentur ad omne interesse obueniens excommunicato, & puniri debent per Superiorem, vt eod. cap. dicitur. Vide c. Nemo 2. q. 1. Et tenentur actione iniuriarum, c. Illud, & cap. Temerarium, 11. q. 3. Et puniuntur tamquam sacrilegi cap. Non in perpetuum 24. q. 3. Et carere debent sacra communione, & arceri ab ingressu Ecclesiæ, cap. De illicita 24. q. 3. Vide Fel. cons. 5. n. 9. Ex quo etiam, nota, quòd Prælatus præcipiens aliquid subdito, non debet incipere à pœna excommunicationis, alioquin præceptum est nullum. Et sententia excom. adiecta præcepto inualido nulla est. Felin. loc. cit. num. 2. & 3. Vide Riccium. 2. p. suæ praxis resol. 161. num. 3. Videatur Menoch. lib. 2. de arbit. casu 143. qui etiam à num. 11. ponit multas causas, propter quas excommunicans iniustè potest à prædictis pœnis excusari. Vide etiam casu 544. vbi ponit pœnas, quas incurrit excommunicatus, si iniustè conqueratur; & causas, propter quas excommunicatus iniustè quærens potest à dictis pœnis excusari.

§. LXX.

12 Nota, quòd licèt in Regula nostra reseruentur superioribus Prælatis quatuor vota; quia tamen per istam constit. non possunt Prælati sibi reseruare, nisi votum paupertatis, & castitatis, ideo alia duo, nimirum obedientiæ, & vitæ quadragesimalis, non sunt reseruata, nec possunt sibi Superiores reseruare, nisi specialiter per Capitulum generale in tota Religione, vel prouinciale in aliqua Prouincia reseruentur. Quod hucusque factum non est. Nec obstat, quòd hæc sint reseruata per Regulam; nam hic illi sufficienter derogatur, vt patet ex §. 75.

§. LXXI. & LXXII.

13 Vide quæ dico tom. 1. Relig. c. 21. conclus. 9. vide etiam Graff. de casib. reseru. lib. 3. cap. 10. nu. 9.

14 Nota, quòd illi, quibus Superiores facultatem absoluendi à reseruatis commiserint, possunt in casu particulari dictam facultatem alij subdelegare. Ita Nauar. in man. cap. 27. n. 43. Graff. de casib. reseru. loc. cit. n. 31. Qui aduertit, quòd ille, cui talis potestas subdelegabitur, debebit esse approbatus à Prælato ad confessiones audiendas.

§. LXXVI.

15 Nota, quòd Superior, qui difficilem se præbet in concedenda facultate subditis, vt alij quàm confessario ordinario confiteri possint, peccat mortaliter, secundùm D. Th. in 4. d. 17. q. 3. art. 3. quæstiunc. 4. ad 6. Sotum ibi. d. 18. q. 2. art. vers. Igitur quo. Angelum verbo Confessio 3. n. 31. Sylu. verb. Confessor. 1. q. 16. Armilla verbo Confessio, n. 35. Nau. in c. Placuit, de pœnit. d. 6. 139. & 151. Quod tamen intellige, modò hanc difficultatem non causet aliqua rationabilis, ratio, vt sentit Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 30. sect. 4. n. 9.

Et ne ad gloriam, & laudem omnipotentis Dei, B. Mariæ semper Virginis, ac B. Francisci de Paula Patris mei ad vtilitatem fratrum meorum, cæterorumque Regularium omnium, finem impono præsenti labori. Faxit Deus, vt intentum consequar. Amen.

1626. die 3. Nouemb. Genuæ.

Ego F. Constantinus Montobius Carmelitici Instituti alumnus in sacra Theologia Magister, in Cõuentu Carmelitarum Genuæ Regens, ac S. Officij Consultor. Iussu Adm. R. P. Magistri Elisei Masini totius Seren. Reip. Genuæ Dominij Inquisitoris, perlegi librum intitulatum, *Priuilegia sacro Ordini Minimorum S. Francisci de Paula per summos Pontifices Sixtum IV. vsque ad Vrbanum VIII. concessa. Ab Adm. R. P. Laurentio de Peyrinis eiusdem Ord. ac Genuæ Prouinciæ Prouinciali declarata, & illustrata:* Et nihil (quod viderim) fidei catholicæ, & orthodoxæ contrarium inueni. Quare typis demandari posse censeo, in lucemq; edi.

Ego F. Constantinus Montobius manu propria.

Imp. F. Eliseus Masinus Inquis. Genuæ.

FINIS.

ADM. R. P.
F. LAVRENTII
DE PEYRINIS
GENVENSIS

Ordinis Minimorum

S. FRANCISCI DE PAVLA,

in Prouincia Genuensi olim Vice Generalis;

Necnon Sanctissimæ Inquisitionis contra hæreticam prauitatem Vicarii,

PRIVILEGIA

REGVLARIBVS. PRÆSERTIM MINIMIS

per Summos Pontifices Sixtum IV. vſque ad Vrbanum VIII. conceſſa.

TOMVS TERTIVS, SEV ADDITAMENTA.

TERTIA EDITIO.

Cc

ADDITAMENTA
AD PRIMVM, ET SECVNDVM TOMVM PRIVILEGIORVM MENDICANTIVM, præsertim Minimorum.

Caput primum circa Constitutionem Pyrrhi.

NOTO primo, quod in hisce rebus moralibus semper aliquid occurrit addendum, vt constat ex huiusmodi auctoribus, producit enim semper noua germina intellectus nostri fœcunditas; Vnde dixerunt quidam viuentium auctorum opera non esse comparanda. Ast ego ita addere decreui, vt qui primos tomos coemerint, hunc emere non necessitentur; nec similiter illos, qui hunc: Habet enim & hic propriam materiam, eiusdem quidem generis cum illa, sed ita diuulsam, vt sine illis intelligi, & capi possit. Quia verò, & ibi Priuilegia sum interpretatus, & hic sum interpretaturus, ideo non inutile futurum putaui, si aliqua breuiter dicerem de modo leges, & priuilegia interpretandi.

2 Noto 2. quod lex ex duabus partibus constat, nimirum ex verbis, & intellectu; c. Intelligentia, cap. Propterea, de verb. signif. Sed intellectus potior est. Tum quia à sensu legis recedendum non est, vt proprietas verborum obseruetur; d. cap. Propterea. Tum quia nō in folijs, sed in ratione, & sensu leges consistunt; cap. Marcion. 1. q. 1. Tum quia potior est finis, quàm ea, quæ sunt ad finem, & verba homini data sunt ad exprimendam mentem, non è contra; c. Secundò requiris, de appell. c. Intelligentia cit.

3 Noto tertiò, quòd verba, & mens tripliciter se habere possunt ad inuicem. Primo, vt verba omnino mēti respondeant; & tunc dubium non est, vtrumq; obseruandū esse. Secundo, vt verba sint ita menti repugnātia, vt nulla possint distinctione componi; & tunc neutrum obseruandum est; nam qui alter dicit, quàm vult, neq; id dicit, quod vox sonat, quia illud non vult; neq; id, quod vult, quia illud non eloquitur: & habetur in l. Vbi repugnantia, ff. de reg. iur. Colligitur ex c. Cum dilectus, de fide instr. §. Cęterum. Tertio, ita, vt plus, vel minus verba dicant, quàm legislator voluerit; quo casu si clarè comprehendi possit, plus, vel minus esse intellectum, quàm scriptum, tunc verba legis ampliāda, vel restringenda sunt ita, vt menti respondeant: nam non solum dicitur esse secundum legem; quod scriptū est, sed etiam, quod est ex legis mente, vt dicit text. in l. Nominis, & rei. §. Verbum, ff. de verb. signif. & tunc non dicitur lex extendi, sed declarari iuxta implicitū, & occultum sensum, & qui legem declarat; nihil addit, l. Hæredes palam, §. sed si notam, ff. de testam.

4 Noto quarto, quòd verba duo plerumque significant, vnum directè, aliud indirectè per relationē, siue per coniunctionem ad rem directè, & apertè expresā. Directè significant, prout ex constitutione, vel consuetudine hominum nostris auribus sonare videntur, veluti cum dicimus, Petrum esse Religiosum regularē, intelligimus illum viuere in aliqua Religione: indirectè verò per coniunctionem intelligimus ipsum professionis vota emisisse, sub obedientia Prælati viuere, nec proprium, nec vxorem habere posse, quia hæc cū statu religioso essentialiter coniuncta sunt, c. Cum ad Monasterium, de stat. Monac. §. Abbas verò, & §. seq.

5 Noto 5. quòd vbi lex prohibet aliquem actum, ex mente legis dicitur prohibitus omnis modus, per quē in fraudem legis peruenitur ad illum actum, vnde non effugit penam legis, qui in fraudem legis committit; l. Non dubium. C. de leg. Nec interest, an vi, vel dolo legi fiat iniuria, l. Fraus, ff. eod. Vnde, qui prohibitus est facere testamentum, prohibitus est etiam facere codicillum, vt colligitur ex cap. Quamquam, de vsur. in 6. §. fin. vbi gloss. verb. Aliter facta. Quibus autem modis fiat fraus legi, vide Stephanum de Feder. de iur. interpret. prima p. nu. 47. & 112.

6 Noto 6. quòd multis modis potest cognosci plus esse intellectum in lege, quam dictum, de quibus dictus de Feder. loco cit. à num. 14. I. ex definitione; si enim alicui rei in lege non comprehensæ conuenit definitio rei in lege comprehensæ, lex eodem modo de ea intelligitur. II. ex partibus, nam lex disponens de toto intelligitur disponere de partibus eius, vnde qui potest facere testamentum, potest instituere, exhæredare, tutorem dare, &c. III. ex natura, nam videntur omnia expressa, quæ sunt de natura rei, de qua loquitur lex, v. gr. qui tenetur vendere rem certam, tenetur stare de euictione, & qui locat domum potest locatarium eijcere, si ipse indigeat domo. IV. ex præsumptione consuetudinis, vel legis, nam hæc præsumunt aliqua esse dicta, licet dicta non sint, c. 2. de rescrip. vbi dicitur, quod hæc clausula, si preces veritate nitantur, intelligitur in rescriptis ex mente Papæ apposita, licet apposita non sit. V. ex origine & principio ipsius rei, de qua lex loquitur, nam lex disponens de origine alicuius rei intelligitur esse expressa etiam quoad ea, quæ exinde naturaliter oriuntur, cap. Translato, de consuet. cap. Non debet, de consang. & aff. vnde statutum contrarium iuri communi non debet secundum ius commune interpretari, nam correcto iuri cōmuni quoad principale, intelligitur etiam correctum quo ad consequentia. VI. ex fine, & effectu ipsius rei; nam vbi lex prohibet aliquem effectum, & finem, prohibet etiam omnem modum, per quem peruenitur ad illum. VII. ex antecedente præparatorio, vel necessario ad id, de quo disponitur, vbi enim lex disponit rem quampiam ad aliquem pertinere, sequitur, quod ad eundem pertinere debeant præambula præparatoria, vel necessaria, nam qui vult consequens, vult etiam antecedens necessarium ad illud: leg. Illud, ff. de acq. hær. Multis vero modis dicitur antecedens, de quibus dictus de Feder. à num. 72. v. gr. Episcopus tenetur concedere licentiam suis subditis confessiones audiendi; sed ad id præquiritur examen; ergo etiam examinare tenetur, cap. Venerabilem, de elect. ibi [ad cum examinatio personæ pertineat, ad quem manus impositio,] c. Inter corporalia, de transl. ep. §. sicut, ibi, [expressum non fuerat] VIII. ex accessorio eius, nam cum accessorium sine principali non existat, naturale est, quod prohibito, siue concesso principali, intelligatur prohibitum, siue concessum eius accessorium, reg. Accessorium, quæst. 42. de reg. iur. in 6. Accessorium autem, & principale multis modis dicitur, de quibus dictus de Feder. loco cit. à num. 61. IX. à consequenti, nam cui datur antecedens, videtur esse concessum consequens, sine quo antecedens esse non potest. Vnde cui concessum est pacem inire, vi-

detur conceſſum poſſe apponere pœnam pro pace ſeruanda. X. ex ſubrogatis, nam quæ diſponuntur de aliqua re, intelliguntur eſſe diſpoſita in re, quæ loco eius ſuccedit, & ſubrogatur, cap. Maiores, de baptiſmo, §. ad id autem. Quot modis dicatur ſubrogatum, dictus de Feder. à nu. 79. XI. ex adiunctis, nam conceſſo vno, videtur etiam conceſſum adiunctum, ſine quo conceſſum eſſe non poteſt, leg. Continuus, §. illud verò, ff. de verb. oblig. vbi dicitur, quod quando aliquid indiſtinctè permittitur, intelligitur eſſe permiſſum tantum temporis, & loci, ſiue tanta dilatio, qua res fieri poſſit. Et qui facit iniuriam ſubdito, dicitur facere iniuriam Prælato illius, & è conuerſo, leg. 1. ff. de iniu. leg. 1. C. de in ius vocando, vbi gloſſ. XII. ab vnione eius, de quo diſponitur, ſcilicet in quo vnita ſunt, cum enim duæ res vnica factæ ſunt, vt ſi duo monaſteria vniantur, non debent diuerſo iure cenſeri; cap. Recolentes de ſtatu Monach. §. Si enim. XIII. à purificatis, ſiue commenſuratis, nam quoties aliqua ita ſunt paria, vt quod ſtatuitur in vno, intelligatur ſtatutum in alio, tunc, ſi lex noua aliquid diſponit in eo, in quo ſunt paria, extenditur ad aliud. v. gr. ſolent aliqui Regulares pro veſtuario ſingulis fratribus dare annuatim decem ſcuta, & Priori quindecim, ſi fiat ſtatutum, quo determinetur pro ſingulis veſtuarijs fratrum quindecim ſcuta, veſtuarium Prioris eodem ſtatuto intelligitur auctum vſque ad ſcuta viginti duo cum dimidio. XIV. à corelatiuis; nam lex ſtatuens aliquid in vno corelatiuo, intelligitur idem ſtatuere in alio, in eo ſcilicet, in quo ſunt corelatiua; vnde, ſi res aliqua prohibetur vendi, intelligitur etiam eſſe prohibita emi. XV. à contrarijs, quæ medio carent, cum enim lex vnum ex contrarijs permittit, videtur aliud contrarium, in eo, in quo ſunt contraria, denegare, & è contra; vt ſi fides ſeruanda eſt, ergo perfidia non eſt committenda; Sed multis modis poſſunt aliqua eſſe contraria, de quibus dictus de Feder. à nu. 104. XVI. ex repetitione, vel ſubauditione, quæ fit per aliam legem interpretantem, vel interpretatam, vel per aliam legem loquentem circa illam materiam, quando ſcilicet lex noua non deſtruit veterem, ſed confirmat, & corrigit in aliqua parte, vel renouat. Hæc tamen omnia intelligenda ſunt, quando lex eſt rationabilis, nam ſi talis non eſt, & nihilominus temporum iniuria cogaris obſeruare, ſtringenda ſemper eſt interpretatio, quod etiam faciendum in legibus odioſis.

7 Noto 7. ex dicto de Feder. loc. cit. à nu. 118. quòd etiam multis modis cognoſci poteſt in lege eſſe minus comprehenſum ex mente legiſlatoris, quam verba ſonare videantur; nam ſicut ſub verbis ſpecialibus per coniunctionem, vel relationem ad expreſſa quædam comprehenduntur, etiamſi non exprimantur, ita in verbis generalibus propter diſiunctionem quædam intelliguntur eſſe excepta, licet expreſsè non excipiantur, leg. Obligationes generali ff. de pignor. Vt cum dicimus, ſolus faber gladium facit, non excludimus malleum, & ignem, quo fit. Tripliciter autem reſtringuntur verba legis. I. per aliam legem. II. per antecedentia, & conſequentia ipſius legis. III. ex mente ipſius legiſlatoris. Mens verò legiſlatoris multipliciter colligitur. I. ex natura vocabuli; nam hoc nomen conſenſus v. gr. ex propria ſignificatione excludit errorem, vim, & metum. lege Error, ff. de iuriſd. omn. iud. Item verbum arbiter ex propria ſignificatione excludit dolum, & iniquum iudicium. leg. Si libertus, ff. de op. liber. vnde ſequitur, quod quibuſcumque verbis, etiam latiſſimis, data ſit poteſtas arbitratoribus, tamen ſemper videtur exceptus dolus, & enormis læſio; cap. Quinta vallis, de iur. iur. II. ex conſuetudine loquendi, & agendi, nam conſuetudo dat ſignificationem vocabulis, leg. Anniculus amittitur, de verb. ſignif. vnde dicimus ab omnibus dici, quod ſolum dicitur ab his, qui de materia tractant, & dicitur ab omnibus fieri, quod à maiori parte fit, leg. Maiorem, ff. de pactis, & dicitur quotidie fieri, quod frequenter fit, leg. 1. ff. ſolut. matrim. ibi non ſemper; & cum conſuetudo vim legis obtineat, c. Cum dilectus, de conſuet. non eſt mirum, ſi habeat vim legem declarandi, ampliandi, & reſtringendi, leg. Minimè, iuncta gloſſ. ff. de legib. III. ex natura rei, ſiue negotij, v. gr. de natura tranſactionis eſt, vt fiat ſuper rebus dubijs; cap. Super eo, de tranſact. l. 1. ff. de tranſ. vnde quibuſcumque verbis fiat tranſactio, non intelligitur facta ſuper deciſis. Item ſi alicui delegata eſt aliqua poteſtas, quibuſcumque verbis id fiat, non poteſt excedere terminos naturales illius dignitatis, vel officij; cap. Quod tranſlationem, de offic. leg. Item de natura contractus conductionis, & pignoris eſt, vt conductor, & creditor non teneatur de caſu fortuito; quare licet conductor, & creditor obliget ſe ad omnem cuſtodiam, tamen videtur exceptus caſus fortuitus, l. Quæ fortuitis, ff. de pignoritia act. IV. ex præſumptione legis, v. gr. in quolibet iuramento ſemper intelligitur eſſe excepta auctoritas ſui maioris, cap. Venientes, de iur. iur. V. ex iuſta, & inopinata cauſa, de qua veriſimiliter non erat cogitatum, v. gr. elapſo termino à Iudice aſſignato ad excipiendum. excipi amplius non poteſt, niſi aliquid de nouo emergat, quod eo tempore neſciebatur, vt in cap. Paſtoralis de except. Vnde ſtante lege, v. gr. quod Nouitij nullo vnquam tempore egrediantur Conuentu, niſi cum ſuo magiſtro, vel ſocio, ſi neceſſitas exitus inſurgat, & magiſter, ac ſocius non poſſint præ infirmitate, aut alio impedimento notabili exire, poterit ſuperior abſque fractione talis legis dictos nouitios mittere cum alio fratre, & ſtante ſtatuto, quod Regentes, vel Lectores non teneantur ire ad aſſociandum corpora defunctorum, ſi neceſſitas fratrum, vel multitudo mortuorum expoſcat, abſque læſione legis cogi poſſunt ad aſſociandum; nam quæ de nouo emergunt, nouo indigent auxilio; cap. Inſinuante, de offic. deleg. VI. ex comparatione expreſſorum antecedentium, ſequentium, vel coniunctorum. Vnde ſi reſcriptum vilioribus perſonis committatur cum clauſula generali, in ea non comprehenduntur digniores perſonæ; cap. Sedes de reſcrip. & donatis temporalibus non intelliguntur donata ſpiritualia; cap. Ex litteris, de iur. patr. niſi ſunt annexa, vt in iure patr. VII. ex ratione, & cauſa legis manifeſtè ceſſante reſtringitur lex. lege Adigere §. quamuis ff. de iure patron. nam quemadmodum cauſa, & ratio legis illam extendit, ita, ſi ceſſat, debet illam reſtringere; nam contrariorum eadem debet eſſe diſciplina. VIII. ex contrario fine, & effectu à legiſlatore intento; nam inducta ad vnum finem non debent operari contrarium, puta inducta ad augmentum non debent operari diminutionem, nec è contra, regul. Indultum, quæ eſt 17. de reg. iur. in 6. & quæ inducta ſunt in odium, non poſſunt retorqueri in fauorem? arg. legis Cum profitearis. C. de reuocand. don. IX. reſtringitur lex, vt ſeruetur paritas, nam licet teſtis domeſticus, vel coniunctus ſanguine prohibeatur; cap. Poſtremo, de appell. fallit tamen, vbi eſſet coniunctus vtrique parti, Gloſ. dicto cap. verb. Conſanguineus. X. reſtringitur lex ad improprietatem vitandam, & propter rationem naturalem, nam ratio naturalis pro lege ſcripta ſeruanda eſt, leg. Scire oportet, §. ſufficit, ff. de excuſ. tut. nam ratio vincit legem, vincit conſuetudinem, æquiualet canoni, & præponitur exemplis; cap. Veritate, d. 8. Io: à Capiſtrano in ſpecul. conſ. p. 2. num. 9. cum enim lex fiat conſilio prudentum, non debet dici, quod lex generalis comprehendat caſum, quem vir prudens non ſtatuiſſet. Vnde lex generalis non præſumitur comprehendere caſum inhoneſtum, vel turpem, aut ſapientem delictum, vel dolum; aut doli occaſionem præſtantem, l. Quòd ſeruos. ff. de acq. poſſ. vbi dicitur quod ſeruus acqui-

rens

rens aliquid ex turpitudine, vel illicito quæstu, non acquirit Domino; quamquam regula sit, quod quicquid acquirit seruus, acquirit Domino, leg. Placet, ff. de acquir. hær. Item, si conductor promisit ignem in domo locata non habere, non intelligitur de igne necessario ad victum se obligasse, leg. Videamus, §. 1. ff. locat. Item, si loco tibi villam, ita quod de damno dato stetur meo simplici iuramento, potest nihilominus Iudex tale iuramentum moderari, si vltra mensuram iurasse constet. arg. leg. Qui restituere, iuncta gloss. verb. sine vlla taxatione, ff. de rei vendic. Item dic, quod lex generalis ita restringi debet, ne quis lucrum ex dolo, vel culpa sua capiat, l. t. §. 1. ff. de dolo. Item, ne quis ex bono opere damnum patiatur, vel pœnam, l. Graccus, ff. de adult. Item ne, melioris sint conditionis mali, quam boni, aut stulti, quam sapientes, aut contumaces, quam obedientes; c. Contingit, de dolo, & contum. Item dic, quod in lege generali non comprehenditur casus, qui esset contra pietatem parentum, vel proprij sanguinis. vnde si imponeretur pœna non denuncianti aliquod delictum, eam non incurrit, qui non denunciat delictum patris, aut filij, vel fratris, arg. l. a. ff. de receptator. Item debet restringi lex, ne quis alienum lucrum proprio præponat. leg. Præses, ff. de seruitutibus, & aqua. Item restringitur propter casum necessitatis: cap. Quod non est licitum, de reg. iur. Item restringitur, ne fiat captiosa interpretatio, cap. Constitutus, de concess. præb.

8 Noto 8. quòd leges, & canones videntur aliquando contrarij, cum tamen re vera tales non sint; nam multoties vna lex declarat aliam, puta noua veterem quæ erat obscura, seu ad maiorem cautelam noua lex inducitur, aut vna lex aliam, legem distinguit, aut aliam supplet, aut limitat. Cum autem prædictis modis non possunt leges inuicem concordari, tunc dicendum est vnam legem alteram abrogare, & esse sibi contrarias, & tunc vna præualet alteri; Primo ratione materiæ; Secundo ratione modi; Tertio ratione qualitatis, Ratione materiæ lex disponens de religione, vel de rebus sacris, ita semper intelligenda est, vt potius deroget legi disponenti de rebus profanis, quàm è contra; nam maxima est ratio, quæ pro Religione facit. l. Sunt personæ, ff. de relig. & sumpt. fun. Item lex disponens de bonis animæ præfertur legi disponenti de bonis corporis, nam anima est multo pretiosior corpore c. Cum infirmitas, de pœnit. & remiss. & lex disponens de bonis corporis præfertur legi disponenti de rebus exterioribus, cum illa dicantur esse de iure naturali, l. Vt vim, ff. de iust. & iur. & lex statuens, quod quis bona sua tueatur, derogat legi disponenti, quod tueantur aliena; nam ordinata charitas incipit à se ipso, l. Præses, C. de seruit. & aqua. Item lex continens ius publicum derogat legi continenti bonum priuatum, l. Veluti, iuncta gl. ff. de iust. & iur. Itē lex fauorabilis derogat legi odiosæ cæteris paribus, regul. Odia, quæ est 15. de reg. iur. in 6. Item lex continens æquitatem derogat legi continenti rigorem, l. placuit C. de iud. Item lex disponens in casu necessitatis derogat legi non continenti casum necessarium; c. Si quis per necessitatem, de furtis. Ratione verò modi vna lex multipliciter derogat alteri, nam lex præcipiens, vel vetans derogat legi permittenti, vel toleranti, & lex vetans derogat legi præcipienti, & aduerte, quod lex annullans, vel imponens pœnas, dicitur vetare, l. Prætor ait. §. Primo, ff. de nou. op. nunc. vbi gloss. verb. expressum. Item lex disponens principaliter de aliqua re propter se, præualet legi disponenti de re, quæ tendit ad aliud, puta de præparatorijs incidentibus, vel venientibus in consequentiam. Item lex procedens super veritate disponendo derogat legi disponenti super præsumptione. Item lex iubens, vel vetans, aut permittens derogat legi consulenti. Item lex iubens aliquid statim fieri derogat legi disponenti aliquid fieri in tempus, vel sub conditione. Ita de Feder. de interp. iur. p. 2. num. 83. 88. 89. 90. Ratione qualitatis vna lex derogat alteri etiam multipliciter, nam lex iudicialis derogat legi conscientiæ in foro iudiciali, cap. Tua nos, de sponsal. Item lex canonica disponens de rebus profanis derogat legi ciuili in terris ecclesiæ, lex vero ciuilis derogat legi canonicæ in terris imperij, cap. Per venerabile. §. primo qui filij sint legit. cap. 1. de nou. op. nunc. cap. final. de præscript. Item lex municipalis derogat legi communi in suo municipio, sicut lex noua derogat legi veteri, & lex particularis derogat vniuersali, cap. 1. de const. in 6. leg. Omnes populi, ff. de iust. & iur. leg. Non est nouum, l. Nam & posteriores, ff. de leg. cap. Si aduersus, de hær. reg. Generi, quæ est 34. de reg. iur. in 6. Item lex inclusa in corpore iuris derogat legi extrauaganti incertæ fidei; cap. Pastoralis, de fide instrum. Item lex obseruata de consuetudine derogat legi de consuetudine non obseruatæ, leg. Minime, & leg. De quibus, ff. de legat. Item lex habens clausulam derogatoriam derogat legi talem clausulam non habenti, licet hæc sit posterior, leg. Nam & posteriores, ff. de leg. si tamen neutra lex hanc habeat clausulam, posterior semper tollit priorem, etiam si de ea mentionem non faciat; cap. 1. de const. in 6. quod intellige modo nulla possint distinctione concordari; c. Cum expediat, de elect. in 6. Quod tam verum est, quod licet in posteriori lege apposita sit clausula derogatoria, non tamen intelligitur abrogari prior, si possunt distinctione concordari, Gloss. in Clement. prima de præb. de Feder. loc. cit. num. 113. nam correctio legis, quantum fieri potest, vitanda est; c. Cum dilectus, de consuet. c. Si Papa, de priuileg. in 6.

9 Noto 9. quòd quando legis verba sunt dubia, sensus ille capiendus est, qui vitio caret, & est secundum iustitiam, & rationem; l. Si serui vestri, iuncta Glossa, C. de noxal. vnde verba sententiæ debent intelligi secundùm quod iudex debebat pronunciare; l. Miles, iuncta Gloss. §. 1. ff. de re iud. Item ille sensus est eligendus, qui est potius conformis iuri communi, quam iuri particulari; l. In testam. Cod. de testam. mil. Item ille sensus eligendus est, qui non est captiosus; l. Aquiliana, ff. de transf. Item ille sensus eligendus est, per quem legis sortiamur effectum; l. Cum quidam, C. de verb. sign. & hoc etiamsi oporteat verba impropriare; cap. Petitio, de procur. vbi Gloss. verb. Intentio. Item, cum lex debeat esse de casu dubitabili, ille sensus capiendus est, qui fuerat dubitabilis, l. Dominus labeo, ff. de testam. Item, qui est fauorabilior: l. In obscuris, ff. de regul. iur. Item, qui est tutior: l. Semper in obscuris, ff. eod. Item verba debent intelligi secundùm subiectam materiam, de qua loquitur lex quia verba rebus seruire debent, non è contra: cap. Intelligentia, de verbor. signif. Item quando verba legis possunt sumi tam in bonam, quam in malam partem, si lex prohibeat, debent sumi in malam partem, si iubeat, vel permittat, in bonum: quia lex prohibet illicita, & iubet, & communiter permittit licita: l. 1. ff. de iust. & iur. Item ille sensus est eligendus, qui disponit de rebus, prout communiter accidunt; l. Nam ad ea, ff. de leg. Item verba ambigua debent referri ad eam personam, ad quam res magis pertinet, leg. Si seruus legatus, §. Qui margaritam, ff. de leg. 1. Item ille sensus est eligendus, qui est magis proportionabilis rei; reg. 45. Inspicimus, de regul. iur. in 6. Item verba intelliguntur secundùm qualitatem personæ. Item ille sensus est eligendus, qui magis ordinatur ad finem negotij. Item lex magis intelligenda est secundùm eum locum, in quo res per ipsam disposita facienda est, quàm secundum eum, in quo lex lata est. Item exceptuata esse debent de genere contentorum. Ita de Feder. part. 3. de iur. interp. à num. 21. Item connnexa vno iure determinari debent; cap. Maiores, §. Cæterum, de baptis. Item qua-

qualitas adiecta verbo, debet intelligi secundum naturam verbi sibi adiuncti, l. In delictis §. Extraneus, ff. de noxal. act. l. Verbum erit, de verb. signific. Item ille sensus accipiendus est, qui magis congruit in eo genere cum copulato, vel disiuncto: l. Seruus ait; & leg. Quisquis, ff. de verb. signific. Item clausula generalis in dubijs comprehendit casus similes expressis: c. Sedes, de rescr. Item verba dubia ad vnum finem disposita, ad alium contrarium trahi non debent l. Nulla ratio, ff. de leg. & hoc etiamsi oporteat à proprietate verborum recedere: l. In strato, ff. de verbor. signific. Item verba legis ita interpretanda sunt quoad accessoria, sicut quoad principale. Item ille sensus est accipiendus, ex quo non sequitur aliquid repugnans cum antecedenti. Item, ex quo non sequitur absurdum. Item lex interpretans debet intelligi secundum legem interpretatam. Item subrogata debent intelligi secundum qualitatem eorum, in cuius locum succedunt. Item verba debent intelligi gradatim secundum gradum affectionis. Item verba debent trahi ad eum sensum, qui conueniat officio, dignitati, & potestati loquentis. Item verba debent intelligi secundum qualitatem loquentis v. gr. hoc nomen, species, si proferatur à iurista debet intelligi de indiuiduo: secus, si proferatur à logico. Ita de Feder. loc. cit. à n. 32. Vnde conclude, quod illa est efficax legis interpretatio, quæ primo conuenit intellectui; secundo, quæ rei subiectæ: tertio, quæ verbis intellectis in propria significatione, idest, secundum sensum maiorum nostrorum, vel saltem secundum communem vsum hominum doctiorum. Nam in hoc bene Horatius de art. Poet.

Multa renascentur, quæ iam cecidere, cadentque,
Quæ nunc sunt in honore, vocabula, si volet vsus.

Ex quibus autem locis colligatur propria vocabulorum significatio, vide de Feder. loc. cit. à num. 69.

10 Noto 10. in opinionibus DD. eligendis, quod primo illa opinio est magis eligenda, quæ consuetudine approbatur: nam consuetudo est optima legum interpretes: cap. Cum dilectus, de consuet. Secundo, vbi de consuetudine non constat, illa opinio est magis eligenda, quæ altero iure comprobatur. Tertiò, vbi de consuetudine, vel altero iure non constat, tunc illa opinio est eligenda, quæ efficacioribus rationibus comprobatur, etiamsi plures in contrarium sentiant: clem. prima in fine de sum. Trin. cap. Suborta, de re iud. §. Iudicibus autem: cap. Ego solis, d. 9. cap. 1. de decim. Illa vero ratio dicitur efficacior, quæ est secundum ius naturale, quàm quæ secundum ius ciuile: cap. Consuetudo distinc. prima, & quæ est secundùm ius diuinum, quàm quæ secundum ius canonicum: cap. Licet ex quadam, in fine, de text. Item, quæ est secundum æquitatem scriptam, quàm quæ secundùm rigorem? leg. Si seruum, §. Sequitur, ff. de verb. obl. Item quæ est secundum mentem, quàm quæ secundùm verba; l. Scire leges, ff. de leg. Item, quæ secundum verba, quàm quæ secundùm similitudinem, vel rationem incertam, c. Per venerabilem, qui fil. sint legitimi §. Si verò. Item illa est ratio efficacior, quæ est per regulas iuris, quam ea, quæ tenet, vt sit speciale, iuxta Gloss. in l. Omnis definitio, ff. de reg. iur. Quartò vbi de euidentioribus rationibus non constat, tunc illa est eligenda opinio, quæ est tutior, cap. Iuuenis, de spons. capit. Significauit, de homicid. Quintò illa opinio est eligenda, quæ est fauorabilis, & magis benigna, & propter quam res valet, & non perit; l. In obscura voluntate, l. Quoties dubia, de reg. iur. cap. Si vir, de cognat. spirit. cap. 1. eod. tit. cap. fin. de re iud. Illa autem opinio est magis benigna, quæ fauet iuramento, matrimonio, libertati, testamento, religioni, siue reo. Vide Io. Andr. in cap. 1. ad fin. de sum. Trin. & Hostien. & dicto cap. Si vir. Et hoc, etiamsi opinio communis sit contraria, vt ait De Feder. de interp. iur. p. vlt. numer. 111. Sexto illa opinio est magis eligenda, quæ est approbata à prudentioribus, licet in contrariam partem sint plures. cap. In canonicis, d. 19. cap. Decretales, d. 20. prudentiores verò in iure ciuili æstimantur Bartol. Baldus, Azo In canonico, Innoc. Io. Andr. Abbas, quibus tamen omnibus semper sunt anteponendæ glossæ, In moralibus, & scholasticis omnibus præferendus est D. Thomas Ego Syluestrum, Angelum, & Vegam plurimi facio. In dubijs autem circa quæstiones ciuiles magis credo Legistis, quàm Canonistis. Circa quæstiones canonicas magis Canonistis, quam Legistis; & quando agitur de rebus pertinentibus ad salutem, & fidei veritatem, magis credendum Theologis, quàm alijs; quia ipsi plus norunt discernere inter lepram, & lepram, & magis vacant studio rerum ad æternam salutem pertinentium. Et sic, quando agitur de mente S. Thomæ magis credo Thomistis naturalibus, quàm aliis & quando agitur de mente Scoti, magis credo Scotistis naturalibus & sic de cæteris; nam vnusquisque præsumitur peritus in arte sua; c. Proposuisti, de prob. & omne artificium per continuum exercitium suscipit incrementum, leg. Legatis seruis, §. Ornatricibus, ff. de legatis, 3. & ea quæ sunt in domo à nullo melius possunt explicari quam ab ijs, qui sunt de domo, l. Consensu, C. de rep. Tandem illa opinio est magis eligenda, quæ à pluribus comprobatur, l. Maiores, ff. de pactis: seu, quæ magis est probabilis; probabilis autem sententia est illa, quæ iuri, & rationi innititur, c. Consuetudo. d. prima, nec DD. quantumuis magnæ auctoritatis credendum, si sine lege, aut ratione loquantur, vt ait Archid. in cap. Nolite timere. 11. qu. 3. erubescibile n. est, aliquid dicere, & per legem non probare, vt multis probat Paulus Rosellus in floribus legum, verbo Erubescimus. Et tandem hic nota, quod sequens opinionem probabilem non solum non peccat, sed etiam valide operatur, etiamsi opinio illa aliàs sit falsa, confert enim tunc ecclesia iurisdictionem agenti ad validandum actum. Ita Lessius lib. 2. c. 29. dub. 8. nu. 68. & alij multi apud Dianam, to. 3. tract. 2. resol. 3.

11 Noto 11. quòd in num. 2. constit. Pyrrhi dicebam, quòd antiquitùs approbare Religiones, ad episcopos pertinebat pro sua diœcesi; & DD. ibi ad hoc adductis addendi sunt, Suar. tom. 3. de relig. libr. 2. c. 17. num. 2. Lessius lib. 2. de iust. cap. 41. nu. 12. Mirand. tom. 1. man. q. 3. art. 6.

12 Noto 12. circa eandem const. in fine num. 10. quod tunc dicitur statutum esse contra ius commune quando disponit aliquid contra aliquem canonem, vel legem Pontificiam, Primo positiuè, Secundo negatiuè; seu Primo contra ius prohibens, Secundo contra ius concedens, vel non auferens aliquid. Statutum positiuè contrarium iuri communi, vbi scilicet aliquid fieri mandatur, vel prohibetur, per inferiorem summo Pontifice fieri non potest. Statutum verò, quod solum est negatiuè contrarium iuri communi, fieri potest per inferiorem summo Pontifice, v. gr. Concilium Tridentinum præcipit, quod nulla professio facta ante 16. annum sit valida, si statutum fieret in aliqua Religione, quod professio facta in anno 15. esset valida, esset tale statutum iuri illi Trident. contrarium positiuè, quia canon Trident. prohibet ante illud tempus professiones fieri; si autem fieret statutum in aliqua religione, quòd nullus ad professionem reciperetur, nisi in ætate 18. annorum, illud non esset iuri Trid. contrarium, nisi negatiuè quia Trid. prohibens, ne ante dictam ætatem professio fiat, in dicta ætate fieri concedit. Atque ita Suar. to. 4. de Relig. tract. 3. lib. 2. cap. 2. nu. 5. qui ex hoc concludit, quòd statutum aliquarum Religionum, quòd descendentes ex genere Iudæorum non possint in eis ad professionem admitti, non est contra ius commune; quia cap. cum te, de rescrip. non præcipit tales esse habiles ad omnem Religionem, quod etiam sensit Caietan. tomo 1. opusc. tract. 31. resp. 6. & Vechius de Nouit. disput. 4. dub. 1. num. 5. E contra verò statutum factum in nostra Religione

ligione cap. Val. 5. num. 17. quod fratres professi alterius Religionis ad nostram Religionem recepti, in ea non præficiantur, videtur contra ius commune; quia in cap. Ad decorem, de institut. expresse mandat Papa, quod idonei, vndequaque originem duxerint, ad dignitates præficiantur. Ego tamen tom. 1. relig. q. 1. cap. 25. §. 3. vers. Itaque, existimaui illud statutum de descendentibus esse contra ius commune, quod nunc etiam confirmo, dicitur enim in dicto cap. Eam te, *Pro eo, quod Iudaeus extiterit, ipsum dedignari non debes.* Ex quibus verbis constat, mentem Pontificis fuisse, vt origo non debeat nocere conuersis. Atque ita hanc sententiam amplectitur cum multis DD. Barbos. de potest. Episc. p. 1. tit. 2. gloss. 17. nu. 27. quod in nostra religione est certum per constit. 3. Gregor. 13. tom. 2. nostr. priu.

13 Solùm posset dubitari, an hæc Constitutio Gregor. habeat locum in alijs Religionibus. Puto habere, nam est in fauorem Religionis Christianæ, & ex contrarijs statutis damnum sequeretur in Ecclesia Dei; possent enim ex hoc solùm multi retrahi ab amplectenda nostra fide; atque ita illi, qui sunt instituti ad dictam fidem propagandam, illam impedirent. Adde, quòd multæ Religiones huiusmodi constitutiones in specie habent, ad tollenda diuerticula, vt dixi tomo 2. priu. in const. 3. Gregor. 13. num. 1.

14 Noto 14. circa eamdem constit. post num. 36. quòd missas nouas celebrantes possunt se tantùm ad populum vertere in medio altaris, & sic oblationes spontè factas accipere, non autem Ecclesiam ob eam causam circuire. Ita declarasse Sacram Congregationem, refert Riccius 1. p. praxis, decis. 749. Sed hic Genuæ per decretum eiusdem Congregat. prohibitæ sunt omnino huiusmodi oblationes directè, vel indirectè, ob turpem negotiationé, quæ in ipsis fiebat. Vbi tamen præfata turpis negotiatio non adest, non improbo inueteratam consuetudinem.

15 Quæres hic primo, an in festo duplici possit dici missa votiua, quæ non sit de festo? ℞. posse, quia Rubrica de non dicenda missa votiua in festo duplici, directiua est, quæ secundum communem DD. non obligat ad culpam, vt Fagund. in primo præcepto Eccles. lib. 3. cap. 21. num. 8. præsertim quando adest aliqua causa, puta deuotio magna petentis, vel Sacerdotis obligatio pro implenda defunctorum mente. Atque ita Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 83. sect. 3. conclus. 1. Portel in addit. ad dub. regul. verbo Missa, nu. 7. Henriq. lib. 9. cap. 23. numer. 5. vbi in com. lit. H. multos citat. Scortia de Sacrif. Missæ, libr. 2. cap. 17. num. 2. Diana p. 2. tract. 14. resolut. 30. apud quem alij, Glossa in summa in cap. Quidam laicorum, de celebrat. missarum. Angel. verb. Missa, §. 33. Rosel. eod. §. fin. qui duo expressè dicunt, quod quando in vna Ecclesia sunt plures Sacerdotes, sufficit, quòd vnus celebret missam correspondentem officio, cæteri possunt missas votiuas pro deuotione petentium celebrare. Quibus suffragari visa est Sacra Congregat. Rituum, quando anno 1626. die 20. Iunij declarauit in festis duplicibus, quæ non sunt de præcepto, posse celebrari missas pro defunctis ad implendam ipsorum defunctorum, non hæredum, voluntatem, vt refert Gauantus in rubr. miss. 1. par. tit. 5. versu Sacra tamen. In festis verò duplicibus, quæ sunt de præcepto, habet consuetudo, quod missæ votiuæ non celebrentur, nisi pro graui, & publica causa, vt pro electione Pastoris, &c. In his tamen diebus adhuc potest celebrari missa pro defunctis, etiam in Dominicis, & festis, quantumuis solemnibus, corpore insepulto. Ita declarauit eadem Sacra Congregat. 23. Maij, 1603. vt refert idem Gauant. loc. cit. vers. Nisi in die depositionis, except. tamen die Parasceue, & Paschæ, vt idem Gauant. loc. cit. Colligitur etiam ex Rit. Rom. rit. de exeq. in princ. & fine.

16 Quæres secundo. An in Ecclesijs collegiatis sit quotidie dicenda missa? ℞. affirmatiuè. Ita Suar. to. 3. in 3. p. disp. 80. sect. 2. conclus. 2. Fagund. in 1. præcep. eccles. lib. 3. cap. 15. num. 9. Ledesm. 1. p. sum. de Sacr. Euchar. cap. 19. conclus. 2. pag. mihi 179. Probatur ex c. Cum creatura, de celebr. miss. & hoc sub pœna peccati mortalis secundum præfatos DD. & communem. Limita tamen, vt possit propter grauem, & vrgentem necessitatem ommitti secluso scandalo: Nam humana præcepta humano modo intelligenda sunt.

17 Quæres tertio. An in dictis Ecclesijs collegiatis in ferijs Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, Vigiliarum, in quibus festum aliquod nouem lectionum occurrit, sint cantandæ duæ missæ, vna de feria, altera de sancto; an verò sufficiat, eas priuatas, seu bassas dicere? ℞. Gauantus in rubricis missalis, p. 3. tit. 11. num. 7. prætendit, quod duæ omnino sint cantandæ, sub mortali, & pro se nu. 11. adducit decretum Sacræ Congr. Rituum, quod aufert consuetudinem in contrarium. Alijs tamen dura nimis videtur hæc sententia, vnde aiunt, sufficere, quòd vna cantetur, & altera dicatur bassa. Decretum Congr. solùm dicit, quòd cantetur missa de feria, & ita seruari video in praxi.

18 Quæres quarto. Quæ Ecclesiæ dicantur Collegiatæ? ℞. Rodriqu. to. 1. q. reg. qu. 43. art. 12. putat, quòd ad constituendam ecclesiam collegiatam non sufficiat residere in ea collegium, sed quod sit necesse, quòd in prima sui fundatione collegium in eo institutum sit; quando autem id constare non potest, id colligi ait, si ecclesia consuescat constituere Syndicum, ac per eum iurare, & lites mouere, sigillumque commune habere, Prælatum eligere, &c. Ratione Sacerdotum collegium dicitur, cui ad minus tres seruiunt Sacerdotes, iuxta gloss. in cap. Nullus, de elect. vbi ait, quod duo faciunt congregationem, tres collegium, & decem populum.

19 Quæres quinto. An Ecclesiæ regulares, in quibus habitat multitudo sacerdotum, dicantur collegiatæ, ad effectum, vt currat obligatio in diebus Quadragesimæ, &c. cantandi duas missas de sancto, & feria. ℞. Alcozer in rubr. missalis. tractat. 1. textu 3. gloss. 3. versu Las ferias, in fine ait, quòd sic, & affirmat, ita à Roma fuisse responsum, putat tamen, non esse necesse, vt dictæ duæ missæ ijs temporibus cantentur, sed sufficere, quod dicantur priuatim. Rodriq. loc. cit. ait, quòd monasteria, & Ecclesiæ Regularium, licet collegia sint, non veniunt tamen nomine ecclesiæ collegiatæ, quo ad effectum celebrandi dictis diebus in eis duas missas, quia cum hoc odiosum sit, ad Regulares non est extendendum; cui doctrinæ adhæret Gauantus loc. cit. num. 4. & Rodericus in resolut. q. regul. resolut. 25. de celebr. missæ, n. 10. & fauet multum clem. 1. de celebr. miss. §. Ne igitur, in qua ecclesiæ cathedrales, regulares, & collegiatæ ponuntur tamquam membra distincta: ergo si rubrica missalis solùm loquitur de Ecclesijs cathedralibus, & collegiatis, cum sit odiosa non est extendenda ad ecclesias regulares, cum à disparatis in odiosis non rectè fiat illatio, leg. Papinianus exul, ff. de min. Et ratio etiam suadet maiorem obligationem currere Ecclesijs cathedralibus, & collegiatis, quàm regularibus, nam clerici, & canonici ratione stipendij tenentur missas, & diuina officia celebrare, at regulares solùm ratione consuetudinis ad maiorem Dei gloriam. Præterea Rodriq. loc. cit. adducit ad hoc priuilegium Martini V. quo conceditur Regularibus, vt sufficiat ijs temporibus dicere missam de feria cum commemoratione sancti, de quo sit festum, vel si festum sit duplex, vel semiduplex, sufficiat dicere missam de sancto, cum commemoratione feriæ, si in ijs ecclesijs non sit multitudo Fratrum:

20 Existimo itaque, quòd in Ecclesijs Regularium dictis diebus sufficiat dicere vnam missam de sancto, vel de feria modo dicto, præsertim si in ijs non sint ad minus decem Sacerdotes. Si autem sint ibi decem Sacerdo-

cerdotes, & conſuetudo ſit dicendi duas miſſas, hæc conſuetudo, cum ſit conformis miſſali, & laudabilis, ſeruanda omnino eſt. Exiſtimo etia m, quod in dictis Eccleſijs pro miſſa conuentuali etiam in feſto duplici, quod tamen non ſit de præcepto, vbi adeſt numerus competens Fratrum, ſufficiat canere miſſam defunctorum, præſertim vbi voluntas teſtatoris implenda eſt, & vbi conſuetudo ita obtinuit, & pietas benefactorum ita depoſcit. Colligo expreſſè ex c. Cum creatura, de celeb. miſſ. quod in hoc caſu puto locum habere. Exiſtimo quoque, quòd in dictis eccleſijs Regularium, vbi adſunt ad minus tres ſacerdotes, quotidie eſt celebranda miſſa ſub mortali, nec poſſunt Fratres vnius conuentus omnes vno die ire ad dicendas miſſas extra ſuam eccleſiam, nec multo minus ad recreationem, propria eccleſia ſine miſſa relicta. Ita Suarez to.3.in 3.p.diſp.80. ſect.2. concl.2. Fagund. in 1.præcept.eccleſ.lib.3.cap.15.nu.9. Henriq.lib.9. cap. 24.num.3. in com. lit. A. Ledeſma 1.part.ſum. de Sacram.Euch.c.19.concl.2. Rodriq.tom.1.qu.reg.q.43. art.14.& alij communiter, hoc enim & habet conſuetudo, & pertinet ad commune bonum Eccleſiæ; & colligitur ex dicto c.Cum creatura, de celebr. miſſ. Dicunt tamen Suarez, Ledeſ. & Fagund. quòd in aliquo caſu propter vrgentem neceſſitatem poſſet omitti; humana enim præcepta humano modo intelligenda ſunt. Exiſtimo etiam, quòd dicta miſſa quotidie celebranda in dictis eccleſijs, vbi adſunt ſaltem tres Sacerdotes, ſub mortali, debet eſſe ſub eodem peccato correſpondens officio. Ita Angel. ver. Miſſa, §. 33. Roſel.eodem, §.fin. Cordub.in comp.priu.mendic. verb. Moniales, p.2. Rodriq.to.3.q. reg.qu.6.art.7. qui duo extendunt etiam ad monaſteria Monialium. Colligitur expreſſè ex cit. c. Cum creatura, de celebr. miſſ. Non eſt tamen neceſſe, vt dicta miſſa cantetur, vt innuit Gauantus in rub.miſſ.p.3.tit.11.num.4.quatenus quo ad hoc ponit differentiam inter eccleſias regulares, & collegiatas, & dicunt Corduba, & Rodriqu. quod poteſt dicta miſſa propter aliquam vrgentem rationem omitti, v. gr. ſi ſit celebrandum pro defuncto in die depoſitionis ſuæ, vel ex tribus Sacerdotibus vnus eo die celebrare non poſſit. Sunt enim hæc humana præcepta. Exiſtimo denique, quòd dicta miſſa conuentualis poſſit applicari pro quocumque voluerit Prælatus. Ita Cord.loc.cit.p.3. Rodriq. cit. art.8. non enim apparet vllum præceptum, neque diuinum, neque humanum in contrarium, vnde intrat regula, Quod omnia ſunt conceſſa,quæ non reperiuntur prohibita, quam probat Gloſſ.in c.Cum Eccleſia Sutrina, verb.Ne veniret de cauſa poſſeſſ.Et ita etiam tenet R. P. Fr. Hieronymus Trimarchi Sacræ Theologiæ Lector, & Iuris Pontificij Profeſſor in Conuentu Meſſanenſi Ordinis noſtri in reuiſione iſtius libri. Et tandem exiſtimo, quod omiſſio miſſæ ſolemnis in noſtris eccleſijs,etiam ſolitæ celebrari in diebus feſtiuis,etiam ex negligentia,non ſit peccatum mortale ſecluſo ſcandalo, quia conſuetudo dictas miſſas ſolemnes celebrandi non habet maiorem vim, quam regula id præcipiens, quæ tamen ad nullam culpam obligat. Ita Diana t.3.tract.2.reſol.8.

21 Quæres 6. An alicui liceat facere ſibi celebrari officium, vel miſſas defunctorum dum viuit? ℞. Affirmatiuè, & eſt magis proficuum, quàm relinquere poſt mortem; nam dum celebrantur pro mortuis, ſolùm illis poſſunt prodeſſe quò ad ſatisfactionem, at verò dum celebrantur pro viuis proſunt non ſolum quo ad ſatisfactionem, ſed etiam quo ad impetrationem. Atque ita Nau.lib.3.conſ.de celeb. miſſ. conſ.6. Fraxinell.de ſacerd.oblig.ſect.3.prænot.4.§.3.Homob. de exam.ſacerd.tr.4.c.14.q.128.to.1.

22 Quæres 7. An Sacerdos liber ab obligatione celebrandi miſſam, dicendo miſſam, poſſit eam applicare pro illo, qui primò ſtipem dederit? ℞. affirmatiuè, quia apud Deum omnia tempora ſunt præſentia. Ita Vega 2.p.ſum.c.28. caſu 5. apud quem multi, Bariol. in aphor.lit.M. verb. Miſſæ commendandæ. Negant tamen id poſſe fieri Henriq. lib.7. c.2.num.1. & lib.9.c.21.n.2. Fraxinell.loc.cit. prænotion.5. §.5. Fagundez in 1.præcep.eccleſ.lib.3.cap.9.num.10.qui tamen nu.8. concedit, quod poteſt Sacerdos celebrare pro intentione Sacriſtæ,Homob.loc.cit.qu.130. & dicunt, ita fuiſſe declaratum à Sacra Congregat. approbante Paulo V. anno 1605. die 5. Nouembr. Sola in tract.quem facit, quòd non conuenit, quod Capuccini recipiantur in regno Caſtellæ, pag.2. verſ.Lo ſexto digo, & declarationem ipſam refert Barb. de poteſtat. ep.p.2. alleg.24. num.12. qui tamen in eo venit corrigendus (niſi ſit error impreſſoris, vel datæ) quòd dicit, hanc declarationem emanaſſe ſub Clemente VIII. nam hic Pontifex mortuus eſt die 3. Martij, anno 1605. & Paulus V. creatus eſt eodem anno die 16. Martij.

23 Quæres 8. An obligatus ad quotidie celebrandum,poſſit ſingula hebdomada ſemel vacare? ℞. affirmatiuè. Ita Nau.in man. cap.25.num.135. & lib.3. conſil. de præb. conſ.6. num. 5. vbi vnam continuam vacationem concedit, & aliquando duas; Henriq. in ſum.lib.9.cap.24.num.4. Fraxinel. de ſacerd. oblig. ſect.4.concl.4. §.2. & 3. Sa in aphor. verb. Miſſa, nu. 46. Homob.in Exam. tom.1. tract.4. cap.13. qu.124. verſ. Ad 2.q. Azor.tom.1.lib.10.cap.24.qu.7.Rodriq. in ſum. p.1. cap.42. concl.2. qui vnam, & aliquando duas vacationes concedit; Fagund. in p. præcept. Eccleſ.libr.3. cap. 15. num. 11. Barb. de poteſt. ep. p. 2. alleg.24. num.28.Obligatio namque ad qnotidie miſſandum intelligitur ſalua honeſtate, prout declaratur in cap.Significatum, de præb. Honeſtum, verò eſt, vt poſſit ſingula hebdomada capellanus quieſcere. Verum tamen eſt, quòd ſi obligaretur capellanus per ſe, vel per alium quotidie celebrare, vel obligatio eſſet annexa alicui altari, ita, vt teneretur ſingulis diebus in illo altari celebrare,tunc non poſſet vacationem ſumere, ſed teneretur per ſe, vel per alium celebrare, & pacta ſeruare. Ita iidem DD. qui etiam affirmant, quòd quando licitè poteſt capellanus vacationem ſumere, non poteſt tempore vacantiæ, accepta ſtipe,pro alijs celebrare. Sed an poſſit dictus capellanus tempore dictæ vacantiæ ex charitate pro ſe, vel parentibus, aut amicis celebrare, non diſcutiunt. Ego puto, quòd ſic, nam dura nimis eſſet captiuitas, obligare pauperem ſacerdotem, vt nullo vnquam tempore poſſet pro ſe, vel ſuis vnam miſſam dicere. Et colligo clarè ex dicto cap.Significatum, ibi, *ſalua honeſtate*, id eſt, æquitate; at honeſtas, & æquitas talem indulgentiam concedunt. Colligo etiam ex illa clauſula eiuſdem cap. *vt ſibi liceat hoc illi ſuoſtrauere, piae cauſa voluptatis*. Ergo ſi non licet talem vacantiam aſſumere cauſa voluptatis corporalis, & temporalis, licebit quidem cauſa deuotionis, & charitatis, ac voluptatis ſpiritualis. Idem intellige,ſi Prælatus mihi quotidie celebrare percipiat in genere, nam hoc præceptum etiam humano modo intelligendum eſt, cum ſit humanum; humanitas autem, ſeu æquitas, vacationem concedit.

24 Sed quid, ſi capellanus obligatus ad quotidie celebrandum, infirmetur? Fraxinell. loc. citat. §. 13. Barb.loc.cit.num.31. Homob.q.122. Genuen. in praxi,cap.47. de capell. infirmo,num.2.dicunt;quòd poſt quindecim dies tenetur per alium celebrare: Bonac. de Sacram.diſput.4.qu.vlt.p.8.num.17. ait, quòd poſt quindecim dies tenetur per alium celebrare: Petrus verò Nau.lib.2.de reſt.cap.2. num.211. Rodriquez in ſum.p.1.cap.250.concluſ.3. Bariol. in aphoriſ. litt.C. verb.Capellanus ægrotans, dicunt, quod ſi infirmitas eſt breuis, puta vnius, vel duorum menſium, non tenetur Capellanus per alium celebrare, nec ipſe factus ſanus relictas miſſas dicere, quia cum fundator mentem ſuam non explicauerit, ſe non intendere ſtipendium dare, niſi quotidie celebranti, quacumque cauſa excluſa, non eſt credendum, quod voluerit tam ſtrictè

ſtrictè obligare, nec eſt rationabile tantùm emungere. Vnde enim viuet pauper cappellanus infirmus, qui nihil habet præter ſtipendium miſſæ, ſi eo paruo tempore; quo plus indiget, renetur alteri ſtipendium elargiri. Hanc opinionem tenent etiam Gonzal. ad reg. 8. cancell. gloſſ. 5 num. 71. Camp. in diuerſ. iur. rubric. 7. cap. 6. nu. 14. quatenus ſecuti dictum Nau. dicunt, non teneri dictum Capellanum per alium celebrare, quando breui tempore iofitmatur: vnde per breue tempus intelligunt ſpatium duorum menſium; quod tempus etiam breue putat ad hunc effectum Tridentin. ſeſſ. 23. cap. 1. de reformat. Quæ omnia quadrant Regularibus habentibus obligationes miſſarum. Sed caue, quod idem dicas de miſſis manualibus; nam hæ debent omnes celebrari, ſicuti promiſſæ ſunt.

25 Quæres 9. An Sacerdos poſſit alteri applicare valorem miſſæ ſibi competentem? ℟. Aliqui affirmant; quia hic fructus oon eſt gradus aliquis ſanctitatis, neque remiſſio alicuius culpæ, ſed ſolùm remiſſio alicuius pœnæ, qua non eſt inconueniens, quòd aliquis velit ſe priuare, etiamſi indigeat; poteſt enim alia via velle ſibi prouidere. Ita Nau. in manu. cap. 25. num. 92. Henriquez libr. 9. cap. 21. num. 7. Scortia de Sacrif. miſſæ libr. 1. cap. 9. verſu At ſi ſermo. Molieſ. tom. 1. ſumm. tract. 3. cap. 15. num. 40. Mirand. tom. 1. man. q. 41. art. 17. Io: Suarez in Enchiridion. lib. 5. verbo Miſſa, verſ. Sacerdos. Ex quo deducunt, poſſe Sacerdotem etiam regularem, priuare ſe valore miſſæ ſibi debito, & alteri applicare, ac pro tali applicatione aliam ſtipem recipere. Negant Bonac. de Sacram. diſput. 4. q. vltima, p. 8. num. 16. Homobon. de exam. tract. 4. cap. 13. qu. 125. tomo 1. Rodriquez p. 1. ſumm. cap. 250. num. 2. quia talis valor perſonale priuilegium eſt, & nemini applicabile. Suarez to. 3. in 3. p. diſput. 79. ſect. 9. dub. vltimo, diſtinguit de valore miſſæ proueniente ex opere operantis, & de valore proueniente ex opere operato. De 1. concedit, quod applicari poſſit, & non eſt dubium. De 2. negat: quia ſicut non poteſt applicari alteri remiſſio aliqua pœnæ, quæ ex Baptiſmo proueniat baptizato, neque indulgentiæ fructus poteſt alteri concedi, niſi de ſpeciali facultate concedentis; ita neque poteſt hic valor alteri applicari. Mihi certè 1. ſententia non diſpliceret, niſi foueret auaritiam, qua obcæcati aliqui pecuniam ſolam venerantur, & adorant; vnde tranſeo cum 2. ſententia, & 1. admitto in caſu, in aliquo monaſterio paupere creuiſſet adeò miſſarum numerus, vt ei ſatisfacere non poſſent Sacerdotes ibi habitantes, nec haberet vnde poſſet dictas miſſas alijs, data ſtipe, commendare.

26 Quæres 10. An quando in aliquo loco eſt aſſignatum ſtipendium pro celebranda miſſa, poſſit pauper ſacerdos, qui nihil habet vnde viuat, niſi ex miſſa, minus taxati ſtipendij accipere, & deinde ad iuſti ſtipendij rationem miſſas celebrare? ℟. affirmatiuè. Nam qui minus taxati ſtipendij dat, & pro eo miſſam celebrari pro ſe ſolo poſtulat, rem iniuſtam poſtulat: ergo quamuis ſacerdos paupertate coactus promittat abſque iuramento, non tenetur talem promiſſionem implere, ſed poteſt ſe indemnem ſeruare. Sicut famulus, aut operarius, cui condigna merces non tribuitur, poteſt damnum ſuum quo melius potuerit reſarcire, etiamſi in principio ob paupertatem coactus ſit paciſci pro iniuſto, & inæquali ſtipendio, & ſimiliter qui ob neceſſitatem cogitur triticū emere iniuſto pretio, poteſt ſine iniuſtitia alia via ſe indemnem ſeruare. Ita Suarez tom. 3. in 3. part. diſp. 86. ſect. 4. verſ. Vnde conſequenter infero; Mirand. to. 1. man. q. 41. at. 23. concl. 3. Tambur. de iur. Abbat. to. 2. diſp. 5. qu. 9. num. 9. Neque his videtur conſtare decretum Sacræ Congregat. de celebr. miſſ. §. 2. quod habes tom. 2. huius op. in cooſt. 9. Vrban. VIII. vbi Congreg. ſub obteſtatione diuini iudicij mandat, vt tot miſſæ dicantur, quot fuerunt præſcriptæ, quamuis recepta ſtipendia ſint exigua, & incongrua. Nam debet intelligi, quando Sacerdos omnino voluntariè, non coactus paupertate, contentus fuit oblato ſtipendio, & expreſsè promiſit ſe tot miſſas integras dicturum; quo modo etiam limitauit ſuam ſententiam Suarez. Et tunc tenebitur magis ratione fidelitatis & præcepti, quàm iuſtitiæ.

27 Sed pone, quod cuidam Sacerdoti commendatæ ſint centum miſſæ, v. gr. promiſſo iuſto ſtipendio ſtatim poſt eorum celebrationem, ijs celebratis, non potuit Sacerdos ſine lite, & alijs incommodis lites comitantibus, ſtipendium recuperare; ſi ab eodem deinde, qui primò commendauit dictas centum miſſas, commendentur aliæ centum, poterit ne ſibi compenſare minuendo has centum miſſas, id quod conſumpſit in priori ſtipendio recuperando? ℟. affirmatiuè. Nam ſicut Sacerdos accepto ſtipendio, tenetur ratione iuſtitiæ miſſas celebrare, ita commendans miſſas tenetur ratione iuſtitiæ in vtroque foro ſtipendium tribuere, vt benè Suar. loc. cit. ſect. 1. in princip. & Hēriq. lib. 9. cap. 21. nu. 4. ſed in obligationibus iuſtitiæ datur compenſatio, ergo & hic Sacerdos poteſt ſibi damnum datum præcisè certum, & liquidum, iuxta communem taxationem, quod alia via recuperare non poteſt, compenſare, iuxta ea, quæ de compenſatione dicunt DD. & in ſpecie Petrus Nau. lib. 3. de reſtit. cap. primo à num. 397.

28 Quæres 11. An quando quis abſque ſtipendio promittit alicui miſſam ſe pro illo oblaturum, teneatur eam offerre? ℟. Non ſemper teneri, nam ſæpe dicta promiſſio tantùm eſt ſimplex declaratio animi, & propoſiti, quod tunc habet, ſine intentione ſe obligandi ad non mutandum illud, ſed omnino implendum, & tunc non manet rigoroſa obligatio, ſed ſolum ex quadam decentia, vt ſine graui cauſa animus non mutetur. Ita Suar. tom. 3. in 3. p. diſp. 86. in princ. Sanchez 1. de ſponſal. diſp. 5. nu. 24. Portel. in dub. regul. verb. Miſſa nu. 10. Si autem promittendo habuit animum ſe obligandi, adhuc tenet Diana cum multis tract. 17. var. reſol. reſol. 9. in fine, quòd non eſt mortale non obſeruare: nam omiſſio ſacri ex liberalitate promiſſi non eſt in genere damnorum ſpiritualium, quod poſſit conſtituere peccatum mortale. Si autem promittat ſacrum ad ſoluendum gratitudinis debitum putat N. Trimarchi, quod celebrare teneatur; nam tunc iuſtitiæ, & naturalis debiti eſt talis promiſſio, non ſimplicis liberalitatis.

29 Quæres 12. An ſit aliquod remedium minuendi miſſarum numerum? ℟. Olim ſummos Pontifices volentes benemeritos de ſede Apoſtolica Mendicantes recognoſcere, illis multa priuilegia conceſſere, ſupplentes de theſauro Eccleſiæ, ſi quid fortè per hoc intentioni fidelium (quam Papam poſſe rationabiliter immutare, & ſtipem pro miſſa datam in vim eleemoſynæ conuertere, docet Henriquez lib. 9. cap. 22. num. 7.) detractum fuiſſet, nec in hoc dictos Pontifices erraſſe dici poteſt, neque minus quidquam intentioni fidelium detraxiſſe: nam quantum ad valorem miſſæ impetratorium hic valor oon minuitur ex eo, quòd pro pluribus offeratur, ſecundum communem ſententiam, de qua Henriquez loc. cit. cap. 17. §. 5. & dicit clarè Hieron. relatus in c. Non mediocriter, de conſecr. d. 5. quantum verò ad valorem ſatisfactorium cum Papa habeat vnde poſſit aliter ſoluere, parum refert, an ſoluat in aurea, vel argentea moneta, modo plenè debito ſatisfiat. Sed hæc priuilegia dormiunt hoc tempore: ad alia igitur remedia recurrendum. Et primum, & principale eſſet, non recipere miſſas de nouo, niſi prius celebratis antiquis, neque recipere, niſi tot, quibus poſſit ſatisfieri. Sed inquiunt Mendicantes. Refriguit charitas fidelium: gratis eleemoſynas abſque onere miſſarum qui tribuat, vix reperies; non poſſumus Fratres alere; diſciplina regularis euertitur, cum coguntur Monachi ſibi neceſſaria perquirere: monaſteria, & eccleſias reparare non poſſumus,

nec

nec debitas,& communes expensas pro Religione sustentanda supplere: & licèt mendicare non erubescamus, fodere tamen non valemus. At vos,inquam, in culpa estis, qui tot ad habitum recipitis, quos nequitis sustentare. Sed replicant. At id vitio tribui nobis non debet: fit enim hoc, vt ecclesijs nostris, quas supra nos zelamus, & quibus fidelium deuotio gignitur, & nutritur, meliùs inseruiatur. Et esto,quod non nisi necessarios ad habitum recipiamus,antequam ad sacerdotium ascendant,alendi nonne sunt?& lacte disciplinæ imbibendi tenelli?Egemus Religiosis ad Fratrum seruitia deputatis, qui tamen missas non celebrant:Et esto,quòd in posterum nulli ampliùs Fratres essent recipiédi, nisi qui sustentari possent,de receptis quid faciendum? Cogimur itaque deuotos seculares indecentissimè importunare, & claustrum pro victu quæritando relinquere potiùs, quàm diuinum iudicium, & omnipotentis Dei indignationem incurrere. Sed in his non est immorandum. Quando ergo creuisset in aliqua ecclesia tantus numerus missarum, cui sacerdotes illius satisfacere non possent,nec haberent vnde eas celebrari facere possent, peccassent quidem recipiendo, & ad restitutionem tenerentur;si autem non haberent,iam non tenerentur,quia ad impossibile nemo tenetur. Vnde sicut qui verè decoxerunt, possunt tuta conscientia soluere vnum solidum pro vna libra, dato quòd plus non possint, & sic ex vna libra 20. creditoribus soluunt,& creditores illum solidum libenter accipiunt, dicentes, illum solidum potius esse, quam nihil;à decocto debitore,hordeum, vel palea; & melius esse cadere è medio scalæ, quàm è principio. Sic in isto casu possunt facere illi Religiosi,proponendo primò ab his in futurum abstinere. Secundo,omnes alias orationes,disciplinas,abstinentias, & satisfactiooes applicare, supplicantes Deo, vt per suam infinitam misericordiam ipsorum defectũ suppleat. Tertio,cantare, præsente toto conuentu, vnam missam pro nouem, vel decem, vel pluribus, iuxta maiorem,vel minorem numerum missarum. Quarto, possent se priuare valore illo speciali missæ sibi debito, de quo dixi num. 2. & sic cum vna missa satisfiet duobus petentibus.Sed hic dubitari potest, an possint Regulares à Prælato cogi ad hunc valorem alijs applicandum:Videtur quòd sic,modò elemosynæ receptæ pro missis,sint in vtilitatem monasterij, & Fratrũ conuersæ; nam qui sentit commodum, debet sentire & onus; nec solus Prælatus restituere tenetur, sed totus conuentus,idest omnes,& singuli Fratres. Quinto, possent petere relaxationem ab ijs, qui missas commendauerunt,si fieri sine scandalo posset. Habes vestigium huius doctrinæ apud Palud. in 4.d.45.q.2.art. 2.concl.5. Videatur Nauar.lib.3. cons.de celebr.miss. cons.11.nu.2.vbi probat, quòd diminutio redditũum, & augmentum pretij rerum ad victum, & vestitum necessariarum causam præstat, vt numerus missarum in fundatione appositus minuatur. Et colligitur ex c. Quoniam,de vita,& hon.cler.ibi,[prouentibus,& expensis diligenter inspectis:] Et ex c. Ex parte,de const. ibi,[licèt nõ sint eius diminuti redditus.]vbi Glos.ver. Diminuti, ait, quòd tunc talis diminutio potest fieri auctoritate Episcopi, & consequenter Prouincialis, auctoritatem quasi episcopalem habentis. Audio etiam,in regno Siciliæ practicari, quòd pro missis receptis ante decretum Congr. de celebratione missarũ satisfiat per priuilegium collectarum &c. & quod cum ista limitatione fuit ibi acceptatum, receptis verò post dictum decretum integrè satisfit.

30 Noto 14. quòd in num. 63. eiusdem const. dicebam, Episcopum non posse in totum eximere Ecclesiam à sua iurisdictione. Pro quo vide Barb. in addit. ad 3. p. de potest. ad alleg. 115. num.73.vers.38. Tambur. tomo 1. de iur. Abb. disp. 15.qu.13.vbi refert per extensum hoc priuil. Pyrrhi, Chokier p. 1. de exemp. q. 3.à nu.3.qui hanc concl.limitat nu.5.vt non intelligatur initio fundationis, nam tunc nondũ est acquisitum Episcopatui ius superioritatis. Et sic bene potuit Pyrrhus initio fundationis primæ nostræ Ecclesiæ eam relaxare sub immediata cura Romani Pontificis.

31 Noto 15. quod circa eandem const.Pyrrhi, n. 54. probaui, quod regulares erant exempti à quarta funeralium per priuil. summorum Pontificum; quæ quidem priuil. cum fuerint illis concessa in recompensationem laborum quos passi sunt, & quotidie patiuntur in Ecclesia Sancta Dei ad propagationem fidei, etiam cum proprij sanguinis effusione, censentur irreuocabilia, non quòd per absolutam Papæ potentiam reuocari non possint sed quod de ordinaria non debeant reuocari sine grauissima, & vrgentissima causa, quæ adæquet causam, propter quam concessa sunt. Atque ita Gonzalez ad regul. 8. cancell. gloss. 9. §. 2. num. 49. Gratian.discep.for.tom.5. cap. 925. nu. 4. Et retulit mihi Trimarchi, quòd pro hac quarta exierunt bullæ Vrbani VIII. ad instantiam Correctoris nostri Syracusani, & quòd pendente lite in monarchia dicti Regni Religio nostra erat in possessione.

Caput secundùm de addendis circa constitutionem Sixti IV.

1 NOto primò circa numerum 16. primæ constit. Sixti IV. quòd licet communiter DD. vt Llamas 4. p. meth. cap. 3. §. 8. Sigismund. de elect. dub. 87. Vech. de nouit. disp. 9. à nu. 13. concedant, quòd infamis infamia iuris,cuius delictum occultum est, possit per Prælatum regularem dispensari, negant tamen id posse facere, quando delictum notorium est; & multo minus, quando delinquens talis declaratus est per iudicis sententiam. Sed cum ego probauerim tom. 2. relig. Prael. quæst. 2. cap. 5. §. 4. num. 50. hanc iuris infamiam nullo modo incurri, nisi post iudicis sententiam, puto, quòd priuilegium Eugenij IV. concedentis, quòd possint nostri Prælati infamiæ maculam abolere, habeat locum in foro exteriori, & in infamia per iudicem declarata; alioquin secundùm nostram sententiam, quæ communissima est, nihil valeret, & priuilegia semper ita sunt interpretanda, vt aliquid operentur. Et vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: & leges absolutè loquentes in vtroque foro intelligendæ sunt,cum priuilegia amplianda sint.

2 Noto 2. quod in const. 2. Sixti IV. num. 9. dicebam, quòd Clericus prohibitus à suo Episcopo ludere sub pœna excommunicationis, si luderet in monasterijs Regularium, non incideret in dictam censuram, & DD. ibi ad hoc adductis addendi sunt Riccius 2. p. praxis, resolut. 177. & resolut. 181. in princ. & resolut. 206. num. 2. Reginald. in praxi.lib. 13. num. 170. Aulla de cens.p. 2. cap.3.disp.2.dub.5. Bonacin. de cens.dis. 1. quæst. 1. p. 11. num. 8. Henriquez lib. 13. cap. 26 num. 2. Sayrus de censur. lib. 1. cap. 6. num. 39. & 40. Et probatur ex cap. Vt animarum. de const. in 6. nam monasteria exempta extra diœcesim dicenda sunt esse, vt colligitur ex Trid. sess. 14. cap. 2. de reform. ibi, [aut aliquo monstetio cuiusuis Ordinis.]

3 Sed quid, si Episcopus declaret, intendere se ligare etiam extra territorium, & in hoc loco exempto ludentes? Putat Bonac. loc. cit. num. 6. quod non per hoc ligat. Nam ad ligandum hoc pacto non sufficit intentio, sed requiritur iurisdictio, at extra territorium ius dicenti non paretur impunè,leg. fin. ff. de iurisd. omnium Iud. Ita etiam Diana tom. 3. tract. 5. resolut. 73. Contrarium tamen sentit Probus in cap. Vt animarum, de const. num. 14. quando subditus non intenderet domicilium mutare, nam tunc ratione obedientiæ, à qua se subtrahere non intendit, obligaretur;Azor.tom.2.lib.5.cap. 33. q. 3. putat,quòd

posset

possset puniri ab Episcopo pœna extraordinaria. Suarez lib. 3. de legib. cap. 32. num. 5. putat, quod si sententia esset solum ferenda, posset Episcopus dictum Clericum, quando iam à loco exempto recessisset, excommunicare, qui tamen meo videri non benè concludit tomo 5. in 3. p. disp. 5. sect. 4. num. 6. monasteria Regularium non esse exempta quò ad hunc effectum; quia solùm, inquit, sunt exempta ratione personarum; Suarez sequuntur Coninck disput. 13. de cens. dub. 7. num. 63. Filliuc. tom. 1. tract. 11. nu. 149. non concludit, inquam, bene; quia dicta monasteria sunt exempta non solum ratione personæ, sed etiam ratione sui, vt constat ex tenore priuilegiorum diuersis Ordinibus concessorum, & in specie ex priuilegio huiusmodi nobis concesso à Sixto 4. in constitut. eius 2. §. 7. tom. 1. nostr. priuil. Vide Sayrum loc. cit. à num. 41. Coninck loc. cit. à num. 49. Filliuc. cit. à num. 148. Salas de leg. disp. 14. sec. 5. num. 78.

4 Noto 3. quòd num. 11. eiusdem 2. const. Sixti IV. dicebam, quòd Papa eximens nos à iurisdictione omnium iudicum, subijcit Romano Pontifici canonicè intranti; canonicè autem dicitur ille Pontifex intrare, qui per electionem Cardinalium canonicè electus est, cap. Alienationes, iuncta glossa eodem verb. 12. quæst. 2. cap. Ego N. de iur. iur. cap. Hinc ergo, de consecr. d. 1. Et in quibus casibus exempti subijciantur Ordinario, vide Chokier. de exempt. p. 2. qu. 45.

5 Noto 4. circa eamdem 2. const. Sixti IV. nu. 15. in fine, quòd si dubitetur, an Regularis citatus ab Episcopo sit exemptus in illo casu, pro quo eum citat, comparere tenetur, & suum priuilegium, & rationes allegare. Ita Baldus Perus. de statutis, verbo Comparere, num. 3. tom. 2. tract. Sylu. verb. Citatio, nu. 3. Si verò certò sciatur, quòd sit exemptus, iam, vt dixi, non tenetur comparere, nisi velit; leg. 2. ff. Si quis in ius vocetur: Armilla verbo Exemptio, nu. 1. fine, Vancius de nullit. tit. De nullit. ex defectu cit. nu. 28. Chokier de exempt. p. 2. q. 6. nu. 23. quem vide q. 12. à num. 1. vbi ait, quòd in dubio non potest Ordinarius cognoscere, an sibi in exemptos iurisdictio competat. Vide etiam eumdem p. 1. q. 8. nu. 11. vbi ait, quod exemptus non tenetur priuilegium exemptionis Ordinario exhibere, sed viris probis vtrinque assumptis: & si non compareat, & nihilominus Episcopus processum formet, processus nullus est. Ita idem Bald. cit.

6 Noto 5. quod eadem const. num. 18. dicebam, non posse Episcopos vllo modo ecclesias Regularium visitare. Sed quid, si à Papa accipiat Episcopus de nouo aliquam facultatem supra Regulares. ℞. prout dixi tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 18. §. 2. in fine, quòd tunc tenetur prius ostendere literas suæ commissionis, & postea visitare; quòd si eas nolit ostendere, & de facto procedat, possunt Regulares de facto etiam illi resistere; nam de facto procedentibus, de facto est resistendum; leg. 1. §. & hoc edictum ff. Si mulier ventris nomine, & dicit Marcus de Mantua singul. 446.

7 Sed pone, quòd Episcopus prætendat visitare parochiam monasterio annexam, vbi non residet Prælatus, qui sit caput Ordinis, & intimata visitatione, prætendant Regulares ipsum non posse, & se offerant probare, & videntes Episcopum velle eos excommunicare, appellent, quid faciet Episcopus. ℞. Camp. in diuers. iur. rubr. 12. cap. 13. à num. 52. quod tunc potest Episcopus de facto procedendo, in ecclesiam irruere, ostia, & muros frangere, ac humi prosternere, Fratresque ipsos excommunicare, nulla monitione præmissa, nec vlla appellatione admissa. Sed ista indigent temperamento. Abbas igitur in cap. Venerabili, de cens. num. 3. ait, quod si constat omnino de iurisdictione Episcopi, potest ad suam iurisdictionem defendendam armis materialibus, & spiritualibus vti, quod etiam docet Innoc. in cap. 1. de immunit. Eccles. nu. 3. & eod. cap. Venerabili, num. 3. nec tenetur in hoc casu admittere appellationem in præiudicium sui iuris cum sit in possessione, nec etiã probationem recipere, quia procedit vt pars ad ius proprium sustentandum, non vt iudex, & sic oblatio probationis non habet iustificare appellationem. Quæ omnia habent fundamentum in cap. Dilecto, de sent. excom. in 6. tenetur tamen ante excommunicationẽ monere Fratres, vt dicit Abbas loc. ci. & Innoc. in cap. Venerabili cit. num. 4. vbi relata prima opinione dicente, quòd monitio in hoc casu non est necessaria, ait, [Monitio tamen semper videtur necessaria,] & ita sensisse Innocentium, disertis verbis testatur Felin. in cap. Cum sit Romana, nu. 16. de appell. vbi ait, Innocentium recessisse ab opinione negante monitionem in hoc casu necessariam non esse. Quare mirandum est, quomodo Camp. pro sua sententia hos tres Doctores adducat; Monitio itaque trina necessaria est, antequam Episcopus possit in hoc casu Regulares excommunicare, & præter dictos DD. docent Couarr. in cap. Alma mater, p. 1. §. 9. n. 6. vers. Hinc denique; Suar. de cens. disp. 2. sect. 8. num. 9. Sayrus de censur. lib. 1. cap. 12. n. 20. vbi saltem vnam monitionem prærequirit; Quæ monitio etiam prærequiritur, si Episcopus velit procedere per ostiorum fractionem; nam potest esse, quòd tali monitione territi pareant, & sic omnia fiant sine scandalo, & rumore, vt inter Religiosos decet. Deinde si monitio requiritur ante excommunicationem, quæ est gladius spiritualis, & formidabilissimus, quare non requiretur ante vsum gladij temporalis, qui maiorem rumorem, & scandalum quandoque excitat? Si autem Episcopus velit visitare aliquod monasterium, & constet euidenter, quòd non potest propter exemptionem, nec vllam talis actus habeat possessionem, & per hoc resistentes Fratres excommunicet, tunc illa excommunicatio nullius valoris est, vtpotè lata à iudice non suo; cap. Cum dilectus, de relig. domibus, vnde cùm exemptio Regularium tunc notoria sit, nec possit Episcopus se ignorantia, & errore probabili tegere, puniendus erit tamquam publicus pacis perturbator, & tamquam manum mittens audacter in alienam messem; arg. cap. Sacro, de sent. excom. Si autem dubium sit, an Episcopus sit in possessione, & prætendens visitare, Fratres recusent, ipse autem eos excommunicet, talis excommunicationis valor pendebit à futura causæ decisione, facienda à Superiore: interim poterunt Fratres, sua iura tuendo, resistere, & de facto procedenti de facto respondere. Et ex his collige, quid faciendum, quando Episcopo esset commissa aliqua facultas de nouo. Nam, ostensis literis commissionis authenticis, si omnino constet de mente Superioris concedentis, tunc Regulares parere debent, alioquin ipse procedet iuxta literarum tenorem: Si verò constet, Superiorem fuisse malè informatum, & motiuum, propter quod talis facultas concessa est Episcopo, sit euidenter falsum, tunc non tenentur parere, sed tenetur Episcopus expectare, quousque Superior meliùs informetur. Si autem dubium sit, melius esset parere cum protestatione; sed si magnum præiudicium timeatur, possunt etiam resistere, & expectare Superioris determinationem.

8 Noto 6. quòd circa eamdem 2. const. Sixti, nu. 20. & 21. aliqua dixi circa Regulares quò ad munus prædicandi. Quibus post nu. 21. addenda sunt nunc infrascripta. Et primo quæritur, an possit Episcopus prohibere Regulari, ne in Ecclesijs sui Ordinis prædicet? Secundo, An possit Episcopus Regulares concionari volentes, de vita, & scientia examinare? Tertio, An teneatur Regularis in propria ecclesia concionaturus, personaliter se præsentare coram Episcopo benedictionem ab eo petiturus, an verò sufficiat

id

id facere per literas, vel per nuncium? Quarto, Ad quem pertineat Prædicatorem eligere? Quinto, An Regulares extra clauſtra, & obedientiam ſuorum prælatorum viuentes poſſint ab Epiſcopis ad prædicandum admitti?

9 Ad primum, affirmatiuè reſpondent Alph. Leo in ſuo theſaur. p. 1. cap. 8. num. 9. Camp. in diuerſ. iur. rubr. 12. cap. 13. num. 8. per textum in Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 4. de reform. vbi dicitur, quòd [nullus etiam Regularis in Eccleſijs ſui Ordinis, contradicente Epiſcopo, prædicare præſumat.] Sed ego exiſtimo, quòd approbati à ſuo Prouinciali poſſint in ſuis Eccleſijs ad ſuum libitum prædicare cum ſola benedictione petita, non obſtante expreſſa prohibitione Epiſcopi, niſi fortè Epiſcopus vellet ea hora ipſe per ſe prædicare, iuxta ea, quæ dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 22. verſ. Circa 7. Atque ita, præter DD. ad id ibi allatos docet Henriq. lib. 7. cap. 28. §. 8. in com lit. E. & ita diſertis verbis declarauit Pius V. in ſua conſtit. 7. tom. 2. noſtr. priuil. §. 3. quas declarationes nullo modo eſſe reuocatas, dixi ibid. num. 3. Dixi, cum ſola benedictione petita, nam non eſt neceſſe, vt ea obtineatur, vt docent Barb. de poteſtat. Epiſ. p. 3. alleg. 76. num. 19. Tambur. de iur. Abbat. tom. 2. diſp. 11. quæſt. 4. num. 3. qui duo ſcripſerunt Romæ poſt conſtit. Greg. XV. de exemptorum priuil. Et ratio eſt, quia quando licentia obtineri debet, expreſsè ponitur verbum Obtinere, vel aliud æquiualens, vt in cap. Omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ. ibi [poſtulet, & obtineat,] & in cap. 2. de teſtam. in 6. vbi dicitur, quod Religioſus non poteſt eſſe procurator, niſi à Superiore ſuo licentiam petat, & obtineat: & in cap. Super cathedram, §. in eccleſijs, extra de ſepult. ibi, [ſeu petita licentia fuerit, & obtenta,] & in Clem. Dudum, §. In eccleſijs, de ſepul. Vnde prætendere, quòd dicta benedictio debeat obtinere, eſt expreſsè contradicere ſacris canonibus, & mentem Trident. peruertere, quod ſeſſ. 5. cap. 2. de reformat. tradens formam, qua poſſunt Regulares prædicationis munus obire, facit differentiam inter prædicandum in eccleſijs ſui Ordinis, & in ijs, quæ ſui Ordinis non ſunt; & ait, quod ad prædicandum in eccleſijs ſui Ordinis, ſufficit habere licentiam ſuorum Prælatorum, & petere benedictionem Epiſcopi, in alijs verò eccleſijs vltra licentiam dictorum Prælatorum requirit etiam licentiam Epiſcopi; vnde, vt conſtat, facit differentiam inter habere licentiam, & petere benedictionem, ſed habere licentiam dicit illam eſſe obtinendam, vt colligitur expreſsè ex Auth. Licentiam, C. de epiſc. & cler. & ex leg. Si quis mihi bona, §. Iuſſum, ff. de acquir. hæred. docet Rota coram Seraph. deciſ. 338. nu. 2. & determinauit Sacra Congr. vt patebit ex num. ſeq. ergo, vt prædicta differentia ſubſiſtat dicendum eſt, ſufficere quod benedictio petatur. Triden. ſeſſ. 24. cap. 4. intelligitur, quando eadem hora Epiſcopus vellet ipſe prædicare. Sed hic punctus iam caret difficultate propter conſtitut. Vrbani VIII. datam Romæ die 30. Ianuarij 1629. ad Epiſcopum Giennenſem, vbi inter alia hæc habet. [Ad hæc quod in eiſdem præinſertis literis dicitur, Regulares non poſſe verbum Dei prædicare ſine Epiſcopi licentia, id locum ſibi vendicare in his tantùm Eccleſijs, quæ ſui Ordinis non ſunt, cum in alijs Eccleſijs ſui Ordinis ſufficiat Epiſcopi benedictio petita, licet non obtenta, ita tamen, vt ſi Epiſcopus non modo benedictionem ſimpliciter non conceſſerit verùm etiam Regularibus prohibuerit quominus prędicent, tunc illo contradicente, in ſui quidem Ordinis Eccleſijs liceat illis prædicare, quemadmodum ſacri Trid. Concilij decretis ſalubriter eſt cautum,] hanc conſtit. refert Barboſa de iure eccleſiaſtico vniuerſo, lib. 1. cap. 43. à num. 210.

10 Ad 2. Attentiùs conſideratis verbis Concilij ſeſſ. 5. cap. 2. de reform. [Regulares cuiuſcumque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, & moribus, & ſcientia examinati, &c.] dicendum eſt, non poſſe prædicatores regulares ab Epiſcopis examinari, ſed ſufficere quòd ſint examinati à ſuis Prælatis, & ab Epiſcopis vel benedictionem petant, vel licentiam obtineant, iuxta eccleſiam, in qua prædicare volunt. Quod etiam fuit expreſsè ſtatutum in Concil. Lateran. ſub Leone X. in conſtit. 21. apud Cherub. Supernæ maieſtatis, §. 3. tom. 1. bull. pag. 508. Atque ita tenent Camp. in diuerſ. iur. rub. 12. cap. 13. num. 9. & Barboſ. de poteſtat. Epiſc. alleg. 76. p. 3. num. 23. Mirand. tom. 1. man. qu. 50. ar. 2. Diana to. 3. tract. 2. reſolut. 111. & ita video ſtylari in hoc dominio Genuenſium. Et licèt circumferatur declaratio Sacræ Congr. facta 21. Ianuarij anno 1628. in qua ad quæſitum, An Epiſcopus poſſit examinare Regulares volentes prædicare in Eccleſijs, quæ non ſunt ſui Ordinis? reſpondeat poſſe, cum adſit differentia inter benedictionem, & licentiam, nihil tamen authenticum vidi. Verum quidem eſt, quòd mortaliter peccant Prælati regulares, qui ſubditos, vel ignorantes, vel non bene audientes, prædicare permittunt, vt dixi tom. 1. relig. qu. 1. cap. 22. verſ. Peccant etiam, & conſtat ex dicta conſt. Leonis, in qua dicitur, [Nullus ad hoc munus admittatur, niſi prius per Superiorem ſuum reſpectiuè diligenter examinatus, (in qua re cõſcientiam ipſius Superioris oneramus) ac morum honeſtate, doctrina probitate, prudentia, ac vitæ exemplaritate, ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocumque poſtea prædicaturus acceſſerit, de huiuſmodi examine, & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu aliàs ſui examinatoris, approbatoriſque Epiſcopo, & alijs locorum Ordinarijs fidem legitimè faciat.]

11 Ad tertium dic, quòd tenetur ſe perſonaliter præſentare, ad oſtendendum humilitatis, & reuerentiæ ſigna. Ita expreſsè Trid. ſeſſ. 5. cap. 2. de refor. & dicunt Zerola in praxi, p. 1. verbo Prædicatio, §. 3. Franc. Leo in theſ. for. eccl. p. 1. c. 8. n. 10. Quod tamen limito, niſi ſit graui aliquo impedimento detentus, nam tunc poteſt ſe præſentare per alium Fratrem eiuſdem Ordinis iuxta dicta ab Anchar. in Clem. Dudum, de ſepult. num. 10.

12 Sed quid, ſi Epiſcopus ſit extra diœceſim, & Vicarium non habeat? Tunc dicunt dictus Anchar. loc. cit. num. 12. & Cardin. in ead. Clem. §. Statuimus, numer. 8. quòd benedictio poteſt peti extra territorium per literas, & ſede vacante, poteſt peti à capitulo.

13 Sed quid etiam, ſi Epiſcopus, & eius vicarius malitioſè nolint dictam benedictionem largiri, vnde ſe occultent, & verbis dilatorijs protrahant, quouſque tempus tranſeat prædicandi? Tunc dicunt dicti DD. quòd recurrendum eſt ad Superiorem, ſi commodè poſſit; quòd ſi non, prædicare poſſunt, per priuilegium dictæ Clem. §. Si verò, vt dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 22. verſ. Circa 2. aduerto; nam licentia, ſeu benedictio iure petita, ſi iniuſtè negetur, videtur ipſo iure concedi, vt habetur ex cap. 1. de ſuppl. negl. Prǽl. & colligitur ex cap. licet, de regul. Notat autem bene Panorm. in dicta Clem. Dudum, nu. 22. quòd ad hoc, vt poſſint dicti Regulares prædicare abſque dicta benedictione, vel licentia, non ſufficit illam vnica vice petijſſe, ſed debent illam petere per tres vices. Quod etiam notauit Nau. in ſum. Hiſpan. cap. 27. num. 263. Ex his collige, quòd ſi aliquis Regularis debeat in eccleſia ſui Ordinis, vel alia parochiali diſtante vltra duas diætas à loco, vbi reſidet Epiſcopus prædicare poteſt per nuncium, etiam non ſuæ Religionis, vel etiam per literas, dictam licentiam, vel benedictionem petere. Quod etiam colligi poteſt ex conſt. 26. Leonis X. §. 6. tom. 1. noſtr. priuil. vbi loquendo de perſonali præſentatione, quam debent facere Prælati regulares Epiſcopis pro approbatione confeſſariorum iuxta Clem. Dudum, de ſepul. ait. [Dummodo ad Prælatos vltra duas diætas accedere non cogantur.]

14 Ad

14 Ad 4. hic punctus quotidie lites parit. De eo tractant Camp. in diuers. iur. rubr. 12. cap. 13. nu. 16. Franc. Leo 1. p. thes. cap. 8. à num. 4. Riccius 1. p. praxis, decis. 546. Barb. de pot. Episc. p. 3. alleg. 76. à num. 5. Sed lites resoluit in magna parte Sacra Card. Congreg. per declarationem factam anno 1596. die 11. Iunij, in qua sic habetur. *Congregatio Concilij censuit, esse in electione Episcopi, vel deputare in sua cathedrali Prædicatorem, etiam quòd populus illum ab immemorabili tempore eligere consueuisset, vel præteritam nominationem ipsi populo relinquere, ita vt si Episcopus Prædicatorem eligat, populum ad eleemosynas Prædicatori erogandas non compellat. Verùm si populum prædictum facultate eligendi Prædicatorem vti permiserit, tunc populum ad solitas eleemosynas præstandas Episcopus cogere poterit. In alijs ecclesiis ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio Prædicatorum, impensis eorum, qui illas præstare, vel tenentur, vel solent: Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi Prædicatorem in Ecclesiis non cathedralibus alteri, quam Episcopo, competeret in sua diœcesi.* Si itaque Episcopus velit auferre à communitate facultatem, quam habet per consuetudinem immemorabilem nominandi Prædicatorem, non potest deinde ipsam communitatem compellere ad expensas Prædicatori debitas, sed ipse tenebitur ad dictas expensas: quòd si soluere recusaret, potest cogi per Superiorem suum; nam cum ad ipsum pertineat prædicationis munus obire, si ipse nolit, impensis suis per alium id peragere debet, cap. Inter cætera, de offic. ord. & habetur in Trident. sess. 24. de reform. cap. 4. & maximè cum aufert facultatem eum deputandi à communitate. Cum est dubium, quorum expensis sit conducendus Concionator pro quadragesima, debet Episcopus, proprio sumptu illum conducere; Camp. loc. cit. Barb. loc. cit. num. 15. Franc. Leo num. 6. si constat de solito, decisum est in Trident. loc. cit. quòd dictas expensas facere tenentur qui solent: Si non adest solitum, nec consuetudo, soluat Parochus, vel Episcopus, si possunt, Barb. num. 16. Franc. Leo, loc. cit. Si non possunt, quia pauperes, tenetur communitas, cui verbum Dei prædicatur, cap. Cum ex officij, circa finem, de præscript. Videatur Diana tom. 3. tract. 5. resol. 71.

15 Si quæras, quid dicendum, si in aliquo oppido nolit Parochus, vt prædicetur in aliquo die festo, vt die Dominico, quo prædicari solet, & potestas secularis velit, vt prædicetur, cui nam obediet Prædicator Regularis? Puto, quòd in hoc casu obediendum sit potestati seculari. Nam cum Trident. sess. 24. c. 4. de reform. præcipiat, vt prædicetur ad populum, saltem omnibus Dominicis diebus, & festis solemnibus, tunc videtur potestas secularis executrix dicti decreti Concilij, per concessionem particularem Pij V. de qua Portel. in dub. reg. verb. Prædicatores, num. 13.

16 Ad 5. R. nequaquam admitti posse, cum id prohibeatur expresse in Trid. sess. 5. de refor. cap. 2. vbi dicitur. *Caueant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui, cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam Religionum suarum viuunt, in sua ciuitate, vel diœcesi prædicare permittant.* Quare apostatæ, vel fugitiui admittendi non sunt ad prædicandum. Ita Rodriq. tom. 3. q. reg. q. 32. art. 9. & dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 22. vers. Circa 1. quòd Religiosi prędicantes absque licentia suorum Prelatorum, sunt ipso facto excommunicati. Vnde scienter illos admittentes ad tale munus, vltra peccatum mortale, incurrunt etiam pœnas contra fautores excommunicatorum.

17 Noto 7. circa eamdem constitut. 2. Sixti IV. quòd num. 22. dicebam, decretum Concilij Trident. sess. 6. cap. 3. de reform. quo conceditur Episcopis facultas puniendi Regulares delinquentes, si extra claustra degant, (quæ potestas fuit illis confirmata ab Vrbano VIII. vt patet ex eius constit. 10. §. 3. tom. 2. nostr. priu.) non intelligi de Regularibus degentibus extra claustra cum licentia Superiorum. Atque ita fuisse declaratum à Sacra Congr. refert Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 105. num. 16. & Camp. in diuers. iur. rubr. 12. cap. 13. num. 22. fin. Chokier de consecr. eccles. p. 2. q. 102. n. 7. Neque etiam intelligitur de ijs Regularibus extra claustra degentibus absque licentia, quos ad Religionem reducere procurant Prælati regulares. Nam tunc licèt extra obedientiam sint, cum tamen procurent eos ad obedientiam reducere, signum est, quòd eos non deseruerunt, nec à sua iurisdictione eiecerunt, & quòd ouem deperditam, & infirmam reducere, & sanare curant: vnde tenentur tunc Episcopi Prælatos Regulares adiuuare ad eos reducendos in suum ouile. Prædictum itaque decretum meo videri intelligitur solùm de ijs Regularibus, qui extra claustra viuunt absque licentia suorum Prælatorum, & quos Prælati tanquam infectas oues, ne aliàs inficerent, expulerunt, & de quibus, non habentes spem emendationis, nec curant, nec volunt ad Religionem reducere, qui, cum non sit iustum vt sine Prælato viuant, subduntur Episcopis.

18 Noto 8. circa eamdem constitut. Sixti IV. num. 27. quòd licèt Episcopus immediatè possit post constitut. Gregor. XV. de exempt. priuil. punire Parochum regularem delinquentem circa munera parochialia, non potest tamen eum punire, si delinquat in aliquo ad parochiam non pertinente, sed tunc punitur à suo Superiore, vt patet ex dicta constitut. §. 9. ibi, *contra delinquentes in tali cura,* & ita fuisse declaratum à Sacra Congr. Concilij refert Riccius 1. p. praxis, decis. 736. num. 2.

19 Noto 9. circa eamdem constitut. nu. 28. quòd per decretum Concilij Trident. sess. 7. cap. 14. in nullo casu possunt Regulares intra claustra degentes coram locorum Ordinarijs conueniri. Ita Camp. in diuers. iur. rubr. 12. cap. 13. nu. 29. Tambur. to. 1. de iur. Abbat. disp. 15. quæst. 7. nu. 10. quod tamen defectu iustitiæ possint conueniri coram Episcopis, dicunt Barb. de pot. Episc. p. 3. alleg. 105. n. 67. Tambur. loc. cit. n. 43. modò tamen facilè adiri non possit Summus Pontifex, vel ipsorum Conseruatores.

20 Noto 10. circa eamdem constitut. 2. Sixti IV. num. 44. me ibi dixisse, quòd Mendicantes habent licentiam confessiones audiendi à Papa, mediante approbatione Episcopi; & DD. ad hoc ibi adductis addendi sunt, Gloss. in cap. Si Episcopus, verb. Item tertiò, de pœniten. & remiss. in 6. Portel in addit ad dub. reg. verb. Licentia, num. 4. Henriquez lib. 6. cap. 6. num. 5. & 6. Vasq. tom. 4. in 3. p. q. 93. art. 3. dub. 3. num. 2. Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 28. sect. 4. num. 22. Confett. in summ. priuileg. Mendic. tit. 17. cap. 5. vers. Septima. Graff. in append. suar. decis. lib. 2. cap. 5. num. 15. Beia 4. p. casuum, cas. 20. vers. Non placet mihi Io. Suar. in enchiridion. lib. 5. verbo Confessor, versu Confessores Regulares. Ex quo eliciebam, quòd approbatio data Regularibus ab Episcopis ad audiendas confessiones ad beneplacitum, non poterat ab Episcopis reuocari, cum habeat vim sententiæ: Et DD. ad hoc ibi adductis adde Portel loc. cit. Coninc. disp. 8. de sacr. pœnit. dub. 7. num. 59. Filliuc. tom. 1. tract. 7. cap. 9. nu. 267. qui id colligit ex cap. Accepimus, de ætat. & qualit. ibi *nisi forte*, &c. Colligitur etiam ex cap. Si delegatus, de offic. deleg. in 6. citari etiam potest Bart. in leg. De pupillo, §. Si quis ipsi Pistori, n. 13. ff. de nou. oper. nunc. quatenus ait, quod quæ conceduntur ad beneplacitum, in dubio censentur perpetua. Quod si nihilominus Episcopi reuocarent absque causa legitima, & ad sacramentum pœnitentiæ pertinente, dicebam, non teneri confessarios Regulares obedire. Quod nunc confirmo ex const. 26. Leonis X. §. 6. tom. 1. nostr. priuil. vbi hæc formalia verba habentur *Confitentes Regularibus indebitè ab Episcopis recensatis, constitutione, quæ incipit Omnis vtriusque sexus, quod ad confessionem dumtaxat, satisfecisse censeantur*; clara enim est consequentia, Si validè his confitentur pœnitentes; Ergo validè illis ministratur pœnitentiæ sacramentum. Quòd etiam asserit Io. Sua-

rez loc.cit.Sed hęc iam claudicant,propter constit.Vrbani VIII.de qua hic supra, num.9. Et tandem in fine numeri 45. addebam, quòd Regularis approbatus ad confessiones audiendas, licèt exeat à loco approbationis,etiam per longum tempus, dum tamen reuertitur, non indiget noua approbatione. Ita Nauarr. in man. cap.27.nu.226.Camp.in diuers.iur.rubr.12. cap. 13.nu. 68. Quod tamen intelligo, dum viuit Episcopus, qui approbauit,vel,si est mortuus,dum successor circa hoc sacramentum nihil innouauit, sed confirmauit omnia facta à suo prædecessore,approbando ad confessiones, quos approbauit prædecessor.

21 Quæres primò, Quid sentiendum, quando Episcopus absque causa rationabili limitat approbationem Regularibus ad certum oppidum, vel locum,seu casus, vel prohibet audire fœminas? ℞. Henriq. lib.6. cap.6.num.8.Cruz de stat.relig.lib.2.cap. 6. concl. prima, dub.3. quòd talis restrictio debet intelligi rationabiliter, vt scilicet locum habeat quantùm ad iurisdictionem ab Episcopo delegatam, non quantum ad eam, quam habent Regulares ex priuilegio Papæ, vt v. g. quòd possint, quando terra, aut mari iter faciunt, confessiones audire, si sint ab aliquo Episcopo approbati.Sed certè,si Regulares indebitè recusati,possũt nihilominus confessiones audire, vt dictum est numero præcedenti,ita eodem modo dicendum est,si indebitè sint restricti, cum præsertim facultatem, & iurisdictionem confessiones audiendi habeant,vt dixi,à Papa, & Episcopi nudum ministerium circa hoc exerceant. Et quod limitationes quò ad locum,v.g.in proprijs ecclesijs, non valeãt, constat ex priuilegio Pauli 4. quod refert Portel in addit.ad dub.regul.verb.Sacramenta,vbi expresse concedit,quòd quouis tempore possint ægrotis sæcularibus extra suos conuentus sacramentum pœnitentiæ ministrare. Atque ita cum multis id docet Fagundez in 2.præcepto Ecclesiæ.lib.7.cap.2.num. 16. & num.15. probat,quòd si Episcopi ex odio nolint viros planè idoneos regulares ad examen admittere, cum eis à suis Prælatis debitè præsentantur,possunt nihilominus per Prælatos ad confessiones admitti. Vide Dianam tom.3.tractat.2.resol. 25. vbi citat Villalobum in sum.tom.1.tract.9.diffic.53.nu.2. nobiscum sentientem,qui num. 5.asserit,vt refert idem Diana ibid.resol. 27.quòd non possunt Episcopi successores suspendere omnes licentias confessiones audiendi datas Regularibus, sed solùm possunt suspendere aliquos cum vrgenti causa.

22 Quæres 2. An, si Episcopus limitet approbationem Regularibus ad certum tempus, eo elapso, absque noua approbatione, vel confirmatione, possint validè, & licitè confessiones audire? ℞. affirmatiuè. Cum enim iurisdictionem non habeant ab Episcopo, sed à Papa, cuius iurisdictio limitari non potest ab inferioribus, statim ac Episcopi ministerium suum expleuerint approbandi, non habent se amplius immiscere cum Regularibus in isto puncto. Atque ita Mirand.to.1.man.q.45.ar.10.concl.2. Confett. in sum. priuil. Mendic. tit.17.cap.4.vers. finem: Sorbus in comp. verb. Absolutio quò ad Fratres, & seculares, in fine, vers.Ex quo infertur,pag. mihi 63.Nau.in man.cap.27. n.264.Portel in dub.regul. ver.Confessor regularis,n.3. Vide Naldum in sum.verb. Absolutio à peccatis,nu.7. Sed hæc iam vacant propter const.citatam supra,nu.9. Si autem Regulares examinati, & admissi essent iuuenes,& non ita idonei,possent Episcopi eos limitatè approbare pro certis personis,vel locis,& si Episcopi bono zelo ducti,ad tenendum aliquos confessarios regulares semper exercitatos in studio, eos admitterent ad annum, tunc etiam obedire tenerentur, sed quando sine causa tales restrictiones imponerent, puto quod non. Quomodò autem cognoscatur, Episcopum tales restrictiones apponere absque causa,dixi tom. 1. relig. q.1.cap.21.§.2.vers.Sed inquies:scilicet quando omnes doctos, & minùs doctos eodem modo admittit: deinde quando non eodem modo se gerit cum Regularibus, ac cum Presbyteris secularibus, vel non eodem modo cum omnibus Regularibus se gerit: & denique,vt aduertit Fagundez loc.cit.n. 16. quando contra Religionem iurgia, aut conuicia iacit, si institutum Religionis vituperet, si Religiosis publicè, aut secretò detrahit. Pro hoc puncto, quòd admissi ad tempus, eo transacto, possint confessiones audire absque noua confirmatione. vide Bariolam consil.1. qui tenet contra nos, quæ opinio in praxi securior est, & ad tollendas lites aptior.

23 Sed quid, si Episcopus approbando confessarium regularem,diceret, Approbo pro tuis ecclesijs, & pro alijs de licentia Parochi, si Parochus contra diceret, possetne confessarius,non obstante illa contradictione, confessiones audire? ℞. affirmatiuè Tambur. de iur. Abb.tom.2.disput.6.q.13.num. 2.vbi alios citat.Et ratio est. Quia regularium confessariorum iurisdictio pendet à Papa, qui est supremus dominus omnium ecclesiasticorum,vnde illa restrictio est indebitè apposita,& sine ratione à Parocho facultas petita denegatur;id tamen passim fieri non consulo, ad tollendas lites, & ne Parochi conquerantur.

24 Hic vnum monendos esse duxi Dominos Episcopos, quòd approbare Regulares ad confessiones audiendas, non est gratuitum munus, sed est opus iustitiæ, quod Episcopus debet Regularibus impendere, per decreta Conciliorum, Clem. Dudum, de sepult. Trid.sess.23.cap.15.de reform.Quare tenentur idoneos sub pœna peccati mortalis approbare.Nam ferre sententiam, quòd aliquis idoneus non sit ad aliquam actionem, cum tamen sit idoneus, iniustitia est proximo præiudicialis in re graui. Atque ita docent Suarez tom.4.in 3.disp.28.sect.4.num. 22. Coninch. disp.8. de Sacr.dub.7. num.49. vers. Patet quinto. Sed quid dicemus de illis Episcopis, qui hac facultate vtuntur, seu potius abutuntur, ad iniurias sibi illatas vindicandas, seu potius ad iniurias gratis Regularibus inferendas, seu ad vlciscendum Regulares, quoties hi in omnibus,& per omnia,per fas, & nefas illis non obsequuntur? vnde cum petunt aliquid à Regularibus, quod hi per suas constitutiones facere nequeunt, statim eos priuant confessionum audientia, & quos volunt, admittunt,& quos nolunt,excludunt,nullo habito respectu,an sint idonei, necne. Ex quo duo sequuntur grauissima incommoda,perniciem gregi Domini afferentia, quibus vellem per Superiores prouideri; ad hoc enim hic indico. 1. est, quòd cum viri regulares probi curias non sequantur, gratiam Principum non venentur, sola gratia Dei contenti, isti, qui apti essent huius Sacramenti ministri, cum gratiam aliquorum Episcoporum (saluis quamplurimis sanctissimis) non habeant, non admittuntur; admittuntur autem peruersi, & discoli, qui fauoribus externis ad id aspirant:cui malo quandoque prouidere non possunt Prælati regulares, ne suas ecclesias ministris huiusmodi spolient. Secundum incommodum est, quòd plerique non boni religiosi videntes, quòd acquiritur ista approbatio per fauores, literas negligunt, & fauoribus acquirendis student,& peiora quandoque faciunt, ne semel admissi iustè priuentur, imaginantes in hoc sibi quò ad honorem præiudicari, seu potiùs desiderio obsequendi filijs spiritualibus, quos sine teneritudine relinquere non possunt. Prætereo multa, quæ manu longa Prælaturæ experientia tetigi, ne has membranas cum scandalo lectorum inquinem.Quid, inquam, de his dicendum; Dicant alij. Ego scio, quòd propter multo minora his Sanctissimi Pontifices tot priuilegia, & exemptiones Regularibus concessere.

25 Aduertãt hic etiam Examinatores Episcoporum, quòd sicut peccant mortaliter admittendo ad confessiones audiendas personas non idoneas, & rei sunt omnium peccatorum, quæ ab istis in exercitio confessionum admittuntur, vt dicebat bene Petrus Damian. lib.2. epist. epist.3. versu, Sed hoc est prætereundum,

nam

nam quisquis ecclesiam Dei non regulariter, sed potentialiter ordinati, in promouentes caput omnia illius, qui promotus est, mala redundant; (& infra.) Alienis quippe peccatis communicare conuincitur, qui indignum, & improbum, atque ideo cupidum ad regimen promouere non veretur. Ita etiam peccant mortaliter, si ex odio, vel alia passione aliquem idoneum non admittant; priuant enim ecclesiam idoneis ministris, ipsosque ministros reprobatos contristant, valdèque lædunt in existimatione. Et aduertant etiam Domini Examinatores, quòd plus potest asinus proponere, quàm philosophus soluere. Ex quo colligant, quòd si examinati, qui parati, & imparati ad omnia accedunt, multum perturbati, vt solet, non respondeant præcisè ad mentem examinantium, qui punctis propositis priùs benè studuere, modo capacitatem ostendant, non sunt statim eijciendi, sed animandi, adiuuandi, & hilari vultu fouendi, & circa alia examinandi. O charitas sancta, Beati, qui te charam habent? Scient etiam Examinatores, peccare se omninò mortaliter, si examinandos præmoneant de punctis, de quibus in examine eos interrogabunt, fraudulenter enim exercēt officium sibi commissum. Verùm si aliàs examinandi essent euidenter idonei, & præ timore, vel alia naturali verecundia, aspectu Examinatorum turbarentur, non putarem mortaliter peccare, qui huiusmodi de punctis præmonerent. Ita Nauarr. de orat. misc. 41. num. 1. & 2. & addit nu. 3. quòd Examinatores peccant etiam illis modis, quibus iudices ecclesiastici, de quibus in cap. 1. de sent. & re iud. in 6. sic dicitur. *Caueant ecclesiastici iudices, & prudenter attendant, vt in causarum processibus nihil vendicet, odium vel fauor vsurpet, timor exulet, præmium, aut expectatio præmij iustitiam non euertat, sed stateram gestent in manibus, lances appendant æquo libramine.*

26 Aduerte etiam circa Examinatores ex Ledesma 2. p. sum. tract. 7. cap. 2. concl. 7. diff. 13. à pag. 250. quod in concursu beneficiorum Examinatores tenentur semper proponere Episcopo digniores, sunt enim instrumenta conferendi dignitates, quæ solis dignioribus debentur; durant verò ipsi examinatores synodales vsq; ad nouam synodum, sic Ledesm. cit. concl. 8. dub. 1. Franciscus Leo in thes. for. eccl. p. 2. c. 3. num. 25. etiamsi interim contingat, mori Episcopum, Ledes. dub. 2. quia sic habet consuetudo. Mortuis verò Examinatoribus synodalibus, potest Episcopus alios eligere extra synodum de consensu capituli, & cum illis de ecclesia parochiali vacante prouidere iuxta decretum Clem. VIII. quod referunt Franciscus Leo in thes. loc. cit. & Garcia de benef. p. 9. c. 2. num. 72. Imo Riccius in praxi, p. 1. decis. 418. de mente Rotæ videtur sentire, quòd id possit Episcopus facere per se ipsum absque consensu capituli. Possunt item in Examinatore eligi Regulares tales dignitates habentes, v. gr. Corrector localis, Ledesm. diff. 3. & ita etiam habet consuetudo. Sed contrarium, quòd scilicet non possint eligi talem habentes dignitatem, ait Barbos. de offic. Parochi, p. 1. cap. 2. num. 56. fuisse determinatum à Sacra Cōgreg. Concilij, quę declaratio tamen potest intelligi, vbi talis consuetudo non est. Et pro Examinatoribus vide eumdem Barbos. ibid. à num. 54. vsque ad 94. & num. 75. ait, quòd non possint eligi in Examinatores, siue sint Clerici seculares, siue regulares, qui non sunt Doctores, seu Magistri, aut licentiati in Theologia, modò tales extent in diœcesi; quòd si non extent, magis idonei eligendi sunt; & num. 56. ait, quod ad hoc, vt Examinator dicatur probatus à Synodo, debet habere dimidiam partem suffragiorum eorum, qui vocem habent in Synodo. Sed quid; si Synodus sit per aliquos corrupta, nec velit ex odio vllum Regularem, quantumuis euidenter idoneum, in Examinatorem admittere, sed postulet minùs idoneos, modò Regulares non sint? Tunc puto, quod, non obstante Concilio Trident. sess. 24. de reformat. cap. 18. possit solus Episcopus cum consensu; seu potius consilio capituli, imò & absque eo, ex se solo dumtaxat sibi bene visos & idoneos Regulares in Examinatores eligere, præsertim si Synodo fuerint ab ipso propositi. Moueor; Tum quod malitijs hominum non est indulgendum, iuxta l. In fundo, §. penul. ff. de rei vendic. Tum quòd si iuxta declarationem Concilij, quam refert Ioan. Suarez in Enchir. verbo Papa, ad confirmanda decreta Synodi Diœcesanæ non requiritur consensus Cleri, sed sufficit consensus capituli, imo neque huius consensus requiritur, sed sufficit solius Episcopi, vt docet Castrus Palaus tom. 1. op. mor. tract. 3. disp. 5. p. 2. §. 2. num. 11. ad 4. neque etiam consensus Cleri, aut capituli requiretur ad constituendos Examinatores. Tum quia potest Episcopus, inconsulta Synodo, constitutiones synodales, si id viderit expedire, abrogare, vt probat Palaus loc. cit. num. 10. ex Nauarr. Azor. Sanch. Barb. nam Clerici, & Parochi in Synodo congregati non faciunt constitutiones, sed solum præbent consilium ad illas faciendas, non ex necessitate, sed ex vtilitate, & conuenientia, vt prudentius Episcopus procedat. Tum quod solus Episcopus Synodum subscribit, vt Palaus loc. cit. n. 11. ad primum, ergo potest solus, Synodi malitiæ resistendo, Examinatores à se propositos, & à Synodo recusatos constituere. Ad Concilium Trid. dicitur, quod non requirit ad constituendos Examinatores consensum Cleri, sed solum, quod illi satisfaciant, & ab eo probentur., idest quod ab eo acceptentur; sicut etiam populus legem Principis acceptat, ab eo tamen Princeps non necessario dependet neque in constitutione legis, neque in illius abrogatione, vnde non dicit Concilium quod Examinatores eligantur, vel cōstituantur à Clero, sed solum quod ab Episcopo propositi, à Clero acceptentur. Ex quo non sequitur, quod si Clerus Examinatores ab Episcopo propositos probare noluerit per hoc reprobati existant; nam si Clerus votum decisiuum haberet in Synodo, & ab illa dependeret, contra dicta. Sufficit ergo ad hoc vt aliquis in Examinatorem sit constitutus, quòd sit ab Episcopo propositus in Synodo, quod Trid. necessario requirit, siue deinde hæc illum acceptet, siue non, nihil refert, quia Episcopus in illis constituendis à Synodo non pendet, vt dixi, & quia potestas Episcopi à iure diuino deriuat. Quæ doctrina habet semper locum, & præcipuè in casu proposito, quando per sordes Regulares, quos Tridentinum admittit, reprobantur. Pro huiusmodi Examinatoribus vide Concilium Tridentinum, sess. 24. de reform. cap. 18. Barb. de potest. episc. p. 3. alleg. 60. à num. 48. & in addit. ad dictam alleg. pag. 887. Massobr. in praxi habendi concursum, à requisito 12.

27 Noto 1. circa eamdem 2. const. Sixti IV. post nu. 57. quòd Greg. XIII. declarauit per suam constit. Exposcit, quam refert Quaranta in summ. bull. verb. Præcedentia, quòd in processionibus illi Fratres mendicantes præcedere debeant, qui sunt in quasi possessione, seu iure præcedendi; si verò id constare non possit, illi præcedant, qui sunt in loco antiquiores, & priores, quæ prioritas attenditur, etiamsi esset solùm vnius diei imò vnius horæ, vel quadrantis, imò etiam puncti, vel momenti, vt probat Riccius 2. p. praxis, resol. 103.

28 Et aduerte, quòd ista præcedentia inter Mendicantes intelligitur in diuersis Religionibus. Vnde si controuersia esset inter fratres eiusdem Religionis, v. g. inter Capuccinos, & Conuentuales, tunc deberent præcedere, qui fuerunt 1. instituti, & approbati, vt iure communi statuitur, Gloss. in cap. Quorumdam, verb. Prædicator, de elect. in 6. Cassanæus in catalog. glor. mund. p. 4. cōsid. 52. verb. Ergo modo; priuilegiati enim quando nullum ex vtra parte apparet speciale statutum, iure communi vtuntur, & sic Conuentuales præcederent Capuccinos etiamsi Capuccini prius fuissent in loco, quàm Conuentuales. Ita in terminis Riccius loc. cit. resol. 101. num. 1.

29 Aduerte etiam, quòd si in aliquo loco esset

consuetudo, quòd Regulares non accederent ad aliquas processiones, etiam publicas, non possent ad id cogi per Episcopum, vt v. gr. hic Genuæ, vbi adest consuetudo non accedendi ad processiones Rogationum, quæ tamen publicæ, & vniuersales sunt,& præceptę in cap. Rogationes de consecr.d.3. Atque ita declaratum fuisse à Sacra Congreg. Rituum, testatur Campan. in diuers. iur. rub. 12. cap. 13. n. 118. Nec similiter tenentur accedere, si processiones instituantur ex leui causa, idest, non communi. Cokier de exemp. p. 2. q. 45. num. 109.

30 Noto 12. circa eamdem 2. const. Sixti IV. n. 61. quod Ordinarius in casu, quo Regularis notoriè delinquens non puniretur ab illius Superiore priusquàm ipse deueniat ad prædicti Regularis punitionem, debet saltem summariè probare ipsum notoriè deliquisse; & cum scandalo, nam alioquin sententia sua, quæ super notorio fundari debet, esset nulla. Ita Bart. & Bald. in leg. Præscriptione, C. Si contr. ius, vel vtil. publ. Innoc. in cap. Super literis de rescript. Felin. in c. Si clericus, de for. comp. Riccius 1. p. praxis, decis. 654. nu. 2.

31 Aduerte autem circa hoc punctum quasdam declarationes factas à Sacra Congreg. Concilij anno 1625. sub die 19. Septembris, quas refert Barbos. in addit. ad 3. p. de potest. Episc. alleg. 105. nu. 20. quarum I. est. An Episcopus, statim habita notitia delicti, possit capere informationem, & illam ad Superiorem Regularis delinquentis mittere, vt nequeat de eodem delicto ignorantiam præsumere? Congregatio respondit, posse. Per id tamen non intelligas, posse Episcopum processum Iuridicum contra dictum Regularem formare, sed solùm posse summariam facti informationem capere, eamque Superiori regulari mittere, ad hoc, vt hic facti informationem habens, possit contra suum subditum iuridicè procedere. Ita Aldrete de disciplina relig. cap. 3. num. 39. II. declaratio, An sufficiat, quod Episcopus vnica vice Superiorem regularem moneat, eique terminum præfigat ad castigandum subditi delictum, an verò necesse, sit, quòd duabus, vel tribus vicibus instet? Congregatio respondit, satis esse, vt Episcopus semel instet Superiori regulari, eique tempus præfigat, ad eiusdem Concilij præscriptum. Sed nihil malè faciet Episcopus, si in casu negligentiæ instet 2. & 3. magis enim iuri communi se conformabit; nam verbum Instare quamdam importunitatem importat, vt notat Aldrete loc. citat. num. 37. ex Bald. in leg. eos, §. Apostolos, num. 3. C. de appell. III. declaratio circa id, quòd requiritur in eod. cap. 14. Concilij, sess. 25. de reform. vt Prælatus regularis certiorem faciat Episcopum de punitione intra tempus ab eodem illi præfixũ. An sufficiat, quòd Superior regularis ad Episcopum mittat copiam sententiæ, an verò debeat remittere acta omnia super delicto actitata, ad effectum, vt Episcopus videre possit, si in hoc adimpleta fuerint verba Concilij. Cõgregatio respondit, non sufficere, vt Superior regularis Sententiam, aut etiam acta ad Episcopum transmittat, sed opus esse, vt de punitione ipsa, & sententiæ executione Episcopum certiorem faciat. Quod intellige, si Episcopus postulauerit de prædictis certiorari. IV. declaratio. Dubitatur, An quod conceditur Episcopo in præfato capite super Regulari, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea cum scandalo delinquit, intelligatur etiam, cum delictum commissum fuerit intra ecclesiam, vel claustra? Congregatio respondit, facultatem Episcopo attributam in Regulares notoriè, & cum scandalo extra claustra delinquentes, vendicare sibi locum etiam cum Regulares notoriè, & cum scandalo intra ecclesiam delinquunt; non ita, si intra claustra. Si autem intra ecclesiam delinquat Regularis absque scandalo non potest ab Episcopo puniri.

32 Si quæras, An Prælatus Regularis cum solo processu ab Episcopo formato circa notorium delictum sui subditi, possit ipsum punire, an verò debeat per se ipsum alium processum facere? ℞. Posse Prælatum regularem cum solo processu Episcopi delinquentem punire, supposito quòd Episcopus per dictam declarationem Congreg. acquisierit facultatem processum iuridicum formandi, vt contendunt aliqui; non enim est nouum, vt Iudex cum processu ab alio Iudice formato, delinquentem puniat, vt patet quando iudex ecclesiasticus Clericum degradatum iudici laico puniendum tradit. Atque ita Portel in addit. ad dub. regul. verb. Punitio Religiosi. Si tamen per dictã declarationem non est tributa Episcopo facultas sumendi nisi solam summariam facti informationem, vt dictum est, tunc, cum processus ab Episcopo formatus, non sit iuridicus, vtpotè factus à iudice incompetente, non poterit Prælatus cum eo solo delinquentem punire. Atque ita existimant Rodriquez in resol. regul. resol. 62. nu. 8. Vt vt sit, numquam tenetur Prælatus regularis cum processu Episcopi subditum delinquentem punire.

33 Noto 13. circa eamdem constit. 2. post num. 81. quòd in Ordine nostro, qui prius in Religione recipitur; præfertur alijs iuxta cap. Statuimus, de maior. & ob. cap. Si quis, de elect. in 6. ibi, [Is, qui primo.] Sed quid, si duo reperti fuerint recepti eodem die? Tunc dico, attendendum esse ad horam diei. Riccius 2. p. praxis, resol. 101. nu. 2. & si reperti fuerint recepti eadem hora, tunc attendendum est ad quadrantes horæ. Et si reperti fuerint recepti eodem quadranti, attendendum est ad momenta, vt Gloss. in cap. Duobus, de rescript. in 6. Et aduerte, quòd hora habet quatuor quadrantes, seu puncta, singuli autem quadrantes habent quindecim momenta, seu minuta, vt Riccius loc. cit. resol. 103. n. 2. Sed quid, si aliqui reperiantur recepti eodem die, hora, & momento. Tunc dico quod debet attendi ordo qualitatis, iuxta textum in l. 1. C. de consul. lib. 12. leg. 1. in fine, Cod. qui accusari possunt, cap. Placuit, el primo d. 18. Gloss. in cap. Statuimus, d. 61. Tiraquell. in præfat. de iur. primig. nu. 215. & sic per Superiorem determinabitur genitura illi, qui fuerit, vel doctior, vel religiosior, vel senior. Quòd si nec hoc discerni possit, ad vitandas lites, statuet Superior quicquid sibi fuerit placitum, secundùm prudentiæ regimen.

34 Quæres. Quidam Regularis factus Episcopus, deinde episcopalem curam fastidiens, Episcopatui renunciat, & ad Religionem reuertitur, nullo sibi seruato titulo. Quæres, inquam, quem locum obtinebit in Religione, & an tempus, quo in Episcopatu permansit, debeat in eius professione computari? ℞. quòd debet ei dari locus immediatus post Prælatum, etiamsi alij sint ipso antiquiores, ob reuerentiam primæ dignitatis; arg. leg. fin. ff. de Decur. arg. leg. Seruos, C. de qu. Colligitur ex Io: Andr. cap. Cum ad monasterium, nu. 21. de sta. monach. Ita Petrus de Baysio in direct. elect. p. 1. cap. 30. nu. 8. Nec potest esse dubium, quin debeat in eius genitura computari tempus, quo in Episcopatu fuit, cum in Religione dicatur esse Monachus. qui est extra de licentia Superioris. Vnde etiam tom. 1. Relig. q. 1. cap. 27. concl. 8. dixi, quòd damnatus ad triremes, si finito suo tempore, ad Religionem reuertatur, non amittit genituram.

35 Noto 14. circa const. 4. einsdem Sixti, quòd nu. 10. dixi, posse Prælatos regulares absoluere suos subditos à casibus Bullæ Cœnæ, & DD. ibi ad hoc adductis adde Molfesium 1. par. sum. tract. 7. cap. 21. nu. 19. & 20. Vegam 1. p. summ. cap. 49. casu 1. Llamas 4. p. meth. cap. 3. §. 8. Portel in addit. ad dub. regul. verb. Abbas, nu. 10. Potest etiam citari Naldus in summa verbo Reseruatio, vers. Et cum de hac; quatenus ait, Sacram Congr. declarasse decretum Congreg. de reseruatione quinque casuum prohibere absolutionem, quò ad seculares tantùm, non quo ad regulares.

36 Et in confirmationem huius sententiæ reperi in archiuio nostro Romano apud P. Zelosum speciale priuilegium nobis Minimis cõcessum, quod sic habet:

Ad

Ad instantiam deuotorum vestrorum pauperum Fratrum Minimorum humilis supplicatio propter omnes timorata conscientia tollendos scrupulos hactenus causata. Dignetur igitur Reu. Dominus meus huiusce paruula Minimitana plantula benignus Protector, & Fautor pracipuus impetrare viua vocis oraculo à Sanctissimo Domino Nostro, vt Generalis noster per vniuersum Ordinem, Prouinciales solummodo in suis Prouincijs, quibus prasunt, necnon nostri Ordinis Zelosus, alio nomine Commissarius vocatus in Romana Curia residens, vndecumque venientes ad monasterium nostrum Romanum Fratres nostri Ordinis, vel etiam quibus commiserit, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, etiamsi tales forent, propter quas Apostolica Sedes meritò esset consulenda, etiam de contentis in Bulla Cœna Domini, demptis solummodo illis quatuor, qua pia memoria Sixtus IV. in bulla, quae dicitur MARE MAGNVM excipere voluit, pro expressis huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, possint absoluere, etiamsi absque expressa, & specifica declaratione aliquorum forsan casuum, pro quibus prataxatas incurrissent sententias, cum plerique iuris comprobentur insciy, nisi alias ipsi Fratres specificè, & nominatim fuissent per competentem iudicem declarati, denunciati, & publicati. Necnon Officiales prafati, Superiores, Zelosus, & cateri, quibus ab hac Sede istiusmodi auctoritas pro iusta, & rationabili causa, commissa fuerit, possint cum suis Fratribus dispensare, super quacumque irregularitate per eosdem Fratres suos quomodolibet aliquando contracta, etiamsi talis foret, ob quam Apostolica sedes meritò veniret consulenda, vt ipsi Deo liberius, & quietius inseruire valeant. Et posteaquam sic absoluti, & dispensati ab ijsdem fuerint, ad omnes sacros, etiam presbyteratus, ordines promoueri, ac eisdem tam susceptis, quam postmodum suscipiendis vti, & dominicum corpus conficere liberè possint: nisi tanta, & talis, & adeo enormis huiusmodi irregularitas censeretur, quòd personale voluntarium homicidium inde obsecutum foret: & tunc in tali enormi casu nullatenus iam memorati Superiores, neque etiam Zelosus, neque alij quique ab eisdem deputati cum suis Fratribus super huiusmodi tanta irregularitate dispensare possent. Et ista in foro conscientia duntaxat de gratia speciali concedi exposcimus. Laurentius miseratione diuina Sacrosancta Romana Ecclesia titul. Sanctorum quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis. Vniuersis, & singulis prasentes nostras visuris, lecturis, pariter, & audituris fidem facimus, & attestamur, qualiter S. D. N. Leo diuina prouidentia Papa Decimus hodierna die ad intercessionem nostram concessit viua vocis oraculo Fratribus pramemoratis omnia, & singula in supposita supplicatione petita, & contenta iuxta eius tenorem, & continentiam. In quorum fidem prasentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, ac sigilli nostri parui impressione muniri mandauimus, Datum Roma in Palatio Apostolico, die vltima mensis Martij 1515. Pontificatus prafati S. D. N. anno tertio. Ita est. Laurentius Cardinalis Sanctorum quatuor, Petrus Stella Secretarius mandato.

37 Ad illud argumentum, quod erat fortissimum contra hanc sententiam, quòd scilicet singulis annis in die cęnæ hæc priuilegia reuocentur, dupliciter respondi in dicta constitut. 4. Sixti Quarti num. 14. & 15. Nunc addo 3. quòd reuocatio priuilegiorum, quę fit in die Cœnæ, intelligitur de casibus publicis, non de secretis. Nam cum deceat priuilegium principis esse mansurum, frustra Religiones priuilegiorum confirmationem peterent à Summo Pontifice, si statim illa singulis annis debent reuocari. Atque ita Sosa apud Portel in addit. ad dub. reg. verb. Abbas, nu. 10.

38 Sed nouissimè exijt decretum Sacræ Congreg. sub hac forma. *Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium praposita censuit, per confirmationes priuilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Sacr. Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam reuixisse priuilegia, prius ab eodem Concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta, si qua habebant, absoluendi à casibus contentis in bulla, qua in die Cœna Domini legi consueuit, vtpote sublata per annuam ipsius bulla publicationem, vires, aut robur acquisiuisse ex subsequentibus priuilegiorum confirmationibus; Ac proinde Regulares cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti, etiam necessario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim priuilegiorum, aut confirmationum huiusmodi, quas vel hactenus obtinuerant, vel deinceps fortè obtinebunt, posse quemquam absoluere ab eisdem casibus in Bulla Cœna, aut Ordinario loci reseruatis, ac, si secus egerint, absolutiones nullas, atque irritas fuisse, ac foret. Ab alijs verò casibus, & censuris Sedi Apostolica reseruatis, si quidem Regulares habeant à Sede Apostolica absoluendi facultatem, illam extra Italiam minimè sublatam fuisse, ijsdem Sacr. Congregationis decretis hac de re editis iussu San. mem. Clem. VIII. Quam Sacra Congregationis sententiam Sanctitas sua ad se relatam approbauit, mandauitque ab omnibus, ad quos pertinet, inuiolabiliter obseruari. Roma 17. Nouemb. 1628. F. A. Card. S. Onufrij. Prosper Fagnanus Secr.* Sed hoc decretum videtur intelligendum, vt alia, nimirum vt prohibitio absoluendi sit in ordine ad seculares, non in ordine ad Regulares, & in dubio semper pronunciandum est, quòd priuilegia non sint reuocata, vt Grat. discept. for. to. 5. cap. 893. num. 57. qui id multis probat. Chokier de confer. eccles. q. 102. nu. 2. Censeo tamen semper standum esse stylo Curiæ.

39 Noto 15. quod eadem constit. 4. nu. 28. dicebam, quòd confessor idoneus pro Prælato poterat non esse idoneus pro alijs. Atque ita docent Nauar. in man. c. 4. num. 4. Gutier. canon. qq. cap. 27. nu. 18. 19.

40 Hic quæres, qua pœna puniatur confessarius audiens secularium, vel etiam Fratrũ confessiones absq; licentia, & approbatione Superioris? ℞. In Ordine nostro talis debet priuari per biennium audientia confessionum, vel grauiùs puniri ad libitum Prælatorum, vt statuitur in Correct. n. 79. sed cum grauissimum sit hoc delictum, vt constat ex Trid. sess. 23. de refor. c. 15. & sess. 14. cap. 7. de sacr. pęnit. vbi nullius momenti dicitur absolutio, quam sacerdos in eum profert, in quē ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem, ideo in cap. Placuit, de pęnit. d. 6. tales debent perpetuò suspendi potestate habituali, quam in sacerdotio receperunt, confessiones audiendi. Et Regulares, vtpotè inobedientes alijs pęnis secundum suas constitutiones, vel arbitrio Prælatorum puniri debent. Aldrete de discip. relig. lib. 2. cap 19. §. 2. nu. 10. Riccius 1. p. praxis, decis. 644. Quibus eisdem pęnis subiacent hi, qui audiunt confessiones eorum, v. gr. Clericorum, vel Oblatorum, qui habent confessorem à Superiore assignatum. Est enim tunc absolutio nulla perinde, ac si secularium confessiones absque approbatione Episcopi audissent. Atque ita Confett. in sum. n. priu. Mendic. tit. 17. cap. 7. Aldrete nu. 12. Peregrinus in constit. Cler. reg. p. 1. c. 9. lit. C. §. 6. Portel in dub. reg. verb. Nouitij absolutio nu. 36. licet contrarium doceat Diana to. 3. tract. 2. de dub. reg. resol. 5. Quibus verò pęnis subiaceant, qui non ordinati Sacerdotes missas celebrant, aut confessiones audiunt, vide tom. 2. nostr. priuil. in const. 9. Pauli V. nu. 22. & Aldrete nu. 14. & 15. Præterea sciendum, quod præsumentes absoluere à casibus Papæ, vel Episcopo reseruatis absque legitima facultate, sunt ipso facto excommunicati, & inhabiles in perpetuum ad confessiones audiendas, ac priuati officijs, & dignitatibus, iuxta decretum Congreg. de mandato Clem. VIII. anno 1601. die 9. Ianuar. quod refert Quaranta in sum. bull. verb. Casus reseru. Vide quæ dico tom. 2. Relig. q. 3. cap. 2. nu. 18. & 19.

41 Noto 16. circa eamdem 2. constit. Sixti IV. num. 43. quod dicebam Parochos non teneri admittere quæstores eleemosynarum sine literis testimonialibus

Episcoporum, quod nunc confirmo ex cap. Cum eo, de pœnit. & remiss. & docent Rosell. & Angelus verb. Quæstuarij. Aduerte tamen, quod anno 1621. exijt declaratio Sacræ Congreg. Concilij sub hac forma. *Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. Generales Procuratores ordinum Mendicantium conqueruntur, quod Fratres eorum à nonnullis Episcopis, & locorum Ordinarijs interpellantur, quominus eleemosynas quærant in ipsamet diœcesi, vbi quis illorum conuentus existit. Insuper aliquis ex ipsis etiam prohibent, quin ijdem Fratres eleemosynas in sua diœcesi extra conuentus locum, nisi per quinque, aut sex milliaria petant. Cum autem id priuilegijs Apostolicis aduersari videatur, cedatque in graue Religionum detrimentum, supplicant ijdem Procuratores, vt declaretur, an hæc fieri possint ab Episcopis, necne? Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum censuit, Fratres ordinum Mendicantium nequaquam posse ab Episcopis prohibere, quominus possint per se ipsos in diœcesibus, vbi habent conuentus, eleemosynas quærere, sed tantum, si extra loca, vbi monasteria existant, quæritare voluerint, teneri suorum Superiorum licentiam Ordinario ostendere. R. Card. Vbaldinus. Prosper Fagnanus Sacræ Congr. Concil. Secret.* Et est impressa Romæ in Typographia Cam. Apost.

Caput Tertium de addendis circa Constitutiones Iulij II.

1 Noto primò, quòd in const. prima Iulij II. n. 12. dicebam, quòd familiares Fratrum poterant absolui à confessarijs Regularium, à solo suo Prælato, non Episcopo approbatis. Atque ita docent Rodriqu. to. 1. qq. regul. q. 56. ar. 14. Tambur. tom. 2. de iur. Abbatum, disp. 6. q. 16. nu. 4.

2 Noto 2. circa eamdem const. post numerum 47. quòd fabricata noua ecclesia, ligna ecclesiæ dirutæ non sunt ad profanos vsus applicanda, vt dicitur in cap. Ligna, de consecr. d. 1. benè tamen possunt applicari in fabrica, seu vsu dormitorij, vel capituli, seu alterius loci honesti, & religiosi, non verò in vsu coquinæ, aut alterius loci sordidi, neque in vineis pastinandis, vt declarat Glossa in dicto cap. Ligna. An verò dictis lignis possint Monachi vti in coquina ad coquendos cibos, putat Portel in addit. ad dub. reg. verb. Ecclesiæ reconciliatio, num. 5. quòd non, sed solùm quod possit Sacrista ijs vti ad faciendas hostias; & idem dicit de imaginibus ligneis Sanctorum. Sylu. verb. Ecclesia 2. qu. 7. existimat, quòd sic. Sed de imaginibus ligneis sanctorum censeo, quòd non possint comburi, neque ad coquendos cibos, neque ad faciendas hostias, sed quòd debeant comburi, & cineres in sacrarium reponi, est enim grandis irreuerentia; & quod dico de lignis, intellige de alijs rebus. Nam tobaleæ, seu albæ prohibentur etiam in profanos vsus conuerti in cap. Altaris, d. eadem; vbi dicitur, quod quando sint vetustate consumpta, debent comburi, & cineres in sacrarium reponi, seu ex illis possunt fieri flores pro ornamentis altarium. An autem petijs, seu fragmentis tobalearum, &c. possimus vti ad medicanda vulnera, puto quod sic, præsertim in ecclesijs pauperibus, non tamen ad medicanda vlcera, nec alias fistulas, aut plagas ordinarias, nam ista fœdum vsum dicunt, illa non. Putat tamen Sà verbo Ecclesia, num. 2. quòd cum dispensatione Episcopi, vel Prælati regularis, possint dicta in vsus etiam profanos conuerti. Item aduerte, quòd ex vestibus alicuius dominæ non debent fieri paramenta sacerdotis, vel altaris; cap. Ad nuptiarum, iunctà Gloss. de consecr. d. 1. Sed video aliter passim fieri, iure credo paupertatis; quod potest etiam haberi fundamentum in cap. Vt calix, de consecr. d. eadem. Sed melius esset, eas vestes vendere, & ex pretio noua paramenta construere. Putat tamen Fagund. in 1. præcept. eccles. lib. 3. cap. 23. num. 23. id licitè fieri, sicut templa Deorum, quæ passim Deo consecrata leguntur.

3 Noto 3. circa eamdem const. n. 49. vbi dicebam, quòd hospitibus infirmantibus in nostris monasterijs possumus omnia sacramenta ministrare, & si decedant, eorum cadauera sepulturæ tradere, nullo Curatorum assensu requisito; quod hoc idem intelligitur de ijs nouitijs, qui nondum habitu religioso sunt induti, sed de breui erant induendi. Tum propter rationes ibi tactas. Tum quòd ij gaudent omnibus priuilegijs Fratrum, & Nouitiorum; vnde dicti nondum induti etiamsi non sint infirmi, possunt confiteri confessarijs à solo Prælato regulari approbatis, vt probat vtrumque Vech. de nouitijs, disp. 9. dub. 1. Et confirmatur; tum quia Archidiac. in c. Si quis suadente, 17. q. 4. num. 8. dicit, quòd ille, qui nullum ordinem habet, sed tantùm coronam portat, & est clericus animi destinatione, gaudet priuilegio illius canonis: ad quod etiam facit lex 4. iuncta glos. ff. de fundo dotali, vbi fundus destinatus ad dotem, dicitur ante matrimonium fundus dotalis, & inalienabilis: Tum quia Bald. in leg. Ex facto proponebatur, ad finem, ff. de hær. instit. dicit, quòd si quis legat vestes, quas habet in domo, veniunt etiam, quæ erant extra domum factæ de nouo, postquam erant destinatæ ad vsum vxoris, cui legabantur, quia videntur esse in domo propter destinationem, & propter finale propositum testatoris. Ad quod facit tex. in leg. Et si non sunt, §. Quid ergo, ff. de aur. & arg. leg. vbi appellatione argenti venit argentum aptum fabricari, licèt nondum fabricatum. Tum quia Rota decis. t. tit. de testam. in antiquioribus, tenet, quòd pro bonis destinatis ad ædificationem ecclesiæ potest peti restitutio in integrum iure ecclesiæ licet nondum sit ecclesia ædificata, sicut partus conceptus in his, quæ concernunt eius præseruationem, vt producatur in esse, gaudet priuilegio iam natorum, ad quod facit lex Prægnantis, ff. de pœnis, & l. Qui in vtero, ff. de stat. hom. Tum quia licèt laico beneficium ecclesiasticum conferri non possit, cap. In ecclesia, de inst. Gloss. tamen ibi verb. Tales, dicit, quòd potest conferri beneficium laico, qui animi destinatione clericus fieri vult. Et denique de breui accingendus in fauorabilibus habetur pro accincto; leg. penul. ff. de mil. test. Vide plura huiusmodi apud Gonzal. regul. 8. cancell. Gloss. 5. §. 7. à nu. 92.

4 Noto 4. quod in const. 2. Iulij II. nu. 3. dicebam, posse Generalem in tribus casibus ab officio deponi, quando scilicet dilapidat bona monasterij, scandalosè viuit, & regulam destruit. Quod postea reperi fuisse definitum in Concilio Later. sub Alex. p. 1. ca. 10. vt refert Crespet. in sum. cathol. fid. verb. Prior, his verbis, *Priores cum in conuentualibus ecclesijs fuerint constituti, nisi pro manifesta causa, & rationabili non mutentur; videlicet si fuerint dilapidatores, nec continenter vixerint, aut aliquid tale egerint, pro quo amouendi meritò videantur, aut si etiam pro necessitate maioris officij de consilio Fratrum fuerit transferendi.*

5 Noto 5. quod in eadem const. 2. nu. 5. dicebam, quòd quando dies electionibus faciendis statuta est, ea elapsa, electio ad Superiorem deuoluitur. Et constat ex Clem. Exiuij, §. Cæterum, de verb. signif. cap. Si compromissarius, de elect. in 6. leg. Si vnus, §. 1. ff. de pactis; leg. Imperator, ff. de postuland. Ex quibus textibus constat, quòd concessum ad tempus, post illud censetur denegatum.

6 Sed pone casum, quòd electio Prouincialis per discordiam, vel negligentiam electorum, die statuta non fiat, & sic ad Generalem deuoluatur, tenebitur ne Generalis eligere Prouincialem de corpore Prouinciæ? ℞. Si in Religione esset statutum, quòd Prouinciales non eligerentur, nisi de corpore Prouinciæ, tunc duæ sunt opiniones. Prima est affirmatiua, quando ibi reperitur idoneus; Panormit. in cap. Ne pro defectu de elect. num. 7. per cap. Cum inter Canonicos, de elect. qui addit, quod electio aliter facta esset nulla, si Fratres illius Prouinciæ reclamarent; per cap. Nullus inuitis, d. 61. Et ratio est, quia electio ad Superio-

periorem deuoluta, debet ab eo fieri cum eisdē qua-
litatibus, quibus debebat fieri à principio, vt multis
DD. adductis, probant Sigismun. de elect. dub. 7. nu. 3.
& Lauor. de elect. cap. 21. nu. 91. Boer. ad Mandag. de
elect. p. 1. c. 1. lit. D. vers. Adde. 2. sententia ait, teneri
quidem Superiorem eligere de corpore Prouinciæ, si
autem extra Prouinciam eligat, electionem non esse
nullam. Ita Gloss. in cap. Ne pro defectu, verb. Ipsius,
de elect. quam sequitur Sigism. loc. cit. dub. 106. nu. 3.
In nostra autem Religione, in qua tale statutum non
est, liberum erit Superiori ex gremio Religionis elige-
re, quem maluerit. Consulo tamen semper, vt eligat
ex eadem Prouincia, si adsint idonei; nam sic magis
conseruabitur pax, & meliùs illi Prouincię remanebit
prouisum; cognoscunt enim naturales pastores me-
liùs oues proprias, quàm extranei, qui vt discessuri
deglubunt pecus, non tondent. Collige etiam, quòd in
nostra Religione, quādo deuoluuntur ad Generalem
electiones Prouincialium, quæ fiunt in die S. Michae-
lis Archangeli, ipse potest prouidere pro toto trien-
nio, quando autem deuoluuntur electiones per mor-
tem, quia scilicet electores non possunt conuenire,
tunc non potest prouidere, nisi vsque ad proximius
capitulum. Et ratio vtrobique est, quia electiones de-
uoluuntur ad Superiorem cum suis qualitatibus. Vn-
de quia in 1. casu electores poterant eligere pro toto
triennio, Generalis, ad quem electio fuit deuoluta,
eliget pro toto triennio; & quia in 2. casu electores
non possunt eligere, nisi vsque ad proximius capitu-
lum, ideò Generalis non potest eligere, nisi vsque ad
proximius capitulum. Et de his habentur statuta in
cap. Auenio. 2. nu. 14. & Romæ 6. num. 14. quæ con-
gruunt Clem. 1. de suppl. neglig. Prælat.

7 Sed pone casum, quod electio facta à Generali
per deuolutionem, non sortiatur effectum, quia nimi-
rum electus mortuus est, vel renunciauit, vel electio
propter occultum electi vitium cassata est, deuolue-
tur ne noua ad Generalem? ℞. quòd non deuoluitur
ad Generalem, sed ad priores electores. Ita Gloss. in c.
Si electio, verbo Integrum, de elect. in 6. Anchar. in d.
ca. Si electio, vers. Quartò notat; Sigism. de elect. dub.
12. à num. 3. Barbos. in dicto cap. Si electio, nu. 6. sicut
enim per negligētiam priorum electorum electio ad
Superiorem deuoluta fuit, ca. Cum Vuintoniensis, de
elect. ita per negligentiam Superioris electio ad prio-
res electores deuoluitur; non est enim cur negligentia
potiùs puniatur in subditis, quàm in Superiore.

8 Si quęras, an electores possint reijcere totum ne-
gotiū electionis in Superiorem? Dico quòd sic. Tum
quia possint nolle eligere pro illa vice, & sic linque-
re, vt electio deuoluatur, ergo & conuenire, vt electio
in Superiorem reijciatur. Tum quia possunt compro-
mittere per cap. Quia propter, de elect. in alium infe-
riorem, ergo & in Superiorem, Atque ita Abbas in ca.
Bonæ memoriæ, el 1. nu. 8. de pot. Præl. Guliel. Bened.
in quæst. de Episc. à numer. 49. & habetur in cap. Cau-
sam quæ, de elect.

9 Sed quæres an facto tali compromisso, antequam
Generalis prouideat, possint electores reuocare man-
datum? Dic quòd non. Gloss. in dicto c. Causam, quæ,
verbo Prouideret. Sed quid, si Generalis intra tempus
præfixum electionem nō faciat, deuolueturne electio
ad primos electores, an verò adhuc poterit Generalis
eligere? Dic quòd nec poterit Generalis eligere, nec
primi electores, sed electio deuoluetur ad proximum
Superiorem, nimirum ad Papam. Ita expresè habetur
in c. Si compromissarius, de elect. in 6. Si autem com-
promissarius eligat indignum, vel aliquem, qui nolit
acceptare, tunc electio deuoluitur ad primos electo-
res. Ita habetur in dicto cap. Si compromissarius, §.
Si verò.

10 Noto 3. quòd in eadem const. 2. Iulij II. nu. 9. di-
cebam, posse capitulum generale renunciare priuile-
gijs in fauorem Religionis concessis, quando scilicet
renunciatio non est in præiudicium tertij, nec in de-
decus Religionis, & quando Papa priuilegium tribuit
non per modum præcepti, sed per modum concessio-
nis. Atque ita docent Sigism. in addit. ad dub. 120. de
elect. Sanchez 6. in decal. c. 18. nu. 13. Suarez tom. 4. de
relig. tract. 1. li. 2. c. 22. nu. 15.

11 Noto 4. quòd in eadem const. 2. n. 19. referebam
const. Pauli V. qua mandabat omnibus Regularibus,
vt studijs linguarum Hæbraicarum, Græcarum, Ara-
bicarum incumberent, quod studium cum refrigui s-
set, sacra Congregatio de Propaganda fide iterum in-
culcauit per suum decretum factum coram S. D. N.
P. Vrbano VIII. die 16. Octobris, anno 1623. quod sic
habet. *Quoniam a Concilij Viennensis (quod habetur clem.
1. de magistris) celebratione vsque ad præsens experientia
comprobauit, Regulares, etiamsi multoties fuerint commo-
niti, linguarum studia, aut non instituisse, sicut illis præce-
ptum fuerat, aut instituta deseruisse: & nouissimè hoc idē
compertū ex ijs, quæ post constitutionem fel. record. Pauli
Papæ V. & Sacræ Congreg. de P. F. decreta contigere. Ea-
dem sacra Congregatio dolens, opus ad animarum salutem
necessarium tam facile negligi ab ijs, qui ad illam procurā-
dam præcipuè a Sanctis regularium Ordinum Fundatori-
bus à primæua eorum institutione mancipati sunt, cupiens-
que Concilium, constitutionem, & decreta præfata omnino
executioni demandari, vt euangelicos operarios linguis in-
structos habeat, quos cum necesse fuerit, ad messem Domini
amplissimam Dei verbum sitientem mittere possit. Præsen-
ti decreto de speciali S. D. N. Vrbani VIII. mandato ite-
rum Regularium, & cuiusuis Instituti, Societatum, &
Congregationum Generalibus, alijsque eorum Superioribus
præcipit, vt linguarum, videlicet Hebraicæ, Græcæ litera-
lis, & communis, Latinæque, ac Arabicæ, Chaldaicæ, &
Illyricæ studia, iuxta Concilij constitutionem, & decretorum
præfatorum præscriptum, omnino instituant, instituta que
conseruent, & vbi fieri potest, ampliora efficiant, alioquin si
post trium mensium spatium in Italia, vel post sex menses
in alijs Europæ prouincijs, in monasterijs, & conuentibus al-
mæ Vrbis, & earum ciuitatum, quibus celebriora gymna-
sia, seu vniuersitates constituta sunt, vt Bononiæ, Patauij,
Parisijs, Tolosæ, Valentiæ, Viennæ, Ingolstadij, Salaman-
ticæ, & Compluti, & denique in ijs, in quibus generalia, &
insigniora Regularium studia erecta sunt, mandatum hoc
non impleuerint, in eiusque obseruatione non perseuerauc-
rint, si Generales fuerint, eo ipso suspensionem à diuinis Se-
di Apostolicæ reseruatam incurrant, & si per tantundem
temporis ab exequendo hoc mandato destiterint, ipso iure, &
facto etiam ab officio priuati existant, & interim officium
ipsum a Procuratoribus generalibus, ad Summi Pontificis,
ac eiusdem Sedis Apostolicæ beneplacitum administretur.
Si verò Generalibus inferiores Prælati in exequendo hoc
mandato negligentes, vt supra, fuerint, primò suspensionem
a diuinis, vt præfertur, reseruatam, deinde pœnam inhabili-
tatis ad maiores Religionis gradus, & dignitates eo ipso
incurrant, à qua inhabilitate non nisi per Sedem Apostoli-
cam absolui possint. Verum quia non satis est, Superiores
Regularium suum in hac re præstare officium, si qui linguis
studere debent, opus hoc vere pium detrectent, & negligant,
eadem Sacra Congregatio de eiusdem Sanctissimi speciali
mandato præcipit, ne elapso biennio, de quo infra, Regulares
ad magisteria, vel alios gradus suarum Religionum, seu vbi
non sunt magisteria, & gradus, ad dignitates à Superiori-
bus eorum admittantur, nisi cum theologiæ per biennium,
& vni saltem ex præfatis linguis operam dederint, eamq;
sufficienter calluerint, super qua a persona per Congregatio-
nem deputanda examinari debeant, priusquam ad ea, eos,
easue assumantur. Quòd si contra præsentis decreti disposi-
tionem, ad magisteria, seu gradus, vel dignitates præfatas
admissi fuerint, magisteriorum, seu graduum, vel dignita-
tum præfatarum collatio nulla sit, & Superiores, qui tran-
sgressi fuerint, passiua voce sint perpetuò priuati.*

*Quoniam autem multi præmio magis ad virtutes inci-
tantur, quam pœnis, eadem Sacra Congregatio mandauit,
eos, quos præter theologiam vni etiam ex dictis linguis per
biennium operam dedisse, sufficienterque callere, experi-
mento, vt supra, facto, constiterit, ad magisteria, seu alios
gradus*

gradus suarum Religionum, ad quaelibet ipsorum petitionem, statim, nisi aliud obstet, promoueri, & in electionibus ad officia, & dignitates regulares, caeteris paribus, iuxta dictam Pauli V. constitutionem, alijs omninò praeferri debeant; alioquin electio aliter facta irritetur. Caeterum ne decretum hoc vetustas vnquam infringat, aut oblinio aboleat, eiusque ignorantiam quisquam praetendere possit, eadem Sacra Congregatio de eiusdem Sanctissimi similiter mandato praecipit, vt in singulis capitulis generalibus, & prouincialibus, quae in posterum conuocabuntur, illud semper legatur, & super eius obseruatione à Generalibus, & Prouincialibus ante soluta capitula inretur, sub poena priuationis vocis actiuae, & passiuae, si alterutrum horum omittatur, ipso facto incurrenda. Non obstantibus quibuscunq; &c.

12 Noto 5. quòd in eadem const. 2. Iulij II. num. 28. dicebam, posse Prelatos regulares suos subditos absoluere ab excommunicatione contra ipsos particulariter, & nominatim ab Episcopis, vel etiam Legatis lata, satisfactione tamen praemissa. Quod nunc confirmo ex constit. 26. Leonis X. §. 7. tom. 1. dictorum priu. ibi, [laicos tamen, & clericos (seculares) à sententijs ab homine latis nullatenus absoluere possint,] ergo suos subditos poterunt absoluere, exceptio namque firmat regulam in contrarium, c. 2. de coniug. lepros. & cum Papa indefinitè loquatur non determinans de qua sententia ab homine intelligat, intelligendus est vniuersaliter de sentētia particulariter, & nominatim lata; nam beneficia Principis sunt amplianda; & verba Simplicirer posita generaliter intelligenda sunt, ca. Quia circa, de priuil. Gloss. in ca. Praeterea, verbo simpliciter, de offic. deleg.

13 Noto 6. quòd circa eamdem const. n. 34. fine dicebam, nouitios nondum habitu Religionis indutos non posse absolui à confessarijs Regularium, nisi iuxta decreta Congreg. sub Clemente VIII. Sed nunc re melius perpensa, cum dicta decreta loquantur solùm de confessarijs Regularium in ordine ad seculares, & tales nouitij licèt nondum habitu Religionis induti, seculares tamen non sint, sed Religiosi, vt probatum est hic sup. nu. 3. ideo cēseo, quòd possint absolui tamquam Religiosi, idest, ab omnibus illis casibus, à quibus possunt Religiosi nouitij. Et ita fuisse declaratum à Clemente VIII. refert Vechius de nouit. disp. 9. dub. 7. nu. 5. ex quo Diana tom. 3. tract. 2. resol. 46.

14 Noto 7. quòd in eadem constit. nu. 42. dicebam, non teneri nos obedire in praeiudicium nostrorū priuilegiorum Legatis Papae, nisi literas suae delegationis ostenderent. Quia cum omnis iurisdictio spiritualis penes Papam resideat, cap. 1. d. 22. & iurisdictio ordinaria non praesumatur collata, nisi publica scriptura appareat, vt potè quae sit quędam qualitas accidentalis, quae naturaliter homini non inest, sed ita competat vni, vt non alteri, ideò necessariò probanda est, iuxta Gloss. in ca. Si fortè, de elect. in 6. verbo Scientiae. Abbas in cap. Postquam, de elect. n. 7. & est textus clarus in capit. Iniunctae, de elect. extr. vbi dicitur. [Asserenti cum mandatis Principis se venisse, credendum nō est, nisi hoc scriptis probauerit. Nec similiter creditur se asserenti Legatum, &c.] Videatur Guido Pape quaest. 322. vbi eius Addit. Riccius 2. p. praxis, resol. 426. n. 3. & 4. Azor. tom. 1. lib. 5. cap. 14. quaest. 6. qui confirmat multis DD. & textibus. Et quaerit, quid faciendum, si Papa concederet priuilegium suo Legato, ne cogeretur ostendere literas Apostolicas suae legationis, vel suarum facultatum? Et respondet, tunc cogendum non esse, & eo casu posse veritatem constare ex alijs literis Pontificijs ad Reges vel alios primarios viros suae prouinciae latas. Sed tu dic, quòd tunc tenetur ostendere tale priuilegium, ex quo simul cōstabit, saltem in genere de veritate legationis. Et aduerte, quòd Molina tract. 5. de iust. disput. 9. nu. 4. versic. Quamuis autem, ait, quòd si Legatus à Latere dicat, aliqua sibi esse concessa à Summo Pontifice, quae Summus Pontifex sibi habet reseruata, ei non creditur, nisi constet ex litteris suae delegationis; & quòd in Regnis Hispaniarum non admittitur quis in Legatum, nisi priùs ostendat literas suae legationis.

15 Et aduertit Azor. loc. cit. aliud esse, literis pontificijs, quas certò constat tales esse, non parere, fidem nō habere, earum vsum prohibere, vel impedire; aliud verò de literis pontificijs, cum dubiae sunt, & incertae, bona fide probabiliter ambigere, disputare, an sint pōtificiae, an sint subreptitię; hoc enim fas est, nec qui disputat, etiamsi laicus sit, vllam poenam incurrit; illud nefas est, & is, qui non paret, vel literarum vsum impedit, vel prohibet, iuris poenam contrahit.

16 Et aduerte etiam, quòd quando delegatus citat aliquem, debet mittere copiam rescripti, non rescriptum ipsum originale, aliàs non valet citatio, per dicta. Ordinarius verò non tenetur facere fidem de sua iurisdictione, quando citat suum subditum, & in loco subdito; Sufficit enim, ipsum esse in possessione talis iurisdictionis. Ita Addit. Guid. Pap. ad qu. 322.

17 Noto 8. quod in eadem const. num. 47. dicebam, quòd Episcopi retinentes apostatas regulares non poterant à Pręlatis Ordinum excommunicari, quia Episcopi habent priuilegium iure communi concessum, vt à quoquam nequeant excommunicari, nisi in cōst. de illis fiat expressa mentio; cap. Sedes Apostolica, de rescript. Colligitur ex Trident. sess. 24. de refor. cap. 5. Gloss. in cap. Cum ęterni, verbo Ordinarius, de sent. & re iudic. Nec valet, quòd dicatur, Etiamsi excommunicari non possint per literas non facientes expressam mentionem. Nam hoc priuilegium Episcopis concessum notorium est; vnde non sufficit ad illud derogandum clausula generalis, sed debet esse particularis, & specificè expressa; arg. ca. Ne aliqui, de priuil. in 6. Remanent tamen dicti Episcopi excommunicati per Papam, si, postquàm fuerint per Superiores Ordinum moniti, dictos apostatas non eiecerint; clausula enim illa in dicta constit. 2. Iulij II. §. 13. [excommunicationis sententiae volumus subiacere,] dicit excommunicationem latae sententiae, vt ibi dixi; & habetur in cap. Quicumque, de haeret. in 6.

18 Et aduerte hic etiam de passu, quòd si alicui particulari personę concedatur, quòd à nullo excommunicari, suspendi, vel interdici possit, sub ista prohibitione non includuntur iudices ordinarij; atque ita, si Generalis concedat alicui Religioso, quòd à nullo queat excommunicari, hic poterit à suo Prouinciali, & Correctore, qui sunt illius iudices ordinarij, excommunicari. Ita habetur expressè in cap. Ne aliqui, de priu. in 6. Secus tamen est, si tale priuilegium sit concessum alicui Religioni, vel loco religioso. Ita ibidem.

19 Noto 9. quòd in eadem cōstit. num. 57. dicebam non posse Parochos, aut Canonicos officia defunctorum qui ad ecclesias Mendicantium deferuntur, ipsis inuitis, facere. Quod mandauit expressè Iulius II. in eadem constitut. §. 22. & Pius V. in sua constit. 7. §. 27. tom. 2. nostrorum priuileg. Et nouissimè anno 1626. declarauit Sacra Congregatio his verbis. *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum saepius censuit, quoties cadauera defunctorum ad Ecclesias Fratrum Mendicantium deferuntur, officia mortuorum, ac reliqua, quae in huiusmodi ministerio adhiberi solent, non à Canonicis, neque à Clero, sed à Fratribus obiri, ac peragi debere.*

Cos. Card. de Torres. *P. Fagnanus.*

Et est impressa Romae in Typographia Camerae Apostolicae.

20 Noto 10. quòd in eadem constit. num. 76. dicebam, quòd Praelati regulares, etiam cum consensu capituli, non poterant absque assensu Romani Pontificis, bona immobilia, seu mobilia pretiosa, de vno in alium conuentum transferre. Sed nunc videtur, quòd possit Prouincialis cum consensu capituli, seu maioris partis transferre aliqua bona immobilia, seu redditus annuos, & perpetuos in perpetuum, de conuentu aliquo pinguiore in conuentum pauperem, & egētem, ad hoc, vt ibi competens numerus Fratrum con-

stitua-

stituatur; vt sic meliùs regula, disciplina regularis, & constitutiones apostolicæ obseruentur. Moueor,quia finis prohibitionis de non alienandis bonis ecclesiæ, fuit, vt consuleretur vniuersalis ecclesiæ indemnitati, vt constat ex cap. Ambitiosæ extr.de reb. ecclesi. non alien. & dicit Riccius 1.p.praxis,decis.38.Sed vniuersalis Ecclesia nullū detrimentum patitur ex tali alienatione; sunt namque semper ea bona in dicta vniuersali Ecclesia sub regimine Sedis Apostolicæ; quod tamen secus est, quādo vna ecclesia particularis alienat, seu donat bona secularibus; nam tunc vniuersalis Ecclesia patitur detrimentum, cum super his bonis nullam ampliùs habeat, directam saltem,iurisdictionem; ergo dicendum est quòd talis casus non est inclusus in ea prohibitione. Atque ita Riccius cum alijs loc.cit. Et colligitur etiam manifestè ex dicta extrau. ibi, [profanis vsibus applicare:] per quæ verba videtur, mentem Papæ solum fuisse, prohibere alienationes in vsus profanos:at in isto casu alienatio non est in profanos vsus; ergo, cessante causa prohibitionis,cessare debet prohibitio;c.Cum cessante.de appell.

22 Per quam rationem similiter dic, posse Superiores conuentuum inter se aliquod bonum immobile, vel mobile pretiosum commutare, v.g. si prædium vnius est alteri vicinum; sic enim nullum præiudicium irrogatur Romanæ Ecclesiæ; ac propterea conceditur in cap. Hoc ius porrectum, §. Item sibi inuicem; & in cap. 1. de reb.ecclesi.non alienan. cap. Ad quæstiones, de rerum permut. quæ cap. non videntur correcta per constitutiones alienationes prohibentes; nam dicendum est, has solum velle prohibere commutationes cum secularibus. Atque ita tenet Riccius loc. cit. decis. 74. nu. 3. Nec turberis eo, quòd in dicto cap. 1.de reb.ecclesi.dicatur, [Non liceat Abbati terram vnius ecclesiæ vertere ad aliam, quamuis ambæ sint in eius potestate.] Nam Glossa ibi id intelligit, quòd non possit Abbas id facere pro suo libito, & sine causa, quod est verum. Attendendum tamen semper est in his rebus scrupulosis, quid seruet stylus Romanæ Curiæ, cui nostræ speculationes non præiudicant; licèt in foro animæ ego tutum putem, quod dixi. Si dicas per hanc rationem probari, quòd possint Superiores transferre aliquod bonum immobile in alium Conuentum, non solùm suæ, sed etiam alterius Religionis. ℞. licèt ista ratio id conuincere videatur, quia tamen ratio constitutionis limitanda venit per rationem naturalem, quæ dictat, quòd extra necessitatem nihil extra Religionem distrahatur, ideo limito dictam legis rationem ad Religionem propriam. Si tamen aliquis conuentus esset valdè diues,& alius valdè pauper, licèt essent diuersæ Religionis, in hoc casu concederem argumenti vim.

23 Noto 11. quòd in eadem const. 2. Iulij II.num. 80.dicebam, posse Generales, & capitula generalia duos,vel tres conuentus paruulos in vnum vnire absque licentia Papæ, quod nunc in Ordine nostro non habet difficultatem propter const. Vrbani VIII. infra. Sed pone, quòd isti conuentus habeant Fundatores, poteritne id fieri absque ipsorum consensu? Negat de iure communi Garcia de benef. p. 12. cap. 2. §. 2. num. 212. & probat ex leg. Si quando, C.de inoffic.testam. Affirmat. Rodriq. to. 3.qq.regul.quæst.80.art.1.vers. Consistit etiam. Prouiso tamen, quòd monasteria debitis Fundatoribus obsequijs non fraudentur, sed in ijs constituantur capellani,qui obligationes missarum,& suffragiorum compleant; & probat per priuilegium Pij II.quod per extensum refert.

24 Si quæras,an Generalis cum capitulum generali possit similiter Prouincias distinctas vnire, & vnitas diuidere, vel Prouinciam de nouo erigere,& fundare? Negant Rodriquez tom. 1.qq.regul.quæst.23.artic.8. & tom. 3.quæst. 43.artic.1.Fernandez in suo exam.1. par.cap.15.§.2.num.1.dicto.14.Cafarub.in compend. priuil. Mendic. verbo Prouincia; Portel in dub. reg. verb.Prouincia,nu.1.Mirand.tom.2.man.quæst.7.art. 11. Colligunt ex cap. Felix, 16. quæst. 1.cap.De locorum, de consecr. d. 1. & alijs iur. Sicut enim non licet diuidere Episcopatus absque licentia Papæ ita neque Prouincias. Sed illa ratio friuola est. Nam multum interest inter Episcopatus,& Prouincias. Episcopi enim sunt perpetui; vnde si ab vno Episcopatu diuidatur alius,id cedet in damnum Episcopi,& in damnum tertij nihil est faciendum absque facultate supremi Pastoris. Deinde Episcopatuum diuisio multum rumorem causaret in populis non eisdem subiectis Principibus. 3. Episcopi non fiunt sine consensu Papæ. Demum Episcopus habet in diœcesi sedem episcopalem, quam mutare non potest absque beneplacito Sedis Apostolicæ, & cum causa legitima; cap. Mutationes; cap. Temporis, 7. quæst. 1. Et tandem sicut ad dissoluendum carnale matrimonium, etiam cum causa, requiritur auctoritas Prælati, ita ad dissoluendum spirituale. Dicti itaque DD. loquuntur de sua Religione Minorum, & ad id asserunt statutum Nicolai IV. In Ordine nostro à principia Religionis semper fuit consuetudo absque vlla vnquam interruptione Prouincias de nouo erigendi, erectas vniendi: quæ consuetudo fuit fundata in statuto facto auctoritate Papæ à Cardin. Senogallen. præsidente in primo nostro capitulo generali, specialiter deputato à fel.rec.Iul. PP.II. Cum enim dictus Cardin. num.10.diuisisset Religionis Prouincias, declarauit, & voluit, quòd succedente tempore, & Religione cum Dei adiutorio multiplicata,eę septem Prouinciæ possent diuidi in plures, singula singulis referendo, prout generale capitulum declarabit expediens, quod deinde reperi fuisse cōcessum Fratribus Sanctæ Mariæ de Mercede à Clement. VIII. per suam constit.112.tom.3.bullar.§.1. Imo putat noster Trimarchi in sua iuridica Lucubr. Genuæ impressa circa hoc punctum, quòd id possint Generales per se ipsos absq. capitulo generali,quod est probabile. Et aduerte, quòd quando Prouinciæ ità creuerunt,vt non nisi cum magna difficultate possint visitari, seu quando subditi sunt diuersæ nationis,& nō possunt viuere in pace, tunc debent omnino diuidi, iuxta canones,cap. Præcipimus,16.quæst.1.cap. Vnico,§.Sanè, de offic. de leg.extra. vbi Gloss.verb. Multiplicarat, & ver. Ereximus; Trident.sess.21.cap.4.de reform.ibi, [in ijs verò, in quibus ob locorum distantiam &c.] Mandos. de sign. gratiæ,tit. De erectione ecclesiæ. Rebuff. in praxi benef.tit. De erectione ecclesiæ,in cathedrali,num.2.p.1.Barb.de potest.Episc.alleg.68.num.1.

25 Post numerum 84. eiusdem constit. Quæres, an patronus,seu Fundator teneatur defendere ecclesiam, & cuius expensis? ℞. Ad Fundatorem,& eius filios,ac hæredes pertinere defendere ecclesiam ab omnibus, qui vellent eam opprimere;cap. Filijs,16.q.7.quod nisi faciant, merentur fundatorem priuilegijs priuari, Gloss. in cap. Tributum,verb. Defendere,23.quæst.vlt. Lamber. de iur.patron.lib.3.q.2.art.1.num.2. Tenetur etiam patronus esse sollicitus, vt ecclesiæ benè seruiatur, cap. Decernimus, 16.q.7.Lambert.art.12.Cauere tamen debet, ne nimio zelo ductus,sed non secundùm scientiam,ecclesiam ipse opprimat; cap. Præterea el.2. de iur. patron. Hoc tamen non debet facere proprijs expensis, sed expensis ecclesiæ;nemo enim militat suis stipendijs vnquam; & tutor expensis pupilli pupillum defendit; leg. In tutoribus, ff. de administr. Tutor, & Procurator defendit dominum expensis domini cap. Cum pro causa,de procur.

26 Quæres etiam, an monasterium teneatur alere Fundatorem ad paupertatem redactum? ℞. teneri de iustitia, modestè tamen, habito respectu ad facultates monasterij, & ad qualitatem personæ. Ita expressè in cap. Quicunque fidelium, 16. quæst.7.vbi dicitur *Quicum[que] iu[st]e, deliuim deuotione propria de facultatibus suis ecclesiæ aliquid contulerint,si forte ipsi,aut filij eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem ecclesia suffragium vitæ pro temporis vsu percipiant.* (Et in cap. Nobis de iur.patron. dicitur.) *Pro fundatione quoque ecclesiæ honor processionis Fundatori*

datori seruatur,& si ad inopiā vergat,ab ecclesia illi modeste succurritur. Et hoc quamuis dos data per patronū cōuentui esset perempta,si adsint aliæ facultates,non ratione dotis, sed eleemosynarum acquisitæ; Lambert. loc.cit.q. 3.ar.14. Gratian.disc.for.to.3.c.552.nu.13. Decis.Martæ voto 41.n.2. Non tenetur tamen monasterium Fundatorem alere, nisi ex redditibus, qui supersunt, deductis necessarijs pro victu, & vestitu Fratrū,ac pro seruitio, & cultu diuino, & pro reparatione, & instauratione monasterij, vel ecclesiæ. Gratian.loc.ci.Lamb.loc.cit.q.3.art.2.nu.10.Et licèt dicta superflua sint necessariò in pauperes distribuenda,iuxta illud. [Quod superest date pauperibus,] & habetur in capit. Quoniam 16. quæst. 1. Fundator tamen prior omnibus ali debet, quia charitas ordinata magis tendit in illum, à quo recepimus beneficium, quàm in alios: cap. in officijs, de testament. Ad quæ prædicta alimenta habet Fundator ius, vt possit conuentum ad ea sibi præstanda cogere, vt Lambert. loc.cit. Sed ego puto, quòd ratione gratitudinis teneantur Fratres alere Fundatorem, etiamsi nihil illi superesset, & quod tunc teneretur Conuentus, detractis simpliciter, & strictè necessarijs, Fundatorem alere. Moueor. Tum quòd ius naturale, per quod nos obligat gratitudo, strictissimum vinculum est. Tum quòd dicta c. Quicumque, & Nobis,absolutè loquuntur; vnde non debent ita in damnum Fundatorum limitari. Nec solum debentur alimenta Fundatoribus,sed etiam filijs, vxoribus, & seruis, dicto c. Quicumque Lamber. de iur.patron.lib.3. quæst.3.ar.3. Barb.in cap. Nobis, de iur.patron.nu.7. Et quando audis, quòd debentur patronis alimenta, intellige, quod eis debentur non solùm cibus, & potus, sed etiam vestis, lectus, & domus Lambert. art.8. Barb.loc. cit. Item dic, quòd patrono existente in seruitute,v.g.quia captus est à Mauris, tenetur ecclesia pro suo posse illum liberare. Non teneretur tamen ecclesia patronum alere, qui exercitium suo statui non inconueniens facere posset,ex quo sibi, & familiæ victum conuenientem posset acquirere, Barb. loc. citat. Nec etiam teneretur Fundatorem alere, qui fratrem haberet,vel filium, qui eum posset alere; Gratian. loc.cit. num.17. nam pauper dici non potest, qui exercitio conuenienti se potest alere, nec etiam pauper est, qui habet personas, ad quas spectat ius eum alendi. Sed in hoc casu si filius, aut frater nolent eum alere, puto, quòd ad monasterium pertineret; nam perinde esset, ac si non haberet. Neque etiam tenetur conuentus alere patronum equitem Ierosolymitanum; Grat.loc.cit.quia hic habet Religionem, ad quam id de iure spectat; nam qui altari seruit, de altari viuere debet; c.Cum secundum,de præbend. Item alimenta non debentur Fundatori, nisi quousque in egestate fuerit, vnde si ad pinguiorem fortunam veniat, ei ampliùs non debentur; nam cessante causa, cessat effectus; cap.Cum cessante, de appellat.Lamber.loc.cit.art.13.

27 Sed pone,quòd vnius conuentus sint plures Fundatores, debebuntur ne omnibus alimenta? Dic,quòd sic, sed pinguiora illi, qui plus dedit, & qui plus dedit, plus etiam honorari debet. Ita Lambert.de iur.patron. lib.3.qu.4.art.1.nu.2.ex quo habes num.1. quòd sicut vnius conuentus possunt esse tres patroni, iuxta illud, Patronum faciunt dos, ædificatio, fundus; ita fundi, v.g.possunt esse plures Fundatores,qui omnes gaudeāt priuilegijs. Sed pone, quòd Fundator alteri donauerit ius fundationis, inops factus poterit ne alimenta prætendere ab ecclesia, quam fundauit? ℞.quòd ius fundationis donari non potest absque consensu Papæ cap. Nobis.§.Cæterùm,de iure patron.vbi Glossa verb.Vel de sua iurisd.Sed posito, quòd donatio subsisteret, ius alimentandi nunquam censetur donatum, quia cohæret personæ Fundatoris inseparabiliter, Abbas in cap. Præterea,de iur.patron. Et hoc etiamsi donatarius pariter egeat,quia donatio semper præsumitur facta,dedilecto ne egeat Gloss.in c.Considerandum,16.q.7.Atque ita docet Marta in suis decis.voto 41.à nu.10.

18 Quæres, an iura fundationis, & sepulturæ vendi possint ad instantiam creditorum? ℞. negatiuè, nam obligari non possunt, cum illorum fructus solùm consistant in quadam honorificētia, puta affixionis armorum, &c. & ius sepulturæ spirituale est, & hi non sunt compensabiles cum debito. Ita Marta loc.cit.voto 29. à num.13.qui id multis probat,neque possunt creditores contra illa agere, quia sunt spiritualia, & religiosa, ad quę non extenditur lex Creditoris arbitrio,ff.de distract. pignor. Marta num.20. ius autem alimentandi, cum adhæreat inseparabiliter personæ tamquam ius naturale,obligari non potest.

29 Quæres denique, an Fundator debeat honorari, & quomodo? ℞. Fundatori deberi honorem processionis, cap.Nobis, de iur.patron. Sed in quo consistat iste honor, disputant inter se DD. quorum dicta refert Lambertin.de iur.patron.lib.3.quæst. prima, artic.1.à nu.1.Ipse autem num.11.ait, quòd Superior cum suis Fratribus debet in ecclesia saltem vsque ad ambitum ianuæ Fundatori venienti ad ecclesiam occurrere, & illum honorabiliter introducere, illique aquam benedictam porrigere, & in excellentiorem locum supra omnes laicos collocare,& præ cœteris laicis illum honorare in pace,thuribulo, & similibus,& in processionibus solemnib. statim post Superiorē ante omnes laicos,vt præ cœteris honoretur, incedere, & hoc toties, quoties ad ecclesiam accesserit. Et aduerte, quòd si Fundator in limine fundationis nō apponat obligationem alicuius missæ. Fratres,ex eo quòd Fundator est, non tenētur pro ipsius anima quotidie celebrare; quia id nullo iure cauetur, sed solùm pro eo in communi orare. Ita Lamber. loc. cit.art.3. quem vide art.7. vbi probat,quòd Fundator non potest,nisi impropriè, dici dominus conuentus,quem fundauit,nam verus dominus est Papa.

30 Si quæras, an Fundatori alicuius conuentus Regularium acquirantur omnia illa tria iura dicta à nu. 15. nimirum onerosum, vtile, & honorificum. ℞.non acquiri.Nam in ecclesiis regularibus ad acquirendum ius patronatus non sufficit sola fundatio, & dotatio, sed requiritur præterea priuilegium apostolicum. Ita Rota apud Farin. p.2.decis.421.num.2.& eadem Rota apud eumdem in decis. nouissimis, decis. 564.nu.3. & ibid. decis.573.nu.1.Puteus lib.2.decis.366.num.6. & decis. 379.n.1.Barb.in cap.Nobis,de iur.patron.nu. 10. Fundátur in dicto cap. Nobis,vbi Glossa verb.Nisi aliter. Sed quoniam dictum cap.& Glossa,atq;prætati DD. solum dicunt, ius patronatus in ecclesia regulari non acquiri sine priuil.Papæ;quia Abbas;seu Prælatus regularis non præsentatur; sed eligitur à Monachis, & non conuenit, laicum ingredi ad eligendum Abbatem cum Monachis, nisi aliter disponat Papa; ideo puto, quòd licèt Fundatori alicuius conuentus regularis non acquiratur hoc ius præsentandi, seu ingrediendi ad eligendum Superiorem regularem cum alijs Fratribus, alia tamen iura honorifica, onerosa, & vtilia omnino competant. Nullum namque ius id vetans apparet; & iustum est, vt Fundatores Regularium patronorum iuribus fruantur alioqui multi deterrerentur à talibus fundationibus; & tamen cœteris paribus, melius est ecclesiam regularem fundare, quàm secularem, vt probat Nau. lib.3.consil. de regul. consil.1.& Mirand.tomo 1.man.q.33.art.6.

31 Noto 12. quòd in eadem const. num. 87. dicebam, Prælatos regulares non posse absoluere suos subditos à simonia commissa in susceptione ordinum. Sed postea vidi Portel in dub.reg.verb.Prælatus, num. 29. Sigis. de elect. dub.99. num. 2. contrarium dicentes, fundatos in confirmationibus obtentis postea à Clem. VIII. & Paulo V. per quas dicunt reualidata fuisse antiqua priuilegia. Quòd si illis obijcias decretum Congregat. quod retuli hic supra,cap.2.num.8.in quo declaratur, per istas confirmationes non fuisse reualidata antiqua priuilegia, respondere poterunt,

dictum

dictum decretum solùm declarare, per prædictas confirmationes non esse reualidata antiqua priuilegia quoad potestatem absoluendi à casibus bullæ Cœnæ, & Episcopis reseruatis, at quoad alia esse reualidata per dictas confirmationes ex certa scientia obtentas, quæ vim habent nouæ concessionis. Cum ergo ille casus non sit reseruatus in bulla Cœnæ, nec possit reseruari ab Episcopis, cum sit reseruatus Pontifici, iuxta literas Congregat. sub Clemente VIII. quas refert Quarant. in sum. bull. verb. Casus reseru. pag. mihi 202. & expressiùs iuxta 2. decretum sacræ Congreg. sub eodem Clem. quod refert idem Quar. pag. mihi 201. vbi ait, *Prohibet etiam, ne sibi superflue reseruent casus in bulla Cœnæ Domini legi consuetos, & contentos, neque alios Sedi apostolicæ specialiter reseruatos*. Dici potest, quòd etiam post dictum decretum absolui potest.

32 Noto 13. quòd in eadem const. 2. Iulij II. nu. 117. dicebam, posse Prælatos regulares dispensare super irregularitate procedente ex mutilatione membrorum, si est occulta. Ita Llamas 4. p. meth. cap. 3. §. 8. versus finem; Molin. tom. 4. de iustit. tractat. 3. disput. 70. num. 12. Potest item Prælatus regularis dispensare cum lunatico, furioso, seu patiente morbum caducum, postquam conualuerit, non solùm vt in susceptis ordinibus ministret, & ad presbyteratum ascendat, sed etiam vt ordines suscipiat, supposito quòd nullum habeat: poterit enim esse vtilis confessionibus audiendis, si postmodùm relabatur. Ita Molina loc. cit. qui addit, quòd si aliquis iam sit ordinatus, & aliquam ex prædictis infirmitatibus sæpe patiatur, celebrare non poterit, vt constat ex c. In tuis literis, 7. q. 2. neque etiam si rarò id patiatur, atque spumet, propter periculum, ne aliquid specierum sacramentalium cum spuma emittat, vt habetur in c. Nuper, 7. q. 2. quòd si neque spumet, neque frequenter eam infirmitatem patiatur, celebrare poterit cum assistentia sacerdotis, qui perficere possit sacrificium, si inter celebrandum tale quid ei acciderit, iuxta c. Illud. cap. Nihil, 7. qu. 1. Ita habetur in cap. In tuis literis, 7. q. 2. Quòd si loci, temporisque opportunitas non pateretur, Sacerdotem adesse, nec timeretur aliquid sinistrum euenturum, putat, quòd in aliquo casu posset celebrare. Arreptus verò à dæmone intra annum integrum celebrare non potest; capit. Communiter, d. 33. Nau. in man. cap. 25. num. 72. Sylu. verbo Corpore vitiatus, in fine.

33 Noto 14. quòd nu. 119. dicebam, posse Prælatum regularem absoluere suum subditum, qui percussisset clericum secularem. Non potest tamen absoluere clericum secularem, aut laicum, qui suum subditum percussisset, cum nullum de hoc appareat priuilegium. Ita Camp. in diuers. iur. rubr. 12. c. 13. nu. 136. Riccius 1. p. praxis, decis. 465.

34 Noto 15. quod nu. 143. eiusdem 2. const. egi de clericis coniugatis, quomodo gaudeant priuilegijs clericorum. Nunc occurrit idem quærere de oblatis, qui se, & sua alicui Religioni obtulerunt, pro quibus emanauit sequens declaratio anno 1627. *Illustrissimi & Reuerendiss. Domini. Cæsar Carratinus de Flumine frigido diœces. Tropien. per donationem irreuocabiliter inter viuos obtulit se, & omnia bona sua mobilia, & immobilia, & se mouentia, præsentia, & futura, acquisita, & acquirenda, nulla facta reseruatione præfatorum bonorum vsusfructus, neque proprietatis, neque in totum, neque in partem, item omnes actiones, & iura, quæ ipsi qualibet ex causa contingere possent in perpetuum, conuentui, siue monasterio Sancti Francisci de Paula ciuitatis Paulæ, cui in oblatum semetipsum obtulit, habitumque secularem in solitum, & consuetum ab oblatis coniugatis eiusdem Religionis deferri, mutauit, quem defert, & de manibus superioris Prælati conuentus suscepit, & ab eodem in numero oblatorum acceptatus fuit secundùm priuilegia à plurimis summis Pontificibus præfatæ Religioni concessa, quorum ipsa Religio, & præcipua Prouincia Calabriæ, est in possessione. Et cum omnia requisita ipse Cæsar impleuerit, petit ob id scire, an fori priuilegio, & exemptionibus, immunitatibus, cæterisque gratijs, & fauoribus gaudeat, quamuis matrimonio copulatus sit, illudque ante præfatam donationem & oblationem contraxerit. Et si fori priuilegio, ac præfatis exemptionibus, immunitatibus, priuilegijs, gratijs, & fauoribus gaudet, & gaudere debet, supplicat humiliter, vt decretum, & declarationem ab Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominationibus vestris super huiusmodi oblatis factam, ipsi supplicanti impertiri, concederéque dignentur. Sacra Congregatio Cardin. Concilij Trident. interpretum censuit, oratorem, quamuis matrimonio copulatum, gaudere priuilegio fori, & exemptione à vectigalibus, si, quemadmodum proponitur, in forma iuris valida, perpetuò, & irreuocabiliter, plenè, & cum effectu se ipsum, & bona sua omnia præsentia & futura, nulla prorsus, eorum portione, neque in proprietatem, neque in vsum fructum sibi reseruata, Religioni obtulerit, & habitum aliqualiter mutauerit. Quòd si omnia præfata simul non concurrant, neque fori priuilegio, neque immunitate à secularibus exactionibus frui posse*. Sed quid, si dicti oblati nondum se, suaquè obtulerint Religioni, sed statim sunt oblaturi, & per ipsos non steterit, quin obtulerint, gaudebuntne immunitate. R. affirmatiuè. Quia quæ proximè instant, inesse videntur, leg. Lecta, vers. dicebam, ff. Si certum petat. pariaque sunt aliquid esse factum, vel proximè fieri destinatum: leg. Vestimento, ff. de auro, & argento, Chokier de excmp. p. 1. q. 19. nu. 3.

35 Noto 16. quòd num. 147. dicebam, Regulares non posse in causis ciuilibus testimonium ferre absque suorum Prælatorum licentia. Barbos. in capit. 1. de iuramen. calumniæ, num. 6. vbi Abbas numer. 1. & 16. & habetur in dicto cap. 1. §. fin. Quod etiam docet Sanchez 6. in decal. cap. 13. nu. 103. Aduertit autem num. 104. quòd in Societate Iesu interdicitur Superioribus talem facultatem cōcedere, nisi in causis alioquin pijs, & quæ sic vni faueant, vt non in alterius detrimentum cedant. Et addit, quòd si concessa hac facultate ad testificandum in causa ciuili, occurreret articulus criminalis, vel infamatorius, non debent ij Religiosi in eo testificari, nec ad hoc Superior aliquis facultatem concedere debet. Quæ omnia mihi valde placent; decet enim Religiosos omnibus benefacere, & neminem lædere; & est ad quietem conseruandam maximè vtile; & hoc præsertim cordi debet esse Superioribus Mendicantium, qui omnibus indigent; nam semper promptior est ad nocendum læsus, quàm ad benefaciendum adiutus: & faciliùs obliuiscimur beneficia, quàm maleficia. Addit etiam Sanchez num. 108. quòd si Religiosus testificetur coram iudice seculari, vel ecclesiastico in causa ciuili, vel criminali absque Superioris licentia, testimonium valet; quia nullibi reperitur contrarium. Pro qua opinione multos citat, quibus adde Diaz. in pract. cap. 101. num. 25. Barb. in cap. 1. de iuram. calumniæ, num. 8. licèt etiam aliqui non valere dicant, quos refert num. 107. Addebam in fine dicti num. 147. posse Religiosum testificari pro liberatione alicuius à morte, vel infamia, & hoc quamuis ex tali testimonio, quod directè tendit ad probandam innocentiam rei, accusatoris calumnia, pœna talionis, etiam mortis, puniendi detegatur, quia hoc sequitur per accidens. Ita Diaz. in sua pract. cap. 101. num. 22. Farin. p. 2. praxis, q. 61. num. 74. Auil. de cens. de irreg. disput. 5. dub. 13. Consulto tamen Superioribus seruare, quæ dixi.

36 Noto 17. quòd n. 150. eiusdem const. dicebam, posse emptores gabellarum iustè exigere iuramentum à Religiosis, quòd res, quas sine solutione gabellarum expediunt, suæ sunt. Quod probatur ex c. Nimis, de iur. iur. ibi, *nihil temporale obtinentes ab eis*. vbi Gloss. verb. Temporale, & Panor. n. 1. Barb. n. 3. at ecclesiastici in casu nostro obtinent à laicis gabellarum pretium, quod temporale est, vnde ad illorum mentem iurare tenentur. Et ibid. num. 151. dicebam, Regulares teneri ad obseruandas leges ciuiles in bonum publicum inductas. Salon. tom. 2. de iust. contr. 10. q. 77. art. 1. Sà in aphor. verb. Clericus, n. 6. Et si cupis scire, in quibus

casibus

caſibus eccleſiaſtici conueniantur coram iudice, laico, addi Cenedum collect. 37. in decretum, à n. 2.

37 Noto 18. quòd in 4. conſt. Iulij II. nu. 28. dicebam, quòd ſententia Principis faciebat ius, etiamſi ſolùm eſſet de caſu aliquo particulari; Atque ita Gomez. in princ. reg. cancell. q. 2. pag. mihi 13. Vaſqu. 1. 2. diſp. 157. cap. 5. nu. 37. to. 2. & conſtat ex leg. fin. Cod. de leg. & leg. 1. ver. Per epiſtolam, ff. de conſtit. princ.

38 Noto 19 quòd in conſt. 5. eiuſdem Iulij, nu. 3. dicebam, poſſe Prælatos regulares in criminibus grauioribus ſuos ſubditos torturæ ſubijcere, per priuilegium in dicta conſt. conceſſum. Sed addo, id etiam ſine priuilegio poſſe fieri in caſibus, in quibus torquentur laici ad eruendam veritatem. Ita Archid. in c. Quia iuxta, §. Presbyteri 1. 5. q. 6. Penna in leg. Omnes iudices, Cod. de decur. lib. 10. col. 4. Aldrete cum multis de diſcipl. lib. 1. c. 17. nu. 2. & ibidem docet, quæ requirantur ad hoc, vt Religioſus torqueri poſſit, & vide eumdem lib. 2. capit. 12. Et aduerte, quòd tormentum, quo tormentari debet Religioſus, debet eſſe in Religione vſitatum, nec aliud nouum eſt introducendum, vt chorda, taxilli, vigilia, &c. niſi in atrociſſimis delictis, vt homicidij, aſſaſſinij, magni furti rerum ſacratum cum ſcandalo. Ita Aldrete loc. cit. lib. 1. c. 17. n. 29. fine. Paulinus Berti in praxi crim. tit. 17. cap. 5. de tortura, nu. 62.

39 Sed dubium eſt, an id poſſint facere per laicos, cum cap. Vniuerſitatis, de ſent. excom. per Religioſos id eſſe faciendum innuat. Sed Suar. de cenſ. diſp. 22. ſec. 1. nu. 44. Coninck de excomm. diſp. 14. dub. 15. num. 191. Nald in ſumm. verb. Abbas, nu. 8. dicunt, id poſſe fieri per laicos; quia illa actio dedecet clericos, & iam conſuetudo id approbauit. Et innuitur in cap. Vt famæ, §. Laici, de ſent. excomm. Cap. verò Vniuerſitatis intelligitur de verberatione, non de tortura, quæ eſt quoddam medium inter capturam, & ſupplicium.

40 Noto 20. quod in conſt. 10. Iulij II. nu. 2. dicebam, quòd impedientes, & moleſtantes eos, qui à ſeculo ad Religionem confugiunt, erant excommunicati. Et Farin. de hær. q. 183. §. 6. nu. 85. ait, quòd rapiens nouitium à monaſterio capite punitur; quod etiam dicit Camp. in diuerſ. iuris, rubr. 12. cap. 16. n. 83. Sed hæc intelligi debent de nouitijs habilibus ſecundùm ius naturale, vel canonicum. Vnde qui inhabilem ex prædictis modis impediret, has pœnas non incurreret. Ita Portel. in addit. ad dub. reg. verb. Nouitius, num. 2. Imo neque etiam incurreret, qui impediret habilem, inhabilem putans, Nam Papa has pœnas infligit contra audentes, & præſumentes; vnde ad eas incurrendas requiritur magna temeritas ſecundùm communem opinionem. Neque etiam dictam excommunicationem incurreret, qui precibus importunis, vel conſilio impediret. Quia Papa videtur ſolùm velle excommunicare impedientes talem ingreſſum per iniuriam, vim, & moleſtiam. Putat tamen ibi Portel, quòd qui nouitium iam habitu indutum, vel ſtatim induendum ad conuentum pergentem, dicta precum importunitate retardaret, & ad ſecularium domum reduceret, in eaque conuiuijs, laſciuijs, aliſque dæmoniacis voluptatibus detineret, quouſque à propoſito diuerteretur, dictam cenſuram incurreret. Quia verè hoc non fit ſine iniuria, & violentia nouitij, & Religionis, non enim minùs violentant praui excitati affectus, quàm verbera.

41 Et aduerte hic vnum pro parentibus, qui dictis artibus procurant ſuos filios ſancto Religionis propoſito alienare, quòd cum hic caſus aliquando contigiſſet, parentes alienati nouitij, diuina ſic permittente prouidentia, non multum poſt dederunt pœnas dictæ alienationis; laxauit enim iuuenis ita delictis fibulam, bonaque paterna ita diſſipare curauit, parentesque ita relaxatè viuendo afflixit, vt lugentes ſatis cognouerint, à manu Dei ſe tactos in vindictam abſtractionis filij. Et de alio ſimiliter abſtracto poſſum teſtimonium ferre, quòd ita patrem, qui abſtraxerat, verbis, & verberibus tractauerit, vt pater coactus fuerit non ſolùm eum in carcerem conijcere, ſed bis ad triremes: dictumque patrem genuflexum, & lacrymantem ſæpius rogitare viderim Religionis Superiores, vt prodigum filium ad Religionem recipiendo, à ſe manum Dei, benè, & iuſtè ipſum tangentem, auerterent. Addo vnum conſideratione dignum, quòd in articulo mortis exiſtens dictus filius abſtractus, citauit patrem iam mortuum ante tribunal Dei, ad reddendam rationem animæ ſuæ. Hæc manibus tetigi.

42 Aduerte autem, quòd talis impeditio, ſeu moleſtatio debet eſſe cum effectu, ita vt nouitius omnino, & de facto abſtrahatur, vel impediatur, neque ſufficit attentatio. Nam verba intelliguntur cum effectu, per ea, quæ habet Gloſſ. in cap. Perpetuò, de elect. in 6. vbi Io. Andr. num. 7. & Nau. libr. 5. conſ. de ſent. excomm. conſil. 30. num. 3.

43 Et aduerte etiam, quòd incurrunt dictam excomm. non ſolùm verberantes, moleſtantes, aut iniuriantes volentes ad Religionem ingredi, ſed etiam talia facientes contra Superiores Religionis volentes dictos nouitios recipere, vt ſi, minitando illis, ſeu amicis, vel parentibus mortem, vel graue aliud malum, quod aliàs etiam grauem, & conſtantem virum deterreret, dicti Superiores deſiſterent à receptione dicti nouitij; ſic enim diſponitur in dicta conſtit. 10. Iulij II.

Caput Quartum de addendis ad Conſtit. Leonis X.

1 NOto, 1. quòd in conſt. 3. Leonis X. nu. 4. explicans decretum Congreg. de canoniz. SS. dicebam, dicto decreto non obſtante, licitum eſſe priuatim colere illius reliquias, qui in cœlo eſſe creditur. Ita Sa in aphor. verb. Reliquiæ, num. 1. Portel in addit. ad dub. reg. verb. Reliquiæ, num. 12. Sanchez 2. in decal. cap. 43. nu. 4. Azor. to. 1. libr. 9. cap. 8. q. 8. cultus autem publicus non ex eo dicitur: quia coram multis exhibeatur; ſed quia exhibetur nomine totius Eccleſiæ; vnde poterit quis aliquem acclamare Sanctum, illumq. vt talem venerari vt particularis perſona, non tamen nomine Eccleſiæ. Ita Sanchez loc. cit. num. 3. Non licet tamen ad ſepulcra illorum, etiam occultè, lampadem accendere, quia id cultum publicum dicit; & refert, ita fuiſſe declaratum à Congregat. S. Officij de mente Papæ, Caſtell. de canoniz. SS. cap. 2. p. 8. §. 3. qui p. 54. §. 6. ait, quòd miracula dictorum, qui cum opinione ſanctitatis deceſſerunt, non licet, neque etiam per modum hiſtoriæ, recenſere.

2 Aduertè, quòd num. 5. eiuſdem conſt. dicebam, non licere antiquas reliquias extra capſam oſtendere. Sed quid, ſi intra capſas quidem oſtendantur quæſtus cauſa, propter oblationes ſcilicet inde prouenientes? Sanchez, qui loc. cit. nu. 22. tenet ex profeſſo tractat, ait, in hoc nullam intercedere ſimoniam, etiamſi intentum principale exponentis ſit lucrum temporale recipiendum gratis ex piorum eleemoſynis in ſuſtentationem exponentium, niſi quando illud lucrum deduceretur in pactum, & reciperetur tamquam pretium oſtenſionis. Reliquias verò falſas largiri mortale peccatum eſt: Nau. in Sum. c. 17. num. 169. Sanchez 2. in decal. c. 37. num. 9. & ſimiliter falſa miracula publicare, ſeu tabellas, etiam bono fine, vt fideles ad deuotionem excitentur. Quia religioni maxima irrogatur iniuria; Portel loc. cit. nu. 1. an eſſe ſimoniacum intentione. Fornicari cum reliquijs collo appenſis, irreuerentia eſt, non tamen ſpecialiter dicenda in confeſſione; nullo enim iure id vetatur; nec debito reliquiarum cultui directè opponitur. Ita Sanchez loc. cit. cap. 40. nu. 28.

3 Noto 2. quòd in conſt. 7. Leonis X. agebam de indulgentijs, quæ ſuſpenduntur per bullam cruciatæ, & iubilæi. Cuius occaſione aduerte, quòd *tempore iubilæi poſſunt omnes Regulares confiteri peccata ſua ſacerdotibus approbatis ab Ordinario ad audiendas confeſſiones, etiamſi ſui Ordinis non ſint, in bulla enim non fit mentio, niſi de Ordinario eorum, qui audiunt confeſſiones, non autem de Ordinario*

dinario pœnitentium. Ita declarauit Greg. XIII. vt refert Rodriqu. in suo bull. in viuæ vocis oraculis dicti Greg. pag. mihi 481. & Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 28. sect. 6. num. 6. Ex qua declaratione habes, quod Regularis solùm approbatus à suo Prælato tempore iubilæi potest audire confessionem alterius Regularis, etiamsi ab Episcopo minimè approbatus sit. Et similiter Regularis confiteri potest confessori ab Episcopo approbato, etiamsi clericus secularis sit. Ita Portel in addit. ad dub. regul. verb. Confessor, nu. 6.

4 Sed quæres, An moniales eo tempore possint confiteri Sacerdotibus à solo Prælato regulari approbatis. ℞. non posse post constitutionem 2. Greg. XV. tom. 2. nostr. priu. §. 4. & in 6. declar. sequenti. Ita Alphons. Leo de iubil. p. 2. qu. 19. num. 230. Possunt tamen confiteri confessario ab Episcopo simpliciter approbato, præsertim si Episcopis dictæ moniales subiectæ sint. Ita Molfes. tom. 2. sum. tract. 7. capit. 16. num. 28. & 29. Alphons. Leo loc. cit. num. 218. Sed ego puto, quòd, stante veritate dictæ declarationis, possint moniales tempore iubilæi, generalem facultatem concedentis omnibus Christianis vtriusque sexus, etiam Regularibus, eligendi confessarium ab Ordinario approbatum, eligere sibi confessarium à solo Prælato regulari approbatum, si electus sit Regularis; vel ab Episcopo, si sit secularis; & hoc siue moniales sint subiectæ Episcopis, siue Prælatis regularibus; nec est necesse, quòd moniales Regularibus subiectæ confessarium eligant ex sua Religione, sed possint eligere ex quacumque. Moueor, quòd Iubilæum est gratia amplissima totum mundum exhilarans, quam facit Papa thesaurum ecclesiæ aperiens omnibus Christi fidelibus pro consolatione animarum suarum. Cum ergo inter Christi fideles Moniales connumerari debeant, & Papa eas non excludat, non est cur nos eas excludere debeamus, cum maximè priuilegium Principis ampliandum sit; & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debeamus; & gratiæ potiùs ampliandæ sint, quàm restringendæ; & masculinum fœmininum includat, quod illi potest adaptari, præsertim si est fauorabile. Nec obstat constitut. Gregor. XV. & declaratio Congreg. cit. Nam non loquuntur in hoc casu Iubilæi, sed solùm in casibus ordinarijs. Immò ex dictis magis confirmo meam sententiam. Nam cum minutatim disponat ibi Congreg. circa confessarium Monialium, de hoc tamen casu Iubilæi ordinario, & notissimo nihil dicit; vnde coniectandum est, quòd de Iubilæo noluit intelligi, quæ ibi disponuntur. Ita Portel loc. cit. nu. 4. Bonacina de Sacrament. disp. 5. q. 7. p. 4. §. 1. nu. 22. in fine. Et saltem confessores ab Ordinario approbati non videntur excludi, vt dicunt Molf. & Leo; alioquin Iubilæum, quò ad hoc punctum eligendi confessorem nihil Monialibus prodesset. Et post bullam Vrbani VIII. *Pontificia solicitudo*, quæ habetur tom. 4. bullar. in eius const. 16. §. 5. fol. 249. hic punctus non habet amplius difficultatem, cum Pontifex concedat expresè Monialibus, vt tempore Iubilæi possint sibi assumere confessarium approbatum ab Ordinario loci.

5 Aduerte hic etiam, quòd sæpe fuit à me quæsitum, quo iure nitantur illæ indulgentiæ cinguli nostri Ordinis, quæ circumferuntur in diuersis partibus Italiæ impressæ? Et nouissimè respondi, eo niti; Quia Iulius II. nobis concessit communicationem omnium priuilegiorum, gratiarum, &c. alijs Ordinibus Mendicantium concessarum, vt patet ex eius const. prima, tom. 1. nostr. priu. §. 14. concessit etiam, quòd possemus dicta priuilegia transumptari facere, mutatis nominibus Pontificum, qui ea concesserunt, in nomen Iulij, & nominibus illarum Religionum, quibus sunt concessa, in nomen Religionis Minimorum, vt patet ex eadem constit. §. 35. concessit etiam idem Pontifex, vt nostrum habitum, seu cingulum, in quo virtualiter includitur habitus, portantes, gaudere possent omnibus priuilegijs nobis concessis, vt patet ex eadem constit. §. 15. quo fundamento qui primi dictam tabellam impressere, collegerunt indulgentias concessas deferentibus chordam S. Francisci de Assisio, & centuram S. Monichæ, & scapularium S. Mariæ de Carmine, & mutatis mutandis, vt Iulius concessit, eas cingulum nostrum deferentibus applicuere. Quòd autem illæ indulgentiæ appositæ in dicta nostra tabella, fuerint concessæ deferentibus chordam, centuram, & scapularium prædicta, constat ex comp. Casarub. verb. Indulgentiæ quo ad seculares.

6 Sed contra hæc potest obijci, quòd indulgentiarum inter Mendicantes non est communicatio, per bullam Sixti IV. vt dixi to. 1. priu. in const. 2. Leonis X. nu. 2. & ipsemet Leo declarauit in eius const. 25. §. 2. Sed dici potest, quòd licèt verum sit quod dixerim, indulgentias non communicari, loquendo de indulgentijs concessis aliquibus ecclesijs Regularium, ita vt eas lucrari non possint visitantes aliorum Regularium ecclesias; Casarub. tamen in comp. verb. Indulgentiæ quò ad seculares. 3. videtur dictam bullam Sixti IV. habere suspectam; vnde, ea non obstante, dicit, communicationem indulgentiarum inter Mendicantes esse licitam, & validam, per constit. Leonis X. quam citat. Leo X. in dicta const. 25. §. 2. solùm declarauit, quòd indulgentiæ communes inter Fratres non possunt communicari secularibus. Ex quo videtur confirmare, quod indulgentiæ concessæ secularibus intuitu alicuius Religionis, omnibus Religionibus communicantur, vt ipse prius concesserat in const. de qua Casar. & de qua mentionem facit in dicta sua const. 25. Vnde, si non est vera declaratio Sixti IV. vt videtur innuere Casarub. nullus remanet scrupulus, Sed puto, quòd de hoc sit obtentum aliquod apostolicum diploma, quod deinde per incuriam fuerit amissum.

7 Noto 3. quòd in const. 10. Leonis X. num. 1. quærebam, an valeret statutum illud aliquarum Ecclesiarum quarum Cleri nolunt leuare corpora defunctorum, nisi tot vocentur Clerici ad associandum corpus defuncti, quot Regulares; vel vt nullus vocet Regulares nisi vocet totum capitulum; vel, si vult vocare Regulares, vt dentur Parocho tot intorciæ, quot dantur omnibus Regularibus. Et respondi, illud statutum non valere & esse contra const. 7. Pij V. tom. 2. nostr. priuil. §. 1. grauamine 20. & grauam. 38. & §. 26. dicebam etiam, illud statutum habere radices in auaritia, ac sapere monopolium: statutum namque, quod solam priuatam respicit vtilitatem, & excludit publicam, monopolisticum est. Vnde statutum DD. quòd nullus admittatur in Collegium, nisi sit ex nobili familia, monopolium est secundùm Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 569. num. 19. Et similiter statutum artificum conuenientium inter se, quòd nullus doceat artem illam, nisi filios, vel nepotes, monopolium est, vt idem Menochius, nu. 17. Ita etiam monopolium est statutum hoc; est n. contra publicam vtilitatem, non solùm quia priuat Mendicantes illo emolumento, sed etiam quia cogit fideles ad dandas res suas, quibus non placet. Atq; ita Fagund. in 1. præcep. eccles. lib. 3. ca. 7. num. 10. Adde nunc, quòd est contra libertatem ecclesiasticam; quia posse vocari ad sepeliendus mortuos, & ad officia funeralia, est priuilegium totius ordinis ecclesiastici, quod priuilegium non potest Episcopus restringere: nec etiam illud potest restringere consuetudo, si adsit, quæ potiùs corruptela dicenda est, cum sit in iniuriam ecclesiasticorum & contra illorum libertatem. Præterea tali statuto iniustè grauantur defunctorum hæredes, cum ad libitum de suo disponere non possint, contra ius naturale, & commune, secundùm quæ vnicuique licet de re sua disponere ad suum beneplacitum; arg. leg. Dudum, Cod. de contrah. empt. Vnde meritò tale, & similia statuta vocantur à Soto lib. 9. de iust. q. 6. art. 2. vers. Hic admonendum, scandalosæ, ac sacrilegæ extorsiones Clericorum aduersus Monachorum iura, Christianorumque libertatem. Atque ita docent Sylu. verb. Immunitas 2. num. 7. & verb. Simonia, qu. 11. dicto 6. Genuen. in praxi, cap. 47. num. 6. Fagund. loc. cit.

loc.cit.num.9.& 10. Barb.in addit.ad 2.p.de potest. Ep. alleg.24. n. 3. Bariol. in Aphor. lit. F. verb. Funera, vbi cum Syl.verbo Simonia cit. concludit, quòd tale statutum est simoniacum, quia negatiuum est, ne scilicet Regulares vocentur, nisi priùs vocetur totum capitulum; vel non vocentur Regulares, nisi vocentur tot Clerici; vel nisi Parocho detur tot intorticiæ, quot Regularibus vocatis, quod exactionem dicit; non enim vult Parochus leuare corpus, nisi vocentur, tot Clerici, quot Regulares; atque ita exigit tamquam pretium sepulturæ ab inuitis illas plures intorcias, quod est sine dubio simoniacum. Vnde Sacra Regul.Congreg. anno 1617. die 5. Maij, vt refert Barb. de officio Cur. cap. 26. num. 57. declarauit, ad defuncti hæredes pertinere conuocare Sacerdotes sibi bene visos ad associandum sepulturæ cadauer, & dari cuilibet ceram sibi bene visam, quolibet contrario prætextu per Parochum deducto non obstante. Abusum hunc auferendum esse in partibus Indiarum, ac communiter in toto mundo, statuit Vrbano VIII. in constitut. 21. §. 1. tom. 4. bullar. folio 258. confirmans ex certa scientia constitut. Pauli V.

8 Sed quid, si ad leuanda corpora defunctorum plus exigant Parochi ab his, qui volunt sepeliri in ecclesiis Regularium, quàm ab illis, qui in Ecclesijs parochialibus vt alicubi fieri audio? ℟. Clem. VIII. per suam const. *Expositum nobis*, datam Romæ sub annulo piscat. die 28. Ian. anni 1604. vt refert Rodriq. in suo bull. in const. 2. dicti Pontif. quam confirmauit postea, inserto tenore, Vrbanus VIII. tomo 4. bull. cit. id prohibuisse sub pœna excommunicationis maioris latæ sententiæ, absolutionem sibi reseruando, Parochis Indiarum occidentalium; quæ prohibitio, cum sit declaratiua iuris canonici, immò & naturalis, quo nullus potest exigere plus quàm illi debeatur de iustitia, ait Portel in addit. ad dub. reg. verb. Sepultura, nu. 2. quòd est extendenda ad omnes Parochos totius vniuersi: præsertim cum in ea dicat Papa, talem se facere prohibitionem ad tollendum abusum. Si ergo in Indijs talis exactio est abusus, non apparet, quare extra Indias non debeat esse abusus. Et aduerte, quòd talem excommunicationem incurrunt Parochi, etiamsi talem exactionem faciant fulti statutis suorum Prælatorum; hæc enim statuta erant in Indijs. Quòd si nihilominus Parochi auctoritate, & potestate id sibi vsurpent, tenentur restituere damnum illatum, siue defunctorum hæredibus, siue Regularibus, sicut etiam idem damnum tenentur restituere in casu nu. præced. cum contra iustitiam id intulerint. Ex hoc, & similibus statutis in auaritia radicatis, putat Bonau.in q.supra regulam Fratrum, c.27. prouenire odium, quo aliqui Clericorum Regulares prosequuntur. Nam, ait, hoc odium ex quinq; radicibus prouenire. *1. quòd timent nos, quòd ipsorum facta, & excessus, vel defectus plenius agnoscamus, & seuerius arguamus. quò clarius videmus quales esse deberent, & non sunt, per quos Ecclesia gubernatur. 2. quòd inuident nobis quòd sumus hominibus gratiores, & ipsi comparati nobis appareant in vita, vel in scientia viliores, vel etiam indoctiores in doctrina. 3. quòd dolent, si per confessiones secreta eorum ab alijs, qui consocij fuerint, percipimus, dum timent per illa magis vilescere, vel forte personas illas nostro consilio ab eis auerti, & ad meliora conuerti. 4. quòd timent sibi aliqua per nos emolumenta subtrahi, dum eleemosynas, quæ dantur nobis, arbitrantur sibi fore dandas, si nos non essemus, & hæc videtur potior esse causa pluribus, qui nos oderunt, scilicet plus inhiant lucris pecuniarum à suis subditis, quàm fructibus animarum, & ceter. Potest etiam quinta causa esse, quod diuina iustitia illos, qui quantò amplius cognouerunt, & spreuerunt, & quibus maiora beneficia contulit, & ingrati fuerunt, & grauius cæteris offenderunt, frequentius eum indignè contractant, & percipiunt, tanto magis indurat, & profundius cadere permittit; vnde non solum ipsi sunt mali in se, sed etiam alios secum malos esse desiderant, & bonos oderunt, & quos imitari nolunt, optant non esse, & persequuntur eos, quos sibi dissimiles esse dolent.*

9 Noto 4. quòd in constitution. 14. Leonis X. numero quinto dicebam, quòd Generalis tenebatur Prouincias visitare per se, vel per substitutum. Sed quæres, an postquam Pater Generalis aliquam Prouinciam visitauit, possit illo anno Prouincialis dictam Prouinciam visitare? Quod enim visitare non possit, dicunt Menoch. de præs. libro 2. præsumpt. 18. à numer. 16. Rota apud Farinac. p. 2. decis. 30. à numer. 9. & decis. 33. à num. 2. Barb. de potest. Episcopi, p. 3. decis. vltim. nu. 32. quia vbi datur specialis visitator, cessat ordinarius; generi enim per speciem derogatur. regul. 34. Generi, de reg. iur. in 6. Ego tamen puto, quòd adhuc visitare possit. Nam Prouincialis est iudex ordinarius, cuius iurisdictio impediri non potest sine legitima causa à Superiore Superiorem recognoscente, qualis est Generalis, & à supremo Prælato non censetur sublata, nisi expressè tollatur, leg. 1. C. de off. Præs. Vrb. & Generalis non est specialis visitator pro aliquo casu particulari, sed vniuersalis. Vnde licèt verum sit, quòd Prouincialis non potest visitare super casibus definitis, & visitatis à Generali; inferior enim de rebus Superioris cognoscere non potest, cap. Inferior, d.21. nisi post Generalis discessum aliquid substantiale de nouo emerserit; tunc enim casum relictum indecisum à Generali, ob defectum probationum, potest Prouincialis definire ordinaria auctoritate; neq; etiam potest Prouincialis visitare, præsente Generali visitante, vt colligitur ex cap. 2. de off. leg. potest tamen suam ordinariam visitationem post discessum Generalis facere, & super alijs casibus secutis à tempore visitationis generalis inquirere. Pro quibus habentur textus in ca. Per hoc, de hæret. in 6. & in leg. 1. Cod. de offic. præs. Vrb. Et potest colligi ex Trid. sess. 24. cap. 3. de reformat. ibi, *Sed non ideo Episcopus*.

10 Si quæras quid dicendum, si postquam Pater Generalis, vel etiam Prouincialis, instituent aliquem Vicarium, vel Visitatorem, moriatur, vel ab officio deponatur, poterit ne Visitator procedere in sua visitatione. ℟. quòd re integra procedere non poterit. Ita DD. communiter in cap. Relatum. & c. Gratum, de potest. Iud. deleg. & in cap. Si super gratia, eod. tit. in 6. Vide Cenedum, collect. 1. ad 6. num. 1. Sed magna difficultas est inter DD. quando res dicatur integra, de qua diffusè Sanchez 8. de matr. disp. 28. à num. 8. Barb. ad dictum cap. Gratum. Alij enim dicunt, rem esse integram, id est, non incœptam ante litis contestationem. Est autem contestatio litis, vt Sylu. verb. Lis, qu. 2. negotij principalis hinc inde apud iudicem facta narratio & subsecuta responsio, siue negando, siue concedendo; quod fit post partis citationem. Alij verò, quibus adhæret Sanch. cit. nu. 10. aiunt, rem statim desinere esse integram post partis citationem; & volunt dicere, quòd delegatus nondum incœpto negotio visitationis per partium auditionem, vel saltem post citationem decretam, licèt non intimatam, vt Sanch. num. 13. desinit esse delegatus, si, qui ipsum delegauit, moriatur, vel ab officio deponatur. Si autem negotium non habet partem, vt in casu nostro de Visitatore generali, putat Portel in addit. ad dubia regul. verb. Prælati potestas, num. 16. quòd res dicetur non integra, post publicationem literarum patentium in aliquo conuentu Prouinciæ sibi delegatæ, quæ publicatio æquiualet citationi, ad effectum, vt res dicatur non integra, seu vt dicatur negotium visitationis iam cœptum. Atque ita, si moriatur Generalis, vel Prouinciali, qui Visitatorem delegauit, lectis, in vno conuentu literis suæ delegationis, etiam ante incœptam visitationem, seu Fratrum examinationem, poterit in negotio visitationis prosequi æquè bene, ac si, qui eum delegauit, adhuc viueret. Quòd si delegatus, dum pergit ad visitandam Prouinciam sibi commissam, habeat certitudinem de morte delegantis antequam literas commissionis publicauerit, non poterit ampliùs dictas literas publicare,

blicare, nec negotium visitationis prosequi. Dixi, si habeat certitudinem: nam si solùm rumorem audiat, qui moralem certitudinem non faciat, poterit prosequi; non enim omni rumori, fortè sparso ad finem impediendi visitationem, credendum est: & tunc intrat regula, quòd Melior est conditio possidentis.

11 Quæres etiam, an supposito quod dixi in dicta const. 14. Leonis X. num. 4. posse Generalem Minimorum instituere Vicarium generalem cum ordinaria potestate institutus post mortem Generalis in officio perseueret. ℞. certissimum esse, quòd ordinaria iurisdictio morte concedentis, etiam re integra, non expirat, vt constat ex leg. Et quia, ff. de iurisd. omn. iud. est tex. expressus in cap. 2. de offic. legat. in 6. & probat Sanchez 8. de matr. disp. 28. à num. 4. qui tamen num. 6. ait, quòd hoc fallit in iurisdictione Vicarij Episcopi, quæ licèt sit ordinaria, vt ipsemet probat lib. 3. de matr. disp. 29. num. 3. perit tamen morte concedentis. Cuius rei rationem reddit dicta disp. 29. num. 13. Nam quando dicitur, quòd iurisdictio ordinaria non extinguitur morte concedentis, intelligitur de iurisdictione ordinaria principali, quæ non adhæret alteri ordinariæ tamquam accessoria; quando autem iurisdictio ordinaria cohæret alteri tamquam accessoria, tunc extincto pincipali, extinguitur accessorium; nam accessorium sequitur naturam principalis; & huiusmodi ait esse iurisdictionem Vicarij, quæ non facit distinctum tribunal à tribunali Episcopi, sed est vnum, & idem cum illo. In casu ergo nostro cum iurisdictio ordinaria Vicarij cohæreat iurisdictioni Generali tamquam accessoria, & adiuuans ipsum Generalem, eo mortuo, expirare censetur. Si autem Generalis instituisset Vicarium alicuius conuentus cum iurisdictione ordinaria, quam solent habere alij huiusmodi Vicarij, tunc puto, quòd, eo mortuo, dicta Vicarij iurisdictio non expiraret; nam hæc iurisdictio non adhæret Generali tamquam accessoria, sed est ordinaria in suo genere principalis, & nulli alij Superiori innixa, & post deputationem iste Vicarius non à Generali, sed à Regula videtur iurisdictionem recipere; quare, Generali mortuo, non moritur.

12 Noto 5. quòd in const. 16. Leonis X. in qua agitur de canonizatione S. P. N. Francisci, aliqua dixi de SS. canonizatione. Sed nunc occasione cuiusdam Serui Dei, qui mortuus est anno 1629. miraculis clarus, de quo ferebatur, quòd cum viueret, ei dictum fuerat aliquando, quòd alter Religiosus multa miracula faciebat, ipse verò responderat. Ego maiora patraui. Quæro, an ista responsio pugnet cum humilitate, quæ seruos Dei decet. ℞. minimè pugnare. Nam in homine duo possunt considerari secundùm doctrinam D. Th. 2. 2. q. 161. art. 3. corp. explicatam à Io. de Capistran. in specul. conscien. p. 1. à num. 294. Primum id, quod est Dei, 2. id quod est hominis. Hominis autem est quicquid pertinet ad defectum; Dei verò quicquid pertinet ad salutem, & perfectionem, iuxta illud Oseæ 13. *Perditio tua Israel ex te est, ex me tantùm auxilium tuum*. Vnde quilibet homo secundùm id, quod suum est, debet se cuilibet proximo subijcere per humilitatem quantùm ad ea, quæ Dei sunt in quolibet proximo; nam humilitas respicit reuerentiam, qua homo Deo subijcitur. At non requirit humilitas, vt aliquis id, quod est Dei in se ipso, subijciat ei, quod apparet esse Dei in altero; nam illi, qui dona Dei participant, cognoscunt se illa habere, & ideo absque præiudicio humilitatis possunt serui Dei dona, quæ ipsi acceperunt, præferre donis, quæ alijs apparent collata. Quare bene potuit ille Dei Seruus cum magna humilitate dicere, Ego maiora patraui, cognoscens maius donum Dei in se, quàm in alio, iuxta illud 1. Cor. 2. *Nos autem non spiritum huiusmodi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, vt sciamus, quæ à Deo donata sunt nobis*. Addit etiam D. Th. quod humilitas non requirit, vt aliquis id, quod est hominis in se ipso, subijciat ei, quod est hominis in proximo; nam

alioquin oporteret, quòd quolibet reputaret se magis peccatorem quolibet alio; cum tamen Apostolus ad Galat. 2. dicat. *Nos natura Iudæi, & non ex gentibus peccatores*, & sup. *Ascendi autem secundùm reuelationem*. Quare absque præiudicio humilitatis possunt etiam serui Dei dicere, Ego meliùs natus, educatus sum, meliùs studui, quàm ille. Addit denique D. Thom. illo art. quod potest aliquis reputare, aliquid boni esse in proximo, quòd ipse non habet, vel aliquid mali in se esse, quod in alio non est, ex quo potest se ei subijcere per humilitatem. Vnde aliquando serui Dei absque mendacio dicunt, Ego sum peior peccator omnibus hominibus; considerant enim tunc in se quod hominis est, & aliquam imperfectionem, & in hominibus, quod Dei est, & aliquam perfectionem. Vel considerant abundantiam gratiæ, quam sibi gratiosè contulit Deus, & ea videntur sibi abuti, & considerant, quòd si dicta gratia alijs hominibus esset collata hi ea meliùs, & fructuosius vterentur, quàm ipsi; vnde se peiores omnibus agnoscunt.

13 Noto 6. quòd const. 23. Leonis X. à num. 1. notaui aliqua circa Fratrum appellationes, & quamplurima dixi to. 1. Ref. q. 1. c. 20. vbi specialiter probaui, posse Fratres appellare à suorum Prælatorum iniustis sententijs. Quod modo confirmo dicto D. Bern. lib. 13. de consid. c. 2. vbi habet. *Fateor, grande, & generale mundo bonum esse appellationem, idque tam necessarium, quam solem ipsum mortalibus: re vera quidam sol iustitiæ est prudens, ac redarguens opera tenebrarum*. Sed dixi, quòd istæ appellationes debebant gradatim fieri à Correctore ad Prouincialem, ab hoc ad Generalem, &c.

14 Sed quæres, an appellari possit, omissis medijs, ad Apostolicam Sedem? ℞. affirmatiuè; c. Quoties Episcopi, cap. Ad Romanam, el 1. & 2. 2. q. 6. c. Si duobus, c. Dilecti filij, el 3. de appell. Nau. lib. 2. consil. de appell. consil. 2. n. 1. & consil. 4. n. 3. Pegna in direct. Inquis. p. 3. comm. 51. vers. Quod si. Sebastianus Vantius de nullit. §. De nullitate ex [illegible] iurisd. n. 77. tom. 4. tract. pag. 388. Barb. cap. Dilecti filij c[illegible] num. 3. Couarru. pract. quæst. cap. 4. n. 9. Bouadill. tom. [illegible] polit. lib. 3. c. 8. n. 219. Nec refert, quod iudex à quo non deferat; nam hoc casu deferunt iura: leg. Quoniam iudices, Cod. de appell. leg. Ei cuius, ff. de appell. recip. & iudex, qui non detulit, puniri debet: cap. De priori, de appell. Ita dictus Vantius loc. cit. In Religione nostra hoc fuit determinatum in c. Romano 6. n. 14. dub. 7.

15 Neque his obstat decretum sacræ Congr. anno 1587. quod sic habet. *Quoniam nonnulli Regulares vagandi studio, siue dum imminentem admissorum criminum pœnam, ex suis constitutionibus, aut aliàs debitam sibi metuunt, falsa, & commentitia grauamina causari, non ad immediate sui Ordinis Superiores, scilicet à grauamine Prioris ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, prout cuiusque Religionis constitutionibus disponitur, sed ad hanc Romanam Curiam absque licentia sæpius fugiunt potius, quam recurrant, ex quo Ordinum disciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipsi in dies audaciores euadunt. Placuit sacræ Regularium Congreg. ex ordine Sanctissimi statuere, vt si quis Regularium in posterum temerè, leuiuè ex causa hanc almam Vrbem, seu Curiam, absque sui Superioris licentia, & supradicta forma prætermissa, adire præsumpserit, ad suos eosdem Superiores seueriori pœna plectendus remittatur*. Non obstat, inquam, hoc decretum; quia iuri communi non derogat, quod esset omnino necesse, ad dicta per Felin. in cap. Nonnulli, de rescrip. nu. 9. vbi etiam Panormit. num. 10. Nec est verisimile, quòd Papa voluerit S. Romanam Ecclesiam tali priuilegio priuare. Nec multo minùs obstant statuta, si quæ sint, Religionum: nam iuri communi contraria esse non possunt: c. Quod super his, de maior. & obed. cap. Institutionis, 25. q. 2. Immò id etiam colligitur ex dicto decreto, ibi, *potius fugiunt, quam recurrant*, per quæ verba claré significatur, quòd si verè grauatus recurrat ad sanctam Sedem immediaté, admittitur de

stylo illius Curiæ: secus autem, si non grauatus pœnas metuens ad eam fugiat, sic euadere sperans. Atque ita post dictum decretum id sentiunt Portel in dub. reg. verb. Appellare, nu. 3. Diana tom. 3. tract. 2. resol. 54. & in Ordine nostro recursus immediatus ad sanctam Sedem à nemine impediri potest, cum duabus tamen limitationibus. I. Quòd qui recurrit, & non probat, maiori pœna puniatur. II. Quòd iste recursus non sit de re leui, & minima: nam in hoc casu potest impediri. Ita statutum est in c. Rom. 6. n. 14. dub. 7.

[illegible]duerte autem, quod illa clausula posita in dicto [illegible]to, *temere, leuiuè ex causa*, intelligitur, quando subditus absque vlla causa, vel leui, fugam arripit Romam versùs appellationis prætextu. v. g. quia extra iudicialiter in leui pœnitentia panis, & aquæ, vel disciplinæ, &c. pœnitentiatus fuit, seu quando, non expectata sententia Romam petit, timens de grauamine, nisi fortè grauamen, quòd timetur, esset ex illis, quæ per appellationem vitari non possunt, vt si incarcerari timeat: quia sic procedere soleat Prælatus, Atque ita Bernar. lib. 3. de con sid. cap. 2. *Appellandum à sententia; ante sententiam improbè omnino, nisi ob manifestum grauamen, præsumitur appellatio. Non est autem suffugium appellatio, sed refugium.* Item leuis dicitur causa, quando appellatur à pœna præcisè secundùm Regulam inflicta; & manifestè constat de delicto, vt dixi tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 20. concl. 2.

17 Aduerte etiam, quòd verè grauatus recurrens ad sanctam Sedem potest libere ingredi Romam absque alia facultate Superioris, & non obstante prohibitione de non ingrediendo Romam absque Superioris facultate; nam tunc ingreditur vigore huius decreti facti auctoritate Papæ, qui est supremus Religionum Superior. Et nulla adest præsumptio, quæ tamen est necessaria ad incurrendas pœnas positas in tali prohibitione, vt constat ex decreto, quod refero tom. 2. priuil. regul. in const. 10. Vrban. VIII. [illegible] 2. & 40. Quòd nulla hic adsit præsumptio, con[illegible] est causa legitima, quæ temeritatem, quam [illegible] præsumptio, excusat, vt dicit Lezana in quæst. reg. [illegible]o. n. 33.

18 Aduerte etiam, quòd non faceret contra hoc decretum, qui appellaret à Prouinciali v. g. ad Protectorem, omisso Generali, eo quia habet illum suspectum: Nam tunc Generalis non est legitimus Superior, & ideo ad illum non est recurrendum: debet tamen causa suspicionis esse certa, & euidens; nam alioqui non excusaretur.

19 Quæres etiam, an appellatio à priuatione dignitatum suspendat executionem? R. affirmatiuè. Gloss. in cap. Sæpe, verb. Rata manet, in fine, de appell. vbi Panor. n. 15. & Gloss. in Sum. cap. Quod autem 8. q. 4. Iason in l. 1. n. 10. ff. de re iudic. Bart. in leg. Furti, ff. de his, qui notantur infamia. Bouadill. tom. 2. polit. lib. 5. c. 1. nu. 291. Nau. lib. 2. consil. de appell. consil. 2. nu. 3. Barb. in cap. Venientes, de iur. iur. nu. 7. Io: Anton. à S. Georgio in cap. Ad hæc, de appell. nu. 2. Scaccia de appell. q. 3. num. 72. vbi ait, quod Prælatus depositus, pendente appellatione, potest liberè suum exercere officium, excommunicare, & alia iurisdictionalia exercere, vt ante sententiam poterat; & Doctores adducit. Qui DD, licèt de Regularibus non loquantur; cum tamen simpliciter dicant, appellationem executionem suspendere, debent etiam de Regularibus intelligi; cum nullum ius appareat, per quod hi excludi debeant ab illo communi iustæ appellationis effectu, & beneficio. Hoc tamen in Religione nostra non seruatur, & doleo.

20 Neque his obstat Trid. quando sess. 13. cap. 1. de reform. ait, quòd in causis correctionis, & visitationis ante definitiuam appellari non possit. Non obstat, inquam, per ea, quæ dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 20. vbi ex professo hunc locum declaraui. Neque etiam obstat idem Trid. sess. 22. cap. 1. de reform. & sess. 24. cap. 10. eod. tit. quatenus determinat, quòd quando agitur de morum correctione, appellatio executionem non suspendit, & causæ omnes Regularium ad morum correctionem spectent; Nam pœnæ, quæ à Regularibus imponuntur, secundùm Triuisanum de modo proced. crim. inter Reg. cap. 19. sunt in duplici differentia. Vel enim imponuntur pro moribus corrigendis extraiudicialiter, nullo formato processu; vel imponuntur in iudicio, formato processu; A primis non datur appellatio, quia leues pœnitentiæ supponuntur; ab alijs autem sic. Atque ita declaratum extitit à S. Congr. Concil. die 6. Octob. anno 1588. & talis est stylus Romanæ Curiæ, vt mihi bene constat. Immò, etiamsi Prælatus processum non formet, si in corrigendo hoc pacto excedat, potest etiam in hoc casu subditus appellare. Et ita fertur fuisse etiam declaratum à Sacra Congreg. mens enim Concilii non est quemquam grauare, sed solùm ecclesiasticam disciplinam fouere, quæ suadet, ne pro quacumque re leui ad Superiorem appelletur. Itaque quando dicit Concilium, quòd appellatio executionem non impedit; intellige, quando appellatio est friuola, idest, sine ratione legitima interposita, vel quando est de re leui, vel quando in casu claro, & probato, ad fugiendas pœnas interponitur, vel quando quis punitur præcisè secundùm Regulam, quam professus est, non autem quando est legitimè interposita, & agitur de re graui, v. g. priuatione officij, &c.

21 Noto 7. quòd in const. 26. Leonis X. nu. 4. tractaui, an Parochi nostri Ordinis sint omnino subiecti Correctoribus. Nunc quæro, an possit Prælatus regularis designare aliquem in Parochum, qui absque approbatione Episcopi confessiones audiat suorum parochianorum? Henriquez lib. 6. c. 6. num. 2. in Com. lit. E. refert Mantium, Gallum, Bannem, Medinam, & alios Dominicanos sensisse, posse Prælatum regularem id facere. Sed esse falsum, constat ex Trid. sess. 23. ca. 15. vbi dicitur, *Nullum, etiam Regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopo approbetur.* Licèt enim possit Prælatus regularis Parochum designare, non potest tamen illum approbare ad confessiones audiendas. Vnde quando Concilium requirit ad audiendas confessiones parochiale beneficium, intelligi debet, quod tale beneficium sit habitum ab eo, qui potestatem habet admittendi ad confessiones audiendas. Atque ita Fagundez in 2. præc. eccles. lib. 7. c. 2. n. 40.

22 Verum quidem est, quòd Regularis approbatus ab Episcopo post approbationem sui Prælati ad animarum curam monasterio annexam, si deinde à dicta cura per dictum Prælatum amoueatur, poterit nihilominus confessiones secularium audire, cum iam sit ab Episcopo admissus. Nec indigebit Episcopi approbatione, si post aliquod tempus à Prælato suo ad eamdem curam admittatur; semel enim examinatus, & approbatus ad curam animarum, non potest iterum ad eam examinari. Riccius 3. p. praxis, resol. 192. n[illegible]. habetur in cap. Accepimus, iuncta Gloss. verb. Reputare, de ætate, & qualit. Quòd verò Parochus præsentatus ad ecclesiam parochialem regularem à suo Prælato, possit ab eodem absque Episcopi consensu à dicta cura remoueri, est sine controuersia; nam per hoc non liberatur ab obedientia Prælati. Ita Nau. com. 2. de reg. nu. 65. vers. Addo 8. Chokier de exemp. p. 4. q. 73. nu. 2. Vide Barbos. in cap. 15. Trid. sess. 23. de refor. nu. 21. & 22.

23 An autem dictus Parochus possit suas oues commendare alteri sacerdoti ex suis confratribus quò ad sacramentorum ministrationem? R. licèt id possent Parochi ex longa, & approbata consuetudine ante Concilium Trid. post illud tamen non possunt quò ad Sacramenti pœnitentiæ administrationem; requirit enim Concilium generaliter in ministrante tale sacramentum omnino approbationem Episcopi. In administrationem autem aliorum sacramentorum poterit dictus Parochus vices suas alij confratri suo sacerdoti commendare. Ita Fagund. in 2. præcept. eccl. lib. 7. c. 2. n. 43.

24 Noto 8. quòd in constit. 26. Leonis X. num. 2. dicebam, quòd summi Pontifices concesserunt quamplurima

plurima Regularibus priuilegia, in præmium laborum, quos passi sunt, & patiuntur quotidie pro S. R. E. defensione, & incremento: nam istorum præcipuè sanguine madefacta pretiosa facta est in oculis omnium; & isti sunt, qui portant pondus diei, & æstus pro illius defensione, & augmento, vt Pontifices ipsi testantur. Ad quod probandum illustria solùm duo exempla ex mea Religione affero. I. est P. F. Bernardi Buil Ordinis nostri, postea Episcopi Geruntini. Is ex Religione Benedictinorum ad Religionem nostram transuolauit, viuente B. P. N. Francisco; & primus in Indias cum Christophoro Columbo ad fidem disseminandam profectus est de mandato summi Pontificis Alexandri VI. quem Posseuinus tom. 1. appar. sacri, lit. D. verb. Domnus Buil, vocat primum noui orbis Apostolum, Indiarum Patriarcham, & Vicarium summi Pontificis apud illas regiones; quæ multis probat Morales noster in fundatione Prouinciæ Andalutiæ, textu 14. §. 7. & 8. Quare prima Indiarum euangelicæ pietatis culturam debet Ecclesiæ nostræ Minimitanæ familiæ. Secundum est P. F. Francisci à Longobardis Ord. nostri nunc meritiss. Generalis, digni, cui tota christiani orbis cura demandetur; habet enim in summo gradu eas omnes boni Pastoris partes, quas SS. Patres, sacri Canones Doctores omnes in Pastore desiderant, vitæ est sanctitate insignis, doctrina admirabilis, charitate conspicuus, iustitia clarus, clementia spectabilis, atque decorus; omnibus maximè compatiens, sibi soli seuerus; corrigit blandè, punit suauiter, & ita (mirabile creditu) vt punitus communiter non irascatur, correctus non succenseat, sed cum gratiarum actione pœnitentiam, correctionemque admittat, & adimpleat. Is erexit Religionis nostræ muros pene euersos, & stare fecit portas, & seras, vt dicitur Eccl. 49. De quo illud syncere prædicari potest, quod de Simone Oniæ filio Sacerdote magno, qui in vita sua suffulsit domum, & in diebus suis corroborauit templum. Quasi stella matutina in medio nebulæ, & quasi luna plena in diebus suis illucet. hic cum Romam pergeret à pyratis infidelibus captus est, Tunetumque deductus. Ibi cum res Ecclesiæ quò ad captiuos fideles haud paruo versari discrimine, fidemque catholicam conspiceret, ouium Christi miserrimam illam conditionem, ac statum cœpit deplorare, atque ingemiscere, Deumque incessanter exorare pro ouibus illis, verbo, ac exemplo enitens, vt ad meliorem frugem reducerentur. Hinc die, noctuque non destitit in balneis prædicare, ad confessiones, aliaque sacramenta frequentanda hortari, & pro populo Dei tandem hostiam se quotidie offerens acceptabilem, spiritualibus istis exercitationibus carnis afflictamenta superaddens, lucrum putabat captiuitatem suam. Hæc Romam delata S. D. Vrbanum VIII. compulere vt eum Missionarium deligeret cum potestate, de qua hic.

Facultates concessæ à S. D. N. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. Fratri Francisco Longobardo Ordinis Minimorum Missionario Tunetum.

25 AVdiendi confessiones quorumcumque fidelium vtriusque sexus de licentia Episcoporum, vbi sunt Episcopi, vel Vicarijs.

Exercendi actus parochiales, vbi non sunt Parochi, vel Episcopi: & vbi sunt, cum eorum licentia, omissis cæremonijs in administrandis sacramentis, vbi necessitas exegerit, non tamen necessarijs.

Absoluendi, vbi non sunt Episcopi, vel Vicarij; & vbi sunt, de eorum licentia, omnes vtriusque sexus ex partibus, in quibus hæreses impunè grassantur, ab hæresi, apostasia à fide, & schismate, & alios pœnitentes ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, etiam in bulla Cœnæ Domini clarè, vel dubiè contentis, & à simonia, dummodò pœnitentes parati sint dimittere beneficia, & restituere fructus malè perceptos arbitrio Sanctissimi.

Legendi libros hæreticorum, & alios quoscumque prohibitos, ad effectum confutandi.

Celebrandi missas in altari portatili in locis decentibus, & præsentibus hæreticis, & excommunicatis, etiam super altari fracto, vel læso.

Commutandi vota simplicia, etiam iurata, dummodò non sint castitatis, & Religionis solemnia.

Dispensandi super irregularitate occasione delicti occulti cum pauperibus sacerdotibus, præterquam ex homicidio voluntario, & simonia reali, in Ciuitatibus, & diœcesibus, quæ non habent Episcopos residentes, aut Vicarios Apostolicos, vel cum eorum licentia, si adsunt.

Consecrandi calices, patenas & altaria portatilia, oleo tamen ab Episcopo benedicto, & paramenta ad missæ sacrificium necessaria, nec teneantur inquirere, an altaria contineant reliquias, necne, scilicet vbi non est copia Episcopi.

Celebrandi missam quocumque loco decenti, etiam sub dio, subtus terram, tribus horis ante lucem, hyeme vna hora post meridiem; bis in die, vbi necessitas postulauerit, & sit ieiunus, etiam coram hæreticis, alijsque personis excommunicatis, dummodò minister non sit hæreticus.

Hostiam consecratam seruandi loco decenti, & sine lumine, ac alijs cæremonijs, quibus vti solet Ecclesia.

Incedendi in habitu seculari.

Concedendi indulgentiam plenariam prima vice pœnitentibus, quorum confessiones audiet, & communione refectis.

Celebrandi bis in anno orationē quadraginta horarum in prædictis locis ex consensu Ordinariorum, vbi erunt, & concedendi plenariam indulgentiam singulis in singulis locis, qui confessi, & sacra communione refecti preces fundent pro exaltatione sanctæ Sedis Apostolicæ, infidelium conuersione, qui verò intra eiusdem orationis tempus bis, vel ter sanctam Eucharistiam susceperint, valeant per modum suffragij, animam, iuxta intentionem suam, à Purgatorij pœnis liberare.

Concedendi in singulis Dominicis, & festis decem annorum indulgentiam pœnitentibus interessentibus eorum concionibus, & pœnitentibus sacra communione refectis in festis primæ classis plenariam indulgentiam.

Concedendi pœnitentibus contritis in articulo mortis plenariam indulgentiam, saltem contritis, si communicare non potuerint.

Lucrandi easdem indulgentias, quas secularibus impertiuntur.

Liberandi animam à pœnis Purgatorij celebrando Missam qualibet feria secunda ad hunc effectum pro defunctis, & quando in illos dies festa duplicia incidunt, altera die sequenti non impedita.

Concedendi in totum, vel ex parte has facultates quatuor Sacerdotibus idoneis secularibus, siue regularibus.

Item concedendi catholicis captiuis dictorum locorum iubilæum nuper à Sanctitate sua publicatum.

Feria 5. Die 31. Augusti 1628.

S. D. N. Papa prædictus concessit supradictas facultates in Congregatione S. Officij habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis supradicto Fratri Francisco Longobardo Ord. Minimorum Missionario Tunetum ad decennium proximè futurum.

Io: Garsia Car. Millinus. Io: Antonius Thomasius S. R. & vniuersalis Inquisitionis Notarius.

Vt autem tutiùs ea pietatis officia perageret præfatus Pater, dubia sequentia Romam transmisit sacræ Congregationi pro opportuno supplicans explanatione.

Decreta, & decisiones Congreg. RR. DD. Theologorum super casibus ad forum conscientiæ pertinentibus, propositis à Reu P. Francisco Longobardo Ord. Minimorum Missionario in Aphrica Tuneti, & ad eosdem Patres Theologos transmissis a Sacr. Congregat. Illustrissimorum Cardinalium de P. F. vt constat ex eius decreto, sub die 7. Aprilis, 1629.

26 I. Casus Vtrum apostatæ à fide ad pœnitentiam redeuntes cogendi sint ad retractandum explicitè, & publicè coram infidelibus cum periculo vitæ, sicut negarunt fidem, an sufficiat coram fidelibus publicè, & explicitè abiurare apostasiam in proprijs balneis (quæ sunt captiuorum carceres) & implicitè apud infideles, abstinendo ab actibus infidelitatis, & deponendo habitum? Decretum. Congreg. censuit, apostatas à fide redeuntes ad pœnitentiam, omnino debere abiurare apostasiam coram fidelibus captiuis, quibus dederunt scandalum in proprijs carceribus publicè, & explicitè, at coràm infidelibus non videtur hoc necessarium, sed sufficit, vt coram ipsis abstineant ab actibus infidelitatis, deponantque habitum protestatiuum falsæ religionis, & curent, vt successu temporis cognoscant etiam infideles, vel ab ipsis, vel ab alijs, eorum abiurationem, licèt id cum periculo vitæ.

27 II. Casus. Et circa habitum, si non sit protestatiuus Religionis, cuiusmodi est vestis linea, & talaris, qua soli Sacerdotes infideles vtuntur, sed tantùm discretiuus nationis, quale est operimentum capitis quod vulgo *Turbante* appellatur. Quæritur, vtrum possint eum retinere ad vitandum vitæ periculum, donec nanciscantur idoneam occasionem transfugiendi ad terras Christianorum, ibi apostasiam abiuraturi? Decretum. Congr. censuit, reuersos ad fidem tuta conscientia omnem habitum indistinctè deferre posse nationis discretiuum, dummodo non sit protestatiuus falsæ Religionis, donec nanciscantur occasionem transfugiendi ad fideles, nec perinde arcendos à susceptione Sacramentorum, si propositum habent profitendi fidem, quando iuridicè de illa interrogantur.

28 III. Casus. Quomodò se gerere debeat confessarius erga apostatas in articulo mortis constitutos, cum ab illis secretò accersitur, vt secretò absoluat? Ratio difficultatis est, quia in illo articulo solent ab infideli familia, vel Sacerdotibus induci ad actus falsæ Religionis, nec possunt abnuere sine mortis periculo. Decretum. Confessarius secretò accersitus, secretò absoluat pœnitentes apostatas in articulo mortis constitutos, & præter apostasiam coram se abiuratam secretò, & constantem animi præparationem eam abiurandi publicè, & explicitè, nihil ampliùs exigat, si superstites fuerint; si verò decesserint, curent cognosci tam à fidelibus, quàm ab infidelibus abiurationem. Actus autem falsæ religionis nec elicere possunt, nec ostendere & licèt non possint malos suasores expellere, sufficit interiùs eorum suasionibus non consentire.

29 IV. Casus. Suppono, licere Christi fidelibus captiuis, non autem liberis, qui hic sub fide regia negotiantur, auferre bona tum dominorum, tum aliorum infidelium furto, & consequenter vsuris, vel quouis alio modo ex tacita, & interpretatiua facultate Principum christianorum. Quæritur ergo 1. vtrum ratio sumatur à pœna infidelitatis, an potiùs à iure compensationis? quia nimirum tyrannicè possident hoc regnum, quod de iure ad christianos Principes pertinet, 2. vtrum eadem sit ratio de Iudæis incolis loci? & concessa parte affirmante, vtrum saltem quò ad aduenas, qui habentes domicilium sub regimine Principum fidelium, huc negotiandi gratia veniunt, negans pars sit probabilior. Decretum. Congr. censuit, Christianis liberis, qui sub fide regia in Aphrica negotiantur, nullius inuiti licere bona surripere; licere verò captiuis nō modò Principis Sarraceni, ex tacita voluntate Principum fidelium, sed adhuc dominorum particularium, sub quorum violenta seruitute detinentur, iure compensationis pro iniuria captiuæ libertatis, pro debita laboribus mercede, pro lucro cessante, & damno emergente in suis negotiationibus, & bonis ob absentiam à patria. Quòd si fideles captiui à stipendijs militaribus christianorum Principum per Sarracenos in seruitutem iniustam redacti sunt, Sacr. Congr. censuit, eos quorumcumque infidelium indistinctè tuta conscientia posse bona auferre sub quacumque via, atq; industria, ex interpretatiua eorumdem fidelium Principum voluntate. Ab hoc tamen grauamine, atque licentia S. Congr. declarauit immunes Iudæos omnes ibi incolas, siue indigenas, siuè liberos, seu captiuos.

30 V. Casus. Vtrum Christiani liberi, qui hic negotiandi gratia commorantur, & alij captiui ementes à piratis infidelibus bona à fidelibus rapta, & in hac vrbe venum exposita, vel dono ea recipientes, vt hic ad proprios vsus vtantur, vel ad terras Christianorum lucri gratia transmittant, peccent mortaliter, & teneantur ad restitutionem? Decretum, PP. deputati existimarunt, bona Christianorum à piratis rapta posse fideles absque noxa mortali, & onere restitutionis, emptione, donatione, venditione, aut alio quocumque legitimo titulo sibi accipere, ac in proprios vsus conuertere, non obstante quòd sint in bello iniusto capta.

31 VI. Casus. Vtrum antedicti, præsertim mercatores liberi, non solùm peccent ratione rei malè acceptæ, sed iniustæ actionis, tamquam rapientium receptatores, & consequenter teneantur in solidum ad restitutionem non solùm mercium emptarum, sed omnium præterea damnorum Christianis illatorum? Ratio dubij est, quia, vt quidam asserunt, piratæ inter depredandum aliqua rapiunt spe vendendi dictis captiuis, vel liberis Christianis, quæ hac spe sublata non raperent, vt infidelibus non necessaria, neque vtilia; hoc autem non semper accidit in rebus magni pretij: & ipsi mercatores liberi principaliter hic morantur, vt emant merces loci; & præterea eorum incolatus multum videtur conferre ad miserorum captiuorum redemptiones secretiùs, faciliùs ac viliùs faciendas, præter quotidianas eleemosynas, quibus non solùm subleuant necessitates captiuorum, sed etiam suppeditant ex magna parte oratorijs, & ministris diuini cultus. Decretum. A PP. deputatis concordi voto decisum est, fidelium neminem Tuneti commorantium teneri ad restitutionem bonorum raptorum per piratas Christianis, neq; incurrere noxam peccati mortalis, etiam si piratæ bona illa surripiant spe lucri ex futura venditione ijsdem fidelibus facienda, aliàs non furaturi: licèt peccare possint ex complacentia super furto rerum per piratas Christianis sublatarum.

32 VII. Casus. Vtrum fabri lignarij captiui, qui non solùm impendunt suam operam triremibus, & alijs nauigijs DD. quibus impugnant, & deprædantur Christianos, & interdum etiam mercaturam exercent, sed præterea lucri gratia sine metu locant etiam alijs infidelibus ad eadem nauigia fabricanda, peccent, & teneantur ad restitutionem aliquam? Et quid præterea dicendum sit de discipulis, quos erudiunt eadem arte, partim sponte sua, vt habeant sui laboris coadiutores, & subleuatores? Decretum. Fideles captiui, qui sine iussu DD. siue propria voluntate, ac lucri gratia operas suas nauant, ac locant etiam alijs infidelibus à proprijs dominis in fabricandis nauigijs onerarijs, aut militaribus, vel erudiendis discipulis eadem arte, vt sui laboris coadiutores, & subleuatores habeant, ab omni culpa, dummodò ab eis nullum intendantur Christianorum damnum, vacant.

33 VIII. Casus. Vtrum Sacerdotes hic captiui, tam alicubi ab aliquo Ordinario, quàm nullibi, & à nullo aliàs approbati, validè absoluant sacramentaliter, & ministrent alia sacramenta omnibus Christi fidelibus, vndecumq; illuc captiui abducantur, ex tacita, & interpretatiua facultate Ordinariorum, vel saltem summi Ponti-

Pontificis? Dubitationis ratio est, quia post translatum dominium vrbis ad infideles sic seruatum est, & nemo meminit vnquam, vel aliter seruatum, vel in dubium reuocatum esse. Decretum. PP. deputati vnanimes dixerunt, Sacramentorum administrationem Tuneti olim exercitam à Sacerdotibus, de quibus in casu, esse sustinendam, sed in posterum esse prouidendum per summum Pontificem.

34 IX. Casus. Supposita tanquam probabiliori recentiorum DD. sententia, quòd nimirum Christiani captiui in triremibus fidelium metu mortis, aut verberum remigantes, nec excommunicationis, vel lethalis culpæ alicuius rei censeantur, Quæritur, quid dicendum de illis, qui non sistentes inter limites remigij necessarij, aut sufficientis, ad euitanda verbera, & mortem, student preterea excellere in illa arte, ac ad gradus quosdam, qui de Vogauuanti, & Spalliere appellantur, aspirant, & sic DD. gratiam conciliantes, & emolumenta quædam comparantes, vt commodiùs in captiuitate, & honoratiùs vitam transigant? Quid præterea dicendum de illis, qui ad dicta officia iam promoti, cum fidelium nauigia insequuntur, vel fugiunt, concaptiuos remigantes ad validiorem remigationem laudando, reprehendendo, contumelijs afficiendo, vel alios excitando impellunt, tum vt officio suo satisfaciant; tum vt longioris cursus laborem subterfugiant? Quid item de illis dicendum, qui eadem de causa infidelibus ipsis triremium præpositis consilium aliquod præbent, quo fugientia nauigia comprehendant, vel tormentorum bellicorum ictus à Christianis immissos declinantes, commune cum ipsis infidelibus vulnerum, vel demersionis periculum vitent? Decretum. PP. deputati responderunt, actiones omnes indifferentes, de quibus in casu consultatio quæritur, esse licitas sed laudare, exhortari, consilium præbere, vt nauigia comprehendant Christianorum, & similes alias actiones, peccata esse lethalia.

35 X. Casus. Quid dicendum sit de matrimonijs hic celebratis quò ad validitatem; Ratio dubij inde sumitur, quia desunt Parochi legitimi, & ex prætensa Ordinarij facultate celebrantur, seu interpretatiua, coram quouis Sacerdote captiuo. Decretum. Præpositum casum PP. deputati dixerunt esse decisum in decreto habito supra, casu 8. ad quod se omnino retulerunt.

36 XI. Casus. Supposito defectu propriorum Parochorum, quæritur, vtrum regulares Sacerdotes possint ministrare sacramenta baptismi, & matrimonij in hoc loco, præsentibus sacerdotibus secularibus? Decretum. Dixerunt PP. deputati, sacramenta baptismi & matrimonij olim administrata à Regularibus coram Sacerdotibus secularibus esse sustinenda absque noxa alíqua Regularium, pro futuris temporibus recurrendum esse ad oraculum summi Pontificis.

37 XII. Casus. Vtrum peccent mortaliter caupones christiani, qui requisiti ab infidelibus ad suas cauponas confluentibus, offerunt illis cubicula aliqua secretiora ad comedendum, quamuis sciant, sæpissimè requiri ad commodiorem vsum sodomiæ? Ipsi autem caupones asserunt non posse se illis negare hoc sine lucri iactura, & interdum etiam sine periculo verberum, & vexationis, licèt rariùs hoc secundum accidat. Decretum. Possunt caupones cubicula secretiora infidelibus locare, etiamsi probabiliter credant, illa requiri ad vsum sodomiæ, dummodò eo animo non locent.

38 XIII. Casus. Caupones huius loci solent adhibere in ministerium suæ cauponæ vnum, aut duos concaptiuos, & eius rei causa soluunt dominis infidelibus ad triginta argenteos, seu scuta pro singulis, & interdum minus, pro qualitate ministri, in annos singulos, idque vt non mittantur ad remigandum in prædiis. Hoc autem dicti ministri ferè accipiunt loco beneficii, quamuis nihil ipsi percipiant, nisi solum cibum, & potum. Aliqui autem perspicaciores, & libertatis cupidiores, præsertim cum vident suarum operarum conductores minimi facere libertatem, & propterea lucrum cauponæ prodigere, solent intervendendum fraudare infideles, miscendo vinum aqua, vel augendo numerum mensurarum in receptione pretii. Id quod partim factitatur tanquam licitum etiam ab ipsis præcipuis dominis cauponæ, fraudeque pecuniæ partem seruant pro parte pretii suæ libertatis, existimantes, id sibi licere, tanquam propriæ industriæ lucrum. Ergo quid iuris? Decretum. Non licet fidelibus captiuis in ministerium cauponæ ascitis ab infidelibus aliquid suffurari, licitum tamen est à præcipuis dominis cauponæ tantundem surripere, quantùm arbitrio boni viri sufficit æquare mercedem debitam laboribus suis.

39 XIV. Casus. Omnes ferè infideles domini huius loci ad sua negotia peragenda vtuntur ministerio captiuorum, & propterea solent singulis carceribus, qui balnea hic appellantur, binos, vel ternos ex ipsis captiuis perspicaciores reliquis omnibus præficere, quibus quidem onus incumbit accusandi apud dominos inobedientes, & ad opera negligentis, distribuedi cibos, & vestes, ac etiam laborem ex opere, qua in distributione est difficilimum seruare æquitatem, nam vt plurimum inter æquales inæquales vestes, (sic enim à dominis accipiunt) & labores partiri oportet: interdum ex æqualitate seruanda vitio potentiorum malum illis imminet: solet non rarò amor, & odium lancem reddere inæqualem, sæpe oblata munera aliquos laboribus eximunt, & melioribus cibis, ac vestibus donant. Quæritur ergo de illorum statu, quidnam censendum sit, eorum præsertim qui ne gratiam, & officium omittant, inobedientes, ac pigros accusando, flagris obiiciunt? Decretum. Responderunt PP. deputati, omninò seruandam esse iustitiam distributiuam, & ex eius violatione, quæ culpa sequatur, lethalis, an venialis, dignoscendum esse ex grauitate, aut leuitate materiæ. Item esse licitam accusationem contra negligentes non pro lege aliqua obedientiæ, quæ veris dominis debeatur, sed pro euitando præiudicio diligentum concaptiuorum exinde emergente, ac pro redimenda vexatione, aut propria, aut aliena.

40 XV. Casus. Infideles huius loci, præsertim infimæ conditionis, solent fidelibus S. nostræ fidei mysteria exprobrare, vel de illorum difficultatibus rationem exponere: interdum ad disputationem prouocant: aliquando eos errare, & in malo statu eos versari asserunt; sæpe coram eis horribiles blasphemias irrogant in Christum, & Sanctos eius, quorum singulis vt respondeant, ac disputatione viam aperiant, velint nolint, in eas angustias aliquando incidunt, vt necesse sit, vel cum aliquo fidei detrimento aut resilire, vel apertis verbis damnabilem eorum sententiam damnare cum euidēti periculo capitis, præsertim si sint liberi. Si verò taceant ab initio, vel respondeant cautè, & circumspectè, videntur posse euadere periculum sine aliquo fidei detrimento. Si v.g. dicant. Si nobis impunè liceret apud vos de fide disputare, aut vos ex desiderio discendi veritatem hæc percunctamini, & non potiùs ex odio, vt nos capiatis in sermone, ac capitis periculo subijciatis, vel ex curiositate, vel loquacitate (sicut re vera his ex causis prædicta faciunt) libenter respondebimus: nunc autem pergite quò pergitis, extremi iudicij dies aperiet nobis sensum: vel sciscitantur alijs loquendi formulis; pœnam enim in damnantes eorum sectam indispensabiliter constituta neminem hic latet; & idcirco audientes existimant, huiusmodi declinationes non ex fidei vacillatione, sed potiùs ex metu periculi profectas, & desperatione proficisci. Quæritur ergo in his, & similibus occasionibus Christi fideles, & præsertim Sacerdotes, quid ex necessitate præcepti, quiduè ex consilio facere teneantur? Decretum. Disputatio de rebus fidei laicis est prohibita, Sacerdotes, nisi valde periti, ex consilio ab ea debent se abstinere, excusando se bonis verbis, ac prætextibus, de quibus in casu.

Hi casus fuerunt etiam discussi in supremo tribunali S. Inquisitionis coram S. D. Vrbano VIII. vt infra.

Feria

Feria 5. Die 18. Iuly 1630.

41 In Generali Congr. S. R. & Vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico apud S. Mariam Maiorem coram S. D. N. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. ac etiam RR. DD. S.R.E.Cardinalibus in tota Republica christiana contra hæreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

Relato casu transmisso à Congreg.de Propag. fide, proposito à F. Francisco Longobardo Ordinis Minimorum Missionario Tuneti in Aprica vlz. An apostatę à fide christiana ad pœnitentiam redeuntes cogendi sint ad retractandum explicitè, & publicè coram infidelibus cum periculo vitæ, sicut negarunt fidem, an verò sufficiat coram fidelibus publicè,& explicitè abiurare apostasiam in proprijs balneis (quæ sunt captiuorum carceres) & implicitè apud infideles, abstinendo ab actibus infidelitatis,& deponendo habitum? S.Cōgregatio censuit, apostatas à fide redeuntes ad pœnitentiam non teneri ad abiurandam apostasiam publicè coram infidelibus, sed sufficere, vt eam abiurent in balneo coram fidelibus, abstinendo ab actibus infidelitatis, ac deponendo habitum infidelium, quatenus sit protestatiuus falsæ religionis; si verò sit ęquiuocus, posse illum deferre; quòd si ex illa delatione ratione personæ aliqua oriretur suspicio, teneri aufugere quamprimùm poterit.

Feria 5. die 25. Iulij 1630.

42 In eadem Congregatione delato hoc alio casu, videlicet, Quomodò se gerere debeat confessarius erga apostatas pœnitentes in articulo mortis constitutos, cum ab illis secretò accersitur, vt secretò absoluat? Ratio difficultatis est, quia in illo articulo solent ab infideli familia, vel sacerdotibus falsis induci ad actus falsæ religionis, nec possunt abnuere sine periculo mortis. Sacra Congr. censuit, confessarium debere absoluere apostatam pœnitentem in articulo mortis constitutum, abiurata priùs verbo apostasia in foro conscientiæ. Et si per aliquod temporis spatium superuixerit, poterit abiurare in balneo coram fidelibus; quod si non poterit, relinquat chirographum suę abiurationis, saltem signo crucis conscriptum; quòd si neq; hoc possit, committat confessario, vt suam abiurationem fidelibus manifestet. Non autem teneri apostatam pœnitentem tunc in periculo vitæ constitutum, etiam suadentibus Turcis, cum periculo vitæ fidem catholicam, quam tunc, abiurata infidelitate, amplexus est, confiteri, sed eorum suasiones eludere, vel non respondendo, vel æquiuocis verbis vtendo.

Fuit Congr.DD.Consultorum in Palatio S.Rom.& vniuersalis Inquisitionis 13. Augusti 1630. qui circa 4. casum ita resoluerunt.

43 IV. Casus. Qui captiui iniuste detinentur ab infidelibus, possunt à dominis particularibus accipere sine iniustitia, vel aliqua eius specie, quantum sufficit ad congruam compensationem, etiam pro sufficientia redemptionis, ab illis, vel alijs, qui sunt partes Reipublicæ, siue Iudæi, siue Turcæ, quæ instè auferent, facient interpretatiua licentia Principum christianorum, qui contra illos bellum iustum prosequuntur; quibus casibus neque furtum, neque vsura est, & maxime cauendum est, ne hoc infideles de nobis credant, quòd vsuram,& furtum iustificemus per scandalum,& ignominiam fidei.

44 V. Casus. Fuit approbatus; aliqui tamen Qualificatores dixerunt, requiri animum restitutionis, accepto pretio dato, si dominus rerum emptarum occurrerit.

De casu 6. vt in primo.

De casu 7. placuit omnibus interponi ibi Lucri gratia, Ad euitandum graue damnum, & ad necessariam sui conseruationem.

De casu 8. iam decisum.

45 Circa 9. decretum est, licere huiusmodi gradus procurare, dummodò nunquam tali excellentia in remigando intendant vti contra Christianos; non enim licet strenuè remigare causa lucri, vel alicuius commodi temporalis in infidelium triremibus contra Christianos, sed solùm possunt remigare,& alias actiones indifferentes facere ob metum mortis, vel verberum. Alios verò hortari adstrenuè remigandum, laudare, vel contumelijs afficere, est omnino illicitum. Declinare verò ictus tormentorum ad propriam vitam saluandam, licitum est, dummodò ex hoc damnum aliquod notabile Reipublicæ christianæ non oriatur. In omnibus autem præfatis casibus illicitis, vt supra, non solùm mortaliter peccant, sed etiam in excommunicationem incidunt, cum infidelibus contra Christianos auxilium præstent.

Circa decimum rectè responsum est.

Circa vndecimum rectè responsum est.

Circa duodecimum fuit decretum, non licere huiusmodi cubicula locare illis ab vsuris ad scelus tam maximum causa lucri, sed solùm ad vitandum aliquod graue malum, mortis videlicet, mutilationis, vel verberum.

Circa reliquos tres articulos rectè responsum est.

46 Noto 9. quòd in constit.26.Leonis X.nu. 21. dicebam, quòd locus sepulturæ in ecclesia poterat vendi. Sed quæres modo, an qui emit, acquirat dominium illius? R. negatiuè, quia ecclesia, cum sit res sacra, & ideo merè spiritualis, non potest per laicum possideri, nec in totum, nec in partem, leg. Quæ de tota, ff. de rei vendic. Quare dicendum est, laicum habere vsum quidem sepulturæ ab ipso emptæ in ecclesia, vel cœmeterio, non tamen dominium. Ita Lambert. de iur.patr.lib.3.quæst. 9. art. 9. Quod idem dic de sedibus, seu bancis, vt ait Syl.verb.Sepultura, qu.3. Vide Barb. de offic.Paroc.cap. 26. num. 11.

47 Aduerte, quòd arma primi fundatoris posita in capella, seu ecclesia, vel sepulcro, nullo modo possunt amoueri, sed semper remanere debent in memoria dicti fundatoris. Quæ quidem arma mutari non possunt à nouo hærede fundatoris, immò nec iste nouus hæres, si alienæ familiæ sit à fundatore, potest sua insignia ibi ponere, remanentibus armis antiquis primi fundatoris. Verùm quidem est, quòd si iste nouus hæres vellet capellæ benefacere,& eam meliorare, Posset ibi sua arma ponere, antiquis relictis, cum scriptura tamen in marmore fidem faciente de primo fundatore. Ita Lambert. de iur. patr. lib. 3. q. 5. art. 4. num. 8. & 9.

48 Aduerte etiam ex Lambert.loc.cit.nu.10.11. quòd in sepulcris cadauerum non possunt sepeliri, nisi hæredes sanguinis; hæredes autem sanguinis sunt, non solùm qui nascuntur ex filijs masculis, sed etiam qui nascuntur ex filiabus fœminis, licèt non sint eiusdem familiæ. Vnde hæres etiam vniuersalis, tamen extraneus, non potest sepeliri in sepulcro fundatoris, nec arma sepulcri mutare: nam ius sepulcrorum solùm transit ad hæredes sanguinis, non autem ad hæredes extraneos, vt ipse probat Lambert. de iur.patr.lib.1.p.1.q.11.art.13. n.3. Quòd si testator velit, quòd aliquis externæ familię in suum sepulcrum inferatur, non linquat sepulcrum, sed illi familiæ ius inferendi mortuos in suum sepulcrum. Lauor. var. tom. 1. tit. 2. cap. 10. n. 32.

49 Aduerte etiam, quòd conuentus non potest capellam, vel sepulcrum alicui concessum pro se, & suis illis auferre: quia talis capella,& sepulcrum reputantur tamquam hospitium, cap. Ebron. 13. q. 2. sed de iure est, quod in fundo, in quo quis habet vsum, non potest dominus habitare, inuito vsuario, leg. Si hæres, §. fin. & leg.seq.ff. de vsu,& habit. lega. Ita Angel.verb.Sepultura, nu.41. Lamber.loc.cit. lib.3.q.5.art.4.num.13. & addit Angel. quòd extinctis domino, & eius descendentibus per mortem, bene posset conuentus alijs sepulturam concedere; quia, mortuo vsuario, ille vsus redit ad proprietarium liberè, leg. penult. Cod. de vsufruct. & hoc

hoc etiam tenet Tab.verb.Sepultura,§.20.Lauor. tom. 1.var.tit.2.cap.11.num.38.Rodriq.tom.3.Sum.cap.130. concl.14.Syl.verb.Sepultura,q.3. Sanchez lib.2.consil. cap.3.dub.14.nu.4.qui idem ait esse omnino dicendum de capellis quæ alicui conceduntur intra ecclesiam, nam mortuo earum emptore, & eius familia, possunt alijs concedi; quibus subscribo; nam alioquin ecclesia magno beneficio priuaretur, quod non est permittendum,vt ait Tab. verb. Ecclesia,§. fin. & sepulturæ non tam flocci concedi possent. Limita tamen,vt ossa priorum defunctorum maneant in eadem sepultura; nam impium videtur, corpora defunctorum exhumare; & ad summum,si aliter fieri non posset,debent dicta ossa intra eamdem ecclesiam honestè collocari;quod tamē non nisi propter vrgentissimam causam est faciendum. Videatur Diana tom.3.tra.2.resol.120. Neque obstat c. Corpora sanctorum,de consecr.d.1.nam non habet locum in ecclesijs Regularium ab Episcopis exemptis. Addunt Syl.cum Ludouico Romano sing.692. & alij, quos secutus sum in constit.26.Leonis X.nu. 22. quòd potest Prælatus Religionis ex iusta causa in aliorum sepulcro aliquem immittere,ipsis inuitis;modò tamen per hoc suorum mortuorum cadauera non impediantur; & quòd si laico sepultura concedatur cum conditione, quod nullus alius ibi sepeliatur, non tenet conditio; quia turpis est, & pro non adiecta habenda. Tu dic, quòd hoc habet solum verum pro casu necessitatis.

50 Aduerte etiam, quòd ad construendam sepulturam, vel capellam in ecclesia patronata, seu quæ fundatorem habet, non requiritur consensus fundatoris, immo, eo inuito, construi potest. Quia patrono nullum ex hoc infertur præiudicium, & ecclesiæ beneficium affertur; vnde patronus, qui ecclesiæ beneficium procurare tenetur, est irrationabiliter inuitus; quare eius contradictio nihil obstat. Ita Lamber. de iur.patr.lib.1.p. 1. qu. 3. ar. 17. num. 2. Lauor. loc. cit. cap. 9. num. 83.

51 Aduerte etiam, quod quando cadauera sepelienda sunt in ecclesijs Regularium,ad ipsos spectat declarare,an per ciuitatem, an verò per rectam viā sint exportanda.Ita declarauit sacra Congreg.Reg. 22. Aprilis,anno 1583. quæ tamen aliter videtur declarasse 3. Ianuarij anno 1594. scilicet ad Curatum defuncti spectare, declarare omnia necessaria vsque ad ianuam ecclesiæ Regularium. Ita refert Lauor. loc. cit. num. 116. Hic tamen Genuæ hæc spectant ad hæredes defunctorum. Non est tamen necesse, vt cadauer priùs ad parochialem ecclesiam deferatur, quando mortuus in ecclesijs Regularium elegit sepulturam, sed debet recto tramite ad dictas ecclesias deferri,solutis iuribus parochialibus,non obstante quacumque consuetudine. Ita declarauit sacra Rituum Congreg. anno 1618. die 21. Maij.

52 Aduerte etiam, quòd electio sepulturæ probatur per testamentum, vel aliam scripturam manu propria subscriptam, vel per duos testes, qui in qualibet causa probant, vt multis probat Barbos.in cap. In omni, de testib.Immò dicit dictus Barb.n.55.& Lauor.de sepult. tit.2.cap.11.nu.19.quòd electio sepulturæ probatur per testes singulares. Quando autem testes sunt diuersi, quia vnus dicit, quòd defunctus elegit sepulturam in tali ecclesia,& alter,quòd in alio loco;tunc coniecturis standum est, quibus testator verisimiliùs moueri potuerit,videlicet si vnus ex illis locis sit parochia,vel alia ecclesia,in qua maiores sui sepulti sunt,vel si aliam ecclesiam maiori deuotione prosecutus sit.Ita Lauor.loc. cit.num.20.Si autem defunctus adultus,& discretus capellam cum sepultura sibi fabricauit cum armis, & inscriptionibus,licèt intestatus decedat, tunc non est dubium, quin sepeliri debeat in sepultura ab ipso fabricata; statim enim ac sibi fabricauit, eam elegisse videtur,etiamsi alibi habeat sepulturam,in qua maiores sui sepulti sunt.

53 Aduerte etiam aliquas declarationes sacræ Congreg. Regul. quæ sic habent. *CVM inter Fratres reformatos Ordinis minoris Obseruantiæ S. Francisci, necnon pro tempore existentem Archipresbyterum, seu Parochum loci Fiani Nespesin. diœcesis in sepeliendis eiusdem Ordinis Tertiarijs diuersæ vt plurimum orirentur controuersiæ, supplicatum fuit nomine Patris Custodis eorumdem Fratrum Prouinciæ Romanæ ab hac sacra Congregatione Cardinalium, negotijs Regularium præpositorum, infra scriptas resolui petitiones. Prima. An Tertiariorum sui Ordinis cadauera in ecclesijs pariter suæ Religionis sint sepelienda? Secunda. An in ijsdem etiam ecclesijs sepelienda sint cadauera eorum, qui dicti Ordinis habitu induti ex hac vita migrarunt? Tertia. Num & illi, qui coram testibus dumtaxat, licèt absque scriptura, in ijsdem ecclesijs sepulturam sibi elegerint? Quarta. An tam supradictorum, quàm aliorum quorumcumque cadauera, in alterius parochia existentia, & in ecclesijs eorumdem Fratrum sepelienda, prius ad ecclesiam parochialem ad benedictionem, ac vltimum vale à Parocho recipiendum deferri debeant; num verò ab ædibus defunctorum ad dictas Fratrum ecclesias recto tramite sint transportanda? Illustrissimi eiusdem sacræ Congr. Patres, Illustrissimo de Aracœli referente, partibusque auditis, responderunt in hunc, qui sequitur, modum.*

Ad 1. Tertiarios huiusmodi, si qualitatibus in bulla fel. recor. Leonis Papæ X. præscriptis sint prædicti, videlicet si viri collegialiter, aut claustraliter viuant, mulieres verò virginalem, aut cælibem, aut castam vidualem sub expresso voto, & Tertiariorum habitu vitam ducant, posse, & debere, etiam inuito, ac minime requisito Parocho, in supradictis Fratrum ecclesijs sepeliri; secus verò, si supradictis qualitatibus careant, ac nisi subsequentis cap. dispositione comprehendantur.

Vide to. 1. nostrorum priuil. in cō stit. 4. Sixti 4. num. 38.

Ad 2. Si conditiones in bulla aurea fel. recor. Sixti Papæ IV. contentas, in ipsis adimpletas esse constiterit, videlicet, quòd à Guardiano domus loci, in quo tales decedere contigerit, aut ab alio Superiore, vel ab altero, cui id Superior committendum duxerit, habitum receperint, ac prædicti Guardianus, vel alius Superior habitum huiusmodi recipientes præmonuerit, eorum cadauera propter habitus concessionem, ac receptionem penes ipsos Fratres, quorum habitum gestant, esse sepelienda, eo casu cum habitu Religionis decedentes in ecclesijs pariter eiusdem Religionis ecclesiasticæ sepulturæ esse tradendos.

Vide to. 1. priu cit. dicta constit. 4. § 7.

Ad 3. In supradictis ecclesijs esse sepeliendos, sine præiudicio tamen iurium parochialium.

Ad 4. Cadauera huiusmodi ad prædictorum Fratrum ecclesias recto tramite deferri posse, ab eisdem tamen Fratribus monendum esse priùs, & requirendum, ac expectandum proprium defunctorum Parochum, quo requisito expressè venire recusante, licere ijsdem Fratribus, etiam ipso inuito, supradicta cadauera ad easdem ecclesias trasportare. Romæ 11. Decemb. 1615. Ant. Maria Card. Gallus. Ep. Teatin. Sec.

54 Noto 10. quòd in const. 28. Leonis X. num. 2. dicebam, Regulares teneri ad obseruanda festa, quæ Episcopus in sua diœcesi præceperit obseruari. Quare non poterunt his diebus Regulares in suis monasterijs neque per se, neque per alios operarios seculares operibus seruilibus laborando intendere. Campan. in diuers. iur. rub. 12. cap. 13. num. 91. Barbos. de potest. Epis. p. 3. alleg. 105. nu. 33. Fagund. in 4. præcep. eccles. lib. 1. cap. 7. num. 4.

55 Sed an teneantur seruare etiam ieiunia ab Episcopo præcepta, maior difficultas est. Suarez 4. de leg. cap. 20. nu. 10. Fagund. loc. cit. dicunt, quòd, secluso scandalo, non tenentur, nisi consuetudine ea receperint; quia sunt exempti ab Ordinarij iurisdictione, & nihil de hoc inuenitur statutum, sicut de diebus festis. Sanchez verò 4. in decal. cap. 15. num. 21 ait, quòd si dicta ieiunia sint indicta in bonum commune ex voto ciuitatis, ea obseruare tenentur sub mortali, etiam secluso scandalo; nam & ipsi pars ciuitatis sunt.

56 Aduerte, quòd in eadem const. 28. nu 6. dicebam, quòd Regulares vtentes calendario Romano in celebrandis diuinis officijs, poterant se conformare ecclesiæ ma-

siæ matrici ciuitatis, aut loci, in quo habitant, nam Religiosi sunt ciues illius ciuitatis, in qua habitant, vnde possint se moribus illius conformare. Atque ita Portel in addit. ad dub. reg. verb. Horæ canon. num. 3. Sed circa celebrationem diuinorum officiorum extat decretum vbique obseruandum Cong. Rituum, tenoris sequentis. *Sacra Rituum Congregatio ad tollendos abusus, qui varijs in locis irrepserunt, re mature discussa, censuit, & decreuit. Primò non potuisse, nec posse locorum Ordinarios tam seculares, quam regulares, addere Calendarijs etiam proprijs Sanctorum officia, nisi ea dumtaxat, quæ Breuiarij Romani rubricis, vel sacræ Rituum Congregationis seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur. Insuper vetuit, & prohibuit celebrari per totam ciuitatem, vel diœcesim, etiam de cuiusq; Ordinarij auctoritate, missam, vel festum cum officio de Sancto, eo quòd in loco adsit ecclesia parochialis, vel regularis, aut aliqua reliquia, sed tantum in ipsius Sancti ecclesia titulari, seu vbi asseruatur insignis reliquia, & non alibi. Insignes autem reliquias declarauit esse corpus, caput, brachium, crus, aut illam partem corporis, in qua passus est martyr, modò sit integra, & non parua, & legitime ab Ordinarijs approbata. Missas item, quæ circumferuntur, à Sacra Congreg. non approbatas, S. Gregorij pro viuis, & defunctis, 15. Auxiliatorum, & de Patre æterno, & quascumque alias, exceptis ijs, quæ sunt permissæ Regularibus tantum, velut Rosarij, S. Mariæ de Carmelo, & alias, sicut etiam officia ab eadem non approbata, prohibuit, reiecit omnino, & damnauit respectiuè, & pro prohibitis, reiectis, & damnatis haberi voluit: Quæ omnia decreuit, statuit, & mandauit sub pœnis contentis in bullis Pij V. init. o breuiarij, & missalis positis, quòd scilicet non satisfaciant muneri recitandi diuini officij: Quò verò ad vtentes supradictis missis, sub alijs pœnis contentis in Indice librorum prohibitorum ex decreto S. Concilij Trid. edito. Et ne præmissorum ignorantia vllo vnquam tempore possit ab aliquo prætendi, neque obliuio possit irrepere eadem sacra Congregatio voluit, & mandauit, decreta huiusmodi affigi in sacristijs omnium ecclesiarum tam secularium, quàm regularium, etiam patriarchalium, metropolitanarum, cathedralium, collegiatarum, & aliarum quorumcumque in eisque perpetuo affixa asseruari. Facta demum relatione horum decretorum S.D.N. Vrbano Papæ VIII. idem Sanctissimus ea laudauit, approbauit, atque ab omnibus vbique sub prædictis pœnis seruari præcepit. In quorum fidem manu, & sigillo Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis Deti præsens decretum signatum, & munitum fuit die 8. Aprilis, 1628.*

Io. Baptista Card. Detus. F. Fuluius Benignus Sec.

57 Aduerte etiam, quòd in eadem const. 28. Leonis X. num. 9. dicebam, Clem. VII. concessisse, quòd Prædicatores, infirmi, & alij possent in aliquo casu supplere recitationem officij diuini recitando aliquos psalmos, seu Pater noster de licentia Superioris, & bullam habes apud Cherub. to. 1. bull. in const. 37. Clem. VII. §. 2. pag. 605. quæ fuit confirmata à Paulo III. in eius const. 5. §. 8. apud eundem Cherub. tom. 1. bull. pag. mihi 617. vtraque bulla incipit Dudum. Et hoc priuilegium non esse reuocatum dicit A S. Fausto de horis can. lib. 2. qu. 122. Circa infirmos dicit Rodriq. tom. 1. sum. cap. 197. nu. 1. quòd ad hoc, vt non teneantur officium diuinum recitare, sufficit, quòd eis dicat Medicus, quòd non recitent, absque alia licentia Superioris, sicut ad non ieiunandum sufficit eadem Medici licentia; nam infirmus quò ad sanitatem recuperandam Medico subiectus est, & illi obedire tenetur independenter à voluntate Prælati, cui solùm obedire tenetur quò ad ea, quæ ad regularem disciplinam spectant. Quæ doctrina valet pro Prælatis timidis, & scrupulosis, qui semper timent, etiam vbi timendum non est: nam etiam vbi dubius esset Medicus, an infirmitas esset talis, quæ ægrotum excusaret ab officio, non tenentur ægrotus recitare, ne se periculo grauis damni exponat. A. S. Fausto de hor. can. lib. 2. q. 221.

58 Aduerte etiam, quòd Prælati regulares possunt iubere Fratribus clericis imperitis, qui non valent officium diuinum cum alijs in choro recitare, vt ab illo recitando abstineant, & loco illius dicant officium laicorum. Ita concessit Clem. VII. vt refert Casarub. in comp. verbo Moniales, §. 3. & Portel in dub. regul. verb. Horæ canonicæ, nu. 13. & constat etiam ex ijs, quæ dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 24. §. 3. vbi probaui cum multis, quibus adde A S. Fausto in thes. lib. 6. qu. 177. clericum choro destinatum, propter imperitiam, & alias causas, posse ad statum laicorum transferri, Quicquid dicat Rodriq. to. 3. sum. c. 194. concl. 13. Si autem choro destinatus sit in sacris, non potest quidem laicus fieri, sed, si est imperitus, potest deobligari ab officio chori, & obligari ad officium laicorum, iuxta priuilegium Clemen. VII. citat. quod de his loquitur.

Caput Quintum de addendis ad constitutionem Pauli III.

1 Noto 1. quòd in const. 2. Pauli III. n. 6. dicebam, posse Correctores Ordinis Minimorum in diebus, quibus ecclesijs dicti Ordinis sunt concessæ indulgentiæ, deputare confessores ex eodem Ordine, qui possent absoluere pro illis diebus à casibus etiam Episcopis reseruatis. Pro qua doctrina confirmanda adduco Vasq. 1. 2. disp. 178. cap. 1. nu. 5. vbi ait, quòd Princeps condendo legem vniuersalem, derogat omnino aliam legem pariter vniuersalem recentiori contrariam; Sed dum fert legem generalem, eo ipso non intelligitur reuocare leges, & consuetudines peculiares, quia lex peculiares, & communis non sunt omnino contrariæ, nec causas omnino contrarias habent: potest enim legislator ob causas generales legem statuere, cum qua propter rationes peculiares manere possint leges particulares. Porrò autem velle legislatorem, vt simul maneat lex generalis, & peculiaris, etiamsi contrariæ sint explicauit nobis Bonif. VIII. in c. 1. de const. in 6. Hæc Vasquez. Cui suffragantur Iuristæ, dum docent, legem nouam, quantumuis generalem, non corrigere casus speciales legis antiquæ. Gloss. in leg. 3. Cod. de silentiar. lib. 12. Gonzal. ad regul. cancell. §. 7. proœm. nu. 75. Gutierr. de iuram. confirm. p. 1. c. 40. n. 2. fine. Puteus lib. 1. decis. 195. nu. 2. & alij multi apud Gonzal. Eamdem sententiam confirmant illi DD. qui dicunt, quòd priuilegium concessum Regularibus, vt, cum fuerint in itinere, possint recitare officium diuinum non iuxta ordinem breuiarij Romani; vel cum ægrotauerint, illi obligationi satisfaciant, recitando aliquos psalmos à Prælato designatos, non est reuocatum per motum proprium Pij V. obligantem omnes obligatos ad horas canonicas ad illas recitandas secundùm breuiarium Romanum ab ipso reformatum, non obstante quocumque priuilegio, &c. Nam iste motus proprius intelligitur de his, qui pro semper omittunt formam dicti breuiarij, non de illis, qui in aliquo casu particulari id faciunt. Isti autem DD. sunt Rodriq. tom. 1. sum. c. 142. concl. 2. Vega p. 1 sum. cap. 127. casu 25. Ledesm. p. 2. sum. cap. 4. concl. 15. vers. Finalmente, pag. mihi 745. A S. Fausto de hor. can. lib. 2. qu. 122. Per quæ omnia ista opinio facta est mihi probabilis, præsertim cum in decretis prohibentibus dictam absolutionem, licèt reuocentur priuilegia specialia aliquibus Religionibus generaliter concessa, non reuocantur tamen priuilegia specialia pro casibus particularibus. Ita sentio, nisi aliter habeat stylus, & sensus Romanæ Curiæ, cui contradicere non intendo.

Caput Sextum de addendis ad constitutionem Pij V.

1 Noto primò, quòd in const. 6. Pij V. num. 7. posui nouum decretum Vrbani VIII. quo conceditur facultas Ordinarijs dandi licentiam Regularibus, vt possint Moniales consanguineas alloqui. Illam verò licentiam extendi ad socios, docent Rodriq. to. 3. q. reg. q. 6. art.

qu.6.art.1.Riccius 1.p. praxis, decis. 745. de connexis enim idem est iudicium, c.Translato, de const. Vnde licentia Papæ alicui concessa visitandi sacrosanctum Ierosolymitanum Domini Sepulcrum extenditur ad socium à Superiore quocumque assignandum.

2 Si quæras, an dicta licentia ab Episcopo impetrata alloquendi Moniales valeat pro vna sola vice, an pro pluribus? ℞. Valere solùm pro vna vice. Colligitur ex cap.Non potest, §. Illud autem, de præb. in 6. Docent Tiraq.in leg.Boues, §.Hoc sermone, de verb.sign. num.73.Riccius 1.p.praxis, decis.649.Felin.in cap. Innouamus, de treg.& pace, n.5. qui addit, quòd hoc intelligitur, etiamsi ille, qui habet licentiam accedendi, seu ingrediendi monasterium, ingrederetur eo die, quo liceret omnibus ingredi, v.g. per priuilegium, vel incendium, aut aliquam ruinam monasterij. Et n.3.ponit vnam bonam regulam, quæ pot est seruire ad multa in Religionibus, scilicet, quòd simplex sermo regulariter verificatur in 1.vice per leg. Boues. §. Hoc sermone, ff.de verb.signif. Quare si concedat Prælatus licentiam alicui eundi foras, intelligitur pro vna vice. Item si concedat facultatem eligendi confessarium, seu vt possit absolui à reseruatis. Item licentia concessa ingrediendi hortum. Item licentia concessa non eundi ad matutinum, intelligitur pro nocte immediatè sequenti ad licentiam. Videatur etiam Tiraq.loc.cit. num. 22.

3 Noto 2.quòd in eadem const.6.num.20. dicebam, Principes seculares teneri ad suum brachium ordinatè ab ecclesiastico iudice petitum præstandum. Nam cum iurisdictio secularis, & ecclesiastica ab eodem fonte Iesu Christo D.N.licèt vna ab alia distincta, manarint, debent se inuicem, cum iuris ratio postulat, adiuuare; vnde dicebat Innoc.& Gloss.in c.1. de offic. ord. quòd per potentiam secularem adiuuari debet potestas ecclesiastica, quod etiam dicit tex. in cap. Administratores, 23.q.5.Et ait Hostien.in dicto c.1. de offic. ord. sub nu.5.quòd iudex secularis potest brachium ecclesiasticum implorare aduersùs eos, in quos non habet coercitionis ius; quod etiam notauit Couar.pract.q.cap. 10. sub n.1.vers.Eadem ratione, Et sicut iudex secularis tenetur suum brachium à iudice ecclesiastico petitum præstare, cap.1.cap.Quoniam, de offic ord. & cap. Statuimus, de maledic. ita etiam iudex ecclesiasticus debet suum brachium præstare iudici seculari illud implorantis Abbas in cap.1.de offic.ord.nu.10. & 14. Riccius 1.p.praxis, decis.330.tit.Notab.in mat.&c.Hoc tamen brachium debent sibi inuicem præstare dictæ potestates ordinatè, nimirum primò postquàm vtraque fecerit quantùm per suas vires potuerit pro executione iustitiæ: colligitur ex dicto cap.1.de offic. ordin. ibi, *Et cum opus fuerit*. At opus non est auxilio alieno, cum habet quis vires ad se defendendum, vt v.g. quando iudex ecclesiasticus nondum excommunicauit. Et constat etiam, quia imploratio brachij est remedium subsidiarium pro supplemento iustitiæ, vt probat Riccius 1. p. praxis, decis.324.Fel.in c.Significasti, nu.4. de offic. de leg.& cap.Cum sit generale, de foro comp.num.8.Deinde debent sibi inuicem dictum brachium præstare ordinatè, idest, iuris ordine seruato, & in executione iustitiæ, vt ad coercendum rebelles, ad mandandum executioni iustam sententiam; dict.cap.1. de offic. ord. ibi, *non ad præiudicandum alicui contra iustitiam, sed potius ad ea, quæ sunt Deo placita, prosequendum.* Iure autem communi ius brachium seculare implorandi competit Episcopis, Abbatibus, Generalibus, Prouincialibus, Correctoribus, cæterisq; Prælatis potestaté excommunicandi habentibus; c.Periculoso, §.fin.de relig.dom.in 6.Riccius loc.cit.decis.320.nu.1. competit quoque eorumdem delegatis; Riccius n.2.Nauar.in c. Cum contingat, de rescrip. remed. 1. num. 1.

4 Ex quibus omnibus colligitur 1.quòd, stante appellatione ritè, & rectè interposita à sententia iudicis ecclesiastici, non tenetur iudex secularis suum brachium imploratum præstare. Ita Sbroz.de Vic.Episc. lib. 2. c. 190.n.11.Menoch.de retinend.possess.remed.3.nu.360. Nau.dicto cap.Cum contingat, n.5.Ricc.cit.decis. 322. nu.1.Et ratio est, quia, appellatione pendente, nihil est innouandum, leg.1.in priu.ff.nil.nou.appell. pend. Immò si appellatio, quæ admitti debebat, non fuisset admissa, & à tali non admissione appellatum fuisset, & hoc iudici seculari constaret, non deberet suum brachium concedere, Riccius loc. cit. nu.2. Iudici autem iusta appellatione interposita procedenti potest subditus resistere. Riccius citat, qui addit, quòd in eo casu iudex peccat, & puniri debet.

5 II.Colligitur, quòd iudici seculari constaret de iniustitia, & nullitate sententiæ, non teneretur suum brachium impertiri. Menoch.loc.cit.Sbroz.cit. nu. 7. Riccius cit.decis.325.nu.1.Abb.in c.1.de offic.iud. ord. nu. 11.ChoKier de Conser.Eccles.quæst.37.num.2. Constat ex ratione dicti cap.1.de offic.ord. Nam iudex ecclesiasticus non debet adiuuari ad malum inferendum, sed ad bonum, & iustitiam faciendam. Quare potest etiam summariè velle de iustitia sententiæ cognoscere; Ricc.loc.cit. nu. 2. ne strictis oculis grauem pœnam exequatur, quod enim nullum est, nullam meretur executionem; leg.4.§. Condemnatum, ff. de re iud. Vnde etiam collige, quòd si gubernatori triremium constaret, quòd quis Religiosus, vel alius, fuisset iniustè ad eas condemnatus, posset eum ab illis liberare. Immò puto, quòd etiam teneretur, ne videretur iniustitiam iudicis confouere.

6 III. Colligitur, quòd non tenetur, nec debet iudex secularis suum brachium impendere imploratum, quando iudex implorans est incompetens; Menoc.loc. cit. Riccius loc.cit.decis.328. n.1. Vnde antequam brachium suum det, debet scire de iudicis competentia; alioquin, ait Riccius, quòd si iudicis incompetentis sententiam exequatur puniri poterit.

7 IV. Colligitur, quòd licèt sit differentia inter impartitionem brachij, & accommodationem familiæ, quòd scilicèt in impartitione brachij potest iudex requisitus cognoscere de viribus sententię, & petere processum, vt dictum est: quæ diligentia non est necessaria in accommodatione familiæ, ad tollenda scandala, & resistendum rebellibus cum armis se defendentibus; tamen quando dicto iudici seculari constaret, quòd iudex ecclesiasticus peteret, sibi accommodari familiam ad aliquem iniustè carcerandum v. g. vel aliud simile, non teneretur, nec posset dictum brachium præstare.

8 Noto 3.quòd in eadem constitut.6 n.24. dicebam, quòd iusta causa concedendi licentiam Moniali ad exeundum monasterio, erat infirmitas, quæ in monasterio curari non posset. Sed si Medicorum consilio Monialis stando in monasterio curari non possit, nec mortem vitare, & Superior nolit exeundi licentiam concedere, poterit ne egredi petita licentia, licèt non obtenta. ℞. hanc quæstionem tractare ex professio Pennam in leg.1. C.de commeatu, lib. 12. multis probat, quòd possit. Quod mihi valde rationabile videtur. Nam tunc irrationabiliter talis licentia denegatur; & ita hominis æstimari non potest; leg. penult. in fine, ff. de donat.& ad eam conseruandam iure naturæ tenemur. Immò, ait dictus Penna col.4.quòd eo casu posset dicta Monialis inuita extra claustra trahi.

9 Aduerte autem, quòd post decretum Sacræ Congreg. Regul. de mandato Pauli V. datum Romæ die 22.Decembris, 1617. ac intimatum Procuratoribus generalibus Ordinum; non possunt Moniales quacumq; occasione transferri de monasterio ad monasterium sine speciali licentia Sedis Apostolicæ. Ita refert Castell.de elect.cap.17.num.6.& Diana tom.3.tract.2. resol. 127.

10 Aduerte etiam, quòd quando conceditur alicui licentia ingrediendi monasteria Monialium de consensu expresso earumdem Monialium, iste consensus præstandus est à Monialibus capitulariter congregatis per vota secreta, alioquin dictæ licentiæ non

valent, & qui eis vtuntur, incurrunt pœnas inflictas contra violantes clausuram Monialium. Ita declarauit per specialem const. Vrb. VIII. quam habes to. 4. bull. in eius const. 29. fol. 287.

11 Noto 4. quod in eadem const. 7. Pij V. nu. 21. dicebam, quòd Regulares sunt strictiori vinculo subiecti suis Prælatis, quàm Clerici suis Episcopis; nam isti non vouent obedire Episcopis, neque etiam votum faciunt castitatis explicitum, sed solùm ad hæc tenentur per constitutiones Ecclesiæ. Ita Raym. in sum. lib. 3. tit. De sent. & præcep. §. 5. & Io. de Selua de benef. p. 3. q. 3. n. 20. Sanch. 7. de matrim. disp. 27. n. 5. qui hanc rem ex professo tractat tota illa disp.

12 Noto 5. quòd in const. 8. Pij V. conceditur priuilegium, quòd nouitia infirma ad mortem possit professionem facere, etiamsi annum nouitiatus non compleuerit, modò sit in ætate legitima constituta. Et de isto priuilegio agunt Confettius, Sanch. Henriq. Rodriq. quos ibi cito: Et præterea Rodriq. tom. 4. sum. cap. 63. à num. 4. Barb. in cap. Ad Apostolicam, de regul. num. 4. & de potest. episc. p. 3. alleg. 101. num. 33. & 34. & in addit. ad dictam alleg. num. 33. Mirand. tom. 1. man. q. 22. art. 10. Riccius 2. p. prax. resol. 493. Beia 4. p. cas. casu vlt. in princ. Vech. de nouit. disp. 13. dub. 11. A S. Fausto in thesau. lib. 5. qu. 167. Zanard. in summ. theolog. p. 2. cap. 17. versùs finem, Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 8. dub. 4. Portel in dub. regul. verb. Nouitia, num. 5. Roderic. in resol. regul. resol. 101. num. 40. Diana tom. 3. tract. 2. resol. 17. Circa hanc constitutionem quatuor sunt controuersa. 1. An sit reuocata per const. Greg. XIII. In tanta. 2. An professio sic facta valeat ita, vt, si nouitia conualeat, non debeat nouam professionem emittere, finito anno nouitiatus. 3. An monasterium succedat bonis nouitiæ sic professæ intestatæ decedentis. 4. An ista constitutio comprehendat nouitios omnium Religionum.

13 Ad I. iam dixi ad dictam constit. num. 2. hoc priuilegium non esse reuocatum; & præter Henriquez. Sanchez, Rodriquez quos ad id adduxi dicunt Portel, Barbos. Beia, a S. Fausto, Mir. Rodriq. tom. 4. sum. cap. 63. nu. 4. quicquid dicant Cruz, & Vech. loc. cit. n. 3. Nam lex generalis non tollit legem antiquam pro casu speciali, vt cum multis docui sup. cap. 5. num. 1. & latiùs id probaui ad dictam constit. num. 2. tom. 2. priuil.

14 Ad II. Rodriq. loc. cit. num. 5. Mirand. Beia, Portel loc. cit. dicunt, non valere. Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 101. n. 33. & in cap. Ad Apostolicam, de Regul. nu. 4. dicit, quòd illa professio valet, sed quòd tenetur sic professus, integro anno nouitiatus completo, illam ratificare, & confirmare, quod est dicere, illam professionem valere in foro conscientiæ, & sic profitentem esse obligatum obseruare vota promissa, etiamsi ad seculum redeat, non valere tamen in foro fori, atque ita sic professum seculum petere, & Fratres posse illum expellere. Vechius de nouit. disp. 13. dub. 11. n. 2. ait, quòd hæc professio in neutro foro obligat, per declarationem Congr. quam affert, & sic habet. *Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, neque etiam in foro conscientiæ illi dicta est obligatio.* Quòd autem dicta professio valeat, non solùm in foro conscientiæ, sed etiam in foro fori, & quòd non sit necesse eam ratificare, dixi in priuil. loc. cit. num. 1. cum Sanchez, Confettio, Henriq. quibus adde à S. Fausto lib. 5. thes. quæst. 167. numer. 4. Zanard. loc. cit. Diana loc. etiam cit. Illa Congr. declaratio, si est vera, non intelligitur in casu speciali, per ea, quæ hic supra dixi cap. 5. num. 1. Et præterea Sacra Congreg. non potest derogare priuilegijs Papæ; vnde quando censet aliquod priuilegium esse derogandum, consulit Papam, & de tali derogatione fit mentio in decreto.

15 Ad 3. Monasterium non succedere, multis contendit Riccius p. 2. praxis, resol. 493. Rodriq. in sum. loc. cit. nu. 5. Vech. loc. cit. nu. 2. Mir. tom. 1. man. qu. 22. ar. 10. vers. Secundò. Barbos. in c. Ad Apostolicam, de regul. nu. 4. Quòd verò succedat, dixi cum Sanchez, Confettio, Henriquez quibus adde Zanardum in sum. theolog. cap. 17. p. 2. vers. finem. A S. Fausto loc. cit. numer. 4. Confirmant hanc sententiam illi DD. qui dicunt, quòd nouitijs decedentibus ab intestato succedit monasterium; hos refert, & sequitur Grat. in decis. Marchiæ, decis. 35. num. 13. Et aduerte, quòd in hoc non fit præiudicium venientibus ab intestato, quod numquam intendit Papa; nam iste sic infirmus cum periculo vitæ, si profiteatur, per hoc priuilegium verè professus est; adest enim ibi consensus proprius, & consensus Fratrum, & Papa solùm dispensat in anni integritate; vnde eum certi iuris sit, quòd monasterium succedit in omnibus bonis sui professi, cum ille verè professus sit, monasterium naturaliter illi succedit absque cuiusquam iniuria.

16 Ad 4. iam dixi tom. 2. priuil. cit. num. 3. quòd hoc priuilegio fruuntur omnes nouitij omnium Religionum communicationem habentium cum Dominicanis; quod etiam dicunt Rodriquez tom. 4. sum. cap. 63. num. 4. A S. Fausto lib. 5. thes. quæst. 167. num. 1. Beia 4. p. cas. casu vlt. in princ. Portel in dub. reg. verb. Nouitia, num. 5. versu Quæris 1. Miran. loc. cit. vers. 3. Vech. de nouit. disput. 13. dub. 11. num. 2. Zanard. & Diana loc. cit.

17 Noto 6. quòd in constit. 9. Pij V. dicebam, posse Prælatos regulares creare notarios religiosos, qui fidē facerent, non solùm de negotijs communibus Religionis, sed etiam de specialibus quorumcumq; Fratrum, & non solùm in ciuilibus, sed etiam in criminalibus. Vnde dictus notarius poterit fidem facere, quæ in iudicio locum habeat, de morte alicuius Fratris, de professione, de receptione ad habitum, de aliqua partita, quæ reperiatur in libris computorum conuentus; licèt hanc vltimam fidem posse facere scriptores dictorum computorum capitulariter electos, dicat Rodriq. tom. 4. sum. cap. 58. concl. 11.

18 Aduerte, quòd in criminalibus causis, & grauibus numquam sine scriptura procedi debet, cap. Legum. 2. quæst. 1. cap. Quisquis, cap. Qui crimen, 2. quæst. 8. cap. Si quis cum Clerico, 11. q. 1. D. Tho. 2. 2. quæst. 68. art. 2. Ista autem scriptura de iure communi necessariò per notarium fieri debet, cap. Quoniam contra, de prob. Aldrete de discip. relig. c. 8. n. 5. Portel. in dub. reg. verb. Notarius, nu. 6. Rodriq. tom. 4. sum. cap. 58. nu. 9. qui tamen ait, quòd in aliquibus Religionibus vsuuenit, quòd Prælatus ipse per se excipiat dicta testium in scriptis; quod tamen reprobat Portel, & verè reprobandum est, cum sit contra ius commune in æquitate naturali fundatum, si enim reus afficiatur iniuria, quomodò probabit, quæ iudex fecit? Ab isto autem notario debet exigi iuramentum de fideliter suo officio exercendo, vt dixi in dicta const. 9. Pij V. num. 9. vbi posui formam dicti iuramenti, & formam creandi dictos notarios, & formam literarum suæ creationis; propter hoc enim iuramentum fides illius publica, & authentica habetur, cap. Ad audientiam. §. Nos autem, de præscrip. Aldrete loc. cit. numero 8. Addit verò Rodriquez loc. cit. num. 10. quòd dictus notarius debet subscribere ad singulorum testium, vel reorum, aut accusatorum, &c. dicta; sed puto sufficere, si subscribat in fine processus; & sic obseruatur in praxi in nostra Religione, in qua nullus fit processus, in quo non sint saltem duo, Prælatus scilicet, & vnus ipsius Collegarum, qui solent communiter scribere; à quo vellem vt Prælati exigerent iuramentum prædictum in quolibet processu formando, si fortè illum in principio sui officij publicè in notarium non creassent; quod fieri debere pro multis bonis consequentijs, quæ inde sequuntur, consulit Portel loc. cit. numero 2.

Caput Septimum de addendis ad constitutiones Gregorij XIII.

1 NOto 1. circa const. 2. huius Pontificis, quòd est in viridi obseruantia, vnde anno 1632. factum est infrascriptum decretum existente Generali Reuerendiss. P. F. Francisco à Longobardis. *In causis Fratris N. Prouincialis Ord. Minimorum super prætensa recusatione, oppositione, & resistentia ab ipso facta Fratribus N. N. per Patrem Generalem eiusdem Ordinis ad visitandam eamdem Prouinciam missis, rebusque alijs, &c. Eminentiss. & Reuerendiss. Card. S. Onuphrij, S. Sixti, & Ginetus, a S. D. N. ad cognoscendas, & determinandas causas huiusmodi specialiter deputati censuerunt, declarandum esse, prout præsentis decreti virtute declararunt, prænominatum F. N. ob præmissa incidisse in pœnas contentas in literis Apostolicis in forma breuis fel. rec. Greg. xij. sub dat. Romæ 27. Martij, 1576. incipien. Ex pastoralis officij, &c. videlicet in excommunic. latæ sent. Romano Pontifici pro tempore reseruatam, necnon in pœnas priuationis perpetuæ officiorum per ipsum obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia quæcumque dicti Ordinis officia in posterum obtinenda, necnon vocis actiuæ, & passiuæ. Intereà verò ijdem Emin. censuerunt, committendum esse præf. P. Generali, prout præsentis pariter decreti virtute committunt, vt in prænominata Prouincia N. de idoneo Vicario Prouinciali prouideat, donec nouus Prouincialis electus fuerit. Romæ die 10. Sept. 1632. F. Ant. Card. S. Onuphrij. A. Torniellus.*

2 Noto 2. circa const. 4. huius Pontificis, quòd in ea ponitur magna illa indulgentia, quam lucrantur omnes Christi fideles visitantes vnam ex nostris Ecclesijs, seu oratorium monasterijs, aut grangijs annexum, (vt probat Ximenez in explic. huius const. n. 17. & colligitur ex eadem const. ibi, *monasteriorum, seu domorum, &c.*) in die festo S. P. N. Francisci. Et quoniam dicta indulgentia conceditur cum clausula, *Toties, quoties id fecerint*; quæ clausula valde prægnans, & peregrina est, & quæ Doctorum ingenia torsit hucusque; de qua licèt multa dixerim ad dictam const. 4. quæ videantur posse sufficere? Quia tamen P. F. Antonius Ximenez vir doctissimus, & sanctissimus nostræ Religionis ex Prouincia Hispalensi in capitulo generali Barcinone pro eadem Prouincia Commissus dedit mihi quemdam tractatum, quem fecerat pro ista indulgentia, in quo specialis doctrina illius clausulæ, *Toties quoties*, cōtinetur, & efficaciùs corroboratur doctrina P. Montoyæ, quam sum secutus: ideò placuit hic illum inserere, ijs relictis, quæ magis communia sunt.

3 Dicit ergo 1. dict. Ximenez, quod qui eo die semel visitauit vnam ex nostris ecclesijs conuenienti feruore, & deuotione, acquisiuit plenariam remissionem omnium pœnarum suis culpis debitarum, secundùm indulgentiæ tenorem; vnde si posteà dictas visitationes replicet, nullam ampliùs indulgentiam consequitur, cum nihil ampliùs remittendum adsit. Illæ tamen nouæ visitationes non erunt frustraneæ; nam per illas augebitur gratia, impetratio, & satisfactio, vel pro se, vel pro alijs, quibus applicabit, seu pro thesauro Ecclesiæ, si nulli applicuerit.

4 2. Dicit, quod qui visitauit dictas ecclesias paruo feruore, & deuotione, si multis pœnarum debitis astrictus erat, non lucratus est dictarum pœnarum plenariam indulgentiam, sed tantummodò partem illarum, iuxta gradum feruoris, & deuotionis, quem habuit; replicando autem visitationes, acquirit proportionaliter remissionem dictarum pœnarum ex opere operato, vltra illam, quam acquirit ex opere operantis; & hoc est speciale in hac nostra indulgentia, propter illam clausulam *Toties, quoties*, quæ vbi non reperitur, cum nō possit ecclesia nisi vna sola vice visitari si ea vice qui visitat, non habet debitum feruorem, & deuotionem, non acquirit plenariam pœnarum indulgentiam, sed tantummodò ad mensuram feruoris, quo visitauit. Citat pro hac doctrina AEgid. disp. 12. de indulg. dub. 6. n. 34. & 35. Et probat primò. Nam Pontifex pro ista indulgentia lucranda petit orationes fidelium directas in bonum commune totius Ecclesiæ: ergo sicut miles, qui plus pro sua Republica laborat, plus meretur accipere de bonis dictæ Reipublicæ, quàm si minùs laboraret: sic qui maiori feruore orando seruit Ecclesiæ, meretur de illius thesauro magis accipere, quam si minori feruore seruiret; vnde si debito feruore orat, plenariam consequitur remissionem pœnarum, si non, ad ratam feruoris. Secundò probat ex c. extrau. de pœnit. & rem. vbi §. vlt. ait Papa. *Vnusquisque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficaciùs consequetur, qui Basilicas ipsas ampliùs, & deuotiùs frequentabit.* Quæ verba nihil aliud possunt significare, nisi quod diximus; nam comparatiuum illud, Efficaciùs, supponit positiuum, Efficaciter; & sic qui deuotè visitauerit ecclesiam, efficaciter consequetur remissionem alicuius pœnę, & qui magis deuotè, efficaciùs consequetur maiorem remissionem pœnæ.

4 III. Dicit, quòd quando quis, postquam confessus est, communicauit in peccato, seu postquam dignè communicauit, & lucratus est indulgentiam, intra terminum illius diei, in quo dicta indulgentia lucrari potest, iterum peccauit, & gratiam amisit, non potest ampliùs noua ecclesiæ visitatione dictam indulgentiam consequi, etiamsi contritus existat, nisi de nouo communicet. Quod probat primò. Nam priuilegium concessum nobilibus intuitu nobilitatis, amittitur, si per aliquod accidens desinant esse nobiles, non obstante, quòd posteà in gratiam Principis recipiantur; Hoc priuilegium, & indulgentia conceditur nobilibus, qui receperint gratiam sacramentorum confessionis, & communionis, & qui habent non solum gratiam habitualem sanctificantem, sed etiam gratiam specialem istorum sacramentorum, quæ in confessione est speciale auxilium ad dolendum de peccatis, & in communione secundùm D. Thom. 3. par. quæst. 79. ar. 1. consistit in maiori vnione cum Christo, ex quo dignè sumentibus confertur auxilium maioris feruoris charitatis: ergo hac gratia frui non poterit ille, qui ista nobilitate carebit: Sed qui peccauit in receptione sacramentorum, eam non habet, & qui illam habuit, & amisit per peccatum mortale superueniens, per actum contritionis licèt fiat æquè, vel magis amicus Dei, specialem tamen gratiam sacramentorum, & illa specialia auxilia non recuperat; ergo etiamsi quis ecclesiam visitet, gratiam tamen indulgentiæ non consequitur, si sacra communione non sit de nouo refectus.

5 Deinde, hac speciali doctrina posita, corroborat doctrinam Montoyæ, pro qua ponit sequentes conclusiones. Prima. Ad hoc, vt multiplicetur formalis indulgentia plenaria *Toties, quoties*, necessariò solùm multiplicandæ sunt piæ preces ad eam lucrandam requisitæ: vnde correlatiuum *Toties*, non est *Quoties*, vnitum confessioni sacramentali, communioni, & visitationi ecclesiæ, sed solummodò vnitum pijs precibus pro pace, & concordia Principum Christianorum, &c. Probat primò ex verbis eiusdem bullæ, vbi, positis illis verbis, *Pias ad Deum preces effuderint*, statim subditur, *Quoties id fecerint, toties plenariam suorum peccatorum indulgentiam, & remissionem concedimus, & elargimur.* Non dicit, Papa, Quoties hæc fecerint in num. plurali, quasi complectens omnes diligentias antecedentes, sed solùm *Quoties id fecerint*; hoc est diligentiam immediatè antecedentem fecerint, idest, pias preces ad Deum effuderint. Secundò probat. Nam aliæ diligentiæ meritò non iubentur multiplicari, cum confessio sacramentalis solùm requiratur ad reddendum subiectum capax, vnde qui sine peccato esset, non teneretur confiteri ad indulgentiam lucrandam, Adde, quòd necessitas confitendi, conditio onerosa est, & toties multiplicata intra vnum diem, confusionē pareret, vnde strictè est interpretanda, ad dicta per Suar. tom. 4.

in 3.disp.56. sect. 2. num. 10. vbi affert hanc regulam. Cum in forma indulgentiæ regulariter duo contineãtur, impositio alicuius oneris, & concessio alicuius remissionis, prior pars strictè interpretanda est, posterior verò largè. Vnde etiam sequitur, quòd communio non est multiplicanda; addito, quòd intra eamdem diem multiplicari non potest: & licèt indulgentia in duobus diebus lucrari possit, non conuenit tamen eam multiplicari, nisi persona eam lucrans esset multùm spiritualis; neque etiam est multiplicanda visitatio ecclesiarum, tum quòd contractus inter Papam, & fideles solùm adest in multiplicatione precum; tum quòd conditio onerosa est, vnde non est necesse ingredi, & egredi ecclesiam ad multiplicandum lucrum indulgentiæ, sed sufficit intra eamdem ecclesiam sæpiùs multiplicare hac intentione preces secundùm mentem Pontificis.

6 Conclusio 2. Qui per obliuionem, aut ignorantiam, quando confessus est, reliquit aliquod mortale, gratia sacramentali recepta, quando dictas pias preces in vna ex dictis ecclesijs effuderit, consequetur non solùm remissionem pœnarum debitarum peccatis confessis, sed etiam debitarum peccatis omissis, & oblitis. Hæc conclusio est contra Gersonem 2. p. suorum op. alphab.33.lit.R. vbi dicit, quod obliuio impedit indulgentiæ effectum quò ad peccata oblita. Et potuit in eo fundari, quòd quando exigitur pro conditione confessio, absolutio cadere debet supra peccata confessa, & non supra omnia. licèt enim quantùm ad culpam omnia deleantur, quò ad pœnam tamen separabilia sunt, & potest aliquorum pœna remitti, aliorum non remissa. Contrarium tamen sentit Suar. loc. cit. disp. 52. sect. 3. nu. 9. Vnde probat primò conclusionem. Quia quamuis requireretur omnium peccatorum confessio, & omnia expresè non confiterentur, censentur tamen confessa, quia quantum est ex parte pœnitentis factum est totum id, quod humanè fieri potuit, vnde secundùm Trid. peccata sic ignorata, & oblita in expresè confessis continentur. Quare indulgentiam illis omnibus peccatis est applicanda, quorum culpa remissa est, quando peccatorum expressorum detestatio fuit in cõmuni extensa ad omnia oblita, & ignorata. Secundò probat. Quia hæc nostra indulgentia non exigit determinatè confessionem sacramẽtalem, sed aut confessionem, aut contritionem, vt constat ex illa clausula, *verè pænitentibus confessis*, quæ non copulatiua, sed alternatiua est, & vult dicere, Contritis, aut confessis, vt explicat Suar. to. 4. in 3. p. disp. 52. sect. 3. n. 3. ergo quocumq; modo, siue directè, siue indirectè remittatur culpa, semper indulgentia suum integrum effectum, idest, remissionem peccatorum sortitur; quia hic solùm supponit habitualem gratiam in recipiente. Immo hæc conclusio verum habet non solùm in eo, qui in confessione consecutus est remissionem peccatorum oblitorum, sed etiam in eo, qui, facta confessione informi, gratiam non recepisset; sufficit enim, quòd hic vel per sequentem contritionem, vel per receptionem Eucharistiæ ita obicem tollat, vt quando ad recitandas pias preces ad vnam ex dictis ecclesijs accesserit, gratia habituali sit informatus. Ita Suarez loc. cit. num. 6.

7 Conclusio 3. Qui sacramentaliter confessus est, vel per contritionem gratiam recepit, consequitur indulgentiam omnium peccatorum venialium, etiamsi illa non sit confessus (exceptis ijs quæ in affectu vigent, quę quò ad culpam ablata non sunt.) Est contra Adrianum existimantem, esse necessarium ad indulgentiæ effectum consequendum omnia venialia integrè, & expresè confiteri. Et contra Cordubam dicentem, confitenda esse peccata venialia magis grauia, vt pœna per indulgentiam remittatur.

Prima pars constat ex conclusione 2. si quidem in hac nostra indulgentia non necessariò exigitur confessio, & licèt exigeretur, si Pontifex expresè non declararet quòd esset facienda confessio venialium, dicta confessio requisita non esset intelligenda de venialibus, quæ gratiam non auferunt, sed tantùm de mortalibus. Ita Anton. 1. p. tit. 10. cap. 3. §. 10. Nauarr. de iubil. notab. 18. num. 19. & notab. 30. num. 6. Suarez loc. cit. n. 5. Et ratio est: quia sicut quando dicitur simpliciter peccatum, intelligitur de mortali, sic quando dicitur confessio, intelligitur simpliciter de mortali, quia confessio est medicina mortalium. Secunda pas probatur: quia omnia peccata venialia pœnitentis remittuntur quoad culpam, (dum non adsit propositum in aliquibus perseuerandi, hæc namque non remittuntur) accepta absolutione mortalium confessorum, vt D. Thom. 3. par. quæst. 79. artic. 8. ergo de his omnibus recipietur effectus indulgentiæ, & non de illis, quæ in affectu vigent, quia pœna absque culpa per indulgentiam non remittitur, vt Suarez loc. cit. sect. 2. num. 4. & 5. Itaque qui peractis diligentijs, quæ in hac nostra indulgentia requiruntur ad illius effectum consequendum, si aliqua venialia non fuit detestatus, quia habebat propositum in ijs perseuerandi, illorum remissionem non est consecutus. Si tamen intra determinatum tempus ea detestetur, replicando solas preces, istorum etiam remissionem consequetur; quod non accidit in alijs indulgentijs, in quibus clausula, *Toties quoties*, non reperitur.

8 Conclusio 4. Qui inualidè confessus est, seu aliquod mortale peccatum post validam confessionem commisit, & communicauit in gratia, vel sine illa, quia de commissa culpa in confessione non doluit, aut qui post communionem ante recitationem piarum precum mortaliter peccauit, poterit nihilominus hanc indulgentiam lucrari absque noua confessione, & communione cum sola contritione. Hæc conclusio probatur quò ad omnes suas partes. Quia licèt verum sit, quòd ad sacram communionem sumendam de iure diuino, & ecclesiastico præequiritur conscientiæ purgatio per sacramentalem confessionem, quando adest peccati mortalis conscientia; tamen quia supra dictum est, quòd ad lucrandam istam indulgentiam sufficit fructuosa confessio, aut vera contritio antequam ad vltimas diligentias requisitas, idest ad pias preces deueniatur, ideo qui post cõfessionem mortaliter peccauit, & carens copia confessarij, vel alia iusta causa non confessus, contritus tamen communicauit, non peccauit, sed erit fructuosa communio; quod si nec confessus, nec contritus communicauit, sacrilegium commisit, cuius quidem peccati simul cum alijs si contritionem habeat, quando pias preces recitat, hanc indulgentiam lucratur absque alia confessione. Sed quòd in casu cõmunionis sacrilegæ nullus obligetur ad eius repetitionem præcisè pro hac indulgentia lucranda, probatur; quia communionis conditio, quam indulgentia requirit, iam fuit in effectu adimpleta, quamuis fructus communionis non fuerit receptus, propter obicem, sed in sacramentis confertur gratia ex opere operato, quãdo à bene dispositis recipiuntur, aut quando obex per subsequentem contritionem tollitur. Quod sicut in alijs sacramentis certum est, ita idem dicendum in communione informi in re suscepta, quòd scilicet suum sortiatur effectum ex opere operato, amoto obice per subsequentem contritionem.

9 Quòd si quis obijciat cum Suarez tom. 4. in 3. par. disput. 52. sect. 2. n. 15. quòd hoc, quod est suspendi fructus sacramenti, & postea ablato obice conferri, non reperitur in omnibus sacramentis, sed in illis solùm, quæ reiterari non possunt, aut sunt de necessitate salutis, quare in communione, quæ reiterari potest, id non est admittendum; & consequenter sine fructuosa communione non poterit ista indulgentia lucrari. Rę. quòd ista disparitas reiterandi, aut non reiterandi sacramenta, non est sufficiens, nam confessio reiterari potest; & tamen ipse Suarez loc. cit. disput. 20. sect. 5. nu. 13. cum D. Thom. probat posse dari confessionem informem, quæ suum sortiatur effectum recedente fictione. Quòd verò omnia sacramenta hoc habeant, quòd recedente fictione conferant gratiam, quam erant collatu-

latu-

fatura, si sine fictione fuissent recepta, docent Caiet. to. 1. opusc. tract. 5. quæst. 5. Petrus Sot. lect. 4. de baptismo; & videtur sententia D. Thom. in 4. d. 17. q. 3. art. 4. quæstiunc. 1. Palud. q. 8. Capr. q. 2. Et ratio est, quia in sacramentorum receptione merita Christi Domini applicantur, quæ semper existunt in diuina acceptatione, & per ipsa non stat, si homo obicem non ponit; ergo si homo, qui obicem posuit, illum auferat, sacramenta necessariò suum producent effectum, qui est gratia iustificans, 1. aut 2. iuxta sacramenti qualitatem. Ea itaque probabilitate, qua id de omnibus dicitur sacramentis, id dico de sacra communione sic impedita; & consequenter, quòd ille, qui sic communicauit, adimpleuit conditionem requisitam à Papa pro consequenda hac indulgentia, vnde absque noua communione poterit indulgentiam lucrari, requisitas preces recitando.

10 Conclusio 5. Qui omnibus requisitis peractis, indulgentiam fuit lucratus, aut qui eam fuit consecutus in casibus trium vltimarum conclusionum, potest eam multotiès lucrari, si noua peccata mortalia, aut venialia committat, absque eo, quòd de nouo confiteatur, aut communicet, cum sola recitatione piarum precum, idest cum fide, spe, & charitate, quamuis non admodùm intensè, factarum. Hæc conclusio constat ex dictis: nam pro hac indulgentia pluries consequenda non est necesse multiplicare, nisi pias preces requisitas, vt constat ex dictis num. 6. cœtera verò requisita si semel hac intentione fiant, sufficit; ergo si peccata de nouo non occurrant, vel nullum restat remittendum veniale in casu tertiæ conclusionis numero 8. repetitio indulgentiæ nihil operatur ex opere operato; cum nihil temporale adsit, quod remitti possit: si autem peccata de nouo occurrant, sufficit quòd venialia tollantur aliquo ex remedijs appositis quò ad culpam, & mortalia per contritionem, ita vt accedens homo ad faciendas pias orationes sit subiectum capax indulgentiarum, vt colligitur ex dictis: Ergo absque repetitionis confessionis, & communionis potest lucrari indulgentiam toties, quoties faciet dictas pias orationes.

His positis, respondet ad ea, quæ supra num. 3. allata sunt pro prima sententia contra Montoyam: Et ad primum concedit, quòd Pontifex petit à nobis dictas satisfactiones, sed negat, quòd pro illis sit solùm daturus proportionatum præmium, vt in exemplo militis seruientis Reipublicæ. Nam retributio, quæ datur in indulgentijs, non prouenit à iustitia distributiua, sed à liberalitate Pontificis prudenter, idest, cum iusta causa thesauros Ecclesiæ distribuentis, vt probat Suarez tom. 4. in 3. p. disput. 52. sect. 8. num. 3. vnde diligentia illius, qui impetrat indulgentiam, non est dispositio ad tantam, vel tantam remissionem, sed conditio solùm, per cuius adimpletionem secundùm voluntatem Papæ concessa est indulgentia plenaria. Et quamquam verum sit, quòd piæ preces pro motiuo deseruiant, & quòd ad proportionem motiui concedantur diuitiæ; hic tamen solùm petitur, quòd sint piæ preces, & pro excessu feruore nihil promittitur ex opere operato; vnde maior, vel minor intensio ad indulgentiæ effectum impertinenter se habet.

12 Ad secundum, Sensus illius extrau. non est, quòd ille, qui diligentiam fecerit, non consequatur totalem remissionem, quando deuotio valde intensa non fuerit: Nam omnes accedentes ad dictas basilicas verè pœnitentes, & confessi in prædicto anno iubilæi, seruata forma ibi præscripta, scilicet, vt *reuerenter accedant*, idest pietatis, & religionis causa, & quòd Romani visitet triginta diebus semel in die, & extranei quindecim, plenissimam illam indulgentiam, siue id fecerint cum magna, vel cum parua deuotione, consequuntur, vt Suarez loc. cit. num. 7. verba verò illa, *Vnusquisque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficatius consequetur*, intelliguntur, non quia maior remittatur pœna, sed quia ex parte causæ illa eadem pœna cum maiori certitudine remittitur, quando basilicæ plures, & cum maiori deuotione fuerint visitatæ. Et confirmari potest exemplo contritionis, quæ licet minima sit, sufficit tamen ad efficaciter delenda omnia peccata mortalia, sed quantò maior fuerit, cum maiori vi, ac certitudine idem facit. Seu intelliguntur, quòd Papa, completis diebus visitationis, & tota iam plenissima indulgentia consecuta, qui deuotiùs adhuc pergent in visitatione dictarum basilicarum, nouam aliquam indulgentiam consequantur ad proportionem deuotionis de pœnis debitis subsequentibus peccatis. Ita Suarez loc. cit. num. 8. Vide Gloss. in dicta extrau. verbo Consequetur.

13 Deinde respondet ad ea, quæ dicta sunt supra nu. 4. & directè militant contra doctrinam Montoyæ, & ad argum. quo dicitur, quòd priuilegium concessum nobilibus deperditur, si per aliquod accidens desinant esse nobiles, sed hæc indulgentia conceditur nobilibus; Omissa maiori, respondet ad minorem. Aut ista nobilitas consistit in eo, quòd illi, qui lucraturi sunt hanc indulgentiam, habeant nobilitatem diuinæ gratiæ iustificantis, quæ facit homines participes diuinæ naturæ, vnà cum speciali gratia sacramentorum, remissione nimirum peccatorum, & infusione primæ gratiæ per se, quam producit sacramentum pœnitentiæ, & augmento gratiæ per modum refectionis, quam producit sacramentum Eucharistiæ? Aut consistit in eo, quòd etiam vnà cum dictis gratijs debeant habere auxilia specialia, & gratiam actualem, quam ista sacramenta causant? Si primum, quod est certissimum: licet verum sit, quòd per peccatum subsequens perditur ista nobilitas, per pœnitentiam tamen, quæ sit vel virtus mediante cotritione, vel sacramentum, mediante confessione, statim integrè, & in altiori gradu recuperatur tota gratia habitualis, omnes virtutes, & dona supernaturalia, in quibus includitur non solùm prima gratia recepta per priorem pœnitentiam, sed etiam illius augmentum simul cum augmento gratiæ à communione causato, vt latè probauimus, ait Ximenez, in nostra eruditione euangelica tom. 2. lib. 15. exerc. 7. qua ratione dixit Chrysost. hom. 6. in Genes. *Per misericordiam Dei si modo condemnare, facta nostra voluerimus possemus statim ad pristinam abundantiam redire*, non est necesse ad recuperandam totam gratiam deperditam, quòd pœnitentia sit ita feruens, vt disponat, & proportionet subiectum cum gratia recuperanda, solùm exigit Sanctus, quòd nostra condemnemus peccata, per quæ gratia deperdita fuit, quod quacumque vera contritione fit. Sed esto quòd contrariam opinionem sequi velimus, scilicet, quòd ex gratia, & virtutibus deperditis non restituatur, nisi ad mensuram præsentis dispositionis, cum qua peccator ad Deum conuertitur, hoc sufficit ad ipsum nobilitandum ad hoc vt sit capax indulgentiæ, absque noua confessione, & communione; satnamque est, quòd tempore consecutionis indulgentiæ, qui eam consequi vult, sit in gratia, & quòd adimpleuerit conditionem confessionis, aut contritionis, & quòd semel hac intentione communicauerit; siquidem forma huius indulgentiæ non exigit, nisi quòd multiplicentur piæ orationes. Si verò dicatur, quòd nobilitas consistit in eo, quòd simul cū gratia habituali habeantur auxilia specialia, qualia sunt in communione feruor deuotionis, dulcedo, &c. hoc esse falsum, constat ex eo, quòd dicta auxilia, etiam absque communicantis culpa, non semper omnibus dantur; vnde, si hoc ita esset, non omnes, qui dignè, & absque peccato Eucharistiam sumerent, & piè orarent, indulgentiam consequerentur, sed illi solùm, qui hunc feruorem, & dulcedinem haberent. Item hæc actualia auxilia effectus sacramentalis communionis, non causantur virtute sacramenti, nisi dum species sacramentales in stomacho resident, & illis est præsens corpus Christi Domini, seu Christus Dominus, quo mediante feruor charitatis, potens Christo præsenti animam recipientis vnire, acquiritur. Itaque si illi, qui volunt consequi hanc indulgentiam, vt eam consequantur debent ne-

cessariò habere hanc nobilitatem, pauci poterunt illam consequi, siquidem qui mane communicat, & vespere orat, non orabit cum feruore deuotionis, & charitatis, & multò minùs qui communicauit heri, & hodie orat, quamuis gratia iustificante insignitus; atque ita non consequerentur indulgentiam, nisi illi, qui statim post communionem factam intra præscriptum tempus piè orarent, vnde nullus, nisi matutino tempore, posset illam lucrari, siquidem vespertino tempore, consummatis speciebus sacramentalibus, iam non sunt ampliùs illi feruores, & actualia auxilia sacramentalia. Quare ad hoc inconueniens vitandum dicendum est, quòd qui peccauit, & amisit gratiam, non erit necesse, cum postea per pœnitentiam resurgit, quòd ista auxilia specialia habeat, neque qui indignè communicauit, & consequenter ea non recepit, necesse est, quòd illa postea habeat, sed sufficiet, quòd communio informis suũ sortiatur effectum, vt dictum est num. 8. & 9. intra præfixum tempus. Neque ex eo, quòd amissa sint per peccatum dicta auxilia communionis effectus, desunt nobis alia opportuna remedia, seu auxilia post pœnitentiam misericorditer à Deo collata, quibus possimus dictas pias preces absque noua communione cum feruore peragere. Quod cum admiratione dixit Ambros. lib. 2. in Lucam, *Vide, quam bonus Deus & facilis indulgere peccatis: non solum ablata restituit* (gratiam scilicet deperditam) *sed insperata concedit*; quæ sunt aliqua auxilia specialia, gratiosè, & liberaliter condonata.

14 Concludit igitur, quòd quotiescumque in prædicto die S.P.N. à primis vesperis, &c. quis conatur recipere dictam indulgentiam peractis debitis diligentijs, quamuis piæ preces non sint admodùm intensæ, acquirit nihilominùs efficaciter omnium pœnarum absolutionem. Quòd si nulla adsit pœna remittenda, non per hoc est infructuosa dicta repetitio piarum precum seu visitationis ecclesiæ; nam ea acquiruntur ex opere operantis multa bona, augmentum scilicet maioris, & maioris gratiæ, & meritorum æternæ gloriæ, augmentum christianæ religionis, & profectus animarum, impetratio bonorum pro Ecclesiæ catholicæ thesauro. Quòd si peccatum aliquod mortale intra pręfixum terminum post consecutionem indulgentiæ, patrare contingat, cum pro lucranda indulgentia non sit necessaria confessio, sed sufficiat sola vera contritio, petatur hæc à Deo, cum dolore peccatorum, & precum repetitione, & denuo indulgentia acquiretur. Intelligere namque, quòd absque noua confessione, & communione non potest denuò acquiri ista indulgentia, est fidelium deuotionem minuere, & animas sine remedio relinquere contra finem intentum à Papa in concessione nostræ indulgentiæ. Compungi ergo, & conteri de peccatis, & preces repetere absque noua confessione, & communione, in nullo potest nocere, etiam dato, quòd opinio mea in re non esset vera, adiuuat, animat, & calefacit miserum peccatorem, vt citiùs veniam suorum peccatorum consequatur, si præsertim probabiliter credat, quòd ipsi conceditur indulgentia plenaria toties, quoties id fecerit. Hæc Ximenez in præfato tractatu.

15 Ad vltimum pro hac nostra indulgentia aduerte, quòd transfertur cum translatione festi eiusdem S. Francisci, per speciale decretum Greg. XIII. quod fuit omnino necessarium; nam alioquin indulgentia non est transferenda, sed accipienda eodem die, licèt festum quò ad diuinum officium transferatur. Ita Azor. tom. 2. lib. 1. cap. 28. q. 8. Portel in addit. ad dub. regul. verb. Festum, num. 1.

16 Noto etiam circa constit. 5. eiusdem Pontificis, quòd nu. 1. dicebam, quòd electiones per compromissum in nostro Ordine in capitulis generalibus erant in vsu. Aduerto autem nunc, quòd bene faciet dictum capitulum, si compromittat in aliquos numeros dispares, propter facilitatem hominum ad discordandum, argum. leg. Item si vnus, §. principaliter tamen, ff. de recept. arbitr. vt saltem maior pars conueniat.

17 Et aduerte, quòd si vnus de capitulo non consentiret, vt tales electiones fierent hoc modo, fieri nequirent, licèt alij omnes consentirent, c. In causis, de elect. vbi Io. Andr. num. 7. & Panorm. nu. 3. De Baysio in direct. elect. p. 3. cap. 18. num. 1. Mandag. de elect. cap. 39. & cap. 21. vbi Boet. lit. C. Lauor. de elect. tit. 4. cap. 19. num. 31. Et ratio est, quia cuiuslibet interest singulariter, vt eligat per se, & non per alium: Et in re communi potior est conditio prohibentis, vt in reg. In re communi, quæ est 56. de reg. iur. in 6.

18 Aduerte etiam, quòd dicto num. 1. dicebam, non posse dictos compromissarios sic electos præfatas electiones facere per communem inspirationem, imò nec per quasi inspirationem, quæ est quando omnes deputati vno ore consentiunt in aliquem, & non constat, quod auctore Deo id faciant, sed præsumitur, quòd per inspirationem ita eligant ratione concordiæ; nam Spiritus sanctus est in vnitate, & concordia, cap. Schisma, 24. q. prima cap. De illis, 24. q. 4. quæ electio ad hoc vt per quasi inspirationem sit facta, oportet, quòd fiat absque vitio Simoniæ, conspirationis, coniurationis, requisitionis, seu consensus extra capitulum habiti ante electionem, argum. cap. Per inquisitionem, de elect. Et sufficit, quòd omnes concordent simul in capitulo, etiam singillatim, dummodò communis electio sequatur. Et aduerte, quòd in ista electione non debet interuenire tractatus specialis, potest tamen interuenire generalis, v.g. Rogemus Deum, vt bonum nobis concedat Prælatum, seu studeamus facere bonum Pręlatum; non autem debet fieri persuasio respectu certæ personæ; Potest tamen Prælatus dicere hoc modo. Frater N. mihi videtur esse bonus pro tali Prælatura. Ita de Baysio in direct. elect. p. 3. cap. 16. num. 5. Qui vltimus modus fuit obseruatus à Generali Chamart in cap. generali Romæ 7. celebrato, in electionibus factis à compromissarijs; & has esse licitas, docet De Baysio loc. cit. num. 3. Sed eas vsitari non video in Ordine nostro; & fortè fieri nequeunt. Dictas autem electiones sic factas auctoritate Apostolica confirmauit Cardinalis Protector. Imò dictus P. Chamart in electione Collegarum, & Zelosi, quæ fiebant per scrutinium, semper ante electionem cuiuslibet Collegæ dicebat, Pro hoc officio mihi videtur esse bonus Frater N. & deinde deueniebatur ad electionem per scrutinium, qui modus proponendi nullam habet nec in re, nec in iure deformitatem.

Caput Octauum de addendis ad Constitutionem Sixti V.

1 NOta, quod in Archiuio nostro Romano apud Patrem Zelosum inueni aliam constitutionem huius Pontif. concessam Fratribus Gallis pro recipiendis nouitijs extra capitula definitoria; quæ constitutio licèt solùm de Fratribus Gallis loquatur, extendi tamen debet ad omnes nationes. Tum quia per priuilegium Clem. VII. quod refero tom. 1. nostr. priuil. in illius constit. 3. gratia vni concessa, omnibus concessa censetur. Tum quia hæc constitutio est fauorabilis, & fauores conuenit ampliari. Tum quia hic nulla adest particula taxatiua, quæ hanc extensionem fieri prohibeat: Tum quia neque etiam vlla apparet ratio, quare non possit dicta extensio fieri. Ad omnes igitur nationes extendenda.

Con-

Constitutio vnica, aliàs 3.

Concedit, vt quilibet Prouincialis cum tribus suis Socijs, etiam extra capitulum generale, & prouinciale, possit nouitios ad Religionem admittere.

SIXTVS EPISCOPVS

Seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

DIlectis filijs Prouincialibus Ordinis Fratrum Minimorum sub regula D. Francisci de Paula per regnum Franciæ constitutis, & eorum cuilibet.

DILECTI FILII SALVTEM, &c.

§. 1. ET SI nos anteà de omnibus ecclesiasticis Ordinibus in ea, qua conuenit, puritate, & dignitate conseruandis attentius cogitantes, nostra desuper perpetuò valitura constitutione statuerimus, & ordinauerimus, ac prohibuerimus, ne deinceps cuiuscumque iuuenis, & viri adulti maioris sexdecim annis à seculo ad Religionem transire volentis approbatio, admissio, & receptio fieri debeat, nisi in generali, vel prouinciali capitulo. Nihilominus pro parte vestra Nobis nuper exposito, quòd capituli vestri generalis ad aliud in sex annos, prouinciales verò in triennium celebratio differri consueuit, ac propterea permulti quotidie, quibus vestram Religionem ingredi ob melioris vitæ frugem cordi est, interdum ab eorum sancto proposito, vel malè ab alijs consulti, aut sæpe humani generis, & eorum quietis, ac salutis infestissimi hostis insidijs decepti remouentur, vel ad aliud minus acceptum omnipotenti Deo vitæ genus transeunt, in graue salutis animarum eorumdem, & Religionis vestræ, cuius propaganda in illis partibus, maximè aduersus serpentis vndique hæresis malum, studio adducimini, præiudicium.

Concedit prout in sūmatio.

§. 2. Nos propterea præmissis opportunè prouidere, necnon Religionem vestram per vniuersum regnum Franciæ, & ad Dei gloriam, & populi sui ædificationem longè, latèque spargi, & disseminari desiderantes; vobis, vt vnusquisque vestrum, vna cum tribus eius Socijs, eos omnes, qui in Religionem vestram ingredi, & habitum suscipere voluerint, ac professionem emittere decreuerint, & ad id se præsentauerint, quos tamen idoneos iudicaueritis, non expectato generali, nec prouinciali capitulo, sed quoties opus fuerit, ad habitum huiusmodi, necnon probationis anno completo, ad professionem regularem, aliaque quæ desuper necessaria fuerint, adimplere, admittere, facta tamen priùs per saltem vnum ex vobis, & tres Socios vestros diligenti inquisitione de parentibus, patria, & anteacta vita, ac moribus, & dummodò constiterit, eos aliquorum criminum, qualia sunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia similia, & grauiora, reos, vel suspectos non existere, nec in constitutione nostra huiusmodi comprehendi, sine alicuius inhabilitate, aut censurarum, vel aliarum, in prædicta, vel alijs constitutionibus contentarum pœnarum incursu, liberè, & licitè valeatis, apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò concedimus, licentiamque desuper impartimur: non obstante constitutione nostra prædicta, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Mandat dictas receptiones referri in cap. prouinciali, vel generali.

§. 3. Volumus autem, quòd vos, & quilibet vestrum sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, prædictas nouitiorum decimum sextum annum, vt præfertur, excedentium admissiones, & receptiones in ipso capitulo prouinciali, vel generali referre, & tam illorum, quàm aliorum desuper per vos, & quemlibet vestrum gestorum approbationem, & confirmationem petere, & obtinere debeatis; quòd si secus factum fuerit, supradicta omnia ex nunc, prout ex tunc irrita, nulla, ac penitus inualida fuisse, & esse decernimus, & declaramus.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. Aprilis, 1588. Pontificatus anno 3.

Caput Nonum de addendis ad Constitutionem Clementis VIII.

1 NOto primo, quòd Clemens VIII. in eius constitut. 2. §. 1. & 2. agit de modo faciendi electiones Superiorum. De quibus electionibus licèt multa dixerim in omnibus meis libris, semper tamen occurrunt aliqua dicenda; vnde quædam notare decreui, & primo quòd de iure communi eligere Prælatum spectat ad subditos, quibus præponendus est c. Adrianus, d. 63. cap. In nomine Domini, d. 23. cap. 1. d. 62. cap. Miramur, d. 61. c. Congregatio, 16. q. vlt. cap. 1. cap. Cum terra, cap. Inter diuersas, de elect. Et ratio est, quia sicut sponsæ inuitæ non debet dari sponsus, cap. Cum locum, de spons. ne coactio habeat difficiles exitus, cap. Requisiuit à nobis, de spons. sic nec ecclesiæ inuitæ est Prælatus præferendus, cap. Nullus inuitis, d. 61. cum inter Prælatum, & suam ecclesiam fœdus coniugij ineatur, cap. Licet. cap. Cum inter, de translat. episc.

2 Noto 2. quòd stante aliqua electione inualida per aliquem defectum, quia in ea non interuenit, v.g. aliquis, qui interuenire debebat, non possunt electores ad aliquam electionem venire, nisi priùs prima illa electio cassetur, vel nisi illa prima sit euidenter, & ipso facto nulla. Cum enim per primam iam contractum sit matrimonium cum ecclesia, cap. Cum inter Canonicos de elect. non potest ecclesia in alium consentire, nisi primo illo contractu cassato, vel nisi ille sit patenter nullus; vnde si secunda fiat, prima non cassata, est omnino nulla, cap. Considerauimus, cap. Congregato, de elect. P. de Baysio in direct. elect. p. 1. cap. 5.

3 Noto 3. quòd potest Princeps secularis opponere se electioni alicuius Prælati, etiam regularis, sibi suspecti; quæ suspicio si sit vera, & realis, electio nihilominùs secuta retractari debet. Innoc. in cap. Super his, de accus. num. 8. Felin. num. 6. Abbas num. 13. & in cap. Quod sicut, de elect. num. 7 Ex quo singulariter infert, quod ex causa suspicionis potest Princeps secularis nō admittere Prælatum institutum per Papam. Dicti verò Principes si persequantur electores, vel eorum consanguineos, eo quia noluerunt eligere personam, pro qua dicti Principes rogauerunt, sunt ipso facto excommunicati, cap. Sciant cuncti, de elect. in 6. P. de Baysio in direct elect. p. 1. cap. 6. nu. 15. Et nu. 20. addit, quòd electus per abusum laicæ potestatis, idest per minas, aut importunas preces, quando Princeps solitus est malè tractare, qui eius precibus non obtemperant, est intrusus, & latro, cum non intret in ouile per ostium, & quòd tenetur renunciare.

4 Noto 4. & pone, quòd aliqui de capitulo eligant scienter indignum, præsente illo, ad quem spectat confirmatio, v. g. Generali in capitulo prouinciali, si electio illa cassetur, ad illos, qui in prima electione non consenserunt, electio deuoluitur, si nondum sit elapsum electionis tempus, cap. Cum Vuinton. c. Dudum, el 1. de elect. Innoc. & Panorm. in dicto c. Cum Vuinton. de Baysio loc. cit. cap. 11. num. 2. Sed quomodo sciri potest, quinam consenserint, necne, cum electiones secretò fiant? Dic, quòd potest sciri, quando aliqui dictæ electioni in publico se opposuere, & etiam si priuatim semper contradixerunt; si cum sint amici, consanguinei, & attinentes electi, nihilominus testantur, se non consensisse, extante aliquo signo externo. Vbi sunt in vsu scrutatores, qui vota singulorum scrutantur, non est difficultas. In Ordine nostro, vbi tales scrutatores non sunt in vsu, iuramento scribe cum aliquo ex supradictis adminiculis stari poterit. Si autem minor pars non solùm se opponat electioni indigni à maiori parte factæ, sed etiam ipsa eligat dignum, confirmari debet hic electus à minori parte; quia maior pars per electionem indigni est priuata potestate eligendi, & est casus expressus in c. Congregato, de elect. Ita Lauor. de elect. cap. 21. nu. 46. & 47.

5 Si quæras, an possit dici indignus, qui habens scientiam, & prudentiam, licèt malus, Prælaturam tamen adeptus, eam prudenter, & bene regit, seu recturus est. ℞. Ioan. de Selua in tract. de benef. p. 3. q. 7. num. 11. & 12. quòd non. Nam ait Archid. Floren. in 2. p. sum. de statu sum. Pontif. quòd aliquando qui non sunt boni homines, singulari prouidentia Dei sunt boni Prælati. Et in §. fin. d. 83. dicitur, quòd prædicatio criminosi sacerdotis non debet contemni: quia, ait Hieronym. *Vt lixiuium per caperem humidum fluens lauat, & non lauatur, ita bona doctrina per malum doctorem animas credentium lauat à sordibus peccatorum.* Facit cap. Si iustus 1. q. 1. ibi, *per lapideos canales transit.* Vnde qui occulto malo, tamen electori noto, habenti dictas conditiones suffragaretur, mortaliter non peccaret, per dicta. Sed ego non puto recedendum ab his, quę dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 31. §. 3.

6 Noto 5 quòd Papa, qui est omnium Religionum caput, habet omnimodam, & absolutam potestatem super omnibus, & quibuscumque electionibus tam Regularium, quàm aliorum, vt colligitur ex cap. Significasti, de elect. cap. Ad honorem, de vsu pallij, cap. Proposuit, de concess. præb. Pone ergo, quòd mandet omnibus electoribus capituli generalis, v. g. quòd eligant de consilio sui Secretarij, si capitulum dictum consiltum non expectet, sed ad electionem procedat, valebit ne electio facta? ℞. quòd non. Nam capitulum tenetur requirere consilium dicti Secretarij, & per congruum tempus expectare responsum, cap. Cum in veteri, de elect. Verum quidem est, quòd non tenentur dicti electores sequi consilium dicti Secretarij, per communnia iura, licèt fortè contrarium possit dici in hoc casu. Et aduerte, quòd solus Papa potest hoc mandare per potestatis plenitudinem, quam habet, vt dixi. Vnde neque Nuncij, neque Protectores hoc possunt, nisi habeant à Papa specialem facultatem. Ita de Baysio in direct. elect. p. 1. cap 13.

7 Noto 6. quòd simoniaca electio est omnino nulla, cap. Si alicuius, de elect. cap. Sanctorum Patrum, 1. qu. 1. Sed pone, quòd vnus solus electorum sit simoniacus, ignorantibus alijs, imò & electo ipso, erit ne nulla electio? ℞. Est tam malignantis naturæ simonia, quòd inualidabit electionem, nisi corruptores in fraudem ne talis eligeretur, illum corrumpere studuissent. Ita expressè habetur in cap. Nobis de Simonia. Et aduerte, quòd hoc est verum, etiamsi suffragium illius, qui per simoniam fuit corruptus, non fuisset necessarium, cap. Matthæus, de simon. Aduerte etiam, quòd quando eligendus, vel alter ipsius nomine, seu etiam ipso nesciente, promittit, v. g. Collegatum alicui, si sibi suffragetur, committitur simonia, per textum expressum in cap. De hoc, de simonia, & docet P. de Baysio loc. cit. cap. 74. num. 3. & p. 2. cap. 28. num. 6. Cui puncto non videtur contraria praxis, quæ seruatur in aliquibus capitulis Regularium, in quibus diuersæ fiunt electiones, vbi conueniunt electores in electionis tractatu de aliquo eligendo in Generalem, v. g. vel Prouincialem, vt deinde tales eligātur in Collegas, & talis in Zelosum, &c. nam eligendus non promittit aliquid, quod pendeat à sua libera potestate, quòd solum prohibere videtur cap. Illud de hoc; nam quantumuis hoc eligendus promiserit, adhuc electoribus liberum est illū eligere, vel non eligere, & eligendus solùm habet in illis electionibus votū suum (licèt enim etiam habeat propositionem, & iam electo multi gratificari desiderent, id tamen cogit, nam multi alij nihilominùs contradicunt) vnde ista praxis videtur potiùs quædam conuenientia, seu concordatio electionum faciendarum ad terminandum electionis tractatum, quàm realis aliqua promissio. Est enim tractatus in electione per scrutinium necessarius, Gloss. in cap. In nomine Domini, verb. Tractante, d. 33. aliter non valeret electio, cap. in Genesi, de elect. cum tractatus sit veluti præparatio ad electionem; nam in eo fit discussio eorum, quæ facienda sunt in electione. Neque per huiusmodi tractatum ius aliquod quęritur partibus, donec res fuerit firmata per electionem, cap. Tua nuper, de his, quæ fiunt à Prælatis, &c. Vnde tractatus necessarius est, vt in eo conueniant electores, & quilibet dicat, quid sibi videtur, vt ait Gloss. in dicto capit. Tua nuper, verb. Tractatu. Et in hoc tractatu nominantur plures, qui videntur digni electione, & fit collatio nominatorum meriti ad merita, iuxta cap. In Genesi, cap. Cumana, de elect. Sed aduerte bene, quòd loquor semper de tractatu consultorio, non conuentionali, aut conditionali; nam isti tractatus sunt omnino prohibiti, & de istis intelliguntur decreta, quando tractatus prohibentur. Sic explicat Passar. statutum nostri Ordinis factum in cap. Baic. 1. num. 14. in Schol. super idem cap. Panorm. in cap. Bonæ, el 2. de elect. num. 12. Quare non videtur damnandus tractatus in huiusmodi capitulis hoc modo factus, v. g. Conuenerunt maior pars ad eligendum Petrum, tamquam omnibus meliorem sua sententia: Item conuenerunt ad eligendos tales Collegas, & talem Zelosum, qui etiam visi sunt omnibus meliores: Hoc facto, accedunt ad eum, quem determinarunt eligere, & illi suam voluntatem declarant; tam quò ad electionem in persona sua faciendam, quàm quò ad alias electiones in personis designatis, non damnarem in hoc casu eligendum, qui responderet, *Ego non resistam voluntati Dei & Patres, quos mihi proponitis in Collegas, & Zelosum, mihi meritissimi videntur; vnde illorum electionibus non resistam, sed potius fauebo.* Pro electionis tractatu vide Lauor. de elect. cap. 6. à nu. 50. Dianam tom. 2. tract. 16. resolut. 35.

8 Et aduerte hic etiam, quòd quando datur pecunia ab eligendo, committitur simonia, etiamsi eligentes essent eum aliàs electuri absque tali datione, aut promissione, siue talis pecunia data sit electoribus, siue alicui tertio, puta amico, vel consanguineo electorum; nam pro iure spirituali quærendo non debet aliquid dari, cap. Ad aures, de simonia. Si verò pecunia data sit ab aliquo tertio alicui amico electorum, vel electores erant aliàs electuri, valet electio: quia in eo casu neque eligentes, neque eligendus fuerunt in culpa; si autem non erant aliàs electuri, non valet electio. Ita Panorm. in cap. Nobis, de simon. nu. 5. de Baysio in direct. elect. p. 2. cap. 28. num. 8. & 9.

9 Noto 7. quòd in aliquibus monasterijs Monialium, & fortè etiam in aliquibus Fratrum, in quibus certus numerus est assignatus, vltra quem nullus recipi potest, nisi cum talibus conditionibus, recipiuntur aliquæ Moniales, vel Fratres, qui Supranumerarij vocantur, Quæritur, an dicti supranumerarij vocem habeant in capitulis conuentualibus, & in electione Prælatorum? Hanc quæstionem examinant Innoc. in cap. Cum M. de const. numero 4. & ibi Panorm. à numero 29. & Felin. numero 23. de Baysio in direct. elect. p. 1. cap. 27. Ex quibus conclude, quòd si in hoc adsit aliqua consuetudo, ea seruanda est, nam in hac materia plurimùm consuetudo potest, cap. Cum olim, de clerico coniug. cap. Cumana, de elect. Innoc. in cap. Coram, de elect. & Bays. loc. cit. cap. 26. numero 5. & 6. Si autem consuetudo non adest: vel qui recipitur, recipitur vt supranumerarius, & constat, quòd non est simpliciter de familia dicti conuentus, sed solùm dispositiuè, quando scilicet mortuus fuerit aliquis ex ipsis, sic non poterit habere vocem in dictis capitulis, & multo minùs in electione Prælati; Vel recipitur simpliciter absque adiecto supranumerarij, supposita debita facultate, & tunc vocem habebit; quia censetur, quòd eum sibi omnino associare intendant. Si autem talis Monialis, vel Frater recipiatur auctoritate Papæ; vel Papa mandat eum recipi in numerum Fratrum, non obstante completione numeri & habebit vocem in capitulis, sicut alij, vel absolutè, & simpliciter absque mentione dictæ numeri completionis, & non habebit vocem quia non censetur illi statuto derogare voluisse, vt colligitur ex cap. Cum illorum, de præb. Quòd si dubitetur de mente Papæ,

dic,

die, quòd non videtur derogare voluisse præfato numero iam designato.

10 Noto 8. quòd quando quis electioni de se factæ renunciat in manibus cuiuscumq; Prælati, tunc electio deuoluitur ad primos electores de iure communi, c. Si electio, de elect. in 6. Sigism. de elect. dub. 12. n. 1. quod tamen limitat n. 5. nisi iam dissoluto capitulo electorum, quisque ad propria remeasset; nam tunc propter incommoda, quæ inde prouenirent ex noua capituli coadunatione, posset Prælatus generalis, vel prouincialis prouidere. Docet autem P. de Baysio in direct. elect. p. 3. c. 1. à n. 2. quòd prouidere de Prælato per renunciationem pertinet ad illum Superiorem, in cuius manibus facta est renunciatio: & addit, quòd ita seruat Senatus Parisiensis. In Ordine nostro circa hoc punctum nihil inuenio determinatum; nam statuta cap. Val. 4. n. 23. & 30. non loquuntur in hoc casu, sed solùm in casu mortis, vel depositionis, & in defectu electionis, Anno tamen 1627. die 16. Iulij sacra Congregatio negotijs Regularium præposita, Illustrissimo Bentiuolio referente, audito priùs Procuratore generali Ordinis, censuit, electionem Definitoris Prouinciæ Anconitanæ, qui in manibus Generalis renunciauerat, faciendam esse, non per Generalem, sed per capitulum intermedium, iuxta Ordinis constitutiones; atque ita eam sic fieri mandauit. Est subscripta, Landiuius Cardinalis S. Sixti. Sed tamen in praxi video obseruari doctrinam de Baysio. Nam dictus Definitoriatus, pro quo exijt præfatum decretum Congregat. fuit prouisus per P. Generalem Simonem Bachelier, in cuius manibus fuerat renunciatus anno 1626. & dicta prouisio quamuis multùm agitata permansit. Et anno 1624. idem Generalis cum suis Collegis in Prouincia Neapolis substituit Collegam, & Definitorem loco P. F. Antonij Rangolij, qui in eius manibus renunciauerat. Quod in eadem Prouincia factum priùs fuerat, anno scilicet 1602. per renunciationem P. Basilij Tagliaferri; P. enim Stephanus Augerius tunc Vicarius generalis loco illius substituit P. Bernardum à Capua. Et in Prouincia Messanæ anno 1619. à P. F. Francisco de Mayda Generali suffectus, & electus est in Definitorem P. F. Ioseph à Messana loco P. F. Ignatij de Ioiosa, qui in manibus dicti P. Generalis Definitoriatui renunciauerat. Et ab eodem Generali suffectus est in Collegam generalem P. F. Vincentius à Consentia loco P. F. Syluestri de Mayetato, qui dicto Collegatui renunciauerat in manibus ipsius. Et loco dicti P. F. Vincentij, qui renunciauerat Prouincialatui Tusciæ, fuit ab eodem Generali cum suis Collegis electus P. F. Antonius de Mayda: & alibi sæpe factum vidi, & intellexi: Quare puto, licitè posse fieri, consuetudine approbante. Neque obstat ius commune: nam potest consuetudine abrogari, & etiam per statuta particularia corrigi; cum præsertim non sit prohibens, sed concedens. Decretum Congregationis innititur statutis Ordinis, quæ tamè nulla apparent, vnde conuincitur Congregat. fuisse malè informatam. Et nouissimè pro Ordine nostro in cap. Barcin. 3. sess. 5. num. 12. statutum est, quòd si Corrector electus renunciauerit electioni de se factæ in cap. prouinciali, tunc electio pertinet ad dictum capitulum: quod si renunciauerit extra capitulum coram Prouinciali, tunc electio deuoluitur ad capitulum conuentus, cuius renuncians fuerat Corrector electus. Et tandem inueni in c. Val. 5. n. 19. ad 4. quòd quando aliquis Collega generalis officio renunciat, electio successoris fieri debet à Generali cum suis Collegis, & Prouinciali Prouinciæ, in qua renunciauit cum suis similiter Collegis. Quare concludendum videtur vniuersaliter, quòd electio facienda per renunciationem debet fieri ab eo Prælato, in cuius manibus facta fuit renunciatio, nisi alter in casu particulari statuta specialiter decernantur.

11 Noto 9. quòd mortuo Prouinciali in aliqua Prouincia, electores successoris in Ordine nostro sunt Correctores, & Collegæ. Sed pone, quòd mortuus sit etiam Corrector, quisnam debeat congregare capitulum? R. Quòd antiquior Collegarum. Ita Innoc. in cap. 1. de maior. & obed. num. 2. vbi Felin. num primo, & Abbas num. 4. & in cap. Cum nobis, de elect. num. 9. P. de Bays. in direct. elect. 3. part. cap. 4. num. 1. Qui quidem antiquior Collegarum poterit statuere terminum pro electione facienda, cum consensu illorum electorum, qui erunt præsentes. Postquam omnes electores vocauerit ad comparendum tali tempore in collegium, si aliqui non compareant, poterit ipse cum illis, qui adsunt, ad electionem procedere, vt dicunt præfati DD. & Baysius num. 2. & 3. Mortuo verò Correctore, congregare capitulum ad antiquiorem Seniorum spectat, non antiquiorem conuentus, nisi in defectu Seniorum, idest Sociorum Correctoris in Ordine nostro; De Baysio loc. cit. num. 5. Aduerte autem, quod iste antiquior Collegarum, vel Seniorum non potest restringere terminum datum à iure ad eligendum, de quo in cap. Ne pro defectu, de elect. qui est trium mensium, intra quem terminum tenentur etiam eligere electores in nostro Ordine, per cap. Romanum 6. num. 14. dub. 2. Nam dictus terminus appositus est in fauorem collegij, vnde non potest ille solus ei renunciare, electores tamen præsentes cum causa, quæ tamen subest eo ipso quòd volunt prouidere ecclesiæ vacanti, vt ait Panor. mox citand. ei renunciare possunt. leg. Si quis in conscrib. Cod. de Episc. & Cler. cap. Ad Apostolicam, de regul. regula Indultum, de reg. iur. in 6. Ita Panormit. in cap. Cum nobis, de elect. nu. 9. De Baysio loc. cit. nu. 4. & cap. 6. num. 2. Aduerte tamen, quòd nouissimè pro Ordine nostro in cap. Barc. 3. n. 3. statutum est, quòd in casu mortis Prouincialis sigilla remaneant penès antiquiorem Collegam, qui præsidere habeat in capitulo electionis Vicarij prouincialis. Et num. 4. statutum est, quòe in casu mortis Correctoris remaneat Vicarius vsque ad nouam electionem ille, qui durante infirmitate, à Correctore defuncto institutus fuerat. Aduerte etiam, quòd si moriantur omnes electores præter vnum, ille solus potest eligere. Ita Glossa in c. Gratum, ver. Pauciores, de postulat. Præl. Innoc. in c. Cum nobis, de elect. n. 6. Abbas in c. Gratum, de postul. Præl. n. 7. & 9.

12 An autem sufficiat maior pars electorum ad dictum terminum restringendum? Ego to. 1. Relig. q. 1. & 31. §. 6. concl. 3. vers. Si quæras, dixi, quòd duæ partes fuit necessariæ ad dictum terminum restringendum; quod etiam sentit Mandag. de elect. p. 1. c. 16. & Panor. loco cit. Neque maior pars ad hoc sufficit, licet ad alios actus, & electiones sufficiat. Nam iura, quæ dicunt standū esse maiori parti capituli, intelliguntur quando capitulum est congregatum, in quo saltem intersint duæ partes electorum. Ita Panorm. loc. cit. Vnde collige, quòd si ex nouem electoribus sex velint facere electionem de mane, & reliqui vespere possunt illi sex ad electionem procedere alijs non expectatis, nam hic maius nihil ad se minus.

13 Et aduerte vnum bonum punctum ad frænandos bellos humores, quod quando est statuta dies electionis, si aliqui electorum non compareant de mane, quando electio fieri solet, possunt qui sunt præsentes electionem hora solita facere. Ita P. de Baysio in direct. elect. part. 3. cap. 1. num. 20. Mandag. de elect. part. 1. cap. 17. vbi ait, quòd in electionibus in quibus sobrietas exigitur, & consueuit missa Spiritus Sancti celebrari, nisi absentes mane veniant in diei, quæ eis extiterit assignata, præsentes possunt procedere, illorum absentia non obstante: ad quem locum multos citat Boer. Io: Andr. ad speeul. de elect. §. 1. num. 7. ver. Diem, Innoc. in ca. Cum nobis de elect. n. 5. vbi Abbas nu. 11. Felin. in c. Cum M. de const. nu. 6. Et ratio est, quia citatus ad certum actum debet adesse illa hora, qua ille actus solet expediri: Felin. in cap. Consuluit, de offic. deleg. num. 5. Tum quia quando hora est de consuetudine, vel natura actus, expressio diei habetur pro expressione horæ. Ita P. de Baysio loc. cit. nu. 2. Possunt tamen eos expectare si volunt, dum tempus non expirat: Boer. loc. cit.

14 Et

14 Et aduerte etiam, quod in vocatione absentium non requiritur trina monitio, sed sufficit vna vocatio, seu requisitio; Gloss. in cap. Si Episcopus, ver. Praeceptione, d. 18. Innoc. loc. cit. Abbas etiam cit. num. 10. de Baysio in direct. elect. p. 3. cap. 11. num. 4. nam regulariter in requisitionibus extra iudicialibus sufficit vna requisitio, præsertim quando par requirit parem, vt ait dicta Glossa, & Panor. Neque obstat cap. Plebs, d. 63. vbi plures vocationes requiruntur. Nam id fit de gratia, vt notat Boer ad Mandag. de elect. p. 1. cap. 18. lit. C. Seu dic, quòd illæ plures vocationes Cleri non sunt ad eligendum, sed ad consentiendum, seu videndum eligere Pastorem, vt ibi Glossa verb. Ex omnibus.

15 Aduerte etiam, quòd in morte Generalis nostri Ordinis antiquior Collega, qui recipit sigilla, debet monere omnes electores successoris, & procurare, vt literæ illis tradantur in præsentia testium, ne possint negare, & deinde agentes de contemptu electionem factam inualidare. Ita Mandag. de elec. p. 1. c. 4. nam præsumitur quis non citatus, nisi probetur; cap. Quia sicut, de elect. cap. Proposuisti, d. 82. & ideo incumbit probatio non ei, qui negat se citatum, sed qui citat, eum citatum, vt notat Gloss. in cap. Quod sicut, verb. Præsumitur, de elect. & Boer. ad cap. 4. Mandag. lit. P. Sed pone casum, quòd iste Vicarius generalis per malitiam se absentet à capitulo, & idem dic, si Generalis se absentet à capitulo generali, & Prouincialis à capitulo prouinciali, nec Vicarium instituant, quis præsidebit in dictis capitulis? ℞. quòd tunc celebrare capitulum pertinebit ad alios capitulares, & præsidebit in capitulo generali antiquior Prouincialis, & in capitulo prouinciali antiquior Corrector arg. cap. Volumus, d. 89. vbi Gloss. verb. Clerus: In capitulo autem celebrando à Collegis cum Correctore per mortem Prouincialis, si antiquior Collega, apud quem remanserunt sigilla per statutum Barcin. 3. sess. 4. moriatur, videtur, quòd in Ordine nostro præsidere debeat antiquior ex alijs Collegis superuiuentibus. Sed puto, quòd præsidere debeat Corrector, quousque aliud declaretur, iuxta doctrinam Innoc. in cap. 1. de maior. & ob. num. 1.

16 Aduerte autem, & pone casum, quòd congregati electores pro eligendo Generali, vel Prouinciali loco defuncti, statuerint diem electionis, possunt ne illum diem postea mutare, & iam designatum terminum prorogare, vel abbreuiare? ℞. quòd sic, per c. 1. de his, quæ fiunt à mai. par. c. leg. Quod maior, ff. ad municip. Boer. ad Mandag. cap. 16. lit. C. Sed pone, quod die concorditer statuta, electores in pari numero discordent, (intra terminum à iure præfixum) & aliqui velint electionem facere, reliqui velint terminum prorogare, & de facto dictum terminum prorogent, alijs contradicentibus in numero pari; qui quidem contradicentes eligant Prælatum, & reliqui, qui terminum statutum prorogarunt, eligant alium Prælatum, citatis primis in termino ab ipsis prorogato, quisnam horum erit verus Prælatus? Dico, quod valet electio facta ab his, qui die prima statuta elegerunt; nam prorogatio termini non potest fieri nisi à duabus partibus capituli, & cum causa, vt dixi hic sup. n. 12. Boer. loc. cit. tenet quod non valet, quia dicta prorogatio non potest fieri, nisi à maiore parte capituli.

17 Aduerte etiam, quod quando dicitur, quod electio Prælati loco defuncti debet fieri intra tres menses à die mortis, isti menses computari debent secundum calẽdarium de die ad diem, imo de momento ad momentum. Quia cum hoc tempus sit inductum in fauorem ecclesiarum, & odium negligentium eligere, ne scilicet ecclesia detrimentum patiatur, non debet vltra illos tres menses vacare, vt habetur in c. Ne pro defectu, de elect. Vacaret autem vltra dictos tres menses, nisi hoc spatium computaretur à die, imo ab hora mortis; sicut enim in eligendo ad Episcopatum requiritur annus trigesimus completus, cap. Cum in cunctis, de elect. & in nouitio admittendo ad Religionem requiritur annus nouitiatus completus, & annus similiter 16. professionis debet esse completus, ita hic; de similibus enim idem est faciendum iudicium c. Inter corporalia, de transl. Episc. Ita Mandag. de elect. p. 1. c. 3. vbi Boer. lit. M. Lauor. de elect. tit. 4. c. 18. n. 20.

18 Aduerte quoque, & pone, quod in electione Generalis, vel Prouincialis loco defuncti, aliqui electorum, qui non fuerunt vocati, compareant in capitulum facto, & publicato scrutinio, quid faciendum? Dico quod incipiendum est à principio & retractari debent, quæ facta sunt, nisi ipsi pro bono pacis voluerint ea rata habere; nam manifesti iuris est, quod ijs absentibus non fuerat procedendum; cap. Quod sicut, cap. Bonæ, el 2. de elect. Si autem vocati veniunt dum fit scrutinium, etiam ipsi admitti debent ad suffragia, & reliqua vsque ad Conclusionem Capituli; scrutinium tamen iterandum non est; & similiter si veniant facto, & publicato scrutinio, admittuntur ad ea, quæ remanent facienda, facta autem stant in suo robore, sibi enim est imputanda negligentia. Mandag. de elect. p. 1. c. 33.

19 Noto 10. quod apud Regulares quando aliqui se electioni opponunt, siue ius suum prosequantur, siue ecclesiæ, siue obtineant, siue non, expensæ debent solui de communi; alioquin, cum proprium non habeant, peribit ius proprium, & ecclesiæ. Ita Gloss. in cap. Cupientes, §. fin. ver. Iudicabit, in fine; & habetur expressè in cap. Ex parte, & cap. olim de accus.

20 Noto 11. quod si in elect. Superiorum regularium Præsidens capituli præcipiat scrutatoribus sub merito sanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis latæ sententiæ, nec recipiant suffragia oretenus, tradi solita pro aliquibus certis personis vltra numerum, qui sit electioni insufficiens, sed tali numero existente, dicant alijs electoribus ad aures, quod dent alijs eorum vota, electio sic celebrata est nulla. Ita refert Castel. de elect. c. 4. nu. 66. respondisse sacram Congregationem anno Domini 1625. in hæc verba. *Sacra Congregatio Cardin. Concilij Trid. interpretum hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali consensui aduersatur, omnino improbauit, censuitque electiones hactenus celebratas, si scrutatores præcepto Superioris obtemperantes, singulorum eligentium vota non receperint, pro canonicis non haberi*. Item electio censetur nulla, quando Superior, diceret electoribus, inaudita parte se nolle vt eligatur talis, propter iustam causam, quam ipse solus in consciẽtia scit esse veram; Nam tunc non tenentur electores obedire, & si obediant, electio est nulla; nam sola Superioris attestatio non est sufficiens approbatio. Ita Sigism. de elect. dub. 95. Lauor. loc. cit. Verùm si electores per illum dictum Superioris eum existimarent minùs idoneum ad tale munus, & sic excluderent, & alium magis idoneum eligerent, valeret electio, modo nullam probabilem suspicionem haberent de Superioris fraude.

21 Noto 12. quod tom. 1. Relig. cap. 31. multa dixi circa electionem, quibus nunc paucula addam. Et primo dicto cap. 31. notab. 9. dicebam, quod electus ad aliquam dignitatem tenetur consentire intra mensem; Sed quid; si infirmetur, ita vt consentire non possit? Dic. quod non currit tempus, nisi à die, quo commodè consentire potest, vel non; cap. Quàm sit, de elect. cap. Quia diuersitatem, de concess. præb. nam lex debet esse possibilis; cap. Erit autem, d. 4. Qui autem non potest electioni consentire absque licentia sui Superioris, ea obtenta habebit adhuc mensem ad consentiendum: nam ante obtentam licentiam consentire non poterat, vnde cum non sit in mora, tempus ei currere non debet, sed incipiet statim currere habita licentia, arg. cap. Quia diuersitatem, de concess. præb. Boer. ad c. 37. 1. p. Mandag. lit. P. Aduerte etiam, quod §. 2. eiusdem cap. 31. qu. 7. dicebam, electorem eligentem non adhibitis debitis diligentijs peccare mortaliter; nam tunc videtur scienter eligere; leg. Patronus ff. de cõfir. vtil. vel inutil. quia debent electores per se, vel per alios, inuestigare de persona eligenda. Et errant, quoties ad instantiam alicuius eligunt quem omnino ignorant, quorum

culpa

culpa non est excusabilis,ex Trid.sess.24.c. 18. de refor. Et qui non facit, quod de iure tenetur, præsumitur in dolo, cap. Innotuit, de elect. vbi Abbas n. 9. 21. & 22.

22 Noto 13.quod in eodem cap. 31. §. 5. dicebam,in electionibus indigenas dignos præferendos esse dignioribus extraneis.Quod etiam docet Capaia p.2. ca. 8.nu.3.P.Greg.tract.de elect.cap. 12. num. 8. Garcia de benef. p. 7. cap. 9. num. 1. & 2.vbi multos refert,& ait, quod in Gallia, & in Castella id obseruatur. Adde in statu Venetorum etiam quo ad Regulares. Petrus de Baysio in direct.elect.p.1.cap.4.n.2.Diana tom.3.tract. 5. resol. 110. Cuius rei duas affert rationes Philo de creat. Princ. Prima, *ne sibi magna vim auri, argenti, pecorumque colligat,spoliatis iniuste subditis*. Altera, *ne propter sua priuata commoda gentem traducat in regionem aliam, & subinde aliò, atque aliò migrare iubeat, ostentata vana spe agri vberioris, & omissa certa possessione pristina*. Neque his obstat cap. Ad decorem,de inst.vbi mandatur dari ecclesiasticas dignitates,viris literatis, & idoneis, vndecumque originem ducant; nam loquitur in casu, in quo naturales non adessent, vt Gloss. ibi, ver. Vndecumque, vbi Panor. n. 4.

23 Noto 14.quod in §.8.eiusdem cap.31.concl. 3. dicebam, quod si vnus electorum publicè manifestaret suum votum,permittente capitulo,electio est nulla.Atque ita Garcia de benef.p.5.cap. 4. nu. 184. Nau. lib. 1. consil.de elect.consil.9.num.3.Castel.de elect.c.5.n. 25. Sigism.de elect.dub.31.nu.4.Lauor.de elect.tit. 4. c. 19. n. 55. Quod ita verum est,vt sit nihilominus nulla electio, etiamsi elector per ignorantiam dictum votum publicaret. Et sic fuisse à sacra Congreg. declaratum, refert Sigism. loc. cit. num. 10. Quòd si quis attentaret dare votum suum publicum,id permitti non debet, ne irritetur electio. Imò ille tanquam indignus potest per Prælatum solum à capitulo excludi pro illa vice; Garcia.num.195.Lauor.loc.cit.Castell.n.26.& in addit.ad c. 7.num.1.Sigism.nu.3.& 11.qui tamen limitat. num. 12. nisi ignorantia probabile excusetur; nam licèt decretum irritans liget etiam ignorantes quò ad nullitatem actus, secus tamen dicendum est quò ad alias pœnas, Gloss.in Clem.Nolentes,verb.Ex tunc,de hæret.& alij, quos refert dictus Sigism.loc.cit.dub.3.nu.7. Et aduerte,quòd dictus Sigism.dub.31.nu. 13. censet,quod non solum priuari possit potestate eligendi, qui suffragium suum publicè manifestat, sed etiam alij electores audientes, & tacendo ratificantes; Nam tunc intrat reg. 43.de reg. iur. in 6. *Qui tacet,consentire videtur*. cum ad omnes,& singulos electores pertineat,vt electio canonicè fiat. Non vitiaretur autem electio,si ante electionem,vel post quis eligentium diceret, se velle eligere, vel elegisse hunc,vel illum, quia ex hoc in rei veritate non desineret esse secreta: dicto enim illo non obstante,potuit pro alio suffragium ferre,licèt malè faceret id publicans,& posset puniri. Atque ita sacram Congreg. declarasse,refert Garcia loc.cit.n.197.his verbis.*Ante, vel post scrutinium electoribus nullo modo licet, cui votum suum dederint,publicare*. Atque ita dicunt Castel. in addit.cit.num.2. Lauor. num. 56. Nauar. lib. 1. consil. de elect. consil. 9. num. 3.

24 Aduerte autem,quòd si scrutatores,& scriba reuelarent alicui secretò aliquod suffragium, v. grat. quem non fuisse suffragatum tali, vel tali, peccarent omnino mortaliter contra præscriptum Concilij Trid. vetantis singulorum eligentium nomina publicari. Et dicunt Garcia de benef.p.5.c.4.num.193.Lauor.loc.cit. nu. 57. Sigism.de elect.dub.31.n.5.& 7.quòd electio secuta est nulla: quia secretudo in electione requiritur pro forma, vt Garcia n. 183. vnde cum forma sit indiuisibilis, vnus solus sufficit eam vitiare;Sed electionem non esse nullam, dicunt Nauarr. loc. cit. & Rodriq. & Mir. quos cito tom.1.Rel.loc.cit.num.præced.nam in potestate particularium esset electionem vitiare pro libito.

25 Noto 15.quòd in eodem cap.31. §. 8. tomo 1.Relig.concl.4. dicebam,quòd accusatus de aliquo delicto non erat incapax electionis. Et sic docet Rom. sing. 443.Lauor.de elect.tit.4.cap.16.n. 104. Petrus de Baysio in direct.p.2.cap.23.nu.2.vbi habet,quòd qui fuit accusatus,vel denunciatus,nulla præcedente infamia, eligi potest, Si autem præcedat infamia, quæ eum grauet apud bonos viros,non maleuolos, nec viles, eligi non potest.Et quia ad inquisitionem debet præcedere dicta infamia,ideo dicit, quòd verè inquisitus eligi non potest. Conuictus autem,aut confessus,vel condemnatus in iudicio,cum sit notorius criminosus,cap. Vestra, de cohab.mul.certum est,quòd eligi non potest; cap.Cum super,de confessis, Ita dictus Bays. loc. cit. cap. 22. numero 1.

26 Noto 16.quòd in eodem §.8.dicti cap.31. conclus. 11. dicebam,quòd de iure communi non erat necesse, quòd scriba capituli esset de corpore capituli: quod etiam sentit Io: Andr. in c. Quia propter,de elec.Bays. in direct.elect.p. 3. cap. 28. num. 4. Contrarium tamen sentit Mandag.de elect.part.1.cap.19.vbi Boerius lit.Q. alios citat; nam laici prohibentur tractare spiritualia, cap. Decreuimus,de iud. Quam sententiam tamquam communiorem amplexa est Rota Romana anno 1621. die 5. Iulij coram Domino Coccino., apud Lauor. de elect. cap. 21. à nu. 96. vbi declarat nullam quamdam electionem Abbatis, in qua scrutatores fuerunt duo notarij seculares.

27 Noto 17. quòd est simoniacus, & proprietarius ille Religiosus, qui ex bonis sua industria acquisitis dat summam aliquam Protectori sui Ordinis, vel eius Auditori,aut Secretario, vt aliquam dignitatem in Ordine obtineat. Ita Homobon.tom.2.sui exam.tract.9. c. 5.q.10.& non habet difficultatem.Et adde,quòd incurrit etiam pœnas inflictas contra largientes munera à Clem.VIII. si hæc bulla est ampliùs in obseruantia.

28 Noto 18. quòd electores Generalis & Prouincialium voci actiuæ renunciare non possunt; quia iure Regulæ,& ratione publici officij ad id tenentur,vnde, si renunciant, in Ordine nostro non acceptantur, sed coguntur votare:quòd si ad capitula non accedant, puniuntur grauiter, statutis enim pro bono communi inductis renunciari non potest. Ita Panor.in c.In genesi, de elect. nu. 10. & Felin. in cap. Si diligenti, de foro compet.n.19.Sigism.de elect.dub.15.n.2.& 3.& multo minùs Regulæ ipsi, quam seruare quilibet Regularis professus est. An autem renuncians peccet mortaliter, nec ne, inspiciendæ regulæ, & constitutiones singulorum. Electores verò in capitulo locali voci suæ renunciare possunt; quia illud est ius proprium,& priuatum, cui licitum est vnicuique renunciare; c. Cum accessissent,de const.cap. Ad Apostolicam,de regul.Sigism. n. 4.Lauor.de elect.tit.4.c. 18. n. 87. Limitat tamen dictus Sigism.n.6.nisi talis renunciatio cedat in damnum monasterij,in quod tunc cederet, quando Fratres timoratæ conscientiæ se abdicarent ab electione, & ius illius remaneret penes Fratres indisciplinatos, qui consimilem sibi eligerent, vel si vnus solus renunciaret, & ex illius renunciatione, causaretur electio indigni, tunc puto,quòd tales renunciantes mortaliter peccarent, Ita Molin.trac.2.de iust.to.3.disp.732.n.4. Bonac. de contr. disp.1.q.2.p.8.n. 8. & non possent alij electores tales renunciationes admittere. In Ordine nostro, vbi electores conuentuales sunt deputati per Regulam num.59. potest dubitari,an quilibet possit dicto iuri renunciare; & puto,quòd possit,præsertim cum causa, vt si esset infirmus,vel absens, &c. Nam Regula videtur id relinquere in potestate cuiuslibet,ibi, *idem facere quisquam valeat*; vnde cum electores hic solùm ad id teneantur ratione priuati iuris, ei renunciare possunt. Sed quòd non possint,statutum est in cap. Barcin. 1. num. 15. vbi dicitur, quòd Fratres possunt licitè cogi vouere, cum non habeant velle,neque nolle: Sed hoc statutum potest intelligi, quando ex renunciatione causaretur aliquod malum communitati, vt dixi.

29 Aduertendum autem, quòd si quis renunciet voci,& ante acceptationem eum pœniteat, ac velit reassumere,potest id facere,vt probat Sigism.loc. cit. nu. 8.

Lauor.

Lauor.nu.88.Castell.de elect.cap.5.num.22.& debet ab alijs electoribus admitti, vnde si expellatur, & prohibeatur, dicitur contemptus, & potest agere contra electionem de contemptu.Ita Castell. in addit. ad dictum num.22.cap.5.de elect.nu.2. vbi num. 1. ponit quatuor conclusiones pro his renunciantibus.

30 Aduerte etiam, quòd si aliqui extranei, seu vocem euidenter priuati vellent ad electionem intrare, possent, & deberent violenter expelli (nisi aliter vellet exire) tanquam pacis perturbatores; vnde non dicerentur tunc capitulares violentiam inferre, sed potiùs se defendere in quasi possessione sua, nam vim vi repellere licet, cap. Olim, el 1. de restit spoliat. cap. Si verò de sent. excomm. cap. Significasti, de homic. Panorm. in cap. Cum Vuintonion. de elect. nu. 14. Castell. in addit. ad cap. 5. num. 78. de elect. pag. mihi 495.

31 Noto 19. quòd dicto cap. 31. tomo 1. Relig. §. 8. concl. 2. dicebam, electionem non posse coarctari per Superiorem inferiorem Papa ad tres, vel quatuor personas cum aliorum exclusione; quòd si fiat electio, est nulla. Atque ita tenet Sigism. de elect. dub. 52. num. 5. Castell. de elect. cap. 3. num. 7. Lauor. de elect. cap. 21. num. 11. & affert ad hoc, Sigism. in addit. ad dictum dub. 52. declarationem sacræ Congreg. à qua fuit quæsitum. *Adstante libertate electionis, liceat Prælato superiori proponere duos, vel tres, ex quibus necessariò vnus eligatur? Sacra Congreg. Cardinalium Tridentini Concilij interpretum censuit, non licere. Robertus Cardinalis Vbaldinus.*

32 Noto 20. quòd in eadem const. 2. Clem. VIII. nu. 17. dicebam, quod debebant Prælati regulares tollere omnem occasionem vagandi suis subditis, quam non tollunt, qui eis necessaria denegant. Quod optimè prævidit Beatissimus ille Patriarcha Benedictus, quando in sua Regula, cap. 66. statuit, quod, *Monasterium, si fieri potest, ita constituatur, vt omnia necessaria intra septa habeantur, ne sit Monachis necessitas euagandi foras, quia non expedit animabus eorum.* Cum enim Religio deficit in necessarijs, Religiosi vagari conantur ad ea sibi conquirenda. Quæ vagatio Monacho perniciosa, est, & prohibita in cap. Placuit, el 2. 16. quæst. 1. his verbis. *Placuit communi nostro Concilio, vt nullus Monachorum de monasterio pro lucro terreno exire nefandissimo ausu præsumat: sit claustro suo contentus, quia sicut piscis sine aqua caret vita, ita sine monasterio Monachus.* Et in cap. Si cupis, ead. causa, & q. dicitur. *Si cupis esse, quod diceris, Monachus, id est solus, quid facis in vrbibus, quæ vtique non sunt solorum habitacula, sed multorum?* Et ratio talis prohibitionis est: Quia in vrbibus videntur, & audiuntur secularium mores, & vitia, quæ facilè serpunt, & in proximum quemque transiliunt, & contactu nocent, vnde Iuuen. Satyr. 2. ver. 78. & 81.

Dedit hanc contagio labem;
Vuaque conspecta liuorem ducit ab vna.

Vnde Trithem. orat. 5. de 12. excid. obser. vers. Sexta vulpes, ait. *Sexta vulpes, quæ vineam regularis obseruantiæ destruit, est Monachorum de cœnobio crebrior egressus. Enim verò dum Monachus de cœnobio egredi permittitur interior deuotio, si quam habuit, dissipatur. Et quantò crebriùs de monasterio egreditur, tantò minus in interioribus delectatur. Vix in cœnobio consistentes, earum rerum, quas non videmus, tentationes valemus excludere, quid fieret, si nos contingeret & videre, & audire? Multos in peccati foueam mundialis præcipitauit occasio, multos præsentia mulierum decepit. Et hæc pestis Monachos rudes, & literarum contemptores exire de cœnobio frequentiùs impellere cernitur, qui nullo exercitio in cella delectantur.* Ex quibus conclude, quòd Monachus vagus non potest esse bonus. Et quòd hic solus defectus est sufficiens ad aliquem excludendum à Prælaturis. Et quòd de Monacho vago omnia mala præsumi possunt. Et quòd Prælati non debent his morem gerere, sed domi retinere, quantasuis opportunatissimas exeundi causas fingant ipsorumque, importunitatibus efficaciter resistere, deque eorum murmuribus hac de causa factis ridere, alioqui non complent debito sui officij, nec coram Deo, nec coram hominibus.

33 Noto 21. quòd in eadem const. 2. Clem. VIII. agitur de voto vitæ quadragesimalis, de quo ex professo tractaui tomo 1. Relig. tota q. 4. & aliqua addidi tomo 2. priuil. hac 2. const. Clem. num. 19. Nunc verò occurrit quærere, An Frater Minimus comedens carnes tempore infirmitatis possit suilla carne, & caseo vesci. In qua difficultate sunt duæ opiniones contrariæ.

34 Prima est affirmatiua, quam tenuerunt grauissimi DD. Societatis Iesu, Matthæus Rodriquez, Didacus Ruiz, Hernandus de Mendoza, Didacus Melendez consulit in ciuitate Hispalensi, quos proprijs syngraphis subscriptos vidi in quodam M.S. quod mihi misit R.P.F. Christoforus Castillus, & probant. 1. Nam regula generalis interpretandi vota est, quòd si materia promissa sit de præcepto ecclesiastico, votum intelligi debet sicut præceptum ecclesiasticum, vt docent Caiet. 2. 2. q. 88. art. 5. Sotus lib. 7. de iust. q. 2. art. 1. Cor. in summ. q. 188. Valent. to. 3. disput. 6. q. 6. p. 4. col. 4. vers. Secundò nam votum. Aragon. 2. 2. q. 88. art. 3. conclus. 3. Nauarr. in summ. cap. 12. num. 65. Suar. lib. 4. de voto, cap. 7. num. 9. Sanch. 3. in decal. cap. 11. nu. 31. & 57. Quare si quis voueat ieiunare tribus diebus veneris, V.G. non explicando, quòd id vult facere secundùm ieiunium quadragesimale, non faciet contra votum, si lacticinia comedat; nam ista non sunt prohibita in diebus ieiuniorum extra quadragesimam; ergo eadem ratione, qui vouit abstinentiam quadragesimalem non se obligauit ad eam obseruandam, nisi modo, quo eam præcipit Ecclesia omnibus Christi fidelibus tempore quadragesimæ. Sed infirmi, qui tempore quadragesimæ licitè comedunt carnes, secundum communem & veram opinionem non peccant contra præceptum Ecclesiæ, quamuis cum notabili damno suæ salutis excedant in quantitate, & qualitate carnium, vt Sanchez loc. cit. n. 87.

35 Confirmatur 1. Nam Minimos posse comedere carnes tempore infirmitatis, non est dispensatio, sed casus exceptus, in ipsa lege essentialiter inclusus, eo modo, quo in præcepto ecclesiastico de non comedendis carnibus tempore quadragesimæ, non includitur tempus grauis infirmitatis. Confirmatur 2. Quia consuetudo ratione adiuta, & nulli textui euidenti contraria, est optima votorum, & legum interpres, cap. Cum dilectus, de consuet. At in hoc casu adest consuetudo. Confirmatur 3. Nam non debemus ita vota interpretari, vt laqueum animabus pijs injiciamus ad interitum; injiceretur autem, si diceremus infirmo priuato gustu, appetenti tamen suillam, eam dari non posse ad appetitum concitandum, & peccare mortaliter, si in maiori quantitate comedat, quàm sit necesse, pro concitatione appetitus. Item stomachorum dispositio non solùm in diuersis hominibus, sed etiam in ijsdem diuersis temporibus est diuersa; nam quod vni nocet, alteri prodest; & quod hodie nocet, cras proderit, at difficile valde est cuilibet, quolibet tempore, qualibet occasione determinare talem speciem carnis esse prohibitam, vt nociuam ratione voti.

36 Secundò probatur eadem sententia. Nam qui semel est liberatus ab obligatione legis, vel voti propter aliquam iustam causam, in nullo potest contra illud peccare. Nam est implicatio contradictionis, esse liberatum ab obligatione legis, & peccare contra obligationem legis, eo modo, quo est implicantia, esse obligatum, & non esse obligatum: sed qui propter infirmitatem est necessitatus comedere carnes, est liberatus ab obligatione, quam habet ratione voti ab illis abstinendi: ergo qualemcumque carnem, vel lacticinium comedens, etiam nociuum, non potest contra dictam obligationem peccare. Neque valet dicere, quòd propter infirmitatem eximitur quis ab obligatione dictæ legis, non simpliciter, sed secundùm quid; Nam sicut abstinere à carnibus non est aliquid pertinens ad legis, vel voti obligationem secundùm quid, sed simpliciter, & vt substantia eius; Sic esse liberum ab ista obligatione

gatione abstinendi à carnibus, non est esse extra obligationem legis, vel voti secundùm quid, sed simpliciter.

37 II. Sententia negatiua est P. F. Castilli, quam etiam sunt secuti Sebastianus de Villalobos, Sebastianus Suarez in M.S.& Cruz in director.consc.p.1. præcept.5.art.4.dub.8.concl.3.Rodriquez in sum.p.1.cap.24.nu.3.& alij asserentes, Fratres Minimos comedentes suillam,& caseum,& alia quæcumque cibaria, quæ à Medicis existimantur nociua infirmis, & ideò ea illis prohibent, peccare non solùm peccato gulæ, sed etiam contra votum. Probant pri mò. Nam causa primaria dispensationis dicti voti est, vt sanitas celeriùs restauretur, vt dicitur in regula nu. 26. ergo dispensatio solùm cadit super dispensatione illorum ciborum, qui sunt necessarij pro dicto fine consequendo, & non super illis, qui dicto fini contrariantur. Confirmatur; Nam licentia comedendi carnes in tali casu non est irritatio voti, sed dispensatio, & vt quæ à iure communi exorbitat, est strictè interpretanda: c.1.de fil.Presbyt. in 6. §. Ille verò. Confirmatur secundò per doctrinam Suar.6.de leg.c.5.nu.5. Quia quando ratio legis non est adæquata verbis legis, restringenda est ad terminos suæ rationis,& non est secundum totam verborum generalitatem intelligenda: Ergo licèt lex dicat, *de quibusuis cibarys*, debet tamen restringi ad solos illos cibos, qui sunt necessarij pro sanitate celeriùs restauranda.

38 Secundò prob. Nam ista dispensatio vt licita sit, requirit duo. I. est restauratio sanitatis, quæ est illius finis immediatus. Secundum est ordinatio Medici ad illum finem directa: Ergò solùm illi cibi comedi possunt, qui fuerint à Medico præscripti pro dicto fine consequendo; sed tantùm abest, quòd Medici præscribant infirmis comedere suillam, & caseum, vt potiùs eos omnino prohibeant: Ergo qui eos comedunt contra præscriptum Medici comedunt, & consequenter peccant contra votum. Confirmatur primò. Nam in clem. Exiui. de verb. signif. §. Quibusdam, declarans Papa ex professo Regulam S. Francisci de Assisio, ait. *Declaramus, & dicimus, quod dicti Fratres non solum ad illa tria vota nude & absolutè accepta ex professione sua Regula obligantur, sed etiam tenentur ad ea omnia implenda, quæ sunt pertinentia ad hæc tria prædicta, quæ Regula ipsa ponit. Nam si ad hæc tria prædicta tantum præcisè, & nude, promittentes se seruare Regulam viuendo in obedientia, castitate, & sine proprio, & non etiam ad omnia contenta in Regula, quæ hæc tria modificant, arctarentur pro nihilo, & vanè proferrentur hæc verba. Promitto semper hanc Regulam obseruare; ex quo ex his verbis nulla obligatio nasceretur*. Quæ quidem declaratio licèt facta sit in specie pro Religione Minorum, intelligitur tamen etiam de omnibus Religionibus, cum non sit maior ratio de vna, quàm de alijs. Sed nos Minimi in nostra professione promittimus seruare vitam quadragesimalem cum modificationib. in dicta Regula positis, scilicet non comedendi carnes, nisi iuxta ordinationem Medici pro sanitate celerius restauranda: Ergo comedens carnes, aut caseum, quæ Medicus tanquam nociua prohibet, peccat contra votum: Nam alioqui verba illa, Promitto, &c. quæ dicuntur in professione, essent superflua contra id, quod dicta clem. declarat. Et habetur c. In his, de priu. &c. Si Papa, eod. tit. in 6. Ne autem superflua sint, sed aliquid operentur, dicendum est, quòd illa verba, quibus in professione nos obligamus ad seruandas modificationes, significant, quòd ratione dictæ promissionis, & voti ad dictas modificationes seruandas tenemur. Confirmatur secundò. Nam, vt dicitur in eadem clem. loc. cit. de natura termini restrictiui est, quòd excludat ab ipso extranea. Sed comedere carnes in Ordine nostro, est restrictum ad eas comedendas solùm de ordinatione Medici, & pro sanitate celeriùs restaurāda: Ergo excludit omnia, quæ dictæ restrictioni sunt contraria: Sed nociua, & à Medico prohibita illi contraria sunt. Conf. 3. Nam, vt in eadem clem. §. Porrò dicitur, *Vbi aliquid alicui generaliter prohibetur, quod expressè non conceditur, intelligitur denegatum.* Sed omnibus Minimis est generaliter prohibitum paschalibus vesci, & solùm expressè concessum tempore infirmitatis, iuxta ordinationem Medici pro sanitate celeriùs restauranda: Ergo paschalibus vesci præter istas circumstantias est illis denegatum; ac consequenter eis vescens peccabit contra votum. Imò hoc est expressè denegatum in eadem Regula nu. 27. vbi dicitur. *Nulli itaque omnium ipsorum aliter, quam hac stabili lege sancitum est, dictis cibis paschalibus vesci vllatenus permittatur*. Sed lex, qua comedere licet, est, vt id fiat iuxta ordinationem Medici, &c. Ergo totum id quod istis circumstantijs est contrarium, expressè prohibitum est.

39 III. Probatur à simili. Nam in cap. Si quis suadente diabolo, 17.qu.4. excommunicantur omnes inijcientes manus violentas in Clericos, vel Monachos, & in c. Si Clericos, de sent. exc. in 6. dicitur dictam excommunicationem non incurrere capi facientes, neque ipsosmet capientes dictos Clericos, ad eos incarcerandos, nisi aliàs ex proposito excedatur, idest, vt declarat ibi Glossa verb. Excedatur, nisi Clericum quietè se duci permittentem calcibus, & pugnis, &c. percutiant. Cum ergo in Ordine nostro prohibitum sit generaliter cibos paschales comedere, nisi de ordinatione Medici, & pro sanitate restauranda, si in hac exceptione excedatur, comedendo cibos nociuos, contra votum peccatur.

40 Quartò denique. Quia cum in numero 116. Correctorij declaretur, nullam ordinationem dictæ Regulæ ad culpam obligare, subdit n.117. quòd omnes obligentur ad seruanda quatuor vota, iuxta limitationes, ac modificationes in eiusdem Ordinis Regula,& præsenti Correctorio suis in locis positas, ac limitatas; Ergo certum est, mentem Legislatoris esse obligare ad seruandas dictas limitationes.

41 Neque contra hanc sententiam valet adduci consuetudo. Nam comedere nociua pro solo appetitu est peccatum gulæ, contra ius naturale, contra quod non valet introduci consuetudo, neque præscriptio. Addito, quòd peccata non præscribunt; quatenus autem est contra votum, cum adimpletio voti sit de iure diuino, præscriptio contra illud non valet; cum diuina humanis non cedant.

42 His positis, respondet Castillus ad arg. primæ sententiæ. Et ad primum concedit antecedens, quando ille, qui promittit, nihil aliud explicat, vt si V.G. quis voueret officium diuinum recitare, adimplebit votum illud recitando alternatiuè cum alio; si autem expressè voueret illud recitare per se solùm absque socio, certum est, quòd non compleret recitando cum alio; nam in materia votorum, illud duntaxat est obseruandum, ad quod directa fuit intentio vouentis. Cum ergo vouens in Ordine nostro expressè promittat nunquam comedere carnes, nisi cum sæpe dictis modificationibus, non potest dictum votum explicari iuxta præceptum ecclesiasticum, sed iuxta id, quod est expressum. Item ait, fortè esse veriorem opinionem Rodriquez to.1.sum.c.24. nu. 3. asserentem, peccare mortaliter dispensatum in quadragesima ad comedendas carnes, si in qualitate carnium excedat cum notabili damno suæ salutis; nam dispensatio semper strictè est interpretanda, cum sit odiosa, vnde restringenda est ad solas carnes necessarias; nec credendum est, quod Ecclesia velit suum præceptum dispensare quò ad cibos noxios.

43 Ad primam confirmationem dicit, illam non esse exceptionem; nam regula dicit, Saluis modificationibus: modificatio autem, & exceptio diuersæ res sunt; Nā modificatio nihil est aliud, quā rigoris legis moderatio, ipsa lege remanēte in suo robore: exceptio autem est omnimoda liberatio à legis obligatione: quod confirmat. Nam quando Regula vult aliquem casum excipere, id disertis verbis facit, vt quando agit de obligatione ieiunij, n.29. facto præcepto generali de ieiunando singulis quartis, & sextis ferijs, subdit, *Exceptis duntа-*

dumtaxat singulis quartis ferijs,&c.& num.31. ait. *Insuper à cunctis prædictis ieiunijs nullus corpore sanus eximatur, peregrinationis tempore dumtaxat excluso*. Ergo, si mens Legislatoris fuisset, quòd modificatio vitæ quadragesimalis esset exceptio,dixisset,Tempore infirmitatis excepto,vel excluso,vt dixit de ieiunio.Licèt ergo in præcepto ecclesiastico de non comedendis carnibus tempore quadragesimæ, exclusus sit casus infirmitatis, non per hoc potest dici, quod idem casus sit exclusus in voto nostro vitæ quadragesimalis. Nam, si Ecclesia dictum casum non exclusisset, præceptum illud esset nimis rigorosum, nec Ecclesia potest me obligare ad totum id, ad quod ex mea voluntate obligare me possum; Nam ego me potui obligare ad capessendum statum religiosum, ad quo me Ecclesia obligare non potest. Ergo non est mirum, si ille casus in præcepto Ecclesiæ sit exclusus, & non sit exclusus in hoc nostro voto, in quo nos obligamus ad non comedendas carnes,nisi cum illis circumstantijs.Ad secundã confirmationem dicit,laudabilem Religionis consuetudinem esse,vt infirmus comedat id, quod à Medico fuerit ordinatum;quòd si alia adsit consuetudo,ea corruptela, non laudabilis consuetudo est. Ad tertiam confirmationem concedit infirmum priuatum gustu posse suillam comedere; nam tunc illa ei censetur necessaria ad sanitatem celeriùs restaurandam. Concedit etiam, posse dictos infirmos vti suilla recenti, vel sale ad condiendos cibos, at eam comedere pro solo gustu satiando, cum sit nociua, non posse. Cui autem consilio Medici nociua non esset, comedere posset.

44 Ad secundum respondet,verum esse antecedens: sed negat, nostrum infirmum esse omnino exclusum à lege, sed solummodò liberatum pro sanitate celeriùs restauranda. Ad illud verò,quod dicitur,quòd esset implicatio contradictionis, ait, quòd si daretur genus carnis realiter separatum à singularitatibus, quod comedi permitteretur,esset contradictio; nam esset affirmatio,& negatio eiusdem de eodem,sed quia istud genus carnis non datur, neque comeditur, vt est abstractum per intellectum, sed solùm vt existit à parte rei in singularitatibus,in quo est latitudo, & maxima differentia,non est contradictio,permittere necessarium, & prohibere nociuum. Imò absque contradictione de eodem animali in Hispania permittuntur in quadragesima extrema, & denegantur aliæ partes.

45 Vt dicam in hac controuersia, quod censeo. Aduerto primò quòd nos Minimi promittimus in professione, vt constat ex Correct. num. 18. Religionis vota sub his verbis,*Voueo,& promitto,&c. perseueranter viuere sub votis paupertatis, castitatis, ac obedientiæ, & quadragesimalis vitæ, iuxta determinationes, & circumstantias in ipsa Regula positas,& limitatas*. Limitationes autem voti quadragesimalis sunt positæ in Regula num. 26.his verbis, *Quamprimum verò quis in ægritudinem inciderit, ad infirmariam claustralem deducatur, &c. Si autem talis ægritudo sic examinata inualuerit, Medici consilio deducatur talis ægrotus ad infirmariam exteriorem*. Et nu. 27. dicitur. *At vbi ægrotum ipsum ita constiterit euidenter conualescere, quòd quadragesimalibus cibis consuetis sustentari queat,matura deliberatione præuia, ad pristinæ vitæ sanctiorem consuetudinem redeat*.

46 Ex quibus colligo primò, quòd votum hoc nostrum, licet sit simpliciter absolutum, vt dixi tom. 1. Relig.q.4.cap.1.notab.tertio,quia statim obligat,est tamen secundùm quid conditionatum; quia,adueniente infirmitate,non suspenditur absolutè, vt deberet, si esset simpliciter conditionatum, vt dicunt Summistæ, verbo Conditio, sed solummodò secundum modificationem,& limitationem Regulæ. Conditionales verò modificationes, quæ requiruntur ad illud suspendendum,sunt tres,quæ habentur in Regula,num.26.& 27. Prima,quòd non statim, ac quis in ægritudinem inciderit,paschalibus vtatur,sed solummodò si postquam, abundantiùs de quadragesimalibus refocillatus, non conualuerit. Secunda, quòd tunc non suo arbitrio dictis paschalibus vescatur, sed cum Medici consilio. Tertia,quòd vbi euidenter constiterit, ipsum ita valere, quòd cibis consuetis quadragesimalibus sustentari queat, matura deliberatione præuia, ad pristinæ vitæ sanctiorem consuetudinem redeat. Vnde apparet, quòd in his modificationibus nulla fit mentio,quibusnam cibarijs in particulari infirmus vesci debeat, sed solummodò determinatur, quòd ad infirmariam exteriorem deducatur.Ad quam cum fuerit deductus, præcipit,vt illi succurratur, idest, prouideatur de illis omnibus,tum medicinalibus rebus,tum cibarijs paschalibus, quæ à Medico fuerunt ordinata tanquam necessaria pro sanitate celeriùs restauranda. Quod fieri debet non per quemlibet Fratrem ad gustum,vel Fratris, vel ægroti, sed solummodò per deputatum à Correctore,cui etiam incumbit onus dicta necessaria prouidendi.

47 Colligo II. quòd,stantibus dictis tribus conditionibus, potest statim quilibet Frater Minimus comedere carnes. Nam prohibitio comedẽdi carnes in Ordine nostro, est solummodò tempore sanitatis: adueniente autem infirmitate cum dictis limitationibus,dicta prohibitio cessat,vt Tuschus verb. Limitatio, conc. 356.nu.4.& verbo Prohibitio absoluta,concl.904.num. 3. eo modo, quo prohibitus alienare intra certa ætatem, post illam alienare potest. Tuschus ibi, nu. 6.

48 Colligo III. quòd verba illa, quæ proferimus in professione, promittendo obseruare Regulam iuxta circumstantias, & determinationes in ipsa positas, & limitatas,possunt habere triplicem sensum. Primum, ita vt referantur ad Regulam; atque ita promittimus obseruare Regulam cum omnibus circumstantijs extensiuis,& limitatiuis,prout,& sub pœna in ea contentis.Secundum,ita vt referantur ad sola quatuor vota,& ad circumstantias, quibus ea sunt præcepta, & disposita in dicta Regula; & sic operantur, vt ad dictas circumstantias seruandas teneamur, non eodem quidem modo,quo tenemur ad vota, seu quo determinatur in Regula. Tertium,ita vt referantur ad solùm votum vitæ quadragesimalis, quo modo videtur ea intelligere Castillus:sed certè nescio quare potiùs de vita quadragesimali, quàm de alijs, cum circa quodlibet votum aliquæ circumstantiæ apponantur in Regula, vel Correctorio, & clausula vltima ad omnia antecedentia referatur. Sed hoc etiam concesso, operantur, vt teneamur obseruare non solùm votum vitæ quadragesimalis, sed etiam circumstantias, & limitationes ipsius; prout sunt in Regula dispositæ.Cum ergo circumstantia,vt dicunt Summistæ eod.verb. Angel. Sylu. Tabiena, & alij, sit actus extrinsecus circumstans actum extra substantiam,sequitur,quòd non teneamur obseruare dictas circumstantias eo modo,quo seruamus actus ipsos votorum,sed solùm eo modo, quo disponitur in Regula, idest solùm sub ratione pœnæ taxatæ. Et aduerte,benè,quòd circumstantia,seu modus,aut modificatio,seu limitatio differunt à conditione; quòd conditio suspendit actum,vt dicunt Angelus verb.Conditio, nu.2.Syl.eodem,num.1.atque ita ad substantiam actus pertinet. Vnde noli mirari, si conditiones requisitæ ad comedendas carnes ad mortale obligent. Circumstantiæ autem de comedendo v. gr. in infirmaria, de non introducendis cibis paschalibus in conuentum extra locum infirmariæ, ad nullum peccatum, sed solùm ad pœnam in Regula taxatam. Atque ita colligo ex Panor.in cap. Cum Ioannes, de fide instru. num. 3. Tuscho verbo Limitatio,concl.355.& verbo Conditio, concl. 579. & seq.

49 Colligo 4.quòd illa verba posita in dicto num. 26. Regulæ, *de quibusuis cibarijs pro sanitate celeriùs restauranda*, non intelliguntur, quòd solummodò infirmus possit comedere ea, quæ sunt necessaria pro recuperanda salute, ita vt si aliquid comedat non necessarium, sit voti reus; Nam alioqui si comederet aliquid ex cibis etiam licitis,& concessis, vltra necessarium, & in tanta quantitate, quòd esset nociuum, fractor voti censen-

censendus esset; & similiter si nollet recipere, vel comedere aliquid necessarium pro dicta sanitate obtinenda; atque mille scrupulis angerentur infirmi, & votum difficillimum maximè ampliaretur contra naturam legis obligatoriæ. Verba igitur illa nihil aliud sonant, nisi, quòd Corrector teneatur prouidere infirmo de omnibus cibis necessarijs pro sanitate celeriùs restauranda, ita vt nihil illi desit ex his, quæ à Medico fuerint ordinata, quod conducere possit ad dictum finem consequendum. Atque ita illa verba ad Superiorem omnino referuntur, & erat necessarium hoc præceptum propter paupertatem Religionis, & Correctorum auaritiam, & nullo modo ad infirmum, qui sicut absque fractione voti potest recusare medicinam à Medico ordinatam, necessariam pro sanitate celeriùs restauranda, ita potest comedere absque dicta fractione suillam sibi nocituram, licet aliunde peccet.

50 Aduerte secundò, quòd votum est strictè interpretandum, itaut, quantum fieri potest, minùs obliget, & quam maximè fieri possit, occasio transgrediendi caueatur, & peccati periculum vitetur. Ita Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 11. cap. 21. q. 1. Sanch. 4. in decal. cap. 11. nu. 3. Filliuc tract. 26. cap. 3. n. 96. Suar. lib. 4. de voto, cap. 7. nu. 6. & nu. 8. affert rationem ex cap. Ex parte, de cens. vbi dicitur. *Quoniam cum huiusmodi vota gratuita fuerint ab initio, benignius sunt à viris ecclesiasticis exigenda.* Et Glossa ibi, verb. Ab initio, ait. *Bona fit interpretatio, ne ipsorum magnificentia erga ecclesias retardaretur: quæ ratio valet in omnibus, nam si benignè exiguntur ab ecclesia, multò magis à Deo.*

51 Aduerte tertiò, quòd secundum Galenum relatum à Schola Saler. cap. 7. Cassan. in catal. p. 12. consid. 85. suilla caro est cæteris laudabilior, & melior: est enim multum nutritiua, & habet maximam similitudinem cum humanis carnibus; quare sanis, & fortibus, ac laborantibus, & impinguari desiderantibus tradenda est, vt dicunt dicti DD. quos sequuntur Castor Durantus in thesauro sanit. verbo Prorsus, & Pisanel. de natura cib. eod. verbo. Quare infirmis deneganda, nisi fortè illi essent assueti: nam consuetis gaudent naturæ. Vnde Hippocr. sectio. 2. aphor. 50. *Consueta ex multo tempore, etiamsi deteriora fuerint, insuetis minùs molestare solent.* Quare qui in seculo suillæ assueti erant, si Religionem ingressi infirmentur, citiùs conualescent, pulso iam morbo, suillam comedendo, quam vitulinam. Caseus autem habet nutrimentum exile, & stomacho nocet, ac melancholicum humorem parit. Ideo dicitur, *Caseus est nequam, quia concoquit omnia sequam.* Parcè itaque vtendum, & recenti; nam tunc impinguat, & stomachum non offendit, estque suauissimus ori; vnde versus. *Caseus est sanus, quem dat auara manus.* Atque ita Schol. Saler. loc. citat. Cassan. consid. 86. Costuradur & Pisanel. loc. citat. verb. Caseus.

52 His prænotatis, dicendum mihi videtur cum prima sententia, quòd fratres Minimi debitè licentiati ad comedendas carnes, possunt absque transgressione voti suillam, & caseum comedere. Atque ita Sanchez 4. in decal. cap. 11. nu. 57. Diana variar. tract. 8. q. 47. tom. 1. Villalob. in summa, tom. 1. tra. 23. dub. 8. nu. 11. Sanctius in selectis disput. disput. 51. num. 20. & 21. Aegidius Trulliench. in exposit. Bullæ cruciat. lib. 1. §. 4. dub. 2. nu. 2. Viualdus in supplem. cap. 15. num. 35. Tum quia omnia concessa censentur, quæ non sunt prohibita, Gloss. in c. Cum ecclesia Sutrina, verb. Ne ventret, de causa poss. & propr. nullo autem iure in Ordine nostro, vel Regulæ, aut constitutionum, seu consuetudinis reperitur prohibita suilla. Tum quia omnia genera carnium per modum vnius prohibita sunt, & ab Ecclesia, & à S. Legislatore nostro. Ergo, cessante prohibitione, omnia debent esse concessa, vbi enim lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, cap. Solitæ, de maior. & obed. cap. Si Romanorum, d. 20. cap. Quòd si dormierit, 31. qu. 1. Tum quia in dubijs vnusquisque præsumitur minùs se ipsum voluisse grauare, quàm potuerit. Ergo interpretatio in fauorem vouentis facienda est. Ita Suar. lib. 4. de voto, cap. 7. nu. 8. Azor. instit. mor. to. 1. lib. 11. cap. 21. q. 10. Regin. in praxi, lib. 18. nu. 292.

53 Ad 1. ergo argumentum Castilli concedo, finem primarium licentiandi Minimos ad comedendas carnes, esse recuperationem deperditæ sanitatis. Quando infertur, Ergo non possumus comedere, nisi illos cibos, qui sunt necessarij pro illo fine consequendo, distinguo. Primariò, & directa intentione, ac per se, concedo. Secundariò, & indirectà, ac per accidens, nego. Vnde qui suillam comederet primò, & per se, vt retardaret recuperationem sanitatis, reus voti esset, vt dicam hic infra, num. 59. at verò qui solùm pro gustu suillam comedit, per accidens dicitur sanitatem retardare, & consequenter non facit contra votum. Ad primam confirmationem concedo, dispensationem esse stricti iuris; sed nego, licentiam datam Minimis ad comedendas carnes esse dispensationem: est enim concessio legis, quæ in illo casu cessat, & pro illo casu non prohibet carnes: diceretur autem dispensatio, si fieret extra casum infirmitatis. Ita Suar. tom. 4. de relig. tract. 1. lib. 2. cap. 12. num. 45. & lib. 1. cap. 9. num. 13. Pontius lib. 8. de matrim. cap. 1. n. 5. dixi tom. 1. Relig. q. 1. cap. 8. §. 5. vers. At inquies. Et potest afferri exemplum in Rege, qui prohibet, ne quis frumentum extrahat absque eius licentia, cum illa conceditur à Rege, non dicitur Rex in sua lege dispensare, sed adhibere conditionem necessariam, quam lex ipsa petit; vnde semper dixi, quòd non minùs seruat Regulam Minimorum, qui licitè comedit paschales cibos in infirmaria, quàm qui quadragesimales in refectorio, quod postea reperi dixisse Nauarr. lib. 3. consil. de obseru. ieiun. num. 2. Ad secundam confirmationem patet. Nam ratio legis postulat, ne quis dolosè, & primaria intentione suillam, & alios cibos nociuos comedat ad infirmitatem protrahendam; si autem quis tractus illorum ciborum dulcedine, velit eos comedere, ratio huius legis non prohibet; nam, stantibus conditionibus, quas requirit, omnino cessat.

54 Ad secundum patet ex dictis. Ad primam confirmationem constat ex dictis num. 48. Quando dicitur, quòd tenemur ex voto modificationes ipsis seruare omninò, nego. Nam modus actionis non cadit sub voto de facto, nisi sit directè, ac formaliter intentus, vt docet Suarez de voto, lib. 4. cap. 8. num. 17. Regin. lib. 18. nu. 294. & exemplificat Suarez in eo, qui vouit ieiunium, qui respectu illius est substantialis, licet aliàs intemperatè comedat, non violabit votum. Nos autem non vouemus expressè seruare, nec formaliter intendimus abstinere à suilla tempore infirmitatis. Ad secundam confirmationem Terminus ille restrictiuus restringit, vt non possimus statim ac sumus infirmi, propria voluntate carnes comedere, sed requiritur consilium Medici, & Superioris præceptum: restringit etiam, vt, sanitate recuperata, ad vitam quadragesimalem redeamus, & excludit omnia contraria istis conditionibus. Comedere autem suillam, his contrarium, non est. Et adde, quòd non omnis circumstantia, quam vouens tempore voti emissi intendit, aut cogitat, obligat sub voto, vel illius obligationem restringit; sed obligabit, quando vel illa est intrinseca, & essentialis rei promissæ, idest sine qua res promissa non esset quò ad substantiam operis materia voti; vel, si accidentaria sit, intendit vouens ad illam se obligare, vt Sanchez 4. in decal. cap. 17. num. 5. Comestio autem suilæ est accidentaria circumstantia, & nemo expressè ad illam se obligat. Ad tertiam confirmationem constat. nam comedere suillam non est illis circumstantijs contrarium.

55 Ad tertium illud simile nihil valet in hoc casu. Quia ille excessus ibi est specialiter, & expressè punitus. Et nō valet argumentum à casibus expressis ad nō expressos, maximè non concurrente identitate rationis

Barbos. in locis commun. verb. Argum. num. 109. Et quænam est, quæso, æquiparatio inter verberare Clericum, & comedere porcum. Ad quartum, Regula non vult, nisi quod dixi nu. 48.

56 Ad illud, quod dicit nu. 41. quòd consuetudo contra hoc non valet, est omnino falsum; nam consuetudo non solùm declarat leges naturales, & diuinas, sed etiam si illis excusat, vt dixi to. 2. Relig. q. 3. c. 1. nu. 180.

57 Ad ea, quæ respondet Castillus contra primam sententiam. Ad primum dico, certissimum esse, totam obligationem voti pendere ex voluntate vouentis, iuxta illud Deuter. 23. *Facies sicut promisisti Domino Deo tuo, & propria voluntate, & ore tuo locutus es.* Nam propria voluntas, seu intentio, est regula obligationis, cap. Cum dilecti, de donat. cum obligationes ab ea originem trahant, & ea sola sit efficax ad illas inducendas, vt probat Suarez lib. 4. de voto, cap. 7. num. 3. Regin. in praxi, libr. 18. nu. 284. Sanchez 4. in decal. cap. 11. nu. 2. Vnde, si vouens intenderet obseruare sub voto circumstantias accidentarias, vt hæc, teneretur, vt dicunt Suarez loc. citat. Sanchez num. 57. Sed cum nemo in professione expresse intendat abstinere à suilla, nullus est obligatus ab ea abstinere, quando est solutus à voto. Ad illa, quæ dicit num. 43. constat ex dictis num. 53. vers. Ad confirmationem: & parum refert, quòd Regula casum infirmitatis excludat vnis, vel alijs verbis. Et adde, quòd illa rigorositas, quæ esset in præcepto ecclesiastico de non comedendis carnibus tempore quadragesimæ, si non esset exceptus casus infirmitatis, esset in nostro voto, & tunc multi tenent, quos citat Vasquez 1. 2. disp. 162. cap. 1. num. 3. quòd non teneremur illud obseruare, quando iudicio Medici carnibus vesci oporteret. Ad secundam confirmationem de consuetudine dixi num. 56. Ad secundum arg patet ex his, quæ dico nu. 53.

58 Quare concludo, quòd infirmus in Ordine nostro debitè licentiatus ad comedendas carnes, non facit contra votum comedendo suillam, & caseum, quæ sibi credit noxia; Et quia comestio suillæ, & casei est circumstantia omnino accidentaria voto, quæ nullo modo obligat, nisi sit expressè intenta in voti emissione, vt dixi num. 54. neminem autem illam expressè vouere firmiter credo; Nam non est in vsu, & nullus adhuc fuit punitus tanquam transgressor voti propter comestionem suillæ, & casei: cum tamen votorum transgressores seuerissimè puniantur. Et hoc intelligas esse verum, etiamsi Medicus expressè prohibeat dictos cibos comedere. Nam Medicus non potest me obligare ratione voti, nisi ad illud, ad quod votando mea intentio directa fuit.

59 Quæres hic etiam, an Frater Minimus, qui noxios sibi cibos comedit, vt infirmetur, & per hoc possit comedere cibos paschales, faciat contra votum? ℞. Si dolosè, & ex industria hac intentione comedat aliquid, quod certò scit per experientiam aliàs probatam sibi ita nociturum, vt cogatur, Medici iussione paschales cibos comedere, dico, quòd comedendo peccat mortaliter contra votum. Quia in voto vitæ quadragesimalis tacitè includitur pactum nihil faciendi in fraudem dicti voti. Nam vbi lex, seu votum, quod lex priuata dicitur, prohibet aliquem effectum, & finem, ex mente illius dicetur prohibitus omnis modus, per quem in fraudem legis peruenitur ad illum effectum, vt probat Stephanus de Federicis de iur. interpr. p. 1. principali, nu. 41. nec effugit pœnam legis, qui in fraudem legis committit, leg. Non dubium, Cod. de leg. Nec interest, an vi, vel dolo legi fiat iniuria, leg. Fraus, ff. eod. Si verò casu, & non in voti fraudem, in cibo, potuuè nimis excedens, etiam mortaliter, incidat in infirmitatem, ad quam depellendam cogatur paschalibus vesci, licèt peccauerit contra temperantiam, non peccat tamen contra votum comedendo carnes; Nam in voti emissione non se obligat ad cauenda speciali cura omnia impedimenta sanitati contraria. Atque ita Suarez lib. 4. de voto, cap. 17. num. 19. Sanchez lib. 4. in decal. cap. 23. nu. 52. Alij tamen apud Dianam variar. tract. 8. resol. 52. dicunt, quòd non peccaret contra votum, qui in fraudem ea comederet, per quæ redderetur impotens ad seruandum votum; Nam, inquiunt, aliud est desiderare frangere votum, quando adest obligatio illud seruandi, & aliud desiderare, se reddi impotentem ad seruandum votum; hoc enim nihil aliud est, quàm optare excusationem voti, quàm licèt quis intendat via illicita non operatur tamen aduersùs votum, cum non desideret illud infringere quando obligat, sed solùm quærat modum, quo non obliget. Sed hæc doctrina videtur nimis subtilis.

60 Dubitabis, an qui in fraudem voti ea comedit, vnde fuit infirmatus, peccet in votum toties, quoties carnes, aut lacticinia comedit? ℞. votum negatiuum interpretandum esse ad formam præcepti negatiui, vt dicunt DD. Suarez libr. 4. de voto, cap. 7. num. 13. vnde hic toties peccabit, quoties carnes, aut lacticinia comederit. Verum quidem est, quòd si iam infirmum pœniteat peccati commissi, & tentet, quantum potest, citra tamen præiudicium maioris infirmitatis, an infirmitas absque comestione carnium depelli possit, poterit comedere absque nouo peccato; nam tunc est impotens ad seruandum votum.

61 Quæres etiam, an tempore pestis possint Fratres Minimi comedere carnes? ℞. pestes hoc tempore per Italiam grassantes huic difficultati ansam dedere, pro qua consulti Medici responderunt, quòd vescentes cibis quadragesimalibus pestilenti infectioni sunt minùs resistitiui. Tum quia huiusmodi cibarijs naturalis calor fotus imbecilliùs, vitalesque spiritus ægriùs refocillati, inuadenti veneno infirmiùs contra nituntur. Tum etiam quòd exuperans eorum humiditas, quæ putredinis mater est, reddit corpus aliis ad recipiendum magis dispositum. Cum ergo probauerim tom. 1. Relig. q. 4. cap. 3. posse Minimos ad infirmitates præcauendas se purgare, &, purgatione durante, paschalibus vesci, teneor multò magis dicere, posse paschales comedere ad præcauendam pestem, quæ est vltimum, & supremum malum, quod potest Reipublicæ accidere, vt patet ex 2. Reg. cap. vlt. vnde meritò ait Hieronym. Præuidellus in tract. de peste, verbo Lege municipali, nu. 3. quòd quando magna pestilentia imminet, dicitur imminere periculum mortis. Quis ergo erit tam seuerus, & durus, vt periclitanti vitæ deneget illud, quod potest iuuare ad illam conseruandam? Quare ait Venerus lib. 4. examinis, cap. 46. nu. 53. quòd tempore pestis potest Episcopus dispensare, vt tempore quadragesimæ omnes, tam viri, quàm mulieres possint carnes, & lacticinia comedere, & in facti contingentia anno 1625. grassante peste in ciuitate Panormi, Archiepiscopum illius cum consilio Theologorum, Canonistarum, & Medicorum sic dispensasse; quam dispensationem profuisse testatur. Atque ita Trimarchi, qui testatur, viros doctissimos à se consultos Messanæ, ita respondisse. Et Iinardus refert in Codice Minimo, consil. 5. ita etiam censuisse Theologos Lugdunenses tempore, quo pestis ciuitatem illam inuasit anno 1627. In quorum omnium confirmationem ait Marsil. Ficinus in antid. epidem. cap. 5. *Vitandi igitur*, tempore pestis, *pisces, quantum fieri poterit, in quorum genere parum minus nocent pisciculi, & qui ex flumine sunt claro, petroso, & currente, frixi in oleo cum sale, & numersi staphisagria, seu aceto, aut succo aranciorum, cum sale, & modico piperis, vel cinnamomi.*

62 Quæres etiam, an Regulares tempore pestis teneantur sacramenta fidelibus ministrare. ℞. quòd deficientibus Parochis, seu non valentibus supplere multitudini infirmorum, tenentur sub mortali Regulares Mendicantes cum periculo vitæ dictis infirmis sacramenta ministrare, & Regulare subditi tenentur sub eadem culpa obedire suis Prælatis præcipientibus, vt talibus infirmis secularibus in dicto casu sacramenta ministrent. Sunt n. Regulares coadiutores Episcoporum, vt di-

vt dicitur in clem. Dudum, de sepul. §. cœterùm; & in hunc finem dictæ Religiones fuerunt ab Ecclesia approbatæ, & tot illis priuilegia concessa, vt ait Cai. 2. 2. q. 188. art. 4. in respons. ad 3. & in hunc finem etiam aluntur à populis. Et in extrema necessitate spirituali quemlibet teneri alteri subuenire cum periculo vitæ, concors est Theologorum sententia cum D. Tho. 2. 2. qu. 26. art. 5. Ergo de iustitia tenentur eo tempore, & illo casu populis sacramenta ministrare cum periculo vitæ. Atque ita latè, & doctè probat Benzonius in specul. Episc. lib. 1. d. 1. q. 1. concl. 10. & pro se citat D. Tho. multis in locis. Rodriquez tom. 3. qu. regul. qu. 3. art. 4. & tom. 4. sum. cap. 96. nu. 4. Sanchez 6. in decal. cap. 2. nu. 60. Venetus in exam. lib. 4. cap. 46. num. 40. Rodericus in resol. regul. resol. 11. nu. 4. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 44. sect. 3. num. 8. D. Tho. opusc. 18. cap. 16. ait, quòd Episcopi, & Curati tenentur ratione officij animas suas ponere pro salute gregis sui; quia *ad huiusmodi perfectionem in sua ordinatione, vel consecratione se obligant, sicut & Religiosi in sua professione*. Ergo sicut Parochi, & Episcopi tenentur tempore pestis cum periculo vitæ sacramenta ministrare, vt probat Suarez tota illa sect. 3. ita & Religiosi in supplementum dictorum Parochorum. Eadem, quæ D. Tho. habet Bannes 2. 2. qu. 33. art. 3. dub. 3. concl. 4. ait enim, quòd *Religiosi Mendicantes tenentur speciali obligatione ad opera misericordiæ implenda supposita semper obedientia, nam sicut Episcopi, & Parochi obligantur ad ista opera ex officio, ita Religiosi ex voto suo: ergo est specialis obligatio in eis*. Et licèt dub. sequen. vers. Ex dictis, dicat, quòd Religiosi non tenentur permanere in loco pestis, sed licitum est illis fugere, & propriam vitam seruare: tamen intelligendus est, ne sibi contradicat, quòd hic loquatur de Religiosis non Mendicantibus, qui cum ad vitam contemplatiuam sint instituti, eo tempore fugere possunt, vt probat Rodriq. to. 4. sum. cap. 96. nu. 2. Vel intelligi potest; quòd possint fugere, audito rumore pestis, non ipsa peste grassante, & necessitate præsente.

63 Aduertit autem bene Rodriquez illa q. 31. cit. in resp. ad arg. versùs finem, quòd ad hanc obligationem tenentur Regulares, quando ex facti euidentia, & monito Episcopi illis significatur, proprios, & ordinarios Curatos non posse competenter satisfacere indigentijs spiritualibus proximorum.

64 Aduertit etiam Sanch. cit. n. 61. teneri Prælatum regularem ad loca diœcesis vicina peste infecta Religiosos mittere, & eos teneri parere, quando eamdem Parochorum sufficientium ad sacramenta infirmis ministranda penuriam paterētur, propter easdem rationes.

65 Aduertit etiam Rodriquez in sum. loc. cit. num. 4. quòd in hoc debent Prælati esse multùm prudentes. Nam non decet, vt omnibus indifferenter præcipiant, vt eant ad ministranda sacramenta peste infectis; sed viris literatis, & probis, qui possunt multò plus Religionem iuuare, id præcipiendum non est. Imò isti, etiamsi vltro se offerant, non sunt de facili permittendi, nisi vel instinctu Spiritus sancti magno charitatis ardore id tentare comprehendantur, vel in defectu aliorum. Vnde ait, quòd Prouincialis non potest id præcipere Correctoribus; cum enim hi sint Parochi suorum subditorum, non possunt gregem suum relinquere, vt aliorum gregi succurrant; charitas enim ordinata esse debet. Quare subdit, quòd Prælatus, cum periculo vitæ suæ non tenetur subditum peste infestum inuisere, vel alium quemcumque, existentibus alijs, qui id valeant perficere, & libenter se offerant, ne fortè in tam graui necessitate deficiat in conuentu Prælatus, &, corruente eius regimine, non sit, qui necessaria ministret infirmis. Quæ etiam aduertunt Sanchez 6. in decal. cap. 2. num. 57. & 62. & Benzonius loc. cit. post responsionem ad argumentum, versu; In hac tamen practica, vbi ait. Superiori, seu Prælato, prudentia vtendum erit, ne singulis id imponat nec vel valde infirmos, vel egregiæ conditionis viros, qui aliàs regulari reipublicæ peruttiles, vel necessarij essent, sine delectu ad hoc munus exponat. Addit etiam Rodriq. dicto cap. 96. cit. quòd subditi tenentur se offerre ad curandos suos Confratres peste infectos, illisque sacramenta administrare, & non consentire, vt hæc eorum Prælati exequantur; cum enim sint membra communitatis, in qua viuunt, tenentur pro capitis conseruatione periculo se exponere, naturali ratione suadente. Adde etiam, quòd subditus recusans obedire Prælato in omnibus supradictis casibus, potest ad id violentia cogi, vnde, si nolit ire ad ministranda sacramenta secularibus, potest extra conuentum pelli: & si nolit infirmo Fratri seruire, vel etiam sacramenta ministrare, potest incarcerari, torturari, &c. Et aduerte etiam, quòd in casu extremæ necessitatis tenetur Prælatus ipse suis subditis seruire, & sacramenta ministrare, vt probat Suarez tom. 4. in 3. p. disput. 44. sect. 3. nu. 7. & alij communiter. Pro animandis, & confortandis subditis ad libenter eundum ad ministranda sacramenta peste infectis, legat Prælatus tractatum de Martyrio per pestem, nuper editum a Raynaudo. Et quòd de eis, qui in dicto ministerio decedunt, Ecclesia Catholica tanquam de martyribus faciat commemorationem, dicit ex Baronio Venetus in examine, lib. 4. cap. 46. num. 41. Aduerte hic etiam de passu, quòd anno 1630. die 22. Nouembris per S. D. N. P. Vrbanum VIII. statutum est, quòd in statu Mediolanensi, & eius diœcesi, in qua multùm grassata fuerat pestis, nulli Regulares possent quemquam nouitium ad Religiones eorum respectiuè recipere, fortè ne ad compensandas ruinas, ex contagione illatas, sine descrimine omnes reciperentur, vel vt conuentus multitudine Fratrum oppressi aliquantulum respirarent. Quod decretum fuit dictis Regularibus intimatum à Cardinali Borromæo Archiepiscopo Mediolanensi die 17. Decembris eiusdem anni.

66 Noto 22. quòd in §. 7. eiusdem const. 2. Clement. VIII. num. 20. dicebam, quòd Collegæ Generalis vel Prouincialis, non poterant esse consanguinei vsque ad secundum gradum consanguinitatis; consanguinei enim nostri sunt quodammodò pars corporis nostri, & cum nemo carnem suam odio habeat, sed magis nutriat, & foueat eam, vt dicitur ad Ephes. 5. & habetur in cap. Non æstimemus, 15. qu. 2. non potest dubitari, quin Collega consanguineus, benè, vel malè faciat Prælatus, ei non contradicat; Est enim nobis innatus quidam naturalis amor, & affectus in nostros; qui amor homines aliàs lynceos ita obcæcat, vt nesciant quid album, quidvè nigrum discernere, vt decernunt Canones, cap. 4. Quatuor, 11. quæst. 3. & cap. 1. in princ. de sent. excomm. in 6. Nec solum obcæcat hic amor homines malos, & improbos, vincendis suis passionibus impares, sed etiam homines aliàs integerrimos, virtutibus, & sanctimonia conspicuos. Quod perbellè notauit Greg. 7. moral. cap. 14. *Et sunt plerique, qui non solum aliena non appetunt, verumetiam cuncta, quæ possederant in mundo, derelinquunt, semetipsos despiciunt, nullam præsentis vitæ gloriam requirunt, ab huius mundi se actibus separant, & penè quicquid prosperitatis arriserit, calcant. Sed tamen adhuc vinculo carnalis cognationis obligati, dum amori propinquitatis indiscretè deseruiunt, ad ea sæpe per affectum cognationis redeunt, quæ iam, & cum proprio despectu subegerunt. Cumque plus, quàm necesse est, carnis propinquos diligunt, retracti exterius à cordis parente diuiduntur. Nam sæpe quosdam videmus, quantum ad proprium studium spectat, iam præsentis vitæ desideria non habere, mundum, & opere, & professione reliquisse, sed tamen pro inordinatis affectibus propinquorum prætoria irrumpere, terrenarum rerum iurgijs vacare, libertatem intimæ quietis relinquere & mundi studia in se iamdudum destructa reparare*. Ex quibus constat, vt optimè aduertit Tiraquel. de pœnis tempor. caus. 51. num. 82. esse potentiorem, ac vehementiorem amorem consanguinitatis, quàm amorem sui ipsius.

ipsius. Sicut ergo prohibentur Episcopi Ecclesiæ œconomatum consanguineis committere propter fraudis suspicionem, cap. Decenter, d. 89. Ita hic prohibentur Prælati consanguineos sibi in Collegas assumere, propter suspicionem, ne nimiùm ipsis adhærentes, iustitiam in damnum Religionis, & Religiosorum peruertant. Et sicut Episcopus non potest consanguineis conferre beneficia; quia consanguinitas inducit suspicionem, quòd collatio sit vitiosa, ca. Episcopus, 10. q. 2. Redoanus de simon. ment. p. 1. cap. 26. n. 2. qui addit, quòd dans beneficium consanguineo, est simoniacus, & tenetur ad restitutionem; ita non potest Prælatus in Collegam sibi consanguineum assumere, propter suspicionem inhabilitatis, seu alterius vitiositatis electi.

67 Si quæras, cur solum excluserim consanguineos vsque ad 2. gradum. ℞. quòd in ca. Postremò, de appell. statuitur, quòd iudex consanguineus possit recusari, & Gloss. ibi determinat, quòd illa consanguinitas extenditur vsque ad septimum gradum, quia vsque ad illum gradum durat affectio, & vsque ad illum gradum potest illi succedere. Sed cum hic simus in Religiosis, in quibus nullum adest successionis interesse, potentissimum humanarum mentium ligamen, & qui pro instituto habent sanguinis affectiones domare, determinaui illam exclusionem non extendi, nisi vsque ad 2. gradum. Tum quia in alijs gradibus non tam feruet naturalis affectus, vt ordinariè rationem possit peruertere. Tum quia in constit. 10. Clem. VIII. §. 9. quæ refertur in bullario Eremitarum S. Augustini, prohibetur, quòd in capitulis prouincialibus, aut congregationibus duo consanguinei, vel affines in 1. vel 2. gradu votare possint. Tum quia in decret. Vrb. VIII. circa collocutionem Regularium cum Monialibus conceditur facultas colloquendi cum Monialibus consanguineis vsque ad 2. gradum, vt constat ex tom. 2. nostr. priu. in const. 6. Pij V. nu. 7. Tum quia in const. Cleric. Theatin. p. 3. cap. 4. statuitur, quòd eorum, qui inter se sunt 1. vel 2. gradu consanguinei, alius alij, nullo interiecto anno, non succedat. Tum quia ista est constitutio odiosa, & ideò restringenda. Et aduerte, quòd ista consanguinitas debet esse in linea recta ascendentium, vel descendentium, non autem in transuersali. Ita Hippoly. de Marsilijs singul. 133.

68 Sed cur, inquies, id etiam prohibetur de adhærentibus. ℞. propter eamdem rationem. Cum enim isti à nobis dependeant, res nostræ sunt, & nos eorum omninò sumus, & eiusdem ad se ipsum vix potest esse iudicium rectum, amoris vi, qui iudicium persæpe ignorat, ratione caret, modum nescit, nec aliud cogitare potest, quàm quod diligit; argumen. leg. Cum seruus, ff. mandati, vel contra. Quare bene Cæsar apud Sallustium aiebat, omnes homines, qui de rebus dubijs consultant, ab odio, amicitia, ira, atque misericordia vacuos esse decere. Et Plutar. in præcep. ger. Reip. scribit de Cleone, quòd vt primùm Rempublicam attingere destinauit, *conductis in vnum amicis suis, amicitia eorum renunciauit, quòd ea in Republica persæpe a recta, ac iusta voluntate animum auerteret, atque emolliret*. Vt igitur in tribunali Superiorum nostrorum recta administraretur iustitia, nec iudices amore vel parentelæ, vel suitatis ducerentur, sed solo iustitiæ zelo, bene amouet Papa, quæ tali iustitiæ administrandæ possunt esse impedimento.

69 Noto 23. circa const. 3. eiusdem Clem. quòd nullus iudex potest de dubijs emergentibus ex, & in literis apostolicis cognoscere, nisi Papa, vel de eius commissione, cap. Cum venissent, de iudic. cap. 2. de confir. vtil. vel inutil. cap. Super literis, de rescript. Quod intellige de dubijs consistentibus in intentione Principis, & quæ præ difficultate decidi facilè non possunt, & quando declaratio debet esse generalis, & iudicialis, vt Gloss. in dicto cap. Cum venissent, & ibi Panor. num. 3. Barbos. ibid. num. 3. Et pro istis valet hoc priuilegium. Quod tamen adhuc est limitatum, vt non possit Generalis de illis decidere absque scientia Romani Pontificis. Et quòd hæc sit vera interpretatio, constat. Nam alioqui certum est, quòd potest Iudex inferior cognuscere circa literas apostolicas, an priuilegiatus sit priuilegij capax, an priuilegium sit subrepticium; Panot. loc. cit. qui id colligit ex cap. 1. & 2. de confir. vtil. & cap. Super literis, de rescrip. & dicit esse communem opinionem.

70 Et aduerte hic, quòd quando Papa confert alicui beneficium manuale, quod consueuit ad nutū Abbatis prouideri, si ille faciat delictum priuatione dignum, quantumcumque sit beneficium in perpetuum collatum, poterit ab Abbate illo priuari. Quia per illam Pontificis collationem, aut confirmationem solùm respectu præteritorum est præclusa via inferioribus, atque ideo de viribus illius collationis, aut confirmationis cognoscere nequeunt; secus respectu delicti de nouo superuenientis. Aliàs n. illa collatio, aut confirmatio præstaret exemptionem ab Ordinarijs. Ita ijsdem verbis Sanchez 7. in decal. cap. 29. num. 139. Barbos. in cap. 1. de confirmat. vtil. vel inutil. num. 35. apud quos vide alios multos.

71 Sed quid, si Pontifex concedat alicui Religioso peculium, vel licentiam. V.G. in Ordine nostro exeundi conuentu, quando est in infirmaria, poterit ne Prælatus regularis ad nutum talia priuilegia reuocare. ℞. quòd Prælatus non poterit ad nutum reuocare. Quia vbi Papa in aliquo negotio manum semel apposuit, videtur illud sibi velle reseruare, & inferior in rebus Superioris non potest se intromittere; cap. Inferior, d. 21. Et derisorium esset, quòd hodie mihi Papa illud priuilegium concederet, & quòd cras Prælatus auferret. Atque ita tenent quamplurimi DD. apud Sanchez loc. cit. num. 135. Poterit tamen reuocare, si dicto peculio, vel licentia abutatur. Tum quia Papa non censetur voluisse illud priuilegium in destructionem concedere, sed in ædificationem. Tum quia priuilegium meretur amittere, qui concessa sibi abutitur potestate, cap. Licèt, de regul. cap. Priuilegium, 11. qu. 3.

72 Ex quibus collige, quòd si Papa per deuolutionem V.G. quia in capitulo generali non potuit fieri electio Generalis, Generalem eligat, iste Generalis electus à Papa subiacebit omnibus, quæ disponit Regula de dispositione Generalis. Quia non videtur tunc Papa velle alterare naturam Generalatus. Et colligitur ex Clem. vn. de suppl. neglig. Prælat. ibi, *liberè possint ad claustrum, cum oportuerit, reuocari*. vbi Glossa dicto verbo Reuocari, huius rei rationem reddit. Quia nec plus, nec aliter confert supplens, quàm negligens debebat conferre; cum non tanquam principalis, sed tanquam subrogatus ipsis conferat. Ita Sanchez loc. cit. nu. 133. Idem puto dicendum, si Papa iure proprio, non deuoluto, Generalem, seu Prouincialem eligat. Nam etiam tunc, si electus delinquat, potest à deputatis à Regula, & constitutionibus puniri, & priuari, iuxta dicta num. 69.

73 Collige etiam, quòd si Papa simpliciter diuidat, vel vniat, seu erigat aliquam Prouinciam, poterit nihilominus, ratione probabili suadente, Prouincia diuisa vniri, vnita diuidi & erecta ad pristinum statum reduci per capitulum generale. Nam tunc Papa non videtur velle diuisionis, & vnionis, atque erectionis naturam iuxta constitutiones alterare. Si autem diuidat, vel vniat, & erigat ex certa scientia, tunc non poterit capitulum Prouinciam diuisam vnire, & vnitam diuidere, & erectam destruere. Ex eo enim, quòd Papa in illo negotio seriò, & ex proposito manum apposuit, declarauit, illud velle sibi reseruare. Atque ita colligo ex Sanch. loc. cit. nu. 136. quem vide nu. 144. vbi declarat, quando Papa censeatur aliquid facere ex certa scientia; & nu. 143. affert differentiam, quæ est inter concessionem motu proprio, & ex certa scientia.

74 Noto 24. quòd supprimentes, & publicari prohibentes bullas pontificias, excommunicationem incurrunt, a qua, nisi resipiscant, absolui non debēt; Sayr. in decis. tit. de const. decis. 45. Nau. in manuali cap. 27. n. 69.

verf.

vat. Secunda quod,& to. 1. consil. de const. consil. 1. num. 55.

75 Noto 25. quòd in constit. 4. Clem. VIII. num. 7. dicebam, teneri Regulares eijcere facinorosos ad suas ecclesias confugientes, sub pœnis priuationis suorum officiorum. Sed anno 1630. die 21. Nouembris exijt decretum à S. D. Vrbano Papa VIII. multò rigorosius prædicto, quod quia Regularibus, quod sciam, non fuit intimatum, & non durat nisi ad annum, ideo hic non infero. Videri potest apud Cancellarios Curiæ Archiepiscopalis Genuæ. Et nota, quòd dicti banniti non per hoc ptiuantur immunitate, vt probat Diana tom. 3. tract. 1. resolut. 40. Et aduertit, quòd istæ literæ non obligant, nisi in locis, in quibus fuerunt publicatæ, & pro quibus specialiter emanarunt. Aduerte etiam, quòd pro regno Neapolitano adest constitutio Sixti V. data ad instantiam Proregis Neapolitani, quam refert Quaranta, verbo Bannitorum fautores, in qua prohibet sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ipsi reseruatæ, omnibus personis ecclesiasticis, siuè regularibus siuè secularibus, siuè superioribus, siuè subditis, ne viarum grassatores in suis ecclesiis, aut conuentibus recipiant, retineant, occultent, aut eis auxilium, consilium, victum, aut vestitum, directè, vel indirectè; quouis modo impendant. Vbi nota, quòd non solùm comprehenduntur Superiores, dictos viarum grassatores receptantes, sed etiam alij Fratres, inscio Superiore, illos recipientes, occultantes, &c. per illam clausulam; *Et alijs quibusuis personis ecclesiasticis, secularibus, & quorumuis Ordinum, &c.* Nota etiam, quod retinentes alios bannitos quoscumque præter viarum grassatores, dictas pœnas non incurrunt. Quia constitutio apertè loquitur dumtaxat de viarum grassatoribus, vnde, cum sit odiosa, non est extendenda. Nota tamen, quòd Additionator Quarantæ tres casus excipit, in quibus dictæ pœnæ non incurruntur. 1. est, Quando aliquis fuisset per ignorantiam receptus; licèt enim sciretur, aliquem esse bannitum, nesciebatur tamen ipsum esse grassatorem. II. Quando cogerentur ecclesiastici, incusso timore cadente in virum constantem, aliquem huiusmodi recipere. III. Quando reciperent animo tradendi curiæ seculari; sed hic casus indignus est, vt proponatur personis ecclesiasticis, sapit enim impietatem, & proditionem, & tunc non effugerent ecclesiasticam pœnam irregularitatis.

76 Aduerto autem in omnibus casibus, quòd si dicti banniti, & facinorosi confugientes ad ecclesias, essent positi in extrema necessitate victus, aut alicuius alterius boni spiritualis, non possent tunc Regulares eos eijcere, sed tenerentur sub mortali eos adiuuare, & liberare ab ea necessitate. Nam verba legis, quantumcumque generalia, semper ita sunt interpretanda, vt non sequatur inhumanitas, quæ tamen sequeretur in casu proposito. Ita Riccius 1. p. praxis, decis. 366. nu. 2. Ex quo principio resoluuntur multi similes casus. I. Quòd prohibitus sub aliquo præcepto, vel pœna, conuersari cum aliqua muliere suspecta, potest eam alloqui in casu necessitatis, & ad bonum finem, ad eam V. G. hortandam ad bonum spirituale. II. Prohibitus alloqui talem carceratum per verba nec directa, nec indirecta, potest nihilominus eum alloqui causa pietatis, & beneuolentiæ. III. Prohibitio de non loquendo cum excommunicatis non comprehendit casum necessitatis, seu honestatis; cap. Quoniam, 11. q. 3. c. Inter alia, §. Illud autem, de sent. excom. IV. Quamuis verba contractus sint nimis generalia, tamen recipiunt interpretationem, ne promittens remaneat læsus, delusus, vel deceptus. V. promissio de non faciendo aliquid cum iuramento, non extenditur ad actum laudabilem, & licitum. VI. Promittens velle conuenire vbique locorum, restringitur ad locum tutum. Et promittens non offendere quoquo modo, intelligitur ad terminos iuris, & sic non intelligitur in ludendo, nec in lucta, nec in similibus.

77 Noto 26. quòd in eadem constit. 4. Clement. VIII. num. 9. dicebam, quòd in Statu Mediolanensi extabat excommunicatio, & priuatio officiorum contra Regulares tenentes arma in suis collegijs, & monasterijs. Sed modò occurrit quærere, An ille, qui per momentum temporis ab alio arma conseruanda accepit, dictas pœnas incurreret. Riccius 1. p. praxis, decis. 691. nu. 4. putat incurrere. Sed ego existimo, contrarium esse verius, quando quis bona fide ad modicum tempus, seu pro faciendo aliquo opere charitatis, ut si sc. venientes satellites, quos venire videt, dicta arma portantem carceratum ducant, cum grauissimo ipsius, & suæ familiæ damno, vel quando inconsideratè illa suscipit. Nam modica non sunt in consideratione, leg. Scio, ff. de in integrum rest. Ita Baiard. ad practicam Clari, lib. 5. §. fi. q. 82. n. 74. qui nu. 66. habet, quòd statutum prohibens simpliciter portare, aut retinere arma, intelligitur de offensiuis, non defensiuis. Et num. 71. habet, quòd cultellus panis non venit appellatione armorum, nisi excedat mensuram taxatam. Et num. 78. quòd portans arma ligata non habet malum animum. Et num. 79. ait, quod statutum prohibens retentionem, aut delationem armorum, intelligitur de armis aptis ad offendendum. Quod tamen non admittit de sclopettis, nam posset quis tenere cannam sine rota, quam etiam haberet in domo, & sic ad libitum sclopettis vti.

78 Noto 23. quòd hic idem Pontifex Clem. VIII. fecit quamdam constitutionem pro confraternitatibus secularium à Regularibus instituendis, & aggregandis quæ incipit; Quæcumque, & est data Romæ anno 1604. die 7. Decembris, quam hic non affero, quia refertur à Cherub. to. 3. bull. const. 115. eiusdem Pontif. pag. 164. Eam etiam referunt Quaranta in summ. bull. verb. Confraternitates, & Franciscus Leo in thesau. p. 4. 4. c. 2. fine, qui illam explicat dicto cap. 2. per totum. Illius summa est. Primò, quòd Regulares, qui habent facultatem à Sede apostolica confraternitates instituendi, vnam tantùm in singulis locis instituere possint, vnamque similiter tantùm possint sibi aggregare secularium, archiconfraternitates, vel congregationes. Secundò, quòd dicti Regulares, seu archiconfraternitates non possint confraternitati institutæ, vel aggregatæ communicare nisi illa priuilegia, gratias, & indulgentias, quæ ipsis in specie, & nominatim fuerunt concessa, non illa, quæ per participationem illis fuere communicata. Tertiò, quòd dicti Regulares instituentes, vel archiconfraternitates aggregantes non possint dictis confraternitatibus institutis, & aggregatis impartiri statuta, quibus vtuntur, nisi priùs ab Ordinario considerante qualitates loci, temporis, & personarum, approbentur, emendentur, vel reformentur. Quartò, quòd in dictis institutionibus, & aggregationibus obseruetur forma ab ipso Papa præscripta, nimirum quòd in literis patentibus dictarum institutionum, & aggregationum fiat mentio de facultate instituendi, & aggregandi dictas confraternitates, deinde inseratur totus tenor indulgentiarum, primariò ipsis concessarum, eo modo, quo concessæ sunt, & iisdem verbis: & vltimò apponatur de verbo ad verbum præfata constitutio Quæcumque Clement. VIII. Huiusmodi formas habes apud Flauium Cherub. in comp. tom. 3. bull. sub const. 115. Clement. VIII. & apud Quaran. in summ. bull. loc. cit. & ponam ego in Formulario Regularium, verbo Confraternitates. Quintò, quòd dictæ Confraternitates sic institutæ, & aggregatæ non possint dictis indulgentijs, & gratijs sibi nominatim communicatis vti, & frui, nisi postquam dictæ indulgentiæ, & gratiæ fuerint ab Ordinarijs recognitæ. Sextò, quòd Officiales Ordinum, & confraternitatum eleemosynas ita excipiant, & petant, sicut fuerit eis ab Ordinarijs præscriptum, & sic exceptas erogent in reparationem, & ornatum ecclesiarum, tàm Ordinum, & Re-

& Religionum instituentium, quàm ipsarum confraternitatum institutarum, & aggregatarum. Septimò, quod confessores eligendi à dictis confraternitatibus vigore dictorum priuilegiorum, debent esse approbati ab Ordinarijs locorum, si seculares sint, Si verò sint Regulares, non solùm debeant approbari à dictis Ordinarijs, sed etiam à suis Superioribus regularibus: qui tamen confessores non possint dictos confratres absoluere à casibus Papæ, & Episcopis reseruatis. Demum omnes confraternitates iam factas, infra annum in Europa, & infra biennium extra illam, ad præfatam præscriptam formam renouari iubet.

79 Circa quam constitutionem exierunt quædam declarationes sacræ Congregationis indulgentiarum, quæ per modum literarum missæ fuerunt Episcopo, Senensi tenoris sequentis. *Molt' Illu. & Reuerendiss. Monsign. re. Hauendo risoluto questi miei Illustrissimi Signori della Congregatione delle indulgenze, con autorità, & ordine particulare, hauuto viuæ vocis oraculo dalla Santità di N. S. di leuare alcune difficoltà, che si trouano nell' esseguire la constitutione di Clem. VIII fel. mem. fatta già sopra le aggregationi delle confratrie, e dichiarare ancora alcune cose concernenti le institutioni antiche fatte da Superiori delle Religioni, Fanno sapere à V. S. che si contentano, che li Superiori regolari, à quali è stata concessa nona facoltà da Sua Beatitudine d'instituire confraternità secolare secondo la forma della sudetta constitutione, possino confermare senza consenso dell'ordinario di luoghi, quelle confraternità, quali si trouano canonicamente erette da medesimi Superiori regolari, auanti si publicasse l'istessa constitutione, nelle chiese proprie loro regolari collegiate, doue stiano almeno dodeci Religiosi di famiglia ordinaria, non ostante, che nella patente della confermatione si dica espressamente farsi ciò di consenso dell'Ordinario medesimo. Dichiarando però, che nel far noue institutioni nelle chiese tanto regolari, quanto secolari di qualunque sorte, ò nel confermar etiandio le antiche erette in chiese secolari, ò regolari ancora, nelle quali non stiano dodeci Religiosi, si debba necessariamente hauer il testimonio, & consenso dell' Ordinario, & seruare tutto il restante, che si prescriue nell' istessa constitutione.*

80 *Permettono similmente, che li medemi Regolari, à quali è stata concessa la sudetta nuoua facoltà d'instituire, possino confermare le confratrie antiche, & instituirne di nuouo, ancorche non sia tutta quella distanza di luoghi, one forse saranno tali confratrie, che viene prescritta da Breui apostolici; mentre però, oltre tutti li altri requisiti concorra anco à questo il consenso particolare dell' ordinario del luogo, quale si douerà esibire in scritto prima che si dispensi sopra tal distanza, e non altrimente.*

81 *Permettono ancora, che ritrouandosi diuerse confratrie di secolari antiche erette canonicamente, come di sopra in chiese regolari collegiate di dodeci Religiosi almeno, si possino confermare, seruata però in tutto il resto la forma data dalla medema constitutione. Et parimente, che essendo in vna città, ò terra più d'vna confraternità anticha dell' istesso nome, & instituto eretta canonicamente da Superiori regolari, si possino confermare secondo la sudetta forma, ma nell' instituire nuoue confraternità vogliono le Signorie loro illustrissime, che vna sola se ne possi fare in qualunque citta, terra, e luogo, eccettuando però la compagnia del Santissimo Sacramento, quale concedono, anzi desiderano, sia eretta in ogni chiesa parochiale, non ostante che si ci troui eretta prima qual si voglia altra compagnia ò confraternità.*

82 *Perche molti dubitano, se per la constitutione di Sua Beatitudine sopra le indulgenze concesse vltimamente alle persone religiose con reuocatione delle antiche, venghino riuocate anco le indulgenze concesse alle chiese regolari, & a quei, che le visiteranno, ancor che la constitutione comprendi chiaramente solo le persone regolari senza estendersi alle chiese loro, tuttauia la Congregatione per leuar ogni dubbio, dichiara, che le indulgenze concesse à quelli, che visiteranno le chiese de Regolari, stanno nella loro forza, & vigore, fin che la Santità sua farà altra deliberatione, e però si possino lasciare publicare, quando non osti altra cosa.*

Tutto questo è parso alla Congregatione di scriuere à V. S. acciò nelle occorrenze di cotesta chiesa sappia ciò, che passa in questo particolare, & lo faccia sapere ancora a Vescoui della sua Prouincia, & io pregherò a V. S. ogni bene. Di Roma alli 7. di Settembr. 1607. Di V. S. per seruirla. Il Cardinal Arigon Datario, &c.

83 Noto 28. quòd anno 1597. 14. Ianuar. exierunt à Congreg. Visitationis apostolicæ quædam declarationes ad instantiam Generalis Ordinis Minimorum, & pro dicto Ordine subscriptæ à Secretario Surbolongo.

84 Primum igitur dubium fuit. Quid faciendum quando aliquis Collega fuerit recusatus à Fratribus in visitatione? Et responderunt Illustrissimi DD. illius Congregat. *Quòd non debet admitti qualiscumque recusatio quia sunt quatuor iudices, & non vnus. Quòd si aliquis deposuerit contra Collegam Generalis, tunc poterit Generalis secretò recipere depositionem illam, & eam probatam, ac postea Congreg. Visitationis referre.*

85 Secundum. Quid faciendum, quando aliquis Collega fuerit in infirmitate detentus, vel aliàs iustè impeditus? Et responderunt. *Quòd tunc poterit, Generalis cum duobus Collegis visitationem facere; non tamen illam diffinire, alio inconsulto.*

86 Tertium. An visitationes conuentuum paruulorum possint remitti alicui ex Collegis? Et responderunt. *Quòd poterit mitti ad dictos conuentus visitandos aliquis ex Collegis cum alio quocumque socio; obseruabitur tamen vt non mittatur idem ad eosdem conuentus, qui anno præterito illos visitauerit.*

87 Quartum. Decretum Sacræ Congr. quo præcipitur, electum vno anno in aliquo officio etiam minori, sequenti anno non posse ad idem eligi, quomodò intelligendum? Et responderunt. *Debere intelligi in eodem conuentu tantum.*

88 Quintum. Quæritur, quomodò creandi sint Vicarij generales in Prouincijs remotis à Generali? Et responderunt. *Quòd in Curia non fiant Vicarij generales inconsulto Illustrissimo D. capite Sacræ Congregat. Visitationis. In Italia ipso Generali præsente, non debet fieri Vicarius generalis. In Gallia, & Hispania poterit facere quemcumque voluerit de assensu Collegarum.*

89 Sextum. An possit, seu debeat eligi vnus scriba pro tota Religionis visitatione? Et responderunt. *Quòd poterit eligi vnus scriba fidelis pro qualibet Prouincia, & si non reperiatur scriba, Collega eiusdem nationis.*

90 Septimum. An in casu necessitatis possint, qui vescuntur cibis paschalibus, extra claustra exire? Responderunt. *Quòd poterit Generalis, vel Prouincialis iarissime, & pro necessitate euidenti concedere facultatem exeundi, dummodò neque in itinere, neque extra conuentum vescantur cibis paschalibus.*

91 Octauum. Quomodò intelligatur interdicto de non interpretandis decretis Sanctissimi? Et responderunt. *Quòd non conuenit interpretari quò ad relaxationem, bene tamen quò ad reformationem, & arctiorem modum.*

92 Circa quæ decreta aduerte, quòd obseruanda sunt, cum sint facta à dicta Congreg. de mente Papæ. Et ego ea vidi authentica in Archiuio Patris Zelosi Romæ. Et nota bene septimum dubium positum nu. 90. Nam reddit omnino certam doctrinam, quam tradidi tom. 1. Relig. q. 4. ca. 8. Et illud, quod ibi dixi concl. 3. nimirum Superiores non comprehendi in dicto decreto, de non exeundo extra conuentum tempore infirmitatis, confirmo ex clem. 1. de regul. in qua puniuntur Monachi, & alij habentes administrationem, si grauent, vel fraudent ecclesias circa decimas, quia tamen ibi non nominatur Abbas, cum sinus in odiosis, non dicitur in ea constit. esse comprehensus. Ita Card. in dicta clem. n. 7. Gomes q. 4. ad regul. cancell. vers. Et in eadem ratione. Confirmo etiam. Quia stante statuto, quòd nullus cum Monialibus loquatur, adhuc potest quis cum Abbatissa loqui, nam nomine Monialium

lium in odiosis non venit Abbatissa, vt probat Diana to. 3. tract. 2. resolut. 48. notab. 3.

Caput Decimum, De addendis ad Constitutionem Pauli V.

1 NOto I. circa const. 5. Pauli V. quæ mandat Prælatis Regularium, vt nulli Religioso dignitates conferant ad instantiam alicuius personæ extra Ordinem existentis, quòd ista constitutio non comprehendit Definitores, nec Collegas Generalis, vel Prouincialis, nec alios Fratres subditos; loquitur enim expressè de Prælatis, & cum sit odiosa, & pœnalis, non est extendenda, sed potiùs restringenda, c. Pœnæ, de pœnit. d. 1. Quare dicti omnes poterunt absque metu has pœnas incurrendi, ad secularium instantiam alicui suffragari, seu etiam ad dictam instantiam apud Prælatos agere, vt alicui dignitates conferant (absit modò scientia, & dolus ex parte Prælati; nam tunc parum interest, an vi, vel dolo legem circumuenias.) Comprehendit tamen Correctores, si ad dictam instantiam dent alicui aliquam admoistrationem, V. G. curam possessionum, tenutarum, &c. vel officium Sacristæ, aut Procuratoris, &c. Nam isti casus expresse continentur in bulla.

2 Aduerte, quòd Prælatus, qui intuitu alicuius secularis amici daret alicui Religioso amico, seu consanguineo dicti secularis aliquod officium, non per hoc has pœnas incurreret. Nam concedere intuitu secularis, non est concedere ad instantiam, & requisitionem, vt vult bulla. Nam hæc verba denotant non vnam, sed tres, aut duas ad minus petitiones secularis, instanter, & affectuosè factas apud Prælatum. Nec similiter incurreret has pœnas Prælatus, qui roganti quidem seculari, sed non instanti, nec prementi, sed simpliciter petenti, & alioquin se remittenti morem gereret, dando aliquod officium Fratri. Nam is instare non dicitur, nec instanter requirere; Nec similiter incurreret Prælatus has pœnas, qui iam destinauerat aliquem ad aliquam dignitatem assumere, si ante assumptionem instetur à seculari pro eadem dignitate eidem Religioso tribuenda, & Prælatus dicto seculari instanti dicat, Tibi seruiam. Nam præfata dignitas nullo modo confertur ad secularis instantiam, cum iam fuerit animi destinatione collata, motu proprio superioris. V. G. & sumus in odiosis. Cauendum tamen in hoc scandalum, & verba illa, Tibi seruiam, possunt curialiter intelligi. Nec item incurreret Prælatus, qui instanter rogatus à seculari, vt officium Religioso daret, illud ei daret quidem, sed non principaliter propter preces seculares, sed propter dignitatem Religiosi, Et hic casus videtur expressus in cap. Tuam, de ætat. & qualit. Portel citand. num. 29. Nec similiter incurrit Prælatus, qui seculari dicenti, Talis Religiosus est meus amicus, esset bonus pro tali officio, morem gerit. Nam non dat officium seculari instanti, sed annuenti; annuere autem, & instare valde differunt. Nec similiter incurreret Prælatus, qui bona fide reciperet donatia ab aliquo seculari, qui medijs illis prætenderet fauere apud Prælatum alicui Religioso pro dignitatibus consequendis, si dictus Prælatus postea dicto Religioso aliquod officium intuitu dicti secularis conferret. Nam hic nulla intercedit instantia, nec munera sunt eo fine recepta, & dictum officium confertur potiùs intuitu dicti secularis, quàm ad instantiam ipsius. Si verò dictus Prælatus ea munera recipiat, conscius intentionis dantis, eoque fine recipiat, tunc puto, quòd has pœnas incurreret dignitatem conferens. Nam potentissimè instat, qui muneribus instat, etiam si nihil dicat; nam munera ipsa loquuntur, & sunt efficacissima media ad humanas mentes prosternendas. Nec similiter incurreret Prælatus has pœnas, si alicui nouitio ad instantiam secularis officium concedat. Quia nouitij non sunt Religiosi formaliter.

3 Sed quæres, an per personas existentes extra Ordinem, intelligantur Moniales eiusdem Ordinis, itaut Prælatus conferens dignitates alicui Religioso ad instantiam alicuius Monialis, has penas incurrat. R. quòd non, quicquid dicat Portel in addit. ad dub. regul. ver. Officia Ordinis, num. 18. Nam, cum simus in odiosis, nomen illud, Ordinis, latè interpretandum est, prout comprehendit non solùm viros, sed etiam mulieres, atque ita noceat minus quàm possit. Et verè Moniales nostræ V. G. non possunt dici esse extra Ordinem nostrum, cum sub eodem capite, & Regula, data proportione, militent. Et propter eamdem rationem puto, non incurrere Prelatum has pœnas, qui daret aliquam dignitatem alicui Moniali ad instantiam alicuius secularis. Nam de natura legis pœnalis est, vt non extendatur extra casum expressum, leg. Factum suum cuique, §. in pœnalibus, ff. de regul. iuris, reg. 49. In pœnis, de regul. iur. in 6. & in pœnis masculinum non comprehendit fœmininum. Et aduerte, quòd eadem lex sub diuersis respectibus potest latè interpretari, & strictè. Quia potest habere vnum respectum fauorabilem, & alium odiosum, vt probat Bald. in leg. Venia, C. de in ius vocand. Chokier de conseru. ecclesf. q. 2. num. 4. Sic in casu nostro dixi, quòd hæc lex, quam habemus præ manibus, extenditur ad Moniales, ad excusandum Prælatum ab incurrendis his pœnis, qui ad Monialium instantiam officia largiretur alicui. Quia Monialium comprehensio in hoc casu fauorabilis est, & in fauorabilibus masculinum comprehendit fœmininum. Tuschus lit. M. concl. 101. num. 1. Dixi etiam, quòd non extenditur ad Moniales, ad excusandum Prælatum à dictis pœnis, qui ad instantiam secularis Moniali dignitatem tribueret. Quia Monialium comprehensio in hoc casu odiosa est, & in odiosis masculinum non comprehendit fœmininum. Tuschus cit. n. 9. Vide Decium in leg. Fœminæ, §. quod masculinum, n. 16. ff. de reg. iur.

4 Quæres etiam, An Prælatus, qui largiretur dignitatem alicui Religioso ad instantiam alicuius Episcopi eiusdem Religionis, his pœnis teneretur. R. non teneri, quicquid dicat Portel loc. cit nam Religiosus factus Episcopus non potest dici esse extra Religionem. Quia tenetur eiusdem Religionis habitum, saltem, quo ad colorem, gestare, & essentialia Religionis, & obseruantias regulares, quæ non impediunt statum episcopalem, seruare, vt probani tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 10. §. vnico; atque ita in effectu, & essentialiter est Religiosus talis Religionis, & sic etiam nominatur communiter. Quare, cum simus in odiosis, non potest dici esse extra Religionem.

5 Quæres etiam, An Protector Ordinis possit dici persona extra Ordinem, ad effectum, vt has pœnas incurrat Prælatus, ad illius instantiam dignitatem conferens alicui Religioso. R. Si literas inspicio Gregor. XI. & Sixti IV. de auctoritate Protectorum, quas ad literam refero tom. 1. Relig. q. 1. cap. 18. §. 3. officium Protectoris esse inuenio, Religiones in omnibus incidentibus casibus protegere, atque defendere, omnem iniuriam ab eis propulsare, quòd hæ in aliquo non lædantur, curare, sed potius suo opportuno defensionis clypeo protegere. Hæc sunt protectoris officia secundùm mentem Pontificum Greg. XI. Sixti IV. & refert Platus de offic. Cardinal. ca. 33. ipsissimis verbis hæc dixisse Alexandrum IV. Matthæo Rubeo Cardinali, quando in Protectorem Minoribus destinauit. Quæ eadem mandauit Protectorib. Sixtus IV. afferens pro motiuo hæc verba. *Vt igitur de cætero Fratrum negotia, & causæ non alibi, neque per alios, quàm in ipso Ordine, & ipsius Prælatos tractentur, &c.* Ex quibus verbis constat clarè, quòd Protector est extra Ordinem, & sic Generalis ad instantiam Protectoris dignitatem conferens has pœnas incurreret. Sed quia video, Protectores maiorem auctoritatem vsurpare, quàm illis per istas constitutiones liceat, maiorem facultatem habere suspicor. Quis enim credat, tantos viros in detrimentum animarum

suarum

suarum contra tot Pontificum obedientiam, velle manus apponere, vbi non liceat? Quare dicendum videtur, quòd Prælatus conferens dignitatem, & officia ad instantiam Protectoris dictas pœnas non incurrat. Addita præsertim const. Pauli V. de auctorit. Protectoris, quam loc. cit. Religiosi affero. Videatur Homob. to. 2. exam. tract. 9. cap. 5. quæst. 10. tit. Confessarij in præsenti casu, &c. Addito etiam decreto Gregor. XIII. de recursu ad Protectores habendo. Et multò minus potest dici persona extra Ordinem Summus Pontifex, cum ipse sit omnium Religionum Generalissimus. Vnde si quis procuret per aliquem ipsius familiarem sibi per Papam dari aliquam dignitatem, Prouincialatum V. G. nullo modo tenebitur his pœnis.

6 Aduerte, quòd Prælatus dans aliquod officium, vel dignitatem extra Ordinem, puta si concedat alicui Episcopo in Vicarium aliquem Fratrem, si alicui munus Inquisitoris tribuat, si prouideat aliquem in Parochum ad instantiam secularis, non incurrit has penas. Quia Papa solùm prohibet dari officia eiusdem Religionis. Nec item puto incurrere, qui ad instantiam secularis aliquem ad dignitatem canonicè electum confirmaret; nam eligere, & confirmare sunt omnino diuersa, & à diuersis non fit illatio, præsertim in odiosis.

7 Quæres. Rogauit instanter quidam sæcularis Prælatum, vt daret aliquod officium cuidam Religioso ad ipsiusmet Religiosi instantiam, & Prælatus annuit, quas pœnas incurrit. ℞. 1. incurrere pœnam inobedientiæ, & excommunicationis ipso facto, quæ tamen nulli est reseruata, nec est priuatus officio, quia non dicit Papa. Deinde quia Religiosi, qui per conquisitos secularium fauores procurant dignitates obtinere, sunt inobedientes, & ipso facto excommunicati, ac perpetuò inhabiles ad illa, & similia, ac etiam maiora officia cõsequenda, vt constitutio ipsa ijsdem verbis declarat, peccauit omnino mortaliter, & incurrit pœnas contra eligentes inhabilem. Quòd si de his constet in foro fori, tenetur Prælatus eum sic electum priuare, vel vt renunciet curare, nec aliter absolui potest. Nam cum illa electio fuerit, nulla tum propter excommunicationem, tum propter inhabilitatem, nec possit Prælatus supradictam inhabilitatem dispensare, vt dixi tomo 1. priuileg. in const. 6. Iulij II. nu. 25. si nolit errorem commissum emendare, & Papæ constitutioni obedire, ac bono communi prouidere, non potest esse dispositus ad recipiendum sacramentum pœnitentiæ. Si verò de his non constet in foro fori, sed tantum in foro conscientiæ, aliqui, quos refero loc. cit. nu. 23. putant, quòd iste sic electus tenetur renunciare, vel remedium à Papa quærere, & quòd super illa inhabilitate non potest Prælatus dispensare. Ego tamen loc. cit. n. 24. dixi, istam pęnam in conscientia non incurri, & dato, quòd incurratur, potest per Generalem Ordinis, vel per deputatum ab ipso abstergi.

8 Noto 2. quòd subditi prohibentur non solùm procurare fauores pro obtinendis dignitatibus, sed etiam prohibentur eos acceptare, etiamsi sponte offerantur. Et quia efficaciùs mouent munera, quàm verba, ideo prohibentur etiam procurare muneribus. Et aduerte, quòd dictæ pœnæ sunt inflictæ contra subditos sibi dictos fauores procurantes: vnde si procurent pro alijs Fratribus, eas non incurrunt; sumus enim in pœnalibus, in quibus non est facienda extensio, & ita dicit Portel. in addit. ad dub. regul. verb. Officia Ordin. n. 35. Incurrit tamen, qui seculari offerenti se rogare Prælatum, vt ipsi dignitatem conferat, non respondet, sed tacet nam tunc, cum de illius seruitio agatur, intrat regula 43. de regul. iuris in 6. Qui tacet, consentire videtur. Non verò incurrit, qui bona fide recipit dignitatem sibi à seculari procuratam, si id ignorabat, nec tenetur eam renunciare; quia id in hac constit. non habetur. Imò, si seculari offerenti fauores Religiosus omnino, & ex corde recuset, ipse tamen secularis fauere non desinat, & impetret, putat Portel num. 37. quòd dictus Religiosus dignitatem sibi collatam absque peccato recipere potest; quia ipse nihil fecit pro ea recipienda, imò oblatos fauores secundùm mentem Papæ recusauit, nec munera obtulit: vnde non apparet, quare recipere non possit.

9 Circa munera aduerte, quòd ea debent dari seculari, ad effectum impetrandi dignitates pro aliquo, vt patet ex verbis dictæ const. vnde si dicta munera det Religiosus Prælato, ad hoc vt ei aliquam dignitatem conferat, his pœnis non tenebitur, poterit tamen teneri alijs, & grauioribus. Item munera sufficientia ad has pœnas incurrendas, non debent esse munuscula nullius momenti, quorum materia non sit peccatum mortale, sed talis qualitatis, quæ de se valeant inducere donatarium ad procurandum dictos fauores, & quorum materia sit mortalis. Vnde licèt munuscula dentur intentione mouendi ad procurandum officia, etiamsi in hoc peccetur mortaliter, si tamen materia externa non est mortalis, & grauis, non est capax excommunicationis. Nam ecclesia actum solùm externum in hoc considerat. Aduerte etiam, quòd dare munera pro obtinenda confirmatione iniustè denegata, non est contra dictam constit. nam, vt dictum est, aliud est eligi, & aliud confirmari.

10 Tandem pro explicatione huius const. vide quæ dico to. 1. Religiosi, q. 2. c. 2. §. 11. vbi eam etiam retuli. Et aduerte, quòd non obstante decreto Clemẽtis VIII. quod refero to. 2. priuil. in const. 10. Vrbani VIII. §. 52. licitum erat Religiosis procurare suffragia pro personis dignis, & benemeritis; quod etiam docent D. Thomas 2. 2. q. 100. ar. 5. ad 3. Gloss. in cap. Tuam, verb. Nullam prorsus, de ætate, & qualit. Petrus de Baysio in directt. elect. p. 1. cap. 6. n. 16. Vtrum autem liceat procurare pro se, dixi tom. 2. Religiosi, q. 1. cap. 6. num. 11. Et demum nota, quòd viri grauissimi censent, istam constitutionem non obligare in conscientia, quia non fuit recepta; & quidem eam video non obseruari à viris pijs, & pariter doctis.

11 Noto 3. circa const. 6. Pauli V. in qua prohibentur Fratres tertij Ordinis S. Francisci nationis Hispaniæ deferre habitum nostri coloris, quòd postquam obtentum fuit dictum diploma apostolicum, reclamauerunt adhuc dicti Tertiarij, sub prætextu, quòd non fuerant auditi, sed passi sunt repulsam, vt patet ex literis sacræ Congreg. Regul. ad Archiepiscopum Damascenum Nuncium pro Sanctissimo apud Regem Catholicum, datis 4. Aprilis 1607. Sed institerunt ita importunè, vt infastiditus Papa concesserit, vt denuo audirentur, vt patet ex literis datis ab eadem Congregat. idem Hispaniarum Nuncio die 25. Maij anno 1607. Sed cum nihil probassent, demum statutum fuit ab eadem sacra Congr. vt dicti Tertiarij habitum coloris nostri deponerent infra sex menses, vt patet ex eiusdem Congr. decreto facto die 19. Septembris 1607. subscripto Antonius Cardinalis Saulus. Cum autem dicti Tertiarij distulissent exequi Cong. mandata, tandem ordinatum est Nuncio Hispaniarum, vt ad obediendum eos compelleret, cogeretque dictum habitum intra terminum quatuor mensium deponere, vt patet ex literis dictæ Congreg. datis die 6. Augusti 1608. subscriptis a Cardinali Gallo. Quæ omnia cum multis alijs ad hoc negotium pertinentibus asseruantur in Archiuio nostro Romano apud Patrem Zelosum. Sic autem coacti obedierunt, & ab illo tempore vsque ad hoc tempus anni 1634. quo hæc scribo, nos ampliùs non molestauere.

12 Et aduerte, quòd non sine quare tantùm litigauit Religio nostra, vt dicti Tertiarij habitum coloris nostri deponerent; nam habitum talis coloris gestare, maximam æstimat prærogatiuam: Cum habitus Christi vestis, nimirum inconsutilis, quæ è cælo fuit apportata, sit coloris dicti nostri habitus, vt ego proprijs oculis vidi Romæ anno 1628. die 18. Ianuarij in ecclesia S. Praxedis, in qua habitant Monachi de Valle vmbrosa. Cum enim iuissem ad videndum reliquias asseruatas in ea Ecclesia, D. Ascanius Tambutinus Prior dictæ

ecclesiæ

ecclesiæ pro sua benignitate voluit eas ipsemet mihi ostendere, cumque ad reliquiam vestis inconsutilis deuenisset, & ego mysteria potiùs, quàm colorem, aspicerem, dixit mihi dictus R.D. Vide Pater, quòd color vestis inconsutilis est coloris vestri habitus. Et ita in facto quam bene apertis oculis vidi. Et potest esse, quòd Sanctissimus Pater noster talem colorem assumere voluerit, vt imitatio habitus externi denotaret imitationem charitatis internæ, qua semper Christo fuit vnitus, & nos commonefaceret, ne latum vnguem à vestigijs Christi discederemus. Sed de hoc colore, quòd B. Virgo, & Apostoli eo semper vsi sint, dicam pleniùs in commentarijs super Regulam Minimorum, cap. 1.

13 Noto IV. quòd in eadem constit. 6. Pauli V. nu. 13. dicebam, quòd qui iuuenis relaxate vixit, si senior factus resipiscat, potest ad dignitates eligi. Sed pone, quòd concurrat cum aliquo, qui semper bonus fuit, quisnam eorum erit præferendus? Aliqui dicunt, quòd qui fuit aliquando malus. Gloss. in cap. Fidelior, d. 50. Roman. singul. 534. Abbas in c. Dudum, el. 2. de elect. Io. de Selua de benef. p. 3. q. 7. num. 18. Et ratio est, quia scit compati infirmitatibus subditorum, c. Considerandum, d. 50. & infirmus fortior resurgit, cap. Potes, de pœnit. d. 1. Lambert. de iur. patron. lib. 2. p. 3. q. 5. art. 14. num. 4. distinguit; nam ad Prælatiam habentem curam animarum, censet cum dicta opinione eligendum esse, qui peccauit; si autem Prælatura curam animarum non habeat, ad illam eligendus est, qui semper fuit bonus; quia hic est simpliciter dignior. Sed ego absolutè censui illic, eo nu. 13. quòd ille est præferendus, qui numquam peccauit, nam alioquin prodesset peccatori malitia sua, & fluctuaret illa propositio, quòd Dignior semper est eligendus. Atque ita docet Archid. in cap. Nos consuetudinem, d. 12. n. 2. & habetur expressè in cap. Quid poterit, & c. Statuimus, & cap. Ne emeritis, d. 61.

14 Aduerte autem, quòd quatuor sunt, quæ in Religionibus faciunt vnum Religiosum maiorem, & digniorem altero. 1 est maior virtutum abundantia. Secundum maior numerus amicorum; hic enim maximas supponit virtutes, maiorem dulcedinem, & affabilitatem. Tertium maiores gradus obtenti, hi enim etiam virtutem maiorem ostendunt. Quartum est nobilitas generis cum virtute coniuncta, c. De multa, de præb. §. fin. Et si cupis scire nobilitatis signa, adi Io. de Selua de benef. p. 2. q. 7. à n. 28. vbi quinque numerat, nimirum liberalitatem, mansuetudinem, vtilitatem, magnanimitatem, & gratitudinem.

15 Noto 5. quòd in const. 7. Pauli V. à nu. 1. probaui, quòd tempore capituli generalis Corrector SS. Trinitatis de Vrbe non poterat præcedere Prouinciales ibi commorantes pro celebratione dicti capituli. Et rationibus ad hoc ibi adductis addendum est. Primò, quod Prouinciales habent maiorem potestatem, administrationem, & iurisdictionem, quam Corrector SS. Trinitatis. Ergo huic præferri debent. Consequentia probatur argum. cap. Ad hæc, de offic. Archidiac. Et pluribus auctoribus adductis, id probat Contelorius de præcedentia, num. 14. Secundò, quia tempore dicti capituli, Generalis facit vnum corpus cum capitulo generali, cuius corporis ipse est caput, & Prouinciales, ac Commissi sunt membra, cap. Nouit, de his, quæ fiunt à Prælato, Gloss. in cap. Irrefragabili, verb. Per capitulum, de offic. Ordin. Monachus in cap. Romana, de senten. excommun. in 6. nu. 9. Gloss. in cap. Statutum, verb. Collegiatis, de elect. in 6. Sed est inconueniens, & contra ordinem naturalem, quod membra disiungantur à capite, cap. 1. d. 12. Ergo nec iure legali, nec naturali inter Generalem; & Prouinciales, ac Commissos tempore capituli generalis debet inseri quisquam alius. Ita Grat. tom. 1. discept. forens. c. 111. à num. 1. qui hanc rationem multis probat, presertim num. 5. exemplo Regis, qui licèt tam in suo regno, quam extra præcedat Cardinales, tamen in consistorio, & capella papali id illi non conceditur: nam quælibet communitas est dignior, quàm persona particularis, c. Statutum, de elect. in 6. Vnde licèt Abbas præcedat omnes Canonicos etiam cathedralis ecclesiæ, quando singuli incedunt, minimè tamen eos præcedit, quando collegialiter procedunt, nec in alijs actibus, in quibus cathedralem ecclesiam repræsentant, vt probat multis Tamburin. de iure Abbatum, to. 1. disp. 25. q. 2. nu. 10. allegans pro hoc dicto Dominicum de S. Geminiano, Felinum, Decium, Cassanæum, Ripam, Seluam, qui possunt videri apud ipsum, & subdit hanc esse opinionem communem, & in praxi ita obseruari, & idem docet Barbos. de offic. Parochi, p. 1. c. 9. nu. 6. & num. 7. affert declarationem sacræ Congreg. Rituum, in qua deciditur, capitulum ecclesię cathedralis habere præcedentiam supra Parochum.

16 Addendum etiam, quia licèt quis sit absens à sua diœcesi, si sit tamen Romæ, quæ est communis patria, præsens esse dicitur, leg. Necnon, §. Si cum in prouincia, ff. ex quibus causis maiores, vbi id notat Bartol. ita Gonzalez ad reg. 8. cancell. gloss. 43. num. 9. Quòd verò Roma sit communis patria, & in ea nullus sit extraneus, habetur in leg. Roma communis patria nostra, ff. ad municip & leg. 4. ff. excus. tut. Vnde Cassiod. lib. 1. var. epist. 39. *Nulli, ait, sit ingrata Roma, quæ dici non potest aliena*. Et Sidonius Apollinaris, vt refert Addit. ad dictum locum Cassiod. *In ea, ait totius orbis ciuitate vnica solos barbaros, ac seruos peregrinari*. Et Callistratus in leg. Relegatus, ff. de interd. & releg. ait, quòd relegatus non potest Romæ commorari; quia omnium est patria. Quare ergo Roma omnibus dulcis, & benigna, Prouincialibus, ac Commissis Minimorum capituli generalis tempore in conuentu SS. Trinitatis debet esse ingrata, & quare illi soli, tanquam barbari, & serui, debent in ea peregrinari? Quòd peregrinentur, patet; nam in proprijs Prouincijs suo loco sedent, hic non.

17 Adde etiam, quod Fratres Prædicatores 3. p. suarum const. cap. 19. de potest. & offic. Prouincialis, habent hoc statutum. *Potestas, siue iurisdictio Prouincialium non se extendit vltra limites suæ Prouinciæ, etiamsi, dum actu Prouinciales sunt, locum habeant supra Priores alienarum Prouinciarum in choro, processionibus, & etiam in refectorio, dummodo tamen nolam non pulsent*. Ex quo apparet, quòd si omni tempore debent Prouinciales præcedere Correctores, multò magis tempore capituli generalis, quo sunt in propria iurisdictione.

18 Neque possunt Patres Galli in hoc se consuetudine tueri. Nam, præterquam quòd nulla talis consuetudo est, cum semper sit reclamatum, & possessio per prescriptionem acquisita debet esse pacifica, non violenta; cap. Cum personæ de priu. in 6. & facit cap. Licet, de priu. eod. libro, & c. Eum, qui, de præb. in 6. & cap. Legimus, 16. q. 1. vide Paris. cons. 96. volum. 4. nihilominus, etiamsi esset, & esset præscripta, non valeret; quia est contraria omni iuri. Primùm diuino, vt colligitur ex c. Ad hoc, d. 89. deinde iuri, & ordini naturali, vt colligitur ex cap. Est ordo, 33. q. 5. Item iuri canonico, c. Statuimus, d. 61. c. Statuimus, de maior. & obed. c. Cum olim, de consuet. Item ciuili, leg. Vt gradatim, ff. de mun. & hon. & leg. 1. ff. de albo scrib. leg. Ex agentibus. Cod. de princ. agen. in reb. lib. 12. leg. Quoties, Cod. vbi Senator, vel Clariss. Ergo est imperscriptibilis, & potiùs, si adesset, esset dicenda pestis, quàm consuetudo iuxta ea, quæ habentur in casu simili, cap. Ad nostram, de prob. vbi Gloss. verb. Omni iuri. Adde etiam, quòd consuetudo contra honestatem non valet, cap. Cum decorem, de vita, & honest. Clericor. Sicut enim lex debet esse honesta; cap. Erit autem, d. 4. ita, & multò magis, consuetudo; Sed hæc consuetudo si adesset, esset contra rationem, vt constat ex dictis, & quod ratione caret, extirpari debet, c. Chorepiscopi, d. 68. fine: ergo talis consuetudo, si adesset, extirpanda esset. Et potiùs deberet dici corruptela; quia est contra primum gradum humilitatis, qui est deferre maiori, & non se præferre æquali, vt notat Gloss. in clem. 1. de relig. dom. verb. Humilitatis. Ita Panor. to. 1. consil. consil. 21. nu. 4. Videatur Riccius

1. p. pra-

1.p.praxis,deciſ.578.nu.4. Adde,quòd non poteſt fieri lex, quæ præcipiat, Correctorem præcedere Prouinciales: Quia ratio naturalis auctoritate legis immutari non poteſt,leg.2.ff.de vſufruct. ear. rer. quæ vſu conſumun. Philipp.Decius in rubric. de appell. nu.7. Immò addo, quòd neque per pactum expreſſum, & conſenſum explicitum poteſt fieri ſtatutum, quo Prouincialis poſtponatur dicto Correctori. Nam quicquid per conſuetudinem induci non poteſt,id neque per pactum,& conſenſum expreſſum firmatur. Valet quippe argumentum à conſuetudine ad pactum ſaltem negatiuè, vt dicunt DD. in leg. Non impoſſibile, ff. de pactis, & probat Barboſ.in locis commun.argumentorum,loco 25.n.1. ſed ordines, & gradus dignitatum inducti ſunt fauore publico ad ſocietatem humanam in pace, & concordia ſeruandam, cap. Licèt nonnunquam, d. 45. neque enim vniuerſitas alia ratione ſubſiſteret, niſi eam ſeruaret huiuſmodi magnus differentię ordo;cum vnaquæque creatura haud in vna,eademque qualitate gubernari, vel viuere queat, ſicuti cæleſtium militiarum exemplar nos inſtruit. Quia enim ſunt Angeli, sũt Archangeli,liquet,quòd non ſint æquales,ſed differant alter ab altero poteſtate,& ordine,cap.vltim.d.89. Nemo autem poteſt fauori ſuo renunciare,quando ob publicam vtilitatem eſt introductus,leg. Ius publicum. ff. de pactis;leg.2. §. Sed quia veremur, Cod. de iureiur. prop.calum.Imò addo,quòd neque Papa poteſt id pręcipere, cum ſit contra legem diuinam, & humanam, quod minor præcedat maiorem. Poſſet quidem Papa dictum Correctorem in Prouincialem conſtituere, & ſic facere, vt præcederet. At quòd manens Corrector præcedat,facere non poteſt. Neq, obſtat, quod dicunt DD.in leg. Vnicuique,Cod.de prox.ſacr.ſcrin.libr. 12. ſcilicet, quod poteſt Princeps ex cauſa præferre poſteriorem priori;nam intelligitur intra eandem ſpeciem, V. G. poteſt Papa ob benemerita in Sedem Apoſtolicam facere, vt Epiſcopus poſtremò creatus præcedat creatum priùs, vt ſe explicant clarè DD. in dicta lege, & in facto præcedentia ſuper omnes Mendicantes conceſſa eſt Prædicatoribus,cum tamen Carmelitæ,& Auguſtiniani prætendant eſſe illis antiquiores:at facere non poteſt,vt Parochus præcedat Epiſcopum, quia ſunt diuerſæ dignitates ſpecie, vt ſunt Corrector, & Prouincialis. Vnde Sacra Congregat. Rituum in Tropien.17.Iunij 1606.declarauit abuſum eſſe, vt Canonicus Diaconus, vel Subdiaconus præferatur Canonico præsbytero Moderniori, vt refert Barboſ. in Collect. bull. verbo, abuſus, num. 1.

19 Sed contra hanc reſolutionem poteſt obijci. Quòd maior debet cedere minori, dum eſt in domo minoris,vt docent Penna in leg.Nihil,Codic. de Palatinis ſacr.larg.libro 12.Gonzalez ad reg. 8.cãcell. gloſſ. 6.num. 107. vbi alios citat, & num. 104. ait, quòd Rector intra propriam eccleſiam debet pręcedere omnes alios maiores,& ſuperiores in dicendis miſſis ſolennibus,alijſque quibuſcumque pręeminentijs concernentibus ipſius Rectoris officium,& num.105. citat quandam deciſ.Rotæ Romanæ,in qua fuit reſolutum,quòd Rector in ſua propria Eccleſia erat præferendus Decano,& omnibus capitularibus collegiatæ ad eamdem eccleſiam proceſſionaliter certis diebus procedentibus. Sed R. quòd maior debet cedere minori, quando eſt in minoris domo, quò ad ea, quæ ad iuriſdictionem,& gubernium dictæ domus ſpectant. Et ſimiliter minor debet præcedere maiores in concernentibus ipſius minoris officium, vt probat Grat. tom.1. diſcep. for.cap.111.num.41. Ex hoc tamen non ſequitur, quod eos debeat præcedere in proceſſionibus,& locis publicis. Et licèt hoc videatur probare dicta reſolutio Rotæ, tamen non probat; quia non dicit, quòd Rector debeat præcedere Epiſcopum, ſed Decanum, & Archidiaconum, quæ ſunt dignitates minores. At noſtri Prouinciales æquiparantur Epiſcopis, & Correctores Rectoribus. Linquo, quòd in capitulo generali Prouinciales ſunt in propria domo, vnde omnino ceſſant dicta in contrarium.

20 Poſt hęc ſcripta inueni Iſnardum noſtrum conſil. 12.contendentem,dictum Correctorem debere omnino præcedere Prouinciales tempore capituli generalis, quod etiam conſequenter eſſet dicendum de Correctore S. Andreæ de Fratris, ſi in illo conuentu celebraretur capitulum generale;quia eadem gaudet præeminentia,vt fuit decretum in capitulo Auenion.2.nu. nu.11. Et ſimiliter idem dicendum eſſet de Correctore S.Franciſci de Paula,ſi in eo celebraretur generale capitulum; non eſt enim, cur minoris debeat eſſe entitatis,aut præeminentiæ,quàm alij conuentus Vrbis,licèt hoc nondum ſit in capitulo generali ſtatutum.

21 Duo fundamenta affert Iſnardus, quæ me non attigiſſe aſſerit.Primum eſt,quòd Corrector SS. Trinitatis habet iuriſdictionem Prouincialis. Secundum, quòd in liſta Fratrum Gallicæ nationis, quæ data fuit Cardinali Senogalléſi in primo capitulo generali Romæ celebrato Corrector dicti conuentus primus omnium poſitus eſt,etiam antè Prouincialem Turoniæ. Et ratio ordinis ſcripturæ attendi debet, leg. Si ſeruus communis,§.penul.ff.de ſtipul.ſeru.leg.Quoties, ff. de vſufructu,Bald.in leg.Qui duas,dę excuſ.tut. Quòd ego hæc fundamenta non attigerim, verum eſt; nam nihil penitus probant,vt conſtabit ex dicendis.

22 Ad I.igitur,quòd dictus Corrector habeat iuriſdictionem Prouincialis,eſt ſine vlla difficultate falſum, gratis omnino, & ſine vllo fundamento,etiam colorato, dictum, vt falſa ſunt omnino ea, quibus id probat. In primis enim falſiſſimum eſt,quòd dictus Corrector nouitios ad Religionem recipiat, vt conſtat ex declaratione ſacræ Congregationis, quam hic infra aſſero, Secundò probat, quod habeat iuriſdictionem Prouincialis: quia intereſt capitulis generalibus, quæ in ſuo celebrantur conuentu. At ego duobus interſui capitulis generalibus Romæ celebratis in dicto conuentu,nimirum ſexto, & ſeptimo, & nunquam vidi Correctorem illius pręfatis capitulis intereſſe,niſi fortè velimus dicere,quòd intereſt in conuentu cum capitulantibus, quòd eſt ridiculum;nam ſic Correctores aliorum conuentuum,in quibus dictum capitulum celebratur, etiã interſunt in conuentu,& multi alij Fratres, etiam Oblati,interſunt in conuentibus, in quibus generale capitulum celebratur. Si velit Iſnardus dicere, quòd dictus Corrector intereſt in capitulis generalibus,quæ in ſuo celebrantur conuentu, legitimè præcedendo Prouinciales in refectorio, eum reprehenſione dignum iudicabunt noſtri Logici, cum afferat pro fundamento id, quod eſt in quæſtione. Tertiò ait, quòd dictus Corrector habet iuriſdictionem Prouincialis, quia mittit Fratres, ad ordinem presbyteratus,quod ſolis Prouincialibus competit,per Correctorium,nu.77. & 78. quo autem fundamento mittat,non dicit Quare eſt dictum omnino gratis, nec id ſibi præfati Correctores vſurpãt ſine licentia Patris Generalis; cum ſit omnino contra Regulam locis cit.nec iure noſtro inuenitur hoc dictis Correctoribus aliquo loco conceſſum. Quartò ait, quòd dictus Corrector approbat Confeſſores. Sed hoc eſt omnino commentitium, nec illud vſurpant dicti Correctores abſque licentia Generalis, nec inuenio, quo iure id poſſint facere, cum ſit contrà Regulam in Correctorio,nu.85. Quintò ait,quòd dictus Corrector eligitur in die S.Michaelis, vt Prouinciales, & hoc eſt verum,ſed fit,quia,cum ſit ſoli Generali ſubiectus,non poſſunt in eo ſeruari ſtatuta, quæ ſeruantur in alijs electionibus Correctorum,qui habent Prouinciales; nam in his fiunt ſingulis annis capitula definitoria, quæ de Correctoribus in ſingulis conuentibus iam per Fratres electis definiunt, an electiones ſint canonicæ, &c. quod cum non poſſit fieri de Correctoribus Vrbis, non eſt mirum,ſi horum electiones à ſolis Generalibus definiantur,ideſt confirmentur,aut reprobentur. Sextò denique ait, quod electio Correctoris SS. Trinitatis ſtatim,ac facta eſt,publicatur,& Corrector ſuum exercet officium. Et hoc eſt verum,quia illa electio non poteſt

test mitti ad capitulum definitorum, quod nullum habent supra se conuentus Romani, & Corrector statim suum exequitur officium, ne conuentus sine capite remaneat, approbante consuetudine, iuxta ea, quæ dico, to.2. Religiosi Prælati, q.1.c.4.§.4.n.93. Ex his ergo apparet, quàm debile sit fundamentum, super quo precipuè totam suam stabiliri putat machinam Isnardus ad meam doctrinam exossandam. Cum igitur prædicta omnia sint, vt dixi, conuincitur, quod tam Correctores SS.Trinitatis, quàm S.Andreę de Fratris, & S.Francisci non sunt Prouinciales, nec habent auctoritatem, nec iurisdictionem Prouincialium, & eum non entis nullæ sint qualitates, leg. Eius qui in prouincia, versu Quoniam, ff. si certum pet. l.2. ff. de vsufruct. leg.4.§. Cõdemnatum, ff de re iud. cap. Ad dissoluendum, de sponsal. iuncta Gloss. ver. Legitimè; non debet dictus Corrector, qui non est Prouincialis, Prouinciales præcedere. Verum quidem est, quod dixi tom.2. nostr. priuileg. in constit.7. Pauli V. num.19. præfatos Correctores habere auctoritatem quasi prouincialem, quia eliguntur in die S. Michaelis, & statim electi publicantur, & exequuntur officium, & nouitios de Generalis licentia recipiunt ad habitum, quod alijs Correctoribus non contingit. At particula, Quasi, ex sua natura denotat impropriietatem, fictionem, & diminutionem, vt probat, multis iuribus, & DD. allegatis Barbosa de dict. dict.261. num.2. quæ non solùm præeminentiam supra Prouinciales, sed subiectionem quo ad ius honorificum denotant.

23 Ad secundum respondeo, quod in primo capitulo generali Ordinis nostri Romæ celebrato anno 1507. Cardinalis Senogallensis in eo Præsidens mandauit P.F. Bernardino de Cropulato, vt illi daret listam omnium Fratrum congregatorum pro celebratione capituli generalis, vt patet ex num. 3. præfati capituli, vbi etiam illi tradidit modum præfatam listam conscribendi, nimirum quòd in prima parte listæ ponerentur Itali, in secunda Hispani, in tertia Galli, in quarta Boemi. In capite igitur illius listæ ponitur Frater Paulus Prouincialis Calabriæ. In capite verò secundæ partis listæ ponitur Frater Franciscus Binetus Corrector SS. Trinitatis, post eum immediatè F. Ludouicus Lustrani eius discretus. In primis certissimum mihi est, quòd hęc lista nullum cuique capitulantium tribuebat ius præeminentiæ, licèt enim eam scribi mandauerit Cardinalis Præsidens, præsente P. F. Bernardino de Cropulato, non per hoc tamen tribuit illi auctoritatem loca capitularibus assignandi, vt patet; quia, vt infra dicemus, loca prædicta fuerunt singulis capitularibus per Cardinalem ipsum assignata, nullo habito respectu ad hanc listam. Deinde quando quis vellet contendere, quòd hæc lista ius præeminentiæ tribuebat, primum locum in hac lista habuit Prouincialis Calabriæ, non Corrector SS. Trinitatis. Quòd si replicetur, ideo primum locum datum fuisse Prouinciali Calabriæ, quia Italus erat, & Itali iussi sunt poni in prima parte listæ, Respõdeo, quòd ex hoc conuincitur, illam listam fuisse solùm exemplarem, non iuridicam; vnde nihil probat pro præeminentia Correctoris SS. Trinitatis. Tertiò, si illa lista probaret intentum aduersariorum, probaret etiam, quòd Discretus Correctoris SS. Trinitatis deberet præcedere Prouinciales: Positus est enim etiam ipse antè Prouincialem Turoniæ. Quartò igitur restat, quòd cum ex illa lista nihil quò ad hoc punctum probetur, standum sit determinationi factæ ab eodem Cardinali in sequentibus, vbi nu.9. dicitur. Deinde exclusis nouitijs, separari fecit in sedendo Fratres Italicos ab Vltramontanis; deinde Sacerdotes, & Clericos Italicos à non Sacerdotibus, & Clericis ipsius nationis; deinde fecit eos sedere secundum ordinem suæ professionis, &c. ponendo Prouinciales singularum Prouinciarum semper in primo loco, deinde Prouincialium Discretos. & post illos Correctores locales, &c. Et paucis interpositis, ait. *Et in futurum declarant, sic debere eos sedere in Choro, & in mensa, &c. Et in omnibus capitulis dictæ Religionis, tam generalibus, quam prouincialibus, & localibus, præcedent Vigiles, post eos Prouinciales, deinde alij Correctores locales.* Et concluditur dicto num.9. hoc pacto. *Quem ordinem sedendi, & dandi vocem Vicarius generalis, & omnes in capitulo, nemine discrepante, acceptauerunt.* Et num.11. declarauit idem Cardinalis Præsidens, *quòd in dando vocem, & in sedendo tam in ecclesia, quàm in capitulo, & refectorio Vigiles, & Correctores prouinciales, & Discreti Prouincialium, & Socij Correctorum prouincialium sequantur ordinem Prouinciarum suprascriptum. Itaque primus in dando vocem sit Vigil de Prouincia Calabriæ, post eum Corrector prouincialis illius Prouinciæ, &c.* Constat ergo ex dictis, luce clarius esse, Prouinciales in illo primo capitulo, quod fuit futurorum norma, præcessisse Correctores locales, & ita ibi fuisse à Cardinali præsidente de mandato Papæ lege perpétua stabilitum. Constat etiam, Correctores in dicto primo capitulo propter vocum paucitatem habuisse votum, vt patet ex num.9. & 11. Atque ita etiam constat, Correctorem SS. Trinitatis sedisse post Prouinciales Galliæ. Et licèt verum sit, quòd Corrector SS. Trinitatis fuit positus in dicta lista antè Prouincialem Turoniæ, & primus votauit in acceptatione vitæ quadragesimalis, vt patet ex num.5. & primus etiam votauit in electione P. Generalis, vt patet ex nu. 20. non tamen constat, illum id iuridicè fecisse, cum contrarium fuerit supra expresè lege perpetua stabilitum. Sed quia ipse erat Pater Franciscus Binetus, vir qualificatissimus, & de Religione valdè benemeritus, quem omnes prætendebant in Generalem eligere sicut de facto elegerunt, illi omnes reuerentiam exhibebant, vt erat iustum; erat enim tum vitæ sanctitate, tum literarum scientia, tum rerum agendarum peritia omnium capitulantium facilè primus. Quare non est mirum, si Galli ei reuerentiam exhibentes, primum locum inter Gallos concesserint. Vnde, cum nobis constet de iure, parum curamus de facto, quod potuit propter varias, & diuersas causas, quas ignoramus, in illo casu indiuiduali variari, & dato, quod variatum sit potiùs propter errorem, & bonorum illorum Patrum simplicitatem, vt magis credo, consuetudo in illo fundata non valet, vt notat Decius in regula Quod contra, nu.3. & facit dicta regula, quæ habet. *Quod contra rationem iuris receptum est, non est producendum ad consequentiam.* Imò factum ipsum est pro nostra sententia; nam in facto Prouincialis Calabriæ fuit primus in omni actione iuridica illius capituli etiam ante Correctorem SS. Trinitatis, vt constat ex dicto capitulo.

24 Cum ergo in prædicto capitulo primo Romano lege perpetua stabilitum sit, vt Prouinciales præcedant Correctores in omni loco, & de facto in præfato capitulo Prouincialis Calabriæ semper præcesserit Correctorem SS. Trinitatis, nec in sequentibus capitulis vsque ad 2. capitulum Auenion. habeamus determinatum contrarium, manifestè sequitur, quod nullo iure potest Corrector SS. Trinitatis præeminentiam supra Prouinciales defendere, præterquam dicto Auenion. statuto, quod tamen illi suffragari non potest, quia est expresè contra Regulam in Correctorio, nu.11. & 62. vt dico in const.7. Pauli V. nu.3. & 4. tom.2. nostr. priuileg. Et capitulum generale per vulgata iura non habet potestatem faciendi statuta contra regulam, vt dico loc. cit. priuileg. num.10. Si quod autem aliud priuilegium habet, tenetur illud ostendere, cap. Cum personæ, de priuileg. in 6. vbi dicitur, quod qui allegat priuilegium, debet illud probare. Cynus in leg. Si solemnibus, Cod. de fide instrum. in fine, & multos cumulat Barbosa in dicto cap. Cum personæ, num.2. Nec sufficit, quod sit in vsu, & possessione ipsius priuilegij, vt docet Mascar. dè prob. conclus.1200. num. 36. & 37. attento præsertim, quod dico in loco citato priuil. priuilegium, scilicet numquam intelligi concessum contra tertium, vt probat idem Mascar. loco cit. conclus. 1243. numero 9.

25 Inquit vero Isnardus, dictum conuentum esse in possessio-

possessione à principio nascentis Religionis vsque ad 2. capitulum Auenion. vbi circa id videtur mota aliqua quæstio, & à capitulo Auenion. vsque modo; & ideo meum esse probare, talem conuentum non esse in possessione. Hic equidem fraterna charitas me obligat, ne egrediar solitos in respondendo modestiæ meæ limites.

26 Dico igitur, quod dictus conuentus numquam fuit in tali possessione, nec in capitulo primo generali, vt constat de facto contrario, nec in alijs capitulis Romæ celebratis, in quibus nulla fit mentio de tali possessione, nec præeminentia, & in capitulo 6. & 7. Romano, me præsente, circa talem præeminentiam litigatum est; & licèt in capitulo Auenion. dicatur, *vt moris est, & iam in alijs capitulis decretum, & vsu firmatum*; id tamen gratis dictum est à Scriba Gallo, cum nullum talis moris extet in antecedentibus capitulis vestigium; neque etiam decretum, quod à longe insinuet. Sed esto, quod dictus Corrector esset in possessione, adhuc mihi talem possessionem neganti non incumberet probatio, sed dicto Correctori, qui illa se tuetur. Nam illi onus probandi incumbit, qui aliquid allegat tamquam suæ intentionis fundamentum; leg. Ei, qui, ff. de probat. leg. Actor. Cod. eodem tit. leg. 1. ff. de exception. Atque ita cum multis probat Mascardus de probat. conclus. 1183. num. 2. & 3.

27 Idem dicendum est ad id, quod dicit idem Isnardus nimirum quod est tam longa possessio dictæ præeminentiæ, vt iam præscripserit. Nam negato facto dico, quod adhuc incumbit Correctori præfato onus prædictæ præscriptionis probandæ, non solùm quo ad præscriptionem ipsam, sed etiam quo ad requisita ad eam in principio inducendam, nimirum titulum, bonam fidem, (agimus enim inter Ecclesiasticos, in quorum iure c. Vigilanti, c. vlt. de præscript. ad præscribendum bona fides requiritur) possessionem continuam, & alia. Ita Mascardus cum multis de probat. conclus. 1218. in specie num. 6. Præsertim quando ius commune resistit præscribenti, & iuris præsumptio est contra eum, vt in casu nostro. Ita habetur in cap. 1. de præscript. in 6. & multis id probat Mascard. loc. cit. conclus. 1219. num. 6.

28 Denique ad leges, quas citaui pro secunda ratione Isnardi corroboranda, respondeo 1. quod ordo scripturæ non attenditur, quando sumus certi dispositionem non dare ordinem, vt hic, prout docet Felinus in cap. Cum Dilecta, de rescrip. nu. 5. & Tambur. de iure Abbat. tom. 1. disp. 25. q. 1. num. 154. Secus autem, quando sumus certi de mente disponentis, quòd ita disponit ad constituendum ordinem prioritatis, vt in cap. Vt lex continentiæ. 27. quæst. 1. & in cap. Vbicumque, 13. quæst. 2. Respondeo 2. quod ordo scripturæ tunc attenditur, quando sumus in dubijs, nec potest aliunde de veritate prioratis constare, quàm ex ordine scripturæ, vt concludit Bart. in proœmio C. §. Quibus in fine, num. 19. ver. Opponitur; & in lege 2. §. Prius, num. 7. vers. circa tertium, de vulg. & pup. At hic nec sumus in dubijs, quia constat ex num. 9. & 11. de mente disponentis, quod voluerit Prouinciales præcedere Correctores, & ex dictis numeris constat apertè de veritate prioritatis.

29 Aduerte, quod in num. 17. eiusdem constit. 7. Pauli V. dicebam, nomine Gallicæ nationis venire Auenionenses, Sabaudienses, Lotharingos, &c. quia à Cosmographis illæ Prouinciæ inter Gallicas prouincias connumerantur. Et inuenio, id fuisse decretum in capitulo Genuensi 4. nu. 20. vbi cum quæsitum fuisset, quidnam veniret appellatione Gallicæ nationis? Patres tale negotium remiserunt iudicio duorum Cosmographorum Romæ commorantium quorum determinationi standum esse decreuerunt.

30 Aduerte etiam, quod in num. 19. eiusdem constitutionis Pauli V. ex statuto Auenionensi num. 10. dicebam, quod tam Corrector S. Andreæ de Frattis, quam Corrector SS. Trinitatis poterant nouitios ad habitum recipere; sed id debet intelligi de licentia Generalis, licèt hoc iure communi Correctori SS. Trinitatis competere, dicat Nauarr. lib. 1. consil. de const. consil. 9. nu. 19. Sed habeo contra Nauarrum declarationem sacræ Congreg. Regular. factam anno 1590. die 2. Ianuarij, instante P. F. Cornelio Roggiano Zeloso nostri Ordinis, quæ sic habet. *Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. Ex parte P. F. Cornelij à Roggiano Procuratoris generalis Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, proponitur dubium decidendum apud illustrissimas Dominationes vestras, quod est tale. Monasteria SS. Trinitatis de Monte Pincio, & S. Andreæ de Frattis Romæ non possunt recipere nouitios absque licentia P. Generalis eiusdem Ordinis, ex c. 2. nostræ Regulæ confirmatæ à pluribus summis Pontificibus. Nunc, quia placuit S. D. N. P. Sixto V. constituere bullam, in qua dicit, quòd monasteria, quæ aliàs nulli Prouinciæ subiecta sunt, &c. statuimus, vt trina capitula conuentualia tribus distinctis, cum interuallo saltem decem dierum, vicibus celebrata, in recipiendis nouitijs per trinas huiusmodi distinctas vices approbatis, auctoritatem habeant. Et cum prædicta monasteria non sint subiecta alicui Prouinciæ, an intendat bulla derogare licentiam Patris Generalis; & quod possint sine licentia recipere nouitios, derogando Regulam, de qua derogatione non est facta mentio; vel potius intendat restringere, scilicet præsupposita licentia P. Generalis, conseruando Regulam, & prædicta trina capitula conuentualia sint necessaria ad examen faciendum, si nouitij recipiendi habeant conditiones requisitas in bulla, quod priùs non fiebat. Dignentur Illustrissimæ DD. VV. declarare hoc dubium, vt possit obseruari, quid intendit bulla. Et Deus, &c. A tergo, Sacræ Regul. Congr. Dicta Congreg. respondit, non posse, imò esse prohibendos die 2. Ianuar. 1590. Cardinalis Alexandrinus.* Quam declarationem vidi authenticam in Archiuio nostro Romano apud P. Zelosum.

31 Aduerte etiam, quod in eadem constit. 7. Pauli V. num. 18. dicebam, quod in Correctorem SS. Trinitatis de Vrbe, & S. Andreæ de Frattis poterat eligi ab vrbe absens, & in dictis conuentibus non localis. Quod postea reperi, fuisse à sacra Regularium Congreg. declaratum hoc pacto. *Illustrissimi, e Reuerendissimi SS. Fra Francesco di S. Dorotheo dell' Ordine de Minimi espone humilmente alle SS. VV. Illustrissime, qualmente essendo egli li giorni passati Correttore del conuento di S. Andrea delle Fratte, e douendo il giorno di S. Michele eleggere suo successore insieme col suo capitolo conuentuale, dimandò alle SS. VV. Illustrissime si degnassero di dichiarare esser lecito al capitolo di detto conuento di S. Andrea eleggere per Correttore Religioso non votante di detto capitolo, non ostante l'ordine contrario fatto in voce dal Presidente del capitolo celebrato due anni sono, forse in vigore di qualche preteso oracolo di S. Santità, non potendo farlo de iure, qual non richiede, che l'eletto sij de gremio capituli, & essendosi le SS. VV. Illustrissime degnate di fargliene la dichiaratione, stante il solito antico di detto conuento, e la dispositione de sacri Canoni, perciò si procedette all' elettione del P. Fra Francesco della Regina benemerito, e religiosissimo, qual' era qui in Curia: la quale elettione essendo stata canonica per ragione delli voti hauuti, e per la dichiaratione delle SS. VV. Illustrissime, perciò domanda gratia alle medesime, vogliono confirmarla, non ostante vn' ordine del P. Generale nuouamente præsentato, che non si facesse detto Correttore extra capitulum.* Che il tutto, &cet. *Si sanctissimo Domino nostro placuerit, sacra Congregatio Cardinalium negotijs Regularium præposita, confirmationem petitam concedendam esse censuit. Romæ die 7. Octobris 1625. Sanctissimus autem Dominus Noster sacræ eiusdem Congregationis audita sententia, eam approbauit, debitaque executioni demandari præcepit. Romæ die 11. eiusdem mensis, & anni. Oct. Cardinalis Bandinus. A. Episc. Casert. Secr.* Est impressæ Romæ dicto anno 1625.

32 Hic etiam quæres, an Vicarius missus ad publicas processiones à Correctore SS. Trinitatis, præcedere debeat Correctorem S. Andreæ de Frattis, aut S. Francisci de Paula. ℞. affirmatiuè. Quia tenet locum

Corre-

Correctoris;& est textus expressus in cap.Præcipimus, d.93.& in cap.Grandi,de supplend.neglig.Prælat.in 6. Faciunt pro hoc DD. qui dicunt, quòd prærogatiua, quæ est in principali,debet esse in eius locum tenente, vt Felin.in cap.Cum olim,el 2.de offic.de leg. num. 1. Neque obstat dictum Baldi in leg. Sed si hac, §. semper,ff.de in ius vocan. relatum à Felino ibi, quòd scilicet per textum illius legis maior honor debeatur Episcopo,quàm eius Vicario. Nam licèt ratione maioris, & firmioris iurisdictionis magis sit honorandus Episcopus, quàm Vicarius, tamen non sequitur, quin Vicarius in illis actibus,in quibus iurisdictionem habet, non sit pari honore afficiendus eum Episcopo; sicut enim Episcopi cum Vicario est vnum, & idem tribunal,cap.2.de consuet.in 6. ita etiam debet esse vnus, & idem honor, ac reuerentia. Pari ergo modo, licèt comparando personam Correctoris cum persona Vicarij,non idem honor, sed maior, debeatur Correctori, propter firmiorem, & ampliorem iurisdictionem quàm Vicario:tamen loquendo specialiter de actibus iurisdictionalibus,& alijs actibus, in quibus Vicarius repræsentat personam Correctoris, gaudet virtute repræsentationis eodem honore, qui debetur personæ Correctoris repræsentatæ. Atque ita resoluit Cantuccius Episcop.Lauretanus apud Gratianum discept. forens. cap. 111. à num. 38.

33 Quæres etiam hac occasione, an Viceregens studiorum à Regente institutus, habeat eamdem auctoritatem, quam Regens, & eodem sit honore afficiendus? ℞. quando actu exercet iurisdictionem Viceregentis,V.G.assistit conclusionibus,conferentijs,&c.debet eodem modo honorari, quo Regens, extra autem illos actus non est necesse;nisi fortè propter absentiam Regentis à conuentu, vel longam illius infirmitatem, ab habente potestatem in Viceregentem institueretur,quia tunc eamdem haberet cum Regente auctoritatem, & eodem esset honore afficiendus. Ita Felin. in cap.Cum olim,el 2.de offic.deleg.nu.1.Frat. loc.cit.nu. 54. Roman. sing. 367. vbi eius Addit.

Quæres etiam, & pone casum, quòd in ciuitate Genuensi fumatur conuentus, quisnam præcedet in processionibus, & alijs actibus publicis, Corrector Iesu Mariæ, qui est antiquior, an Corrector conuentus de nouo erectus in ciuitate.℞.quod precedere debet Corrector ciuitatis, quia est in proprio loco;cum inter eos nulla sit maioritas, nisi antiquitatis, & in reliquo sint pares.Nam Corrector nouiter erectus est Imperator, & Rex in domo sua,cap.Duo sunt, 23.qu.4. vnde non debet mirari,si ab illo præcedatur,cap.Qui scit. 2. q. 6. atque ita Penna in leg.Nihil. Cod. de Palat. sacr. larg. col.1.Gonzalez ad reg.8.cancell. à num. 100. Et audio ita fuisse declaratum à sacra Congr.pro nostris conuentibus Parisiensibus.Vnde collige quòd tam in processionibus, quam in conclusionibus, alijsque actibus publicis, qui fiunt in aliqua ciuitate, in qua sunt duo conuentus eiusdem Religionis,ille semper præcedet, in cuius conuentu fiunt dictæ, vel processiones, vel conclusiones. Sic quando Romæ fit processio de Sacramento à conuentu S. Andreæ, si ad eam accedat cum suo conuentu Corrector SS. Trinitatis, tenebitur dare locum Correctori S. Andreæ, qui est in proprio loco similiter si defendantur conclusiones in dicto Conuentu S. Andreæ; & sic de reliquis.

34 Quæres etiam,quo iure à solis Gallis inhabitetur, & regatur conuentus SS. Trinitatis de Vrbe Ordinis nostri?℞. quòd anno 1494. Christianissimus Gallorum Rex Carolus VIII.cum Roma transiret Neapolim, vt hanc ciuitatem suæ ditioni subiugaret, rogatus à S. P. N. Francisco per duos suæ professionis Confratres, videlicet Iacobum de Morano, & Iacobum Publitum, quos Romam expresse transmiserat, vt quoddam terrenum compararet pro construendo sibi & suis successoribus monasterio, Rex statim, intellecta petitione S. Patris nostri, quem tamquam Beatum, & Sanctum venerabatur, & prædicabat, locum emi fecit, in quo situatus est nunc conuentus, quem cum vinea, & canneto Religioni dedit, persoluitque pro dicto terreno ducatos 80. auri de Camera pro vna parte, & 1500. florenos antiquæ monetæ currentis pro altera, ad rationem solidorum 47.Romanorum pro quolibet floreno, solidum enim tunc temporis erat valoris trium quatrinorum. Quæ pecunia calculata ad rationem præsentis monetæ Romanæ facit ducatos 653. cum nouem iulijs, & tribus baiochis. Ita habetur in quodam instrumento rogato sub die 17.Februarij anni 1494. à Hieronymo de Bossia Notario. Hac liberalitate motus Sanctissimus Pater, vt Patres hunc conuentum pro tempore inhabitantes semper recordarentur sui fundatoris, & vt gratiam aliquam referret Galliarum Regibus, à quibus tot, tantaque beneficia receperat, eosque etiam ad protegendam Religionem in futurum deuinciret, ordinauit, vt hic conuentus regeretur, & inhabitaretur per Fratres Gallicæ nationis; quamdiu reperirentur, qui inibi inhabitare vellent, vt constat ex instrumento publico super hoc confecto, quod habes hic infra, numero 39. Sed quia lapsu temporis deinde circa hoc negotium ortæ sunt multæ controuersiæ, & lites inter dictos Fratres Gallos, & Fratres Hispanos,ac Italos, prætendentibus istis illum conuentum esse communem; ideo diu, & multùm à dictis nationibus litigatum est,vsque ad tempora Pauli V. qui fecit illam constitutionem, & litibus perpetuum silentium imposuit. Quia tamen negotium tanti momenti memoria dignum est ideo hic apposui rationes authenticas dictæ nationis Gallicæ, quibus subiungam, quid respondeant Itali, & Hispani.

35 Scripturæ pro Fratribus Gallis, præsentatæ authenticæ Petro Montorgio Notario, & venditæ deinde Hugoni Caussæo Notario, post cuius mortem venditæ sunt D. Quitino Farinæ Notario, apud quem reperiuntur hoc anno 1628.die sexta Ianuarij,quo ego eas habui.

36 In nomine Domini Amen. Hoc publico instrumento cunctis sit notum, quòd anno à natiuitate eiusdem Domini 1593. indict. 6. die verò 10. mensis Aprilis,Pontificatus S.D.N.D.Clem.diu.prouid.Papæ VIII.anno secũdo coram Reuerendo Domino Fabritio Mandotio vtriusque signaturæ prælibati Sanctissimi D.N.Papæ Referendario,Illustriss.& Reuerendiss. D.Hieronym.tit.S.Susannæ S.R.E. Presb. Cardinalis Rusticucii nuncupati, S.D. N. PP. Vicarii generalis, Romanæque Curiæ iudicis ordinarii, &c. Romæ domi suæ solitæ habitationis, hora audientiæ causarum consueta pro tribunali seden., more suo soluto, & in mei Notarii publici,testiumque infrascriptorum præsentia,præsens,& principaliter constitutus Reuer.P.F. Petrus Colinus Procurator generalis Monasterii, & Fratrum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, & ad docendum de bono iure in fauorem Fratrum nationis Gallicanæ super conuentu,& monasterio SS. Trinitatis, & ad alium meliorem finem, & effectum, facto exhibuit quoddam instrumentum publicum, & authenticum cuiusdam collationis nonnullarum literarum, siue instrumenti publici per B. Franciscum de Paula dicti Ordinis Minimorum Institutorem, in fauorem Regis Francorum Christianissimi, & nationis Gallicanæ factarum in pergameno, & latino sermone scriptum per Reuerendiss. Dominum Anselmum Dandinum, apud Christianissimum Regem Nuncium apostolicum sub die 29. mensis Iulij, 1578. Pontificatus felic. recor. Gregorij Papæ XIII. anno eius 7. subscriptum, & sigilli dicti Reuerendiss. Nuncij impressione munitum per Magnificum Dominum Ioannem Gollebers Notarium publicum subscriptum, & publicatum. Item quoddam transumptum literarum apostolicarum in forma Breuis ad instantiam Henrici III. Regis Francorum Christianissimi, à felicis recordationis Iulio Papa III. emanatarum, ac per Pium Papam IV. confirmatarum, sub datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die

21. Feb. 1565. Pontificatus sui anno 6. per Reuerendissimum Dominum Alexandrum Riarium subscriptum, Item transumptum cuiusdam supplicationis, siue libelli supplicis, pro parte Caroli VIII. Regis Francorum Christianissimi fel. recor. Alexandro PP. VI. porrecti super erectione conuentus SS. Trinitatis Montis Pincij ex registro supplicationum per Magnif. D. Benignum Remundum eiusdem registri Magistrum collationatum, & subscriptum, ac sigillo, quo in talibus vti solet, munitum. Item quoddam instrumentum sententiæ per sacram Congregationem Illustrissimorum DD. Cardinalium super Regulares, siue Episcopus, deputatorum, in fauorem Fratrum nationis Gallicanæ die quinta mensis Octobris 1577. Pontif. fel. rec. Greg. PP. XIII. anno eius septimo latæ, & promulgatæ, per Reuerendissimum D. Cæsarem Spetianum dictæ Congregationis Secretarium subscriptæ, & publicatæ. Item quoddam memoriale fel. recor. Sixto Papæ V. pro parte dictorum Fratrum nationis Gallicanæ, vt apparet, porrectum & per dictum Sixtum Papam V. Illustriss. D. Cardinali, tunc suæ Sanctitatis Datario, vt in dorso illius etiam apparet, directum. Nec non votum Illustriss. DD. Christophori Robusterij Hispani, olim Rotæ Auditoris, & Decani, nunc verò Episcopi Oriolen. & Seraphini Oliuarij tunc Auditoris, & nunc Decani Rotæ super differentijs, & controuersijs dicti conuentus SS. Trinitatis latum. Deinde desuper præfatorum iurium recognitione induxit in testes à tergo, & in pede illorum respectiuè descriptos, qui admissi medio iuramento, tactis pectore, & scripturis sacrosanctis ad sacra Dei euangelia, eas recognouerunt, prout à tergo, & in pede dictorum iurium apparet respectiuè. Quorum quidem iurium, & recognitionum tenor talis est, & sequitur hic successiuè de verbo ad verbum.

37 In nomine D. Amen. Per præsens publicum instrumentum cunctis pateat, quod anno eiusdem D. 1578. indictione sexta, mensis verò Iulij die 29. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Greg. PP. XIII. anno eius septimo in mei Notarij publici subsignati, ac Curiæ episcopalis Parisien. de numero immatriculatorum præsentia, coram Illustriss. D. Anselmo Dandino Protonotario apostolico præfato Sanctiss. D. N. PP. Gregorij XIII. apud Sereniss. & Christianissimum Galliæ Regem Henricum III. Nuncio comparuerunt Venerabiles Patres, & Religiosi viri, & Fratres Robertus Brenal Corrector conuentus Nigionen. Ordinis fratrum Minimorum, & Ioannes Bartholomæus Collega Reuer. Patris Prouincialis Prouinciæ Turonen. tenentes in eorum manibus quasdam literas in papyro, vice, & nomine eorum conuentus, & vniuersitatis Gallicanæ Patrum dicti Ordinis descriptas, &, prout ex earum facie apparebat, antiquas, & vetustate corrosas, ita vt ex illis plures syllabæ, & dictiones legi non possent. Exposueruntque præf. D. Nuncio, quòd dictæ suæ vniuersitati necesse est obtinere transumptum dictarum literarum in formam publicam, ad effectum transmittendi in Vrbem Romanam iuxta tenorem certæ sententiæ, vt ipsi dixerunt, latæ inter dictam eorum vniuersitatem ex vna, & Fratres aliarum nationum eiusdem Ordinis ex altera partibus. Quapropter institerunt, per præfatum D. Nuncium mandari dictas literas transumi, & exemplari, ac in publicam formam redigi, omni meliori modo, & forma, quibus melius, & efficacius potest, & debet de iure fieri. Qui quidem Illustriss. D. Nuncius præfatus attendens, postulationem huiusmodi esse iustam, & rationi consonam, quodque iusta petentibus non est denegandus assensus, præfatas literas per me Notarium publicum subsignatum in ipsius præsentia transcribi, & de verbo ad verbum fideliter, & prout iacent, exemplari, & in publicam formam redigi iussit, & mandauit, omni meliori modo, & prout continent.

38 In nomine Domini Amen. Huius publici præsentis instrumenti tenore cunctis pateat euidenter, & sit notum, quòd anno eiusdem D. 1578. indictione sexta mensis verò Iulij die 29. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouid. PP. XIII. anno eius septimo. Ego Ioannes Gillibars Parisien. publicus auctoritate apostolica, ac Venerabilis Curiæ episcopalis Parisien. Notarius iuratus infrascriptus, in Archiuio Romanæ Curiæ descriptus, notum facio omnibus, et singulis præsentes conspecturis, qualiter literas Beatissimi Francisci de Paula per Illustriss. D. Anselmum Dandinum Protonotarium apostolicum S. D. N. PP. Gregorij XIII. apud Sereniss. & Christianiss. Galliæ Regem Henricum III. Nuncium præsentatas, & exhibitas in papyro descriptas, antiquas, & in parte, seu in partibus vetustate corrosas, et mihi ab eodem Illustrissimo Nuncio consignatas legi, ipso præsente transcripsi, et in formam publicam redegi, illarumque exemplar confeci, et illud cum suo originali collationaui, et concordaui de verbo ad verbum, reperi prout infra, scilicet. Ad instantiam, et requestam venerabilium Religiosorum virorum Fratrum, v. d. Roberti Bremal Correctoris Conuentus Nigionen. Ordinis Fratrum Minimorum, et Ioannis Bartholomæi Collegæ R. P. Prouincialis Prouinciæ Turonen. auctoritate, et mandato præfati Illustriss. D. Nuncij, et in eiusdem D. Nuncij præsentia tenor earumdem literarum sequitur, et est talis.

39 *Vniuersis præsentes literas inspecturis, Frater Franciscus de Paula Ordinis Fratrum Minimorum humilis Institutor, & sanctæ Sedis Apostolicæ gratia, & concessione omnium eremitoriorum, & locorum eiusdem Ordinis vbicumque constitutorum, necnon Congregationis Fratrum Religiosorum, & personarum aliarum sub regulari obseruantia in eisdem degentium Superior licet immeritus, & generalis Corrector, salutem in Domino perpetuam. Nos piè considerantes, regiam Maiestatem Franciæ nobis, & Ordini nostro præfato comparasse locum conuentus nostri SS. Trinitatis in Monte Pincio in Vrbe Romana: eapropter ad ipsius beneficij per nos recepti memoriam, & quatenus Fratres nostri Ordinis in dicto conuentu residentes in diuini cultus persolutione reddantur in futurum salutis animarum dictorum benefactorum memores. Volumus, & ordinamus, quod à modo imposterum dictus conuentus SS. Trinitatis in Monte Pincio in Vrbe Romana regatur per Fratres Gallicæ nationis, quãdiu inueniantur, qui inibi residere, & cultui diuino insistere voluerint: Sin autem, vbi nulli reperirentur, qui inibi residere voluerint, quòd omnes in Christo vnanimes esse debemus, illum per alios regi, & inhabitari volumus. Pariterque quod vbi locus supportare poterit, vltra quàm reperiantur habitantes Gallicæ nationis, alios secum aliarum nationum mixtim residere volumus. Datum in Conuentu nostro de Iesu Maria nuncupato prope Turonen. die nona mensis Iulij anno Domini millesimo quadringentesimo ..... Bernardino de ..... Comitis, & Renato de Cleri Correctore, testibus ad præmissa vocatis de mandato dicti Patris Fratris Francisci Institutoris. Bourreau apostolica, & imperiali auctoritatibus Notarius. Ita est Gregorius Brenes Notarius.* Super quibus omnibus, et singulis dicti venerabiles Fratres Robertus, et Ioannes rogauerunt me Notarium infrascriptum, vt de illis vnum, vel plura facerem instrumentum publicum, seu publica. Acta fuerunt Parisiis in Palatio Archiepiscopali Senonẽse, quod Gallicè vocatur *Chostel de Sens*, iuxta monasterium Monialium S. Claræ dell' *Aue Maria* nuncupatum habitationis modò præfati Illustriss. D. Nuncij, præsentibus ibid. DD. Fabio Gallo Cameranen. & Iosepho Ronegambardo laico Bauellen. domesticis familiaribus præfati D. Nuncij testibus ad præmissa vocatis, et rogatis. Et ad maiorem fidem, robur, et testimonium, præfatus Illustriss. D. Nuncius manu sua propria subscripsit, et sigillum suum apponi iussit. Actum vt supr. A. Protonotarius Dandinus apud Regem Christianissimum Sanctiss. D. N. Papæ Nuncius, locus † sigilli de mandato præfati Illustrissimi D. Sanctæ Sedis Apostolicæ Nuncij. I. Gillibert Notarius præfatus, locus † Signi. R. P. D. Anselmus Dandinus vtriusque signaturæ Sanctiss. D. N.

Literæ Sanctissimi Patris nostri.

D. N. Papæ Referendarius recognouit manum suam in subscriptione appositam, et eius sigillum in forma: et ita iurauit tacto pectore, et D. Vincentius Mutinen. recognouit manum, literam, et personam, et sigillum præfati R. P. D. Anselmi Dandini, et ita iurauit tactis scripturis.

Literæ Pij IV. confirmatoriæ literarum Iulij III. confirmantis literas S. Fráncisci.

40 *Pius Papa IV. Ad futuram rei memoriam. Prouisionis nostra debet prauenire subsidium, vt suum ius cuilibet conseruetur. Hinc est, quod nos tenorem quarumdam literarum fel. recor. Iulij Papa III. prædecessoris nostri in forma Breuis in registro ipsius prædecessoris compertum, pro eo, quod sicut exhibita nobis super pro parte dilectorum filiorum Fratrum domus SS. Trinitatis in Monte Pincio de Vrbe Ordinis Fratrum Minimorum petitio continebat, ipsi huiusmodi tenore ex certis causis dignoscuntur indigere, ex registro ipso de verbo ad verbum transcribi, & ad ipsorum Fratrum instantiam petentibus annotari fecimus qui talis est, vid. Iulius PP. Tertius. Ad perpetuam rei memoriam. Romani Pontificis, in quo diuina dispositione potestatis plenitudo consistit, prouidentia circumspecta ad ea, quæ statui prospero regularium locorum quorumlibet, & in illis studio piæ vitæ deditarum personarum profutura conspicit, operosis studijs intendit, & ijs, quæ propterea ordinata fuisse dicuntur, vt illibata persistant, apostolici muniminis adijcit firmitatem, & aliter desuper disponit, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Sane pro parte charissimi in Christo filij nostri Henrici Francorum Regis Christianissimi nuper exhibita petitio continebat, quòd dudum S. Franciscus de Paula in seculo vitam beatam agens ex speciali sedis Apostolicæ licentia, & permissu ordinem fratrum Minimorum instituit, & omnium Eremitoriorum, oratoriorum, & locorum eiusdem Ordinis vbicumque constitutorum, necnon Congregationum Fratrum religiosorum, & personarum aliarum sub regulari obseruantia in eis degentium Superior, & Generalis effectus fuit. Quodque idem S. Franciscus piè considerans, claræ memoriæ Carolum Francorum Regem sibi, & dicto Ordini locum domus Sanctissimæ Trinitatis in Monte Pincio de Vrbe comparasse, in memoriam tanti beneficij, & ad hoc, vt Fratres dicti Ordinis in eadem domo pro tempore residentes, in diuini cultus pro salute animæ dicti benefactoris magis memores redderentur. Inter alia, quòd ex tunc in posterum, dicta domus per fratres Gallicæ nationis, quamdiu inuenirentur, qui inibi residere, & cultui diuino insistere vellent, siu autem vbi nulli reperirentur, per alios regi, & gubernari, & inhabitari deberet, per publicum instrumentum desuper confectum ex manu Notarij publici subscriptum, voluit, & ordinauit. Nos attendentes, quantum piè, & sanctè Ordo ipse institutus, quantumque ab eius institutione citra illius Fratres religiose cum odore bonæ famæ vixerint, & propterea eundem Ordinem in suo solito statu, ac illius Fratres præfatos in tranquillitate confouere, & quibusuis scandalis obuiare, ac voluntati, & ordinationi tam pij Patris annuere, & illi satisfacere, necnon pium, charitatiuum, ac liberale donum dicti Regis in illius memoriam, prout par est, recognoscere volentes, eiusdem Henrici Regis Christianissimi supplicationibus in hac parte inclinati, voluntatem, & ordinationem S. Francisci, ac desuper confectum publicum instrumentum huiusmodi, necnon, prout illa concernunt, omnia, & singula in eis contenta, ac inde secuta quæcumque ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus. Districtius inhibentes pro tempore existentibus Generali Correctori, & Fratribus dicti Ordinis, ac eorum singulis sub maioris excommunicationis, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & priuationis dignitatum, officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ in capitulo, & quibusuis alijs actibus, nec non perpetuæ inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda per eorum quemlibet, si contrauenerint, seu eorum aliquis contrauenerit, incurrendis pœnis, ne de cætero, quamdiu Fratres dicti Ordinis præfatæ nationis Gallicanæ idonei reperientur, alium, quam eiusdem nationis Gallicæ, in Correctorem dictæ domus eligere, seu admittere aut electum confirmare quoquomodo audeant, vel præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon priuilegijs, indultis, & literis apostolicis in contrarium forsan quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 25. Septembris, 1553. Pontif. nostri anno 4. Io. Bonien. Cæterum, vt earumdem literarum tenor prædictis sic insertus, omnimodam rei, seu facti certitudinem faciat, apostolica auctoritate decernimus, vt illud idem robur, eamdem vim, & eumdem vigorem dictus tenor habeat, quam haberent originales literæ sumptæ, ac eadem prorsus eidem tenori fides adhibeatur quomodocunque, & vbicunque in iudicio, vel alibi, vbi fuerit exhibitus, vel ostensus: ipsique tenori firmiter stetur in omnibus, sicut eisdem originalibus staretur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Per hoc autem nullum ius de nouo cuiquam acquiri volumus, sed antiquum tantummodo conseruari. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 22. Febr. 1565. Pontif. nostri anno 6. Habent signaturam, Alexander Riarius.*

Facultas ædificandi Conuentū SS. Trinitatis.

41 *Alexander Papa VII. Concordien. Beatissime Pater. Nuper deuotus vester obedientiæ filius Carolus Francorum Rex Christianissimus cupiens Ordinem deuoti oratoris vestri Francisci de Paula per S. V. approbatum augmentare, quemdam locum in Monte Pincio nuncupato huius almæ vestræ Vrbis cum quibusdam domibus, vineis, & alijs suis iuribus, & pertinentijs, suis proprijs pecunijs emit, oratorique & Ordini præfatis locum, domos, & alia præfata, vt inibi domum, & oratorium pro ipso oratore, & Religiosis suis inibi pro tempore residentibus construeret, & ædificaret, dedit, donauit, atque concessit. Et vt, Pater sancte, inibi cultus diuinus augeatur, supplicant humiliter S. V. tam Franciscus orator, quam alij Fratres, et Religiosi Ordinis præfati, quatenus donationum concessionum et aliorum, quæ exprimi debuissent, tenores pro sufficienter expressis habens, donationem et concessionem prædictam, ac, prout illas concernunt, inde secuta confirmare, et approbare, necnon eisdem omnibus, vt in dicto loco, eis, vt præfertur, dato, et concesso, domum cum oratorio, campanili, campana, claustro, horto, hortalitijs et alijs necessarijs officinis construere, erigere, et ædificare, seu construi, erigi, et ædificari faciendi, et inibi tot eiusdem Ordinis Religiosos, quot eis placuerit et videbitur, deputandi, et inducendi Apostolica auctoritate licentiam, pariter et auctoritatem concedere, et indulgere; dictamque domum, sicut præfertur, erectam, ac omnes, et singulos Guardianos, siue Priores, Fratres et Conuersos eiusdem pro tempore existentes, vt omnibus, et singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, et indultis, quibus aliæ dicti Ordinis domus actiuè, et passiuè vtuntur, et gaudent, vti, et gaudere possint, & valeant decernere, atque declarare misericorditer dignemini de gratia speciali, Fel. rec. Bonifacij PP. VIII. prædecessoris vestri, ne Mendicantium Ordinum Professi de nouo domum, vel aliquem locum recipiant, vel alijs apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, dictique Ordinis iuramento roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque non obstantibus quibuscumque. Concessum vt petitur, in præsentia D. N. Papæ. Io. Card. Alex. et de confirmatione, approbatione, concessioneque, indulto, et decreto, ac declaratione præmissis, etiam cum absolutione à censuris ad effectum, etc. et de erectione sine præiudicio, et per Breue S. V.*

concessum. Ie. Card. Alex. Datum Romæ apud S. Petrum nono calen. Martij, anno 3. Sumptum ex registro supplicationum apostolico collationat. per me Benignum Remundum eiusdem registri Magistrum Cullat. A. Pinellus. locus † sigilli. A tergo. lib. 7. fol. 260. Gratianus.

Decretum Cong. quo Galli manu teneantur in possessione eligendi Correctorẽ Gallum.

42 *Illustrissimi, & reuerendissimi D. M. Antonius Maffæus, Nicolaus Genouen. Iulius de S. Seuerina. Frater Felix de Monte alto, Vincentius Iustinianus, & Ie: Hieronymus Albanus S.R.E. Cardinales respectiue nuncupati, & à S.D.N. super negotij Prælatorum deputati, necnon ex sua ordinatione specialiter delegati in causa, & causis motis, & propositis à multum R.P.F. Valentino de Massa Generali Ordinis Minimorum libelle supplici, à sua Sanctitate ad præfatam Congregationem remisso. Quæ causa inter RR. PP. FF. Andream Amodæum Zelosum Italiæ, & Hieronymum de Capilla Zelosum Hispaniæ pro suis, & alijs nationibus petitores ex vna, & RR. PP. FF. Simonem Bidastre Correctorem, Rolandum Gilboud Zelosum Franciæ, cæterosque Patres Gallos pro sua sola natione, degentes in monasterio SS. Trinitatis de Vrbe defensores, partibus ex altera, de, & super electione Correctoris in dicto conuentu. Visis, & auditis, quæ hic inde dicta, & producta sunt, relato prius negotio S. Sanctitati, & cum eo verbo facto statuerunt, declarauerunt, & ordinauerunt, præfatum conuentum in sua possessione, vel quasi habendi, & eligendi Gallum in Correctorem, esse manutenendum, manutenerique, mandauerunt, relicto nihilominus partibus iure agendi in petitorio. Et licet hoc in Congregatione ordinauerint, ac eisdem partibus trium dictarum nationum coram hoc idem significauerint: tamen pro maiori firmitate, & vt de dicta ordinatione, & sententia fides appareat, mihi Cæsari Spetiano Congregationis dictorum Illustrissimorum Cardinalium Secretario, vt publicum testimonium de præmissis conficerem, ac R. Patri Fratri Ioanni Seignoretto Correctori recenter electo, cæterisque Patribus Gallis traderem, mandauerunt hac die 5. mensis Octobris, anni 1577. Pontificatus in Christo Patris D. N. D. Greg. diu. prouid. Papæ XIII. anno eius 6. Quare pro munere mihi commisso huic decreto manu aliena scripto me sub scripsi, sigillumque meum solitum apposui die supra. Ita est. Cæsar Spetianus Secretarius. Locus † sigilli.*

Memoriale, quò iubetur Datario referre.

43 Beatissimo Padre. *Li Religiosi dell' ordine de Minimi della Trinità di Monte Pincio espongono à V. B. qualmente la Congregatione, che era de i Regolari, hauendo commesso al Sig. Cardinale Mondoui, per sentire hinc inde le ragioni concernenti il priuilegio dato alla Corona Christianissima, e natione Francese circa il sudetto Conuento, esse Sig. Cardinale di Mondouì, con consenso, & autorità della medesima Congregatione, deputò li Signori Robustero, e Serafino per vedere, & essaminare tutte le sudette ragioni, de quali hauende maturamente visto, ogni cosa sono presti à riferire: Ma perche la sudetta Congregatione de Regolari è adesso mutata per le nuoue Congregationi, che poi si sono fatte, e che saria cosa lunga, & infinita di ricominciare ad informar la nuoua Congregatione de Regolari. Li Oratori suppplicano humilmente V. B. di ordinare ad essi Signori Robustero, e Serafino, che habino a riferire à V. S. o al Sig. Cardinale Frodasano, per mano di chi ha da passare la speditione, o all' istesso Sign. Cardinale di Mondoui per darne ragguaglie a V. S. alla quale Dio dia lunghissima, e felicissima vita. A tergo verò. A nostro Signore per li Frati Minimi della Trinità de Monti. Al Cardinal Datarie, che dia relatione.*

44 Votum in controuersia Fratrum S. Francisci de Paula. Secundum ea, quæ proponuntur, plures sunt describendæ difficultates. Prima est: An Fratres nationis Gallicanę nitentes confirmatione Apostolica fel. recor. Iulij III. 1553. debeant verificare narratiuam de scriptura ordinationis, & voluntatis S. Francisci de Paula Superioris, & generalis Correctoris, in eo, quòd conuentus, seu domus SS. Trinitatis in Monte Pincio Vrbis Romæ regatur, & inhabitetur per Fratres dictæ Gallicæ nationis, quamdiu inibi inuenirentur? Et posito, sine veri præiudicio, quòd debeant verificare dictam narratiuam, an satis illam verificauerint? Sum in voto, quòd satis sit verificata dicta narratiua ex diligentia facta per R.P.D. Dandinum, tunc Nuncium in Francia, necnon ex pluribus circumstantijs, & præsumptionibus, & verisimilitudinibus cumulatis per informantes, &, stante resolutione huius secundæ partis, omittitur prima tamquam superflua.

45 Secunda, An dicti Fratres nationis Gallicanæ teneantur edere instrumentum emptionis loci in Monte Pincio, & scripturam dictæ ordinationis? Quò ad instrumentum emptionis sum in voto, quò non tenentur edere; quia non releuat ad effectum, de quo agitur; & non constat, quòd sit magis in manibus istorum Fratrum Gallorum, quàm aliorum; & idem quò ad dictam scripturam, quòd licèt releuet, tamen non constat, quòd sit hic Romæ in manibus istorum Fratrum, & ipsi indicant locum in Gallia, vbi est reposita.

46 Tertia, An dicta voluntas, & ordinatio Sancti Francisci, vt dicitur, facta anno 1501. ita, & taliter sit cōtra dictam Regulam, & Correctorium, ac priuilegium Apostolicum confirmationis dictæ Regulæ, & consuetudinem dictæ Religionis, postea 1506. superueniens, vt dici debeat fuisse per dictam Regulam, & Correctorium, confirmationem, & consuetudinem illi ordinationi sufficienter derogatum, aut ab ea legitimè recessum? Sum in voto, quòd Regula, & Correctorium, & confirmatio Apostolica non contradicant dictæ voluntati, & ordinationi, nec è contra, vt ex lectura colligitur; & idem quò ad consuetudinem; quia ex facto non præsumimus, nisi probetur; quod non reperitur mutatum, stare non prohibetur.

47 Quarta, An dicta confirmatio suffragetur nationi Gallicanæ, quò ad regimen, & habitationem in petitorio, & possessorio priuatiuè quò ad alias nationes, ita vt alij non possent habitare, nec gubernare, quamdiu reperiantur Galli, iuxta dictam ordinationem S. Francisci, non obstantibus præmissis, & Conc. Trid. sess. 25. de regul. cap. 1. & cap. 22? Sum in voto, quòd suffragatur dictæ nationi, tam in petitorio, quàm in possessorio, ac etiam priuatiuè quò ad alias nationes, ex lectura dictæ scripturæ multipliciter confirmatæ, & ex latè cumulatis per informantes, dummodò cesset dolus malus, & omnis simulatio, seu machinatio.

48 Quinta, An Vicarius generalis possit exercere iurisdictionem in Conuentu SS. Trinitatis, præsertim in casibus emergentibus inter Correctorem, & conuentum, durante absentia ab Italia ipsius Generalis; Sum in voto, quòd non. Quia statuta clarè volunt, quòd nulli subijciatur, nisi Generali, aut oculato Visitatori. Quamuis in confirmatione Pauli III. dicatur de Generali, vel deputato ab eo, aut oculato Visitatore: credo, quòd alternatiua, *Aut*, sit ibi per errorē scripta, & ita est sēsus, vt Generalis, vel ab eo deputatus ocularis Visitator visitet. Quia capitula cōtra firmata, & ibi relata, ita canūt, absq; alia alternatiua, vt bene deducunt informantes.

49 Sexta, An liceat, & expediat, vt in his Sedes Apostolica aliquid statuat, declarando, corrigendo, vel emēdando? Respondetur, quòd in his maximè est attendenda honestas, vtilitas, vel necessitas publica, in c. Magnæ, de voto, & ibi bene Hostien. & cœteri. Videndum est, vt in facto, an aliquid de istis probari possit: alioquin standum est regulæ, quæ damnat similes correctiones, & nouas inductiones. Ita sentio, & iudico. Ego Christophorus Episcopus Oriolen. eidem sententiæ accedo. Ego Seraphinus Oliuarius Rotæ Auditor. DD. Ioannes Leobaldus Tullen. & Vincentius Bonazarius Bononien. testes super recognitione manus R.P.D. Seraphini Oliuarij Rotæ Auditoris, & Decani inducti, & admissi, tactis scripturis, recognouerunt manum, literam, & personam præfati R. P. D. Seraphini in forma. Et D. Octauianus Arcatorius Ianuen. diœcesis, & D. Petrus de Montorgio Clericus Edunen. diœcesis Rotæ Notarij testes super recognitione R. P. D. Christophori Robusterij, olim eiusdem Rotæ Auditoris, & nunc Episcopi Oriolen. inducti, & admissi, tactis scripturis, recognouerunt manum,

literam,

literam,& personam supradicti R. P. D. Christophori Robusterij in forma. Super quibus omnibus,& singulis præmissis fuit à me Notario publico infrascripto vnum, vel plura, publicum, seu publica factum fieri, atque confici instrumentum, & instrumenta. Actum Romæ, vbi supra præsentibus ibidem DD. Ascanio Manzato, & Francisco de Romaulis Curiæ præfati Illustrissimi, & Reuerendissimi D. almæ Vrbis Vicarij Notarijs, testibus ad præmissa vocatis, & rogatis.

50 Et ego Ioannes Bartholomeus Hormezanus Vercellen. publicus Apostolica auctoritate Notarius, & in locum D. Simonis Gagnetti Curiæ Ill. & R. D. Suæ S. Vicarij Notarij publici Actuarius huiusmodi instrumentum subscripsi, & publicaui in fidem præmissorum rogatus,& requisitus. Locus † signi. Hieronymus miseratione diuina tit. S. Susannæ S.R.E. Presbyter Cardinalis Rusticuccius nuncupatus S.D.D. N. PP. Vicarius generalis. Vniuersis fidem facimus,& attestamur, suprascriptum Io. Bartholomæum Hormezanum, qui præsens instrumentum subscripsit,& publicauit,esse fidum,& legalem Notarium,scripturisque suis publicis, ac similibus plenam fidem semper adhibitam esse, & de præsenti adhiberi indubiam. In quorum fidem,&c. datum die 29. mensis Aprilis, 1593. Locus † sigilli.

51 Motu proprio Clemens VIII. remisit duobus Cardinalibus postea anno 1604. causæ decisionem per hoc diploma. *Dilectis filijs nostris, Pompeio tit. S. Balbinæ Arigonio, & Hieronymo tit. S. Blasij de annulo Pamphilio nuncupatis Presbyteris Card. Clemens Papa VIII. Dilecti filij nostri salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum inter Fratres nationis Gallicanæ ex vna, & Fratres aliarum nationum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula ex altera partibus, quædam controuersia super incolatu, & regimine Conuentus SS. Trinitatis de Vrbe dudum vigeat. Nos controuersiæ huiusmodi finem imponere, ac quieti dictorum Fratrum, vt par est, prospicere cupientes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, causam huiusmodi controuersiæ à quocumque, seu quibuscumque iudicibus, coram quibus forsan pendet, ad nos harum serie auocantes, illam cum suis incidentibus, emergentibus, annexis, & connexis, totoque negotio principali, vobis (de quorum fide prudentia, integritate, & scientia plurimum in Domino confidimus) per vos summariè, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, & manu regia audiendam, cognoscendam, decidendam, & fine debito, omni appellatione remota, terminandam harum serie committimus. Cum potestate quos, & quibus opus fuerit, citandi, ac etiam sub sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis inhibendi, ac omnia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna, faciendi, gerendi, & exequendi. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Curiæ, & Palatij, ac eiusdem Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 22. Nouembris, 1604. Pontificatus nostri anno tertiodecimo. M. Vestrius Barbianus.* Qui duo Cardinales postea die 20. Iunij 1605. totum negotium definierunt, & sententiauerunt, vt constat ex const. 7. Pauli V. §. 2.

52 Ex aduerso autem Fratres Itali,& Hispani prætendebant, dictum Conuentum SS. Trinitatis esse communem toti Religioni, vt omnes alios Conuentus. Tum iure communi, quo cauetur inter Religiosos omnia esse communia, cap. Non dicatis, 12. quæst. 1. Tum quia in capitulis generalibus vnanimi consensu specificè ordinatur, vt Fratres cuiuscumq; nationis possint in dicto Conuentu à Patre Generali assignari. Ita in c. Romano 3. n. 14. Auenion. 1. nu. 10. Tum quia consuetudo Religionis est inueterata,& longa præscriptione, & immemorabili fundata, vt omnes cuiuscumq; nationis Fratres in hoc Conuentu habitarent, & etiam in Correctores eligerentur, vt fuerunt electi anno 1525. 1544. 1545. 1547. 1552. 1562. 1569. Quod patere dicebant ex catalogo Correctorum dicti Conuentus.

53 Ad obiecta in contrarium respondebant. Et primò ad emptionem factam à Rege dicebant, hoc esse falsum. Nam emptio præfati situs fuit facta à duobus mercatoribus Venetis ad instantiam duorum Fratrum Italorum, nimirum Iacobi de Morano, & Iacobi Publiti, alioquin monstrari petebant instrumenta dictæ emptionis: Et dato, quòd ipse Rex præfatum fundum emisset, nihil faciebat ad casum; Nam poterat quidem emisse, & deinde liberaliter Religioni donasse in gratiam B. Patris absque vlla obligatione. Ad literas Sancti Francisci dicebant, illas esse falsas, & fuisse confictas tempore solùm P. F. Hugonis de Calce. Et pro hoc dicto adducebant in testem P. F. Gasparum de Fosso Archiepiscopum Rhegynum, qui fuit nostræ Religionis bis Generalis, vir sanctissimus, vitæ, & virtutum omnium splendore ornatissimus. Addebant, quòd si dictæ literæ fuissent veræ, de illis facta esset aliqua mentio in proximis sequentibus capitulis generalibus post mortem B. Patris. Et sicut in cap. Tolosano, nu. 16. quod fuit Religionis tertium, statuitur, quòd dictus Conuentus SS. Trinitatis de Vrbe sub solius Patris Generalis ditione remaneat, & ea redditur ratio. *Quia sic fertur fuisse mentem B. Francisci*. si præfatæ literæ in mundo tunc extitissent, fuissent ostensæ, & simul conclusum esset, quòd à solis Gallis dictus Conuentus regeretur,& inhabitaretur,& non fuisset dictum, Fertur, quod est verbum dubitatiuum, sed, Est, quod est verbum affirmatiuum. Et cap. Paulæ, n. 43 in quo de dictis literis fit mentio, solùm dicitur, quòd B. Pater declarauit in suis literis, voluntatem suam esse, vt dictus Conuentus SS. Trinitatis soli ditioni P. Generalis subiaceret, contra quod nunquam neque Itali, neque Hispani aperuerunt os. Et si in dictis literis fuisset dictus Conuentus adiudicatus,& quò ad regimen,& quò ad habitationem nationi Gallicæ, id equidem non fuisset prætermissum, cum esset maioris importantiæ, quàm illud. Addebant, quòd, si dictæ literæ erant veræ, debebant monstrari in forma probante, nec sufficiebat monstrare exemplum, quantumuis authenticum, & à persona auctoritatis factum; quia illud exemplum, ad hoc vt probaret, debebat esse factum parte citata. Nam potuit facilè Illustriss. Nuncius in re non propria de qua nullam habebat cognitionem, decipi, & ille solùm exemplari fecit illas literas, quas duo Fratres Galli illi detulerunt, dicentes, eas esse B. P. Francisci. Et tantò magis, aiebant, debebant monstrari dictæ literæ originales, quantò erant contra Regulam, & Correctorium, à B. Patre tanquam vltimum suum testamentum,& voluntatem edita; in qua Regula disponitur, quòd omnia sint communia, & omnes sub vno Generali viuant. Addebant, quòd, dato, & non concesso, quòd dictæ literæ essent verè B. Patris, tamen non releuabant. Quia B. Pater erat tantùm Corrector generalis totius Ordinis, & ideò non poterat, quod totius erat Religionis, vni nationi assignare. Tum inspectaratione iuris communis, cap. 1. de rebus ecclesi. non alien. vel non, vbi prohibetur Prælatus terram vnius ecclesiæ vertere ad aliam, quamuis ambæ sint in eius potestate. Tum inspectis statutis Religionis, Correct. numero 50. vbi prohibetur Generalis absque consensu capituli bona alicuius Conuentus alienare, aut ad alium transferre. Et dato, quòd hanc adiudicationem potuisset B. Pater facere, non debebat tamen vniformem Religionem suam in charitate fundatam scindere, & quod omnium erat, vni adiudicare. Nam bene sciebat sanctissimus, & prudentissimus Pater, quantas scissuras hæ scissuræ pariant, & qui tantum partialitates, & disconformitates abhorruit, vt voluerit omnes Superiores, etiam Generales, in victu, & vestitu minimis etiam fraterculis conformari, credendum non est, hanc partialitatem in damnum totius suæ Religionis cum Gallis vsurpasse. Quod id non cauerit vir prophetiæ dono illustratus, nefas putandum. Ad confirmationem Iulij III. illam ex eo corruere dicebant. Quia, cum

sit fundata in literis B. Patris, & emptione Regis, destructo fundamento, ædificium superædificatum corruere necesse est; & quod non est, confirmari non potest. Et præterea hæc confirmatio confirmat quidem, quòd soli Fratres Galli sint in dicto conuentu Superiores, at habitationem promiscuam non negat. Ad concessionem Alexandri VI. dicebant, illam causæ non officere. Nam dato, quòd Rex Carolus VIII. fundum emisset, fundator esset, at per hoc non tollitur nec habitatio, nec regimen aliarum nationum. Ad decretum Congreg. Regularium dicebant, illud solùm loqui de manutentione dicti conuentus in possessione eligendi Gallum in Correctorem, relicto iure partibus agendi in petitorio. Ad vota illa Robusterij, & Oliuarij dicebant, tantorum virorum doctrinam esse venerandam, iudicium prædicandum, sed illorum vota non debere, nec posse veritati, & iustitiæ officere. Et tandem ad sententiam Arigonij, & Pamphilij dicebant, illam non subsistere: Quia Itali, & Hispani non habebant tunc temporis Romę Procuratorem legitimũ, qui posset eorum rationes producere, alioquin constet de mãdato. Et præsertim Hispani nullum penitus habebant.

54 Hæc dicebant Itali, & Hispani pro suorum iurium defensione. Sed iam omnia cessarunt per Dei misericordiam, & constitut. 7. Pauli V. in qua imponitur partibus perpetuum silentium. Illud difficile videtur, quare non possit P. Generalis in eo conuentu Vicarium generalem constituere pro negotijs emergentibus. Nam hoc est directè contra Regulam in Correct. num. 106. & ius commune, regul. 68. Potest, de regul. iur. in 6. Dicere autem oe per indirectum officium Correctoris impediatur, & consequenter mens B. Patris, & summ. Pontificum eludatur, non valet. Nam Vicarius generalis in emergentibus officium Correctoris non impedit, nec impedire potest, vt constat ex cap. Auenion. 2. num. 31. Sed acquiescendum maioribus. Tum quia sic decet, conuenit, & necesse est. Tum in gratiam Regum Christianissimorum, qui semper fuerunt Patroni, & Protectores nostræ Minimæ Religionis, illique & conuentus, & diuitias, & gratias, ac priuilegia innumera concessere, vt constat ex facto, & in parte narrat Renatus Choppinus lib. 2. monast. tit. 1. num. 37. & tit. 2. n. 17. Tum quia dicti Patres Galli vixerunt semper in illo conuentu cum odore bonæ famæ, & splendore regularis disciplinæ, & strictissima obseruantia nostræ sanctæ Regulæ. Tum quia iam Itali habent Romæ tres alios conuentus, quibus commodè inhabitare possunt.

55 Noto 6. quòd in eadem const. 7. Pauli V. num. 56. respondebam ad quamdam obiectionem factam ad probandum, quòd cum Correctores assimilentur Curatis, & Curati sint coadiutores Episcoporum, ita etiam Correctores erunt coadiutores Prouincialium, atque ita non poterunt quicquam Correctores facere contra ordinationem Prouincialium, & quicquid possunt Correctores in expendendis monasteriorum bonis, poterunt Prouinciales. Quibus nunc addo ex Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. cap. 17. num. 23. quòd Parochi, iuxta communem vsum iuris, & modum loquendi Doctorum, non sunt Prælati. Nam Prælati propriè dicuntur, qui iurisdictionem ordinariam, etiam in externo foro ecclesiastico, habent, qua tamen carent Parochi. Sunt tamen propriè Pastores, & ordinariam habẽt potestatem in oues sibi commissas, vnde non possunt dici Vicarij, neque Officiales Episcoporum, nec sunt ipsorum Episcoporum causæ instrumentales, sed sunt causæ proximæ principales in suo ordine, & sunt domini suorum beneficiorum, & propriam potestatem, ac officium exercent, & propriam obligationem adimplent, & non tantùm alienam exequuntur. Nec refert, quòd Parochi sint quasi coadiutores Episcoporum: nam etiam Episcopi sunt cooperatores Pontificis, & in partem sollicitudinis vocati, non in plenitudinem potestatis, vt dicitur in cap. Qui se scit, 2. q. 6. vbi dicitur, *Qui se scit alijs esse præpositum, non molestè ferat, aliquem sibi esse prælatum.* Vnde colligitur, quòd sicut licèt Episcopi sint veri Pastores principales in suo ordine, subsunt nihilominus superiori Pastori: Ita inferiores Pastores sunt in suo gradu proprij Pastores, licèt Episcopis subordinati sint. Ex qua doctrina ad nostrum propositum applicata, clarè constat, quòd licèt Correctores assimilentur Parochis in hoc, quòd sunt coadiutores (nam alioquin, cum habeant iurisdictionem etiam in foro externo, sunt Prælati, vt probo tom. 2. Relig. q. 1. cap. 4. num. 72.) non per hoc tamen desinunt esse Superiores ordinariam potestatem habentes, in eaque se gerere tanquam causæ principales. Vnde sicut non potest Episcopus curam à Curato auferre: ita nec Prouincialis Correctoriatum à Correctore; & sicut Curatus suam iurisdictionem potest delegare, ita & Corrector. Et sicut subordinatio, quam habent Curati ad Episcopum, non est contra principalem curam in suo ordine, vt Suarez loc. cit. n. 22. quia etiam Episcopi iurisdictio est aliquo modo subordinata Archiepiscopo, & in naturalibus causa proxima principalis est, etiamsi ab vniuersaliori pendeat: ita nec subordinatio, quam habet Corrector ad Prouincialem, facit quominus Correctoris iurisdictio ordinaria sit intra suos limites, & quin eam possit independenter ab eo exercere. Dependentia autem, quam habet Corrector à Prouinciali, est, vt illius correctioni subiaceat, si in officio delinquat: Ac etiam, vt in causis grauioribus, suadente aliqua legitima ratione, frænanti Prælato superiori in aliquo casu potestatem, promptè obediant.

56 Si obijcias, per sacros canones determinari, quòd Prælatus minor, præsente maiori, iurisdictionem non exerceat, quia hoc casu illius iurisdictio cessat, vt habetur in c. Denique, d. 12. cap. Volentes, de off. legati, cap. Antiqua, §. dominicæ, de priuil. Re. quòd illi canones intelliguntur, quando minor habet iurisdictionem à maiori, vt explicat Gloss. in illo cap. Denique, verb. Maiore: & clarè constat ex dicto, c. Volentes, & c. Antiqua. Nam alioquin, quando minor non habet iurisdictionem à maiori, quòd maiore præsente possit suam iurisdictionem exercere, statuitur in cap. Ecce ego, d. 95. & in c. Peruenit, 11. q. 1. & leg. In hac, Cod. de donat. vbi Gloss. verb. Prædicare, notat, minorem iudicem non debere amittere iurisdictionem suam, licèt maior iudex sit præsens: quod etiam notat Bald. ibid. n. 4. & Cynus addens solùm, iurisdictionem minoris cessare in casu appellationis, aut in defectu iuris.

57 Noto 7. circa constit. 8. Pauli V. in qua reuocantur omnes indulgentiæ Regularibus concessæ, & aliæ de nouo conceduntur, quòd per illam constitutionem nõ reuocantur indulgentiæ, quas Prædicatores regulares, finita eorum prædicatione, possunt populo concedere, & sunt dierum 140. de quibus in comp. priuil. D. Hieronym. verb. Perdicator, §. 1. & 2. hæc enim indulgentia non est concessa Fratribus, sed secularibus. Ita Portel in dub. regul. verb. Prædicatores, num. 9. Casarub. verb. Indulgentiæ quò ad seculares 5. summans has indulgentias, ait, quòd Fratres Mendicantes quandocunque prædicant in suis domibus, quocunque die anni possunt concedere suis auditoribus 18. annos, & dies 322. indulgentiarum. Quando autem alibi prædicant, possunt concedere 18. annos & dies 222. Quando verò prædicant tempore quadragesimæ in suis domibus, feria 2. 4. & 6. possunt concedere suis auditoribus, vltra prædictas, 138. annos, & dies 202. Neque item est reuocata illa indulgentia centum dierum concessa ab Alex. IV. audientibus missam in ecclesijs dictorum Fratrum Mendicantium. Neque item sunt reuocatæ indulgentiæ concessæ morientibus in habitu Fratrum, vel cum eo sepeliri mandantibus, vel ipsorum habitum osculantibus, de quibus Casarub. loc. cit. verb. Indulgentia quò ad seculares 6. n. 9. Vide to. 1. priu. in const. 3. Sixti IV. à num. 2.

58 Aduerte etiam, quòd per dictam const. non est reuocata indulgentia 50. dierum concessa à Sixto V. per suam constit. Redditur, apud Rodriq. in bull. const. 26.

dicti

dicti Pontificis, salutantibus in quocunque loco quascunque personas his verbis; *Laudetur Iesus Christus*: & respondentibus *In secula*, vel *Amen*, aut *Semper*, siue latino, siue vulgari idiomate hoc fiat. Neque etiam est reuocata indulgentia 25. dierum concessa ab eodem Papa ibid. his, qui reuerenter, idest capite detecto, vel inclinato, nomen Iesu, vel Mariæ, nominauerint. Nec similiter est reuocata indulgentia plenaria concessa ab eodem Pontifice ibid. iis, qui in mortis articulo, ore, vel corde, si ore non potuerint, idem nomen Iesu inuocauerint, dummodò ante habuerint consuetudinem sic salutandi. Hæ, inquam, indulgentiæ non sunt reuocatæ; nam mens Pauli V. fuit solùm reuocare indulgentias concessas Fratribus: istæ autem concessæ sunt omnibus Christi fidelibus, inter quos etiam Regulares connumerari debent.

59 Aduerte etiam, quòd idem Pontifex Paulus V. non obstante hac indulgentiarum correctione, ac reformatione, anno 1608. die 28. Iunij, instante Fratre Ludouico à S. Euangelista Commissario generali Familiæ vltramontanæ Ordinis Minorum, concessit Fratribus recitantibus coronam B. M. V. quæ constat ex 72. Aue Maria, & septem Pater noster, addito in fine vno Pater noster, & vna Aue Maria pro anima ipsius Pontificis, indulgentiam plenariam. De qua concessione extat publicum monimentum impressum Romæ anno 1609. die 19. Ianuarij. Ita testatur Resighinus in suo templo Salomonis, cap. 26. fine; & Roderic. in resol. regul. resol. 77. num. 45.

60 Aduerte etiam, quòd Vrbanus VIII. concessit Fratribus quæstuantibus pro amore Dei, quolibet die, quo id fecerint, indulgentiam 40. dierum. Et item renouauit, quòd possint ab excommunicatis eleemosynam petere. Ita refertur in constitutionibus Vrbanis Fratrum Minorum Conuentualium, cap. 6. tit. 8. num. 3.

61 Noto 8. quòd in const. 9. Pauli V. num. 10. dicebam, neminem posse apud se libros hæreticos, aut de hæresi suspectos retinere, & quomodò possent hos tenere Religiosi. Hic aduerte, quòd libri hæreticorum reperti apud aliquem, reddunt illum de hæresi suspectum immò plenam faciunt probationem, illum esse hæreticum. Io. Andr. in cap. Filij, vel hæred. de hæret. in 6. nu. Graff. p. 1. decis. lib. 4. cap. 18. nu. 48. cap. Si fortè, cap. Sanè, 22. qu. 4. Si tamen reperiantur apud virum doctum, syncerum, & nullatenus de hæresi suspectum, excusatur ille à suspicione hæresis, cap. Damnamus, de summ. Trinit. §. in nullo. Ita Menoch. de arbitr. casu 374. num. 12. Nec censetur suspectus de hæresi ille, apud quem reperiretur libri, ipso ignorante, vel tales libros habere, vel eos esse hæreticos. Ita Riccius p. 1. praxis, decis. 675. num. 5. Duæ ergo requiruntur conditiones, vt ille, apud quem reperiuntur dicti libri, sit suspectus de hæresi. Prima, scientia librorum, idest, quòd sciat, se tales libros habere. Secunda, quòd præfati libri sint damnati pro hæreticis, & quòd illos habens de tali damnatione notitiam habeat. Graff. tom. 2. consil. de hæret. consil. 2. num. 6.

62 Sed quid de illo, apud quem reperirentur scripta? Nauarr. lib. 5. consil. de hæret. consil. 6. ad hoc propositum multa dicit. Et primò num. 1. ait, quòd scriptura priuata, aliena manu scripta, sine testibus, nisi ab illo fuerit subscripta propria manu, ei nocere ne quicquam potest; cap. 1. & 2. de fide instrum. II. num. 2. ait, quòd nemo est accusandus, nec arguendus, eo quòd hoc, vel illud scripserit, etiam sua manu, in chartulis, & commentariolis imperfectis, indigestis, & inemendatis, quibus manus extrema non sit adhibita; Tum quia illa, quibus aliquid addendum remanet, habentur pro non scriptis. Tum quia scriptori licet scripta sua corrigere, & negare, se ita sensisse ac in eis continetur, donec ediderit perfecta, vt ita fecisse refert num. 3. Sotum. Tum quia multa notamus, ne memoria excidant, quæ attentè considerantes deinde cassamus, quod Augustinum ipsum fecisse dicit. Tum quia nemo, quantumuis accuratus, potest prima vice ita scribere, vt lima deinde non sit ampliùs opus III. ait num. 5. quòd ea, quæ ita sunt scripta, vt nequeant intelligi, pro non scriptis habentur, iuxta legem 2. ff. de his, quæ pro non script. hab. IV. ait num. 6. quòd oratio dubia, & ambigua, intelligenda est in eo sensu, quem ei dat, qui illam protulit, iuxta leg. In ambiguis, de regul. iur. Item accipienda est in eo sensu, qui magis prodest proferenti, leg. Si quis intentione, ff. de iud. V. ait num. 7. quòd verba, quæ in vno sensu denotant delictum, & in alio non, intelligenda sunt in eo sensu, quo non dicatur proferens deliquisse; nam dubia semper in meliorem partem interpretanda sunt, cap. Estote misericordes, de regul. iur. VI. ait num. 7. quòd cum aliqua oratio est ambigua, & dubia, & multis modis intelligibilis, ille sensus est probandus, cui antecedentia, & consequentia verba magis consonant, iuxta regulam August. 3. de doctr. christ. cap. 2. vbi ait, *Cum ambiguitas occurrit, textus ipse sermonis à præcedentibus, & consequentibus partibus, quæ ambiguitatem illam in medio posuerunt, restat consulendus*. VII. ait num. 11. quòd non solùm pars vnius scripturæ per aliam partem eiusdem declaratur, sed etiam per alias scripturas omnino ab eo separatas, iuxta regulam eiusdem Aug. loc. cit. cap. 26. vbi ait; *Quòd vbi verba Scripturæ in vno loco apertius ponuntur, ibi discendum est, quomodo in locis intelligantur obscuris*. VIII. ait num. 12. quòd verba intelligi debent secundùm id, ad quod principaliter proferuntur, & scribuntur, cap. fin. de verb. signif. IX. ait num. 14. quòd excusandus est quilibet operis scriptor, si in eius editione protestatus est, se illud sacrosanctæ Ecclesiæ iudicio, & censuræ submittere, c. Damnamus, §. in nullo, de summ. Trin. quæ tamen protestatio solùm valet in his, quæ quis explicitè credere non tenetur, vt declarat Eymericus in direct. Inquis. p. 1. q. 12. nu. 12. & 13. vbi Pegna com. 26. qui obseruat, quòd cum sæpe dubitetur, an aliquis etiam literatus scire aliqua teneatur, cum sint quædam ad fidem spectantia adeò difficilia, & obscura, vt etiam doctos interdum lateant, planè si in ijs labatur vir literatus, multum sibi proderit præcedens protestatio; quia ignorantia potiùs, quàm animi malitia lapsus censeri debet.

63 Aduerte hic vnum pro librorum censoribus, quòd his maximâ est vtendum prudentia in libris corrigendis, ne nimis scrupulosi sint in propositionibus, quæ bonum sensum habere possunt, censurandis. Nam aliquando suspenduntur aliqui libri, ex quorum suspensione maius malum oritur, quàm si permitterentur. Nitimur enim naturaliter semper in vetitum, magisque negatum cupimus, quàm concessum, vnde curiosi magis student vetitos, quàm concessos libros legere, & multi libri suspensi maiori pollent auctoritate apud hos curiosos floccifacientes conscientiam suam, quàm vnquam polluissent, nisi fuissent suspensi. *Nam punit s ingenijs glisc it auctoritas*, aiebat Tacitus 4. annalium.

64 Aduerte quòd Vrbanus VIII. fecit statutum, quòd habitantes in statu ecclesiastico non possint extra illum libros imprimere absque facultate Vicarij Papæ, & Magistri Sacri Palatij. Hoc decretum refertur tom. 4. bull. pag. 337. & sic habet.

Feria 5. die 18. Septembris 1625.

In generali Congregatione S. Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram S. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. ac Illustris. & Reuerendis. D.D. S. R. E. Cardinalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

Sanctissimus D. N. pro debito sui pastoralis officij corrigere volens abusus nonnullorum in statu Sedi Apostolicæ mediatè, vel immediatè subiecto existentium, qui libros à se cōpositos extra præfatum statum absq; vlla Ordinariorum, & Inquisitorum loci, vbi degunt, approbatione, imprimendos transmittunt. Statuit,

tuit,& decreuit,vt imposterum nemo in statu prædicto degens,cuiusuis conditionis, gradus,ordinis, & dignitatis existat,libros de quauis materia tractantes,& vbicumq; compositos audeat aliò deferre, vel mittere imprimendos sine expressa in scriptis approbatione Illustrissimi,& Reuerendissimi D.Cardinalis S.D.N.Vicarij,& Magistri sacri Palatij,si in Vrbe; si verò extra Vrbem existat, sine Ordinarij , & Inquisitoris loci illius, siue ab ijs deputatorum facultate, & licentia, operi præfigenda.

§. secundus,Libros autem,quos contra præsentis decreti tenorem imprimi contigerit, præter alias pœnas arbitrio suæ Sanctitatis infligendas, absque alia declaratione ex nunc prohibet, & pro expresse prohibitis haberi vult, & mandat, contrarijs quibuscumque non obstantibus,&c.Io. Antonius Thomasius Sanctæ Romanæ vniuersalis Inquisitionis Not.

65 Aduerte etiam,quòd in eadem const.num. 29. dicebam,quòd Regulares pœnitentiati à S.Officio erant inhabiles ad dignitates, etiamsi pœnitentias compleuissent. Nam hoc est speciale in crimine hæresis, propter quod puniuntur, qui ab illo officio puniuntur, vt etiam purgatus post purgationem remaneat suspectus,vt notant Panor.in cap.Testimonium,n.a. de test. vbi Felin. num. 22. & condemnatus ex causa criminis publici,quale est hæresis,cap.ius publicum,d. 1. remanet infamis etiam post pœnitentiam solutam, ca. Infames,§.Porro,3.q.7. infamis autem dignitates consequi non potest,reg.87.Infamibus de reg.iur.in 6.Farin.p. 1. praxis crim. tit. de delictis, & pœnis, q. 23. num. 526.

Caput Vndecimum de addendis ad Constitutionem Gregorij XV.

1 NOto 1.quòd in constit.2.Gregor.XV.de exemptiuil.posui quasdam declarationes super illa factas à sacra Congr.Concilij,post quas exijt alia declaratio, quæ sic habet. *Quæritur, an posita dicta constit. Regularis absque legitima licentia accedens ad monasterium Monialium Regularibus subiectarum, ibique in loco colloquijs destinato cum Moniali colloquens, à Diœcesano Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, coerceri, & puniri possit? Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum,censuit posse; quam Congregationis sententiam S.D.N. Vrbanus VIII. ad se relatam approbauit. Cosmus Cardinalis de Torres. Prosper Fagnanus S. Congr. Secr. Est impressa Romæ in Typographia Cameræ Apostolicæ, anno* 1624.

2 Nota II.quòd in const.3.Greg.XV.nu. 3. dicebam, quòd Cardinalibus in præiudicium tertij non erat credendum; quod præter DD. quos ibi affero, docent Vantius in tract.de nullit.§. de nullitate ex defectu iurisd.nu.17.Riccius 2.p.praxis.resol.426.nu.4.vers.In reliquis autem. Et aduerte,ne erres in titulis, quòd Cardinales non vocantur amplius Illustrissimi, nec Dominationes Illustrissimæ, sed Eminentissimi, & Eminentiæ, quo titulo vti solùm possunt ecclesiastici electores Romani Imperij, & magnus Magister hospitalis Ierosolymitani;nec Cardinales possunt agere cum eo(Regibus exceptis) qui illis hunc titulum nollet dare, nec eius literas recipere. Cœteri autem ecclesiastici quicumque, quacumque auctoritate fulgentes, non possunt dictum titulum sibi vsurpare,sub pœna Pontificiæ indignationis,& priuationis beneficiorum, ac dignitatum,& inhabilitatis ad alias dignitates, &c. super quarum rerum perpetua, & inuiolabili obseruatione omnes Cardinales,tactis sacrosanctis Euangelijs, iurauere. Ita statutum est in Consistorio anno 1630. die 10. Iunij à S.D. N. Vrbano Papa VIII.

3 Noto III circa const.4.Gregor.XV.quòd num.2.decebam, confessarium illum dici sollicitatorem fœminarum,qui eas occasiones confessionis sollicitaret. Putat etiam Riccius 3.p.praxis,resolut.65. num. 3. etiam dici,& esse sollicitatorem,qui sollicitare mandat; nam ille dicitur facere,qui facere iubet,leg.Manumissiones, ff. de iust. & iur. & Is damnum dat,qui iubet damnum dare; leg.Is damnum,ff. de reg. iur. & Quod est causa causæ, est etiam causa causati; dicta leg. Manumissiones,& Qui per alium facit,per se ipsum facere videtur; regul.72.Qui facit,de reg.iur. in 6. Sed non puto.comprehendi mandantem. Nam In pœnis non est facienda extensio, regul. 49. In pœnis, de regul. iur. in 6. & Odia restringenda sunt,reg. 15. Odia, de reg. iur. eod. lib. Si enim Papa voluisset comprehendere mandantem,vtiq; dixisset,vt constat ex multis constitutionibus, & præsertim ex bulla Cœnæ. Cùm ergo non exprimat,verba legis sunt ad vnguem obseruanda; leg.1. §. Is, qui nauem, ff. de exercit. act. Nec est eadem ratio hoc casu in mandante, ac in exequente. Nam pone quòd mandans sit secularis, certè is non potest facere id, quod confessarius, vnde non potest in his esse eadem ratio. Imò addo, quòd si secularis se occultet in confessionario, & sollicitet ibi mulierem accedentem causa confessionis,non incurret meo videri pœnas huius bullæ; Nam hæ pœnæ præcisè inflictæ sunt contra sacerdotes confessarios; secularis autem confessarius non est,neque sacerdos. Atque ita Castr.tractat. 4. disp. 9.p.9.num.5.Diana tract.4.var.resol. 15. quem vide pro his punctis in resol.sequent.& Portel in dub. reg. verb. Sollicitare,num. 14. qui addit, idem esse dicendum de Clerico,vel Regulari non sacerdote,vel sacerdote,quidem, sed non admisso ad confessiones audiendas. De confessario verò iurisdictione carente, vel quia est nominatim excommunicatus, vel publicus Clerici percussor, dicit Portel loc.cit.num.13. quòd siue bona fide id faciat,credens se iurisdictionem habere, siue mala, sciens non habere, si in confessione sollicitat, non incurrit has pœnas. Quia iuxta doctrinam Suarez lib. 5. de leg.cap.34.nu. 9. & 10.qui facit,vel prætendit facere actum nullum,non incurrit pœnam legis. Sed ista doctrina huic casui applicari non potest.Nam non est necesse ad incurrendas has pœnas quòd confessarius confessionem audiat, sed sufficit, quòd in loco solito confessiones audire sollicitet;& lex hic intendit punire illum,qui potens porrigere remedium, porrigit venenum,& potens dare panem, dat scorpionem; & confessarius excommunicatus, & consequenter iurisdictione priuatus,confessarius est, cum sit sacerdos potestatem ordinis habens,& possit à venialibus, & mortalibus iam confessis absoluere; & alioquin qui sollicitaret mulierem habentem casum reseruatum cum excommunciatione, à qua non potest eam absoluere, non deberet dici has pœnas incurrere, quod nemo dicet. Nam aliàs larga aperiretur via ad has pœnas fugiendas, & hanc constitutionem eludendam. Vnde licèt effectus non sequatur, quia scilicet mulier sollicitationi non consentit, sollicitans tamen easdem pœnas incurrit. Nam bulla ait, *qui sollicitare, aut prouocare tentauerint*. Et ita Castr. cit. nu. 1.

4 Aduerte,quòd in eadem const.nu.5. dicebam,quòd ad dictum vnius mulieris malæ famæ non debebat confessarius carcerari. Quod deinde fuit decretatum Romæ in S. tribunali Inquisitionis,vt constat ex literis Cardinalis Millini datis Vicario generali Archiepiscopatus Genuensis,anno 1627. die 17.Iulij sub his verbis. *Molto R. Sig. Acciò più fondatamente si proceda contro li sollicitanti in confessione, questa suprema Congregatione ordina che per il detto di vna sola donna V. S. non faccia constituire, o carcerare il preteso reo, senza darne prima quà auuiso con la relatione della qualità della donna, del denunciante, e del denunciato, & all'hora à V. S. sarà significato se debba ò non procedere a constiturlo, e carcerarlo, & tanto ella esequira. Si compiacerà poi notificare quest' ordine alli Vescoui con prouinciali, acciò anch' essi lo esequischino. Mentre io dal Sig. Iddio gli prego ogni bene. Roma 17. Iulij, 1627. Come fratello, il Cardinal Millino.*

5 Et aduerte etiam, quòd in eadem const. à num. 28. dixi, posse dari aliquas causas, propter quas mulier sollicitata poterat excusari à denunciando sollicitantem:

Quod

Quod etiam dixit Portel in addit.ad dub.reg.verb.Sollicitare,à numer. 18. qui numer. 22. aduertit,qu od hoc vitium correctionem fraternam admittit (quod ego probaueram numer.26.) & consulit fœminas,vt in hoc casu, antequam denunciationem faciant, consulant viros doctos, & pios, qui iudicent de obligatione denunciationis.Et quòd hoc delictum correctionem fraternam admittat,docent Castr.tract.4.disp ut.9.p.10. nu. 2. apud quem Fagundez.

6 Aduerte,quòd confessarius sollicitans pœnitentem ad actus solum venialiter inhonestos, tangendo manum,vel mammillas,aut genas fœminæ, digitos iotorquendo,vellicando, ob solam delectationem, absque vlteriori fine, vel periculo pollutionis, quæ in genere castitatis sunt peccata venialia,vt docet Sanchez lib. 9. de matrim.disp.46.nu.16.denunciandus,non est Inquisitoribus,quando pœnitens intelligit,sacerdotem nullo modo habere animum vlteriùs procedendi, & absit periculum pœnitenti consentiendi in aliquod graue crimen.Constat,quia constitutio Greg. solùm intendit prohibere actus mortaliter malos, vnde vocat confessores sollicitantes infernales medicos, veneficos, & proditores execrabiles.Ita Castr.tract.4.disp.9.p. 3. nu. 3. Sed hæc doctrina mihi non placet, nec in praxi seruari debet, cum aperiat viam ad fugiendas pœnas huius const. nam potest confessarius fingere non habere animum vlteriùs progrediendi, & verbis id manifestare, sed in effectu ardenter illum affectare, & paulatim sic procedere ad videndum, an pœnitens inclinet, & descendat cum ipso in actum, quem animum pœnitens cognoscere non potest. Quare puto,quòd confessarius sollicitans in confessione ad dictos actus, etiam abstrahendo a grauitate culpæ, quam possent recipere ratione loci,sit denunciandus,propter euidentissimum periculum,cui exponit se,& pœnitentem consentiendi in actum lethaliter malum, quam facillimè enim accenditur concupiscentiæ ignis,obiecto præsente; quid si in illum insuffles dictis actibus?Non enim credo viris, quantumuis pijs cum dicunt se ex mulierum aspectu,colloquio,& congressu non vri, cuius incredulitatis auctorem habeo Basil.in const.monast.cap.4.vbi ait. *Si quis dicat, ex assiduo se cum mulieribus colloquio, congressuq; & conuictu non admodum lædi, hic sine dubio aut maris natura particeps non est, et portentum est quoddam insolentissimum,& præter omnium opinionem admirabile, & in vtrusq; sexus, vt ita dicam, confinijs positum? Aut certè,si expers non est,cum totus immersus libidinibus obruatur, ebrijs, aut phrenitide correptis similem se esse non sentit,qui grauissimis affectis morbis, morbum à se tamen abesse omnem existimant.*

7 Aduerte etiam, quòd confessarius dans pœnitenti epistolam sigillatam,in qua eam sollicitat ad venerem, ante, vel post immediatè confessionem, legendam tamen solùm post regressum in domum, seu exitum ab ecclesia.non videtur denunciandus.Tum quia non sollicitatur pœnitens in confessione,nec immediatè post, sed post multum temporis.Tum quia pœnitens per receptionem istius epistolæ non implicatur maioribus peccatis,nec bibit pro medicina venenum,qui est finis huius const.Ita Castr.loc.cit.p.4.nu.2.Sed verè hic sollicitator est,& denunciandus cum in const.Greg. XV. §. 5. dicatur,quòd denunciandus est, qui occasione confessionis sollicitare tentauerit ad inhonesta.

8 Aduerte etiam, quòd non est denunciandus confessarius, qui sollicitatus à pœnitente ad copulam, renuit,contentus oblectari tactibus,&ad illos solù fœminam prouocans. Nam iste non dicitur sollicitator, sed solùm in parte sollicitationi consentiens. Ita Castr.tra. 4.disp.9.p.5.num. 4. contra Ioannem Sancium contrarium sentientem.

9 Aduerte etiam,quòd in dicta constitutione Gregorij XV. prohibetur sollicitatio ante, vel post confessionem immediatè.Hæc autem talis dicitur,quando inter sollicitationem,& confessionem nihil aliud mediat, ita vt neque confessarius, neque pœnitens ad extraneos actus voluntariè, & cum mora sufficienti diuerterint. Ita Io.Sancius disp.11.num.49.Vnde,vt ante confessionem sollicitare dicatur confessarius, non est necesse, quòd confessio sequatur,sed sufficit, si pœnitenti accedenti ad confessionem, actus inhonestos persuadeat; porrigit enim tunc pro medicina venenum. Si autem pœnitens nollet statim confiteri, sed diceret confessario se velle confiteri in crastinum, & tunc occasionis huius dicti confessarius confessionem diffuadeat, & de venereis tractet, talis sollicitatio non est proxima confessioni faciendæ, sed solùm est proxima conuentioni de confessione, ac proinde non delinquit in confessione,nec proximè ad illam,& sic non est denunciandus. Si autem pœnitenti volenti statim confiteri confessionem dissuadeat, animo eam postea alliciendi ad actus impudicos,an sit denunciandus, dubitari potest. Sancius loc.cit.ex quo Cast.tract.4.disp.9.p.7.n.6. putat,quòd si animus non manifestatur pœnitenti neque verbis,neque factis,non est denunciandus,secus autem,si manifestatur; quia illa dissuasio sic declarata est vera inductio, & prouocatio ad peccatum. Si enim dissuadens confessionem,diceres pœnitenti, te illius amore captum,ideoque nolle eam confiteri, verè sollicitares.

10 Noto quartò,quòd circa const. 5. eiusdem Gregorij, quæ Conseruatorum Regularium formam, & facultatem decernit, ibi multa dixi, quibus hæc paucula nunc addenda existimaui.Et primum,quòd Conseruator non potest cognoscere nisi de notorijs iniurijs,vnde priùs debet pronunciare, delictum esse notorium. Quod adeò verum est, vt si per testes probetur, iniuriam esse commissam, sed non probetur, quòd fuerit notoria, eiusmodi probatio parti non nocebit. Innoc. in cap. Statuimus, num. 6. de offic. deleg. in 6. Et licèt Conseruator possit inquirere de occultis circumstantijs,quæ sunt accessoriæ notorio, non tamen potest inquirere de occulto facto,seu de occultis personis, quæ sunt principalia.Innoc.loc.cit. Vnde fit,vt si is,qui iniuriam fecit, confitetur quidem illam, sed notoriam neget, Conseruator contra illum procedere possit, nam quamuis id non sit notorium facti euidentia,est tamen notorium per confessionem partis; c.Vestra,de cohab. cler.& mulier.Ionoc.loc.cit.vbi subdit,quomodò testes dicere debeant,vt notorium probari possit, nimirum, Scio factum esse notorium,quia interfui,& vidi, quando publicè in platea multis præsentibus fecit illud.Vel, Ego quidem non vidi,quando fecit maleficium,sed vidi, quòd ductus fuit coram iudice, & interrogatus de maleficio non negauit,vel confessus fuit, quòd sic publicè fecerat.Vel si dicat,Audiui eum dicentem coram multis,se tale maleficium fecisse. Vel.Vidi eum fugientem post tale perpetratum maleficium. Quòd si delinquens delictum non fateatur, neque neget, sed solùm,ad vitandum Conseruatoris iudicium,dicat, iniuriam notoriam se parti non fecisse, eo casu poterit Conseruator super hoc summariè per viam inquisitionis procedere,& pronunciare; Gloss.in cap.1. de offic. deleg.in 6.verb.Conseruatores,Chokier de exempt. p. 1.q.39.n.25. Si verò iniurians factum quidem fateatur, non tamen per iniuriam,sed iure, & benefactum asserat, hoc casu Conseruator iudicialem habebit indaginem, si non ex vi huius const. & iuris communis; saltem ex consensu partium. Ita Innoc.in cap.1.de off.deleg. in 6. num. 7. vbi Glossa verb. Conseruatores.

11 Aduerte,quòd Conseruator,cum non habeat certum tribunal, potest locum electum ad ius dicendum intra fines suæ diœcesis, ad suum beneplacitum mutare, Chokier de Conser.ecclef. p. 2. qu. 9. num. 2. Vide Anchar. in cap. statutum §. In nullo num. 1. de rescrip. in 6.

12 Aduerte etiam, quòd possunt Conseruatores pœnis censurarum cohibere Ordinarium exercentem iurisdictionem suam in Regulares,cap. Si iudex,de sent. excom.in 6.Chokier de exemp.p.1.qu.39.nu.27.vbi addit, dictos exercentes iurisdictionem suam in exemptos incurrere in excom. bullæ Cœnæ contra scienter

viur-

vsurpantes,& turbantes iurisdictionem S.R. Ecclesiæ; quod fusiùs probat p.2.de Confer.eccles.qu. 78. & 4. p. de exempt. qu. 75. vbi addit num. 7. quòd non solùm incurrunt dictam excom.bullæ Cœnæ vsurpantes præfatam iurisdictionem, & eos defendentes, sed etiam eos, qui eam secum vsurpari, & se coram alio, quam pontificali iudice, in ius trahi voluntariè patiuntur; cum enim non trahantur inuiti,consilium, & fauorem præstare videntur.Quod etiam docet Nau.lib.1.consil. de const.num. 81. Aduerte autem quòd si Conseruator excommunicet contumacem,quem ex post facto constat fuisse iniuriatorem, sed non manifestum, excommunicatio non subsistit.Innoc.in cap.1.de offic. deleg. in 6.nu.2. vers.Sed quæres. Aduerte etiam, quòd Conseruator potest ad executioni mandandas suas sententias,brachium seculares implorare,seu familiam potestatis,vel Episcopi petere;nam alioquin posset eius auctoritas contemni.Ita Chokier de exempt.4.p.qu. 111. à num. 16. & iudex secularis tenetur suum brachium tribuere,iuxta dicta supra,c 6.à n. 3. Vnde etiam sequitur, quòd possint Conseruatores delinquentes incarcerare,adq; carceres damnare; habent enim merum imperium , & facultatem quasi ordinaria. Chokier de Conseruat.eccles.qu.97.nu. 4. cum autem carceres non habeant, poterunt vti carceribus Episcopi, vel potestatis secularis , iuxta ea , quæ dixi de brachio seculari loc. cit.

13 Aduerte etiam, quòd Conseruatores non possunt dare licentiam extrahendi quempiam ex loco sacro, etiam in casibus, in quibus immunitas ecclesiasticà non suffragatur ; nam id ad solos Episcopos, vel eius Officialem priuatiuè quò ad alios spectat,vt constat ex const. Cum aliàs Gregor. XIV. quam refert Rodriq. tom.2.qu.regul.qu.50.ar.3. quem vide pro praxi,quando aliquis malefactor confugit ad ecclesias Regularium,& Curia secularis vult illum capere. Et qui gaudeant immunitate ecclesiastica, & qui non vide apud Chokier de exem.p.4.qu.65.à n.2.Possunt tamen Conseruatores procedere aduersùs eos, qui confugientes ad ecclesias Regularium violenter extrahunt.Nam isti sunt ipso facto excommunicati,per ea, quæ tradit Rodriq.loc.cit.ar. 2.Chokier de Confer. eccles. p. 2. quæst. 31.nu.1.& faciunt violentiam,& iniuriam manifestam. Non tamen incurrent hanc excommunicationem iudices seculares, qui volentes inquirere , an malefactores,quos quærunt,sint in ecclesiis, vel monasteriis Regularium,effringerent portas ecclesiæ,vel monasterij,si nollent Religiosi eas aperire. Nam , cum ius habeant inquirendi,an ibi sint tales malefactores,habent etiam ius ad omnia, quæ huiusmodi inquisitionem impediunt.Ita Rodriq.loc.cit. art. 2. vers. Ex dictis infertur. Chokier loc. cit. num. 2. Aduertit etiam Rodriq. vers. Quartò,quòd absoluere ab ista excommunicatione incursa propter dictam violentiam, possunt in foro conscientiæ Prælati Ordinis,cui violentia est facta, in foro verò fori pertinet ad Papam, vel ad Conseruatorem, vt constat ex iis, quæ dictus Rodriquez dicit in princ. præfati 1. ar.Et aduerte etiam vniuersaliter,quòd Conseruatores possunt à censuris à se latis absoluere, cap. Pastoralis,§.Præterea de offic. ordin. cap. Prudentiam, §. fin. de offic. deleg. Chokier de Confer. eccles. qu. 21.num. 1.

14 Aduerte etiam, quòd Conseruatores non possunt exigere salarium ; cap.fin.§.Circa munera,de offic. deleg.in 6.cap.Statutum,§.Insuper,de rescrip.eod.lib. expensas tamen,quæ extra domicilium coguntur facere, possunt exigere , in quibus non tenebuntur deducere eas,quas domi eam facturi,dicto §. Insuper . Chokier de Confer.eccles.p. 2. qu. 13. num. 1. qui addit,quòd si adesset consuetudo(nam ius obstat,cap.Cum ab omni, de vit.& hon.cler.& dict.§. Insuper,iuncta Gloss. verb. Qualitercunque) possent exigere sportulas moderatas. Munera autem nullo modo accipere possunt,& si receperint,tenentur restituere,possunt tamen recipere esculenta,& poculenta,quæ paucis diebus (idest tribus , vt Menoch.de arbitr.cas. 517. nu. 9. vel relinque arbitrio boni viri considerantis personas recipientium, & dantium, & causæ qualitatem,iuxta Gloss.in dicto §. Insuper,verb.Paucis)consumi possint,dicto ca. Statutum,§. Insuper . Hæc tamen esculenta,neque omnino,neque semper , neque ab omnibus accipienda sunt , leg. Solent,ff. de offic. proconsul. Assessores autem,& notarij Conseruatoris salaria moderata , iuxta causæ qualitatem,exigere possunt ; cap.Statutum,§.Assessorem,& §. Notarium , de rescrip. in 6. Vide Chokier de Confer. eccles. qu. 14. & 15.

15 Si quæras, quid ? quando duarum Religionum Fratres sibi inuicem notoriè iniurias faciunt, & sic singulæ ad suos Conseruatores recurrunt, obtinentque aduersùs se inuicem inhibitiones,& censuras. R. quod hoc casu locus erit præuentioni , vt ille tantùm procedat,qui prior fuit aditus,& præuentus ; leg. vnica,ff. de off.consul.cap.Cum plures,de offic. deleg. in 6. iuncta Gloss.in sum.& marginali ad verbum Recusaret,Chokier de Confer.eccles.qu.11.nu. 5. Ne se tamen mutuò impediant,satius erit Romam recurrere , Mandos. de sign.grat.tit.Conseruatoria,vers. An autem circa,Chokier de exempt.p.1.qu. 39. num. 16. Vel etiam possunt eligi arbitri,qui quæstionem iurisdictionis decernant, ca.Pastoralis,ca.Cum contingat,de rescrip. & insinuatur in const. 5. Greg. XV. §. 7. tom. 2. nostr. priu.

16 Sed quid, si Conseruator excedat terminos suæ iurisdictionis? R. quòd si excedat contra iudicem ecclesiasticum,poterit hic suam iurisdictionem censuris tueri;cap.Dilecto,de sent.excom.in 6.cap. Ex parte,el primo , de verb. signif. eo enim casu officij sui cancellos prætergrediens habendus est tanquam priuatus . Nau. in cap.Cum contingat,de rescript.remed.4. nu. 2. vers. Quintò quòd,Chokier de exempt.p.1.qu. 39. nu. 35. Si verò excedat contra iudicem laicum , poterit hic suam iurisdictionem tueri, dictum Conseruatorem puniendo congruis pœnis . Nam iudici permittitur iurisdictionem suam defendere, dicto cap. Dilecto , de sent. exc.& dicto cap.Ex parte,de verb.signif. Ita Cassan. de consuet.Burgund.rubr.1.§.5.à nu.85.Innoc. in c. Olim, el primo,de restit. spol. num. 8. & in cap. Dilectus, de pœnit.num.2.Nam,inquit,concessa iurisdictione,conceduntur ea omnia, sine quibus dicta iurisdictio exerceri non potest,cap. Pastoralis,in princ. cap. Præterea, de offic.deleg.leg.2.ff.de iurisdict. omn. iud. In sic ipsis scire , in quibus casibus iudex secularis potest cognoscere de causis Clericorum,adi G.Bened. in cap. Raynutius,verb.Et vxorem nomine Adelasiam ... 39. Filliuc.tom.1.tract.16.cap.10.à num.262.Cassan. de consuetud.Burg.rubr.1. §. 5. à numer. 47. Sessa ... de inhibit.cap.8.§.2.à num.3.& §. 4.à num ... §. 5. eiusdem cap.8.num.98. in specie ait, quòd ... ecclesiasticus potest expelli à regno,& iure ... si violentiam inferat,vel sit iniuriosus, & ... vassallis Regis,vel si est turbator pacis. E... hoc non esse contra excommunicatio... 12. bullæ Cœnæ . Nam hæc intelligitur, quando ... expelluntur . Sed hanc Sessæ doctrinam non ... locum extra Hispaniam, censuit Chokier de exempt. p. 1. qu. 39. in fine . Pij Principes in hoc casu curant , vt iudex ecclesiasticus per suum Superiorem corrigatur , & amoueatur .

17 Nota etiam circa hanc const. declarationem sacræ Coogr.tenoris sequentis. *Cum in constit. ... de Conseruatoribus , edita ex sententia Congregationis Cardinalium Concilij Trid.interpretum ... Episcopi,& eorum Vicarij generales eligi possunt in Conseruatores Regularium ; Procurator generalis ordinis Carthusiensium supplicat , vt declaretur .*

Primò, an ipsi Episcopi , & eorum Vicarij generales possint eligi in huiusmodi Conseruatores nec ne ?

Secundò,an si vnum, & idem monasterium habeat bona in diuersis diœcesibus , eligendi sint Conseruatores in vnaquaque diœcesi, an verò vnus tantùm ... Sacra Congreg. Cardinalium, Concilij Trid. interpretum , ad primum

respon-

respondit, posse. Ad secundum censuit, Conseruatorem esse deputandum in ciuitate, vel diœcesi, vbi situm est monasterium, atque ibi tantum, & non alibi, posse eundem Conseruatorem procedere etiam in causis bonorum, ac membrorum eiusd. m monasterij extra ipsum diœcesim existentium. Romæ anno 1623. die 23. Octobris, S. E. Cardinalis Vbaldinus. Hanc declarationem dedit mihi Massobrius, & pro materia Conseruatorum vide Barbos. de potest. Episcopi, alleg. 106.

18 Noto 5. circa const. 6. Gregor. XV. quòd num. 1. dicebam, Regulares posse per priuilegia apostolica, absque licentiâ Ordinarij, propter aliquam causam mutare monasterium de loco minùs commodo ad locum magis commodum. Atque ita docent Mirand. tom. 1. man. q. 33. art. 2. concl. 2. Portel in dub. reg. verb. Monasterium, num. 7. Barb. de potest. Episc. par. 2. alleg. 26. nu. 8. & 9. Rodericus in resol. regul. resol. 55. n. 4.

Constitutio prima, aliàs 7.

Concedit, quòd Reuerendiss. P. F. Franciscus de Mayda electus in Episcopum Lauellensem, possit continuare in officio Generalatus vsque ad capitulum generale.

GREGORIVS PAPA XV.

Dilecto filio Francisco electo Lauellensi salutem, & apostolicam benedictionem.

Concedit prout in summario.

§. 1. *CVM nos nuper Ecclesiæ Lauellensi certo tunc expresso modo Pastoris solatio destitutæ de persona tua nobis, & venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, duxerimus prouidendum, teque illi in Episcopum præfecerimus, & Pastorem, & propterea cupientes pro nostro pastorali, paternoque affectu, quem ad Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula, cuius hactenus Corrector generalis fuisti gerimus, opportunè prouidere, ne idem Ordo interim donec nouus Generalis eligetur, rectore, & administratore careat; supplicationibus quoque dilecti filij nostri Caroli Sanctæ Mariæ in Dominica Diaconi Cardinalis Medicei nuncupati, tuo nomine nobis humiliter porrectis inclinati, volumus, & tibi apostolica auctoritate per præsentes concedimus, vt etiam dictæ ecclesiæ Lauellensis Præsul existens, ipsum Generalatus officium, vt prius, vsque ad capituli generalis proximè futuri celebrationem inclusiuè prosequi, exercere administrare, & continuare, ac in eodem capitulo generali vocem actiuam habere, necnon omnia, & singula, quæ, antequam dictæ ecclesiæ Lauellensis Præsul esses, ratione eiusdem Generalatus officij in dicto Ordine facere, mandare & exequi poteras, in futurum quoque, vt præfertur, facere, mandare, & exequi libere, & licite possis, & valeas in omnibus, & per omnia perinde, ac si de præsenti etiam Corrector generalis existeres.*

Mandat omnibus illi obedientiam exhibere.

§. 2. *Mandantes omnibus, & singulis dicti Ordinis Prioribus, tam prouincialibus, quam particularibus, alijsque officialibus, necnon Fratribus, Monialibus, & Sororibus in virtute sanctæ obedientiæ, vt tibi, mandatisque tuis, nunc, & imposterum, donec noui Generalis huiusmodi electio inclusiuè fiat, vt antea, reuerenter pareant, & obediant, alioquin sententiam, siue pœnam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles, ratam habebimus, & faciemus, auctore Domino, vsque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari.*

Derogat contrarijs.

§. 3. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis necnon dicti Ordinis & iuramento confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, et literis apostolicis illi, eiusque Superioribus quomodolibet concessis, et confirmatis. Quibus omnibus, et singulis, eorum tenoribus præsentibus, pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter et expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 17. Aprilis, 1621. Pontificatus nostri anno 1.*

1 Nota I. quòd hanc constitutionem posui, vt esset in exemplum posteritati. Cæterum magis expediens, & vtile Religioni puto, vt statim ac quis electus est ad dignitatem extra eam, à Religione exeat, iuxta priuilegia Religionibus concessa. Nam isti sic electi communiter nullum beneficium Ordini conferunt, saltem quò ad temporalia.

2 Nota II. quòd Religiosus factus Episcopus non potest secum quicquam deferre ex his, quæ in Religione habebat, siue fuerint propria industria, siue ex patrimonio acquisita. Constat ex cap. Statutum, 18. qu. 1. Ex quo etiam colligit Suar. tom. 4. de relig. li. 3. ca. 16. nu. 22. quòd non potest dicta bona retinere, etiam quò ad vsum, vel vsumfructum, vt postea restituantur monasterio tempore mortis. Quòd si conuentus velit suo Episcopo benignè concedere aliqua bona, debet illa inuentariare ante consecrationem manu publici notarij, & sic inuentariata manu eiusdem notarij concedere, cum pacto expresso, vt post mortem eius ad conuentum redeant. Nam alioquin erunt Cameræ apostolicæ, vt fuerunt libri concessi huic Episcopo Lauellensi in ca. generali Romæ 6. celebrato, defectu dicti inuentarij; quod est notandum & ita docet Ludouicus à Valle in praxi collect. p. 1. cap. 8. num. 4. & 5.

Constitutio secunda, aliàs octaua.

Mandat, vt nullus eligatur in Commissum ad capitulum generale destinandum, qui per tres annos continuos, immediatè antecedentes dictam electionem, non fuerit localiter commoratus in Prouincia, in qua eligendi sunt Commissi.

Hippolytus miseratione diuina S. Mariæ nouæ Diaconus Cardinalis Aldobrandinus Protector.

CVM aliàs Sanctitati D. N. placuerit, protectionis curam huiusce Minimorum Religionis nobis committere, pro viribus curare debemus, vt regimen negotiaque dictæ Religionis ad honorem diuinæ Maiestatis, iuxta regularem obseruantiam, ipsiusque Ordinis progressum conducantur. Quamobrem in primis cupientes, vt in generali capitulo Commissi Patres instructi, et experti in negotijs suarum Prouinciarum reperiantur (cum præcipuè ad eos spectet dictarum Prouinciarum negotia capitulis generalibus exponere) hoc inter alia remedium arbitrati sumus opportunum, constituere de mente Sanctitatis suæ, eiusque speciali mandato, vt dicti Commissi, qui tam in proximo generali capitulo, quàm in alijs subsequentibus in posterum celebrandis interuenient, locales, et conuentuales in eadem Prouincia commoratos debuerint per tres annos continuos immediatè præcedentes capitulum prouinciale, in quo eligendi sunt vt ad prædicta capitula generalia mittantur. Saluis in reliquis statutis, et ordinationibus super hoc emanatis. Quòd si aliqui capitulorum generalium Commissi aliter, quàm hic præscribitur, et mandatur, imposterum electi fuerint, eorum electionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, & nullam declaramus, eosque à dictis capitulis generalibus excludendos decernimus, & excludimus, vltra pœnas electoribus per nos, aut capitula generalia prædicta ad arbitrium infligendas. Datum Romæ in ædibus nostris, die 26. mensis Iulij

Anni

Anno 1622. Hippolytus Cardinalis Aldobrandinus Protector, &c.

1 Nota, quòd non intelligitur de naturalibus Prouinciæ. Vnde hi etiamsi non fuerint locales per tres annos immediatè, possunt optimè in Commissos eligi. Moueor. Tum quòd hi sunt instructi de negotijs suæ Prouinciæ; qui est finis huius const. etiamsi per aliquod tempus ab ijs absuerint; & talis videtur esse mens E. Protectoris. Tum quia cum in cap. Auenion. 2. num. 29. statutum esset, quòd nullus in aliena Prouincia in Correctorem illius eligeretur, qui per annum integrum non fuisset in ea commoratus, deinde in cap. sequenti Barcin. 2. celebrati, nu. 25. declaratum fuit, id esse intelligendum de his, qui in ea Prouincia nunquam fuerunt locales. Tum quia statutum hoc odiosum est, & ideo restringendum. Vnde in cap. Rom. 7. sess. 11. circa hoc decretum dubitatum est, & decisio remissa E. Protectori.

2 Quæras etiam, an qui renunciauit Collegatui Prouincialis, possit eligi in Commissum ad Capitulum generale. R. affirmatiuè. Primò, quia Commissatus non est neque superius, neque æquale officium Collegatui, vt requirit statutum illud factum ab eminentiss. Protectore Aldobrandino de consensu Patris Generalis anno 1616. die 8. Aprilis, quod refero to. 2. Religiosi, quæst. 1. cap. 4. num 104. illis verbis. *Declaramus, quòd quicumque Frater dicti Ord inis ad aliquam dignitatem, vel officium fuerit assumptus, si huic renunciauerit, illum ad aliud æqualis vel etiam superioris, qualitatis officium toto tempore, à Regula officio, cui renunciauit, præfixo, assumi non posse.* Sed est officium multò inferius; nam non habet, nisi simpliciter votare in capitulo generali, absque vlla dignitate, vel personatu: Collega autem est comparticeps officij cum suo Prouinciali, vnde habet dignitatem cum iurisdictione, & continuum personatum. Deinde Collegatus durat per triennium: Commissatus non durat nisi per octo dies, seu paulo plus, quantum durat capitulum generale. Collegatus præterea habet vocem in capitulo prouinciali, & de ordinario Collegæ sunt Definitores, vnde habent votum in omnibus capitulis intermedijs. Præterea Collega est exemptus à iurisdictione Correctorum, Commissus nequaquam. Vnde, cum sit inferius, cessat finis dicti statuti, quod factum est, vt in eo dicitur, *vt omnis ambitiosis aditus Fratribus præcludatur:* ambitio enim, vt superbiæ filia, semper ascendit. 2. Quia statutum illud pœnale est, vt patet quia ponit pœnam, ideò strictè interpretandum est, & non extendendum vltra casus expressos, inter quos non est iste, quòd renuncians Collegatui prouinciali non possit esse Commissus. Tertio. Quia particula illa, *ita vt*, posita in dicto statuto, est præfati statuti declaratiua, vt docet Barbos. de diction. dict. 184. nu. 3. Hanc sententiam certam omnino reddidit declaratio sacræ Congregationis Concilij tenoris sequentis. *Eminentissimi, & Reuerendissimi Domini. Capitulum generale Ordinis Minimorum vltimò celebratum, decreuit: vt quicumque Religiosus dicti Ordinis ad aliquam dignitatem vel officium fuerit assumptus, si illi renunciauerit ad aliud æqualis, vel etiam superioris qualitatis, toto tempore à Regula officio, cui renunciauit, præfixo non assumatur sed toto residuo officij tempore subditus remaneat. Ex quo decreto orta est difficultas, vtrum Corrector localis vel Collega Prouincialis, officio suo renunciantes possint eligi in Commissos ad capitulum generale destinandos. Quare dignentur huiusmodi difficultatem Eminentia vestra aperire. Die 4. Februarij 1634. Sacra Congreg. Cardinalium Concilij Trid. interpretum, secundum ea, quæ proponuntur censuit, huiusmodi decretum non obstare. Robertus Cardinalis Vbaldinus. Franciscus Paulutius sacra Congreg. Concil. Secretarius.*

3 Quare nullo modo videtur admittenda extensio, quam facit Isnardus verbo Renunciatio. Non enim statutum loquitur de subiectione, sed solùm quòd qui renunciat, non possit habere officia, nisi expleto tempore, quo duraturum erat officium renunciatum. At remanere subiectum post officium expletum tantùm, quantùm durauit officium, & non posse habere officia toto illo tempore, quo duraturum erat officium, sunt diuersa, à quibus iure non fit illatio. Adde, quòd statutum clarè loquitur, ita enim. *Sed toto residuo officij tempore subditus remaneant.* Itaque cum statutum non petat, nisi vt remaneat subditus, qui officio renunciat toto tempore, quo debebat esse Superior, non est vltra illud tempus extendendum.

Caput Duodecimum, De addendis ad Constitutiones Vrbani VIII.

1 NOto I. quòd in const. 6. Vrbani VIII. dicebam, Patres Calabros habitantes Romæ in conuentu S. Francisci de Paula, posse permittere, vt in eodem conuentu Fratres aliarum nationum localiter commorentur. Nam in omnibus priuilegijs intelligitur clausula, Quatenus pars vti velit. Atque ita, præter DD. ibi adductos, hoc docet Sigism. in addit. ad dub. 120. in tract. de elect.

2 Et si quæras, an potuerit Io. Pizzullus obligare Religionem, vt in dicto conuentu non habitarent, nisi Patres Calabri? R. de hoc non posse esse dubium. Cum enim esset dominus rerum suarum, eas cuicumque volebat, & sub quacumque sibi placita conditione donare poterat. Verum quidem est, quòd poterat Religio dictam donationem sic conditionatam non acceptare, sed post acceptationem de iure naturæ seruare, tenetur, cap. 1. de pactis.

3 Quæres etiam, an P. Generalis possit in dicto collegio locare aliquem Lectorem non Calabrum, ad hoc vt studentes in dicto collegio commorantes doceat? R. non posse. Nam Fundator clarè determinauit, vt in dicto collegio solùm habitarent studentes dictæ nationis; nomine verò studentium veniunt non solùm scholares, sed, & multo magis, Lectores, cum par sit studium docendi, atque discendi, leg. 2. Cod. de excusat. artific. lib. 10. & pariter debent studere, Lectores pro docendo, & scholares pro discendo; cum Doctores legendo studeant, & peritiores fiant, leg. 1. Cod. de excusat. artif. cit. vbi Gloss. verb. Fieri, ponit hos versus,

Discere si quæris, doceas, sic ipse doceris,
Nam studio tali tibi proficis, atque sodali.

Atque ita docent Abbas in proœm. decret. n. 7. vbi Felin. nu. 2. qui concludunt, quòd appellatione studentium in fauorabilibus veniunt etiam Lectores, & quod esse certum dicit Felin. ex communi vsu loquendi.

4 Noto 2. quòd in const. 9. Vrbani VIII. quæ est decretum Congr. de celebratione missarum, iubentur omnes Superiores locales sub pœna priuationis officiorum ipso facto incurrenda, bis in anno, scilicet feria 2. post 1. Dominicam Aduentus, & feria 6. post octauam Corporis Christi curare, vt in publica mensa dicta decreta legantur. Circa quod quæro, An remaneat Superior priuatus, qui eo die determinato non facit legi dicta statuta ex negligentia, vel inconsideratione, vel ignorantia, sed legi facit post mensem, v. g. R. quòd dicta statuta determinatis diebus legi debent, quòd si non legantur, legi debent die sequenti, & sic deinceps. Non enim ponitur terminus ad finiendam obligationem, sed ne dilatetur executio. Quare, transacto assignato termino, non cessat obligatio, leg. Celsus, ff. de recept. arbitr. cap. Cum dilecti, §. Præterea, de dolo, & contum. Vnde cum pœna priuationis non sit statuta ad canonizandum diem ibi præfixum, sed solùm ad obligationem inducendam lectionis dictarum constitutionum, ne vllo vnquam tempore in obliuionem, aut desuetudinem abeant, quod est finale motiuum dictæ lectionis, dicendum est, quòd qui ex ignauia, seu negligentia, vel obliuione dictas constitutiones diebus præfixis non curauerit legi, non incurret dictam pœnam, si alio tempore, post mensem v. g. termini præfixi, legi faciat, facturus legi in termino statuto, si memi-

meminisset, vel sciuisset. Vbi namque quis facit sine culpa contra legem præcipientem, vel prohibentem aliquid fieri, pœnam non meretur. Sed ignorantia, inconsideratio, negligentia non crassa, quæ est causa, cur nó impleatur præceptum, excusat à culpa omnino, vel multum minuit, iuxta doctrinam D. Thom. 1.2.q.76.ar. 3.& 4. ergo etiam à grauissima priuationis pœna. Atque ita in simili docent Ledesm. tom. 2. sum. tract. 1. cap. 4. conc. 10. dub. 3. Nau. lib. 2. consil. de iur. iur. consil. 11. nu. 1. Filliuc. tom. 3. tract. 41. cap. 6. nu. 10. Azor. p. 2. lib. 7. cap. 2. q. 5. Scortia in select. bull. epit. 84. theor. 207. vers. Querenti, Sigism. de elect. dub. 50. num. 6. Vgol. de potest. Episc. cap. 50. §. 16. num. 1. Paris. de resig. lib. 10. q. 11. nu. 12. Garcia de benef. p. 3. cap. 3. num. 29. Sanchez lib. 2. in decal. cap. 5. nu. 5. Adde, quòd pœnæ constitut. pontificalium solent esse moderatæ, ita vt delicti mensuram non excedant, ad illud Deuter. 16. *iuxta mensuram delicti, sit & plagarum modus.* At culpa, cur non legantur dicta decreta die præfixa, prouenit ex ignorantia, inaduertentia, & negligentia, quæ supplетur altero die, nec graue peccatum est. Ergo pro ea non est imponenda tam grauis pœna, qualis est officij priuatio. Adde, quòd posset etiam quis excusari à lectione dictarum constitutionum die præfixo, si eo die in conuentu fieret aliquod magnum festum, & in refectorio adessent deuoti seculares, vel si Religiosi iuissent ad processionem, vel ad sepeliendum mortuos, & non possent omnes adesse; quibus stantibus, decerneret Superior dictas constitutiones non legere eo die, sed differre in sequentem, putans id sibi ijs casibus licere, alioquin legi facturus. Nam qui bona fide transgreditur legem humanam, putans se habere iustam causam transgrediendi non peccat, nec pœnas transgressoribus impositas incurrit, quando de iusta causa constat, iuxta D. Tho. 1.2. quæst. 96. art. 6. corp. & 2.2. q. 147. art. 3. quem cum communi sequuntur. Nau. in man. cap. 23. nu. 43. & lib. 2. consil. de iure iur. consil. 12. nu. 2. Sayr. in decis. tit. de sum. Trinit. decis. 3. Rodriq. tom. 2. q. reg. q. 72. art. 3. Iusta autem causa est, propter quam legislator, si præsens esset, cum excusaret, vel quæ bona fide pro iusta habetur, & ob quam, nisi talem eam iudicaret, contra legem non faceret. Ita Nauar. in man. loc. cit.

An Subditus teneatur monere Superiorem de dictis statutis legendis, & quo iure. ℞. affirmatiuè ratione iustitiæ, ex eo quod Prælatus, & Subditus debent eodem iure censeri. Prælatus autem ratione iustitiæ tenetur adiuuare Subditum suum quantum potest, vt probaui tom. 2. Præl. quæst. 1. Vnde collige, quod Subditus scienter omittans monere Prælatum suum, vt die statuta legi faciat dicta decreta, mortaliter peccat propter graue damnum, quod ex sua omissione malitiosa infert Prælato suo, vnde potest, & debet à Superiore puniri.

5 Noto 3. quòd circa constit. 10. Vrbani VIII. in qua ponuntur ordinationes pro Regularium reformatione, numero 10. dicebam, quòd non poterant Prælati regulares præcipere aliquid sub pœna excomm. ipso facto, & absolutionem sibi reseruare. Quod deinde reperi fuisse statutum à sacra Congreg. Reg. his verbis. *Cum à nonnullis Regularibus dubitaretur, an in decreto fel. rec. Clem. Papæ VIII. anno 1593. 16. Maij super qualitate casuum ab eorumdem Regularium Superioribus reseruandorum edito, censuræ etiam comprehenderentur, ita vt ijsdem Superioribus reseruandorum edito, censuræ etiam comprehenderentur, ita vt ijsdem Superioribus, absque capituli generalis, aut prouincialis consensu, aliquibus peccatis in decreto huiusmodi non contentis excommunicationem annectere, eiusdemque absolutionem sibi reseruare liceat? Sacra Congregatio Cardinalium, negotijs Regularium præpositorum, Illustrissimo Bandino referente, censuras in supradicto decreto comprehendi censuit. Romæ 7. Iulij 1617. A. Mar. Episcop. Hostien. Cardinalis Gallus. V. Theatin. Secret.* Ita refert Chokier de exempt. p. 4. q. 56. fine. Pro qua sententia plurimos citat Diana tom. 3. tract. 2. resol. 49.

6 Hic aduertas velim ad vnum bonum punctum, quòd si subditus petat à Prælato facultatem casuum reseruatorum pro vna persona, potest ille subditus dicta facultate passiuè vti pro persona sua. Ita Alphonsus Leo de offic. confess. tom. 2. resol. 6. nu. 131. Villalob. in sum. tom. 1. tract. 9. diff. 64. nu. 4. apud Dianam tom. 3. tract. 4. resol. 142. vers. Sed ponam, qui eamdem opinionem sequitur.

7 Aduerte etiam, quòd ibid. numero 12. dicebam, vota vitæ quadragesimalis, & obedientiæ in Ordine nostro non esse ampliùs reseruata. Sed postea exijt declaratio sacræ Congregationis tenoris sequentis. *Sacra Congregatio Cardinalium, negotijs Regularium præposita, censuit, ob solutionem à transgressionibus votorum, etiam obedientiæ, et vitæ quadragesimalis, vtique Prælatis eiusdem Ordinis ad præscriptum Regulæ esse, reseruatam, et decreto fa. me. Clementis VIII. dispositionem eiusdem Regulæ hac in parte minimè sublatam fuisse. Romæ die 22. Augusti 1631. Frater Antonius Card. S. Onuph. P. Fagnanus Sec.* Propter quam non puto recedendum à dictis, tum dicto loco priuilegiorum: tum tom. 2. Prælati, q. 3. c. 2. num. 34. Tum quia dictam declarationem authenticam non vidi. Tum quia, si est vera, funditùs eneruata est constitutio Clemen. VIII. de casuum reseruatione, statui Regularium ita proficua. Poterunt enim ad libitum sibi Prælati quoscumque casus reseruare, cuilibet apponendo meritum sanctæ obedientię. Tùm quia esset omnino contraria prędictæ declarationi factæ anno 1617. si enim per illam non potest Prælatus præcipere sub pęna excómunicationis, & eam sibi reseruare, cur hic poterit sub merito obedientię, & eã reseruare? Tum quia dicta declaratio non erat necessaria: cũ haberet Religio remedium absque tali declaratione, si enim est vtile in Religione, vt puto, vt dicta vota sint reseruata, cur id non est factum in aliquo capitulo generali ád mentem dictæ constitut. Clem. VIII Vnde puto, Congregationem fuisse malà informatã; illius tamen auctoritati defero, si bene informata ita declarauit; licèt huiusmodi declarationes, etiam authenticæ, non faciant rem omnino certã, quando non sunt factæ speciali assensu Papę. Quare tutius puto, vt hoc declaretur in capitulo generali, si sit Religioni vtile. Nec quicquam obstat dictis illa distinctio, quod decretum Clem. non intelligatur de casibus reseruatis à iure, sed tantùm de reseruatis ab homine. Nam hæc distinctio est omnino gratis inducta, nec vllum habet vestigium in dicto decreto, imò est omnino contra mentem illius, quæ est animabus subditorum fauere. Cum ergo lex simpliciter loquens sit simpliciter intelligenda, l. 1. §. Generaliter, ff. de legat. præst. & vbi ea non distinguit, nec nos distinguere debeamus, l. De pretio, ff. de public. in rem action. & ea interpretatio sit sequenda, quæ magis fauet animæ, vt dico hic supra, cap. 1. num. 10. illa distinctio est omnino reijcienda. Tandem cum illa distinctio sit multùm triuialis, quam non ignorabat doctissimus Pontifex, certè si solùm intendisset loqui de casibus reseruatis ab homine, cum id vno verbo potuisset dicere, non tacuisset, relinquendo Regularibus quæstionem in præiudicium animæ. Denique, si solùm de dictis casibus reseruatis ab homine decernere intendisset, ad quid tot diligentiæ? ad quid videre omnes casus reseruatos Regularibus à Regula? ad quid illa Regularum quò ad hoc derogatiò? Scio, quòd secundùm DD. Bonac. to. 3. de cens. disp. 1. q. 10. p. 2. num. 13. vers. Ad secundum respondebit, lex simpliciter loquens, & non distinguens, adhuc distinctionem, & limitationem admittit. Sed id intelligitur, quoties ratio ita postulat, aut formalis verborum significatio; Sed in nostro casu neutrum adest. Adde, quòd non est certum, quòd quatuor vota in Ordine nostro sint per Regulam ipso iure reseruata. Nam in Correct. num. 86. dicitur, *quorum absolutio reseruabitur* non autem, sit reseruata; illud autem *reseruabitur* in futuro tempore interpretatur Noster Trimarchi, idest Poterunt sibi Prælati reseruare.

8 Noto 4. quòd in eadem constitutione, §. 102. ordinatur, quòd Superior conuentus habeat librum, in quo registretur vniuscuiusque nouitij professio; qui liber sic scriptus à Superiore, & subscriptus à professo cum duobus testibus, omnino probat in iudicio, & extra, professionem Fratrum, vt Mandos. ad reg. 8. cancel. q. 8. nu. 4. Passar. in schol. ex Barcin. n. 12. Imò etiamsi non sit subscriptus à Fratribus, modò sit subscriptus ab aliquo Officiali conuentus ad hoc specialiter deputato, similiter probat, vt Mandos. ad reg. 18. cancell. q. 9. n. 4. & q. 10. n. 4. Gratian. to. 4. discept. for. c. 640. n. 7. Hercul. in respons. ad Sereniss. Etruriæ, n. 467. & habetur in c. Ad audientiam, §. Nos igitur de præscript. Ad illos enim libros recurri solet, tanquam ad speculum; Hercul. ibi, nu. 201. cum præsertim sit consuetudine obtentum, vt dictis libris sic confectis plena fides adhibeatur; Hercul. n. 352. & 467 & habetur in cap. Cum dilectus, de fid. instr. Est enim hic liber, vt liber Rectoris ecclesiæ, ex quo probatur natiuitas, & mors; Mandos. ad reg. 18. q. 10. cit. Adde, illam esse optimam praxim, quam seruant aliquæ Religiones, vt non solùm scribatur annus, mensis, dies, & hora professionis, sed etiam annus, mensis, dies, & hora indutionis dictorum nouitiorum. Cum enim, qui non Religionis amore, sed panis caritate ad Religionem veniunt, esurientem repleuerint ventrem, murmurant, ac impinguati recalcitrant, & antiquarum miseriarum obliti, nauseantes cæleste Religionis manna, in AEgyptum seculi cępas cum Iudæis esitaturi, reuerti, vanis prætextibus, quod annum professionis non expleuerint, prætendunt; quibus, fateor, salua conscientia, portæ omnes essent aperiendæ, & pulsantibus campanis extra conuentum associandi.

Constitutio prima, aliàs 2.
V R B A N I V I I I.

Dat formam eligendi Generalem Minimorum in casu mortis Generalis præteriti.

V R B A N V S P A P A V I I I.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmiū. *VT ea, quæ pro personarum quarumlibet, præsertim Regi seculorum obsequijs sub suam Religionis iugo Altissimo famulantium prospero, feliciqne regimine facta fuisse dicuntur, vt firma perpetuò, & illibata persistant, libenter, cum à nobis petitur, apostolicæ confirmationis patrocinio communimus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Sanè nomine dilecti filij Ægidij Camart Correctoris generalis Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula nobis nuper expositum fuit, quòd aliàs pro felici eiusdem Ordinis directione, & præsertim illius Vicarij generalis electione, nonnulla statuta condita fuerunt tenoris subsequentis, videlicet.*

Antiqua Ordinis statuta in casu mortis Generalis; & quòd antiquior Collega nunc sumat sigilla.

§. 1. Primò statutum fuit in capitulo generali eiusdem Ordinis habito Paulæ anno M D X X X V. auctoritate apostolica confirmato, quòd si contingeret (quod Deus auertat) Reuerendissimum Patrem Generalem diem claudere extremum, fiat de Vicario generali electio per eiusdem Generalis Socios cum Reu. Patre Prouinciali illius Prouinciæ, in qua morietur, vel ei proximioris, si extra Prouinciam quamdam morietur, a Socijs illius, & Correctore locali, vbi morietur, vel proximioris conuentus. Qui omnes simul prædicti electores de toto gremio Religionis vnum in Vicegeneralem vsque ad proximum capitulum generale celebrandum eligant, ita tamen quod nullus prædictorum eligentium ad prædictum officium assumi valeat. Hic autem in prædictum Vicarium, etiam pro quocumque tempore, assignatus, in Generalem immediatè, & postmodum reelegi, & deputari valebit. Deinde in vltimo generali capitulo eiusdem Ordinis habito Romæ in conuentu Sanctissimæ Trinitatis anno 1623. sessione 10. quæsitum fuit, An in casu mortis Reuerendiss. Patris Generalis (quod absit) standum esset in numero electorum, iam ab alijs capitulis deputatorum; an potius idem numerus esset augendus? Et varijs hinc inde discussis rationibus tandem negotium remiserunt Patri Generali, qui vnà cum suis Collegis, consulto etiam Illustrissimo Protectore, determinarent quid esset agendum. Quapropter, facta circa hoc matura consideratione, prout infra, statuendum consentaneum duximus. Dispositio circa electionem Vicarij generalis. *Primò. De morte Generalis, & quis erit eius Vicarius vsque ad electionem? Patre Generali claudente diem extremum, continuò antiquior ex Collegis, qui tunc præsentes aderunt, accipiat vtrumque sigillum Ordinis, & Vicegeneralis fungatur officio tantisper, donec cum Patribus electoribus ad electionem Vicarij generalis procedatur.*

Dictus antiquior Collega moneat omnes Prouinciales de morte Generalis.

§. 2. Secundò. De monendis Superioribus Ordinis circa mortem Generalis. Præfatus Pater Collega in Vicarium institutus, vt primum mors Patris Generalis acciderit, notam illam faciat omnibus Prouincialibus Ordinis, tum vt debitæ orationes, & sacrificia pro anima defuncti offerantur, tum vt electores futuri Vicarij generalis præparent se ad electionem faciendam.

De potestate Collegarum, vacante Generalis sede.

§. 3. Tertiò. De potestate Collegarum, sede Generalis vacante. Quandiu sedes Generalis vacabit, non poterunt Collegæ vllam visitationem facere, neque instituere vllos Prouinciales, aut alios Superiores, neque illos deponere. Non poterunt etiam vlla statuta condere, vel aliquem Fratrum priuare, aut re babilitare, neque vllam rem magni momenti expedire, sed omnia reseruabuntur Vicario generali futuro. Poterunt autem vrgentia negotia, & quæ celerem resolutionem requirunt, expedire, Fratresque scandalosos punire.

Electores Generalis erunt quatuor ex qualibet natione.

§. 4. Quartò. De electoribus Generalis. Ex qualibet natione Italiæ, Galliæ, & Hispaniæ quatuor Patres conuenient ad locum destinatum cum tribus Patribus Collegis Generalis prædefuncti, vt eligant simul Vicarium generalem, nempe duo Prouinciales, & duo Commissi ex qualibet natione.

Prouinciales electores sint primò antiquiores cuiuslibet nationis.

§. 5. Quintò. De Prouincialibus, & quomodo assumi debeant. Porrò Prouinciales assumentur secundùm ordinem antiquitatis Prouinciarum, mutando de sexennio in sexennium, iuxta seriem dictarum Prouinciarum. Exempli gratia, in hoc sexennio habebunt ius electionis pro Italia Patres Prouinciales S. Francisci, & Messanæ; pro Gallia Turonensis, & Franciæ; pro Hispania Granatensis, & Castellæ: in futuro autem sexennio duo alij Prouinciales Prouinciarum proximè succedentium in qualibet natione secundùm antiquitatem; & ita deinceps de sexennio in sexennium, donec impleatur numerus Prouinciarum cuiuslibet nationis. Poterunt autem Prouinciales, quibus continget in suo ordine interesse electioni Vicarij generalis

causa

causa euidentis infirmitatis substituere Vicarium, prout fit in capitulo generali.

Collega Generalis absentes, & infirmitate detenti possunt alium loco suo eiusdem nationis substituere.

§. 6. *Sextò. De Collegis Patris Generalis morbo detentis. Similiter si Patres Collegæ Generalis, vel illorum alter morbo aliquo ita detineatur, vt non possint adire locum ad electionem destinatum, poterunt substituere aliquem Patrem idoneum ex illa natione, cuius sunt Collegæ, qui literis authenticis munitus ius habebit in electione.*

Commissi non assumantur ex iisdem Prouincijs, ex quibus Prouinciales, sed ex proximè succedentib.

§. 7. *Septimò. De Commissis. Commissi verò non assumentur ex eisdem Prouincijs, ex quibus Prouinciales veniunt ad electionem, sed ex duabus Prouincijs proximè succedentibus, ad hoc vt plures cuiuslibet nationis concurrant ad electionem Vicarij generalis.*

Commissi eliguntur a Prouinciali Collegis, & Definitoribus.

§. 8. *Octauò. A quibus fieri debeat electio Commissorum? Ipsi verò Commissi eligantur respectiuè in suis Prouincijs à Prouinciali, Collegis, & Definitoribus Prouinciæ, veniantque ad locum deputatum muniti literis authenticis suæ deputationis.*

Correctór, vbi moritur P. Generalis, habet vocem in electione Vicarij.

§. 9. *Nonò. De Correctore conuentus, vbi moritur Generalis. Cæterùm si Pater Generalis decedet in aliquo conuentu, Superior illius conuentus veniet ad electionem Vicarij generalis futuri, & tunc pro illa natione, in qua est ipse correctòr, non eligatur, nisi vnus Commissus, nempe in antiquiori Prouincia ex duabus quæ venient in ordinem, adhoc vt votorum sit paritas in quolibet natione; & Prouincia, in qua non fuit electio pro hac vice carebit suo voto, ita vt subsequenti sexennio assumantur Commissi ex alijs duabus Prouincijs immediatè subsequentibus.*

Si Generalis extra conuentum decedat, tunc nullus Correctór electioni Vicarij intererit.

§. 10. *Decimò. De morte Generalis extra conuentus. Si verò contingat, Patrem Generalem mori extra conuentum, vt puta in itinere, vel in mari, vel in alio quouis loco, secundùm quòd frequenter accidit inter immensa pericula viarum, tunc nullus ex Correctoribus viciniòribus loci decessus huiusmodi interèrit electioni, sed tantùm Prouinciales, & Commissi.*

Correctór, in cuius conuentu morietur Generalis, semper habebit votum, etiam si tunc Prouincialis etiam votum habeat.

§. 11. *Vndecimò. Quòd semper Correctór conuentus, vbi morietur Pater Generalis, votum habeat. Quamquam verò Commissi nullo modo assumi debeant ex eisdem Prouincijs, ex quibus Prouinciales votum habebunt in electione, nihilominus Pater Correctór conuentus, in quo obierit Reuerendissimus Pater Generalis, semper votum habeat, etiamsi reperiatur in illa Prouincia, in qua continget Prouincialem esse vocalem.*

In quolibet Capitulo generali fiat statutum, in quo determinetur, quinam sint electores Generalis in casu mortis illo sexennio.

§. 12. *Duodecimò. De notificatione electorum in capitulis generalibus. Vt autem tota Religio noscat, quinam ex Prouincialibus, & Commissis debeant habere votum pro futuro sexennio in electione Vicarij generalis causa mortis, in quolibet generali capitulo inter reliqua statuta ponatur huiusmodi decretum. Si contingat Reuerendiss. Patrem Generalem diem obire (quod Deus auertat) pro futuro sexennio, ij erunt electores Vicarij generalis, vnà cum Patribus Collegis defuncti Generalis, nempe pro natione Italica, Patres Prouinciales talis, & talis; & talis, & talis Prouincia mittant suos Commissos; pro natione verò Gallica, talis, & talis Prouincialis; & talis, & talis Prouincia mittant suos Commissos; pro natione verò Hispanica talis, & talis Prouincialis; & similiter talis, & talis Prouincia suos Commissos destinabunt. Et hoc inuiolabiliter seruabitur in futuris capitulis generalibus.*

§. 13. *Decimotertiò. De notificatione loci, in quo obijt Pater Generalis. Spectabit autē ad Patrem Collegam, cui commissa erunt sigilla Religionis, dum significabit mortem Generalis omnibus Prouincijs Ordinis, simul etiam notificare conuentum, in quo prædictus Pater Generalis obierit, vt sciatur, quòd Superior illius conuentus debet habere votum in electione, & quòd proinde in illa natione, in qua situs est ille conuentus, non debet fieri electio, nisi vnius Commissi, nempe in antiquiori Prouincia, ex duabus illis, quæ veniunt in vice sua; quoniam Superior conuentus, cum sit eiusdem nationis, supplet pro altero Commisso. Si verò extra conuentum obeat Pater Generalis, & hoc ipsum notificabit prædictus Pater Collega generalis, vt sciant qualibet nationes sibi deligendos esse duos Commissos.* Antiquior Collega Generali mortem notificet Prouincialibus, in quo conuētu sit mortuus, vel an sit extra cōuentum.

§. 14. *Decimoquartò. De loco, in quo fieri debet electio. Si Pater Generalis diem claudat Romæ, electio fiet Romæ, & illuc omnes electores conuenient, & quidem si moriatur in conuentu Sanctissimæ Trinitatis, Pater Correctór illius conuentus votum habebit in electione, & computabitur pro natione Gallica; si verò in conuentu S. Andreæ, vel S. Francisci, Superior illorum respectiuè conuentuum votum habebit pro natione Italica. Porrò in quocunque horum trium conuentuum obierit Pater generalis, in eo conueniant Patres electores ad faciendam electionem Vicarij generalis.* In quo loco sit facienda electio Vicarij generalis.

§. 15. *Decimoquintò. De Patre Zeloso. Pater Zelosus votum habebit in electione Vicarij generalis, in quocunque conuentu Romano decesserit Pater Generalis. Quo casu natio illa de qua est Pater Zelosus, non mittet alium Commissum. V. G. si Pater Zelosus sit Italus, & Pater Generalis diem claudat in conuentu S. Andreæ, vel S. Francisci, Superior illius conuentus, & Pater Zelosus erunt electores, & cum sint ambo Italicæ Prouinciæ, quæ deberent eligere Commissos, non eligent pro hac vice. Si Gallus fuerit, & Pater Generalis obeat in conuentu Sanctissimæ Trinitatis, Corrector, & Zelosus similiter erunt electores, & ex Gallia non mittentur Commissi. Si Hispanus, tunc vnus tantùm Commissus veniet ex Hispania, nempe is, qui eligetur ab antiquiori Prouincia ex duabus, vt supra dictum est.* P. Zelosus, si Generalis decedat Romæ, habebit votum in electione simul cū Correctore illius conuētus, in quo decedet.

§. 16. *Decimosextò. De loco electionis quando Pater Generalis diem claudit extra Romam. At si contigerit, Patrem Generalem obire extra Romam, vt puta dum visitat Prouincias, conueniant omnes electores ad conuentum commodiorem pro nationibus; exempli gratia, si decedat Pater Generalis in Italia, omnes electores veniant ad conuentum Ianuensem, qui est confinio Italiæ, Galliæ, & Hispaniæ; si in Gallia decesserit, electio fiet in conuentu Massiliensi, qui est vicinior alijs nationibus; si in Hispania, conueniant ad electionem in conuentu Barcinonensi. Et hoc semper seruetur pro regula in omnibus futuris electionibus Vicarij generalis.* De loco electionis quādo P. Generalis decedet extra Romam.

§. 17. *Decimoseptimò. Quo tempore debent conuenire electores? Quia verò Ordo valde extensus est, & oportet aliquod temporis spatium, ad hoc vt mors Patris Generalis toto Ordini innotescat, dabitur spatium* Electio Vicarij fiat intra quinq; mēses morte Generalis.

tium quinque mensium à die obitus Patris Generalis vsque ad diem electionis; sufficient enim duo menses ad notificandam mortem toto Ordini, & reliquum ad hoc, vt electores conueniant ad locum electionis.

Antiquis Collega significet electoribus tempus, & locum electionis. §. 18. *Decimooctauò. Cuius erit indicere tempus, & diem, ac locum electionis? Spectabit ad P. Collegam generalem, qui in manibus habebit sigilla Religionis, eodem tempore, quo significabit mortem Generalis, simul etiam indicare tempus, & diem, ac locum supra in capitulo decimosexto determinatum futuræ electionis, ita quòd semper sint quinque menses integri inter obitum, & diem electionis. Prouinciales verò, & Commissi sub pœnis iisdem, quæ sunt statutæ contra eos, qui non intersunt capitulis generalibus, sint obligati statuto tempore præsentes esse in loco, in quo fieri debet electio futuri Vicarij generalis; si qui verò fuerint absentes elapso tempore præfinito, continuò præsentes procedant ad electionem, amplius non expectando.*

In capitulo præsideat antiquior Collega. §. 19. *Decimonono. De Præside capituli in electione. Quando omnes electores conuenerint, præsidebit in capitulo Pater Collega generalis, cui commissa sunt sigilla Ordinis, absque aliquo respectu Prouincialium.*

Ipsi electores possunt eligi in Vicarium. §. 20. *Vigesimò. Quisnam potest eligi in Vicarium generalem? Omnes electores sic coadunati poterunt ex toto Ordine eligere in Vicarium generalem, quem magis idoneum iudicauerint, etiam ex corpore ipsorum electorum, si qui inter ipsos magis capaces, & ad hoc officium magis idoneum reperiuntur.*

Vicarius electus statim suum exerceat officium. §. 21. *Vigesimoprimò. De potestate Vicarij generalis electi. Qui verò electus fuerit in Vicarium generalem, statim fungetur officio suo secundùm exigentiam negotiorum, iuxta priuilegia eiusdem Ordinis, sicut hactenus factum est.*

Electio secuta notificetur statim toti Religioni. §. 22. *Vigesimosecundò. De notificatione electionis Vicarij generalis. Statim atque facta fuerit electio Vicarij generalis, curabunt Patres electores, vt notificetur per omnes Prouincias Ordinis; & ideò mittent ad omnes Patres Prouinciales authenticas literas electionis à se factæ.*

Electores expēsis suarum nationum ad capitulum accedant. §. 23. *Vigesimotertiò. Quibus expensis Patres conuenient ad electionem? Iustum est, vt Patres Collegæ Generalis conueniant ad locum electionis expensis suarum respectiuè nationum: Patres verò Prouinciales, & Commissi expensis suarum Prouinciarum, sicut fit in capitulis generalibus.*

Si Generalis decedat, expleto quadriēnio sui officij, tunc electores eruntur deputati in c. Paulæ cum Prouinciali proximioris Prouinciæ. §. 24. *Vigesimoquartò. Quid faciendum in casu, quo Pater Generalis diem claudat extremum post expletum quadriennium sui Generalatus? Si Pater Generalis obeat post expletum quadriennium sui officij, tunc ij eligent Vicarium generalem, qui iam olim deputati fuerunt à capitulo generali Paulitano, quibus adiungetur Pater Prouincialis vicinioris Prouinciæ cum suis Patribus Collegis, vt maior sit votorum numerus; si verò fuerit discrepantia, quænam sit vicinior Prouincia, tunc posita æquali distantia, antiquior Prouincia votum habebit. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, Ægidius prædictus plurimum cupiat, statuta huiusmodi pro firmiori illorum subsistentia, & inuiolabili obseruatione, apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri. Ideo nobis totius Ordinis prædicti nomine humiliter supplicari fecit, vt desuper opportunè prouidere de benignitate apostolica dignaremur.*

§. 25. *Nos igitur eiusdem Ægidij desiderijs in præmissis annuere, illumque specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, De venerabilium fratrum nostrorum, S.R.E. Cardinalium, Sacri Concilij Tridentini interpretum consilio, statuta præinserta huiusmodi, ita tamen, vt à capitulo generali eiusdem Ordinis proximè celebrando rursus examinentur, atque approbentur, alioquin ex eo tempore præsens confirmatio nulla prorsus, atque irrita sit, apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisque inuiolabilis apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus; ipsaque statuta in prædicto Ordine, si ab eodem capitulo denuò examinata, & probata fuerint, vt petitur, perpetuò obseruari debere, irritumque & inane, si secus super his à quocumque quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.* Confirmatio dicta st. ta, si fuerit approbata à cap. generali.

§. 26. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate aliàs roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 29. Maij 1624. Pontificatus nostri anno primo.* Derogat contrarijs.

V. Theatinus.

1 Noto 1. quòd antiquior Collega, apud quem remanent sigilla Religionis, fungitur officio Vicarij generalis vsque ad capitulum generale inclusiuè. Et aduerto etiam, quòd Prouinciales non possunt eligi in Commissos. Ita declarauit Eminentiss. Cardinalis Aldobrandinus Protector, de mente S.D.N. Vrbani VIII. prout toti Religioni manifestauit P.F. Simon Bachelier, apud quem, vt antiquiorem, remanserunt sigilla Religionis, per suas literas impressas, & datas Romæ apud conuentum S. Trinitatis quinto Calendas Octobris anno 1624. subscriptas, & sigillatas à dicto Eminentissimo Protectore sub his verbis. *Præsentes literas approbamus, & ex omni parte confirmamus de expresso S.D.N. mandato. Hippolytus Cardinalis Aldobrandinus Protector.* Tenor autem dictarum literarum quantum ad rem nostrã facit talis est. *Vt verò omnium tam Superiorum, quam subditorum corda eodem pacis, charitatisque vinculo necterentur, nugeq; & fictitiæ rationes, quæ contra tenorem Breuis obijci possent, ab omnium animis recederent, maiorique cum tranquillitate interstitium istud vsque ad electionem decurreret, Illustriss. ac Reuerendiss. Dominus Card. Aldobrand. Protector, de cuius ordine, & scientia, & assensu præsentes fecimus, facto verbo cũ S. Domino, accepit eam esse prædicti S. Domini intentionem, & voluntatem, vt Vicarij Gen. totius Relig. officio fungamur, & Ord. vtrunque sigillum penes nos vsq; ad electionem inclusiuè remaneat: & forma electionis Vicarij Gen. Ord. Minimorum in casu mortis Generalis ab ipso Sanctissimo approbata, & confirmata, sub da-*

ium

tum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 29. Maij 1624. inuiolabiliter obseruetur, non obstantibus quibuscumque rationibus, oppositionibus, & appellationibus in contrarium, prohibens, ne quis temerario ausu contra dictam formam quidquam audeat attentare. Significantes vobis, quod de mente Illustrissimi Domini Cardinalis Protectoris declaratum est, Patres Prouinciales in electionibus Commissariorum voto passiuo carere. Aduerte, quòd hoc vltimum fuit necessarium; nam alioquin Prouinciales non poterant priuari voce passiua, cum nullibi reperiatur cautum.

2 Noto II. quòd Corrector, qui debet interesse electioni Vicarij generalis, iuxta §. 9. non debet esse ille, qui fuit in officio tempore mortis, sed ille, qui est Corrector actualiter tempore electionis. Atque ita fuit declaratum à sacra Congregatione Regularium anno 1624. mense Decembri; & fuit practicatum in electione Vicarij generalis electi Genuæ anno 1625. per mortem Generalis Chamart. In qua electione votauit P.F. Iulius à Paula Corrector Panlæ, qui erat actualiter Corrector anno 1625. die 30. Martij, in qua fuit facta electio dicti Vicarij generalis, non ille, qui erat Corrector die vltima Augusti 1624. quando mortuus est in dicto conuentu præfatus Chamart. Et aduerte, quòd si contingat, Generalem mori in aliquo paruo conuentu, qui regatur per Vicarium, ille Vicarius legitimè deputatus votabit in electione Vicarij generalis, qui erit tempore electionis Quòd ille Vicarius habeat votare, ac si esset Corrector, innuit expresse ista constitutio §. 9. dicens, *Si Generalis decedat in aliquo conuentu, superior illius conuentus veniet ad electionem Vicarij generalis futuri.* Vnde constat, quòd sufficit, quòd sit Superior, non tamen est necesse, quòd sit Corrector. Quod verò debeat esse ille, qui erit tempore electionis, constat ex dicta declaratione; currit enim vtrobique eadem ratio. Pro quo aduerto, quòd communiter in Ordine nostro deputatio Vicariorum paruorum conuentuum fit in capitulo definitorio per Prouinciales, & Definitores. Solet tamen capitulum definitorium hanc facultatem tribuere Prouinciali, vt ipse per se solus prouideat, vel cum suis Socijs, & tunc prouisio facta durat per totum annum. Nec licet Prouinciali Vicarium institutum absque legitima causa amouere. Quando verò capitulum tribuit facultatem Prouinciali, vt Vicarios instituat, & ad suum beneplacitum amoueat, tunc potest de iure dictos Vicarios absque causa legitima amouere, & alios substituere. Certum ergo est in præsenti, quòd Vicarius deputatus à definitorio, seu Prouinciali, cum suis Socijs, vel per se solo pro toto anno, potest votare in electione Vicarij generalis, quando in illo conuentu Generalis decessit. An autem possint votare illi, qui ad nutum Prouincialis sunt amouibiles, videtur habere aliquam difficultatem. Nam posset Prouincialis instituere aliquem ad hunc effectum tantùm votandi, & electione secuta, illum amouere; quod videtur habere aliquam deformitatem.

3 Noto III. quòd si eligatur Collega Generalis, seu Prouincialis, vel Zelosus in Vicarium generalem, capitulum congregatum pro electione Vicarij generalis habebit prouidere de nouo Collega, vel Prouinciali, vel Zeloso. Nam lex disponens de principio, intelligitur etiam expressa quò ad ea, quæ exinde oriuntur, leg. fin. Cod. de nuptiis, in fine, leg. In omni ferè, ff. de adopt. & emancip. c. Translato de const. c. Non debet, de consang. & affin.

4 Noto IV. quòd si quando Generalis decessit, habebat aliquem Collegam assumptum secundùm formam traditam in Correctorio, num. 113. & iste sit antiquior aliis duobus, qui fuerunt electi in capitulo generali, fungi officio Vicarij, & tenere sigilla vsque ad electionem Vicarij generalis, ad istum Collegam assumptum pertinet. Quia iste non minorem habet præeminentiam, & auctoritatem, quàm illi, cum sit electus legitimè, & secundùm Regulam non minus, quàm illi; & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Et circa hoc punctum nota, quòd Collega suffectus modo dicto secundùm formam Correct. potest non solùm sigilla assumere, sed etiam votare in electione Vicarii generalis, & idem est dicendum de quocunque Collega assumpto, siue generali, siue prouinciali, quod scilicet possit non solum iudicare, sicut alii Collegæ, sed etiam votare in quacunque electione occurrente, in qua possunt votare alii Collegæ; sic enim consuetudo Religionis interpretata est locum illum Correctorii, vt cõstare potest ex multis exemplis, quorum aliqua hic recensebo. In principio Generalatus P. F. Francisci à Mayda cum P. F. Syluester de Mayerato renunciasset officio Collegæ generalis, ad electionem noui Collegæ in persona P. F. Vincentij de Consentia, vocem habuit P. F. Chrysostomus à Neapoli, qui suffectus erat loco Collegæ Hispani absentis. Similiter, cum P. F. Vincentius à Consentia renunciasset officio Prouincialis Tusciæ, ad electionem Vicarii prouincialis in personam P. F. Antonii de Mayda, fuit admissus idem P. Chrysostomus, subrogatus in Collegam Hispanum absentem. Item cum P. F. Stephanus à S. Seuerino missus fuisset à P. Generali ad visitandas Prouincias Hispaniarum, & substituisset in Prouincia Neapolitana, vbi erat Prouincialis, in suum locum, & Vicarium, P. F. Antonium à Neapoli Collegam, loco huius subrogatus fuit in Procollegam P. F. Petrus à Neapoli, qui & vocem habuit in capitulo prouinciali, celebrato die S. Michaelis immediatè sequenti. Vlterius, cum ob officii Prouincialatus renunciationem factam à P. F. Antonin à Neapoli electus fuisset in Vicarium prouincialẽ P. F. Chrysostomus à Neapoli, in tali electione vocem habuerũt P. F. Ioannes à Beluederio, substitutus in Collegam Hispanum, P. F. Antonius à Mayda substitutus in Collegam Italum, & P. F. Theodorus Sero substitutus in Collegam Gallum; quæ electio impugnata Romæ, ab Illustriss. & Reuerendiss. Cardinali Magalotto commissario declarata fuit valida, & cætera.

5 Et aduertendum, quòd potest fieri substitutio collegæ, quacunque de causa is absens reperiatur, licèt Correct. num. 113. solùm videatur assignare absentiam causa visitationis. Nam ita consuetudo locum illum semper fuit interpretata, & ita factum est Neapoli, quando fuit suffectus P. F. Petrus à Neapoli loco P. Antonii à Neapoli, qui non erat quidem delegatus ad visitãdum aliquem conuentum, nec erat absens, sed exercebat officium Vicarii prouincialis, substitutus à P. F. Stephano de S. Seuerino, qui vt diximus, secesserat in Hispanias, & dictus P. F. Petrus suffectus fuit in collegam, & votum dedit in capitulo prouinciali. Similiter, P. F. Chrysostomus à Neapoli fuit suffectus pro collega Hispano, qui non fuerat delegatus ad visitandum; visitatio enim Hispaniarum fuit commissa post duos, vel tres annos P. F. Stephano à S. Seuerino vnà cum collegis, &c. Et dictus P. Chrysostomus in multis electionibus fuit admissus ad votandum, vt diximus. Vlterius, cum ob mortem P. F. Dionysii à Paula Prouincialis, non fuisset facta electio Vicarii prouincialis in dicta Prouincia, sed ad P. Reuerendiss. Generalem recurrens fuisset vnà cum suis collegis ad electionem veniens, loco collegæ Hispani absentis fuit assumptus P. F. Ioannes Lepage, & iste votum dedit vt collega suffectus; & electus fuit P. F. Franciscus à Celico. Item Neapoli loco P. Antonii Rangolii, qui non erat delegatus ad visitandum, sed adierat Romam ad sua negotia peragenda, fuit suffectus P. F. Fulgentius à Neapoli.

6 Cum inciderim in hunc punctum, operæ pretium duxi, in gratiam meorum collegarum, aliqua de collegis, quæ difficultatem habere videntur, & lites quotidie pariunt, enucleare. Quæritur ergo 1. Vtrum collegæ Prouincialis subdantur Correctoribus illorum conuentuum, in quibus degunt. R. non subdi, cum sint ab illorum iurisdictione exempti, per textum expressum Correctorii, num. 113. vbi dicitur. *Præterea singuli huius Ordinis superiorem Prælatorum Sociij, ad eiusdem Ordinis loca*

loca diuertentes, benignè tractentur, & Correctoris generalis, ac proprij Vigilis, & Prouincialis obedientiæ dumtaxat subdentur. Et vult dicere, quòd Socij Generalis sint tantummodò subditi Generali, & Socij Prouincialis sint tantummodò subditi proprio Prouinciali, & proprio Vigili (Vigiles tamen non sunt in vsu) nam dictio illa taxatiua, *dumtaxat*, habet naturam excludendi omnes alios casus, & omnes alias personas, præter expressas, vt Barbos. de dict. dict. 82. num. 2. & confirmat titulus dicti numeri 113. qui est, De Sociorum Prælatorum exemptione; quæ exemptio est vniuersalis; vnde nullam relinquit Correctori in Socios iurisdictionem, nec mediatam, nec immediatam, nec principalem, nec accessoriam, per mãdatum, statutum, aut punitionem. Quia, vt ea relinqueretur, deberet nominatim excipi ab vniuersali exemptione; cap. Cum olim, el 1. §. Nos verò, de priuil. vbi Glossa ver. Diœcesani. Et aduerte, quòd iubet Legislator, Socios Prælatorum benignè tractari à Correctoribus, cum ad eorum conuentus diuerterint, sicut iisdem benignè tractari præceperat superiores Prælatos, cum ad eos diuerterint, in Corrector. nu 61. ad innuendam prærogatiuam, & personarum, quem dicit Collegatus; sunt enim omnes exempti iure cummuni digni speciali honore, & fauore; c. Per tuas, de maior. & obed. c. Vt apostolico, de priu. in 6. Chokier de exẽpt. lib. 1. q. 5. num. 2. Vnde Correctores, qui negligerent, vel spernerent benignè tractare Collegas ad eos diuertentes, in hilari receptione, in liberaliori victu, & commodiori, ac ornatiori cella, iuxta facultatem, & commoditatem monasterij, possent, & deberent puniri à Prælatis, tanquam suæ Regulæ non parentes.

7 Quæres 2. Si Collega accuset subditum Correctoris apud eũdem Correctorem de furto, vel percussione, & accusatus dictum Collegam apud eũdem Correctorem reconueniat, accusando Collegam de alio sibi facto furto, seu data percussione, an Collega teneatur de iustitia respõdere Correctori, & Correctot possit vtriusque rationes audire, & deinde finaliter sententiare? ℞. quòd sic. Ita habetur in cap. 1. & 2. de mut. petit. Quòd si Collega nolit respondere coram Correctore super recõuentione facta, Corrector debet ei iustitiam denegare, nec ipsum audire in sua causa, vt multis probat Gloss. in c. 1. cit. verb. Respondere.

8 Quæritur 3. Vtrum Collega peccans in conuentu possit a Correctore puniri? ℞. non posse, & constat ex cap. Frater noster. 16. quæst. 1. cap. Sicut nobis, §. Nocentes, de suppl. neglig. Præl. cap. fin. de statu Monach. §. Hæc eadem, cap. Cum & plantare, §. fin. de priuil. Hostien. in summ. de priuil. numer. 12. Chokier de exempt. part. 4. quæst. 32. nu. 2. Nec obstat cap. Volentes, de priu. in 6. in quo statuitur, quòd ratione delicti quis sortiatur forum nõ suum. Nam intelligitur de exemptione reali, ratione scilicet loci, nõ de exemptione personali, qualis est exemptio Collegarum. Atque ita Angelus verb. Exemptus, §. 1. Chokier de exempt p. 2. quæst. 45. nu. 27. Si autem delictum sit atrox, & periculum sit fugæ, potest Corrector Collegam sistere, & incarcerare. Quia, cum Religioni intersit multum, maleficia non remanere impunita, leg. Ita vulneratus, ff. ad leg. Aquil. leg. Si lõgius, §. 1. ff. de iud. magna impunitati fenestra aperiretur, si hanc potestatem Correctori semoueremus. Ita Chokier de exempt. p. 4. q. 52. nu. 1. Quòd si Collega peccet publicè & corã Correctore, V. G. percutiat Religiosũ, an tunc possit à Correctore puniri? Dico, quòd sic. Quia exemptus ratione notorij delicti potest ab ordinario puniri. Ita Hostien. in sum. de priu. nu. 12. Glossa in c. Patentibus, in sum. & habetur in dicto c. Patentibus, & in c. Tuarum, de priuil.

9 Sed pone, quòd Collega nolit parere Correctori in casu sibi permisso, vel à iure, vel à Prouinciali, V. G. quòd possit eum cogere ad accedendum ad chorum, vel ad orationem mentalem, poterit ne ab eo puniri? Puto, quòd sic. Quia cui iurisdictio data est, ea quoque concessa esse videntur, sine quibus iurisdictio defendi non potest, vt est punitio, coercitio, executio. Et est textus in leg. Cui iurisdictio, ff. de iurisd. om. iud. Chokier de exempt. par. 4. quæst. 33. in fine.

10 Aduerte autem, quòd Correctores tentantes punire Collegas, debent à Prouincialibus puniri tanquam vsurpatores alienæ iurisdictionis. Pœna autem in tales infligenda videtur arbitraria, per ea, quæ tradit Menochius de arbitr. lib. 2. casu 320. nu. 1. & clariùs casu 379. nu. 2. Videatur Farin. lib. 1. consil. consil. 74.

11 Aduerte tamen, quòd Collegæ tenentur ad exhibendum Correctoribus ius reuerentiale. Ita Chokier de exempt. p. 4. q. 34. n. 3. vbi multos citat; & dixi tom. 1. priuil. in const. 26. Leonis X. nu. 44. Reuerentia autem est honor, quem alicui tam in factis, quàm in verbis, exhibemus, vt dicit Petrus Greg. in c. Conquerente, de potest. iud. ord. c. 7. n. 1. Hic autem honor consistit in decem, quæ pono tom. 1. Religiosi, q. 1. c. 28. concl. 5. Vnde quando conuentum exeunt, tenentur benedictionem à Correctore petere, in absentia tamen sui Prouincialis. Ita statutum est in c. Val. 3. nu. 8. in fine. Et aduerte, quòd potest Corrector censuris cogere Collegas ad sibi hoc ius reuerentiale exhibendum, arg. c. Quod super, de maior. & obed. Petrus Greg. loc. cit. n. 5.

12 Quæritur 4. Vtrum Collegæ teneantur stare capitulis culparum celebratis à Correctore? ℞. negatiuè. Cum enim non sint subditi Correctoris, non tenentur coram ipso culpam dicere, nec pœnitentiam recipere; dicunt enim hi actus subiectionem. Possunt tamen, si velint, ibi permanere vsq; ad recitationem illatũ precum, quæ culpam præcedunt. Imò ad exercendam humilitatem, etiam culpam dicere. Nec in hoc præiudicant suæ exemptioni, vt probat Chokier de exempt. p. 4. q. 35. num. 2. consulunt enim sibi in foro animæ, saluo semper manente foro externo, pro quo specialiter exẽptiones conceduntur; differunt enim isti fori inter se, sicut cælum, & terra, vt ait Gomes ad reg. cãcell. de non iudic. secund. form. supplic. q. 14. verb. Breuiter prædictis. Et per hoc dixi, quòd potest Regularis absq; præiudicio exemptionis, subiicere se in aliquo casu Episcopo pro absolutione. Quod etiam docet Sayrus de cens. lib. 7. c. 7. n. 23. Neq; his dictis obstat textus Correc. n. 18. vbi dicitur, quòd cuncti Fratres in capitulo locali culpas suas humiliter dicant. Nam intelligitur de Fratribus subditis Correctori; alioquin posset etiam cogi Prouincialis præsens, cum quo faciunt magistratum Collegæ, cum ille etiam sit Frater, quod est absurdum. Si verò Prouincialis capitulum culparum celebret, clarum est, quòd Collegæ debent illi interesse, cum Prouincialis sit illius Superior.

13 Quæritur 5. Vtrum Collegæ possint, vel debeant interesse capitulis localibus, in quibus agitur de negotijs conuentus? ℞. quod Collegæ residentes in aliquo conuentu, siue absente, siue præsente Prouinciali, habent vocem in venditionibus, emptionibus, & reparationibus, ac in admittendis nouitijs ad professionem, & in cœteris grauioribus negotijs. Ita statutum est in cap. Genuen. 3. num. 6. Possunt item esse Vicarij conuentus, & in mensa in loco Correctoris sedere, ac Fratres benedicere. Ita statuitur in cap. Genuen. 1. nu. 7. & in cap. Paulæ, num. 26. Non possunt tamen cogi à Correctore ad hęc præstanda, si nolint, priuilegio exemptionis obstante. Et hæc sunt illis concessa ad magis eorum personas qualificandas, & honorandas, vt innuunt dicta capitula, quę nunquam vtuntur verbo Debeant, aut teneantur, sed solum verbo Poterũt, aut Audiantur. Verbum autem Possunt, affirmatiuè prolatum, necessitatem non inducit, sed facultatem, ac liberam voluntatem, seu arbitrium, & electionem, leg. Sæpe, ff. de offic. præsid. Barbosa de diction. dict. 226. n. 1. Non possunt tamen votum habere in electionibus, quæ in dictis conuentibus fiunt. Cum enim de his habeant deliberare in cap. definitorijs, vel extra, cum suo Prouinciali, æquum non est, vt ijs faciendis intersint; nam semper curabunt sustinere, quod fecerunt, etiamsi malum, aut minus bonum sit. Atque ita definitum est in cap. Bonon. 2. num. 12. Vnde, si intersint, electio secuta erit irritanda,

tanda,

tanda, cum in ea interuenerit, qui interuenire non poterat. Possunt item Collegæ esse Vicarij patuorum conuentuum, vt statuitur in c. Genuen. 4. n. 19.

14 Quæritur 6. Vtrum Collegæ sint locales in quolibet conuentu suæ Prouinciæ, ad quem eos diuertere contigerit? ℞. Hoc audiui sæpe à Fratribus dici, fundamentum tamen me latet. Solum in Correctorio reperi, vt dixi nu. 5. quòd debent à Correctoribus benignè tractari. Imò in c. Genuen. 3. nu. 6. reperio, quòd Collegæ Prouincialis, qui possunt in capitulis localibus vocem habere, debent esse residentes in illis monasterijs, & in fine dicti statuti redditur ratio, quare debeant in dictis capitulis vocem liberè, his verbis. *Audiantur tanquam Fratres locales, si quidem in monasterio resideant.* Et ista dictio, Siquidem, idem valet ac, Si modo; Italicè, Purche, vt docet Passerat. in suo Calepino illo verbo. Quare vult dicere, quòd vocem habeant, modò sint locales. Concludo igitur (nisi quid me lateat) quòd Collegæ non sunt locales, nisi in illis conuentibus, in quibus assignantur per suos Superiores, & cum non possint assignari vno, & eodem tempore, nisi in vno conuentu, in illo solo erunt locales, & poterunt gaudere priuilegijs suæ localitatis.

15 Quæritur 7. Vtrum Collegæ teneantur assistere diuinis officijs, & an possint cogi à Correctore ad ijs assistendum? ℞. affirmatiuè; ait enim Regula num. 12. *Laudibus diuinis Fratres huius Ordinis in clericos assumpti, cum tremore, alacriter intendentes, &c.* Et in const. Clem. VIII. quas habes in const. 10. Vrb. VIII. §. 8. to. 2. nostr. priu. dicitur. *Nullus omnino prætextu cuiuscunque priuilegij, vel Superioritatis etiam Generalatus, à seruitio chori censeatur immunis, In eos verò, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, salutari pœnitentia Superiores animaduertant, ad præscriptum Regulæ, & constitutionum, alimenti etiam, si opus fuerit, subtractione.* Facit etiam ratio. Cum enim Collegæ comedant, & vestiantur de eleemosynis, quæ dantur à deuotis, adhoc vt Religiosi cultui diuino vacent, non apparet, quare Collegæ à dicto penso absolui debeant, quãdo munus proprij officij eos non impedit. Vnde sanctè præcipit Papa, vt in eos Superiores animaduertant etiam ciborum subtractione. Qui enim non laborat, manducare non debet.

16 At quis Superior coget puniendo? Puto, quòd Corrector poterit dictos Collegas cogere, & punire. Quia in hoc Collegæ non sunt exempti, vt constat ex dicto decreto Clem. vide hic supra, nu. 7. Quòd si Collega suæ exemptioni fidens, iniuriam faciat Correctori eum cogenti vt ad chorum accedat, verbis, vel factis, potest eum Corrector pro tali iniuria punire. Ita Chokier de exempt. p. 2. qu. 45. num. 107. Consulo tamen, vt Correctores prius agant coram Prouinciali, vt suos Collegas cogat ad assistendum choro, & si non parentes puniat, arg. c. Nullus, de iur. patron. Quòd si Prouincialis non prouideat, tunc Corrector suo fungatur officio: in hoc enim casu Collega non est exemptus.

17 Sed pone, quòd Collega non disciplinatè viuat, & Corrector scripserit ad Prouincialem, illum informando de vita sui Collegæ; qui tamen Prouincialis nihili fecerit monitionem Correctoris, poterit ne Corrector cogere Collegam ad viuendum disciplinatè, sicut cæteri, vt omnia membra suo corpori adaptentur, & pars corpori non conformis turpitudinem in corpus inducat? ℞. quòd hoc casu tenetur Corrector scribere ad Generalem, qui nisi prouideat, tenetur scribere ad Protectorem, & sic gradatim, vsque ad Papam, semper monendo, quod ipse de hoc iam informauit Prouincialem, &c. Ita Chokier de exemp. p. 2. q. 45. num. 63. Si autem Generalis sit in longinquis partibus, ad quem facilis non possit haberi recursus, nec expectari remedium, tunc potest Corrector Collegam cogere ad viuendum disciplinatè, & recusantem punire, supplet. n. tunc Prouincialis negligentiam, sicut supplet aliquando iudex laicus negligentiam iudicis ecclesiastici, vt dicit Aufterius de potest. secular. super ecclesiast. reg. 4. num. 48. Chokier de exemp. p. 2. q. 8. nu. 11. & habetur in cap. 1. & 2. de suppl. neglig. Præl.

18 Quæritur 8. Vtrum Collegæ Prouincialis tempore visitationi debeant præcedere Correctores in proprijs Conuentibus? ℞. affirmatiuè. Certum est enim, quòd Visitatores sunt Superiores eorum, quos visitant, vnde debent necessariò eos præcedere, & id in Regula nostra num. 53. clarissimè statuitur, vbi dicitur. *Insuper cuncti simplices vicesgerentes, seu Visitatores, peractis earum visitationibus, nulla prorsus auctoritate, neque præminentia fungantur.* Ergo, durante visitatione, aliquam præeminentiam habebunt. Et in Correct. num. 104. dicitur. *Ipsi etiam Prælatorum Socij nulla speciali auctoritate, neque præeminentia fulgeant, nisi per eorum Prælatos ad aliqua huius Ordinis loca in actu visitandi delegati forent.* Et in eodem Correct. num. 113. dicitur. *Vbi verò aliquando ipsi Prælatorum Socij ad aliquem huius Ordinis conuentum visitandum per suos Prælatos delegati forent, ipsorum Prælatorum vice in tali conuentu præsideant.* Ex quibus clarè constat, quòd Visitatores præcedunt eos, quos visitant. Sed Collegæ Prouincialis, & etiam Generalis, tempore visitationis sunt Visitatores, & coniudices cum suis respectiuè Superioribus, habentes votum cum eis decisiuum, vt probaui tom. 2. Religiosi, q. 1. cap. 2. § vnico, & præsertim nu. 30. adduxi declarationem visitationis apostolicæ, in qua dicitur, quòd Collegæ sunt coniudices cum suo Prælato. Ergo non potest esse dubium, quin in ipso actu visitationis Collegæ Prouinciales debeant præcedere Correctores, & Collegæ Generalis non solùm Correctores, sed etiam Prouinciales. Et ita seruant Monachi Congr. S. Mariæ Fuliensis, vt mihi retulerunt.

19 Quæritur 9. Vtrum Collegæ teneantur obseruare statuta Correctoris in bonum commune edita. ℞. affirmatiuè. Tum quia quilibet tenetur obseruare mores illorum, cum quibus viuit. cap. Quisquis rebus, d. 41. cap. Illa autem, d. 12. & turpis est pars, quæ non congruit suo toti, cap. Quæ contra mores, d. 8. Tum quia to. 2. Relig. q. 1. cap. 8. num. 20. probaui, teneri Generalem seruare statuta specialia conuentuum, per quos transit. Tum quia ibid. q. 2. cap. 2. nu. 102. probaui, quòd ecclesiastici tenentur obseruare leges ciuiles in communem vtilitatem editas; & Doctoribus ibi ad hoc addictis adde Castrum tract. 3. disp. 1. p. 24. §. 6. nu. 10.

20 Quæritur 10. Vtrum Collegæ cogi possint à Correctoribus ad testimonium ferendum coram ipsis. ℞. negatiuè: cum sint exempti ab eorum iurisdictione; vnde illis competit declinatoria fori ordinarij, ac proinde coram illo iurare non tenentur: & habetur expressè in leg. Tutor, §. fin. ff. de iure iur. vbi dicitur: *Qui non compelluntur Romæ iudicium accipere, nec iurare compellendi sunt.* Et reddit rationem ibi Glossa vet. Compelluntur. *Quia loco iudicij iusiurandum succedit.* Quare cum casus aduenerit, erit priùs obtinenda licentia à Prouinciali, vt possint examinari iuridicè. Ita Farin. de test. p. 2. praxis, qu. 61. oppos. 14. num. 130. Chokier de exempt. p. 2. q. 34. nu. 1. & alij multi apud Farin. cit. Si tamen Collegæ vltrò velint se examinare, valida erit eorum depositio, etiam non obtenta licentia à Prouinciali; & colligitur ex cap. Quamquam, 14. q. 2. Ita Farin. loc. cit. hu. 80. & 134. & Chokier nu. 3.

21 Sed pone, quòd per vim, seu metum cadentem in constantem virum cogatur Collega coram Correctore testimonium ferre, tenebitur ne iurare ad mentem Correctoris? Dico quod non. Quia Corrector est incompetens, vnde poterit æquiuocare. Ita communiter Doctores, Nau. in man. cap. 12. nu. 8. vers. 9. & tom. 2. suorum op. in cap. Humanæ aures, q. 1. Azor. p. 1. lib. 11. cap. 4. qu. 5. Sayr. in claui reg. lib. 5. cap. 6. nu. 8. & colligitur ex cap. Humanæ aures, 22. qu. 5. Secus autem est, si Collega spontè se offerat ad testimonium ferendum, vel etiam cogatur à proprio Prælato, seu quando Corrector obtinuisset licentiam à Prouinciali. Nam tunc Corrector esset iudex competens, vnde teneretur Collega ad mentem illius iurare, per ea, quæ dicunt præfati Doctores.

22 Sed

22 Sed pone etiam, quòd Collega habens licentiam à proprio Prælato, ſe examinet coram Correctore, ſi iuret falſum, poterit ne à Correctore puniri? Dic, quòd poterit, non obſtante exemptione. Quia tunc Corrector eſt competens,& iurando falſum fit illi iniuria iudicialiter, quam ipſe vindicare poteſt, vt dixi tom. 2. Relig. quæſt. 2. cap. 3. numer. 202. atque ita Chokier de exemp. p. 2. quæſt. 35. à num. 2. & eſt textus expreſſus in leg. Nullum, Cod. de teſt.

23 Sed pone etiam, quòd Prouincialis nolit dare licentiam Correctori, vt poſſit examinare ſuum Collegam, & cogere coram ipſo iurare, poterit ne Collega eo caſu à Correctore cogi? & quòd ſi veritas aliter haberi non poſſit, quia ſolus Collega eſt informatus de negotio, & Prouincialis doloſè recuſet talem licentiam dare, vt reus illæſus euadat, nec ipſe per ſe velit cauſam facere, poterit Corrector eo caſu Collegam compellere ad teſtimonium coram ipſo ferendum, & iurandum, & Collega iurare tenebitur ad mentem Correctoris. Ducor. Tum quia multum intereſt Religioni,ne delicta impunita remaneant, vt dixi hic ſupr. nu. 6. vel ne innocens puniantur, vel ne malus bonus æſtimetur; cap. Quamquam, 14. q. 2. Tum quia hominum malitijs non eſt indulgendum, leg. in fundo, ff. de rei vind. Tum quia eo caſu Corrector ſupplet Prouincialis negligentiam,iuxta dicta hic ſup. num. 15. Tum quia id colligitur manifeſtè ex cap. Cum ſuper, de teſtib. cog. ibi, Sit teſtimonium veſtrum neceſſarium, & ex c. Peruenit, el 2. in fine, eodem tit.

24 Nota hic,quòd multa dixi in hoc tractatu de Collegis, argumentando ab exemptione eccleſiaſticorum à foro ſeculari, & ab exemptione eccleſiaſticorum à foro ordinariorum, cum enim analogia ſit, & proportio in materia fori inter exemptos Clericos, & laicos, ac Collegas,cum ſinguli ſpeciales habeant iudices,fit, vt ab vno ad alium efficax argumentatio trahi poſſit quo modo argumentandi paſſim vtitur Chokier in tract.de exemp.& Farin.de teſt. p. 2. praxis, qu. 61. præſertim nu. 130. & nu. 134. Et hoc argumentum eſſe validum in iure, docet Gloſſa in cap. 1. ver. Nunquid ergo. & cap. Auctoritate, ver. Non exemptis, d. priuil. in 6. Chokier. de exempt. p. 1. q. 45. nu. 5. Barboſ. in loc. com. verb. Argumentum, num. 97.

25 Aduerte denique, quod iuriſdictio ordinarij latè eſt interpretanda: quia fauorabilis eſt, & exemptio Collegarum ſtrictè. Quia omnes exemptiones,vtpote recedentes à iure communi,cenſentur odioſæ. Ita probat Chokier. de exemp. p. 1. quæſt. 4. à numero 7.

Conſtitutio ſecunda, aliàs 12.

Annullat electiones Generalis, Collegarum & Zeloſi Ordinis Minimorum Barcinone factas, & prouidet de nouo.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmiũ. *Iniuncti nobis apoſtolici muneris ratio poſtulat, vt circa ſtatum religioſorum Ordinum in Eccleſia Dei militantium ſalubriter dirigen. mei tis noſtræ aciem aſſiduè intendamus; atque in his eiuſdem muneris partes ſedulò impendamus, quæ proſpero, felicique illorum ſtatui, & directioni conſpicimus in Dom. no expedire.*

Annullat electiones & nouas facit. *§. 1. Cum itaque in Congregatione Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, ſuper negotijs Fratrum Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula à nobis deputatorum, ſæpius actum fuerit de validitate capituli generalis eiuſdem Ordinis in ciuitate Barcinonen. vltimò celebrati; nos ipſius Congregationis relatione, ac ſententia audita, iuſtis de cauſis animum noſtrum mouen. electiones Correctoris generalis in perſona dilecti filij Simonis Bachelier, eiuſdem Ordinis profeſſoris, nec non trium Collegarum, ac Zeloſi ſeu Procuratoris generalis Ordinis prædicti, in dicto capitulo factas, apoſtolica auctoritate, ten. præſentium caſſamus, ac nullas eſſe, & fore declaramus. Necnon Franciſcum Longobardum ipſius Ordinis Vicarium apoſtolicum, vſque ad futurum generale capitulum, Zeloſum verò, ſeu Procuratorem Ordinis, eumdem Simonem, Collegam Italum, Ignatium de Neapoli, Collegam Hiſpanum, Ioannem Pinnam de Celſis, Collegam Gallum Ioannem Kermarck dicti Ordinis profeſſores, dilectos filios, auctoritate, & tenore prædictis conſtituimus, & deputamus: reliquas autem electiones, & acta quæcunque eiuſdem capituli confirmamus.*

§. 2. Præterea Vicarium generalem dicti Ordinis, ſiue à Sede Apoſtolica pro tempore deputatum, ſiue à capitulo electum, de cætero nullatenus poſſe immediatè eligi in Correctorem generalem,ſed tandiu debere ab officio vacare, quamdiu Vicarius generalis extiterit. Statuit quòd Vic. gen. dicti Ordinis nõ poſſit immediate eligi in Generalem.

§. 3. Sicque obſeruari, & ita per quoſcunque iudices, & commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, ac Sedis Apoſtolicæ Nuntios iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus. Ita iudicantũ eſſe per quoſcunq; iudices etiã Legatos de latere eum decreto irritante.

§. 4. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, ac, quatenus opus ſit, dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris apoſtolicis, ſub quibuſcunque ten. & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum omnium ten. præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub annulo Piſcatoris, die 22. Martij 1630. Pontificatus noſtri anno 7. Contrarijs derogat.

M. A. Maraldus.

1. Noto 1. quòd huic conſtitutioni cauſam dedit capitulum generale Barcinone 4. celebratum anno 1629. in quo reelectus fuit P. F. Simon Bachelier Gallus, ex Prouincia Campaniæ, qui fuerat Generalis anno 1625. per mortem bonæ mem. P. Aegidij Chamart, in Generalem electus, & in eo officio durauerat à die 29. Martij dicti anni 1625. vſque ad Calend. Iunij 1629. Contra quam electionem cum reclamatum fuiſſet per 23. capitulantes, nouem ſcilicet Italos, & 14. Gallos, & appellatum ad ſanctam Sedem, Sanctiſſimus D. N. Papa Vrbanus VIII. dictæ appellationi detulit, & reclamationi aures dedit; & inſtantibus P. F. Deodato Lomellino Genuenſi, Procuratore pro natione Italica, & P. F. Petro Brian Auenionenſi, Procuratore pro natione Gallica, ſpecialiter electis Barcinone à dictis 23. Patribus, dictus Sanctiſſimus grauitatem negotij penetrans, illud commiſit ſex Cardinalibus, nimirum Vbaldino, Lantes, Aldobrandino, Gypſio, Zacchiæ, Caietano: qui quidem Cardinales, auditis partibus, ſolum Deum, & iuſtitiam præ oculis habentes, poſthabitis humanis fauoribus, quibus multum confidebat pars aduerſa, declarauerunt electiones Barcinone factas nullas. Quæ declaratio ad Sanctiſſimum relata, eum mouit ad hanc conſtitutionem faciendam. Vtriuſque partis iura hic non recenſeo, ad perpetuam tamen memoriam repoſui in noſtra bibliotheca Genuenſi.

2 Noto 2. quòd tomo 1. Religioſi. qu. 1. cap. 18. ver. Aduerto tamen, dixi, quòd aduerſus Prælatos non erant admittendi quicunque teſtes, ſed ſolum omni exceptione maiores, & in Ordine noſtro excludendos eſſe dixi eos Conuerſos, quos Oblatos vocamus. Quo dicto valdè ſe grauatos ſenſere Oblati præfati, & in prædicto capitulo generali Barcinonenſi anno 1629. omnes ferè aduerſum me concilium inierunt, vt dictum

ctum illud meum necarent omnino. Vnde quemdam Doctorellum ibi morantem, qui potiùs pani lucrando, quàm iuri dicendo insudabat, conuenere; &, data pecunia, conduxere, vt contra illam propositionem meam scribere: Quod fecit, & impressit, generales regulas, (vt illius proprium erat) adducendo, quibus probatur omnes viros esse testes idoneos, modò sint bonæ conuersationis, & famæ. Paucula autem illa, quæ affert ex nostris statutis, ita extra propositum sunt, vt, cum illam scripturam legerem, exclamauerim, dicens cum Propertio.

Aurum omnes, victa iam pietate, colunt,
Auro pulsa fides, auro venalia iura.
Aurum lex sequitur.

Quod ita verum esse puto, vt falsitatis accusem illos, qui dicunt, ætatem nos ferri colere; existimo enim, nos esse in ætate auri, cum omnia auro fiant, vt cecinit non illepidè Poeta Naso.

Aurea nunc verè sunt secula, plurimus auro.
Venit bonos, auro conciliantur opes.

Hæc sic impressa scriptura præsentari debebat capitulo generali, vt me tanquam malè locutum de Fratribus meis redargueret, atque puniret, præciperetque dictam propositionem abiurare. Sed cum visa fuisset in priuato à capitularibus, quibus singulis vna copia fuit consignata, indigna visa est, vt in consessum tantorum Patrum compareret. Cum ego tamen ad quædam breuia negotiola è capitulo discessissem, Morgantus quidam, vt audiui, dictam scripturam præsentare tentauit. Sed reiectus est.

3 Dico itaque primò, quòd si intentum Fratrum meorum Oblatorum sciuissem, illa pecunia in alios vtiliores vsus fuisset conuersa, & charitas fraterna videbatur postulare, vt scirem; cum enim essem præsens, dictam propositionem declarassem, antequam contra eam quicquam scriberetur. Nam dubia propositio intelligenda est in eo sensu, quem illi dat, qui eam protulit; leg. In ambiguis, ff. de reg. iur. Nau. libro 5. consil. de hæret. consil. 6. numer. 6.

4 Dico 2. quòd Doctorellus ille, qui contra me scripsit, Doctoris se solùm nomen habere monstrauit, (nisi id fecerit ad panem lucrandum) nam si re Doctor fuisset, sciuisset, quòd Doctorum dicta secundùm leges, quas allegant, intelligenda sunt, vt docent lo. Andr. in cap. Cum nuncius, de testibus num. 4. Nauarr. in cap. Qualitas, num. 39. de pœnit. d. 5. vbi citat Bartol. Cum ergo ad illud dictum probandum adduxissem cap. Sacerdotes, 2. quæst. 7. illud erat interpretandum, sicut dictum cap. Sacerdotes, cuius interpretatio sumitur ex cap. Clericos, ead. caus. & quæst. & sic papyrus illa non fuisset frustra consumpta.

5 Dico 3. mentem meam nunquam fuisse contristare Oblatos Fratres meos, quos amo, & colo, ac in pupilla gero oculorum meorum, quibusque semper faui, & sum auxiliatus, vt bene sciunt, quibuscum sum conuersatus; & multo minus cogitaui vnquam eos damno aliquo afficere, vel dehonestare, cum ex illo ordine, sanctissimæ vitæ, probatæque disciplinæ multos nouerim, & noscam. Et quis tam insipiens est, vt me tam insipientem, & malignum reputet, vt deuotos Oblatos, ac suæ Regulæ obseruantes, ac multos etiam gloria miraculorum illustres, à testimonio ferendo, & ab accusando Prælatos arcere contenderim? Ego, qui tantum virtuti defero, vt omnia illi deberi prædicem virtutem reprobaui, deturpaui in Fratribus meis Oblatis? Pudet hæc fuisse de me vnquam cogitata. At quid non audet inscitia malignitati adiecta? Posuerunt, inquit diuinus Psaltes, *in cœlum os suum*; vnde non mirum, *si lingua eorum transiuit in terra*.

6 Dico 4. quòd ego non intendo hic reprobare, quæ misellus ille Doctor contra me attulit. Tum quia contra dictum meum sanè intellectum, nihil dicit. Tum quia tanto honore digna non sunt. Et præsertim quæ affert ex Ordine nostro, insulsa omnino sunt, & extra rem, vt patere potest intuenti.

7 Dico 5. quòd propositio illa mea est intelligenda iuxta gloss. & Archidiac. in dicto cap. Clericos, 2. quæst. 7. quod scilicet dicti Fratres Oblati non possint accusare, neque testificari contra Prælatos, quin priùs de eorum opinione, & vita discutiatur. Quod etiam habetur expressè in dicto cap. Clericos, & cap. Criminationes, & cap. Quærendum, ead. causa, & q. Et innuitur non obscurè in cap. Qualiter, & quando, el 2. verb. Licet autem hoc, de accusat. Et in nostris statutis generalibus id inuitur cap. Genuensi 6. num. 22. expressè mandatur in cap. Valent. 4. numer. 51. & Massiliens. 1. num. 59. Et huius opinionis est etiam D. Thom. 2. 2. quæst. 68. art. 1. ad secundum, Ghililer. de iud. regul. cap. 16. num. 47. Aragon ad loc. cit. D. Thom. Val. to. 3. disp. 5. quæst. 12. par. 1. vers. Dicit tamen Cai. Specul. lib. 3. de accus. §. 4. num. 7. Et licèt dicta iura, & capitula loquantur de omnibus indistinctè, ita vt non solùm includant Oblatos, sed etiam Laicos, & Sacerdotes, & moneant vniuersaliter omnes Superiores, ne in causis Prælatorum quoscunque testes admittant indifferenter, sed illos solùm, de quorum bona fama, & conuersatione priùs constat; tamen ego ad Oblatos potiùs, quàm ad alios, propositionem meam restrinxi. Tum quia isti communiter, saluis saluandis, recipiuntur pro seruitio, absque multo delectu. Tum quia non multum accuratè educantur. Tum quia liberiùs, quàm alij, viuunt; soli enim ambulant. Tum quia cum crebriùs propter ingenij tarditatem corrigantur à Prælatis, hi faciliùs in illorum odium incurrunt. Tum quia non sunt ita eruditi communiter, vt sciant quid requiratur ad accusandum, seu denunciandum, & testificandum. Tum quia scio Reuerendiss. P. Didacum Arias tempore sui Generalatus nullum vnquam Oblatum in testem, vel accusatorem iuridicè admittere voluisse. Tum propter alias rationes, quas consultò omitto, ne illis exosus reddar; sub suo enim pessulo omnia esculenta, & poculenta recludunt; quare ratione boni regiminis præstat illis morem gerere.

8 Dico nihilominus 6. quod mea propositio sic declarata, fouetur multum auctoritate illorum DD. qui dicunt, quod probationes contra Prælatos debent esse maiores, quàm contra alios. Isti verò sunt Paris à Puteo de syndic. ver. Prob[illegible] Contra officiales, num 6. & ver. Testis, §. Fui semel, nu. 3. vers. [illegible] ergo. Amodeus Iustinus de syndic. num. 186. & 187. August. Dulcetus de syndic. num. 24. Baldus in leg. Obseruare, §. Proficisci, de offic. Proconsul. num. 14. Bouadill. tom. 2. polit. lib. 5. cap. 1. à num. 200. vbi multos citat in com. lit. G. Mascard. de prob. tom. 2. conclus. 957. nu. 28. & tom. 3. concl. 1254. num. 18. Rodriq. tom. 3. qu. regul. quæst. 77. ar. 4. Thomas à Iesu de visit. regul. tract. 3. cap. 14. nu. 6.

9 Concludo itaque, quod ego Fratres meos Oblatos non excludo à testimonio ferendo, neque ab accusando, &c. Prælatos: sed volo, vt priùs discutiatur, an bonæ famæ, & bonæ conuersationis sint. Quòd si notum sit, eos esse bonæ famæ, & conuersationis, tanti facio illorum testimonium, quanti cuiuslibet alterius, quantumuis eminentis viri.

Constitutio tertia, aliàs 13.

Reuocat omnes licentias, & priuilegia sumendi nouos conuentus contra formam const. Clem. VIII. & decretum Congreg. Concilij de mandato Gregorij XV.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, cui Saluator, & Dominus noster, qui charitas est, & Deus pacis, vniuersalis Ecclesiæ credi- Proœmiũ.

credidit principatum, ea interdum, quæ certis etiam rationabilibus de causis à Sede apostolica concessa sunt, ipsa subinde rerum experientia suadente, & maioribus ex causis, quibus præsertim personarum sub suaui Religionis iugo Altissimo famulantium paci, & quieti consulitur, litibusque ac controuersiis inter eos obuiam itur, reuocat, & immutat, in hisque pastoralis sollicitudinis, & prouidentiæ suæ studium interponit, prout, rerum, & temporum qualitatibus debite pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire.

Motiua.

§. 1. Cum itaque, sicut nobis innotuit, complures licentiæ, siue facultates à nonnullis Romanis Pont. prædecessoribus nostris per diuersos Ordinum, etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, & aliorum regularium Institutorum Superiores, seu alios eorum nomine, vbique locorum monasteria, domos, collegia, conuentus, & alia loca regularia, quouis nomine nuncupata, seruata dumtaxat sacrorum Canonum, & Concilij Trid. decretorum forma, de sola Ordinarij licentia, seu etiam forsan non seruata forma, & absque licentia huiusmodi, & contra decreta à Sede apostolica super præmissis edita, fundandi, erigendi, & instituendi, importunis precibus, seu etiam motu proprio, vel alias obtentæ, & exortæ fuerint.

Reuocat prout in summatio.

§. 2. Idcirco Nos omnes, & quascunque licentias, ac facultates huiusmodi, literasque desuper, tam sub plumbo, quàm in huiusmodi forma Breuis desuper expeditas, earumque ten. etiam veriores, & Dat. præsentibus, ac si specifice, & sigillatim exprimerentur, & insererentur, pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, iustis de causis animum nostrum mouentibus, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & quascunque licentias, & facultates huiusmodi, literasque desuper, tam sub plumbo, quàm in eadem forma Breuis expeditas, omniaque & singula in eis quomodolibet contenta & expressa, etiam quoad erectiones, fundationes, & institutiones monasteriorum, collegiorum, domorum, conuentuum, & aliorum locorum regularium huiusmodi, quæ nondum suum sortita sunt effectum, ten. præsentium perpetuo reuocamus, cassamus, abrogamus, & annullamus, viribusque & effectu prorsus euacuamus.

Apponit pœnas dicta licentijs utentibus.

§. 3. Præterea Ordinum, etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, & aliorum Institutorum regularium Superioribus, quocunque nomine nuncupatis, cæterisque personis, ad quos spectat, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, nec non officiorum quorumcunque, ac inhabilitatis ad illa, & alia in futurum obtinen. nec non etiam excommunicationis ipso facto incurrendis pœnis interdicimus, & prohibemus, ne licentiarum, seu facultatum, per nos, vt præfertur, reuocatarum, & annullatarum, siue alio quouis prætextu, vel causa, etiam quantumuis priuilegiata, noua monasteria, collegia, domos, conuentus, & alia loca regularia huiusmodi, nisi de expressa Ordinariorum licentia, ac seruata in omnibus, & per omnia sacrorum Canonum, & Conc. Trident. necnon constitutionis fel. rec. Clementis VIII. quæ incipit, Quoniam ad institutam, sub Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die 23. Iulij, MDCIII. ac decretorum de mandato eiusdem Clementis, necnon sim. me. Gregorij XV. Rom. Pont prædecessorum desuper editorum forma, recipere, erigere, fundare, seu aliàs quomodolibet instituere, seu incœpta finire, & absoluere audeant, seu præsumant.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 4. Decernentes, præsentes literas, etiam ex eo, quòd causæ, propter quas illæ emanarint, expressæ, verificatæ, & iustificatæ, aut quicunque in præmissis interesse habentes, seu habere prætendentes, ad hoc vocati, citati, & auditi non fuerint, neque illis consenserint, vel aliàs ex quocunque capite, prætextu, colore, ingenio, vel causa, de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quouis defectu notari, impugnari, redargui, infringi, retractari, in ius, vel controuersiam vocari, ad terminos iuris reduci, aut contra eas quoduis gratiæ, vel iustitiæ remedium impetrari, seu concedi nullatenus posse, sed eas, ac omnia, & singula in eis contenta, semper, & perpetuò validas, firmas, & efficacia esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet spectabit, inuiolabiliter obseruari; sicque, & non aliter, per quoscunque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, & Nuncios, quauis auctoritate fungen. sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretan. facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Quocirca venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque solemniter publicantes, faciant illas, & illa ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari; contradictores quoslibet, & rebelles per cen. & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Commissarios deputat.

§. 6. Non obstan. præmissis, ac regula nostra, De iure quæsito non tollen. & re. me. Bonifacij Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur; alijsq. constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac quorumcunque Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum regularium, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegiis quoque, indultis, etiam Mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatis, & literis apostolicis, illis, eorumque Superioribus, & personis, sub quibuscunque ten. & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritan. & alijs decretis in genere, vel in specie, etiam motu proprio, & consistorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis ten. specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium ten. præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Derogat contrarijs.

§. 7. Volumus autem, quòd præsentes in valuis Basilicarum Sancti Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie campi Floræ, vt moris est, affixæ, omnes, quos illæ concernunt, ita arctent, & afficiant, perinde, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent. Quòdque earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat formam publicandi & transumptis fidem iubet adhiberi.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die 28. Augusti, 1624. Pontificatus nostri anno 2.

V. Theatinus.

Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto, indictione septima, Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius secundo, die verò vltima mensis Augusti, retroscripta litera apostolica affixa, & publicata fuerunt ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum, ac in acie campi Floræ, vt moris est, per nos Camillum Fundatum de Cesis, & Iulium Marzitellum prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores, &c.

Bran-

Brandimartes Latinus pro Magistro D. D. Curs.

1 NOto I. circa hanc constit. quòd de constitut. Clem. VIII. de qua in §. 3. mentionem facio in const. Pyrrhi nu. 48. & decretum Congreg. de mandato Greg. XV. habes in 6. const. dicti Gregor. tom. 2. nostri bull.

2 Noto II. per hanc const. quatenus confirmat omnino constit. Clem. VIII. tolli arbitramentum illud, quod Episcopis reliquerat Greg. XV. in fine §. 2. dictæ eius const. 6. non vocandi Priores, seu Procuratores conuentuum iam fundatorum, si illis aliàs constaret, duodecim Fratres conuentus ædificandi posse in illo loco commodè sustentari absque detrimento Religiosorum degentium in monasterijs iam ibi ædificatis.

3 Noto III. quòd omnes istæ prohibitiones non comprehendunt hospitia. Nam appellatione monasterij non venit hospitium. Ita Riccius p. 1. praxis, decis. 652. Et ratio est. Nam cum in locis, vbi sunt hospitia, non celebrentur publicè diuina, neque pulsentur campanæ, neque fiant quæstuationes, non possunt Fratres ibi habitantes esse damno alijs monasterijs antiquioribus. Cum ergo, cessante fine prohibitioni, cesset etiam illius effectus; cap. Cum cessante, de appell. & in hospitijs cesset dictarum const. finis, dicendum est, eas in illis locum non habere.

Constitutio quinta, aliàs 15.

Prohibet omnibus Episcopis Italiæ sub pœna priuationis exercitij Pontificalium per annum, ne quemquam Vltramontanum sine literis dimissorijs sui Ordinarij, recognitis à Vicario Papæ ordinent, etiam ad minores, aliter autem ordinatis pœnam suspensionis perpetuæ imponit.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ. *SEcretis æterna prouidentia consilijs, nullo nostrorum suffragio meritorum, speculatores domus Israel, in sublimi Apostolatus culmine constituti, eo potissimum pontificiæ sedulitatis officia conuertenda esse arbitramur, vt qui in sortem Domini vocantur, Christique militiæ dant nomen, spiritualem Ecclesiæ tranquillitatem non perturbent, sed pacem confirment, vires augeant, ac tam strenue se gerant, vt ipsam terribilem, quasi castrorum aciem ordinatam, inferæ potestates, ac Principes tenebrarum quotidie magis perhorrescant. Hæc autem quantò impensius fieri optamus, tantò maiori indignatione irreligiosam quorumdam impudentiam detestamur, ac sacrilegam temeritatem execramur, qui sacros Canones, Summorumq. Pontificum decreta non verentes, clericales ordines illegitimè suscipiunt, ac dum in ecclesiasticorum ministrorum cœtum per nefas irrepunt, Dei cultui, animarum saluti, omnibusque ad optimum christianæ Reipublicæ regimen pertinentibus plurimum obesse noscuntur.*

Clemens IV. prohibuit, Vltramõtanos in Italia ordinari, c. 1. de temp. ordin. in 6. §. 1. *Aliàs siquidem fel. rec. Clemens Papa IV. prædecessor noster, volens periculis animarum eorum obuiare, qui vinculo excommunicationis astricti, aut apostatæ, seu irregulares, vel aliàs ordinum sacrorum susceptione indigni, suam patriam, in qua de his haberetur notitia, fugientes, se in remotis partibus faciebant ad huiusmodi ordines promoueri, statuit, vt nullus Episcoporum Italiæ de cætero aliquem Vltramontanum Clericum ordinare præsumeret, nisi ab eodem Clemente prædecessore, vel ab Episcopo, de cuius diœc. traxerat originem ordinandus, vel in cuius diœc. beneficiatus existebat, per eius patentes literas, causam rationabilem continentes, quare ipsum nolebat, aut nequibat ordinare, specialem licentiam haberet. Eos verò, quos contra præmissa contigisset ordinari, manere voluit absque spe dispensationis super hoc a Sede apostolica obtinenda, suspensos, ac Ordinantes condigna pœnitentia puniri.*

§. 2. *Cum autem non sine graui animi nostri molestia, nobis innotuerit, quamplures Vltramontanos, suæ salutis immemores, Deiq. timore postposito, ad ordines prædictos cum falsis dimissorialibus literis, seu etiam cum titulo patrimonij ficto, vel fiduciario, seu etiam falso, cum maximo bonorum omnium scandalo se promoueri fecisse. Nos innumeris, quæ ex minus canonica Clericorum ordinatione huiusmodi proueniunt, malis, quantum nobis ex alto conceditur, prouidere volentes, prædictam Clementis prædecessoris constitutionem, cum omnibus, & singulis in ea contentis approbantes, & innouantes, motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis in Italia existentibus, tenore præsentium prohibemus, ne quouis prætextu, & ex quacunque causa, Hispanos, Lusitanos, Gallos, vel Germanos, aliosq. quoscunque Vltramontanos, & ex quibusuis locis extra Italiam oriundos, non solùm ad sacros, sed neq. etiam ad minores ordines, vel clericalem characterem promouere audeant, seu præsumant, nisi dimissoriales suorum Ordinariorum literas, a nostris, & huius sanctæ Sedis Nuncijs, seu Collectoribus in illis partibus commorantibus recognitas, probatas, & subscriptas habeant, eorumdemue Nunciorum, seu Collectorum subscriptiones à dilecto filio nostro in alma Vrbe Vicario in spiritualibus generali similiter examinatæ, recognitæ, & probatæ fuerint. Aliàs promouentes ad annum ab exercitio pontificalium, promoti verò perpetuæ suspensionis pœnam, absque spe dispensationis à Sede apostolica obtinendæ, incurrant eo ipso. Insuper promotos huiusmodi, ac etiam eos, qui cum falsis, vel fictis, aut fiduciarijs patrimonij titulis scienter se ad ordines huiusmodi promoueri fecerint, non solùm prædictis, verumetiam maioribus, arbitrio nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis, infligendis pœnis.* Multis causis adductis dictã const. Clem. confirmat, & innouat, & prohibet etiam in minoribus ordinari, cum appositione pœnæ.

§. 3. *Italos verò, si quos imposterum clericali charactere insigniri, vel ad minores ordines promoueri ab alieno Episcopo cum falsis dimissorijs contigerit, etiamsi qualitatibus per Concil. Trident. Decretum cap. 16. sess. 23. requisitis præditi sint, nihilominus, sequuta tamen prius desuper iudicis Ecclesiastici declaratione, fori priuilegio minime gaudere, sed seculari iurisdictioni, vt antea, plenè in omnibus subiacere, & subiectos esse respectiuè volumus.* Itali, qui ab alieno Episcopo cum falsis dimissorijs, etiã ad minores, promoueri se faciunt, priuilegio fori nõ gaudent, post declarationem iudicis ecclesiastici.

§. 4. *Sicque, & non aliter, per quoscunq. iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. In contrarium facien. non obstantibus quibuscunque.* Aufert potestatem aliter iudicandi, & interpretandi, & contrarijs derogat.

§. 5. *Per præsentes autem constitutioni rec. m. Pij Papæ II. prædecessoris nostri contra male promotos edita, nullatenus derogare intendimus, sed illam cum omnibus, & singulis in ea contentis in suo robore, & efficacia permanere perinde, ac si præsentes non emanassent, decernimus.* Const. Pij 2. cõtra malè promotos nõ vult esse derogatum.

§. 6. *Vt autem præsentes literæ ad omnium notitiam facilius deuenire possint, volumus, quòd illæ, siue earum exempla, in valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ apostolicæ, necnon in acie campi Floræ, vt moris est, affixæ, omnes, & singulos, quos illæ concernunt, perinde arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent. Quòdque earumdem transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Decembris, 1624. Pontificatus nostri anno 2.* Publicaræ in Curia omnes afficiunt.

V. Theatinus.

Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto indictione se-

ne septima Pontificatus S.D.N. D. Vrbani, diuina prouidentia Papa VIII. die verò decimo sexto mensis Decembris, retroscripta litera apostolica affixa, lecta, & publicata fuerunt ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranen. Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellaria apostolica acie campi Floræ per nos Alexandrum de Rocchis, & Fabium Emilianum S. D. Papa Curs.

Brandimartes Latinus pro Magistro DD. Curs.

Noto, quòd Vltramontani, qui in Italia acquisiuerunt domicilium, possunt ordinari ab Episcopo, qui illis est superior ratione domicilij. Ita Barb. in cap. 1. de temp. ordin. in 6. nu. 3. qui nu. 7. aduertit, quod Itali ordinati ab Episcopis vltramontanis, & vltra montes non comprehenduntur in illa const. Ergo neque in ista.

Constitutio 6. aliàs 16.

Statuit, quòd non ordinatus celebrans, aut confessiones audiens, puniatur iuxta constit. Clem. VIII. non obstante, quòd non fuerit constitutus in ætate 25. annorum, modò 20. annum compleuerit.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

A Postolatus officium, cui, meritis licet imparibus, disponente Deo, præsidemus, à nobis postulat, vt, quantum nobis ex alto conceditur, delinquendi fiduciam compescamus, in ijs præsertim, quorum eò sacrilega processit audacia, vt se beneficio minoris ætatis, spretis apostolicis constitutionibus, confoueant in delictis, quorum statutis pœnis se idcirco iactant minimè subiacere.

Ponit constit. Clem. VIII.

§. 1. *Aliàs siquidem a fel. rec. Clemente Papa VIII. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris sequentis, videlicet. Clemens Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam. Etsi aliàs fel. recor. Paulus Papa IV. prædecessor noster, ad nefariam, & sacrilegam quorumdam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti sint, Sacerdotis tamen auctoritatem sibi temerè assumentes, missarum celebrationem vsurpare, & sacramentum pœnitentiæ ministrare præsumunt, decreuerit, huiusmodi delinquentes a sancta Inquisitionis iudicibus tradi debere curiæ seculari, debita animaduersione puniendos; & posteà rec. me. Sixtus Papa V. etiam prædecessor noster, prædictum Pauli Papæ IV. decretum innouari, ac seriò obseruari mandauerit; eò tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiusmodi decretorum, ac pœnarum contra ipsos, vt præfertur, inflictarum, illis se minimè subiacere, & obnoxios esse putent, ac propterea ab eisdem liberari, & absolui posse prætendant. Nos igitur animaduertentes, huiusmodi perditos, & nefarios homines ad sacrum Presbyteratus ordinem non promotos missarum celebrationem vsurpare præsumentes, non solum actus idololatriæ, saltem extrinsece, seu per externa, & visibilia religionis, & pietatis signa, exercere; sed etiam (quantum in ipsis est) efficere, vt Christi fideles, qui credunt, eos ordinatos esse, & ritè conficere sacramentum Eucharistiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet panem, & vinum, tanquam verum Christi Domini nostri corpus, & sanguinem, eisdem adorandum proponentes: Confessiones autem audientes non solùm sacramenti pœnitentiæ dignitatem contemnere, verumetiam Christi fideles decipere, dum scilicet iniquè sibi assumunt gradum sacerdotalem, & auctoritatem absoluendi a peccatis magno cum periculo, & scandalo plurimorum. Propterea, vt grauissima hæc scelera committentes posthac debito supplicio puniantur; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione, deque apostolicæ potestatis plenitudine S. Inquisitionis iudicum conscientiæ consulere, & ne in futurum de pœna hisce delinquentibus imponenda dubitari possit, prouidere volentes, supradictorum prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, hac perpetuo valitura constitutione decernimus, atque statuimus, vt quicunque non promotus ad sacrum Presbyteratus ordinem, repertus fuerit missarum celebrationem vsurpasse, vel sacramentalem confessionem audiuisse, a iudicibus Sanctæ Inquisitionis, vel locorum Ordinarijs, tamquam Ecclesiæ misericordia indignus à foro ecclesiastico abijciatur, & ab ordinibus ecclesiasticis, si quos habuerit, ritè degradatus, statim curiæ seculari tradatur, per iudices seculares debitis pœnis plectendus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac in concilijs etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clausis. Quibus omnibus, & singulis, illarum ten. pro sufficienter expressis, et ad verbum insertis habentes, specialiter, et expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Vt autem huiusmodi constitutionis ignorantia de cætero allegari, aut prætendi nunquam possit, atque vt præsentes literæ omnibus innotescant, volumus, illas ad valuas S. Ioannis Lateranen. et Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, et acie campi Floræ more solito publicari, et affigi; atque, ijs inde amotis, earumdem exempla, etiam impressa, ibi affixa relinqui, factaque huiusmodi publicatione, omnes, qui in Vrbe post mensem, qui verò extra eam, et citra montes, post quatuor menses, qui demum vltra montes fuerint, post decem menses, à die publicationis præsentium computandos, afficere, et arctare, ac si eorum cuilibet intimatæ fuissent personaliter. Ac præterea mandamus, earumdem præsentium literarum exemplis, etiam impressis, et manu Notarij publici subscriptis, et sigillo officij S. R. Inquisitionis, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eandem prorsus fidem haberi, quæ hisce præsentibus haberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Decembris 1601. Pontificatus nostri anno 10.*

Statuit prout in summario.

§. 2. *Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli priuilegio minoris ætatis nimis temere confisi, et legum indulgentia freti pœnas à D. Clementis prædecessoris constitutione in huiusmodi delinquentes statutas, paruipendere præsumant. Nos detestantes, et, quantum in nobis est, cohibere volentes impiam, ac nefariam horum temeritatem, qui atrocissimo hoc scelere catholicam veritatem, quæ solos Presbyteros dictorum sacramentorum ministros esse docuit, facto impugnant, negotio huiusmodi in Congregatione venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium generalium Inquisitorum coram nobis habita maturè discusso, inhærentes constitutioni prædictæ, alijsque decretis per fel. rec. Paulum IV. et Sixtum V. Romanos Pontifices prædecessores nostros contra similia perpetrantes editis, eaque etiam ad effectum prædictum matura deliberatione, deque apostolicæ potestatis plenitudine ampliantes, et extendentes, hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus, & decernimus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, qui imposterum ad sacrum Presbyteratus ordinem non promotus, missam celebrare, aut sacramentalem confessionem audire præsumpserit, ætate minori annis vigintiquinque non excusetur, quominus eidem Clementis constitutioni subijciatur, dummodo vigesimum suæ ætatis annum compleuerit, ipseque non promotus sic delinquens, nulla habita consideratione præfatæ minoris ætatis, siue laicus, siue Clericus secularis, aut cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de necessitate exprimenda, regularis, aut cuiusuis alterius Instituti, etiam quantumuis exempti, et priuilegiati, nobisque et apostolicæ Sedi immediatè subiecti, necnon militiarum quarumcunque, etiam Sancti Ioannis Ierosolymitani, fuerit, tradatur curiæ seculari pœnis debitis plectendus.*

Prohibet aliter, quã hic disponitur, iudicari.

§. 3. *Sicque, et non aliter, per quoscunque sanctæ Inquisitionis Iudices, et Inquisitores, etiam generales, S. R. E. Cardinales, et locorum Ordinarios, sublata eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate iudicari, et definiri debere. Ac irritum, et inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Quocirca omnibus, et singulis, ad quos spectat, et pro tempore quomodo-*

quomodolibet spectabit, in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, quatenus statutum decretum, & constitutionem hanc nostram inuiolabiliter obseruent, & obseruari faciant.

Contrarijs derogat.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac in concilijs, etiam generalibus, editis, etiam in corpore iuris clausis, necnon legibus, statutis, decretis, consuetudinibus, & priuilegijs, ad fauorem minorum viginti quinque annis, quomodolibet, & vbicumque locorum editis, ac aliàs in ipsorum fauorem facientibus, apostolica etiam confirmatione, ac iuramento, seu quauis firmitate alia roboratis. Quibus omnibus, & singulis, illorum ten. præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

In Vrbe publicata omnes afficit; & transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. Volumus autem, harum literarum publicationem, & affixionem fieri iuxta formam in prædicta Clementis constitutione præscriptam, easque publicatas, & affixas omnes intra Vrbem, & extra, tam citra, quàm vltra montes, & mare, post tempus in ipsa Clementis constitutione præfixum arctare, & afficere, ac si cuilibet personaliter intimatæ fuissent. Mandamus pariter, & earumdem transumptis, etiam impressis, manuque Notarij publici subscriptis, & sigillo Officij S.R. Inquisitionis, vel alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem, quæ præsentibus hisce adhiberetur, fides adhibeatur. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Martij 1628. Pontificatus nostri anno 5.

M.A. Maraldus.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimo octauo, indictione vndecima, die verò decima Septembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius 6. retroscriptæ literæ apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie campi Floræ, dimissis præsentibus literis per aliquantulum temporis spatium, vt moris est, affixis, ac deinde amotis, postea earumdem exempla etiam impressa, & affixa relicta fuerunt per nos Franciscum Pignoccatium, & Camillum Fundatum, Sanctiss. D.N. Papæ Curs.

Brandimartes Latinus Sanctiss. D.N. Papæ Curs.
pro Mag. D.D. Curs.

Constitutio 7. aliàs 17.

Statuit, quòd Religiosi, qui fecerunt professionem in Conuentibus non designatis pro nouitiatu, ad professionem, nullo nouitiatu de nouo emisso, denuo recipiantur.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

Procemiū.

Religiosos viros, qui, spretis huius seculi vanitatibus, diuini Numinis obsequijs sub suaui Religionis iugo se se manciparunt, pastorali benignitate complectimur; vtique in vocatione, qua vocauit eos Dominus, permaneant, iuxta creditum nobis apostolicæ seruitutis munus, sedulò intendimus, ac desuper eiusdem muneris, partes propensis studijs intendimus, prout ad Dei laudem catholicæque Ecclesiæ decus, & exaltationem conspicimus in Domino salubriter expedire.

Statuit prout in summario.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, quamplures Ordinum, Congregationum, & Institutorum regularium professores, ad habitum regularem recepti probationis annum in monasterijs, seu domibus regularibus ad id designatis, vel ab apostolica Sede approbatis minimè fecerint; proindeque iuxta constitutionem fel. re. Clementis Papæ VIII. prædecessoris nostri desuper editam, professio per eos subinde emissa inualida existat. Nos Religiosos prædictos ex huius sanctæ Sedis benignitate, specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, eorumque singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, venerabilibus fratribus, nostro Scipioni Episcopo Sabinen. Cardinali Burghesio nuncupato, maiori Pœnitentiario, vel Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisque Ordinarijs locorum, in quibus eorumdem Religiosorum monasteria, domus, seu conuentus, aliaue regularia loca consistunt, siue ipsorum Religiosorum Præfectis, vel Superioribus generalibus per præsentes committimus, & mandamus, quatenus omnes, & singulos Religiosos prædictos, qui ad habitum regularem aliàs canonicè recepti, annum probationis in monasterijs, seu domibus regularibus ad id designatis minimè fecerunt, subindeque professionem nihilominus emiserunt, ad professionem denuò, seruatis aliàs seruandis, emittendam, quæ sic emissa, illis, & eorum cuilibet, tam in foro interiori, quàm exteriori suffragari debeat, absque noui probationis anno, ex speciali huius sanctæ Sedis benignitate, auctoritate nostra apostolica recipiant, & admittant; eosdemque, postquam professionem denuò vt præfertur, emiserint, ad omnes gradus, honores, dignitates, præeminentias, atque habilitates, quas, si ab initio validè professi essent, legitimè obtinerent, eadem auctoritate restituant, ac restitutos eo ipso esse, & censeri declarent, ita vt habeant eundem locum, sessionem, & votum prout haberent, si priores professiones validæ fuissent, & nondum promoti ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus ordines, seruatis aliàs seruandis, promoueri, & tam ipsi, quàm alij, ad eosdem ordines iam ritè promoti, in susceptis ordinibus huiusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare, liberè, & licitè valeant; necnon omnes actus, siue contractus, quos contraxerunt, & legitime contraxissent, vel cum laicis, vel cum alijs monasterijs, seu alterius Religionis viris, si nullum aliud paterentur vitium, vel defectum, nisi ex eo solùm quia initi, aut contracti sunt inualidè ab ijs, qui contra dictam constitutionem in domibus non designatis, siue ab eadem Sede non approbatis, professi sunt, auctoritate nostra prædicta confirment, & approbent, ac validos omnino declarent. Super quibus omnibus, & singulis plenam, & amplam facultatem dicta auctoritate tenore præsentium tribuimus, & impartimur.

§. 2. Decernentes, præsentes literas, et in eis contenta, atque illarum vigore in præmissis facienda, et exequenda quæcunque, valida, firma, et efficacia existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac omnibus, & singulis, quos illa concernunt, & concernent, quomodolibet in futurum, in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari, eosque præmissorum occasione, vel prætextu quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari nullatenus posse, nec deberi; sicque, & non aliter ab omnibus censeri, & ita per quoscumque iudices ordinarios & delegatos, etiam S.R.E. causarum Palatij apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios, in quauis causa, & instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, iudicari, et definiri debere; irritum quoque, et inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. — Decretum irritans.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac præfata Clementis prædecessoris, alijsque constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, necnon, quatenus opus sit, Ordinum, Congregationum, et Institutorum huiusmodi, et quibusuis alijs, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, et consuetudinibus; priuilegijs quoque indultis, et literis apostolicis, illis eorumque Superioribus, et personis sub quibuscunque tenoribus, et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, et insolitis clausulis, ac irritan. alijsque decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, — Contrarijs derogat.

& aliàs quomodolibet iteratis vicibus concessis, approbbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè harum serie derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Mandat Superioribus obseruātiā, & nouitiatuum, & designationē, transumptisque fidem adhiberi iubet.

§. 4. Cæterum similibus imposterum consultum esse volentes, dilectis filijs Ordinum, Congregationum, & Institutorum huiusmodi Superioribus generalibus, quocunq; nomine censeantur, ac Procuratoribus etiam generalibus, per præsentes districtè præcipimus, & mandamus, quatenus statim, visis præsentibus, loca, monasteria, vel conuentus in quibus nouitij probationis annum agant, & alia, quæ dictus Clemens prædecessor super hac re obseruari iussit, obseruentur, designari, siue confirmari omnino curent, & faciant. Vt autem præsentium notitia ad omnes facilius perueniat, volumus, vt illarum exemplis, etiam impressis manu alicuius Notary publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ indignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 2. Aprilis 1631. Pontificatus nostri anno 8.

M. A. Maraldus.

1 Noto I. quòd ista constitutio multos rumores concitauit ex eo, quòd non bene fuit intellecta: nam multi Episcopi habitu regulari spoliauerūt quamplures Religiosos ex eo solùm, quòd Religio non potuit probare locum, in quo tales Religiosi nouitiatum fecere, fuisse ab apostolica Sede approbatum. Alij alios spoliauerunt qui intra quinquennium erant suæ professionis, & reclamauerūt de hoc, iuxta Trid. Sed vtriq; meo videri decepti sunt. Et primi quidem; quia si loca nouitiatuum fuerint continuata à tempore Clem. VIII. vel Pauli V. etiamsi per incuriam Fratrū deputationes ipsæ authenticæ non reperirentur, poterat in his habere locum præscriptio. Deinde eo modo intellecta constitutio, odiosa erat, tū ex parte Religionis, quę suis iam educatis Religiosis spoliabatur, tum ex parte animarū ipsorum Religiosorum, quæ ereptæ ex mundi naufragio, ad illud carnis leuitate, & diaboli astu reuertebantur, contra illus Christi, *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò aptus est regno Dei.* Vnde strictè admodùm interpretāda erat. Secundi decepti sunt; nam dispositio Concilij non habet locum, nisi in casibus expressis, & qui iure ordinario professionem inualidant, vt probaui tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 25. §. 4. Puto itaque (saluo semper meliori iudicio, & saniori intelligentia, data, vel danda ab illa sancta Sede, cui in omnibus me submitto) quòd ista constitutio solùm intendat concedere fauorem Religiosis volentibus in Religione permanere, ita vt eorum Prælati nō possint eos molestare, nec eijcere. Et licèt dicat, talem professionem esse nullam, intelligo talem nullitatem non ex parte professi, sed ex parte Religionis quo pacto etiam intelligo illam clausulam *seruatis aliàs de iure seruandis*, idest, ex parte Religionis. Moueor ex illis verbis dictæ const. *Nos Religiosos prædictos specialibus fauoribus, &c.* & ex illis *Committimus, & mandamus Superioribus, &c. quatenus omnes Religiosos prædictos ad professionem denuò emittendam &c. recipiant, & admittant.* Ex quibus verbis satis mihi constare videtur, mentem Pontificis solùm fuisse, velle consolari Religiosos illos, qui in locis non designatis professionem emiserant, & illis dare remedium, ne in posterum possent ampliùs illo prætextu à suis Superioribus inquietari.

2 Noto II. quòd Reuerendiss. P. F. Franciscus à Longobardis Ordinis nostri meritissimus Generalis, vt pręfatæ constitutioni obedire, supplicauit sacræ Congregationi Regularium, vt infra. *Eminentissimi e Reuerendissimi Signori. Il Generale de Minimi, hauendo trouato nel decorso della sua visita alcuni conuenti di nouitiati non disegnati dalla Sede apostolica, & altri designati, ma non più atti per l'educatione de nouitij, per remediare a tali disordini, supplicò l'Em: vostre, che restassero seruite di dar facultà all'oratore di poter elegger lui i luoghi de nouitiati; e l'Em. vostre benignamente risposero, che hauesse nominati i conuenti, che l'hauerebbero fauorito; Però humilissimamente le supplica a stabilire per luoghi de nouitiati gl'infrascritti conuenti per ciascheduna Prouincia. Nella Prouincia di S. Francesco il conuento di Paola, il conuento di Corigliano. Nella Prouincia di Calabria, il conuento di Maida, il conuento di S. Biagio. Nella Prouincia di Messina il conuento di Milazzo, il conuento di Catania. Nella Prouincia di Palermo, il conuento di Trapani, il conuento di S. Oliua di Palermo. Nella Prouincia di Napoli, il conuento di Castello amare, il conuento di S. Luigi di Napoli. Nella Prouincia di Puglia, il conuento di Lecce, il conuento di Monopoli. Nella Prouincia di Loreto il conuento di Chieti, il conuento di Castellione. Nella Prouincia di Toscana, il conuento di S. Giuseppe di Firenze, il conuento d'Orbitello. Nella Prouincia di Lombardia, il conuento di Bologna, il conuento di Ferrara. Nella Prouincia di Milano, il conuento di Pauia, il conuento di Milano. Nella Prouincia di Genoua, il conuento di Nerui, il conuento di Giesù Maria. Nella Prouincia di Venetia, il conuento di Venetia, il conuento di Brescia. Sacra Congregatio Cardinalium, negotijs Regularium præposita censuit petitam institutionem, nouitiatuum huiusmodi in singulis Prouincijs esse concedendam, prout præsentis decreti virtute concedit, dummodo non ij in eis recipiantur ad præscriptum decreti S. D. N. super receptione, & educatione nouitiorum vltimo loco editi, nec non fel. rec. Sixti V. & aliarum constitutionum apostolicarum, & decretorum, pariter similis mem. Clem. VIII. institutionumque generalium super receptione, & educatione nouitiorum eiusdem Clem. necnon sacr. mem. Pauli V. auctoritate editarum. Datum Romæ, die 4. Martij, 1633. Fr. Antonius Card. S. Onuphrij.* A. Torniellus.

Quæ declaratio habetur authentica in nostro Archiuio Romano, cuius authenticum exemplar nobis transmisit die 10. Martij eiusdem anni P. F. Laurentius de Spezzano Ordinis nostri in partibus Italiæ Vicarius generalis, & Eminentissimi Cardinalis de Medicis Theologus, mihi ex antiquo amicus, & dominus. Quod quidem exemplar fuit exemplatum, & ita transumptatum à P. F. Augustino de Pistorio; & asseruatur in Archiuio huius conuentus Iesu Mariæ Genuæ.

3 Noto III. quod postquam hæc scripsi, habui quasdam literas sacræ Congregationis Regul. quæ mirabiliter confirmant meam explicationem, & ideò, his visis valde lætatus sum. Tenor autem dictarum literarum est talis. A tergo, *All'Ill. e M. Reu. Monsig. come fratello, il Vescouo di Casale*, Intùs. *Ill. e M. Reu. Monsig. come fratello. Questi Eminentiss. miei Signori vengono ragguagliati, che con l'occasione della bolla, nella quale la Santità di N. S. hà dato facultà a Religiosi di conualidare le loro professioni, che si poteuano pretender nulle per causa di non hauer fatto l'anno della probatione, e la medesima professione in luoghi designati a riceuer nouitij alcuni di essi Regolari, che stanno di famiglia nelli conuenti, ò monasterij di cotesta Città, e diocesi, in vece di conualidar le professioni sudette, fanno instanza auanti V. S. ò del suo Vicario, affin che interponghino decreto, e diano loro licenza di lasciar l'habito, e ritornare al secolo in habito clericale, sotto pretesto, come si suppone, che in detta bolla, almeno tacitamente, si dia a gl'Ordinarij tal facultà. E perche ciò è del tutto alieno dalla mente della Santità sua, ne tali dichiarationi di nullità di professione si possono fare, se non seruatis seruandis, conforme alla dispositione di sacri Canoni, constitutioni, e decreti apostolici, e particolarmente del sacro Concilio di Trento; però l'Eminenze loro mi hanno ordinato di scriuerle, che si astenga dall'interporre li decreti, e dare le licenze sudette in vigore di detta bolla, & ordini al suo Vicario,*

che

che non le dia ad alcuno, et hauendole date, procuri, che quanto prima ritornino ne clausti con l'habito loro regolare, e prestera in cio ogni aiuto al i loro Superiori, affin che ve li faccino ritornare. Dio la preserui. Di Roma al 1. di Luglio 1633. Di V. S. come fratello, il Cardinal S. Onofrio. Locus sigilli. Antonius Tornellius.

Constitutio VIII. aliàs 18.

Statuit, quòd bulla Cruciata sancta Regularibus non prosit quòad sacramentum pœnitentiæ.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. *IN specula militantis Ecclesiæ, nullo licet meritorum suffragio, diuina dispositione constituti, et attentè considerantes, sacros Regularium Ordines tantas Ecclesiæ Dei vtilitates omni tempore attulisse, vt ad eas conseruandas, & instaurandas Romani Pontifices prædecessores nostri magnam iure optimo diligentiam semper adhibuerint, dignum, quin potius debitum, reputamus, vt eorumdem Pontificum vestigijs inhærentes, ad ea pastoralis vigilantiæ partes iugiter intendamus, vt in eisdem Ordinibus disciplina regularis obseruantia sarta tecta conseruetur, & si quæ illi obesse dignoscuntur, opportuna constitutionis ministerio salubriter remoueantur.*

Memorat constit. Clemen. VIII. §. 1. *Aliàs siquidem fel. rec. Clementi PP. VIII. prædecessori nostro per Procuratorem generalem Ordinis Fratrum B. Mariæ de monte Carmelo nuncupat. exposito, quòd cum in Bulla Cruciatæ sanctæ, & alijs priuilegijs, ab apostolica Sede concedi solitis, detur facultas eligendi confessarium idoneum, ab Ordinario approbatum, qui possit Christi fideles absoluere à casibus Ordinario, & Sedi Apostolicæ reseruatis, Religiosi prædicti Ordinis, seu eorum nonnulli, etiam prædictis facultatibus vti præsumebant in detrimentum eorum regularis disciplinæ. Quare idem Clemens prædecessor sua perpetuò valitura constitutione declarauit, facultatem, & concessionem sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum prædictorum, quantum ad prædictum articulum eligendi confessarium, & absoluendi à casibus reseruatis, non habere locum cum Fratribus, & Sororibus Monialibus quorumcumque Ordinum, & Congregationum, cuiusuis Instituti, Mendicantium, & non Mendicantium, tam in Prouincia Hispaniæ, quàm extra eam vbilibet constitutis, neque eis suffragari; sed eiusdem Clementis prædecessoris intentionis fuisse, quòd ijdem Fratres, & Moniales quantum ad sacramentum pœnitentiæ, seu confessionis administrationem, dispositioni suorum Prælatorum subiecti essent, prout in dictis Clementis prædecessoris in simili forma Breuis desuper, sub die 23. Nouembris MDXCIX. Pontific. sui anno 8. expeditis literis, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur.*

Motiua huius constit. §. 2. *Nihilominus cum sicut Nobis non sine animi nostri molestia innotuit, nonnulli Ordinis Fratrum Prædicatorum professores, prætextu bullæ eiusdem sanctæ Cruciatæ, ac dictorum indultorum, confessarium huiusmodi, qui eos, vt præfertur, absoluat, eligere posse prætendant, & forsan eligant, etiam ad præsens, postquàm literæ nostræ sub die 14. Iunij 1624. Pontificatus nostri anno 1. super facultate eisdem Regularibus confessarium ad effectum huiusmodi eligendi, ad quinquennium tunc proximum concessa, emanatæ, pridem ab anno, & vltra exspirauerunt, in maximum status, & obseruantiæ regularis præiudicium.*

Confirmat constit. Clemen. & de nouo statuit prout in summario. §. 3. *Nos præmissis quantum Nobis ex alto conceditur, obuiare, ac felicitati eorundem Fratrum Prædicatorum, & B. Mariæ de monte Carmelo Religiosorum, quàm omnium, & quorumcumque aliorum cuiuslibet Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti, etiam speciali mentione, et nota digni, vtriusque sexus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium statui, atque directioni, et aliorum Christi fidelium saluti consulere volentes præfatæque Clementis prædecessoris declarationi inhærentes, illamque tenore præsentium innouantes, ac, quatenus opus sit, ampliantes, Motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, concessionem sanctæ Cruciatæ, quæ respectu facultatis huiusmodi, etiam laicis, et Clericis secularibus cuiuscunque status, gradus, qualitatis, et conditionis, etiam speciali nota dignæ, quoad casus reseruatos etiam in bulla Cœnæ Domini (hæresi excepta) contentos, non nisi in foro conscientiæ, non autem in foro externo, suffragatur, aliorumque indultorum huiusmodi, quantum ad prædictum articulum eligendi confessarium, et absoluendi à prædictis casibus reseruatis, etiam in bulla Cœnæ Domini contentis, cum Fratribus, et Monialibus prædictis Fratrum Prædicatorum, ac aliorum quorumcumque Ordinum, et Congregationum, Societatisque, et Instituti prædictorum Mendicantium, et non Mendicantium, tam Prouincia Hispaniæ, quàm extra eam vbilibet constitutorum, locum minimè habuisse, neque habere, nec illis vllo modo suffragari potuisse, neque posse, excepto dumtaxat illo quinquennio, quo literæ nostræ huiusmodi, vt præfertur, durauerunt, siquidem die 14. mensis Iunij 1629. proximè præteriti iam exspirauerunt, sed nostræ intentionis fuisse, et esse, quòd ijdem Fratres, et Moniales quantum ad sacramenti pœnitentiæ, seu confessionis administrationem, ordinariæ dispositioni suorum Prælatorum, et Sedi apostolicæ quoad sibi reseruata, subiecti sint, earundem tenore præsentium perpetuò declaramus.*

§. 4. *Decernentes, præsentes nostras literas de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, aut alio quocunque defectu à quoquam impugnari non posse; sicque, et non aliter, in omnibus, et singulis præmissis per quoscunque iudices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, ac Sedis apostolicæ Nuncios, ac Cruciatæ Commissarios, et quosuis alios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, interpretari, ac iudicari debere; ac irritum, et inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.* Has literas impugnari nō posse determinat, & iuxta eas iudicari mādat.

§. 5. *Non obstan. præmissis, ac omnibus, et singulis illis, quæ in prædictis Clementis prædecessoris literis concessa sunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Quibus omnibus, et singulis, illorum omnium, et singulorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, et expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.* Derogat contrarijs.

§. 6. *Vt autem præsentium tenor omnibus innotescat, volumus eas in valuis Basilicæ Principis Apostolorum, et in acie campi Floræ de Vrbe, vt moris est, publicari; ipsasque sic publicatas, omnes, et singulos vbique existentes ita afficere, ac si omnibus personaliter intimatæ essent. Quòdque præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, et sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud Sanctam Mariam maiorem sub annulo Piscatoris, die 19. Iunij. 1630. Pontificatus nostri anno 7. M. A. Maraldus.* Romæ publicatæ omnes vbique arctant, & trāsumptis fidem adhiberi iubet.

Constitutio nona, aliàs 19.

Reuocat omnes licentias à quibuscunque concessas, præterquam ab ipsomet, habendi, & legendi libros quoscunque prohibitos.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

APostolatus officium, nobis, nullo licet meritorum suffragio, diuina prouidentia commissum postulat, vt ad ea vigilantia nostra partes propensius intendamus, per quæ Religio catholica, vbi diuina gratia illæsa viget, conseruetur, et vbi restitutione indiget, reparetur. Proœmium

Statuit prout in summario.

§. 1. *Quapropter, cum librorum prohibitorum lectio magnoprè sinceræ fidei cultoribus detrimento esse noscatur, & sicut accepimus, nimis excessiua sit huiusmodi libros legendi licentiarum copia; Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in posterum quam cautissimè licentiæ huiusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus, prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas licentias legendi, & habendi libros quoscunque ob hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem, seu per constitutiones apostolicas, etiam ratione astrologiæ iudiciariæ, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis laicis, & ecclesiasticis, tam secularibus, quam regularibus cuiuscunque Ordinis, Societatis, & Instituti existentibus, ac quacunque dignitate, etiam ecclesiastica fulgentibus, cuiuscunque status, gradus, conditionis, qualitatis, & præeminentiæ, etiam speciali nota, & mentione dignis, ac per literas apostolicas, ad tempus, seu ad vitam, & aliter quomodocunque, & ex quacunque causa, tam in forma Breuis, quam aliter quomodocunque à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu à quibuscunque alijs à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem habentibus, non tamen à Nobismetipsis per litteras apostolicas, etiam in forma Breuis, seu chirographum manu nostra signatum, concessas, earum tenores præsentibus pro expressis, & insertis habentes; hac nostra perpetuò valitura constitutione, reuocamus, cassamus, & annullamus, ac pro reuocatis, cassis, & annullatis haberi, nullique suffragari, quinimmò libros per licentias huiusmodi permissos legentes, aut habentes, pœnas in sacris canonibus, constitutionibus apostolicis, & indicibus librorum prohibitorum contentas incurrere, volumus, & declaramus.*

Hæ literæ Romæ publicatę omnes arctant, infra mōtes intra duos, & extra intra 4. mēses

§. 2. *Decernentes, vt præsentes literæ, postquam valuis Basilicarum Sancti Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ apostolicæ, necnon in acie campi Floræ affixæ fuerint, infra duos citra montes, vltra verò montes, infra quatuor menses ex tunc proximos, omnes, & singulos, ad quos spectat, arctent, & afficiant perinde, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent; quodque, dictis duobus, & respectiuè quatuor mensibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiusmodi habuerint, eos ad Episcopum, seu Inquisitorem, qui illos quanto citius comburere debeat, deferre.*

Qui sciuerit tales libros habere, denūciare tenetur.

§. 3. *Quique aliquos similes libros prohibitos habere sciuerint, eos denunciare teneantur.*

Tales licentiæ concedi nō possunt, nisi à Congreg. corā ipso habenda.

§. 4. *Neque de cætero similes licentiæ nisi à Congregatione Sancti Officij, dum singulis hebdomadis coram Nobis habetur, vel ab alijs per Nos in eadem congregatione specialiter deputandis, concedantur.*

Transumptis fidē adhiberi iubet.

§. 5. *Ac quòd earundem præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij Publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 2. Aprilis 1631. Pontificatus nostri anno 8. M. A. Maraldus.*

Constitutio X. aliàs 20.

Statuit, quòd constitutiones apostolicæ in concernentibus fidem catholicam, & Sanctæ Inquisitionis Officium hactenus editæ, & inposterum etiam super quacumque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, nisi in edendis specialiter excipiantur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Motiua.

Cum, sicut accepimus, Sancti Benedicti Cistercien. Præmonstraten. Sancti Antonij de Sancto Antonio Vienen. Societatis Iesu ac aliorum forsan Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum regularium professores, vigore, seu prætextu priuilegiorum, & indultorum, sibi dictisque Ordinibus, Congregationibus Societatibus, & institutis, ab hac sancta Sede apostolica, tam per viam meræ concessionis, quam communicationis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, deque apostolicæ potestatis plenitudine, etiam consistorialiter, concessorum, in constitutionibus generalibus à Nobis, & dicta Sede hactenus editis, & de cætero edendis se minimè comprehendi prætendant, nisi de eis specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio fiat.

Statuit prout in summario.

§. 1. *Nos, qui inter grauissimas, multiplicesque Apostolatus nostri curas, in eam præcipuè, ac peculiari studio iugiter incumbimus, vt extirpatis hæreticarum prauitatum erroribus, catholica fides vbique gentium conseruetur, & propagetur, ambiguitates, & dubia de medio tollere, & opportuna dispositionis ministerio prouidere volentes, vt tot, tantæque constitutiones generales, à Nobis, & hac sancta Sede, & præsertim ad fauorem fidei catholicæ, illiusque propagationem, & Officij sanctæ Inquisitionis cōtra hæreticam prauitatem editæ, & de cætero edendæ, sublatis quibuslibet exceptionibus, subterfugijs, & impedimentis, ad maiorem Dei gloriam, sanctæque matris Ecclesiæ exaltationem, debitum, vt par est, sortiantur effectum, necnon quorumcumque priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, dictis Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis, cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam quantumlibet extraordinarijs, & cautelis quomodolibet, & ex quacumque causa concessorum, eis, etiamsi in corpore iuris clausa sint, tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata, insererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, quòd quæuis generales constitutiones, dispositiones, & ordinationes apostolicæ, per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros in concernentibus fidem catholicam, illiusque propagationem, & sanctæ Inquisitionis officium præfatum, præsertim quò ad ea, quæ in Congregationibus Sancti Officij, & de Propaganda Fide coram Nobis tractari solent, hactenus edita, omnes, et singulos, tam Sancti Benedicti, Cistercien. Præmonstraten. Sancti Antonij de Sancto Antonio Vienen. et Societatis Iesu præfatorum, quam quorumcumque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, et Institutorum professores omninò comprehendant perinde, ac si præfati, et alij quantumlibet priuilegiati in eis nominatim expressi fuissent; edenda verò inposterum per Nos, et Romanos Pontifices successores nostros, tam in fauorem præfatæ fidei catholicæ, illiusque propagationis, et Sancti Officij Inquisitionis præfatæ, quam super quacunque alia re, negotio, seu materia, constitutiones, dispositiones, et ordinationes huiusmodi similiter, omnino comprehendant præfatos eorundem Ordinum, Congregationum, Societatum, et Institutorum professores, nisi in edendis constitutionibus huiusmodi specialiter, et expressè excipiantur, etiamsi ipsi priuilegiati forent magis speciali nota, et expressione digni, eisque priuilegia, gratiæ, et indulta, à Sede apostolica præfata, etiam sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et alijs decretis, etiam motu, scientia, ac de potestatis plenitudine similibus, et consistorialiter, etiam contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, et aliorum Principum, tam per viam meræ concessionis, quàm communicationis, et aliàs quomodolibet concessa respectiuè sint, quorum, seu quarum vigore, vel prætextu siue excepti, seu se minimè comprehendi prætendant in constitutionibus generalibus, vel alijs non facientibus plenam, et expressam eorum mentionem.*

Hæ literæ impugnari non possunt quocūque prętextu.

§. 2. *Præsentes verò literas, omniaque, et singula in eis contenta, etiam ex eo, quòd Ordinum, Congregationum, Societatum, et Institutorum huiusmodi professores, vel alij quicunque in præmissis interesse habentes, seu quomodolibet*

habere

habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi, ac causæ propter quas eædem præsentes emanarunt, adductæ, verificatæ, seu alias iustificatæ non fuerint, vllo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quouis etiam, quantumuis substantiali, defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, aut aliud quodcunque iuris, facti, gratiæ, vel iustitiæ remedium impetrari nullatenus posse, neque sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus pro tempore quomodolibet facien. comprehendi, sed semper ab illis exceptas, semperq; validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac omnib. & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari.

Ita indicari mandat cum decreto irritante.

§. 3. *Sicque per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, iudicari, et definiri debere; Ac irritum, et inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.*

Contrarijs fortiter derogat.

§. 4. *Non obstan. regula nostra, De iure quæsito non tollendo, ac quibusuis alijs constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, necnon tam S. Benedicti, Cistercien. Præmonstraten. Sancti Antonij de Sancto Antonio Viennen. et Societatis Iesu præfatorum, quàm quorumcunque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, et Institutorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, et priuilegijs, necnon præfatis, et quibusuis alijs priuilegijs, indultis, et literis apostolicis, etiam Mare magnum, ac aliàs quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, et Institutis, eorumque Superioribus, bonis, rebus, monasterijs, locis regularibus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, et insolitis clausulis, et alijs decretis, in genere, vel in specie, ac alias in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innouatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium, et singulorum tenores præsentibus pro plenè, et sufficienter expressis, et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, et expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. *Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, et sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Quodque eædem præsentes literæ, seu illarum exempla, ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & aciei campi Floræ affixæ, omnes ita arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent. Datum Romæ apud Sanctam Mariam maiorem, sub annulo Piscatoris, die 5. Nouembris, 1631. Pontificatus nostri anno 9.*

M. A. Maraldus.

Constitutio XI. aliàs XXI.

Statuit, quòd Fratres Discalceati Ordinis SS. Trinitatis non possint transire ad aliam qualemcunque Religionem, excepta Carthusia, absque licentia Romani Pontificis. Et hoc sub pœnis apostasiæ, infamiæ, ac excommunicationis latæ sententiæ.

Peyrin. de Priuileg. Tom. III.

URBANUS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Commissi nobis per abundantiam diuinæ gratiæ pastoralis officij debitum postulat, vt ad ea mentis nostræ aciem sedulo intendamus, per quæ regulares Ordines in Ecclesia Dei militanti felicioribus in dies proficiant incrementis. Prœmiũ.

§. 1. *Alias siquidem fel. rec. Paulus V. Papa prædecessor noster prospero Fratrum Ordinis SS. Trinitatis Redemptionis captiuorum Discalceatorum nuncupatorum Congregationis Hispaniarum regimini consulere volens, inter alia statuit, & ordinauit, quod nullus omnino, tam Fratrum quam Donatorum dictæ Congregationis post emissam in ea professionem huiusmodi, absque speciali pro tempore existentis Romani Pontificis licentia, certam tunc expressam mentionem faciente, ad moderatos, seu mitigatos, vel alios Fratres, tam SS. Trinitatis Redemptionis captiuorum huiusmodi, quàm aliorum quorumuis Ordinum, Congregationum, & Religionum, etiam emissionis quarti voti, aut alio quocumque prætextu (Carthusianorum Ordine dumtaxat excepto) transire, seu se transferre, aut alias a dicta Congregatione se subtrahere, seu ex ea exire valeret, & alias prout in ipsius Pauli prædecessoris in simili forma Breuis sub die 18. Augusti 1611. expeditis literis, quarum ten. præsentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur.* Memorat const. Pauli V.

§. 2. *Nunc autem nos maiori eorundem Fratrum quieti, & augmento, feliciorique directioni per amplius consulere volentes, supplicationibus dilecti filij Procuratoris generalis, eiusdem Congregationis nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, quòd de cætero nullus Fratrum præfatorum post emissam in dicta Congregatione professionem vt præfertur, & absque Romani Pontificis licentia prædicta, ad alium quemcumque ordinem Mendicantium, & non Mendicantium, Monachorum, seu Discalceatorum, aut aliarum quarumcumque Religionum tam erectarum, quàm erigendarum, etiam emissionis quarti voti, seu perfectioris, & humilioris vitæ prælumptione, aut strictioris regulæ, seu obedientiæ prætextu, vel contemplatione, aut alia quantumuis iusta, & probabili, aut legitima causa, sub apostasiæ, & infamiæ perpetua nota, ac excommunicationis latæ sententiæ pœna se transferre audeat, seu præsumat, excepto dumtaxat Ordine Carthusianorum, vt præfertur, quatenus ad illum transeundi licentiam à suis Superioribus petierint, & obtinuerint, & quicumque secus fecerit, cum primum desuper monitus fuerit, nulla mora, aut excusatione, & quacumque appellatione, etiam ad Nos, seu Sedem apostolicam interpositis, ad suam propriam Congregationem redire, & Superiorum suorum correctioni se submittere omninò teneatur.* Dictam cõstit. Pauli confirmat, & ampliat prout in sũmario.

§. 3. *Prælati verò dictarum Congregationum, ac aliorum Ordinum, et Religionum, huiusmodi ipsos sic translatos, seu fugitiuos, et apostatas minimè retinere, sed eos, etiam si nouam professionem regularem emiserint, sub priuationis suorum officiorum, ac similis excommunicationis pœnis, suis Superioribus, vel ab eis deputan. id requirentibus, et postulantibus, statim, absque iudicis ministerio, subtrahere, & consignare debeant, apostolica auctoritate, ten. præsentium statuimus, & ordinamus.* Nulla Religio eos retinere potest sub pœna excommunicationis.

§. 4. *Decernentes, sic, & non aliter, per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores, iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.* Ita iudicari mandat, cũ decret. irritante.

§. 5. *Non obstantibus omnibus illis, quæ in dictis literis concessa sunt non obstare, cæterisq; contrarijs quibuscumque.* Contrarijs derogat.

§. 6. *Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Mariam maiorem sub annulo Piscatoris, die 9. Augusti, 1624. Pontificatus nostri anno 2.* Transumptis fidem adhiberi iubet.

Nota, quòd, hac constitutione non obstante, sacra Congregatio Regularium anno 1632. die 24. Septembris, statuit quòd P. F. Bonauentura Patexa Hispanus Granatensis, qui ex hac Congregatione ad nostram Religionem Minimorum transierat, & in ea professionem emiserat, in nostra permaneret, quantumuis multum obstiterit, & restiterit Procurator generalis præfatæ Congregationis. Quod maximè obtinuit dictus Bonauentura, vt mihi retulit probando cum doctrina, quam affero tom. 1. Religiosi, q. 1. cap. 24. §. 1. quòd Religio nostra Minimorum est strictior Religione Carthusianorum. Ex quo sume argumentum ad id confirmandum.

Constitutio XII. aliàs XXII.

Statuit, quòd ecclesiastici omnes, etiam Regulares, aureas, vel argenteas monetas tondentes, fabricantes, vel colorantes, degradentur, & curiæ seculari vltimo supplicio afficiendi tradantur: dictas autem monetas scienter retinentes, aut præfatos in præmissis quomodolibet adiuuantes, per decennium ad triremes damnat, ac huiusmodi causarum cognitionem, etiam quò ad Regulares quantumlibet exemptos, ad Ordinarios locorum, ac in terris Papæ ad Legatos, & Prolegatos pertinere decernit priuatiuè quò ad omnes, alios etiam proprios Regularium Superiores. Excommunicat, ac alijs pœnis afficit Superiores, qui præfatos Ordinarios quoquo modo impedire præsumpserint. Habet autem hæc constitutio solum locum in partibus Italiæ.

VRBANVS EPISCOPVS.
SERVVS SERVORVM DEI.
Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ. IN suprema pastoralis specula, meritis licet imparibus, à Domino constituti, vt nox a ab eius grege arcentes, eundem salutari regiminis prospectamus, non sine magno animi mœrore videmus, eò nostri temporis iniquitates esse progressas, vt ij, quibus onus incumberet pacem euangelizandi, & charitate proximum prosequendi, suæ vocationis immemores, à cupiditatum vertice abrepti, adulterinæ monetæ crimen perpetrare, siue perpetrantibus opem præstare non erubescant, nec reformident. Quare prædecessorum nostrorum constitutiones desuper editas innouantes, extendentes, & ampliantes, huiusmodi perditorum hominum, quos suæ existimationis consideratio in officio non continet, condigna pœnarum seueritate temerarios, & nefarios ausus intendimus coercere.

Memorat constit. Pij V. circa hoc. §. 1. Cum itaque fel. rec. Pius Papa V. prædecessor noster, attendens, quod licet monetarum aurearum tonsoribus de iure vltimi supplicij esset inflicta pœna, argenteas tamen monetas tondentibus satis minor erat imposita, omnes eos, qui argenteas tonderent, vltimi supplicij, & eadem, qua aurearum tonsores eatenus puniti fuerant, & de iure puniri debebant, pœna puniendos esse statuerit, prout in cedula motus proprij, manu eiusdem Pij prædecessoris subscripta plenius continetur.

Statuit prout in summario. §. 2. Nos motu proprio, ac ex certa scientia, meraque deliberatione nostris, ac de apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuò valitura constitutione, statutum, voluntatem, & mandatum Pij prædecessoris præfati tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innouamus, ac ad omnes, & singulas personas ecclesiasticas, etiam quomodolibet exemptas, tam seculares, quam cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti, etiam de necessitate exprimendi, necnon Militiarum quarumcumque, etiam Hospitalis Sancti Ioannis Ierosolymitani, Regulares, non solum in statu ecclesiastico mediatè, vel immediatè Nobis, & Sedi apostolicæ subiecto, sed etiam in omnibus, & singulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Castris, & locis, in Italia dumtaxat existentibus, qui aureas, vel argenteas monetas tondere, fabricare, colorare, vel alias adulterare, seu etiam quomodolibet adulteratas scienter erogare, aut exponere præsumpserint, extendimus, & ampliamus. Volentes, vt culpabiles in præmissis reperti, præuia degradatione, curiæ seculari puniendi tradantur. Pecunias verò sic, vt præfertur, adulteratas scienter detinentibus, seu de loco ad locum transferentibus, aut materiam, instrumenta, siue opem ad præmissa præstantibus, pœnam triremium per decennium imponimus. Et cognitionem causarum huiusmodi, quò ad personas ecclesiasticas præfatas, tam seculares, quam regulares, in Prouincijs, Nobis, & Sedi præfatæ subiectis, ad Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in eisdem Prouincijs, de latere Legatos, & Prolegatos pro tempore existentes: in alijs verò omnibus, & singulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Oppidis, Castris, & locis tam sub nostra, & dictæ Sedis, quam cuiusuis alterius Principis ditione, in Italia tantum comprehensis, priuatiuè quò ad omnes etiam Superiores Religiosorum, ipsisque Superioribus penitus exclusis, ad Ordinarios locorum spectare etiam volumus. Mandantes propterea Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, singulis videlicet in suis ciuitat. & diœces. & quò ad loca intra fines alicuius diœcesis, non tamen de diœces. existentia, ipsarum diœcesum, intra quarum fines eadem loca extiterint; quò verò ad ea, quæ extra fines alicuius diœcesis consistunt, vicinioribus eorundem locorum Ordinarijs, quatenus ad instantiam cuiusuis Fisci, vel etiam cuiusuis denunciatoris, causarum huiusmodi cognitiones suscipientes, præuia etiam auocatione à quibusuis alijs, in causis ipsis modo præmisso procedant, omnibus iuris, & facti remedijs opportunis, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachij secularis auxilio.

Inhibet Superioribus, ne impediant iudices suum officium exequi, & mandat ut huiusmodi requisitos reos ibi cõsignent. §. 3. Inhibentes insuper tam Decanis, & Capitulis ecclesiarum cathedralium, metropolitanarum, & patriarchalium, necnon quorumuis Ordinum, & locorum regularium, Societatum, & Institutorum, ac etiam Hospitalis præfatorum Superioribus, conuentibus, & Fratribus, quantumuis exemptis, ne, sub priuationis beneficiorum, & officiorum per eos respectiuè obtentorum, ac inhabilitatis ad alia in futurum obtinenda, vocisque actiuæ, & passiuæ, necnon excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrendis pœnis, Legatos, & Prolegatos, ac Ordinarios locorum, vt præfertur, procedentes quoquo modo impedire, molestare, aut perturbare audeant, vel præsumant. Ac etiam mandantes, vt quoties ad id fuerint requisiti, Religiosos ipsos, etiamsi Superiores alicuius loci regularis actu fuerint ipsis Legatis, Prolegatis, & Ordinarijs, vel alijs, quibus ijdem Legati, Prolegati, & Ordinarij mandauerint, consignent, cum scripturis, & actis, si quæ facta fuisse reperiantur.

Ita iudicari mandat. §. 4. Sicque, & non aliter, in præmissis per quoscumque iudices ordinarios, delegatos, & commissarios, & etiam Cameræ prædictæ Clericos, Præsidentes, necnon causarum Palatij apostolici, & Curiæ eiusdem Cameræ generalem Auditorem, ac S. R. E. Camerarium, & alios Cardinales, etiam de latere Legatos, necnon Vicecamerarium, iudicari, & definiri, ac interpretari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate. Ac irritum, & inane, quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Contrarijs derogat. §. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon Prouinciarum, Regnorum, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Locorum, Ecclesiarum, Monasteriorum, Militiarum, Hospitalium, etiam S. Ioannis præfatorum, & aliorum religiosorum, ac piorum locorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis apostolicis, eisdem Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Locis, Ecclesijs, Monasterijs,

rijs, Hospitalibus, & Militijs, etiam S. Ioannis, vt praefertur, & alijs religiosis, & pijs locis, Vniuersitatibus, Capitulis, Superioribus, & personis in contrarium quomodolibet concessis, ac etiam pluries, & iteratis vicibus approbatis, confirmatis, et innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaeuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum praesentium duntaxat, specialiter, & expressè derogamus, caeterisq. contrarijs quibuscumque.

Romae publicata omnes vbique arctat; & transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 6. Volumus, autem quod praesentes in valuis ecclesiae Lateranen. & Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariae apostolicae, & in acie campi Florae publicentur, & affigantur, quae, postquam sic affixae, & publicatae fuerint, post duos menses, a die publicationis huiusmodi computandos, quoscumque tam in statu nostro, quam extra eum vbique locorum, in Italia tamen existentes, perinde arctent, & afficiant, ac si vnicuique nominatim, & personaliter intimatae fuissent. Quodque earum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae ijsdem praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Nemo illi contradicere potest.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam approbationis, confirmationis, innouationis, extensionis, ampliationis, impositionis, voluntatum, derogationis, mandatorum, & decreti nostrorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, anno Incarnationis dominicae, 1627. idibus Nouembris, Pontificatus nostri anno 5. E. Dat. Ioseph Anselmus Visa de Curia. A. Hirandus. G. Montanus. Anno à Natiuitate Domini Iesu Christi 1628. Indictione vndecima, die verò 28. mensis Ianuarij, Pontificatus S.D.N.D. Vrbani diuina prouidentia Papae VIII. anno eius 5. Retroscripta litera apostolica affixa, & publicata fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariae apostolicae, & in acie campi Florae, dimissis ibidem praesentibus literis per aliquod temporis spatium appensis, & deinde amotis, vt moris est, per nos Augustinum de Bolis Romanum, & Brandimartem Latinum apostolicos Cursores. Matthias Spada Magister.

1 Noto 1. quòd moneta adulteratur tripliciter. Primò fabricando, quod contingit, vel miscendo auro, vel argento aes, aut plumbum, vel fabricando absque auctoritate, aut imagine Principis. Secundò adulteratur, tingendo scilicet monetam aeream, vt appareat aurea. Tertio radendo, minuendo scilicet illam de iusto pretio. Ita Guidius lib. 3. de miner. tit. 9. de moneta, nu. 93. Martinus Lauden. de monetis, q. 11. nu. 10. tom. 12. tract. pag. mihi 203. qui autem monetam excedentem iustum pondus tonderet, & ad iustum pondus deduceret, non teneretur his poenis; quia hic nulli damnum infert, aut iniuriam, sed negotium suum vtiliter agit. Ita Guidius loc. cit. n. 99.

2 Noto 2. quòd qui incoepisset fabricare falsam monetam, deinde poenitens, nullo extrinseco adueniente, sed libera sua voluntate non perfecit, sed destruxit id, quod coeperat facere, his penis non tenetur, quia leges penales non habent locum, nisi secuto effectu. Ita Guidius loc. cit. q. 71. n. 104.

3 Noto 3. quòd falsam monetam scienter expendens, tenetur his poenis, vt ait expressè Papa; secus autem, si ignoranter; Sed quid, si ignorantia esset crassa, & affectata? Haec communiter non excusat. Vnde puto, quòd dictas poenas non effugeret. Sed quomodo posset probare ignorantiam ille, apud quem reperiretur moneta falsa? Dico, quòd dupliciter. Primò monstrando personam, à qua habuit: quòd si eam monstrare non potest, quia est mercator, qui cum multis negotiatur, si paucam habeat dictae falsae monetae quantitatem; nam si haberet magnam quantitatem, praesumeretur esse in dolo. Ita Guidius loc. cit. q. 74. n. 109. 110.

4 Noto 4. quòd dubitari potest, an qui priuata auctoritate bonam, & iustam Monetam cuderet, has poenas incurreret; Aliqui putant, quòd non; quia solum peccauit contra obedientiam, vnde mitiùs esset puniendus. Ita Marsilius in l. Qui falsam, col. 9. vers. Et teneas etiam mente; ff. de fals. apud Guidium, q. 79. n. 116. ipse tamen ait, quòd has poenas non euaderet, quia non solùm est inobediens, sed etiam vsurpat sibi auctoritatem Caesaris. Et prætereà iste iniuriam facit Principi, non solùm vsurpando eius auctoritatem, sed etiã illum damnificando; quia supposita ista moneta, minus exponitur de moneta Principis. Fit etiam iniuria illi, qui nomine Principis monetam cudit; nam mendacio, & fraude ab eo aufertur lucrum, quod haberet in sua moneta expendenda. Damnificantur etiam recipientes illam; quia, cum non sit Principis auctoritate facta, non habet valorem monetę, ac si esset fabricata à Principe, sed solùm illum valorem, quo valet aurum, aut argentum, ex quo facta est. Quapropter putat Chapeauille de cas. reseru. casu 16. q. 1. diffic. 1. quòd iste talis teneretur restituere arbitrio boni viri illud damnum quod Principi, & eius Officiali dedit. Et difficultate 4. quærit, an falsarius monetæ, vel eius hæres, teneatur restituere Principi, vel alijs damnum passis? Et ait, quod in conscientia tenetur; quia restitutio est de iure naturæ. Sed quia isti falsarij communiter suspenduntur in foro exteriori, non habet locum ista restitutio; nam qui luit in corpore, non debet luere in ære.

5 Noto 5. quòd si in domo alicuius reperiatur stampa falsæ monetæ, est indicium contra illum, quòd sit monetarum falsator adeo vt possit torqueri, si iste talis est malæ conditionis, & famæ. Nam si esset bonæ conditionis, & famæ, qui non esset solitus similia facere, non esset hoc indicium contra illum falsatoris. Quia licèt res furata reperta penes aliquem faciat indicium ad torturam, id tamen fallit in homine bonæ conditionis, & famæ, potest enim suspicari, quod ex malignitate ibi, ipso inscio, ab inimico fuerit occultè posita. Ita Guidius de miner. lib. 3. tit. 9. de moneta, q. 84. n. 121.

6 Noto 6. quod dictam monetã falsam apud se scienter retinentes, seu de loco ad locum transferentes, aut domum ad eam cudendam accommodantes, malleos ad cudendum ementes, argentum, aut aurum præstantes, & materiam accommodantes, seu adinuenientes modum dictam monetam bene colorandi, incurrunt poenas hic taxatas, nimirum decem annorum triremium.

7 Noto 7. quod qui monetam reprobatam à Principe extenderet, has poenas non incurreret; quia hic nullo modo potest dici falsarius monetæ, vt constat ex nu. 1. Vnde cum hic casus non puniatur in ista constitutione, ad eam non est extendendus: deberet tamen puniri alia poena, vt probat Franciscus Curtius de monetis, n. 20. to. 12. tract. Si quis autem falsaret monetam reprobatam à Principe, in loco, vbi est reprobata, incurreret ne has poenas? Guidius loc. cit. q. 78. nu. 115. tenet quod non. Nam lex loquens de falsante monetam, intelligitur de vsuali.

8 Noto 8. quod ista constitutio non obligat extra Italiam, nec consequenter in insulis Italiæ adiacentibus, vt sunt Sicilia, Sardinia, Corsica. Quia nomine Italiæ communiter istæ insulæ non veniunt, vt multis probat Diana p. 2. tract. 17. resol. 30. Et ita in insula Siciliæ practicari audio, maximè in dioecesi Catanensi, anno 1632.

9 Noto 9. quod Superiores regulares nullo modo possunt se intromittere in cognitione casuum in ista constitutione comprehensorum, sed eorum cognitio ad Ordinarios spectat.

Con-

Constitutio XIII. aliàs XXIII.

Decernit, quòd singulis annis, idest, Feria sexta post Octauam Assumptionis B. M. V. Superiores regulares sub pœna priuationis officij, & vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda, in publica mensa, seu capitulo ad hoc specialiter conuocato, & in quolibet capitulo generali, vel prouinciali seu conuentuali, teneantur commonere suos subditos de obseruantia constitutionum apostolicarum ad officium Inquisitionis pertinentium, & in specie de hijs, quæ hic notantur.

Feria 6. die 14. Aprilis, 1633.

In generali Congregatione S. R. & vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio apostolico Montis Quirinalis coram S. D. N. VRBANO diuina prouidentia Papa VIII. ac Eminentiss., & Reuerendiss. DD. S. R. E. Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus à sancta Sede apostolica specialiter deputatis.

§. 1. S*anctissimus Dominus noster sedulo incumbens, vt ea, quæ saluoriter apostolicis decretis, & constitutionibus statuta, & ordinata sunt, præsertim, quæ ad sanctum officium Inquisitionis contra hæreticam prauitatem pertinent, inuiolabiliter obseruentur, & omnimodam sortiantur executionem, districtè mandat, & præcipit, vt omnes Superiores cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de necessitate exprimendæ, regularis, aut cuiusuis alterius instituti, etiam quantumuis exempti, & priuilegiati, teneantur sub pœna priuationis officij, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda, alijsque arbitrio Sanctitatis suæ infligendis in perpetuum, semel saltem in anno, id est feria sexta post Octauam Assumptionis B. Mariæ Virginis, in publica mensa, vel in capitulo ad hoc specialiter conuocato, & insuper in quocunque generali, ac prouinciali capitulo, conuentuali, et a, vel alio quouis nomine nuncupato capitulari congressu, suos subditos, ac Religiosos commonere de iniuncta omnibus obseruantia, & executione earundem apostolicarum constitutionum, & decretorum, ad sanctum Officium Inquisitionis aduersùs hæreticam prauitatem pertinentium, ac præsertim.*

§. 2. *Iulij III. constit. 2. incip.* licet à diuersis, *contra impedientes Inquisitores hæreticæ prauitatis in eorum officio, aut in causis Inquisitionis se ingerentes, eorumque complices, & fautores. Et contra ipsos Inquisitores admittentes laicos ad criminis hæresis cognitionem. Et Pij V. const. 82. incip.* Si de protegendis, *contra occidentes, verberantes, deijcientes, aut per terrefacientes quemuis ex Ministris Sanctissimi Officij Inquisitionis, vel Episcoporum id munus in sua diœcesi, vel prouincia obeuntium, seu accusatorem, denunciatorem, aut testem, in causa fidei quomodocumque productum, vel euocatum. Necnon contra diripientes, expugnantes, inuadentes, incendentes, expilantes, aliòue exportantes alicuius prædictorum bona, libros, literas, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliaue instrumenta, siue publica, siue priuata, vbicumque posita, eorumque complices, & fautores. Et contra effringentes carcerem, vel custodiam publicam, vel priuatam, extrahentes, vel emittentes vinctum, prohibentes capiendum, captumuè eripientes, recipientes, occulentes, seu facultatem effugiendi dantes, seu id fieri iubentes, eorumque complices, & fautores, etiam effectu non secuto, nullatenus excusandos, nisi claras tantummodo probationes in contrarium adducentes. Et contra intercedentes pro præfatis delinquentibus. Inflictis contra quemlibet prædictorum pœnis, quæ damnatis ex primo capite legis Iuliæ Maiestatis, eorumque filijs irrogantur, & oblata reuelantibus impunitate.*

§. 3. *Pij IV. constit. 31. incip.* Cum sicut nuper, *contra Sacerdotes, qui pœnitentes mulieres in actu sacramentalis confessionis ad inhonestos actus prouocare, & allicere tentat, & sollicitant. Et Gregor. XV. const. 34. incip.* Vniuersi dominici gregis, *ampliatiuæ circa huius criminis probationes, & extensiuæ contra confessarios, qui personas (quæcunque illæ sint) ad inhonesta, siue inter se, siue cum alijs, quomodolibet perpetranda, in actu sacramentalis confessionis, siue ante, siue post immediatè, seu occasione, vel prætextu confessionis, vel extra occasionem confessionis in confessionario, aut alio in loco ad audiendam confessionem electo, solicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, siue tractatus habuerint. Et contra confessarios non monentes eos, quos sciunt ab alijs confessarijs solicitatos esse, vt Inquisitoribus, vel Ordinarijs solicitantes denuncient: vel docentes, eos ad ita denunciandum non teneri.*

§. 4. *Gregorij XIII. const. 21. incip.* Officij nostri partes, *de iurisdictione Inquisitorum hæreticæ prauitatis in eos, qui ad ordinem Presbyteratus non promoti missas celebrant, & sacramentaliter confessiones audiunt. Clementis VIII. constit. 81. incip.* Et si aliàs, *declaratoriæ pœnæ contra eos infligendæ per iudice laicos, prauia eorum degradatione. Et Sanctitatis suæ const. 79. incip.* Apostolatus officium, *extensiuæ ad minores 25. annis, dummodò vigesimum ætatis annum compleuerint.*

§. 5. *Sixti V. const. 17. incip.* Cœli, & terræ Creator, *contra exercentes artem astrologiæ iuditiariæ, & alia quæcumque diuinationum genera, librosue harum artium legentes vel tenentes. Et Sanctitatis suæ const. 113. incip.* Inscrutabilia iudiciorum Dei, *extensiuæ ad alia, & cum grauioribus pœnis.*

§. 6. *Clementis VIII. constit. 42. incip.* Cum sicut, *contra Italos, ne extra Italiam proficiscantur ad loca, in quibus liber, & publicus cultus, siue vsus catholicæ religionis non existat, minusque eis locis habitent. Et Greg. XV. const. 28. incip.* Romani Pontificis, *contra hæreticos, ne in locis Italiæ, & insularum adiacentium quouis prætextu commorentur, & contra eorum fautores, & receptatores.*

§. 7. *Pauli V. const. 26. incip.* Romanus Pontifex, *reuocatoriæ facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum, & Religiosorum quoquo modo concessarum, cognoscendi causas suorum subditorum, ad Officium sanctæ Inquisitionis quomodolibet pertinentes.*

§. 8. *Eiusdem const. 97. incip.* Regis pacifici, *innouatoriæ constitutionum à Sixto IV. & Pio V. de Conceptione B. Mariæ Virginis editarum: Impositionis maiorum pœnarum in transgressores, à locorum Ordinarijs & hæreticæ prauitatis Inquisitoribus puniendos. Et Greg. XV. const. 29. incip.* Sanctissimus Dominus noster auditis, *ampliatiuè, & declaratoriæ prohibitionis asserendi, Beatam Mariam Virginem conceptam esse in peccato originali.*

§. 9. *Greg. XV. const. 27. incip.* Romanus Pontifex in specula, *reuocatoriæ quarumcumque concessionum, viuæ vocis oraculo factarum. Et Sanctitatis suæ constit. extensiuæ ad quoscumque, quantumuis priuilegiatos, & exemptos, incip.* Aliàs fel. rec. Gregorius Papa XV. sub Dat. Romæ, 20. Decembris, 1631.

§. 10. *Eiusdem const. 40. incip.* Apostolatus officium. *Et Sanctitatis suæ const. 114. incip. eo modo; reuocatoriæ licentiarum quarumcumque legendi, & habendi libros prohibitos.*

§. 11. *Sanctitatis suæ const. 37. incip.* Sanctissimus Dominus noster solicitè animaduertens, *de imaginibus nondum à Sede Apostolica canonizatorum, vel beatificatorum cum radijs, splendoribus, aut laureolis non proponendis: Tabellis, aut luminaribus ad eorum sepulcra non apponendis; eorumue gestis, miraculis reuelationibus, beneficiorum impetrationibus non publicandis, aut imprimendis.*

§. 12. *Pariter Sanctitatis suæ const. 50. incip.* Sanctissimus

mus Dominus noster pro debito sui pastoralis officij, *de libris vbicunque compositis, de quacunque materia tractantibus, ab h.i, qui degunt in statu ecclesiastico, non transmittendis aliò, vt imprimantur, sine Vicarij, & Magistri sacri Palatij in Vrbe, vel extra eam sine Ordinarij, & Inquisitoris, aut ab eis deputatorum licentia.*

§. 13. Et eiusdem Sanctitatis suæ constit. sub Dat. Romæ die 5. Nouembris 1631. incip. Cum, sicut accepimus, *quòd constitutiones apostolicæ in concernentibus fidem catholicam, & sanctæ Inquisitionis Officium hactenus editæ, & in posterum etiam super quacunque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiato comprehendant, nisi in edendis illi specialiter excipiantur.*

§. 14. Et insuper ijdem Superiores teneantur curare, & efficere, vt huius decreti exempla aliquo in loco apud eos publico affigantur, & affixa conseruentur, ita vt ab eisdem subditis religiosis omnibus videri, ac legi commodè queant: Deque huiusmodi commonitione publico documento statim certiorem facere Congregationem sanctissimæ Inquisitionis in Vrbe. Et ita mandat, & præcipit Sanctitas sua. Ioannes Antonius Tomasius S. Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis Not.

Constitutio XIV. aliàs XXIV.

Concedit facultatem Generali Minimorum supprimendi conuentus tenues, eorumque bona in conuentus maiores transferendi cum oneribus annexis.

VRBANVS PAPA VIII.

Dilecto filio Correctori generali Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula.

Dilecte fili, salutem, & apostolicam benedictionem.

Motiua. §. 1. *CVm, sicut nobis nuper exponi fecisti, in visitatione tui Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, per te hactenus facta, compereris, & in dies comperias, nonnullos ipsius Ordinis conuentus adeò pauperes, & tenues existere, vt spes nulla sit, illos vnquam ad formam conuentuum reduci, minusque eorum Religiosorum numerum, qui per constitutiones apostolicas pro Regula eiusdem Ordinis obseruantia, diuiniqi cultus seruitio præscriptus existit, in eis sustentari posse, quin etiam conuentus huiusmodi inobseruantia regularis, ac disciplinæ relaxationis, totiusq; Ordinis huiusmodi dedecus, & ruinam esse noscas, & experiaris; & propterea tibi de infrascripta facultate per nos prouideri summopere desideres.*

Concedit prout in summario. *§. 2. Nos de tua fide, virtute, prudentia, & diligentia plurimum in Domino confisi, necnon conuentuum huiusmodi situationes, confines, qualitates, eorumq; fructuum redditus, & prouentus, veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, negotijs Regularium præpositorum consilio, Tibi, vt conuentus tenues huiusmodi, facta per Ordinarios locorum eorum, ecclesiarum profanatione, siue confraternitatibus, vel alijs locis pijs applicatione, eorumq; onerum, vt infra, translatione, supprimere, & extinguere; & eorum bona quæcumqi maioribus conuentibus perpetuò vnire, & incorporare, & ad ipsos maiores conuentus, quibus bona huiusmodi vnita, & incorporata fuerint, onera etiam ipsorum minorum conuentuum transferre; ac, si magis vtile ecclesijs futurum iudicaueris, bona huiusmodi, vel eorum partem, vendere, permutare, aut aliàs alienare, dummodò id in conuentuum huiusmodi, & illarum ecclesiarum vtilitatem cedat, ac pretium inde redigendum in alia bona stabilia dictis conuentibus maioribus applicanda, & incorporanda omnino, & vnico contextu conuertatur, apostolica auctoritate, tenore præsentium, licentiam, & facultatem impartimur.*

§. 3. Decernentes, præsentes literas, & illarum vigore faciendas vniones, incorporationes, venditiones, permutationes, & alienationes huiusmodi, si, & postquam factæ fuerint, validas, firmas, & efficaces existere, et fore, ac eisdem conuentibus in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari; sicqi per quoscumqi iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores, iudicari, & definiri debere; Ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Decretum irritans.

§. 4. Non obstantibus fel. rec. Pauli II. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, de rebus ecclesiæ non alienandis, alijsque constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac nostra de vnionibus committendis ad partes, vocatis, quorum interest, & Lateranen. Concil. nouissimè celebrati, vniones perpetuas, nisi in casibus à iure permissis, fieri prohibentis, necnon conuentuum, & Ordinis prædictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel aliâ quauis firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis apostolicis, in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter, & expresſè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die 23. Iunij 1633. Pontif. nostri anno 10. Locus † sigilli. M. Aurelius Maraldus. Contrarijs derogat.

1 Circa istam constitutionem quæres primò, an Generalis possit hanc facultatem suo Vicario generali committere. Et videtur, quòd non; quia est electa industria personæ, per illam clausulam, De tua fide plurimùm confisi. Atq; ita cum multis docet. Barbosa in c. Quoniam, n. 9. de offic. Legat. Et quòd quando est electa industria personæ, delegatus subdelegare non possit, idem Barbos. ibid. n. 3. Potest tamen Generalis dicto suo Vicario committere, vt aliquem conuentum, de quo habet notitiam, quòd non sit vtilis de præsenti, neque quòd sit futurus vtilis in futurum, relinquat; quia tunc dictus Vicarius habet solùm in hoc nudum ministerium, non autem vllum arbitrium. Et sic in hoc industria Generalis non desideratur; neque hic, cui hoc nudum ministerium fuerit commissum, poterit illud alteri subdelegare, vt probat Barbos. loc. cit. n. 14.

2 Quæres 2. An possint relinqui conuentus, qui de breui futuri sunt pingues? R. non posse relinqui, nisi eos conuentus, de quibus nulla sit spes, quòd vnquam reduci possint ad formam conuentus, vt patet ex §. 1. super narratiua enim fundatur ista facultas: vnde Generalis antequam aliquem conuentum relinquat, debet probare dictam narratiuam, nimirum iuridicè examinare multos testes, qui suo iuramẽto affirment, dictum conuentum relinquendum, esse in præsenti tenuem, & nullam existere spem, quòd futurus sit aliquando pinguis, & consequenter, quòd possit aliquando reduci ad formam conuentus. Et in dubijs conuentus sunt retinendi, per regulam, In dubijs potior est conditio possidentis, vt probat Barbos. in axiomat. iuris, axiom. 182. n. 5. Quòd si, stante dubio, Generalis hac facultate vtatur, incidet in pœnas contra alienantes; nam conditione illa, *Necnon conuentuum huiusmodi, &c.* non purificata, priuilegium est nullum. Atque ita standum est dispositioni iuris communis, de qua dico to. 1. priuil. in const. 2. Iulij II. num. 76. & num. 80.

3 Quæres 3. A quonam profanatio dictarum ecclesiarum sit facienda? R. Faciendam esse per Ordinarios locorum, vt hic dicitur, si ecclesiæ, intellige, sint consecratæ: nam si non sunt consecratæ, sed solùm benedictæ, potest fieri profanatio à Prælato, qui habet auctoritatem illas benedicendi, per easdem enim causas resolui-

soluitur contractus, per quas fit. Atq; ita docent Syluester ver. Ecclesia 2.q.5.n.7.dicto 3. Angelus ver. Altare, nu.6. Rosella eod.nu.2. Modum autem profanandi, seu execrandi ecclesiam, vide apud Tab. ver. Altare, nu. 5. Angel.eod. n.2. Quòd si ecclesia sit consecrata, & Episcopus nolit eam profanare, poterit compelli per Archiepiscopum, & hic per Cong. Episc. & Regul. iuxta c.Nullus, de iur.patron. Colligitur ex Azor. to. 2. instit. moral.lib.9.cap.3.q.8.& interim poterit Generalis bona illius in conuentus maiores transferre. Nam licèt ablatiuus absolutus regulariter formam importet ad aliquid validè agendum, vt probat Sanch. lib. 3. de matrim.disp.5.n.2.tamen aliquando connotat modum ad aliquid licitè, vel ex æquitate præstandum, vt docet idem Sanch. ibid. num 4. ad 2.

4 Quæres 4. An applicatio dictarum ecclesiarum confraternitatibus, & alijs pijs locis, sit facienda per Episcopum, an per Generalem? ℞. quòd si ecclesia, antequam eam possiderent Fratres, erat de iure Episcopi, quia scilicet Episcopus eam Fratribus concesserat, tunc debet dicta applicatio fieri per Episcopum: si autem sit constructa à Fratribus, vel ex proprijs pecunijs, vel piorum eleemosynis, tunc puto, quòd dicta applicatio debeat fieri à Prælato, cum in ea nullum ius acquisierit Episcopus: seu ad summum, quòd debeat fieri à Prælato regulari de consensu Episcopi.

5 Quæres 5. A quonam sint transferenda onera conuentus tenuis in maiorem? ℞. à Generali, vt expresè ibi dicitur: & similiter bona illius vendere, & transferre in conuentus maiores, ad Generalem solum pertinet, vt patet ex illa clausula, *Et eorum bona quæcumque maioribus conuentibus perpetuò vnire*.

6 Quæres 6 An hoc priuilegium sit reale, an personale, idest, an solùm sit concessum Generali, qui erat tempore concessionis, an verò etiam transire debeat ad successores? ℞. quòd est reale, & transit ad omnes Generales pro tempore futuros. Tum quòd est concessum nomine dignitatis, iuxta ea, quæ dico tom.1.priuil. in const.1.Sixti IV.n.3.& docet Abbas in c. Quoniam, de offic.deleg.n. 7. vbi Barbosa, quamplures DD. referens n.2.& habetur in dicto c. Quoniam. Tum quia verba illa, *De tua fide, virtute, prudentia, & diligentia plurimùm in Domino confisi*, sunt proportionabilia personæ, & dignitati, cumque hic non sit expressum nomen proprium Generalis regnantis tempore concessionis, sed tantùm appellatiuum dignitatis, faciunt, quod dispositio sit realis, vt probat Panor.loc.cit.n.8. Tum denique, quia hac intentione, vt scilicet esset reale, fuit hoc priuilegium obtentum, & pro tali concessum, & habitum à tota Religione.

7 Quæres septimò, An Generalis volens hac facultate vti, debeat in decreto, seu quando id committit suo Vicario eo modo, quo dictum est, seu literis patentibus, inserere totam hanc constit.de verbo ad verbum; an verò sufficiat, quod dicat, Auctoritate nobis concessa ab Vrbano VIII.&c.? ℞. Quod in literis commissionalibus, & patentibus debet inserere totum tenorem de verbo ad verbum istius bullæ. Et ita colligo ex const.98.Vrbani VIII.tom.4.bull. pag. mihi 429. §. 5. Quando autem ipse facit decretum, seu sententiam, quod aliquis conuentus relinquatur, non videtur necessarium, quod ista constitutio de verbo ad verbum inferatur, sed sufficit, quod dicat, Auctoritate nobis concessa à S.D.N.D.Vrbano VIII. per suam const. *Cum sicut*, datam Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die 23. Iunij, 1633. Pontificatus eius anno 10. prout habetur tom.3. nostrorum priuilegiorum in Vrbani VIII.constit 14.aliàs 24. Et ratio diuersitatis est. Quia in primo casu expresse Papa dicit, quod totus tenor inferatur: de hoc secundo non loquitur; Cum ergo quoad hoc sit odiosa, ad hunc ille casus non est extendendus.

Constitutio XV. aliàs 25.

Reuocat omnia priuilegia concessa Fratribus particularibus in Regnis Hispaniarum, propter quæ ab obedientia suorum Prælatorum eximuntur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ.

Pastoralis officij Nobis diuinitus commissi sollicitudo ingiter nos admonet, vt omni cura, & vigilantia ad ea semper intendamus, per quæ regularium personarum, quæ, relicto seculo, diuini numinis obsequijs se se manciparunt, quieti, felicique statui, ac regularis disciplinæ conseruationi consulitur, vt ipsæ personæ iuxta regularia suorum Ordinum instituta tranquillis mentibus gratum Altissimo impendere possint famulatum.

Motiua.

§. 1. *Cum itaq; sicut accepimus, in Regnis Hispaniarum diuersa priuilegia, prærogatiuæ, immunitates, atque exemptiones diuersorum Ordinum Religiosis tam ab ipsorum Superioribus quam à Sede Apostolica, illiusque in dictis Regnis Nuncijs pro tempore existentibus concessa reperiantur, per quæ ijdem Religiosi ab eorum Prælatorum obedientia eximuntur, & monasterijs, & regularibus domibus ad eorum libitum, ac cum socijs sibi bene visis, & tam destinatis, etiam Superiorum suorum non petita licentia, egrediuntur, absque eo quòd ijdem Superiores tam huiusmodi egressum, quam secularium personarum quibusuis horis ad eorum cellas accessum, atque ingressum impedire possint: Præterea de vno ad aliud monasterium, seu regularem domum, etiam ipsis Superioribus inuitis, transeunt, nec choro, & alijs spiritualibus exercitijs, ministijsq; refectorio cum alijs intersint; ex hoc autem grauissima inconuenientia, & scandala in non modicum regularis obseruantiæ, & disciplinæ detrimentum exoriantur.*

Statuit prout in summario.

§. 2. *Nos præmissis, quantum cum Domino possumus, obuiare volentes, Motu proprio, & ex certa scientia; ac matura deliberatione nostris, omnia, & singula, ac quæcumque huiusmodi priuilegia, prærogatiuas, immunitates, & exemptiones quorumcumque Ordinum, Congregationum, & Institutorum Religiosis, tam per Sedem apostolicam, illiusque in eisdem Regnis Nuncios, quàm illorum Superiores ex quacumque causa, ac sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus quomodolibet concessa, apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò reuocamus, cassamus, & abrogamus; ac reuocata, cassa, & abrogata, viribusque, & effectu vacua esse, & fore, nec illa cuiquam suffragari, neque de cætero, absque nostra, & Sedis apostolicæ licentia, concedi posse.*

Decretum irritans.

§. 3. *Sicq; & non aliter, per quoscumq; iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores vbique iudicari, & definiri debere; Ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, decernimus, & declaramus.*

Contrarijs derogat.

§. 4. *Non obstan. præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon (quatenus opus sit) Ordinum, Congregationum, & Institutorum huiusmodi, et quibusuis alijs, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, et literis apostolicis, eisdem Religiosis sub quibuscumq; tenoribus, et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, et insolitis clausulis, necnon irritantibus, et alijs decretis, in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innouatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis specialis, specifica, expressa, et indiuidua mentio habenda esset, illorum tenores præsentibus pro plenè, et sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat,*

tenent, specialiter, et expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die 30. Iulij 1626. Pontificatus nostri anno 3.

1 Noto 1. quòd in ista const. reuocat Papa priuilegia faciendi aliquid contra legem, aut præter legem, vt non ieiunandi, comedendi absq; Superioris licentia: reuocat prærogatiuas, idest præeminentias, quibus quis alteri præfertur absque iusto titulo; immunitates, idest, quòd quis non teneatur ad exercenda communitatis munera, ire ad processiones, &c. exemptiones, quibus quis sit exemptus à iurisdictione Prælati ordinarij, vt explicat Portel 2.p.casuum, cas.31.nu.5. Et in specie reuocat licentias generales exeundi conuentu cum socio ad beneplacitum absque licentia Superioris localis. Secundò reuocat licentiam datam aliquibus, vt seculares possint ire ad cellas suas ad suum beneplacitum, absq; eo quòd Superior localis id possit impedire. Tertiò reuocat licentiam se transferendi de vno in alium conuentum absq; licentia Superioris. Quartò reuocat licentias aliquibus datas ne teneantur interesse choro, refectorio, &c. quæ reuocatio intelligitur etiamsi prædicta fuerint concessa à Prælatis Religionis, à Nuncijs apostolicis, vel etiam ab ipso Papa.

2 Noto 2. quod non reuocantur priuilegia concessa Regentibus, Lectoribus, etiam iubilatis, studentibus seu studiorũ causa occupatis, & alijs Patribus grauibus per capitula generalia, aut prouincialia, vel definitoria. Nam Papam hæc capitula non exprimit. Ita Portel 2. p.casuum, casu 31. aduertentia 4. num. 10. Reuocantur autem ea, quæ à solis Generalibus, vel Prouincialibus sunt concessa, vt probat idem Portel ibid. nu. 11. Quod tamen limito, nisi sint concessa à dictis Generalibus, vel Prouincialibus tempore generalis visitationis, causa bene cognita; nam in ijs visitationibus concessa habent vim decreti, cum soleant fieri matura deliberatione præuia. Nec item reuocantur per istam bullam priuilegia concessa Fratribus ægrotis, literatis, senioribus benemeritis habendi vnum Fratrem sibi placitum qui illis inseruiat in suis necessitatibus corporalibus subleuandis. Quia hoc lex naturalis dictat, nec vllum scandalum, aut inconueniens ex his nascitur, nec quisquam Religiosus eximitur ab obedientia sui Prælati; quæ est ratio motiua huius constitutionis. Ita Portel loc. cit. n. 12. Et aduerte, quod si concessum sit aliquod priuilegium alicui seni benemerito, v. g. quòd non teneatur ire ad processiones, vel sit exemptus ab horis matutinis, & de hoc aliqui scandalizentur, de hoc scandalo curandum non est, cum sit Pharisæorum. Portel loc. cit. nu. 17. l. vlt. C. Qui ætatem. Et in particulari de reuocatione priuilegij non eundi ad chorum, dicit Portel nu. 19. quòd intelligitur de his, qui non habent occupationem publicam pro bono communi.

3 Noto 3. quòd post istam bullam Nuncij Papæ non possunt amplius aliquod priuilegium Fratribus particularibus concedere, neq; multo minus Prælati regulares; Portel loc. cit. nu. 13 qui nu. 16. ait, quòd hæc constitutio non extenditur ad Moniales, quia in odiosis masculinum non comprehendit fœminum. Et demum aduerte, quòd extra Regna Hispaniarum ista constitutio non obligat, neq; etiam obligat in Regnis Regi Hispaniarum subiectis, si sint extra Hispaniam, in Italia v. g. aut Flandria.

Constitutio XVI. aliàs XXVI.

Reuocat omnia priuilegia audiendi confessiones absque examine, & approbatione Ordinarij.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Motiua.

CVm, sicut accepimus, aliquibus Religiosis quorundam Ordinum, seu Congregationum à Sede apostolica indultum fuerit, vt sacramentales personarum secularium confessiones audire valeant, etiamsi ab Episcopis diœcesanis, ad id examinati, & approbati non fuerint; nec desint, qui temerè asseuerent, hoc ipsum priuilegium cæteris quoque aliorum ordinum Regularibus competere, ex amplissimis priuilegiorum communicationibus, quas ab eadem Sede Apostolica obtinuerunt; & hinc saluberrimum sacri Concilij Tridentini decretum desuper sancitum penitus euertatur.

Statuit prout in summari.

§. 1. Nos huic malo opportunè prouidere volentes, de ven. fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, negotijs Regularium præpositorum consilio, omnia, & singula indulta huiusmodi, audiendi secularium confessiones absque Ordinarij examine, & approbatione, quibusuis Collegijs, Capitulis, Religionibus, Societatibus, & etiam Societati Iesu, Congregationibus, & Ordinibus, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, necnon Monachorum quorumcumque, etiam Sancti Benedicti, Cistercien. & Carthusien. ac etiam quibusuis Militijs, etiam Hospitalis Sancti Ioannis Ierosolymitani, ac quibuscumque ecclesijs, etiam Patriarchalibus, & metropolitanis, monasterijs, cæterisq; locis pijs, siue eorum, & earum respectiuè Abbatibus, Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, etiam generalibus, vel prouincialibus, Capellanis, Confessarijs, aut alijs quocunque nomine nuncupatis Superioribus, & personis quibuscumque, etiam quomodolibet exemptis, ac Sedi apostolicæ immediatè subiectis, cuiuscumque dignitatis, præeminentiæ, & conditionis existentibus, & quouis priuilegio munitis, & tam ad supplicationem partium, quàm motu proprio, & ex certa scientia, ac de apostolicæ potestatis plenitudine hactenus quandocumque, & qualitercumque ex quauis, etiam de necessitate exprimenda, causa, & aliàs quomodolibet concessa, apostolica auctoritate, tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, viribusque, & effectu euacuamus, ac reuocata, cassa, sublata, abrogata, & annullata, viribusque, & effectu vacua esse, & fore, nec Religionibus, Societatibus, etiam Societati Iesu, Congregationibus, Ordinibus, ac Militijs, & Ecclesijs, Monasterijsque prædictis, eorumque Superioribus, & personis quibuscumq; inposterum vllo modo suffragari, minusq; illos, & illas, etiamsi de ijs specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, indultis huiusmodi vti posse.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 2. Præsentes verò literas, & in eis contenta quæcumq; etiam ex eo, quòd quicumque in præmissis interesse habentes, seu habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui, in ius, vel controuersiam reuocari, ad terminos iuris reduci, aut aduersùs illas quodcumq; iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus posse, sed illas semper validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoscumq; iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, & Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere; Ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Derogat contrarijs.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis; priuilegijs quoque, indultis, & literis apostolicis, Ordinibus, Societatibus, & Congregationibus prædictis, eorumque Præpositis, Decanis, Magistris, Abbatibus, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, & alijs Superioribus, Capellanis, eisque

præd-

prædictis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et alijs decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, et innouatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis ten. specialis, specifica, expressa, et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, et expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 5. *Volumus autem, quòd præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.*

Publicatio in Vrbe vbique arctat.

§. 6. *Quòdque eædem præsentes literæ, seu illarum exempla, ad valuas Basilicarum S. Io. Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie campi Floræ affixa, omnes ita arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent. Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die 12. Septembris* 1628. *Pontificatus nostri anno 6.*

1 Nota, quòd Sixtus V. Congregationi Oratorij Romæ concesserat, vt approbati à Vicario Vrbis ad audiendas cõfessiones in ipsa Vrbe, possent vbique locorum, absque alio examinare, cum licentia tamen Ordinariorum, confessiones audire, prout dixi to. 1. priuil. reg. in const. 1. Iulij II. nu. 80. Aliqui autem Regulares prætendebant frui hoc priuilegio, & non sine ratione; Nam semel per principem probatus, per inferiorem non debet iterum examinari; leg. Quidam consulebat, ff. de re iudic. Innoc. in c. Pastoralis, de donat. Capella Tolosana decis. 449. Nau. in man. c. 27. n. 266. Sed ego semper de hoc dubitaui, vt videri potest dicto loco priuil. cit. Hic autem Pontifex omnem dubitationem sustulit.

Constitutio XVII. aliàs 27.

Contra Astrologos iudiciarios, qui de statu Reipublicæ christianæ, vel Sedis apostolicæ, seu vita Romani Pontificis, aut eius consanguineorum iudicia facere, necnon eos qui illos desuper consulere præsumpserint, cum innouatione similis constitutionis Sixti PP. V.

VRBANVS EPISCOPVS.

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiũ.

INscrutabilis iudiciorum Dei altitudo non patitur, vt humanus intellectus tenebroso corporis carcere constrictus super astra se extollens, arcana in sinu diuino recondita, & ipsis beatissimis spiritibus ignota, nefaria curiositate, non solum explorare, sed etiam tamquam explorata, in Dei contemptum, Reipublicæ perturbationem, & Principum periculum, arroganti, & pernicioso exemplo venditare præsumat.

Motiua.

§. 1. *Hinc est, vt quamuis ciuilibus, canonicisque sanctionibus, ac nouissimè fel. rec. Sixti Papæ V. prædecessoris nostri constitutione desuper edita, Astrologorum, Mathematicorum, Vaticinatorum, & aliorum, qui euentura diuinare, seu prædicere audent, quosque vti homicidas, & maleficos antiquitas æstimauit, illorum potissimum, qui de summa Republica, vel Principis salute iudicia ferre præsumerent, ars, professio, siue exercitium grauibus pœnis inhibita esse noscantur. Attamen, sicut accepimus, nonnulli iniquitatis filij, propriæ pusillitatis obliti, ac leuitate forsan, vel conniuentia audentiores facti, vanamque fatidicorum æstimationem aucupantes, in deplorandam animarum suarum perditionem, grauéque Christi fidelium scandalum, etiam de Republica, & Principum incolumitate, illis solicitudinem, hominibus verò inquietis rerum nouandarum occasionem ea ratione inferre satagentes, prognostica, & prædictiones, verbo, vel etiam scripto edere non erubescunt.*

Innouat const. Sixti V.

§. 2. *Nos itaque perniciosis huiusmodi ausibus, quantum nobis ex alto conceditur, obuiam ire, ac quos Dei respectus in officio non continet, pœnarum grauitate, & seuerioris disciplinæ frænis coercere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, constitutionem per præfatum Sixtum prædecessorem desuper, vt præfertur, editam, apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò approbamus, confirmamus, & innouamus.*

Pœnæ contra laicos.

§. 3. *Et insuper omnibus, & quibuscumque laicis cuiuscumque sexus, conditionis, status, gradus, qualitatis, & dignitatis, etiam marchionalis, vel ducalis, existentibus, qui de statu Reipublicæ christianæ, vel Sedis apostolicæ, siue de vita, aut morte Romani Pontificis pro tempore existentis, eiusque vsque ad tertium gradum inclusiue consanguineorum, Mathematicos, Ariolos, Aruspices, Vaticinatores sic nuncupatos, vel alios Astrologiam iudiciariam exercentes, seu aliàs quomodolibet profitentes de cætero consuluerint, siue desuper eorum iudicia, prognostica, prædictiones, seu præcognitiones, etiam sibi oblatas, receperint, illisue quomodolibet vsi fuerint, vel illas penes se scienter retinuerint, aut alicui ostenderint, necnon ijsdem Mathematicis, Ariolis, Aruspicibus, Vaticinatoribus, siue alijs Astrologiam iudiciariam, seu quamlibet artem diuinatoriam quomodolibet profitentibus, qui iudicia, prognostica, seu præcognitiones, & prædictiones super præmissis, etiamsi id non certò se affirmare protestentur, fecerint, siue à se, vel ab alijs iam facta, seu factas imposterum penes se similiter retinuerint, vel alicui dederint, seu ostenderint, aut de eis quouis modo, etiam improbando, scripto, vel verbis tractauerint, nedum excommunicationis maioris latæ sententiæ, sed etiam vti læsæ Maiestatis reis, vltimi supplicij, ac confiscationis omnium bonorum suorum, etiam Romanæ Curiæ officiorum, ac deuolutionis quarumcumque ciuitatum, castrorum, & locorum iurisdictionalium, & feudalium.*

Contra ecclesiasticos.

§. 4. *Clericis quoque, et Presbyteris, alijsque personis ecclesiasticis, tam secularibus, quàm cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, seu Instituti, vel militiarum quarumcumque, etiam Hospitalis Sancti Io. Ierosolymitani, alijsque quomodolibet exemptis, ac Nobis et apostolicæ Sedi immediatè subiectis, Regularibus vtriusque sexus, vltra prædictas, etiam priuationes beneficiorum, et dignitatum, ac officiorum ecclesiasticorum, etiam Monasteriorum, Prioratuum, et Præceptoriarum, ac aliorum quorumcunque, et inhabilitatis perpetuæ ad illa imposterum obtinenda, ita quòd personæ ecclesiasticæ, præuia illarum degradatione, curiæ seculari tradantur puniendæ: in episcopali verò, archiepiscopali, metropolitana, primatiali, patriarchali, aut quacumque alia, etiam superiori, ecclesiastica, vel mundana, quantumuis sublimi excellenti, et speciali nota digna, etiam suprema constitutis dignitate, easdem excommunicationis, ac priuationis, etiam regiminis, et administrationis ecclesiarum, et aliorum quorumcumque beneficiorum, et dignitatum, quantumuis amplissimarum, et patriarchalis maiorum, ac officiorum suorum, et inhabilitatis pœnas ipso facto incurrendas, apostolica auctoritate, tenore præsentium infligimus, et imponimus.*

Deputat iudices tam in Vrbe, quam extra.

§. 5. *Cognitionem autem causarum huiusmodi quò ad personas ecclesiasticas, tam seculares, quàm regulares, in Vrbe nostra, et illius districtu, ad dilectos filios nostrum in eis Vicarium in spiritualibus generalem, necnon eiusdem*

dem Vrbis Gubernatorem, ac causarum Curiæ Cameræ apostolicæ Auditorem generalem & eorum quemlibet in solidum; extra verò Vrbem, & districtum prædictum, in Prouincijs Nobis, & apostolicæ Sedi subiectis, ad S. R. E. Cardinales in eisdem Prouincijs de latere Legatos, & Prolegatos, ac Præsides in dignitate ecclesiastica constitutos pro tempore existentes; in alijs verò omnibus, & singulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Oppidis, Castris, & locis, tam sub nostra, & dictæ Sedis, quàm cuiusuis alterius Principis, ditione comprehensis, priuatiuè quò ad omnes, etiam Superiores Religiosorum, ipsisque Superioribus penitus exclusis, ad Ordinarios locorum; vbilibet verò locorum, etiam ad hæreticæ prauitatis Inquisitores spectare volumus.

Commissarios deputat.

§. 6. Mandantes dilectis filijs nostris, & dictæ Sedis de latere Legatis, & eorum Vicelegatis, & Præsidibus prædictis, nunc, & pro tempore existentibus, necnon venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis singulis, videlicet in suis ciuitate, & diœcesi, & quò ad loca intra fines alicuius diœcesis, non tamen de diœcesi existentia ipsarum diœcesum, intra quarum fines eadem loca extiterint, quò verò ad ea, quæ extra fines alicuius diœcesis consistunt, vicinioribus eorundem locorum Ordinarijs, ac etiam Inquisitoribus prædictis, quatenus ad instantiam cuiusuis Fisci, vel denunciatoris, ac etiam ex eorum officio causarum huiusmodi cognitiones suscipientes, prævia etiam auocatione à quibusuis alijs supra non expressis, nec à Nobis specialiter delegatis in causis ipsis modo præmisso procedant, omnibus iuris, & facti remedijs opportunis, inuocato etiam auxilio brachij secularis.

Pœna contra inobedientes.

§. 7. Inhibentes insuper Decanis, & capitulis ecclesiarum cathedralium, metropolitanarum, & patriarchalium, necnon quorumuis Ordinum, & locorum regularium, Societatum, & Institutorum, ac etiam Hospitalis prædictorum Superioribus, Conuentibus, & Fratribus, quantumuis exemptis, ne sub priuationis beneficiorum, & officiorum quorumcunque, per eos respectiuè obtentorum, ac similiter inhabilitatis ad alia in futurum obtinenda, vocisque actiuæ, & passiuæ, necnon excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrendis pœnis, Ordinarios locorum, necnon Legatos, seu Vicelegatos, aliosque prædictos in causis huiusmodi procedentes quoquo modo impedire, molestare, seu perturbare audeant, vel præsumant. Ac etiam mandantes, vt, quoties ad id fuerint requisiti, Religiosi ipsi, etiamsi alicuius loci regularis Superiores actu fuerint, Ordinarijs, Legatis, seu Vicelegatis, ac alijs prædictis, seu quibus ijsdem mandauerint, consignent, cum scripturis, & actis, si quæ facta fuisse reperiantur.

Decretum irritans.

§. 8. Sicque, & non aliter, in præmissis per quoscunque iudices ordinarios, delegatos, & commissarios, ac etiam Cameræ apostolicæ Clericos, Præsidentes, necnon causarum Palatij apostolici, & Curiæ eiusdem Cameræ generalem Auditores, ac S. R. E. Camerarium, & alios Cardinales, etiam de latere Legatos, necnon Vicecamerarium, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Contrarijs derogat.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon nostra in numero septuagesima, & alijs Cancellariæ apostolicæ regulis, ac Prouinciarum, Regnorum, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Locorum, Ecclesiarum, Monasteriorum, Militiarum, Hospitalium, etiam Sancti Ioannis prædictorum, aliorumque religiosorum, & piorum locorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis apostolicis, eisdem Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Locis, Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, & Militijs prædictis, & alijs pijs locis, ac illorum Vniuersitatibus, Capitulis, Superioribus, & personis in contrarium forsan quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè harum serie derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Publicatæ in Vrbe omnes arctant.

§. 10. Volumus autem, quod præsentes literæ in valuis ecclesiæ Lateranensis, & basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ apostolicæ, necnon in acie campi Floræ publicentur, & affigantur; quæ postquam sic affixæ, & publicatæ fuerint, quoscunque, tam in statu nostro temporali, quam extra eum, vbique locorum perinde arctent, & afficiant, ac si vnicuique nominatim, et personaliter intimatæ fuissent.

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 11. Quòdque earum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, et extra vbique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, innouationis, inflictionis, impositionis, inhibitionis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis dominicæ 1631. Cal. Aprilis, Pontificatus nostri anno 8.

Constitutio XVIII. aliàs 28.

Reuocat omnia viuæ vocis oracula, etiam à Cardinalibus obtenta, & eorum manu subscripta.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Memorat constitut. Greg. XV.

§ 1. A*Liàs fel. rec. Gregorius Papa XV. prædecessor noster, vt subnascentibus iugiter varijs difficultatibus, et abusibus ex priuilegijs a Sede apostolica viuæ vocis oraculo sæpenumero concessis obuiam iret, constitutionem edidit tenoris subsequentis, videlicet. Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex in specula militantis Ecclesiæ.* Hic ponitur per extensum constitut. Gregorij XV. quàm habes tom. 2. nostr. priu. in eius const. 3.

Statuit prout in summario.

§. 2. Cum autem experientia rerum magistra compertum sit, concessiones, et gratias viuæ vocis oraculo, etiam à S. R. E. Cardinalibus obtentas, et ipsorum manu firmatas, sæpe ab his, in quorum fauorem emanarunt, minus canonica interpretatione extendi, et perperam in disciplinæ ecclesiasticæ detrimentum executioni demandari; Idcirco, quantum cum Domino possumus, his, et alijs malis occurrere volentes; Motu proprio, ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, et de consilio nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, quibus negotium huiusmodi maturè discutiendum commisimus, omnia, et singula priuilegia, facultates, licentias, et gratias quascunque per Summos Pontifices prædecessores nostros, ac per nos viuæ vocis oraculo, et S. R. E. prædicta Cardinalium quorumcunque manu firmata, quibuscunque Generalibus, Prouincialibus, cæterisque Superioribus, et personis cuiusuis ordinis, Congregationis, Instituti, et Societatis, siue secularibus, siue regularibus, vel etiam ipsis Ordinibus, Congregationibus, Institutis, et Societatibus, etiam Societati Iesu, aut eius Clericis, seu Presbyteris, alijsque personis prædictis, quacunque de causa, etiam de necessitate exprimenda, occasione, prætextu, vel colore, etiam intuitu, contemplatione, seu ad

inſtantiam Imperatoris, Regum, & Principum quorumcumque, aut alias quomodolibet conceſſa, illorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, ac de cætero reuocata, caſſa, ſublata, abrogata, & annullata, viribuſque, & effectu vacua eſſe, & fore, nullique prorſus deinceps ſuffragari poſſe, nec debere, declaramus.

Mandat Generalibus Ordinum ſub pœna excom. ipſo facto, vt harum tranſumptum ſingulis Prouincialibus mittant.

§. 3. Præterea, vt præſentes literæ omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, quantocitius innoteſcant, omnibus, & ſingulis Generalibus, & alijs quocunque nomine nuncupatis Superioribus quorumcunque Ordinum, Congregationum, Societatum, etiam Societatis Ieſu, & Inſtitutorum, ſub excommunicationis, ac priuationis officiorum, & dignitatum, necnon vocis actiuæ, & paſſiuæ pœnis ipſo facto incurrendis præcipimus, & mandamus, vt infra tres menſes proximos à die publicationis præſentium computandos, omnes, & ſingulos Prouinciales eorumdem ſuorum Ordinum, Congregationum, Societatum, etiam Societatis Ieſu, & Inſtitutorum, de eiſdem præſentibus literis certiores faciant, earumdemque præſentium exemplaria illis tranſmittant. Qui quidem Prouinciales ſub eiſdem pœnis teneantur ſingulis ſuperioribus monaſteriorum, conuentuum, collegiorum, domorum, & locorum regularium præcipere, vt eaſdem præſentes ſubditis ſuis, vt moris eſt, publicent.

Decernit, quòd hę literæ impugnari non poſſint.

§. 4. Decernentes præſentes literas, etiam ex eo quòd quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, ſeu alio quopiam defectu, notari, impugnari, inualidari, redargui, in ius, vel controuerſiam vocari, aut ad viam, & terminos iuris reduci, ſiue aduerſus illas quodcunq; iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus poſſe, ſed illas ſemper validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere. Sicque per quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, ſi quid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarijs derogat.

§. 5. Non obſtan. præinſertis literis huiuſmodi, ac conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, et, quatenus opus ſit, etiam regula noſtra. De non tollendo iure quæſito; priuilegijs quoque, indultis, et literis apoſtolicis, eiſdem Cardinalibus, ac Ordinibus, Congregationibus, Inſtitutis, et Societatibus, eorumque Superioribus, quocumque nomine nuncupatis, ſub quibuſcumque verborum formis, et tenoribus, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, et inſolitis clauſulis, ac irritantibus, et alijs decretis in genere, vel in ſpecie, ac alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, et innouatis. Quibus omnibus, et ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, et expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum omnium tenores præſentibus pro plenè, et ſufficienter expreſſis habentes, ſpecialiter, et expreſſè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Tranſumptis fidem adhiberi iubet.

§ 6. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, et ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus vbique fides adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Quódque eædem præſentes literæ, ſiue illarum exempla, ad valuas baſilicarum prædictarum, et in acie campi Floræ huiuſmodi ſimiliter affixa, omnes, quos concernunt, perinde arctent, et afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 20. Decembris 1631. Pontificatus noſtri anno 9. M. A. Maraldus. Die, et anno ſupradicto affixa, et publicata fuit ad valuas Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis, et Principis Apoſtolorum, ac in acie campi Floræ, alijſque locis ſolitis, et conſuetis, vt moris eſt, per me Andream Scalmanum S. D. N. Papæ Curſorem.

1 Noto 1. quòd iſta reuocatio non intelligitur de viuæ vocis oraculis conceſſis ante Pium V. Nam iſte Pontifex illa omnia innouauit, & de nouo conceſſit, cum clauſula, Quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, &c. quæ clauſa operatur, vt confirmatio, & innouatio ſint ex certa ſcientia, vt probaui to. 2. noſtr. priuil. in conſt. 4. Pauli III. num. 11. vt conſtat ex conſt. 7. Pij V. to. 2. noſtr. priuil. §. 31. Imò nec etiam intelligitur de viuæ vocis oraculis conceſſis ante Greg. XIII. ſeu etiam ab ipſo Gregorio ante confirmationem, de qua mox. Quia iſte etiam Pontifex ea omnia confirmauit per ſuam conſtitutionem primam ex certa ſcientia, quam habes tom. 2. noſtr. priuil. in Greg. XIII. quæ clauſula vim habet nouæ conceſſionis. Cum itaq; iſti duo Pontifices per confirmationem, & innouationem ex certa ſcientia, quæ nouæ conceſſionis vim habet, priuilegia viuæ vocis oraculis conceſſa confirmarint in genere, & in ſpecie per ſuas particulares conſtitutiones, iam illa deſinunt eſſe conceſſa per viuæ vocis oraculum, ſed ſunt conceſſa per nouas dictorum Pontificum conſtitutiones; quare ſub iſta reuocatione cadere non videntur, ſaluo ſemper meliori iudicio, & ſtylo Curiæ Romanæ aliter interpretante, & ſentiente. Neque etiam cadunt ſub iſta reuocatione viuæ vocis oracula concedentia indulgentias; quia hæ non nominantur, nec venire commodè poſſunt nomine priuilegiorum, aut gratiarum, ſed ſint omnino diuerſa; & à diuerſis non fit illatio, præſertim in odioſis, qualis eſt hæc conſtitutio, cum ſit reuocatoria tot priuilegiorum. Imò audio, quòd aliqui putarunt, iſtam conſtitutionem non obligare in foro conſcientiæ, interpretantes illam tanquam odioſam, vt minùs lædat, quàm fieri poteſt: cum conueniens eſſe dicant, vt priuilegia Regularibus conceſſa conſeruentur, cum fuerint conceſſa intuitu meritorum, & ſanguinis ſparſi pro conſeruatione, & augmento S. Romanæ Eccleſiæ. Pro qua doctrina citant Baldum de Periglis in tract. de exempt. nu. 22. qui habetur tom. 12. tract. fol. 195. Sed ego in his non me immiſceo. Puto, ſtandum eſſe illi interpretationi, quam ſtylus Romanæ Curiæ admittit, & ſeruat.

2 Neque etiam puto, hanc reuocationem comprehendere viuæ vocis oracula communicantia aliquòd priuilegium alicui Religioni, aliàs conceſſum per apoſtolicum diploma. Nam in his non cadit ratio iſtius reuocationis, cum gratia conceſſa per viuæ vocis oraculum hoc modo intelligatur omnino, ſicut apoſtolicum diploma. Ita Turrian. p. 2. ſelect. diſp. diſp. 16. dub. 5.

3 Noto 2. quòd per iſtam derogationem viuæ vocis oraculorum non derogatur iis viuæ vocis oraculis, quibus Sanctitas ſua, aut alij ſummi Pontifices priuilegia Religionibus conceſſa, aut decreta ſummorum Pontificum, aut ſacros canones, & decreta Trid. aut aliorum conciliorum explicant, aut declarant; dummodò hæc viuæ vocis oracula non contineant aliquam gratiam, priuilegium, aut indultum. Ita Lezana in ſumma q. regul. c. 3. nu. 21. & probaui tom. 2. priuil. regul. in conſtit. 8. Pauli V. num. 1.

4 Noto 3. quòd viuæ vocis oracula, quæ ſortita ſunt effectum ante hanc derogationem, licèt effectus habeat tractum ſucceſſiuum in futurum, non creduntur reuocata per hanc conſtitut. Ita Lezana loc. cit. & dixi tom. 2. priuilegiorum, in conſtitut. 3. Gregorij XV. nu. 1. Quia Papa id non explicat. Hæc ita dicta velim, dummodò ſtylus Curiæ Romanæ aliter non ſeruet aut ſentiat. Nam aliàs ex nunc ea caſſanda decerno.

Con-

Constitutio XIX. aliàs 29.

Quæ est Decretum sacræ Congregationis Rituum; In quo conceditur Abbatibus Cassinensibus, vti tribus festiuitatibus anni baldachino.

CVm aliàs de anno 1606. sub die 28. Ianuarij sacra Rituum Congregatio, instante Archiepiscopo Firmano, interdixerit Priori Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum regularium, in eorum ecclesia vsum aliquarum cæremoniarum, & de anno 1617. sub die 18 Martij illud decretum ad instantiam bon. mem. Cardinalis Caraffæ Archiepiscopi Neapolitan. extenderit ad omnes Priores, & Abbates cuiuscunque Ordinis, etiam Casinens. ab hoc decreto reclamauit Procurator generalis Cassinen. & ad sacram Congregationem recursum habuit, asserens, suam Congregationem indefensam fuisse. Et re maturè, ac diligenter discussa, referente bon. mem. Cardinali Lancellotto, sacra Congregatio de anno 1618. sub die 12. Martij censuit quò ad vsum baldachini, & quorumdam ministrorum in alijs decretis prohibitorum, recedendum esse à prædictis decretis de annis 1606. & 1617. emanatis, & licere ijsdem Abbatibus, quando solemniter celebrant, vti baldachino, & apparatu, iuxta eorum antiquissimam consuetudinem, ita tamen, vt modestè, cum debita conuenientia, sine pompa, & auro, atque in tribus ad summum festiuitatibus quolibet anno vtantur, prout in dictis decretis latius continetur. Nunc demum Archiepiscopus Florentinus ad S. Congregationem accedens, institit prohiberi Abbati S. Mariæ eiusdem ciuitatis Florentiæ Ordinis Casinensium vsum baldachini, & dictorum ministrorum, & aliarum multarum cæremoniarum, in dedecus, & præiudicium suæ archiepiscopalis dignitatis vergentium. Et citato, ac interueniente P. D. Dominico Pinello, eiusdem Congregationis Casinensium Procuratore generali, & partibus sæpe, ac sæpius auditis, ac negotio diligenter discusso, referente Illustriss. ac Reuerendiss. D. Cardinali Pio.

Eadem sacra Rituum Congregatio, inhærendo dicto vltimo decreto facto de anno 1618. censuit, & declarauit, licere Abbatibus Casinensibus, quando solemniter celebrant (quod in tribus ad summum festiuitatibus facere eis permittitur) vti baldachino, sine auro tamen, & pompa, & aliquibus etiam ministris paratis sacris indumentis. Quia verò numerus horum ministrorum in aliquibus eorum monasterijs erat valde excessiuus, vetuit, ac prohibuit, ne ijdem Abbates solemniter, vt supra, celebrantes, alios possint habere ministros sacris indumentis paratos, quàm duos Diaconos, & Presbyterum assistentes, Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & epistola, ac sex ad summum alios, duos cum pluuialibus, duos cum planetis, & duos cum tunicellis coloris tempori conuenientes. Quò ad reliqua verò in dictis decretis de annis 1606. & 1617. emanatis contenta, S. Congregatio eadem decreta confirmauit, & quatenus opus sit, innouauit, inhibens omnibus Abbatibus Cassinens. ac seriò præcipiens, vt in reliquis omnibus ea ad vnguem inuiolabiliter obseruent. Eorumque dispositioni addidit, vt supradicti Abbates nullo modo debeant, nec possint habere, & tenere sedem suam abbatialem fixam, & permanentem propè altare, vt sedes episcopalis retineri consueuit; minusq; liceat supradictis sex Monachis paratis, vt supra, sedere in sedibus choralibus, vt Canonicorum secularium mos est, sedes pro Abbate solemniter celebrante retineatur in ecclesia ijs tantummodò tribus diebus, quibus ipse Abbas solemniter celebrat, dictique sex Monachi parati sedere debeant loco congruo, iuxta ecclesiarum conuenientem situm, super scabellis ad hunc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis. Die 29. Ianuarij, 1628. Io. Baptista Card. De'us. F. Fuluius Benignus Secretarius.

1 Nota circa hoc punctum duas constit. Vrbani VIII. quas habes tom. 4. bull. in eius const. 24. fol. 262. & aliam eiusdem Vrbani pro Congregatione Oliuetana, quam habes eodem tom. 4. bull. in const. 97. folio 428. Et hoc decretum in specie fuit confirmatum, inserto tenore, ab Vrbano VIII. per suam constit. 101. Exponi nobis, quam habes tom. 4. bull. fol. 432.

Constitutio XX. aliàs 30.

Concedit, quòd Regulares non possint prohiberi associare corpora defunctorum; & quòd Curati non possint cogere hæredes defunctorum celebrari facere missas in suis ecclesiis parochialibus.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

§. 1. *NVper pro parte dilectorum filiorum, Procuratorum generalium Ordinum Prædicatorum, S. Francisci, S. Augustini, & B. Mariæ de Monte Carmelo, Discalceatorum nuncupat., nobis expositum fuit, quòd aliàs à venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, sacris Ritibus præpositis, emanauit decretum, tenoris subsequentis, videlicet. Instantibus Procuratoribus generalibus Ordinum Prædicatorum S. Francisci, S. Augustini, & Discalceatorum Carmelitarum, declarari. Primò, an liceat Curatis, saluis eorum iuribus parochialibus, impedire contra voluntatem hæredum defunctorum, ne Regulares vocati ad funus, corpora defunctorum ad quasuis ecclesias deferenda, vnà cum Parochis, & Clericis, processionaliter associent? Et ad hoc sacra Rituum Congregatio respondit, Regulares in casu proposito non posse impediri. Secundò, an prædicti Curati possint cogere hæredes, seu executores testamentarios, vt pro defunctis, qui tumulantur in ecclesijs Regularium, in ecclesijs etiam parochialibus celebrari faciant officia, nouenalia, & anniuersalia, prout celebrantur in ecclesijs Regularium, in quibus cadauera sepeliuntur? Et sacra Rituum Congregatio respondit, non posse cogere. Die vigesima tertia Aprilis, 1633.* Refertur declaratio Congreg.

§. 2. *Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicti exponentes, decretum præinsertum apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri summopere desiderent. Nos illos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, supplicationibus, illorum nomine, nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, decretum præinsertum apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus; illique inuiolabilis apostolicæ firmitatis robur adijcimus; ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus.* Concedit prout in summario.

§. 3. *Decernentes, decretum præfatum, necnon literas præsentes valida, firma, & efficacia existere, & fore, ac ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari; sicque per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, & causarum Palatij apostolici Auditores iudicari, & definiri debere; Ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.* Ita iudicari mandat, cum decreto irritante.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die 25. Iunij, 1633. Pontificatus nostri anno 10.* Contrarijs derogat.

M. A. Maraldus.

Conſtitutio XXI. aliàs 31.

Quæ eſt decretum ſuper electione Sanctorum in Patronos à S. Rituum Congregatione de ordine S. D. N. Vrbani Papæ VIII. emanatum die 23. Martij, 1630.

SAcra Rituum Congregatio, annuente S. D. N. in electione Patronorum mandauit infraſcripta in poſterum ſeruari debere, declarans, quòd aliter facta electio nulla ſit ipſo iure.

1 Quòd eligi poſſint in Patronos ij ſolum, qui ab Eccleſia vniuerſali titulo Sanctorum coluntur, non autem Beatificati dumtaxat.

2 Quòd de Patrono ciuitatis electio fieri debeat per ſecreta ſuffragia à populo, mediante concilio generali illius ciuitatis, vel loci; non autem ab officialibus ſolum. Et quòd accedere debeat conſenſus Epiſcopi, & Cleri illius loci. Idemque ſeruari debeat in Patrono Regni, qui pariter eligi debeat per ſecreta ſuffragia à populo ſingularum ciuitatum Prouinciæ. Et quòd repræſentantibus Regnum, Ciuitatem, Prouinciam nulla competat facultas eligendi Patronos, niſi ad hoc habeant ſpeciale mandatum, & vlterius interueniat conſenſus Epiſcopi, & Cleri dictarum ciuitatum.

3 Quòd cauſa electionis nouorum Patronorum debeant in ſacra Congregatione deduci, & ab ea examinari; ac demum, cauſa cognita, ab eadem Congregatione approbari, & confirmari. Et ne præmiſſorum ignorantia vllo vnquam tempore poſſit allegari, eadem ſacra Rituum Congregatio ſupradictum decretum imprimi, & publicari mandauit. Ioannes Baptiſta Card. Detus.

Loc. † ſigilli. T. Tegrimius Secretarius. Die, & anno ſupradicto affixum, & publicatum fuit ad valuas Curiæ Cameræ apoſtolicæ, ac alijs locis ſolitis, & conſuetis, & in acie campi Floræ, vt moris eſt, per me Andream Scalmanum, S. D. N. Papæ Curſorem.

1 Noto 1. quòd habent Fratres Minimi priuilegium celebrandi officium S. Franciſci de Paula cum octaua, etiamſi veniat in quadrageſima, conceſſum viuæ vocis oraculo à Gregorio XIII. vt conſtat ex c. generali Genuæ 4 celebrato, nu. 30. anno 1574. cui per reuocationem viuæ vocis oraculorum, factam ab Vrb. VIII. non eſt derogatum. Quia confirmatio noſtrorum priuileg. ex certa ſcientia facta fuit à dicto Gregorio anno 1575. vt conſtat ex eius conſt. 1. Et adde, quòd hoc priuilegium non ſolùm fuit conceſſum à Greg. XIII. viuæ vocis oraculo, ſed etiam à Leone X. per ſuam conſtit. 17. tom. 1. noſtr. priuil. & à Clem. VII. per ſuam conſt. 2. eadem 2. to. noſtr. priu. in quibus conſtitutionibus expreſsè conceditur, quòd poſſimus annuatim die 2. Aprilis celebrare feſtum S. Franciſci de Paula cum octaua niſi venerit in maiori hebdomada, vel octaua Paſchæ. Hæc autem exceptio firmat regulam in contrarium, vt probat Barb. axiom. 85. nu. 4. de axiom. iuriſ. Prædicta verò priuilegia fuerunt confirmata ex certa ſcientia ab Vrbano VIII. vt conſtat ex eius conſt. 1. to. 2. noſtr. priu. Quare, ſi dictum feſtum veniat in Dominica Paſſionis (quicquid dixerim in Rituali in not. ante feſtum B. Patris, notab. 5. quæ quidem notanda maiori indigent lima) poteſt de eo celebrari officium prædictum & miſſa. Solùm poteſt eſſe difficultas, an poſſit de eodem celebrari, ſi veniat in Dominica Palmarum? Et reſolutio poteſt pendere ab eo, an hebdomada incipiat à Dominica, vel à feria 2. de qua quicquid ſit, non puto poſſe in prædicta die celebrari dictum feſtum, propter ipſius maximam ſolemnitatem, in qua non decet Chriſti fideles priuare myſterijs redemptionis noſtræ; Et quia licet exceptio regulam firmet in contrarium, non firmat tamen, quando contrarium non eſt veriſimile, vt limitat Barboſa loco proximè cit. num. 4.

2 Neque his obſtat, quòd confirmatio priuilegiorum facta ſit, quatenus ſunt in vſu, & non ſunt Trid. contraria. Nam, & hoc priuilegium eſt in vſu, & non eſt contrarium Trid. Neque etiam obſtat bulla Pij V. & Clem. VIII. de refor. breuiarij, poſita initio breuiarij. Nam in primis ibi Papa non abrogat priuilegia particularia celebrandi aliquod feſtum Patroni cum maiori ſolemnitate, quàm præſcribant rubricæ breuiarij, vt conſtat, Deinde viuæ vocis oraculum Gregorij, & confirmatio Vrbani ex certa ſcientia ſunt poſt dictam conſt. Pij V. & Clemen. VIII. & priuilegia derogata, per nouam confirmationem ex certa ſcientia, quæ vim habet nouæ conceſſionis, reuiuiſcunt, vt probat Sigiſmundus de elect. dub. 76. nu. 7. & in additionibus ad dictum numerum, in fine libri. Item conſtitutio Pij ſolùm obligat ad recitandum officium ſecundùm formulam in communi ibi deſcriptam, non ſecundùm cæremonialia, iuxta opinionem, quam communem dicunt Azor tom. 1. libr. 10. cap. 10. qu. 2. Leſſius lib. 2. de iuſt. cap. 37. num. 77. Vega 1. p. cap. 128. præſertim quando adeſt aliqua iuſta cauſa, vt hic, deuotio ſcilicet populi, affectio filiorum erga patrem, conſuetudo legitima. Quartò, quia raro, & ex iuſta cauſa mutare qualitatem officij, etiam ſecundùm opinionem illorum, qui dicunt, quòd in breuiario Pij V. præcipitur recitari officium non ſolùm ſecundùm formulam in communi ibi deſcriptam, ſed etiam ſecundùm omnem modum, & cæremonias ibi traditas, nullum peccatum eſt, neque veniale, vt probat cum alias Sanchez libr. 7. conſil. cap. 2. dub. 25 n. 2. Ergo etiam dato, quòd noſtra priuilegia eſſent reuocata, quod eſt falſiſſimum, poſſemus de octaua illo tempore celebrare, cum id ſolùm ſemel in anno fiat. Quintò, quia Papa ibi non abolet ritus particulares conſuetudine approbatos, ſed ſolùm breuiaria. Quare licèt aliqui ritus in aliqua eccleſia eſſent contra aliquem ritum dicti breuiarij, modò celebrarentur ſecundùm formam dicti breuiarij, per dictam bullam non improbantur. Sextò, quia priuilegium conceſſum Minoribus ab Innoc. IV. quòd ratione itineris, aut alterius iuſtæ cauſæ poſſint exiſtentes extra ſuos conuentus recitare officium non ſecundùm breuiarium Romanum, non eſt reuocatum, per dictam bullam Pij V. quia licèt præcipiat Papa, quòd omnes recitent officium ſecundùm præſcriptum dicti breuiarij, non obſtante quocunque priuilegio in contrarium, hoc tamen debet intelligi de illis, qui omittunt dictum ritum pro ſemper, non verò quando id faciunt aliquando, vt docent Garcia de benef. par. 3. cap. 1. num. 179. A S. Fauſto de horis canon. lib. 2. qu. 122. qui addit, neque eſſe reuocatum per hanc bullam Pij priuilegium Martini V. conceſſum Regularibus ægrotis, & conualeſcentibus, quòd ſcilicet ſatisfaciant muneri recitandi officium diuinum, dicendo aliquos pſalmos. Neque etiam putat eſſe per hanc bullam Pij reuocatum priuilegium Leonis X. conceſſum Minoribus ægrotantibus, relinquens ſuorum Prælatorum diſpoſitioni, quid eo tempore debeant recitare ad ſatisfaciendum diuino officio. Et quod dico de prædicta bulla Pij, intellige etiam de bullis Clem. VIII. & Vrbani VIII. quia iſtæ ſolùm confirmant id, quod Pius ſtatuerat circa formam officij diuini recitandi. Si ergo prædictæ bullæ non derogant priuilegijs illis particularibus, quia ſolum ſunt pro aliquibus caſibus ſpecialibus, neque etiam derogabunt noſtro priuilegio de celebranda octaua S. Franciſci, quando venit in quadrageſima.

3 Neq; etiam obſtat nouum decretum Sacræ Congreg. Rituum, approbatum ab Vrbano VIII. & poſitum in principio breuiarij recogniti ab eodē Papa, vbi ſtatuitur, poſt dictam bullam Pij V. non licuiſſe, neque licere Epiſcopis, neque Regularibus addere calendarijs, etiam proprijs Sanctorum officia, neque mutare ritum in dicto breuiario, ſeu rubricis ſtatutum; Nam intelligitur, quòd id fieri non poſſit ſine licentia Papæ, & propria auctoritate, vt ibidem exprimitur. Noſtra autem Religio habet ad id priuilegia trium Pontificum, nimirum Leonis X. Clem. VII. & Greg. XIII.

quæ

quæ priuilegia neque in dicto decreto, neque alibi derogantur; Deinde ritus hic celebrandi festum B.P. cum octaua, quando venit in quadragesima, est in nostra Religione introductus, & omni serie temporum continuatus multo tempore ante bullam Pij V. Vnde, cum hoc decretum solùm loquatur de additione facta, vel facienda calendario Romano post bullam Pij V. clarè patet; quòd non loquitur in casu nostro. His omnibus adde, quòd longa, inueterata, continuata, ac legitimè præscripta consuetudo celebrandi dictum festum cum octaua, quando venit in quadragesima, habet vim derogandi cuicumque legi, quando adesset in contrarium, nec illi derogari potest, nisi per specialem constitutionem Pontificis, facientem expressam mentionem de ea, cum in facto consistat, iuxta cap. 1. de const. in 6.

4 Neque etiam obstat, quòd rubrica 7. de octauis, n. 1. expressè præcipiat, ne in quadragesima fiat de octaua alicuius festi. Nam etiam præcipit expressè, quòd feria 2. V.G. fiat de feria, quando nullum festum occurrit, & tamen Doctores citati dicunt, quòd potest officium aliquando mutari ex causa, absque vllo peccato. Rubrica ergo intelligenda est, quod vniuersaliter in quadragesima non fiat de octaua, non verò, quòd non possit fieri de octaua in aliqua ecclesia particulari. Deinde intelligenda est, secluso priuilegio, quod licèt ibi non explicetur, est tamen necessariò intelligendum. Tum ex eo quòd in rubrica 10. de transl. festorum, licèt expressè dicatur, quòd quando festum habens octauam transfertur post totam suam octauam, illo anno celebratur sine octaua, additur tamen, nisi titularis ecclesiæ priuilegio aliter fieri oporteat. Ergo cum in rubrica 7. militet eadem ratio, debet militare idem ius. Tum ex eo quòd nemo dubitat, posse Papam auctorem dictarum rubricarum, illas omnino cessare, ac super illis dispensare, & contra illas priuilegia concedere. At Minimi prætendimus habere priuilegium apostolicum, vt constat ex dictis, confirmatum ex certa scientia ab Vrbano VIII.

5 Noto 2. quòd iste Pontifex Vrbanus VIII. multas alias fecit const. & præcipuè vnam, quæ incipit, Militantem Ecclesiam, datam Romæ 6. calend. Apr. anno 1624. anno 1. sui Pontificatus; in qua Vrbis omnes ecclesias, & monasteria tam regularia, quàm secularia visitari mandauit. Et pro Ordine nostro dedit quatuor alias const. Vnam, quæ incipit, Vt susceptam, datam Romæ anno 1624. die 12. Ianuar. In qua dat auctoritatem Generali Aegidio Camart, vt inter visitandam Religionem, statuta perpetua condere possit, conformia tamen Regulæ & iuri communi. Alteram, quæ incipit, Militantis Ecclesiæ, datam Romæ die 28. Iunij anno 1628. in qua erigit Prouinciam Germaniæ. Alteram quæ incipit, Religionis zelus, datam Romæ anno 1626. die 31. Augusti, in qua confirmat P. F. Deodatum Lomellinum in Vicarium generalem Italiæ. Et quartam, in qua concedit, quòd dictus Deodatus Zelosus, non obstante Regula Minimorum, possit habere vocem actiuam in capitulo generali. Omnes istæ constitutiones locales, & personales sunt, nec transeunt ad hæredes, nisi in exemplum. Ideò eas sufficit indicasse. Quarta autem, quia est prima (licèt alias etiam in cap. Bonon. 1. n. 2. ex cap. gratia Zelosus in eo votauerit, & in c. Val. 5. n. 2. per viuæ vocis oraculum Papæ) quę per viam constitutionis sit obtenta in illo casu ab apostolica Sede: Et quia præsentia dicti Deodati Zelosi multum profuit Religioni in illo capitulo, vt constare potest ex constit. 2. aliàs 12. huius Pontificis, ideò eam hic ad verbum inserere non tædebit. Habet ergo vt infra.

VRBANVS PAPA VIII.

2 *Dilecte fili, salutem, & apostolicam benedictionem. Religionis zelus, vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, super quibus apud Nos fide digno commendaris testimonio, Nos inducunt, vt te specialibus fauoribus, & gratijs prosequamur. Cum itaque, sicut nobis nuper exponi fecisti, capitulum generale istius Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula proximè futurum in Hispania celebrandum sit, regularibus verò dicti Ordinis statutis, apostolica auctoritate confirmatis, ac forsan etiam constitutionibus apostolicis, caueatur expressè, ne Zelosi dicti Ordinis in illius capitulis generalibus, quæ extra almam Vrbem nostram celebrantur, vocem actiuam habeant, sed quòd ad solum Generalem, Vigiles, & Prouinciales eorumque Socios, & Commissos Commissorum spectet electio ipsius Generalis, & quod quidquam facto, vel scripto contra Regulam, & vitam nullus Regularis eiusdem Ordinis impetrare, seu impetrari facere, aut vlla statuta componere, vel innouare, siue etiam componi, aut innouari facere, quouis modo præsumat; cuius Regulæ, & statutorum obseruantiam expressè in professione regulari per te emissa seruare promiseris.*

Nos te, qui, vt asseris, dicti Ordinis Zelosus, ac Prouinciarum Italiæ eiusdem Ordinis Vicarius generalis existis, & multa grauia ipsius Ordinis negotia in eodem capitulo proponenda habes, specialis gratiæ fauore prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, necnon à vinculo obseruantiæ prædictorum dicti Ordinis statutorum, ad effectum infrascriptum dumtaxat, pro hac vice te liberantes, & absoluentes, ita quòd propterea nullam irregularitatem, seu pœnam incurras, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati. Tibi, quòd in capitulo generali proximè futuro huiusmodi, in Hispania, vt præfertur, celebrando, vocem actiuam habere liberè, & licitè possis, & valeas, apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Mandantes propterea omnibus, & singulis dicti Ordinis Fratribus in capitulo huiusmodi congregandis, & præsertim vocalibus, vt te in præfato capitulo voce actiua huiusmodi vti, & gaudere permittant, & faciant.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac præfatis, & quibusuis alijs dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque, indultis, & literis apostolicis, eidem Ordini, illiusque Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum omnium tenores præsentibus pro plenè, et sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, et expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 7. Februarij, 1626. Pontificatus nostri anno 6.

Caput XIII. De quibusdam dubijs in materia electionis, faciendæ in casu mortis Prouincialis.

1 CVm supradicta scripsissem, inopinatè contigit funesta mors Reuerendi admodum P. F. Deodati Lomellini Prouincialis nostræ Genuensis Prouinciæ, quicum strictissima habebam amicitiam, ab ineunte contractam ætate, nec vnquam interru-

ptam. Quæ mors occasionem dedit infrascripta scribendi. Notandum itaque, quòd in Ordine nostro, mortuo Prouinciali, electio successoris spectat ad Correctorem conuentus, in quo decessit, & ad ipsiusmet defuncti Collegas. Ad primum autem Collegam secundùm Religionis antiquitatem pertinet recipere, & retinere sigilla Prouinciæ, ac præsidere in electione facienda. Quæ quidem electio facienda est ad minus intra mensem. De quibus habentur statuta in capitulo Paulitano, n. 38. & in c. Barcin. 3. sess. 4. habetur statutum tenoris sequentis, *in casu mortis Prouincialis seruetur respectiuè forma electionis Generalis in casu mortis supra approbata. Ita quod sigilla Prouinciæ penes Collegam antiquiorem remaneant, tractis ipsa vices Vicary prouincialis, præsideatque in electione Vicary prouincialis facienda ad minus intra mensem; nulla tamen auctoritate polleat, nec possit castigare, nec obedientiam dare subditis.* Quo statuto stante, multa versa sunt in dubium, quæ quia poterunt posteritati prodesse, volui hic apponere, vt decisa, & practicata fuere.

2 Primò igitur quæritur, vtrum ille mensis incipiat electoribus currere à die, vel ab hora mortis?

2 An dicta electio possit vltra illud tempus differri?

3 An electores possint illud tempus abbreuiare?

4 An volentes tres electores propter bonum commune tempus illud abbreuiare, possint id facere, recusante Præsidente in capitulo præsidere?

5 Ad quemnam ex illis quatuor pertineat congregare capitulum?

6 An si Præses in capitulum non compareat die statuta, in qua spirat electoribus terminus ad eligendum, possint alij electores electionem facere?

7 Quis in hoc casu habebit in capitulo præsidere?

8 An quando terminus instat, necessaria sit vocatio?

9 An tres electores præsentes possint vocare Præsidentem, vt die à iure præfixa ad electionem veniat?

10 An qui sciunt mortem Prælati, quia fuerunt præsentes, vocari debeant?

11 An qui non veniunt die præfixa hora mane consueta, debeant expectari circa finem diei?

12 Quomodo procedendum sit in casu, quo Præses, vel alius elector ex quatuor ad electionem non veniret?

13 Pro quanto tempore possint isti electores eligere?

14 An dato, quòd hæc electio ad Generalem deuolueretur, pro quanto tempore posset ipse Generalis eligere?

3 Ad primum ℞. quòd ille mensis cõputandus est secundùm ordinem calendarij, ita vt si mortuus sit Prælatus die 20. Octobris, vt mortuus est dictus P. Lomellinus circa horam secundam noctis, die 20. Nouembris finiatur mensis, intra quem debet fieri electio. Ita Gloss. in cap. Quam sit, verbo Mensem, de elect. in 6. Mandagot. de elect. p. 1. cap. tertio, Baldus, in cap. Ne pro defectu, de elec. num. 6. Boer. ad Mandagotum loc. cit. litt. F. vbi multos citat, P. Greg. de elect. ca. 13. num. 11. Et colligitur ex c. Licèt, de suppl. neglig. Præl. Nam cum duo semestria faciant vnum annum, vt ibi dicitur, & in anno non sint nisi 365. dies, leg. Hæres, §. Stichus, ff. de statu lib. excepto anno bisexti, in quo sunt 366. vt notatur in c. Quæsiuit, de verb. signif. oportet necessariò, quòd ipsi menses, secundùm quòd occurrunt in calendario, computentur: nam si 31. dies pro quolibet mense computarentur, essent in anno 372. dies, si 30. essent 360. tantum, si 28. 336. sed nulla istarum computationum stare potest. Ergo oportet, vt secundùm calendarium computatio fiat.

4 Imo dico, quòd ista computatio est facienda non solùm de die ad diem, sed etiam de momento ad momentum. Ita Mandag. loc. cit. vbi Boerius litter. M. Panor. in cap. Bonæ, el. 2. de elect. numer. 11. vbi Io. Andreas num. 19. & Innoc. numer. 3. Petrus Gregor. de elect. cap. 13. num. 5. & 10. Lauor. de elect. tit. 4. cap. 18. numer. 20. Et ratio est, quia hoc tempus est inductum in fauorem ecclesiarum, & odium eligere negligentium: & quia, mortuo Prælato, statim soluta est ecclesia à lege ipsius, cum vacare non debeat ecclesia vltra mensem, nisi statim, mortuo Prælato, fieret hæc computatio, vltra mensem vacare, diceretur. Et confirmatur auctoritate illorum DD. qui dicunt, quòd ætas requisita ad hoc vt possit quis dignitates ecclesiasticas obtinere, debet esse completa vsque ad vltimum momentum; hos refero tomo 2. nostri Relig. qu. 2. capu. 1. nu. 22. Et vlteriùs auctoritate illorum, qui dicunt, quòd annus nouitiatus debet computari de momento ad momentum; hos refero loc. cit. qu. 3. cap. 1. numer. 96. Et item illorum, qui dicunt, quòd ætas requisita ad profitendum in aliqua Religione, debet esse completa vsque ad vltimum momentum; hos refero loc. cit. §. 5. num. 133.

5 Ad secundùm ℞. quòd dicta electio non potest vltra illud tempus differri, quando electores omnes sunt præsentes in loco electionis, seu habent notitiam de vacatione: quòd si differatur, deuoluitur ad Generalem. Et est textus expressus in cap. Ne pro defectu, de elect. qui loquitur in nostris terminis, vt docet ibi Glossa verb. Regulares, & Panor. num. 2. vbi etiam Innoc. numet. 2. & Hostien. in summ. de elect. numer. 19. Et statutum nostrum cauet expressè, dum dicit, quòd hæc electio facienda est ad minus intra mensem: nam dictio illa, intra, includit tempus, & diem termini, vt Barbosa de dict. dict. 149. & particula illa *ad minus* excludit omne tempus maius expresso, secundum communem modum loquendi, qui in omni dispositione semper præsertur propriæ significationi vocabuli, vt bene Panor. in cap. Ne pro defectu, de elect num. 2. & alij quos refert, & sequitur Castrus Palaus in oper. mor. tom. 1. tract. 3. disp. 5. §. 3. nu. 9. Vnde communiter, si præcipiat mihi Prælatus, vt ad minus intra horam domum meam verram, inobediens censebor, si vltra illum terminum verrere distulero. Atque ita docent Mandagot. de elect. p. 1. cap. primo vbi Boer. lit. C. Glossa cap. Postquam, d. 50. verbo Tres menses, Panor. in cap. Ne pro defectu, de elect. numer. tertio vbi alij Canonistæ. Et ratio est, quia omnia iura clamant: cap. Postquam, d. 50. cap. Obeuntibus, d. 63. capit. Cum inter vniuersas, cap. Ne pro defectu, de elect. c. Quam sit, eodem titul. in 6. electionem Pastoris in ecclesia illo carente, non esse protelandam absque necessitate, propter periculum animarum spirituale, & etiam propter damnum temporale, quod illi imminet: necessitas autem in casu nostro nulla est, quia nullum adest electoribus impedimentum legitimum, quin possint ad electionem procedere, quod suppono ex facto. Et constat nam impedimenta legitima, quæ possent contingere electoribus, vt vltra terminum præfixum electionem prorogarent, sunt ea, quæ affert Mandag. loc. cit. capit. 2. Primum scilicet, si sint prohibiti à suo Superiore legitimè electioni interesse absque eius licentia, & ipsi non fuerunt in mora eam petendi. Secundum, si sint excommunicati, suspensi, aut interdicti, nec fuerunt in mora absolutionem petendi. Tertium, si timent de vi sibi inferenda in electionis negotio, iuxta cap. Bonæ, el primo, iuncta Glossa, verbo Metuebant, de elect. Quartum, in Ordine nostro etiam excusarentur ab incurrendis pœnis, talibus non venientibus ad electiones inflictis, qui non possent venire propter pericula bellorum, grassatorum, piratarum, pestis, &c. Item qui timerent vim sibi inferri in persona; nam secundùm ius naturæ hæc pericula vitant homines quantum possunt, nullum enim est maius bonum, quàm propria vita. Ita colligitur ex cap. Bonon. t. numer. 7. Val. 2. num. 3. Genuen. 3. num. 19. Hæc autem omnia impedimenta intellige solùm excusare, quando vitari non potuerunt; nam, si potuerunt vitari, nõ excusant, vt colligitur ex capit. fin. de elect. Ita Boer. ad capit. 2. Mandag. litt. C. verbo. Adde, quòd idem est. Sed nullum horum impedimentorum adest in casu nostro.

6 Neque his obstat, quòd tempus ad eligendum à iure datum sit trium mensium, quod tempus fuit appro-

approbatum pro omnibus electionibus in Ordine nostro in cap. Romano 6. num. 14. dub. 2. Nam ius commune non arctat electores ad tempus illud trium mensium expectandum, vnde illud abbreuiare possunt, vt constabit ex dicendis ad tertium; sed solum prohibet, ne vltra illud tempus differatur; quare potuit optimè capitulum generale tempus illud trium mensium propter bonum publicum, quod semper damna patitur in longa vacatione ecclesiæ, coarctare, sicut possunt illud coarctare electores ipsi; non poterat tamen capitulum generale tempus illud prorogare, quia canones citati prohibent vltra illud tempus electiones differri. Quæ doctrina desumitur ex Suarez tom. 4. de relig. tract. 3. lib. 2. cap. 2. n. 5. & eam magis explico supra, c. 1. n. 10.

7. Neque etiam his obstat priuilegium Iulij II. quòd Mendicantibus in electionibus tempus à iure statutum non currat, de quo dixi tom. 1. priuileg. in constitut. 2. Iulij II. §. 3. Nam illud debet intelligi, vt ibi declaraui, numer. 13. quando electores non sunt præsentes, vt ex ipso priuilegij tenore constat, ibi, *Cum eos frequenter de remotis partibus oporteat conuenire tempus super hoc &c.* Et præterea ad abusus tollendos potuit capitulum generale priuilegio illi cedere, vt ibi dixi, cum præsertim sit primò, & principaliter concessum in fauorem Religionis. Item hoc priuilegium concedit, ne tempus illud currat, *cum frequenter &c.* non autem positiuè prohibet, ne currat. Quare potuit optimè capitulum generale illi contraire, per doctrinam præfatam Suarez.

8 Ad tertium ℞. posse electores præsentes, duas scilicet tertias partes, tempus illud vnius mensis abbreuiare, si adsit causa, quæ tamen semper subest, dum volunt ecclesiæ viduatæ prouidere, vt Panorm. ait cum alijs in cap. Cum nobis, de elect. numero 9. & posse etiam per illos vocari absentes, vt in termino ab eis assignato, & restricto veniant ad electionem faciendã: cap. Cum inter vniuersas, de elect. vbi Panor. num. 3. & in cap. Cum nobis, eod. tit. num. 9. vbi Butrius num. 32. Anchar. num. 4. vers. Quærit, glossa 2. Zabarella qu. 4. Io. Andr. num. 27. Innoc. num. 5. Petrus de Basio in direct. elect. part. 3. cap. 6. num. 1. Castell. de elect. cap. 6. num. 5. & 14. P. Greg. de elect. cap. 14. num. 14. Et ratio est; nam terminus ille vnius mensis est constitutus fauore capituli. Ergo potest capitulum, quod repræsentatur in duabus partibus, illi renunciare, præsertim si videant dilationem esse damnosam ecclesiæ, vt semper est, vt dicitur in dicto cap. Inter vniuersas, de elect.

9. Ad quartum ℞. quòd possunt duæ tertiæ partes electorum, idest, tres ex quatuor, ad vitanda damna communitati imminentia, tempus illud vnius mensis abbreuiare, etiam recusante Præsidente capitulo interesse, & statuta per ipsos die ad electionem procedere. Moueor: quia iam dixi hic supra, num. 8. quòd possunt duæ partes tempus illud abbreuiare. Ergo hoc etiam poterunt facere, licèt ille solus, qui contradicit, sit capituli Præses. Consequentia constat. Tum quia absurdum est negotia communitatis particularium contumacia impediri, vt habet de Basio de elect. p. 3. cap. 4. num. 4. Abbas in cap. In causis, de elect. num. 9. Tum quia non in fauorem singulorum electorum est tempus à iure statutum, sed in fauorem collegij. vt dicitur in simili in cap. Si diligenti, de foro comp. quod locum habet præsertim in electionibus, vbi mora est suspecta, & damnosa. At collegium in duabus tertijs partibus repræsentatur. Ergo possunt dictæ duæ partes dicto fauori renunciare. Ita Anchar. in cap. Cum nobis, de elect. quæst. 1. Tum quia Præses capituli in negotio electionis nihil plus habet, sublata præsidentia, quàm reliqui. Tum quia aliter posset malitiosè negotium electionis differre, interimq; per sordes, vel laicæ potestatis abusum, indigni electionem procurare. At hominum malitijs indulgendum non est, iuxta leg. In fundo, ff. de rei vendic. Et pro ista resolutione adduco omnes citatos num. præced., quatenus dicunt, quòd duæ partes præsentes repræsentant totum collegium, præsertim quando agitur de prouidendo bono communitatis. Et in specie stat pro nobis expressè Abbas loc. cit. fine, quatenus habet, quòd quando collegium per se congregatur ad hoc vt possit contumaces constituere non venientes, debent adesse in dicto collegio duæ tertiæ partes, ad hoc vt electio ab illis facienda sit valida quod etiam notauit Innoc. in cap. 2. de noui op. nunc. num. 2. Cum hic ergo adsint duæ tertiæ partes electorum, vnius malitia etiamsi Præses sit, non debet communitati obesse.

10. Ad 5. De iure antiquo congregare capitulum isto casu pertinebat ad Correctorem conuentus in quo Prouincialis decesserat, vt constat ex Formulario nostro à Passar. confecto numero 4. & ex inueterata consuetudine. Sed nunc, cum per nouum statutum Barcin. ille modus, sit immutatus, dubitari potest, à quonam debeat capitulum congregari, cum dictum statutum Barcin. solùm dicat, quòd antiquior Collega debeat præsidere in capitulo, & de congregatione nihil statuat. Cum ergo præsidere, & congregare sint diuersa, vt constat, quia Præsides capitulorum de ordinario capitula non congregant, sed id spectat ad Generalem, vel Prouincialem, aut Vicarios ab his institutos, & à diuersis non fiat illatio, vt ait Panor. in cap. Cum nobis, de elect. num. 9. & de Baysio p. 3. de elect. capit. 4. num. 4. ad quod citant cap. Cum contingat, de decim. videtur, quòd congregare capitulum ad dictum Collegam non pertineat Addito præsertim, quod dictus Collega nulla pollet auctoritate, & congregare dicit iurisdictionem, Quare videtur, quòd capitulum generale voluerit relinquere Correctori hanc iurisdictionem congregandi capitulum; & quòd antiquiori Collegæ solùm ad similitudinem Collegæ generalis, apud quem remanent sigilla Generalis defuncti, voluerit concedere præsidentiam in capitulo. Addito etiam, quòd à iure antiquo non est recedendum, nisi quatenus per nouum est immutatum expressè, vt habent communiter Doctores. Sed ex alia parte, cum Collega generalis in morte Generalis non solùm habeat præsidere in capitulo, sed etiam illud congregare, & in hoc statuto Barcin. dicatur, quòd in morte Prouincialis seruetur respectiuè forma, quæ seruatur in morte Generalis, videtur concludendum, quòd collega prouincialis possit etiam capitulum congregare. Sed ad hoc potest responderi, quod Collega generalis non caret omnimoda iurisdictione, sicut Collega prouincialis, ac propterea non est mirum, quòd ille possit congregare capitulum, & quòd hoc isti denegetur. Addito, quòd non dicit statutum, quòd omninò seruetur illa forma, sed respectiuè, idest, quatenus obseruari potest, stante determinatione præfati statuti, per quam antiquiori Collegæ nulla est attributa potestas. Et aduerte, quòd illud statutum Barcin. factum est me præsente tãquam Commisso Genuæ, & eo fine sic limitatè exijt, ne præfatus antiquior Collega, seu gerens vices Vicarij superbiens de retentione sigillorum, & ambiens vocari Vicarius, electionem retardare studeret, in præiudicium communitatis, in quem etiam finem abbreuiatũ est tempus illud trium mensium, quod constitutum erat in cap. Romano 6.

11. Ad sextum ℞. quòd si Præses die à iure statuta non comparuerit, possunt electores præsentes electionem celebrare. Cuius rei habeo textum satis clarum in cap. Volumus, d. 89. vbi Glossa verb. Clerus, & in cap. Cum simus, iuncta Glossa verb. Episcopis, 9. qu. 3. & in capit. 2. de concess. præb. ibi, *si autem Episcopus, vbi ad eum spectat conferre, distulerit, per capitulum ordinetur.* Ita Boer. ad Mandag. de elect. cap. 1. lit. D. vers. Ipso iure Archid. in capit. Volumus, d. 89. vbi Turrecr. numero 3. Innoc. in cap. Cum nobis, de elect. num. 5. Et ratio est. Tum quia malitia, vel negligentia vnius non potest nocere alijs, vt habet quædam lex cit. a Zabar. in cap. Cum nobis de elect. q. 4. ver. Secundò, quæ dicit, quòd Vitium alienæ cessationis ad dispendium tuum pertinere, iuris ratio non patitur. Tum quia absurdum est,

est, in numero computare, qui vocati, vel à iure interpellati venire contempserunt, vt dicit Zab. ibidem. Tum quia nolentes venire faciunt se alienos, vt ait Panor. in capitIn causis, de elect. num.9. Et habetur in cap.Cum sicut, cap.Cum nobis olim, cap.Ecclesia vestra, de elect. Tum quia quando capitula generalia dederunt auctoritatem istis quatuor eligendi, intenderunt illis hanc facultatem tribuere, vt Prouinciæ de Pastore intra terminum saltem præfixum prouiderent. Ergo eo ipso, quòd aliquis illorum ad eligendum non comparet in termino præfixo, censetur illi auctoritati eligendi renunciare. Imò censetur capitulum eo casu talem potestatem ei denegare, & solis præsentibus, ac eligere paratis cōcedere. Tum quia certissimi iuris est, quòd electionem non impedit, qui in termino à iure præfixo ad eligendum non comparet; cap.Quod sicut, de electiõ. §.Si autem. Quod in tantùm est verum, vt si omnes sint absentes præter vnum, ille solus in die vltimi termini potest electionem facere. Et probat Innoc.quē alij sequuntur, in cap.Cum nobis, de elect.num.6.vbi Abbas num.9. Zabar.num.5. & in cap.Gratum, eod. titul.num.3. Petrus Gregor.de elect.cap.14. nu.15. Cæpolla de caut.cap.226.cautela 79.vbi refert Zancredum dicentem se ita iudicari vidisse; De Baysio de election. part.3.cap.6. nu.7. Et ratio est; nam non tenetur etiam vnus dimittere ius suum propter absentiam aliorum. Idem dic, si omnes essent excommunicati præter vnum; nam tunc electio ad illum solum spectabit, vt multis probat Boer.ad Mandag.de election. cap. 2. litter. D. verb.Excommunicati. Adde, quòd in Ordine nostro tales non comparentes priuantur officijs, quæ habent. Ita statuitur in cap.Valler.3.num.3. cap.Paris. num.15. vbi, vltra priuationem Officij, priuatur etiam Prouincialis, qui ad capitulum non accesserat, voce, actiua, & passiua per annum; cap.Malancon.num.10.cap.Bonon.num.7.quæ congruunt, cap.Non oportet, cap.Peruenit, cap.Episcopus, cap.Placuit, cap.Si quis autem, cum tribus sequ.dist.18.

12 Ad septimum ℞. quòd tunc congregare capitulum, & in eo præsidere spectat ad Correctorem, qui est cæteris honorabilior, & maior dignitate. Colligitur ex cap.1.de maior.& obedien.vbi id expressè habet Innocen.num.1. & Butrius in cap. Cum nobis, de electiõn.num.33. De Baysio part.3.de election.cap.6. nu. 8. vbi ad hoc citat Io.Andr. Panot.mit. & Felin. in dict. cap.1. de maior.& obed.Colligitur etiam ex cap. Volumus, dist.89.& ex cap.Cum simus, 9.quæst.3.& ex cap. 2.de conceß.præb. In quibus cap.statuitur, quòd Prælati negligentia suppleatur per capitulum. Ergo primus capitulantium in hoc casu habebit capitulo præsidere; quia enim auctoritate, de gradu suo deijciatur, nō apparet; pro quo etiam facit Glossa in cap.fin. de consuet.lib.6. verbo Antiquiores.

13 Ad octauum ℞. quòd quando terminus interpellat, vocatio non est necessaria. Butrius in cap.Cum nobis, de electione num.33. vbi Anchar.num.4.vers.Secundò quærto. Abbas num.10. Archidiac.in cap. Volumus, distinct.89.vbi Turrec. nu.3. & Glossa verb.Clerus; Petrus Gregor.de election. cap.14.num.15. Nam eo casu dies statuta interpellat, & ex lapsu temporis transfertur potestas ad præsentes. Et est expressè decisum in cap.Potuit, de locat. & cond.

14 Ad nonum, patet ex num. præced. quòd non tenentur electores Præsidem vocare, vt in die statuta ad eligendum veniat; possunt tamen, si volunt, ad abundantiorem cautelam eum monere. Atque ita videtur docere Zabar.in cap.Cum nobis; de elect.q.4.vbi Butrius num.34. Archid. loc.cit.

15 Neque obstat, quòd inferior non potest Superiorem citare, seu etiam, quòd par in parem non habet imperium. Nam dico, quòd istæ non sunt citationes, sed simplices monitiones, seu requisitiones, aut intimationes, quas possunt facere non solum pares, sed etiam minores. Et habetur expressè in cap.fin.distinctione 65. Atque ita Innocen.in cap.Cum nobis, de elect. num.5.vbi Zabar. quæst.4. in princip. Anchar. num.4. vers.Quintò oppono, Butrius num.34. Abbas num.10. Et aduerte, quòd non sunt necessariæ solemnitates peremptorijs, & trium citationum, sicut in iudicijs, sed postquam semel fuerit vocatus ex gratia, vt in termino à iure statuto veniat ad eligendum, si non venerit, possunt electores electionem facere, vt dixi nu.11. Ita Innoc. Butrius, Abbas loc.cit. Zabar.q 5. Anchar.q.3. De Baysio de elect.p.3.cap.15. nu.4.& 5. & dixi sup.cap.9. num.14. Et ratio est; nam trina monitio, seu vna pro tribus cum termino peremptorio, est solùm necessaria in citationibus iudicialibus, vt in cap.De illicita, 24. q. 3. at verò in monitionibus, seu intimationibus vna solùm monitio requiritur, vt in cap. Si Episcopus, d.18.

16 Ad 10. Aliqui putant, quòd qui fuerunt præsentes morti Prælati, non debeant vocari. Ita Glossa in summa, cap.Cum inter vniuersas, de election. de Baysio part.3. de election.cap.4.num.6. & cap. 10.nu.2. Nam qui certus est, certiorari non debet, leg.1. ff. de act. empt.& vendic. Sed alij tutius putant, esse vocandos, ne videantur contemni, & vt sciant diem, & horam electionis. Immò etiamsi diem, & horam sciant. Nam decretalis Quia propter de election. vocari absentes indistinctè mandat. Hoc tamen intellige, quando terminus non instat. Ita Glossa in dict.cap. Cum inter vniuersas, ver. Cognouerunt, vbi Butrius num.17. Anchar. num.5. Zabar.quæst.3. Io.Andreas num.15. Abbas nu. 10. Barbosa num.8.

17 Ad vndecimum ℞. quòd non est necesse, eos expectare vsque ad finem diei, vt probaui supra, cap. 9. nu.13. & DD. ibi ad id adductis, adde Anchar.in cap. Cum nobis, de elect.in fine, vbi Butrius num. 35. Io. Andreas num.32. Castell.de election.cap.6.num.12. & 15. Consulo tamen, vt expectentur circa finem diei, ita vt semper supersit tempus, in quo possit electio celebrari de die, argum. cap.Consulti, de offic.deleg.

18 Ad duodecimum ℞. quòd dubitant DD. an vbi sunt tantùm tres in capitulo, vel duo seruanda sit forma cap.Quia propter, de elect.; De qua re videndus Sigismon.de election. dub.24. Et absolutè dicendum est, quòd dicta forma potest, & debet seruari, vbi adsunt tres de capitulo, etiamsi electio debeat fieri de corpore ipsius capituli. Nam tunc semper remanet libertas electoribus, cum singulis liberum sit alterum è duobus eligere. Secretudo autem à Triden. requisita sess.25.cap.6. de reg.ac etiam illud, quòd eligentiū nomina nunquam publicentur, seruari non possunt. Cum enim nemo se ipsum eligere possit lege. Valet planè, ff.Quod cuiusc. vniu. no.leg. Si mandaueto, §. Tibi ff.Mandati, electione secuta, constabit euidenter, cuinam electus suffragatus fuerit, & cuinam alij; sed tunc dispositio Trid.non obligabit; lex enim non stringit, vbi de facto seruari non potest; cap.Erit autem lex, distinct.4. leg.fin.ff. Quæ sentent. sine app.resci.& leg. Ita autem ff.de adminis.tutell. Addito præsertim quòd illa secretudo, & nominum reticentia non sunt de electionis essentia, sed potiùs videntur adiecta ad vitandas dissensiones, quæ sunt Religionum pestes. Adde etiam nihil referre illam reticentiam, neque quidquā electioni obstare, cum quotidie id fieri conspiciamus in electionibus, quæ fiunt nemine discrepante; nam si electus sit de corpore capituli, secuta electione, constat, cuinam ipse fuerit suffragatus. Quando autem ait Trid. eligentium nomina nunquam publicentur, intelligi debet de electionibus factis in discordia. Neque item eo casu in Ordine nostro obligat statutum Val.4.num.26. quòd scilicet Scriba eligatur de corpore capituli; quia seruari non potest.

19 Si verò adsint tantùm duo in capitulo, tunc non puto, posse illos de corpore capituli eligere, licet contrarium sentiant aliqui apud Sigismund. loc.citato n.5. possunt tamen via scrutinij extra capitulum eligere, & seruare etiam requisita a Trid.loco cit. Si autem in capitula non adsit nisi vnus V. G. quia alij venire contempserunt, tunc ille solus electionem celebrare poterit,

rit, nominando coram testibus, & Notario, quem voluerit, vt dixi hic supra, num.11, non poterit tamen se ipsum eligere, vt dictum est num.18.

20 In ordine autem nostro in casu, quo electores non essent, nisi tres, poterit Præsidens capituli nominare in Scribam, quem voluerit ex illis duobus, per statutum capituli Rom. 7. sess.11. non enim electio Scribæ apud nos æstimatur canonica, cum fieri talis non potest. Vnde in cap. Genuen.6. num.26. statuitur, quòd quando in electione Scribæ vota sunt paria, possit Superior, quem ex illis voluerit nominare; & quando vota non sunt paria, ille remanet electus, qui habet plura, secundùm statutum cap.Barcin.3. sess.5. Quare tunc in casu nostro, in quo electores eligi non possunt, iuxta statutum cap. Rom. 7. sess. 10. poterit sequi electio maximè canonica, cum vota sint libera, secreta, nec eligentium nomina sint publicanda. Atque ita determinatum est in dicto cap.Rom.7. sess.11. Si autem in capitulo dessent dumtaxat duo, tunc per decretum sacræ Congreg. de anno 1628. die 26. Augusti, quod refero tom.2. Prælati, quæst.1. cap.4. num.159. debent illi duo, si voluerint electionem celebrare, vocare Notarium qui habeat facultatem faciendi acta in causis ecclesiasticis, & coram illo sua vota exprimere, & eligere, quem voluerint; & electio sic secuta erit maximè canonica. Quod si vnus solus adesset, puto, quòd posset coram eodem Notario electionem facere.

21 Ad 13. ℞. electionem præfatam non posse fieri, nisi vsque ad capitulum definitorium, nisi capitulum generale citiùs esset celebrandum. Ita statuitur de omnibus electionibus, siue causa mortis, siue depositionis, &c. in cap. Fori iul. num.19. in cap. Val.4. nu.19. & in cap.Rom.6. cap 4. dub.10. habetur statutum tenoris sequentis. *Dubitatum est decimò, quid faciendum esset circa electiones ratione mortis? Ad quod dictum est, quod prouisiones Prouincialium, & eorum Collegarum ratione mortis, aut priuationis, vel cuiuscunque defectus, absente Reuerendiss. fiant à quibus deputatum est in actis nostris generalibus; tamen si Reuerendissimus sit præsens in Prouincia, fiant huiusmodi electiones à Reuerendiss. cum suis Collegis simul cum alijs supradictis electoribus, vsque ad proximum capitulum, siue prouinciale, siue intermedium. Et quando contingat vota esse æqualia, tunc Reuerendiss. poterit nominare, quem voluerit, tam ex illis nominatis, quam ex alijs.*

22 Ad 14. ℞. quòd Generalis non potest eligere, nisi vsque ad capitulum proximè venturum, siue id sit generale, siue definitorium. Ita statuitur in cap. Rom. 5. num. præced. allato. Et in cap. Auenio. 2. num.14. habetur statutum tenoris sequentis. *Denique Commissus Franciæ huiusmodi dubium exhibuit: Quando scilicet contingit, in electione Prouincialis voces esse æquales, vel propter aliquem defectum electionem esse nullam, & idcirco ad Generalem deuolui, vtrum possit Reuerendiss. P. Generalis prouidere pro toto triennio, cum textus capituli Forryul. contrarium videatur asserere? Responsio hæc fuit, nimirum, quòd causa mortis, aut priuationis Pater Generalis duntaxat prouidere possit vsque ad capitulum proximum generale, vel prouinciale. Veruntamen propter electionis defectum, seu propter vocum paritatem, poterit prouidere pro toto triennio, cum electio semper deuoluatur cum suis qualitatibus.* Quæ responsio est omnino iuridica, iuxta ea, quæ dixi supra, cap.3. num.6.

23 Nota autem, quòd Superior, ad quem deuoluitur electio, tenetur illam facere intra mensem; quòd si illam non faciat, iusto impedimento cessante, electio deuoluitur ad suum Superiorem, nimirum ad E. Protectorem, seu potiùs ad Papam. Verùm si ipse eligat, & eius electio cassetur propter aliquem defectum, deuoluitur ad primos electores. Colligitur ex cap. Ne pro defectu, §. Is verò, de elect. vbi Bald. num.12. Abbas num.6. Mandag. de elect. p.1. cap.1. vbi Boerius lit. D. verb. Ipso iure, Castell. de elect. cap 6. num.7.

24 An autem Generalis possit eo casu per se ipsum eligere, absque consilio, & assensu suorum Collegarum, dubitari potest? ℞. quòd secundum ius commune potest prouidere, vel per viam electionis, vel per viam prouisionis, prout maluerit, absque consensu, non tamen absque consilio, Collegarum. Ita Glossa in cap. Ne pro defectu, de election. verb. Consilio, vbi Abbas num.6. Buttius num.23. Anchar. num.5. Et in specie, quòd detur optio Superiori prouidendi, prout maluerit, dicunt Anchar. quæst.4. Butr. nu. 16. Zabar. dicto cap. Ne pro defectu, §. Is verò q 3. vbi etiam Io. Andr. num.16. Baldus num.11. In Ordine nostro prouidere per deuolutionem pertinet ad Generalem cum suis Collegis, & hoc per electionem via scrutinij.

25 Quæres etiam, an electores Vicarij prouincialis loco defuncti, possint eligi? ℞. quòd in capitulo Rom. 7. sess.10. decretum est, quòd non posset eligi, sed quòd obseruaretur id, quòd obseruatur in electione Vicarij Generalis loco defuncti, quia est eadem vbique ratio. Electores autem dicti Vicarij generalis tum per capitulum Paulæ nu.37. eligi non poterant. Sed cùm postmodùm electio Vicarij Generalis loco defuncti variata sit, & determinatum, quòd electores eligi possint, vt constat ex constit.1. Vrbani VIII. tom.2. priuil. §.20. dicendum videtur quòd etiam in electione Vicarij prouincialis possint electores eligi; Tum per rationem dicti statuti Romani, quæ in his electionibus paruatem agnoscit. Tum ex statuto capituli Barcin. quod refero hoc cap. num.1. in quo dicitur, quòd *In casu mortis Prouincialis seruetur respectiuè forma electionis Generalis in casu mortis.* Tum quòd illud statutum Romanum non videtur acceptatum à Religione, cum post illud aliqui ex dictis electoribus fuerint in Vicarios Generales electi, vt per mortem P. Bernardini Taraboti Prouincialis Venetiarum fuit electus P. F. Io. Antonius Geruasius Collega prouincialis, qui votauit in capitulo generali Barcinon.3. Hac occasione.

26 Quæres 1. Vtrum electores alicuius conuentus possint conuenire, ne fiat electio in illo conuentu, ad hoc vt ea ad capitulum definitorium deuoluatur.

27 Quæres 2. An quando capitulum definitorium declarat, aliquem esse inhabilem ad aliquod officium, ea declaratio censenda sit perpetua?

28 Quæres 3. An annullanda sit electio facta in personam studentis, seu Lectoris?

29 Ad primum non dubito, posse omnes electores alicuius conuentus conuenire secreto, ne fiat electio illius conuentus, sic deuoluatur ad capitulum definitorium. Cum enim hoc possint facere in publico per compromissum, possunt etiam id facere in secreto, idest, absq; scripturis publicis; taciti enim, & expressi eadem vis est, leg. Cum quid ff. de rebus cred. cap. 2. de rescrip. Sed dubium est, an quando in vno conuentu non sunt, nisi quatuor electores, possint duo ex ipsi conuenire, & impedire electionem, solùm ad hoc vt ea ad capitulum definitorium deuoluatur, vt in hoc morem gerant Prouinciali, qui eos hoc rogauit? Videtur enim, quòd non. Nam sic iniuriam faciunt communitatis illius conuentus, impediendo electionem, quæ ad illum, & alios duos electores de iure spectat. ℞. tamen, posse illos duos Fratres conuenire propter dictum finem. Moueor 1. Quia ius eligendi non est apud communitatem vt sic, seu apud singulos de communitate, vt constat. Tum quòd non omnes de communitate electionem ingrediuntur, sed solùm Sacerdotes habiles; quòd si esset apud communitatem vt sic, omnes tam Clerici, quàm Laici constituentes illam communitatem, deberent ad electionem ingredi. Tū quòd, si esset apud communitatem, non posset quiuis elector iuri eligendi renunciare, quod est falsum, vt probo supra, cap.9. num.28. Secundò, quia ius eligendi positum est in libera potestate eligentium, præsertim ius eligendi Correctores in Ordine nostro, vt constat ex Regula, num.39. ibi, *Idem facere quisquam valeat*; non esset autem in libera potestate, si cogerentur eligere. Tertio, quia ex hoc nullum damnum causatur communitati, cum illi æquebene, & quandoque melius,

lius, prouideatur per capitulum definitorium; quod seruant quamplurimæ Religiones. Ad rationem dubitandi ℞. communitati nullam in hoc irrogari iniuriam, cum hoc ius illi non competat vt sic, sed solùm competat aliquibus de corpore illius: neque damnum, cum illi optimè semper prouideatur de Prælato, & Pastore per definitorium: neque alijs duobus Fratribus irrogatur directè, & per se iniuria, sed solùm per accidens, cum id non intendant illi duo electores, vt suppono; imò neque etiam per accidens, nam qui vtitur iure suo, nemini facit iniuriam. Neque quidquam facit, quòd id fiat ad complacendum Prouinciali roganti, nam simpliciter complacere suo Prælato, non est malum in rebus licitis. Quando autem constaret his electoribus, quòd Prælatus ideò rogat, ne fiat electio illius conuentus, ad impediendam electionem digni, vt deinde faciat electionem indigni in capitulo definitorio, tunc puto, dictos duos Fratres peccare mortaliter, impediendo electionem conuentualem, non ratione conuentionis, sed ratione cooperationis ad electionem indigni.

30 Ad secundum ℞. Si causa declarationis inhabilitatis est perpetua, V.G. si aliquis habens infirmitatem incurabilem impedientem exercitium alicuius dignitatis, declaretur inhabilis ad illam, tunc ea declaratio est perpetua; si autem causa est temporalis, tunc declaratio, ea cessante, cessat, eo modo, quo priuatus per duos annos V.G. voce actiua, & passiua, ijs finitis, est illico rehabilitatus absque alia declaratione. Sic qui est declaratus inhabilis propter aliquam infirmitatem, euidenter recuperata sanitate, statim est habilis. Quòd si dubitetur de recuperatione dictę sanitatis, debet probare se sanum, vt probaui tom. 2. Religiosi, quæst. 2. cap. 4. num. 3. fine.

31 Aduerte tamen, quòd talis declaratus inhabilis à capitulo prouinciali, potest appellare ad capitulum generale, seu etiam ad Generalem ipsum, vt docet Nau. lib. 2. consil. de appell. cons. 2. n. 2. & habetur in cap. Licèt. el. 1. de foro compet. Imo, si dubitat de iniustitia dicti capituli prouincialis, potest ipsum recusare, vt docet Sanchez lib. 6. consil. cap. 8. nu. 10. & habetur in dicto cap. Licèt.

32 Ad tertium, Studentes in Ordine nostro eligi non possunt in Correctores aut Vicarios ordinarios conuẽtus, neq; etiam in Prouinciales; carent enim voce passiua, per statutum capituli Auenion. 2. n. 24. quod etiam præcepit tempore visitationis Reuerendissimus P. F. Franciscus à Longobardis Ordinis nostri Generalis anno 1633. Quod si ad prædicta officia eligantur, electio est ipso iure nulla, propter inhabilitatem personæ, cum careant pro illo tempore voce passiua.

33 Circa quòd statutum aduerte tria. Primum, quòd studentes carere voce passiua quò ad prædictas dignitates, nullum est illis dedecus, imò maximus honor, cum id factum sit propter nobilissimum finem, nimirum, vt studijs commodiùs incumbere possint, & cum ex fine mensurentur actiones humanæ, iuxta illud, Quicquid agant homines, intentio iudicat omnes, dicendum est, id resultare in studentium honorem. Quid enim scientia, & sapientia nobilius?

34 II. Quòd studentes possunt eligi in Definitores, Collegas Prouincialis, Discretos ad capitulum prouinciale, & Seniores; ista enim officia studium non impediunt; finis autem dicti statuti in excludendo studentes ab habendis illis dignitatibus, fuit, ne studium impediretur. Ergo has dignitates habere, non est contra illud statutum. Ergo, si alias sunt idonei, eas habere possunt, cum nullum aliud statutum reperiatur, quo ab his arceantur.

35 III. Quòd dictum statutum debet intelligi de studentibus, qui in studijs faciunt profectum, non de illis, qui vel per inhabilitatem naturalem, vel negligentiam non possunt, vel nolunt facere profectum; nam isti, cum perdant tempus in studijs, & occupent locum aliorum magis habilium, possunt, & debent à studijs arceri iuxta decreta cap. Valent. 1. n. 22. & Paulæ nu. 18. Et cum non debeant ex sua inhabilitate, seu negligentia reportare commodum, poterunt à Superioribus, & Fratribus occupari in alijs negotijs minùs honoratis, & plus onerosis, vt sunt prædicta officia Correctoriatus, Vicariatus, &c.

36 Ad illud de Lectoribus dico, quòd in Ordine nostro Lectores non possunt eligi in Correctores, iuxta capitulum Tolosanum, num. 42. cuius finis fuit, ne propter Correctoris officium, cogerentur Lectores lecturas omittere. Quod æquissimum est; nam bonum priuatum cedere debet bono publico: at esse Correctorem est bonum priuatum illius solius conuentus, cuius est Corrector; legere verò, & iuuenes literis informare, est bonum publicum totius Religionis. Quòd si velimus dicere, quòd Correctoriatus, cum sint dignitates, sunt bonum habentis illas, adhuc tamen statutum nostrum æquissimum est, cum bonum illud, si bonum est, sit valde tenue, & priuatum; bonum autem, quòd resultat studentibus ex Lectore, est maximum, & publicum, vt dixi. Quare non bene reprehendit illud statutum Isnardus in Codice Minimo, verbo Studentes, quòd sit iuri valde dissonum: cum omne ius tam diuinum, quàm naturale, & canonicum præcipiat bonum commune bono particulari esse anteponendum. Neq; hoc est esse Lectores deterioris conditionis; nam alioqui deterioris conditionis esse potest Zelosus, quam alij quicunque Fratres inferiores, cum ille non possit esse Corrector, isti sic. Non posse itaque habere aliquod officium inferius propter occupationẽ in maiori negotio, non est esse deterioris conditionis, quàm illi, qui illud possunt, habere, etiamsi sint inferiores, sed melioris. Quòd verò Lectoris officium sit maius, & nobilius, quàm officium Correctoris, constat. Tum ex maiori vtilitate, quam affert Religioni. Tum ex eo quòd Lectoris officium versatur circa actiones intellectus, correctoris circa actiones voluntatis; sed actiones intellectus sunt nobiliores, vt suppono ex Theologia, actionibus voluntatis.

37 Limitandum tamen putò dictum statutum, propter eos, qui non bene capiunt istam doctrinam, vt solùm intelligatur habere locum in Correctoriatibus, in quibus non est studium, non autem in conuentibus, in quibus est studium; nam in istis Lectores possunt bene & legere, & Correctoris officio fungi: Nec hoc puto esse contra mentem dicti statuti, quod solùm fuit factum ne studium impediretur; at hoc casu non impeditur; & sic practicari video in Religione.

38 Ex his collige, quòd Lectorum, qui actu non legunt, si in Correctores aliquorum conuentuum, in quibus non sit studium, eligantur, possunt electiones licitè à definitorio cassari, vt dicti Lectores electi lecturas actu prosequantur: quod non est in Lectorum præiudicium, sed potiùs honorem, & ad præferendum commune bonum bono particulari.

39 Sed pone casum, quòd quis sit electus in Correctorem alicuius conuentus à Fratribus conuentualibus die 15. Septembris, & postmodùm confirmatus à definitorio, si post clausum capitulum definitorium, subscriptum, & sigillatum, iste talis ante solemnem publicationem definitionis, quæ solet fieri coram omnibus Fratribus conuentualibus in illo conuentu, in quo celebratur capitulum definitorium, renunciet dicto Correctoriatui coram Definitoribus quæruntur duo.

40 I. Ad quemnam pertinebit electio noui Correctoris?

41 II. An dato, quòd pertineat ad definitorium ipsum, an hoc possit iam electum, & confirmatum in vno conuentu, eligere, & transferre in conuentum vacantem per renunciationem, & loco istius translati alium eligere?

42 Ad primum ℞. quòd pertinet ad capitulum definitorium. Ita statutum est in c. Barcin. 3. sess. 5. n. 12. facta est enim hæc renunciatio adhuc in capitulo intermedio, & non extra illud, cum facta sit coram Prouin-

uinciali, & Definitoribus ante solemnem publicationem dicti capituli intermedij.

43 Ad secundum dico, capitulum posse illam translationem facere, aliqua rationabili causa id suadente, præsertim si electus, & confirmatus in alio conuentu consentiat tali translationi. Atq; ita ad id extendo statutum c.Rom.7. sess.8. Sicut enim capitulum potest electum in vno conuentu ad alium transferre, legitima causa interueniente, ante confirmationem, ita etiam eadem de causa potest iam confirmatum in vno conuentu ad alium transferre. Nam puto, quòd per electionem ius acquiratur electo ante confirmationem; & licèt maius, & perfectius ius acquiratur per confirmationem, id tamen non refert; nam magis, & minus non differunt specie, præsertim electo consentiente; nam tunc ei non fit iniuria. Atque ita hunc casum audiui contigisse Matriti in Ordine nostro anno 1633. Cum enim fuisset electus in Correctorem Matriti P. F.Franciscus Mansilla, & fuisset in dicto officio confirmatus, ipse dictæ electioni, ac officio post clausum definitorium sed non publicatum solemniter coram Prouinciali, & Definitoribus renunciauit. Et cum controuerteretur, ad quemnam spectaret electio, an scilicet ad capitulum locale, an verò ad capitulum definitorium? Res fuit delata ad Illustrissimum Nuncium pro S.D.Vrbano VIII. apud Regem catholicum, qui eo tempore erat Illustriss.D.Cesar Montius Patriarcha Antiochenus, & Episcopus Mediolanensis, qui, casu discusso, cum suo Fisco declarauit, dictam electionem, & translationem à capitulo posse fieri, & ad abundantiorem cautelam, vt ita fieret concessit. Ita mihi retulit R.P.F.Hieronymus Trimarchi, qui eo tempore Matriti degebat.

44 Demum pone, quòd in aliquo conuentu tempore, quo celebrandum est capitulum prouinciale, non adsint nisi quatuor Fratres vocales, & quòd vnus ex his malitiosè se absentet, ne possint fieri electiones necessariæ, & præsertim Discreti ad capitulum prouinciale destinandi, quid erit faciendum? Vt respondeam.

45 Not. 1. quòd in ordine nostro illo tempore in quolibet conuentu fiunt tres electiones. Vna Correctoris, quæ non est necesse, quòd sit de corpore capituli, sed potest fieri extra illud. 2. Vicarij remansuri in dicto conuentu per discessum Correctoris ad capitulum prouinciale, quæ necessariò debet fieri de corpore capituli, & ante electionem Discreti. 3. Discreti destinandi ad capitulum prouinciale, quæ etiam debet esse de corpore capituli; Ita ex cap.Paulæ, num.25.

46 Noto 2. quòd absentia illius, qui se absentauit, etiamsi non dolo se absentasset, sed legitimo impedimento detentus esset, non potest neque debet nocere reliquis electoribus, vt probo supra hoc cap. num.11. & multò magis, quando malitiosè se absentauit; nam fraus, & dolus nemini suffragari debet, & malitijs hominum indulgendum non est. Vnde in hoc casu puto, quòd illi tres electores possent, eodem modo se gerere, ac si ille, qui se absentauit, esset præsens, cum nondum sit priuatus voce, nec fugitiuus declaratus. Poterit itaque tunc Corrector deputare in Scribam, quem voluerit ex illis duobus, iuxta statutum cap. Rom.7. sess. 11. & deinde facere electionem futuri Correctoris; quæ cum possit fieri extra capitulum, non habet difficultatem. Tertiò poterit facere electionem Vicarij remansuri per suum discessum, quæ etiam poterit esse legitima, & canonica. cum cuilibet electori remaneant semper duo, quibus suffragari possit, & consequenter liberè, computando absentem, in quem possunt vota sua electores dirigere, per dicta; non poterit tamen facere electionem Discreti; nam cum neq; Corrector, neq; Vicarius possint eligi ad tale munus, licèt isti possint eligere cum libertate, reliqui tamen duo etiamsi essent præsentes, cogerentur sibi inuicem suffragari, & sic electio non esset canonica, quia coacta; & sic ille solus, qui remanet in capitulo ex illis tribus, cogitur suffragari absenti; quod non potest fieri, quia libertas est de electionis essentia. Quid igitur faciendum? Puto, quòd hoc casu debeat omitti electio Vicarij, prouidendi deinde absolutè per Correctorem, & quòd debeat fieri electio Discreti, iuxta id, quod dicit Passar. in schol. ex Auenion. in dubi s pro canonica elect. ad 12. quia electio Discreti est maioris importantiæ quàm electio Vicarij.

Caput XIV. Paralipomena ad ea, quæ de vita quadragesimali alibi dixi.

1 NOta, quòd de vita quadragesimali longam texui quæstionem tom.1. Relig osi; quæ est quarta illius libris; Dixi etiam aliqua tom.2. priuil. in constitut.2. Clem.VIII. nu.18.& 19. & hoc eod.tom.3. supra, cap.9. à num.33. vsque ad num.62.

2 Dico primò, Votum vitæ quadragesimalis est essentiale in Regula Minimorum, vt latè probaui tom.1. Relig.quæst.1.cap.1. & præter DD.ad id ibi adductos, id docent Vigliega in vita S. Francisci de Paula, Bonac. de clausura, quæst.2.p.12.§.3. num.4. Suarez tom. 4.de relig.tract.1.lib.3. cap.17.num.8. Probatur primò. Quia sequeretur, quòd posset quis in Ordine nostro profiteri, qui vitam quadragesimalem obseruare non posset; censent enim aliqui Doctores, quos refero, tom. 2.Relig.quæst.3. cap.1.n.64.& 65 quòd potest ad Religionem admitti, qui sola essentialia seruare potest; Sequeretur etiam, quòd posset in Religione introduci per consuetudinem, quòd votum vitæ quadragesimalis non obligaret, neque ad peccatum, neque ad pœnam; nam consuetudo excusat ab obligatione præceptorum Regulæ, etiam obligantium ad mortale, vt cũ alijs probo tom.1.priuil.constitut.4. Iulij II. nu. 21. Et patet; quia consuetudo excusat Minimos ab obseruantia illius præcepti Regulæ, num.15. quo prohibebantur se obligare ad suffragia perpetua. Tertiò sequeretur, quòd possent Prælati Ordinis dispensare cum aliquibus alia ex causa, quàm infirmitatis, super voto vitæ quadragesimalis; nam Prælatus potest dispensare super omnibus præcepti Regulæ, etiam ad mortale obligantibus, modò ea præcepta non sint essentialia, vt probaui tom.1. Relig. quæst.1. cap.8. §.5. concl. 10. Sequeretur quartò, quod Episcopi, & electi à Religione non tenerentur ad vitam quadragesimalem, quod est absurdissimum, vt probaui tom.1. Relig. quæst.4.cap. 2. & confirmabo hic conclusione sequenti. Secundò probatur eadem conclusio. Quia refert Montoya in suis metaphoris super Leuiticum, metaphora 4. §. 2. fine, quòd à suprema Inquisitione Hispaniæ fuerunt prohibita quòdlibet à Lacerda, quousque corrigantur, in eo, quod dixit, votum vitæ quadragesimalis non esse essentiale in ordine Minimorum. Ex quo colligitur, quòd contrarium est falsum, & temerarium. Tertiò probatur. Quia ideo summi Pontifices Iulius II. & Leo X. vt dixi tom.1. Religiosi, quæst.1.cap.24 §.1.in principio declararunt, Religionem Minimorum esse strictissimam omnium aliarum Religionum; quia putarunt, arduissimum votum vitæ quadragesimalis esse illi essentiale; si enim illi essentiale non esset illa, declaratio iure non subsisteret, cum in essentialibus Religio nostra non differet ab alijs. Quare sententia, quæ diceret, votum vitæ quadragesimalis non esset essentiale in Ordine nostro, sed tantùm substantiale, esset temeraria, & errori proxima, ac Religionis nostræ destructiua. Et ideo si aliquis Frater Minimus illam excitare tentaret, esset puniendus, tanquam tentans Religionem destruere, si per substantiale intelligeret integrale, vt brachium, quod est substantiale integrale hominis; si autem per substantiale intelligeret essentiale, vt intelligit Suarez loc.cit. & dicunt communiter Philosophi cum Aristotele in cap. de substantia, vbi inter alia habet, quòd *nisi primæ substantiæ sint, cæterarum rerum nulla esse potest.* & habet expressè Trid.sess.25.de regul.c.1. tunc nihil dissent ret à nobis, qui censemus, quòd

quòd ſi deſtrueretur votum vitæ quadrageſimalis, non remaneret ampliùs Religio Minimorum, inſtituta à S.Franciſco de Paula.

3 Dico 2. Epiſcopus ex Religone Minimorum ad Epiſcopatum aſſumptus tenetur ad votum vitæ quadrageſimalis, vt probaui quæſt.4. Relig.ſubd. cap.2.& DD.ibi adductis adde Suarez tom.4. de relig. tract.1. lib.3. cap.17. num.8.& Caiet.2.2. quæſt.185. art.8.dub. 1. fine, quatenus habet, quòd Religioſus factus Epiſcopus, peccat mortaliter, comedens carnes feria 6. in die natalis Domini, ſi id illi erat per ſuam Regulam prohibitum. Ergo multo magis id dixiſſet de Religioſo Minimo qui id ſolemniter vouit. Adde etiam Gloſſam quatenus in cap.Carnem, de conſec.d.5.ver.Violauerit, cum H. ait Monachum factum Epiſcopum non debere carnes comedere. Imo huius ſententiæ eſt etiam D.Thom. loc.cit. corpore, quatenus habet, quòd Religioſus factus Epiſcopus tenetur obſeruare omnia ea, quæ valent ad perfectionis cuſtodiam, vt continentiam,paupertatem, &c. Nemo autem eſt, qui dubitet quadrageſimalem abſtinentiam eſſe vnicum remedium continentiæ ſeruandæ, vt probaui loc. cit. Relig.cap 7. Ita etiam ſentit Conarr.cap.t. de teſtam. nu.18. Contrarium tamen tenet cum aliis Diana tom. 3.tract.2. reſol.50. Quorum opinio mihi ſemper viſa eſt parum conſideratè prolata. Nihilominus probatur primò noſtra concluſio auctoritate trium Pontificum, qui in facti contingentia mecum ſenſerunt. Primus fuit Paulus V. qui Duci de Albuquerque eo tempore Legato Romæ pro Rege Hiſpaniarum,petendi diſpēſationem ſuper hoc voto pro Reuerendiſſ. P.F. Gondiſaulo de Angulo Ordinis noſtri Epiſcopo Valenſolæ in Indiis, reſpondit: Ego ſemper fui huius Religionis deuotiſſimus, & abſtinui a Fratribus dictæ Religionis in Epiſcopos promouendis, ne cogerer cum eis ſuper voto vitæ quadrageſimalis diſpenſare; & ſic diſpenſare recuſauit. Ita mihi retulit P. Truſiarchi noſtri Ord. audiuiſſet ab ipſomet Duce Albuquerque, cum eſſet Prorex Siciliæ anno 1628. Secundus fuit Gregorius XV. qui noluit diſpenſare, quamuis multùm rogatus, ſuper dicto voto cum Reuerendiſſ. P.F. Franciſco à Mayda Ordinis noſtri Generali, & Epiſcopo Lauellenſi,qui etiam Epiſcopus eiuſdem opinionis erat; retulit enim ipſemet mihi Romæ, quòd cum quadam die fuiſſet inuitatus à quibuſdam Prælatis ad prandiu, parauerunt illi cibos paſchales, dicentes, Iam Domine Epiſcope potens nobiſcum cibos paſchales comedere. Qui reſpondit, Non equidem, nam teneor obſeruare dictum votum, ſicut antequam eſſem Epiſcopus: & erat hic Epiſcopus vir doctiſſimus,& eloquentiſſimus Concionator. Tertius Pontifex fuit Vrbanus VIII. qui in examine, quod fiebat coram ipſo, Reuerendiſſ.P.F.Franciſco Caſtellano Epiſcopo Capruliensi Ordinis noſtri, petiit ab eo, an teneretur ad votum vitæ quadrageſimalis? & cum ipſe Caſtellanus reſpondiſſet, non teneri, reſpondit Papa, Erraſti; teneris enim, & parùm abfuit, quin ex hoc ſolùm arceretur à dicto Epiſcopatu conſequendo; nec voluit cum eo ſuper dicto voto diſpenſare. Secundo probatur eadem concluſio. Quia Minimi vouent obſeruare vitā quadrageſimalem toto tempore vitæ ſuæ, vt patet ex eorum profeſſione in Correctorio, num.18. Nec valet dicere, quòd illud, Toto tempore vitæ ſuæ,intelligitur,quamdiù in Religione permanſerint, nam eſt implicantia in terminis quòd quis profitendo intelligat perſeueranter viuere ſub voto quadrageſimalis vitæ, & id expreſsè dicat, & quòd deinde intelligat vitam quadrageſimalem obſeruare, quandiu tantùm in Religione ſteterit, ſi enim vult perſeueranter viuere toto tempore vitæ ſuæ in Religione, quomodò poteſt intelligi, quòd nolit ſe obligare ad ſeruandum votum vitæ quadrageſimalis, niſi quatenus in Religione ſteterit.

4 Ex his collige, quòd multo magis tenetur votum vitæ quadrageſimalis obſeruare Minimus, qui extra Religionem ſpeciali priuilegio Papæ obtinuit beneficium curatum; imò tenetur non ſolùm eſſentialia ſuæ Religionis obſeruare, ſed etiam accidentalia, quæ munus parochiale non impediunt, & hoc non ſolùm ex debito, & honeſtate morali, ſed etiam ex debito legali quamobrem excommunicationem contrahet, ſi habitum deponat. Ita Layman lib 4. tract 5. cap.4. de ſtatu relig. num.9. An autem iſte,ſi delinqueret, deberet puniri ab Epiſcopo,vel a Prælato, eſt caſus dubius. Layman loc.cit. num.12. videtur dicere, quod puniri debet à Prælato: Angelus, Roſella,Sylu.& alij apud ipſum. dicunt, quòd ab Epiſcopo,cui in omnibus ſubiectus eſt. Tu dic, quòd ſi delinquat in his, quæ concernunt ſtatutum Religionis, quam profeſſus eſt, debet puniri à Prælato Religionis; ſi verò delinquat in his, quæ concernunt munus parochiale, puniri debet ab Epiſcopo.

5 Dico tertiò. Eiecti tenentur ad obſeruantiam voti vitæ quadrageſimalis, vt probaui tom. 1. Relig. q.1. cap.25.§.1. concluſ.4. & q.4. cap.2.verſ. ad tertium; & tenet expreſsè, præter citatos dictis locis, Bonacina loquens de eiectis, tract.de clauſura, quæſt.2.puncto 12. §.3. num.4. Probatur. Quia ex malitia ſua nemo debet reportare commodum; leg.in fundo, ff. de rei vendic. cap.Cognoſcentes, de conſtit. cap.Sedes, cap.Plerumque,de reſcript.cap.Intelleximus,de iudic. Sed reſpondent qui contrariam opinionem tuentur, quòd reportare commodum directè, principaliter, & per ſe, eſt contra dictum iuris axioma; at verò minùs principaliter, indirectè, & per accidens, non eſt contra illud, vt limitat Barboſa in axiomat. iuris, axiom. 143. num.3. Et ſic eiecti ex ſua malitia non reportant commodum comeſtionis carnium per ſe, & principaliter, ſed ſolùm per accidens, & indirectè. At contra: Quia pone, quòd quis eo faciat delicta, propter quæ certus eſt, quòd eijcietur à Religione, & illa intentione faciat, vt eijciatur, & ſic poſſit carnes comedere. Certè iſte non per accidens, ſed principaliter, & per ſe carnes comedens commodum reportabit ex ſuis delictis; quia illa carnium comeſtio eſt primariò intenta. Sed taciti, & expreſſi idem eſt iudicium, leg. Cum quid, ff. ſi certum petatur, Barboſa loco cit.axiom.218. num.1. Ergo licèt aliquis, quando facit aliquod delictum dignum expulſione, expreſsè non intendat expulſionem ab Ordine, nec carnium comeſtionem; cum tamen dicta delicta, cui expulſio eſt annexa, ſcienter velit, & expulſio non fiat ſine dictorum actuum repetitione, dum ipſe ſcienter vult illa delicta, certè tacitè ſaltem vult per ſe expulſionem ab Ordine, & conſequenter vult etiam per ſe comeſtionem carnium; nam acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis, l.Etiam, C. de iure dot.regul.Acceſſorium, de regul. iuris, in 6.prout dixi loc.cit. Religioſi ſubditi.Atque ita per ſe commodum reportabit ex ſua malitia.

6 Dices cum dicti eiecti poſſint à Prouincialibus, & Generalibus Ordinis noſtri licentiari ad alios Ordines, in quibus quadrageſimalis vita non obſeruatur, vt conſtat ex conſtitut.2. Iulij II. §.17. tom.1. noſt. priuil. videtur, quòd ad dicti voti obſeruantiam non teneatur; Nam durum nimis eſſet, & oneroſum, & Ordinibus illos recipientibus, & rectis ipſis. Rg. quòd illa conſtitut.2. Iulij II.fuit deſumpta ex Mari magno Prædicatorum ad verbum à Paſſar. virtute illius privilegii conceſſi ab eodem Iulio II. in eius conſtitut.1. §. 55. quòd poſſemus de omnibus priuilegijs Mendicantium participare, ac ſi nobis ipſis fuiſſent conceſſa; & illa nobis applicare, & tranſumptare, mutatis nominibus Pontificum, qui ea conceſſerunt, in nomen Iulij II.& nominibus Ordinum, quibus fuerunt conceſſa, in nomen Ordinis minimorum. A quocunque ſit tranſumptarum, multa certè in eo ſunt,quæ Ordini noſtro non poſſunt conuenire, vt noto ad dictam conſtitut.2.nu.4. Inter quæ etiam poteſt numerari hoc de danda licentia eiectis tranſeundi ad alium Ordinem. Nam noſtra Religio eſt omnium ſtrictiſſima, propter votum ſolemne vitæ quadrageſimalis, quod eſt illi eſſentiale.

Vade

Vnde licèt secundùm aliquos possint Superiores Ordinum dare licentiam suis subditis transeundi ab Ordine strictiori ad Ordinem minùs strictum, (quod tamen est contra Concilium Trident. sess. 25. cap. 19. de regul.) id tamen intelligitur de Ordine strictiori secundùm accidentia, non secundùm essentiam. Et quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset in specie verisimiliter concessurus per regul. In generali, de regul. iuris, in 6. præsumendum non est, quòd Papa intenderit dare licentiam Generali, vt posset licentiare fugitiuos, & eiectos ad alium Ordinem, & simul cum ipsis dispensare super voto vitæ quadragesimalis. Et cum obseruatio voti sit de iure diuino, & dispensatio non possit fieri sine legitima causa, & quò maior est dispensatio, eò maior requiratur causa; & cum dispensatio super votis essentialibus Religionum de stylo Curiæ Romanæ non soleat fieri, nisi propter grauissimam causam immediatè per Papam, ideò existimo, quòd illud priuilegium, vel non possit Religioni adaptari, vel, si velimus contendere, quòd possit adaptari, dicendum sit, quòd talis translatus tenetur ad obseruandam vitam quadragesimalem, cum vix Pontifex super votis solemnibus Religionis auctoritatem habeat, & ipsorum dispensatio sit ipsi soli reseruata. Quòd si adhuc contendamus, quòd intenderit Pontifex dare licentiam Superioribus licentiandi ad alium Ordinem, & dispensandi super voto solemni, quod in æternum non credam. Tum quia licentiare ad alium Ordinem, & dispensare super voto, sunt toto cœlo diuersa, & à diuersis non fit illatio. Tum quia res tanti momenti de stylo Curiæ nulli creditur, sed soli summo Pontifici reseruatur. Dico, quòd ille Pontifex nostro Ordini concessit summum, & maximum omnium priuilegiorum, illud tamen nunc vacat, propter citatum textum Tridentini. Et dato, quòd esset in suo robore, non liceret ex eo inferre, quòd eiectus non teneretur ad obseruantiam dicti voti, si non esset super illo dispensatus. Nam quod sine dispensatione non potest fieri, simpliciter fieri non potest. Neque potest dici, quòd hoc casu non sit necessaria dispensatio, tum intelligatur eo ipso quòd eiectus, & vagabundus licentiatur ad alium Ordinem. Nam, cum illa sint toto cœlo diuersa, vno posito, non infertur aliud. Deinde dispensatio voti est res grauissima, licentia transeundi est res ordinaria, sed minùs dignum nunquam trahit ad se magis dignum. Ergo.

7 Dico 4. Possunt Fratres Minimi ad præcauendas infirmitates se purgare, & purgationis tempore carnes comedere. Ita probaui tom. 1. Relig. quæst. 4. cap. 3. per totum. Et præter ea, quæ ibi adduxi, probatur primò. Nam, existente actu infirmitate, potest Frater Minimus de Medici consilio, & Superioris licentia carnes comedere. Ergo potest etiam carnes comedere, dicta infirmitate existente in potentia. Probatur consequentia: Nam idem ius habet quis ad propulsandum damnum, quod actualiter patitur, atque ad propulsandum illud, quòd certò venturum putat, vel rationabiliter dubitat exoriundum: sicut qui probabiliter dubitat, quòd in extremam necessitatem eueniet, si extremè indigenti subueniat, non tenetur ei subuenire.

8 Dices. In hoc casu ius dubium vincit ius certum, quod est absurdum. ℞. tamen, quod quamuis obligatio abstinendi à carnibus sit certa, & in possessione obligandi, tamen etiam ius ad conseruandam vitam in homine certum est, & antiquius, & antiquior etiam possessio in illo ad conseruandam suam vitam, & à strictiori iure orta. Nam in homine non solùm est ius certum ad certò conseruandam vitam, sed etiam est illi ius certum ad nõ exponendam vitam periculo eam amittendi. Et quamuis esset dubium, an Frater Minimus, non se purgando, & abstinendo à carnibus, esset detrimentum passurus in salute, non est tamen illi dubium, quòd ius habeat certum non se committendi tali dubio, vt docet Io. Sancius in selectis, disp. 51. num. 9. Dices. Huic iuri renunciauit Frater Minimus, quando quadragesimalem abstinentiam vouit, cum modificatione, quòd solùm tempore actualis infirmitatis posset comedere carnes. ℞. quòd Minimus per votum vitæ quadragesimalis non renunciat iuri conseruandi vitam, quantum potest, salua essentia voti quadragesimalis; ista autem essentia salua remanet, dum Minimus ad præcauendas infirmitates certò, seu etiam probabiliter venturas, se purgando comedit carnes. Tum quia, cum tunc iam sentiat infirmitatis principia, infirmus actualiter est, quatenus differt ab eo, qui est simpliciter sanus. Tum quia, quod parùm abest, adesse videtur. Tum quia nemo prudens, cum potest de facili morbo imminenti adhibere remedium, expectat ipsius morbi actualem aduentum. Tum quia videtur infirmitas intellectus, putare, quòd qui promisit alicui stare sub dio quousque pluat, non possit, pluuia imminente, vel iam cadere incipiente, se domum recipere, sed teneatur pluuiam expectare, & deinde bene madefactus domum petere.

9 Secundo probatur conclusio. Nam vota obligant eo modo, quo obligat præceptum ecclesiasticum de eadem re, vt dicunt communiter Doctores, & dixi supra, capit. 9. nu. 34. Nemo autem dubitat, quòd si quis debeat se purgare tempore quadragesimæ; ad præcauendam infirmitatem, & cibos paschales comedere, non possit id facere. Ergo neque pariformiter dubitandum est, quod Minimi, stante voti obligatione, se possint purgare, & carnes comedere. Et confirmatur. Nam Minimi non vouent simpliciter abstinentiam à carnibus, & lacticiniis, sed vitam quadragesimalem, & ad innuendum, quod tenemur toto tempore vitæ quadragesimam obseruare, eo modo, quo eam obseruant fideles designato ab Ecclesia tempore.

10 Tertio probatur auctoritate illorum Doctorum, qui dicunt, quod qui habent experientiam antiquam, sibi esse nociuum carnibus non vti in quadragesima, non tenetur in futuris quadragesimis abstinere à carnibus, ad experiendum, an nocumentum exoriatur. Isti sunt Io. Sancius in select. disput. 51. nu. 23. Cruz in director. conscientiæ, par. 1. præcept. 3. articul. 4. dub. 9. conclus. 3. Diana tom. 3. tract. 5. Miscell. resolut. 70. Vnde collige, quod Frater Minimus, qui longa experientia probauit, sibi nocere cibos quadragesimales, non tenetur nouum experimentum facere, & cum communitate quadragesimales cibos comedere, etiamsi sibi videatur melius, seu etiam bene se habere. Quare poterat Isnardus illam admirationem, quam facit consilio 4. sui Codicis, continere.

11 Dico 5. Vita quadragesimalis non abbreuiat vitam, & probaui tom. 1. Relig. quæst. 4 cap. 4. Quibus nunc addo, quòd sanitatem conseruat, & vitam prolongat. Prima pars probatur experientia multorum ex nostris senioribus, qui vel nunc viuunt, vel recenter mortui sunt. Et primum locum habeat Soror nostra Mater Agnes de Cruz in Prouincia Hispalensi, vixit in asperitate pœnitentis vitæ quadragesimalis centum annos, vt refert Ximenez in suo M.S. P.F. Ioannes de Flumine frigido Prouinciæ Paulæ, qui adhuc viuit, est ætatis centum annorum, & Religionis 80. Dominicus de Tauromnio Messanensis centesimum prætergressus est annum. Marcus Lardia de Messana Messanensis Prouinciæ mortuus est anno 1633. ætatis suæ anno 95. Multi reperiuntur senes in Prouincia Castellæ ætatis annorum 80. & Religionis 60. Hi sunt P. F. Marcus Yrizar, Martinus Peco Gutierez, Lucas Montoya Religionis ornamentum, Petrus Vasquez, Petrus Gonzalez. Adsunt, & Ioseph Cianus Messanensis Prouinciæ, Elias Landech Messanensis eiusdem Prouinciæ, Augustinus de Massa Prouinciæ superioris Calabriæ. In isto nostro Conuentu Genuensi nuper mortuus est P.F. Ioannes Baptista Sermellus ætatis annorum 85. Religionis 56. P.F. Benedictus Bucis ætatis annorum 76. Religionis 55. Ex quibus constat, tantum abesse, vt quadragesimalis cibus vitam abbreuiet, quin potiùs inter alia, quæ hominum vitam

reddunt breuiorem, non immeritò esus carnium recenseatur a Lelio Bisciola to.2.hor.subceliu. lib.13.c.3.

12 Secunda pars conclusionis est Porphirij de carnium abstinentia inter opera Ficini tom.2. qui eam sic probat, *Vsus carnium ad sanitatem minime confert, sed sanitatem potius impedit, quoniam per quæ recuperatur autem per victum tenuissimum, & carnibus abstinentem; quapropter, & hoc sanitas conseruatur. Quod si ad Milonis robur animalium abstinentia minus confert, certè neque roboris augmento opus est Philosopho* (Minimo), *si modo contemplaturus est, neque actionibus se ipsum, & incontinentiæ dediturus. Conseruare profectò sanitatem decet; non mortis quidem metu, sed potius ne a contemplatione proficiscentibus arceamur. Conseruat autem maxime sanitatem imperturbatus animi status, cogitationisque dispositio ad ipsum; multum enim vigoris ad corpus inde redundat, quemadmodum experientia nostri familiares comprobauerunt, adeò vt dolores iuncturarum, pedum simul, manuumque acerrimas, annosque integros octo vexari ab alio compellentes simul expulerint, cum pecuniarum, rerumque incuria externarum, studioque ad diuinitatem prorsus tacto, simul igitur pecunias, atque curas, morbumque corporis expulerunt, &c.* Quæ ibi habet ad hoc propositum Porphyrius. Quam doctrinam amplexus est Petrus Gregor.lib.15.syntag.cap.15. numer. 11. Immò Plutarc. de esu carnium, or.1. postquam dixit, quòd homo *spiritus ad concoctionem imbecillitate esum carnium eiurat*, subdit, quòd *etiam superata vi concoctionis carnes, cruditates tamen molestas gignunt.*

13 Dico 6. Quando quis frater Minimus esset in itinere, & non inueniret quidquam quadragesimale, neque etiam panem, neque olera, aut alios fructus, posset carnes comedere, vt probaui tom.1. Religion. quæst.4. cap.5. casu 3. & dicunt Nauar. lib. 3. consiliation. de obser.ieiunij consil.4. nu. 3. Fagund.in 4. præcep.eccles.lib.1. cap.2.num.8.vbi etiam affirmat, quòd Infirmarij nostri prægustantes cibaria ad ea conuenienter paranda, non frangunt votum, quod etiam dicit ibid.cap.4. num.2. Et aduerte, quòd hoc casu non diceretur Frater Minimus frangere votum vitæ quadragesimalis, vt ait Nauar. loco citat. nu.2. Quia tunc votum non obligaret.

14 Dico 7. Religio Minimorum est perpetuo ieiunantium institutum. Ita probabam tom. 1. Religion. quæst.4. cap 6. vers. Quæres 6. Et ad id probandum multum facit doctrina Paludan. in 4. dist. 15. quæst. 4. articul.4. conclus.2. vbi ait, quòd grauiùs soluit ieiunium comestio carnium, quàm alias bina comestio. Hanc eadem doctrinam sequitur Ægidius Trullench. in exposit. Bullæ Cruciatæ lib.1.§.4. dub.2. num.6. vbi probat, quòd dispensatus ad comedendas carnes non tenetur ieiunare; quia sublata est pars magis præcipua, & magis principalis ieiunij, qua sublata, remouetur etiam id, quod est minus, scilicet vnica comestio; quia magis præcipuum trahit ad se minùs præcipuum. Vide dictum Trullench num.5.

15 Dico 8. Non peccare Fratrem Minimum, dicentem, Comederem carnes nisi vouissem. Ita Layman in Theolog. moral. lib.1. tract.3. cap.6. num. 10. Sanchez in decalog. lib.1. cap. 2. nu.23. Azor. tom.1. lib.4. cap.6. quæst.12. Immò neque peccaret, qui diceret, Inimicum occiderem, vel fornicaret, si non esset malum. Nam quoties conditio ab actu aufert omnem deformitatem, excusat à peccato. Ita Sayrus in claui reg.lib.8. cap.7. num.28. & 29. Salas 1.2.tract.13. disp.16 sect.27. Vasquez ibid.disp. 116. cap.2. num.4. Valent.tom.2. disp.6. quæst.4. p.4.

16 Dico 9. Frater Minimus, qui sensibili delectatione delectatur de esu carnium mente concepto, ac si eas reipsa comederet, mortaliter non peccat, modo non delectetur de his, eo quia illi prohibitæ sunt. Nam præceptum positiuum humanum, aut votum voluntarium per se non prohibet actus internos, sed solùm externos, vndè nos non vouemus non cogitare de carnibus, sed non comedere. Atque ita docent Layman in theologia morali, lib.1. tract.3. cap.2.num.9. Villalobos in summæ part.1. tract.3. difficul.3.num.5. Malderus part.2. quæst.74. art.10. Lessius lib.4. cap.3. dub. 15. nu.114. Vasquez 1.2. disp.110. cap.1. Diana tomo 3.tract.5. resol.5. quem etiam vide resol.6. vbi resoluit cum Sancio, quòd comedere, & bibere absque necessitate, ad solam voluptatem captandam, nullum est peccatum, neque veniale. Sicut nullum est peccatum res aromaticas odorare, ob solam delectationem boni odoris capiendam. Nec res pulcras inspicere ob solam delectationem, quam visus capit videndo; Nec audire musicam ob solam delectationem auditus.

17 Dico 10. Vita quadragesimalis multum iuuat ad passiones libidinis mortificandas, vt probaui tom.1. Relig. q.4. cap.7. Probatur 1, ex illo Gen. 6. vbi Deus destruxit aquis diluuij omnem carnem. *Ab homine vsque ad animantia, à reptili vsque ad volucres cæli.* In qua destructione ideo non fuerunt comprehensi pisces, cum tamen homines eo tempore maximè piscibus vescerentur. Quia diluuium venit propter vitium carnis, vt patet ex eodem cap.6.Genes. ibi, *Omnis quippe caro corruperat viam suam*, & ibi, *Videntes filij Dei*, &c. cui animalia omnia cooperata sunt, pisces autem minimè, imò cum potiùs illud extinguant propter frigiditatem, ideò ruinam illam euaserunt. Secundò probatur ex Origene lib.5. contra Celsum, calumnia 8. fine, vbi ait. *Nos dum aliquid* (loquitur de abstinentia Christianorum comparatione abstinentiæ Pythagoricorum) *Tale facimus sigillamus corpus nostrum, & in seruitutem redigimus, extinguere volentes membra terrena, scortationem, impuritatem, lasciuiam, affectus prauos, & concupiscentias, vt morti tradamus actiones corporeas.*

18 Quæres, cur Sanctus Pater voluerit obligare suos filios ad vitam quadragesimalem? ℞. vt faciliùs, & perfectiùs vniri Deo possemus per contemplationem. Cum enim Deus sit simplicissimus, oportet, vt qui eum est contemplaturus, & illi desiderat per contemplationem vniri, conciliet sibi, non tantùm verbo, sed etiam bonis operibus puritatem, sensusque emundet; hoc autem non potest meliùs fieri, quàm per carnium abstinentiam, qua homo redditur habilior ad spiritualia contemplanda, vt ait D. Thom. in ep. ad Rom.cap.14. lect.3. carnes enim humorum abundantiam gignunt, crassitiem, ac pinguedinem, pinguedo autem sensum tenuem non generat; nam exhalatio, quæ ex carnibus comestis ascendit, cum sit crassior, & turbidior, offundit animæ tenebras, vnde videmus, quòd contemplatiui sunt inter alia abstinentissimi. Hanc rationem tradit Porphyr. de abstinentia carnium: approbat Petrus Gregor.lib.15. syntag. cap. 15. nu.11.12.13. Atque hinc non illepidè sic olim lusit F.P. Franciscus Maria de Agrisolijs, Genuensis, Ordinis Minimorum S.T.L.

Nata est mens hominum sublimia quærere cæli;
Ni valeat, carnis densior esca vetat.
Non vetat hoc pisces. Turba sic celsa petenti;
Sic Domino, & socijs fercula pisces erant.
Quid mirum aptari pisces sublime volanti?
Sunt vna educti pisces, & ales aqua.

19 Demum nota, quod in cap.7. vers. Quæres 14. tom.1.Relig.q.4. dicebam, quòd in Ordine nostro inualetudinarij non poterant eligi ad dignitates. Et tom. 2.Relig.q.2.cap.4 n.3. & 4.dicebam, quòd hoc debebat intelligi de illis inualetudinarijs, qui non poterant exercere Prælaturas, ad quas assumebantur. Quibus saluis, adhuc fui stimulatus à multis ex nostris, vt melius declararem statutum cap. Valent.4.nu.16. quod in hoc puncto maximam facit difficultatem, & præbet ansam multis litigijs propter terribilitatem, quam præfert. Pro quo aduertendum, quòd illud statutū est odiosum valdè, cum priuet voce passiua inualetudinarios absq; vlla culpa, & addat afflictionem afflictis, vnde strictè debet interpretari. Ait igitur statutum. *Declaramus,*

cos

eos esse inualetudinarios, qui cibis quadragesimalibus non valent sustentari, sed ex consuetudine morbi, & imbecillitate naturæ coguntur per spatium trium annorum singulis ferme annis plusquam sex menses agere, vescentes carnibus, & choro interesse, horis matutinis, & communitati se conformare non valentes. Vnde patet, quod quinque conditiones requiruntur ad hoc, vt quis in Ordine nostro sit inualetudinarius, ad effectum vt non possit ad dignitates promoueri, quarum vna si desit, non erit inualetudinarius censendus. Nam istæ omnes conditiones, vt patet, connectuntur per dictionem, Et, cuius natura est, vt ait Barbos. de dictionibus. dict. 110. à nu. 3. copulare, & antecedentia sequentibus iungere equaliter, ita vt quod de vno copulatorum dicitur, de altero intelligatur; & sic copulatorum omnium concursum dicit. Prima est, quòd non possit vllo modo cibis quadragesimalibus sustentari. Secunda, quòd hoc proueniat ex morbo longo, & consuetudinario, qui ita naturam debilitauerit, vt nequeat omnino cibis quadragesimalibus sustentari. Tertia, quòd plus, quàm sex menses, per tres annos continuos cogatur paschalibus vesci, vt possit sustentari. Quarta, quòd non possit choro interesse, neque de die, neque de nocte. Quinta, quòd communitati nullo modo se conformare valeat. Conformat autem se communitati ille, qui orationi, capitulis culparum, aliisque capitulis pro negotiis conuentus interest. Si quis igitur haberet aliquam infirmitatem, quæ adhuc in consuetudinem non fuisset conuersa, neque ita naturam debilitasset, quin posset sperari, vt ex ea conualesceret aliquando, etiamsi per tres continuos annos coactus fuisset cibis paschalibus vesci, posset ad dignitates eligi. Et similiter posset eligi, qui licèt non posset horis matutinis interesse, posset tamen aliis horis diuinis. Et similiter posset eligi, qui non posset communitati omnino se conformare, v.g. si quis legumina comedere non posset, propter ventositatem, vel cibos salsos, sed indigeret cibis paschalibus per sex menses in anno, & aliquanto etiam plus. Nam illa particula, Plus, tempus prorogat in fauorem infirmi: & leges morales, præsertim odiosæ, non debent mathematico circino commensurari. Et similiter posset eligi in Prælatum, Prouincialem, v. g. vel Generalem, aut etiam Correctorem, qui cogeretur paschalibus vesci per totum annum, modò posset choro interesse, saltem de die, & alia Prælaturæ officia exercere. Nam tunc deesset saltem vna ex conditionibus necessariò requisitis ad illum inhabitandum ratione valetudinis, nimirum inhabilitas assistendi choro de die.

20 Et aduerte, quòd hæc doctrina est multum conformis Regulæ nostræ quæ præcipit in Correct. nu. 56. vt infirmi benignè supportentur, & tolerentur per aliquorum mensium spacium in infirmaria degere. Deinde non præcipit Regula, vt Superiores se omnino conforment communitati, sed solùm iuxta posse, vt patet ex Regula, nu. 39. idest, iuxta exigentiam complexionis propriæ, & negotiorum, seu, vt declaratur in Correctorio, n. 65. quòd notabili singularitate, tam in victu, quàm in vestitu, absq; legitima causa non vtantur. Vnde contra facit Regulæ Prælatus, qui sanus in refectorio lautiùs multùm, vel abundantiùs notabiliter comedit. Et similiter qui infirmus, si infirmitas non postulet. Sed si Prælatus infirmus comedat ea, & aliquid plus, quæ alij infirmi, etiā si hec infirmitas duret per triennium, non facit contra Regulā in hoc puncto, sed maximè iuxta illam operatur. Est etiam conformis hæc doctrina conit. to. Vrbani VIII. nu. 53. quam habes tom. 2. nostr. priuil. in qua dicitur, quod *ad Prælaturas illi præcipuè eligantur, qui possint, & consueuerint regulas ordinis & constitutione obseruare.* Nota illam particulam, *præcipuè*; nam solùm importat maiorem aliquam rationem, non autem importat aliquam exclusionem, vt ait Barbosa de dict. dict. 74. num. 2. Vnde licet debeant eligi, qui possunt, &c. si tamen aliqui eligantur, qui non omnia, sed possint aliqua seruare istorum, electio sustinetur.

21 Demum aduerte, quòd illud statutum Valentinum, quomodocunque intelligatur, non debet tamen intelligi de viris benemeritis, & qui pro Religione laborando in infirmitates inciderunt, modò tamē quoad alia sint idonei. Tum quòd in Regula nullum apparet vestigium talis priuationis vocis passiuæ, imò contrarium colligitur ex dictis num. præced. Tum quia priuare viros benemeritos voce passiua ob infirmitatem receptam laborando pro Religione, barbarum, & inhumanum est, cum omnes nationes quantumuis barbaræ, & a politico viuendi modo alienæ, de se ipsis benemeritos recognoscant, & postquam ad infirmitatem, seu senectutem deuenerunt, nutriant, alant, & honorent, quantum eorum vires patiuntur. Tum quòd isti, licèt in præsentiarum non possint omnino esse conformes in laboribus subditorum, quæ est ratio illius statuti, fuerunt tamen aliquando maximè illis conformes, imò & eos in multis superauerunt; qui enim sunt de Religione benemeriti, ideo tales sunt quia pro Religione plus cæteris fecerunt; & laborauerunt; vnde licèt non sint conformes in viribus corporeis, sunt tamen maximè conformes in affectu, & diligentia, quæ istis sufficere debet. Tum quòd isti non excluduntur in constit. cit. Vrbani VIII. in qua solùm dicitur, quòd præcipuè eligantur ad dignitates, qui possint, & consueuerint regulas seruare. Vnde, cum isti consueuerint, vt suppono, licèt modò non possint omnes, cum tamen possint aliquas, sustineri debent. Tum denique quia Religio non viribus corporeis regitur, sed viribus intellectus. Vnde semper meliùs regit vir prudens, & benemeritus, licèt carnibus egens præ infirmitate, quam sanus, qui minus prudens sit. Et tolerabilius est in Prælato, quòd præ infirmitate non possint aliquam constitutionem seruare, quam quod per imprudentiam, seu malitiam subditos vexet, & affligat. Et ita obseruari video in Religione, & Superiores ita declarare, cum mouetur super hoc casu quæstio.

22 Quæres etiam, an Medicus possit dare licentiam Superiori, vel alteri, in locis præsertim distantibus, vbi facilis præsentia Medici haberi non potest, vt possit licentiare Fratres ad comedēdas carnes; Re. non posse: Nam in hoc videtur electa industria personæ; vnde non potest hæc facultas alteri demandari, vt probat Barbosa in cap. Quoniam, de offic. Legat. nu. 3. Et aduerte, quòd quando dicitur in Regula num. 26. quòd infirmus *de Medici consilio deducatur ad infirmariam exteriorem, & inibi de Correctoris iussione illi prouideatur de omnibus cibariis pro sanitate celerius restaurandà.* Per consilium ibi, intellige consensum, ita vt absque consilio, & consensu dicti Medici non possit Superior quemquam ad infirmariam ordinariè mittere. Et aduerte etiam, quòd illud consilium, seu consensum tenetur Superior sequi, nec potest ab eo resilire, cum illius non sit iudicare, an infirmus egeat, necne. Puto tamen, quod circa nouitios posset Medicus facere facultatem alicui perito in arte, vt eos licentiaret in casu infirmitatis ad comedendas carnes, cum isti nondum votum vitæ quadragesimalis emiserint. Aduerte etiam quòd Medicus, qui potest hoc consilium dare, debet esse Medicus ordinarius Conuentus, nec sufficit quilibet Medicus; analogo enim absolutè sumptum sumitur pro famosiori analogato, vt colligitur ex l. vltima, C. de his, qui veniam ætatis; & dicit Castrus Palaus tom. 1. op. moral. tract. 3. disp. 5 §. 3. nu 7. Aduerte etiam, quòd iste consensus, seu consilium non est obtinendum ab infirmo absq; licentia Superioris obtenta, alioquin non valet: vt iuxta laudabilem Religionis consuetudinem, & innuit Regula loc. cit. ibi, *De Correctoris iussione.* Aduerte denique, quòd si aliquis Medicus fieret Religiosus posset illi Medicus ordinarius Conuentus facere facultatē, vt in aliquibus casibus licentiaret aliquos ad comedendas carnes. Nā tunc id non cēseretur ille facere tanquam priuatus Religiosus, sed tāquam Medicus substitutus à Medico ordinario pro sui absentia. Quod non videtur contra mentem B. Patris.

23 Tandem vero pro huius capitis coronide, atque vt pateat, quanti semper fecerit nostra Religio votum hoc, quod gemma illius & iubar est quàmque illud tueri studeat, & constanter obseruare, afferre lubet id, quod in Tridentino Concilio audiui contigisse. Nobilis siquidem, ac illustrissimæ familiæ eius Neapolitanus D. Paulus Podericus, nostri Ordinis deuotissimus, maxima erga nos miseratione commotus, quòd tam austeram in voto quadragesimali vitam ageremus, conuenit secretò, nullo è nostris id sciente, vel cogitante, Eminentiss. Cardinalem Hieronymum Seripandum Neapolitanum, Concilij Tridentini Legatum Apostolicum, ex Ordine Eremitarum S. Augustini assumptum, eumque obnixè rogans compulit, & coegit, vt Patres omnes Concilij adiret sigillatim, atque exinde coram toto Concilio proponeret de Ordinibus Carthusiensium, & Minimorum ad mitiorem vitæ, abstinentiæque rationem redigendis, statuendo scilicet, vt Carthusienses ægritudinis tempore carnibus vescerentur, sicut Minimi; Minimi verò cum valent oua, ac lacticinia, quemadmodum Cartusienses, comederent. Re ipsa egit Cardinali, quod pollicitus fuerat, & coram tota Synodo negotium huiusmodi proposuit, Assurgens tunc Illustriss. ac Reuerendiss. D. F. Gaspar de Fosso, nostri Ordinis bis generalis, & Archiepiscopus Rhegynus vir sanctissimus, Patres omnes maiori, quo potuit, studio exorauit ne rem hanc aggrederentur, ac decernerent, qua præcipuus totius Religionis splendor offunderetur; illudque addidit, sanctissimi nimirum Patriarchæ nostri Francisci de Paula intentionem fuisse, vt votum eiusmodi in sua, quam diuino afflatus spiritu dedit, Regula serió præscriptum, ab alumnis suis imposterum ad vnguem obseruaretur. Eiusdem Archiepiscopi supplicationibus Patres morem gerentes, nil circa votum eiusmodi, Deo sic disponente, censuerunt statuendum. Ita mihi retulit insignis Ordinis nostri Theologus Adm. R. F. Ignatius à Neapoli Collega Generalis præteritus, quòd se olim à Reuerendiss. P. F. Valentino de Massa ex Prouincia Neapolis, & Religionis olim Generali, asserut accepisse. Hac etiam quadragesimali abstinentia conterriti duo Summi Pontifices, si Religio vel minimum quid circa voti illius moderationem significasset, libenter annuissent, ac dispensassent. Aduentante enim die Paschæ, aulicus quidam Gregorio XIII. dixit, Pauperes Fratres Minimi, Beatiss. Pater, suam prosequentur quadragesimalem abstinentiam. Cui Pontifex vt audiuit, Pascha, inquit, nobiscum & ipsi celebrabunt, atque ita paschales cibos ad SS. Trinitatis Conuentum misit, vt eis vescerentur nostri Religiosi, quos tamen, gratias agendo, constantissimè remiserunt. Paulus verò V. à quodam rogatus vt cum Minimis super vita quadragesimali dispensaret, respondit, Ipsorum est nobis hoc innuere. Ita Romæ audiui. Et hæc ad Dei O. M. laudem, Virginisque Deiparæ, Beatiq; P. Francisci de Paula sint dicta.

FINIS.

CONSTITVTIONES

Sanctissimi Domini Nostri

VRBANI PP. VIII.

ET SACRÆ CONGREGATIONIS

D E C R E T A

Nouissimè huic Operi addita.

A M I C O   L E C T O R I

Fr. Angelus Vigus Minimus. S.

Ccinctum iam me ad secundam huius Priuilegiorum voluminis editionem, Romam meæ Genuensis Prouinciæ negotia semel, & iterum proficisci compulere. Et hæc potissima dilationis causa. Hanc tamen profectionem meam tibi prodesse cupiens Sanctiss. D. N. Vrbani VIII. Constitutiones, & Sacræ Congregationis Eminentissimorum Cardinalium Declarationes à multis retro annis, præsertim post huius operis editionem, pro Regularibus emanatas ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apostolicæ habere curaui. Ex illis quæ huic operi magis videbantur congruere, eas hic tibi exhibeo prorsus fideliter, & prout in eadem Typographia impressæ sunt, in subiunctis §§. locis dumtaxat Commentariorum P. Peyrinis, ad quos conducere existimabam, indicatis. Nam commentationes proprias, vel alienas apponere Humano capiti fuerit ceruicem equinam iungere. Laborem hunc qualemcũq; meum in tui gratiam susceptum, Lector humanissime, boni consule; & vale.

CONSTITVTIO PRIMA.

Electo in Episcopum Guardien. Illustriss mo, ac Reuerendiss mo D. Raphaele Pizzurno Ordinis Minimorum Correctore Generali, deputat Generalem Reuerendiss. P. F. Ioannem Baptistam Ronca.

VRBANVS PAPA VIII.

Dilecto filio Ioanni Baptistæ Ronca Ordinis Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula Professori salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. *CVm Ecclesia Guardieñ certo quem præsentibus haberi volumus pro expresso modo Pastoris solatio destituta existat, Nos ad illam Dilectum filium Raphaelem Pizzurnum Correctorem generalem Ordinis Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula destinauimus, qui vti ad Ecclesiam huiusmodi electus examini coram Nobis se subiecit, & approbatus fuit, Ne autem interim Ordo prædictus ob dilationem promotionis dicti Raphaelis ad Ecclesiam prædictam, aliquam in spiritualibus, & temporalibus detrimenta patiatur, officium Correctoris Generalis huiusmodi per destinationem, seu electionem prædictam vacauisse, & vacare harũ serie decernimus, ac de tua prudentia, fide, integritate, & religionis zelo plurimum in Domino confisi; Motu proprio, & ex certa scientia, maturaq. deliberatione nostris, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine. Te Correctorem Generalem dicti Ordinis vsque ad nouam electionem Correctoris generalis in Capitulo generali iuxta statuta, & Ordinationes eiusdem Ordinis Apostolica auctoritate confirmata faciendam, cum potestate vniuersum dictum Ordinem, regendi, moderandi, gubernandi, & alijs facultatibus, necnon omnibus, & singulis priuilegijs, honoribus, præeminentijs, & prærogatiuis, quibus alij, qui pro tempore fuerunt eiusdem Ordinis Fratrum Minimorum Correctores generales vti, frui, & gaudere consueuerunt teñ præsentium creamus, constituimus & deputamus.*

Elegit in Correctorem Generalem R.P. Io. Baptistam Roncam.

Mandat Sigilla religionis ei consignanda, & ab omnibus illi obedientiam exhibere.

§. 2. *Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ illi, & illis, ad quos spectat, vt sigilla Religionis Tibi statim consignent sub pœna excommunicationis maioris eo ipso incurreñ, ac sub arbitrij nostris pœnis. Omnibus & singulis Correctoribus, & alijs quocunque nomine nuncupatis dicti Ordinis Superioribus, & Fratribus, vt tibi in omnibus, quæ eis ordinanda, mandanda, & per eos exequeñ duxeris humiliter pareant & obediant, Tuaq. salubria monita, & mandata suscipiant reuerenter, & efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam siue pœnam, quam ritè tuleris, seu statueris in rebelles ratam habebimus, & faciemus auctore Domino vsque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari.*

Derogat contrarijs.

§. 3. *Non obstañ Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Ordini, illiusque Superioribus, & Fratribus sub quibuscunque teñ, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis illorum omnium teñ præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum specialiter, & expressè derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die xxi. Martij M DC XXXIX. Pontificatus Nostri anno Decimo sexto.*

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO II.

Celebrationem Capituli Generalis Ordinis Minimorum, & Reuerendiss. Patris Io: Baptistæ Ronca munus Correctoris Generalis prorogat ad triennium.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

PAterna quam de viris religiosis, qui spretis mundi illecebris Deo sub arctioris obseruantiæ disciplina se dedicarunt, cura, gerimus, facit, vt eorum commodis, & felici gubernio quantum cum Domino possumus consulamus. Prooemiũ.

§. 1. Cum itaque ob præsentes bellorum in Europa motus, Fratribus vocalibus Ordinis Minimorum Sancti Francisci de Paula valde difficile foret pro celebrando in proxime futuro Pentecostes festo iuxta regularia dicti Ordinis instituta generali Capitulo, conuenire, propterea Nos his, & alijs iustis causis adducti, Motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine celebrationem Capituli generalis huiusmodi ad triennium à dicto proximè futuro Pentecostes festo computandum, necnon dilecto filio Ioanni Baptistæ Ronca Correctori generali dicti Ordinis, qui illum hactenus summa cum laude, & fructu gubernauit, *munus Correctoris generalis huiusmodi, cum omnibus, & singulis facultatibus, auctoritatibus, prærogatiuis, præeminentijs, honoribus, oneribus, gratijs, & indultis, quibus ratione muneris præfati hactenus vsus, & gauisus fuit, seu vti, & gaudere potuit, ad triennium præfatum tenore præsentium prorogamus.*

Motiua.

Prorogat Generalem ad triennium.

§. 2.

Ita iudicari mandat cum decreto irritante.

§. 2. *Decernentes præsentes literas validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, ac dicto Ioanni Baptistæ plenissimè suffragari, sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, & Sedis Apostolicæ Nuncios, ac quosuis alios sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, irritumque, & inane si quid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrarijs.

§. 3. *Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate alia roboratis statutis, regulis, constitutionibus, vsibus, & consuetudinibus, priuilegijs quoque Indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, & singulis illorum tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.*

Transumptis fides adhibenda.

§. 4. *Volumus autem, vt præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus vbique fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die decimaquarta Nouembris Millesimo sexcentesimo quadragesimo, Pontificatus Nostri anno decimo octauo.*

M. A. Maraldus.

§.

Cicero illud non semel vsurpat, quod Hector apud Næuium ait, Lætus sum laudari me abs te, pater laudato viro. *Ea est enim profecto iucunda laus, quæ ab ijs proficiscitur, qui ipsi in laude vixerunt.* Quam igitur iucunda, & simul solida laus est, quæ proficiscitur à Pontifice Maximo, nedum laudato viro, sed laudis, ac potestatis simul in Orbe summo fastigio?

CONSTITVTIO III.

Prorogat officia Collegarum Generalium Ordinis Minimorum RR. PP. FF. Francisco Giurba, & Petro Guerret.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmiũ.

CVm Nos nuper celebrationem Capituli generalis Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, quæ in proximè futuro Pentecostes Festo fieri debebat ad triennium à festo huiusmodi computandum, ac dilecto filio Ioanni Baptistæ Ronea Correctori generali eiusdem Ordinis munus Correctoris generalis huiusmodi ad idem triennium prorogauerimus, prout in nostris in simili forma Breuis desuper expeditis literis, quarum tenore præsentibus pro expressis haberi volumus vberius continetur.

Prorogat ad triennium Collegas Generalis.

§. 1. *Hinc est quod Nos dilectos filios Franciscum Giurba Collegam Italum, ac Petrum Guerret Fratres expressè professos Ordinis huiusmodi Collegam Gallum eiusdem Ioannis Baptistæ Generalis, qui vt accepimus muneribus Collegarum huiusmodi laudabiliter hactenus functi sunt, & quos speramus illa de cætero non minus ex animi nostri sententia, quam e re dicti Ordinis administraturos specialis fauore gratiæ prosequi volentes, eosque à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, eisdem Francisco Itali, & Petro Galli Collegarum Ioannis Baptistæ Correctoris generalis prædicti Officia vsque ad nouam electionem Collegarum huiusmodi in dicto Capitulo generali faciendam cum omnibus, & singulis priuilegijs, honoribus, oneribus, & prærogatiuis, quibus ratione Officiorum huiusmodi hactenus gauisi sunt, & gaudere potuerunt, seu debuerunt respectiuè Apostolica auctoritate tenore præsentium prorogamus.*

Mandat recipi, & obediri.

§. 2. *Mandantes propterea eidem Ioanni Baptistæ Correctori generali, vt eosdem Franciscum, & Petrum in suis Collegarum huiusmodi respectiuè officijs continuare permittat, cæteris verò eiusdem Ordinis Fratribus, vt illos pro eiusdem Ioannis Baptistæ Correctoris Italo, & Gallo respectiuè Collegis habeant, & recognoscant, illisque vti talibus pareant, faueant, & assistant.*

Contrarijs derogat.

§. 3. *Non obstan. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, dictique Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis illorum tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 18. Aprilis M DC XXXXI. Pontificatus Nostri Anno Decimo octauo.*

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO IV.

Reuerendo P. Petro Vasquez in offitio Collegatus continuare nolente, eligit in Collegam Generalem Hispanum R. P. Paulum Torreno e Prouincia Hispalensi: quem Religionis zelus, vita, ac morum honestas, singularisque Doctrina, ad hunc Collegatus gradum vocarunt.

VRBA-

VRBANVS PAPA VIII.

Dilecto filio Paulo Torreno Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula Professori, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Procemiũ. *Religionis zelus, vitæ, & morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, super quibus apud Nos fide digno commendaris testimonio Nos inducunt, vt Tibi reddamur ad gratiam liberales. Nuper siquidem celebrationem Capituli generalis Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, quæ in proximè futuro Pentecostes Festo fieri debebat ad triennium à festo huiusmodi computandum, ac dilecto filio Io. Baptistæ Ronca Correctori generali eiusdem Ordinis munus Correctoris generalis huiusmodi ad idem triennium prorogauimus; prout in nostris in simili forma Breuis desuper expeditis literis, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur.*

Deputat Collegam Generalem Hispanũ. §. 1. *Cum autem sicut accepimus dilectus filius Petrus Vasquez Ordinis prædicti Professor, & Collega Hispanus dicti Io. Baptistæ Correctoris generalis iustis ex causis animum suum mouentibus in officio Collegæ huiusmodi continuare nolit. Idcirco Nos sperantes te officium Collegæ Hispani huiusmodi si ad illud assumaris ex animi nostri sententia ac è re dicti Ordinis administraturum, Teque specialis fauore gratiæ prosequi volentes, & a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq. Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes. Te Collegam Hispanum dicti Io. Baptistæ Correctoris generalis in locum eiusdem Petri vsque ad electionem alterius Collegæ huiusmodi in dicto Capitulo generali faciendam cum omnibus, & singulis priuilegiis, honoribus, oneribus, & prærogatiuis, quibus dictus Petrus, & alij, qui pro tempore fuerunt Collegæ Hispani Correctorum generalium Ordinis huiusmodi vti frui, & gaudere consueuerunt, & debuerunt Apostolica auctoritate tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus.*

Mandat recipi, & obedire. §. 2. *Mandantes propterea eidem Io. Baptistæ Correctori generali vt Te in suum Collegam Hispanum recipiat, & admittat, cæteris verò fratribus eiusdem Ordinis, vt te pro Collega Hispano ipsius Io. Baptistæ Correctoris generalis huiusmodi habeant, & agnoscant, Tibique vti tali faueant, obediant, & assistant.*

Derogat contrariis. §. 3. *Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictique Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis illorum tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunq. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xviij. Aprilis MDCXXXXI. Pontificatus nostri Anno Decimo Octauo.*

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO V.

Prorogat Zelosatum, seu officium Procuratoris Generalis Ordinis Minimorum Reuerendo Admodum P. Fratri Laurentio de Spezano.

VRBANVS PAPA VIII.

Dilecto filio Laurentio de Spezano Procuratori Generali Fratrum Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Religionis zelus, vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia, probitatis, & virtutum merita; super quibus apud Nos fide digno commendaris testimonio. Nos inducunt, vt tibi reddamur ad gratiam liberales. Aliàs siquidem te Procuratorem generalem Zelosum nuncupatum Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, in Officio Procuratoris generalis huiusmodi, vsque ad nouam electionem Procuratoris generalis dicti Ordinis in Capitulo generali iuxta ipsius Ordinis Statuta, & ordinationes Apostolica authoritate confirmata faciendam confirmauimus prout in nostris desuper in simili forma Breuis expeditis literis, quarum tenore præsentibus, pro expressis haberi volumus, vberius continetur. Procemiũ.

§. 1. *Cum autem Nos nuper celebrationem dicti Capituli generalis, quæ iuxta statuta, & ordinationes huiusmodi in proximè futuro Pentecostes festo facienda erat, ad triennium à festo huiusmodi computañ, & Dilecto filio Ioanni Baptistæ Ronchæ Correctori generali dicti Ordinis officium Correctoris generalis huiusmodi, ad idem triennium prorogauerimus. Hinc est quod Nos sperantes Te munus Procuratoris generalis huiusmodi, ex animi nostri sententia, & è re dicti Ordinis; prout hactenus exercuisti, etiam de cætero exerciturum; Teque specialis fauore gratiæ prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis; si quibus quomodolibet innodatus existis ad effectum præsentium dumtaxat consequeñ, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes; ac primo dictas nostras literas ad cautelam confirmantes. Tibi officium Procuratoris generalis huiusmodi, cum auctoritate, facultatibus, honoribus, oneribus, priuilegiis, gratiis, & indultis, quibus Procuratores generales huiusmodi, quomodolibet vti, potiri, & gaudere consueuerunt; vsque ad nouam electionem Procuratoris generalis in Capitulo generali prædicto, faciendam, Apostolica authoritate tenore præsentium prorogamus.* Pro rogat Zelosũ ad triennium.

§. 2. *Mandantes propterea in virtute sanctæ Obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, & aliis arbitrij nostri pœnis, omnibus, & singulis dicti Ordinis Superioribus quomodolibet nuncupatis, & aliis quibusuis,* Mandat recipi, & obediri.

ad

ad quos spectat, & pro tempore spectabit; Vt te in officio Procuratoris generalis huiusmodi omni, & quacunque contradictione cessante, iuxta tenorem præsentium continuare permittant; ac in omnibus ad d. Procuratoris generalis officium spectantibus tibi respectiuè faueant, pareant, & assistant; Tuaque salubria monita suscipiant humiliter, & efficaciter adimplere procurent,

Contrarijs derogat. §. 3. *Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate, roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis eidem Ordini, illiusque Superioribus, & fratribus, sub quibuscunque tenore, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs; alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibusque, & alijs decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium, præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter, & expressè derogamus; cæterisq; contrarijs quibuscunque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xviij. Aprilis MDCXLI. Pontificatus nostri Anno Decimo octauo.*

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO VI.

Concedit moderno Correctori generali, ac cæteris in perpetuum futuris Correctoribus Generalibus Ordinis Minimorum, vt post expletum Correctoris generalis officium votum consultiuum, decisiuum, & electiuum in omnibus capitulis Generalibus, Prouincialibus, & Intermedijs habere, necnon aliquem Conuentum, à quo non possint amoueri, ac vnum Fratrem Ordinis præfati oblatum, siue laicum arbitrio suo in suum socium eligere liberè possint, & licitè valeant.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmiū. *CVm rationi consentaneum esse censeamus, vt ij, qui supremi regularium Ordinum Gubernatores extitere, post expleta eorum officia dignitatis, quam gesserunt, & laborum, quos exantlarunt, aliquibus super cæteros corundem Ordinum Professores, præeminentijs, & prærogatiuis decorentur, & gaudeant; ne vilipendantur, & ab illis quibus ob rectè administratam Iustitiam minus quandoque satisfecerunt, malè tractentur.*

Concedit prout in sūmario. §. 1. *Idcirco Dilectum filium modernum Correctorē Generalem Ordinis Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, de Religionis zelo, vita munditia, & morum probitate, alijsq; virtutum meritis apud nos fide dignorum testimonio commendatū specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & Interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existat ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes eidem moderno Correctori generali, ac cæteris in perpetuum futuris post eum eiusdem ordinis Correctoribus Generalibus, vt post expletum eorum Correctoris generalis huiusmodi respectiuè officium, quoad vixerint, votum consultiuum decisiuum, & electiuum in omnibus capitulis generalibus, Prouincialibus, & intermedijs dicti ordinis habere, nec non aliquam ex domibus regularibus eiusdem Ordinis, in quam se recipiant, & in ea commorentur, & à qua amoueri nequeant, ac vnum fratrem Ordinis præfati laicum, siue oblatum, moribus, & vita probatum arbitrio suo, ex quacunq; ipsius ordinis Prouincia in suū socium quo à nemine, quacunq. auctoritate fungente priuari possint, eligere liberè, & licitè valeāt apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus, sicq; & nō aliter in præmissis per quoscunq; Iudices ordinarios, & delegatos, etiā causarū Palatij Apostolici auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquā quauis auctoritate scienter, vel ignoranter cōtigerit attētari decernimus.*

Contrarijs derogat. §. 2. *Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis Regulis, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, & singulis illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentur, illis aliàs in suo robore permansuris ad præmissorum effectum dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunq; Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 30. Maij 1642. Pontificatus nostri 19.* M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO VII.

Confirmat decretum emanatum in fauorem Fratrum Laicorum Ordinis Minimorum, quod ipsi vnà cum Sacerdotibus possint suffragium ferre pro acceptatione ad professionem Nouitiorum: Sancta Obedientia præceptorijs, ad quos spectat, & insuper priuationis tum vocis actiuæ, & passiuæ, tum offitiorum suorum, ac perpetuò inhabilitatis ad illa pœnis appositis pro huiusmodi Decreti obseruantia.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

EXponi Nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Laici, seu Conuersi Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, quòd licet ipsi, Supplicatio.
etiam

etiam ab ipso dicti Ordinis primordio, in pacifica semper possessione fuerint, nonnullis functionibus, & actibus capitularibus interessendi, præsertim verò in Capitulis, quæ pro Nouitiorum acceptatione, & ad professionem regularem admissione fiunt, votum, siue suffragium ad instar aliorum Ordinis huiusmodi vocalium, & Sacerdotum ferendi.

Refertur Statutum Cap. Gen. Massil. a. n. 34. vide cor rect. 71. ca. ex eo, de elect. in 6.

§. 1. De anno tamen 1635. in Capitulo Generali eiusdem Ordinis in Ciuitate Massilien. celebrato, Superiores, & alij vocales Sacerdotes prædicti, eosdem Laicos, seu Conuersos, suis huiusmodi iure, & possessione priuare tentarunt, & desuper inter alia per eos in eodem Capitulo Generali condita Constitutiones, & Statuta sequens Decretum eorumdem Constitutionum, & Statutorum numero 34. ediderunt, videlicet. Nouitiorum acceptatio ad professionem fiat per secreta suffragia, secus suo priuentur officio Superiores. In paritate autem vocum iterur Informatori. Ad quam acceptationem Clerici non habeant votum, nisi sint in sacris ordinibus constituti: Laici verò nequaquam, sicut neque in alijs rebus spiritualibus.

Hic Pontifex aliascõ firmauit Statuta d. Cap. non ta men circa dismembrationem Conuentus Orbitelli, & Laicorũ vo tum in acceptatione Nouitiorũ.

§. 2. Postmodum verò petita nomine Correctoris Generalis Ordinis huiusmodi à Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, negotijs Regularium præpositis, eorundem Constitutionum, & Statutorum, præsertim quoad eam partem, qua disponitur, quòd Laici, seu Conuersi huiusmodi in acceptatione Nouitiorum votum non habeant, confirmatione; licèt Nos de eorumdem Cardinalium consilio Constitutiones, & Statuta huiusmodi, exceptis tamen decimo Statuto circa dismembrationem Conuentus Orbitelli, ac trigesimoquarto circa Laicorum, seu Conuersorum votum in acceptatione Nouitiorum, quæ omnino tolli, & aboleri voluimus, ita vt circa Conuentum prædictum, ac Laicorum votum in acceptatione Nouitiorum nihil omnino imposterum esset, vel esse censeretur innouatum, sed circa hæc, omnia remanere in statu pristino, Apostolica auctoritate confirmauerimus, aliaque fecerimus, vt in nostris in simili forma Breuis desuper expeditis literis, quarum tenores præsentibus haberi volumus, vberiùs continetur.

Laici iterũ super d. voto turbati recorrerũt ad Sacr. Congreg. quæ com misit negotiũ Emin. D. Cardin. Protector.

§. 3. Nihilominus tamen Sacerdotes, & alij Superiores locales Ordinis huiusmodi, anno superiori eosdem Laicos, seu Conuersos in suis huiusmodi iure, & possessione de nouo turbare tentarunt. Vnde habito ab ipsis Exponentibus ad eosdem Cardinales recursu, præfati Cardinales inhærendo Decreto aliàs, vt præfertur, desuper ab eis edito, audito priùs Procuratore Generali Ordinis huiusmodi, Dilecto filio nostro Antonio tituli Sanctorum Nerei, & Achillei presbytero Cardinali Sanctacrucio nuncupato, dicti Ordinis apud Nos, & Sedem Apostolicam Protectori commiserunt, vt pro suo arbitrio, & prudentia in præmissis statueret, & decerneret, quod pro debita eorumdem Exponentium satisfactione, & profitentium quiete in Domino conspexisset salubriùs expedire.

Cardin. Protector declarat, vt

§. 4. Qui Antonius Cardinalis in vim commissionis huiusmodi, re maturè considerata, & audito eodem Correctore Generali, dixit, & declarauit licuisse, & licere dictis Fratribus Laicis, seu Conuersis pro acceptatione, & admissione Nouitiorum ad professionem suffragium ferre, ac vnà cum Sacerdotibus, & Superioribus Conuentuum, vbi dictas acceptationes, & admissiones fieri continget, votum præstare: eosq; propterea in eorum quasi possessione fore, & esse manutenendos; & aliàs prout in eiusdem Antonij Cardinalis Decreto desuper emanato plenius continetur.

in sum. gl. in d. cap. ex eo.

§. 5. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, præfati Laici, seu Conuersi, præmissa pro illorum validitate, & subsistentia firmioribus Apostolicæ nostræ confirmationis patrocinio communiri summopere desiderent. Nos eosdem Exponentes specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, supplicationibus illorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati. Decretum, seu declarationem huiusmodi Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus. Ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus.

Confirmatur Decretũ Cardin. Protectoris, vt in sum. & supplentur defectus.

§. 7. Mandantes propterea omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet in futurum spectabit, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub vocis actiuæ, & passiuæ, necnon suorum officiorum priuationis, perpetuæque ad illa, & alia in posterum obtinenda inhabilitatis, alijsq; arbitrij nostris pœnis eo ipso per contrafacientes absq; vlla declaratione incurrendis, vt Decretum, seu declarationem huiusmodi inuiolabiliter obseruent, ac eosdem Exponentes omnium, & singulorum in eisdem Decreto, seu declaratione contentorum commodo, & effectu pacificè frui, & gaudere sinant, & faciant. Ac decernentes præsentes literas validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, dictisq; Exponentibus in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari.

Pœnæ contrafacientibus, & clausulæ præseruatiuæ.

§. 8. Sicq; per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, dictæq; Sedis Nuncios, ac quosuis alios quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si quid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac prædictis, & quibusuis alijs d. Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis Statutis, & consuetudinibus priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusuis eiusdem Ordinis Superioribus,

Contrariorum derogatio.

ribus, Fratribus, & personis, sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad effectum præmissum specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunque.

Transumptis fides adhibenda. §. 10. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 22. Martij 1641. Pontificat. nostri anno 18. M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO VIII.

VRBANVS VIII. PONTIFEX O. M.

In constitutionibus Vrbanis Fratrum Minorum Congreg. S. Francisci à S. S. Anno Domini 1628. die 15. Maij editis, & confirmatis.

Excommunicat omnes, & singulos, qui vel dicunt Fratres conuentuales, viuentes iuxta Constitutiones Vrbanas non esse veros Regulæ S. Francisci obseruatores, vel dicunt, eosdem viuentes iuxta Regulam declaratam, mitigatam, relaxatam à Summis Pontificibus non esse veros, ac germanos filios S. Francisci, eiusq; Sanctissimæ Regulæ Professores, vt colligitur ex eisdem Constitutionibus tit. 2. fol. 16. & infra per hæc verba.

Proœmium. §. 1. Quoniam Seraphica Regulæ Textus, his Constitutionibus iure præmissus, ex Originali, quod Assisij in Sacro nostra Ecclesiæ Reliquiario pia veneratione seruatur, verbatim excerptus est, propterea si quis eum vllo vnquàm pacto immutare præsumpserit, falsi pœnam statim se subiturum sciat. Proindeque ad tantum nefas vitandum, Ministris Prouincialibus, nec non Superioribus quibuscumque, ad quos id negotij attinet, seu vllo vnquàm tempore spectabit, districtè mandatur, firmiterque præcipitur, quatenus huius præscripto cætera Regulæ exemplaria conformari quam diligentissimè curent.

Excõmunicatos declarat asserentes minores Conuentuales non esse veros Regulæ S. Francisci Obseruatores. §. 2. Ad eorum verò temeritatem coercendam, qui dicterijs, captiosisque verbis ordinem insequentes, Regulæ transgressores Conuentuales vocant, quòd non ad literam sine Glosa, sed ad præscriptum priuilegiorum, Apostolicarum vè Declarationum S. Francisci institutum obseruent; Monemus omnes, & singulos, quòd quisquis, seù dictis, seu scriptis Fratres Minores Conuentuales, iuxtà has Constitutiones viuentes, non esse veros Regulæ Sancti Francisci obseruatores, ausus fuerit quoquomodo asserere, mox Apostolicæ Sedis excommunicationem se se incurrere sciat.

Ad quos pertineat Religionis regulas declarare mitigare, & interpretare. §. 3. Cum enim neminem astringere possit Sancti Francisci Regula, nisi quia à Summis Pontificibus, & Apostolica Sede approbata, confirmata, & recepta, hanc ob rem ipsius Sanctissimæ Sedis arbitrio est, eam pro tempore sic declarare, mitigare, interpretari, & quòd Fratres sic declaratam firmiter, & fideliter obseruantes, veri filij sint, & Sancti Francisci sequaces, eiusque sanctissimæ Regulæ professores, & seruatores statuere; Quare contra Constitutiones, & declarationes huiusmodi, quidpiam attentare, sine præsumere vnusquisque facilè intelliget, quàm temerarium sit.

§.

Facit ad notata ad Constitutionem Pyrrhi nu. 5. ad quos pertineat Religiones approbare.

CONSTITVTIO IX.

Confirmat decretum S. Congregationis, quod Laici professi Capuccinorum, inter eundum, & sedendum, & in publicis, & priuatis actionibus, semper, & vbique nouitijs Clericis, nondum professis præcedere possint, & debeant.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Supplicatio. NVper pro parte dilectorum filiorum Hieronymi Narniensis Vicarij Generalis, ac Francisci Genuensis Procuratoris generalis Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum nuncupatorum expositum fuit, quòd à Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus negocijs Regularium Præpositis emanauit decretum tenore subsequentis, videlicet, Pater Frater Hieronymus Narniensis Vicarius Generalis Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Capuccinorum, ac Pater Frater Franciscus Genuensis eiusdem Ordinis Procurator Generalis supplicant sacræ Congregationi pro opportuna declaratione infrascripti Dubij nuper ab aliquibus excitati, videlicet, An Laici professi eiusdem Religionis possint, ac debeant inter sedendum, eundum, atque in omnibus locis, & in publicis, ac priuatis actionibus semper, & vbique præcedere Clericis nondum professis.

Ex Decreto Congr. Laici professi Capuccinorum præcedere possunt vbique nouitios Clericos. §. 1. Sacra Congregatio Cardinalium negocijs Regularium præposita censuit, Laicos professos vtique posse, ac debere Nouitijs etiam Clericis, nondum professis, in omnibus locis, & actionibus, tàm publicis, quàm priuatis, vt supra, in dicta Religione præcedere.

§. 2.

Dictum decretum cõfirmatur, & approbatur.

§. 2. Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, Exponentes prædicti plurimum cupiant, Decretum præinsertum pro illius validitate, & subsistentia firmioribus Apostolicæ Nostræ confirmationis robore communiri. Nos illos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Supplicationibus illorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinsertum Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illique inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adycimus, ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus. Decernentes, illud, necnon præsentes litteras valida, firma, & efficacia existere, & fore, ac ab omnibus, ad quos spectat, inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarijs derogat quibuscunque.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. volumus autem vt præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die vij. Maij M DC XXXI. Pontificatus Nostri Anno Octauo.

M. A. Maraldus.

§.

Roborat dicta in additamentis c. 2. ad Constitutionem Sixti IV. præsertim numer. 33. pag. 414. col. 1.

CONSTITVTIO X.

Declarat, & confirmat decreta edita circa processus pro beatificatione, & canonizatione Sanctorum conficiendos.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Cælestis Hierusalem Ciues, quorum Gloriosis Natalitijs, Sancta lætetur Mater Ecclesia, sicut huius Sanctæ Sedis Apostolicæ ministerio à pijs vtriusque sexus Christi fidelibus venerantur in terris, ita Romanum decet Pontificem militantis Ecclesiæ, regimini diuina prouidentia præpositum, pro suo præcipuo, honoris Domus Dei zelo inuigilare, ne quid in personarum, cum sanctitatis, aut Martyrij fama, vel opinione defunctarum memoriam, siue cultum, inconsulta Sancta Sede prædicta innouetur.

§. 1. Alias siquidem Nos solicitè animaduertentes abusus, qui irrepserant, & irrepere non cessabant in colendis quibusdam cum sanctitatis, aut Martyrij fama, vel opinione defunctis, qui, etsi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore insigniti essent ab eadem Sede, eorum tamen imagines in Oratorijs, atque in Ecclesijs, alijsq; locis publicis, atque etiam priuatis, cum laureolis, aut radijs, seu splendoribus proponebantur, miracula, & reuelationes, aliaque benefitia à Deo per eorum intercessiones accepta, in libris rerum, ab ipsis gestarum enarrabantur, & ad illorum sepulchra tabellæ, imagines, & res aliæ ad benefìcia accepta testificanda, & lampades, & alia lumina apponebantur.

§. 2. Volentesque proinde huiusmodi abusibus pro debito officio pastoralis occurrere, re etiam cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem in vniuersa Republica Christiana generalibus Inquisitoribus ab eadem Sede specialiter deputatis communicata, & maturè considerata, ac discussa, de eorumdem Cardinalium consilio, sub die 13. Martij 1625. declarauimus, statuimus, & decreuimus nè quorumuis hominum cum sanctitatis seu martirij fama (quantacunque illa esset) defunctorum imagines aliaque præfata, & quodcunque aliud, venerationem, & cultum præferens, & indicans in Oratorijs, aut locis publicis, seu priuatis, vel Ecclesijs, tam secularibus, quam Regularibus, cuiuscunque Religionis, Ordinis, instituti, Congregationis, aut Societatis apponerentur, antequam ab Apostolica Sede canonizarentur, aut Beati declararentur, & (si quæ appositæ essent) amouerentur, pro vt eas statim amoueri mandauimus: Ac pariter imprimi de cætero inhibuimus, libros eorundem hominum, qui Sanctitatis, siue Martirij fama, vel opinione, vt præfertur, celebres è vita migrauissent, gesta, miracula, vel reuelationes, seu quæcunque benefitia, tanquam eorum intercessionibus à Deo accepta continentes, sine recognitione atque approbatione Ordinarij, qui in ijs recognoscendis, Theologos, aliosq; pios, ac doctos viros in consilium adhiberet; & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid noui, & inordinati in re tam graui committeretur, negotium instructum ad Sedem Apostolicam transmitteret, eiusque responsum expectaret; Reuelationes verò, & miracula, aliaque benefitia supradicta, quæ in libris horum hominum, vitam gestaque continentibus eatenus sine recognitione, atque approbatione huiusmodi impressa erant, nullo modo approbata censeri voluimus, mandauimusque. Ad horum hominum sepulchra vetuimus etiam, ac inhibuimus tabellas, atque imagines ex cera, aut argento, seu ex alia quacunque materia, tam pictas, quam fictas, atque exculptas appendi, seu affigi, & lampades, siue alia quæcunque lumina accendi sine recognitione ab Ordinario omnino, prout supra, facienda, sediq. Apostolicæ referenda, ac probanda.

§. 3.

Præiudicare non intendit, quos à longissimo tempore Apostolica Sedes, vel Ordinarij tollerarunt.

§. 3. *Declarantes quod per suprascripta præiudicare in aliquo nolumus, neque intendimus ijs, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per Patrum, Virorumque Sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia, ac tolerantia præfatæ Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij celebrantur.*

Tabellas recipi, ac in loco extra Ecclesiam custodiri mandat.

§. 4. *Cumque postea die 2. Octobris eiusdem anni 1625. à quibusdam reuocari in dubium accepissemus, an tabellas, & imagines, quas in posterum offerri contingeret, recipere, & antea oblatas conseruare liceret; Nos qui tantummodo voluimus occurrendo abusibus, qui irrepere videbantur, certiorem parare viam, ad eorum in terris gloriam, quorum Sanctimoniam Diuinæ Clementiæ placuerit admirandis operibus illustrare, re prius cum eisdem Cardinalibus communicata de simili eorum consilio declarauimus, quod sicut nunquam prohibuimus, nec intentionis nostræ fuit prohibere oblationem, receptionemque tabellarum & imaginum huiusmodi, itaut deinceps nulli dubitationi locus relinqueretur, statuimus, & decreuimus, vt quoties ad aliquam Ecclesiam, aut Oratorium, locumue alium publicum sæcularem, seù regularem tabellas, & imagines, aliudue simile quispiam deferret, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non adscriptorum, quamuis cum Martirij, aut Sanctitatis fama, demortuorum optata se impetrauisse diceret, liceret, Ecclesiasticis personis Ecclesiarum, locorumque prædictorum curæ præpositis, tabellas, & imagines, siue pictas, siue ex quauis materia fictas, atque alia quæcumque collatæ gratiæ fidem facientia. Simul cum deferentis, aliorumque, qui conscij fuissent attestationibus recipere, atque approbationibus Ordinarijs, ad quos referre statim omnia tenerentur, in secreto aliquo seorsum ab Ecclesia loco custodire, ibidemque iam amota collocare, & asseruare, vt si quando Dominus talium virorum merita Beatificationis, seu Canonizationis honore in terris decorare voluisset extarent huiusmodi Sanctitatis qualescumque probationes Apostolicæ Sedis iudicio tunc examinandæ.*

Inhibet formari processus, formatosque aperiri, nisi à specialiter delegatis.

§. 5. *Demùm verò, vt eiusmodi decreta obseruarentur indubiè, ac omnimodam sortirentur executionem, eum eisdem Cardinalibus re pariter communicata, deque eorumdem Consilio præmissis addidimus, statuimus, decreuimus, atque declarauimus, ne ex tunc deinceps quispiam Ordinariorum, aut ab Apostolica Sede ad hoc specialiter delegatorum, super alicuius, vtriusque sexus cum Sanctitatis, aut Martirij fama, vel opinione defuncti miraculis, reuelationibus, alijsque eiusmodi Sanctitatem redolentes, ex integro informationes quoquo modo reciperet, aut processum instrueret, vel hucusq; receptas informationes, instructumue processum vlterius prosequeretur, nisi postulator prius per legitimas iuridice susceptas probationes, circa personam eius de cuius miraculis, reuelationibus, alijsue rebus gestis Sanctitatem præseferentibus, ageretur præscriptam in præfato nostro decreto formam omnino seruatam extitisse docuerit, & nisi postea successiuè idem Ordinarius, aut ab Apostolica Sede ad hoc specialiter delegatus diligenti prahabita disquisitione circa eandem personam, supracitato decreto nullatenus contrauentum esse, ritè pronunciauerit, vtique id inuiolabiliter obseruetur, Statuimus insuper, ac decreuimus ne transmissi ad Vrbem vndecunque huiusmodi processus à Congregationis Sacrorum Rituum Secretario, minusuè à sanctæ fidei Promotore quomodolibet aperiantur, nisi prius in ipsa Sacrorum Rituum Congregatione, alio seiunctim oblato authentico processu, ex eo Ordinarium, aut ab Apostolica Sede specialiter delegatum ritè, ac rectè vt præmittitur, cognouisse, ac pronunciasse prælibato decreto nequaquam contrauentum esse plenè constiterit, ac deinde à Nobis iudicialiter aperiendi eos processus facultas indulta fuisset.*

Declarat tempus ad Canonizationem necessarium esse 100. annorum.

§. 6. *Insuper longissimum tempus, illiusue immemorabilem cursum de quo in prædicto decreto, intelligi declarauimus esse tempus centum annorum metam excedens, deque his, atque infrascriptis omnibus, quæ in his decretis disposita, & ordinata sunt, aliqua suboriente difficultate, Ordinarijs locorum, & delegatis Apostolicis quibuslibet omnem omnino, interpretandi facultatem ademimus, vtque Sedem Apostolicam desuper consulerent, ab eaque responsum expectarent, mandauimus eisdem, & aliàs prout in decretis desuper editis continetur.*

Mandat obseruari prædicta & contrafacientibus pœnas apponit.

§. 7. *Quare inuiolabili decretorum prædictorum obseruationi quantùm cum Domino possumus consulere volentes Motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, decreta prædicta, cum omnibus & singulis in eis contentis tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisq; inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, omniaq; & singula decreta huiusmodi ab omnibus ad quos spectat, & in futurum quomodolibet spectabit, obseruari omnino præcipimus sub pœna nullitatis quarumcunque informationum, processuum, ac interpretationis aliter, quàm præuia suprascripta præcognitione instructorum, eorumq; admissionis, publicationis, ac interpretationis, itaut earumdem informationum receptiones, processuumue instructiones, necnon eorum admissiones, ac publicationes, & interpretationes habeantur pro non receptis, non instructis, non admissis, non publicatis, non interpretatis, eorumq; amplius ratio aliqua nullatenus alicubi vnquam haberi debeat.*

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 8. *Decernentes præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque etiam ex eo quod quicunque in præmissis, seu eorum aliquo interesse habentes, seu quomodolibet habere prætendentes ad præmissa vocati, & auditi, minusque causæ propter quas eædem præsentes emanarint, adductę, verificatę, seu aliàs sufficienter, aut etiam nullatenus iustificatę fuerint, nullo vnquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis, aut inualiditatis vitio, seu intentionis nostrę, aut alio quouis defectu etiam quantumuis magno, inexcogitato, & substantiali, siue etiam ex eo quod in pręmissis, seu eorum aliquo solemnitates, & quęuis alia seruanda, & adimplenda, seruata, & adimpleta non fuerint, aut ex quouis alio capite à iure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimę, & totalis lęsionis, aut quocunque alio colore etiam in corpore iuris clauso, seu occasione, vel causa, etiam quantumuis iusta, rationabili,*

& priuilegiata etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate nostra huiusmodi, & alijs superius expressis seu relatis nihil vllibi appareret, seu aliter probari posset, notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius vel controuersiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, vel aduersus illas restitutionis in integrum aperitionis oris, reductionis ad viam, & terminos iuris, aut aliud quodcumque iuris, facti, gratiæ, vel iustitiæ, remedium impetrari, seu quomodolibet concedit, aut impetrato, vel concesso quempiam vti, seu se iuuare in iudicio, vel extra posse, neque ipsas præsentes sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, perpetuoque validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac per omnes, & singulos ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurum inuiolabiliter obseruari.

Clausula sublata & decretum irritans.

§. 9. Sicque & non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Nuncios, & alios quouis auctoritate, & potestate fungentes in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Mandat ordinarijs vt super hoc inuigilent.

§. 10. Quocirca Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, necnon dilectis filijs nostris & Apostolicæ Sedis Nuncijs, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoribus vbilibet existentibus per Apostolica scripta mandamus, vt statim atq; præsentes litteræ nostræ ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam peruenerint, in sua quisque respectiuè diœcesi, vel prouincia sedulò peruigilet, ne sine approbationibus prædictis imagines cum memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliaue contra superius disposita fiant, transgressores verò si regulares fuerint, priuationis suorum officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnon suspensionis à diuinis, si verò Clerici sæculares priuationis pariter suorum officiorum, suspensionis à diuinis, & ab administratione Sacramentorum, exequutioneque suorum ordinum respectiuè, alijsque arbitrio prædictorum Ordinariorum seu Inquisitorum pro modo culpæ infligendis pœnis plectendo.

Libros imprimentibus, imagines pingentibus pœnas apponit.

§. 11. Qui autem libros impresserint, aut imagines pinxerint, sculpserint, seu quoquomodo affixerint, vel formauerint, cæterique artifices circa præmissa qualitercunque delinquentes prædicta omnia amittant, & insuper pecuniarijs alijsque etiam corporalibus pœnis iuxta criminis grauitatem eorundem Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio afficiantur. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, omni, & quacunque appellatione, recursu, & reclamatione remotis compescendo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis.

Derogat contrarijs & publicari mandat.

§. 12. Non obstantibus quatenus opus sit rec. me. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dictis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Vt autem præsentes, & in eis contenta quæcunque ad omnium notitiam deducantur, & ne aliquis de eis ignorantiam prætendere possit, volumus pariter, & mandamus, quod eadem præsentes per aliquem, seu aliquos ex Cursoribus nostris ad Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ valuas, ac in acie Campi Floræ affigantur, & publicentur, & cum inde amouebuntur, earundem exempla in eisdem locis affixa dimittantur, quæ sic publicatæ, & affixæ post duos menses à die publicationis computandos, omnes & singulos quos concernunt, perinde afficiant, & arctent, ac si vnicuique illorum personaliter intimata, & notificata fuissent.

Transumptis iubet fidem adhiberi.

§. 13. Quodque illarum transumptis impressis sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu alicuius Notarij publicis subscriptis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die v. Iulij MDCXXXIV. Pontificatus Nostri Anno Vndecimo.

M.A. Maraldus.

Anno Millesimo sexcentesimo trigesimo quarto, Indictione secunda Pontificatus S. D. N. D. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. die vero 5. Septemb. supradictę litterę, siue decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Basilicarum S. Ioannis in Laterano, & Principis Apostolorum Vrbis ac in acie Campi Flore, vt moris est per me Alexandrum Latinum prelibati S. D. N. Papę Curs.

§.

Decretum datum 13. Martij 1625. & datum die 2. Octobris 1625. habentur in notis ad Constitutionem tertiam Leonis X. n. 1. vide Additamenta cap. 4. num. 1. pag. 324. col. 1. Aliud decretum S. Congregationis rituum seruandum in recipiendis informationibus pro causis Beatificationum, & Canonizationum Seruorum Dei, à Sanctitate sua confirmatum habetur infra, & est sextum in ordine inter decreta S. Congreg.

CONSTITVTIO XI.

Mandat vt inter fratres minores S. Francisci reformatos nulli competat ius, præcedendi siue honoratioris loci nisi superioribus actualibus, eorum tantum officio durante, & ijs, qui Ministri Generales, vel Commissarij generalis Cismontanæ familiæ officio functi fuerint, qui immediate post superiores actuales locum habeant.

VRBA-

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemiũ. *INter grauissimas, multiplicesque Apostolicæ seruitutis curas, in eam peculiari sollicitudine incumbimus, vt Religiosi viri, qui obliti populum suum, & domum patris sui, diuini Numinis obsequijs se manciparunt, vota sua reddant Domino abundanter, in spiritu humilitatis, ac Sanctitate, & iustitiam coram ipso.*

Declarat quibus cõpetat ius præcedendi. *§. 1. Hinc est, quod Nos fælici dilectorum filiorum Fratrum Ordinis S. Francisci de Obseruantia, Reformatorum nuncupatorum, statui quantùm cum Domino possumus consulere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra harum serie statuimus, atque præcipimus; & mandamus, quod de cætero inter eosdem Fratres Minores S. Francisci de Obseruantia, Reformatos nuncupatos, nulli illorum ius præcedendi, siue honoratioris loci competat, nisi Ministro, Commissario, Vicario, & Procuratori Generalibus, Ministris Prouincialibus, Commissarijs, & Vicarijs Prouintialibus, si fuerint ex Reformatis, Custodibus Reformationum, Commissarijs visitatoribus, Guardianis, Præsidentibus, seu Commissarijs, & Vicarijs localibus, qui tamen, expletis eorum officijs, ad locum, & præcedentiam Ordinis redibunt, tam ij, qui iam habitum, per dictos Fratres Reformatos gestari solitum, susceperunt, & de cætero suscipient, quàm ij, qui se à Fratribus de Obseruantia ad Fratres Reformatos huiusmodi canonicè transtulerunt, & transferent, exceptis tamen ijs, qui officio Ministri generalis, seu Commissarij generalis Cismontanæ familiæ functi sunt, vel fungentur, qui post Superioris actuales immediatè locum habeant; Decernentes præsentes litteras semper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces existere, & fore; suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, ac ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari debere, irritumque, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter contigerit attentari.*

Contrarijs derogat. *§. 2. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusuis dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs; alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque & alijs decretis in contrariũ quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenor specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda, foret, illorum omnium, & singulorum tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die 23. Augusti 1634. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.* M. A. Maraldus.

§.

Conducit ad notata in Additamentis cap. 2. n. 33. de præcedentia Religiosorum eiusdem Ordinis, &c. pag. 316. col. 2.

CONSTITVTIO XII.

Prohibet sub censuris, & priuationis vocis actiuæ, & passiuæ pœnis, Fratribus Ordinis Prædicatorum in partibus Indiarum ne viuant, seu maneant extra claustra locorum dicti Ordinis, absque Sanctæ Sedis, & Superiorum eiusdem Ordinis licentia.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

INiunctum nobis desuper Apostolicæ seruitutis officium postulat, vt religiosorum quorumlibet fælici, prosperoque regimini, atque statui iugiter consulentes, ea libenter statuamus, quæ ad regularis disciplinæ obseruantiam in dies magis promouendam pertinere dignoscuntur. Procemiũ.

§. 1. Cum itaque sicut dilectus filius Procurator Generalis Fratrum Ordinis Prædicatorum nobis nuper exponi fecit, indecens admodum esse videatur, vt eiusdem Ordinis fratres præsertim in partibus Indiarum extra domorum regularium claustra absque suorum superiorum licentia viuant. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, vt super præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Supplicatio.

§. 2. Nos igitur dicti Procuratoris Generalis votis quantùm cum Domino possumus, annuere, illumq; specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati. Ne de cætero dicti Ordinis fratres in partibus Indiarum existentes extra Conuentuum, domorum, & aliorum dicti Ordinis locorum regularium claustra, absque huius Sanctæ Sedis, & Superiorum eiusdem Ordinis licentia viuant, seu maneant sub censuris Ecclesiasticis ac priuationis vocis actiuæ, & passiuæ pœnis per eosdem fratres extra claustra huiusmodi manentes, seu viuentes, vt præfertur, eo ipso incurrendis Apostolica auctoritate tenore præsentium prohibemus. Concedit prout in Sũmario.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit, dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo perso- Contrarijs derogat, & transumptis fidem adhiberi iubet.

personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 8. Nouembris M. DC. XXXIV. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

M. A. Maraldus.

§.

Concinnit Constitutioni Decimæ quintæ alias 25. Sanctitatis suæ, quæ habetur in Additamentis cap. 12. pag. 394. col. 2.

CONSTITVTIO XIII.

Declarat Clericos Regulares scholarum piarum non comprehendi in decretis generalibus editis à Clemente VIII. & à Sanctitate sua confirmatis, quibus cæteri Clerici Regulares non comprehenduntur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmi. Romanum decet Pontificem, si quæ circa constitutionum, seu decretorum Apostolicorum intelligentiam dubia oriuntur, declarationis suæ ministerio de medio remouere.

§. 1. Cum itaque, sicut pro parte dilectorum filiorum Clericorum Regularium Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nobis expositum fuit, a nonnullis in dubium reuocetur, an dicti exponentes sub decretis de Nouitijs nouissimè in certis monasterijs, & locis à Sede Apostolica designatis recipiendis per fel. recor. Clem. PP. VIII. prædecessorem nostrum editis, & à nobis confirmatis comprehendantur.

Concedit pro ve in Summatio. *§. 2. Nos omnem in præmissis dubitandi materiam de medio tollere, dictosque exponentes spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes. Supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati. De venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotijs Regularium præpositorum consilio, dictos Clericos Regulares dictæ Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum non comprehendi in decretis præfatis dicti Clementis prædecessoris per nos approbatis, & innouatis, quemadmodum non comprehenduntur cæteri Clerici Regulares, Apostolica auctoritate tenore præsentium declaramus.*

Decretum irritans, &c. *§. 3. Sicque obseruari, & per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Non obstantibus præmissis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.* contrariorum derogatio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die 17. Nouembris, 1634. Pontificatus nostri anno Duodecimo.

M. A. Maraldus.

§.

Decreta de quibus hic fit mentio habentur supra in Constitutione X. Vrbani VIII. tom. 2.

CONSTITVTIO XIV.

Statuit quod Regulares, qui vltra vota solita etiam votum emittunt de non petenda, aut acceptanda extra Religionem dignitate, per quamcumque eorum translationem, seu habitus priuationem aut dimissionem à voto huiusmodi nullatenus liberantur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cum, sicut accepimus, diuersorum Ordinum, Congregationum, & Institutorum, ac etiam Societatis IESV personæ Regulares, vltra alia vota, etiam votum, promissionem, siue Iuramentum solemniter, siue simpliciter emittant, aut præstent de non petenda, nec procuranda, minusue acceptanda aliqua dignitate, neque aliqua superioritate extra eorum Religionem: quoniam verò propter infirmitatem, seu aliam legitimam causam Sedes Apostolica aliquibus personis Regularibus licentiam aliquando impartitur, se de vna ad aliam Religionem, etiam speciali nota, & expressione dignam, etiam laxioris obseruantiæ transferendi, necnon aliqui etiam Religiosorum suprà expressarum, & cuiuslibet earum Generales, vel alij Superiores vigore, vt asserunt, facultatum sibi per Sedem eamdem concessarum, translationem de vna ad aliam Religionem, aut strictiorem, vel laxiorem Regularibus suis, siue per viam expulsionis, siue alio quouis modo concedunt, vel aliàs Regularibus suis huiusmodi vt se transferant, occasionem præbent, vel etiam ipsi Regulares ex aliquibus causis licentiam manendi extrà Claustra, etiam in habitu Clerici, vel Sacerdotis sæcularis aliquando obtinere solent, ideò ne per præfatas, & quascumque alias translationes, expulsiones, & dimissiones habitus Regularis eorumdem Regularium, quauis authoritate, licentia, occasione, ratione, & causa, quantumlibet rationabili, fauorabili, pia, & publica, etiam in corpore iuris clausa, sine ratione maioris boni, ac alias quomodolibet hactenus, & pro tempore factas, & faciendas, possint Enarratio.

Regu-

Regulares huiusmodi quandocumque, vt præfertur, translati, expulsi, etiam post habitum Religionis dimissum prætendere se à dicto voto, promissione, siue iuramento de non petendo, nec obtinendo aliquam dignitatem, & de illam Motu proprio collatam non acceptando, fuisse, vel esse liberatos, quantùm cum Domino possumus opportunè prouidere volentes, necnon voti, promissionis, seu Iuramenti, ac facultatum, licentiarum, expulsionum, & causarum, aliorumque etiam de necessitate exprimendorum veriores, & totos tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes.

Statuit pro vt in Summario.

§. 2. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuò valitura Constitutione, declaramus, & decernimus quoscumque Regulares prædicto cuiusuis Ordinis, Congregationis, & instituti, etiam quomodolibet exempti, etiam Societatis IESV, per quamcumque translationem hactenus, & in posterum quandocumque de sua, ad aliam Religionem, vel Ordinem, vt præfertur, seu aliàs quomodolibet, etiam pluries, & per quamcumque expulsionem, habitusque Regularis dimissionem pro tempore factas, non esse, nec fore, minusuè dici, aut censeri posse, seu debere à præfato voto, promissione, seu Iuramento liberatos, sed eos hactenus, & pro tempore, vt præfertur, translatos, expulsos, ac à delatione habitus Regularis absolutos, vel priuatos quarumcumque dignitatum huiusmodi proinde incapaces, & ad illas petendas, acceptandas, & obtinendas, inhabiles remanere in omnibus, & per omnia perinde ac si translati, expulsi, seu à delatione habitus liberati, seu priuati non fuissent.

Clausulæ præseruatiuæ.

§. 3. Præsentes verò literas, omniaq. & singula in eis contenta etiam ex eo quòd quicumque in præmissis, seu eorum aliquo interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes, ad ea vocati, & auditi, minusque causæ propter quas eadem præsentes emanarint, adductæ, verificatæ, seu aliàs sufficienter, aut etiam nullatenus iustificatæ fuerint, nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis seu nullitatis, aut inualiditatis vitio, seu intentionis nostræ, aut alio quouis defectu etiam quantumuis magno, inexcogitato, & substantiali, siue etiam ex eo, quòd in præmissis, seu eorum aliquo solemnitates, & quæuis alia seruanda, & adimplenda, seruata, & adimpleta non fuerint, aut ex quouis alio Capite à Iure, vel facto, aut Statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissimæ, & totalis læsionis, aut quocumque alio colore, etiam in corpore iuris clauso, seu occasione, vel causa etiam quantumuis iusta, rationabili, & priuilegiata, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmissorum necessariò exprimenda foret, notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, vel aduersùs illas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, & terminos iuris, aut aliud quodcumque iuris, facti, gratiæ, vel iustitiæ remedium impetrari, seu quomodolibet concedi, aut impetrato, vel concesso quempiam vti seu se iuuare in iudicio, vel extra posse, neque sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus pro tempore quomodolibet factis, & faciendis comprehendi, sed semper ab illis exceptas, perpetuòque validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integro effectus sortiri, & obtinere, ac per omnes & singulos, ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurum inuiolabiliter obseruari.

§. 4. Sicque, & non aliter in præmissis oneribus, & singulis, per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, & Nuncios, ac alios quæuis auctoritate, & potestate fungentes, in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. — Ita iudicari mandat.

Contrariorum derogatio.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Cancellariæ nostræ Regulis, & quatenus opus fuerit, etiam illa de Iure quæsito non tollendo, ac cuiusuis Ordinis, Congregationis, & instituti huiusmodi, etiam Iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibusuis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis; ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere, vel in specie etiam motu scientia, deliberatione, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis; etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio ad hoc seruanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad prædictum effectum specialiter, & expræsè derogamus, ac derogatum esse volumus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Iubet has litteras publicari.

§. 6. Vt autem præsentes, & in eis contenta quæcumque, ad omnium notitiam deducantur, & ne aliquis de eis ignorantiam prætendere possit, Volumus pariter, & mandamus, quod eadem præsentes per aliquem, seu aliquos ex Cursoribus nostris ad Ecclesiæ Lateranensis, Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ Valuas, ac in Acie Campi Floræ affigantur, & publicentur, & cum inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa dimittantur, quæ sic publicatæ, & affixæ, omnes & singulos quos concernunt, perinde afficiant, & arctent; ac si vnicuique illorum personaliter intimatæ, & notificatæ fuissent.

§. 7. Quodque illarum transumptis impressis sigillo ali-

Transumptis fidem adhiberi iubet. lo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, & manu alicuius Notarij publici subscriptis eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quæ adhiberetur præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die xxi. Maij MDCXXXV. Pontificatus Nostri Anno Duodecimo.

M. A. Maraldus.

Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi, Millesimo sexcentesimo trigesimo sexto, die verò vigesima mensis Nouembris, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Ecclesiæ Lateranensis, Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Antonium Bardum, & Iulium Marzitellum Sanctiss. D. N. PP. Curs.

CONSTITVTIO XV.

Concedit licentiam Generali Ordinis Minorum Conuentualium supprimendi, & extinguendi Conuentus Pauperes.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Dilecto Filio Ministro Generali Ordinis Minor. Conuent. S. Francisci Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Supplicatio. *Cvm sicut dilectus filius F. Blasius à Chersio Procurator Generalis Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Conuentualium nuncupatorum Nobis nuper exponi fecit, quod in eodem Ordine nonnulli parui Conuentus reperiantur, ac eis Fratrum numerus obseruantiæ regulari sufficiens nequaquam manuteneri possit, & propterea illos supprimi, eorumque res & bona, nec non onera eis incumbentia in maiores ipsius Ordinis Conuentus transferri posse plurimum desideret, Nobis idcirco humiliter supplicari fecit, ut sibi de infradicta facultate prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit prout in summario. *§. 1. Nos prospero eiusdem Ordinis illiusque domorum statui, regularisque disciplinæ incremento consultum esse cupientes, supplicationibus eiusdem F. Blasii Procuratoris nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Tibi paruos Conuentus prædictos illorumque statum & essentiam regularem in eis auctoritate nostra Apostolica perpetuò supprimendi, & extinguendi, eorumque res & bona, ac onera quæcunque eis incumbentia in maiores eiusdem Ordinis Conuentus etiam perpetuò transferendi facultatem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & impartimur.*

Decretum irritans. *§. 2. Decernentes præsentes literas, & illarum vigore facientes suppressiones extinctiones & translationes prædictas postquam factæ fuerint validas, firmas, & efficaces existere, & fore, ac maioribus Conuentibus huiusmodi plenissimè in omnibus, & per omnia suffragari sicque per quoscumque iudices ordinarios, & Commissarios quauis auctoritate fungentes iudicari & diffiniri debere, nec non irritum & inane si secus super his à quocumque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Contrarijs derogat. *§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 3. Octobris M. DC. XXXV. Pontificatus Nostri Anno Decimo tertio.*

§.

Similis concessio facta est Generali nostri Ordinis, & est Constitutio 14. alias 24. Sanctitatis suæ in additam. cap. 12. pag. 393. col. 1.

CONSTITVTIO XVI.

Confirmat Decreta Capitulorum Generalium Ordinis Prædicatorum, quod nullus ex Fratribus eiusdem Ordinis audeat tractare aliquod negotium per se, vel per alium in Romana Curia, nisi per Procuratorem Generalem Ordinis, vel de eius scitu.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Supplicatio. *Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Galassinus Ordinis Prædicatorum Procurator Generalis, quod licet per decreta Capitulorum generalium dicti Ordinis prohibeatur eiusdem Ordinis Professoribus sub certis inibi expressis pœnis, ne per se, vel per alium, pro se, vel pro alio etiam prætextu procurationis vel commissionis sibi datæ à propria Prouincia vel domo Regulari, negocium aliquod, cuiuscunque illud generis sit, quomodolibet tractare, procurare, incohare, aut attentare audeant nisi per pro tempore existentem dicti Ordinis Procuratorem Generalem, vel de eius scitu, & expressa in scriptis licentia, & aliàs prout in dictis decretis latius continetur, tenore subsequent. videlicet.*

Referuntur Capitula Generalia Ord Prædic. Romanum. *§. 1. Ex Actibus Capituli generalis Romæ 1612. Admonemus omnes ac singulos nostri Ordinis Patres ac Fratres, cuiuscumque gradus, status & conditionis existant, eisdemque iustis de causis, & ad tollenda, euitandaque incommoda multa quæ in dies oriri cognoscimus, in virtute Spiritus Sancti, & Sanctæ Obedientiæ, & sub formali præcepto, necnon sub pœnis excommunicationis latæ sententiæ, hac vna, pro trina Canonica monitione præmissa, à qua nonnisi per Magistrum Ordinis, vel eius Vicarium Generalem, præterquam in mortis articulo possint absolui, & si Prælati fuerint, sub pœna etiam absolutionis à suis officijs ipso facto incurrenda præcipimus & mandamus, ne in Romana Curia, negotium aliquod, cuiuscumque illud generis sit, per se, vel*

per

per alium, pro se, vel pro alio etiam prætextu procurationis, vel commissionis sibi datæ à propria Prouincia vel Conuentu quomodolibet tractare, procurare, inchoare, aut attentare audeant, nisi per prædictum admodum Reuerendum Patrem Procuratorem Ordinis, vel de eius scitu, & expressa licentia in scriptis; Reuocantes præsentium tenore omnes facultates, hactenus in contrarium datas, & si quas in posterum his contrarias contingat. Ex actibus Capituli Generalis Bononiæ 1615. Confirmamus & renouamus ordinationem Romæ factam 1612. & sub pœnis in eodem Capitulo taxatis, præcipimus omnibus & singulis nostri Ordinis Patribus ac Fratribus, vt nemo siue per se, siue per alium, siue sæcularis, siue nostri Ordinis Frater fuerit, & cuiuscumque gradus & conditionis existat in Curia Romana quicquam sine scitu Reuerendi admodum P. Procuratoris Ordinis tractare, vel procurare audeat.

Bononiense.

§. 2. Nihilominus cum experientia compertum sit, quod aut sub prætextu ignorantiæ dictorum decretorum, aut quod illa non sint in vsu, parum, aut nihil obseruantur in graue dicti Ordinis præiudicium, necnon officij Procuratoris Generalis illius spretum; Idcirco ne prouisio obseruantiæ regularis adeo salutaris, & Ordini prædicto proficua, in desuetudinem abeat, prædictus Franciscus Procurator generalis, Nobis humiliter supplicari fecit, vt decreta huiusmodi, Apostolicæ nostræ confirmationis robore communire de benignitate Apostolica dignaremur; Nos igitur dictum Franciscum Procuratorem Generalem, specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis, à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati; Decreta præinserta cum omnibus & singulis in eis contentis, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, illisque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos tàm iuris quàm facti defectus si qui desuper quomodolibet interuenerint supplemus.

Nullus ex ordine F. Prædicatorum potest agere negotium in Romana Curia inscio P. Procuratore Ordinis prædicti.

§. 3. Decernentes illa necnon præsentes literas, valida, firma, & efficacia existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac ab omnibus & singulis dicti Ordinis Fratribus inuiolabiliter obseruari debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Contrarijs derogat.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die iij. Decembris M. DC. XXXV. Pontificatus Nostri Anno Decimotertio.

M. A. Maraldus.

§.

Facit ad robur similium Decretorum, quæ pro nostro Ordine Minimorum statuta sunt in Capit. Gen. I. num. 5. & Paulæ numer. 24. de quibus in formulario Prælatorum littera Z. cap. 2. num. 4.

CONSTITVTIO XVII.

Confirmat decreta, & litteras à S. Congregatione Regularium negotijs præposita emanatas super præcedentia inter Regulares diuersarum Religionum.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. NVTER pro parte dilecti filij Blasij à Chersio Procuratoris Generalis Fratrum Ordinis Minorum Sancti Francisci Conuentualium nuncupatorum, Nobis expositum fuit, quod dictus Ordo grauatur admodum litibus occasione præcedentiæ cum alijs aliarum Religionum regularibus in processionibus, ex quo etiam si aliàs à Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus negocijs Regularium præpositis diuersis in præfata materia præcedentiæ litteris emanatis; vnam videlicet contra eiusdem Ordinis de Obseruantia nuncupatos Arben., aliam contra Seruorum B.M.Vir. Soanen., necnon duas litteras contra Prædicatorum respectiuè Ordinum Fratres Cassanen., & Ferentinen. obtinuerit tenoris subsequentis, videlicet. Arbi. All' Arciuescouo. Pare che sia nata differenza della precedenza trà cotesti Frati di S. Francesco Conuentuali, & Osseruanti, allegando ogn'vn di loro alcune ragioni, per le quali si persuadono di douer precedere à gl'altri, lequali essendosi diligentemente considerate nella Congregatione di questi miei Illustrissimi Signori Preposti da Nostro Sign. sopra le cause de Vescoui, e regolari, s'è risoluto etiam con il parere dell'Illustris. Protettori di tutte due le Religioni di far scriuere à V. Sig. che occorrendo più simili differenze le termini senza alcuna eccettione nell'istesso modo, che quel Conuento tenga il primo, e più degno luogo, che è più antico nella Città secondo che s'è fatto sin'hora, per quanto si presuppone, imperciò che questo mezzo vsato altroue è stato tale, che hà finito ogni controuersia come si spera, che farà anche cosi per mezzo della prudenza, e destrezza di V. Sig. e Dio, &c. Roma 6. Marzo 1582. Al Vescouo di Soana, ò suo Vicario. Hauendo inteso questi miei Signori Illustrissimi, che in cotesta Città sono in disparere di precedenza li Frati de' Serui con quelli di san Francesco Conuentuali, hanno voluto, ch'io faccia sapere à V. Sig. che nella precedenza di questi Frati Mendicanti secondo il parere di Nostro Signore, si attende solamente l'antichità de i loro conuenti, cioè, che precedino quelli, che prima hanno ottenuto il monasterij ne i luoghi, oue è nata la differenza; & perciò ella potrà dichiarare, che quelli precedino, li quali prima sono venuti ad habitare in cotesta Città, che farà apunto conforme à quello, che si è risoluto, & osseruato in altri

Supplicatio.

Adducuntur litteræ, & decreta S. Congregationis circa præcedentia.

altri luoghi, &c. Roma li 24. di Maggio 1583. Al Vescouo di Cassano. Fù dato in Congregatione vn Memoriale dal Procuratore Generale de' Frati Conuentuali di S. Francesco à nome del suo Monasterio de Castrouilari di cotesta Diocesi, nel quale si doleua, che alcuni Padri di S. Domenico, che poco fà hanno pigliato luogo nella medesima Terra, pretendeuano nell'attioni publiche di precedergli, non ostante che già sia no 350. anni, che quel Monasterio di S. Francesco è fondato: e sapendosi, che Nostro Signore altre volte haueua dechiarato come si doueua procedere in simili casi, questi miei Signori Illustrissimi vollero che se ne dasse conto à Sua Beatitudine, la quale hà commesso, ch' si scriua à V. S. che faccia hauere la prerogatiua, oue nascano queste nouità alle Religioni, che sono più antiche nel luogo, il che farà V. S. intendere à detti Padri di S. Domenico, & oprarà che così si esseguisca. Roma li 14. Maggio 1583. Ferentino al Vescouo. Nella differenza, che verte trà cotesti Frati di San Domenico, e quelli di S. Francesco per conto della precedenza, la Sacra Congregatione vuole, che s'osserui per l'auuenire quello, ch'è stato osseruato trà loro per il passato, fin tanto, che non sia destinato altro, & inclina, che conforme al Moto proprio di Gregor. XIII. di fel. mem. debbano precedere quelli, che prima hanno hauuto il luogo nella Città, & i decreti, che si allegano per parte de Frati di S. Domenico in contrario, non sono stati fatti per derogar generalmente al Moto proprio di Gregorio XIII. oltre che in quelle occasioni militauano altre ragioni di quelle, che possano militare costì. Questa è la mente di questi Illustrissimi miei Signori; & ella la doucrà esseguire, e Dio &c. Roma il 1. Giugno 1604.

Declarat, quod præcedant, qui sunt in possessione, aut antiquiores, si non constet de possessione, cum decreto irritante.

§. 2. Attamen in Casibus occurrentibus eadem litteræ reputantur prouisiones particulares, non autem declarationes generales, dictique Fratres Conuentuales nouæ semper iudicia ijsdem de rebus subire coguntur. Quare dictus Blasius Procurator generalis Nobis humiliter supplicari fecit, vt circa prædictarum litterarũ obseruantiam per aliquod opportunum declarationis nostræ ministerium prouidere, ac aliàs vt infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictum Blasium Procuratorem generalem huiusmodi specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati. De Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium eiusdem Regularium negocijs præpositorum consilio, præinsertas litteras ab eisdem Cardinalibus aliàs vtcunque in casibus particularibus emanatas, cum inuitantur Iustitia Motus proprij Gregorij Decimitertij hac de re editi, & sint conformes declarationibus Sacrarum Tridentini Concilij, ac Rituum Congregationum, vt qui sunt in possessione præcedentiæ præcedant: & vbi non probatur, aut non constat de possessione, præcedant ij, qui sunt antiquiores in loco controuersiæ, esse generaliter obseruandas vbicunque contigerit de eadem præcedentia dubitari. Apostolica auctoritate tenore præsentium præcipimus, & mandamus. Decernentes irritum, & inane si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarijs derogat.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac prædictorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, illorumque superioribus, Fratribus, & personis sub quibuscunque verborum tenore, & formis, ac cum quibusuis Ecclesiæ, decretis in genere, vel in specie, ac alijs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis illorum omnium tenore præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die xviij. Decembris M. DC. XXXVII. Pontificatus Nostri Anno Decimoquinto.

M. A. Maraldus.

§.

Roborat ea, quæ de huiusmodi præcedentia notantur, ad Constitutionem secundam Sixti quarti num. 58. T. 1. pag. 23. col. 1. & in additam. cap. 2. n. 27. pag. 315. col. 2.

CONSTITVTIO XVIII.

Confirmat decretum Sacræ Congregationis rituum, quod Imagines SS. Augustini, Nicolai de Tolentino, & aliorum SS. Ordinis Sancti Augustini à Fratribus Discalceatis impressa, vel depicta cum habitu, quo ipsi Discalceati vtuntur suspendantur, & aboleantur, & talia amplius non peragantur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Supplicatio.

EXponi Nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Fratrum Eremitarum Ordinis sancti Augustini, quod cum ipse Venerabilibus fratribus nostris S. R. Eccl. Cardinalibus Sacris Ritibus præpositis exposuisset, qualiter dilecti filii Patres Discalceati eiusdem Ordinis tùm Romæ, tùm multis alijs in locis imprimebant, & depingebant Imagines Sanctorum Augustini, Nicolai Tolentinatis, & aliorum eiusdem Ordinis Sanctorum cum habitu, quo ipsi Discalceati vtuntur, quodque id vergebat in maximum præiudicium eiusdem Ordinis, & in dies dare poterat occasionem plurium controuersiarum, & scandalorum, dicti Cardinales hac super re ediderunt Decretum tenoris subsequentis, videlicet.

§. 1.

Sacræ Congregationis decretum.

§. 1. *Referente Eminentiss. & Reuerendiss. D. Cardinali Verospio petitionem supradictam, ad instantiam Procuratoris Generalis Ordinis S. Augustini, Sacra Rituum Congregatio etatis, & auditis partibus, censuit, Imagines S. Augustini, S. Nicolai de Tolentino, & aliorum Sanctorum eiusdem Ordinis S. Augustini impressas, aut depictas à Fratribus Discalceatis eiusdem Ordinis cum habitu, quo ipsi Discalceati vtuntur, suspendendas, & abolendas esse, iniungendumque dictis Fratribus Discalceatis, ne sub pœnis arbitrio huius Sacræ Congregationis talia amplius audeant peragere. Et ita omninò seruari mandauit, Die xix. Decembris 1637.*

Confirmatur & approbatur, supplenturque defectus.

§. 2. *Vt autem Decretum huiusmodi firmius subsistat, exactiusque ab omnibus, ad quos spectat, obseruetur, Nobis idem Procurator humiliter supplicari fecit, quatenus illud Apostolicæ confirmationis robore communire de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictum Procuratorem specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Decretum huiusmodi Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti, & solemnitatum quantumuis substantialium, & quosuis alios defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, aut interuenisse dici, vel censeri possint in eodem supplemus.*

Mandat obseruari cum decretum innixte.

§. 3. *Decernentes præsentes literas validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis; ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet spectabit, firmitèr, & inuiolabiliter obseruari, sicque ab omnibus censeri, & ita per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Contrarijs derogat.

§. 4. *Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, illiusque Domorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, illis, eorumque Superioribus, & personis, ac quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis derogatoriarum derogatorijs, aliysque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis in genere, vel in specie, & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenore præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialitèr, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem adhibere iubet.

§. 5. *Volumus autem quod præsentium transumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Generalis dicti Ordinis munitis eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ præsentibus ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 23. Ianuarij 1638. Pontificatus Nostri Anno Decimo quinto.*

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO XIX.

Statuit quæ obseruanda sint circa Iubilationem Lectorum in Cismontana familia Ordinis Minorum Sancti Francisci de obseruantia.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Motiua.

CVm sicut accepimus, ex frequentissima, immeritaque Lectorum iubilatione in Cismontana familia Ordinis Fratrum Minorum sancti Francisci de Obseruantia nuncupatorum quamplures querelæ, multaque & grauia incommoda in eandem familiam redundarint, ac de remedio incommodis huiusmodi adhibendo cum primum illa ad dilecti filij nostri Francisci sancti Laurentij in Damaso Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati S. R. E. Vicecancellarij nostri secundum carnem ex fratre germano nepotis, dictique Ordinis apud Nos, & Sedem Apostolicam Protectoris, aures peruenerunt, tractatum fuerit. Nos qui Religiosorum Ordinum pacem & vnitatem sinceris desideramus affectibus, vt querelis, & incommodis huiusmodi obuiam eatur.

Lectores vt Iubilati vocētur quot annos legisse necesse sit.

§. 1. *Motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium statuimus, vt Lectores iubilati iuxta præscriptum literarum fel. rec. Clementis Papæ VIII. prædecessoris nostri, necnon generalium dicti Ordinis Constitutionum pluries renouatarum, ac postremò in Capitulo generali dicti Ordinis in Ciuitate Toletan. celebrato instituantur, ita quod nullus posthac ad iubilationem admittatur, quin prius Logicam, & Philosophiam tres annos, ac Theologiam decem absque vlla intermissione edocuerit, vel si intermitti contigerit, duodecim annos Theologiæ Lector extiterit. Singulis quibusque annis publica, & authentica attestatio à Guardiano, & discretis eorum manu propria, & iuramento firmata, Conuentusque sigillo obsignata conficiatur, & in publico Conuentus Archiuio seruetur, vbi cùm opus fuerit, reperiatur.*

Restringit numerum Lectorum Iubilatorū in vnaquaque Prouincia Minorum de obseruantia.

§. 2. *Vt Theologiæ lectio in ordine ad futuram iubilationem non introducatur, nisi vbi studia formata viguerint, & generalia, atque à Capitulo, & Congregatione generalibus instituta. Quod Lectores, qui non interuenientibus prædictis conditionibus per Prouinciam, vel per Superiores generales ad iubilationem admissi reperientur, eo ipso nulliter iubilati censeantur. Vt numerus Lectorum iubilatorum restringatur iuxta dispositionem Capituli Generalis in Alma*

Vrbe

Vrbe anno M. DC. XII. celebrati pro Vltramontana familia, videlicet vt pro vnoquoque Studio generali in singulis Prouincijs existenti, duo tantum iubilati permittantur, & quolibet deficiente, loco ipsius alter sufficiatur, qui lectionis cursum prius absoluerit. Demum pro seruanda in Prouincijs dicti Ordinis tranquillitate; reprimendisq. querelis in hac Curia in dies exurgentibus & quod plurimi non probato legitimè lectionis tempore, & cum maiorum deceptione Superiorum, iubilationem obtinuerunt, statuimus pariter, & ordinamus, vt præfato more informationes, & temporis ad lectionem constituti, attestationes per ministros Prouinciales de nouo conficiantur, & ad Generales superiores firmatæ, sigillatæq. remittantur, vt hac ratione relaxationibus & abusibus obuiam eatur.

Pœnas infligit Contrauenientibus cum decreto irritante. §. 3. *Mandantes propterea omnibus, & singulis dictæ Cismontanæ familiæ Ordinis huiusmodi Superioribus, Fratribus, & personis quocunque nomine nuncupatis, ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet spectabit in virtute Sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis aliisq. arbitrij nostri pœnis, ne circa prædictorum lectorum iubilationem quicquam aliàs quam in prædictis statutis disponitur, vllo vnquam tempore de cætero facere, vel attentare audeant, seu præsumant, ac decernentes statuta huiusmodi, necnon præsentes litteras valida, firma, & efficacia existere, & fore, suosq. plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Derogat contrarijs. §. 4. *Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, & Cismontanæ familiæ huiusmodi etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis quibusuis dicti Ordinis Superioribus, Fratribus, & personis sub quibuscunque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere; vel in specie, ac aliàs in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum ten. præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 5. *Volumus autem, vt præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die secunda Martij M. DC. XXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Decimoquinto.* M. A. Maraldus.

§.

Decreta Clementis VIII. circa Lectorum exemptionem habentur supra in Const. X. Vrbani VIII. T. 2. §. 18. pag. 292. col. 2. & ibid. §. 33. pag. 293. col. 2. Vide quæ de lectorum Priuilegijs notantur in formulario Prælatorum litera L. cap. 1. num. 3. & in additament. c. 12. n. 3. pag. 372. col. 2.

CONSTITVTIO XX.

Mandat Ordinarijs locorum, vt decernant, ne Parochi plus percipere possint in Sepulturis, quæ fiunt in Ecclesijs Regularium, quam in eis, quæ fiunt in proprijs, seu aliorum Clericorum.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Supplicatio. *Cum sicut dilectus filius Blasius Procurator Generalis Fr. Ord. Minorum Conuentualium sancti Francisci nuncupatorum. Nobis nuper exponi fecit, diuersæ extorsiones excessiuæ à dilectis filijs Capitulo, & Canonicis secularis, & Collegiatæ loci de Veglie Brundusinę Diœcesis, necnon etiam à diuersis Parochis aliorum locorum fiant pro impedienda libertate electionis sepulturę in Ecclesijs Ordinis huiusmodi, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, vt de opportuno in præmissis remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit prout in summario. §. 1. *Nos igitur dictum exponentem specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti; alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodatus existat ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum seriè absoluendum, & absolutum fore censendum. Huiusmodi supplicationibus inclinati de Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negocijs Regularium præpositorum consilio, Ordinarijs locorum per præsentes committimus, vt prouideant omnino, ne diutius abusus huiusmodi tolerentur, & decernant, ne Parochi plus percipere possint in sepulturis, quæ fiunt in Ecclesijs Regularium, quam in eis, quæ fiunt in proprijs, seu aliorum Clericorum.*

Contrarijs derogat quibuscumque. §. 2. *Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die xi. Martij M DC XXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Decimo quinto.*

M. A. Maraldus.]

§.

Facit ad ea, quæ de libera electione sepulturæ statuit Iulius II. in Constitut. 2. T. 1. §. 21. pag. 61. col. 1. & quæ dicit Pater Peyrinis, ad eam Constitutionem ibid. n. 55. pag. 69. col. 2. & in additamenta cap. 4. num. 8. pag. 425. col. 1.

CONSTITVTIO XXI.

Declarat, & decernit quod Conuentus, seu Hospitalia Religionis B. Ioannis Dei, in quibus

quibus duodecim Religiosi non existunt, non comprehendantur decreto à Sanctitate sua edito subijciente huiusmodi Conuentus omnimode iurisdictioni ordinarij loci.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Supplicatio. *CVm sicut dilectus filius Angelicus Rampulla Congregationis B. Ioannis Dei Procurator generalis Nobis nuper exponi fecit per quandam fel. record. Pauli V. prohibeatur expressè, ne plures ad habitum & professionem per Fratres dictæ Congregationis suscipi & emitti solitam admittantur, quam Infirmorum & miserabilium personarum necessitas exigat, ac per aliam Constitutionem Pij etiam V. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum statuatur, vt quicquid Congregationis huiusmodi Fratres acquirunt, non sibi, exceptis dumtaxat victu & vestitu, sed pauperibus Infirmis & hospitalibus, ad quorum seruitium particulari instituto, ac voto obstringuntur, acquirant, indeque pateat dictam Congregationem non parum ab alijs Religionibus circa libertatem & facultatem duodecim religiosos in singulis eius Conuentibus & hospitalibus deputandi differre, Nobis propterea dictus Angelicus humiliter supplicari fecit, vt prædictam Congregationem minimè comprehensam esse sub decreto auctoritate nostra hac de re die xxi. Iunij M DC XXV. inter decreta de celebratione Missarum, §. deincepi edito declarare, ac aliâ vt infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit prout in summario, & supplentur defectus. §. 1. *Nos igitur eumdem Angelicum Procuratorem generalem specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati. De Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negocijs Regularium Præpositorum consilio Apostolica auctoritate tenore præsentium declaramus ac decernimus, vt quoad dictæ Congregationis Conuentus & hospitalia, in quibus erunt duodecim religiosi, Episcopi nullatenus se ingerant, & quoad illos Conuentus, seu hospitalia, in quibus erit minor Religiosorum numerus, ijdem Episcopi possint insimul cum Prouinciali, vel alio maiori eiusdem Congregationis Superiore ad reuisionem computorum administrationis eorumdem hospitalium procedere, ita tamen vt contra personas in nihilo prorsus se immisceant.*

Contrarijs derogat. §. 2. *Non obstantibus prædicto decreto, ac quibusuis alijs Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis super numero religiosorum in quolibet Monasterio, aut Conuentu constituendo, ac quatenus opus sit dictæ Congregationis, etiam iuramento, e confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die ix. Iulij M DC XXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Decimoquinto.*

M. A. Maraldus.

§.

Decretum, à quo eximuntur, habetur in Constitutione nona Sanctitatis suæ T. 2. §. 8. pag. 287. col. 2.

CONSTITVTIO XXII.

Confirmat decretum Sacræ Congregationis Concilij Tridentini interpretum, quod in Ecclesijs Parochialibus, quæ sunt membra Monasteriorum Congregationis Cassinensis, aut alias ab ipsis dependentes, cura animarum exerceri possit, etiam per Monachos ad nutum suorum Superiorum amouibiles.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

ALias à Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Sacri Concilij Tridentini interpretibus super subinserto supplici libello sibi tunc porrecto emanauit decretum tenoris subsequentis, videlicet, Illustrissime & Reuerendissime Domine. Monasterium Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis Ciuitatis Patauinæ habet nonnullas parochiales Ecclesias in eadem Diœcesi, quæ non sunt vnita Monasterio, sed sunt parochiales dependentes ab illo, in quibus dictus Episcopus Patauinus dicit, Monasterium fuisse solitum deputare Presbyteros sæculares, qui prævio ipsius Episcopi examine, & approbatione curam animarum exercuerunt, sed ab aliquot annis cæpisse deputari vnum Monachum, qui sine Socio regulari, & cum solo famulo habitat in dicta parochiali, & curam administrat etiam sine Episcopi approbatione. Vnde nunc quæritur, an in dictis Parochialibus ab ipsis Monasterijs quoquomodo dependentibus, non autem vnitis debeat cura animarum exerceri per Monachum, vel per Presbyterum sæcularem ab ipsis Monachis nominatum, & ab Episcopo approbatum. Enarratio.

§. 1. *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum partibus auditis, censuit, in Parochialibus, quæ sunt membra monasteriorum Congregationis Cassinensis, aut aliàs ab ipsis dependentes, curam animarum exerceri posse etiam per Monachos ad suorum Superiorum nutum amouibiles, ita tamen vt ijdem primi examinentur, & approbentur ab Episcopo, eiusque iurisdictioni subijciantur in his, quæ ad ipsam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, & cum eo, qui ad eam exercendam fuerit pro tempore deputatus, habitet alius saltem Monachus eiusdem Ordinis professus ad præscri-* Monachi Cassinenses possunt curam animarum in proprijs Ecclesijs, vel ab ipsis dependentibus exercere.

ptum Concilij Lateranensis sub Alexandro III. cap. 10.

Sanctissimus confirmat, & supplet defectus.

§. 2. *Cum autem sicut dilectus filius Procurator generalis dictæ Congregationibus Nobis nuper exponi fecit, ipse decretum huiusmodi pro illius firmiori subsistentia apostolicæ nostræ confirmationis patrocinio communiri summopere desideret. Nos eundem Procuratorem generalem specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, supplicationibus illius nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati. Decretum præinsertum cum omnibus, & singulis in eo contentis apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inuiolabilis apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus.*

Mandat obseruari cum decreto irritāte.

§. 3. *Decernentes illud, necnon præsentes litteras valida, firma, & efficacia existere, & fore, suosque plenarios effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscumque iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Contrarijs derogat.

§. 4. *Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die vi. Septembris M DC XXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Decimosexto.*

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO XXIII.

Mandat locorum Ordinarijs, ac nuntijs Apostolicis, ne permittant quemquam deferre tunicam simplicem, oblongam, cum mantello, vel sine mantello Fratrum Minorum de Obseruantia, absque licentia in scriptis Superiorum prædictæ Religionis; Habitum verò prædictum cum Capucio tunicæ, seu mantello consuto, nec etiam cum licentia cuiusuis Superiorum dicti Ordinis.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Supplicatio.

CVm sicut dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Minorum regularis Obseruantiæ Sancti Francisci Nobis nuper exponi fecit quamplures abutentes habitu Fratrum Tertiariorum Ordinis eiusdem Sancti Francisci, vel simplicem Tunicam oblongam cum Mantello, vel sine eo absque Superiorum prædictæ Religionis licentia deferant, vel etiam eis caputium aut Tunicæ adiunctum, aut ipsi Mantello consutum superaddant, eorumq. nonnulli extra Claustra degentes tum scandalosè, & inopportunè sub specie peregrinationis, aut alterius emendicati prætextus diuagentur, tum etiam aliquas Ecclesias seu Capellas adscito sibi Heremitarum nomine incolant, exindeq. maxima apud sæculares scandeli materia, & prauæ opinionis erga prædictam Religionem ingeratur, Nobis propterea dictus Procurator Generalis humiliter supplicari fecit vt tot incommodis & scandalis opportunum aliquod remedium adhibere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit prout in summario, & contrafacientibus pœnas apponi: cum clausula sublata.

§. 1. *Nos igitur eundem Procuratorem generalem specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati. Omnibus & singulis locorum Ordinarijs, ac nostris & Sedis Apostolicæ Nuncijs vbiuis Terrarum constitutis & degentibus tenore præsentium districtè præcipiendo mandamus, ne de cætero, quemquam prædictam Tunicam oblongam, cum, vel sine Mantello absque Superiorum prædictæ Religionis Minorum de Obseruantia & cuiusuis instituti seu Congregationis Ordinis eiusdem Sancti Francisci licentia in scriptis obtenta quoquomodo deferre permittant, vtque si aliquem præmissorum transgressorem repererint illum carceri mancipandum, tali habitu exeundum, & arbitrarijs pœnis mulctandum irremissibiliter curent, & præterea nemini licitum faciant etiamsi prædictæ Religionis Minorum de Obseruantia, & cuiusuis Instituti seu Congregationis vniuersi Ordinis huiusmodi Superiorum scripta, seu quouis alio prætextu roborata licentia desuper accesserit, vt habitum huiusmodi cum prædicto Caputio, vel Tunicæ, seu Mantello, vt præfertur, consuto deferant sublata eiusdem Ordinis Superioribus ipsisq. locorum Ordinarijs, ac Nuncijs Apostolicis, & eorum cuilibet quauis auctoritate licentias huiusmodi cuiquam concedendi, ac demum, earumdem tenore præsentium volumus & ordinamus vt si quispiam tale deferens Caputium, vel cum licentia, vel sine ea inuentus fuerit carceris detentione, habitus priuatione, & alijs arbitrarijs pœnis ab eisdem Ordinarijs & Nuncijs omnino puniatur.*

Derogat contrarijs.

§. 2. *Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica vel quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus & singulis illorum omnino tenore præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore permansu-*

ris ad

ris ad præmissorum effectum specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 3. *Vt autem præsentes nostræ litteræ ad omnium quos illæ concernunt notitiam faciliùs deueniant. Volumus autem quod illarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eadem vbique fides in iudicio & extra illud adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die v. Octobris M DC XXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Decimosexto.* M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO XXIV.

Statuit non ieiunandum in vigilia Sancti Ioannis Baptistæ, quando contingit in die Solemnitatis Corporis Christi.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1.

Motiua. *Cvm euenire quandoque possit, vt Vigilia S. Ioannis Baptistæ in diem festum Solemnitatis Sanctissimi Corporis Domini Nostri Iesu Christi incidat. Nos attendentes diem festum huiusmodi, quo tanti Sacramenti institutio, summa totius populi Christiani lætitia recolitur, è principalibus anni festiuitatibus existere, propterea de Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum consilio deinceps perpetuis futuris temporibus quoties Vigiliam prædictam in dictum diem festum Solemnitatis Sanctissimi Corporis Domini Nostri Iesu Christi incidere contigerit, non esse ieiunandum, neque à carnibus abstinendum in die festo huiusmodi, sed anticipandum ieiunium die immediatè antecedenti, nempe feria quarta, prout ieiunaretur in ipsa Vigilia, Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus & ordinamus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.*

Transumptis fidem adhiberi iubet. §. 2. *Volumus autem vt præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die xiij. Octobris M DC XXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Decimosexto.* M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO XXV.

Confirmat decretum S. Congregationis Rituum, quod Monachi Cassinenses non sunt vllo modo cogendi accedere, nisi ad processionem Sanctissimi Sacramenti.

Addit. Nouiss. ad Peyrin. de Priuil.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Nvper pro parte dilecti filij Procuratoris Generalis Congregationis Casinensis Ordinis S. Benedicti Nobis expositum fuit, quòd aliàs seu nuper à Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus Sacris Ritibus Præpositis emanauit Decretum tenoris subsequentis videlicet. Pro Monachis S. Sixti Congregationis Cassinensis Placentiæ commorantibus narratum fuit, quòd ipsi Monaci, nunquam in eadem Ciuitate, nec alibi soliti sunt accedere ad alias Processiones, præterquàm ad Processionem Sanctissimi Sacramenti. Nunc verò Episcopus vult cogere, vt accedant etiam ad Processiones, quæ fieri solent pro Rogationibus maioribus & minoribus singulis annis, ad quos antea nunquam accesserunt, & propterea petierunt non adstringi, vltra eorum solitum et consuetum. Supplicatio.

Monachi Cassinenses nō possunt cogi ab ordinarijs, nisi ad processionem SS. Sacramenti. §. 1. *Sacra rituum Congregatio respondit, Monachos prædictos non esse vllo modo cogendos accedere, nisi ad Processionem Sanctissimi Sacramenti, iuxta eorum antiquam consuetudinem, quam tàm dictis Monachis Placentiæ commorantibus, quam alijs eiusdem Congregationis Cassinensis vbique conseruandam esse censuit, & declarauit. Die 10. Iunij 1602. Datum hac die 9. Octobris 1638.*

Confirmatur, & supplentur defectus cum decreto irritante. §. 2. *Cum autem sicut eadem expositio subiungebat dictus Procurator generalis Decretum huiusmodi pro illius firmiori subsistentia apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri summoperè desideret. Nos eumdem Procuratorem generalem specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes. Supplicationibus illius nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum prainsertum eum omnibus & singulis in eo contentis apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illisque inuiolabilis apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint supplemus. Decernentes illud, necnon præsentes literas valida, firma, & efficacia existere & fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, & ab omnibus & singulis, ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet in futurum spectabit inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscumque Iudices ordinarios & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.*

Mandat publicari Decretum, & committit nè amplius præfati Mona- §. 3. *Quocirca dilecto filio nostro, & Sedis Apostolicæ nunc & pro tempore existenti in Regno Neapolis Nuncio, ac Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se vel alium, seu alios Decretum, & præsentes litteras*

chi molestentur contrafacientibus pœnas apponens.

huiusmodi, & in eis contenta quæcumque vbi & quando opus fuerit, & quoties pro parte tam prædictorum Monasterij Placentini, quàm aliorum quorumcumque eiusdem Congregationis Monachorum requisitis fuerint solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant illos auctoritate nostra præmissorum omnium & singulorum commodo, & effectu pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos desuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo; inuocato etiam ad hoc si fuerit opus, auxilio brachij sæcularis.

Derogat contrarijs.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quibusuis Congregationis, & Monasteriorum huiusmodi etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die xvij. Nouembris M.DC.XXXVIII. Pontificatus Nostri Anno 16.

M.A. Maraldus.

CONSTITVTIO XXVI.

Confirmat, & declarat literas pro bono regimine Prouinciæ S. Ioannis Baptistæ Fratrum Discalceatorum de obseruantia: & alia insuper de nouo concedit.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemiũ.

CVm ea, quæ propter iustas, & rationabiles causas aliquando stabilita sunt, ipsa rerum, & temporum experientia doceat prouide oportere moderari, & immutare; superioribus verò annis per quasdam nostras in simili forma Breuis litteras pro bono regimine Prouinciæ S. Ioannis Baptistæ Fratrum Minorum Discalceatorum nuncupatorum Regularis Obseruantiæ S. Francisci in Hispania, quædam clausula quarundam aliarum in eadem forma Breuis in fauorem eiusdem Prouinciæ à fel. rec. Clemente Papa VIII. prædecessore nostro emanatarum incipientium, Ex iniuncto nobis Apostolici muneris debito, *sub datum die 29. Nouembris* 1599. *declaratæ, & aliæ limitatæ fuerint, ex præfata verò limitatione, seu moderatione, nonnulla grauia inconuenientia, quæ nouis litibus, et inquietudinibus ianuam aperuerunt, in dies oriri videantur.*

Supplicatio.

§. 1. Nobis propterea dilecti filij Michael Teruel Minister Prouincialis, & Diffinitores dictæ Prouinciæ Fratrum eorundem per dilectum etiam filium Franciscum Seguer dicti Ordinis professorem eorum Procuratorem humiliter supplicari fecerunt, vt omnia, & singula gratias, & priuilegia in prædictis Clementis prædecessoris litteris, eidem S. Io. Baptistæ Prouinciæ aliàs concessa confirmare, & opportunè sibi vt infra prouidere, & indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit prout in sũmario, & supplet defectus.

§. 2. Nos igitur, qui personarum quarumlibet, præsertim sub suaui Religionis iugo Altissimo famulantium quieti, & statui quantum cum Domino possumus libenter consulimus, omnem super præmissis inconuenientium huiusmodi materiam, & occasionem è medio submouere, ipsosque exponentes specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, præfatas Clementis prædecessoris litteras in fauorem Prouinciæ prędictę S. Ioannis Baptistę Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Discalceatorum huiusmodi cum omnibus, & singulis in eis contentis Apostolica auctoritate tenore pręsentium confirmamus, & approbamus, illisque inuiolabilis Apostolicę firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus.

Concedit erigere posse Conuentus, & Ecclesias.

§. 3. Et insuper modernis eidem Michaeli, & pro tempore existentibus Ministro Prouinciali, Custodi, Diffinitoribus, Guardianis, & Fratribus d. Prouinciæ, vt quascunque Domos, siue Heremitoria, seu loca, si quę sibi à pijs Christi fidelibus in Hispaniæ partibus concedantur, recipere, & in illis Conuentus sui Ordinis erigere, & fundare; seruata tamen alias Sacrorum Canonum, & Decretorum Sacri Concilij Tridentini forma, de sola Ordinarij loci licentia, ac nullo quarumuis aliarum personarum cuiusuis Ordinis, Congregationis, aut instituti Regularium desuper requisito consensu, ac in domos sui Ordinis, & Prouinciæ pręfatę cum Ecclesia, Sacrario, Campana, seu Campanis humilibus, Cæmeterijs, Claustro, Refectorio, Cellis, Hortis, alijsque officinis, & ędificijs necessarijs erigere, & fabricari facere, ac in illis Fratres sui Ordinis Discalceatorum introducere, atque in ipsarum Domorum Ecclesijs postquam erectę, & fabricatæ fuerint, Sanctissimum Eucharistię Sacramentum pro infirmis asseruare, ac diuina Officia celebrare, & Ecclesiastica Sacramenta ministrare, vt in cęteris Fratrum Discalceatorum eorundem Domibus fieri solet.

Dat facultatem recipiendi nouitios.

§. 4. Ac eiusdem Prouincię nunc, & pro tempore existentibus Ministris Prouincialibus, seu Guardianis, siue alio quouis nomine nuncupatis Pręlatis, ad quod de iure, & iuxta regularia eiusdem Ordinis statuta Apostolica auctoritate confirmata spectat, & pertinet, vt quoscunque prędictum Discalceatorum Ordinem ingredi, & profiteri volentes, dummodo in qualibet dictarum domorum erigendarum tàm Fratres professi, quàm Nouitij numerum triginta non excedant, iuxta regularia eiusdem Ordinis instituta ad habitum, & professionem recipere, & admittere, ac cum alijs Religiosis professis incorporare liberè, & licitè valeant, licentiam, & facultatem perpetuò concedimus.

Et condendi statuta, & eos exi-

§. 5. Pręterea, quod Prouincia pręfata, illiusque Fratres, & Conuentus suis arctioribus Constitutionibus, & Statutis, quę in pleno Capitulo Prouinciali à

maiori

mentis à statutis emanatis à fratribus de obseruantia.

maiori parte Capituli recepta, & stabilita fuerint, gubernentur; nec ad obseruanda Statuta generalia à Capitulis, vel Congregationibus generalibus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Obseruantia nuncupatorum iam facta, vel pro tempore facienda, nec ad specialia eiusdem Ordinis Superiorum mandata, quæ Ministri Prouincialis, Custodis, & Diffinitorum Prouinciæ iudicio, fuerint dd. Fratrum Discalceatorum reformationi, aut commodo dissentanea teneantur.

Et congregationes celebrandi, ac eligendi sibi Superiores.

§. 6. Quòd Ministri, seu Prælati Prouinciales, Congregationes particulares, quas Diffinitoriales vocant quando, & vbi commodius sibi visum fuerit, liberè, & licitè conuocare, & celebrare, ac in eis quaslibet electiones Guardianorum, & aliorum Officiorum facere, & quascumque causas, siue ciuiles, siue Criminales & negotia ad eandem Prouinciam spectantia iuxta formam Sacrorum Canonum, & regularium Statutorum, & suarum Constitutionum prouincialium tractare, diffinire, & sententiare possint; quodque Prælati Generales eiusdem Ordinis huiusmodi Congregationes particulares Diffinitoriales, aut earum electiones, seu diffinitiones, vel decreta, & sententias nequaquam impedire, immutare, nec dilatare valeant.

Visitatores assignat ex eodem Instituto.

§. 7. Quod d. Prouincia, eiusque nunc, & pro tempore existentes Conuentus, & Fratres, nisi per Fratres Visitatores alicuius Prouinciæ Discalceatorum huiusmodi; à Prælatis tamen generalibus deputandos, nullatenus visitari, aut sindicari possint; quodque huiusmodi Visitatores Discalceati in d. Prouinciam ingredi, aut in ea aliquam iurisdictionem exercere non valeant, nisi tempore statuto circa finem triennij Ministri Prouincialis, nempe post duos annos, & septem menses Prouincialatus cuiuslibet Ministri Prouincialis eiusdem Prouinciæ transactos, & non antea, Tales autem Visitatores omnia statuta Prouincialia eiusdem Prouinciæ obseruare, & iuxta illorum tenorem, & præscriptum Prouinciam visitare, & gubernare debeant, & teneantur, nec in eisdem statutis, nisi de consensu maioris partis Diffinitorij plenè dispensare valeant, quamuis hoc idem in litteris patentibus, & authenticis à Prælatis generalibus, aliisue Superioribus specialiter iisdem indultum, & concessum fuerit.

Dat puniendi formã.

§. 8. Vt autem omnes ambitionis, & iniustitiæ occasiones, quæ sub simulato, ac apparentis correctionis, & reformationis zelo obrepere solent, è medio penitus euellantur, postquam prædicti Visitatores Commissarij suam iurisdictionem, & Visitationem in Prouincia huiusmodi cœperint exercere, nulli Guardiani, nullique Vocales, quibus concursus ad Capitulum proximè futurum de iure competit, possint ante ipsum celebratum Capitulum ob aliquam, seu aliquas causas ab officio remoueri, nec voce actiua, aut passiua priuari: Si autem in ipsa Visitatione aliquibus delictis, & culpis quidam præfatorum reperiantur obnoxij, vel eorum punitio, & correctio post omnes electiones Capituli factas differatur, vel alijs Canonicis, & regularibus pœnis præter priuationem officij, ac vocis actiuæ, & passiuæ arbitrio Superiorum puniri debeant.

Addit. Nouiss. ad Peyrin. de Priuil.

§. 9. Insuper quod Fratres eiusdem Prouinciæ Sancti Ioannis Baptistæ, ab ipsa sua Prouincia per quoscunque Superiores abstrahi nequeant, vt ad Indos, vel alias partes, & Prouincias remittantur, nisi de consensu Capituli Prouincialis, vel Diffinitorij pleni eiusdem Prouinciæ. Et quod huiusmodi Superiores quicumque illi sint, non possint Fratres Præfatos licentiare, vt in domibus sæcularium, seu extrà claustra habitent, nisi seruata ad vnguem forma à Clemente prædecessore præfato præscripta in Bulla, seu litteris de Reformatione Regularium incipien. Nullas omnino prætextu cuiuscumque priuilegij, sub anno 1599. nempe quod tales licentiæ nisi ex grauissima causa à Sede Apostolica approbanda nullatenus concedantur, quæ verò aliter concessæ sint, ipso facto irritæ, & nullæ censeantur, & Religiosi talibus licentijs vtentes statim ad claustra reuocentur.

Dicti Fratres nõ possint mitti extra Prouincias suas nec extra claustra degere sine licentia.

§. 10. Quodque possint ijdem Fratres Discalceati intra septa domus regularis suæ libros à bibliothecis de licentia Prælati abstractos habere, & illis vti, dummodo postquam illis vsi fuerint eisdem bibliothecis illos restituere procurent; Ac demum Ministro Prouinciali, Custodi, necnon Guardianis, Conuentibus, Fratribus vniuersis dictæ Prouinciæ nunc, & pro tempore existentibus, vt omnibus, & singulis gratijs, indultis, & priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, fauoribus, indulgentijs, & litteris Apostolicis, tàm Prouincijs Sancti Iosephi, & Sancti Pauli, quàm quibusuis alijs eiusdem Ordinis Fratrum Discalceatorum Hispaniarum Prouincijs, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores, ac per Nos, & Sedem Apostolicam hactenus concessis, & in posterum concedendis æquè, ac si ipsemet Prouinciæ Sancti Ioannis Baptistæ nominatim concessa fuissent, frui, potiri, & gaudere perpetuò possint, & valeant, auctoritate, & tenore præfatis pariter perpetuò concedimus, & indulgemus.

Dat facultatẽ libros extrahendi à Bibliothecis de licẽtia Prælati studiorum causa, & communicat Priuilegia iam cõcessa, & cõcedenda alijs Prouincijs Hispaniarum eiusdem Ordinis.

§. 11. Volumusque, statuimus, & ordinamus respectiuè, & insuper præcipimus Ministro, & Commissario generalibus Ordinis Minorum regularis Obseruantiæ, & quibusuis Commissarijs, & Visitatoribus ad dictam Prouinciam S. Ioannis Baptistæ destinatis, cæterisque tàm Prælatis, quàm subditis sub pœnis excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis quorumcumque officiorum, & dignitatum eo ipso absque alia declaratione incurren. nè in præmissis Fratres præfatos Discalceatos Prouinciæ S. Ioannis Baptistæ huiusmodi litibus grauari, aut quouis modo molestari permittant; quinimò præfata omnia priuilegia, & indulta alijs inuiolabiliter obseruent, & obseruari faciant, ac per suas proprias litteras, quoties pro parte præfatorum Fratrum Discalceatorum fuerint requisiti faueant, & assistant; Et nihilominus Veneralibus fratribus Carthaginen. & Granaten. Archiepiscopis, necnon Carthaginen. Guadicen. Orioleñ. Dertusen. & Illerden. Episcopis, eorumque Vicarijs generalibus, seu Prouisoribus, ac dilecto filio Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, vt ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se vel alium,

Pœnæ contrafacientibus, & clausulæ præseruatiuæ mãdat etiam publicari.

Oo 2 seu

seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem Fratrum Discalceatorum desuper fuerint requisiti solemniter publicent illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistant, faciantque auctoritate nostra eos præmissis omnibus, & singulis pacificè frui, & gaudere; Non permittentes eos desuper per Prælatos generales, & Visitatores præfatos quomodolibet molestari Contradictores quoslibet, & rebelles, & præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas præfatas illos incurrisse declarando, illasque etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Decretum irritans.

§. 12. *Decernentes præsentes litteras nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu, etiam ex eo quod præmissis interesse habentes, vel Fratres de Obseruantia præfati, aut quicunque alij vocati non fuerint, notari, impugnari, redargui, infringi, retractari, aut quomodolibet in ius, vel controuersiam reuocari, sed semper, & perpetuo validas, & efficaces existere, & fore, sicque per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici auditores vbique iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.*

Contrarijs derogat.

§. 13. *Non obstan. fel. rec. Bonifacij Papæ Octaui prædecessoris nostri, per quam cauetur expresse, ne professores Ordinum Mendicantium loca ad habendum absque dictæ sedis licentia speciali, & de prohibitione huiusmodi expressam mentionem facien. recipiant, & de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac nostris litteris, quæ incipiunt.* In Cathedra B. Petri Apostolorum Principis, *de anno 1626. emanatis, ac quibusuis eiusdem Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam per Fratres Discalceatos huiusmodi acceptatis, præsertim* Capitulorum, *seu* Congreg. *generalium, quibus cauetur expressè, ne Fratres Discalceati huiusmodi, domum aliquam dicti eorum Ordinis absq; expressa licentia Capituli Generalis, aut infra quinque leucas à domo eorundem Fratrum Minorum erigere audeant priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Ordini Fratrum Minorum, illiusq; Superioribus, & quibusuis Religiosis particularibus, aliisque personis sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & roboratis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus spetialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo, ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Aut si ministro, & Commissario generalibus, aut Fratribus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia, seu quibusuis alijs communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

Transumptis fidem adhiberi iubet.

§. 14. *Cæterum quia difficilè foret præsentes litteras ad singula quæque loca vbi necesse fuerit deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earundem præsentium etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die decima quinta Iunij millesimi sexcentesimi trigesimi noni. Pontificatus Nostri Anno Decimo sexto.*

CONSTITVTIO XXVII.

Concedit fratribus Conuentualibus Ordinis Minorum, vt in Conuentibus, in quibus non est facta reductio Missarum, fieri possit in primo Capitulo talis reductio ad rationem 60. scutorum pro qualibet Missa quotidiana.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Concessionem à se iam factā memorat.

§. 1. *CVm Nos aliàs confirmantes & approbantes Constitutiones Vrbanas nuncupatas, Ordinis fratrum Minorum S. Francisci Conuentualium nuncupatorum eisdem fratribus indulserimus, vt ipsi in primo eorum Capitulo seu Congregatione Capitulari in omnibus eorum Conuentibus Missas reducere, & pro qualibet Missa quotidiana annuam eleemosynam sexaginta scutorum assignare possent, & sicut dilectus filius Procurator generalis eorumdem fratrum Nobis nuper exponi fecit in nonnullis Poloniæ, & aliarum partium Conuentibus Ordinis huiusmodi, dicta Missarum reductio in primo Capitulo, seu Congregatione Capitulari iuxta earundem Constitutionum dispositionem facta non fuerit, Nobis propterea dictus Procurator generalis humiliter supplicari fecit, vt in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

Concedit prout in sūmario.

§. 2. *Nos igitur eundem Procuratorem generalem specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententijs, censu-*

censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis si quibus quomodolibet innodatus existit; ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati. Quod in Conuentibus prædictis in quibus dicta reductio facta non fuit, vt præfertur, illa ad rationem annuæ eleemosynæ sexaginta scutorum pro qualibet Missa quotidiana, & alias iuxta Constitutionum prædictarum dispositionem in primo proximo Capitulo, seu Congregatione Capitulari fieri possit, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Contrarijs derogat. *§. 3. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictiquè Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, Quibus omnibus & singulis illorum omnium tenorem præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris ad effectum præmissorum specialiter derogamus, cæterisquè contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die vi. Augusti M. DC. XXXIX. Pontificatus Nostri Anno decimoseptimo.*

M. A. Maraldus.

§.

Vide aliam similem Constitutionem eiusdem Summi Pontificis. to. 2. priuil. constit. 5. §. 2. pag. 278. col. 2. in qua Missæ pro Minimis reducuntur ad rationem quinquaginta scutorum Monetæ Papalis.

CONSTITVTIO XXVIII.

Decernit, quod Ministerium Redemptionis Captiuorum in omnibus spectet Fratribus Calceatis Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede dumtaxat, & nullatenus ad Discalceatos.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Supplicatio. *Exponi nobis nuper fecit, dilectus filius Ioannes Perez de Munebrega, Procurator Generalis Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, quod alias inter fratres Calceatos dicti Ordinis ex vna; & fratres eiusdem Ordinis Congregationis Discalceatorum nuncupatorum ex altera, partibus, occasione separationis, ac totalis dismembrationis fratrum Discalceatorum à fratribus Calceatis huiusmodi; inita fuit quædam Concordia, inter cuius Capitula, extat vnum, tenoris sequentis videlicet. Item quod ministerium Redemptionis solum spectet Religiosis Calceatis; & quod Patres Recollecti, non se intromittant, in recipiendis legatis à Christi fidelibus relictis ad dictum effectum; nec possint petere in suis monasterijs, nec extra, pro redimendis Captiuis, nec habere cippos, nec capsas, nec aliquid aliud pro eleemosynas petenda hac de causa; quia totum hoc debet mandari curæ, & sollicitudini Patrum Calceatorum dumtaxat; sicut vsque nunc fuit in consuetudine. Quæ quidem Concordia à felicis recordationis Gregorio Papa Decimo quinto Prædecessore nostro: ac etiam à Nobis cum clausula, citra dispensationem à quarto Voto, confirmata fuit.*

§. 1. Postmodum vero, dictis Fratribus Discalceatis prætendentibus vigore prædictæ clausulæ, citra dispensationem à quarto Voto; ministerium Redemptionis Captiuorum fratribus Calceatis huiusmodi in dicta Concordia illiusque confirmationibus dumtaxat reseruatum, à Se quoque exerceri posse, etiam vigore suarum particularium Constitutionum, alias à nobis confirmatarum; Venerabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales negotijs Regularium præpositi decreuerunt, vigore dictæ clausulæ, citra dispensationem super quarto voto huiusmodi, & aliarum in dictis Concordia, & illius confirmationibus Apostolicis contentarum, non fuisse, nec esse ius aliquod de nouo quæsitum fratribus Discalceatis præfatis ad ministerium Redemptionis Captiuorum exercendum, sub directione, & superioritate eorum Vicarij Generalis; sed omnia, circa ministerium dictæ Redemptionis Captiuorum, remansisse, & remanere in eisdem statu, & terminis, in quibus reperiebantur ante dictam Concordiam; Itaut præfati Fratres Discalceati, quò ad dictum opus Redemptionis Captiuorum, aut alia ad id Ministerium quomodolibet spectantia remaneant, & remanere debeant, sub Directione, Cura, Obedientia, & Superioritate Eiusdem dilecti Filij Magistri Generalis Calceatorum; ac in eisdem statu, & terminis, in quibus erant, seu existebant ante dictam Concordiam, & Confirmationes prædictas; Nosque decretum Cardinalium huiusmodi, confirmauimus; & subinde nonnullis ex Fratribus Discalceatis, huiusmodi decreto præfato, Nostrisque litteris, illius confirmatorijs, parere detrectantibus: Nos omnibus, & singulis Fratribus Discalceatis, seu Recollectis Ordinis præfati, nunc, & pro tempore existentibus, quarumque auctoritate, & officio fungentibus sub priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, ac quorumcunque dicti Ordinis officiorum per Eos detentorum pœnis, ipso facto, absque alia declaratione per Contrauenientes, incurrendis; Præcipimus, vt dicto Magistro Generali in omnibus ab eo commissis, & præfatum Redemptionis Captiuorum opus, seu ministerium, quomodolibet concernentibus irrefragabiliter obedirent, & alias prout in Gregorij Prædecessoris prædicti, ac nostris super præmissis, in simili forma Breuis, expeditis litteris, quarum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, haberi volumus, plenius continetur. Concedit prout in summario.

Legata particularia dispositiones, & donationes etiã inter viuos, *§. 2. Cum autem sicut Eadem Expositio subiungebat Fratres Discalceati prædicti prætendant Legata particularia relicta, ac Dispositiones quascumque, etiam Donationes inter viuos factas, & pro tempore faciendas, per Quoscumque pro Redemptione Captiuorum, Ecclesijs, seu Domibus, aut Personis ipsorum Discalceatorum, cum electio-*

ac alia ad fratres Calceatos spectent. *ne industria Eorum, sub concordia, & Litteris prædictis minime comprehendi. Nobis propterea Idem Procurator Generalis, humiliter supplicari fecit; vt in præmissis opportunæ declarationis ministerio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur negotio mature, ac Ambabus Partibus pluries in facto, & iure informantibus, & auditis per Congregationem Prælatorum à Nobis, ad id, deputatorum; Eorundem Prælatorum resolutione, in fauorem Fratrum Calceatorum, Eorumque Procuratoris Generalis, facta, Nobis relata, eiusdem Procuratoris Generalis, & Fratrum Calceatorum, prædictorum votis huiusmodi, annuere volentes, ac singulares eorum personas, à quibusuis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis; si quibus quomodolibet innodatæ existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati; Concordiam prædictam, ac dicti Gregorij prædecessoris, & nostras desuper expeditas litteras prædictas, comprehendisse, & comprehendere etiam legata particularia, ac dispositiones, & donationes etiam inter viuos particulariter, aliasque quomodolibet facta, & factas, ac pro tempore perpetuis futuris temporibus, pro Captiuorum redemptione, per Quoscumque faciendas, etiam in fauorem Quorumcumque prædictorum Discalceatorum, eorumque Vicarij Generalis, ac Conuentuum, & Domorum ipsorum Discalceatorum, & in quibus Eorum industria, sit vel erit electa; & præsertim legatum, siue dispositionem, & donationem quondam Eluiræ Manrrique, factam Conuentui Sanctæ Barbaræ Matriti Toletanæ Diœcesis non facta expressione; ita vt in ministerio Redemptionis Captiuorum attributo, seu concesso per Concordiam, & litteras Apostolicas prædictas Magistro Generali dictorum fratrum Calceatorum comprehensa, & comprehensa sint, & comprehendantur Apostolica auctoritate tenore præsentium declaramus, Eisdemque Fratribus Discalceatis, Eorum Conuentibus, & Vicario Generali* Perpetuum Silentium Imponimus.

Clausula sublata, & decretum irritans. §. 3. *Sicque ab omnibus censeri, & per Quoscumque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, sublata Eis, & Eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.*

Præscribit modum expendendi legata. §. 4. *Volumus tamen, quod Idem Magister Generalis Calceatorum, debeat integrè Relicta, Donationes, & Dispositiones prædictas, in prædictum opus Redemptionis expendere, absque eo quod aliquam illorum partem pro se, Conuentibus, aut sua Religione Calceatorum huiusmodi, nec alias vnquam retinere possit.*

Derogat contrariis. §. 5. *Non obstantibus quorumuis Testatorum, & Testatricum, etiam vltimis voluntatibus, ac donationum, dispositionibus, quas iis, & quoad præmissa, quatenus foret opus sufficienter, & expressè commutamus; necnon Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac Constitutionibus Discalceatorum auctoritate Apostolica confirmatis, & præcipuè Earum Capitulis vigesimo, vigesimoprimo, & vigesimo secundo primæ distinctionis, ac omnibus illis, quæ in prædictis litteris Apostolicis dictus Gregorius Prædecessor voluit, & Nos volumus non obstare; Cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die decima quinta Februarij Millesimo sexcentesimo quadragesimo, Pontificatus Nostri Anno 17.*

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO XXIX.

Statuit nonnulla pro restituendo, ac conseruando in Ordine fratrum Minorum S. Francisci de Obseruantia disciplinæ regularis candore.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Ecclesiæ regimini, meritis licet imparibus inscrutabili diuina prouidentia voluntate præsidentes, quid pro fœlici Christi fidelium quorumlibet, & præsertim regularium personarum, quæ abiectis mundi vanitatibus Deo sub suaui religionis iugo se totas deuouerunt, statui conferat, diligenter prospicimus, ac quæ ipsis per emissorum votorum semitas ad perfectionis apicem contendentibus offendiculo esse possunt, remouere studemus prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Proœmiū.

§. 1. *Cum igitur sicut accepimus in Ordine Fratrum Minorum Sancti Francisci de Obseruantia nuncupatorum ob minus accuratam aliquorum præceptorum regulæ eorumdem Fratrum Obseruantiam, nonnullasque abusus, qui in Ordine prædicto contra apostolicarum Constitutionum, præcipuè fel. rec. Clementis Papæ VIII. prędecessoris nostri decretorum pro reformatione Regularium editorum pręscriptum pacem, mentisque quietem turbari, religionis candorem minui, ac fidelibus non paucorum scandalorum occasione pręberi contingat.* Motiua.

§. 2. *Hinc est quod Nos eiusdem Clementis decretis, dictique Ordinis statutis per Sedem Apostolicam confirmatis inhærendo Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque apostolicæ potestatis plenitudine, ac nostra perpetuò valitura Constitutione confirmantes, quæ alias à Nobis circa Patrum priuilegiatorum abrogationem sub die xxiij. Iulij anni MDCXXXIX. sancita fuere, Patrum ex electione factorum, siue ij Procuratores, & Commissarij Generales Curiæ, siue Diffinitores generales Ordinis, siue Ministri Prouinciarum, siue earumdem Custodes, & Diffinitores* Tollit quasdam introductas disuetudines, & pœnas apponit contrauenientibus.

à qui-

à quibus ob maiorem multitudinem maiora etiam in eisdem oriuntur incommoda, quos vltra numerum in Statutis Ordinis præscriptum minimè augeri potest sine dispensatione decernimus, siue Prouincialium gratijs & priuilegijs ex Ordinis concessione gaudentes extiterint, vel existant, relicta tantummodò præcedentia, ac antelatione, ac socio eisdem per Ordinis statuta respectiuè concessis, omnes exemptiones, immunitates, licentias, consuetudines, quæ potius abusus dici possunt, quoquo modo in dicto Ordine obtenta, inducta, intrusaque in perpetuum cassamus, tollimus, abolemus & abrogamus, ac cassata, ablata, abolita, & abrogata esse, & censeri debere, cuicumque in posterum tales exemptiones & priuilegia concedendi facultate penitus interdicta sub priuationis vocis actiuæ, nec non excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrendis pœnis decernimus & ordinamus.

Dat facultatem Superioribus liberè exercendi munus suum.

§. 3. *Declarantes ex officijs quibus functi fuerint, nullum aliud in ipsis remansisse, vel remanere, aut eos prætendere posse ius, arbitrium, superintendentiam, intelligentiam, vel quocunque alio nomine nuncupetur præeminentiam in Prouincijs, Conuentibus, Fratrum collocationibus, aliisque dispositionibus, itaut liberum omnino sit Prouincialibus, & Diffinitoribus, nullo ad prædictos Patres habito respectu, de Conuentibus disponere, Guardianos instituere, Fratres collocare, aliaque exequi, sicuti communi Prouinciarum bono viderint expedire. Necnon Ordinis huiusmodi apud Nos & Sedem apostolicam Cardinali Protectori, Ministro, ac Commissario Generalibus pro tempore existentibus contrauenientes Prouinciales & Guardianos taliter electos obtentis officijs eorum arbitrio priuandi, Patres verò præfatos, qui præteritorum officiorum per eos obtentorum prætextu aliquid contra præsentis Constitutionis tenorem moliri, innouare, vel attentare præsumpserint, ad maiorem tranquillitatem, & pacem eorumdem Protectoris, & Generalium arbitrio, etiam si opus fuerit, in alienas Prouincias transferendi, & transmittendi facultatem concedimus, & impartimur.*

Mandat quod Prædicatores eleemosynas pro prædicationibus muneris ac quisitas integras Superiori Prouinciali significent, & pœnas apponit.

§. 4. *Ne autem in dicto Ordine recipiendi pro concionibus pecuniarias eleemosynas, deque illis ad Concionatorum arbitrium disponendi, ne ve nimius equitandi abusus vlterius inualescant, grauissimisque regulæ Beati Francisci voto, & præcepto passim contraueniatur, Omnibus & singulis prædictis Ordinis Concionatoribus vltra pœnas in proprietarios, per eiusdem Ordinis statuta fulminatas in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub priuatione officiorum quæ obtinent, ac perpetua inhabilitate ad quæcumque officia, gradus, & dignitates in posterum ipso facto incurrendis præcipimus & mandamus, vt de prædictis eleemosynis per se nullo modo disponant, nec eas ab offerentium manibus in suas recipiant, vel in Procuratoris, siue alterius cuiuslibet deponi faciant, sed easdem integras Superiori Prouinciali significent, qui de illis iuxta Regulæ præscriptum disponat, quibus etiam pœnis eo ipso subijcimus, omnes eiusdem Ordinis Fratres, qui sine manifesta, vera, grauique necessitate, aut infirmitate, & absque licentia Prouincialis, vel in casu vrgenti, Superioris localis de consilio, & iudicio trium Discretorum Conuentus scriptis obtenta equitare ausi fuerint, easdem pœnas solis Ministro, & Commissario generalibus aliquando, & ex rationabili causa remittendi facultate relicta.*

Dat normam equitandi.

§. 5. *Quos cum Prouincialibus Prouinciarum, Commissarijs & ad vrgentiora negotia destinatis paternè monemus, vt in casu vrgenti, ac per regulam permisso memores sint paupertatis, humilitatis, & patientiæ Christi Domini Saluatoris nostri, ad cuius vitæ exemplum B. Franciscus, & conuersationem instituit, & Ordinem suum fundauit, vilioribus despectisque iumentis contenti sint, & Comitatu, qui sæculares diuites decet, relicto, maiori qua fieri poterit modestia gradiantur, exemploque cæteros præeuntes sciant in concessis tantum casibus equitandi licentiam indulgere, super quo Superiorum omnium ad quos spectat, & pro tempore spectabit, conscientiam oneramus, Concedentes Prouincialibus, & Prouinciarum Commissarijs vt vno, eoque humili iumento pro se tantum, non autem pro socijs in necessitatis articulo vti possint, aliàs si contrafecerint, suis officijs eo ipso destituti remaneant.*

Obseruari mandat Const. Clemen VIII. pœnas apponit: mandat etiam publicari.

§. 6. *Ad hæc vt prædicti Clementis Octaui prædecessoris nostri decreta inuiolabiliter obseruentur, omnes Fratres præcipuè nominatos Ordinis, & Prouinciarum Patres legitimè non impeditos ad Chori seruitium, & ad faciendam hebdomadam, aliasque ecclesiasticas functiones, ad vestitum, & Cellarum supellectilem eorum statui conuenientes, ad communem mensam cum eisdem pane, vino, obsonio nihil cuiquam singularitatis concesso, ad egressum de Conuentibus cum licentia & socio qualibet vice à Superioribus obtinendis, benedictionisque receptione post regressum, ad cubitum singulorum in singulis lectis, ad orationis mentalis studium, à qua nullus cuiuscumque conditionis existat, exemptus censeatur, ad silentij custodiam, ad culparum Capitula, ad virtutum exercitium, ad collocutiones & sermones singulis saltem hebdomadis de regulari disciplina, spiritualique profectu tractantes teneri volumus & obligamus nedum sub pœnis in ijsdem decretis contentis, verum etiam sub priuatione officiorum, & perpetua inhabilitate in posterum ipso facto incurrendis, Guardianis, Prouincialibus, & Generalibus respectiuè, qui sine legitima causa prædictorum transgressionem permiserint, & notabiliter negligentes, ac transgressores non legitimè impeditos voce actiua & passiua non priuauerint, & in posterum ad alia non inhabilitauerint, prout Nos hac nostra Constitutione, quam in sola Cismontana familia valere, statimque post eiusdem notitiam a prædictis Superioribus sub fulminatis pœnis in quolibet Conuentu pro fœlici executione publicari, ac in statutis Ordinis inseri, & cum illis bis saltem in anno publicè in Communitate Fratrum legi sub destitutione ipso facto Superiorum localium negligentium volumus, priuamus, & inhabilitamus, ac tanquam candoris Ordinis obscuratores, disciplinæque regularis relaxatores priuatos esse volumus & declaramus.*

§. 7. *Sicque in præmissis omnibus & singulis inuiola-*

Decretum irritans.

uiolabiliter obseruari, & per quoscumque Iudices Ordinarios & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari & definiri debere, ac irritum & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrarijs derogat.

§. 8. Non obstantibus apostolicis, ac in Concilijs vniuersalibus, prouincialibusque & synodalibus editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus & ordinationibus, dictique Ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris apostolicis, eidem Ordini, illiusque Superioribus & Fratribus, ac quibusuis alijs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innouatis, Quibus omnibus & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenor. specialiter specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressas habentes, illis aliàs in suo robore permansuris ad effectum præmissorum specialiter, & expressè derogamus cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quòd præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus vbique fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur si forent exhibita vel ostensa. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscat. die prima Iunij 1640. Pontificatus Nostri Anno Decimoseptimo.

M. A. Maraldus.

CONSTITVTIO XXX.

Confirmat declarationem Constitutionis Clementis PP. VIII de largitione munerum Regularibus vtriusque sexus interdita.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1.

Declaratio Cõstitutionis Clem. VIII. quomodo munerum largitio, & ex quibus causis licita sit.

NVper à Congregatione nonnullorum Romanæ Curiæ Prælatorum, coram dilecto filio nostro Antonio tituli S. Petri ad Vincula Presbytero Cardinali S. Onuphrij nuncupato, maiori Pœnitentiario, ac nostro in alma Vrbe Prouicario in spiritualibus generali, & nostro secundum carnem fratre germano à Nobis deputata, emanauit declaratio tenoris subsequentis videlicet. Cum circa interpretationem Constitutionis fel. rec. Clementis VIII. sub dat. xiij. Kal. Iulij Pontificatus sui anno III. de Largitione munerum Regularibus vtriusque sexus interdicta, nonnullæ difficultates, & ambiguitates sint exortæ; Congregatio specialiter à Sanctissimo D. Nostro Vrbano Diuina Prouidentia Papa VIII. coram Eminentissimo Cardinali S. Onuphrij maiori Pœnitentiario, ac Vrbis Prouicario deputata, auctoritate sibi attributa declarauit, & declarat, munera à Religiosis vtriusque sexus tribui posse, ex causis gratitudinis, conciliationis beneuolentiæ, eiusque conseruationis erga ipsam Religionem, vel Conuentum, alijsuè causis ex sui natura actum virtutis, & meriti continentibus, modestè tamen, ac discretè, & dummodo id non fiat, nisi de Superiorum localium licentia, ac etiam cum consensu maioris partis conuentus, si talis consensus de iure, vel ex constitutionibus, seu consuetudinibus cuiusque Religionis respectiuè, in huiusmodi casibus requiratur. Consensum verò Conuentus in §. 2. eiusdem Constitutionis ad leuiora esculenta, aut poculenta, seu ad deuotionem, & religiositatem pertinentia munuscula largienda &c. requisitum, intelligi debere de consensu aliàs de iure requisito, & vbi concurrit ambitionis suspicio, qua cessante, nec in his requiri licentiam Superiorum in scriptis in §. 4. eiusdem Bullæ requisitam, sed sufficere licentiam, etiam oretenus eisdem concessam, declarat. Comessationes autem, compotationes, & conuiuia in excipiendis præsertim Benefactoribus, Protectoribus, vel Ordinarijs honorificè, & lautè, de quibus in §. 5. & 6. eiusdem Constitutionis, censeri tantummodo prohibita, si decentiæ status regularis aduersentur. Restitutionem vero receptorum Conuentibus faciendam, de qua in §. 10. ibidem cautum est, intelligi debere de Conuentibus, ad quos data, donata, seu missa de iure pertinent, si id commodè fieri potest, aliàs Conuentui eiusdem Religionis viciniori loco, vbi petita fuit absolutio, restituantur. Insuper eadem facultate sibi tributa, omnes, qui huculque aduersus supradictæ Constitutionis Capitula hic moderata largiti fuerunt, vel receperunt, à pœnis quibuscumque in eadem Constitutione inflictis, & incursis posse, & debere à proprijs Confessarijs absolui in foro conscientiæ, etiam non facta prius huiusmodi rerum donatarum, seu datarum restitutione. Quoad eos verò, qui præter modum prædictum grauiori Religionis detrimento largiendo, vel recipiendo transgressi sunt, sed ob inopiam restituere nequeunt, eadem Sanctitas concedit maiori Pœnitentiario, vt de præteritis vsque ad diem datæ præsentium in foro conscientiæ absoluat, dispenset, & condonet, seu absolui, dispensari, & condonari mandet, prout in Domino magis expedire iudicauerit.

Constit. Clement. VIII. semel in anno legi mādatur pena cont afaciētibus apposita, & sublata interpre andi facultate.

§. 2. Etnè prædictæ Clementis VIII. Constitutionis memoria dilabatur, Superiores locales cuiuscumque Monasterij, Conuentus, Domus, ac Collegij Regularis sub pœna priuationis officij, vocisque actiuæ, & passiuæ ipso iure incurren. efficere teneantur, vt in perpetuum singulis annis mense Ianuario, non solum prædicta Constitutio (quam in reliquis eius partibus eadem Sanctitas, omninò obseruari iubet, & quatenus opus sit innouat, quemcumque prætensum non vsum, aut prætensum vsum, seu prætensam consuetudinem, damnando, & irritando) verùm etiam hoc decretum in aliqua publica Congregatione, vel saltem in publica mensa perlegantur. Omnibus tàm Ecclesiasticis personis etiam Regularibus, quàm

Laicis

Laicis cuiuscumque sint ordinis, conditionis, gradus, ac dignitatis, etiam speciali nota dignis, & qui sub generali dispositione non comprehenderentur, prædictam Clementis Constitutionem contra præsentis decreti tenorem declarandi, vel interpretandi facultate pœnitus interdicta, super quibus Sanctissimus mandauit expediri Breue, Datum Romæ die decimaquinta Septembris, 1640.

Prædictam declarationem confirmat, & approbat, suppletque defectus.

§. 3. *Qua propter vt præmissa firmiùs subsistant, & inuiolabiliter obseruentur, quantùm cum Domino possumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, declarationem præinsertam cum omnibus, & singulis in ea contentis, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos, tàm iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus, illaque inuiolabiliter ab omnibus, ad quos spectat, & spectabit in futurum, obseruari.*

Clausula sublata, & decretum irritans.

§. 4. *Sicque, & non aliter in præmissis per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, & quosuis alios quacumque auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.*

Derogat contrarijs.

§. 5. *Non obstan. quoad ea, quæ declarationi prædictæ, & præsentibus sunt contraria, vel diuersa, Constitutione fel. rec. Clementis Papæ VIII. prædecessoris Nostri prædicti, ac omnibus illis, quæ idem Clemens in Constitutione huiusmodi voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die xvi. Octobris M. DC. XXXX. Pontificatus Nostri Anno Decimo octauo.*

M. A. Maraldus.

In nomine, & à Natiuitate Domini Millesimo sexcentesimo quadragesimo, Indictione octaua, die vero trigesima mensis Octobris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Vrbani diuina prouidentia PP. Octaui, anno decimo octauo, Retroscriptæ litteræ publicatæ & affixæ fuerunt in acie Campi Floræ, & alijs locis publicis & consuetis, per nos Hieronymum Mascellam, & Andream Castruccium eiusdem S. D. N. Cursorem.

Ita est Hieronymus Mascella D. N. PP. Cursor Pro D. Magistro.

Ita est Andreas Castruccius S. D. N. PP. Cursor.

CLEMENS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Omnis, & quæcumq; munerum largitio omnibus vtriusque sexus religiosis (præterquàm militaribus) etiam superioribus, & capitulis prohibita.

R*Eligiosæ Congregationes, ab insigni sanctitate viris Spiritus Sancti afflatu institutæ, tantas Ecclesiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conseruandas, & instaurandas Romani Pontifices Prædecessoris nostri, magnam iure optimo diligentiam semper adhibuerint. Nam cum ea sit rerum humanarum conditio, & natura; vt etiam, quæ optimè fundata, & constituta sunt, partim hominum imbecillitate, & ad malum procliuitate, partim Dæmonis astutia, paulatim deficiant, ac nisi cura peruigili sustententur, in deterius prolabantur; Idcirco Summorum Pontificum vigilantia, magnopere laborauit, vt Regularium Ordinum disciplina, aut labefactata in pristinum restitueretur, aut salutaribus Constitutionibus communita, integra atque incolumis permaneret. Quorum Nos vestigijs pro eodem Officij munere insistere, & Pastoralem illorum sollicitudinem (quantū possumus) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari.*

§. 1. *Quare ne ex muneribus, quæ à pluribus Religiosæ vitæ professoribus, ex Christi patrimonio, quibusuis hominibus quauis ex causa sæpè tribuuntur, grauia incommoda, & mala, etiam boni specie existant, præcauere studentes, hac nostra perpetuò valitura Constitutione vniuersis, & singulis cuiuscumq; Ordinis mendicantium, vel non mendicantium bona immobilia, & redditus certos ex indulto Apostolico possidentium, vel non possidentium, seu cuiusuis Congregationis, Societatis, & instituti (non tamen Militiæ) Regularibus personis vtriuslibet sexus omnem, & quamcumq. largitionem, & missionem munerum, penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia & singula Capitula, Conuentus, & Congregationes, tàm singulorum Conuentuum, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum, quàm Prouincialia, aut Generalia cuiuslibet Prouinciæ, siue vniuersi Ordinis, Societatis, aut instituti: eorumque, vel earum Camerarios, Commissarios, & quoscumque Officiales, & singulares personas; Ipsos etiam Ordinum, Congregationum, & Societatum huiusmodi Superiores quascumque dignitates obtinentes, etiam Generales, & Prouinciales, Magistros, Ministros, & quocumque nomine Præfectos, necnon Conuentuum, Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcumque Abbates, Priores, Præpositos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Ministros, Rectores, atque Abbatissas, Priorissas, & alio quouis titulo Præsidentes, tàm ipsis Regularibus, quàm locorum Ordinarijs, seu quibusuis Superioribus subiectas vtriuslibet sexus ad vitam, vel ad tempus deputatos: adeò, vt nemo vnquam eorum, vel earum directè, vel indirectè palam, vel occultè, tàm communi, quàm particulari, & proprio nomine, etiam sub quouis Statuti, vel consuetudinis, seu veriùs corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacumque causa nisi in Generali Capitulo aut alia Generali Congreg. re maturè discussa vnanimi consensu omnium, Superiorumque permissu causa approbata fuerit, quicquam tale attentare valeat.*

Ex omnibus omnino bonis; exceptis tamen esculentis, & poculentis, & ad

§. 2. *Id autem ità absolute, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omnino fas sit quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus, siue eleemosynis, aut subsidijs certis, vel incertis, ordinarijs, seu extraordinarijs, mensæ, seu massæ communis, vel cuius-*

denotionē pertioentibus munuſculis, iiſque nomine cōmuni tantum.

cuiuſuis Fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, adminiſtrantur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quàm ex pecunijs etiam, quæ à ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congerantur. Nec ſi forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo à ſuis Superioribus, vel à proprijs affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel à pijs Chriſti fidelibus, etiam eleemoſynæ, aut charitatis, & illius propriæ perſonæ intuitu attributæ, ſeu quoquomodo per quemlibet religioſum ſuo Monaſterio, Domui, aut Loco acquiſita, eique vt ad libitum de eis diſponat, per Superiores conceſſa fuerint: Præterquam leuiora eſculenta, aut poculenta, ſeu ad denotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula communi tantùm, nunquam verò particulari nomine (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Etiam per ſe, & per alios directè, & indirectè facta.

§. 3. Sed & huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuſlibet ſexus non ſolùm per ſe verùm etiam per alios, tàm directè, quàm indirectè probibitas, declaramus.

Facta quibuſcunque perſonis, ſiue intra ordinē ſuperioribus & non ſuperiorib. ſiue extra ordinem etiam quacūque dignitate fungētibus.

§. 4. Neque verò quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiam ſi munera miſerit cuiuis perſonæ Laicæ, vel Eccleſiaſticæ cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non ſolùm mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verumetiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio loci Ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſuræ, aut Profeſſionis Monialium, tàm ſibi ſubditarum, quàm non ſubditarum, aut ipſi etiam proprio Ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiuſuis Monaſterij, Prioratus, domus, aut cuiuſlibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocumque officio, munere, aut dignitate fulgenti, vel cuicumque etiam ſimplici, & particulari Religioſo. Itant inter ipſos quoque Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcumque largitio, aut donatio munerum (niſi rerum minimarum, de licentia expreſſa & in ſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.

§. 5. Inſuper prohibemus, ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiam Benefactoris, aut Protectoris, vel Ordinarij honorem, etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad Beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi teſtificationem, ſeu pro prædictis perſonis quauis auctoritate, vel dignitate fungentibus honorificè, lautè, & opiparè excipiendis, ſeu pro quibuſuis conuiuijs eiſdem, aut cuiuis alteri quacunque occaſione, vel cauſa exhibendis, vel pro commeſſationibus, aut computationibus quibuſuis perſonis, tam euiſdem Ordinis, Congregationis, Monaſterij, domus, aut loci, quàm extraneis largiendis, aut pro exhibendis ſpectaculis, etiam pijs intra Eccleſias, Monaſteria, & domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibuſuis publicis, aut priuatis ſacris, aut profanis locis, etiam vbi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res piè

Prohibita etiam omnis pecuniæ erogatio in alterius cuiuſcunque etiam Protectoris honorem quacumq; occaſione & tranſitus facta. Omnis item ſumptus in reb. quibuſcumq; ſuperuacaneis & ad Dei cultū, & pauperū indigētias

geſtæ, etiam in memoriam Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponuntur, aut aliàs in prædictis, ſiue in quibuſuis rebus ſuperuacaneis ad pompam, & oſtentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & priuata commoda quomodolibet pertinentibus, Niſi re ipſa pro diuino cultu, & veris Chriſti pauperum indigentijs, ſeruato in hoc charitatis Ordine, & habita neceſſitatis ratione de conſilio, & conſenſu Superiorum ſubleuandis, aut aliàs in rebus licitis, & per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel Taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus, ſumptus huiuſmodi fiant.

ſubleuād as non neceſſarijs.

Hoſpitalitas tamen non prohibita, ſed cōmendata, in quam fideliter expendendū quicquid in eū finē relictū eſt.

§. 6. Declarantes tamen per hæc laudabilem & Apoſtolica doctrina, ſacriſq. Canonibus commendatam hoſpitalitatem præſertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimo ſi qui redditus ad id, vel ex fundatione, vel ex inſtitutis, ſtatutis, aut conſuetudinibus aliquorum Monaſteriorum, Ordinum, aut regularium huiuſmodi locorum, aut ex teſtatorum, vel donantium voluntatibus, ſiue aliàs applicati, aut donati ſunt, eos omninò (vt decet) integrè in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogandos eſſe; & præſertim in Monaſterijs, ſeu locis deſertis, & ab laicorum ædibus longiùs remotis, vbi tamen pauperum, & verè egenorum ratio in primis habeatur.

Ditiores in refectorio, & frugaliter recipiēdi.

§. 7. Si quos verò ditiores occaſione tranſitus, ſiue aliàs ex deuotionis, aut neceſſitatis cauſa eò diuertere contigerit, eos ſanè deceret Refectorio communi cum Religioſis, menſaque & ferculis communibus, nequaquam à cæteris diſtinctis contentos eſſe. Verùm omnino ipſi regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant, vt in eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Nulli prorſus regulari, vel ſeculari, quacunque dignitate inſignis licet quicquā à religioſis contra prædictam formam recipere.

§. 8. Pari etiam ratione diſtrictè inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis Laicus aliàs, quam vt ſuperiùs dictum eſt, vel Clericus ſæcularis, vel regularis quocunque honore, præeminentia, nobilitate, aut excellentia etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate præditus etiam Protector, Viceprotector, loci Ordinarius, Prælatus, Generalis, Prouincialis, aut Monaſterij, Domus, vel loci cuiuslibet ſuperior, eorumuè affines, propinqui, familiares, aut Miniſtri vtriuslibet ſexus, quicquam contra hanc ſuperiùs expreſſam prohibitionem recipiant.

Recipiens in neutro foro nequit abſolui ante factā reſtitutionē.

§. 9. Quod ſi, vel ab aliquo particulari Religioſo, vel à ſuperiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocunque officio fungente, aut à Conuentu, Capitulo, vel Congregatione; ſiue ab vniuerſo Ordine, & Religione quicquam receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verùm ipſo facto abſque aliqua monitione Iudicis, decreto, ſententia, aut declaratione, ad illius reſtitutionem omnino in vtroque foro teneantur: adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Quæ facienda eſt monaſterio de cuius bonis facta eſt largitio.

§. 10. Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non priuatim ei Religioſo, qui donauit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt, in quo idem Religioſus donans Profeſſionem emiſit; vel ſi nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi Ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit,

pariter

pariter communi mensae aut massae, cuius nomine donatum fuerit, accepta munera restituantur; ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, Ordo, aut Religio, cui restitutio facienda est, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione restituendi eximere, vel vt in Pauperes eroget concedere, quoquomodo possit.

§. 11. Quod si quis ex supradictis Regularibus vtriuslibet sexus cuiuscunque gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum existentibus coniunctim, cum caeteris, seu diuisim nostrarum huiusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, iussionum, decretorum, mandatorum transgressor fuerit, statuimus, vt omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipso priuatus, ac ad illa, & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus existat. Praeterea priuationē vocis actiuae, & passiuae, absque vllo Superioris decreto, aut ministerio, ipso facto incurrat: necnon, vltra huiusmodi poenas, etiam tanquam contra furti, & simoniae criminum reum, tàm per viam denunciationis, accusationis, aut querelae, quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisque supplicijs affici debeat.

§. 12. Poenis alijs à iure statutis, ac per alias Constitutiones Apostolicas, aut propria cuiusuis Ordinis, Congregationis, Monasterij, Domus aut loci, statuta, vel consuetudines contra personas aliquid praemissorum committentes, forsan decretis, & inflictis, nihilominus in suo robore permansuris.

§. 13. Quocirca vniuersis, & singulis modernis, & pro tempore existentibus locorum Ordinarijs, eorumq; Vicarijs, & Officialibus, necnon quorumcumque Ordinum, Prioratuum, Monasteriorum, & Domorum Superioribus, etiam Generalibus, seu Prouincialibus, caeterisque ad quos spectat, per Apostolica scripta mandamus; quatenus ipsi, & eorum singuli, quantum ad eos pertinet, curent omni studio, diligentia, auctoritate, & vigilantia, praesentem Constitutionem firmiter, & inuiolatè obseruari, & contra inobedientes, vel transgressores condignis poenis animaduerti. Eosdem inobedientes, necnon contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij saecularis.

§. 14. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis dictorumque Monasteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnon Ordinum, Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoq; indultis, & litteris Apostolicis quorumcumque tenoris existant, per quae praesentibus non expressa, vel ad verbum non inserta, effectus praesentis nostrae Constitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quae omnia quatenus praemissis in aliquo aduersentur, prorsus tollimus, & abrogamus, caeterisque contrarijs quibuscumque.

§. 15. Volumus autem, vt praesentes literae in Valuis S. Io. Lateranen. & Principis Apostolorū de Vrbe Basilicarum, & in Acie Campi Florae publicentur, affixis inibi earū exemplis, & dimissis. Quodq; earum exempla, seu illorum compendia in libris quorumcunq; Statutorum praedictorū Monasteriorum, Prioratuū, Collegiorum, Domorum, Ordinum, & Congregationum (quoad Moniales, in vernaculum, & vulgarem euiusque Regionis sermonem versa) & à loci Ordinario, qui id quamprimum fieri curet, subscripta inserantur; & saltem quotannis in Capitulis, siue Congregationibus cuiusque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus post sexaginta dies à die publicationis (vt praefertur) in Rom. Curia faciendae, vnumquemq; citra montes, vltra montes verò post quatuor menses, perinde arctent, & afficiant, ac si cuique personaliter intimatae, & per eos iuratae fuissent.

§. 16. Quodq; earum transumptis etiā impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si essent exhibitae, vel ostēsae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum interdictis, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, statuti, mandati, sublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorū Petri, & Pauli Apostolorū eius se nouerit incursurum. Dat. Romae in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, Tertiodecimo Kal. Iuly, Pontificatus nostri anno III.

L. Card. Prodat.

M. Vestrius Barbianus.

A. de Alexijs.

Registrata apud Marcellum Secretarium.

In nomine, & à Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, Indict. 7. die vero secunda Mensis Iuly, Pontif. Sanctis. in Christo Patris, & D.N.D. Clementis diuina Prouidentia Papae VIII. Anno Tertio. Retroscripta litterae publicatae, & affixae fuerunt in Acie Cāpi Florae, & alijs locis publicis, & consuetis per nos Prosperum Spada, & Franc. de Bonis eiusdem S. D. N. Curs. Ita Franc. de Bonis, S. D. N. PP. Curs. Gabriel Sauarellus Cursorum Magister.

CONSTITVTIO XXXI.

Prohibet omnibus sub poena excommunicationis latae sententiae sumptionem Tabacchi in Ecclesijs, earumque atrijs, & ambitu ciuitatis, & Diaecesis Hispalensis.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

CVM Ecclesiae Diuino cultui dicatae Domus sint orationis, easque propterea omnis sanctitudo deceat, merito Nos quibus cunctarum per Orbem vniuersum Ecclesiarum cura à Deo commissa est, aduigilare conuenit, vt ab eisdem Ecclesiis quaecunque actus profani, & indecentes procul arceantur. Proœmiū.

§. 1. Ita-

Motiua.

§. 1. *Itaque cum sicuti pro parte dilectorum filiorum Decani, & Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Hispalen. Nobis nuper expositum fuit prauus in illis partibus sumendiore, vel naribus Tabaccum vulgò nuncupatum vsus adeo inualuerit, vt vtriusque sexus personæ, ac etiam Sacerdotes, & Clerici, tàm sæculares, quàm regulares clericalis honestatis immemores, illud passim in Ciuitatis, & Diœcesis Hispalen. Ecclesijs, ac quod referre pudet, etiam sacrosanctum Missæ sacrificium celebrando sumere, linteaq; sacra sedis, quæ Tabacchum huiusmodi prolicit excrementis conspurcare, Ecclesiasque prædictas tetro odore inficere magno cum proborum scandalo, rerumque sacrarum irreuerentia non reformident.*

Excõmunicat contrarium facientes.

§. 2. *Hinc est, quod Nos, vt abusus tàm scandalosus ab Ecclesijs huiusmodi prorsus eliminetur, pro pastorali nostra sollicitudine prouidere, ac Decanum, & Capitulum præfatos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijs ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, supplicationibus ipsorum Decani, & Capituli Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus, & singulis vtriusq; sexus personis tàm sæcularibus, quàm ecclesiasticis, etiam cuiusuis Ordinis, Instituti, ac Militiarum etiam hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani regularibus quomodolibet qualificatis, & quantumlibet priuilegiatis, & exemptis etiam speciali nota, & expressione dignis, ne de cætero in quibusuis Ciuitatis, & Diœcesis prædictarum Ecclesijs, earumque atrijs, & ambitu Tabaccum, siue solidum, siue in frustra concisum, aut in puluerem redactum ore, vel naribus, aut fumo per tubulos, & aliàs quomodolibet sumere audeant, vel præsumant sub excommunicationis latæ sententiæ eo ipso absque aliqua declaratione per contrafacientes incurrendæ pœna, auctoritate Apostolica tenore præsentium interdicimus, & prohibemus.*

Mandat publicari, & pœnas contra rebelles infligit.

§. 3. *Quo circa Venerabili Fratri Archiepiscopo Damiaten. moderno, & pro tempore existenti nostro, & Apostolicæ Sedis in Regnis Hispaniarum Nuncio per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per se vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit solemniter publicare faciat, illas, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat inuiolabiliter obseruari; contradictores quoslibet, & rebelles, ac prohibitioni huiusmodi non parentes per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij sæcularis.*

Derogat contrarijs.

§. 4. *Non obstantibus fœlicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui Prædecessoris nostri de vna, & in consilio generali edita, de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium in iudicium non trahatur, alijsque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis etiam Conciliaribus, necnon ecclesiarum prædictarum, ac quorumuis ordinum, congregationum, & institutorum regularium, ac militiarum etiam Hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, ac ordinationibus capitularibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innodatis. Quibus omnibus & singulis illarum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes illis aliàs in suo robore mansuris ad præmissorum effectum specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscumque.*

Transumptis fidem iubet adhiberi.

§. 5. *Aut si aliquibus vel alicui coniunctim, vel diuisim sit ab eadem Sede indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per litteras non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; Volumus autem, vt præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis eadem prorsus adhibeatur fides quę adhiberetur præsentibus, si forent exhibitę, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris Die 30. Ianuarij M. DC. XLII. Pontif. nostri Anno Decimonono.*

M. A. Maraldus.

Loco † Annuli Piscatoris.

DE-

DECRETA SACRÆ CONGREGATIONIS Eminentissimorum Cardinalium.

DECRETVM PRIMVM.

Sacræ Congregationis Concilij Tridentini.

Incorrigibiles intrà annum è carceribus fugientes, ob fugam puniendi, & carceribus detinendi. Nec Commissi impediti Procuratorem valeant constituere.

Eminentiss. e Reuerendiss. Signori.

IL Generale de Minimi espone all'Eminenze Vostre come hauendo nelle sue visite ritrouato alcuni Frati incorrigibili, & hauendone per vltimo rimedio conforme à li ordini di N. Sig. e dell'Eminenze Vostre condannato alcuni ad vn'anno di Carcere formale, trà il detto anno se ne sogliono fuggire, e vanno vagando.

Supplica perciò l'Eminenze Vostre si degnino dichiarare se in questo caso questi tali si possano dichiarare, & cacciare dal Gremio della sua Religione come incorrigibili.

In oltre se secondo li Sacri Canoni, & alcune dichiarationi di coresta Sacra Congregatione, le quali si sono viste, gl'elettori possano constituire vn Procuratore de Corpore Capituli cum generali mandato ad eligendum.

Il che si osserua nella detta Religione de Minimi quanto alli Superiori, li quali quando sono impediti mandano vn Vicario etiam non de corpore Capituli, il che è stato approuato da coresta Sacra Congregatione.

In quanto poi alli Commissi, e Discreti non si è mai posto in essecutione, ma quando sono impediti si scusano, e restano, però non vi è Regola, ne Constitutione, che prohibisca farlo, ma solo non si fà, perche non vi è vso. E però l'Oratore supplica l'Eminenze Vostre restino seruite dichiarare se possono li detti Commissi, e Discreti non ostante questo non vso, constituire Procuratore come sopra, che il tutto, &c.

Nullus à Religione eijci potest, nisi post annum integrum carceris, etiam si intra dictum annū

Die 13. Nouembris 1632. Sacra Congr. Cardinalium Concilij Trid. Interpretum. Ad primum Respondit legitimè professos non posse è Religione eijci, nisi postquam per annum integrum in carceribus, in ieiunio, & pœnitentia detenti, & probati fuerint, & eo elapso non resipuerint, sed animo indurato in sua peruicacia perseuerauerint. Fugientes verò vt supra è carceribus, etiam pro huiusmodi fugæ delicto esse puniendos, & posse ferrea custodia in carceribus detineri. Ad secundum Discretos, & Commissos legitimè impeditos non posse constituere Vicarium, vel Procuratorem cum generali Mandato ad eligendum, nisi ex institutis, & decretis suæ Religionis, hoc eis sit permissum.

Peyrin. de Triuil. Decr. Nouis.

è carcere fugiat.

Commissi siue Discreti legitimè impeditinō possunt constituere Procuratorem cum generali mandato.

Robertus Cardinalis Vbaldinus.

Fr. Paulutius S. Congreg. Concilij Sec.

§.

Pro primo Sacræ Congregationis responso vide Constitutionem X. Vrbani VIII. to. 2. §. 4. pag. 290. col. 2. pro 2. vide acta Capituli 3. Barchin. sess. 1. in fine. & sess. 5. num. 12. & Passarel. in scholijs ex cap. Auinionen. de elect. ad 13. pag. 140.

DECRETVM II.

Sacræ Congregationis Concilij Tridentini.

Generalis Minimorum Romæ pro eijciendis incorrigibilibus vltra tres Collegas, loco Prouincialis, & duorum huius antiquiorum Collegarum, potest assumere Zelosum, ac Superiorem, & primum Seniorem Conuentus.

Eminentiss. & Reuerendissimi DD.

COrrector Generalis Ordinis Minimorum exponit humilimè VV. EE. qualiter iuxta decretum istius S. Cong. 21. Septemb. anno 1624. ex speciali facultate Sanctissimi emanatum, quo cauetur, Religiosos incorrigibiles a Generali tantum de consilio, & assensu sex Patrum ex grauioribus religionis in singulis Capitulis Generalibus eligendis, eijci posse, nuper in Capitulo Generali eiusdem Ordinis Massiliæ anno 1635. celebrato, & ab eodem Sanctissimo ex certa scientia confirmato, ad eum finem, vltrà Generalem deputati sunt tres eius Collegæ P. Prouincialis, & duo ipsius antiquiores Collegæ eiusdem Prouinciæ, iu quà ferenda est sententia. Cum autem sæpè contingat Generalem adesse Romæ, vbi Religio Minimorū, nec Prouinciam, nec Prouincialem habet, sed Cōuentus Generali dumtaxat

Pp immc-

immediatè subiectos, ideò supplicat EE. VV. quatenus si sic ipsis expedire visum fuerit, decernere, seu declarare benignè dignentur, vt in supradicto casu vltra tres suos Collegas possit ad id, loco Prouincialis, & duorum eius antiquiorum Collegarum assumere Superiorem illius Conuentus Romani, in quo ferenda erit sententia, Zelosum, seu Procuratorem Generalem Ordinis, & primum Seniorem, siue Socium prædicti Superioris, vt Deus, &c.

Generalis Minimorũ Romę cum tribus suis collegis, Zeloso, Superiore Conuentus, Romani socio eius seniori potest incorrigibiles eijcere.

Die 19. Iunij 1638. S. Congregatio EE. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, attentis narratis benignè annuit petitioni Correctoris Generalis, vt si verè non adsit aliqua Prouincia Romana, & Conuentus Vrbis eidem Correctori Generali tantummodò immediatè subiecti existant, possit vltra tres suos Collegas loco Prouincialis, & duorum eius antiquiorum Collegarum sibi assumere Procuratorem Generalem Ordinis nec non Superiorem Conuentus Romani, eiusque Socium Seniorem.

I. B. Cardinalis Pamphilius.

Franciscus Paulutius S.C.C. Sec.

DECRETVM III.

Sacræ Congregationis Regularium.

Concedit facultatem Correctori Generali Ordinis Minimorum dispensandi super statuto eiusdem Ordinis Massilia celebrato 1635. ad ordinem Presbiteratus suscipiendum cum illis Clericis tantùm, qui triennium in studijs absoluerint.

Eminentiss. & Reuerendissimi DD.

IN Capitulo Generali Ordinis Minimorum Massiliæ anno 1635. celebrato, & à Sanctissimo toto inserto tenore anno 1636. confirmato, statutum est, quod Clerici assignati in Studentes ad Ordinem Presbiteratus nullo modo mittantur antequam sex annos in studijs consumpserint. Verum cum plures Ordinis Prouinciæ ob inopiam, & Missarum onera præfatum statutum incommodum experiantur, dicti Ordinis Zelosus supplicat humillimè VV. EE. quatenus concedere benigne dignentur, vt liceat eiusdem Ordinis Correctori Generali vbi, & quoties ob prædictas causas expedire iudicauerit super eodem statuto dispensare cum ijs studentibus, qui in ætate ad Sacerdotium requisita sunt, vel pro tempore fuerint constituti, etiam si dictum sexennium minimè compleuerint. Vt Deus, &c.

Domino Falconerio Ord. Vice Protect. pro informatione.

Attenta Monasteriorum paupertate, ob quam non possunt Fratres oneribus Missarum satisfacere, posset si ita S. Congregationi videbitur opportunum concedi ipsi Correctori Generali facultas dispensandi cum illis tantum, qui triennium in studijs absoluerint.

L. Archiepiscopus Thebarum.

Sacra Congregatio Cardinalium Negotijs Episcoporum, & Regularium præposita attentis narratis, censuit Correctori Generali Ordinis prædicti concedendum esse, prout præsentis decreti virtute concedit, vt vbi, & quoties ex præ-narratis causis pro sua conscientia ita expedire iudicauerit super dicto statuto cum ijs tantùm Clericis studentibus dispensare valeat, qui iuxta votum præfati Archiepiscopi Thebani Vice Protectoris triennium in studijs absoluerint, dummodo tamen in eis cætera requisita concurrant ad præscriptum Sacri Concilij Tridentini, & Ordinis prædicti constitutionum. Romæ die 10. Decembris 1638.

Generalis Minimorũ potest cum ijs qui triẽniũ in studijs absoluerint dispensare vt ordine presbiteratus initientur.

F. Antonius Cardinalis S. Honufr.

Cæsar Fachenetus Secr.

DECRETVM IV.

Sacræ Congregationis Regularium.

Quod nouus Conuentus Rhegij Fratrum Reformatorum de Obseruantia S. Francisci ad formam hospitij reducatur. Prout infrà; videlicet.

IN controuersia nuper exorta in Ciuitate Regien. inter Fratres Reformatos de Obseruantia Sancti Francisci ex vna, & Fratribus Ordinis Minimorum partibus ex altera, super noua erectione Conuentus, quam prædicti Patres de Obseruantia, sub prætextu construendi locum pro curandis Infirmis, facere intendebant solita inibi exercitia, & functiones, quæ in Conuentibus formalibus explentur in maximum cæterorum Regularium præiudicium exercentes.

Sacra Congregatio Cardinalium Negotijs Regularium præposita facti seriem à Vicario Capitulari eiusdem Ciuitatis edocta, auditis partibus, & negotio ad relationem Eminentissimi Bichij maturè discusso, censuit locum prædictum, à Fratribus de Obseruantia, vt suprà extructum reducendum fore, & esse ad for-

Locus pro curãdis Infirmis a Patribus de Obseruantia constructus, & ab

formam hoſpitij,ità vt in eo,non niſi Fratres Infirmi,& Conualeſcentes,& qui pro eorum ſeruitio tantum ſunt verè neceſſarij, permanere, nec vllas in eo functiones ; aut exercitia peragere poſſint, & valeant, quam quæ in ſimplici hoſpicio expleri ſolent, atque ad exequendum, & iugiter obſeruandum per Ordinarium Regien. pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis ſibi benè viſis compelli poſſe, & debere contrarijs quibuſcumque non obſtantibus. Romæ die 14. Iunij 1641.

ijs in Conuentum formalem reuerſus in præiudiciū aliorum regularium ad hoſpitiū iterum reduci mandatur.

Fr.Ant.Card.S.Honuph.
L.Archiepiſc. Theb. Secr.

DECRETVM V.

Sacræ Congregationis Concilij Tridentini.

De Poteſtate Epiſcopi circa clauſuram Monialium.

Die 26. Iunij 1627.

IN vna Viterbien.quæſitum fuit,An Epiſcopus ob clauſuram cuſtodiendam, etiam in Monaſterijs Regularibus ſubiectis poſſit excommunicationis latæ ſententiæ pœnam ſibi reſeruatæ, imponere, circa aperitionem hoſtij clauſuræ extrà caſus indigentiæ,nec non circa acceſſus,& colloquia cum Monialibus, dictaque excommunicatio liget nedum Regulares accedentes, verū etiam Moniales, facta de illis mentione, adeò vt Superior Regularis ab huiuſmodi excommunicatione abſoluere nequeat.

Epiſcopus in monaſterijs ſibi ſubiectis ad cuſtodiendam clauſuram ſo eſt imponere excommunicationem ſibi reſeruatam.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum reſpondit, Epiſcopum poſſe.

F.Card.Veroſpius.
Franciſcus Paulutius S.C.C.Secr.

§.

Vide Additamen. cap. 11. ad conſtitutionem Gregorij XV.nu.1.pag.368.col.1.

DECRETVM VI.

Sacræ Congregationis Rituum.

Statuit modum ſeruandam in recipiendis Informationibus pro cauſis Beatificationum, & Canonizationum ſeruorum Dei.

CVm in tota Eccleſiæ gubernatione nihil maius,nihil ſit anguſtius Beatificatione,& Canonizatione Sanctorum, vtpotè homines iam demortuos etiam cum fama ſanctitatis, & miraculorum declarare pro ſanctis, eoſque vti tales colendos,& venerandos decernere.

Prohibetur omnibus ne informationes ſuper ſanctitate alicuius d: functi capere præſumant.

Peyrin. de Priuil. Decr. Nonis.

Sacra Rituum Congregatio, vt res hæc planè ampliſſima, atque grauiſſima ritè, ſanctèque conficiatur, prohibet omnibus;& ſingulis perſonis Eccleſiaſticis tam ſecularibus,quam Regularibus,etiam S.Ioannis Hieroſolymitani,Societatis Ieſu, vel aliorum quantumuis ſpeciali nota dignorum ne audeant ipſi per ſe, aut per alios capere Informationes ſuper ſanctitate, aut miraculis alicuius defuncti, neque vllo modo exquirere,atque obtinere ad hunc effectum extraiudiciales teſtificationes, aut ſubſcriptiones,ſub pœnis arbitrio Sacr. Congregationis infligendis. Quod ſi Superiori Sacriſtæ ſeu alteri officiali illius eccleſiæ, in qua requieſcit corpus ipſiuſmet defuncti, vel alterius etiam Eccleſiæ,fuerint reuelata aliqua miracula, ſiue prophetiæ dona, poſſint ea recipere ſub ſigillo ſecreti ab ipſis tantū relatoribus,in quorum gratiam contigiſſe narrabitur;teneantur tamen quam primum commodè poterunt eadem deferre, vel obſignata tranſmittere Epiſcopo loci, cum expreſſa declaratione, quod reuelationes ſic, vt ſupra receptæ non faciant aliquem probationis gradum etiam cuiuſuis longiſſimi temporis curſu.

Is vero cui miraculum aliquod narrabitur ſub ſigillo ſecreti recipiat, & ſecreto ad Epiſcopum loci trāſmittat.

Quod decretum cum fuerit ad notitiam S. D. N. Vrbani Papæ VIII. deductum,Sanctitas ſua illud approbauit, ac imprimi, & vbique publicari mandauit. Die 12.Martij 1631.

E. Epiſcopus Portuen.Card.Pius.
T.Tegrimius Epiſc.Aſſiſien.Secr.

Die, & anno ſupradicto affixum, & publicatum fuit ſupradictum decretum ad Valuas Curiæ, ac in acie Campi Floræ, ac alijs locis ſolitis,& conſuetis,vt moris eſt,per me Andream Scalmanum S.D.N.Papæ Curſor.

§.

Vide quæ dicuntur ad Conſtitutionem tertiam Leonis X. T. 1. pag. 111. & 112. col. 1. & Conſtitutionem 10. Vrbani VIII. ex nouiſſimè additis.pag.420.col.1.

DECRETVM VII.

S.Congreg. Concilij Tridentini.

Circa declarationes eiuſdem S.Congregationis.

CVm Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum ſæpius, & nouiſſimè ſub die 29.Aprilis 1621.inhęrendo Conſtitutioni fœl. recor. Pij Quarti, quæ incipit Benedictus Deus, &c. decreuerit Indici librorum prohibitorum addendas eſſe omnes, & quaſcumque declarationes, interpretationes,ſeu deciſiones ſub nomine eiuſdem Congregationis Cōcilij abſque illius autoritate impreſſas, & imprimendas; cumq; ad illius notitiam peruenerit,

Declarationibus S. Congregationis ſolito ſigillo, & ſubſcriptione E. Cardinalis Præfecti, & Secretarij

Pp 2 quam-

eiusdē Cōgregationis nō muniti nulla fides habenda.

quamplures ex declarationibus, interpretationibus, seu decisionibus iuxta contingentiam casuum, illorumque qualitates, & circunstantias a se diuersis temporibus tactis secundum ea, quæ proponebantur, fuisse alteratas, immutatas, diminutas, ac forsan alias mentito Sacræ Congregationis nomine confictas, nulloque propterea authentico sigillo munitas, itaq; per Tribunalia tam in Vrbe, quàm per Orbem circumferri, & imprimi, consideransque quantum detrimenti recipi possit, si aliqua fides illis adhiberetur. Ex speciali Sanctissimi Domini Nostri Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. iussu mandat, & præcipit huiusmodi declarationibus, tam impressis, & imprimendis, quam manuscriptis nullam fidem esse in Iudicio, vel extra à quoquam adhibendam, sed tantum illis, quæ in authentica forma solito sigillo, & subscriptione Eminentissimi Cardinalis Præfecti, ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium munitæ fuerint. In quorum fidem hæc propria manu subscripsimus, & sigilli nostri impressione communiri, ac typis mandari iussimus. Datum Romæ die 2. Augusti 1631.

R. Card. Vbaldinus.

Franciscus Paulutius S. Cong. C. Secr.

§.

Facit ad ea, quæ de huiusmodi declarationibus traduntur tom. 1. de subdito quæst. 1. cap. 25. ad finem.

DECRETVM VIII.

Sacræ Congregationis Rituum.

Pro Canonicis Regularibus Lateranensibus solemniter in Pontificali cum Baldachino celebrantibus.

Prælatis Congregationis Canonicorum Lateranensium intribus ad summum Festiuitatibus anni concedi posse vsũ Baldachino & certo numero ministrorum, non tamen Sedem Abbatialem iuxta Episcoporum prope altare permanentem; tenere.

Referente Eminentissimo, & Reuerendissimo Dom. Cardinali Cæsarino petitionem Reuerend. P. D. Marci Antonij Gentilis de Bononia Abbatis Monasterij B. Mariæ de Pace, & totius Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium Procuratoris Generalis circa vsum Baldachini pro Prælatis suæ Congregationis habentibus vsum Mitræ, & baculi, quando solemniter celebrant in eorum proprijs Ecclesiis: Sacra Rituum Congregatio censuit, licere Prælatis Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium habentibus vsum Mitræ, & baculi, quando solemniter celebrantur vti Pontificalibus cum Baldachino, & numero Ministrorum infrascriptorum hoc modo, & forma: Vt in tribus ad summum anni Festiuitatibus in posterum, solemniter celebrare possint in Pontificalibus, cum Baldachino, sine auro tamen, & pompa, nec alios possint habere Ministros sacris Indumentis paratos, quam duos Diaconos, & Presbyterum assistentes, vltra Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis euangelio, & Epistola; ac sex alios Canonicos propriæ Congregationis, nempe duos cum Pluuialibus, duos cum Planetis, & duos cum Tunicellis, coloris tempori conuenientis: Item, quod non possint ijdem Prelati vllo modo tenere Sedem Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt Sedes Episcopalis retineri solet; Minuiq; liceat dictis sex Canonicis vt supra paratis sedere in sedibus Choralibus, vt sæcularium Canonicorum mos est, sed sedes pro Prælatis solemniter celebrantibus retineatur in Ecclesia, ijs tantummodo diebus, quibus ipsi Prælati solemniter celebrant; Dictiq; sex Canonici vt supra parati, sedere debeant loco congruo, iuxta Ecclesiarum conuenientem situm super scabellis ad hūc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis. Die 15. Ian. 1633.

C. Episcopus Portuen. Card. Pius.

Iulius Rospigliosius Secr.

DECRETVM IX.

Sacræ Congregationis Rituum.

Toletana de Baraxas.

Circa Sepulturam in Ecclesijs Regularium.

Quæsitum fuit, an Rectores Parochialium Ecclesiarum loci de Baraxas, habeant, aut prætendere possint ius sepeliendi cadauera Defunctorum in Ecclesijs Conuentus Conceptionis dicti loci, absque vlla desuper licentia Superioris Conuentus.

TOLETANA.

Sepelire Cadauera, & facere officia in Ecclesijs Regularium absque expressa licētia Superioris eorum Rectoribus & Curatis non licet.

Sacra Rituum Congregatio in casu proposito respondit, Non licere Curatis sepelire Cadauera Defunctorum, nec officia facere in Ecclesijs Regularium absque expressa licentia Guardiani, aut Superioris Ecclesiarum ipsorum Regulariũ, non obstante contraria consuetudine. Die 19. Iulij 1636.

C. Episcopus Portuen. Card. Pius.

Cæsar Fachenettus Secretarius.

§.

Vide Additament. cap. 3. ad Constitut. Iulij 2. num. 19. pag. 320. col. 2. Item Decretum sequens.

D E-

DECRETVM X.

Sacræ Congregationis Rituum.

Pro Sepultura Defunctorum.

Eminentiss. & Reuerendiss. Domini.

REgulares Terræ Matelicæ Camerinen. Diœc. proponunt Eminentijs vestris infrascripta dubia, eaque petunt humiliter declarari.

1. An possint hæredes defunctorum vocare numerum Religiosorum sibi bene visum, in deferendis cadaueribus ad Ecclesias.

2. An cadauera efferri, seu tolli possint ab alijs etiam Regularibus, & quibuscumque non vocato, nec expectato Parocho, nisi ipse Parochus aliud permiserit, vel adesse recusauerit.

Numerum religiosorũ sibi bene visum in deferendis cadaueribus vocare licitum est heredibus defunctorum.

Cadauera efferre non vocato, aut non expectato Parocho, nisi is permittat vel recuset adesse omnibus interdicitur.

3. An cadauera quotiescumque ad Ecclesias Fratrum Mendicantium, aliorumque Regularium officia mortuorum, & reliqua munia, quæ in huiusmodi ministeria adhiberi solent, fieri debeant à Canonicis, & Clero, vel ab ipsismet Regularibus ipsius Ecclesiæ, vbi cadauer sepelitur.

4. An Crux Parochialis deferri etiam debeat, quando cadauer defertur ad Ecclesiam Regularem attenta consuetudine, & semper dilata fuit tantum vna Crux illius Ecclesiæ, ad quam corpora fuerint delata.

CAMERINENSIS.

Ab ipsis regularib. nõ a canonicis alijsue officia super cadauerib. peragi debẽt.

Vbi vnica tãtum crux deferri solet in cadauerib. efferendis, deferẽda est tantũ crux Ecclesiæ, ad quã corpus defertur.

Sacra Rituum Congregatio supradictis dubijs sic respondendum censuit: Ad primum posse hæredes Defunctorum vocare numerum Religiosorum sibi bene visum: Ad secundum negatiuè: Ad tertium, Non à Canonicis, nec alijs sed ab ipsismet Regularibus in proprijs eorũ Ecclesijs officia super cadaueribus peragi debere: Ad quartum Vnicam tantum Crucem in cadaueribus efferendis esse deferendam, & illam esse debere illius Ecclesiæ, ad quam Corpus defuncti defertur.

Die 21. Nouembris 1637.

C. Episcopus Portuen. Card. Pius.

C. Fachenetus Sec.

DECRETVM XI.

Sacræ Congregation. Apostolicæ Visitationis.

Contra Religiosos, & Ecclesiasticos quoscumq; quæstuosas artes in Vrbe, eiusque districtu exercentes pro secularibus.

CVm non deceat eos, qui diuino ministerio adscripti sunt, in secularibus negotijs nimium esse implicatos quæstuosas artes exercendo Sacra Congregatio Apostolicæ Visitationis ad tollendos varios abusus, qui in diuersis Vrbis, eiusque districtus Monasterijs irrepserunt, dum ipsorum Religiosi per se, vel a Communitatibus, aut alijs secularibus requisiti diuersas Mechanicas, seu venales artes exercere student, quod omninò ab Ecclesiastica disciplina alienum esse debet, cum præsertim in graue hoc artium, & pauperum Artificum, eorumque familiarum in Vrbe, eiusque districtu existentium præiudicium cedat.

Religiosis & Ecclesiasticis quibuscunque Romæ, & in districtu vrbis, vllã artem mechanicam, præterquã pro ipsorũ vsib. exercere, Pharmaca item, & alia quæuis opificia absque licentia vẽdere prohibetur.

Statuit, decreuit, atque inhibendo mandauit omnibus, tàm superioribus quorumcumque Ordinum, vel Congregationum, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium in Vrbe, eiusque districtu existentium; quàm particularibus Religiosis, & Ecclesiasticis quibuscumque, imposterum, siue Religionis nomine, siue particulari audeant, & præsumant per se, vel alios exercere in suis Conuentibus, aut alibi in quocumque loco vllam venalem artem, siue Aromatariam Pistoriam, Lanificium textrinum, aut aliam quamlibet præterquàm pro suis Religiosorum, aut Alumnorum vsibus, nec vllo modo secularibus, aut alijs Religiosis, & Ecclesiasticis, pharmaca, panem, carnes, aut alia quælibet opificia quomodocumque elaborata, & ornata vendere etiam prætextu amicitiæ, & familiaritatis, absque speciali licentia in scriptis obtinenda etiam ab ijs Religiosis, quibus ex particulari suæ Religionis Instituto id aliàs liceret.

Pœna contrafacientibus apponitur.

Si quis verò ipsorum aliquid contra hoc decretum quoquomodo facere, vel moliri præsumpserit, ipso facto pœnam suspensionis à diuinis, priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cętero obtinenda, vocisque actiuæ, ac passiuæ absque alia declaratione incurrat.

Et nihilominus contra eos Generalis Thesaurarius procedat tanquam contra illicitos negotiatores, confiscando omnia lucra, & capitale, ad dictas artes, & opificia spectantia.

Non obstantibus quoad suprascripta omnia, & singula in præsenti decreto contenta, Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcumq; personarum, atque Ordinum, siue Congregationis Casinensis, Fratrum Prædicatorum, Societatis Iesu, Minimorum, aut aliorum quorumcumque, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Congregationum, Societatum, ac cuiuslibet alterius instituti, etiam necessariò, ac in indiuiduo exprimendi Ecclesiarum, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, & aliorum quorumcumque Regularium locorum, nec non illorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & cõsuetudinibus, etiam immemorabilibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, quibus quoad ea, quæ præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, Sacra Congregatio Sanctitatis suæ auctoritate specialiter, & expressè derogat, cęterisque contrarijs quibuscunque.

Et

Et ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, voluit eadem Sacra Congregatio, vt præsentes ordinationes in Valuis Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie campi Floræ, vt moris est affixæ, omnes ad quos pertinet ita arctent, & afficiant, ac si vnicuiquè personaliter intimatæ fuissent. Vtquè earumdem præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo Personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ die 29. Augusti 1637.

I. B. Episc. Cam. Vicesg. & Secret.

Odoardus Tibaldescus eiusdem Visitationis Apostolicæ Nor.

Die, & Anno supradictis affixum, & publicatum fuit supradictum decretum ad Valuas Cam. Apost. & in Acie Campi Floræ, & alijs locis solitis, & consuetis, vt mos est, per me Petrum Paulum Desiderium Apost. Cursorem.

DECRETVM XII.

Sacræ Congregat. Regularium.

Super forma ab Ordinarijs locorum obseruanda in procedendo contra Religiosos B. Io: Dei; si quando aliquis intra Claustra degens, extra ea ita notoriè delinquat, vt populo scandalo sit.

Fratres B. Io. Dei habẽdi pro veris Religiosis; & eos extra claustra deliquentes so lũ iuxta formã Decreti Clem. VIII Ordinarijs punire licet

SAcra Congregatio Cardinalium negotijs Regularium præposita censuit, Fratres Religionis B. Ioannis Dei habendos esse pro veris Religiosis: proindeque locorum Ordinarios, volentes procedere contra aliquem illorum intra claustra degentem, & extra ea ita notoriè delinquentem, vt populo scandalo sit, teneri obseruare formam Decreti San. mem. Clem. VIII. hac de re editi; prout eadem S. Congregatio tenore præsentium mandat inuiolabiliter obseruari. Romæ die 2. Octobris 1637.

F. Antonius Cardinalis S. Honuphrij.

C. Fachenetus Sec.

§.

Decretum Clementis VIII. de quo hic fit mentio habetur in notis ad Constitutionem Secundam Sixti IV. num. 68. tom. 1. pag. 24. col. 2. Vide quæ dicuntur ibi à num. 61. ad 70. inclusiuè. Et in Additamentis ad Constitutionem Sixti IV. c. 2. à num. 30. ad 32. pag. 316. col. 1.

DECRETVM XIII.

Sacræ Congregationis Sanctæ Inquisitionis.

De tempore legendi Constitutionem Vrbani VIII. circa publicationem decretorum ad S. Officium spectantium. Feria V. die Vndecima Februarij 1638.

IN Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico apud S. Petrum coràm Sanctissimo D. Nostro D. Vrbano Diuina prouidentia Papa VIII. ac Eminentissim. & Reuerendiss. Dominis S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana contra hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

Tempus legendi Constitut. Apostolic. determinatus pro feria 6 post festum Assumptionis extendit ad totum residuum mẽsis Augusti.

Lecto Memoriali Procuratoris generalis Canonicorum Regularium Lateran. petent. extensionem diei præfixi in Constitutione Sanctissimi emanata anno 1633. circa publicationem faciẽdam Constitutionum Apostolicorum & Decretorum ad S. Officium spectañ. Sanctissimus tempus in dicta Constitutione determinatum pro feria sexta post festum Assumptionis Sanctissimę Virginis extendit per totum residuum mensis Augusti, quam gratiam omnibus Regularibus suffragari voluit.

Io. Anton. Tomasius Sanctæ Rom. & Vniuersalis Inquisitionis Not.

§.

Constitutio de qua hic, est Constitutio XIII. aliàs XXIII. eiusdem Sanctissimi in Additamentis cap. 12. pag. 392. col. 1.

DECRETVM XIV.

Sacræ Congregat. Regularium.

De tempore legendi Constitutionem de celebratione Missarum.

Cõstitutio de celebratione missarum legi potest ipsa die in Constitutione præscripta, vel infrà terminum decem dierũ immediatè sequẽtium.

PRocurator Generalis Ordinis Eremitarum S. Augustini supplicauerat à S. Congregatione benignè condonari pœnas ijs Superioribus, qui die præfixo lectioni Constitutionis Sanctissimi de celebratione Missarum per obliuionem, vel inaduertentiam legi non fecissent; & simul prorogari terminum præfixum dictæ lectioni: & S. Congregatio respondit, vt infrà.

Sacra Congregatio Cardinalium Negotijs Regularium præposita præfacti precibus benignè annuendo, gratiosè condonauit supradictis Superioribus localibus Ordinis Eremitarum S. Augustini omnes, & quascumque pœnas de præterito incursas ob inobseruantiam decretis de publican-

blicandis Ordinationibus Sacræ Congregationis Cardinalium Conc. Tridentini interpretum, de celebratione Missarum: Et ijsdem Superioribus permisit, vt in posterum facere possint dictas Ordinationes perlegi, vel die in ipsis Ordinationibus præscripta, vel infra terminum decem dierum immediatè subsequentium. Romæ die 21. Martij 1638.

F. Antonius Cardinalis S. Honuphrij.

C. Fachenetus Secr.

Similiter Procurator Generalis Congregationis Lateranensis idem supplicauerat à S. Congregatione pro Superioribus suæ Congregationis, quæ tempus magis ampliauit, vt infra.

Constitutio de celebratione Missarum legi potest infrà terminum vnius mensis subsequentis à die in ipsa constitutione præscripta.

SAcra Congregatio Cardinalium negotijs Regularium præposita præfatis precibus benignè annuendo gratiosè condonauit supradictis Superioribus localibus Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensis Ordinis S. Augustini omnes, & quascumque pœnas de præterito incursas ob inobseruantiam decreti de publicandis Ordinationibus S. Cõgregationis Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum de celebratione Missarum, & ijsdem Superioribus permisit, vt in posterum facere possint dictas ordinationes perlegi, vel in die in ipsis ordinationibus præscripta, vel infra terminum vnius mensis immediatè subsequentis. Romæ die 16. April. 1638.

Fr. Ant. Card. S. Honuphrij.

C. Fachenettus.

§.

Constitutio de celebratione Missarum habetur supra in Vrb. VIII. Const. IX. T. 2. pag. 285. Hisce verò Sacræ Congregationis decretis confirmantur valdè, quæ de huiusmodi tempore habet P. Peyrinis in Additam. ad dictam Constitutionem IX. cap. 12. num. 4. pag. 388. col. 1.

DECRETVM XV.

Sacræ Congregationis Regularium.

De Confessionibus Superiorum Congregationis Somaschæ.

Prælati Somaschę Cōgregationis possint sibi inuicē gradu ordine seruato facultatem impertiri confitendi extra ordinē; quā semel petere sufficit.

PEculiari Somaschensium Religiosorum constitutione iubetur, ne vllus ex eiusdem Congregationis Patribus, absque suorum Superiorum facultate possit propria peccata ritè confiteri alicui Sacerdoti, qui sit extra eorundem Patrum numerum, ac professionem; quo fit, vt priuilegium hoc, commodumque spiritale, quo subditi gaudent, Superioribus à prædicta constitutione denegatum sit, atque ita eorum confessiones irritæ euadant, quod facultatem eiusmodi sibi ipsis concedere nequeant. Ne igitur huiusce commodi Superiores experres sint, hoc decreto sanxerunt Eminentissimi Patres negotijs Regularium Præfecti, vt Superiores (gradum ordine seruato) sibi inuicem hanc facultatem impertiri possint; hoc est locorum Præsides à Prouincialibus, seu Visitatoribus hanc impetrare poterunt facultatem. Prouincialis verò, seu Visitatores, Generalisque Procurator à totius Religionis Generali Præposito, qui tandem Generalis Præpositus ab eo Patrum numero, qui Congregationem Generalem repræsentant, eandem obtinere debebit facultatem. Quæ omnia ita intelligenda sunt, vt non propterea obligentur ijdem Patres Superiores ad hanc facultatem petendam toties, quoties ea nominarim indiguerint, sed sufficit eam semel petere, cum onera sibi iniuncta aggrediuntur, eaque generatim vti poterunt quousque munera ijs imposita absoluerint. Interea hac facultate is, qui nunc Præpositi generalis munere fungitur, perfruatur. Romæ Die 25. Iunij 1638.

Fr. Antonius Card. S. Honuph.

C. Fachenettus Secr.

§.

Regulares cum de licentia Superiorum itinerantur, vel sunt extra Conuentum possunt confiteri alijs Sacerdotibus Secularibus, vel Regularibus ex concessione Sixti IV. suprà in constit. eius 6. tom. 1. §. 2. pag. 36. col. 2. Vide etiam, quæ habentur ad constitutionem 2. Iulij II. a nu. 62. ibid. pag. 70. col. 1.

DECRETVM XVI.

Sacræ Congregationis Concilij Tridentini.

De Potestate Episcopi circa electionem Abbatissæ.

Episcopus in electione abbatissæ monialium subiectarum regularibus non potest earum vota excipere.

DIe decima Septembris 1639. Sacra Congregatio Eminentissimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, Episcopum in electione Abbatissæ Monasterij Monialium Regularibus subiectarum non posse exquirere, seu recipere Vota Monialium, sed illa exquiri, & recipi debere à Superiore Regulari,

lari, sciente tamen, & audiente eodem Episcopo.

I. B. Card. Pamphilius.

Franciscus Paulutius S. C. C. Secr.

§.

Vide Constitutionem 2. Gregorij XV. §. 7. Tom. 2. pag. 258. col. 2.

DECRETVM XVII.

Sacræ Congregationis Regularium.

De electione Sepulturæ liberè facienda pro filijs à parentibus.

Parentibus licitum est eligere sepulturam filijs minoribus etiã inuitis Parochis.

SAcra Congregatio Cardinalium Negotijs Regularium præposita sæpius censuit, licere parentibus, in quacumque Ecclesia voluerint, etiam Regularium, eorum filijs Minoribus, qui ad annos pubertatis nondum peruenerunt, eligere sepulturam; nec à Parochis locorum impediri posse, aut debere; præsertim verò si in dictis Regularium Ecclesijs sepeliri consueuerint, vel in eis habeant sepulchrum maiorum. Romæ 20. Ianuarij 1640.

Fr. Anton. Cardinalis S. Honuphr.

L. A. Episcopus Theb. Sec.

§.

Vide Constitutionem 2. Iulij II. §. 24. Tom. 1. pag. 61. col. 1.

DECRETVM XVIII.

S. Congregat. Controuersiarum Iurisdictionalium.

De exemptione bonorum per Ecclesiasticos possessorum.

Bona ab Ecclesiasticis possessa gaudent exemptione ab onerib. non copulatiuè certis. realibus, & inuariabilibus, & à cameralib. ubi non soluendi liber tatem præscripserint.

SAcra Congregatio Eminentissimorum Cardinalium Controuersijs Iurisdictionalibus Præpositorum aliàs censuit, bona per Ecclesiasticos possessa gaudere exemptionibus à quibuscumque impositionibus, & oneribus, quæ non sint copulatiuè certa, realia, & inuariabilia iuxtà decisionem in Brundusina Gabellæ coram bon. memoriæ Penia, & concordañ; necnon ab impositionibus Cameralibus etiam compræhensiuis Ecclesiasticorum, quando Ecclesiastici libertatem ea non soluendi præscripserint iuxta decretum anno 1600. tempore fa. mem. Clementis Octaui editum.

Datum hac die 21. Aprilis 1640.

I. B. Card. Pamphilius.

Franc. Paulutius S. Congr. Secr.

§.

Vide quæ de huiusmodi exemptione Ecclesiasticorum dicuntur ad Constitutionem secundam Iulij II. à num. 135. Tom. 1. pag. 78. co. 2.

FINIS.

INDEX

INDEX RERVM AC VERBORVM NOTABILIVM

Quæ in hoc volumine continentur.

LiteraT. 1. tomum primum, T. 2. tomum secundum, T. 3. tomum tertium, seu additamenta indicant.

B

C

Con-

Eccle-

Papæ

Gene-

Nouitii

Peyrin. de Priuil. Index.

b a nien-

Primi-

Q

 obser-

Reli-

Index rerum in nouissimis additionibus contentarum.

A

B

Baldachinus.

Bona.

C

Canonizatio.

Capitulum.

Commissi.

Collega.

Confessio.

S. Congregatio.

Constitutiones.

Conuentus.

Cura animarum.

E

Episcopus.

F

Fratres.

F I N I S.

